

Dzieje Uniwersytetu Przyrodniczego
we Wrocławiu

Dzieje Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

wydanie II rozszerzone
pod redakcją
Andrzeja Koteckiego, Tadeusza Szulca,
Jakuba Tyszkiewicza

Wrocław 2011

Materiały opracowali lub dostarczyli:

Kazimiera Anioł, Ryszard Badura, Jerzy Bieniek, Jadwiga Bolechowska, Teresa Brej, Henryk Bujak,
Józef Cieź, Irena Czarkowska, Anna Dzieciół-Solecka, Aleksander Dobicki,
Grażyna Duraj-Staniewska, Ewelina Dziuba, Małgorzata Faron, Andrzej Filistowicz,
Waldemar Fritz, Olgierd Furmanek, Kazimierz Gidziński, Antoni Golachowski, Maria Golinowska,
Krzysztof Gwara, Zygmunt Hryncewicz, Michał Hurej, Janusz Jakielaszek, Henryk Jakubicki,
Zofia Jasińska, Ewa Jaworska, Elżbieta Jędrzejewska, Zbigniew Jurzyk, Jerzy Juszcak,
Jadwiga Kimber-Brzezicka, Włodzimierz Kita, Halina Kleszczyńska, Eugeniusz Kołota,
Stanisław Kostrzewa, Andrzej Kotecki, Katarzyna Krzywniak, Maria Krupska, Iraida Kuroпка,
Jan Kuryszko, Wacław Leszczyński, Piotr Marszał, Michał Mazurkiewicz,
Józef Nicpoń, Bożena Obmińska-Mrukowicz, Halina Pruchnik, Maria Radomska, Jacek Rejman,
Zbigniew Roguła, Marian Rojek, Marian Rybarczyk, Piotr Władysław Sawicki, Jerzy Sobota,
Grażyna Sosicka, Zofia Spiak, Teresa Stadnik, Anatol Stefański, Adam Szpindor,
Tadeusz Szulc, Renata Ściwiarska, Roman Śniady, Grażyna Talar, Tadeusz Trziszka,
Jan Twardoń, Jakub Tyszkiewicz, Małgorzata Wanke-Jakubowska, Maria Wanke-Jerie,
Sylwester Wawrzyniak, Jerzy Weber, Halina Wilczyńska, Piotr Wyrost, Lesław Zimny i inni

Wydanie I (2001) pod redakcją:

Jerzego Soboty, Tadeusza Szulca, Jakuba Tyszkiewicza

Wydanie II rozszerzone (2011) pod redakcją:

Andrzeja Koteckiego, Tadeusza Szulca, Jakuba Tyszkiewicza

Opracowanie redakcyjne i korekty:

Ewa Jaworska, Elżbieta Winiarska-Grabosz, Anna Piskor

Łamanie

Halina Sebzda

Autorzy zdjęć:

Orest Zagwojski, Zbigniew Pantera, Władysław Strojny, Tomasz Lewandowski,
Marian Kuczaj, Tomasz Woźny, Kazimiera Anioł, Mieczysław Mieloch
oraz wielu nieznanych i niewymienionych z nazwiska

Projekt okładki

Joanna Skrzypiec-Żuchowska

MONOGRAFIE CXXIII

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2011

ISBN 978-83-7717-058-8

ISSN 2083-5531

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO WE WROCŁAWIU

Redaktor Naczelny – prof. dr hab. Andrzej Kotecki

ul. Sopocka 23, 50-344 Wrocław, tel. 71 328-12-77

e-mail: wyd@up.wroc.pl

Nakład 1500 + 16 egz. Ark. wyd. 69,3. Ark. druk. 94,0

Szanowni Państwo!

W 2011 roku Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu obchodzi 60-lecie swojego istnienia. Jako Wyższa Szkoła Rolnicza został powołany uchwałą Rady Ministrów w 1951 r., następnie – w 1972 r. – został przemianowany na Akademię Rolniczą, stając się wreszcie, w 2006 r., uniwersytetem. Zmiany nazwy odzwierciedlały kierunki rozwoju Uczelni i coraz wyższą jej rangę.

Skomplikowane losy ludzi i państwowych granic po drugiej wojnie światowej przyczyniły się do tego, że dwie polskie uczelnie pod jedną nazwą Uniwersytet i Politechnika we Wrocławiu rozpoczęły działalność w 1945 r. na gruzach doszczętnie zniszczonego miasta. Inaugurując rok akademicki, rektor prof. Jan Kulczyński stwierdził: „Jesteśmy materialnymi spadkobiercami ruin niemieckiego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, a duchowymi spadkobiercami kresowej kultury lwowskiej”. Wyższe uczelnie w powojennym Wrocławiu do życia budziła właśnie lwowska profesura, z wielką energią i poświęceniem, przywożąc z Kresów Wschodnich zwyczaj akademickie, niezwykle potencjał intelektualny i twórczy, a także swoją własną legendę. Niewątpliwie, pozostajemy ich dłużnikami. Jednak 60 lat istnienia Uczelni to czas dwóch pokoleń, przez który udało nam się stworzyć we Wrocławiu nową jakość i tradycję akademicką.

Na pierwszej polskiej Uczelni we Wrocławiu już w 1945 r. otwarte zostały dwa wydziały – Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Wydział Rolniczy (obecnie Przyrodniczo-Technologiczny), które stały się podstawą do wyodrębnienia osobnej Uczelni. W 1951 r. powołane zostały wydziały Zootechniczny i Melioracji, a w 1977 roku Wydział Nauk o Żywności. Dziś Uczelnię tworzy pięć wydziałów, na których kształcą się około 11 tysięcy studentów. Wiedzę i umiejętności przekazuje jej około 700 nauczycieli akademickich, w tym dwustu profesorów.

Obchodząc rocznicę 60-lecia pod hasłem: „Z myślą o przyszłości”, nawiązujemy do wyzwań XXI w., zarówno tych, jakie stoją przed polską nauką – a jest ich wiele – ochrona środowiska, nowe źródła energii, stan polskiego i światowego rolnictwa oraz hodowli zwierząt, problemy wytwarzania i przetwarzania żywności, ludzkiego zdrowia..., jak i tych dotyczących edukacji na poziomie wyższym, która absolwentom umożliwi odnalezienie się na rynku pracy i pozwoli na satysfakcję z ukończonych studiów.

Oddając w Państwa ręce drugie wydanie „Dziejów Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, książki będącej wyrazem szacunku przede wszystkim dla ludzi, którzy tę Uczelnię tworzyli oraz którzy poświęcili i nadal poświęcają jej swoje życie, chciałbym przytoczyć znamienne słowa prof. Tadeusza Kotarbińskiego: „Uczony fizyk lub matematyk jest, bądź co bądź, równie uczonym, jak jest uczonym uczonego historyk literatury. Uczoność w dwóch różnych dziedzinach jest przecież uczonością i czymkolwiek kto chce być w nauce rozwiniętej, jej musi składać liczne hekatomby. Ona zaś – to przede wszystkim ogrom, ogrom i tradycja, ogrom tradycji”.

Roman Kołacz
Rektor

Słowo wstępne do wydania pierwszego (2001)

Życie z całą doniosłością potwierdza myśl J.Z. Słojewskiego, że „tajemnicą dobrego owocowania jest zawsze tajemnica korzeni”. Tradycja tworzy fundamenty i kształtuje warunki, które stanowią inspirację nowych inicjatyw i zwykle są dobrym prognostykiem przyszłych sukcesów. Choć tradycja wnosi także elementy konserwatyizmu, to jednak umiejętnie wykorzystane doświadczenia przeszłości czynią kolejne osiągnięcia doskonalszymi.

Akademia Rolnicza we Wrocławiu jest Uczelnią młodą, jednak jej korzenie sięgają starej tradycji uniwersyteckiej. W niej zawarte są doświadczenia Wyższej Szkoły Rolniczej w Dublanach (1861), Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie (1881) oraz Politechniki Lwowskiej. Prawda, szacunek dla wiedzy, rzetelność jej upowszechniania w badaniach naukowych i edukacji oraz odpowiedzialność wobec społeczeństwa są najwyższymi wartościami przekazywanymi przez naszych mistrzów.

Uczelnia, jako zjawisko kulturowe, sama doskonali się, odkrywa i reformuje, czerpiąc inspirację z analizy przemian w gospodarce i potrzeb społeczeństwa. W swej misji, poza nauką i kształceniem, włącza się w rozwiązywanie społecznych i gospodarczych problemów makroregionu i kraju. Jest też twórczym zjawiskiem kształtowania kultury materialnej w zakresie wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Zasadniczym celem kształcenia na Uczelni pozostaje kreowanie absolwentów o szerokich horyzontach, gruntownej wiedzy, umiejących ocenić globalne potrzeby gospodarki, państwa i społeczeństwa, zmierzających do poprawy komfortu życia człowieka.

Staramy się pogodzić kształcenie umysłów młodego pokolenia z zachowaniem ciągłości kultury, ale też zachować indywidualność młodego człowieka, by właściwie kształtować jego wartości etyczne, moralne, przysposabiając do życia w rodzinie i w społeczeństwie.

Próba opisania ważniejszych wydarzeń z dziejów Akademii Rolniczej we Wrocławiu jest hołdem dla naszych nauczycieli, którzy mądrością swoją przyczynili się do powstania naszych poprzedniczek, ale też i dla tych, którzy w exodusie ludów, po drugiej wojnie światowej, posiadali tę mądrość, by ratować dziedzictwo nauki, kultury i edukacji, z którym musieli się rozstać i za to, że przywrócili je do życia i świetności na norwej, dolnośląskiej glebie.

Czas dość szybko zacierza ślady. Już dziś nie jesteśmy w stanie odtworzyć wielu zdarzeń z przeszłości. Żywię nadzieję, że to skromne opracowanie będzie wzbogacone w kolejnych rocznicowych edycjach.

Historię tę zapisujemy w 50-lecie powstania we Wrocławiu samodzielnej Uczelni, co przypada na pierwszy rok nowego tysiąclecia, czas największego rozkwitu nauki i postępu technicznego, jakiego jesteśmy świadkami. Czy właściwie pomnażamy dorobek naszych mistrzów? Czy prawidłowo odczytujemy nadchodzący czas i czy podejmujemy właściwe działania? O tym zaświadczą potomni.

Tadeusz Szulc
Rektor

Nasze korzenie

DUBLANY

Maria Radomska

Dublany, położone nieopodal Lwowa, były siedzibą utworzonej w 1856 r. wzorcowej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego, która w ciągu niespełna półwiecza, bo już w 1901 r., osiągnęła rangę pierwszej na ziemiach polskich Akademii Rolniczej. Po I wojnie światowej, jesienią 1919 r., Akademia wraz z Wyższą Szkołą Lasową zostały włączone do Politechniki Lwowskiej jako Wydział Rolniczo-Lasowy. Zajęcie Kresów Wschodnich przez Armię Czerwoną zakończyło formalne istnienie Politechniki Lwowskiej, przemianowanej w październiku 1939 r. na Instytut Politechniczny. Wydział Rolniczo-Lasowy podzielono na Instytuty Rolniczy, funkcjonujący nadal w Dublanach, i Leśny we Lwowie. Z kolei pod okupacją niemiecką uruchomiono w kwietniu 1942 r. zawodowe kursy rolnicze i analogiczne leśne na poziomie technikum. Ostateczne włączenie kresów do ZSRR spowodowało *exodus* polskiej kadry naukowej do przesuniętej na zachód ojczyzny. W wyniku tej migracji już w 1945 r. rozpoczął działalność Wydział Rolniczy Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu – protoplasta obecnego Uniwersytetu Przyrodniczego. Natomiast Uczelnia w Dublanach rozwinęła się w pięciowydziałowy Lwivskij Dierżawnyj Agrarnyj Universitet [5].

SZKOŁA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO

Założone w 1829 r. we Lwowie Gospodarskie Towarzystwo Galicyjskie [3] skupiało magnatów i szlachtę zainteresowanych podniesieniem wydajności produkcji rolnej – głównego źródła ich dochodów. Dzięki wielkim arealom gruntów ornym, zwłaszcza w magnackich latyfundiach, nawet ekstensywne formy uprawy pozwalały na opłacalny eksport zboża do krajów nadbałtyckich. Jednak już pierwszy rozbiór Polski odciął ten tradycyjny kierunek zbytu ziemiopłodów granicą między wcielonymi do Rosji i Austrii częściami kraju.

Książę Leon Sapieha, inicjator utworzenia Towarzystwa i jego pierwszy prezes a zarazem naczelnik Galicyjskiego Towarzystwa Kredytowego we Lwowie i Kasy Pożyczkowej, zaproponował na piątym zjeździe Towarzystwa w 1847 r. ufundowanie wzorcowej szkoły gospodarstwa wiejskiego, aby wykształcić kadre fachowców, którzy stosując nowoczesne metody produkcji, podniosą opłacalność rolnictwa. Został też przewodniczącym powołanego w tym celu komitetu.

Rozruchy Wiosny Ludów i szczególnie krwawa w Galicji rebelia chłopska w latach 1846–1847 spowodowały szkody w wielu majątkach, a zniesienie pańszczyzny dekretem cesarza Austro-Węgier z dnia 17 kwietnia 1848 r. pozbawiło ziemiaństwo bezpłatnej siły roboczej. Wzrost zadłużenia prowadził często do parcelacji, a nawet sprzedaży całych majątków cudzoziemcom. Przyczyniło się to niewątpliwie do większego zainteresowania członków Towarzystwa wykształceniem kadry specjalistów rolnych do pracy w ich posiadłościach.

W 1853 r. za zgromadzone w ciągu paru lat 44 294 złotych reńskich zakupiono w Dublanach odległych od Lwowa o 7 km folwark o areale 707 mórg na gospodarstwo szkoły.

Uroczystość otwarcia Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego odbyła się 9 stycznia 1856 r. Uświetnili ją swoim udziałem: namiestnik Galicji – Agenor hrabia Gołuchowski, aktywnie

wspierający działalność Towarzystwa, książę Leon Sapieha, liczni członkowie Towarzystwa i lwowski arcybiskup obrządku łacińskiego ks. Bocheński, który pobłogosławił pierwszych osiemnastu uczniów oraz poświęcił pomieszczenia szkoły. W tym czasie szkoła posiadała już muzeum przyrodnicze, bibliotekę, kolekcję minerałów i modeli roślin, aparaturę chemiczną i przybory miernicze oraz, jako tymczasowy, budynek szkolny obliczony na trzydziestu słuchaczy, planując wkrótce budowę nowego dla stu uczniów.

Pierwszym dyrektorem został eks-kapitan austriackiej armii Erazm Lelowski, wybrany w drodze konkursu jako *obeznany z teorią i praktyką prowadzenia gospodarstwa rolnego, zorientowany w potrzebach i możliwościach Galicji i znający psychologię włościan* [4]. Pierwszymi wykładowcami byli profesorowie: Michał Niesiołowski (chemia, mineralogia, fizyka i inne nauki przyrodnicze), Maksymilian Żelkowski – poprzednio profesor szkoły agronomicznej w Grignon we Francji (teoria i praktyka rolnictwa, arytmetyka i geometria) oraz dyrektor Erazm Lelowski (kreślarstwo). Ze Lwowa dojeżdżali ksiądz kapelan i lekarz.

Na pierwszy rok szkolny przyjęto dwudziestu czterech uczniów w wieku od 17 lat, rekrutujących się spośród studentów Uniwersytetu i Akademii Technicznej, absolwentów oraz uczniów z wyższych i niższych klas szkół realnych i gimnazjów. W następnych latach przyjmowano 23–48 uczniów, a tylko w 1864 r. po powstaniu styczniowym zaledwie szesnastu. Od 1861 r. warunkiem przyjęcia było ukończenie gimnazjum lub szkoły realnej, wiek 18 lat oraz zdanie egzaminu z matematyki, fizyki, biologii i geografii. Opłata za naukę na trzech kolejnych kursach wynosiła: 50, 25 i 5 złotych reńskich. Dla uboższych fundowano stypendia w kwocie 100–300 złotych reńskich rocznie.

Program nauczania według danych z roku szkolnego 1865/1866 obejmował na pierwszym kursie: matematykę, chemię, fizykę, botanikę, kreślarstwo; na drugim: nadal chemię oraz mechanikę, miernictwo, zootechnikę, ogrodnictwo, ekonomikę i buchalterię, na trzecim – nadal chemię, zootechnikę, buchalterię, a nadto technologię, leśnictwo i budownictwo. Przez wszystkie trzy lata studiów było też rolnictwo – teoria i praktyka. Po egzaminie końcowym absolwent otrzymywał świadectwo zakończenia części teoretycznej nauczania, a dyplom specjalisty po rocznej praktyce w wyznaczonym przez Towarzystwo majątku, sporządzeniu jego charakterystyki oraz złożeniu egzaminu przed komisją. W jej skład wchodziła rada profesorska oraz dwóch członków Towarzystwa. Dyplom pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia (z wyróżnieniem, z wynikiem zadowalającym i dostatecznym) upoważniał do tytułu „Dublańczyka”, tj. absolwenta *Zakładu Naukowo-Gospodarskiego c.k. Towarzystwa Gospodarstwa Galicyjskiego w Dublanach* [4].

Ponieważ nieumiejętne zarządzanie gospodarstwem przez Erazma Lelowskiego spowodowało jego zadłużenie, obowiązki dyrektora przejął prof. Maksymilian Żelkowski, a ekonom – absolwent szkoły rolniczej w Hohenheim – Adam Pawłowski. Ponadto Gospodarskie Towarzystwo Galicyjskie powołało komisję do ciągłego nadzoru, a kuratorem został jego członek – Włodzimierz Rusowski, w przyszłości urzędowy komisarz szkoły. Z powodu choroby prof. Żelkowskiego jego obowiązki przejęli tymczasowo kapelan Nowicki i Ksawery d’Abancourt, po nich w 1859 r. – Wojciech Studziński, następnie w 1862 r. – Kazimierz Pankowski. W 1867 r. dyrektorem został Zygmunt Strucewicz, absolwent dublańskiej szkoły, po trzyletnich studiach odbytych we Francji, na które, poczynając od 1859 r., wysyłano przez kilka lat na koszt zamożnych sponsorów trzech–czterech najlepszych absolwentów [4].

Wobec niedostatecznych środków na potrzeby i rozwój szkoły zdecydowano się na zaciągnięcie pożyczki bankowej. Książę Leon Sapieha przeznaczył na te cele 2/3 swoich poborów, które otrzymywał jako naczelnik Galicyjskiego Towarzystwa Kredytowego, czyli 3 000 zł rocznie – do końca 1858 r. Suma pozyskanych przez niego pieniędzy z różnych źródeł do 1861 r. sięgnęła 30 000 zł reńskich. Pomimo wielkiej ofiarności społecznej – na przykład w 1864 r. od 150 obywateli wpłynęło 9 865 zł – na zebraniu komitetu, pod prze-

wodnictwem Kazimierza hrabiego Krasickiego, wystosowano w dniu 30 stycznia 1866 r. petycję do Sejmu Galicyjskiego o przejęcie szkoły pod zarząd Wysokiego Wydziału Krajowego Namiestnictwa Galicji i Lodomerii z Wielkim Księstwem Krakowskim. Od września 1866 r. Wydział Krajowy przyznał coroczną dotację 5 000 zł reńskich i stypendia na najbliższe 10 lat, stawiając zarazem szereg warunków – m.in. o prowadzeniu wykładów wyłącznie w języku polskim.

W Statucie Organicznym Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Dublanach z 1868 r. poza generalnymi zasadami funkcjonowania szkoły (warunki przyjęcia, okres nauczania, wysokość opłat, obowiązujące rygory itp.) podkreślono, że absolwent musi mieć opanowane metody samodzielnego uczenia się i umiejętność dalszego rozwoju zawodowego. Znajdował się w nim także zakaz jakichkolwiek akcji politycznych, jak również palenia cygar i fajki a nawet gry w karty!

W 1869 r. powstała przy szkole stacja meteorologiczna z podstawową aparaturą pomiarową.

W 1870 r. Sejm Galicyjski wyznaczył kwotę 10 000 zł reńskich rocznie na potrzeby zakładu naukowego w Dublanach i zarządził pewne zmiany programu. Od 1872 r. obowiązywał roczny kurs przygotowawczy, poprzedzający dwuletnią naukę przedmiotów zawodowych.

W lutym 1875 r. zapadła decyzja o sprzedaży szkoły Krajowemu Wydziałowi. Podpisany w grudniu 1877 r. protokół wymieniał budynek szkolny (378 metrów kwadratowych), dwa dwurodzinne domy profesorskie, drewnutnię i „dom parobków” (bursę dla uczniów?). Ich łączną wartość wyceniono na 73 657 złotych reńskich. W październiku 1876 r. minister rolnictwa Austro-Węgier wyraził zgodę na utworzenie Krajowej Szkoły Rolniczej w Dublanach.

Kadra i studenci. Od początków istnienia szkoły do roku szkolnego 1877/1878 łącznie lista nauczycieli obejmuje trzydzieści jeden nazwisk profesorów, docentów, doktorów, adiunktów i asystentów, gdyż skład kadry naukowej ulegał wielu zmianom. Kwalifikacje wykładowców nie były jasno określone, zdarzało się, że musieli łączyć kilka dyscyplin, a i płace nie były wysokie. W okresie 32 lat kształciło się w szkole 721 osób, w tym 151 kandydatów z wyższych uczelni (Uniwersytet, Wojskowa Akademia, Wyższa Szkoła Handlowa), 350 z wyższych oraz 215 z niższych klas gimnazjów i szkół realnych, a pięć na podstawie długoletniej praktyki. Ponad połowa studentów, bo 423, pochodziła z rodzin wielkich właścicieli ziemskich, osiemdziesięciu trzech z rodzin adwokatów, notariuszy i wyższych urzędników państwowych oraz siedemdziesięciu dwóch – pracowników rolnictwa i leśnictwa. Resztę stanowili synowie inżynierów, fabrykantów i kupców w liczbie dwudziestu trzech, lekarzy, literatów, nauczycieli i dyrektorów średnich szkół – dwudziestu trzech; z rodzin duchownych greko-katolickich było siedemnastu, drobnego ziemiaństwa ośmiu oraz trzech synów wyższych oficerów. Większość była polskiej narodowości. Pracowali głównie w majątkach ziemskich, a kilkunastu objęło ważne stanowiska: kuratora dublańskiej szkoły rolniczej, jej wykładowców – w tym dwóch profesorów, sześciu docentów, dwóch adiunktów i asystenta, jak również trzech profesorów szkoły rolniczej w Czernichowie i profesora w Szkole Lasowej we Lwowie, także pięciu dyrektorów niższych szkół rolniczych oraz dwóch dziennikarzy czasopism rolniczych [4].

Kursy szkoleniowe. W latach 1866–1874 r. odbywały się w Dublanach kursy dla nauczycieli szkół wiejskich w celu podniesienia oświaty i unowocześnienia chłopskiej gospodarki. Od 1871 do 1919 r. działała dwuletnia krajowa niższa szkoła rolnicza. W latach 1874–1886 prowadzone były kursy melioracji dla personelu technicznego.

KRAJOWA WYŻSZA SZKOŁA ROLNICZA

Uroczyste objęcie szkoły przez Wydział Krajowy, rozpoczęte Mszą Świętą, nastąpiło 3 stycznia 1878 r. Dyrektorem Krajowej Szkoły Rolniczej w Dublanach został prof. dr Juliusz Au, inicjator nowych metod nauczania rolnictwa, a po roku prof. Witold Lubomęski. Reformowaniem szkoły zajęli się: Ludwik Wodzicki – krajowy marszałek Sejmu Galicyjskiego, Józef Wereszczyński – kierownik departamentu kultury Krajowego Wydziału i Adam Sapięha – przewodniczący kuratorium. Dnia 1 stycznia 1879 r. ogłoszono konkurs na wykładowców. W jego wyniku zatrudniono sześciu profesorów, w tym czterech uprzednio pracujących w Dublanach oraz sześciu docentów i dwóch adiunktów.

W marcu Wydział Krajowy wykupił od Towarzystwa całe gospodarstwo, które ponownie zintegrowało się ze szkołą. Fermę, liczącą 24 krowy mleczne, 1 buhaja, 8 jałówek, 3 byczki i 4 cielęta rasy Algau, a także 5 krów, 3 jałówki i 4 byczki rasy holenderskiej, 16 krów i 1 woła pochodzenia miejscowego oraz 14 koni, 11 owiec, 2 świnie oraz 13 kur i kaczek – wyceniono na 10 001 zł reńskich. Wartość użytków rolnych, budynków gospodarskich z kuźnią, karczmą i czworakami dla robotników oraz ogrodzeń i płotów oszacowano – na 56 650 zł reńskich. Aby był zachowany ich poziom, uwzględniono również dotychczasowe płace pracowników folwarku, warunki dzierżawy itp. [4].

W październiku 1879 r. na wniosek Galicyjskiego Sejmu minister rolnictwa wyraził zgodę na utworzenie w Dublanach wyższej szkoły. Opracowywany od 1876 r. i wielokrotnie poprawiany – zanim go zatwierdził w lutym 1880 r. Sejm Galicyjski, a następnie minister rolnictwa – projekt stał się Statutem Krajowej Wyższej Szkoły Rolniczej od roku szkolnego 1880/1881. Obejmował plan nauczania, zasady składania egzaminów, regulamin dla studentów i przepisy dla wykładowców oraz pozostałych pracowników szkoły.

Dzięki założeniu w 1879 r. własnej cegielni wybudowano murowaną i skanalizowaną oborę, spichlerz, kuźnię, gnojownik i kryty wodopój. Najważniejsze jednak, a zarazem największe, były nowe budynki szkolne. W 1888 r. nastąpiło poświęcenie gmachu głównego, zaś w 1891 r. nowoczesnego domu studenckiego. Zbudowano go i wyposażono według projektu prof. Stefana Jentyisa, opartego – podobnie jak obowiązujący w nim regulamin – na wzorach francuskich. Rozrastała się baza badawcza uczelni. W 1884 r. prof. Emil Godlewski ufun-

dował stację oceny nasion, przekształconą po trzech latach w krajową stację botaniczno-rolniczą. Pole doświadczalne wydzielono w 1886 r., natomiast w 1891 r. wyposażone je w „wegetacyjną altanę” i stodołę; poszerzył je o kolejne dwa pola Ignacy Szyszyłowicz w 1894 r. Unowocześniona przez prof. Kazimierza Szulca stacja meteorologiczna została 1 kwietnia 1893 r. włączona telegrafem do systemu służby meteorologicznej Austro-Węgier i rozwinęła się we wzorowy ośrodek badań agrometeorologicznych. W 1895 r. prof. Józef Mikułowski-Pomorski otworzył stację chemiczno-rolniczą, która w przyszłości stała się Stacją Krajową.

Wydany w 1888 r. I tom *Roczników Krajowej Wyższej Szkoły w Dublanach* zawierał historię jej rozwoju i organizację, opracowane przez dr. Juliusza Au, wyniki doświadczeń

Gorzelnia w Dublanach z 1892 r.

nawozowych – prof. W. Lubomęskiego, działalność stacji oceny nasion opisaną przez prof. Emila Godlewskiego oraz prace Z. Kagana i P. Manasterskiego. Tom II z 1889 r. prezentował pięć prac o badaniach rolniczych oraz projekt zmeliorowania pól i łąk w Dublanach, który w przyszłości został zrealizowany, tom III z 1894 r. – dziesięć artykułów, między innymi prof. K. Szulca o badaniach klimatycznych oraz kompletny wykaz prac opublikowanych od 1890 r. w innych wydawnictwach. Tom czwarty – wydany już przez Akademię Rolniczą w 1904 r. – przedstawiał kronikę szkoły z lat 1896–1904 i pogłębioną analizę wykorzystania uczelnianego gospodarstwa. Opracował ją prof. Juliusz Frommel – dyrektor od 1892 r. po prof. W. Lubomęskim, odwołanym wskutek wykrycia działalności prosocjalistycznej uczniów.

Prowadzone od 1872 r. wykłady z technologii rolnej prof. Romana Wawnikiewicza były podstawą zorganizowania od 1881 r. trzymiesięcznych, a od 1891 r. sześciomiesięcznych kursów gorzelniczych. Przekształcono je w Krajową Przyuczelnianą Szkołę Gorzelniczą, po wybudowaniu w 1892 r. budynku gorzelnicy ze stacją doświadczalną przemysłu fermentacyjnego. Również w tym samym roku prowadzono w Dublanach kurs kształcący kontrolerów skarbowych. Zapoczątkowane wraz z utworzeniem Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego zbiory biblioteczne w latach 1894/1895 liczyły 3 534 pozycji – od starodruków pisanych w języku łacińskim do ówczesnej, najnowszej literatury europejskiej.

Z tego krótkiego przeglądu widać wyraźnie, że istniały wszelkie przesłanki do ubiegania się Krajowej Wyższej Szkoły Rolniczej o awans.

AKADEMIA ROLNICZA

W czerwcu 1901 r. Sejm Galicyjski podjął starania o nadanie dublańskiej Uczelni rangi Akademii Rolniczej. W lipcu uchwalono jej statut i skierowano petycję do Wiednia – do ministra rolnictwa, który decyzją z dnia 20 listopada 1901 r. wyraził na to zgodę. Jednak absolwenci uzyskiwali tylko tytuł agronoma albo leśnika, zaś stopień doktora – wyłącznie w zagranicznych uczelniach. Zadaniem Akademii według tego statutu było oprócz kształcenia przyszłych właścicieli, dzierżawców, administratorów majątków i drobnych posiadaczy ziemskich przygotowanie absolwentów do pracy naukowej. Trzyletni plan studiów zawierał przedmioty podstawowe, specjalistyczne i pomocnicze. Wykłady uzupełniał materiał demonstracyjny, ćwiczenia laboratoryjne, zajęcia praktyczne w uczelnianym folwarku oraz wyjazdy do wzorowych gospodarstw rolnych, młynów, mleczarni, piekarni, niektórych fabryk, na targi i wystawy.

Początkowo podjęcie studiów zależało od wyniku egzaminów wstępnych, a od roku 1919 – wzorem uniwersytetów – podstawą było świadectwo maturalne. Liczba przyjmowanych studentów, wynosząca w Wyższej Szkole Rolniczej około dwudziestu rocznie, wzrosła na Akademii do 40–50.

W Akademii działało dziesięć katedr kierowanych przez wybitnych profesorów. Byli to: Seweryn Krzemieniewski (Botanika Ogólna z Fizjologią Roślin), Kazimierz Kling (Chemia Ogólna), Kazimierz Miczyński (Uprawa Roli i Roślin oraz Hodowla Roślin), zarazem dyrektor Akademii Rolniczej, zmarły w 1918 r., Bronisław Niklewski (Chemia Rolna i Gleboznawstwo), Karol Malsburg i Karol Różycki (Hodowla Zwierząt), Adolf Joszt (Technologia Rolna), Kazimierz Ajdukiewicz (Inżynieria Wiejska), Zbigniew Pazdro (Ekonomia Społeczna) oraz Stefan Pawlik (Administracja i Organizacja Gospodarstw Rolnych), dyrektor Akademii w 1919 r. Oprócz zajęć prowadzonych przez katedry działały przy nich „docentury” miernictwa, meteorologii i klimatologii, melioracji, geometrii wykresłnej, ogrodnictwa, pszczelnictwa, rybactwa, weterynarii. Wykładowcami byli również pracownicy innych lwowskich uczelni – m.in. prof. Stanisław Królikowski z Akademii Medycyny Wete-

rynaryjnej, doc. Eugeniusz Mikołaj Romer ze Szkoły Politechnicznej – znany w przyszłości profesor geografii i kartografii.

Bazą dydaktyczną były dobrze już wyposażone laboratoria chemii ogólnej, agrochemii, fizyki, zoologii, uprawy roślin, hodowli zwierząt i muzeum mineralogiczne; także ogród botaniczny i sad owocowy, całe gospodarstwo i pole doświadczalne, kierowane od 1912 do 1918 r. przez Janusza Henryka Gurskiego. Ponadto istniały pasieka, mleczarnia, gorzelnia, stacja badawcza maszyn rolniczych z unikatowym kompletem ówczesnych pługów oraz wymienione uprzednio i nowe stacje doświadczalne, bogata biblioteka i czytelnia.

W 1902 r. założono w Dublanach Ogród Pomologiczny. W 1906 r. uruchomiono własną gazownię wykorzystującą torf. W 1907 r. zbudowano wodociąg wody źródlanej spod odległego 14 km Malechowa, jak też własną elektrownię, montując w nowej hali maszyn Katedry Inżynierii Wiejskiej generator o mocy 11,5 kW na użytek pomieszczeń Uczelni.

W 1908 r. prof. J. Mikułowski-Pomorski rozszerzył działalność stacji chemiczno-rolniczej już pod nazwą Stacji Krajowej poza dotychczasowe analizy surowców roślinnych – o analizy gleb, a nawet mleka, na potrzeby regionu. Wybudowano dla niej piętrowy budynek,

Świadectwo ukończenia studiów na Akademii Rolniczej w Dublanach, wystawione w lipcu 1914 r.

mieszczący również Katedrę Chemii Rolnej i laboratoria stacji, której personel liczył około trzydziestu pracowników – w tym trzynastu naukowych. W 1910 r. zorganizował też torfową stację doświadczalną, którą rozbudował Bronisław Niklewski, a w trzy lata później powstał Zakład Doświadczalny Uprawy Gleb Torfowych pod Sarnami. W 1911 r. założono stację Hodowli Roślin i Nasiennictwa. Stan inwentarza żywego w 1914 r. liczył: 22–23 konie robocze, 30 krów dojnych i buhaja, 11–14 jałówek, 3 byczki rasy Angeln i Oldenburg oraz 22 sztuki trzody chlewnej – rasy angielskiej białej i kilku krajowych. W owczarni były małe stada kilku ras owiec do celów dydaktycznych, natomiast zootechniczny zakład doświadczalny założył prof. Karol Różycki dopiero po I wojnie światowej.

W dążeniu do dalszego rozwoju Akademii zwrócono się do Sejmu Galicyjskiego o to, aby skierował do ministra rolnictwa uchwałę postulującą szczególnie wysoką dotację na rozbudowę i wyposażenie uczelni w 1913 r. Minister nie tylko ją odrzucił, ale nadto decyzją z lutego 1914 r. zarządził zdeklasowanie Akademii do rangi szkoły średniej. Protesty sejmowe i pertraktacje przerwał wybuch I wojny światowej, zaś Akademia zachowała swój status do 1919 r.

Gmach chemiczny z 1908 r.

WYDZIAŁ ROLNICZO-LASOWY POLITECHNIKI LWOWSKIEJ

W odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej nie było dostatecznych środków na utrzymanie samodzielnej Akademii Rolniczej. Na wniosek Senatu Politechniki Lwowskiej, skierowany do rządu RP wiosną 1919 r., Uczelnia została decyzją Rady Ministrów z 8 listopada włączona do Politechniki wraz z Wyższą Szkołą Lasową. Tak utworzony Wydział Rolniczo-Lasowy składał się z dwu odrębnych oddziałów ze wspólnym dziekanem, radą wydziału i częścią katedr. Dnia 17 listopada 1919 r. zaczęły się wykłady dla 473 studentów, w tym 20 kobiet. Należy bowiem dodać, że jeszcze decyzją Senatu Akademii Rolniczej z dnia 26 czerwca 1918 r. dziewczęta mogły być przyjmowane na studia – pod warunkiem zakwaterowania u rodzin profesorskich. Pionierkami były więc córki profesorskie: Zofia Ajdukiewiczówna, Anna Miczyńska i Zofia Krzemieniowska [4].

Organizacja Wydziału. Kadencja wybieranego przez radę wydziału dziekana trwała rok i począwszy od trzeciej kadencji, w następnym roku zostawał on automatycznie prodziekanem. Pierwszym dziekanem został ostatni dyrektor Akademii Rolniczej prof. Stefan Pawlik w roku akademickim 1920/1921, który był jedynym spośród kadry rolniczej rektorem Politechniki. Następnymi byli profesorowie: Karol Malsburg, Zygmunt Klemensiewicz, Leopold Caro, Edward Sucharda, Szymon Wierdak – z Oddziału Lasowego (z O.L.) Adolf Joszt, Aleksander Kozikowski (z O.L.), Jan Ladenberger (z O.L.), Dezydery Szymkiewicz, Karol Różycki, Benedykt Fuliński, Stanisław Hubicki (z O.L.), Janusz H. Gurski, Tadeusz Malarski (1933/1934 i 1934/1935 r.), Jan Landenberger, Kazimierz Suchecki (z O.L.), Arkadiusz Musierowicz, Edwin Płazek. W latach 1939–1941 dziekanami wydziałowych instytutów byli Stanisław Hubicki i Bolesław Świętochowski [2].

Gmach Politechniki Lwowskiej
z 1887 r.

laboratoryjnej oraz rekwizycje ziemiopłodów i inwentarza żywego przez stacjonujące w Dublinach w 1914 r. wojska rosyjskie i od 5 grudnia 1918 r. do 30 kwietnia 1919 r. ukraińskie uszczupliły majątek uczelni. Zniszczono park i arboretum, urządzenia melioracyjne i zdemolowano budynki [2, 4].

Administratorami folwarku byli: do 1921 r. Henryk Romanowski, do 1934 r. Janusz Henryk Gurski, do 1936 r. Roman Jaremkiewicz i do 1945 r. Włodzimierz Moyseowicz; dwaj ostatni jako starsi asystenci Katedry Uprawy Roli i Roślin. Utworzono także pierwszą w Polsce stację ekologiczną w 1927 r. w Dublinach i w 1929 r. w Czernem na Polesiu (prof. Dezydery Szymkiewicz) oraz Stację Badania Skór Owczych w 1938 r. (prof. Władysław Herman).

Studia. Plan czteroletnich studiów na Oddziale Rolniczym opracowali Stefan Pawlik i Seweryn Krzemieniewski, a na Lasowym Stanisław Sokołowski i Cyryl Kochanowski.

Obciążenia tygodniowe na kolejnych latach studiów Oddziału Rolniczego wynosiły: 41, 43, 36 i 34 godziny, Oddziału Lasowego: 38, 39, 33 i 41 godzin. Różnice były też w liczbie i okresach odbywania praktyk studenckich, wycieczkach naukowych i zajęciach nadobowiązkowych – w różnym zakresie dla obydwu oddziałów. W planie studiów Oddziału Rolniczego z roku akademickiego 1923/1924 wśród 51 przedmiotów większość stanowiły analogiczne do wykładanych po wojnie na wydziałach rolniczych. Były ponadto: higiena i pierwsza pomoc, podstawy weterynarii, zasady leśnictwa, obróbka i wykorzystanie torfu oraz mleczarstwo, których już na powojennych studiach ogólnorolnych nie kontynuowano.

Studia Oddziału Rolniczego odbywały się początkowo przez pierwsze dwa lata, potem przez półtora roku we Lwowie i następnie w Dublinach,

Siedziba dziekanatu i kilku katedr
Wydziału Rolniczo-Lasowego

a Oddziału Lasowego wyłącznie we Lwowie. Wspólne dla obu oddziałów wykłady zlokalizowano częściowo w gmachu głównym Politechniki oraz w wynajmowanych kamienicach przy ul. Nabelaka 22 i ul. Sapiehy 55. Od 1928 r. dziekanat mieścił się wraz z sześcioma katedrami Wydziału przy ul. Ujejskiego 1 – w byłym więzieniu kobiecym zlokalizowanym przez władze austriackie w klasztorze dominikańskim.

Programy studiów były parokrotnie modyfikowane za zgodą Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Podczas kadencji prof. A. Musierowicza wprowadzono przedmiot socjologia wsi, w celu przygotowania fachowców nie tylko do dużej własności ziemskiej, ale też do chłopskich spółdzielni i organizacji wiejskich oraz na instruktorów rolnych, a studentki do pracy z gospodyniami wiejskimi. Z kolei z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia i Ubezpieczeń Społecznych doszła higiena i bezpieczeństwo pracy. Od 1935 r. obowiązywał egzamin wstępny z matematyki i przyrody Polski, a pierwszeństwo przyjęcia przysługiwało dzieciom rolników, kandydatom z roczną praktyką rolniczą oraz po odbytej służbie wojskowej. Liczbę i narodowość studentów w wybranych latach obrazują dane według [3]:

Wyszczególnienie	1919/1920	1929/1930	1938/1939
Studenci ogółem	473	461	291
– w tym kobiety	20	20	38
Narodowość:			
– Polacy	463	344	214
– Ukraińcy	3	116	63
– Inni	7	1	14

Katedry Wydziału. Na Wydziale było osiemnaście katedr, w tym osiem na Oddziale Rolniczym, sześć na Lasowym i cztery wspólne. Wielu pracowników uczestniczyło po II wojnie światowej w tworzeniu we Wrocławiu Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki, kontynuując pracę w Wyższej Szkole Rolniczej, a niektórzy także w Akademii Rolniczej, co jest zaznaczone skrótem (Wr.) przy nazwisku.

Wspólne katedry Wydziału:

- Katedra Botaniki z Fizjologią Roślin, którą kierowała do przejścia na Uniwersytet Jana Kazimierza w 1925 r. Helena Krzemieniewska (Wr.) i do 1944 r. prof. Dezydery Szymkiewicz.
- Katedra Zoologii i Anatomii Zwierząt, jej kierownikiem był Benedykt Fuliński, zmarły w 1942 r.
- Katedra Fizyki C (A i B były na innych wydziałach); kierownikami byli – Zygmunt Klemensiewicz do 1933 r. i w latach 1934–1945 Tadeusz Malarski.
- Katedra Chemii Ogólnej; kierowali nią kolejno Edward Sucharda do 1923 r. (po wojnie współorganizator Politechnik w Gliwicach i Wrocławiu), Jerzy Suszko do 1930 r., gdy przeniósł się na Uniwersytet Poznański, a po nim Edwin Płazek (Wr.) do 4 lutego 1945 r., gdy został wraz z innymi zesłany do łagru nr 037 pod Krasnodonem w obwodzie woroszyłowgradzkim, pracował tam w kopalni antracytu i przy wyrębie lasu.

Na Oddziale Rolniczym były następujące katedry:

- Katedra Chemii Rolnej i Gleboznawstwa; kierował nią prof. Marian Górski do przejścia na SGGW w 1923 r. (podczas okupacji uczestniczył w tajnym nauczaniu, po wojnie dwukrotnie rektor SGGW), kolejnymi kierownikami byli Jan Żółciński, zmarły w 1932 r. w Dublinach i do 1944 r. Arkadiusz Musierowicz. Asystentem w związanej z Katedrą Stacji Chemiczno-Rolniczej był w latach 1921–1923 Zygmunt Golonka (Wr.).

- Katedra Uprawy Roli i Roślin, którą kierował Janusz Henryk Gurski, zmarły w 1934 r., zaś związanym z nią Zakładem Hodowli Roślin – Kazimierz Miczyński (jr.). Od 1933 r. wykłady ze szczegółowej uprawy i od 1934 r. z ogólnej uprawy roślin prowadził Bolesław Świętochowski (Wr.), a po habilitacji na SGGW i uzyskaniu *veniam legendi* został od 1936/1937 roku akademickiego jej kierownikiem (w AK szef sztabu IX Oddziału Okręgu Stanisławów od 1943 r., pseudonim Żubr). Związani z tą Katedrą: Bronisław Janowski, Stanisław Bac i Natalia Balicka kontynuowali pracę na wrocławskiej Uczelni.
- Katedra Hodowli Zwierząt, przekształcona od 1930 r. w Katedrę Hodowli Zwierząt Użytkowych była kierowana przez Karola Malsburga do 1930 r., następnie przez Karola Różyckiego, zmarłego 1938 r. i Tadeusza Olbrychta (Wr.) (od 1939 r. w Anglii, od 1943 r. jako kierownik podkomisji studiów rolniczych w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na Uchodźstwie).
- Katedrą Hodowli Zwierząt II – a od 1930 r. Żywienia i Fizjologii Zwierząt kierował Karol Różycki i po jego przejściu do poprzednio wymienionej Katedry Henryk Malarski (1930–1939).
- Katedra Maszynoznawstwa Rolnego pozostała do 1920 r. pod kierownictwem Kazimierza Ajdukiewicza; następnie kierowali nią: Tadeusz Świeżawski do 1922 r., Tadeusz Gołogórski do 1924 r. i do 1945 r. Czesław Kanafojski (Wr.); pracownikiem tej Katedry był Zbislaw Martini (Wr.).
- Katedrą Technologii Rolniczej kierował Adolf Joszt do przejścia w 1927 r. na Wydział Chemiczny, w latach 1931–1932 jego dziekan, a w 1936–1938 rektor Politechniki. Następnie kierownikiem został do 1945 r. Aleksander Tychowski (Wr.), piastujący w latach 1955–1959 godność rektora Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.
- Katedra Ekonomiki Rolnictwa kierowana była przez Stefana Pawlika, zmarłego w 1926 r., następnie przez Witolda Staniewiczza, który w 1928 r. przeniósł się na Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie. Kierował nią zastępczo J.H. Gurski do 1934 r. (kierujący jednocześnie Katedrą Uprawy Roli i Roślin); po trzyletnim wakacie objął jej kierownictwo przybyły z SGGW w 1937 r. Wacław Ponikowski, który zginął podczas powstania warszawskiego. Z tej Katedry pochodził Władysław Czaykowski (Wr.).
- Katedrą Ekonomii Społecznej i Polityki Agrarnej kierowali Leopold Caro do 1934 r. (członek komisji opiniodawczej Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów) i do 1939 r. Wincenty Styś (Wr.), który uczestniczył od 1943 r. w tajnym nauczaniu na Uniwersytecie Jana Kazimierza.

Na Oddziale Lasowym było sześć katedr: Botaniki Lasowej, Ochrony Lasu i Entomologii Leśnej, Hodowli Lasu, Urządzenia Lasu, Użytkowania Lasu i Mechanicznej Technologii Drewna oraz Inżynierii Lasowej.

Na obydwu oddziałach funkcjonowały ponadto liczne docentury.

Wkład Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej w kształcenie kadry inżynierskiej dla rolnictwa i leśnictwa, wyrażony łączną liczbą dyplomów, plasuje go na drugim miejscu po SGGW [2], co ilustrują dane w tabeli (s. 22).

Po wkroczeniu Armii Czerwonej na Kresy Wschodnie w 1939 r. Uczelnie już w październiku podporządkowano Komitetowi ds. Szkół Wyższych przy Radzie Komisarzy Ludowych ZSRR. Rektorem Lwowskiego Instytutu Politechnicznego został Maksym P. Sadowski z Dyrekcji Trustu Tramwajowego z Kijowa. Wydział Rolniczo-Lasowy podzielono na dwa instytuty; dziekanem Rolniczego został prof. B. Świętochowski, a jego *pomocnikiem* (pomocnikiem dziekana) – sprowadzony z Krymu Lewintow (maszynoznawstwo). Studia przekształcono w pięcioletnie, a wykładowcy i studenci mieli opanować w ciągu dwóch lat język rosyjski lub ukraiński; wszystkich obowiązywała nauka marksizmu i leninizmu oraz historii partii bolszewickiej.

Wykłady prof. Świętochowskiego przejął wypromowany przez niego w 1939 r. Ukrainiec dr Grigoryj Kijak. Nastąpiły też bardziej drastyczne zmiany [3]: zamknięto Katedrę Ekonomii Społecznej i Polityki Agrarnej, usuwając z pracy doc. Wincentego Stysia, wykładającego w niej prof. Antoniego Wereszczyńskiego, ostatniego rektora Politechniki, i Władysława Jennera. Dr Konstanty Wojtulewski z Katedry Żywienia i Fizjologii Zwierząt, internowany we wrześniu 1939 r., zginął w 1940 r. w Starobielsku.

Asystentem prof. Świętochowskiego pozostał Marian Niklewski; stacją rolniczą kierował Tadeusz Jaglarz. W wyniku wszczętej przed wojną procedury tytuły profesorów nadzwyczajnych otrzymali w 1940 r.: Aleksander Tychowski, Kazimierz Miczyński (jr.) i Czesław Kanafojski [3, 6]. Po wkroczeniu Niemców do Lwowa wśród rozstrzelanych 4 lipca profesorów byli wykładający na Wydziale Rolniczo-Lasowym matematycy – prof. Antoni Łomnicki i prof. Kasper Weigel oraz studenci Bronisław i Zygmunt Longschamps de Berier z ojcem Romanem. W listopadzie 1941 r. został zamordowany przez gestapo dr inż. Zygmunt Rodewald, adiunkt Katedry Chemii Ogólnej [3].

W kwietniu 1942 r. uruchomiono kursy rolnicze – Staatliche Landwirtschaftliche Fachkurse w Dublanach (zapisano się 36 Polaków i 311 Ukraińców) i leśne – Forestliche we Lwowie (odpowiednio: 203 i 144). Wykłady prowadzono po polsku lub ukraińsku. Powtórne wkroczenie wojsk sowieckich przerwało w styczniu 1944 r. działalność Politechniki – wznowioną po roku. Warunkiem pracy Polaków była zmiana obywatelstwa na rosyjskie lub ukraińskie. Uchwałę Senatu Politechniki o przeniesienie jej do Gdańska *in corpore* Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej odrzucił, a transporty ewakuowanych pracowników skierowano do Gliwic, Gdańska i Wrocławia [3].

Tak oto z dublańsko-lwowskich korzeni wyrósł Wydział Rolniczy Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, a część kadry zasiliła istniejące lub inne nowe uczelnie [3, 5].

Dublany od połowy XIX w. do odzyskania przez Polskę niepodległości były kolebką naukowych podstaw rolnictwa i dyscyplin pokrewnych, grupując najliczniejszą kadrę polskich specjalistów. Uczestniczyli oni w tworzeniu Studium Rolniczego UJ, SGGW i Uniwersytetu w Poznaniu [1]. Do światowej historii nauk weszli m.in. Emil Godlewski senior (1847–1930), Adam Prażmowski (1853–1920), Stefan Jentys (1860–1919) i Helena Krzemieniewska (1878–1966), a cała plejada wybitnych naukowców ma pełną dokumentację w literaturze krajowej.

Warto też wspomnieć o innej niż naukowa działalności Dublańczyków [4, 5]. Absolwent Krajowej Szkoły Rolniczej z 1887 r. agronom Władysław Hulanicki – ławnik sądu powiatowego, członek władz Podolskiego Towarzystwa Rolniczego i zastępca prezesa Bersztadzkiego Towarzystwa Dobroczynności (organizacji narodowej) ukrywał w swoim majątku prześladowanych przez carskie władze studentów z Kijowa i gościł zebrania Stronnictwa Demokratycznego. Po 1918 r. z Dublańczykami – Horochem z Ukrainy i Dulewiczem z Białorusi – założył Dom Rolniczo-Handlowy „Epoka” w Warszawie. Jako kierownik działu rolnego w Komisji Repatriacyjnej i Reewakuacyjnej w Moskwie odzyskał m.in. konie ze stadniny w Janowie Podlaskim. Potem administrował majątkami Polskiego Komitetu Pomocy Dzieciom, a jako emeryt był biegłym sądowym. Zginął w październiku 1939 r. zastrzelony przez Niemców. Z kolei absolwent Wyższej Krajowej Szkoły Rolniczej z 1897 r. Bronisław Janowski był inspektorem rolniczym Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego na Małopolskę Wschodnią (1904–1925) i naczelnikiem Wojewódzkiego Wydziału Rolniczo-Weterynaryjnego (1919–1921), zanim objął Katedrę na Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Absolwentem Akademii Rolniczej z 1908 r. był Janusz H. Gurski, kierownik pola doświadczalnego od 1912 r. i zarazem komisarz rolniczy powiatu lwowskiego oraz administrator dóbr ordynacji Potockich w Przemyślanach. Uczestniczył w obronie Lwowa, wojnie polsko-bolszewickiej i powstaniach śląskich, zanim w 1921 r. objął Katedrę. Absolwent

z 1914 r. Tadeusz Emich, nauczyciel szkół rolniczych, został w 1936 r. kierownikiem deficytowych folwarków Kręczi–Kaputy AGRiL-u (majątki m. Warszawy), które już po roku przyniosły dochód. Za ukrywanie drukarni Polskiej Ludowej Akcji Niepodległościowej został aresztowany w styczniu 1940 r. i rozstrzelany z synem i żoną w Palmirach, a dwie małoletnie córki trafiły poprzez Pawiak do KZ-Lager Ravensbruck [4].

Wydział Rolniczo-Lasowy ukończyli m.in.: wybitny przyrodnik-fotografik Czesław Puchalski, Jerzy Chmielowski, który z Mieczysławem Stachowskim wykrył wyrzutnię rakiet V-2 w Bliźnie pod Dębicą, Czesław Madejski i Tadeusz Kaempf, dyrektorzy Tatrzańskiego i Karkonoskiego Parku Narodowego oraz popularny wrocławski działacz kultury – Wojciech Dzieduszycki.

Wyszczególnienie	SGGW	Politechnika Lwowska	Uniwersytet Poznański	Uniwersytet Jagielloński	Uniwersytet Stefana Batorego
Katedry i Zakłady	50	18	27	15	8
Profesorowie i docenci	82	65	56	65	20
Wydane dyplomy	2 570	1 116	972	726	176
w tym:					
z rolnictwa	1 253	513	484	726	176
z leśnictwa	847	603	488	–	–
z ogrodnictwa	470	–	–	–	–
Doktoraty		50	25	29	63
Habilitacje	19	15	16	23	3

LWÓW

Piotr Wyrost

AKADEMIA MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ WE LWOWIE (1881–1945)

Trzecia po Wilnie i Warszawie Uczelnia Weterynaryjna na ziemiach polskich powstała w 1881 r. we Lwowie. Starania o jej otwarcie, poprzedzone usilnymi zabiegami pewnej części miejscowego, zainteresowanego sprawą społeczeństwa, a także faktem istnienia w latach 1784–1873 Katedry Weterynarii przy Wydziale Medycznym Uniwersytetu Józefińskiego i przy jego kolejnych wcieleniach przybrały w drugiej połowie XIX w. na sile do tego stopnia, że w 1874 r. Sejm Galicyjski postanowił założyć we Lwowie szkołę weterynaryjną. Duszą całego przedsięwzięcia był, jak pisze prof. Kadyi [3], dr Alfred Biesiadecki – ówczesny protomedyk Galicji oraz były profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, który w celu pomyslnego przeprowadzenia sprawy umiał pozyskać poparcie zarówno władz krajowych we Lwowie, a w szczególności ówczesnego namiestnika Galicji – Alfreda hr. Potockiego, jak i władz centralnych w Wiedniu. Minęło jednak jeszcze ponad 5 lat, zanim 27 grudnia 1880 r. ukażało się odpowiednie Postanowienie Najwyższe nakazujące założenie we Lwowie wyżej wymienionej szkoły.

Ostatecznie szkołę pod nazwą „C.K. Szkoła Weterynaryi we Lwowie” uruchomiono 1 października 1881 r., zgodnie z reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 czerwca 1881 r. oraz kolejnym Postanowieniem Najwyższym z dnia 15 września tego samego roku i oddano ją od razu, jako szkołę wyższą, pod zarząd Ministerstwa Wyznań i Oświecenia.

Organizowaniem szkoły, połączonej początkowo ze Szkołą Kucia Koni, zajął się na prośbę władz centralnych prof. dr Piotr Seifman – ostatni polski dyrektor warszawskiej Szkoły Weterynaryjnej oraz organizator Instytutu Weterynaryjnego w Kazaniu. Obsadę szkoły w pierwszym roku jej istnienia stanowiło sześciu nauczycieli akademickich – trzech własnych i trzech zapożyczonych z Uniwersytetu Lwowskiego do prowadzenia zajęć z przedmiotów przyrodniczych pomocniczych (fizyka, chemia, botanika).

Do pierwszej trójki stałych nauczycieli szkoły należeli: prof. dr Piotr Seifman – dyrektor Szkoły i kierownik Instytutu Klinicznego oraz wykładowca kliniki wewnętrznej i chirurgicznej, prof. dr Henryk Kadyi – kierownik Instytutu Anatomicznego oraz wykładowca anatomii prawidłowej i patologicznej, a także patologii ogólnej zwierząt domowych i prof. dr Antoni Barański – kierownik Instytutu Produkcji Zwierzęcej i Fizjologii oraz wykładowca hodowli zwierząt (produkcji zwierzęcej), fizjologii, farmakologii i nauki o oględzinach bydła i mięsa. Natomiast wykłady zlecone prowadzili: z fizyki – prof. dr Tomasz Stanecki, z chemii – prof. dr Bronisław Radziszewski i z botaniki – doc. dr Franciszek Kamiński.

Przy przyjęciu do szkoły od kandydatów wymagano – w pierwszym okresie jej działalności – ukończenia szóstej klasy gimnazjalnej lub realnej, albo średniej szkoły rolniczej, a także ukończonego 17. a nie przekroczonego 26. roku życia. Studia, podzielone na sześć półroczy, trwały trzy lata. Program obejmował: półrocze pierwsze – wstęp do nauk weterynaryjnych, fizykę, chemię ogólną ciał nieorganicznych, anatomię opisową z ćwiczeniami

Studencka książeczka frekwencyjna
(index) z czasów C.K. Akademii
Weterynarii (1898–1922)

21 330

C. K. AKADEMIA WETERYNARI I WE LWOWIE.

Nr. Kat. gt. 1695

Akademia Medycyny
weterynaryjnej
Immatrykulowany
Lwów, 14. XII. 1901

KSIAZECZKA FREKWENCYJNA
(INDEX).

Nazwisko i imię Sztaba Michał

rodem z Rusłnicka, Nadziejska

wpisany jako słuchacz zwyczajny

c. k. Akademii weterynaryj.

Data wpisu: 19

Rektor
[Signature]

prosektoryjnymi, naukę o produkcji zwierząt oraz teorię kucia kopyt i racic z ćwiczeniami w kuźni, półrocze drugie – anatomię z uwzględnieniem topografii i chirurgii, chemię organiczną z uwzględnieniem chemii fizjologicznej i patologicznej, produkcję zwierząt, botanikę i ćwiczenia w kuźni oraz w prosektorium, półrocze trzecie – ćwiczenia anatomiczne, fizjologię z ćwiczeniami histologicznymi, farmakognozję, farmakologię i katagrafologię, patologię ogólną i anatomię patologiczną, ćwiczenia w kuźni oraz obowiązek codziennego uczęszczania studentów na sekcje patologiczne i kliniki, półrocze czwarte – anatomię patologiczną, fizjologię z ćwiczeniami histologicznymi, akuszerię zwierzęcą, naukę o narządziach i opatrunkach chirurgicznych, ćwiczenia w pracowni chemicznej i w kuźni oraz obowiązek uczęszczania stu-

dentów na sekcje patologiczne i kliniki, półrocze piąte – patologię i terapię szczegółową, chirurgię weterynaryjną, naukę o operacjach, naukę o chorobach zaraźliwych, naukę o oględzinach bydła i mięsa, ćwiczenia w kuźni oraz klinikę wewnętrzną i klinikę chirurgiczną, półrocze szóste i ostatnie – patologię i terapię szczegółową, chirurgię weterynaryjną, naukę o operacjach, weterynarię sądową, historię i literaturę weterynarii, ćwiczenia w kuźni oraz klinikę wewnętrzną i klinikę chirurgiczną. Ponadto studenci II i III roku studiów mieli obowiązek uczęszczać na wizyty popołudniowe w klinikach, a studenci III roku odbywać także kuratorstwa.

Przedstawiony program studiów, obejmujący obok przedmiotów zawodowych także niezbędne dla akademickiego wykształcenia przedmioty ogólnoprzyrodnicze, świadczy dobitnie o tym, że uczelnię lwowską od zarania jej działalności postawiono na poziomie studiów wyższych. Przy układaniu tego programu wykorzystano bowiem pełne doświadczenie w tej dziedzinie szkół: wileńskiej z lat 1823–1842 i warszawskiej z lat 1840–1873, a także starano się w pełni dostosować poziom nauczania zawodu w szkole lwowskiej do przeciętnego poziomu nauczania weterynaryjnego w szkołach innych państw europejskich. Swoim absolwentom szkoła wydawała dyplomy w języku polskim i łańcimskim z tytułem lekarza weterynaryjnego – *medicus veterinarius*. Kandydaci do zawodu, którym przyznano tytuł lekarza weterynaryjnego, składali przyrzeczenie lekarskie według następującej formuły: *Przyrzekasz Pan, że w wykonywaniu obowiązków swego powołania postępować będziesz sumiennie i gorliwie, przestrzegać będziesz czci swego stanu i wpływać w miarę sił na postęp wiadomości weterynaryjnych i że wszystkie obowiązki, które prawo i rozporządzenia przepisują odnośnie do wykonywania powinności powołania Pańskiego, ściśle i sumiennie spełniać będziesz* [8–10, 13].

Mimo charakteru Uczelni szkoła lwowska pozostająca do 1908 r. w symbiozie ze Szkołą Kucia Koni nie posiadała jeszcze w owych czasach praw szkół wyższych i z tego powodu nie zadowalała ani personelu nauczającego, ani stanu weterynaryjnego, które zdecydowanie dążyły do podniesienia studiów weterynaryjnych do pełnego poziomu szkół wyższych i do uzyskania przez nie pełnych uprawnień szkół akademickich. Cel ten w części osiągnięto dopiero 31 grudnia 1896 r., kiedy to po długich staraniach, którym przewodzili Józef Szpilman – ówczesny dyrektor szkoły i profesor szczegółowej patologii i terapii zwierząt oraz Henryk Kadyi

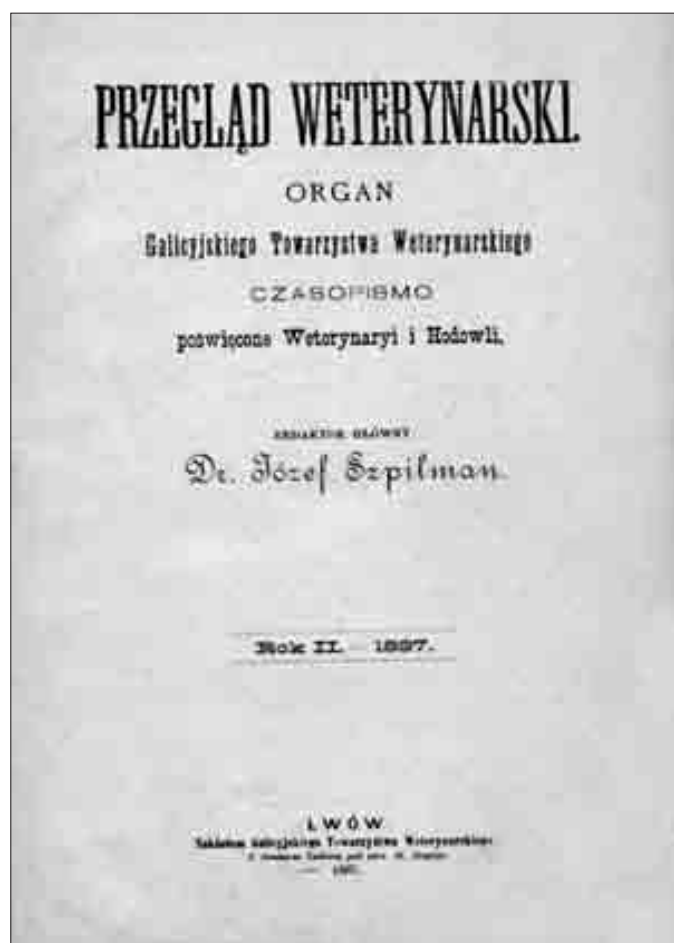
– profesor anatomii zwierząt, ukazało się odpowiednie postanowienie cesarza Franciszka Józefa wprowadzające w Szkole od roku 1897/1898 reformę studiów weterynaryjnych. Mocą tego rozporządzenia, a zgodnie z życzeniem profesorów szkoły wyrażonym przez H. Kadyiego w rozprawie *O potrzebie zasadniczej reformy studiów weterynaryjnych* (1890), od wyżej wymienionego roku akademickiego wprowadzono zasadę wymagania od wstępujących do szkoły świadectwa dojrzałości gimnazjum lub szkoły realnej, przedłużono czas trwania studiów z trzech do czterech lat, jednocześnie rozszerzając program nauczania. Zrównano prawa i obowiązki słuchaczy lwowskiej Szkoły Weterynarii z takimi prawami i obowiązkami innych uczelni akademickich. W 1897 r. nadano też szkole status akademii – Akademia Weterynaryi we Lwowie, a urząd mianowanego dyrektora zamieniono na mianowanego rektora Uczelni. Jednocześnie w 1901 r. zatrzymano w dyplomach tylko tekst łaciński [4].

W roku 1902 zatwierdzono statut Akademii, w 1908 r. zaś Uczelnia uzyskała prawo nadawania stopnia naukowego doktora medycyny weterynaryjnej – *doctor medicinae veterinariae*. Rozporządzenie cesarskie z dnia 23 czerwca 1909 r. przyznało szkole całkowite uprawnienia uniwersyteckie wyrażające się między innymi prawem obieralności rektora przez grono profesorów oraz nadaniem mu tytułu magnificencji – *rector magnificus*. Zatem ten rok można uznać za datę przełomową w dziejach polskiego wyższego szkolnictwa weterynaryjnego.

Od tego momentu programy nauczania lwowskiej Akademii Weterynarii podlegały dalszym zmianom i doskonaleniom w miarę ewolucji nauki i rozwoju poszczególnych jej dziedzin. Już w 1912 r. rozszerzono dyscypliny dotyczące higieny środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, a także wprowadzono do programu nauczania biologię i patologię ryb oraz rozdzielono inne, dotychczas kompleksowo ujmowane przedmioty, w celu pogłębienia ich zakresu w węższych dyscyplinach. Zmieniono też wówczas przepisy egzaminacyjne. I w tym stanie rzeczy lwowska Akademia przetrwała do pierwszej wojny światowej [4].

Lwowska Uczelnia Weterynaryjna w latach 1881–1915 wyszkoliła 466 lekarzy weterynaryjnych, w tym 331 narodowości polskiej. Ponadto, jako jedna z trzech uczelni weterynaryjnych monarchii austro-węgierskiej i przy braku takich szkół w słowiańskich państwach południowych, przyciągała ona również licznych słuchaczy z tych krajów, pragnących poświęcić się medycynie weterynaryjnej. I tak, w wymienionym okresie, we lwowskiej uczelni weterynaryjnej na 1 055 studentów ogółem, studiowało 103 Czechów i Morawian, 46 Jugosłowian, 22 Bułgarów, 4 Ukraińców oraz Słowak i Rosjanin – razem 177 obcokrajowców pochodzenia słowiańskiego czyli 16,8 % ogółu. Ta promieniująca nauką rola Uczelni polskiej wśród pobratymców nabiera szczególnego znaczenia, zwłaszcza że miała ona miejsce w okresie politycznego niebytu Polski. Studiujący na lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej obcokrajowcy byli zatem w tym czasie nie tylko jej studentami lub absolwentami mile wspomnianymi swą uczelnią, ale także – co można zakładać – byli najlepszymi, bo autentycznymi propagatorami polskości w Europie, a zwłaszcza w swoich krajach. I o tym również przy omawianiu osiągnięć polskiej Uczelni Weterynaryjnej we Lwowie w czasach niewoli nie można zapominać [8].

Karta tytułowa
Przeglądu Weterynarskiego,
pisma powstałego w 1886 r. we Lwowie
z inicjatywy profesorów lwowskiej
Szkoły Weterynaryjnej

Piotr Seifman
(1823–1903)

Do osiągnięć lwowskiej Szkoły Weterynarii w pierwszym okresie jej istnienia, oprócz wykształcenia poważnej liczby lekarzy weterynaryjnych i wykonania w jej pracowniach wielu prac naukowych, należy również zaliczyć zawiązanie z jej inicjatywy w 1886 r. we Lwowie Galicyjskiego Towarzystwa Weterynarskiego i założenie „Przeglądu Weterynarskiego”, co w odniesieniu do potrzeb nauki i zawodu lekarsko-weterynaryjnego miało w owych czasach w Polsce ogromne znaczenie i brzemiennie w następstwa skutki. Było to przecież pierwsze towarzystwo i czasopismo weterynaryjne – wzór dla podobnych towarzystw i czasopism na pozostałych ziemiach polskich – które obecnie uważać można za pierwowzór wszystkich współczesnych polskich organizacji i czasopism weterynaryjnych [14, 16, 17].

W okresie rozbiorów lwowska Szkoła Weterynarii rozrastała się również pod względem osobowym. Już w roku 1882 powołała na stanowisko nauczyciela podkownictwa lekarza weterynaryjnego Pawła Kretowicza – późniejszego profesora szkoły, a w 1883 r., a więc w dwa lata po jej powstaniu, powołała mgr. Stanisława Królikowskiego (od 1889 r. również profesora szkoły) – na wykładowcę chirurgii weterynaryjnej i kierownika takiej kliniki oraz w 1884 r. dr. Józefa Szpilmana (od 1888 r. także profesora uczelni) – na wykładowcę i kierownika Katedry Fizjologii i Farmakologii.

Według Kadyi'ego [3] w roku szkolnym 1893/1894 w skład „ciała nauczycielskiego” Szkoły Weterynarii we Lwowie wchodziło ośmiu następujących nauczycieli: pięciu profesorów zwyczajnych, adiunkt, nauczyciel zawodu (kucia koni) i zastępca profesora.

Wszyscy wyżej wymienieni nauczyciele akademicy, o ile nie byli założycielami lwowskiej Szkoły Weterynarii, to w pierwszym dziesięcioleciu jej istnienia bardzo przyczynili się do jej ustabilizowania i dalszego pomyślnego rozwoju. Ich krótkie noty biograficzne przedstawiają się następująco:

Dr Piotr Seifman – organizator i pierwszy dyrektor C.K. Szkoły Weterynarii we Lwowie, profesor szczegółowej patologii i terapii chorób wewnętrznych i kliniki wewnętrznej oraz nauki o zarazach i policii weterynaryjnej. Urodził się 1 marca 1823 r. w Warszawie. W 1848 r. ukończył warszawską Szkołę Weterynaryjną z tytułem pomocnika weterynaryjnego. Tytuł weterynarza uzyskał w 1852 r. na kursie uzupełniającym przy warszawskiej Szkole Farmaceutycznej. W 1853 r. obronił rozprawę *O ospie owczej*, na podstawie której uzyskał stopień magistra nauk weterynaryjnych. W 1858 r., po podjęciu posady nauczyciela w warszawskiej Szkole Weterynaryjnej, wyjechał w podróż naukową do szkół weterynaryjnych w Wiedniu, Niemczech, Francji, Belgii i Anglii. W 1860 r., po powrocie do kraju, został najpierw pomocnikiem dyrektora, a w 1865 r. dyrektorem wymienionej szkoły, który to urząd piastował do 1873 r., a więc do czasu całkowitej rusyfikacji Szkoły Weterynaryjnej w Warszawie. W 1869 r. uzyskał tytuł lekarza, a następnie w 1879 r. stopień doktora medycyny na Uniwersytecie Warszawskim. W 1874 r. wyjechał do Kazania, gdzie zorganizował Instytut Weterynaryjny, a w roku 1881 przybył do Lwowa, gdzie z kolei zorganizował lwowską uczelnię weterynaryjną, stając się pierwszym jej wykładowcą i dyrektorem. W 1894 r., a więc 13 lat po uruchomieniu szkoły we Lwowie, przeszedł na zasłużoną emeryturę i przeniósł się do Krakowa, gdzie zmarł dnia 23 stycznia 1903 r. Seifman jest jedną z najjaśniejszych postaci w naszej nauce i w naszym zawodzie. Uważany jest on także za wybitnego łącznika weterynaryjnych tradycji wileńskich przeniesionych poprzez szkołę warszawską, którą ukończył, do szkoły lwowskiej.

Dr Henryk Kadyi – współtwórca i reformator uczelni lwowskiej, profesor anatomii opisowej i mikroskopowej zwierząt domowych, pracownik Szkoły od 1881 r. i jeden z jej pierwszych doktorów honorowych (1910). Urodził się w Przemyślu 23 maja 1851 r. Studia lekarskie odbywał na uniwersytetach w Krakowie (1869–1870) oraz w Wiedniu (1870–1874), gdzie 16 lipca 1875 r. uzyskał stopień doktora wszech nauk lekarskich. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął jako student w 1873 r., pracując początkowo na Wydziale Lekarskim

Henryk Kadyi
(1851–1912)

Uniwersytetu w Wiedniu, a następnie w latach 1876–1881 jako asystent w Katedrze Anatomii Opisowej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie kierowanej wówczas przez słynnego anatoma prof. dr. Ludwika Teichmana. Tu też w 1878 r. habilitował się i otrzymał stopień docenta prywatnego anatomii człowieka i anatomii porównawczej. W 1881 r. został mianowany profesorem zwyczajnym anatomii prawidłowej i patologicznej oraz patologii ogólnej w założonej wówczas we Lwowie Szkole Weterynarii. Był zatem, jako jeden z trzech, pierwszym jej profesorem, współzałożycielem i niezwykle aktywnym reformatorem. W 1894 r. opuścił wyżej wymienioną Uczelnię, obejmując kierownictwo Katedry Anatomii Opisowej na reaktywowanym w tym czasie Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Lwowskiego. Jako jedną z pamiątek po sobie pozostawił w lwowskiej Szkole Weterynarii doskonale urządzone i bogate w niezwykle cenne zbiory muzeum anatomiczne. Zmarł dnia 28 października 1912 r. we Lwowie, zakaziwszy się przy balsamowaniu zwłok hrabiego S. Badeniego, marszałka Sejmu Krajowego Galicji.

Dr Antoni Barański – współtwórca i trzeci z pierwszych profesorów uczelni lwowskiej, wykładowca produkcji zwierząt, fizjologii, akuszerii, weterynarii sądowej oraz historii i literatury weterynaryjnej, pracownik Szkoły w latach 1881–1906. Urodził się w Lesku na terenie Małopolski 1 stycznia 1850 r. Studia medyczne, którym się poświęcił, odbywał w Krakowie i w Wiedniu, gdzie w 1874 r. uzyskał stopień doktora wszech nauk lekarskich. W latach 1876–1879 studiował weterynarię w wiedeńskim Instytucie Weterynaryjnym, który ukończył, zdobywając dyplom lekarza weterynaryjnego. Przez następne dwa lata pracował w Bośni jako terenowy lekarz ludzi i zwierząt. W 1881 r. przeniósł się do Krakowa, objąwszy stanowisko docenta nauk weterynaryjnych na Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie, po krótkim pobycie w Krakowie, przybył do Lwowa, gdzie w nowo utworzonej Szkole Weterynarii, jako profesor zwyczajny, wykładał kilka wyżej wymienionych dyscyplin. Głównym przedmiotem zainteresowań prof. A. Barańskiego była hodowla zwierząt, z zakresu której opracował kilka podręczników dla słuchaczy szkół weterynaryjnych i rolniczych, a także produkcja szczepionki przeciw ospie, do wytwarzania której, wspólnie z prof. P. Kretowiczem, założył we Lwowie specjalny zakład krowiankowy. Zmarł we Lwowie 26 stycznia 1915 r.

Dr Józef Szpilman – drugi i ostatni dyrektor Szkoły Weterynarii (1894–1901), a pierwszy rektor, najpierw z mianowania (1901–1909), a potem z wyboru (1909–1910), Akademii Weterynarii we Lwowie, profesor kilku dyscyplin nauk weterynaryjnych, pracownik Uczelni od 1884 r. i także jeden z pierwszych jej doktorów honorowych (1910). Urodził się w Łańcucie 1 sierpnia 1855 r. Studiował najpierw medycynę w Krakowie, gdzie w 1879 r. uzyskał stopień doktora wszech nauk lekarskich, a następnie weterynarię w Bernie szwajcarskim i w Wiedniu, gdzie w 1883 r. uzyskał dyplom lekarza weterynaryjnego i stanowisko asystenta w klinice chorób wewnętrznych Uczelni wiedeńskiej. W roku 1884 powołano go na stanowisko adiunkta w Szkole Weterynarii we Lwowie, a w 1888 r. mianowano tamże profesorem zwyczajnym fizjologii i farmakologii, po czym – po przejściu prof. P. Seifmana na emeryturę (1894) – profesorem szczegółowej patologii i terapii chorób wewnętrznych i zaraźliwych zwierząt i wreszcie w 1910 r. mianowano go profesorem bakteriologii i epizootologii. Zaslugi prof. dr. J. Szpilmana dla lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej oraz dla zawodu lekarsko-weterynaryjnego są olbrzymie. Jemu to bowiem Uczelnia lwowska zawdzięcza głównie inicjację zmian ustrojowych szkoły i doprowadzenie jej do bardzo, jak na owe czasy, wysokiego poziomu nauki i nauczania, a stan weterynaryjny – współorganizację pierwszego w Polsce towarzystwa i pisma naukowo-zawodowego pod nazwą Galicyjskie Towarzystwo Weterynarskie i „Przegląd Weterynarski” (1886). Zmarł we Lwowie 11 listopada 1920 r.

Antoni Barański
(1850–1915)

Józef Szpilman
(1855–1920)

Stanisław Królikowski
(1853–1924)

Mgr Stanisław Królikowski – wykładowca chirurgii weterynaryjnej od 1884 r., a rektor Uczelni z wyboru w latach 1911–1913, urodził się w Warszawie 6 maja 1853 r. Studia weterynaryjne odbywał w warszawskiej Szkole Weterynaryjnej w latach 1871–1875. Stopień magistra nauk weterynaryjnych uzyskał w 1879 r. w Akademii Medyko-Chirurgicznej w Petersburgu. W tym samym roku, po powrocie do kraju, objął najpierw obowiązki wykładowcy w szkole macierzystej w Warszawie, a w 1883 r. obowiązki początkowo adiunkta, a potem profesora nadzwyczajnego (1889) i zwyczajnego (1892) chirurgii weterynaryjnej w Szkole Weterynarii we Lwowie. Oprócz pracy na Uczelni Weterynaryjnej prof. mgr S. Królikowski współpracował także ściśle ze Szkołą Rolniczą w Dublanach, gdzie w latach 1902–1920 wykładał anatomię zwierząt i weterynarię, oraz z redakcją wydawanego we Lwowie „Przeglądu Weterynarskiego”, którego najpierw był pierwszym wieloletnim sekretarzem naukowym, a potem w latach 1899–1911 redaktorem naczelnym. Ponadto był też Królikowski autorem pierwszej w kraju *Bibliografii Polskiej Weterynarii i Hodowli Zwierząt Domowych* – dzieła, w którym z wielkim pożytkiem dla nauki zestawił publikacje polskie poświęcone tematowi, obejmujące okres od początków druku w Polsce po rok 1891. Zmarł we Lwowie 9 marca 1924 r.

Dr Jan Prus – pierwszy kierownik samodzielnej Katedry Patologii Ogólnej i Doświadczalnej oraz Anatomii Patologicznej urodził się 26 stycznia 1859 r. w Wadowicach. Dyplom doktora wszech nauk lekarskich otrzymał w 1883 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Pracę i studia w Lwowskiej Szkole Weterynarii rozpoczął w 1887 r., a po ukończeniu w 1889 r. tych studiów objął najpierw jako adiunkt, a od roku 1894 jako profesor zwyczajny kierownictwo wydzielonej z Instytutu Anatomicznego Katedry Patologii Ogólnej i Doświadczalnej oraz Anatomii Patologicznej (1889). W 1896 r. przeszedł na Wydział Lekarski Uniwersytetu Lwowskiego, gdzie objął Katedrę Patologii Ogólnej i Doświadczalnej. Zmarł 9 listopada 1926 r. w Dobromilu.

Lekarz weterynaryjny Paweł Kretowicz – wieloletni wykładowca podkownictwa i chirurgii kończyn na lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej urodził się w Sękowej k. Nowego Sącza 10 października 1849 r. W 1870 r. wstąpił do armii austriackiej i jako żołnierz ukończył Wojskową Szkołę Weterynaryjną w Wiedniu, uzyskując tamże dyplom lekarza weterynaryjnego (1880). Dekretem z dnia 30 kwietnia 1882 r. mianowany został nauczycielem kucia koni w jednoimiennej szkole działającej przy lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej w latach 1882–1908. W 1908 r., po przekształceniu wyżej wymienionej szkoły w Katedrę Nauki o Kopytach i Kuciu Koni, mianowany został profesorem nadzwyczajnym chirurgii kończyn i podkownictwa w lwowskiej Akademii Weterynarii. P. Kretowicz, doskonały znawca chorób kopyt i podkownictwa, był autorem – oprócz wielu artykułów naukowych – cennej w owych czasach książki z zakresu weterynarii *Kucie koni*, wydanej we Lwowie w 1884 r., a ponadto działał aktywnie w Galicyjskim Towarzystwie Weterynarskim, pełniąc w nim przez wiele lat różne odpowiedzialne funkcje (skarbnik, wiceprezes, prezes). Zmarł 11 września 1923 r. we Lwowie.

Dr Włodzimierz Sas-Kulczycki – urodził się 27 marca 1862 r. w Przemyślu. Po ukończeniu gimnazjum w Kołomyi (1881) studiował nauki przyrodnicze najpierw w Wiedniu, a potem w latach 1883–1885 na Uniwersytecie Lwowskim, gdzie równocześnie był asystentem w Katedrze Zoologii u prof. B. Dybowskiego i gdzie w 1887 r. uzyskał stopień doktora filozofii w zakresie zoologii. W latach 1885–1888 studiował nauki weterynaryjne w lwowskiej Szkole Weterynarii uwieńczone uzyskaniem dyplomu lekarza weterynaryjnego, a w latach 1887–1894 był asystentem prof. H. Kady'ego w uczelnianej Katedrze Anatomii Opisowej. W roku 1894/1895, jako zastępca profesora, wykładał i zarządzał Katedrą Anatomii Opisowej przez rok w czasie służbowej podróży do Berlina prof. J. Nusbauma-Hilarowicza, kierownika Katedry Anatomii od 1895 r. Od roku 1897 był dr W. Kulczycki remunеровanym

Włodzimierz Sas-Kulczycki
(1862–1936)

docentem zoologii i parazytologii na lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej oraz równocześnie miejskim lekarzem weterynaryjnym. W 1906 r., po objęciu przez prof. J. Nusbauma-Hillarowicza kierownictwa Katedry Zoologii na Uniwersytecie Lwowskim (co związane było ze śmiercią prof. B. Dybowskiego dotychczasowego kierownika tej katedry), dr W. Kulczycki mianowany został profesorem zwyczajnym lwowskiej Akademii Weterynarii i kierownikiem Katedry Anatomii Opisowej Zwierząt tej Uczelni. Na tym stanowisku pozostawał do 1934 r. Ponadto prof. W. Kulczycki był także w latach 1917–1921 najpierw rektorem, a potem prorektorem Akademii, a w roku 1934 – laureatem najwyższej akademickiej godności, to znaczy doktorem *honoris causa* lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Zasłynął on również jako niezwykle utalentowany twórca preparatów anatomicznych oraz jako wielki znawca, miłośnik i kolekcjoner kobierców wschodnich. Zmarł 10 maja 1936 r. we Lwowie.

Z pierwszej wojny światowej lwowska Akademia Weterynarii wyszła obronną ręką i z chwilą odzyskania przez Polskę niepodległości stanęła od razu do wyętej i owocnej pracy. Jednak w okresie bezpośrednio powojennym Uczelnia poniosła dość dotkliwe i bolesne straty z powodu śmierci profesorów: J. Szpilmana (1920), M. Grabowskiego (1922), P. Kretowicza (1923), P. Królikowskiego (1924) i S. Fibicha (1924). Kilku profesorów (m.in. K. Panek i S. Dąbrowski) przeszło też wówczas do rozbudowujących się urzędów i instytucji naukowych organizującego się w tym czasie państwa polskiego. Mimo to szkoła ta, jak pisze prof. Z. Markowski [7], potrafiła w stosunkowo krótkim czasie wyspecjalizować i przygotować do zapewnienia powstałych luk wielu nowych współpracowników ze stopniem naukowym docenta, do których w tym trudnym dla szkoły okresie należeli: dr med. wet. Alfred Trawiński, 1922 (higiena mięsa), dr med. Antoni Bant, 1924 (anatomia porównawcza), dr fil. Stanisław Czerny, 1924 (histologia), dr med. wet. Tadeusz Olbrycht, 1924 (hodowla zwierząt), dr agr. Tadeusz Konopiński, 1925 (hodowla zwierząt), dr med. wet. Kazimierz Szczudłowski, 1925 (chirurgia), dr med. Aleksander Zakrzewski, 1928 (anatomia patologiczna), dr med. Stanisław Legeżyński, 1929 (mikrobiologia) i dr med. Wincenty Skowroński, 1930 (farmakologia). W 1922 r., w czasie kadencji rektora prof. dr. Zygmunta Markowskiego, nazwę Uczelni Akademia Weterynarii we Lwowie zamieniono na precyzyjniejszą: Akademia Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, w 1927 r. przedłużono studia do pięciu lat, a w 1931 r. – w 50. rocznicę założenia Uczelni – wbudowano w portal budynku głównego Akademii we Lwowie tablicę pamiątkową ufundowaną przez ówczesne Zrzeszenie Lekarzy Weterynaryjnych RP z następującym, pięknym i wzruszającym napisem: *W hołdzie za 50 lat nieprzerwanej pracy pedagogicznej, za krzewienie nauki weterynaryjnej w Kraju i Zachodniej Słowiańszczyźnie, dla uczczenia pamięci tych – którzy już odeszli, dla zachęty tych, którzy są i tych którzy będą w dalszym zdobywaniu najwyższych celów* [14, 16].

Kierownictwo lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej, w latach 1881–1939, a więc w okresie od momentu jej powstania aż do wybuchu drugiej wojny światowej, spoczywało w rękach wybitnych polskich profesorów i uczonych.

Dyrektorzy Szkoły Weterynarii:

1881–1894 Piotr Seifman,

1894–1901 Józef Szpilman,

Rektorzy Akademii:

1901–1910 Józef Szpilman (do roku 1909 z mianowania, potem z wyboru),

1911–1913 Stanisław Królikowski,

1913–1915 Mieczysław Grabowski,

1915–1917 Stanisław Fibich,

1917–1919 Włodzimierz Kulczycki,

1919–1920 Kazimierz Panek,

1920–1923 Zygmunt Markowski,

Pieczęć główna Akademii Medycyny
Weterynaryjnej we Lwowie
z lat 1922–1939

1923–1925 Stanisław Niemczycki,
 1925–1927 Wacław Moraczewski,
 1927–1930 Zygmunt Markowski,
 1930–1936 Bronisław Janowski,
 1936 (IX-XII) Jerzy Alexandrowicz,
 1937–1939 Kazimierz Szczudłowski.

Uczelnię w latach 1881–1945 ukończyło około 1 900 osób, a w przedostatnim, przedwojennym roku akademickim 1937/1938 Akademia Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie liczyła, jak wynika ze sprawozdania rektora uczelni z 1938 r., 460 studentów, w tym 14 kobiet (3%) i 42 studentów niepolskiej narodowości (9%). Zatrudniała 77 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym szesnastu profesorów (jeden honorowy, dziewięciu zwyczajnych, pięciu nadzwyczajnych oraz profesor tytularny) i czterech docentów oraz czterdziestu dwóch urzędników i funkcjonariuszy niższych – razem 119 pracowników. Uczelnia posiadała w tym czasie siedemnaście zakładów naukowo-dydaktycznych oraz uczelnianą bibliotekę i aptekę, a także własny dom akademicki.

I. INSTYTUT KLINICZNY (1881–1884)

Piotr Seifman

1. Klinika Chorób Wewnętrznych i Zakaźnych (1884–1939):
 1884–1894 Piotr Seifman
 1894–1910 Józef Szpilman
 1910–1939 Zygmunt Markowski
2. Klinika Chirurgiczna (1884–1939)
 1884–1924 Stanisław Królikowski
 1924–1925 Kazimierz Szczudłowski
 1925–1939 Stefan Gajewski

II. INSTYTUT PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ I FIZJOLOGII (1881–1884)

Antoni Barański

3. Zakład Hodowli Zwierząt (1884–1939)
 1884–1905 Antoni Barański
 1906–1924 Stanisław Fibich
 1924–1939 Tadeusz Olbrycht
 Zakład Fizjologii i Farmakologii (1884–1905)
 1884–1894 Józef Szpilman
 1895–1905 Gustaw Piotrowski
4. Zakład Fizjologii (1905–1939)
 1905–1920 Kazimierz Panek
 1921–1929 Adolf Beck, UJK
 1929–1939 Andrzej Klisiecki
5. Zakład Farmakologii (1905–1939):
 1905–1930 Adolf Gizelt
 1930–1939 Wincenty Skowroński

III. INSTYTUT ANATOMICZNY (1881–1888)

Henryk Kadyi

6. Zakład Anatomii Porównawczej Zwierząt Domowych (1888–1939)
 1888–1894 Henryk Kadyi
 1894–1895 Włodzimierz Kulczycki (p.o.)
 1895–1906 Józef Nusbaum-Hillarowicz

1906–1934 Włodzimierz Kulczycki

1934–1939 Antoni Bant

Zakład Patologii Ogólnej, Doświadczalnej i Anatomii Patologicznej (1888–1922)

1889–1896 Jan Prus

1897–1922 Mieczysław Grabowski

Zakład Patologii Ogólnej i Doświadczalnej – w latach 1922–1930 był ciągle w stanie organizacji i dopiero w 1930 r. połączono go z Zakładem Chemii Lekarskiej w Zakład Chemii Lekarskiej i Patologii Ogólnej.

7. Zakład Anatomii Patologicznej (1922–1939)

1922–1925 Witold Nowicki, UJK, p.o.

1925–1926 Zygmunt Markowski p.o.

1926–1939 Aleksander Zakrzewski

8. Zakład Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Kończyn z Polikliniką Chirurgiczną (1908–1939)

1908–1921 Paweł Kretowicz

1921–1925 Stefan Gajewski

1925–1939 Kazimierz Szczudłowski

9. Zakład Mikrobiologii i Higieny (1910–1939)

1910–1920 Józef Szpilman

1920–1924 Teofil Hołobut

1924–1925 Zdzisław Steusing, UJK

1925–1938 Stanisław Legeżyński

1938–1939 Edmund Mikulaszek

10. Zakład Chemii Lek. (1913) i Patologii Ogólnej (1930–1939)

1913–1920 Stefan Dąbrowski

1921–1933 Waław Moraczewski

1933–1935 Włodzimierz Mozołowski

1935–1939 Waław Moraczewski

11. Zakład Chemii Ogólnej i Higieny Mleka (1919–1939)

1919–1939 Stanisław Niemczycki

12. Zakład Histologii i Embriologii (1922–1939)

1922–1928 Stanisław Czerski

1929–1936 Jerzy Alexandrowicz

1937–1938 Gustaw Poluszyński, zast.

1938–1939 Jerzy Alexandrowicz

13. Zakład Zoologii i Biologii Ogólnej (1922–1939)

1922–1926 Ludwik Bykowski

1927–1929 Benedykt Fuliński,

Politechnika Lwowska (PLw.)

1930–1939 Gustaw Poluszyński

14. Zakład Nauki o Produktach Spożywczych i Użytkowych Zwierzęcego Pochodzenia (1924–1939)

1924–1939 Alfred Trawiński

15. Zakład Hodowli Szczegółowej (1924–1934)

1924–1934 Zygmunt Markowski

(organizator i opiekun Zakładu)

Wejście główne na teren Akademii
Medycyny Weterynaryjnej
we Lwowie od ul. Kochanowskiego

Budynek Akademii Medycyny
Weterynaryjnej we Lwowie
przy ul. Piekarskiej – siedziba czterech
zakładów naukowych (botaniki, hodowli
zwierząt, fizjologii i nauki o środkach
spożywczych zwierzęcego pochodzenia)

16. Zakład Botaniki i Encyklopedii Rolnictwa (1925–1939)
1925–1939 Bronisław Janowski
17. Klinika Położnicza (1925–1939)
1925–1939 Kazimierz Szczudłowski
Zakład Epizootologii (1926–1930)
1926–1930 Zygmunt Markowski (organizator i opiekun Zakładu)
18. Zakład Anatomii Topograficznej Zwierząt Domowych (1926–1939)
1926–1939 Antoni Bant
19. Biblioteka Akademii Medycyny Weterynaryjnej
(1881–1939)
1881–1889 Antoni Barański
1889–1924 Stanisław Królikowski
1924–1936 Stanisław Niemczycki
1936–1939 Andrzej Klisiecki
20. Apteka AMW (jednostką samodzielną była w latach 1924–1939)
1924–1932 Zygmunt Markowski
1932–1939 Wincenty Skowroński

Działało też w tym czasie na Uczelni kilka różnych organizacji społecznych, między innymi Związek Profesorów Szkół Akademickich we Lwowie, Stowarzyszenie Asystentów Uniwersytetu Jana Kazimierza (UJK) i AMW we Lwowie, Polskie Towarzystwo Bratniej Pomocy Studentów Medycyny Weterynaryjnej, Lwowski Chór Medyków Weterynaryjnych, korporacja „Lutyko-Venedia”, Koło Naukowe Medyków Weterynaryjnych we Lwowie utworzone w 1939 r. i inne organizacje [10, 12].

Wybuch II wojny światowej przerwał na pewien czas normalny tok pracy lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej, choć nie na długo [1, 5, 6, 11, 18]. W latach 1939–1945 okupanci Lwowa trzy razy przekształcali Akademię w sobie podporządkowane instytucje weterynaryjne, w których podstawową kadrę naukowo-dydaktyczną stanowili przez cały okres wojny pracownicy dotychczasowej Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. Najpierw od grudnia 1939 r. do czerwca 1941 r. Sowieci przekształcili szkołę w Lwiwskij Derżawnij Weterinarnij Institut (Lwowski Państwowy Instytut Weterynaryjny), potem, na okres 2 lat (1942–1944)

Niemcy przekształcili Akademię w Staatliche Tierärztliche Fachkurse Lemberg (Państwowe Weterynaryjne Kursy Zawodowe Lwów) i wreszcie w lipcu 1944 r. Uczelnia ta przeszła ponownie w ręce władz sowieckich jako nadal Lwiwskij Derżawnij Weterinarnij Institut. Z powyższego, lakonicznego opisu losów wojennych Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie wynika, że Uczelnia zachowała pełną ciągłość działania w czasie drugiej wojny światowej. Kształciła studentów głównie w języku polskim w potrzebnym społeczeństwu zawodzie przez wszystkie lata wojny, co według opinii wielu badaczy tematu [6, 11, 18] oznacza, że Uczelnia ta w owych latach żyła nadal życiem polskiej szkoły wyższej.

Po zakończeniu wojny i ogłoszeniu we Lwowie – zgodnie z wolą zwycięzców – tak zwanej repatriacji, a właściwie ekspatriacji Polaków ze Lwowa do Polski w nowych jej granicach, polska kadra naukowo-dydaktyczna lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej i jej okupacyjnych namiastek postanowiła w drugiej połowie

Gmach główny Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie (rektorat)

1945 r. lub w pierwszej połowie 1946 r. opuścić Lwów z konieczności i osiedlić się we Wrocławiu, tworząc tutaj podwaliny wrocławskiego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W wyżej wymienionym okresie przybyli do Wrocławia wprost ze Lwowa albo drogą pośrednią przez Kraków następujący profesorowie i asystenci lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej i jej wojennych przekształceń (w nawiasie podano rok uzyskania dyplomu lekarza wet. – mgr. lub stopnia doktora medycyny weterynaryjnej):

- anatomia prawidłowa – prof. zw. dr Antoni Bant, dr Kazimierz Myczkowski (1936), lek. wet. Czesław Niżankowski (?), lek. wet. Karol Buluk (1943) i mgr fil. Marian Sobociński (1938);
- anatomia patologiczna – prof. nadzw. dr Aleksander Zakrzewski, lek. wet. Roman Elia-siewicz (1938) i lek. wet. Zbigniew Madej (1938);
- botanika – prof. zw. dr Bronisław Janowski;
- chemia fizjologiczna – lek. wet. Franciszek Wandokanty (1938) i lek. wet. Zbigniew Jara (1944);
- chirurgia i ortopedia – prof. zw. dr Kazimierz Szczudłowski, dr Matylda Szczudłowska (1930), lek. wet. Tadeusz Porębski (?) i lek. wet. Stanisław Lachowicz (1942);
- choroby wewnętrzne – prof. zw. dr Zygmunt Markowski, lek. wet. Władysław Baran (1940) i lek. wet. Bronisław Gancarz (1942);
- choroby zakaźne – dr Roman Matuszewski (1934);
- farmakologia – dr Adam Szwabowicz (1936);
- fizjologia – prof. zw. dr Andrzej Klisiecki i lek. wet. Grzegorz Załucki (1941);
- higiena środków spożywczych zwierzęcego pochodzenia – inż. rol. lek. wet. Jerzy Szaflarski (1939) i lek. wet. Lesław Ogielski (1940);
- histologia i embriologia – dr Zofia Sembratowa (1928) i lek. wet. Julian Hajdukiewicz (1943);
- hodowla ogólna zwierząt dom. – prof. zw. dr Tadeusz Olbrycht, dr Mieczysław Cena (1934) i lek. wet. Bolesław Borkowski (1943);
- hodowla szczegółowa zwierząt domowych – prof. tyt. dr Tadeusz Konopiński;
- hodowla pszczoł i jedwabników – inż. Leonard Weber;
- mikrobiologia weterynaryjna – dr Aleksander Ratomski (1938) i lek. wet. Adam Skurski (1939);
- położnictwo weterynaryjne – lek. wet. Alfred Senze (1939);
- zoologia i parazytologia – prof. nadzw. dr Gustaw Poluszyński, lek. wet. Stanisław Patyk (1939), lek. wet. Tadeusz Sobiech (1943) i mgr Joanna Mojzesowicz (?).

Wkład wyżej wymienionych byłych pracowników lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej w utworzenie i zorganizowanie we Wrocławiu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej jest olbrzymi i w pełni udokumentowany faktami.

Szczególnie wiele w tym kierunku działali kierownicy organizowanych katedr w liczbie piętnastu osób (Antoni Bant, Mieczysław Cena, Bronisław Janowski, Andrzej Klisiecki, Tadeusz Konopiński, Zygmunt Markowski, Lesław Ogielski, Tadeusz Olbrycht, Gustaw Poluszyński, Aleksander Ratomski, Zofia Sembratowa, Kazimierz Szczudłowski, Adam Szwabowicz, Leonard Weber i Aleksander Zakrzewski) i władze dziekańskie, a to prof. dr Zygmunt Markowski – jako dziekan wydziału w latach 1945–1947 i prof. dr Gustaw Poluszyński – jako prodziekan oraz prof. dr Antoni Bant – pełnomocnik wydziału w tamtych latach do spraw budowy klinik i nowych pomieszczeń naukowo-dydaktycznych [15].

Historia rozwoju Uczelni Weterynaryjnej we Lwowie w latach 1881–1945 i obecnego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu wskazuje, że dziś, po 130 latach nieprzerwanej działalności lwowsko-wrocławskiej szkoły weterynaryjnej w naszym kraju (1881–2011), można z podziwem oraz wielkim uznaniem myśleć i mówić

o ludziach, którzy tę szkołę tworzyli, kształtowali i przez wszystkie minione lata łącznie z okresem Polski rozbiorowej i latami II wojny światowej potrafili zawsze zachować jej polski charakter i utrzymywać w niej zawsze wysoki, akademicki poziom nauki i nauczania.

Żałować tylko należy, iż z czcigodnego pokolenia profesorów lwowskich dziś nikt już nie żyje. Pamięć o wszystkich naszych Poprzednikach jest jednak nadal bardzo żywa. Jesteśmy bowiem w prostej linii spadkobiercami dorobku tych ludzi, a także ich trudu i pięknych akademickich tradycji, które – doceniając – umieli przekazywać z pokolenia na pokolenie, a nawet, gdy zaszła tego potrzeba, potrafili również przenieść je ze Lwowa do Wrocławia.

PROFESOROWIE UCZELNI WETERYNARYJNEJ WE LWOWIE W LATACH 1881–1945

Jerzy Alexandrowicz (1886 Stoczki – 1970 Anglia) – dr fil. 1909 (Zurych), dr med. 1913 (Monachium i in.), w latach 1921–1929 profesor i kierownik Zakładu Histologii Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie (USB), w latach 1929–1939 profesor i kierownik Zakładu Histologii AMW we Lwowie, w międzyczasie (1937–1938) dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego w MWRiOP, w latach drugiej wojny światowej w niewoli sowieckiej (1939–1941), potem w armii gen. Andersa (II Korpus) i w końcu długi pobyt w Anglii do śmierci w 1970 r.

Antoni Bant (1891 Lwów – 1981 Wrocław) – dr wnl. 1920, habilitacja z zakresu anatomii porównawczej 1924 (AMW), w latach 1925–1945 profesor, kierownik i organizator Zakładu Anatomii Topograficznej, a następnie – od 1934 r. – kierownik Zakładu Anatomii Porównawczej Zwierząt Domowych w AMW we Lwowie, w latach 1945–1961 kierownik i organizator Zakładu Anatomii Porównawczej Zwierząt Domowych na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki (UiP) oraz Wyższej Szkoły Rolniczej (WSR) we Wrocławiu, ponadto organizator i wieloletni dziekan ww. Wydziału we Wrocławiu oraz doktor *honoris causa* wrocławskiej Uczelni rolniczej (1970).

Antoni Barański (1850 Lesko – 1915 Lwów) – dr wnl. 1874, lek. wet. 1879, docent nauk wet. na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie (UJ) (1880), w latach 1881–1906 profesor i organizator jednego z trzech pierwszych instytutów w nowo utworzonej C.K. Szkole Weterynarii we Lwowie (Instytut Produkcji Zwierzęcej i Fizjologii) oraz wieloletni wykładowca hodowli zwierząt i kilku innych przedmiotów weterynaryjnych na Uczelni, ponadto pierwszy redaktor naczelnego założonego w 1886 r. we Lwowie „Przeglądu Weterynarskiego”.

Ludwik Bykowski (1881 Zagwózdź – 1948 Poznań) – dr fil. 1904, w latach 1922–1926 profesor i organizator Zakładu Zoologii i Parazytologii AMW we Lwowie, habilitacja 1926 na Uniwersytecie Poznańskim, w latach 1927–1939 oraz 1945–1947 kierownik Zakładu Pedagogiki Uniwersytetu Poznańskiego.

Stanisław Czernski (1883 Husiatyn – 1928 Zakopane) – mgr fil. 1903, dr fil. 1905, habilitacja z zakresu histologii 1924 (AMW), w latach 1922–1928 profesor, kierownik i organizator Zakładu Histologii i Embriologii AMW we Lwowie. Poważnie złożony chorobą zmarł w Zakopanem w wieku 45 lat.

Stefan Dąbrowski (1877 Warszawa – 1947 Poznań) – lek. 1900, habilitacja w zakresie chemii fizjologicznej 1908 na Uniwersytecie Lwowskim w latach 1913–1920 profesor i pierwszy kierownik Zakładu Chemii i Nauki Żywności Zwierząt w Akademii Weterynarii (AW) we Lwowie, w latach 1920–1921 podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w latach 1921–1947 profesor chemii lek. i fizjolog. w Uniwersytecie Poznańskim, a także dziekan Wydziału Lekarskiego (1937–1939) i rektor ww. Uczelni (1939, 1945–1946).

Stanisław Fibich (1869 Lwów – 1924 Lwów) – dr wnl. 1895, lek. wet. 1903, habilitacja z zakresu rybactwa 1904 (AW), w latach 1906–1924 profesor i kierownik Zakładu Hodowli Zwierząt w AW we Lwowie, w latach 1906–1913 redaktor naczelny Hodowcy Drobiu i w latach 1915–1917 rektor Uczelni.

Stefan Gajewski (1878 Budy Łańcuckie – 1939 Lwów) – dr wnl. 1909, lek. wet. 1912, w latach 1921–1925 kierownik Zakładu Ortopedii, a w latach 1925–1939 Kliniki i Zakładu Patologii i Terapii Szczegółowej Chorób Chirurg. w AMW we Lwowie, ponadto od 1927 r. wykładowca na uczelni okulistyki i historii medycyny weterynaryjnej.

Adolf Gizelt (1865 Kamionka Strumiłowa – 1942 Lwów) – lek. wet. 1894, dr wnl. 1902, w latach 1906–1930 profesor i pierwszy kierownik samodzielnego Zakładu Farmakologii w lwowskiej AMW, ponadto od 1906 r. wykładowca toksykologii, botaniki i mleczarstwa. W 1942 r., po przesiedleniu do getta, zamordowany przez Niemców na cmentarzu Janowskim.

Mieczysław Grabowski (1871 Wadowice – 1922 Lwów) – dr wnl. 1895, lek. wet. 1897, w latach 1898–1922 profesor i kierownik Zakładu Patologii Ogólnej, Doświadczalnej i Anatomii Patologicznej w AMW we Lwowie, ponadto od 1902 r. wykładowca weterynarii sądowej, zastępczo kilku innych przedmiotów, a w latach 1913–1915 rektor lwowskiej uczelni weterynaryjnej.

Stefan Grzycki (1900 Lwów – 1976 Lwów) – lek. wet. 1927, dr med. wet. 1931, habilitacja z zakresu patologii ogólnej 1935 (AMW), w latach 1939–1976 profesor i wykładowca biochemii i patologii ogólnej oraz kierownik Zakładu Patofizjologii i Biochemii, początkowo w AMW, a potem w Lwowskim Instytucie Weterynaryjnym, od 1940 r. członek Ukraińskiej Akademii Nauk.

Edward Hamerski (1897 Lwów – 1941 Lwów) – inż. rol. 1922, lek. wet. 1930, dr med. wet. 1933, habilitacja z zakresu chorób wewnętrznych 1938 (AMW), w latach 1939–1941 profesor i wykładowca patologii i terapii szczegółowej chorób wewnętrznych, początkowo w AMW, a potem w Lwowskim Instytucie Weterynaryjnym. Po wkroczeniu Niemców do Lwowa aresztowany, a następnie rozstrzelany wraz z innymi profesorami lwowskimi 4 lipca 1941 r. na Wzgórzach Wuleckich.

Teofil Hołobut (1871 Lwów – 1948 Kraków) – dr wnl. 1900, lek. wet. 1907, habilitacja z zakresu mikrobiologii i serologii 1910 (AW), w latach 1920–1924 profesor i kierownik Zakładu Bakteriologii i Serologii w AMW we Lwowie.

Władysław Herman (1901 Lwów – 1981 Warszawa) – inż. rol. 1921, lek. wet. 1931, habilitacja z zakresu hodowli ogólnej zwierząt 1937 (Oddział Rolny Politechniki Lwowskiej), w latach 1939–1944 profesor i kierownik Zakładu Hodowli Zwierząt w byłej AMW po jej wojennych przekształceniach, a w latach 1946–1952 profesor hodowli zwierząt i dziekan Wydziału Rolniczego (1950/1951) i Zootechnicznego SGGW w Warszawie (1951/1952).

Bronisław Janowski (1875 Kraków – 1960 Wrocław) – inż. rol. 1897, dr n. biol. 1941, w latach 1925–1960 profesor, organizator i kierownik Zakładu Botaniki i Encyklopedii Rolnictwa najpierw w AMW we Lwowie (1925–1945), a potem na Wydziale Medycyny Wet. UiP oraz WSR we Wrocławiu (1945–1960), w latach 1930–1936 rektor AMW we Lwowie.

Henryk Kadyi (1851 Przemyśl – 1912 Lwów) – dr wnl. 1875, habilitacja z zakresu anatomii porównawczej 1878 (UJ), w latach 1881–1894 profesor i wykładowca anatomii prawidłowej i patologicznej oraz organizator Szkoły Weterynarii we Lwowie i w niej Instytutu Anatomicznego, a także w roku 1886 współorganizator i współzałożyciel pierwszego na Ziemiach Polskich towarzystwa i czasopisma weterynaryjnego (Galicyjskie Towarzystwo Weterynaryjne i „Przegląd Weterynaryjny”), doktor *honoris causa* lwowskiej Akademii Wet. (1910). W latach 1894–1912 profesor anatomii prawidłowej Wydziału Lekarskiego

Uniwersytetu Lwowskiego oraz dziekan ww. Wydziału (1896/98, 1911/12) i rektor Uczelni (1898/1899).

Andrzej Klisiecki (1895 Krosno – 1975 Wrocław) – dr wnl. 1921, habilitacja z zakresu fizjologii 1928 (UJK), w latach 1929–1966 początkowo – do 1944 r. – profesor i kierownik Zakładu Fizjologii w AMW we Lwowie oraz wykładowca tego przedmiotu, wyróżniony w 1940 r. przez władze sowieckie tytułem honorowym „Zasłużony Profesor ZSRR”, a od 1945 r. współorganizator Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UiP we Wrocławiu oraz kierownik na Wydziale Lekarskim wspólnego z Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej (do 1953 r.) Zakładu Fizjologii, doktor *honoris causa* Wyższej Szkoły Rolniczej (1966) i Akademii Medycznej we Wrocławiu (1970).

Tadeusz Konopiński (1894 Wonieście – 1965 Wrocław) – inż. rol. 1920, dr rol. 1921, habilitacja z zakresu hodowli szczegółowej zwierząt 1925 (AMW), w latach 1925–1939 początkowo jako docent, a od 1935 r. jako profesor tytularny członek Grona Pedagogicznego AMW we Lwowie i do 1937 r. wykładowca hodowli bydła dla studentów V roku studiów weterynaryjnych. W okresie wojny (od 1943 r.) współorganizator na terenie Kielc tajnego uniwersyteckiego nauczania (Tajny Uniwersytet Ziemi Zachodnich), po wojnie, w latach 1945–1951 współorganizator Wydziału Rolniczego i Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UiP we Wrocławiu oraz profesor i kierownik Zakładu Hodowli Szczegółowej Zwierząt na ww. Wydziale.

Paweł Kretowicz (1849 Sękowa – 1923 Lwów) – lek. wet. 1880, w latach 1882–1921 początkowo, do 1908 r. kierownik przyuczelnianej Szkoły Kucia Koni, a od tego roku, po przekształceniu Szkoły w Zakład Nauki o Kopytach i Kuciu Koni, profesor i kierownik ww. Zakładu Akademii Weterynarii w Lwowie, ponadto niestrudzony działacz Galicyjskiego Towarzystwa Weterynarskiego (skarbnik, wiceprezes, prezes).

Stanisław Królikowski (1853 Warszawa – 1924 Lwów) – lek. wet. 1875, mgr n. wet. 1878, w latach 1889–1924 profesor i kierownik Kliniki Chirurgicznej AMW we Lwowie, ponadto w latach 1899–1911 redaktor naczelny „Przeglądu Weterynarskiego” i w latach 1911–1913 rektor uczelni, a w roku 1891 wydawca i autor pierwszej polskiej bibliografii weterynaryjnej pt. *Bibliografia polska weterynarii i hodowli zwierząt*.

Włodzimierz Kulczycki (Sas-Kulczycki) (1862 Przemyśl – 1936 Lwów) – mgr zool. 1885, dr fil. 1887, lek. wet. 1888, w latach 1897–1934 początkowo, do 1906 r. docent zoologii i parazytologii w AW we Lwowie, a od 1906 r. profesor i kierownik Zakładu Anatomii Opisowej ww. Uczelni, ponadto w latach 1917–1919 rektor Akademii Weterynarii we Lwowie, uhonorowany w 1934 r. przez akademię godnością doktora *honoris causa*. Był też wielkim znawcą i kolekcjonerem kobierców wschodnich, z których część znajduje się obecnie na Wawelu w Krakowie, a część w Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem.

Legeżyński Stanisław (1895 Lwów – 1970 Rabka) – dr wnl. 1923, lek. wet. 1926, habilitacja z zakresu bakteriologii i higieny zwierząt 1929 (AMW), w latach 1930–1938 profesor i kierownik Zakładu Mikrobiologii i Higieny AMW we Lwowie oraz wykładowca tego przedmiotu na uczelni, następnie od 1938 r. profesor mikrobiologii na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, od 1946 r. profesor UJ w Krakowie i w latach 1952–1965 profesor mikrobiologii lekarskiej w AM w Białymstoku.

Zygmunt Markowski (1872 Lwów – 1951 Wrocław) – lek. wet. 1895, dr wnl. 1908, w latach 1910–1941 profesor i kierownik Zakładu Chorób Wewnętrznych i Zakaźnych w AMW we Lwowie, a w latach 1945–1951 profesor i kierownik podobnych zakładów oraz organizator Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UiP we Wrocławiu i pierwszy jego dziekan (1945–1947), ponadto w latach 1920–1923 i 1927–1930 rektor AMW we Lwowie i w latach 1930–1933 dyrektor Departamentu Weterynaryjnego w MRiRR oraz doktor *honoris causa* lwowskiej Uczelni weterynaryjnej (1931).

Stanisław Mglej (1900 Lwów – 1976 Anglia) lek. wet. 1924, dr med. wet. 1927, habilitacja z zakresu patologii i terapii szczegółowej chorób wewnętrznych 1931 (AMW), w latach 1931–1939 docent, a następnie profesor tytularny w AMW we Lwowie i w latach 1934–1939 wykładowca chorób krwi. Po wybuchu II wojny światowej wywieziony do ZSRR, skąd udało mu się wydostać z armią gen. Andersa i ostatecznie osiąść w Anglii, gdzie w latach 1943–1948 był wykładowcą chorób wewnętrznych i zakaźnych na polskim Wydziale Medycyny Weterynaryjnej w Edynburgu oraz ponadto w latach 1947–1948 ostatnim dziekanem tego Wydziału. Zmarł na obczyźnie.

Edmund Mikulaszek (1895 Lwów – 1978 Warszawa) – dr wnl. 1922, w latach 1935–1938 docent w Zakładzie Mikrobiologii UJK we Lwowie, a w latach 1938–1941 początkowo docent, a następnie profesor i kierownik Zakładu Mikrobiologii i Higieny w Akademii Medycyny Weterynaryjnej i w powstałym z jej przekształcenia Lwowskim Instytucie Weterynaryjnym, po wojnie w Warszawie (1945–1976) – najpierw w Zakładzie Mikrobiologii Lek. AM, potem w zakładach naukowych PAN.

Wacław Moraczewski (1867 Warszawa – 1950 Lwów) – dr chemii i dr med. 1895 (Zurych), habilitacja z zakresu chemii lek. 1918 na Uniwersytecie Lwowskim, w latach 1921–1950 profesor i kierownik Zakładu Chemii Lek. i Patologii Og. w AMW we Lwowie i później w Lwowskim Instytucie Wet., a także rektor AMW w latach 1925–1927 i doktor *honoris causa* tej uczelni (1935) oraz „Zasłużony Działacz Nauki ZSRR” (1940).

Włodzimierz Mozołowski (1895 Sanok – 1975 Gdańsk) – dr wnl. 1922, w latach 1929–1934 docent biochemii w UJK, następnie w latach 1934–1935 profesor i kierownik Zakładu Chemii Lek. i Patologii Og. w AMW we Lwowie, potem w latach 1935–1939 profesor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, a po wojnie w latach 1945–1965 profesor i kierownik Zakładu Chemii Fizjol. w Akademii Medycznej (AM) w Gdańsku.

Stanisław Niemczycki (1872 Jarosław – 1943 Lwów) – dr fil. 1896, habilitowany z zakresu higieny mleka i nauki o środkach spożywczych 1912 (AW), w latach 1912–1943 docent, a następnie od 1919 r. profesor i kierownik Zakładu Chemii Og. i Nauki o Mleku w AMW we Lwowie, w latach 1923–1925 rektor ww. uczelni.

Józef Nusbaum-Hilarowicz (1859 Warszawa – 1917 Lwów) – mgr zool. 1886 (Odessa), dr fil. 1888 (Warszawa), habilitacja z zakresu anatomii porównawczej i embriologii 1891 (ULw.), w latach 1895–1917 początkowo profesor i kierownik Zakładu Anatomii Opisowej w AW we Lwowie 1895–1906), a następnie w latach 1906–1917 profesor i kierownik Zakładu Zoologii i Anatomii Porównawczej na Uniwersytecie Lwowskim oraz wykładowca zoologii i parazytologii w AW we Lwowie, ponadto znany w owych czasach ewolucjonista i uczyony na skalę europejską.

Tadeusz Olbrycht (1891 Sanok – 1964 Kraków) – lek. wet. 1914, inż. rol. (Poznań), dr med. wet. 1921, habilitacja z zakresu hodowli zwierząt 1924 (AMW), w latach 1926–1939 profesor i kierownik Zakładu Hodowli Ogólnej i Nauki o Żywieniu Zwierząt w AMW we Lwowie, od 1939 do 1946 – podczas pobytu w Anglii – prodziekan i profesor polskiego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Edynburgu (1943–1946) oraz po raz drugi doktor fil. z zakresu genetyki 1944 (Londyn) i po wojnie – po powrocie do kraju – profesor, organizator i kierownik Zakładu Ogólnej Hodowli Zwierząt na UiP oraz WSR we Wrocławiu (1946–1961).

Kazimierz Panek (1873 Oświęcim – 1935 Bydgoszcz) – dr wnl., habilitacja z zakresu higieny 1905 na Uniwersytecie Lwowskim, lek. wet. 1906, w latach 1906–1920 profesor i pierwszy kierownik samodzielnego Zakładu Fizjologii w AW we Lwowie, 1914–1920 – redaktor naczelny „Przeglądu Weterynaryjnego”, od 1919 do 1920 rektor lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej i w latach 1920–1927, najpierw kierownik Instytutu Naukowo-Rolnego, a następnie (1927–1935) – Wydziału Higieny Zwierząt PINGW w Bydgoszczy. Ponadto znakomity taternik i działacz harcerski.

Gustaw Piotrowski (1863 Tarnów – 1905 Kraków) – dr 1887, habilitacja z zakresu fizjologii 1889 (UJ), w latach 1889–1892 docent fizjologii zwierząt w Akademii Rolniczej (AR) w Dublanach, w latach 1895–1905 początkowo adiunkt, a od 1899 r. profesor i kierownik Zakładu Fizjologii i Farmakologii AW we Lwowie. Tragiczna (samobójcza) śmierć przerwała nagle jego twórcze życie.

Gustaw Poluszyński (1887 Szeszory – 1959 Wrocław) – mgr fil. 1911, dr fil. 1922, habilitacja z zakresu zoologii i anatomii porównawczej 1928 (UJK), w latach 1930–1959 profesor i kierownik Zakładu Zoologii i Parazytologii, najpierw w AMW we Lwowie (1930–1944), a potem na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu, którego był organizatorem i pierwszym prodziekanem (1945–1947).

Jan Prus (1859 Wadowice – 1926 Dobromil) – dr wnl. 1883, lek. wet. 1889, w latach 1889–1896 wykładowca i kierownik Zakładu Patologii Ogólnej i Doświadczalnej oraz Anatomii Patologicznej i od 1894 r. profesor Szkoły Weterynarii we Lwowie, w latach natomiast 1896–1917 profesor i kierownik Zakładu Patologii Ogólnej i Doświadczalnej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Lwowskiego.

Piotr Seifman (1823 Warszawa – 1903 Kraków) – mgr n. wet. 1853, lek. 1869, dr med. 1879, w latach 1865–1873 dyrektor warszawskiej Szkoły Weterynaryjnej, w latach 1874–1879 organizator i profesor Instytutu Weterynaryjnego w Kazaniu i w latach 1881–1894 organizator, profesor i pierwszy dyrektor lwowskiej Szkoły Weterynarii, a także kierownik Instytutu Klinicznego na tej uczelni. Współ z profesorami Henrykiem Kadyi'em i Antonim Barańskim był głównym twórcą lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej.

Wincenty Skowroński (1899 Bohorodczany – 1972 Lwów) – dr wnl. 1924, lek. wet. 1928, habilitacja z zakresu farmakologii i toksykologii 1930 (AMW), w latach 1930–1971 – początkowo jako zastępca profesora (1930–1934) – profesor i kierownik Zakładu Farmakologii, najpierw Akademii Medycyny Weterynaryjnej, a potem Instytutu Weterynaryjnego we Lwowie, wyróżniony tytułem „Zasłużony Profesor ZSRR” (1940).

Kazimierz Szczudłowski (1890 Lwów – 1985 Wrocław) – lek. wet. 1913, dr med. wet. 1920, habilitacja z zakresu chirurgii i ortopedii wet. 1925 (AMW), w latach 1925–1945 profesor i kierownik Zakładu Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Kończyn z Polikliniką oraz Kliniki Położniczej, a także ostatni rektor AMW we Lwowie (1937–1939), a po wojnie – w latach 1945–1960 – organizator Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UiP oraz WSR we Wrocławiu i kierownik Zakładu Patologii i Terapii Szczegółowej Chorób Chirurgicznych, ponadto doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej w Lublinie (1979) i we Wrocławiu (1985).

Józef Szpilman (1855 Łańcut – 1920 Lwów) – dr wnl. 1879, lek. wet. 1883, w latach 1884–1920 wykładowca i kierownik następujących dyscyplin i zakładów naukowo-dydaktycznych w Szkole, a następnie w Akademii Weterynarii we Lwowie: w latach 1884–1894 Zakładu Fizjologii i Farmakologii, w latach 1894–1910 Zakładu Chorób Wewnętrznych i Zaraźliwych i w latach 1910–1920 Zakładu Mikrobiologii i Higieny. Od 1888 r. profesor Uczelni, habilitowany w zakresie somatologii i higieny w 1889 r. na Uniwersytecie we Lwowie, w latach 1894–1910 dyrektor, a następnie rektor AW we Lwowie i jej doktor *honoris causa* (1910), ponadto ofiarny działacz społeczny i skuteczny reprezentant Uczelni w jej staraniach o nadania Szkole Weterynarii we Lwowie pełni uprawnień uniwersyteckich.

Alfred Trawiński (1888 Czortków – 1968 Lublin) – lek. wet. 1911, dr med. wet. 1912, habilitacja z zakresu higieny środków spożywczych zwierzęcego pochodzenia 1922 (AMW), w latach 1924–1945 organizator i kierownik Zakładu Nauki o Środkach Spożywczych Zwierzęcego Pochodzenia w AMW we Lwowie (od 1929 r. profesor Uczelni), a następnie od 1945 do 1958 profesor i kierownik Zakładu Higieny Środków Spożywczych na Wydziale Weterynaryjnym UMCS i WSR w Lublinie, a także dziekan Wydziału w latach (1947–1948,

1950–1955), dyrektor Instytut Weterynarii w Puławach (1947–1950) i redaktor naczelny „Medycyny Weterynaryjnej”.

Aleksander Zakrzewski (1894 Innsbruck – 1976 Wrocław) – dr wnl. 1920, lek. wet. 1925, habilitacja z zakresu anatomii patologicznej 1928 (AMW), w latach 1926–1945 kierownik (od 1929 r. profesor) Zakładu Anatomii Patologicznej AMW we Lwowie, a w latach 1945–1964 organizator Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UiP oraz WSR we Wrocławiu i dziekan tego Wydziału w latach 1950–1952, a także organizator i kierownik wydziałowego Zakładu Anatomii Patologicznej, ponadto w latach 1930–1939 ostatni redaktor naczelny „Przeglądu Weterynaryjnego” oraz redaktor krajowy „Revue Vétérinaire Slave”.

Ponadto zastępczo kierownicze funkcje i wykłady w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie prowadzili: **dr Adolf Beck**, profesor fizjologii UJK we Lwowie, w Zakładzie Fizjologii w latach 1929–1929, **dr Witold Nowicki**, profesor anatomii patologicznej UJK we Lwowie, w Zakładzie Anatomii Patologicznej w latach 1922–1925, **dr Zdzisław Steusing**, profesor mikrobiologii UJK we Lwowie, w Zakładzie Mikrobiologii i Higieny od 1924 do 1925 r. i **dr Benedykt Fuliński**, profesor zoologii na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej, w Zakładzie Zoologii i Biologii Ogólnej w latach 1927–1929.

BRESLAU

Roman Śniady

INSTYTUT ROLNICZY UNIwersYTETU BRESLAU

Korzenie śląskich i pruskich nauk rolniczych we Wrocławiu sięgają roku 1847, kiedy to powstała pierwsza na tych ziemiach Akademia Rolnicza w Prószkowie (Proskau). Na Królewskim Uniwersytecie Wrocławskim historię nauk rolnych można podzielić na dwa etapy: pierwszy w latach 1881–1923, gdy Instytut Rolniczy mieścił się przy pl. Macieja 5 (Mattiasplatz 5), oraz drugi w latach 1923–1945, gdy cała rolnicza baza naukowo-badawcza została przeniesiona do nowego budynku przy ul. C.K. Norwida 25 (Hansastrasse 25).

W 1872 r. Akademia Rolnicza w Prószkowie koło Opoła (die Landwirtschaftliche Akademie Proskau) obchodziła 25-lecie swojego istnienia. Jednak już od roku 1869 wielcy uczeni, tacy jak Justus Liebig, Julius Kühn oraz Friedrich Gottlob Schulze, zaczęli przekonywać, że studia rolnicze powinny być prowadzone tylko w ramach uniwersytetu.

27 lutego 1886 r. Ministerstwo Kultury w Berlinie powiadomiło Wydział Filozoficzny Uniwersytetu we Wrocławiu, że zamierza tutaj powołać do życia profesurę zwyczajną w zakresie rolnictwa. Poinformowało także o zamiarze przeniesienia Doświadczalnej Stacji Chemiczno-Rolniczej Centralnego Śląskiego Związku Rolniczego z Marienhütte/Saarau (koło Żarowa) do Wrocławia oraz powołania jej dyrektora dr. Bretschneidera na przewidywane stanowisko profesora zwyczajnego. Fakultet, zaskoczony tą decyzją, wyraził chęć utworzenia profesury, pod warunkiem jednak że zostaną utworzone pełne rolnicze studia uniwersyteckie oparte na korpusie naukowców pracujących w Prószkowie. Dodatkowo, dziekan Wydziału chciał stworzyć trzy katedry: Chemii Rolniczej, Technologii Rolniczej i Farmakologii Weterynaryjnej. Przedstawiciele Wydziału mieli również swoją personalną propozycję na obsadzenie stanowiska pierwszego dyrektora Instytutu Rolniczego w osobie dyrektora Akademii Rolniczej w Prószkowie, którym był Hermann Settegast. Środowisko wrocławskie twierdziło, że organizowane studia rolnicze powinny zapewnić pełne wykształcenie teoretyczne i praktyczne przyszłym studentom, oraz że równoczesne istnienie Akademii w Prószkowie i Instytutu Rolniczego we Wrocławiu, biorąc pod uwagę sprawy organizacyjne i finansowe, jest niemożliwe.

Ministerstwo w Berlinie długo rozważało propozycje Uniwersytetu Wrocławskiego, wreszcie pismem z dnia 26 listopada 1880 r. powiadomiło władze Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu o rozwiązaniu Akademii Rolniczej w Prószkowie z dniem 1 kwietnia 1881 r. oraz o rozpoczęciu studiów rolniczych na Uniwersytecie Wrocławskim. Utworzono stanowisko profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego w zakresie rolnictwa oraz trzy stanowiska profesora nadzwyczajnego w zakresie nauk o żywieniu, technologii rolniczej oraz nauk weterynaryjnych. Powstały zatem Instytuty: Fizjologii i Żywienia Zwierząt, Technologii Rolniczej oraz Weterynarii, które tworzyły jeden wspólny organizm – Uniwersytecki Instytut Rolniczy.

Na stanowisko dyrektora Instytutu Rolniczego i profesora zwyczajnego mianowany został dr Walter Funke, na profesora nadzwyczajnego dr Friedrich Holdefleiss. Pozostałe profesury otrzymali byli pracownicy Akademii Rolniczej w Prószkowie: dr Hugon Weiske, dr Siegfried Friedländer i dr Richard Metzdorf.

Do dyspozycji Instytutu Rolniczego i jego studentów zostały oddane pomieszczenia dydaktyczno-badawcze Centralnego Śląskiego Związku Rolniczego przy pl. Macieja 5. Wykłady rozpoczęto w semestrze zimowym 1881/1882. Liczba studiujących rolników z zawodu, jak i studentów studiujących rolnictwo – na przestrzeni pierwszych dwudziestu lat była zmienna. Ogólna liczba rolników, którzy od 1881 do końca semestru zimowego 1898/1899 studiowali w Instytucie Rolniczym wyniosła 1 106, a ogólna liczba wszystkich studiujących 1 664.

W związku z drastycznym spadkiem liczby studiujących w drugim okresie trwania studiów, do dwudziestu studiujących (w tym dwunastu rolników) w semestrze letnim 1889 r., w 1890 r. ze swoich stanowisk zrezygnowali: dr W. Funke, dr R. Metzendorf i dr S. Friedländer.

Ministerstwo w Berlinie uważało też, że studia należy rozwiązać, gdyż są one we Wrocławiu i na Śląsku – z powodu małego zainteresowania – niepotrzebne.

Uparte starania prof. dr. Friedricha Holdefleissa, byłego dyrektora Stacji Doświadczalnej Centralnego Śląskiego Związku Rolniczego we Wrocławiu, sprawiły jednak, że decyzja taka nie zapadła. 7 października 1890 r. został on mianowany na dwa lata komisarycznym kierownikiem Instytutu Rolniczego. Powierzono mu zorganizowanie od podstaw studiów rolniczych. Wkrótce przystąpił także do tworzenia pierwszej bazy doświadczalnej i dydaktycznej w Swojcu (Schwoitsch) koło Wrocławia, gdzie w latach 1890–1893 założył 7,5-hektarowe gospodarstwo, w którym znalazła się także obora dla krów mlecznych. Dzięki staraniom prof. dr. Friedricha Holdefleissa w semestrze zimowym 1894/1895 nauki rolnicze studiowały już czterdzieści cztery osoby.

W 1890 r. Instytut Fizjologii Zwierząt oraz Technologii Rolniczej stały się zupełnie niezależne od Instytutu Rolniczego. Instytut Weterynaryjny został zredukowany i przyłączony do Instytutu Rolniczego, tworząc Instytut Rolniczy i Klinikę Zwierzęcą Uniwersytetu Królewskiego.

W dniu 19 września 1892 r. dr Friedrich Holdefleiss awansował na profesora zwyczajnego, a zarazem na dyrektora Instytutu Rolniczego. Od tej chwili Instytut Rolniczy za zgodą ministerstwa zaczął się rozrastać. W 1896 r. rozpoczęto, po raz pierwszy w Niemczech, proces usamodzielniania się poszczególnych instytutów zarówno w dydaktyce, jak i w nauce. Z Instytutu Rolniczego 1 czerwca 1898 r. zostały wydzielone samodzielne Instytuty: Instytut Rolniczej Produkcji Roślinnej, Instytut Rolniczej Produkcji Zwierzęcej i Nauk Weterynaryjnych oraz Katedra Techniki Rolniczej.

Baza badawcza i dydaktyczna w Swojcu była zbyt mała, toteż prof. Friedrich Holdefleiss, wspólnie z dyrektorem Instytutu Rolniczej Produkcji Roślinnej w latach 1897–1898 dr. Kurtem von Rümkerem założyli nowe gospodarstwo doświadczalne w Rosenthal (Różanka). W roku 1897 zostały przekazane Instytutowi pierwsze 15,33 ha, które były przeznaczone na założenie pola doświadczalnego, a w roku następnym dołączono kolejne 16,8 ha.

Gmach główny Instytutów Rolniczych
Uniwersytetu Wrocławskiego (1937)

Tylna część gmachu głównego
(1937)

Klinika Zwierząt (1937)

Usamodzielniony już wcześniej Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt (kierownikiem był prof. dr Albert Stutzer 1898–1900) rozszerzył w roku 1900 zakres prowadzonych badań. Oprócz badań z fizjologii zwierząt, żywienia zwierząt prowadzono badania naukowe i zajęcia dydaktyczne z zakresu nawożenia i odżywiania roślin oraz bakteriologii rolniczej. Instytut zmienił także nazwę na Instytut Chemii Rolniczej i Bakteriologii, a jego kierownikiem został w 1900 r. prof. dr Theodor Pfeiffer.

Na przełomie wieków w Królewskim Uniwersytecie we Wrocławiu było razem sześć instytutów, które zajmowały się naukami rolniczymi:

1. Instytut Rolniczej Produkcji Roślinnej – prof. dr Kurt von Rümker,
2. Instytut Rolniczej Produkcji Zwierzęcej – prof. dr Friedrich Holdefleiss,
3. Instytut Weterynarii z Kliniką Zwierząt – prof. dr Künnemann (później dr Max Casper),
4. Instytut Agrochemii i Bakteriologii – prof. dr Theodor Pfeiffer,
5. Instytut Technologii Rolniczej – prof. dr Felix Benjamin Ahrens,
6. Instytut Techniki Rolniczej – prof. dr Carl Lüdecke.

Instytut Techniki Rolniczej powołano do życia 1 lipca 1897 r., kierował nim prof. dr C. Carl Lüdecke. Instytut Weterynarii powstał 24 października 1900 r., a jego dyrektorem został dr Peter (następnie dr Künnemann, potem dr Max Caspar). Instytut Ekonomiki Rolniczej rozpoczął działalność 13 grudnia 1903 r. i kierowany był przez dr Aereboe (a od 1906 r. dr Waterstadt).

Instytut Maszyn Rolniczych (1937)

Rolnicze pole doświadczalne Królewskiego Uniwersytetu we Wrocławiu położone było na północy miasta, w północnym kierunku od starej Odry, na wschód od drogi Wrocław–Trzebnica. Na południu było ograniczone przez osiedle willowe – Carlowitz (Karłowice). Pole doświadczalne leżało w starym terenie zalewowym Odry, na glebach aluwialnych. Jak wykazywały wieloletnie obserwacje poziomu stanu wód gruntowych, utrzymywał się on na głębokości 1,5–2 m. Odległość ośrodka badawczego od instytutów rolniczych była niewielka, około 25–30 minut drogi na pieszo.

Od 1898 roku zaczęto publikować prace naukowe z zakresu nauk rolniczych w zeszytach pod nazwą *Mitteilungen der Landwirtschaftlichen Institute der Königlichen Universität Breslau*, które były wydawane przez Wydawnictwo Paul Parey w Berlinie.

Rozpoczynające się w semestrze zimowym 1898/1899 studia rolnicze przy Uniwersytecie we Wrocławiu dla rolników z zawodu były – podobnie jak na innych Uniwersytetach i Wyższych Szkołach Rolniczych Niemiec – podzielone na cztery semestry. Pozostali studenci studiowali rolnictwo przez sześć semestrów. Studia czterosemestralne kończyły się egzaminem, a sześciusemestralne – egzaminem urzędowym lub pracą magisterską.

Na przełomie wieków wykłady kierunkowe odbywały się w sali przy pl. Macieja 5, w budynku bocznym (oficynie II), pozostałe w innych salach budynków i instytutów uniwersyteckich. Laboratorium dla praktykantów, dla analiz rolniczych i chemicznych oraz gleboznawczych umiejscowione było na parterze budynku frontowego (razem z laboratorium chemicznym zakładu doświad-

czalnego). Po reorganizacji, od semestru letniego 1897 r., znalazły się tutaj dwa pokoje z dwunastoma stanowiskami do analiz chemicznych, pomieszczenie wagowe, destylacyjne oraz dwa pomieszczenia zapasowe. Miejsca do analiz chemicznych wyposażone były w niezbędny sprzęt analityczny (laboratoryjny), który był bezpłatnie użytkowany przez studentów. W budynku frontowym mieścił się pokój mikroskopowy z dziewięcioma miejscami pracy, co było uzupełnieniem laboratorium dla praktykantów.

Biblioteki instytutów miały ponad 8 600 tomów, w tym 1 960 tomów dotyczących ogólnych informacji o rolnictwie, 215 woluminów z ekonomiki rolniczej i gospodarczej, 972 woluminy dotyczące produkcji roślinnej i ogrodnictwa, 818 woluminów z produkcji zwierzęcej, z technologii rolniczej 374 woluminy, z leśnictwa i myślistwa – 319 tomów, nauk weterynaryjnych – 400, a z dziedzin pomocniczych 2 656 tomów. Biblioteka Instytutu Agrochemii i Bakteriologii liczyła przeszło 1 000 woluminów. W czytelnicy, dla studiujących, wyłożone były najnowsze numery najważniejszych rolniczo-naukowych, regionalnych i fachowych czasopism pochodzących z Niemiec, Austrii i Francji. W tak zwanym pokoju pracy udostępniano pełne roczniki czasopism dla pracowników i studiujących. Fachowe czasopisma oferowały pełny przegląd najnowszych studiów dotyczących rolnictwa. Biblioteka była bardzo chętnie odwiedzana przez studentów, stanowiąc ulubiony punkt spotkań między wykładami i zajęciami, a także w innych porach dnia.

Każdy instytut przy pl. Macieja 5 posiadał swoje zbiory dydaktyczne, które służyły nie tylko jako materiał demonstracyjny, ale również jako pełnowartościowy środek szkoleniowy. Łącznie dziewięć pomieszczeń (niczym muzeum) było pełne cennych zbiorów rolniczych. Służyły studiującym, którzy mogli z nich korzystać bez żadnych większych formalności. Ułatwiając samokształcenia wszystkie eksponaty zostały podpisane i usystematyzowane. Na początku każdego semestru wydawany był przewodnik po zbiorach do samodzielnego studiowania *Führer durch die landwirtschaftlichen Sammlungen der Königlichen. Universität Breslau*. Duża część zbiorów dydaktycznych Akademii Rolniczej w Prószkowie (Proskau) powędrowała, niestety, do Muzeum Wyższej Szkoły Rolniczej w Berlinie, a tylko niewielka liczba przekazana została Uniwersytetowi we Wrocławiu.

Semestr zimowy – I	Liczba godzin	Semestr letni – II	Liczba godzin
1. Botanika ogólna	4	1. Ogólna nieorganiczna chemia eksperymentalna	6
2. Ekonomia społeczna II	5	2. Ogólna fizyka eksperymentalna I	5
3. Podstawy studiów rolniczych	1	3. Zoologia ogólna	6
4. Nauka o uprawie roli	4	4. Ogólna hodowla zwierząt	4
5. Nauka o gospodarstwie rolniczym	4	5. Szczegółowa hodowla zwierząt	2
6. Szczegółowa hodowla zwierząt	2	6. Technologia rolnicza	2
7. Hodowla roślin I	2	7. Weterynaria	3
8. Wiedza o udoju	2	Razem	28
9. Weterynaria	3	Dodatkowo: Seminarium z nauk politycznych I	
10. Technologia rolnicza	2		
Razem	29		
Semestr zimowy – III	Liczba godzin	Semestr letni – IV	Liczba godzin
1. Szczegółowa mineralogia		1. Wprowadzenie w geologię ogólną	
2. Fizyka eksperymentalna II	5	2. Geologia Śląska	4
3. Polityka agrarna	4	3. Prawo rolne	1
4. Księgowość rolnicza	2	4. Szczegółowa uprawa roślin	2
5. Żywienie roślin	4	5. Żywienie zwierząt	4
6. Melioracje	4	6. Hodowla zwierząt	4
7. Nauka o maszynach rolniczych	2	7. Hodowla roślin II	2
Razem	2	8. Uprawa łąk i pastwisk	2
Dodatkowo: Laboratorium chemiczne i botaniczne oraz Seminarium z nauk politycznych II	23	9. Miernictwo polowe i niwelacja	2
		Razem	2
		Dodatkowo: Praktikum rolnicze i rolnicze ćwiczenia seminaryjne	23

Program studiów rolniczych rozpoczynających się w semestrze zimowym 1898/1999
Studia czterosemestralne
(liczba godzin w tygodniu)

W Instytucie Rolniczej Produkcji Roślinnej znajdowały się eksponaty gleboznawstwa rolniczego (skały, minerały, profile głównych typów gleb, mapy glebowe oraz urządzenia do pobierania próbek i przeprowadzania analiz glebowych), zbiory z zakresu uprawy i hodowli roślin rolniczych (olbrzymi zestaw nasion wszystkich roślin użytkowych, materiały zielnikowe roślin rolniczych, traw, roślin paszowych oraz chwastów pól uprawnych, modele kwiatów, modele bulw odmian ziemniaków i korzeni buraków, preparaty szkodników roślin rolniczych oraz wiele innych materiałów związanych tematycznie), zbiór dotyczący leśnictwa, zbiór pomocy dydaktycznych z sadownictwa i ogrodnictwa (ponad 500 modeli odmian owoców, modele grzybów, warzyw, kwiatów i roślin ogrodniczych) oraz zbiór z rolnictwa tropikalnego (zestaw nasion roślin tropikalnych, modele kwiatów, zbiór odmian kawy, bawełny, kakao, trzciny cukrowej).

Z kolei, w Instytucie Rolniczej Produkcji Zwierzęcej znajdowały się zbiory pomocy dydaktycznych z zakresu hodowli zwierząt, a w nim statuetki ras koni, krów, owiec i świń, zbiory kości i szkieletów, zbiory wełny, zbiory urządzeń i narzędzi do hodowli i utrzymania zwierząt oraz zbiór środków żywienia. Były tutaj także zbiory sprzętu do udoju i przetwarzania mleka – model udojni parowej, urządzenia i aparatura do produkcji masła, sera, zbiór wirówek do mleka, aparatura do kontroli mleka i produktów mlecznych.

Oprócz tych eksponatów – do dyspozycji studiujących pozostawały zbiory w pozostałych instytucjach oraz bogate zbiory całego Królewskiego Uniwersytetu we Wrocławiu.

Liczba studiujących rolnictwo zmieniała się na przestrzeni dziejów – w 1900 r. było to 60–70 osób, w 1910 r. – 120–200, a później nawet 300–400. Do początku roku 1920 większość młodzieży studiującej rolnictwo pochodziła ze Śląska, potem zaczęła się zwiększać udział studentów z Rzeszy, prowincji poznańskiej, dalej z Czech, Austro-Węgier i Rumunii. Duży udział był studentów z Polski i Rosji. Według polskich danych w latach 1913–1914 wśród 126 studentów kierunku rolniczego 45 było narodowości polskiej. Jednym z nich był Tadeusz Konopiński, przyszły profesor Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Od 1 kwietnia 1913 r. kierownictwo w Instytucie Rolniczej Produkcji Roślinnej, jako profesor zwyczajny, objął dr Friedrich Berkner, były dyrektor Seminarium dla Rolników w Królewcu, uczeń Juliusa Kühn z Halle. Zasłużony dla nauki rolniczej we Wrocławiu prof. F. Holdefleiss zmarł 7 października 1919 r.

1 kwietnia 1920 r. nowym dyrektorem Instytutu Rolniczej Produkcji Zwierzęcej został dr Wilhelm Zorn. Wkrótce nazwa Instytutu uległa zmianie na Instytut Hodowli Zwierząt i Gospodarki Mlecznej.

Wraz z końcem I wojny światowej wzrosła liczba studentów. Warunki prowadzenia prac naukowo-badawczych były już niewystarczające. Pomieszczenia przy pl. Macieja 5 (małe i ciasne sale), wraz z miejscami stojącymi, wystarczały tylko dla 60–80 studentów. Nowe zadania i cele nauki oraz dydaktyki rolniczej wymagały wzniesienia nowego budynku na potrzeby nauczycieli i studiujących. W sierpniu 1914 r. rozpoczęto, a w 1919 zakończono (z powodu wojny tempo budowy uległo zahamowaniu) budowę budynku przy Hansastrasse 25 (ul. C.K. Norwida 25) dla instytutów rolniczych.

W 1921 r. wprowadzono tutaj siedem jednostek organizacyjnych Uczelni. Ze względów oszczędnościowych budynek był o piętro niższy niż planowano. Nowe pomieszczenia instytutowe oferowały pięć sal wykładowych (z których największa mogła pomieścić 250 słuchaczy), duże sale i laboratoria ćwiczeniowe. Instytut Weterynarii otrzymał również budynek dla 30 koni, dużą klinikę, a także nowoczesną salę operacyjną. Przy Hansastrasse 25 znalazła miejsce biblioteka z dużymi pomieszczeniami i czytelniami.

Prof. dr Friedrich Berkner dyrektor Instytutu Rolniczej Produkcji Roślinnej, człowiek o wielkim talencie organizacyjnym założył w roku 1922 z pomocą finansową Związku Producentów Bydła i Śląskich Rolników nowe, 250-hektarowe gospodarstwo doświadczalne

Schwoitsch (Swojec) – później, na cześć prezydenta Uniwersytetu dr. von Günthera, przyjęło nazwę Güntherbrücke. Gospodarstwo doświadczalne znajdowało się we wschodniej części miasta pomiędzy Odrą i Widawą (Weidefluß) na glebach piaszczystych (piasek gliniasty) i gliniastych (głina piaszczysta). Prof. dr Friedrich Berkner i jego współpracownicy mogli tutaj prowadzić swoje badania nad uprawą i hodowlą roślin. Do współpracowników prof. Berknera należeli m.in. dr Christiansen-Weniger, dr Schlimm, dr Schleusener oraz dr Eduard von Boguslawski (pracował w latach 1935–1945).

Instytut Hodowli Zwierząt i Gospodarki Mlecznej od 1923 r. miał natomiast do dyspozycji gospodarstwo Zakładu Hodowli Zwierząt w Tschechnitz (potem Kraftborn) o powierzchni 550 hektarów.

W dniu 3 maja 1923 r. nastąpiło uroczyste otwarcie nowych instytutów. Obecni byli reprezentanci pruskiego Ministerstwa Oświaty, Kultury i Nauki oraz Ministerstwa Rolnictwa, członkowie Senatu Uniwersytetu i Wyższej Szkoły Technicznej, przedstawiciele Wydziału Filozoficznego i innych wydziałów, przedstawiciele niemieckich i zagranicznych szkół wyższych. Przybył także nadburmistrz Wrocławia dr Wagner, prezydent Śląskiej Izby Rolniczej – radca tajny Henning von Klitzing, przewodniczący Śląskiego Związku Rolników – baron von Richthofen, prof. Euler z Uniwersytetu w Sztokholmie, prof. dr Frölich z Uniwersytetu w Halle i Królewcu oraz prof. dr Opitz z Wyższej Szkoły Rolniczej w Berlinie.

Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr Kroll przedstawił osoby, którym Senat nadał tytuł honorowego obywatela Uniwersytetu. Byli to: Richard Mann z Konradswaldau – za zasługi w hodowli zwierząt na Śląsku, baron von Richthofen z Boguslawitz – za pomoc domom studenckim i stołówkom oraz studentom w ciężkiej sytuacji finansowej, fabrykant Halpaus z Wrocławia – za wsparcie finansowe studentów oraz Erich Stümpel z Neuho koło Trzebnicy – za pomoc instytutom rolniczym w trudnej sytuacji finansowej po I wojnie światowej. Dziekan Wydziału Filozoficznego prof. dr Ludwig Milch przedstawił następnie nazwiska osób, którym nadano honorowy tytuł doktora Uniwersytetu. Należeli do nich: tajny radca Henning von Klitzing – długoletni prezydent Śląskiej Izby Rolniczej, dr med. Axel de Chapeaurouge, prof. dr Emil Krüger z Wyższej Szkoły Rolniczej w Berlinie, prof. dr Hermann Nilson Ehle z Uniwersytetu w Lund w Szwecji i prof. dr Dimitrio Pryanischnikow z Wyższej Szkoły Rolniczej w Moskwie. Na zakończenie prof. dr Wilhelm Zorn wygłosił referat pt. *Rozwój nauk rolniczych w prowincji Śląsk (...)*.

W semestrze zimowym 1927/1928 roku dziekanem Wydziału Filozoficznego – w ramach którego pracował Instytut Rolniczy – był prof. dr Brockelmann, a ogólna liczba studentów na Wydziale wynosiła 1314 (w tym 336 studentek).

W semestrze zimowym 1932/1933 roku rektorem został prof. dr Brockelmann, a dziekanem prof. dr Malten. Liczba studentów Wydziału w tym czasie wynosiła 1 780 osób (w tym 594 studentki). W roku 1933/1934, w semestrze zimowym dziekanem był dalej prof. dr Malten, a liczba studentów zmniejszyła się do 1 499 osób (w tym 493 studentki).

W 1935 r. studia rolnicze składały się z sześciu semestrów. Pierwsze dwa semestry obejmowały podstawy nauk społeczno-politycznych oraz nauki przyrodnicze. W semestrze trzecim i czwartym dominowały przedmioty rolnicze, a w semestrze piątym i szóstym przedmioty dotyczące polityki rolnej i gospodarczej.

Profesorowie, cały korpus naukowo-badawczy i dydaktyczny instytutów rolniczych należeli od 1881 r. do Wydziału Filozoficznego, potem, od 1938 r. już do nowo założonego Wydziału Nauk Przyrodniczych, którego pierwszym dziekanem został prof. dr Wilhelm Goetsch, dyrektor Instytutu Zoologii i Muzeum Przyrodniczego. W semestrze zimowym 1938/1939 na Wydziale Nauk Przyrodniczych studiowało razem 256 osób, w tym 55 kobiet (na całym Uniwersytecie 2 351 osób, w tym 347 kobiet).

Plan studiów w 1935 r.
Liczba godzin głównych wykładów i ćwiczeń w tygodniu

1. Nauki polityczne			
– historia polityczna	sem. II (2–4 godz./tydz.)		
– naród i państwo	I (1–2)		
– naród i gospodarka	I (1)		
– naród i rasa	II (1–2)		
– prawo niemieckie	I (2)		
2. Nauki przyrodnicze			
– chemia	I (2–3)	II (2–3)	
ćwiczenia	I (3)	II (3)	
– botanika	I (2–3)	II (2–3)	
ćwiczenia	I (2)	II (2)	
– zoologia	I (2)		
ćwiczenia	I (1–2)		
– życie zwierząt domowych	II (2)		
ćwiczenia	II (1–2)		
– niemieckie gleby	I (2)	II (2)	
ćwiczenia	I (1–2)	II (1–2)	
3. Rolnictwo			
– niemiecka uprawa roli	III (2–4)		
ćwiczenia	III (2)		
– rośliny użytkowe	IV (2–4)		
ćwiczenia	IV (2)		
– żywienie roślin	III (2)	IV (2)	
– ochrona roślin	V (2)	VI (2)	
– chów i hodowla zwierząt	III (2–4)	IV (2–4)	
ćwiczenia	III (2)	IV (2)	
– żywienie zwierząt	III (2)	IV (2)	
– zoohigiena	V (2)		
– sadownictwo i warzywnictwo	V (2)		
– leśnictwo	VI (2)		
– maszyny rolnicze	III (2)	IV (2)	
ćwiczenia	III (1–2)	IV (1–2)	
4. Polityka i gospodarka			
– nauki ekonomiczne	II (2–3)		
ćwiczenia	III (2)		
– ekonomia polityczna	III (3–4)		
ćwiczenia	V (1–2)		
– polityka rolna	V (2)	VI (2)	
ćwiczenia	V (1–2)	VI (1–2)	
– niemiecka gospodarka żywnościowa	V (1–2)	VI (1–4)	
– gospodarstwo i zakład	V (2–4)	VI (2–2)	
ćwiczenia	V (2)	VI (2)	
5. Nauki prawne			
– niemiecka nauka o społeczeństwie	IV (1)		
– niemiecka historia rolnictwa	IV (2–3)		
– prawo rolne i gruntowe	V (2)		

W semestrze letnim 1939 r. rektorem został prof. dr Staemmler. W tym samym czasie przy Hansastrasse 25 w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa dyrektorem był prof. dr Berthold Sagawe, w Instytucie Uprawy i Hodowli Roślin – prof. dr Friedrich Berkner, w Instytucie Hodowli Bydła i Gospodarki Mlecznej – prof. dr Wilhem Zorn, w Instytucie Agrochemii i Bakteriologii – prof. dr Paul Ehrenberg, w Instytucie Biochemii i Technologii Rolniczej – prof. dr Kurt Rehorst, w Instytucie Techniki Rolniczej – prof. dr Ferdinand Zunker, w Instytucie Weterynarii i Klinice Zwierząt – prof. dr Hellmut Doenecke, w Instytucie Maszyn Rolniczych i Zakładzie Testowania Maszyn – prof. dr Ludwig Erhardt, a w gospodarstwie doświadczalnym Günterbrücke (Swojec) – wcześniej już wymieniony prof. dr Friedrich Berkner.

Wkrótce wybuchła II wojna światowa. Po zdobyciu Warszawy przez Armię Radziecką rozpoczęła się ucieczka pierwszych mieszkańców wsi ze wschodniego Śląska na Zachód. Znaleźli oni nocleg i wyżywienie między innymi na terenie gospodarstwa doświadczalnego w Tschechnitz–Kraftborn, w którym wiele razy uczestniczyli w kursach i szkoleniach rolniczych oraz szukali porady i fachowej opieki. Z 20 na 21 stycznia 1945 r. wezwano ludność do opuszczenia Wrocławia i wrocławskich uczelni. Wszyscy udali się w kierunku Kanth-Opperau (Kąty Wrocławskie). Pracownicy instytutów zabrali ze sobą najcenniejszy zwierzęcy i roślinny materiał hodowlany oraz wyniki naukowe. Zostały mury, książki, wyposażone laboratoria, meble, odeszli ludzie w pośpiechu na Zachód.

Kilka miesięcy później wiatr historii spowodował, że pojawili się tutaj nowi profesorowie, a wkrótce i studenci, którzy razem przystąpili do pisania nowego rozdziału historii rozwoju nauk rolniczych na Śląsku i w Polsce.

Część wystawy dydaktycznej
z budownictwa rolniczego (1899)

WROCLAW

Jakub Tyszkiewicz

UNIwersYTET I POLITECHNIKA WE WROCLAWIU

W przejętym po II wojnie światowej przez władze polskie Wrocławiu bardzo szybko, bowiem już w maju 1945 r., znaleźli się przedstawiciele polskiej Grupy Naukowo-Kulturalnej, którzy przystąpili m.in. do zabezpieczenia majątku niemieckich uczelni wyższych. Pod koniec czerwca dla naukowców przybyłych do miasta stało się jasne, że powstanie Uniwersytetu Wrocławskiego jest tylko kwestią czasu. Zatem już 27 lipca 1945 r. przygotowano projekt struktury wydziałowej nowej Uczelni wyższej. Wśród siedmiu proponowanych wydziałów znalazły się także: Rolniczy z Oddziałem Ogrodniczym oraz Medycyny Weterynaryjnej¹.

Uwieńczeniem starań o stworzenie polskiej szkoły wyższej był dekret władz centralnych z 24 sierpnia 1945 r., przekształcający niemieckie uczelnie wrocławskie w polskie państwowe szkoły akademickie – Uniwersytet i Politechnikę we Wrocławiu. Zgodnie ze wcześniejszymi propozycjami wśród utworzonych wydziałów znalazł się także Wydział Rolniczy z Oddziałem Ogrodnictwa, nawiązujący do tradycji dublańskiej Akademii Rolniczej i Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej oraz Wydział Medycyny Weterynaryjnej stanowiący kontynuację lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej².

Zanim jednak doszło do powstania Uniwersytetu i Politechniki, konieczne było wcześniejsze przejęcie z rąk władz radzieckich budynków należących do nowej szkoły wyższej we Wrocławiu. Już w czerwcu 1945 r. pierwsi członkowie ekipy kulturalno-naukowej profesora Stanisława Kulczyńskiego objęli kompleks gmachów przyszłej Akademii Rolniczej. Po zakończeniu działań wojennych kompleks przy ul. Norwida przedstawiał dość żałosny widok. *Wprawdzie budynek nie był zburzony ani wypalony, robił jednak wrażenie zupełnie zdezastowanego; brakowało szyb, części dachu, a główne drzwi zagrodzone były ławkami, stołami i innymi meblami, stanowiącymi trudną do przebycia barykadę*³.

Najważniejszym problemem stało się zatem zabezpieczenie kompleksu Uczelni. Powierzono je Zofii Skrowaczewskiej, przed wojną asystentce w Katedrze Chemii Organicznej Politechniki Lwowskiej. *Pierwsze zadanie, jakie otrzymałam wspólnie z moim kolegą ..., dr. Henrykiem Kuczyńskim... było objęcie w posiadanie i zabezpieczenie kompleksu budynków Landwirtschaftliches Institut. Jako robotników miałam około 50 Niemców, mężczyzn i kobiety. Zaczęliśmy od naprawy dachu nad głównym budynkiem. Dużym dwukołowym wozem przywoziliśmy dachówki z ruin domów przy Fürstenstrasse (obecnie ul. Grunwaldzka) – wspominała pierwsze dni opieki nad budynkiem przy ul. Norwida*⁴.

W tym samym czasie zabezpieczano również pracownie, sale wykładowe i gabinety, przy czym największym zagrożeniem dla zachowanych zbiorów byli... radzieccy żołnierze.

¹ Szerzej na temat początków powstania polskiego Uniwersytetu i Politechniki zob. np. W. Wrzesiński, *Uniwersytet Wrocławski 1945–1995*, Wrocław 1995, 20–30.

² A. Kochański, *Polska 1944–1991: informator historyczny*, t. 1, Warszawa 1996; Wrzesiński, *op. cit.*, 30–31.

³ J. Konopińska, *Tamten wrocławski rok 1945–1946*. Dziennik, Wrocław 1997, 86.

⁴ Z. Skrowaczewska, *Ze Lwowa przez Kraków nad Odrę*, [w:] *Wspomnienia wrocławskich pionierów*, wydał W. Suleja, Wrocław 1999, 131–132.

Pewnego dnia musiałam bronić magazynu owsa przy klinice dużych zwierząt przed żołnierzami radzieckimi, którzy przyjechali wozami konnymi, aby owies zarekwirować. Moje protesty były oczywiście bezskuteczne, podobnie jak innym razem obrona kolekcji biologicznej preparatów konserwowanych w alkoholu, która stała się celem wędrowki rannych z polowego szpitala⁵. Dopiero w lipcu ochronę obiektów Weterynarii przejęły posterunki Straży Akademickiej, która istniała do grudnia 1945 r.⁶

Warto jednak zauważyć, że mimo znaczących zniszczeń budynków i obiektów, wyposażenie pozostałe po niemieckim Instytucie Rolnym było porównywalne z majątkiem podobnych placówek w innych rolniczych uczelniach polskich. W jednym z wywiadów we wrześniu 1945 r. Pełnomocnik Ministra Oświaty na Dolny Śląsk i przyszły rektor Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej Stanisław Kulczyński stwierdzał, że niektóre wydziały nie mają sobie równych, co do wyposażenia, wymieniając wśród nich „wspaniale wyposażony ... Wydział Rolniczy”⁷.

WYDZIAŁ ROLNICTWA Z ODDZIAŁEM OGRODNICZYM I ODDZIAŁEM MELIORACJI ROLNYCH

Utworzenie Wydziału Rolnictwa nie było zadaniem łatwym. Część kadry profesorskiej pochodzącej ze Lwowa, gdzie Wydział ten należał do Politechniki, uważała, iż tworzenie go na Uniwersytecie jest zbędne. W listopadzie 1945 r., dzięki staraniom i inicjatywie prof. Tadeusza Konopińskiego, znalazła się jednak odpowiednia liczba studentów niezbędna do uruchomienia Wydziału. *Nie wiem, jak ojciec tego dokonał, ale faktem jest, że na liście chętnych do podjęcia studiów rolniczych znalazło się nie trzydzieści, ale czterdzieści osiem nazwisk – pisała córka profesora Konopińskiego⁸. Według innych źródeł studia rolnicze w listopadzie 1945 r. rozpoczęło 72 studentów lub 98 studentów⁹.*

Po wielu dyskusjach i naradach władze centralne wyraziły zgodę na uruchomienie Wydziału¹⁰. Obok Tadeusza Konopińskiego, który został pierwszym dziekanem, przy jego tworzeniu brali także udział prof. Franciszek Goc i doc. dr Stanisław Tołpa oraz dr Stanisław Masior. Wkrótce do tego skromnego zespołu dołączył prof. Bolesław Świętochowski, który od 1 lutego 1946 r. został nowym dziekanem. Zwiększenie liczby pracowników w tym roku umożliwiło stworzenie Rady Wydziału¹¹. Prof. Natalia Balicka tak zapamiętała pierwsze posiedzenia tego „ciała”. *Rady Wydziału odbywały się w bibliotece Katedry Technologii, uczestnicy gładko się mieścili dookoła jednego stołu; byli tam tzw. przedwojenni profesorowie i wrocławski nabytek, który dopiero miał dorosnąć. Z początku planowaliśmy i planowaliśmy we wszystkich dziedzinach życia. Musieliśmy robić plany do roku 1980, robiliśmy to, uśmiechając się ironicznie*

Przy odbudowie jednego z budynków Wydziału Medycyny Weterynaryjnej (drugi od lewej prof. Alfred Senze)

⁵ *Ibidem*, 132.

⁶ R. Hajzik, *Jedyna, niepowtarzalna Akademicka Straż Uniwersytecka*, [w:] *Wspomnienia...*, 140.

⁷ Cyt za: Szpalty z dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego 1945–1947, red. T. Suleja, Wrocław 2005, 19.

⁸ Konopińska, *op. cit.*, 85.

⁹ Zob. Szpalty..., s. 43 i 45; *Uniwersytet Wrocławski w latach 1945–1955*, red. F. Longchamps, t. 1., Wrocław 1956, 259.

¹⁰ Konopińska, *op. cit.*, 57 i 85.

¹¹ P. Moroz, *Wydział Rolnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego 1945–1951*, [w:] 50 lat Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu 1945–1995, 11–12.

– *kto by na tak odległy czas planował*¹². Od roku akademickiego 1947/1948 do 1950/1951 dziekanem Wydziału był prof. Stanisław Tołpa, a w 1951 r. prof. Kazimierz Boratyński¹³.

Już jesienią 1945 r. przystąpiono do tworzenia pierwszych zakładów, czyli późniejszych katedr. Do wiosny następnego roku na Wydziale Rolnictwa były cztery takie jednostki (Botaniki Rolniczej, Uprawy Roli i Roślin, Sadownictwa oraz Limnologii i Rybactwa), a po roku już dwanaście. Pierwszych studentów przyjął także Oddział Ogrodniczy. Trzy lata później utworzono sześć kolejnych Katedr i Oddział Melioracji Rolnych. Do momentu utworzenia Wyższej Szkoły Rolniczej katedr było już dwadzieścia, chociaż część z nich pozostawała nieobsadzona¹⁴.

Skromna kadra naukowa w 1946 r. szybko powiększała się i już na początku nowego roku akademickiego na Wydziale Rolniczym było 52 pracowników, w tym trzech profesorów zwyczajnych i siedmiu nadzwyczajnych. Nie oznaczało to jednak stabilizacji sytuacji, bowiem okres ten charakteryzował się dość dużym ruchem kadrowym. Liczba pomocniczych pracowników naukowych stale rosła w następnych latach, zaś promocje doktorskie i przewody habilitacyjne zapewniły rozwój własnej kadry. W 1951 r. na Wydziale Rolniczym pracowało 96 osób – 19 profesorów i 77 młodszych pracowników naukowych¹⁵.

Początkowo skład społeczny studentów był bardzo zróżnicowany. *Studenci pochodzą z różnych stron Polski, ale najwięcej jest ze Wschodu... Sześciu wojnę spędziło w oflagach, kilku na robotach w Niemczech, pozostali walczyli w partyzantce albo w powstaniu warszawskim... są i tacy, którym udało się przeżyć obozy w Oświęcimiu i Gross-Rosen* – pisała córka T. Konopińskiego o młodzieży studiującej na Wydziale Rolnictwa¹⁶. Z roku na rok liczba studentów systematycznie wzrastała. Pod koniec roku akademickiego 1945/1946 było ich 150. W roku następnym tylko na pierwszy rok przyjęto 144 osoby, zaś ogółem na Wydziale studiowało 249 osób¹⁷. Pięć lat później studiowało już 856 osób, w tym 259 na I roku¹⁸. Do końca lat 40. odsetek osób, które „odpadały” ze studiów, był dość wysoki (ponad 43%), ale na początku lat 50. znacznie się zmniejszył (do 13,5 % w roku akademickim 1950/1951)¹⁹.

W pionierskim roku akademickim w nauczaniu dominowały przedmioty ogólne i podstawowe, ale już od roku akademickiego 1946/1947 program został rozwinięty o specjalizacje, które wybierali studenci wyższych lat. Oparty na wzorcach przedwojennych stał on na wysokim poziomie. Studia miały na celu kształcić rolników w sposób wszechstronny, z pewną rozbudową wiedzy w ściśle określonym kierunku. Od roku akademickiego 1948/1949, zgodnie z zaleceniami ministerstwa dążącego do unifikacji zajęć w skali całego kraju, wprowadzono dwustopniowość kształcenia – 3,5-letnie studia I stopnia i 1,5-roczone II stopnia²⁰.

Od roku akademickiego 1947/1948 ministerstwo wyznaczyło limity przyjęć na I rok. W przypadku Wydziału Rolnictwa wynosił on 120 osób, potem zwiększono go o dodatkowe trzydzieści miejsc. W rekrutacji na studia nadal opierano się na egzaminach konkursowych, chociaż przy przyjęciu na studia coraz większą rolę odgrywał tzw. czynnik społeczny, zasiadający w komisji egzaminacyjnej²¹.

¹² Wspomnienia prof. Natalii Balickiej, (maszynopis).

¹³ Uniwersytet..., 262.

¹⁴ *Ibidem*, 259–260; P. Moroz, *op. cit.*, 12–13; Z. Hrynczewicz, *Wydział Rolniczy*, [w:] *Dzieje Akademii Rolniczej we Wrocławiu*, red. J. Sobota, T. Szulc, J. Tyszkiewicz, Wrocław 2001, 184–186.

¹⁵ P. Moroz, *op. cit.*, 16–17.

¹⁶ J. Konopińska, *op. cit.*, 95.

¹⁷ Pismo Sekretarza Głównego Uniwersytetu i Politechniki do Ministerstwa Oświaty z 12 XII 1946 r. i Pismo Rektora Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu do Ministerstwa Oświaty na ręce Zast. Dyrektora Departamentu dr. J. Marowskiego z 22 I 1947 r., Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego (dalej: AUWr.), sygn. R-34 Rekrutacje 1945–1951 [1955].

¹⁸ Na podstawie danych przedstawionych przez Moroz, *op. cit.*, 17–18.

¹⁹ Uniwersytet..., 280.

²⁰ Moroz, *op. cit.*, 22–23.

²¹ Wrzesiński, *op. cit.*, 89.

Gmach główny Politechniki Wrocławskiej

Gmach główny Uniwersytetu
Wrocławskiego

Przez cały okres 1945–1950 praca prowadzona była w bardzo skromnych warunkach lokalowych w części budynku przy ul. Norwida 25 (Katedry Uprawy Roli i Roślin, Sadownictwa i Warzywnictwa), przy ul. Prusa miała siedzibę Katedra Botaniki Rolniczej, a przy ul. Bartla – Limnologii i Rybactwa. W najgorszej sytuacji był Oddział Ogrodniczy. Dochodziło nawet do sporów z Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej, który zajął pomieszczenia niemieckiej katedry weterynarii oraz połowę pomieszczeń Instytutu Rolniczego przy ul. Norwida. Pewną poprawę warunków nauczania i pracy przyniosło dopiero oddanie do użytku budynku przy ul. Cybulskiego w 1948 r.²² Pomimo przekazania Wydziałowi Medycyny Weterynaryjnej budynku przy ul. Dicksteina i zabudowań w folwarku Biskupin problem dużego zagęszczenia i niesnasek lokalowych pozostał nie rozwiązany aż do 1951 r., gdy Wydział otrzymał gmach przy ul. Norwida 31²³.

Postępująca stalinizacja życia całej Uczelni dała także o sobie znać na Wydziale Rolnictwa. W lutym 1950 r. studenci wrocławskiego Wydziału i Wydziału Rolnego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyli pierwszą w Polsce naradę w sprawach współpracy ze wsią oraz z uczelniami radzieckimi. Zamierzano także uaktywnić studenckie zespoły samopomocy i rozpocząć współzawodnictwo w nauczaniu. Nawiązano również kontakty z powstałymi spółdzielniami produkcyjnymi, w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych spółdzielców i poziomu produkcji²⁴.

Duże kłopoty sprawiało zagospodarowanie obiektów doświadczalnych. W większości były one zniszczone lub zrujnowane. Przejęte w 1945 r. gospodarstwo Swojec wraz ze znajdującą się tam stacją doświadczalną były niemal doszczętnie ogołocone i zdewastowane. W pozyskanym rok później zakładzie ogrodniczym na Psim Polu ogromny kompleks szklarniowy pozbawiony był oszklenia. Po odbudowie tego obiektu Oddział Ogrodniczy zyskał największą w Polsce szklarnię doświadczalną. Wyremontowano również obiekt rolniczo-ogrodniczy w Cierni (Cyrla) koło Świebodzic, uruchamiając w nim oranżerię. W 1947 r.

²² P. Moroz, *op. cit.*, 27–28.

²³ Zob. np. Pismo Dziekana Wydziału Rolniczego do Senatu Uniwersytetu i Politechniki z 21 XI 1946 r., AUWr., sygn. R-52 XXI Wydział Rolniczy; P. Moroz, J. Żuławiński, *Akademia Rolnicza we Wrocławiu 1945–1991*, Wrocław 1991, 17.

²⁴ W. Wrzesiński, *op. cit.*, 121.

Straż Akademicka (1945)

nastąpiła zamiana części majątku Psie Pole na sąsiednie gospodarstwo Pawłowice²⁵. Obok tych obiektów Wydział Rolniczy miał również majątki w Piastowie (gospodarstwo warzywniczo-polowe i szklarniowe) oraz Białkowie. Mało przydatne do celów naukowo-dydaktycznych gospodarstwa w Strzygonowicach, Krzyżowej, Trzebnicy, i część majątku w Bielicach w 1949 r. przekazano Państwowym Gospodarstwom Rolnym. Tuż przed utworzeniem samodzielnej Wyższej Szkoły Rolniczej, w 1950 r. prof. Stanisław Bac rozpoczął organizację Wydziału Melioracji Wodnych, opierając się na Katedrze Melioracji Rolnych Wydziału Rolnictwa. Faktycznie jednak Wydział zaczął swoją działalność dopiero w ramach nowej Uczelni²⁶. Na początku lat 50. szykowano także zmiany w wydziałach: Rolnictwa i Medycyny Weterynaryjnej. Ponieważ istniały

kłopoty z obsadą katedr hodowlanych, obsługujących oba wydziały, rektor zaproponował stworzenie instytutu międzywydziałowego, który mógłby stać się załącznikiem Wydziału Zootechnicznego, jednak w związku z wydzieleniem się WSR do zmian doszło dopiero na nowej uczelni²⁷.

WYDZIAŁ MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ

Równocześnie z Wydziałem Rolniczym w ramach Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu powstał Wydział Medycyny Weterynaryjnej. Niewątpliwie, do jego utworzenia w pełni przyczynił się fakt, że władze centralne nie zgodziły się na powstanie Studium Medycyny Weterynaryjnej przy Wydziale Rolnym na Uniwersytecie Jagiellońskim. Profesorowie lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej zwrócili się zatem do Stanisława Kulczyńskiego z propozycją utworzenia Wydziału we Wrocławiu. Nie było to łatwe, bowiem niemiecka uczelnia w Breslau nie miała takiej jednostki organizacyjnej, a tylko Katedrę w przedwojennym Instytucie Rolniczym. Nie zrażając się jednak przeszkodami natury administracyjnej, latem 1945 r. rozpoczęto organizację Wydziału. Pod koniec czerwca do Wrocławia zawitało trzech asystentów z lwowskiej Akademii – Karol Buluk, Zbigniew Jara i Alfred Senze, którzy nawiązali kontakt z prof. Konopińskim²⁸. Dzięki zaangażowaniu tej trójki, a także kolejnej grupy, pod kierownictwem prof. Andrzeja Klisieckiego, na początku listopada władze centralne wyraziły ostatecznie zgodę na utworzenie Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Jego pierwszym dziekanem został były rektor lwowskiej uczelni weterynaryjnej, sędziwy Zygmunt Markowski²⁹.

²⁵ Prace i działalność Oddziału Ogrodniczego Wydziału Rolniczego z listopada 1948 r., Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego, sygn. R-52 XXI, Wydział Rolniczy.

²⁶ M. Trzebińska, *Praca dydaktyczna i naukowo-badawcza Wydziału Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu*, Archiwum Akademii Rolniczej (dalej: AAR), Sekretariat Rektora.

²⁷ W. Wrzesiński, *op. cit.*, 121.

²⁸ *Uniwersytet...*, s. 282; Z. Jara, *Przyczynek do historii 1939–1945*, Wrocław 2008, 221.

²⁹ Moroz, P. Żuławiński, *op. cit.*, 14.

Dzięki przybyciu kolejnej grupy naukowców ze Lwowa pod koniec roku Wydział stał się szybko najliczniejszym fakultetem Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Pracowało na nim aż 8 samodzielnych pracowników (Antoni Bant, Bronisław Janowski, Andrzej Klisiecki, Zygmunt Markowski, Tadeusz Olbrycht, Gustaw Poluszyński, Kazimierz Szczudłowski i Aleksander Zakrzewski) i 29 pomocniczych. O sile naukowej Wydziału świadczy m.in. fakt, że już w 1946 r. przeprowadzono osiem przewodów doktorskich i dwa habilitacyjne. W większości kadra przetrwała pierwsze trudne lata i pozostała aż do momentu utworzenia WSR. Pod koniec roku akademickiego 1945/1946 Wydział liczył 18 katedr³⁰, chociaż część z nich pozostawała nie w pełni obsadzona.

Już w listopadzie 1945 r. na Wydziale studiowały 141 lub 152 osoby. Warto też podkreślić, że kandydatów przyjmowano od razu na wszystkie cztery lata, chociaż początkowo wykłady objęły tylko studentów pierwszych i drugich lat. Pierwsze wykłady rozpoczęły się 26 listopada³¹.

Profesor Zbigniew Samborski tak wspominał pierwsze zajęcia: *Pomimo ciężkiej zimy na przełomie 1945/1946 roku wykłady i ćwiczenia na Wydziale Lekarskim i Medycyny Weterynaryjnej odbywały się nieprzerwanie. Nie zważano na to, że większość sal wykładowych była nie opalana, nie oświetlona i pozbawiona szyb w oknach, że temperatura wewnątrz pomieszczeń wahała się w pobliżu zera. Wykładów słuchano, siedząc na prowizorycznych ławkach i krzesłach zwieszonych z różnych dzielnic Wrocławia do jednej zdatnej do użytku sali wykładowej przy ulicy C.K. Norwida, do której zresztą często nawiewał śnieg³²*. Już pół roku później uczyło się 308 osób.

W roku akademickim 1946/1947 r. na pierwszy rok Weterynarii zapisało się 276 osób i podobnie jak na Wydziale Rolniczym konieczne były egzaminy konkursowe, bowiem limit przyjęć wyznaczony przez ministerstwo wynosił 200 osób. Na II roku znalazło się 198 studentów, na III 60, a na IV 40³³. W roku akademickim 1947/1948 Ministerstwo Oświaty zmniejszyło limit przyjęć na I rok do 100 osób, chociaż chęć studiowania zgłosiła 10 razy więcej osób³⁴. W następnych latach, pomimo wprowadzenia egzaminów konkursowych (również z udziałem „czynnika społecznego”), liczba studentów stale wzrastała, osiągając w roku akademickim 1948/1949 liczbę 662³⁵.

Władze miejskie i wojewódzkie były jednak zainteresowane rozwojem medycyny weterynaryjnej, toteż już we wrześniu 1946 r. przekazały folwark rolny wraz z zabudowaniami na Biskupinie, gdzie ulokowano niektóre zakłady Wydziału. W lutym 1947 r. objęto w posiadanie majątek ziemski Bukowiec o powierzchni 165 ha, położony w powiecie jeleniogórskim. Był to dość cenny nabytek, bowiem mieściła się tam niezniszczona ferma hodowlana, w której można było odbywać ćwiczenia praktyczne. W tym samym czasie Wydział, jako pierwszy w Polsce, zorganizował lecznicę dla zwierząt, będącą jednocześnie ośrodkiem praktycznego szkolenia weterynarzy rejonowych i kierowników lecznic powiatowych³⁶.

³⁰ Pismo Dziekanatu Wydziału Weterynaryjnego do JM Rektora z III 1986 r., AAR, Sekretariat Rektora; W. Golnik, P. Wyrost, *Pięćdziesiąt lat Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu*, [w.]: *Medycyna Weterynaryjna* nr 51 (11) z 1995 r., s. 635; P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, s. 15–16.

³¹ T. Sobiech, *Rozwój nauk weterynaryjnych i ich wpływ na życie gospodarcze ziem zachodnich i północnych*, AAR, Sekretariat Rektora; Moroz, Żuławiński, *op. cit.*, 16, Golnik, Wyrost, *op. cit.*, 636.

³² Cyt. za: *ibidem*.

³³ Pismo Rektora ... z 22 I 1947, AUWr., sygn. R-34 Rekrutacje 1945–1951 [1955].

³⁴ *Szpalty...*, 491; Wrzesiński, *op. cit.*, 89.

³⁵ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 16.

³⁶ *Szpalty...*, 356; W. Wrzesiński, *op. cit.*, 82–83.

Nasze 60 lat – 1951–2011

z myślą o przyszłości

UNIwersYTET PRZYRODnicZY
WE WROCLAWIU

REKTORZY

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. młodzieży

1951–1954

prof. dr hab. Stanisław Tołpa

prof. dr hab. Bolesław Świętochowski

prof. dr Alfred Senze

Stanisław Tołpa

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. dydaktyki

1954–1955

prof. dr Alfred Senze

prof. dr hab. Aleksander Tychowski

prof. dr hab. Adam Schmuck

Alfred Senze

Rektor

Prorektorzy ds. nauki

Prorektorzy ds. nauczania

1955–1959

prof. dr hab. Aleksander Tychowski

prof. dr hab. Kazimierz Boratyński

prof. dr hab. Gustaw Poluszyński

prof. dr hab. Adam Schmuck

prof. dr Zbigniew Dziewoński

Aleksander Tychowski

Rektor

Prorektorzy ds. nauki

Prorektorzy ds. nauczania

Prorektor ds. młodzieży

1959–1965

prof. dr Alfred Senze

prof. dr hab. Adam Schmuck

prof. dr hab. Marian Stangenberg

prof. dr hab. Tadeusz Garbuliński

prof. dr hab. Mieczysław Cena

prof. dr hab. Stanisław Kowaliński

prof. dr Marian Kocór

Tadeusz Garbuliński

Rektor

Prorektorzy ds. nauki

Prorektor ds. nauczania

Prorektorzy ds. studiów dla pracujących

Prorektor ds. RZD

1965–1969

prof. dr hab. Tadeusz Garbuliński

prof. dr hab. Stanisław Kowaliński

prof. dr hab. inż. Józef Dzieżyc

prof. dr hab. Ryszard Badura

doc. dr hab. Jerzy Preś

prof. dr inż. Roman Hlibowicki

prof. dr hab. inż. Józef Dzieżyc

Ryszard Badura

Rektor

Prorektorzy ds. nauki

Prorektorzy ds. studenckich i nauczania

Prorektor ds. współpracy z gospodarką narodową

1969–1981

prof. dr hab. Ryszard Badura

prof. dr hab. inż. Józef Dzieżyc

prof. dr hab. inż. Stanisław Marciłonek

prof. dr hab. inż. Zygmunt Hryncewicz

prof. dr hab. Zenon Wachnik

prof. dr hab. Henryk Balbierz

prof. dr hab. Jerzy Preś

Józef Dzieżyc

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. dydaktyki

Prorektor ds. współpracy z gospodarką narodową

1981

prof. dr hab. inż. Józef Dzieżyc

prof. dr hab. Eligiusz Roszyk

doc. dr hab. Jerzy Sożyński

doc. dr hab. Teodor Nietupski

1982–1984

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. dydaktyki

Prorektor ds. współpracy z gospodarką narodową

prof. dr hab. Henryk Balbierz

prof. dr hab. Eligiusz Roszyk

prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz

prof. dr hab. inż. Zofia Jasińska

Henryk Balbierz

1984–1986

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. dydaktyki

Prorektor ds. współpracy z gospodarką narodową

prof. dr hab. inż. Bronisław Jabłoński

prof. dr hab. Eligiusz Roszyk

prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz

prof. dr hab. inż. Stanisław Rojek

Bronisław Jabłoński

1986–1987

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. dydaktyki

Prorektor ds. współpracy z gospodarką narodową

prof. dr hab. Jerzy Juszcak

prof. dr hab. Eligiusz Roszyk

prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz

prof. dr hab. inż. Stanisław Rojek

Jerzy Juszcak

1987–1990

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. dydaktyki

Prorektor ds. współpracy z gospodarką narodową

prof. dr hab. Jerzy Juszcak

prof. dr hab. inż. Jerzy Kowalski

prof. dr hab. inż. Tadeusz Szulc

prof. dr hab. inż. Stanisław Rojek

Jerzy Kowalski

Rektor

Prorektorzy ds. nauki

Prorektorzy ds. dydaktyki

Prorektorzy ds. współpracy z gospodarką narodową

1990–1996

prof. dr hab. inż. Jerzy Kowalski

prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski
prof. dr hab. inż. Stanisław Krzywiecki

prof. dr hab. inż. Wacław Leszczyński
dr hab. inż. Marian Rojek, prof. nadzw.

prof. dr hab. inż. Jerzy Drozd
prof. dr hab. Eugeniusz Kołota

Tadeusz Szulc

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. studenckich i nauczania

Prorektor ds. współpracy z zagranicą i rozwoju uczelni

1996–2002

prof. dr hab. inż. Tadeusz Szulc

prof. dr hab. inż. Józef Szlachta

prof. dr hab. inż. Marian Rojek
prof. dr hab. inż. Leszek Pływaczyk

prof. dr hab. inż. Tadeusz Trziszka

Michał Mazurkiewicz

Rektor

Prorektorzy ds. nauki

Prorektorzy ds. studenckich i nauczania

Prorektor ds. współpracy z zagranicą i rozwoju uczelni

2002–2008

prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz

prof. dr hab. inż. Andrzej Kotecki
prof. dr hab. inż. Józef Szlachta

prof. dr hab. inż. Leszek Pływaczyk
prof. dr hab. Józefa Chrzanowska

prof. dr hab. Roman Kołacz

2008–

Rektor

Prorektor ds. nauki

Prorektor ds. studenckich i nauczania

*Prorektor ds. rozwoju i informatyzacji
uczelni*

*Prorektor ds. współpracy z zagranicą
i regionem*

prof. dr. hab. Roman Kołacz

prof. dr hab. inż. Józef Szlachta

prof. dr hab. Józefa Chrzanowska

prof. dr hab. inż. Andrzej Drabiński

prof. dr hab. Alina Wieliczko

Roman Kołacz

INSYGNIA REKTORSKIE

WYŻSZA SZKOŁA ROLNICZA

Jakub Tyszkiewicz

LATA 1951–1956

Wyższa Szkoła Rolnicza we Wrocławiu (oraz podobna placówka w Poznaniu) utworzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z 17 września 1951 r. Jej powstanie wiązało się z dążeniem władz komunistycznych do przyjęcia nowego modelu szkolnictwa wyższego, opartego na radzieckich wzorcach organizacyjnych, z tendencją do podziału ról między szkoły wyższe oraz ich włączania w realizację celów gospodarczych. Już latem tego roku rozpoczęto przygotowania do wydzielenia z Uniwersytetu Wrocławskiego istniejących w jego ramach od zakończenia wojny Wydziałów Rolnego z Oddziałem Melioracji Rolnych oraz Weterynaryjnego. Wraz z utworzonym Wydziałem Zootechnicznym miały one stworzyć samodzielną uczelnię rolniczą w dolnośląskiej stolicy. Jej organizatorami byli profesorowie: Stanisław Tołpa, Alfred Senze i Bolesław Świętochowski¹.

Prace organizacyjne przeciągnęły się do końca roku i dopiero na początku stycznia 1952 r. stworzono rektorat WSR, zaś pierwsze posiedzenie Senatu Uczelni, pod przewodnictwem rektora prof. dr. Stanisława Tołpy, odbyło się 3 stycznia 1952 r. w Zakładzie Botaniki Rolniczej przy ul. Cybulskiego 30. Do władz rektorskich weszli ponadto prof. dr Bolesław Świętochowski, jako prorektor ds. nauki, i prof. dr Alfred Senze, prorektor ds. młodzieży. Na Uczelni utworzono cztery Wydziały: Rolniczy, Weterynaryjny, Melioracji Rolnych i Zootechniczny. Jednocześnie rozporządzenie Ministra Szkół Wyższych wprowadzało zmiany w strukturze katedr na Uczelni wrocławskiej. Uroczyste otwarcie nowej Uczelni odbyło się w auli Politechniki Wrocławskiej w dniu 24 marca 1952 r.²

Dodajmy, że środowisko akademickie z niezadowolaniem przyjęło decyzję o utworzeniu WSR, bowiem młodzież chciała ukończyć studia z dyplomem placówki uniwersyteckiej. Były nawet przygotowywane protesty, które jednak szybko zostały wyciszone. Pozytywnym aspektem nowej sytuacji było jedynie powołanie Wydziału Zootechnicznego, co w strukturach Uniwersytetu nie byłoby możliwe³.

W momencie utworzenia WSR szczupła kadra naukowo-dydaktyczna, składająca się z 36 pracowników samodzielnych i 159 pomocniczych, nie była w stanie wypełnić wygórowanych zadań naukowych i dydaktycznych postawionych przed Uczelnią przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego. Władze nowej Uczelni podjęły starania mające na celu zmianę tej niekorzystnej sytuacji, które zakończyły się powodzeniem. W maju 1952 r. resort przyznał szkole 185 etatów dla pomocniczych pracowników naukowych. Do 1956 r. liczba pracowników zwiększyła się do 538 osób. Samodzielni pracownicy stanowili niespełna 10% zatrudnionych⁴.

¹ Dziennik Ustaw nr 60/51, poz. 411; P. Moroz, J. Żuławiński, *Akademia Rolnicza we Wrocławiu 1945–1991. Zarys historyczny*, Wrocław 1991, 19.

² P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 21; J. Tyszkiewicz, *W stalinowskim Wrocławiu. Kalendarium Wrocławia 1951–1955*. Warszawa–Wrocław 2001, 51.

³ Wywiad z prof. T. Garbulińskim, R. Badurą, J. Juszcakiem i J. Kowalskim, „Głos Uczelni”, nr 100/2001.

⁴ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 37.

Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego w tym okresie postawiło przed kadrami niezwykle wygórowane zadania dydaktyczne, wynikające przede wszystkim z wysokich limitów przyjęć studentów i przejścia na nauczanie dwustopniowe – 3,5-letnie inżynierskie i 1,5-letnie magisterskie (na Wydziałach: Rolniczym, Zootechnicznym i Melioracji). Według wytycznych płynących z Warszawy nauczanie miało stać się zadaniem priorytetowym, natomiast właściwe studia miały odbywać się dopiero na stopniu wyższym. Obok zajęć podstawowych wprowadzono także odgórnie nowe przedmioty: ekonomię polityczną i podstawy marksizmu-leninizmu. Dodatkowo ustalono „plan liczby studentów”, którzy musieli ukończyć studia, realizowany przez poszczególne wydziały. W 1954 r. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego zdecydowało o przedłużeniu studiów inżynierskich do czterech lat, zaś magisterskie nadal pozostały trysemestralne⁵.

W roku akademickim 1953/1954 na uczelni było 1 769 studentów, w tym 446 kobiet. Z przyjętych na pierwszy rok aż 15,7% nie zaliczyło pierwszego semestru. Niemal połowa z nich zrezygnowała ze względu na trudne warunki życia i konieczność pogodzenia pracy zarobkowej ze studiami. Rok później na uczelni było już 1 900 studentów stacjonarnych. *Novum* w roku akademickim 1954/1955 r., już za kadencji rektora Alfreda Senze (1954–1955), było wprowadzenie studiów zaocznych, które stały się integralną częścią nauczania. Powstały one na wydziałach: Rolniczym i Zootechnicznym. Po dwóch latach mury WSR opuściło pierwszych 42 absolwentów Rolnego Studium Zaocznego⁶.

W 1953 r. powstało Międzywydziałowe Studium Języków Obcych. Niewspółmiernie dużą rolę od tego okresu zaczęło odgrywać Studium Wojskowe pod kierownictwem mjr. Stanisława Tomanka i Studium Wychowania Fizycznego pod kierownictwem Zdzisława Wiecha, które przygotowywały młodzież do odbywania służby wojskowej (m.in. dyscypliny sportowe wchodzące w skład norm na odznakę Sprawny do Pracy i Obrony)⁷.

Kształcenie studentów prowadzono w bardzo trudnych warunkach lokalowych, bowiem zajęcia odbywały się w kilku małych obiektach rozrzuconych po całym mieście. Na przykład Wydział Melioracji Wodnych mieścił się w przystosowanym do celów naukowych budynku mieszkalnym, a Wydział Rolny korzystał wciąż z pozostających do jego dyspozycji pomieszczeń Uniwersytetu. Wydział Zootechniczny nie posiadał własnego budynku, a kliniki Wydziału Weterynarii mieściły się w pomieszczeniach przerobionych z dawnych stajni i garaży. Brakowało także miejsca dla utworzonej na początku kwietnia 1952 r. biblioteki, powstałej z połączenia zbiorów bibliotek Wydziałów Rolniczego i Weterynarii⁸.

⁵ 50 lat Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu 1945–1995, Wrocław 1995, 57–58.

⁶ Zarządzenie 29 Ministra Szkolnictwa Wyższego z 26 VIII 1954 r., Sprawy organizacyjne uczelni 1953–1957, AAR Sekretariat Rektora; Materiały do sprawozdania Ob. Rektora Wyższej Szkoły Rolniczej na inaugurację roku akademickiego 1956/57, AAR, Sekretariat Rektora; Referat Rektora Szkoły na Zjeździe w Poznaniu w dniach 22–24 II 1954 r., AAR, Sekretariat Rektora; Notatka odnośnie stanu WSR Wrocław w dziedzinie spraw studenckich, AAR, Sekretariat Rektora; Stan ilościowy studentów kształconych w AR we Wrocławiu w latach 1945–1985, AAR, Sekretariat Rektora.

⁷ Referat... w dniach 22–24 II 1954 r., AAR, Sekretariat Rektora; P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 20–22; Z. Chichłowski, *Działalność Studium Fizycznego i Sportu oraz Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w latach 1951–1984*, Wrocław 1986.

⁸ Pismo Rektora do Miejskiej Rady Narodowej z b.d. [1954 r.], AAR, Sekretariat Rektora; Materiały na zjazd rektorów i dziekanów w Poznaniu; Sprawozdanie rektora z okazji inauguracji roku akademickiego 1956/57, AAR Sekretariat Rektora, Materiały do Sprawozdania Rektora na inaugurację 1956–1958, AAR, Sekretariat Rektora; P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 30.

 DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	
Warszawa, dnia 26 listopada 1951 r.	
Nr 60	
T R B S C :	
ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW:	
Poz.:	410 — z dnia 13 października 1951 r. w sprawie zakresu działania Ministra Przemysłu Drobego i Rzemiosła 515
	411 — z dnia 17 listopada 1951 r. w sprawie utworzenia Wyższych Szkół Rolniczych w Poznaniu i we Wrocławiu oraz zmian organizacyjnych na Uniwersytetach Poznańskim i Wrocławskim 516
ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW	
	412 — z dnia 12 listopada 1951 r. w sprawie zmiany siedzib i nazw niektórych gmin w powiatach hrubieszowskim i tomaszowskim w województwie lubelskim 518
R O Z P O R Z Ą D Z E N I A :	
	413 — Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 14 listopada 1951 r. w sprawie kontroli bezpieczeństwa przeciwpożarowego 517
	414 — Ministra Finansów z dnia 8 listopada 1951 r. w sprawie ksiąg podatkowych dla podatników gospodarki nie uspołecznionej prowadzących młyny, wiatarki, kaszarnie i samodzielne śrutowniki 518
	415 — Ministra Finansów z dnia 8 listopada 1951 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 11 stycznia 1951 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów dekretu o postępowaniu podatkowym 518

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW	
z dnia 17 listopada 1951 r.	
w sprawie utworzenia Wyższych Szkół Rolniczych w Poznaniu i we Wrocławiu oraz zmian organizacyjnych na Uniwersytetach Poznańskim i Wrocławskim.	
<p>Na podstawie art. 19 ust. 3, art. 20 i art. 57 ust. 1 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 415) zarządza się, co następuje:</p>	
§ 1. 1. Tworzy się następujące państwowe wyższe szkoły akademickie:	§ 3. Studenci wydziałów przeniesionych w myśl § 2 stają się studentami odpowiednich Wyższych Szkół Rolniczych w Poznaniu i we Wrocławiu.
2) Wyższą Szkołę Rolniczą w Poznaniu,	§ 4. Pracownicy, zatrudnieni na wydziałach wymienionych w § 2, przechodzą z dniem przeniesienia tych wydziałów do pracy w odpowiednich Wyższych Szkołach Rolniczych w Poznaniu i we Wrocławiu.
2) Szkołom wymienionym w ust. 1 nadaje się osobowość prawną.	§ 5. Majątek użytkowany przez uniwersytety wyłącznie dla potrzeb wydziałów wymienionych w § 2 przechodzi w zarząd i użytkowanie odpowiednich Wyższych Szkół Rolniczych w Poznaniu i we Wrocławiu.
§ 2. 1. Przenosi się z Uniwersytetu Poznańskiego do Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu Wydział Leśny i Wydział Rolniczy ze Studium Ogrodniczym wraz z Katedrami i połączonymi z nimi zakładami naukowymi.	§ 6. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrom Szkół Wyższych i Nauki oraz Finansów.
2. Przenosi się z Uniwersytetu Wrocławskiego do Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu Wydział Rolnictwa z Oddziałem Ogrodniczym i Oddziałem Melioracji Rolnych oraz Wydział Medycyny Weterynaryjnej wraz z Katedrami i połączonymi z nimi zakładami naukowymi.	§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 września 1951 r.
	Prezes Rady Ministrów: <i>J. Cyrankiewicz</i>

Fotokopia ustawy – powołanie WSR

Uroczystość otwarcia Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w auli Politechniki Wrocławskiej (24 marca 1952 r.)

W 1954 r. oddano natomiast do użytku nowy dom studencki przy ul. Górnickiego, co w pewnym stopniu poprawiło sytuację lokalową studentów zamieszkujących, stanowiących większość młodzieży uczącej się na Uczelni.

Po powstaniu WSR zmniejszył się areal majątków doświadczalnych, bowiem gospodarstwa Ciernie i część gospodarstwa Bielice przekazane zostały innym jednostkom państwowym. Pozostałe obiekty nie zaspokajały potrzeb dydaktycznych i doświadczalnych uczelni. Pomimo żądania władz, aby stworzyć wzorcowe gospodarstwo wysokoprodukcyjne, stanowiące bazę do doświadczeń i dydaktyki, z braku odpowiednich finansów nie doszło do powstania takiej jednostki w gospodarstwach Pawłowice i Pruszwice. Natomiast, na polecenie ministerstwa, w latach 1954–1955 WSR musiała przejąć dwa, zupełnie nieprzydatne do celów naukowych i dydaktycznych gospodarstwa. W 1956 r. także część arealu na Psim Polu została przekazana innemu użytkownikowi⁹.

Okres umownie nazywany stalinowskim przyniósł również wzrost ideologizacji życia na uczelni. W pełni uwidoczniła się także rola podstawowej organizacji partyjnej (POP) PZPR, która wpływała na politykę personalną w WSR. Na cenzurowanym były osoby, których poglądy i postawa nie zgadzała się z założeniami narzuconego systemu. W pierwszej połowie lat 50. podejmowano np. próby zwolnienia prof. Stefana Gumińskiego, który nie wahał się publicznie krytykować pseudonaukowych teorii importowanych z ZSRR¹⁰. Z nielicznych materiałów znajdujących się w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej można wysnuć wniosek, że niektórzy z pracowników naukowych WSR znajdowali się w kręgach zainteresowania Urzędu Bezpieczeństwa. Jednym z nich był np. dr Bronisław Gancarz, którego określano jako „zjadłego nacjonalistę”, który „utrzymuje kult Lwowa”¹¹. Materiały kompromitujące starano się także, bezskutecznie, zebrać na prof. Kazimierza Boratyńskiego, któremu zarzucano, że „nie jest zwolennikiem nauki marksistowskiej i obecnego ustroju w PRL”¹². Prof. Zbigniew Dziewoński był w operacyjnym zainteresowaniu UB w latach 1946–1954, ponieważ, jak podkreślano, miał kontakt „z hrabią prof. Stanisławem Mycielskim”, podejrzanym o działalność szpiegowską na rzecz wywiadu amerykańskiego oraz współpracę

⁹ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 68–69.

¹⁰ *Dać świadectwo prawdzie. Historia „Solidarności” Akademii Rolniczej we Wrocławiu*, Wrocław 2005, 17.

¹¹ Doniesienie z 24 III 1954 r., Instytut Pamięci Narodowej Wrocław (dalej cyt: IPN Wr.), sygn. 032/287, 15–17. Źródłem informacji był tajny współpracownik „Witek”.

¹² Pismo kpt F. Solarzkiego do Dyrektora Biura Paszportów Zagranicznych w Warszawie z 1954 r., IPN Wr., sygn. 032/287, 74.

z Konsulatem Francuskim we Wrocławiu, który oskarżano o działalność wywiadowczą¹³. W latach 1947–1955 UB rozpracowywała także prof. Stanisława Baca, którego „grzechem” była m.in. przynależność do Polskiego Stronnictwa Ludowego¹⁴. Ideologizacja życia na Uczelni polegała również na narzucaniu na pracowników różnego rodzaju mniej lub bardziej potrzebnych dodatkowych prac z okazji kolejnych rocznic i uroczystości politycznych organizowanych przez władze komunistyczne. Na przykład z okazji II Zjazdu PZPR w 1954 r. podjęto 91 zobowiązań naukowych i innych¹⁵.

LATA 1956–1971

Październikowa „odwilż” i pewna liberalizacja polityczna w Polsce w 1956 r. objęła również szkolnictwo wyższe. W środowisku naukowym Uczelni, kierowanej w latach 1955–1959 przez prof. Aleksandra Tychowskiego, odżyły przede wszystkim nadzieje na zmianę nazwy szkoły. Już od wiosny tego roku podjęto oficjalne starania, podkreślając, iż nazwa Wyższa Szkoła Rolnicza nie odzwierciedla akademickiego charakteru szkoły, a tymczasem uczelnia rolnicza we Wrocławiu „reprezentuje wszystkie zasadnicze dyscypliny z zakresu nauk rolniczych”. Zwracano również uwagę na wysoki potencjał kadry przedwojennej wywodzącej się z Akademii Rolniczej w Dublinach i Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. Już 30 maja 1956 r. Senat wystąpił do Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego z oficjalnym wnioskiem w tej sprawie, na który nie otrzymano odpowiedzi. W grudniu podjęto zatem uchwałę o przyjęciu nowej nazwy „Akademia Gospodarstwa Wiejskiego”, ponownie przedkładając wniosek do ministerstwa. Dopiero ten krok wywołał reakcję urzędników w Warszawie, którzy wyrazili opinię, iż podejmowanie decyzji w tej sprawie jest przedwczesne¹⁶. Także w drugiej połowie lat 60. władze i pracownicy WSR we Wrocławiu przedstawiali Ministerstwu Szkolnictwa Wyższego petycje o zmianę nazwy Uczelni na Akademię Rolniczą lub Akademię Gospodarstwa Wiejskiego, zwracając uwagę, iż narzucona odgórnie nazwa nie oddaje rozwoju i stanu posiadania kadry naukowej, jak również dorobku naukowego wrocławskiej uczelni rolniczej¹⁷.

Struktura organizacyjna Uczelni w latach 60., za kadencji rektora Alfreda Senzego (1959–1965) i Tadeusza Garbulińskiego (1965–1969), pozostawała prawie niezmienną. W 1959 r., dzięki zdecydowanej postawie Senatu, udało się zapobiec zamierzonej przez resort szkolnictwa wyższego likwidacji Wydziału Zootechnicznego. Wśród argumentów za jego istnieniem, obok kwestii merytorycznych, wykorzystano również fakt, iż ten krok spowoduje „uszczerpienie polskiej nauki na Ziemiach Zachodnich”¹⁸.

Konferencja „Rola nowoczesnych środków technicznych w procesie nauczania w uczelniach rolniczych” (1967)

¹³ Arkusz informacyjny z 25 XI 1966 r., IPN Wr. sygn 053/3315, 6.

¹⁴ Opracowano na podstawie arkuszy informacyjnych, IPN Wr. sygn 053/3315, t. 4.

¹⁵ Informacja z pracy POP uczelnianych jako kierownika politycznego w doskonaleniu procesu nauczania i wychowania młodzieży studenckiej (IV 1954 r.). Archiwum Państwowe we Wrocławiu, Komitet Wojewódzki Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (dalej: APWr., KW PZPR), sygn. 74/XVIII/16, 4.

¹⁶ Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu z 30 V 1956 r. AAR, Sekretariat Rektora; Moroz, Żuławiński, *op. cit.*, 24.

¹⁷ Pismo do Ministra Szkolnictwa Wyższego Henryka Golańskiego z 6 V 1964 r., AAR, Sekretariat Rektora, R-27; P. Moroz, J. Żuławiński, *loc. cit.*

¹⁸ Posiedzenie poszerzonego Senatu WSR [6 XI 1959], AAR, Sekretariat Rektora.

W drugiej połowie lat 50. liczba pracowników naukowych WSR wciąż nie była wystarczająca. Na ogólną liczbę 647 osób – w 1958 r. samodzielnych pracowników naukowych było zaledwie 53. W latach sześćdziesiątych profesorowie i docenci stanowili zwykle 1/10 całości zatrudnionych. W połowie dekady na Uczelni pracowało 930 osób, w tym 361 nauczycieli akademickich. Pod koniec lat 60. nastąpił wzrost liczby tych ostatnich, pracowników, chociaż stosunek do ogólnej liczby zatrudnionych w WSR pogorszył się i wynosił zaledwie 7%. Na początku lat 70. zatrudniano 445 nauczycieli akademickich¹⁹.

Od 1956 r. nastąpiły także zmiany w programie studiów. Wprowadzono 5-letnie studia stacjonarne, eliminując przedmioty niezwiązane bezpośrednio z charakterem kształcenia rolniczego. Zdecydowano także o zmniejszeniu liczby młodzieży przyjmowanej na studia, prawie o 250 osób. Ta decyzja spowodowana była chęcią zapewnienia im normalnych warunków nauczania w szczupłych i niewystarczających warunkach lokalowych. Zmniejszenie ogólnej liczby studiujących wiązało się także ze wspomnianym już projektem likwidacji Wydziału Zootechnicznego, na którym w latach 1958–1964 nie prowadzono rekrutacji na I rok. Pod koniec lat 50. na uczelni studiowało 1 632, a w połowie następnej dekady 1 534 studentów²⁰.

Ponowne zwiększenie naboru młodzieży na studia rolnicze stało się możliwe po oddaniu do użytku uczelni nowych budynków. Już w roku akademickim 1966/1967 liczba wszystkich studentów przekroczyła 2 000 (2 310), aby na początku lat 70. osiągnąć liczbę 2 889. Pod koniec lat 60. na studia dzienne przyjmowano prawie 700 osób, chociaż chętnych było zwykle dwukrotnie więcej²¹. Pewnym problemem, szczególnie w latach 1960–1965, był spory odsiew studentów stacjonarnych, przekraczający 20%, a na I roku sięgający nawet 1/3 studentów. Nie wszyscy potrafili sprostać wysokim wymaganiom. Najwięcej osób zrezygnowało z nauki na wydziałach: Weterynaryjnym, Melioracji i Rolniczym. W drugiej połowie tej dekady nastąpiły jednak pewna poprawa i zmniejszenie ilości młodzieży, która nie kończyła studiów, o 5–6%²².

W połowie lat 60. na wszystkich wydziałach z wyjątkiem weterynarii wprowadzono studia dwustopniowe – 4-letnie inżynierskie i 5-letnie magisterskie. W kształceniu położono nacisk na jakość, wprowadzanie nowych metod nauczania oraz użyteczność gospodarczą prac dyplomowych. W roku akademickim 1967/1968 utworzono kierunek mechanizacja rolnictwa²³.

Nadal dużą wagę przykładano do zaocznych form kształcenia. Obok 5-letnich Zaocznych Studiów Zawodowych na poziomie inżynierskim (wydziały: Rolniczy, Zootechniczny, Melioracji Wodnych z Oddziałem Geodezji), powstały studia magisterskie i studia stacjonarno-zaoczne, polegające na odbywaniu zjazdów szkoleniowych trwających jeden tydzień w miesiącu. W 1962 r. uruchomiono Punkt Konsultacyjny w Toporowie w województwie zielonogórskim. Od początku następnej dekady słuchacze

Na zbiórce przed pochodem
1-majowym

¹⁹ Na podstawie danych przedstawionych przez: P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 37–38.

²⁰ Sprawozdanie z letniej sesji egzaminacyjnej 1964/65; AAR, Sekretariat Rektora; P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 39.

²¹ Rekrutacja na studia, APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/22, p. 258–260. W roku akademickim 1968/69 o przyjęcie na studia dzienne ubiegało się 1 527 osób, przyjęto 680, zaś w roku następnym – 1 478, przyjęto 673.

²² Informacje o wynikach nauczania we wrocławskich wyższych uczelniach w roku akademickim 1965/1966 i 1968/1969 oraz Informacja z realizacji uchwały Plenum Komitetu Wojewódzkiego PZPR z czerwca 1966 roku, w sprawie niektórych węzłowych problemów szkolnictwa wyższego we Wrocławiu (I 1968), APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/13, p. 341, 362 i 370; Analiza wyników nauczania w roku 1969/70 – studia stacjonarne, AAR, Sekretariat Rektora 20-7/49/74. P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 40.

²³ Informacja o realizacji Plenum Komitetu Wojewódzkiego PZPR z czerwca 1966 roku w sprawie niektórych węzłowych problemów szkolnictwa wyższego we Wrocławiu, APWr. KW PZPR sygn. 74/XVIII/13, 362.

Wydziału Rolniczego spotykali się w Ośrodku Szkoleniowym na Partynicach. W 1970 r. z tej formy studiów korzystało 1 251, a rok później 1 346 osób²⁴.

W 1960 r. utworzono dobrowolny Kurs Wiejskiego Gospodarstwa Domowego dla studentek, następnie przemianowany na obowiązkowe Studium Wiejskiego Gospodarstwa Domowego, istniejące do 1972 r., obejmujące zasady żywienia, organizację i ekonomikę gospodarstwa domowego, urządzenie domu mieszkalnego, zagadnienia kulturalno-oświatowe, higienę ogólną i społeczną oraz estetykę i konserwację ubioru. W 1962 r. powstał Ośrodek Rozwoju Postępu Technicznego w Rolnictwie, przekształcony w 1967 r. w Zakład Upowszechniania Postępu w Rolnictwie. Nową jednostką naukową był Instytut Biologii Stosowanej, powołany w 1964 r. W 1966 r. utworzono Pracownię Pomocy Naukowo-Dydaktycznych²⁵.

Ważnym elementem rozwoju naukowego Uczelni były kontakty z innymi szkołami rolniczymi za granicą. W listopadzie 1965 r. podpisano umowę o współpracy z Wyższą Szkołą Rolniczą w Brnie²⁶. Dzięki funduszom przyznanych przez resort szkolnictwa wyższego możliwe były także indywidualne wyjazdy pracowników na uczelnie w krajach kapitalistycznych i socjalistycznych. Od 1962 r. pracownicy Wydziału Melioracji Wodnych uczestniczyli w nauczaniu na Uniwersytecie w Rostocku, zaś naukowcy wschodniemieccy przyjeżdżali na wykłady do Wrocławia²⁷.

W 1956 r. władze Uczelni podjęły starania o budowę nowych budynków dla Wydziału Zootechnicznego i Rolniczego, rektoratu oraz czterech klinik, magazynu pasz i kotłowni. W celu uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie budowy m.in. profesor S. Bac „na własną rękę” rozpoczął starania w Ministerstwie Rolnictwa i Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego o przyznanie kredytów na budowę gmachu Wydziału Melioracji Wodnych. Pomimo przeszkód oddano w 1962 r. do użytku dwie kliniki dla katedr: Epizootologii i Chorób Wewnętrznych, a dwa lata później klinikę dla Katedry Położnictwa. W 1965 r. ukończono budynki Katedry Mechanizacji Rolnictwa²⁸. Nie rozwiązało to do końca trudności lokalowych, bowiem prawie 35% bazy stanowiły wyeksploatowane budynki poniemieckie, wymagające gruntownych remontów. Brak sal wykładowych i seminaryjnych wpływał na stłoczenie studentów w czasie wykładów i konserwatoriów²⁹. Sytuacja poprawiła się, gdy pod koniec lat 60. i na początku 70. oddano do użytku przy pl. Grunwaldzkim dwa budynki dla Wydziału Melioracji Wodnych i kilku katedr Wydziału Rolniczego. Na Biskupinie zmontowano zaś pawilon, w którym mieścił się Zakład Hodowli Bydła Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej³⁰.

Zmiany polityczne zachodzące w 1956 r. w Polsce wpłynęły także na przejściowe osłabienie roli tzw. czynnika partyjnego. Po polskim Październiku wiele osób złożyło swoje legitymacje, a w 1960 r. do PZPR należało tylko czterech docentów, natomiast żaden z profesorów Uczelni³¹. Organizacja partyjna, chociaż słaba liczebnie, szybko jednak zaczęła wpływać na życie Uczelni. Szczególne zaniepokojenie partyjnych budziły organizowane w WSR w latach 1957–1958 zebrania Klubu Inteligencji Katolickiej, w których masowo uczestniczyli zarówno pracownicy (np. profesorowie Aleksander Tychowski, Mieczysław Cena czy Zbigniew Dziewoński), jak i studenci. Na szczeblu wojewódzkim partii zadecydowano

²⁴ Studenci Wyższej Szkoły Rolniczej w latach 1970–1980, AAR, Sekretariat Rektora 20-7/74/74; P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 41–42.

²⁵ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 23, 47.

²⁶ Umowa z XI 1965 r., AAR, Sekretariat Rektora 20-7/48/74.

²⁷ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 61–62.

²⁸ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 30, 32; Wyższa Szkoła Rolnicza we Wrocławiu 1945–1970, Wrocław 1970, 81.

²⁹ Notatka w sprawie sytuacji lokalowej uczelni wrocławskich (VI 66), APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/25, 78.

³⁰ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 30, 32; Wyższa Szkoła Rolnicza we Wrocławiu 1945–1970, Wrocław 1970, 81.

³¹ Wzrost członków partii w latach 1955–1960, APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/20, 145.

o usunięciu z Uczelni osób najbardziej zaangażowanych w działalność KIK-u, zwalniając z pracy trzy asystentki. Wywierano także wpływ na inne osoby, aby zaprzestały działalności w tej organizacji³².

W latach 60. partia miała jednak kłopoty z pozyskiwaniem nowych członków, a o podejściu pracowników Uczelni do jej działalności może świadczyć fakt, że na początku tej dekady tylko dwóch z 48 samodzielnych pracowników naukowych należało do PZPR. Wśród 264 pomocniczych pracowników nauki w jej szeregach było 40 osób³³. Pomimo zwiększenia liczebności POP, m.in. o 10 przedstawicieli samodzielnych pracowników naukowych i około 40 asystentów i adiunktów, jeszcze w połowie lat 60. Komitet Uczelniany PZPR z goryczą stwierdzał, że nie posiada wystarczającego wpływu na sytuację na Wydziałach Melioracji i Geodezji. Krytycznie oceniano także działalność Katedry Filozofii, w teorii mającej wspierać ideologicznie działania PZPR na Uczelni. Ubolewano, że większe wpływy posiadają Zjednoczone Stronnictwo Ludowe i Związek Młodzieży Wiejskiej, który zrzeszał 540 studentów³⁴. W 1968 r. POP w WSR liczyła 277 osób, w tym 16 samodzielnych pracowników naukowych i 91 pomocniczych pracowników nauki³⁵.

Pomimo politycznych zmian po Październiku 1956 r. Służba Bezpieczeństwa nie zaprzestała inwigilacji niektórych pracowników WSR. Pod koniec lat 50. rozpracowywano m.in. Stanisława Nowińskiego (w czasie wojny oficer NSZ), a do roku 1963 wykazywano zainteresowanie Wacławem Leszczyńskim, wówczas asystentem, jako działaczem powstałego właśnie Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Amerykańskiej, a także drużynowym harcerskiej drużyny akademickiej „Węzeł”³⁶.

MARZEC 1968

Strajk studentów wrocławskich Uczelni na wieść o wydarzeniach w Warszawie w dniu 8 marca objął także studentów WSR³⁷. 14 marca o godz. 14.00 na wiecu w Sali VR zebrało się około 800 osób. Na znak protestu przeciw nieopublikowaniu w prasie rezolucji oraz wyrazów solidarności ze studentami warszawskimi, podobnie jak na pięciu innych uczelniach wrocławskich, proklamowano 48-godzinny strajk okupacyjny w gmachu głównym przy ul. Norwida. Władze partyjne oceniały, że tego dnia brało w nim udział około 900, a 15 marca około 700 osób. Mogą to być dane zaniżone, bowiem według komunikatu „Komitetów Organizacyjnych Wieców Okupacyjnych” w WSR strajkowało 1,5 tys. studentów³⁸. Zdecydowano o postawieniu wart studenckich przy bramach wejściowych i wpuszczaniu na Uczelnię tylko pracowników i młodzieży akademickiej. Strajkowi przewodził Andrzej Lewandowski z IV roku zootechniki, który wszedł także do międzyuczelnianej komisji strajkowej. Szczególnie aktywnie w proteście uczestniczyli studenci z Wydziału Melioracji. W czasie wiecu pracowników i przedstawiciele młodzieży w sali 3W część kadry otwarcie

³² *Dać świadectwo prawdzie. Historia „Solidarności” Akademii Rolniczej we Wrocławiu.* Wrocław 2005, 18.

³³ Niektóre dane statystyczne dotyczące wyższych uczelni wrocławskich (maj 1961), APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/16, 50 i Pismo I sekretarza Komitetu Uczelnianego PZPR do Komitetu Wojewódzkiego PZPR Wydział Nauki i Oświaty we Wrocławiu z 5 VII 1961 r., APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/16, 175.

³⁴ Ocena pracy organizacji partyjnych w środowisku szkół wyższych Wrocławiu (styczeń 1964 r.), APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/17, p. 47–48; Organizacje partyjne w szkołach wyższych (1965 r.), APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/17, 21.

³⁵ Informacja Komitetu Uczelnianego POP PZPR WSR we Wrocławiu z 7 V 1968 r., APWr., KW PZPR, sygn. 74/XVIII/15, p. 155.

³⁶ Opracowano na podstawie arkuszy informacyjnych, IPN Wr sygn 053/3315, t. 4.

³⁷ Jeżeli w przypisach nie podano inaczej, tę część opracowano, opierając się na wspomnieniach Jerzego Kiersnowskiego, Jerzego Kowalskiego i Mariana Rojka zamieszczonych w „Głosie Uczelni” nr 7 z marca 1993 r.

³⁸ Informacja o przebiegu wydarzeń w środowisku studenckim Wrocławia 11.03–17.03 1968 r., APWr KW PZPR sygn. 74/XVIII/15, 66. Por. W. Suleja, *Dolnośląski Marzec’ 68*, Wrocław 2006, 90.

poparła żądania strajkujących, ale ze studentami pozostały tylko cztery osoby, wśród nich prorektor ds. nauki prof. Stanisław Kowaliński³⁹.

Protest spotkał się z poparciem mieszkańców sąsiednich kamienic, którzy przynosili studentom posiłki i napoje, informując jednocześnie o aktualnej sytuacji w całym mieście. Władze WSR prowadziły rozmowy ze strajkującymi, aby nie wyszli oni na ulice. Liczono się poważnie z ewentualnym rozlewem krwi w przypadku przeniesienia protestu poza Uczelnię. Głównym mediatorem ze studentami był prorektor ds. nauki. Wieczorem 15 marca, realizując polecenie płynące z Warszawy, aby zlikwidować strajki, rektor T. Garbuliński poinformował studentów, że wiece przestają być legalne i wezwał zgromadzonych do opuszczenia okupowanych pomieszczeń. Mimo gorących apeli ze strony A. Lewandowskiego, by opuścić mury Uczelni, około 70% strajkujących nie posłuchało wezwań, pozostając w gmachu do godzin popołudniowych następnego dnia⁴⁰.

Nie oznaczało to jednak uspokojenia sytuacji wśród braci studenckiej, bowiem 20 marca doszło do kolejnego, trzydniowego bojkotu zajęć na uczelniach wrocławskich. Następnego dnia w WSR nie odbyła się większość zajęć. Aktyw partyjny Uczelni podjął jednak akcję mającą na celu przywrócenie normalnego toku studiów, udając się do domów studenckich i przeprowadzając rozmowy z młodzieżą. Bojkot został przerwany po groźbie ze strony władz Uczelni o skreśleniu nieobecnych osób z listy studentów⁴¹.

Rektor, w obecności sekretarza lokalnej komórki PZPR, obiecał jednak, że w stosunku do strajkujących, a zwłaszcza przywódców protestu, nie będą podejmowane żadne kroki dyscyplinarne. Niestety, naciski władz partyjnych spowodowały, że Senat rozważał potępienie „prowodników strajku”, przede wszystkim A. Lewandowskiego i jego kolegów z Komitetu Strajkowego i usunięcie ich z grona studentów. Na skutek zdecydowanej postawy członków Senatu, po burzliwej dyskusji i w jawnym głosowaniu, uchwała nie została przyjęta⁴². Władze partyjne doprowadziły ostatecznie do powołania do służby wojskowej członków Komitetu Strajkowego. Ze stanowiska prorektorskiego odeszli prof. Roman Hlibowicki i prof. S. Kowaliński, ten ostatni zapewne również z powodu nieukrywanej sympatii okazywanej w czasie strajku studentom⁴³. Trzeba jednak podkreślić, że strajk w marcu 1968 r. obnażył całą fasadowość oficjalnych organizacji studenckich, skupiających formalnie większość studentów, i słabość lokalnej organizacji partyjnej.

Konsekwencją protestu studentów były zmiany dokonane przez ministerstwo polegające na wprowadzeniu do programu nauczania dodatkowych zajęć. Do wypełnienia zadań wychowawczo-politycznych już w 1966 r. powołano Zakład Filozofii, którego zainteresowania rozszerzono po wydarzeniach marcowych o zagadnienia społeczno-pedagogiczne. W 1969 r. dodatkowo utworzono Międzywydziałowe Studia Nauk Politycznych. Także wszystkie studentki zostały objęte szkoleniem obronnym, dotąd obowiązującym tylko mężczyzn⁴⁴.

Rektor prof. Ryszard Badura odbiera sztandar Uczelni w czasie uroczystości 25-lecia Nauki Polskiej we Wrocławiu w 1970 r.

³⁹ *Ibidem*, 89–90.

⁴⁰ W. Suleja, *op. cit.*, s. 103, 105, 106.

⁴¹ Informacje wewnętrzne o podjętych przedsięwzięciach podczas zajęć w środowisku studenckim Wrocławia w dniach 13–22 marca 1968 r., APWr., KW PZPR sygn. 74/XVIII/15, p. 76; W. Suleja, *op. cit.*, 177.

⁴² Protokół z posiedzenia Senatu z 25 III 1968 r. AAR, Sekretariat Rektora.

⁴³ Suleja W., *op. cit.*, 346.

⁴⁴ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, s. 23; Pismo Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego do rektorów szkół wyższych z 22 IV 1969 r., AAR, Sekretariat Rektora.

Innym *novum*, narzuconym przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego od 1969 r., mającym wzmocnić rolę PZPR na terenie Uczelni, stało się uzgadnianie z komitetami wojewódzkimi partii kandydatur prodziekanów i kierowników instytutów oraz katedr. I sekretarz KU PZPR stał się pełnoprawnym członkiem Senatu i wchodził w skład kolegium rektorskiego. Nie czekając na wejście w życie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, w WSR podjęto także decyzję o powołaniu na stanowisko docenta 14 doktorów posiadających „niezbędne kwalifikacje społeczno-polityczne”. Proces ten przebiegał podobnie jak na innych uczelniach, a kandydatury na wszystkie stanowiska były uzgadniane z KW PZPR⁴⁵.

Za pozytywne zmiany uznać można natomiast uruchomienie od marca 1969 r. trzyletnich studiów doktoranckich na Wydziałach Rolniczym (połowa produkcja roślinna) i Weterynaryjnym (biochemia zwierząt). Pierwszy nabór liczył 17 osób. Cztery lata później przyjęto 8 osób na Wydziale Rolniczym. Przeprowadzono również rekrutację na studia doktoranckie dla pracujących, na które zakwalifikowano 18 osób. Już w następnej dekadzie, w 1974 r. uruchomiono studia doktoranckie w zakresie nauk weterynaryjnych, na które przyjęto 23 lekarzy⁴⁶.

Od drugiej połowy lat 50. władze Uczelni podejmowały starania o zwiększenie liczby gospodarstw doświadczalnych i powiększanie już posiadanych majątków. W wyniku tych zabiegów na wiosnę 1957 r. WSR przejęła dwa nowe gospodarstwa rolne – Magnice (500 ha) i Samotwór (200 ha), natomiast w rok później Bukowiec przekazano Wydziałowi Oświaty Rolniczej we Wrocławiu. Jednocześnie w 1957 r. utworzono Rolnicze Zakłady Doświadczalne, stanowiące jednostki pozawydziałowe Uczelni, działające na zasadzie pełnego rozrachunku gospodarczego, zarządzane przez dyrekcję RZD, organ rektora do nadzoru, kontroli i koordynacji w majątkach.

⁴⁵ Informacje wewnętrzne, APWr KW PZPR sygn. 74/XVIII/15, p. 83; *Dać świadectwo...*, 20.

⁴⁶ Informacja o studiach doktoranckich prowadzonych w AR we Wrocławiu (1974), AAR, Sekretariat Rektora.

AKADEMIA ROLNICZA

Jakub Tyszkiewicz

LATA 1972–1980

W 1972 r. doszło do długo oczekiwanej i od lat postulowanej przez pracowników zmiany nazwy Uczelni, prowadzonej od 1969 r. przez prof. Ryszarda Badurę. Rozporządzenie Rady Ministrów z 28 września 1972 r. zmieniało nazwę Wyższej Szkoły Rolniczej na Akademię Rolniczą we Wrocławiu. Jednocześnie za tą zewnętrzną zmianą nazwy nastąpiło zwiększenie zakresu kierunków kształcenia. Otwarto cztery nowe specjalności: budownictwo rolnicze, ekonomika rolnictwa, pedagogika i technologia rolno-spożywcza. W październiku 1973 r. wprowadzono także ostatecznie, narzuconą z góry, jednolitą strukturę instytutową. Powołano 24 instytuty, stanowiące podstawową jednostkę organizacyjną „odpowiedzialną za działalność dydaktyczno-wychowawczą, naukową, kształcenie kadry oraz współpracę z gospodarką narodową”. W instytutach, w których występowała różnorodność dyscyplin i odpowiednio liczna kadra, powołano do życia zakłady (ogółem w 15 instytutach powstały 42 zakłady i 4 kliniki), jednak ten podział przetrwał zaledwie 3 lata⁴⁷. Uzupełnieniem struktury organizacyjnej Akademii Rolniczej było powołanie w 1976 r. pięciu uczelnianych pracowni (Analiz Chromatologicznych i Spektralnych, Analizy Mikroelementów, Mikroskopii Elektronowej, Radiologicznej, Izotopowej) oraz Ośrodka Obliczeniowego⁴⁸. Inną jakościową zmianą w organizacji Uczelni było przekształcenie Oddziału Technologii Żywności przy Wydziale Rolnictwa w samodzielny wydział w 1977 r. Pierwszym jego dziekanem został doc. dr hab. Gustaw Sobkowicz⁴⁹.

Lata 70. przyniosły zwiększenie liczby pracowników naukowych na Uczelni, z 445 w 1971 r. do 720 w 1979 r. Samodzielni pracownicy stanowili około 1/5 całej kadry naukowo-dydaktycznej⁵⁰.

W roku akademickim 1973/1974 wprowadzono system jednolitych stacjonarnych studiów magisterskich trwających 4,5 roku, a na weterynarii 5 lat. Główny akcent położono na przygotowanie ogólne studentów oraz umiejętność samodzielnej pracy, jednocześnie rezygnując z wąskiej specjalizacji⁵¹. Druga połowa lat 70. przyniosła duże zainteresowanie młodzieży studiami rolniczymi. Na przykład w latach 1976–1980 przeciętnie na jedno miejsce przypadało 2,5–3 kandydatów.

Lata siedemdziesiąte przyniosły także ogromny wzrost zainteresowania studiami zaocznymi. Niewątpliwy wpływ na zwiększenie liczby kandydatów miało

Rok akademicki	Limity przyjęć	Liczba kandydatów
1976/1977	970	2 730
1977/1978	978	3 180
1979/1980	1 085	2 566

⁴⁷ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 23, 25; Wywiad z prof. T. Garbulińskim, R. Badurą, J. Juszcakiem i J. Kowalskim, „Głos Uczelni” nr 100/2001.

⁴⁸ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 28.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ Aktualne dane na temat kadry naukowo-dydaktycznej w AR we Wrocławiu (1973), AAR, Sekretariat Rektora.

⁵¹ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 40.

ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW

z dnia 28 września 1972 roku

W SPRAWIE ZMIANY
NAZWY WYŻSZEJ SZKOŁY ROLNICZEJ

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1969 r. Nr 4, poz. 31 i z 1972 r. Nr 16, poz. 114) zarządza się, co następuje:

§1.

Zmienia się nazwę Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na Akademię Rolniczą we Wrocławiu.

§2.

Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

§3.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

Piotr Jatośzewicz

wprowadzenie przez Ministerstwo w 1975 r. nowego systemu rekrutacji, na podstawie stażu pracy i zajmowanego stanowiska, bez egzaminu wstępnego. Na przykład w 1976 r. na ogólną liczbę 500 miejsc we Wrocławiu, Toporowie i Łosiuwie zgłosiło się 1 993 kandydatów. Niestety, eksperyment nie był do końca udany, bowiem około 30% kandydatów rezygnowało po I semestrze, nie mogąc sprostać wysokim wymogom programów nauczania⁵².

Studia zaoczne do 1976 r. trwały 5 lat, od następnego roku akademickiego 4,5 roku, wraz z semestrem wstępnym dla kandydatów przyjmowanych bez egzaminów wstępnych. Po ukończeniu studiów osoby legitymujące się dobrymi wynikami nauczania kontynuowały naukę na Uzupełniających Studiach Magisterskich, które trwały 1,5–2 lata, w zależności od przerwy po ukończeniu ZSZ (a do 1976 r. – 2,5 roku)⁵³. Od 1973 r. nastąpiło jednak pogorszenie warunków kształcenia na studiach dla pracujących, bowiem nauczanie odbywające się dotąd w Ośrodku Szkoleniowym WRN na Partynicach przejął Rolniczy Rejonowy Zakład Doświadczalny Wysoka. Pod koniec lat 70. zlikwidowano ten ośrodek, a studentów przeniesiono do Punktu Konsultacyjnego w Łosiuwie w województwie opolskim, istniejącego od 1973 r.⁵⁴

Narada kierownictwa Uczelni
w Trzebieszowicach

⁵² Wyniki w zakresie dyscypliny studiów w roku akademickim 1976/1977, AAR, Sekretariat Rektora; P. Moroz, J. Żuławiński, *loc. cit.*

⁵³ Protokół nr 5 z 30 VI 1977 r., AAR, Sekretariat Rektora; Stan ilościowy studentów kształconych w AR we Wrocławiu w latach 1945–1985, AAR, Sekretariat Rektora.

⁵⁴ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 42–43.

Od 1979 r. przywrócono egzamin wstępny i kurs przygotowawczy organizowany przez Uczelnię. Przeciętnie studia zaoczne kończyło 40% rozpoczynających. Na Wydziale Rolniczym w latach 70. organizowano także co dwa lata studia doktoranckie. Przeznaczone one były wyłącznie dla pracujących. Na tym samym Wydziale w marcu 1975 r. utworzono 3-letnie inżynierskie i 4-letnie magisterskie studia stacjonarno-zaoczne, przy RRZD Wysoka, przeznaczone dla absolwentów techników rolniczych z przynajmniej pięcioletnim stażem w produkcji rolnej. Przez cztery lata przyjęto 429 osób, a większość z nich podjęła później studia magisterskie. Od roku akademickiego 1973/1974 działało także Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne, kształcące studentów stacjonarnych ostatnich lat w przedmiotach pedagogicznych i metodologii⁵⁵.

W pierwszej połowie lat 70. nastąpił też rozwój studiów podyplomowych dla absolwentów Akademii Rolniczych w systemie zaocznym. Pod koniec dekady ich liczba uległa jednak zmniejszeniu. O ile w 1974 r. działało 12 specjalistycznych studiów, o tyle już w 1977 r. było ich 9, a pod koniec tej dekady tylko 7. Ta redukcja wiązała się z rezygnacją wielu osób w czasie trwania zajęć, przez co wskaźnik efektywności studiów na wszystkich wydziałach nie przekraczał 71%. Największym zainteresowaniem cieszyły się studia podyplomowe na Wydziale Weterynaryjnym⁵⁶.

Koniec lat 70. przyniósł pewną poprawę w bazie lokalowej Uczelni. Po sześciu latach od rozpoczęcia budowy, w 1978 r., oddano do użytku pawilon dydaktyczny dla Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierząt oraz budynki administracji i rozpoczęto budowę Kliniki Chirurgii. Nastąpiło także zwiększenie liczby miejsc w akademikach, bowiem AR otrzymała nowy Dom Studencki „Arka” na 600 miejsc, zaś inne budynki zostały częściowo zmodernizowane⁵⁷.

Warto także odnotować, że lata 70. przyniosły duży wzrost nakładów na aparaturę służącą do celów naukowo-badawczych, co stanowiło wyraźny postęp w stosunku do lat 60. W 1976 r. powstał także Ośrodek Obliczeniowy, wyposażony w nowoczesną na owe czasy maszynę cyfrową ODRA 1204⁵⁸.

Wydanie przez ministerstwo rektorom pozwolenia na rozwijanie bezpośrednich kontaktów z uczelniami zagranicznymi w 1973 r. umożliwiło rozwój międzynarodowej współpracy. Już w połowie dekady Akademia Rolnicza współpracowała z sześcioma zagranicznymi szkołami wyższymi, m.in. w Brnie, Debreczynie, Nowym Sadzie i Rostocku, a w latach następnych także w Pradze, z Uniwersytetem Górniczym w Leningradzie i Państwowym Instytutem Politechnicznym w Tuluzie⁵⁹.

Bał pracowników Akademii Rolniczej
(1973)

⁵⁵ Ocena studiów dla pracujących i działalność Punktów Konsultacyjnych (maj 1977), AAR, Sekretariat Rektora; P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 43.

⁵⁶ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 42.

⁵⁷ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 43–44 i 46–48.

⁵⁸ Studia podyplomowe i dalsza integracja kształcenia specjalistów dla regionu (1974), AAR, Sekretariat Rektora; P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 45–46.

⁵⁹ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 33–34.

Pracownicy i studenci w pochodzie
1-majowym

W 1973 r. Uczelnia przejęła od Zjednoczenia PGR we Wrocławiu pięć gospodarstw rolnych (Kamień, Łosice, Piecowice, Śliwice i Szczodre), z których stworzono Rolnicze Zakłady Doświadczalne Szczodre o powierzchni około 2 000 ha. W lipcu 1974 r., z dwóch odrębnych zakładów Pawłowice i Prusowice powstał RZD Prusowice. W połowie lat 70. Uczelnia posiadała sześć RZD (11 gospodarstw rolnych, zajmujących powierzchnię 3 682 ha). Niewątpliwie, ta dekada przyniosła pewną poprawę w sytuacji majątków. Dużą rolę przywiązywano do wzrostu produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz specjalizacji produkcji. Znacznie poprawiło się też wyposażenie zakładów w sprzęt rolniczy i środki transportu⁶⁰.

Od lat 60. organizacja partyjna, mimo że liczba jej członków zazwyczaj nie przekraczała kilkunastu procent zatrudnionych, podejmowała najważniejsze decyzje kadrowe, decydując o możliwościach awansu czy wyjazdu na zagraniczne stypendium, zwłaszcza gdy osoba kandydata wzbudzała zastrzeżenia „ideologiczne”. Chociaż w latach 70. nie było to nagminne, to np. za przykład takiego nacisku PZPR można np. uznać próby niedopuszczenia do mianowania na stanowisko docenta W. Leszczyńskiego pomimo uzyskania przez niego habilitacji⁶¹.

LATA 1980–1981

Podpisanie porozumień sierpniowych w Gdańsku umożliwiające powstanie niezależnego od władz ruchu związkowego w Polsce otworzyło także drogę do powstania w Akademii Rolniczej Komitetu Zakładowego NSZZ *Solidarność*. 7-osobowe „ciało” wyłoniono na spontanicznym zebraniu pracowników 5 września 1980 r. Na terenie Uczelni do nowego związku przystąpiło około 50% pracowników, zaś w początkach 1981 r. liczba człon-

ków przekroczyła 1 600⁶². Przewodniczącym Komisji Uczelnianej NSZZ *Solidarność* został dr Jan Weber, który uczestniczył w posiedzeniach Senatu już od listopada 1980 r. *Solidarność* występowała z różnymi postulatami zmierzającymi zarówno do wyboru przez pracowników Uczelni kandydatów na funkcje kierownicze, jak i zwiększenia roli Senatu, tak aby stał się on organem stanowiącym we wszystkich istotnych sprawach. W wyniku zmian demokratycznych w Senacie miały znaleźć się 7-osobowe „ciało” studenckie, a także reprezentacje młodszych pracowników naukowych (5 osób) oraz 3 osoby z pracowników administracji. Nie doszło

⁶⁰ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 35; *Akademia Rolnicza we Wrocławiu*, pod red. M. Wanke-Jakubowskiej i M. Wanke-Jerie, Wrocław 2000, 10.

⁶¹ Szerzej zob. *Dać świadectwo...*, 22–26.

⁶² Protokół posiedzenia kierownictwa Uczelni z dziekanami i dyrektorami instytutów z 24 IX 1980 r., AAR, Sekretariat Rektora; Protokół nr 1 z 20 II 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora. Według Pisma Komendy Wojewódzkiej MO we Wrocławiu do Naczelnika Wydziału VIII, Departament III Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 17 IX 1981 r. w marcu 1981 r. w „Solidarności” było 1 511 osób, co stanowiło 78% ogółu zatrudnionych, IPN Wr., sygn. 053/2296, 5.

natomiast do weryfikacji stanowisk kierowniczych, co także proponowała NSZZ *Solidarność*⁶³. Nowy związek w Akademii Rolniczej czynnie występował nie tylko w celu większej demokratyzacji życia Uczelni, ale również wspierał szersze żądania społeczne, formułowane przez władze *Solidarności*, stając się jednym z najprężniejszych ogniw nowego związku we Wrocławiu⁶⁴. W Akademii Rolniczej nadal funkcjonował także Związek Nauczycielstwa Polskiego, liczący około 350 osób, skupiający pracowników bardziej zachowawczych wobec nowej sytuacji politycznej, w tym licznych członków partii⁶⁵.

W lutym 1981 r. Senat Akademii Rolniczej poparł żądania Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego, który domagał się zmiany kierownictwa resortu w związku z lekceważeniem postulatów studenckich w sprawie rejestracji Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Uczelniane struktury nowej organizacji studenckiej zawiązały się już na początku października 1980 r., a do końca roku liczyła ona ponad 800 członków. Warto podkreślić, że w swej działalności NZS Akademii Rolniczej kładł duży nacisk na działalność kulturalną, prowadzoną wspólnie z polonistami i studentami z Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych⁶⁶.

Klimat otwartości i większa możliwość autentycznej dyskusji spowodowały, że pracownicy wrocławskiej Uczelni mogli otwarcie wypowiedzieć się także o polityce wobec rolnictwa prowadzonej przez władze partyjne. W kwietniu 1981 r. Senat Akademii Rolniczej wystosował do rządu uchwałę w tej sprawie. Zauważano w niej, iż dotychczasowa polityka władz zmierzająca do pierwszeństwa sektora uspołecznionego, niezwykle kapitałochłonnego i niewydolnego, nad indywidualnym doprowadziła do zahamowania wzrostu produkcji i olbrzymich strat materialnych. Tym samym spowodowało to masową ucieczkę młodzieży ze wsi i osłabienie możliwości produkcyjnych gospodarstw prywatnych. W uchwale zwracano uwagę na konieczność uznania rolnictwa indywidualnego „za integralny i trwały element ustroju”. Apelowano także o uzyskanie przez chłopów pełnych praw dysponowania posiadanym majątkiem, a zwłaszcza ziemią. „Gospodarstwa indywidualne winny uzyskać dostęp do środków produkcji, tak jak sektor uspołeczniony... Wyzwolenie inicjatywy rolników indywidualnych wymaga zapewnienia im prawa i możliwości zrzeszania się w samorządnych organizacjach zawodowych”. W uchwale zwracano również uwagę na konieczność przywrócenia roli mechanizmom ekonomicznym⁶⁷.

W czerwcu 1981 r., po dwunastoletniej kadencji prof. Ryszarda Badury, na nowego rektora Akademii Rolniczej wybrano kandydata popieranego przez *Solidarność*, prof. Józefa Dzieżyca, który jednak zrezygnował z tego stanowiska po wprowadzeniu stanu wojennego. Ostatnie miesiące tego roku przyniosły wzrost napięcia na Uczelni, spowodowany ogólną sytuacją w kraju i wydarzeniami prowokowanymi przez władze komunistyczne w Polsce.

Zakończenie szkolenia obronno-sanitarnego
w 24 komp. Wydziału Rolniczego
w dniu 11 czerwca 1982 r.

⁶³ Protokół nr 9 z 20 XII 1980 r., AAR, Sekretariat Rektora.

⁶⁴ *Dać świadectwo...*, 39–40.

⁶⁵ Pismo Komendy... z 17 IX 1981 r., IPN Wr., sygn. 053/2296, 7.

⁶⁶ J. i K. Popińscy, *Od SKS do NZS. Niezależne Zrzeszenie Studentów we Wrocławiu 1980-2010*, Wrocław 2010, 93.

⁶⁷ Projekt uchwały Senatu Akademii Rolniczej we Wrocławiu w sprawie rolnictwa z kwietnia 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora.

Dzień Sportu Akademii Rolniczej na stadionie AZS
W pierwszym rzędzie od lewej:
A. Stefański, K. Gwara, Z. Wiech,
Z. Chichłowski, J. Juszczyk,
J. Kowalski, T. Szulc

W związku z siłowym złamaniem przez siły bezpieczeństwa strajku w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Radomiu studenci uczelni wyższych w całym kraju podjęli solidarnościową akcję protestacyjną. Na Akademii Rolniczej strajk w gmachu głównym rozpoczął się 16 listopada. Należy dodać, że już cztery dni wcześniej studenci Wydziału Technologii Żywności nie brali udziału w zajęciach w Studium Wojskowym. W akcji strajkowej uczestniczyło 577 studentów, zaś liczbę popierających obliczano na 700 osób. Strajkował również DS „Labirynt”. Organizacja akcji była przeprowadzona bardzo dobrze i przebiegała spokojnie. Jedynie w pierwszym dniu doszło do spięcia pomiędzy NZS a SZSP, zakończonych podpisaniem w godzinach nocnych porozumienia porządkowego.

Głównymi postulatami Uczelnianego Komitetu Strajkowego (UKS) było przekazanie do

Sejmu projektu ustawy o szkolnictwie wyższym oraz rozwiązanie kwestii radomskiej. Strajk wspierała NSZZ *Solidarność*, która nawoływała w uchwale, aby nauczyciele akademicy nie sprawdzali list obecności na zajęciach oraz przeprowadzali w czasie zajęć krótkie rozmowy na temat strajku. Senat Uczelni, popierając żądania studentów, uchwalił zawieszenie wszystkich zajęć dydaktycznych na studiach dziennych od 16 do 20 listopada i upoważnił Kolegium Rektorskie do podjęcia stosownych decyzji w sprawie prowadzenia zajęć dydaktycznych w przypadku przedłużania protestu studenckiego⁶⁸.

W rzeczywistości strajk trwał znacznie dłużej ze względu na brak porozumienia w sprawie radomskiej. Na początku grudnia UKS podjął decyzję o zmianie formy strajku z okupacyjnego na czynny, w czasie którego studenci sami proponowali rodzaj i charakter zajęć, w których będą uczestniczyć. Miał być to wstęp do powołania Wolnego Uniwersytetu Rolniczego⁶⁹. Powołano także Radę Programową, w skład której weszli również pracownicy naukowcy. W czasie posiedzenia Senatu przyjęto uchwałę, w której wyrażono „zdecydowane poparcie dla walki studentów o demokratyzację i samorządność polskich uczelni”. Ostatecznie strajk zakończył się 12 grudnia 1981 r., ale część studentów pozostała na Uczelni, aby uczestniczyć w niedzielnym nabożeństwie⁷⁰.

Już w nocy z 12 na 13 grudnia w Akademii Rolniczej rozpoczął się kolejny strajk protestacyjny, tym razem przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego. Na czele protestu stanął Komitet Strajkowy pod przewodnictwem Jerzego Webera. W jego składzie znaleźli się także przedstawiciele studentów. Rektor prof. Józef Dzieżyc został dwukrotnie wezwany przez generała Kazimierza Steca, wojewódzkiego komisarza wojskowego, który zażądał opuszczenia budynku Akademii Rolniczej przez strajkujących „bez żadnych konsekwencji prawnych”. W innym przypadku groził surowymi konsekwencjami i pacyfikacją Uczelni. Warto dodać, że w czasie drugiej rozmowy z generałem Stecem rektor Dzieżyc upomniał się o aresztowanego przez Służbę Bezpieczeństwa prorektora ds. studenckich docenta Jerzego Sożyńskiego. Powodem jego zatrzymania było nazwanie władz stanu wojennego „juntą”

⁶⁸ Protokół z nadzwyczajnego posiedzenia Senatu w dniu 17 XI 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora.

⁶⁹ Szerzej zob. J. K. Popiński, *op. cit.*, 168–169.

⁷⁰ Uchwała Senatu Akademii Rolniczej z dnia 8 XII 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora; Protokół z posiedzenia nadzwyczajnego Senatu AR we Wrocławiu z 8 XII 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora; *Dać świadectwo...*, 69–70.

podczas pierwszego pobytu u wojskowego komendanta Wrocławia. Wobec zdecydowanej postawy władz i w celu zapobieżeniu przemocy 15 grudnia 1981 r. Komitet Strajkowy zdecydował o zakończeniu strajku trwającego 57 godzin⁷¹. Pomimo obietnic gen. Steca na początku stycznia wielu członków Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Akademii Rolniczej zostało internowanych. Łącznie w okresie stanu wojennego aresztowano 26 pracowników i studentów Uczelni⁷².

LATA 1982–1988

Zajęcia na Uczelni wznowiono zgodnie z zarządzeniem ministerialnym 25 stycznia 1982 r. Po rezygnacji prof. Józefa Dzieżycy obowiązki rektora krótko pełnił prorektor ds. nauki, prof. Eligiusz Roszyk. W marcu stanowisko to objął mianowany przez władze stanu wojennego prof. Henryk Balbierz. Zajęcia ze studentami zaocznymi i na piątym roku studiów dziennych rozpoczęto wcześniej, 8 stycznia 1982 r. Na wszystkich Wydziałach zorganizowano spotkania studentów z pracownikami naukowymi, na których zapoznano ich z zasadami działania Uczelni w okresie stanu wojennego, jego rygorami i nowym Tymczasowym Regulaminem Studiów⁷³. Od 21 stycznia zniesione zostały posterunki kontrolne w gmachu głównym Akademii Rolniczej i w budynku Wydziału Melioracji Wodnych, natomiast przez pewien czas utrzymany był całodobowy dyżur członków Obrony Cywilnej w schronie Kliniki Chorób Wewnętrznych oraz dyżury ruchome.

Rozwojowi Uczelni, w okresie trwania stanu wojennego, nie sprzyjała weryfikacja kadry nauczającej, zarządzona wiosną 1982 r. przez Ministerstwo Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki. W jej wyniku zwolniono i rozwiązano umowy o pracę z 48 osobami. Wykorzystano przy tym fakt, że część z nich nie podnosiła swych kwalifikacji. Szczególnie źle wyglądała sytuacja na Wydziale Technologii Żywności, który zagrożony był likwidacją. Po wprowadzeniu stanu wojennego prawie wszyscy członkowie PZPR z tego Wydziału złożyli legitymacje partyjne, co w opinii władz politycznych stanowiło wystarczający pretekst do rozwiązania Wydziału, przeniesienia go na Akademię Ekonomiczną lub podziału między Wydziały Rolniczy i Zootechniczny. Ostatecznie jednak, dzięki działaniom dziekana prof. Wacława Leszczyńskiego, Technologia Żywności przetrwała, ograniczono jednak nabór na I rok studiów⁷⁴.

W tym czasie zaczęto także odwoływać wybranych dziekanów i prodziekanów, podejrzanych o sympatię z *Solidarnością*. Stanowisko utracili m.in. internowani przez władze prodziekan Wydziału Rolniczego Jerzy Drozd, dziekan Wydziału Weterynaryjnego Jerzy Zwierzchowski i jego zastępca Dionizy Zięba⁷⁵ oraz Bolesław Żuk, dziekan Wydziału Zootechnicznego.

Chociaż Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki przygotowało specjalną dyrektywę, w której nakazało uczestnictwo studentów w zajęciach społeczno-politycznych (jeden przedmiot na semestr), aby wzmocnić ideologiczne oddziaływanie na młodzież, nie dało to spodziewanych przez władze rezultatów. Już wiosną 1982 r. na terenie Uczelni pojawiły się ręcznie pisane ulotki nawołujące do strajku w dniu 13 maja. Ostatecznie, wskutek

⁷¹ Opracowano na podstawie relacji A. Jary zamieszczonej w *Dać świadectwo...*, 70–92.

⁷² Protokół z posiedzenia nadzwyczajnego Senatu AR z 15 XII 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora.; W. Leszczyński, Historia Wydziału Technologii Żywności, [w:] Wydział Technologii Żywności. Uroczystości Jubileuszowe Wydziału i Sesja Naukowa „Nauka i przemysł”, Wrocław 1995, s. 39–40; *Dać świadectwo...*, 139.

⁷³ Plan organizacji zajęć dydaktycznych na semestr zimowy i letni w roku akademickim 1981/82, AAR, Sekretariat Rektora.

⁷⁴ Na podstawie zał. nr 2: Zestawienie wyników oceny nauczycieli akademickich, AAR Sekretariat Rektora, Pismo Rektora do Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z 23 VI 1982, AAR, Sekretariat Rektora; W. Leszczyński, *op. cit.*, 40.

⁷⁵ *Dać świadectwo...*, 131–132.

przeprowadzenia rozmów ze studentami oraz przedstawienia zaostrzonych sankcji, jakie czekają uczestników protestu (z relegowaniem z Uczelni włącznie), do jego zorganizowania nie doszło⁷⁶. Stan podwyższonego pogotowia ze strony władz Uczelni można odnotować także pod koniec października 1982 r., co wiązało się z wprowadzeniem przez rząd uchwały mającej spacyfikować uczelnie wyższe⁷⁷. Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Techniki rektor Henryk Balbierz zdecydował o wprowadzeniu dyżurów w akademikach. Zgodnie z zapisem uchwały skreślono także jedną osobę z listy studentów, która skazana została za udział w manifestacjach niepodległościowych⁷⁸.

Pomimo prześladowań członkowie podziemnej *Solidarności* prowadzili ożywioną działalność. Pracownicy i studenci urządzali milczące protesty w holu gmachu głównego, szczególnie liczne 13 maja i 11 listopada 1982 r. Próbą zneutralizowania siły związkowców były aresztowania pracowników Uczelni podejrzewanych o wspieranie NSZZ *Solidarność* 14 grudnia 1983 r., a także działania milicji przed Uczelnią i podwórzu następnego dnia, która rewidowała wchodzących i wychodzących z budynku. SB dopuściła się także aresztowania dr Jana Hutnego, podczas jego kolokwium habilitacyjnego w czerwcu 1982 r.⁷⁹ Problemy ze znalezieniem się w rzeczywistości stanu wojennego miał natomiast uczelniany NZS, bowiem część z liderów została internowana, a inni zaangażowali się w działalność podziemną poza Akademią Rolniczą. Do historii przeszedł członek niezależnej uczelnianej organizacji Jarosław Hyk, który został potrącony przez milicyjną ciężarówkę w czasie demonstracji we Wrocławiu 31 sierpnia 1982 r. Scena ta została sfilmowana i pokazana w wielu światowych telewizjach. Na szczęście, ciężko ranny student przeżył wypadek. Odrodzenie podziemnego NZS na Akademii Rolniczej wiązało się z przyjściem na Uczelnię nowych roczników studentów w latach 1985/1986⁸⁰.

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych przez rektora prof. J. Juszczyka

Odgórnymi inicjatywami powstałymi w tym czasie w Akademii Rolniczej był Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego (grupa inicjatywna powstała 20 grudnia 1982 r.), zaś w kwietniu następnego roku reaktywował swoją działalność Związek Nauczycielstwa Polskiego, który liczył 165 osób (ZNP, istniejący na Uczelni od 1952 r., został rozwiązany po wprowadzeniu stanu wojennego)⁸¹.

Wiosna 1982 r. przyniosła także żarliwą dyskusję nad statutem Uczelni, stanowiącym owoc przemyśleń i projektów zapoczątkowanych jeszcze w czasach „Solidarności”. Artykuł 1 głosił, iż „Akademia Rolnicza we Wrocławiu ... jest samorządną państwową wyższą szkołą akademicką posiadającą osobowość prawną”. Wprowadzona już w czasie trwania stanu wojennego, jeszcze na fali solidarnościowych przemian, nowa ustawa o szkolnictwie wyższym zapewniała Uczelni wysoki stopień autonomii, w tym wybieralność władz

⁷⁶ Notatka informacyjna dotycząca 12–13 maja 1982 r. w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Pismo Wydziału Rolniczego do Rektora z 12 V 1982 r., AAR, Sekretariat Rektora.

⁷⁷ Uchwała nr 189 Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia w sprawie zapewnienia ładu i porządku publicznego w szkołach wyższych, Monitor Polski, R. 1982, nr 21, poz. 183.

⁷⁸ Protokół ze spotkania rektorów uczelni wyższych w dniu 27. 10. 1982 r., Archiwum Akademii Wychowania Fizycznego (dalej cyt. AAWF), Rektorat 19/5.

⁷⁹ *Dać świadectwo...*, 145–146, 150 i 177.

⁸⁰ J., K. Popińscy, *op. cit.*, 222–223.

⁸¹ Inauguracja roku akademickiego 1983/84, AAR, Sekretariat Rektora.

(1982 r.). Jednak trzy lata później, na skutek monitów komitetów uczelnianych partii, władze zmieniły ją, pozbawiając Akademię Rolniczą wywalczoną z trudem samodzielności w podejmowaniu większości kluczowych decyzji i przywracając kontrolę lokalnych władz PZPR na Uczelni⁸².

Od początku roku akademickiego 1982/1983 wprowadzono nową strukturę, stanowiącą rezultat ustaleń przyjętych przez Rady Wydziałów. Instytuty i katedry zostały podzielone na specjalistyczne zakłady. Na niektórych wydziałach (Weterynaryjnym i Technologii Żywności) całkowicie zrezygnowano ze struktury instytutowej⁸³.

Na początku dekady ogólna liczba pracowników Uczelni, kierowanej do 1984 r. przez prof. Henryka Balbierza, a potem prof. Bronisława Jabłońskiego (do 1986 r.) zbliżała się do dwóch tysięcy, z tego nauczyciele akademicy stanowili ok. 1/3 ogólnej liczby pracowników.

Liczba pracowników administracyjnych i naukowych w latach 1982–1987			
	1982/1983	1984/1985	1987/1988
Ogółem	1904	1937	1885
Nauczyciele akademicy	720	702	713
Samodzielni pracownicy naukowcy			141

W roku akademickim 1982/1983 przyjęto 713 osób na I rok studiów. Za interesujący można uznać fakt, że więcej młodzieży pochodziło ze środowisk robotniczych niż z chłopskich, a odsetek młodzieży inteligentkiej był większy niż osób pochodzenia robotniczo-chłopskiego⁸⁴. Jeszcze w roku akademickim 1982/1983 na Akademii Rolniczej studiowało 5 148 studentów, w tym 4 172 na studiach dziennych i 976 osób na zaocznych⁸⁵.

Profesorowie Akademii
Rolniczej (1995)

⁸² Jubileusz 50-lecia nauki w powojennym Wrocławiu. Akademia Rolnicza, Wrocław 1996, 10.

⁸³ P. Moroz, J. Zuławiński, *op. cit.*, 47.

⁸⁴ Skład społeczny przyjętych na I rok studiów, AAWF, Rektorat 19/5, 28.

⁸⁵ Liczba studentów w r. akad. 1982/1983, AAWF, Rektorat 19/5, 29.

Lata 80. przyniosły mniejsze zainteresowanie studiami rolniczymi, zwłaszcza na kierunku melioracje wodne. Zmniejszony nabór na studia stacjonarne spowodowany był także niższym demograficznym. Liczba uczącej się młodzieży spadła z 3 496 w roku akademickim 1984/1985 do 3 021 osób trzy lata później. Zmalał także nabór na studia zaoczne (z 532 do 458 osób w tym samym czasie)⁸⁶.

Chociaż jeszcze w 1980 r. zakończono budowę Kliniki Chirurgicznej i pawilonu dla Instytutu Mechanizacji Rolnictwa, to jednak marnotrawstwo i duża liczba usterek spowodowały, że z budynków nie można było w pełni korzystać jeszcze przez trzy lata⁸⁷. Nauczanie nadal więc odbywało się w niewystarczającej bazie lokalowej, często dysponującej wyeksploatowaną aparaturą naukową i sprzętem. Dopiero od 1987 r. rozpoczęto modernizację sal dydaktycznych odpowiadającą wymogom nowoczesnej dydaktyki. Utworzone zostały także pierwsze pracownie komputerowe⁸⁸.

W roku akademickim 1984/1985, będącym jubileuszem czterdziestolecia polskiej nauki we Wrocławiu, Uczelnia rozpoczęła wydawanie kwartalnika *Biuletyn Akademii Rolniczej we Wrocławiu*. W tym czasie wydano także szereg wydawnictw jubileuszowych, w tym *Bibliografię ważniejszych publikacji naukowych pracowników Akademii Rolniczej we Wrocławiu za lata 1945–1984*. Otwarto również własną księgarnię, co ułatwiło dostęp do wydawnictw naukowych pracownikom naukowym i studentom.

W latach 1982–1989 kontynuowano współpracę naukową z zagranicznymi uczelniami rolniczymi w Pradze i Brnie, Wyższą Szkołą Weterynaryjną w Brnie, uniwersytetami w Rostocku, Debreczynie i Nowym Sadzie, Instytutem Górniczym w Lenigradzie i Państwowym Instytutem Politechnicznym w Tuluzie. W 1985 r. podpisano porozumienie o współpracy naukowej, kulturalnej i technicznej z Uniwersytetem w Mosulu, a rok później nawiązano współpracę z Wyższą Szkołą dla Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych w Miśni⁸⁹.

Lata 80. przyniosły pewne pozytywne zmiany w produkcji RZD. Ich modernizacja zaowocowała zwiększeniem produkcji. W roku akademickim 1983/1984 osiągały one najlepsze wyniki wśród wszystkich tego typu zakładów na terenie całego kraju. Te rezultaty były możliwe także dlatego, że RZD należące do Akademii Rolniczej posiadały określoną specjalizację, wynikającą z wieloletniego doświadczenia. Nadal jednak pracę utrudniała słaba i niedostosowana do potrzeb baza lokalowa⁹⁰.

DEMOKRATYCZNE PRZEMIANY (1988–1989)

Zmiany polityczne dokonujące się w całym kraju od 1988 r. objęły bardzo szybko polskie uczelnie, w tym także wrocławską Akademię Rolniczą, którą w latach 1986–1990 kierował prof. Jerzy Juszcak.

Już 10 maja 1988 r. w gmachu głównym Uczelni zorganizowano wiec, na którym zebrało się około 800 studentów i pracowników. W przyjętej rezolucji wyrażono solidarność ze strajkującymi robotnikami i studentami w całej Polsce. Podkreślono, że przeprowadzenie

⁸⁶ Założenia rozwoju Akademii Rolniczej we Wrocławiu 2000–2010 r., AAR, Sekretariat Rektora; Stan i perspektywy rozwoju Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Stan obecny, AAR, Sekretariat Rektora; Informacja dla JM Rektora (1986), AAR, Sekretariat Rektora.

⁸⁷ Protokół z posiedzenia kierownictwa Uczelni z dziekanami i dyrektorami instytutów z 24 IX 1980 r., AAR, Sekretariat Rektora; Akademia..., 10.

⁸⁸ Referat inauguracyjny 1987/88, AAR, Sekretariat Rektora.

⁸⁹ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 63.

⁹⁰ P. Moroz, J. Żuławiński, *op. cit.*, 71; Inauguracja roku akademickiego 1986/87, AAR, Sekretariat Rektora; Stan i perspektywy rozwoju Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Stan obecny, AAR, Sekretariat Rektora.

niezbędnych reform gospodarczych możliwe jest jedynie przez dialog ze społeczeństwem. Żądano wolności tworzenia organizacji studenckich i pracowniczych o „różnych orientacjach” (w tym NZZS i NSZZ *Solidarność*), samopomocowych i niezależnych spółek oraz spółdzielni pracy, a także udziału przedstawicieli studentów w podziale środków przeznaczonych na cele społeczne. Apelowano również o przywrócenie ustawy z 4 maja 1982 r. o szkolnictwie wyższym, samorządności Uczelni, zwiększenie liczby przedstawicieli ogółu studentów w Senacie i radach wydziałów, uwzględnienia postulatów i uwag młodzieży akademickiej przy tworzeniu programów nauczania, wprowadzenia prawa do organizowania zgromadzeń i manifestacji oraz przywrócenia zakazu wstępu na teren Uczelni i akademików organów porządku publicznego bez zgody rektora. Ważnymi elementami rezolucji były także postulaty zniesienia praktyk robotniczych i zniesienia zajęć wojskowych dla studentek oraz ograniczenia służby wojskowej do 3 miesięcy i zmiany roty przysięgi wojskowej.

Studenci wyrazili także dezaprobatę co do postępowania rządu wobec przywódców opozycji oraz żądali zwolnienia więźniów politycznych i zaprzestania wszelkich represji wobec osób o poglądach niezależnych. Na ręce rektora przekazano list do Ministra Edukacji Narodowej, pod którym podpisało się 767 osób. Wprowadzono również pogotowie strajkowe na całej Uczelni. W czasie wiecu zebrano także 67 tys. złotych na pomoc dla poszkodowanych robotników Stoczni Gdańskiej⁹¹.

W lutym 1989 r. odbyło się pierwsze spotkanie wyborcze reaktywowanego NSZZ *Solidarność* Akademii Rolniczej, które otworzył doc. Jan Zwierzchowski, pełniący funkcję przewodniczącego Walnego Zebrania od 1981 r. W wyniku głosowania przewodniczącym Komisji Uczelnianej związku został Marian Rojek. W krótkim czasie liczba deklaracji potwierdzających lub deklarujących przynależność do NSZZ *Solidarność* przekroczyła 500 osób. Bardzo szybko powołano do życia serwis informacyjny pod nazwą „Komunikaty”, nawiązujący do pisma wydawanego przez *Solidarność* w 1981 r.⁹² Pod koniec maja 1989 r. zorganizowano również strajk o rejestrację NZZS, w którym uczestniczyło w szczytowym momencie około 360 osób⁹³. Wrocławska Uczelnia rolnicza wkraczała w kolejny etap swojej działalności.

Inauguracja roku akademickiego 1999/2000 w Auli Leopoldyńskiej

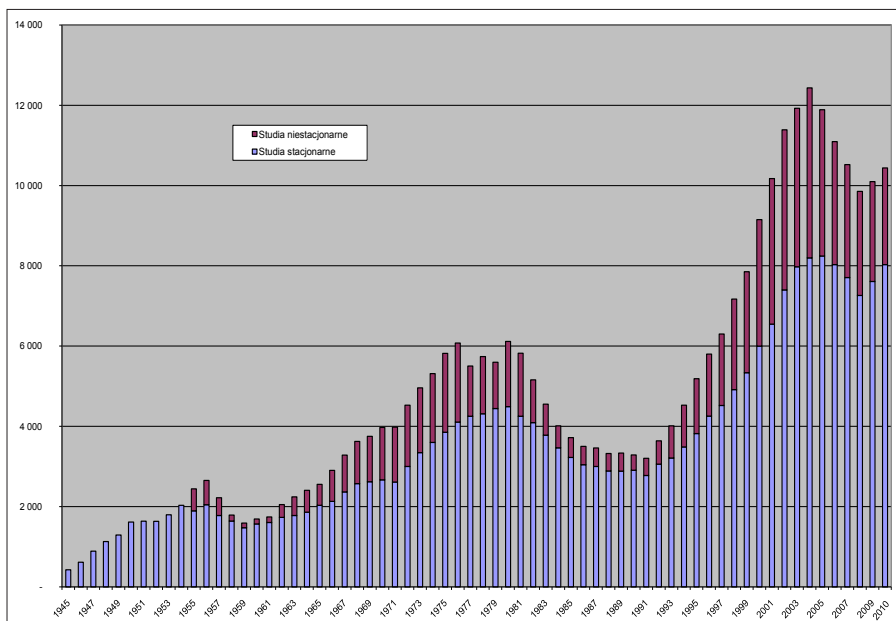

Rektorzy uczelni wrocławskich i opolskich u Metropolity Wrocławskiego H. Gulbinowicza

⁹¹ Pismo Rektora do Ministra Edukacji Narodowej Henryka Bednarskiego z 20 V 1988 r. wraz z załącznikami, AAR, Sekretariat Rektora.

⁹² Protokół z zebrania wyborczego NSZZ *Solidarność* Akademii Rolniczej we Wrocławiu z 21 II 1989 r., AAR, Sekretariat Rektora; „Komunikaty” 1/89.

⁹³ J. K. Popiński, *op. cit.*, 326.

Studenci studiów dziennych i zaocznych w latach 1945–2010

Liczba studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych stan na 30 listopada 2010 r.

Kierunek studiów	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
Architektura krajobrazu	445	281
Bioinformatyka	94	0
Biologia	452	29
Biotechnologia	364	0
Budownictwo	392	217
Ekonomia	524	73
Geodezja i kartografia	499	380
Gospodarka przestrzenna	306	176
Inżynieria bezpieczeństwa	131	30
Inżynieria środowiska	553	205
Ochrona środowiska	720	146
Ogrodnictwo	341	0
Rolnictwo	379	128
Technika rolnicza i leśna	282	20
Technologia żywności i żywienie człowieka	717	161
Towaroznawstwo	197	0
Weterynaria	961	318
Zarządzanie i inżynieria produkcji	125	0
Zootechnika	510	244
Razem	7 992	2 408

LATA 90.

Lata 90. przyniosły wreszcie pełną i rzeczywistą autonomię Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Wprowadzona na fali demokratycznych przemian ustawa o szkolnictwie wyższym przywracała prawdziwą samorządność wyższym uczelniom. Nowym rektorem wybrany został prof. Jerzy Kowalski, który piastował stanowisko przez dwie kadencje (1990–1996). 24 maja 1991 r. Senat uchwalił nowy Statut Uczelni. Szybko jednak okazało się, że nowa rzeczywistość ekonomiczna stawia przed nią zupełnie nowe zadania i konieczność dostosowania się do zmienionych warunków. Początek tej dekady był zatem trudnym czasem dla Akademii Rolniczej i wymusił konieczność głębokich zmian w strukturze administracyjnej i socjalnej oraz gospodarce finansowej. Niezbędne były oszczędności i cięcia, zaś środki pieniężne przeznaczone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej wystarczały z trudem na działalność dydaktyczną, stawiając przed władzami Uczelni niełatwe zadanie utrzymania jej dorobku i majątku⁹⁴. Niełatwa sytuacja materialna wymusiła zmniejszenie liczby pracowników, przede wszystkim personelu technicznego, o 25%. Nie najlepsze płace spowodowały także odpływ części kadry naukowej⁹⁵.

Sytuacja Uczelni poprawiła się wyraźnie w czasie dwóch kadencji rektorskich prof. Tadeusza Szulca (1996–2002). W tym czasie udało się unowocześnić bazę naukowo-badawczą na Uczelni i zakładach doświadczalnych. Zainicjowano tworzenie nowych kierunków studiów i zamiejscowych ośrodków kształcenia w czterech województwach makroregionu⁹⁶. Utworzono także stypendium naukowe im. Stanisława Tołpy przeznaczone dla młodych pracowników naukowych i studentów z krajów byłego ZSRR, a także Fundację na rzecz Edukacji i Doradztwa Rolniczego oraz Gospodarki Przestrzennej FUNDAR, Centrum Kształ-

⁹⁴ Inauguracja roku akademickiego 1992/1993, Wrocław 1992, s. 8; Jubileusz ..., 10.

⁹⁵ Opracowano na podstawie: Sprawozdanie Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu z działalności Uczelni (1993–1999).

⁹⁶ Jubileusz 55-lecia Akademii Rolniczej we Wrocławiu „Z myślą o przyszłości”; *Rzeczywistość przerosła marzenia*, „Głos Uczelni” nr 110/2002.

cenia Ustawicznego oraz Ośrodek Badań Dendrologicznych – Arboretum.

Według stanu na 31 grudnia 2000 r w Akademii Rolniczej zatrudnionych było około 1 400 pracowników, z czego połowę stanowili nauczyciele akademicki, wśród nich ponad 160 profesorów i doktorów habilitowanych⁹⁷.

Lata 90. przyniosły także podpisanie nowych umów o współpracy m.in. z Akademią Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Uniwersytetem Weterynarii i Farmacji w Brnie, Badawczym Instytutem Górnictwa i Metalurgii w Changsha w Chinach, Instytutem Łąk i Pastwisk i Gospodarki Górskiej w Bańskiej Bystrzycy, Uniwersytetem Biologii Stosowanej w Moskwie, uniwersytetami w Atenach, Bari, Fredericksbergu, Gandawie, Giessen, Granadzie, Leridzie, Stuttgarcie, Uppsali, Czeskich Budziejowicach oraz Uniwersytetem Medycyny Weterynaryjnej w Wiedniu. Realizowano także 9 projektów w ramach programu TEMPUS. Na początku lat 90. nastąpiło natomiast ograniczenie współpracy w ramach umów zawartych w latach 1988–1990 z uczelniami radzieckimi. W 2000 r. Akademia Rolnicza współpracowała z 30 uniwersytetami na świecie w ramach umów dwustronnych, w tym z 16 w krajach Unii Europejskiej⁹⁸.

W tym czasie, każdego roku Uczelnia realizowała około 90 projektów badawczych oraz prawie sto umów na zlecenie różnych jednostek gospodarczych. Wyniki prowadzonych badań ukazywały się corocznie w blisko 1 500 publikacjach, w tym 1/5 stanowiły artykuły zamieszczane w periodykach zagranicznych. O renomie AR świadczy fakt, że jest ona organizatorem krajowych i międzynarodowych kongresów i konferencji (41 w 2000 r.), zaś wielu jej pracowników należy do organizacji naukowych skupiających członków z całego świata.

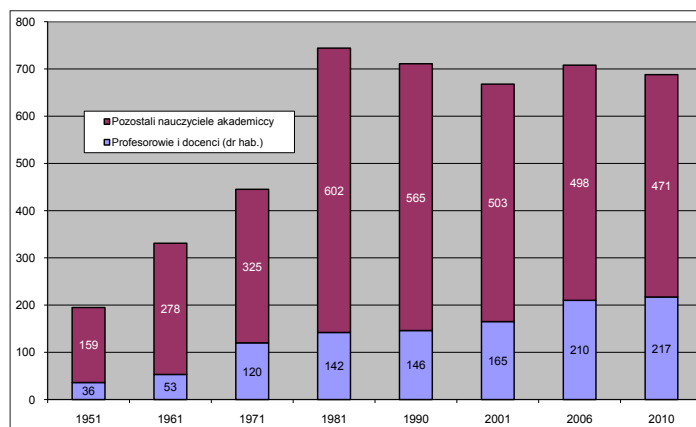
W 1995 r. środowisko akademickie obchodziło 50. rocznicę działalności naukowej i dydaktycznej w powojennym Wrocławiu. W Akademii Rolniczej były wówczas zatrudnione 1 472 osoby, w tym 640 nauczycieli akademickich (114 profesorów). Uczelnia liczyła 5 189 studentów i 20 wolnych słuchaczy. W 1995 r. podjęto decyzję o przywróceniu egzaminów wstępnych na studia, kontynuowano również reformę programów i planów studiów polegającą na przeniesieniu części przedmiotów podstawowych na studia magisterskie. Reformy były wskazane, gdyż w tym czasie zaczęła powstawać sieć wyższych szkół zawodowych, które mogły stanowić konkurencję dla szkół publicznych.

Pomimo trudności finansowych Uczelni stale zwiększano liczbę przyjmowanych studentów, a także uruchamiano nowe studia podyplomowe. Od 1991 r. zaznaczył się wzrost naboru na

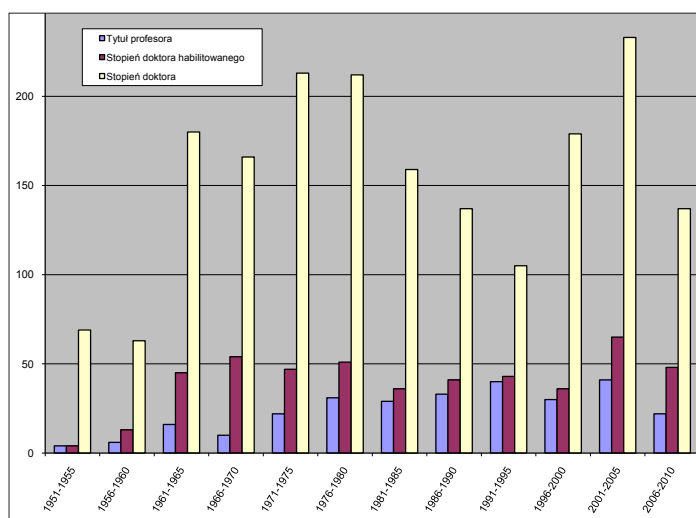
Pracownicy Akademii Rolniczej/Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

	Liczba pracowników ogółem	Nauczyciele akademicki	Pozostali pracownicy
31.12.2000	1 444	668	776
31.12.2001	1 444	671	773
31.12.2002	1 490	682	808
31.12.2003	1 483	686	797
31.12.2004	1 483	690	793
31.12.2005	1 493	696	797
31.12.2006	1 517	695	822
31.12.2007	1 527	701	826
31.12.2008	1 535	694	841
31.12.2009	1 579	703	876
31.12.2010	1 620	723	897

Liczba nauczycieli akademickich (1951–2010)

Liczba stopni i tytułów (1951–2010)

⁹⁷ Akademia, 12.

⁹⁸ Współpraca z zagranicą, „Głos Uczelni” nr 19 z III 1994 r.

studia. Niewątpliwie, było to także związane z wprowadzeniem rok później systemu rekrutacji bez egzaminów wstępnych, opartego na konkursie świadectw i rozmowie kwalifikacyjnej. Niekorzystną stroną tego zjawiska był duży odsiew studentów na I roku (np. aż 62% na kierunku mechanizacja rolnictwa, na innych kierunkach ta liczba przekroczyła 20%).

W czasie trwania kadencji rektora T. Szulca można obserwować także dynamiczny wzrost liczby studentów stacjonarnych i zaocznych, zwiększający się w latach 1996–2002 prawie dwukrotnie – z 6 770 do 1 0174 osób. Towarzyszyło temu jednak niekorzystne zjawisko zmniejszenia poziomu dotacji przyznawanej przez resort na jednego studenta. Jednocześnie, w ciągu dekady, do 2002 r. liczba nauczycieli akademickich zmniejszyła się o ponad 10 proc. Utrudniało to możliwości dobrego kształcenia, jednak kierownictwo Uczelni podjęło działania mające na celu zniwelowanie tych ujemnych skutków. Najlepszy przykład stanowi przyznanie przez Komisję Akredytacyjną Unii Europejskiej akredytacji dla kierunku weterynaria. Pozostałe osiem kierunków studiów, realizowanych w pełnym cyklu przez Uczelnię, zostało pozytywnie ocenionych przez Komisję Akredytacyjną, powołaną przez Konferencję Rektorów Uczelni Rolniczych. Od października 1999 r. na Akademii Rolniczej wprowadzono także zajęcia w języku angielskim na kierunku weterynaria i, wraz z Brandenburgskim Uniwersytem Technicznym w Cottbus, międzynarodowe studia w zakresie zarządzania środowiskiem.

Dzięki wprowadzeniu od roku akademickiego 1995/1996 systemu punktów kredytowych zwiększała się z każdym rokiem również liczba studentów i doktorantów kontynuujących część studiów na renomowanych uniwersytetach europejskich w ramach programów TEMPUS, Socrates/Erasmus, Leonardo da Vinci i innych⁹⁹.

W 1994 r. wznowiono także studia doktoranckie na wydziałach: Melioracji i Inżynierii Środowiska, Rolniczym i Zootechnicznym, a rok później Medycyny Weterynaryjnej i Technologii Żywności. W ciągu trzech lat przyjęto 108 osób, a w roku 2000 było ich już 216¹⁰⁰.

Nowym elementem kształcenia było uruchomienie nauczania poza Wrocławiem. W październiku 1994 r. otwarto ośrodek w Nysie. Rok później otwarto studia zawodowe na kierunku inżynieria środowiska w Chróstniku. W 1998 r. kierunki rolnictwo i zootechnika powstały w Lututowie, zaś technologia żywności w Wojsławicach. W październiku utworzono zamiejscowy punkt kształcenia w Bożkowie z kierunkiem marketing. Od 2000 r. studia rolnicze prowadzone są również w Szprotawie i Biedrzychowicach, a rok później kierunek technika rolnicza i leśna uruchomiono w Głubczycach (woj. opolskie).

Demokratyzacja Uczelni od lat 90. umożliwiła także działanie autentycznego samorządu studenckiego. Jego przedstawiciele uczestniczą w pracach komisji uczelnianych i wydziałowych, biorą udział w obradach Senatu, prowadzą działalność informacyjną i interwencyjną oraz opiniują wnioski związane ze studentami. Podjęto również współpracę z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Studentów Rolnictwa oraz przygotowano nowy regulamin studiów.

Ważnym elementem w gospodarce rynkowej stała się prawidłowa promocja Uczelni. W 1992 r. rozpoczęto wydawanie miesięcznika „Głos Uczelni”, zaś od 1996 r. działa Biuro Informacji i Promocji Absolwentów.

Nowa sytuacja ekonomiczna lat 90. wymusiła natomiast sprzedaż, dzierżawę oraz restrukturyzację Rolniczych Zakładów Doświadczalnych. Spora część rolniczych zakładów okazała się niepotrzebna do prowadzenia badań, gdyż nie tylko nie przynosiła dochodu, ale rodziła straty. Pod koniec wieku Uczelnia posiadała RZD Pawłowice, Magnice, Prusowice, Szczodre, Łosice, Kamień, Piecowice, Samotwór oraz Sudecki RZD w Radomierzu i Stację

⁹⁹ *Rzeczywistość przerosła marzenia*, „Głos Uczelni” nr 110/2002.

¹⁰⁰ *Szanse i zagrożenia*, „Głos Uczelni” nr 50 z III 1997 r.

Badawczo-Dydaktyczną Katedry Ogrodnictwa w Piastowie. Uległy one jednak istotnym przeobrażeniom. Z pięciu jednostek organizacyjnych obecnie funkcjonuje tylko RZD Pawłowice, obejmujące także gospodarstwo w Swojcu, pozostałe zakłady zostały przemienione na stacje badawcze, wydierżawione, a w jednym zakładzie utworzono spółkę pracowniczą. Sprzedano m.in. większość mieszkań zakładowych i nieprzydatne obiekty produkcyjne, pałace oraz część działek budowlanych. Nowe i modernizowane obiekty w zakładach doświadczalnych tworzą nowoczesną bazę dydaktyczno-badawczą.

Trudna sytuacja finansowa nie przerwała w latach 90. modernizacji Uczelni, która z własnych środków wybudowała chłodnię dla Katedry Anatomii Zwierząt. Powołano również Uczelniane Laboratorium Analityczne, dysponujące nowoczesną aparaturą pomiarową. Ostatnie lata XX w. to także oddanie do użytku wiwarium dla zwierząt doświadczalnych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, szklarni doświadczalnych, nowoczesnej fermy krów mlecznych, zakończenie budowy obiektów dla Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, nowej hali wegetacyjnej oraz nowych magazynów dla Biblioteki Głównej.

Podczas powodzi w 1997 r., określanej jako powódź stulecia, zniszczeniu uległy liczne obiekty i budynki uczelni, ponadto całkowicie zalane zostały doświadczalne pola uprawne w Swojcu. Straty poniesione przez Uczelnię oszacowano na 1 873 140 zł. Mimo tych tragicznych wydarzeń Uczelnia szybko powracała do swojej świetności. Zmodernizowano praktycznie wszystkie sale wykładowe Uczelni. W 1996 r. otwarto także nowoczesny ośrodek sportowy. W 2000 r. zakończono budowę obiektu dydaktyczno-naukowego dla Wydziału

Odsłonięcie kamienia symbolizującego
przełom wieków i tysiącleci
na dziedzińcu Uczelni (grudzień 2000 r.)

Nauk o Żywności. Dwa lata później oddano do użytku nowe inwestycje – laboratorium technologii geodezyjnych dla Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji, pracownię komputerową dla Wydziału Nauk o Żywności. W okresie kadencji rektorskiej prof. T. Szulca podjęto również istotne decyzje dotyczące budowy kompleksu obiektów Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt oraz Centrum Dydaktyczno-Naukowego przy pl. Grunwaldzkim, które oddano do użytku w 2005 r. a także krytej pływalni na Biskupinie otwartej w 2006 r.

W okresie kadencji rektorskiej prof. Michała Mazurkiewicza (2002–2008) i kolejnej – prof. Romana Kołacza (od 2008 r.) nastąpił dalszy planowy i harmonijny rozwój Uczelni. Jednocześnie dostrzec można wzmocnienie jej pozycji i prestiżu. Porozumienie zawarte między uczelniami rolniczymi (Program MostAR) umożliwiło studentom Akademii Rolniczej realizację części studiów w wybranej innej Uczelni tego typu w Polsce. Ogromnym wyróżnieniem dla Akademii Rolniczej było uzyskanie w marcu 2004 r. ECTS Label, przyznawanego uczelniom przez Komisję Europejską, jako jednej z dziesięciu w Europie i jedynej w Polsce. Owocnie rozwijała się też współpraca z gospodarką i makroregionem południowo-zachodniej Polski. W 2005 r. utworzono wraz z innymi partnerami Dolnośląskie Centrum Zaawansowanych Technologii.

UNIwersytet PRZYRODniczy

Jakub Tyszkiewicz

Po wielu miesiącach starań, 23 listopada 2006 r., zmieniono nazwę Uczelni. Akademia Rolnicza oficjalnie stała się Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu. Choć główne kryteria dotyczące uprawnień do nadawania stopni naukowych Uczelnia spełniała już wcześniej, niemniej integracja nauk biologicznych, rolniczych i weterynaryjnych oraz nauk związanych z ochroną i kształtowaniem środowiska naturalnego pozwoliła na odzwierciedlenie w nazwie pełnego wachlarza kierunków kształcenia i obszarów badawczych.

W momencie przyjęcia nowej nazwy na Uniwersytecie Przyrodniczym zatrudnionych było 1 527 pracowników, z czego połowę stanowili nauczyciele akademicki, w tym ponad 200 profesorów i doktorów habilitowanych. Na 18 kierunkach studiów stacjonarnych i 14 niestacjonarnych oraz 32 studiach podyplomowych i specjalizacyjnych kształciło się ponad 12 tys. studentów, wśród nich także obcokrajowcy. W roku akademickim 2006/2007 – pierwszym pod nową nazwą – Uniwersytet Przyrodniczy przyjął 1 840 kandydatów na studia stacjonarne, 156 – na studia wieczorowe oraz 839 – na studia niestacjonarne. Najpopularniejszym kierunkiem studiów pozostała tradycyjnie weterynaria, na którą ubiegało się ponad 12 kandydatów na jedno miejsce. Choć nie wszystkie kierunki były tak oblegane, niemniej jednak na jedno miejsce na Uczelni średnio starało się ponad trzech kandydatów. Podobnie wyglądała sytuacja w następnym roku akademickim, a obok weterynarii bardzo dużym zainteresowaniem studentów cieszyły się kierunki: gospodarka przestrzenna i biotechnologia. W roku akademickim 2007/2008 przyjęto studentów z zagranicy na Wydział Medycyny Weterynaryjnej, gdzie zajęcia prowadzone są w języku angielskim. W kolejnym roku studia na Uniwersytecie Przyrodniczym rozpoczęło ponad 10 tys. studentów, w tym 7,5 tys. na studiach stacjonarnych oraz 2,5 tys. na studiach niestacjonarnych i 270 na studiach wieczorowych, na kierunku weterynaria. Na pierwszy rok przyjęto 1 800 studentów na 16 kierunków studiów stacjonarnych i 680 osób na 12 kierunków studiów niestacjonarnych. Największym zainteresowaniem tradycyjnie już cieszyły się: weterynaria, gospodarka przestrzenna, biotechnologia oraz geodezja i kartografia. Od połowy dekady corocznie rośnie liczba wyjazdów zagranicznych i przyjazdów z zagranicy studentów w ramach programów międzynarodowych.

Od roku akademickiego 2006/2007 wprowadzono internetową rejestrację kandydatów na studia. Uczelnia, jako jedna z pierwszych w środowisku wrocławskim, wydała studentom elektroniczne legitymacje studenckie, utworzono również elektroniczną bazę studentów (album studenta), wprowadzono internetowe karty osiągnięć studenta i protokoły zaliczenia przedmiotu, co pozwoliło na usprawnienie rozliczeń finansowych studentów z uczelnią.

Dużym osiągnięciem Uniwersytetu Przyrodniczego w latach 2006/2007 było także uzyskanie certyfikatów jakości, w tym prestiżowego ISO 9001:2000 i ekskluzywnego znaku QI, przyznanego w kategorii QI ORDER – zarządzanie najwyższej jakości. Uczelnia zajmowała i zajmuje dobrą pozycję w ogólnopolskich rankingach szkół wyższych, zwłaszcza w tych, w których brano pod uwagę wartość rynkową dyplomu, czyli szanse absolwentów na rynku pracy. Niewątpliwie, wyróżnienie to wynikało z troski, jaką władze Uczelni przykładają do losów swoich absolwentów. Wydział Medycyny Weterynaryjnej np. wspólnie z Dolnośląską Izbą Lekarsko-Weterynaryjną od kilku lat organizuje Ogólnopolską Studencką Giełdę Pracy,

gdzie pracodawcy przedstawiają swoje oferty, a uczelniane Biuro Karier na co dzień wspiera absolwentów wszystkich kierunków w poszukiwaniu dobrej pracy. Uczelnia stara się także opiekować młodzieżą opuszczającą jej mury.

W ostatnim roku piątej dekady istnienia samodzielnej Uczelni rolniczej we Wrocławiu – 2009/2010 – studia na Uniwersytecie Przyrodniczym rozpoczęło 10,2 tys. studentów, w tym 7,6 tys. na stacjonarnych oraz 2,2 tys. na niestacjonarnych i 355 osób na wieczorowych (na kierunku weterynaria). Na pierwszy rok przyjęto łącznie 2 670 studentów, w tym 2 100 na studia stacjonarne (o 300 więcej osób niż w poprzednim) i 570 na niestacjonarnych. W chwili obecnej młodzież ma do wyboru 17 kierunków na studiach stacjonarnych i 13 na niestacjonarnych, 30 różnych studiów podyplomowych i specjalności. Na pięciu wydziałach działają także studia doktoranckie. Od roku akademickiego 2010/2011 wprowadzone zostały nowe kierunki studiów: zarządzanie i inżynieria produkcji oraz unikatowy – bioinformatyka, na który pozyskano dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach funduszy strukturalnych UE. Uczelnia znalazła się także wśród beneficjentów konkursu na kierunki zamawiane – biotechnologię, budownictwo, ochronę środowiska i inżynierię środowiska. Pozwoliło to na zwiększenie limitu przyjęć łącznie o 70 miejsc, studenci będą mogli liczyć na zajęcia wyrównawcze, a najlepsi z nich – na dodatkowe stypendia przez trzy lata. Uruchamianie nowych, zgodnych z wymogami rynku pracy kierunków studiów jest najlepszą formą promocji Uczelni i pozyskiwania kandydatów na studia. Od października 2010 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Uczelnia realizuje także „Program Uniwersytetu Przyrodniczego dotyczący zwiększenia liczby absolwentów kierunków przyrodniczo-technicznych o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej o wiedzę”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. O rosnącej współpracy z ośrodkami zagranicznymi świadczy fakt, że tylko w roku akademickim 2008/2009 zrealizowano ponad 500 wyjazdów zagranicznych, a wrocławski Uniwersytet Przyrodniczy odwiedziło kilkuset gości z zagranicy. Uczelnia bierze też udział w realizacji dwóch dużych projektów badawczych w ramach funduszy strukturalnych, wykonuje również prace dla podmiotów gospodarczych. W ramach Centrum Kształcenia Ustawicznego rozpoczęto realizację projektu z funduszu „Phare” o wartości 350 tys. euro, który zakłada przeszkolenie kadry zarządzającej i pracowników merytorycznych jednostek doradztwa rolniczego z całego kraju. O jakości kadry z Uniwersytetu Przyrodniczego świadczy także fakt, że tylko w 2008/2009 r. jego naukowcy zgłosili 21 projektów wynalazczych oraz uzyskali 17 patentów¹⁰¹.

W ostatnich latach Uczelnia wzbogaciła się także o nowe inwestycje. W połowie 2009 r. przekazano do użytkowania Centrum Bioinżynierii dla Instytutu Inżynierii Rolniczej oraz budynek dydaktyczno-naukowy z miejscami hotelowymi dla studentów w Swojcu, natomiast w 2011 r. – Centrum Nauk o Żywności i Żywieniu.

Od roku akademickiego 2009/2010 z powodzeniem działa na Uczelni Uniwersytet Otwarty pod hasłem „Człowiek i środowisko”, aktywizując słuchaczy intelektualnie głównie poprzez wykłady i warsztaty, propagując wśród nich najnowsze osiągnięcia nauki, zdrowy tryb życia, zagadnienia ochrony środowiska i wiele innych. Na zajęcia od dwóch lat uczęszcza 120 słuchaczy. Dyrektorem Uniwersytetu Otwartego jest prof. Jerzy Monkiewicz. Z jego inicjatywy od 2005 r. organizowane są co miesiąc w siedzibie Centrum Kształcenia Ustawicznego Koncerty Pawłowickie. Uczelnia powołała też Centrum Kształcenia na Odległość. Z inicjatywy rektora prof. Romana Kołacza powołano w Pawłowicach Ponadregionalne Centrum Kongresowe, a w Swojcu Rolnicze Centrum Wiedzy i Kształcenia Praktycznego, które są finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego i zostaną oddane do użytku w 2011 r. Z inicjatywy prof. Józefa Nicponia w Złotówku powstał Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzikich Zwierząt.

¹⁰¹ „Głos Uczelni” nr 190 z 2009 r.

Do wyróżniających się osiągnięć ostatniego okresu należą inicjatywy naukowe, w tym „Innowacyjne technologie produkcji biopreparatów na bazie nowej generacji jaj” o nazwie OVOCURA, ponadto geokompozyty sorbujące wodę – wspomagające vegetację roślin i inne. Ważną inicjatywą rektora w procesie integracji Uczelni i środowiska akademickiego jest ustanowienie corocznych *Dni Przyrodników*. Pierwszy raz to dwudniowe święto odbyło się w maju 2010 r. Nieodłącznymi elementami programu są zawody sportowe z udziałem pracowników i studentów, koncert oraz *Jarmark Pawłowski*. Od dwóch lat – również po raz pierwszy w 2010 r. – odbywają się stałe dobroczynne koncerty noworoczne, połączone z aukcją obrazów.

W 2010 r. Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego prof. Roman Kołacz wystąpił z inicjatywą integracji wrocławskiego środowiska akademickiego. Pomysł ten został przychylnie przyjęty przez niemal wszystkie pozostałe publiczne szkoły wyższe dolnośląskiej aglomeracji. Umożliwiło to podpisanie przez ich rektorów wspólnego oświadczenia, nazwanego *Deklaracją Pawłowską*, która zakłada podjęcie systematycznych działań w celu zintegrowania wrocławskiej nauki, przy zachowaniu autonomii i samorządności poszczególnych uczelni.

Profesorowie Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu wyróżnieni tytułem doktora *honoris causa* przez inne uczelnie

1. prof. Bolesław Świętochowski – Wyższa Szkoła Rolnicza, Olsztyn, 1963 r.; Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, 1966 r.
2. prof. Jan Tomaszewski – Wyższa Szkoła Rolnicza, Olsztyn, 1965 r.
3. prof. Kazimierz Boratyński – Akademia Rolnicza, Poznań, 1969 r.
4. prof. Józef Dzieżyc – Akademia Rolnicza, Lublin, 1973 r.
5. prof. Kazimierz Szczudłowski – Akademia Rolnicza, Lublin, 1979 r.
6. prof. Marek Urban – Uniwersytet Rolniczy, Debreczyn, 1981 r.; Akademia Rolniczo-Techniczna, Olsztyn, 1988 r.
7. prof. Zygmunt Ruszczyk – Akademia Rolnicza w Poznaniu, 1990 r.
8. prof. Zygmunt Hrynczewicz – Akademia Rolnicza, Poznań, 1991 r.
9. prof. Jerzy Juszcak – Uniwersytet, Rostock, 1991 r.
10. prof. Ryszard Badura – Akademia Medyczna, Wrocław, 2000 r.; Ludwig-Maximilians-Universität München, Wrocław 2010 r.
11. prof. Stanisław Kostrzewa – Akademia Rolnicza w Krakowie, 2000 r.
12. prof. Dorota Jamroz – Akademia Rolnicza w Lublinie, 2006 r.; Akademia Rolnicza w Poznaniu, 2007 r.
13. prof. Józef Nicpoń – Lwowski Narodowy Uniwersytet Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii, 2008 r.
14. prof. Tadeusz Szulc – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, 2008 r.; Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, 2009 r.
15. prof. Wacław Leszczyński – Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, 2009 r.

Profesorowie Honorowi Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

1. dr med. wet. Kuno Alexander von Plocki, 1996 r.	5. prof. dr Martin Tielen, 2009 r.
2. prof. dr Kurt Lecher, 2001 r.	6. doc. dr hab. Tadeusz Wijaszka, 2010 r.
3. dr Christian Schiefer, 2003 r.	7. prof. dr Józef Bulla, 2010 r.
4. prof. dr Ronny Verhoeven, 2008 r.	8. prof. dr Leopold Verstraelen, 2010 r.

**Doktorzy *honoris causa*
Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu**

1. prof. Stanisław Bac – Wyższa Szkoła Rolnicza, Wrocław, 1962 r.
2. prof. Arkadiusz Musierowicz – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy, 1965 r.
3. prof. Andrzej Klisiewicz – Akademia Medyczna, Wrocław, 1966 r.
4. prof. Aleksander Maksimow – V Wydział Polskiej Akademii Nauk, 1966 r.
5. prof. Antoni Bant – Wyższa Szkoła Rolnicza, Wrocław, 1970 r.
6. prof. Tadeusz Ruebenbauer – Akademia Rolnicza, Kraków, 1980 r.
7. prof. Antal Acs – Uniwersytet Rolniczy, Debreczyn, 1980 r.
8. prof. Witold Niewiadomski – Akademia Rolniczo-Techniczna, Olsztyn, 1982 r.
9. prof. Stanisław Tołpa – Akademia Rolnicza, Wrocław, 1985 r.
10. prof. Kazimierz Boratyński – Akademia Rolnicza, Wrocław, 1986 r.
11. prof. Stefan Alexandrowicz – Akademia Rolnicza, Poznań, 1986 r.
12. prof. Mathäus Stöber – Wyższa Szkoła Weterynaryjna, Hanower, 1989,
13. prof. Roger Alfred Morse – Uniwersytet Cornella, Ithaca, USA, 1989 r.
14. prof. Wilhelm Neumann – Uniwersytet, Rostock, 1989 r.
15. prof. Kazimierz Gawęcki – Akademia Rolnicza, Poznań, 1990 r.
16. prof. Werner Leidl – Uniwersytet, Monachium, 1990 r.
17. prof. Hans Werner Partensky – Uniwersytet, Hanower, 1991 r.
18. prof. Klaus Ulrich Heyland – Uniwersytet, Bonn, 1991 r.
19. prof. Janusz Haman – Akademia Rolnicza, Kraków, 1994 r.
20. prof. Zygmunt Hryncewicz – Akademia Rolnicza, Wrocław, 1995 r.
21. prof. Tadeusz Garbuliński – Akademia Rolnicza, Wrocław, 1995 r.
22. prof. Marian Truszczyński – Instytut Weterynarii, Puławy, 1995 r.
23. prof. Wincenty Pezacki – Akademia Rolnicza, Poznań, 1995 r.
24. prof. Adam Sroczyński – Politechnika Łódzka, 1995 r.
25. prof. Piotr Prochal – Akademia Rolnicza, Kraków, 1995 r.
26. prof. Manfred Kirchgessner – Uniwersytet, Monachium, 1997 r.
27. prof. Eckehard Deegen – Wyższa Szkoła Weterynaryjna, Hanower, 1998 r.
28. prof. Mieczysław Pałasiński – Akademia Rolnicza, Kraków, 1998 r.
29. prof. Manfred Olbertz – Uniwersytet, Rostock, 1999 r.
30. prof. Ryszard Badura – Akademia Rolnicza, Wrocław, 1999 r.
31. prof. Hans Georg Liebich – Uniwersytet Ludwiga Maksymiliana, Monachium, 2000 r.
32. prof. Włodzimierz Baran – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn, 2000 r.
33. JE Ks. Kardynał Henryk Gulbinowicz – Metropolita Wrocławski, Wrocław, 2000 r.
34. prof. Józef Leibetseder – Uniwersytet Medycyny Weterynaryjnej w Wiedniu, 2001 r.
35. prof. Czesław Somorowski – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 2001 r.
36. dr Antoni Gucwiński – Miejski Ogród Zoologiczny we Wrocławiu, 2001 r.
37. prof. Stanisław Przestalski – Akademia Rolnicza we Wrocławiu, 2001 r.
38. prof. Bogdan Łazarkiewicz – Akademia Medyczna we Wrocławiu, 2002 r.
39. prof. Helena Oberman – Politechnika Łódzka, 2002 r.
40. prof. Henryk Jasiorowski – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 2002 r.
41. prof. Teofil Mazur – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski 2002 r.
42. Günter Verheugen – komisarz Unii Europejskiej ds. rozszerzenia, 2003 r.
43. prof. Tomasz Brandyk – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 2005 r.

44. prof. Antoni Polanowski – Uniwersytet Wrocławski, 2005 r.
45. prof. Zofia Jasińska – Akademia Rolnicza we Wrocławiu, 2005 r.
46. prof. Andreas Stolle – Uniwersytet im. Ludwika Maksymiliana w Monachium, 2005 r.
47. prof. Tadeusz Szulc – Akademia Rolnicza we Wrocławiu, 2006 r.
48. prof. Czesława Lipecka – Akademia Rolnicza w Lublinie, 2006 r.
49. prof. Jerzy Fabiszewski – Akademia Rolnicza we Wrocławiu, 2006 r.
50. prof. Tadeusz Luty – Politechnika Wrocławska, 2006 r.
51. prof. Waław Leszczyński – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, 2007 r.
52. prof. Rudolf Michałek – Akademia Rolnicza w Krakowie, 2007 r.
53. prof. Henryk Górecki – Politechnika Wrocławska, 2007 r.
54. prof. Yona Chen Hebrajski – Uniwersytet w Jerozolimie, 2008 r.
55. prof. Josef Dvořák Mendlowy – Uniwersytet Rolniczy i Leśny w Brnie, 2008 r.
56. prof. Piotr Jan Kowalik – Politechnika Gdańska, 2009 r.
57. prof. Włodzimierz Bednarski – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, 2009 r.
58. prof. Walter Baumgartner – Uniwersytet Weterynaryjny w Wiedniu, 2010 r.

Odznaczeni medalem

„Za Zasługi dla Akademii Rolniczej/Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”

Pracownicy Uczelni

1970	prof. dr hab. Kazimierz Boratyński,
prof. dr hab. Stanisław Chudoba,
prof. dr hab. Tadeusz Garbuliński,
1971	mgr Jan Morawski,
prof. dr Alfred Senze,
prof. dr hab. Stanisław Kowaliński,
prof. dr hab. Stanisław Tołpa,
prof. dr Lesław Ogielski,
prof. dr Roman Hlibowicki,
1975	prof. dr hab. Marek Urban,
prof. dr hab. Zenon Wachnik,
prof. dr Mieczysław Cena,
prof. dr Natalia Balicka,
1976 r.	prof. dr hab. Jadwiga Opyrchałowa,
prof. dr hab. Lech Wartenberg,
1980	prof. dr hab. Bohdan Kopeć,
prof. dr Zygmunt Ruszczyc,
1983	prof. dr hab. Antoni Biskupski,
prof. dr hab. Józef Dzieżyc,
prof. dr hab. Ryszard Badura,
prof. dr hab. Stanisław Marcilonek,
1984	prof. dr hab. Gustaw Sobkowicz,
prof. dr hab. Jan Szymański,
1985	doc. dr hab. Piotr Niezgodziński,
Józef Rzemyskowski,

Medal „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”
awers i rewers

1986	prof. dr hab. Jerzy Kotliński, prof. dr hab. Julian Wołoszyn, prof. dr hab. Adam Szpindor, prof. dr hab. Henryk Balbierz, Edmund Wysocki,	2001	doc. dr Donat Dejas, prof. dr hab. Leszek Szerszeń, prof. dr hab. Maria Goos, prof. dr hab. Stanisław Bac, prof. dr hab. Wiesław Poznański, prof. dr hab. Władysław Lonc,
1988	doc. dr Jan Stefanowicz,	2002	prof. dr hab. Aleksander Dobicki, prof. dr hab. Jerzy Sobota, prof. dr hab. Stanisław Kostrzewa, prof. dr hab. Teodor Nietupski, prof. dr hab. Zofia Więckowicz,
1991	prof. dr hab. Zygmunt Sobczak,	2003	doc. dr Tadeusz Cichy, dr Henryk Jakubicki, prof. dr Bolesław Broś, prof. dr hab. Zbigniew Samborski,
1992	prof. dr hab. Jan Ludwiczak, prof. dr Wanda Truszkowska,	2004	prof. dr hab. Jan Kutera, prof. dr hab. Leszek Pływaczyk, Komisja Uczelniana NSZZ <i>Solidarność</i>
1993	prof. dr Bronisław Gancarz, prof. dr hab. Janina Kuczera, prof. dr hab. Zdzisław Pogodziński,	2005	prof. dr hab. Krzysztof Nyc, prof. dr hab. Maria Nikołajczuk, prof. dr hab. Ryszard Haitlinger, prof. dr hab. Ryszard Ziemiński, prof. dr hab. Teresa Smolińska-Juny, prof. dr hab. Zuzanna Borcz, prof. dr hab. Józef Dębowy, prof. dr hab. Witold Golnik, prof. dr hab. Janusz Kuźniewicz, prof. dr hab. Wacław Leszczyński, prof. dr hab. Alicja Żechałko-Czajkowska, Rada Zakładowa ZNP Akademii Rolniczej we Wrocławiu
1995	doc. dr inż. Jerzy Kiersnowski, prof. dr hab. Irena Górska, prof. dr hab. Jerzy Juszczaek, prof. dr hab. Jerzy Preś, prof. dr hab. Zbigniew Duda, prof. dr hab. Zygmunt Hryncewicz,	2006	dr hab. Jadwiga Dmochowska-Gładysz, prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski, prof. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek,
1996 r.	prof. dr hab. Antoni Siewiński,	2007	
1997	mgr Marian Rybarczyk, prof. dr hab. Ewa Krzywicka-Blum, prof. dr hab. Jerzy Sobieszcański, prof. dr hab. Józef Dejneka, prof. dr hab. Piotr Wyróst,		
1998	prof. dr hab. Bolesław Nowicki, prof. dr hab. Czesław Opaliński, prof. dr hab. Jerzy Kowalski, prof. dr hab. Włodzimierz Parzonka,		
1999	prof. dr hab. Roman Krężel, prof. dr hab. Stanisław Przestalski,		
2000	prof. dr hab. Henryk Skrabka, prof. dr hab. Jan Borkowski, prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz, Zespół Pieśni i Tańca <i>Jedliniak</i> ,		

Medal „Za Zasługi dla Uniwersytetu
Przyrodniczego we Wrocławiu”
awers i rewers

2008	prof. dr hab. Andrzej Drabiński, prof. dr hab. Jerzy Drozd, prof. dr hab. Eugeniusz Kołota, Henryka Zychla,	mgr Anna Dzieciół-Solecka, prof. dr hab. Dorota Jamroz, dr hab. Agnieszka Mironowicz, prof. dr hab. Jerzy Monkiewicz, prof. dr hab. Małgorzata Narkiewicz-Jodko, prof. dr hab. Norbert Pospieszny, mgr Małgorzata Wanke-Jakubowska, mgr Maria Wanke-Jerie.
2009	prof. dr hab. Marian Rojek, prof. dr hab. Jerzy Weber, prof. dr hab. Bolesław Żuk,	
2010	mgr Kazimiera Anioł, prof. dr hab. Stefan Cacoń,	

Osoby spoza Uczelni

1971	dr Józef Paluch,	1993	prof. dr dr h.c. St. Bujak, prof. dr dr hc. Antoni Rutkowski, prof. dr hab. dr h.c. Wincenty Pezacki,
1973	Jan Lembas, mgr inż. Franciszek Aleksandrowicz,	1995	prof. dr hab. Antoni Kaczmarek,
1975	prof. dr hab. Jan Rychlewski, prof. dr hab. Sylwester Kaliski,	1997	mgr Janusz Dobrosz,
1976	dr inż. Henryk Kurowski, inż. Alfred Jaškowiak, Ludwik Drożdż, Mieczysław Hebda,	1998	Kazimierz Stańkowski,
1977	prof. dr hab. Roman Ney,	1999	dr inż. Ryszard Maraszek, mgr inż. Wiesław Szostak, mgr Zdzisław Karst,
1978	inż. Zbigniew Cyganik,	2004	mgr Leszek Cagara,
1979	prof. dr hab. inż. Tadeusz Porębski,	2006	mgr inż. Jerzy Albin, prof. dr hab. Kazimierz Kosiniak-Kamysz, prof. dr hab. Piotr Kowalik, mgr inż. Adam Płaksej, dr Stanisław Tronina
1980	dr inż. Jerzy Krzywda, mgr inż. Zygmunt Miller, prof. dr hab. Roman Fąfara,		Rada Zakładowa ZNP Akademii Rolniczej we Wrocławiu
1985	dr inż. Adam Jakacki, mgr inż. Jan Sokołowski, prof. dr hab. Roman Czuba, prof. dr hab. Stefan Alexandrowicz,	2007	doc. dr Alfred Dubicki prof. dr hab. Jan Szarek
1986	mgr inż. Bernard Wawrzyniak, mgr inż. Edward Szufranowicz,	2008	prof. dr hab. Zbigniew Żebrowski prof. dr hab. Adam Mazanowski
1991	Barbara Piasecka-Johnson, prof. dr hab. Andrzej Danysz,	2009	prof. dr hab. Edward Gacek

Osoby z zagranicy

1984	prof. dr Boriwoj Miszkowicz (Jugosławia), prof. dr Manfred Olbertz (Niemcy), prof. dr Milorad Petrović (Jugosławia), prof. dr Wolfgang Brauer (Niemcy),	1998	prof. dr Kurt Lecher (Niemcy), prof. dr inż. Bernard Hoffman (Niemcy), prof. dr hab. Josef Koesters (Niemcy), prof. inż. Josef Dvořak (Czechy),
1985	prof. dr Alois Grolig (Czechy),	1999	prof. dr Josef Illek (Czechy), prof. dr Jozef Leibetseder (Austria),
1986	prof. dr Radomir Jovanović (Jugosławia),		Prof. Joerg Auer (Zurych)
1989	prof. dr Jaroslav Dražan (Jugosławia),	2001	Prof. dr Andreas STOLLE (Monachium)
1993	prof. dr Ottried Siegmann (Niemcy),		Dr Andrzej Mazur (Francja)
1995	prof. dr dr hc multi Wilhelm Schultze (Niemcy), prof. dr hab. Hans G. Liebich (Niemcy), prof. dr inż. Janus J. Bogardi (Holandia),	2005	Prof. ing. Vaclaw Rehout (Czechy)
		2006	Prof. dr hab. Josef Bulla (Nitra)
		2007	Prof. dr hab. Alojz Kubek (Nitra)

Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt

DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU BIOLOGII I HODOWLI ZWIERZĄT

Dziekani

1951–1952

prof. dr Tadeusz Olbrycht

1952–1954

dr Ludwik Szopa

1954–1956

prof. dr Tadeusz Konopiński

1956–1969

Z-ca prof. dr Stanisław Chudoba

1969–1976

prof. dr hab. Jerzy Juszczyk

1976–1981

doc. dr hab. Aleksander Dobicki

Prodziekani

z-ca prof. dr Marian Juny

z-ca prof. dr Eugeniusz Grabda
prof. dr Tadeusz Konopiński

z-ca prof. dr Stanisław Chudoba

prof. dr Mieczysław Cena
prof. dr Zygmunt Ruszczyk
doc. dr hab. Jerzy Juszczyk
doc. dr hab. Jerzy Kotliński

doc. dr hab. Bolesław Nowicki
doc. dr hab. Władysław Strojny
doc. dr Jan Nowakowski
doc. dr hab. Anatol Grzegorzak
doc. dr hab. Aleksander Dobicki

doc. dr hab. Aleksander Króliczek
doc. dr hab. Wiesław Poznański

Tadeusz Olbrycht

Ludwik Szopa

Aleksander Dobicki

Jerzy Juszczyk

Stanisław Chudoba

Tadeusz Konopiński

Bolesław Żuk

1981–1982

doc. dr hab. Bolesław Żuk

doc. dr hab. Wiesław Poznański

doc. dr hab. Dorota Jamroz

1982–1984

doc. dr hab. Wiesław Poznański

doc. dr hab. Tadeusz Szulc

doc. dr hab. Dorota Jamroz

1984–1987

doc. dr hab. Tadeusz Szulc

doc. dr Jan Nowakowski

doc. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek

1987–1990

doc. dr hab. Dorota Jamroz

doc. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek

doc. dr hab. Stefan Jaczewski

1990–1992

doc. dr hab. Stefan Jaczewski

doc. dr hab. Andrzej Filistowicz

doc. dr hab. Janusz Kuźniewicz

1992–1999

prof. dr hab. Andrzej Filistowicz

doc. dr hab. Janusz Kuźniewicz

doc. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła

dr Zofia Czarna

prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański

1999–2005

prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański

prof. dr hab. Witold Janeczek

prof. dr hab. Edward Pawlina

Wiesław Poznański

Tadeusz Szulc

Dorota Jamroz

Stefan Jaczewski

Zbigniew Dobrzański

2005–2008

prof. dr hab. Witold Janeczek

dr hab. Ewa Łukaszewicz
dr hab. Ryszard Polechoński

2008–2012

prof. dr hab. Andrzej Filistowicz

prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz
prof. dr hab. Edward Pawlina
dr hab. Andrzej Wiliczekiewicz

Witold Janeczek

Andrzej Filistowicz

POWSTANIE I ROZWÓJ WYDZIAŁU

Jerzy Juszcak, Andrzej Filistowicz

Wydział Zootechniczny, przemianowany w 1998 r. na Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt, powołany został w 1951 r. na wydzielonej wówczas z Uniwersytetu i Politechniki samodzielnej Uczelni – Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Zrealizowana została w ten sposób idea utworzenia studiów ukierunkowanych na kształcenie specjalistów w dziedzinie nauk zootechnicznych. Głównym jej propagatorem był prof. Tadeusz Olbrycht. Koncepcja programu takich studiów i w konsekwencji powołanie Wydziału było wynikiem ścierających się poglądów zwolenników i przeciwników wydzielenia ze studiów rolniczych nowego Wydziału jako odrębnego kierunku. Argumentem zwolenników był dynamiczny rozwój nauk zootechnicznych, zakres których nie mieścił się już w tradycyjnych ramach wydziałów rolniczych. Przeciwnicy natomiast uważali zootechnikę za jeden z działów nauk rolniczych, a absolwent o specjalizacji zootechnicznej powinien być, ich zdaniem, wszechstronnie wykształconym rolnikiem. Na decyzji ostatecznej zaważyło ówczesne zapotrzebowanie dużych przedsiębiorstw rolnych na wysoko kwalifikowanych specjalistów w zakresie zootechniki, z założeniem, że opanują oni gruntownie wiedzę ogólnorolniczą, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień zootechnicznych. Pod tym kątem ułożony został program studiów i praktyk, a o jego przydatności świadczy poziom wykształcenia i przygotowania do zawodu absolwentów Wydziału. Wielu spośród nich zajmowało eksponowane stanowiska w rozmaitych sektorach administracji i gospodarki rolnej, a kierowane przez nich przedsiębiorstwa hodowli zarodowej zwierząt stanowiły czołówkę w sektorze rolnictwa uspołecznionego.

Trzon nowo powstałego Wydziału Zootechnicznego WSR we Wrocławiu stanowiły katedry o profilu zootechnicznym, funkcjonujące od 1945 r. w ramach wydziałów: Rolnego (Limnologii i Rybactwa) i Medycyny Weterynaryjnej (Szczegółowej Hodowli i Nauki o Żywieniu Zwierząt, Doświadczalnej Hodowli i Genetyki Zwierząt, Hodowli Małych Zwierząt oraz Botaniki i Nauki o Paszach) Uniwersytetu i Politechniki, jedynej do tego czasu w powojennym Wrocławiu wyższej Uczelni. W katedrach prowadzone były specjalizacje i prace magisterskie, a duża liczba studentów podejmujących te specjalizacje skłoniła kierownictwo Uczelni do nadania im odpowiednich form organizacyjnych. Pierwsze próby włączenia wszystkich katedr o profilu zootechnicznym w skład Wydziału Rolnego spotykały się ze sprzeciwem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Ostatecznie jednak na wspólnym posiedzeniu obydwóch rad wydziałów 3 listopada 1949 r. postanowiono utworzyć międzywydziałowy Instytut Hodowli Zwierząt. Gotowość połączenia swoich katedr w ramach nowego instytutu wyrazili ich kierownicy w piśmie skierowanym do Rektora 9 stycznia 1950 r. Ostatecznie, w skład międzywydziałowego instytutu o nazwie „Instytut Zootechniczny” weszły następujące jednostki organizacyjne:

- Katedra Doświadczalnej Hodowli i Genetyki Zwierząt – kierownik prof. dr Tadeusz Olbrycht,
- Katedra Szczegółowej Hodowli i Nauki o Żywieniu Zwierząt – kierownik prof. dr Tadeusz Konopiński,
- Katedra Limnologii i Rybactwa – kierownik prof. dr Marian Stangenberg,
- Katedra Małych Zwierząt Użytkowych – kierownik doc. dr Mieczysław Cena,
- Katedra Uprawy Łąk i Pastwisk – kierownik prof. dr Zygmunt Golonka.

Już w niecałe 2 miesiące od chwili powstania Instytutu profesorowie Tadeusz Olbrycht i Mieczysław Cena wystąpili w imieniu wszystkich kierowników do Ministra Oświaty z projektem utworzenia Wydziału Zootechnicznego. Rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukazało się 17 listopada 1951 r. z mocą obowiązującą od 1 września tego roku. W ślad za nim, 23 listopada 1951 r., Minister Szkół Wyższych i Nauki wydał rozporządzenie w sprawie organizacji Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, powołujące m.in. Wydział Zootechniki. Usankcjonował tym samym zaistniały już fakt, jako że pierwsze posiedzenie Rady tego Wydziału odbyło się już 24 września 1951 r.

Pierwszy okres działalności katedr o profilu zootechnicznym, działających od 1945 do 1951 r. jeszcze w ramach innych wydziałów Uniwersytetu i Politechniki, wpisał się w ich historię jako czas odbudowy niemal od podstaw bazy materialnej powstających katedr i tworzenia koncepcji przyszłych studiów zootechnicznych. Cały wysiłek ówczesnej kadry profesorów i pracowników pomocniczych, przybyłych tuż po ustaniu we Wrocławiu działań wojennych, skierowany został na przystosowanie bardzo zniszczonych i zdewastowanych pomieszczeń do celów dydaktycznych. Nikt wtedy nie liczył godzin pracy, a niejednokrotnie po całodziennym wysiłku fizycznym czekał jeszcze nocny dyżur w Straży Akademickiej. Do pracy tej chętnie włączali się pierwsi studenci, często już ludzie dojrzały, posiadający za sobą przejścia wojenne. Ze względu na brak podręczników wykłady cieszyły się niemal 100% frekwencją, a notatki z nich stanowiły jedyną pomoc naukową. Zajęcia w pierwszym roku działalności Uczelni odbywały się w nieopalanym i pozbawionym okien salach, niektóre nawet w prywatnych mieszkaniach profesorów. Wszelkie braki rekompensowane były niezwykle zapałem do pracy. W kolejnych latach następowała stopniowa poprawa warunków studiowania.

W roku 1949 ukończył studia pierwszy, jeszcze bardzo nieliczny, rocznik absolwentów Wydziału Rolnego, a w następnym liczący już ponad 100 osób. Spośród nich rekrutowała się kadra nowych asystentów, rozpoczynających swoją karierę naukową już w czasie studiów jako wolontariusze lub zastępcy asystentów i doskonalących swoje umiejętności pod kierunkiem wybitnych profesorów – twórców Wydziału i w ich szkołach naukowych. Z takimi zespołami weszły w skład Wydziału Zootechnicznego tworzące go katedry.

W roku akademickim 1951/1952, pierwszym roku działalności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i Wydziału Zootechnicznego, w jego strukturze znalazły się następujące katedry:

- Katedra Ogólnej Hodowli Zwierząt (przekształcony Zakład Doświadczalnej Hodowli i Genetyki Zwierząt Wydziału Medycyny Weterynaryjnej) – kierownik prof. dr Tadeusz Olbrycht, od 1965 r. doc. dr hab. Bolesław Nowicki,
- Katedra Szczegółowej Hodowli i Żywienia Zwierząt (przekształcona Katedra Szczegółowej Hodowli i Nauki o Żywieniu Zwierząt Wydziału Medycyny Weterynaryjnej) – kierownik prof. dr Tadeusz Konopiński, od 1965 r. doc. dr hab. Jerzy Kotliński,
- Katedra Limnologii i Rybactwa – kierownik prof. dr Marian Stangenberg,
- Katedra Paszoznawstwa (przekształcona Katedra Botaniki i Nauki o Paszach Wydziału Medycyny Weterynaryjnej) – kierownik prof. dr Bronisław Janowski, od 1960 r. doc. dr hab. Władysław Nadwyczawski,
- Katedra Zoologii – p.o. kierownika dr Stanisław Liskiewicz, od 1952 r. doc. Eugeniusz Grabda, od 1954 r. prof. dr Stanisław Chudoba.

Rok później powołane zostały dwie dalsze katedry:

- Katedra Żywienia Zwierząt (wydzielona z Katedry Szczegółowej Hodowli i Żywienia Zwierząt) – kierownik prof. dr Zygmunt Ruszczyk,
- Katedra Zoohigieny (przekształcona Katedra Małych Zwierząt Użytkowych) – kierownik prof. dr Mieczysław Cena,

Budynek Katedry Ogólnej Hodowli
Zwierząt przy ul. Koźuchowskiej 7
(1968)

Pierwszy okres funkcjonowania Wydziału Zootechnicznego charakteryzował się dużą aktywnością kadry jego profesorów i docentów, wzmocnionej dopływem nowych asystentów, w doskonaleniu bazy dydaktycznej, a przede wszystkim rozbudowie i organizacji bazy naukowej. Następowala też integracja pracowników i stopniowa konsolidacja Wydziału, powstałego przecież z katedr należących wcześniej do innych wydziałów Uniwersytetu i Politechniki. Nie była to sprawa prosta, jako że Wydział mieścił się w kilku różnych punktach miasta: w gmachu głównym przy ul. Norwida (Katedra Szczegółowej Hodowli Zwierząt i Katedra Żywienia Zwierząt), przy ul. Cybulskiego (Katedra Zoologii), przy ul. Dicksteina (Katedra Zoohigieny), przy ul. Bartła (Katedra Limnologii i Rybactwa) oraz przy ul. Koźuchowskiej (Katedra Ogólnej Hodowli Zwierząt).

Rozwój katedr i postępujące wzmocnienie ich kadry były adekwatne do potrzeb dydaktyki i wiązały się z ukierunkowaniem zainteresowań poszczególnych pracowników i ich specjalizacją. Rezultatem tego było, początkowo nieformalne, a później usankcjonowane zarządzeniem rektora, powołanie zakładów i pracowni. I tak w latach 1952–1954 utworzone zostały następujące jednostki:

W ramach Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt powołane zostały:

- Zakład Hodowli Bydła i Koni – kierownik prof. dr Tadeusz Konopiński, od 1965 r. doc. dr hab. Jerzy Juszcak,
- Zakład Hodowli Trzody Chlewnej – kierownik z-ca prof. dr Jerzy Kotliński,
- Zakład Hodowli Drobiu – kierownik z-ca prof. doc. dr Ludwik Szopa,
- Zakład Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych – kierownik z-ca prof. dr Marian Juny,
- Zakład Hodowli Pszczół – kierownik inż. Leonard Weber (w 1962 r. Zakład przeniesiony został do Katedry Zoologii).

Budynek Katedry Zoohigieny
przy ul. Dicksteina 3 (1968)

W ramach Katedry Limnologii i Rybactwa w latach 1963–1970 działał Zakład Rybactwa – kierownik prof. dr hab. Krystyna Oporowska.

W 1962 r. w ramach Katedry Zoologii powołany został Zakład Hodowli Pszczół i Owadów Użytkowych (przeniesiony z Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt Zakład Hodowli Pszczół), kierownictwo którego objął dr Jan Nowakowski oraz w 1964 r. Zakład Gospodarki Łowieckiej – kierownik doc. dr Władysław Strojny.

Struktura organizacyjna Wydziału Zootechnicznego do roku 1970, kiedy to ustanowiono strukturę instytutową, nie uległa zmianom. Nastąpił natomiast widoczny wzrost działalności naukowej. O ile w początkowym okresie

powojennym główny wysiłek kierowany był na doprowadzenie do stanu używalności zrujnowanych pomieszczeń dydaktycznych i stworzenie warunków do realizacji na możliwie wysokim poziomie programu studiów, to w okresie późniejszym, katedry zasilone młodą kadrą absolwentów już własnej uczelni musiały im stworzyć odpowiednie warunki do pracy naukowej. Katedry będące w nieco lepszych warunkach lokalowych, takie jak: Zoologii, Limnologii i Rybactwa, Żywienia Zwierząt i Ogólnej Hodowli Zwierząt, zaplecze naukowe rozbudowywały w zajętych po wojnie pomieszczeniach. Dla innych, zwłaszcza Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt, formalnie od roku 1953, a faktycznie od 1951, zajmowane pomieszczenia stały się zbyt ciasne. Zmusiło to kierowników poszczególnych zakładów do organizowania nowej bazy lokalowej i doświadczalnej dla swoich jednostek. Szczególnie dużą aktywność wykazywał w tym względzie prof. Marian Juny, kierownik Zakładu Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych. Realizował on konsekwentnie plan stworzenia dobrej bazy doświadczalnej na terenach po byłej Wystawie Ziemi Odzyskanych (obecnie teren włączony do Ogrodu Zoologicznego). W powystawowej tzw. Wzorowej zagrodzie wiejskiej, Pawilonie leśnictwa i przeniesionym w całości (bez rozbierania) Domku fińskim zorganizowane zostały w miarę nowoczesne laboratoria, jak na ówczesne możliwości, a na przyległym terenie powstały ферmy: kóz, królików, kaczek, indyków oraz pasieka, posiadające swoich opiekunów naukowych oraz spełniające, obok warsztatu doświadczalnego również zadania dydaktyczne. Korzystały z nich wszystkie zakłady Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt. Należy zaznaczyć, że okres organizowania tego zadania (lata 1951–1952) przypadł na czas jeszcze niezorganizowanego zaplecza technicznego Wyższej Szkoły Rolniczej, kiedy to jedyny środek transportu stanowił jednokonny wóz, obsługiwany niejednokrotnie przez ówczesnych asystentów i świadczący usługi także dla innych katedr. Praca naukowa i dydaktyczna była zresztą w tamtym okresie łączona z pracą fizyczną, którą traktowano jako konieczność.

Po kilkuletnim użytkowaniu pomieszczenia część terenu ферmy przekazana została Ogrodowi Zoologicznemu, a nowa baza doświadczalna Zakładu Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, funkcjonująca do 1962 r., zorganizowana została w Brzozówce na Przełęczy Kowarskiej.

Obok działalności dydaktycznej i naukowej prof. Marian Juny zainicjował i rozwinął nową dziedzinę – obrót i ocenę surowców zwierzęcych. Na początku lat 60. powołana została Katedra o tej nazwie, a w 1965 r. Wydział wystąpił z inicjatywą utworzenia takiej specjalności. Ostatecznie jednak, decyzją rektora, Katedra ta przeniesiona została na Wydział Rolniczy i włączona do zespołu tamtejszych katedr stanowiących trzon przyszłego Wydziału Technologii Żywności.

Również Katedra Limnologii i Rybactwa zadbała o stworzenie dobrej bazy naukowej do prac nad hodowlą karpia i badaniem wód. Od samego początku powstania Katedry, jeszcze na Wydziale Rolnym, Katedra korzystała do 1957 r. z własnej Doświadczalnej Stacji Hodowli Karpia w Bielicach oraz do 1978 r. – Doświadczalnej Stacji Jeziorowej w Charzykowych.

Budynek Wydziału
przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 42
(do 1997 r.)

Uroczystość wręczenia medali
„Za Zasługi dla Akademii Rolniczej
we Wrocławiu” (1985)
Od lewej: prof. J. Preś,
prof. Z. Hrynczewicz,
prof. J. Juszcak,
prof. A. Kaczmarek

W pierwszej połowie lat 60., na skutek dynamicznego rozwoju poszczególnych katedr i zakładów, powstała pilna potrzeba powiększenia ich bazy lokalowej. Wykorzystane zostały istniejące wówczas możliwości przeniesienia Zakładu Hodowli Drobiu do wynajętych pomieszczeń przy ul. Łaciarskiej, a Zakład Hodowli Bydła i Koni w 1966 r. przeniesiony został z głównego gmachu Uczelni na ul. Kozuchowską, do budynku użytkowanego od tej pory wspólnie z Katedrą Ogólnej Hodowli Zwierząt.

Jednym z podstawowych problemów stojących przed kierownictwem Wydziału, jak i całej Uczelni, w pierwszym dziesięcioleciu jego istnienia, był rozwój naukowy kadry nauczycieli akademickich. Musiała być w miarę szybko zapełniona luka spowodowana przerwą wojenną, dotycząca zresztą także i innych ośrodków naukowych. Pewne opóźnienie w zdobywaniu przez młodych adeptów nauki stopnia doktora spowodowała niechęć do obowiązującego w pierwszej połowie lat

50. stopnia kandydata nauk, jednak pod koniec tego okresu i przywróceniu stopnia doktora nauk liczba asystentów i adiunktów uzyskujących ten stopień wydatnie wzrosła. Powstały na Wydziale szkoły naukowe, znanych w kraju profesorów, takie jak genetyki i ogólnej hodowli zwierząt – prof. Tadeusza Olbrychta, hodowli bydła – prof. Tadeusza Konopińskiego oraz żywienia zwierząt i doświadczalnictwa – prof. Zygmunta Ruszczyca, zoohigieny – prof. Mieczysława Ceny. Opierając się na nich, stopień doktora nauk rolniczych uzyskało wielu pracowników nie tylko własnego Wydziału, ale też i innych uczelni oraz instytutów resortowych. Kontynuatorami szkół naukowych swoich mistrzów i twórcami własnych byli: prof. Bolesław Nowicki – szkoły prof. Tadeusza Olbrychta, prof. Jerzy Juszcak – szkoły prof. Tadeusza Konopińskiego, prof. Jerzy Preś – szkoły prof. Zygmunta Ruszczyca.

Większą trudność stanowiło uzyskanie stopnia doktora habilitowanego, jako że do roku 1972 na skutek zbyt małej liczby samodzielnych pracowników (profesorów i docentów) Wydział nie posiadał uprawnień w tym zakresie. Habilitacje, wykonywane pod patronatem profesorów własnego Wydziału, przeprowadzane były na innych uczelniach, głównie na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej w Poznaniu i Uniwersytecie Wrocławskim, a także w Instytucie Biologii Stosowanej AR we Wrocławiu.

Rok 1970 przyniósł zasadnicze zmiany w strukturze organizacyjnej Uczelni. Wprowadzona została struktura instytutowa. Na Wydziale Zootechnicznym powołane zostały następujące Instytuty:

- Instytut Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej, dyrektor prof. dr hab. Stanisław Chudoba (do 1973 r.), prof. dr hab. Władysław Strojny (1973–1982), zastępca dyrektora prof. dr hab. Krystyna Oporowska (1973–1976) z zakładami:
 - Zakład Zoologii, kierownik prof. dr hab. Stanisław Chudoba (do 1974 r.), doc. dr Ryszard Haitlinger (od 1975 r.), w skład którego wchodziła Pracownia Mikroskopii Elektronowej (utworzona przy Zakładzie Zoologii w 1972 r.), kierownik dr Ryszarda Turska (do 1979 r.), dr Zofia Czarna (od 1979 r.),
 - Zakład Hodowli Pszczół i Owadów Użytkowych, kierownik doc. dr Jan Nowakowski,
 - Zakład Limnologii i Rybactwa, kierownik prof. dr hab. Krystyna Oporowska.
- Instytut Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej, dyrektor prof. dr hab. Jerzy Kotliński, zastępca dyrektora prof. dr hab. Mieczysław Cena, z zakładami:

- Zakład Hodowli Bydła, Owiec i Koni, kierownik prof. dr hab. Jerzy Juszcak,
 - Zakład Hodowli Drobiu, kierownik doc. dr Ludwik Szopa (do 1974 r.), od 1975 r. prof. dr hab. Bronisława Chełmońska. W 1973 r. do Zakładu został przeniesiony z Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej Zakład Hodowli Pszczoł i przemianowany na Pracownię Hodowli Pszczoł i Owadów Użytkowych (kierownik doc. dr Jan Nowakowski),
 - Zakład Ogólnej Hodowli Zwierząt, kierownik prof. dr hab. Bolesław Nowicki,
 - Zakład Zoohigieny, kierownik prof. dr hab. Mieczysław Cena.
- Instytut Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej, dyrektor prof. dr hab. Zygmunt Ruszczyk, zastępca dyrektora doc. dr hab. Jerzy Preś. W skład Instytutu wszedł Zakład Paszoznawstwa (do 1972 r. kierownikiem był doc. dr hab. Władysław Nadwyczawski).

Struktura instytutowa utrzymała się przez 10 lat. Jej założeniem była integracja badań naukowych, centralizacja w ramach instytutu bibliotek, laboratoriów oraz lepsza koordynacja programów dydaktycznych. W rzeczywistości, oczekiwania te w praktyce się nie sprawdziły. Funkcjonowanie instytutów miało charakter raczej formalny, a wchodzące w ich skład zakłady zachowały dużą samodzielność. Dzięki temu została zachowana ciągłość badań, co nie pozostało bez wpływu na rozwój naukowy młodej kadry.

Na początku lat 70. poczyniono na Wydziale pierwsze kroki w kierunku zastosowań elektronicznej techniki obliczeniowej. Do tej pory opracowania statystyczne wyników prac naukowych wykonywane były olbrzymim wysiłkiem asystentów, mających do dyspozycji tablice matematyczne oraz stanowiące w owym czasie symbol nowoczesności maszyny mechaniczne – sumatory i arytmometry. Inicjatorem zakupu pierwszego komputera był dr Bolesław Żuk. W wyniku starań kierownictwa Uczelni uzyskała ona przydział na komputer produkcji radzieckiej typu „Mińsk”. Wymagał on kilku klimatyzowanych pomieszczeń, spełniających odpowiednie warunki techniczne. W tym celu został przebudowany budynek przy ul. Kożuchowskiej 7 (nadbudowane zostało dodatkowe piętro), a część Zakładu Hodowli Bydła, Koni i Owiec (Zespół Hodowli Bydła) przeniesiono do nowego pawilonu

Rada Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt w 1986 r.

od lewej w I rzędzie:

Aleksander Dobicki, Bolesław Nowicki, Krystyna Oporowska, Elżbieta Szulkowska-Wojaczek, Tadeusz Szulc, Jan Nowakowski, Ryszard Haittinger, Zofia Fritz, Bronisława Chełmońska, Stanisław Krzywiecki, Jerzy Preś

od lewej w II rzędzie:

Jan Stefanowicz, Zygmunt Sobczak, Władysław Strojny, Stefan Jaczewski, Witold Janeczka, Antoni Grzegorzak, Jerzy Juszcak, Bolesław Żuk

od prawej w III rzędzie:

Zbigniew Dobrzański, Ryszard Ziemiński

Absolwenci rocznika 1976

przy tej samej ulicy pod numerem 5b. Ostatecznie, zakupiony komputer nie został zainstalowany, lecz odsprzedany innej uczelni, a rozpoczęła się era komputerów osobistych.

W roku 1982 przywrócona została tradycyjna struktura Wydziału. Zarządzeniem Rektora powołane zostały na Wydziale następujące jednostki organizacyjne:

- Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt, kierownik prof. dr hab. Bolesław Nowicki (do 1994 r.), prof. dr hab. Bolesław Żuk (1994–2009), dr hab. Heliodor Wierzbicki (od 2009 r.),
- Katedra Zoohigieny, kierownik prof. dr hab. Anatol Grzegorzak (do 1988 r.), prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (od 1988 r.),
- Katedra Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, kierownik prof. dr hab. Jerzy Juszcak (do 1994 r.), prof. dr hab. Ryszard Ziemiński (1994–2000), prof. dr hab. Aleksander Dobicki (2000–2003), prof. dr hab. Tadeusz Szulc (od 2005 r.),
- Zakład Hodowli Koni, kierownik doc. dr Zygmunt Sobczak (1969–1995), prof. dr hab. Henryk Geringer (1995–2008), dr hab. Ewa Jodkowska (od 2008 r.),
- Katedra Hodowli Drobiu i Drobno Inwentarza, kierownik prof. dr hab. Bronisława Chełmońska (1975–2004), dr hab. Ewa Łukaszewicz (od 2004 r.),
- Katedra Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, kierownik doc. dr Jan Stefanowicz (do 1991 r.), prof. dr hab. Janusz Kuźniewicz (1991–2006), prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła (od 2006 r.),
- Katedra Hodowli Trzody Chlewnej, kierownik prof. dr hab. Jerzy Kotliński (do 1990 r.), prof. dr hab. Wiesław Poznański (1990–1997), prof. dr hab. Stanisław Jasek (od 1997 r.),
- Katedra Limnologii i Rybactwa, kierownik prof. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek (1982–2007), dr hab. Wojciech Dobicki (od 2007 r.),
- Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej, kierownik prof. dr hab. Jerzy Preś (do 1990 r.), prof. dr hab. Dorota Jamroz (1990–2009), prof. dr hab. Stefania Kinal (od 2009 r.),
- Katedra Zoologii, kierownik prof. dr hab. Ryszard Haitlinger (do 1991 r.), dr Zofia Czarna (1991–2000, 2002–2003, 2004–2006), dr hab. Tadeusz Zatwarnicki (2000–2001), prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański (2001–2002), dr Grzegorz Kopij (2003–2004), prof. dr hab. Grzegorz Gabryś (od 2007 r.),
- Pracownia Mikroskopii Elektronowej, kierownik dr Zofia Czarna (do 2008 r.), dr Krzysztof Marycz (od 2008 r.).

W 1993 r. Katedra Zoohigieny zmieniła nazwę na Katedrę Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego (kierownik prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański), a Zakład Hodowli Koni w 1994 r. przekształcony został w Katedrę Hodowli Koni, (kierownik prof. dr hab. Henryk Geringer).

W 1999 r. wyłączono z Katedry Zoologii pracownię mikroskopii elektronowej, zmieniono nazwę Katedry (Katedra Zoologii i Ekologii) i utworzono wydziałową Pracownię Mikroskopii Elektronowej. W 2001 r. połączono Katedrę Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego oraz Katedrę Limnologii i Rybactwa i utworzono Katedrę Higieny Zwierząt i Ichtiologii z dwoma zakładami: Higieny Zwierząt i Środowiska oraz Limnologii i Rybactwa.

W 2002 r. z inicjatywy prof. Tadeusza Szulca połączono pięć katedr szczegółowej hodowli zwierząt (Katedrę Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Katedrę Hodowli Drobiu i Drobno Inwentarza, Katedrę Hodowli Koni, Katedrę Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych oraz Katedrę Hodowli Trzody Chlewnej) i utworzono Instytut Hodowli Zwierząt z pięcioma zakładami: Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Hodowli Drobiu, Hodowli Koni i Jeździectwa, Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych oraz Hodowli Trzody Chlewnej. Pierwszym dyrektorem został prof. Tadeusz Szulc.

W 2009 r. połączono Katedrę Zoologii i Ekologii oraz Zakład Limnologii i Rybactwa i utworzono Instytut Biologii z czterema zakładami: Antropologii, Ekologii Kręgowców i Paleontologii, Hydrobiologii i Akwakultury oraz Systematyki i Ekologii Bezkręgowców. W tym samym roku przekształcono Katedrę Higieny Zwierząt i Ichtiologii w Katedrę Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt, likwidując jednocześnie oba zakłady wchodzące w skład starej jednostki, a także rozwiązano Pracownię Organizacji Hodowli Zwierząt w Instytucie Hodowli Zwierząt. W 2009 r. z inicjatywy dziekana prof. Andrzeja Filistowicza Wydział pozyskał środki na realizację dużego projektu dydaktycznego w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z Europejskiego Funduszu Społecznego i niezbędne było utworzenie nowej jednostki organizacyjnej – Wydziałowego Biura Obsługi Projektów Unijnych. Jednostkę taką powołano w 2010 r. i podlega ona organizacyjnie dziekanowi Wydziału.

Aktualna struktura organizacyjna Wydziału przedstawia się następująco:

- Instytut Biologii, dyrektor dr hab. Joanna Mąkol, zastępca dyrektora dr hab. Ryszard Polechoński, z zakładami:
 - Zakład Antropologii, kierownik dr hab. Krzysztof Borysławski,
 - Zakład Ekologii Kręgowców i Paleontologii, kierownik prof. dr hab. Leonid Rekovets,
 - Zakład Hydrobiologii i Akwakultury, kierownik dr hab. Wojciech Dobicki,
 - Zakład Systematyki i Ekologii Bezkręgowców, kierownik dr hab. Joanna Mąkol.
- Instytut Hodowli Zwierząt, dyrektor prof. dr hab. Tadeusz Szulc, zastępca dyrektora prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła, z zakładami:
 - Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, kierownik prof. dr hab. Aleksander Dobicki (2002–2003), prof. dr hab. Ryszard Ziemiński (2003–2005), prof. dr hab. Tadeusz Szulc (od 2005 r.),
 - Hodowli Drobiu, kierownik prof. dr hab. Bronisława Chełmońska (2002–2005), dr hab. Ewa Łukasiewicz (od 2005 r.),
 - Hodowli Koni i Jeździectwa, kierownik prof. dr hab. Henryk Geringer (2002–2005), dr hab. Ewa Jodkowska (od 2005 r.),
 - Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, kierownik prof. dr hab. Janusz Kuźniewicz (2002–2005), prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła (od 2005 r.),

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Stefanowi Alexandrowiczowi (1986)
Od prawej: prof. S. Alexandrowicz, prof. J. Kotliński, doc. T. Szulc

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. dr. hab. Kazimierzowi Gawęckiemu z Akademii Rolniczej w Poznaniu (1990)

Prof. Wilhelm Neuman,
doktor *honoris causa*
Akademii Rolniczej we Wrocławiu
(1989)

- Hodowli Trzody Chlewnej, kierownik prof. dr hab. Stanisław Jasek.
- Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt, kierownik prof. dr hab. Bolesław Żuk (do 2009 r.), dr hab. Heliodor Wierzbicki (od 2009 r.), z pracownią:
 - Pracownia Biologii Molekularnej i Cytogenetyki, kierownik prof. dr hab. Barbara Kosowska.
- Katedra Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt, kierownik prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański.
- Katedra Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa, kierownik prof. dr hab. Dorota Jamroz (do 2009 r.) prof. dr hab. Stefania Kinal (od 2009 r.).
- Pracownia Mikroskopii Elektronowej, kierownik dr Zofia Czarna (do 2005 r.), dr Krzysztof Marycz (od 2005 r.).
- Wydziałowe Biuro Obsługi Projektów Unijnych.

Na wniosek Wydziału Senat nadał doktoraty honorowe w 1989 r. prof. Rogerowi Alfredowi Morse'a z Uniwersytetu Cornell'a w Ithaca w USA oraz prof. Wilhelmowi Neumanowi z Uniwersytetu w Rostocku. Rok później – w 1990 – uhonorowany tą najwyższą godnością uniwersytecką został prof. Kazimierz Gawęcki z Akademii Rolniczej w Poznaniu, natomiast w 1997 r. – prof. Manfred Kirchgessner z Uniwersytetu w Monachium. W 2000 r. Senat, na wniosek Wydziału, nadał tytuł doktora *honoris causa* Ks. Kardynałowi dr. Henrykowi Gulbinowiczowi, Arcybiskupowi Metropoliecie Wrocławskiemu. Z okazji jubileuszu 50-lecia Wydziału i uczelni w roku 2001 doktorat *honoris causa* przyznano dr. Antoniemu Gucwińskiemu, wieloletniemu dyrektorowi Miejskiego Ogrodu Zoologicznego, a rok później – w 2002 – prof. Henrykowi Jasińskiemu ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Zaszczytny tytuł otrzymali w 2006 r. prof. Tadeusz Szulc z Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz prof. Czesława Lipecka z Akademii Rolniczej w Lublinie, a w roku 2008 – prof. Josef Dvořák z Uniwersytetu Rolniczego i Leśnego im. Mendla w Brnie.

Pośród pracowników Wydziału tytułem doktora *honoris causa* wyróżnieni zostali: prof. Jerzy Juszcak, dwukrotnie prof. Dorota Jamroz i trzykrotnie prof. Tadeusz Szulc.

Profesor Tadeusz Szulc pełnił w latach 2003–2005 funkcję wiceministra w Ministerstwie Edukacji Narodowej, a w latach 2007–2010 wiceprzewodniczącego Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych.

Uroczystość nadania tytułu doktora
honoris causa prof. Manfredowi
Kirchgessnerowi z Uniwersytetu
w Monachium (1997)

Uroczystość nadania tytułu
doktora *honoris causa*
Ks. Kardynałowi dr. Henrykowi
Gulbinowiczowi (2000)

Uroczystość nadania tytułu
doktora *honoris causa*
prof. Josefowi Dvořákowi
(2008)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa*
prof. Henrykowi Jasiorowskiemu (2002)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa*
dr. Antoniemu Gucewskiemu (2001)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa*
prof. Czesławie Lipeckej (2006)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa*
prof. Tadeuszowi Szulcowi (2006)

Nowe budynki Wydziału na Biskupinie
(2002)

W ciągu całego okresu swojego funkcjonowania Wydział Zootechniczny borykał się z trudnościami lokalowymi. Podejmowane w tym zakresie kroki doraźne, takie jak: wynajmowanie lokali od Urzędu Miejskiego (Katedra Hodowli Drobiu), uzyskanie kilku dodatkowych pomieszczeń w gmachu głównym Uczelni (Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej) czy też przeniesienie Katedry Hodowli Bydła i Produkcji Mleka do prowizorycznego pawilonu, nie rozwiązywały na dłuższą metę tych problemów. Stąd też wynikają dążenia kolejnych ekip kierowniczych Wydziału do budowy nowego centrum, w którym mogłyby się pomieścić wszystkie katedry i posiadającego dobre zaplecze dydaktyczne. Pierwsze plany budowy Wydziału powstały jeszcze na przełomie lat 70. i 80., został nawet sporządzony projekt, ze względów finansowych inwestycja jednak nie została rozpoczęta. W 1985 r., w wyniku starań ówczesnego dziekana doc. Tadeusza Szulca, rektor prof. dr hab. Bronisław Jabłoński uznał rozbudowę Wydziału jako priorytetową w planie rozwoju Uczelni do 2000 r. W tym samym czasie wykonano generalny remont, a właściwie odtworzenie zażytkowego budynku przy wale przeciwpowodziowym na Biskupinie (ul. Kożuchowska 6), w którym znalazły się dwie sale wykładowe i kilka pomieszczeń dla pracowników katedr. W 1985 r. dzięki zaangażowaniu kierownictwa Uczelni, a w szczególności dziekana, doc. dr. hab. Tadeusza Szulca, uzyskano finansowe (co prawda bardziej symboliczne) wsparcie urzędów wojewódzkich Wrocławia, Leszna, Zielonej Góry, Wałbrzycha, Jeleniej Góry i Opola oraz poparcie inicjatywy rozbudowy Wydziału. Pozwoliło to na uzyskanie zgody Ministerstwa Edukacji Narodowej

na wykonanie projektu inwestycji. W efekcie, w roku 1993 ruszył pierwszy etap budowy, zakończony w 1999 r. Dzięki staraniom dziekana prof. dr. hab. Andrzeja Filistowicza pozyskano środki inwestycyjne z Komitetu Badań Naukowych na wyposażenie nowych laboratoriów Wydziału. W nowych budynkach znalazły się katedry: Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej oraz Hodowli Trzody Chlewnej. Seniorem budowy był prof. dr. hab. Stanisław Krzywiecki. Dzięki usilnym staraniom rektora prof. dr. hab. Tadeusza Szulca Ministerstwo Edukacji Narodowej wydało zgodę na realizację drugiego etapu budowy, w którym znajdą pomieszczenia pozostałe katedry i sala wykładowa, co pozwoliło na pełne scentralizowanie całego Wydziału w jednym miejscu. Budowa drugiego etapu ruszyła w końcu listopada 2000 r. i zakończyła się w 2002 r. Seniorem budowy był prof. dr. hab.

Witold Janeczek. W 2002 r. w nowych budynkach znalazły się katedry: Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Hodowli Drobiu, Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego oraz Limnologii i Rybactwa, a także dziekanat, dwie sale wykładowe, czytelnia studencka i duża szatnia. W 2003 r., w miejscu dotychczasowego pawilonu zajmowanego od wielu lat przez Katedrę Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, rektor prof. Tadeusz Szulc podjął inicjatywę budowy pomieszczenia dla Katedry Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, Katedry Zoologii i Ekologii oraz Pracowni Mikroskopii Elektronowej.

Aktualnie, baza lokalowa Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt obejmuje kompleks 6 budynków mieszczących się przy ul. Chełmońskiego oraz ul. Kożuchowskiej, w których mieszczą się wszystkie jednostki

organizacyjne i dziekanat Wydziału, dwie sale dydaktyczne, 16 sal do ćwiczeń audytoryjnych, 3 sale komputerowe, 21 laboratoriów, 8 pracowni, muzeum bioróżnorodności, czytelnia studencka wyposażona w 15 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu i kiosk internetowy dla niepełnosprawnych, a także wivarium dydaktyczne dla małych zwierząt.

Budynek Wydziału na Biskupinie

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Studia na Wydziale Zootechnicznym, a nawet już na specjalizacji z zakresu hodowli zwierząt prowadzonej przed powołaniem Wydziału na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki, cechowało duże upracticznienie. Było to zasługą twórców tego kierunku, przede wszystkim prof. dr. Tadeusza Konopińskiego, który będąc sam doświadczonym praktykiem, uważał za konieczne wdrożenie już w czasie studiów ich słuchaczy do praktycznego rolnictwa. Stąd w programie studiów znalazły się praktyki produkcyjne odbywane w okresie wakacji w Państwowych Gospodarstwach Rolnych i Zakładach Doświadczalnych, a spora część zajęć dydaktycznych prowadzona była przez samych profesorów w obiektach produkcyjnych. Owoowało to dobrym przygotowaniem absolwentów do samodzielnej pracy w przedsiębiorstwach rolnych, cierpiących w owym okresie na brak wysoko wykwalifikowanej kadry kierowniczej.

Program studiów na Wydziale Zootechnicznym przewidywał początkowo studia stopnia inżynierskiego. Jednak w 1954 r., gdy pierwsi studenci Wydziału Zootechnicznego kończyli już trzeci rok, utworzono drugi stopień studiów – magisterski, umożliwiający im dalsze kształcenie. Taki system (studiów dwustopniowych) utrzymał się do 1956 r., kiedy to wprowadzono jednolity system pięcioletnich studiów magisterskich.

Zmiany organizacyjne spowodowały wstrzymanie w 1958 r. przyjęć na I rok studiów. Wydział prowadził tylko studia magisterskie od szóstego semestru dla studentów przemianowanych po ukończeniu pięciu semestrów na Wydziale Rolniczym. Taki stan utrzymał się do roku 1964, kiedy to ponownie wznowiono rekrutację na I rok pięcioletnich studiów zootechnicznych. Absolwenci, po wykonaniu pracy magisterskiej i zdaniu egzaminu dyplomowego, otrzymywali stopień magistra inżyniera zootechniki, w specjalności odpowiadającej dyscyplinie Katedry, w której wykonali swoją pracę magisterską.

Uroczystość jubileuszowa
profesora Tadeusza Konopińskiego
(1965)

Obok studiów stacjonarnych Wydział Zootechniczny prowadził od 1955 r. zaoczne studia inżynierskie i uzupełniające magisterskie dla pracujących. Kierownikiem tych pierwszych, realizowanych w budynkach poklasztornych przy ul. Włodkowica, był dr Jerzy Kotliński. Kontynuowane one były do 1959 r., ponownie wznowiono je w 1965 r. W dwa lata później uruchomiono 5-semesterne studia uzupełniające magisterskie. Studia te cieszyły się dużą popularnością, umożliwiając zdobycie dyplomu ukończenia wyższej Uczelni pracownikom zatrudnionym w rolnictwie, nie tylko dolnośląskim, i uzupełnienie dotkliwych w tym czasie braków wysoko wykwalifikowanej kadry kierowniczej.

Wychodząc naprzeciw potrzebom modernizującego się rolnictwa, utworzono na Wydziale w 1986 r. dwa studia podyplomowe: Studium Podyplomowe Hodowli Bydła i Produkcji Mleka w wielkostadnych fermach oraz Studium Podyplomowe Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej. W czasie 3 semestrów i około dziesięciu 3-dniowych zjazdów słuchacze tych studiów, absolwenci naszego i innych wydziałów zootechnicznych uzupełnili swoją wiedzę o współczesne metody produkcji zwierzęcej.

Lata 90. przyniosły radykalne zmiany programu studiów. Nastąpiły one w rezultacie uzyskania przez uczelnię znacznie większej niż poprzednio autonomii i samodzielności w kreowaniu własnych planów i programów studiów. Okres ten zbiegł się z wizją spadku zapotrzebowania na zootechników, a w konsekwencji i ograniczenia liczby wydziałów zootechnicznych. Dało to asumpt do tworzenia studiów wielokierunkowych, wzbogaconych o szereg nowych dyscyplin, które miałyby przygotować absolwentów zootechniki do pracy w innych, mniej lub bardziej pokrewnych dziedzinach gospodarki, a dla potencjalnych kandydatów na studia zootechniczne uczynić je atrakcyjniejszymi.

W 1991 r. wdrożony został nowy plan studiów zootechnicznych inżynierskich (czteroletnich) i magisterskich (pięcioletnich). Przewidywał on wspólny blok zajęć w ciągu 7 semestrów, po czym rozdziął na obydwie kierunki. Studia zaoczne realizowane były według poprzedniego planu, tzn. 8-semesterne inżynierskie i 3-semesterne uzupełniające magisterskie. W 1993 r., zgodnie z decyzją Senatu AR, nastąpiło skrócenie studiów stopnia inżynierskiego do 7 semestrów oraz zakończenie ich egzaminem dyplomowym (na stopień inżyniera zootechniki), z możliwością dalszego studiowania na 3-semesteralnych studiach magisterskich, zakończonych obroną pracy magisterskiej i uzyskaniem stopnia magistra inżyniera zootechniki. Rok później Wydział, jako pierwszy na Uczelni, wprowadził system kredytowy studiów (wybór przez studenta zajęć o określonej liczbie punktów kredytowych, przy przeliczeniu 1 punkt = 15 godzin dydaktycznych), wprowadzony następnie i na innych wydziałach. W wyniku oceny swoich możliwości Wydział uruchomił w 1996 r. dwie specjalizacje na studiach magisterskich: hodowla zwierząt oraz ochrona środowiska hodowlanego, a ponadto w roku następnym dwie dalsze: agroturystyka i rolnictwo ekologiczne oraz drobiarstwo. Dwie pierwsze specjalizacje prowadzone były regularnie, dwie następne okresowo, w zależności od dostatecznej liczby zgłoszeń zainteresowanych nimi studentów. Na studiach zawodowych (zaocznych) od 1998 r. prowadzone były dwie specjalności: hodowla zwierząt oraz – wspólnie z Wydziałem Rolniczym – agroturystyka.

Wydział Zootechniczny zmienił nazwę na Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt 1 stycznia 1998 r. Zmiana nazwy była wynikiem realizacji idei rozszerzenia oferty nauczania o biologię stosowaną. W roku akademickim 2001/2002 powołano studia na kierunku rybactwo, a w 2010 r. studia na kierunku bioinformatyka. Studia 4-letnie I stopnia na kierunku rybactwo prowadzono w systemie stacjonarnym w dwóch specjalnościach: rybactwo śródlądowe i ochrona środowiska od 2003 r. Z uwagi na niemożność spełnienia wymogów w zakresie minimum kadrowego studia na kierunku rybactwo zlikwidowano w roku akademickim 2005/2006.

Na Wydziale prowadzone są obecnie 4 kierunki studiów:

- zootechnika – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym: inżynierskie 7-semesterne (w specjalnościach: hodowla zwierząt i agroturystyka, w latach 1994–2004 i hodowla koni i jeździectwo, w latach 2002–2004; w 2004 r. specjalności na I stopniu studiów zniesiono) oraz II stopnia (w specjalnościach: hodowla zwierząt, ochrona środowiska hodowlanego, agroturystyka i rolnictwo ekologiczne, drobiarstwo, produkcja pasz przemysłowych i premiksów oraz w specjalnościach: hodowla zwierząt gospodarskich, hodowla koni i jeździectwo, hodowla zwierząt towarzyszących i wolno żyjących oraz produkcja pasz i doradztwo żywieniowe);
- zootechnika – w systemie niestacjonarnym, dwustopniowym: inżynierskie 8-semesterne oraz magisterskie w specjalnościach: hodowla zwierząt, ochrona środowiska hodowlanego, agroturystyka i rolnictwo ekologiczne, drobiarstwo, produkcja pasz przemysłowych i premiksów w latach 1994–2007 oraz w specjalności hodowla zwierząt gospodarskich od 2008 r.;
- biologia – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym: licencjackie 6-semesterne i magisterskie 4-semesterne (w specjalnościach: biologia człowieka, biologia środowiskowa oraz techniki laboratoryjne w biologii) od 2006 r.; do tego czasu prowadzono studia 5-letnie jednolite 5-letnie studia magisterskie (w specjalności biologia stosowana);
- biologia – w systemie niestacjonarnym, dwustopniowym: licencjackie 6-semesterne od 2010 r.

Prof. M. Kuczaj na zajęciach praktycznych ze studentami w Przedsiębiorstwie Kamieniec Żąbkowski (2008)

- bioinformatyka – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym: licencjackie 6-semestralne od 2010 r.; studia te w pierwszej edycji są finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
- bezpieczeństwo żywności – w systemie stacjonarnym, dwustopniowym, 7-semestralne od 2011 r.

Niezależnie od miejscowych studiów zaocznych Wydział uruchomił w 1994 r. także studia w zamiejscowym punkcie przy Zespole Szkół Rolniczych – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Nysie. Prowadzone były tam dwa pierwsze lata studiów, po czym następne lata kontynuowane były już we Wrocławiu. W 1998 r. studia niestacjonarne zostały także uruchomione (wspólnie z Wydziałem Rolniczym) w Zespole Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Lututowie, w 2000 r. w Zespole Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Szprotawie, a w 2002 r. w Zespole Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Grabonogu. Od 2005 r. zaniechano prowadzenia zajęć w trybie niestacjonarnym poza macierzystą Uczelnią.

Od 1994 r. na Wydziale kontynuowane są 4-letnie stacjonarne studia doktoranckie, zaś od roku 1997 także studia prowadzone systemem niestacjonarnym. Pierwszym kierownikiem studiów doktoranckich został prof. dr hab. Roman Kołacz (do 2002 r.), a obecnie (od 2002 r.) studiami kieruje prof. dr hab. Stanisław Krzywiecki.

Funkcjonujące na Wydziale Studenckie Koła Naukowe: Hodowców Bydła, Hodowców Drobiu, Hydrobiologów, Hodowców Koni, Hodowców Owiec, Hodowców Trzody Chlewnej, Żywienia Zwierząt, Pszczelarzy „Apis”, Zoologów, Kynologów, Teriologów, Genetyków „Marker”, Zoohigieny, Bioinformatyków oraz Antropologów „Juvenis” zrzeszają studentów zainteresowanych działalnością naukową. Studenci włączają się w prace doświadczalne i uczestniczą w obozach naukowych oraz Sejmikach Studenckich Kół Naukowych.

Laboratorium
Oceny i Analiz Mleka
(2011)

INSTYTUTY I KATEDRY

INSTYTUT BIOLOGII

Utworzony został w 2009 r. z połączenia Katedry Zoologii i Ekologii oraz Zakładu Limnologii i Rybactwa. Instytutem kieruje – dr hab. Joanna Mąkol, a jej zastępcą jest dr hab. Ryszard Polechoński. W skład Instytutu wchodzi:

- Zakład Antropologii – kierownik dr hab. Krzysztof Borysławski,
- Zakład Ekologii Kręgowców i Paleontologii – kierownik prof. dr hab. Leonid Rekovets,
- Zakład Hydrobiologii i Akwakultury – kierownik dr hab. Wojciech Dobicki,
- Zakład Systematyki i Ekologii Bezkręgowców – kierownik dr hab. Joanna Mąkol.

W stadium organizacji znajdują się: Muzeum Bioróżnorodności oraz Pracownia Preparatyki.

Aktualnie kadre Instytutu stanowi 17 nauczycieli akademickich, w tym 2 z tytułem profesora, 6 posiadających stopień doktora habilitowanego i 9 ze stopniem doktora.

Zakład Antropologii jest nową jednostką organizacyjną, utworzoną dzięki zatrudnieniu: dr. hab. Krzysztofa Borysławskiego, dr. hab. Barbary Kwiatkowskiej i dr. Jacka Szczurowskiego, byłych pracowników Katedry Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego. W skład Zakładu wszedł również dr Dariusz Nowakowski, antropolog, już wcześniej zatrudniony w Katedrze Zoologii i Ekologii. Na potrzeby Zakładu przeznaczono kilka pomieszczeń w budynku przy ul. Koźuchowskiej 6. Zakład posiada bogaty zbiór kompletnych szkieletów ludzkich. W Zakładzie znajduje się Pracownia Ergonomiczna i Pracownia Osteologiczna.

Zakład Systematyki i Ekologii Bezkręgowców oraz **Zakład Ekologii Kręgowców i Paleontologii** zostały utworzone przez pracowników Katedry Zoologii i Ekologii.

Katedra Zoologii utworzona została w 1951 r. na bazie Zakładu Zoologii Rolniczej i Entomologii Stosowanej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W latach 1970–1982 Katedra wchodziła w skład Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej jako zakład, przy którym w 1972 r. utworzona została Pracownia Mikroskopii Elektronowej. W 1982 r., po rozwiązaniu Instytutu, utworzono Katedrę Zoologii. W 1999 r. pracownię wyłączono z Katedry, tworząc nową wydziałową jednostkę – Pracownię Mikroskopii Elektronowej. W 2002 r. zmieniono nazwę Katedry na Katedra Zoologii i Ekologii.

Pierwszym organizatorem Katedry w ramach Wydziału Zootechnicznego WSR był doc. dr hab. Stanisław Liskiewicz, po nim kierownictwo w 1952 r. objął prof. dr. Eugeniusz Grabda. W 1954 r. na stanowisko kierownika Katedry powołany został prof. dr hab. Stanisław Chudoba, wieloletni dziekan Wydziału Zootechnicznego. W latach 1974–1975 Katedrą kierował doc. dr hab. Stanisław Humiński, a następnie do 1991 r. prof. dr hab. Ryszard Haitlinger. W 1991 r. funkcję kierownika Katedry objęła dr Zofia Czarna, następnie od 1998 do 2001 r. dr hab. Tadeusz Zatwarnicki. W latach 2001–2002 kierownictwo jednostki przejął dziekan prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański, w latach 2002–2003

Pracownicy Katedry Zoologii (1995)

Pracownicy Katedry Limnologii
i Rybactwa (1995)

dr Zofia Czarna, od 2003 do 2004 r. dr Grzegorz Kopij, w latach 2004–2006 ponownie dr Zofia Czarna, a od 2007 r. prof. dr hab. Grzegorz Gabryś.

W Zakładzie zgromadzono liczne zbiory paleontologiczne i w stadium organizacji znajduje się Pracownia Paleontologiczna. Zakład mieści się w budynku przy ul. Chełmońskiego 38c.

Zakład Hydrobiologii i Akwakultury utworzyli pracownicy Zakładu Limnologii i Rybactwa. W Zakładzie, który mieści się w budynku przy ul. Chełmońskiego 38c, funkcjonują: Laboratorium Hydrochemiczne, Pracownia Akwarystyczna oraz Pracownia Hydrobiologiczna.

Zakład utworzony został w 1945 r. jako Katedra Limnologii i Rybactwa na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W latach 1963–1970 przy Katedrze działał Zakład Gospodarki Stawowej. W latach 1970–1981 Katedra wchodziła w skład Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej jako Zakład, w 1982 r. reaktywowano Katedrę Limnologii i Rybactwa. W 2001 r. przekształcono Katedrę w Zakład Limnologii i Rybactwa wchodzący w skład Katedry Higieny Zwierząt i Ichtiologii.

Działalność naukowa Zakładu koncentruje się na zagadnieniach limnologii teoretycznej, przyrodniczych podstawach rybactwa śródlądowego oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem. Wiodącymi tematami realizowanymi w Katedrze są badania nad składem chemicznym wód rzecznych, stawowych i jeziorowych Polski. Organizatorem i pierwszym kierownikiem Katedry (do 1970 r.) był prof. dr hab. Marian Stangenberg, w latach 1970–1982 – kiedy Katedra wchodziła jako Zakład w skład

Pracownicy Instytutu Biologii
(2011)
od lewej siedzą: L. Rekovets,
K. Borysławski, W. Dobicki,
J. Mąkol, R. Polechoński,
B. Kwiatkowska, G. Kopij
od lewej stoją w pierwszym
rzędzie: E. Kowalska,
M. Popiołek, K. Lech,
M. Kowalcze-Lupicka,
M. Marcinkowska, J. Kotońska
A. Bronowska, P. Pokorny,
A. Bieniek, G. Bojanek-Kacaper,
G. Gabryś
stoją w drugim rzędzie:
A. Kłosińska, A. Woźnica,
M. Felska, R. Gocha,
M. Stankowska, M. Sternal,
J. Szczurowski, D. Łupicki,
M. Senze, M. Kowalska-Górska,
A. Zawada, P. Chmielewski

Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej – prof. dr hab. Krystyna Oporowska, w latach 1982–2007 – prof. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek, a następnie dr hab. Wojciech Dobicki.

INSTYTUT HODOWLI ZWIERZĄT

Utworzony został w 2002 r. z połączenia Katedr: Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Hodowli Drobiu, Hodowli Koni, Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych oraz Hodowli Trzody Chlewnej. Instytutem kieruje dyrektor – prof. dr hab. Tadeusz Szulc, a jego zastępcą jest prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła.

W skład Instytutu wchodzi:

- Zakład Hodowli Bydła i Produkcji Mleka – kierownik prof. dr hab. Aleksander Dobicki (do 2003 r.), prof. dr hab. Ryszard Ziemiński (2003–2005), a od 2005 r. prof. dr hab. Tadeusz Szulc;
- Zakład Hodowli Drobiu – kierownik prof. dr hab. Bronisława Chełmońska (do 2005 r.), dr hab. Ewa Łukaszewicz (od 2005 r.);
- Zakład Hodowli Koni i Jeździectwa – kierownik prof. dr hab. Henryk Geringer (do 2007 r.), dr hab. Ewa Jodkowska (od 2007 r.);
- Zakład Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych – kierownik prof. dr hab. Janusz Kuźniewicz (do 2006 r.), prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła (od 2006 r.);
- Zakład Hodowli Trzody Chlewnej, kierownik prof. dr hab. Stanisław Jasek.

Od lipca 2003 do marca 2006 r. obowiązki dyrektora Instytutu pełniła prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła, gdyż prof. Tadeusz Szulc pełnił w tym okresie funkcję wiceministra (podsekretarza i sekretarza stanu) w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu.

W Instytucie utworzono laboratorium oceny i analiz mleka, utworzono pracownię oceny skór, pracownię oceny jaj, pracownię oceny i analiz mięsa oraz pracownię mikrobiologii i genetyki molekularnej. Instytut użytkuje wiwarium dydaktyczne (drób, małe przeżuwacze, króliki). Instytut nadzoruje też Rolniczą Stację Górską w Radomierzu o pow. blisko 300 ha, prowadzącą hodowlę bydła mięsnego (ok. 100 krów matek) na trwałych użytkach zielonych, a także fermę krów mlecznych w Swojcu (ok. 100 krów mlecznych). Z inicjatywy prof. Tadeusza Szulca w 1998 r. zmodernizowano fermę krów mlecznych w Swojcu, odbudowano i powiększono stado krów. W latach 2007–2011 zmodernizowano budynek administracyjny i wszystkie obiekty inwentarskie w Radomierzu. W 2009 r. oddano do użytku po całkowitej przebudowie wiwarium dla ptaków przy ul. Kożuchowskiej. W 2011 r. oddano do użytku nowoczesne wiwarium dla ptaków i wiwarium dla małych przeżuwaczy w Swojcu stanowiące nowoczesną bazę dydaktyczną i naukową. W latach 2003–2009 w Instytucie funkcjonowała Pracownia Organizacji Hodowli Zwierząt, a po jej rozwiązaniu kierownik – prof. dr hab. Andrzej Filistowicz wszedł w skład kadry naukowej Zakładu Hodowli Bydła i Produkcji Mleka.

Kadrę nauczycieli akademickich Instytutu stanowi 24 nauczycieli akademickich, w tym 7 z tytułem profesora, 7 posiadających stopień doktora habilitowanego i 10 ze stopniem doktora. W pracach Instytutu aktywny udział biorą emerytowani profesorowie: prof. dr hab. Bronisława Chełmońska, prof. dr hab. Andrzej Hibner, prof. dr hab. Jerzy Juszczak, prof. dr hab. Janusz Kuźniewicz, prof. dr hab. Wiesław Poznański i prof. dr hab. Ryszard Ziemiński.

Instytut prowadzi studia podyplomowe: „Hodowla koni i jeździectwo”, „Naukowe podstawy treningu koni” oraz „Planowanie i organizacja hodowli zwierząt”, a także kursy: „Towaroznawstwo skór garbarskich i futrzarskich” wraz z SITR NOT Oddział Wrocław

(z możliwością uzyskania kwalifikacji w zakresie oceny oraz wyceny skór garbarskich i futerkowych, a także okrywy włosowej) i z zakresu „Chemia i analizy mleka”.

Historia **Zakładu Hodowli Bydła i Produkcji Mleka** sięga roku 1945, kiedy to w ramach Katedry Szczegółowej Hodowli i Nauki o Żywieniu Zwierząt utworzonej na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej jej organizator i kierownik prof. dr Tadeusz Konopiński tworzył zręby Wydziału Rolnictwa i nauk zootechnicznych we Wrocławiu. W 1952 r., już na WSR i powołanym tu Wydziale Zootechnicznym, utworzony został Zakład Hodowli Bydła i Koni wchodzący w skład Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt. Kierownikiem Katedry i Zakładu do chwili odejścia w roku 1965 na emeryturę był prof. Tadeusz Konopiński, następnie jego uczeń, wówczas docent dr hab. Jerzy Juszcak. W okresie instytutowej struktury Wydziału (lata 1970–1982) jednostka ta, jako Zakład Hodowli Bydła, Koni i Owiec, funkcjonowała w ramach Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej. W 1982 r. powołana została samodzielna Katedra o dzisiejszej nazwie. Kierownikiem jej do 1994 był prof. dr hab. Jerzy Juszcak, następnie prof. dr hab. Ryszard Ziemiński, prof. dr hab. Aleksander Dobicki, a obecnie prof. dr hab. Tadeusz Szulc.

Główne kierunki badań kontynuowanych w Zakładzie koncentrują się na zagadnieniach genetycznego i środowiskowego uwarunkowania cech użytkowych bydła, zastosowania metod doskonalenia bydła oraz optymalizacji produkcji mleka i żywca wołowego, wykorzystania różnych metod krzyżowania oraz systemów odchowu cieląt z uwzględnieniem uwarunkowań ich odporności immunologicznej. W dziedzinach tych

Zespół pracowników Katedry Hodowli Bydła i Produkcji Mleka (1995)

Zakład Hodowli Bydła i Produkcji Mleka (2011)

od lewej w pierwszym rzędzie:
M. Adamski, A. Zachwieja, J. Juszcak,
T. Szulc, R. Ziemiński, A. Filistowicz, M.
Kuczaj
w drugim rzędzie:
A. Wieliczko, A. Łoza, D. Soltysik,
M. Lenarska, K. Paczyńska,
K. Głowacka, J. Tumanowicz,
A. Tomaszewski
w trzecim rzędzie:
M. Warchałowski, A. Zielak-Steciwno
I. Newlacił, M. Demkowicz
E. Pecka, A. Twardowska-Golębowska,
K. Walkowiak, E. Stosiak, K. Czyż

Zakład współpracuje z ośrodkami zagranicznymi (Uniwersytety w Rostocku, Giessen, Brnie, Nitrze) oraz był organizatorem 18 konferencji naukowych, w tym 13 międzynarodowych.

W Zakładzie funkcjonują: Laboratorium Oceny i Analiz Mleka, Laboratorium Oceny i Analiz Mięsa oraz Pracownia Mikrobiologii i Genetyki Molekularnej.

Aktualnie w Zakładzie zatrudnionych jest 7 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów, 3 doktorów habilitowanych i 2 doktorów.

Zakład Hodowli Drobiu utworzony został w 1953 r. jako Zakład wchodzący w skład Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt (w latach 1970–1982 Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej), uzyskał w 1982 r. status Katedry o nazwie Katedra Hodowli Drobiu i Drobno Inwentarza z Pracownią Hodowli Pszczół i Owadów Użytkowych, od 1993 r. o nazwie Katedra Hodowli Drobiu.

Działalność naukowa i dydaktyczna Zakładu koncentruje się na problemach rozrodu ptaków, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących doskonalenia metod pobierania nasienia i unasienniania, badania zdolności reprodukcyjnej samców różnych gatunków ptaków domowych i dzikich, krzyżowania różnych gatunków i ras ptaków, wpływu czynników środowiskowych (szczególnie długości fal świetlnych) na zdolność reprodukcyjną ptaków, doskonalenia biotechnologicznych metod tworzenia rezerwy genetycznej, obejmujących głównie metody mrożenia nasienia oraz komórek blastomeryalnych różnych gatunków ptaków.

W Zakładzie funkcjonują: Laboratorium Hodowli Zarodków, Laboratorium Oceny Jaj, Pracownia Biologicznej Analizy Lęgów i Pracownia Kriokonserwacji.

Pierwszym organizatorem Katedry (wówczas Zakładu) i jego kierownikiem w latach 1953–1974 był

Pracownicy Katedry Hodowli Drobiu
(1995)

Zakład Hodowli Drobiu
(2011)

od lewej w pierwszym rzędzie:
A. Jerysz, E. Łukaszewicz,
B. Dymkowska
w drugim rzędzie:
J. Krzycki, J. Zawadzka,
M. Chrzanowska, A. Kowalczyk

z-ca prof. dr Ludwik Szopa, od 1975 r. prof. dr hab. Bronisława Chełmońska, a od 2004 r. dr hab. Ewa Łukaszewicz.

Aktualnie w Zakładzie zatrudnionych jest 3 nauczycieli akademickich i 2 doktorów.

Zakład Hodowli Koni i Jeździectwa powołany został jako samodzielna Katedra w 1995 r. Powstał na bazie działającego od 1945 r. zespołu dydaktyczno-naukowego hodowli koni, początkowo w ramach Katedry Szczegółowej Hodowli i Nauki o Żywieniu Zwierząt (1945–1951), później Zakładu Hodowli Bydła i Koni, wchodzącego w skład Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt (1951–1970), następnie Zakładu Hodowli Bydła, Koni i Owiec w Instytucie Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej (1970–1982) oraz od 1982 r. aż do chwili powołania Katedry jako samodzielnego Zakładu Hodowli Koni.

Organizatorem dyscypliny hodowli koni był pracujący pod kierownictwem profesora Tadeusza Konopińskiego dr Bolesław Łukomski (1945–1950), następnie dr Stanisław Detkens (1950–1961), mgr Jan Wojciechowski (1962–1966), mgr Stanisław Łukomski (1967), mgr Krzysztof Gwara (1967–1969) i do 1995 r. – prof. dr hab. Zygmunt Sobczak, kiedy na stanowisko kierownika Katedry powołany został prof. dr hab. Henryk Geringer de Oedenberg. Od 2009 r. Katedrę prowadzi dr hab. Ewa Jodkowska.

Działalność naukowa jednostki koncentrowała się początkowo na podstawowych zagadnieniach chowu i hodowli koni, szczególnie programów hodowli koni śląskich, parametrów genetycznych i fenotypowych koni pełnej i czystej krwi oraz żywienia koni wyścigowych i roboczych. W ostatnich latach główny przedmiot badań dotyczy szacowania wartości użytkowej i hodowlanej koni sportowych oraz wyścigowych, efektywności użytkowania rozplodowego koni, zagadnień termoregulacji, behawioru, hodowli zachowawczej koni huculskich, a także rekreacji konnej.

Aktualnie w Zakładzie zatrudnionych jest 4 nauczycieli akademickich, w tym 1 profesor, 1 doktor habilitowany i 2 doktorów.

Pracownicy Katedry Hodowli Koni
(1995)

Zakład Hodowli Koni i Jeździectwa
od lewej na dole: Ewa Jodkowska,
Henryk Geringer de Oedenberg,
Ewa Walkowicz
od lewej na górze: Ewelina Jagła,
Justyna Śpiewak, Ewa Formicka,
Maciej Dobrowolski
(2011)

Zakład Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, jako samodzielna Katedra, powołany został w 1982 r. Wcześniej (w 1952 r.) utworzony został w ramach Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt – Zakład o takiej samej nazwie, organizatorem którego i kierownikiem był zastępca prof. dr Marian Juny. W strukturze instytutowej Wydziału (lata 1970–1982) jednostka ta mieściła się jako grupa naukowo-dydaktyczna w ramach Zakładu Hodowli Bydła, Koni i Owiec (kierownik prof. dr hab. Jerzy Juszcak), wchodzącego w skład Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej. Od roku 1966 Zakładem, później wspomnianą grupą naukowo-dydaktyczną, a następnie Katedrą, kierował najbliższy współpracownik prof. Junego i współorganizator Zakładu doc. dr Jan Stefanowicz. Po jego przejściu na emeryturę kierownictwo Katedry przejął prof. dr hab. Janusz Kuźniewicz (1990–2006), a od 2006 r. prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła.

Obok działalności dydaktycznej w Zakładzie realizowane były badania dotyczące zagadnień stymulowania użyteczności mięsnej i wełnistej owiec, poprawy wskaźników rozrodu, ekonomicznych aspektów produkcji owczarskiej i zwierząt futerkowych, optymalizacji pracy hodowlanej tych gatunków oraz kompleksowej oceny skór i okrywy włosowej zwierząt futerkowych, a także badania nad składem i prozdrowotnymi właściwościami siary, mleka i mięsa owiec, które z dużymi sukcesami prowadzi prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła.

W Zakładzie funkcjonuje Pracownia Oceny Skór.

Aktualnie w Zakładzie zatrudnionych jest 6 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów, 1 doktor habilitowany i 3 doktorów.

Pracownicy Katedry Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych (1995)

Zakład Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych (2011)
od lewej:
P. Nowakowski, K. Janiszewska,
K. Chudoba, M. Janczak,
R. Bodkowski, B. Patkowska-Sokoła,
A. Ćwikła, J. Jabłońska-Gierlicz,
M. Howis, G. Kuźniewicz

Pracownicy Katedry Hodowli
Trzody Chlewnej (1995)

Zakład Hodowli Trzody Chlewnej jako samodzielna Katedra powołany został w 1982 r. na bazie istniejącego formalnie od 1952 r., a faktycznie od 1945 r. Zakładu, funkcjonującego do 1970 r. w ramach początkowo Katedry Szczegółowej Hodowli i Nauki o Żywieniu Zwierząt Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki, później Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt Wydziału Zootechnicznego WSR, a od 1970 do 1982 r. w ramach Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej. Zakład organizował dr Jerzy Kotliński, uczeń profesora Tadeusza Konopińskiego, wieloletni kierownik Zakładu i Katedry oraz dyrektor Instytutu, w następnych latach doktor habilitowany, docent i profesor tytularny. Po przejściu prof. Kotlińskiego na emeryturę w 1990 r. kierownictwo Katedry objął jego uczeń prof. dr hab. Wiesław Poznański, a po nim w 1997 r. prof. dr hab. Stanisław Jasek.

Działalność naukowa i dydaktyczna Zakładu i Katedry ukierunkowana była na zagadnienia chowu i hodowli świń, ze szczególnym uwzględnieniem ich fermowego utrzymania, wychowu prosiąt, stosowania różnych preparatów i mieszanek mineralnych w wychowie prosiąt, metod poprawy płodności i plenności macior.

Aktualnie w Zakładzie zatrudnionych jest 4 nauczycieli akademickich, w tym 1 profesor, 2 doktorów habilitowanych i 1 doktor.

Zakład Hodowli Trzody Chlewnej
(2011)

od lewej w pierwszym rzędzie:
P. Gajewczyk, S. Jasek,
W. Poznański
w drugim rzędzie:
J. Akińcza, A. Jankowska,
D. Knecht, A. Rak

KATEDRA GENETYKI I OGÓLNEJ HODOWLI ZWIERZĄT

Utworzona w 1946 r. jako Zakład Doświadczalnej Hodowli i Genetyki Zwierząt, a od 1949 r. Katedra Ogólnej Hodowli Zwierząt Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W 1951 r. weszła w skład Wydziału Zootechnicznego. W latach 1970–1982 włączona jako Zakład Genetyki i Metod Doskonalenia Zwierząt do Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej, a od 1982 r. – samodzielna Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt.

Działalność naukowa i dydaktyczna Katedry koncentruje się na problemach zastosowań genetyki w hodowli zwierząt, metod oceny wartości hodowlanej, oceny genetycznego i środowiskowego uwarunkowania cech użytkowych, oceny trendów genetycznych i fenotypowych w populacjach zwierząt, optymalizacji programów hodowlanych, systemów komputerowych wspomagających pracę hodowlaną w populacjach bydła i zwierząt futerkowych, metod krzyżowania, a także endokrynnej reakcji zwierząt na stres, oceny skażonego środowiska na reprodukcję, użytkowość i stan zdrowia, oceny zachowania się zwierząt w warunkach fermowych oraz ochrony zasobów genowych zwierząt.

Organizatorem Zakładu i Katedry był prof. dr hab. Tadeusz Olbrycht, genetyk i prekursor inseminacji zwierząt w Polsce. Kierownictwo Katedry przejął po nim w 1965 r. prof. dr hab. Bolesław Nowicki, kontynuator myśli naukowych profesora Olbrychta i inicjator nowych kierunków w działalności Katedry, autor wielu podręczników i książek. W latach 1994–2009 Katedrą kierował prof. dr hab. Bolesław Żuk, a od 2009 r. kieruje nią dr hab. Heliodor Wierzbicki.

Pracownicy Katedry Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt (1995)

Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt (2011)
od lewej w pierwszym rzędzie:
M. Moska, A. Sroczyńska-Kiałka,
Zofia Kulisiewicz, J. Węgrzyn,
K. Sieńko, E. Pawlina
w drugim rzędzie:
M. Zatoń-Dobrowolska, D. Djurdjevac,
J. Szyda, H. Wierzbicki,
I. Zwolińska-Bartczak

Do osiągnięć naukowych Katedry zaliczyć należy wyhodowanie nowej rasy gołębi (Mięsne Wrocławskie), wdrożenie programu hodowli bydła rasy czerwono-białej oraz opracowanie i wdrożenie kilku programów wspomagających pracę hodowlaną (Rebu, Welsh Black, Lisy, Aukcja, Nutrex).

W Katedrze funkcjonuje Pracownia Biologii Molekularnej i Cytogenetyki, wiwarium, w którym prowadzone są prace hodowlane na gołębiach mięsnych oraz studia podyplomowe z zakresu pielęgniarstwa i chowu zwierząt towarzyszących.

Aktualnie kadre Katedry stanowi 13 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów, 3 doktorów habilitowanych i 8 doktorów.

KATEDRA HIGIENY ŚRODOWISKA I DOBROSTANU ZWIERZĄT

Utworzona na bazie powstałej w 1945 r. Katedry Małych Zwierząt Użytkowych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W skład Wydziału Zootechnicznego WSR wchodzi od 1952 r. jako Katedra Zoohigieny, w latach 1970–1982 jako Zakład Zoohigieny w ramach Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej, następnie jako samodzielny Zakład i Katedra. W 1993 r. zmienia nazwę na Katedrę Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego. Od 1995 r. funkcjonuje w Katedrze pracownia pszczelarstwa.

Działalność naukowa Katedry koncentruje się na zagadnieniach oddziaływania czynników środowiskowych na funkcje fizjologiczne, zdrowotność i produktywność zwierząt gospodarskich, technologicznych i technicznych metodach optymalizacji warunków utrzymania zwierząt w budynkach inwentarskich. Inne ważniejsze nurty badawcze to ocena wpływu skażeń przemysłowych na zwierzęta gospodarskie, zastosowanie naturalnych dodatków mineralno-organicznych i biostymulatorów w profilaktyce chowu cieląt, prosiąt, owiec i drobiu oraz metody utylizacji odpadów z przemysłu rolnospożywczego.

Organizatorem i kierownikiem, początkowo Katedry Małych Zwierząt Użytkowych, a później Katedry Zoohigieny, był inicjator tej dyscypliny na uczelniach rolniczych w Polsce i twórca naukowej szkoły zoohigieny i współzałożyciel Międzynarodowego Towarzystwa Higieny Zwierząt (ISAH) – prof. dr hab. Mieczysław Cena. Po nim w latach 1984–1988 – prof. dr hab. Anatol Grzegorzak, a następnie prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański. Ze szkoły naukowej prof. Mieczysława Ceny wyszli późniejsi profesorowie innych uczelni, znani w dziedzinie zoohigieny i ekologii: Tomasz Janowski (Kraków), Zbigniew Czajkowski (Szczecin), Marek Gregorczyk (Gliwice) i Włodzimierz Jeziński (Warszawa).

Aktualnie kadre nauczycieli akademickich w Katedrze stanowi 8 nauczycieli, w tym 3 profesorów, 1 doktor habilitowany i 4 doktorów.

W Katedrze funkcjonuje Laboratorium Biochemiczne, Pracownia Pszczelarska i Pracownia Ekotoksykologiczna oraz studia podyplomowe „Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy”.

Pracownicy Katedry Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego (1995)

Katedra Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt (2011)
od lewej w pierwszym rzędzie:
R. Kupczyński, A. Roman,
Z. Dobrzański, R. Kolacz,
W. Janeczek, M. Korczyński,
P. Cwynar
w drugim rzędzie:
M. Durkalec, S. Opaliński,
M. Skiba, M. Zabłocka,
A. Bubel, A. Burek,
A. Tronina, E. Popiela

KATEDRA ŻYWIENIA ZWIERZĄT I PASZOZNAWSTWA

Utworzona w 1951 r. jako Katedra Żywienia Zwierząt w wyniku podziału Katedry Szczegółowej Hodowli i Żywienia Zwierząt na dwie odrębne jednostki organizacyjne Wydziału Zootechnicznego. W strukturze instytutowej, wprowadzonej w 1970 r., powstał Instytut Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej, w skład którego wszedł Zakład Paszoznawstwa. Od 1982 r. funkcjonuje jako samodzielna Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej.

Kierunki badawcze Katedry obejmują zagadnienia fizjologicznych podstaw zmniejszenia zużycia pasz u bydła, świń i drobiu, stosowania substancji biologicznie czynnych w celu poprawy wskaźników produkcyjnych zwierząt, systemów żywienia bydła w warunkach Dolnego Śląska, gospodarki mineralnej u zwierząt, jakości białka i możliwości zmniejszenia emisji azotu do środowiska, wartości pokarmowej i produkcyjnej trwałych użytków zielonych oraz systemów żywienia krów i cieląt dostosowanych do systemu INRA.

Organizatorem Katedry na Wydziale Zootechnicznym był jej pierwszy kierownik, prof. dr hab. Zygmunt Ruszczyc, wybitny doświadczalnik, autor pierwszego podręcznika akademickiego w Polsce z zakresu doświadczalnictwa zootechnicznego i inicjator włączenia tego przedmiotu do programu studiów zootechnicznych. W 1984 r. kierownictwo Katedry objął prof. dr hab. Jerzy Preś,

Pracownicy Katedry Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa (1995)

wybitny specjalista w dziedzinie żywienia bydła, po nim w 1990 r. prof. dr hab. Dorota Jamroz, a w 2009 r. – prof. dr hab. Stefania Kinal.

Znaczący wkład pracy w rozwój Katedry wnieśli jej byli pracownicy: doc. dr hab. Władysław Nadwyczawski, specjalista w dziedzinie paszoznawstwa oraz prof. Zofia Fritz.

Pracownicy Katedry są autorami podręczników akademickich: „Żywienie zwierząt i Paszoznawstwo” (5 wydań), „Doświadczalnictwo zootechniczne” (3 wydania) autorstwa prof. Ruszczyca oraz „Kozy. Chów i Hodowla” (2 wydania) autorstwa prof. Jamroz, a także trzypiętomowego podręcznika z zakresu żywienia i paszoznawstwa pod redakcją prof. Jamroz.

W Katedrze funkcjonuje Laboratorium Analityczne, w którym znajdują się następujące pracownie: Analiz Podstawowych, Biochemiczna, Składników Mineralnych, Aminokwasów, Oznaczania Tłuszczów, Chromatografii Gazowej, a ponadto Katedra dysponuje wivarium dla drobiu i szczurów laboratoryjnych, także organizują się studia podyplomowe z zakresu produkcji pasz przemysłowych i premiksów oraz doradztwa żywieniowego.

Aktualnie Katedra zatrudnia 11 nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów tytularnych, 4 doktorów habilitowanych i 4 doktorów.

Katedra Żywienia Zwierząt
i Paszoznawstwa (2011)

siedzą od lewej:

J. Preś, D. Jamroz, S. Kinal,
A. Szyszowska, A. Korniewicz,
B. Fuchs, S. Krzywiecki

od lewej stoją w pierwszym rzędzie:

K. Koźlik, J. Orda, A. Wiliczek,
T. Hilawczuk, A. Szuba-Trznadel,
A. Deptuszevska, R. Bodarski

stoją w drugim rzędzie:

J. Kubizna, M. Słupczyńska,
K. Sierżant, T. Madej,
A. Majewska-Pinda, A. Lembas,
M. Stadnicka

stoją w trzecim rzędzie:

J. Kubizna, J. Skorupińska,
W. Łuczak, M. Zielińska,
A. Słowińska, M. Pora

PRACOWNIA MIKROSKOPII ELEKTRONOWEJ

Pracownia została powołana przy Katedrze Zoologii w 1969 r. Pierwszym wyposażeniem pracowni były wypożyczone z Instytutu Chemii Organicznej PAN w Warszawie: mikroskop elektronowy „Elmi 2” oraz ultramikrotom.

Na pierwszego kierownika pracowni została powołana dr Ryszarda Turska, pracownik dydaktyczny Katedry Zoologii, która kierowała jednostką do 1979 r. W latach 1980–2007 pracownią kierowała dr Zofia Czarna, a od 2008 r. kierownikiem jest dr Krzysztof Marycz.

W 1974 r. pracownię wyposażono w mikroskop transmisyjny (TEM) „BS 613”, dwa ultra mikrotomy BS 490A oraz napyłarkę, w 1979 r. zakupiono mikroskop rastrowy (skaningowy SEM) „BS 300”. Obecnie Pracownia jest wyposażona w 4 mikroskopy elektronowe (2 – TEM i 2 – SEM).

W pracowni badane są preparaty w zakresie: budowy ultrastruktur komórkowych oraz tkanek roślinnych i zwierzęcych w stanach fizjologicznych i patologicznych, morfologii organizmów jednokomórkowych, chemizmu komórki na poziomie ultrastrukturalnym, ultrastruktury mleka, krwi, gleby, skał, minerałów budowlanych, stopów metali, tworzyw sztucznych itp. oraz analizy składu pierwiastkowego próbek utrwalanych standardowo lub zamrożonych w ciekłym azocie.

Pracownia Mikroskopii Elektronowej w 2002 r. na wniosek prof. Tadeusza Szulca została przeniesiona z ul. Norwida do nowego obiektu przy ul. Kożuchowskiej. Aktualnie zatrudnia 4 pracowników.

WYDZIAŁOWE BIURO OBSŁUGI PROJEKTÓW UNIJNYCH

Powołane zostało w 2010 r. do obsługi projektów realizowanych przez jednostki organizacyjne Wydziału, a finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Nadzór nad biurem sprawuje dziekan, a w skład biura wchodzi pracownicy zatrudnieni na okres zamknięty w ramach projektów realizowanych ze środków unijnych.

W 2009 r. Wydział opracował projekt „Bioinformatyka – rozwój oferty dydaktycznej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, który został pozytywnie oceniony i skierowany do finansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt o wartości ok. 4,8 milionów złotych realizowany jest w latach 2010–2014.

Wydziałowe Biuro Obsługi Projektów Unijnych mieści się w budynku przy ul. Chełmońskiego 38c i zatrudnia aktualnie 7 osób.

Wydziałowe Biuro Obsługi Programów Unijnych (2011)
od lewej:

R. Rapacz, D. Djurdjevac,
A. Misztal-Wytrykus, E. Pawlina,
Z. Wojtków, A. Zachwieja,
K. Brzazgoń-Dzięcioł, M. Łukaszewicz,
M. Filistowicz, K. Łukaszewicz

Członkowie Rady Wydziału z tytułem naukowym profesora

1945	prof. zw. dr hab. Tadeusz Konopiński †	1990	prof. zw. dr hab. Zofia Fritz †
1946	prof. dr hab. Bronisław Janowski †		prof. dr hab. Tadeusz Szulc
	prof. zw. dr hab. Tadeusz Olbrycht †		prof. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojaczek
1952	prof. zw. dr hab. Eugeniusz Grabda †		prof. dr hab. Bolesław Żuk
1957	prof. zw. dr hab. inż. Marian Stangenberg †	1991	prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański
1965	prof. zw. dr hab. Mieczysław Cena †		prof. dr hab. Stefan Jaczewski †
1971	prof. zw. dr hab. Stanisław Chudoba †	1992	prof. dr hab. Andrzej Filistowicz
1975	prof. zw. dr Marian Juny †		prof. dr hab. Stanisław Krzywiecki
1978	prof. zw. dr hab. Jerzy Juszcak	1994	prof. dr hab. Stanisław Jasek
	prof. zw. dr hab. Bolesław Nowicki	1995	prof. dr hab. Bożena Chudoba-Drozdowska †
1980	prof. zw. dr hab. Jerzy Kotliński †		prof. dr hab. Roman Kołacz
	prof. zw. dr hab. Jerzy Preś	1996	prof. dr hab. Henryk Geringer de Oedenberg
1982	prof. dr hab. Aleksander Dobicki †		prof. dr hab. Janusz Kuźniewicz
	prof. dr hab. Anatol Grzegorzak †	1997	prof. dr hab. Edward Pawlina
	prof. dr hab. Ryszard Ziemiński	1998	prof. dr hab. Bogusław Fuchs
1983	prof. dr hab. Dorota Jamroz	1999	prof. dr hab. Andrzej Hibner
1984	prof. zw. dr hab. Krystyna Oporowska †		prof. dr hab. Witold Janeczek
1986	prof. dr Jan Nowakowski †	2000	prof. dr hab. Bożena Patkowska-Sokoła
1987	prof. dr hab. Zygmunt Sobczak †	2002	prof. dr hab. Barbara Kosowska
1988	prof. dr hab. Bronisława Chełmońska	2006	prof. dr hab. Stefania Kinal
	prof. zw. dr hab. Władysław Strojny †		prof. dr hab. Grzegorz Gabryś
1989	prof. dr hab. Ryszard Haitlinger	2009	prof. dr hab. Piotr Nowakowski
	prof. dr hab. Wiesław Poznański	2010	prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz

Rada Wydziału (2011) od lewej siedzą w pierwszym rzędzie: D. Jamroz, J. Juszcak, A. Wiliczkiewicz, E. Łukaszewicz, A. Filistowicz, E. Pawlina, R. Ziemiński, W. Poznański stoją: M. Kuczaj, Z. Dobrzański, A. Zachwieja, G. Gabryś, K. Chudoba, T. Szulc, M. Adamski, D. Knecht, S. Jasek, P. Gajewczyk, W. Łuczak, P. Pokorny, J. Orda, A. Szyszkowska, A. Bieniek, E. Jodkowska, M. Chrzanowska, K. Pogoda-Sewerniak, W. Dobicki, B. Fuchs, B. Kwiatkowska, H. Geringer de Oedenberg, S. Kinal, P. Cwynar, J. Mąkol, S. Krzywicki, R. Polechoński, M. Zatoń-Dobrowolska, P. Nowakowski, A. Roman, R. Kupczyński

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego

- 1973 Stanisław Kamiński
Jan Głapś
- 1974 Aleksander Dobicki
Zygmunt Sobczak
Ryszard Ziemiński
- 1975 Dorota Jamroz
Bolesław Żuk
- 1976 Ludosław Drelichowski
Stelina Maultz
Wiesław Poznański
- 1977 Henryk Chmielnik
Adolf Korniewicz
Tadeusz Straszewski
- 1978 Henryk Geringer de Oedenberg
Stefan Jaczewski
Jacek Rączkiewicz
Elżbieta Szulkowska-Wojaczek
Aleksander Walkiewicz
- 1979 Tadeusz Szulc
- 1980 Lewter Szyszczowski
- 1981 Jan Adamczyk
Kazimierz Filuś
Ryszard Grabowski
- 1983 Zbigniew Dobrzański
- 1984 Stanisław Krzywiecki
- 1985 Roman Kołacz
- 1986 Bożena Chudoba-Drozdowska
- 1987 Andrzej Filistowicz
Stanisław Jasek
- 1989 Maria Brzezińska
Bogusław Fuchs
Witold Janeczek
Janusz Kuźniewicz
Jerzy Monkiewicz
- 1990 Jan Marek
Bożena Patkowska-Sokoła
- 1991 Andrzej Hibner
- 1992 Edward Pawlina
- 1993 Barbara Kosowska
- 1996 Ryszard Skrzypek
- 1997 Alina Schleicher
Adam Traczykowski
- 1999 Stefania Kinal
Zbigniew Paluszak
Hanna Sawa
- 2000 Piotr Przysiecki
- 2001 Wacław Łuczak

Dziekan i prodziekani (2011)
od lewej: E. Pawlina, E. Łukaszewicz,
A. Filistowicz, A. Wiliczekiewicz

Pracownicy dziekanatu (2011)
od lewej: A. Pustul, B. Małyska-Strzała, E. Urbajtł,
E. Jędrzejewska, E. Zaremba, L. Jędras, T. Zygadlik

2002	Piotr Nowakowski Paweł Gajewczyk Wiesława Orowicz		Zygmunt Usyduś Halina Olszewska Ewa Jodkowska
2003	Krystyn Chudoba Marian Kuczaj Ewa Łukaszewicz	2007	Janusz Orda Heliodor Wierzbicki Andrzej Wiliczekiewicz
2005	Agnieszka Szyszkowska Damian Knecht Daniel Korniewicz	2008	Anna Rząsa Wojciech Kruszyński
	Ewa Szarska Andrzej Zachwieja Joanna Szyda	2009	Adam Roman
		2010	Grzegorz Skiba
		2011	Maciej Adamski

Pracownicy Wydziału habilitujący się w innych ośrodkach naukowych

2006	Ryszard Polechoński Wojciech Dobicki	2007	Grzegorz Kopij
		2008	Joanna Mąkol

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora

1958	Stanisław Detkens	1963	Konstanty Czapski
1959	Alfred Ziętkowski		Halina Gałuszka
1960	Włodzimierz Borowski Tadeusz Buczma Borys Hrycyk Józef Jakubski Jerzy Juszcak Wanda Kłosowicz Jan Nowakowski Zofia Nowicka Bolesław Nowicki Henryk Sidor Zygmunt Sobczak Adam Solski Jan Stefanowicz	1964	Zenon Kijak Feliks Majdański Zbigniew Pasierbski Wiesław Poznański Andrzej Żółkiewski Bronisława Chełmońska Henryk Chmielnik Jan Glapś Franciszek Klocek Benedykt Musiał
1961	Zofia Fritz Jan Grabowski Stanisław Kamiński Jan Mazarski Mieczysław Nowak Maria Pawlaczyk-Szpila	1965	Jan Adamczyk Kazimierz Gacek Aleksander Króliczek Antoni Nowakowski Marian Roj Mieczysław Skrzypek Władysław Szulc Jerzy Tabiszewski
1962	Krystyna Bielińska Kazimierz Bieliński Irena Górka Krystyna Karlińska Jerzy Malinowski Adam Mazanowski Teresa Smolińska Józef Romer	1966	Bolesław Czyrek Halina Łappa Julian Skowron Marian Trendota Zygmunt Walczak
		1967	Maria Adamczyk Tadeusz Bąk Jadwiga Gołachowska Dorota Jamroz

- Henryk Kocjan
Kornel Ludyga
Alojzy Rojkowski
1968 Karol Adamik
Konstanty Bortkiewicz
Franciszek Dejneka
Aleksander Dobicki
Zbigniew Leroch
1970 Elżbieta Szulkowska-Wojaczek
Bożena Chudoba-Drozdowska
Janina de Ciechomski-Dziekońska
Stefan Jaczewski
Stelina Maultz
1971 Karolina Kozłowska
Józef Namiotkiewicz
Czesław Pilecki
Lewter Szyszkowski
Feliks Woźniak
1972 Bolesław Dąbrowski
Stanisław Gawlik
Henryk Geringer de Oedenberg
Teresa Gwara
Stanisław Jasek
Aleksander Kowalski
Janusz Kuźniewicz
Zdzisław Rutkowski
Tadeusz Straszewski
1973 Romualda Arciszewska
Józef Filar
Dominik Mrówczyński
Mariusz Ruda
Tadeusz Szulc
1974 Wiesław Kołodziej-Dębowska
Stefan Konopka
1975 Zbigniew Dobrzański
Jerzy Fedorski
Genowefa Kalinowska
Józef Kamiński
Stanisław Krzywiecki
Jerzy Kwaśniewski
Alina Piech
Tadeusz Stadnicki
Zofia Wacek-Iwanicka
1976 Magd Eldeen Eldaly Ahmed
Henryk Caputa
Andrzej Filistowicz
Bogusław Fuchs
Mikołaj Hulewicz
Wacław Łuczak

Dziekan prof. dr hab. Andrzej Filistowicz wręcza dyplom doktorski dr. Elżbiecie Gorajewskiej

Prodziekan prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz wręcza dyplom ukończenia studiów absolwentce kierunku biologia

Mgr inż. Małgorzata Woźniak, absolwentka
kierunku zootechnika

Uroczyste absolutorium

Stoją od lewej: Adam Roman, Leonid Rekovets, Barbara Kosowska, Ewa Jodkowska,
Dorota Jamroz, Janusz Orda, Tadeusz Szulc, Marian Kuczaj, Ryszard Polechoński,
Stefania Kinal, Krystyn Chudoba (2010)

- Jan Marek
Anna Wojsyk-Kuźniewicz
1977 Andrzej Hibner
Roman Kołacz
1978 Witold Gawęcki
Anna Weinmann
1979 Krystyna Gawęcka
Ewa Jodkowska
Stefania Kinal
Alicja Mazanowska
Andrzej Pałasz
Edward Pawlina
Agnieszka Szyszkowska
Andrzej Tomaszewski
Anna Woroniecka-Stasiak
1980 Ewa Bodak-Koszalka
Wiesław Dykiel
Paweł Gajewczyk
Elżbieta Kluczek
Władysław Konarski
Jerzy Krzywda
Bożena Patkowska-Sokoła
1981 Krystyn Chudoba
Antoni Czechura
Henryka Gronek
Janusz Orda
Jacek Terpiłowski
Irena Zwolińska-Bartczak
1982 Ewa Bock-Szarska
Jolanta Jabłońska
Jan Turek
1983 Jolanta Skorupińska
1984 Andrzej Ćwikła
1985 Ewa Łukaszewicz
Stanisław Prądyński
Sławomira Zalewska
Adam Zarzycki
1986 Jacek Boruta
Hanna Houszka
Leszek Jarosz
Piotr Nowakowski
Grażyna Radzanowska
1987 Bogdan Bury
Ewa Chrząszcz
Katarzyna Jankowska
Barbara Kosowska
Ewa Rzewuska
1988 Andrzej Andrzejewski
Marian Kuczaj

	Teresa Rutyna		Monika Kowalska-Górska
	Hanna Sawa		Zofia Kulisiewicz
	Stanisław Sroka		Agata Piecuch
	Andrzej Wiliczekiewicz		Robert Popiołek
	Wanda Zając		Krzysztof Sroka
1989	Stanisław Ficer		Dorota Szumska
1990	Paweł Lipiński		Małgorzata Tokarska
	Osman Khalil		Tomasz Wertelecki
	Janusz Michalski		Heliodor Wierzbicki
	Ryszard Polechoński		Henryk Źelazny
	Piotr Przysiecki	2000	Katarzyna Grata
	Matar Subhi		Piotr Karleszko
	Sh.Al-Faouri Wahib		Bożena Królikowska
1991	Kabbani Moamad Ali		Robert Kupczyński
	Maria Chrzanowska		Przemysław Pokorny
	Renata Kalinowska		Ewa Szarek-Gwiazda
1992	Bassey Ita Asuquo		Jacek Wiśniewski
	Beta Bek		Edward Szyńciewicz
	Wojciech Dobicki	2001	Magdalena Zatoń-Dobrowolska
	Daniel Korniewicz		Izabela Dach-Oleszek
	Andrzej Pełka		Anna Zajączkowska
	Wiktoria Radzik	2002	Sebastian Kaszyca
	Mirosław Tomaszewski		Dariusz Kotara
1993	Jerzy Akińcza		Rafał Leroch
	Damian Knecht		Agnieszka Ważna
	Annelise Krinke		Mirosław Bosek
	Andrzej Zachwieja		Oryna Słobodzian-Ksenicz
1994	Maciej Adamski		Mirosława Kaniak-Polok
	Ewa Walkowicz		Aleksandra Natołoczna-Kotara
1995	Roman Kwaśnicki		Anna Rudnicka
	Zbigniew Olszewski	2003	Magdalena Senze
	Władysław Pawełczak		Monika Nadolska
	Franciszek Rudzik		Maciej Dobrowolski
1996	Karol Galant		Dariusz Łupicki
	Mariusz Gregorczyk		Aleksandra Kwaśniak
	Dariusz Kiecoń	2004	Aneta Filistowicz
	Wojciech Kruszyński		Agata Cywińska
	Adam Roman		Anna Szyrner
1997	Marian Muchowicz		Anna Mielnikiewicz
	Jacek Tyczka	2005	Agnieszka Nowopolska-Szczyglewska
1998	Robert Bodkowski		Maja Słupczyńska
	Jan Foster		Grzegorz Jasiczek
	Marzena Janczak		Mirosław Piasecki
	Krystyna Pogoda-Sewerniak		Magdalena Pawelska-Góral
	Anna Rząsa		Mariusz Korczyński
1999	Izabela Bek-Kaczkowska		Honorata Czupry-Horzela
	Rafał Bodarski	2006	Tomasz Grudnik
	Tomasz Ciesielczuk		Artur Kowalczyk
	Anna Janik-Krystowska		Sebastian Opaliński

	Mariusz Zieleziński		Andrzej Zawadzki
	Katarzyna Brzezińska		Małgorzata Bohdanowicz-Zazula
	Marzena Zołoteńka-Synowiec		Marzena Całka
	Anna Proca		Małgorzata Filistowicz
	Wojciech Tronina	2009	Anna Jerysz
2007	Anna Pętalska		Janusz Kubizna
	Anna Szuba-Trznadel		Jan Tymczyszyn
	Adrian Krzykawski		Anna Górecka
	Wojciech Łukomski		Ewa Guzik
	Wojciech Tronina		Anna Kacaper
	Paweł Lewkowicz		Jacek Kaczmarek
	Monika Hadrys		Michał Kulok
	Agnieszka Kielbasiewicz		Katarzyna Solarczyk
	Agnieszka Gajda-Janiak		Elżbieta Madejek-Świątek
	Dorota Jakubiec	2010	Małgorzata Bednarska
	Amelia Pasternak		Alina Janik-Dubowiecka
	Katarzyna Furman-Frątczak		Marta Jastrzębska
2008	Ryszard Barej		Elżbieta Gorajewska
	Katarzyna Korczyńska		Barbara Król

Doktoranci broniący rozprawę w innych ośrodkach naukowych

Anna Zielak-Steciwo – Dublin, Irlandia
 Krzysztof Marycz – Uniwersytet Wrocławski
 Tomasz Strzała – Uniwersytet Wrocławski
 Agnieszka Partyka – Uniwersytet Wrocławski
 Justyna Szczęsna-Staśkiewicz – Uniwersytet Wrocławski

Wydział Inżynierii Kształtowania
Środowiska i Geodezji

DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU INŻYNIERII KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA I GEODEZJI

Dziekani

1951–1954

prof. dr inż. Stanisław Bac

1954–1958

doc. dr inż. Roman Hlibowicki

1958–1961

prof. dr inż. Jan Wierzbicki

1961–1965

prof. dr inż. Roman Hlibowicki

1965–1969

doc. dr hab. inż. Marek Urban

1969–1972

doc. dr hab. inż. Czesław Opaliński

1972–1975

doc. dr hab. inż. Adam Szpindor

Prodziekani

z-ca prof. dr inż. Roman Hlibowicki

doc. dr hab. inż. Adam Schmuck

doc. dr inż. Zbigniew Dziewoński
z-ca prof. dr inż. Czesław Wajdzik
doc. dr Rudolf Hohenberg

doc. dr Rudolf Hohenberg

prof. dr hab. inż. Eugeniusz Ralski
z-ca prof. dr hab. inż. Czesław Wajdzik
doc. dr hab. inż. Józef Dzieżyc
doc. dr hab. inż. Marek Urban

doc. dr hab. inż. Stanisław Marcilonek
doc. dr hab. inż. Czesław Wajdzik

doc. dr inż. Adam Szpindor
doc. dr Tadeusz Cichy

doc. dr hab. inż. Jacek Fuliński
doc. dr inż. Adam Lang

Stanisław Bac

Roman Hlibowicki

Adam Szpindor

Czesław Opaliński

Marek Urban

Jan Wierzbicki

Włodzimierz Parzonka

1975–1979

doc. dr hab. inż. Włodzimierz Parzonka

doc. dr Tadeusz Cichy
 doc. dr inż. arch. Zdzisław Pogodziński
 doc. dr inż. Donat Dejas
 doc. dr Jan Sekuła

1979–1981

doc. dr hab. inż. arch. Zdzisław Pogodziński

doc. dr inż. Donat Dejas
 doc. dr hab. inż. Stanisław Kostrzewa
 doc. dr Jan Sekuła

1981–1987

doc. dr hab. inż. Jerzy Kowalski

doc. dr hab. inż. Stanisław Kostrzewa
 doc. dr hab. inż. Mieczysław Stelmach
 doc. dr hab. Stanisław Rojek

1987–1990

prof. dr hab. inż. Stanisław Kostrzewa

prof. dr hab. inż. Mieczysław Trybała
 doc. dr hab. inż. Stefan Cacoń
 doc. dr hab. inż. Krzysztof Nyc

1990–1996

prof. dr hab. inż. Włodzimierz Parzonka

prof. dr hab. inż. Stefan Cacoń
 dr hab. inż. Leszek Pływaczyk, prof. nadzw.
 dr inż. Jerzy Piotrowski
 dr inż. Stanisław Serafin

1996–1999

prof. dr hab. inż. Leszek Pływaczyk

dr hab. inż. Andrzej Drabiński, prof. nadzw.
 dr hab. inż. Edward Hutnik
 dr inż. Stanisław Serafin

Zdzisław Pogodziński

Jerzy Kowalski

Stanisław Kostrzewa

Leszek Pływaczyk

1999–2005

prof. dr hab. inż. Andrzej Drabiński

prof. dr hab. inż. Jerzy Sobota
prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz
dr hab. inż. Edward Hutnik, prof. nadzw.
dr hab. inż. Elżbieta Bondar-Nowakowska

2005–

prof. dr hab. inż. Jerzy Sobota

dr hab. inż. Elżbieta Bondar-Nowakowska
prof. dr hab. inż. Jan Kempieński
dr hab. inż. Bernard Kontny, prof. nadzw.
dr hab. inż. Marek Lorenc, prof. nadzw.
dr hab. inż. Krzysztof Pulikowski, prof. nadzw.

Andrzej Drabiński

Jerzy Sobota

POWSTANIE I ROZWÓJ WYDZIAŁU

Stanisław Kostrzewa, Jerzy Sobota

W powojennym Wrocławiu początki badań i kształcenia studentów na kierunku melioracje wodne mają związek z utworzeniem 15 grudnia 1945 r. Katedry Melioracji i Inżynierii Rolnej na Wydziale Rolnictwa z Oddziałem Ogrodniczym, utworzonym w sierpniu 1945 r., wchodzącym w skład jedynej we Wrocławiu uczelni – Uniwersytetu i Politechniki. Profesor Stanisław Bac (senior), wybitny uczony Politechniki Lwowskiej, zorganizował od podstaw wyżej wspomnianą Katedrę, doprowadził do utworzenia w 1949 r. specjalizacji z melioracji rolnych, którą ukończyło 12 absolwentów, a w 1950 r. Oddziału Melioracji Rolnych, na którym rozpoczęło naukę 50 studentów. Samodzielny Wydział Melioracji Rolnych powstał w 1951 r., jeszcze w ramach Uniwersytetu i Politechniki, a od 17 listopada 1951 r. działał w strukturach już samodzielnej Wyższej Szkoły Rolniczej. Pierwszym dziekanem został prof. S. Bac, a prodziekanem z-ca profesora mgr Roman Hlibowicki – kierownik Katedry Miernictwa.

W 1951 r. istniały na wydziale następujące jednostki organizacyjne:

- Katedra Melioracji Rolnych i Leśnych (do 23 listopada 1951 r. Katedra Melioracji i Inżynierii Rolnej) – kierownik prof. dr hab. inż. Stanisław Bac;
- Katedra Budownictwa Wodnego – kierownik doc. dr hab. inż. Jan Wierzbicki;
- Katedra Matematyki – kierownik z-ca profesora dr Rudolf Hohenberg;
- Katedra Miernictwa (od 1954 r. Katedra Geodezji) – kierownik z-ca profesora dr inż. Roman Hlibowicki;
- Katedra Meteorologii i Klimatologii – kierownik doc. dr hab. Adam Schmuck;

natomiast od 1954 r. działa Katedra Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemnego – kierownik z-ca profesora mgr inż. Karol Tworowski.

W pierwszym dziesięcioleciu (1950–1960) liczba katedr wzrosła do 14. Do grona katedr pionierskich dołączyły kolejno katedry: w 1957 r. – Mechaniki Budowli i Konstrukcji Budowlanych (kierownik z-ca profesora mgr inż. Bronisław Broś), Budownictwa Wiejskiego (z-ca profesora dr inż. Czesław Wajdzik), Ekologii Roślin (prof. dr hab. inż. Eugeniusz Ralski), w 1960 r. – Torfoznawstwa (prof. dr hab. inż. Marian Niklewski), Geodezji Wyższej oraz Fotogrametrii (obydwoma kierował z-ca profesora dr inż. Roman Hlibowicki), Rolniczego Użytkowania Terenów Zmeliorowanych (doc. dr hab. inż. Józef Dzieżyc) oraz Geodezyjnych Urządzeń Rolnych (doc. dr hab. inż. Marek Urban).

Wydział rozpoczął działalność, dysponując bardzo skromną bazą lokalową (jedna sala wykładowa, dwa laboratoria, sześć pomieszczeń dla pracowników). Znaczna poprawa warunków lokalowych nastąpiła w latach 1952–1955, kiedy to Wydział otrzymał budynek przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 42 (na skrzyżowaniu z ul. C.K. Norwida), wyremontowany

Seniorzy Wydziału:
prof. Jan Wierzbicki
(po lewej)
i prof. Stanisław Bac (1948)

przy znacznym udziale pracowników i studentów. W 1954 r. Wydział Melioracji Rolnych zmienił nazwę na Wydział Melioracji Wodnych.

Dynamiczny rozwój naukowy i organizacyjny Wydziału stanowił podstawę uruchomienia w roku 1960 studiów na kierunku geodezja urządzeń rolnych, głównie z inicjatywy doc. dr. inż. Romana Hlibowickiego.

W roku 1960 Wydział otrzymał dodatkowe pomieszczenia w gmachu Poczty Głównej przy ul. Krasińskiego 1, w których zlokalizowano Katedrę Budownictwa Wiejskiego oraz 4 sale dydaktyczne. Znaczna poprawa warunków nastąpiła w latach 1969–1971, gdy Wydziałowi przekazano pomieszczenia w nowych budynkach przy pl. Grunwaldzkim 24 i przy ul. Grunwaldzkiej 53.

W 1970 r. wprowadzono w uczelniach instytutową strukturę organizacyjną i na Wydziale utworzono:

- Instytut Budownictwa Wodnego i Ziemnego – dyrektor prof. dr hab. inż. Julian Wołoszyn,
- Instytut Geodezji i Zastosowań Matematycznych – dyrektor prof. dr inż. Roman Hlibowicki,
- Instytut Melioracji Rolnych i Leśnych – dyrektor prof. dr hab. inż. Stanisław Marcilonek,
- Instytut Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich – dyrektor prof. dr hab. inż. Marek Urban,
- Instytut Rolniczych Podstaw Melioracji – dyrektor prof. dr hab. inż. Józef Dzieżyc,
- Instytut Budownictwa Rolniczego (powstał w 1972 r.) – dyrektor doc. dr hab. inż. Czesław Wajdzik.

Struktura organizacyjna Wydziału ulegała w jego historii różnym przeobrażeniom, wynikającym z dostosowania jej do osiągniętego stanu rozwoju, liczby kadry naukowej oraz zadań dydaktycznych i naukowych. W latach 1950–1970 podstawowymi jednostkami naukowo-dydaktycznymi były katedry, w latach 1971–1981 instytuty, od roku 1981 funkcjonują na Wydziale instytuty i katedry. Na Wydziale Melioracji Wodnych od 1985 r., a nawet już dużo wcześniej, w programach kształcenia studentów i działalności naukowo-badawczej coraz więcej miejsca poświęcano problematyce wpływu szkodliwej działalności ludzkiej na środowisko przyrodnicze, a zwłaszcza na glebę, wody powierzchniowe i gruntowe. Coraz szerzej uwzględniano problematykę ochrony środowiska i proekologiczną działalność człowieka. Przekształcania tego środowiska nierzadko doprowadzały do jego degradacji. Uznano, że wiedzę z zakresu stosowania proekologicznych środków kształtowania środowiska

Prof. Stanisław Bac (piąty z lewej)
i prof. Roman Hlibowicki
(czwarty z prawej) z pracownikami
i studentami Wydziału (1952)

Budynek Wydziału
przy ul. M. Skłodowskiej-Curie
róg ul. C.K. Norwida przed remontem
(1945)

Uroczystość oddania do użytku gmachu
Wydziału Melioracji Wodnych
przy pl. Grunwaldzkim 24 (1969)

Starostwie pierwszych roczników absolwentów
kierunku melioracje wodne
od lewej – K. Pietraszko, H. Orzeszyna,
J. Krężel, M. Kosicki

i jego ochrony powinien posiadać każdy nowoczesny inżynier. Uwzględniając ten fakt, w latach 1991–1992 dokonano modernizacji planów studiów, jak również od 1 kwietnia 1991 r. zmieniono nazwę Wydziału na Wydział Melioracji i Inżynierii Środowiska. 1 grudnia 2000 r. nastąpiła kolejna zmiana jego nazwy na Wydział Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji. W następstwie modernizacji studiów i zmiany profilu badań dokonywano też zmian nazw niektórych jednostek organizacyjnych: w 1993 r. – Instytut Budownictwa Wodnego i Ziemi zmienił nazwę na Instytut Inżynierii Środowiska, Instytut Melioracji Rolnych i Leśnych na Instytut Melioracji i Kształtowania Środowiska, Instytut Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich przekształcono w Katedrę, w 1995 r. – Katedrę Rolniczych Podstaw Melioracji w Katedrę Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska. Kolejne zmiany nastąpiły w 2000 r. – po uruchomieniu studiów na kierunku architektura krajobrazu; Instytut Budownictwa Rolniczego zmienił nazwę na Instytut Budownictwa i Architektury Krajobrazu a Instytut Melioracji i Kształtowania Środowiska na Instytut Kształtowania i Ochrony Środowiska.

W roku 2006 rozwijający się ciągle Wydział otrzymał pomieszczenia dla pracowników Instytutu Architektury Krajobrazu oraz dwie sale wykładowe, cztery sale ćwiczeniowe (trzy wyposażone w 44 stanowiska komputerowe każda) i pomieszczenia dla dziekanatu w nowo wybudowanym Centrum Dydaktyczno-Naukowym przy placu Grunwaldzkim 24a. W roku 2008 dziekan prof. dr hab. inż. Jerzy Sobota rozpoczął starania o wybudowanie Centrum Geo-Info-Hydro na potrzeby rozwijającego się Wydziału kształcącego ponad 3 tysiące studentów, co zostało uwieńczone wprowadzeniem w 2009 r. budowy Centrum na listę rezerwową inwestycji MNiSW realizowanych ze środków Unii Europejskiej.

Uruchomione nowe kierunki studiów: gospodarka przestrzenna i inżynieria bezpieczeństwa oraz planowane uruchomienie kolejnego kierunku inżynieria i gospodarka wodna, a przede wszystkim wdrożenie Procesu Bolońskiego na Wydziale w formie studiów pierwszego stopnia (inżynierskie) i drugiego stopnia (magisterskie) wymagały rekonstrukcji Wydziału. Także nowy sposób finansowania badań wpłynął na jego reorganizację, zwłaszcza zgromadzenie w jednej jednostce wszystkich osób prowadzących badania z danej specjalności bądź dyscypliny. Te przesłanki były podstawą rozpoczętej w 2005 r. przez dziekana

prof. Jerzego Sobotę reorganizacji Wydziału. W pierwszej jego fazie w 2006 r. rozwiązano Instytut Budownictwa i Architektury Krajobrazu i powołano Instytut Architektury Krajobrazu i Katedrę Budownictwa i Infrastruktury. Następnie zlikwidowano Katedrę Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska, której pracownicy zasilili Instytut Architektury Krajobrazu i Instytut Inżynierii Środowiska, natomiast w miejsce Stacji Nawadniania Roślin w Samotworze powołano Ośrodek Edukacji Ekologicznej Samotwór, utworzono Instytut Budownictwa na bazie Zakładu Budownictwa Rolniczego z Katedry Budownictwa i Infrastruktury, którą rozwiązano oraz Zakład Mechaniki Budowli i Konstrukcji Inżynierskich z Instytutu Inżynierii Środowiska. Zakład Techniki Sanitarnej z rozwiązanej Katedry Budownictwa i Infrastruktury przyłączono do Instytutu Inżynierii Środowiska. W ramach przeprowadzonej reorganizacji zlikwidowano także Wydziałowe Laboratorium Komputerowe oraz utworzono Wydziałowe Laboratorium Technologii Wody i Ścieków.

W wyniku dokonanej restrukturyzacji Wydziału od 1 stycznia 2010 r. działają w jego ramach następujące jednostki:

- Instytut Architektury Krajobrazu (dyrektor – prof. dr hab inż. Andrzej Drabiński, od 1 grudnia 2010 r. – dr hab. inż. Irena Niedźwiecka-Filipiak),
- Instytut Budownictwa (od 1 stycznia p.o. dyrektora – prof. dr hab. inż. Jerzy Sobota, od 1 grudnia 2010 r. dr hab inż. Zbigniew Mańko, prof. nadzw.),
- Instytut Geodezji i Geoinformatyki (dyrektor – dr hab. inż. Andrzej Borkowski, prof. nadzw.),
- Instytut Inżynierii Środowiska (dyrektor – prof. dr hab. inż. Stanisław Czaban),
- Instytut Kształtowania i Ochrony Środowiska (dyrektor – prof. dr hab. inż. Leszek Pływaczyk),
- Katedra Gospodarki Przestrzennej (p.o. kierownika – prof. dr hab. inż. Józef Sasik),
- Katedra Matematyki (p.o. kierownika – dr hab. Ryszard Deszcz),
- Wydziałowe Laboratorium Technologii Wody i Ścieków (kierownik – mgr Krystyna Stempniak),
- Ośrodek Edukacji Ekologicznej Samotwór (kierownik – inż. Zdzisława Jakubowska),
- Stacja Dydaktyczno-Badawcza Mściwojów (kierownik – dr inż. Olgierd Kempa).
- Czytelnia-biblioteka Wydziałowa (kierownik – mgr Ewa Wiśniewska).

Budynek Wydziału
przy pl. Grunwaldzkim 24

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

W 1950 r. na Oddziale Melioracji Rolnych Wydziału Rolniczego, należącego do Uniwersytetu i Politechniki, studia rozpoczęło 50 osób, z których 7-semesteralne studia inżynierskie ukończyły 43 w 1954 r. W 1957 r. pierwsze dyplomy magistrów melioracji wodnych wręczono 54 osobom.

W 1960 r. uruchomiono na Wydziale studia na kierunku geodezja urządzeń rolnych.

W 1972 r., z inicjatywy doc. dr. hab. inż. Czesława Wajdzika, utworzono na Wydziale kierunek studiów budownictwo – specjalność budownictwo rolnicze, a w roku 2000 dzięki staraniom dziekana Wydziału – dr. hab. inż. Andrzeja Drabińskiego, prof. nadzw. czwarty już kierunek – architektura krajobrazu. W roku 2001 uruchomiono z inicjatywy prof. dr. hab. inż. Zofii Więckowicz kolejny kierunek – gospodarka przestrzenna, a w 2009 r. kierunek inżynieria bezpieczeństwa z inicjatywy dziekana prof. dr. hab. inż. Jerzego Soboty. W 1965 r. na kierunkach melioracje wodne oraz geodezja urządzeń rolnych, a w 1999 r. na kierunku budownictwo uruchomiono też na Wydziale 10-semesteralne studia zaoczne.

Wydział systematycznie poszerzał ofertę dydaktyczną i modyfikował profil kształcenia. Oprócz kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych rozwinęło się, i to znacząco, dokształcanie na studiach podyplomowych, na których dyplomy uzyskało prawie 1 400 osób. Największym zainteresowaniem od 1994 r. cieszy się studium *Wycena Nieruchomości*.

Łącznie na Wydziale od 1951 r. do 30 listopada 2010 r. wydano 13 686 dyplomy, w tym:

- na studiach stacjonarnych 10 654, z czego:
 - 4 458 – na kierunku melioracje wodne (do 1991 r.) i po zmianie nazwy na kierunku inżynieria środowiska,
 - 3 612 – na kierunku geodezja urządzeń rolnych (do 1991 r.) oraz geodezja i kartografia,
 - 1 656 – na kierunku budownictwo,
 - 568 – na kierunku architektura krajobrazu,
 - 360 – na kierunku gospodarka przestrzenna;
- na studiach niestacjonarnych 3 032, z czego:
 - 1 141 – na kierunku melioracje wodne (do 1991 r.) i po zmianie nazwy na kierunku inżynieria środowiska,
 - 1 377 – na kierunku geodezja urządzeń rolnych (do 1991 r.) oraz geodezja i kartografia,
 - 170 – na kierunku budownictwo,
 - 190 – na kierunku architektura krajobrazu,
 - 154 – na kierunku gospodarka przestrzenna.

W roku 2000 na Wydziale istniały następujące kierunki, specjalności i specjalizacje studiów:

- inżynieria środowiska (dawniej melioracje wodne), z dwiema specjalnościami: inżynieria wodna i sanitarna z czterema specjalizacjami: inżynieria wodna, ochrona zasobów wodnych, technika sanitarna wsi, składowanie i zagospodarowanie odpadów oraz inżynieria melioracyjna i ochrona środowiska, z siedmioma specjalizacjami: gospodarowanie wodą w rolnictwie, inżynieria melioracyjna, kształtowanie i ochrona małej retencji wodnej, ochrona środowiska i rekultywacja, ochrona wód i gleb, rolnicze wykorzystanie ścieków i odpadów, stawy rybne;
- geodezja i kartografia (dawniej geodezja urządzeń rolnych), z jedną specjalnością: geodezja gospodarcza i gospodarka nieruchomościami i dwiema specjalizacjami – geodezja gospodarcza i gospodarka nieruchomościami;
- budownictwo z jedną specjalnością – budownictwo rolnicze oraz dwiema specjalizacjami – budownictwo inwentarskie oraz budownictwo towarzyszące;
- architektura krajobrazu.

W roku 2002, zgodnie z przyjętym przez Polskę kształceniem w Systemie Bolońskim, wdrożono na Wydziale studia dwustopniowe: 7-semestralne studia I stopnia, po ukończeniu których absolwent otrzymuje tytuł zawodowy inżyniera oraz 3-semestralne II stopnia, po ukończeniu których absolwent otrzymuje tytuł zawodowy magistra. Taki system studiów dotyczy studiów stacjonarnych (dziennych). Na studiach niestacjonarnych (zaocznych) okres studiów wynosił odpowiednio: osiem semestrów dla studiów I stopnia (inżynierskich) i cztery semestry dla studiów II stopnia (magisterskich). Zgodnie z Procesem Bolońskim Wydział prowadzi także studia III stopnia – doktoranckie.

W 2010 r. na Wydziale kształciło się ponad 3 tysiące studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na 6 kierunkach studiów:

- na kierunku inżynieria środowiska na studiach I stopnia z jedną specjalnością – inżynieria wodna, sanitarna i melioracyjna oraz na studiach II stopnia z siedmioma specjalnościami: technika sanitarna, gospodarka odpadami, inżynieria melioracyjna, kształtowanie i ochrona środowiska, inżynieria wodna, gospodarka wodna i hydrologia, odnawialne źródła energii;
- na kierunku geodezja i kartografia na studiach I stopnia z dwiema specjalnościami: geodezja i wycena nieruchomości oraz geodezja i geoinformatyka oraz na studiach II stopnia na trzech specjalnościach: geodezja gospodarcza, geoinformatyka, gospodarka nieruchomościami;
- na kierunku budownictwo na studiach I stopnia i na studiach II stopnia z trzema specjalnościami: budownictwo drogowe, budownictwo rolnicze i budownictwo wodne;
- na kierunku architektura krajobrazu na jednolitych 5-letnich studiach magisterskich oraz na studiach I stopnia z jedną specjalnością – ochrona i kształtowanie krajobrazu,
- na kierunku gospodarka przestrzenna na studiach I stopnia;
- na kierunku inżynieria bezpieczeństwa na studiach I stopnia.

W 2009 r. Wydział wystąpił z inicjatywą powołania unikatowego kierunku studiów inżynieria i gospodarka wodna. Kształcenie na tym kierunku rozpocznie się w roku akademickim 2011/2012 po akceptacji wniosku przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Wydział od samego początku aktywnie uczestniczy w programie wymiany studentów Erasmus/Sokrates. Dotychczas na studia do partnerskich uniwersytetów w Europie wyjechało ponad 200 studentów, a około 100 zagranicznych studiowało na Wydziale. Partnerskie umowy podpisano z 20 europejskimi uniwersytetami.

Studia podyplomowe na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji

Lp.	Nazwa studium	Rok	Kierownik studium	Liczba absolwentów
1.	Woda i środowisko	1992–2004	prof. dr hab. inż. Jerzy Kowalski	
2.	Wycena nieruchomości	1994–2009	prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz	1 546
3.	Systemy informacji o terenie i pomiary GPS	2003–2005 2008–2009	dr inż. Adam Iwaniak	137
4.	Urządzanie terenów wiejskich	2006	prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz	21
5.	Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami	2007–2009	prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz	170
6.	Geoinformacja dla administracji geodezyjnej i kartograficznej	2006	dr hab. inż. Halina Klimczak	21
7.	Zarządzanie nieruchomościami i pośrednictwo w ich obrocie	2008–2009	prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz	210
8.	Certyfikat energetyczny budynków	2009	prof. dr hab. inż. Wojciech Skowroński	35

STUDENCKI RUCH NAUKOWY

Początek studenckiemu ruchowi naukowemu na Wydziale dało Koło Naukowe Meliorantów, które powstało 15 marca 1952 r., kiedy to student II roku Stanisław Podgórný wygłosił referat przygotowany pod kierunkiem prof. Jana Wierzbickiego. Profesor Jan Wierzbicki, inicjator studenckiego ruchu naukowego, był opiekunem Koła na Wydziale w latach 1952–1960. Kolejny opiekun Koła w latach 1960–1969, prof. Adam Szpindor, zasłynął jako organizator pierwszych letnich obozów naukowych. W tym okresie studenci rozpoczynają prezentowanie swych opracowań naukowych na sejmikach kół naukowych. W okresie 1969–1973 prezesem Koła był mgr inż. Jerzy Sobota, a opiekunem prof. Bolesław Broś. W skład Koła wchodziły cztery sekcje: Budownictwa Wodnego i Ziemnego, Melioracji Rolnych i Leśnych, Przyrodniczych Podstaw Melioracji, Badań Podwodnych. Powołana w roku 1969 sekcja Badań Podwodnych prowadziła bardzo ożywioną działalność, szkoląc między innymi studentów w zakresie nurkowania, co było możliwe dzięki studentowi Karolowi Kramarzowi, który posiadał uprawnienia państwowe w tym zakresie. Studenci tej sekcji na obozach kierowanych przez mgr. inż. Jerzego Sobotę i mgr. inż. Ryszarda Eliasiewicza wykonali m.in. badania podwodnych części zapór w Pilichowicach i Złotnikach.

Podczas obozu naukowego SKN geodetów (na pierwszym planie opiekun koła dr inż. K. Mąkolski)

Równoległe na Wydziale działało aktywnie Koło Naukowe Geodetów powołane 8 marca 1962 r. przez studentów II roku Oddziału Geodezji i Urządzeń Rolnych, kierowane kolejno przez prezesów: Wilhelma Majkę, Stanisława Serafina (sekcja Instrumentoznawstwa i Postępu Technicznego) i Jana Pietrzyka (sekcja Rachunku Wyrównawczego i Metod Obliczeń Geodezyjnych), Edwarda Mrozowickiego, Romana Galasa, Edwarda Dolnego. Pierwszym opiekunem Koła był dr inż. Adam Lang, a po nim funkcję tę sprawowali: mgr Stefan Cacoń i mgr Mieczysław Stelmach.

W 1973 r. nastąpiła reorganizacja w naukowym ruchu studenckim związana z wprowadzeniem instytutowej struktury organizacyjnej na uczelni. Dotychczasowe sekcje Kół Naukowych Meliorantów i Geodetów tworzą samodzielne koła działające przy instytutach.

SKN Budownictwa Rolniczego zorganizowane zostało w 1973 r. Pierwszym prezesem był student Marek Grudziecki, a opiekunami kolejno byli: dr inż. Agnieszka Cena, prof. dr hab. Jacek Fuliński, dr Zbigniew Kuriata, dr Radosław Tatko.

SKN Hydrologów, Hydromechaników i Geotechników przekształcone zostało później w SKN Hydrologów i Hydrotechników. W 1973 r. prezesem Koła został Jan Karolini, a opiekunem dr Jerzy Krężel, następnymi opiekunami byli dr Marian Mokwa, dr Ignacy Urbański, dr hab. Włodzimierz Czamara, dr Dorota Olearczyk, dr Tomasz Tyimiński i mgr inż. Radosław Stodolak.

SKN Meliorantów im. prof. Baca powstało 28 listopada 1975 r. Pierwszym prezesem był student Jan Medyk, a opiekunem dr Andrzej Drabiński. Kolejno opiekunami Koła byli także: dr Elżbieta Bondar-Nowakowska, dr Jan Medyk, prof. Leszek Pływaczyk, mgr Szymon Kamionka, prof. Józef Sasik i dr hab. Grzegorz Janik.

SKN Agrometeorologów powstało 1 października 1973 r., od 1982 r. nosi nazwę SKN Hydrometeorologów. Pierwszym prezesem był student IV roku Melioracji Wodnych Andrzej Żyromski. Opiekunem Koła od momentu powstania był prof. dr hab. Marian Rojek. Obecnie Koło zawiesiło swoją działalność.

SKN Geodetów powstało w 1973 r. z sekcji o tej samej nazwie. Kolejnymi prezesami Koła byli: R. Gęzikiewicz, J. Tyma, K. Mąkolski, K. Bęcek, J. Starczyński, J. Palemba,

B. Kontny, D. Felcenloben, J Łukasiewicz, W. Lempart. Wieloletnią opiekę nad Kołem sprawowali prof. Stefan Cacoń, dr Krzysztof Mąkolski i dr Mirosław Kaczałek.

SKN Urządzeniowców Rolnych powstało w 1972/1973 r. Prezesami i wyróżniającymi się członkami Koła byli: R. Malina, J. Bunikowski, P. Mrowicki, K. Łoziński, W. Nowak, T. Mizera. Opiekę nad Kołem sprawowali: doc. dr hab. Mieczysław Stelmach, dr Tadeusz Lasota.

SKN Kształtowania Przestrzeni Wiejskiej rozpoczęło działalność w 2001 r., a jego opiekunem został mgr Olgierd Kempa. Koło aktywnie pracowało do 2008 r., a obecnie zawiesiło swoją działalność.

SKN Architektury Krajobrazu powstało w 2000 r. Pierwszym opiekunem została dr inż. Irena Niedźwiecka-Filipiak, obecnie funkcję tę pełnią dr Jerzy Potyrała, dr Anna Borcz i mgr Katarzyna Pietraszko. Działają cztery sekcje: projektowa, malarska, sekcja „Architectura militaria” oraz sekcja „Sztuki orientalne”.

Nowe koła, które rozpoczęły działalność w latach 2005–2008, to:

SKN Dendrologii Stosowanej, które powstało w 2005 r., a jego opiekunem jest dr Elżbieta Szopińska;

SKN Planowania Przestrzennego – powstało w 2006 r., opiekunem jest dr Beata Warczevska;

SKN Geoinformatyków – powstało w 2008 r., opiekunami są dr Adam Michalski i dr Przemysław Tymków.

W 1973 r. prof. dr Bolesław Broś został wydziałowym kuratorem kół naukowych, potem funkcję tę pełnili dr Krzysztof Mąkolski, dr Marian Mokwa, a od 1999 r. kuratorem wydziałowym jest prof. Alicja Czamara.

Studencki ruch naukowy, który rozpoczął się prawie 60 lat temu, dał wielu studentom Wydziału możliwość postawienia pierwszych kroków w działalności naukowej poprzez udział w obozach naukowych, sejmikach i konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych. Udział w tym ruchu umożliwił również nawiązanie kontaktów ze studentami innych uczelni w kraju, a także za granicą. Studenci uczestniczyli w licznych konferencjach zagranicznych, m.in.: w Rostoku, Nowym Sadzie, Gent, Gandawie, New Castle, Dreźnie, Kopenhadze, Moskwie, Ałma-Acie, Nitrze, Hanowerze, Delft, Madrycie, Le Mans, St. Petersburgu, Berlinie, Auszcie (Krym), Puli, gdzie prezentowali rezultaty swych dociekań naukowych, tam też poznali wielu nowych przyjaciół.

Do tradycyjnych imprez studenckich, cieszących się olbrzymim zainteresowaniem studentów, należą m.in.: Międzynarodowa Konferencja Studenckich Kół

SKN Architektury Krajobrazu podczas zajęć plenerowych (2006)

SKN Hydrologów i Hydrotechników w laboratorium (2007)

Naukowych, organizowana od 1995 r., corocznie, przez poszczególne wydziały Uczelni; Dni Aktywności Studenckiej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, organizowane od 2002 r., w pierwszych dniach grudnia; GIS Day organizowany od 2008 r. przez SKN Geoinformatyki oraz najstarsza impreza – *Rajd Geodety* – organizowany przez SKN Geodetów od 1968 r. (z przerwą w latach stanu wojennego).

Ponadto, na uwagę zasługuje udział studentów architektury krajobrazu w warsztatach projektowych organizowanych zarówno w kraju, jak i za granicą, m. in. w Chorwacji, w Kostrzynie nad Odrą, na terenie Twierdzy Nysa; w plenerach rysunkowych i wernisażach w Łądku Zdroju, na Szczelińcu, w Łęczycach koło Dusznik Zdroju, w Bardzie Śląskim, Srebrnej Górze.

Studenci kół naukowych działających na Wydziale biorą również aktywny udział w pracach na rzecz regionu, wykonując m.in. opracowania geodezyjne (wieloletnie badania deformacji Jaskini Niedźwiedziej), opracowania hydrologiczne, projekty rewitalizacji obiektów, uczestniczą w programach odnowy wsi, inwentaryzacji obiektów, waloryzacji przyrodniczej; opracowują koncepcje zagospodarowania ogrodów, parków.

Po pierwszym meczu o Puchar GARBATY w 1968 r. Od lewej: Genowefa Rybarczyk, doc. Donat Dejas, fundator pucharu Janusz Kędziński, Gerard Goczał z nr 12

Drużyna melioracji (po prawej) oraz drużyna budownictwa wodnego (po lewej) po meczu o Puchar GARBATY (1968)

ŻYCIE STUDENCKIE

Kultura, sport i turystyka tradycyjnie towarzyszą każdemu rocznikowi absolwentów Wydziału. Najdłuższą tradycję ma coroczny mecz w piłkę nożną między drużynami studentów i pracowników reprezentujących specjalność budownictwo wodne i melioracje wodne o Puchar GARBATY, ufundowany przez studenta Janusza Kędzińskiego. Pierwszy mecz odbył się w roku 1968. Pamiętny do dzisiaj jest mecz na stadionie Ślęży z roku 1969, gdy sędziami liniowymi byli dr Anweiler i dr Mięksisz, a spotkanie uświetniła orkiestra dęta oraz beczka piwa, która od tamtego meczu tradycyjnie towarzyszy każdemu meczowi.

W latach siedemdziesiątych najważniejszą imprezą turystyczną Wydziału był rajd pieszy *Meliorajdzik*, po raz pierwszy zorganizowany w 1972 r. Za kontynuację tamtej

imprezy można uznać *Rajd Geodety*, w roku 2010 organizowany po raz trzydziesty. W latach siedemdziesiątych popularnością wśród studentów cieszył się konkurs „Gazety Robotniczej”, w którym startowały trzyosobowe drużyny studentów I roku Melioracji Wodnych, Geodezji Urządzeń Rolnych oraz Budownictwa. Od 1992 r. rozgrywają mecze koszykówki o Puchar Przechodni Dziekana. Tradycyjnie organizowane są przez studentów bale, półmetki, studniówki, w których zawsze uczestniczą pracownicy Wydziału.

Obecnie najpopularniejszą imprezą studencką, organizowaną corocznie, są juwenalia.

ZRZESZENIE ABSOLWENTÓW

Po ukończeniu studiów absolwenci podtrzymują kontakt z Wydziałem dzięki zrzeszeniu absolwentów, którego idea powołania zrodziła się podczas spotkania koleżeńkiego absolwentów w lutym 1959 r. Powołany zespół absolwentów w składzie: Wacław Lenczewski, Jerzy Kowalski, Stanisław Kostrzewa, Stanisław Pilip i Romuald Mazurkiewicz wraz z ówczesnym dziekanem Wydziału prof. Romanem Hlibowickim doprowadził do zwołania w marcu 1964 r. Walnego Zjazdu Absolwentów z okazji Jubileuszu X-lecia wydania pierwszych dyplomów na Wydziale i XX-lecia PRL. 180 absolwentów przybyłych na zjazd podjęło uchwałę o powołaniu zrzeszenia absolwentów, które oficjalnie decyzją Prezydium Rady Narodowej m. Wrocławia zostało zarejestrowane 13 lipca 1964 r. pod nazwą Zrzeszenie Absolwentów Wydziału Melioracji Wodnych i Oddziału Geodezji i Urządzeń Rolnych WSR we Wrocławiu. Nazwa ta została zmieniona na Walnym Zejeździe w 1980 r. i obecnie brzmi: Zrzeszenie Absolwentów Wydziału Melioracji Wodnych. Prezesami Zrzeszenia byli: Wacław Lenczewski, Jerzy Kowalski i Konstanty Pietraszko, który tę funkcję pełni obecnie. Zrzeszenie organizuje co pięć lat Walne Zgromadzenie i Zjazd Absolwentów, na które przybywają absolwenci z najdalszych zakątków kraju i świata.

Zjazd absolwentów Wydziału
Melioracji Wodnych z okazji 30-lecia
Wydziału (1980)

KADRA NAUKOWA, TECHNICZNA I ADMINISTRACYJNA WYDZIAŁU

W pierwszym roku działalności Oddziału Melioracji Rolnych na Wydziale Rolnym trzon kadry naukowo-dydaktycznej stanowili nauczyciele akademicy z Wydziału Inżynierii Wodnej i Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej. W 1950 r. kadre dydaktyczną stanowiło 11 nauczycieli, w tym jeden profesor i jeden docent. W roku 1960 zatrudnionych już było 49 osób, w tym pięciu profesorów, trzech zastępców profesora, 20 adiunktów i wykładowców oraz 21 asystentów.

Wysoki poziom badań i stan kadry naukowej stanowiły podstawę przyznania w 1955 r. Radzie Wydziału Melioracji Wodnych uprawnień do przeprowadzania przewodów doktorskich w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie melioracje wodne, a od roku 1962 także przewodów habilitacyjnych. W roku 1990 Wydział uzyskał prawa do nadawania stopni naukowych (doktora i doktora habilitowanego) w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska i występowania do prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o nadanie tytułu naukowego profesora nauk rolniczych. W 1990 r. Wydział uzyskał też prawa do nadawania stopnia doktora nauk technicznych w dyscyplinie budownictwo, a w 1998 r. – stopnia doktora nauk technicznych w dyscyplinie geodezja i kartografia.

Głównym źródłem kadr naukowo-dydaktycznych są obecnie czteroletnie studia doktoranckie, uruchomione na Wydziale w 1994 r. W grudniu 2000 r. grupa doktorantów liczyła 50 osób (14 realizuje pracę doktorską w Instytucie Inżynierii Środowiska, 15 – w Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska, 9 – w Instytucie Budownictwa i Architektury Krajobrazu, 4 – w Katedrze Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska, 2 – w Katedrze Agro- i Hydrometeorologii, 4 – w Katedrze Geodezji i Kartografii, 2 – w Katedrze Matematyki), natomiast w grudniu 2010 r. studiuje na studiach III stopnia 38 doktorantów (14 realizuje pracę doktorską w Instytucie Architektury Krajobrazu, 1 w Instytucie

Rada Wydziału
(2000)

Budownictwa, 1 w Instytucie Geodezji i Geoinformatyki, 2 w Instytucie Inżynierii Środowiska, 15 – w Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska, 4 – w Katedrze Gospodarki Przestrzennej). Należy nadmienić, że już w latach 1952–1958, przy ówczesnej Katedrze Melioracji Rolnych zorganizowane zostały przez prof. S. Baca (seniora) krajowe studia doktoranckie (aspiranckie), które umożliwiły wypromowanie kilkunastu doktorów. Zasilili oni różne jednostki naukowe i dydaktyczne Wrocławia, Poznania, Warszawy i Krakowa.

W latach 1955–2010 Rada Wydziału nadała 272 osobom stopień naukowy doktora oraz 76 doktora habilitowanego. Jednocześnie 39 pracownikom zostały nadane tytuły naukowe profesora.

Rada Wydziału (2010)

Od lewej w I rzędzie: Bernard Kontny, Jan Kempiański, Jerzy Sobota, Marek Lorenc, Krzysztof Pulikowski; w II rzędzie: Elżbieta Musiał, Zuzanna Borcz, Anna Pływaczyk, Zofia Więckowicz, Alicja Czamara, Elżbieta Bondar-Nowakowska, Agata Szymańska-Pulikowska, Krzysztof Kuczewski; w III rzędzie: Zbigniew Mańko, Beata Raszka, Marian Mokwa, Irena Niedźwiecka-Filipiak, Stefan Cacoń, Andrzej Drabiński, Edward Hutnik, Andrzej Michalski, Leszek Kuchar; w IV rzędzie: Ryszard Deszcz, Szymon Szewrański, Andrzej Żyromski, Janusz Łomotowski, Wiesław Szulczewski, Wojciech Skowroński – nieco wyżej, Marian Rojek, Józef Sasik, Stanisław Czaban; w V rzędzie: Tomasz Kowalczyk – bez togi, Zenobiusz Dmowski, Paweł Licznar, Czesław Szczegieliński, Jarosław Bosy, Janusz Kuchmister, Ryszard Klaus, Stanisław Kostrzewa, Leszek Pływaczyk, Hanna Marszałek; w przedostatnim rzędzie od lewej: Tadeusz Kiwacz, Lech Nowak, Kazimierz Chmura, Krzysztof Stępień, Włodzimierz Czamara – na samej górze bez togi; w ostatnim rzędzie od prawej: Kazimierz Ćmielewski, Krzysztof Mąkowski, Ryszard Pokładek, Wojciech Lyczko

Na wniosek Wydziału Senat Uczelni przyznał następującym uczonym tytuł naukowy doktora *honoris causa*:

- profesorowi Stanisławowi Bacowi seniorowi (1962),
- profesorowi Hansowi Partenckiemu, Uniwersytet w Hanowerze (1991),
- profesorowi Piotrowi Prochalowi, Akademia Rolnicza w Krakowie (1995),
- profesorowi Manfredowi Olbertzowi, Uniwersytet w Rostocku (1999),
- profesorowi Lubomirowi Baranowi, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (2000),
- profesorowi Tadeuszowi Lutemu, Politechnika Wrocławska (2006),
- profesorowi Piotrowi Kowalikowi, Politechnika Gdańska (2009)

oraz tytuł Profesora Honorowego:

- profesorowi Kurtowi Lecherowi, Uniwersytet w Hanowerze (2001),
- profesorowi Tomaszowi Brandykowi, SGGW (2005),
- profesorowi Ronny'emu Verhoevenowi, Uniwersytet w Gandawie (2008),
- profesorowi Leopoldowi Verstraelenowi, Katolicki Uniwersytet w Levuen.

Śpośród pracowników Wydziału następujący profesorowie zostali uhonorowani tą najwyższą godnością akademicką przez inne uczelnie:

- profesor Józef Dzieżyc, w Akademii Rolniczej w Lublinie (1993),
- profesor Marek Urban, na Uniwersytecie w Debreczynie, Węgry (1981) oraz w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (1988),
- profesor Stanisław Kostrzewa, w Akademii Rolniczej w Krakowie (2000).

Profesorowie uhonorowani medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” na wniosek Rady Wydziału (1995)
Od lewej: prof. M. Lecher, prof. J.J. Bogardi, prof. B. Hoffmann, prof. P. Prochal – doktor *honoris causa* AR we Wrocławiu, prof. W. Parzonka, dziekan Wydziału

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału rosła w miarę uruchamiania kolejnych kierunków kształcenia; w 1985 r. była największa – 183 osoby, w grudniu 2000 r. wynosiła 160 osób. W ciągu minionego 50-lecia liczba profesorów i doktorów habilitowanych charakteryzowała się tendencją wzrostową. W ostatnim 20-leciu prawie 3-krotnie zmalała liczba asystentów. Grupę tę uzupełniają jednak doktoranci (47 osób), z których część po uzyskaniu stopnia doktora zasila kadrę naukowo-dydaktyczną Wydziału.

W grudniu 2000 r. na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji zatrudnionych było 235 osób. Grupę nauczycieli akademickich stanowiło 20 profesorów, 16 doktorów habilitowanych (13 na stanowisku profesora nadzwyczajnego w AR i 3 na stanowisku adiunkta), 106 adiunktów i wykładowców oraz 18 asystentów.

Aktualnie, według stanu na 31 grudnia 2010 r., na Wydziale pracuje 241 osób, w tym 179 nauczycieli (w tym 24 tytułarnych profesorów i 29 doktorów habilitowanych). Na stanowisku profesora zwyczajnego zatrudnionych jest 15 osób, na stanowisku profesora nadzwyczajnego – 9 osób, na stanowisku adiunkta – 82 osoby, na stanowisku starszego wykładowcy i wykładowcy – 26 osób, na stanowisku asystenta i starszego asystenta – 18 osób, na stanowiskach administracyjnych i technicznych – 62 osoby.

Liczba pracowników dydaktycznych oraz studentów na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji

Wyszczególnienie	1960	1970	2000	2005	2010
Liczba katedr	14	15	5	4	2
Liczba instytutów	–	–	3	3	5
Pracownicy dydaktyczni:					
Profesorowie, docenci, doktorzy habilitowani	8	16	36	47	53
Adiunkci i wykładowcy	20	24	106	124	108
Asystenci	21	39	18	6	18
Razem pracowników dydaktycznych:	49	79	160	177	179
Liczba studentów studiów stacjonarnych:					
Kierunek melioracje wodne/inżynieria środowiska	279	284	569	588	553
Kierunek geodezja urządzeń rolnych/geodezja kartografia	81	292	440	548	499
Kierunek budownictwo	–	–	275	280	392
Kierunek architektura krajobrazu	–	–	107	564	445
Kierunek gospodarka przestrzenna	–	–	–	373	306
Kierunek inżynieria bezpieczeństwa	–	–	–	–	131
Razem studentów stacjonarnych:	360	576	1 481	2 353	2 326
Liczba studentów studiów niestacjonarnych:					
Kierunek melioracje wodne/inżynieria środowiska	35 ¹	42	364	215	205
Kierunek geodezja urządzeń rolnych/geodezja kartografia	61 ¹	38	347	327	380
Kierunek budownictwo	–	–	125	184	217
Kierunek architektura krajobrazu	–	–	–	240	281
Kierunek gospodarka przestrzenna	–	–	–	159	176
Razem studentów stacjonarnych:	96¹	80	836	1 125	1 258
Liczba studentów:					
studiów podyplomowych	38 ²	11	282	183	383
studiów doktoranckich	–	–	47	30	26
Ogółem studentów:	494	2 646	2 646	3 691	3 994

¹ – dane z roku 1965

² – dane z roku 1967

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Wielokierunkową działalność naukową i zawodową Wydziału charakteryzuje łączenie wiedzy przyrodniczo-rolniczej oraz techniczno-inżynierskiej. Do 1990 r. zespoły naukowe Wydziału uczestniczyły w centralnych programach badawczych rządowych i resortowych. W latach 1986–1990 koordynatorami I stopnia programów centralnych byli: prof. dr hab. inż. Józef Dzieżyc, prof. dr hab. inż. Jan Szymański oraz doc. dr hab. inż. Mieczysław Stelmach. Od 1991 r. środki pieniężne na badania naukowe pochodzą głównie z Komitetu Badań Naukowych; w okresie 1991–2000 finansowanych było 45 tematów (grantów).

Pracownicy Wydziału opublikowali w latach 1950–2000 około 6,5 tysiąca prac naukowych oraz 240 podręczników i skryptów. Wykonanych zostało również wiele prac studialno-badawczych i ekspertyz na potrzeby praktyki i administracji państwowej, dotyczących głównie regionów dolnośląskiego i lubuskiego. Szereg z nich przyniosło wymierne efekty gospodarcze. Uzyskano ok. 80 patentów i wzorów użytkowych, zwłaszcza z zakresu konstrukcji urządzeń mających zastosowanie w geodezji i budownictwie hydrotechnicznym.

Wydział był organizatorem wielu konferencji krajowych i zagranicznych. Tylko w 10-leciu 1990–2000 odbyło się około 100 konferencji i seminariów. Na wyróżnienie zasługuje organizacja m.in. konferencji cyklicznych: corocznych *Seminariów Zastosowań Matematyki*, Międzynarodowej Konferencji *Transport and Sedimentation of Solid Particles*, *Eksploatacja Systemów Melioracyjnych*, *Bezpieczeństwo i Trwałość Budowli Wodnych*.

Zespoły naukowe Wydziału utrzymują ożywione kontakty naukowe z licznymi ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Wśród nich należy wymienić Uniwersytety w Rostocku, Sankt Petersburgu, Tbilisi, Jełgawie, Pradze, Brnie, Nitrze, Dreźnie, Hanowerze, Changsha (Hunan) i w Pekinie.

Począwszy od 1991 do 2010 r. na Wydziale realizowano badania naukowe w ramach 158 grantów byłego KBN i MNiSW kierowanych przez 66 pracowników Wydziału. Najczęściej grantami kierowali: prof. Stefan Cacoń (siedem grantów), prof. Jerzy Sobota (sześć grantów) oraz prof. Zuzanna Borcz, prof. Ewa Krzywicka-Blum i Andrzej Drabiński (pięć grantów).

W uchwalonej w 2005 r. strategii rozwoju Wydziału na lata 2005–2013 ustanowiono strategiczne kierunki badawcze, wokół których koncentrują się tematy realizowanych badań naukowych:

1. Inżynieria, kształtowanie i ochrona środowiska w warunkach zrównoważonego rozwoju obszarów.
2. Modelowanie procesów hydrologicznych i hydraulicznych.
3. Monitoring zjawisk naturalnych i antropogenicznych z wykorzystaniem technik satelitarnych, geodezyjnych i fotogrametrycznych oraz kartografii i systemów geoinformatycznych.
4. Procesy obiegu wody w systemie gleba – roślina – atmosfera.
5. Inżynieria, kształtowanie i ochrona krajobrazu.
6. Planowanie i gospodarowanie przestrzenią obszarów wiejskich.
7. Bezpieczeństwo i trwałość budowli.
8. Kształtowanie ilości i jakości zasobów wodnych oraz ich optymalne wykorzystanie.

Wydział realizuje także tematy z zakresu geometrii różniczkowej, statystyki matematycznej, malarstwa i rzeźby.

INSTYTUTY I KATEDRY

INSTYTUT ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU

Instytut Architektury Krajobrazu istnieje od 1 września 2006 r. Powstał z przekształcenia Instytutu Budownictwa i Architektury Krajobrazu (IBiAK) w dwie jednostki organizacyjne: Instytut Architektury Krajobrazu oraz Katedrę Budownictwa i Infrastruktury. W skład Instytutu weszli pracownicy byłego Zakładu Architektury Krajobrazu IBiAK (21 osób) oraz pracownicy Instytutu Kształtowania i Ochrony Środowiska (sześć osób). Od 1 stycznia 2010 r. skład osobowy został powiększony o pracowników rozwiązanych Katedry Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska (siedem osób) i Wydziałowego Laboratorium Komputerowego (trzy osoby).

Dyrektorem Instytutu od powstania do 30 listopada 2010 r. był prof. dr hab. inż. Andrzej Drabiński, a od 1 grudnia 2010 r. dyrektorem jest dr hab. inż. arch. Irena Niedźwiecka-Filipiak. Zastępcami dyrektora były: prof. dr hab. inż. arch. Zuzanna Borcz (2006–2009) oraz dr hab. inż. arch. Irena Niedźwiecka-Filipiak (od 2009–2010).

Pracownicy Instytutu Architektury Krajobrazu
 Od lewej w I rzędzie: Aleksandra Lis, Marek Lorenc, Andrzej Drabiński, Irena Niedźwiecka-Filipiak, Zuzanna Borcz, Piotr Błażejowski;
 w II rzędzie: Agnieszka Faron-Okoniewska, Monika Pec-Święcicka, Katarzyna Tokarczyk-Dorociak, Iwona Orzechowska-Szajda, Jolanta Just-Maruszewska, Zbigniew Kuriata, Anna Borcz;
 w III rzędzie: Monika Ziemiańska, Kamila Adamczyk, Halina Celmer, Beata Kwiecień, Zenobiusz Dmowski, Kazimierz Chmura, Janusz Gubański, Ewa Podhajska, Monika Brodzka, Renata Gubańska;
 w IV rzędzie: Ewa Walter, Paweł Szyszowski, Lech Nowak, Jerzy Potyrała, Tomasz Nowak – prof. wizytujący, Marek Staffa; w V rzędzie: Anna Podolska, Anna Bocheńska-Skałicka, Elżbieta Baczyńska, Marta Weber-Siwirska, Elżbieta Szopińska;
 w VI rzędzie: Łukasz Pardela, Maria Solecka (doktorantka), Magdalena Medwecka-Szklanna (doktorantka), Anna Pochwała (doktorantka), Ewelina Ochotna (doktorantka), Magdalena Zienowicz;
 w VII rzędzie: Bartosz Jawecki, Jan Szejn – doktorant, Maciej Piotrowski, Krzysztof Stępień – doktorant, Jacek Markowski, Marcin Włodarczyk, Marcin Sobota, Artur Majchrzak (2010)

Obecnie w Instytucie pracuje 41 osób. Działają cztery zakłady: Zakład Inżynierii i Ochrony Krajobrazu (kierownik – prof. dr hab. inż. Andrzej Drabiński), Zakład Kompozycji Krajobrazu (kierownik – prof. dr hab. Franciszek Gospodarczyk 2006–2009, dr Anna Borcz 2009–2010), Zakład Przyrodniczych Podstaw Kształtowania Środowiska (kierownik – prof. dr hab. inż. Lech Nowak), Zakład Projektowania Krajobrazu (kierownik – prof. dr hab. inż. arch. Zuzanna Borcz 2006–2009, dr inż. arch. Jerzy Potyrała od 2009) oraz Pracownia Studialno-Projektowa (kierownik – dr inż. arch. Justyna Zygmunt-Rubaszek).

Działalność naukowo-badawcza pracowników i doktorantów Instytutu dotyczy czterech dziedzin:

- nauki techniczne, dyscyplina architektura i urbanistyka, w zakresie architektury krajobrazu miejskiego i wiejskiego, w tym: transformacje miasto–wieś, wieś–miasto; przemiany krajobrazu małych miast; zachowanie dziedzictwa kulturowego i krajobrazu wsi, odnowa wsi; przemiany krajobrazu miejskiego i strefy podmiejskiej; rewaloryzacja historycznych zespołów inżynierskich, przemysłowych i fortyfikacyjnych w krajobrazie;
- nauki rolnicze, dyscyplina kształtowanie środowiska, w zakresie inżynierii kształtowania i ochrony krajobrazu, w tym: ekspertyzy krajobrazowe i dendrologiczne; inżynieria kształtowania i ochrony krajobrazu dolin rzecznych; krajobraz w planach ochrony, studiach i planach zagospodarowania przestrzennego; obiekty inżynierskie w krajobrazie; ocena wpływu planowanych inwestycji na krajobraz i środowisko; ochrona, percepcja i tożsamość krajobrazu; ochrona przyrody i plany ochrony obszarów chronionych; ochrona środowiska; przyrodnicze podstawy kształtowania środowiska; rekultywacja obszarów zdegradowanych; rewitalizacja parków miejskich i wiejskich; rewaloryzacja zabytkowych założen ogrodowych; społeczne i prawne aspekty kształtowania i ochrony krajobrazu; sztuka ogrodowa; woda w krajobrazie; zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, sportowych i wystawowych; zarządzanie krajobrazem;
- nauki biologiczne, dyscypliny biologia i ekologia, w zakresie szaty roślinnej;
- sztuki plastyczne, dyscyplina sztuki piękne, w zakresie malarstwa, rysunku i rzeźby.

W okresie działalności Instytutu sześciu jego pracowników i doktorantów uzyskało stopień naukowy doktora (Ewa Kozłowska, Marcin Sobota, Anna Podolska, Magdalena Zienowicz, Iwona Orzechowska-Szajda, Łukasz Pardela), jedna osoba stopień doktora sztuki (Anna Borcz), a dwie osoby stopień naukowy doktora habilitowanego (Alicja Krzemińska i Irena Niedźwiecka-Filipiak).

W latach 2006–2010 w Instytucie zrealizowano 50 projektów badawczych (promotorskich, habilitacyjnych, własnych oraz na zlecenie jednostek gospodarczych).

Pracownicy i doktoranci Instytutu opublikowali ponad 150 prac, w tym 60 monografii i artykułów w czasopiśmie indeksowanych. W latach 2006–2009 Instytut był organizatorem lub współorganizatorem 5 konferencji naukowych i naukowo-technicznych, w tym współorganizatorem VI Europejskiego Kongresu Odnowy Wsi (2007) oraz organizatorem XII Ogólnopolskiego Forum Architektury Krajobrazu „Kształtowanie i ochrona krajobrazu dolin rzecznych” (2009).

Od 2000 r. w Instytucie redagowany jest kwartalnik „Architektura Krajobrazu – Landscapes Architecture” wydawany przez Wydział.

Pracownicy Instytutu prowadzą zajęcia dydaktyczne na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji na kierunkach: architektura krajobrazu, budownictwo, geodezja i kartografia, gospodarka przestrzenna, inżynieria środowiska oraz na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym na kierunku ochrona środowiska.

INSTYTUT BUDOWNICTWA

Instytut Budownictwa powstał 1 stycznia 2010 r. na bazie Katedry Budownictwa i Infrastruktury oraz Instytutu Inżynierii Środowiska. Katedra Budownictwa i Infrastruktury została utworzona po kolejnych przekształceniach Instytutu Budownictwa Rolniczego w Instytut Budownictwa i Architektury Krajobrazu.

Instytut Budownictwa Rolniczego utworzono z myślą organizacyjnego zabezpieczenia zajęć na kierunku studiów budownictwo rolnicze, uruchomionym na Wydziale Melioracji Wodnych w roku akademickim 1972/1973. W jego skład weszły: Katedra Budownictwa Wiejskiego, Zespół Geometrii Wykreślnej Katedry Matematyki oraz Zespół Ekonomiki Melioracji Wodnych Katedry Planowania Urządzeń Rolnych. W końcu 1972 r. Instytut liczył łącznie 16 pracowników, w tym 10 nauczycieli akademickich. Od 1 października 1973 r. do Instytutu włączono Zespół Zaopatrzenia w Wodę i Kanalizacji Osiedli Wiejskich Instytutu Budownictwa Wodnego i Ziemnego. W końcu 1973 r. Instytut liczył już łącznie 27 pracowników, w tym 17 nauczycieli akademickich: czterech docentów, trzech adiunktów oraz 10 starszych asystentów, asystentów i asystentów stażystów.

Po utworzeniu kierunku budownictwo rolnicze, w związku ze wzrostem liczby pracowników i studentów, pogorszyły się warunki lokalowe na Wydziale. Poprawa tego stanu nastąpiła w roku 1975, gdy dzięki decyzji rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu prof. R. Badury Instytut otrzymał do zagospodarowania nowo wybudowany pawilon przy ul. Dicksteina 3a. W pawilonie siedzibę swą miała początkowo dyrekcja Instytutu (do roku 1981), Zakład Zaopatrzenia w Wodę i Kanalizacji Wsi (przekształcony w roku 1991 w Zakład Techniki Sanitarnej Wsi), część Zakładu Budownictwa Inwentarskiego, Zespół Budownictwa Towarzyszącego oraz Biblioteka Instytutu. Ponadto na potrzeby dydaktyki przydzielono Wydziałowi trzy sale dydaktyczne.

W roku 2000 w Instytucie Budownictwa Rolniczego zatrudnionych było 38 osób, w tym jeden profesor tytularny, czterech profesorów nadzwyczajnych, dwóch adiunktów ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 13 adiunktów, dwóch asystentów, trzech starszych wykładowców, jeden wykładowca, sześciu pracowników inżynierijno-technicznych i 2 pracowników administracyjnych.

We wrześniu 2000 r. Instytut Budownictwa Rolniczego zmienił swoją nazwę na Instytut Budownictwa i Architektury Krajobrazu. Dyrektorem tego Instytut został dr hab. inż. Janusz Łomotowski a jego zastępcą dr hab. inż. Edward Hutnik, prof. nadzw. W skład Instytutu wchodziły cztery zakłady: Zakład Budownictwa Rolniczego, Zakład Architektury Krajobrazu, Zakład Konstrukcji Budowlanych, Zakład Techniki Sanitarnej Wsi.

Pracownicy Instytutu prowadzili zajęcia na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji na kierunkach budownictwo, geodezja i kartografia, inżynieria środowiska i architektura krajobrazu oraz na Wydziale Rolniczym na kierunku inżynierii rolniczej oraz ochrona środowiska.

Instytutu Budownictwa Rolniczego
(1985)

W roku 2006 nastąpiła reorganizacja Instytutu, w wyniku której powstały 2 jednostki organizacyjne: Katedra Budownictwa i Infrastruktury oraz Instytut Architektury Krajobrazu.

1 stycznia 2010 r., w wyniku restrukturyzacji Wydziału, powstał Instytut Budownictwa na bazie Zakładu Budownictwa Rolniczego Katedry Budownictwa i Infrastruktury oraz Zakładu Mechaniki i Konstrukcji Inżynierskich Instytutu Inżynierii Środowiska. W Instytucie zatrudnionych jest 24 pracowników (pięciu profesorów tytularnych), w tym trzech na stanowisku profesora zwyczajnego, czterech na stanowisku profesora nadzwyczajnego, siedmiu na stanowisku adiunkta, sześciu na stanowisku starszego wykładowcy, czterech na stanowisku asystenta oraz cztery osoby na etatach administracyjnych lub inżynieryjno-technicznych.

Pierwszym dyrektorem Instytutu Budownictwa Rolniczego był doc. dr hab. Czesław Wajdzik (1972–1973). W kolejnych latach, przy różnych nazwach jednostki, funkcję tę sprawowali: prof. dr hab. Adam Szpindor (1973–1983 oraz 1987–1989), prof. dr hab. Czesław Opaliński (1983–1987), prof. dr hab. arch. Zdzisław Pogodziński (1989–1998), dr hab. Janusz Łomotowski, prof. nadzw. (1998–2006), prof. dr hab. inż. Edward Hutnik (2006–2009), a od 1 stycznia 2010 r. p.o. dyrektora Instytutu Budownictwa został prof. dr hab. inż. Jerzy Sobota, a jego zastępcą prof. dr hab. inż. Edward Hutnik. 1 grudnia 2010 r. funkcję dyrektora objął dr hab. inż. Zbigniew Mańko, prof. nadzw.

Na trwałe w historii Instytutu zapisali się nieżyjący już profesorowie: Czesław Wajdzik, Jacek Maria Fuliński, Zdzisław Pogodziński, Adam Szpindor i Czesław Opaliński.

Pracownicy Instytutu Budownictwa
 Od lewej w I rzędzie: Jerzy Sobota,
 Zbigniew Mańko, Edward Hutnik,
 Sylwester Kobiela, Michał Zieliński;
 w II rzędzie: Kazimierz Szczepaniak,
 Barbara Zwierz, Edmund Mulica, Jan
 Dębicki, Jan Kempański,
 Adam Balawejder;
 w III rzędzie: Wojciech Kilian,
 Włodzimierz Białas, Hanna Marszałek,
 Renata Nogaj, Czesław Banaś;
 w IV rzędzie: Jarosław Dąbrowski,
 Andrzej Surowiecki, Robert Świerzeko,
 Edmund Solecki, Rafał Idzikowski,
 Robert Selmaj;
 w ostatnim rzędzie:
 Wacław Zakrzewski, Radosław Tatko,
 Daniel Kaluźński
 (2010)

W okresie działalności Instytutu 24 jego pracowników uzyskało stopień naukowy doktora, siedmiu stopień naukowy doktora habilitowanego, a sześciu tytuł profesora: Adam Szpindor (1976), Czesław Opaliński (1976), Jacek Fuliński (1985), Zdzisław Pogodziński (1992), Zuzanna Borcz (2000) i Edward Hutnik (2006).

W Instytucie prowadzono badania w zakresie budownictwa inwentarskiego, składowego, mieszkaniowego, usługowego i zaplecza rolnictwa, kształtowania mikroklimatu w budynkach inwentarskich, procesów ciepłno-wilgotnościowych w przegrodach budowlanych, modernizacji i adaptacji budynków na cele produkcji zwierzęcej, zarządzania zasobami budowlanymi, prognozowania efektywności nakładów inwestycyjnych w budownictwie rolniczym, zasad kształtowania i architektury krajobrazu, waloryzacji terenów wiejskich pod kątem agroturystyki, infrastruktury technicznej terenów wiejskich, technicznych rozwiązań systemów zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji.

Pracownicy Instytutu prowadzą zajęcia na sześciu kierunkach studiów: budownictwie, architekturze krajobrazu, gospodarce przestrzennej, geodezji i kartografii, inżynierii środowiska i inżynierii bezpieczeństwa na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji oraz na kierunku technika rolnicza i leśna na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym.

Instytut posiada dobre zaplecze laboratoryjne do prowadzenia prac badawczych na poziomie podstawowych badań naukowych w zakresie materiałów budowlanych, technologii betonów, wytrzymałość materiałów. Po przeprowadzonej w latach 2008–2009 przebudowie i modernizacji Laboratorium Materiałów Budowlanych oraz Laboratorium Technologii Betonu i Wytrzymałości Materiałów oraz po zakupie aparatury do wytrzymałościowych badań budowlanych elementów konstrukcyjnych belek, słupów i płyt; uniwersalnej maszyny wytrzymałościowej z dodatkowym wyposażeniem do badań wytrzymałości stali w zakresie wysokich temperatur; zestawu nowego sprzętowania i aparatury stosownie do wymogów unijnych w zakresie badań materiałów budowlanych i elementów konstrukcyjnych, z uwzględnieniem posiadanego już zestawu nowoczesnych maszyn wytrzymałościowych sterowanych komputerowo stawia te laboratoria w czołówce krajowej zaplecza badawczego na potrzeby budownictwa. Laboratorium Technologii Betonu i Wytrzymałości Materiałów stale prowadzi badania podstawowe i stosowane na potrzeby jednostek gospodarki narodowej. Laboratorium to kierowane przez wiele lat przez dr. hab. inż. Stanisława Klina posiada niekwestionowaną renomę w południowo-zachodniej Polsce w zakresie receptur betonów hydrotechnicznych, a także w zakresie spoiw cementowych, gipsowych i wapiennych; technologii betonów i zapraw specjalnych; kontroli jakości betonowych konstrukcji hydrotechnicznych i budownictwa ogólnego.

Aktualnie wiodącymi strategicznymi kierunkami prac naukowych w Instytucie Budownictwa są badania z zakresu bezpieczeństwa i trwałości budowli oraz racjonalizacji budownictwa rolniczego.

INSTYTUT GEODEZJI I GEOINFORMATYKI

W roku 1951 jedną z czterech katedr Wydziału Melioracji Rolnych była Katedra Miernictwa, z kierownikiem prof. Romanem Hlibowickim. Katedra ta w 1954 r. zmieniła nazwę na Katedra Geodezji.

W lutym 1960 r. doc. dr Roman Hlibowicki został upoważniony przez Departament Studiów Rolnych Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego do zorganizowania studiów wyższych w ramach Oddziału Geodezji i Urządzeń Rolnych. Studia takie zostały powołane w roku akademickim 1960/1961. W tym czasie powstały, oprócz istniejącej Katedry Geodezji, Katedra Fotogrametrii oraz Katedra Geodezji Wyższej. Te trzy katedry, po reorganizacji

Pracownicy Katedry Geodezji
i Fotogrametrii (2000)

Uczelni w 1969 r., zostały połączone w Katedrę Geodezji, a po kolejnej reorganizacji, w 1972 r., wraz z przyłączoną Katedrą Matematyki utworzyły Instytut Geodezji i Zastosowań Matematycznych. W 1985 r. Zakład Geodezji i Fotogrametrii przekształcono w Katedrę, której kierownikiem została doc. dr hab. Ewa Krzywicka-Blum, z trzema zakładami: Geodezji Gospodarczej (kierownik dr inż. Marian Krzeszowski), Geodezji Wyższej i Obliczeń Geodezyjnych (kierownik doc. dr hab. inż. Stefan Cacoń), Fotogrametrii (kierownik dr inż. Andrzej Świątkiewicz).

W roku 1996 zorganizowano Stację Permanentnych Obserwacji Satelitarnych „WROC” włączoną do międzynarodowych sieci EPN i IGS.

W 2002 r. w Katedrze Geodezji i Fotogrametrii powstało Laboratorium GIS (kierownik dr inż. Adam Iwaniak), a w 2003 r. Laboratorium Technologii Geodezyjnych (kierownik dr inż. Zbigniew Patrzalek).

W 2003 r., po przejściu na emeryturę prof. dr hab. inż. Ewy Krzywickiej-Blum, kierownikiem Katedry Geodezji i Fotogrametrii został prof. dr hab. inż. Stefan Cacoń.

Pracownicy Instytutu Geodezji
i Geoinformatyki

Od lewej w I rzędzie: Małgorzata Jarzabek-Rychard (doktorantka), Adam Michalski, Katarzyna Galant, Joanna Kubicka, Dariusz Felcenloben, Wiktor Żukowski, Joanna Bac-Bronowicz; w II rzędzie: Katarzyna Siła-Nowicka (doktorantka), Stefan Cacoń, Halina Klimczak, Andrzej Borkowski, Bernard Kontny, Anna Kontna, Adam Iwaniak; w III rzędzie: Przemysław Tymków, Andrzej Klimczak, Jarosław Bosy, Magdalena Fitzryk, Witold Rohm, Olgierd Jamroz, Wojciech Dach; w IV rzędzie: Piotr Gołuch, Mieczysław Łyskawa, Magdalena Owczarek-Wesołowska, Grzegorz Józków, Kazimierz Ćmielewski, Jan Kapłon, Stanisław Rogowski, w ostatnim rzędzie: Krzysztof Mąkowski, Zbigniew Patrzalek, Jan Sierny, Janusz Kuchmister, Bartłomiej Ćmielewski (doktorant), Mirosław Kaczałek, Tomasz Kubik, Piotr Grzempowski, Marek Trojanowicz (2010)

Z początkiem 2006 r. Katedra Geodezji i Fotogrametrii została przemianowana na Instytut Geodezji i Geoinformatyki (dyrektor prof. dr hab. inż. Stefan Cacoń, zastępca dyrektora dr hab. inż. Halina Klimczak). W strukturze Instytutu utworzono zakłady: Kartografii, Fotogrametrii i Geoinformatyki (kierownik dr hab. inż. Halina Klimczak, prof. nadzw.), Podstaw Geodezji (kierownik dr hab. inż. Andrzej Borkowski, prof. nadzw.), Geodezji i Geodynamiki (kierownik prof. dr hab. inż. Stefan Cacoń). Kierownikiem stacji satelitarnej „WROC” został dr hab. inż. Jarosław Bosy, prof. nadzw.

Od 1 września 2009 r. dyrektorem Instytutu Geodezji i Geoinformatyki jest dr hab. inż. Andrzej Borkowski, prof. nadzw.

W Katedrze Geodezji i Fotogrametrii, a obecnym Instytucie Geodezji i Geoinformatyki 35 pracowników obroniło rozprawy doktorskie. Siedem osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, w tym pięć w ostatnim dziesięcioleciu, dwie osoby uzyskały tytuł profesora nauk technicznych.

W maju 2010 r. stan osobowy kadry Instytutu wynosił 25 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym: jeden profesor tytularny, pięciu ze stopniem doktora habilitowanego, jedenastu adiunktów ze stopniem doktora, trzech starszych wykładowców ze stopniem doktora, pięciu asystentów.

Na stanowiskach inżynieryjno-technicznych zatrudnionych jest ośmiu pracowników.

W 60-letniej historii Katedry, obecnie Instytutu, wyodrębnić można dwa okresy – pierwsze dziesięciolecie, gdy nieliczna kadra geodetów prowadziła zajęcia dydaktyczne wyłącznie ze studentami melioracji wodnych i pięćdziesięciolecie, gdy Katedra stała się też jednostką podstawową kształcenia studentów kierunku geodezyjnego. W ostatnich latach, rozszerzona oferta dydaktyczna zreformowanych programów studiów na Uniwersytecie Przyrodniczym zawiera elementy geodezji i kartografii, fotogrametrii i teledetekcji, systemów informacji przestrzennej w programach kierunków budownictwa, inżynierii środowiska, gospodarki przestrzennej, architektury krajobrazu, ochrony środowiska.

Intensyfikacja badań oraz dalszy rozwój naukowy pracowników w okresie ostatnich 20 lat mają związek z pozyskiwanymi środkami finansowymi na badania w ramach grantów KBN oraz MNiSW. W tym okresie zrealizowano 44 projekty badawcze. Obejmowały one zagadnienia kluczowe do rozwoju dyscypliny geodezja i kartografia.

Pracownicy Instytutu współpracują z zagranicznymi ośrodkami badawczymi i naukowymi w Czechach, Niemczech, Kanadzie, Szwajcarii, RPA, Grecji, na Ukrainie, we Włoszech i na Słowacji.

Tematyka badawcza Instytutu Geodezji i Geoinformatyki skupiona jest wokół głównego problemu, jakim jest: monitoring zjawisk naturalnych, antropogenicznych z wykorzystaniem technik satelitarnych, geodezyjnych i fotogrametrycznych oraz kartografii i systemów geoinformatycznych.

W ramach tego zagadnienia, związanego z rozwojem dyscypliny naukowej geodezja i kartografia oraz innych partnerskich dyscyplin nauk o Ziemi, wyróżnione są badawcze grupy tematyczne: monitorowanie zmian w środowisku przyrodniczym i inżynierskim z wykorzystaniem technik satelitarnych, geodezyjnych i innych; wieloaspektowe modelowanie zjawisk przestrzennych; optymalizacja technologii pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania geodanych; budowa infrastruktury informacji przestrzennej.

Do grona profesorów, którzy położyli szczególne zasługi w dziele kształtowania nowych kierunków badawczych i dydaktycznych w dziedzinie geodezji i kartografii, niewątpliwie można zaliczyć prof. Romana Hlibowickiego – organizatora studiów geodezyjnych, autora podstawowych podręczników i promotora prac doktorskich z zakresu geodezji oraz kontynuatorów tego dzieła prof. Ewę Krzywicką-Blum i prof. Stefana Caconia.

INSTYTUT INŻYNIERII ŚRODOWISKA

Poprzednikiem dzisiejszego Instytutu Inżynierii Środowiska był Instytut Budownictwa Wodnego i Ziemnego powstały w 1971 r. w wyniku reorganizacji Uczelni z połączenia trzech katedr: Budownictwa Wodnego, Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemnego oraz Mechaniki i Konstrukcji Budowlanych. Katedry, z których powstał Instytut, wchodziły w skład Wydziału Melioracji Wodnych od momentu jego powołania (1951 r.). Kierownikiem Katedry Budownictwa Wodnego (z zakładami: Hydrauliki i Budowli Wodnych, Hydrologii i Regulacji Rzek, Zaopatrzenia w Wodę i Kanalizacji Osiedli Wiejskich) był prof. dr hab. Jan Wierzbicki (1951–1968), a po jego przejściu na emeryturę Katedrę objął prof. dr Zbigniew Dziewoński. Kierownikiem Katedry Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemnego był doc. dr Bolesław Broś, natomiast Katedrą Mechaniki i Konstrukcji Budowli kierował st. wykładowca dr Jarosław Bojanowski.

Funkcje dyrektora ówczesnego i obecnego Instytutu kolejno pełnili: prof. dr hab. Julian Wołoszyn (1971–1979 i 1980–1990), prof. dr hab. Włodzimierz Parzonka (1979–1980), prof. dr hab. Stanisław Czaban (od 1990 r. do chwili obecnej).

Funkcje zastępcy dyrektora pełnili kolejno: prof. dr hab. Włodzimierz Parzonka (1971–1979), prof. dr hab. Jerzy Kowalski (1979–1989), doc. dr hab. Stanisław Czaban (1989–1990), dr Henryk Orzeszyna (1991–2006), dr Daniel Garlikowski (od 2006 r.).

Od 1 października 1973 r., w ramach reorganizacji Wydziału, Zakład Zaopatrzenia w Wodę i Kanalizacji Osiedli Wiejskich (kierowany przez prof. A. Szpindora) został przeniesiony do powstałego Instytutu Budownictwa Rolniczego. Po ponownej reorganizacji Wydziału (w styczniu 2010 r.) Zakład Zaopatrzenia w Wodę, pod obecną nazwą Infrastruktury i Techniki Sanitarnej (kierowany przez prof. K. Kuczewskiego), znalazł się w strukturze Instytutu Inżynierii Środowiska, natomiast Zakład Mechaniki Budowli i Konstrukcji Inżynierskich przeszedł w skład powołanego 1 stycznia 2010 r. Instytutu Budownictwa.

W 1993 r. zmieniono nazwę Instytutu na Instytut Inżynierii Środowiska. W 2010 r. w Instytucie działają cztery zakłady i cztery laboratoria: Zakład Geotechniki i Wód Podziemnych (kierownik – prof. J. Kowalski, następnie prof. A. Czamara), Zakład Inżynierii Wodnej i Hydrotransportu (kierownik – kolejno: prof. W. Parzonka, prof. J. Sobota, prof. M. Mokwa), Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej (kierownik – kolejno: prof. J. Wołoszyn, prof. L. Radczuk, prof. W. Czamara), Zakład Mechaniki i Konstrukcji Inżynierskich (kierownik – kolejno: dr J. Bojanowski, prof. W. Parzonka, prof. J. Kempiański), Laboratorium Geotechniczne (dr T. Molski), Laboratorium Technologii Betonów i Wytrzymałości Materiałów (dr hab. St. Klin), Laboratorium Wodne (kolej- no: dr A. Omelański, prof. M. Mokwa, dr R. Głowski) i Laboratorium CAD (dr W. Fiałkiewicz).

W 2010 r. w Instytucie zatrudnionych było 51 pracowników, w tym: siedem osób z tytułem naukowym profesora,

Pracownicy Instytutu Budownictwa Wodnego i Ziemnego (1985)

cztery osoby ze stopniem doktora habilitowanego, 22 doktorów na stanowisku adiunkta, czterech doktorów na stanowisku starszego wykładowcy, trzech asystentów oraz 13 pracowników inżynieryjno-technicznych i administracyjnych. Ponadto obecnie w pracach Instytutu aktywnie uczestniczą emerytowani profesorowie: Jerzy Kowalski, Włodzimierz Parzonka i Laura Radczuk.

Od momentu powstania jednostki 15 jej pracowników uzyskało tytuł profesora, 18 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, 84 – stopień doktora.

Liczba publikacji Instytutu od czasu powstania jednostki to około 3 000 prac, w tym 10 podręczników i 25 skryptów. Jednocześnie od roku 1950 w Instytucie wykonano blisko 1 900 prac umownych. Zgłoszono w tym czasie 12 patentów.

Badania naukowe Instytutu obejmują zagadnienia: bezpieczeństwo budowli wodnych, geotechnika ziemnych budowli hydrotechnicznych, inżynieria ekologiczna, hydrauliczne badania modelowe budowli wodnych, hydrotransport, kształtowanie i wykorzystanie zasobów wodnych, modelowanie matematyczne procesów cyklu hydrologicznego, ochrona dużych aglomeracji przed powodzią i modelowanie sterowania falą powodziową, modelowanie przepływu wody w ciekach z uwzględnieniem transportu rumowiska, optymalizacja pracy pompowni, optymalne rozwiązania techniczno-ruchowe śluz żeglugowych, projektowanie i gospodarka wodna na zbiornikach retencyjnych, składowanie i zagospodarowanie stałych odpadów górniczych i przemysłowych oraz ocena ich wpływu na środowisko, systemy rozprowadzania wód zanieczyszczonych, technologia, konstrukcja i eksploatacja nasypów hydrotechnicznych z gruntów spoistych i organicznych, technologia betonów hydrotechnicznych,

Pracownicy Instytutu Inżynierii Środowiska

Od lewej w I rzędzie: Marian Mokwa, Włodzimierz Czamara, Alicja Czamara, Stanisław Czaban, Bożena Klatt-Piasecka, Daniel Garlikowski;
w II rzędzie: Czesław Szczegielniak, Janusz Łomotowski, Elżbieta Jagiello, Krzysztof Kuczewski;
w III rzędzie: Ewa Burszta-Adamiak, Jerzy Piotrowski, Joanna Markowska, Krzysztof Parylak, Izabella Schauer;
w IV rzędzie: Andrzej Moryl, Andrzej Pawłowski;
w V rzędzie: Robert Kasperek, Tomasz Tymiński, Katarzyna Suszek, Olga Szarska;
w VI rzędzie: Tadeusz Molski, Agata Szymańska-Pulikowska, Elżbieta Trośniak, Zofia Zięba, Robert Głowski, w VII rzędzie: Paweł Licznar, Laura Radczuk, Dorota Olearczyk, Małgorzata Boczarska, Piotr Kaługa;
w VIII rzędzie: Henryk Orzeszyna, Edmund Solecki, Krzysztof Lejcuś, Sławomir Nowak; w IX rzędzie: Ryszard Wiśniewski, Julian Paluch, Tadeusz Kiwacz, Krzysztof Pulikowski, Radosław Stodolak (2010)

wpływ działalności człowieka na ilościowe i jakościowe zmiany środowiska w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych, zaopatrzenie w wodę miast i wsi, kanalizacja, oczyszczanie ścieków, modelowanie hydrodynamiczne sieci kanalizacyjnych, gospodarka osadami, uzdatnianie wód, eksploatacja systemów sanitarnych, wykorzystanie środowiska naturalnego do oczyszczania małych ilości ścieków, modelowanie procesów wód i ścieków.

Instytut Inżynierii Środowiska przy współpracy z Uniwersytetem w Hanowerze zorganizował w ramach programu TEMPUS (Trans-European Mobility Scheme for University Studies) studia podyplomowe z zakresu gospodarki wodnej *Woda i Środowisko*.

W latach 1950–2010 Instytut zorganizował bądź współorganizował wiele konferencji, niektóre cykliczne: *Transport and sedimentation of solid particles, Odra i jej dorzecze, Bezpieczeństwo i trwałość budowli wodnych, Mała retencja w ochronie środowiska, Współczesne problemy inżynierii środowiska, Bliskie naturze kształtowanie dolin rzecznych*.

W historii Instytutu na trwałe zapisało się wielu pracowników, którzy już odeszli, a wśród nich profesorowie: Jan Wierzbicki, Zbigniew Dziewoński, Julian Wołoszyn, Adam Szpindor, Bolesław Broś i Stanisław Klin, adiunkci: Tomasz Barbacki, Mieczysław Różański, Zbigniew Janiak, Franciszek Woźny, Bogusław Gałoński, Antoni Omelański, a także pracownicy inżynieryjno-techniczni: Mieczysław Karpiński, Zdzisław Piela, Roman Sura i Paweł Krzestoń.

INSTYTUT KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY ŚRODOWISKA

Katedra Melioracji i Inżynierii Rolnej, poprzedniczka dzisiejszego Instytutu, jest najstarszą jednostką organizacyjną na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji. Została utworzona 15 grudnia 1945 r. Praktycznie, rozpoczęła swoją działalność 1 lutego 1946 r. po przyjeździe do Wrocławia prof. dr. hab. inż. Stanisława Baca, który został jej pierwszym kierownikiem. Tego samego dnia podjął pracę w Katedrze na stanowisku adiunkta inż. Jan Wierzbicki, a od 1 września jako młodszy asystent Rudolf Hohenberg. Nazwa Katedry ulegała zmianie – od 23 listopada 1951 r. jej nazwa brzmiała Katedra Melioracji Rolnych – zatrudnionych było 11 osób, a kierownikiem był prof. dr inż. Stanisław

Bac. W 1954 r. zmieniono jej nazwę na Katedrę Melioracji Rolnych i Leśnych z trzema zakładami: Melioracji Rolnych, Melioracji Leśnych, Rolniczego Wykorzystania Ścieków. W 1956 r. kierownictwo Katedry przejęła doc. mgr Maria Trzebińska. Funkcję tę pełniła aż do przejścia na emeryturę (1967). Od 1967 r. kierownikiem Katedry był doc. dr hab. Stanisław Marcilonek; utworzono też czwarty Zakład Organizacji i Mechanizacji Robót Melioracyjnych.

Po wprowadzeniu w uczelniach instytutowej struktury organizacyjnej dotychczasową Katedrę przekształcono w Instytut Melioracji Rolnych i Leśnych z czterema zakładami:

- Melioracji Rolnych – kierownik prof. dr hab. inż. Jan Szymański (1971–1988), doc. dr hab. Leszek Pływaczyk (od 1988 r.),

- Eksploatacji Systemów Melioracyjnych – kierownik prof. dr hab. Stanisław Marcilonek (1971–1988), doc. dr hab. inż. Krzysztof Nyc (od 1989 r.),
- Organizacji i Technologii Robót Wodno-Melioracyjnych – kierownik doc. dr Donat Dejas,
- Rolniczego Wykorzystania Ścieków – kierownik prof. dr hab. Józef Boćko (1967–1980), prof. dr hab. Jan Kutera (1980–1992).

W 1987 r. utworzono piąty Zakład Melioracji Odwadniającego – kierownik doc. dr hab. Stanisław Kostrzewa.

Dyrektorami Instytutu byli: prof. dr hab. Stanisław Marcilonek (1971–1991), prof. dr hab. Stanisław Kostrzewa (1991–2006) oraz prof. dr hab. Leszek Pływaczyk (od 2006 r.) a zastępcami dyrektora: prof. dr hab. Jan Szymański (1971–1988), prof. dr hab. Stanisław Kostrzewa (1988–1991), prof. dr hab. Krzysztof Nyc (1991–1994 i 1997–2006), dr hab. inż. Andrzej Drabiński, prof. nadzw. (1994–1997), prof. dr hab. Marian Rojek (2006–2009) oraz dr Wojciech Łyczko (od 2009 r.)

Pracownicy Instytutu Kształtowania i Ochrony Środowiska (1985)

Pracownicy Instytutu Kształtowania i Ochrony Środowiska

Od lewej w I rzędzie: Iwona Rybka (doktorantka), nieco wyżej Joanna Kajewska (doktorantka), Justyna Hachoł, Elżbieta Bondar-Nowakowska, Krystyna Stempniak, nieco wyżej Anna Pływaczyk, Leszek Pływaczyk;
w II rzędzie: Małgorzata Biniak-Pieróg, Krystyna Bryś, Czesława Krzyśków;
w III rzędzie: Andrzej Żyromski, Alicja Lech, Daniel Skarżyński (doktorant), Stanisław Kostrzewa, Krzysztof Nyc, nieco niżej Wojciech Łyczko, Grzegorz Janik;
w IV rzędzie: Paweł Dąbek (doktorant), nieco wyżej Rafał Wójcik, Romuald Żmuda, Beata Olszewska, Grzegorz Pęczkowski, nieco dalej Marian Rojek, Wojciech Orzepowski;
w V rzędzie: Piotr Klaus, nieco dalej w prawo Józef Hulboj, Donat Dejas, Ryszard Pokładek, Zenon Zamiar, Tomasz Kowalczyk (2010)

Wraz z powoływaniem nowych kierunków studiów i zmianami profili kształcenia studentów Instytut rozszerzał liczbę swoich specjalności naukowo-dydaktycznych, a wraz z nimi zmianie ulegała jego nazwa: Instytut Melioracji Rolnych i Leśnych (1971–1992), Melioracji i Kształtowania Środowiska (1993–2000), Instytut Kształtowania i Ochrony Środowiska (od 1 września 2000 r.). Od 1993 r. działały w Instytucie cztery zakłady: Inżynierii Ekologicznej i Oczyszczania Ścieków w Rolnictwie (kierownik – prof. dr hab. inż. Stanisław Kostrzewa), Melioracji i Budownictwa Stawowego (kierownik – prof. dr hab. inż. Leszek Pływaczyk), Eksploatacji Systemów Melioracyjnych (kierownik – prof. dr hab. inż. Krzysztof Nyc) oraz Organizacji i Technologii Robót Melioracyjnych i Budowlanych (kierownik – doc. dr inż. Donat Dejas – do 1994 r., dr hab. inż. Andrzej Reinhard, prof. nadzw. AR – od 1994 r.), a także trzy laboratoria: wód i ścieków, melioracji i fizyki gleb, modelowania procesów środowiskowych.

W roku 2001 w skład Instytutu została włączona jako Zakład – Katedra Agro- i Hydrometeorologii. Obecnie działają w Instytucie cztery zakłady: Agro- i Hydrometeorologii, (kierownik – dr hab. inż. Andrzej Żyromski, prof. nadzw.), Inżynierii Ekologicznej i Oczyszczania Ścieków (kierownik – prof. dr hab. inż. Anna Pływaczyk), Melioracji Wodnych (kierownik – dr hab. inż. Romuald Żmuda), Planowania, Realizacji i Eksploatacji Systemów Gospodarczo-Wodnych (kierownik – dr hab. inż. Elżbieta Bondar-Nowakowska, prof. nadzw.) i dodatkowo Obserwatorium Agro- i Hydrometeorologii Wrocław-Swojec.

W okresie minionych 65 lat (1946–2010) działalności Katedry, a następnie Instytutu zatrudnionych było łącznie 75 pracowników naukowo-dydaktycznych oraz 65 inżynierjno-technicznych i administracyjnych. Ich dorobkiem naukowym było wydanie 39 podręczników i skryptów, 1 776 publikacji naukowych oraz uzyskanie siedmiu patentów. 74 pracowników otrzymało stopień doktora, 24 doktora habilitowanego, 13 tytuł naukowy profesora.

W roku 2010 Instytut zatrudniał: trzy osoby z tytułem naukowym profesora, cztery ze stopniem doktora habilitowanego, ośmiu doktorów na stanowisku adiunkta, jednego doktora na stanowisku starszego wykładowcy, sześciu doktorantów, dziewięciu pracowników inżynierjno-technicznych i administracyjnych. Ponadto w pracach Instytutu aktywnie uczestniczą pracownicy emerytowani: prof. dr hab. Stanisław Kostrzewa, prof. dr hab. Krzysztof Nyc, prof. zw. dr hab. Jan Kutera, prof. dr hab. Stanisław Bac (jr.) oraz doc. dr Donat Dejas.

Główne kierunki badań naukowych realizowanych w Instytucie obejmują następujące zagadnienia: doskonalenie technik oraz technologii odwadniania i nawadniania, a także eksploatacji systemów melioracyjnych, modelowanie obiegu wody w profilu glebowym, systemach wodno-melioracyjnych i terenach do nich przyległych, wpływ technologii i organizacja robót konserwacyjnych w ciekach na stan i jakość środowiska, wpływ spiętrzenia rzeki na warunki wodne doliny, melioracje miejskie i terenów zieleni, wpływ pogody i klimatu na wzrost, rozwój i plonowanie roślin.

Instytut w okresie 65-letniej działalności zorganizował ponad siedemdziesiąt regionalnych i ogólnopolskich konferencji oraz seminariów naukowych.

W historii Instytutu na trwałe zapisało się wielu pracowników, którzy już odeszli, a wśród nich profesorowie: Stanisław Bac, Józef Boćko, Stanisław Marcilonek, Stanisław Hus, Maria Trzebińska, Andrzej Reinhard oraz doktorzy: Ireneusz Pytel, Stanisław Nowiński i Jan Medyk.

KATEDRA GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Obecna Katedra Gospodarki Przestrzennej powstała w 2007 r. z przekształcenia Katedry Geodezyjnych Urządzeń Rolnych, powołanej w 1960 r. Funkcję kierownika pełnił opiekun (doc. dr inż. Roman Hlibowicki) powołany uchwałą Rady Wydziału. W 1962 r. kierownikiem został Marek Urban, który uzyskał stanowisko docenta i wraz z Czesławem Opalińskim, który przeszedł z Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych, zostali pierwszymi samodzielnymi pracownikami Katedry. W 1969 r., w ramach restrukturyzacji Uczelni, Wydziału i Oddziału, Katedra Geodezyjnych Urządzeń Rolnych stała się Katedrą Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich, z prof. dr hab. Markiem Urbanem jako jej kierownikiem.

W 1971 r., w ramach reorganizacji, Katedra przekształciła się w Katedrę Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich z prof. dr hab. Markiem Urbanem – kierownikiem. W 1973 r. do Katedry dołączono Zespół Planowania Przestrzennego z Katedry Budownictwa Wiejskiego i powstał Instytut Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich (dyrektor prof. dr hab. Marek Urban, zastępca dyrektora doc. dr hab. arch. Zdzisław Pogodziński).

W 1982 r. w Instytucie utworzono dwa zakłady: Geodezyjnych Urządzeń Rolnych (kierownik – dr inż. Sylwester Zgoliński) oraz Planowania Przestrzennego i Kształtowania Środowiska (kierownik – prof. dr hab. Marek Urban). W 1982 r. zastępcą dyrektora został doc. dr hab. Mieczysław Stelmach, który po przejściu prof. dr hab. Marka Urbana na emeryturę (1983) piastował funkcję dyrektora (1983–1990), a funkcję zastępcy doc. dr hab. inż. Zofia Więckowicz.

W latach 1985–1990 pracami Zakładu Geodezyjnych Urządzeń Rolnych kierował doc. dr hab. Mieczysław Stelmach, a Zakładu Planowania Przestrzennego i Kształtowania Środowiska – doc. dr hab. inż. Zofia Więckowicz.

W 1991 r. kierownictwo Instytutu objęła prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz, a w 1993 r. Instytut przekształcił się w Katedrę z dwoma zakładami: Geodezyjnych Urządzeń Rolnych (kierownik dr inż. Sylwester Zgoliński) oraz Planowania Przestrzennego i Kształtowania Środowiska (kierownik – prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz). Po przejściu na emeryturę dr. Sylwestra Zgolińskiego (1997) powołano na kierownika Zakładu Geodezyjnych Urządzeń Rolnych dr. inż. Ryszarda Malinę.

W 2006 r. do Katedry został przyjęty prof. dr hab. inż. Józef Sasik, który objął kierownictwo Katedry. Został powołany Zakład Planowania Przestrzennego i Kształtowania Wsi (kierownik – prof. dr hab. J. Sasik) w miejsce Zakładu Planowania Przestrzennego i Kształtowania Środowiska.

1 stycznia 2008 r. dotychczasowa Katedra Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich zmieniła nazwę na Katedra Gospodarki Przestrzennej. W 2009 r. kierownictwo w Zakładzie Planowania Przestrzennego i Kształtowania Wsi objęła dr hab. Beata Raszka, prof. nadzw.

Pracownicy Katedry czynnie uczestniczą w kształceniu podyplomowym. Już w 1967 r. z inicjatywy prof. dr hab. Marka Urbana powstają roczne Studia Podyplomowe *Planowania Przestrzennego Terenów Wiejskich* (kierownik dr arch. Zdzisław Pogodziński, a od 1976 r.

Pracownicy Katedry Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich (1985)

dr Sylwester Zgoliński). Z inicjatywy prof. dr hab. Zofii Więckowicz uruchomione zostały w 1992 r. studia podyplomowe *Wycena nieruchomości*, w 1994 r. *Urządzanie wsi i gospodarstw rolnych*, w 2005 r. *Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami*, 2005 r. *Zarządzanie nieruchomościami*, w 2008 r. *Zarządzanie nieruchomościami i pośrednictwo w ich obrocie*. Ponadto prowadzono praktykę zawodową w formie grupowych warsztatów zawodowych, przeznaczoną dla osób ubiegających się o nadanie uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości. W latach 2000–2005 odbyło się osiem edycji.

W 2001 r. na Wydziale, dzięki inicjatywie prof. dr hab. Zofii Więckowicz, został utworzony nowy kierunek – gospodarka przestrzenna (studia I stopnia), początkowo w systemie niestacjonarnym, a potem także stacjonarnym. Na tym kierunku pracownicy Katedry prowadzą większość zajęć dydaktycznych.

W Katedrze prowadzone są prace w ramach trzech zadań badawczych: gospodarki przestrzennej i gospodarki nieruchomościami, kształtowania obszarów wiejskich, wykorzystania systemów informatycznych do planowania i urządzania terenów wiejskich. Prowadzenie tych badań wynika z potrzeb społecznych określonych w programach rozwoju społecznego kraju, edukacyjnych w szkolnictwie wyższym oraz program zrównoważonego rozwoju kraju i regionów.

Pracownicy Katedry Gospodarki
Przestrzennej
Od lewej w I rzędzie: Olgierd Kempa,
Zofia Więckowicz, Józef Sasik,
Beata Raszka, Agata Bielerń,
Maria Heldak, Tadeusz Łaba;
w II rzędzie: Halina Dzieżyc,
Małgorzata Akińcza, Ryszard Nowak,
Katarzyna Sewerniak-Kolanko,
Mariola Kunicka;
w III rzędzie: Tadeusz Lasota,
Jerzy Oleszek, Jakub Szczepański,
Szymon Szewrański, Piotr Kunicki;
w IV rzędzie: Beata Warczewska,
Teresa Dzikowska,
Barbara Mastalska-Cetera,
Piotr Krajewski, Marek Furmankiewicz
(2010)

W 2010 r. w Katedrze Gospodarki Przestrzennej zatrudnionych było 25 pracowników, w tym: 22 nauczycieli akademickich (jeden profesor zwyczajny, jeden profesor nadzwyczajny z tytułem naukowym, dwóch doktorów habilitowanych na stanowisku profesora nadzwyczajnego, 13 doktorów na stanowiskach adiunktów, jeden doktor na stanowisku asystenta, trzech doktorów na stanowisku starszych wykładowców i jeden wykładowca) oraz dwóch pracowników technicznych i pracownik administracyjny.

KATEDRA MATEMATYKI

Kierownictwo Katedry na przestrzeni lat sprawowali: z-ca profesora dr Rudolf Hohenberg (1954–1962), doc. dr Tadeusz Cichy (1962–1971), doc. dr Jan Sekuła (1982–1991), prof. dr hab. Stanisław Gnot (1991–1994), dr Andrzej Dąbrowski (1994–1996) i dr hab. Ryszard Deszcz (od 1996).

Obecna Katedra powstała z Zakładu Matematyki Stosowanej i Katedry Statystyki Matematycznej powołanych w roku 1951. W roku 1954 Zakład Zastosowań Matematyki został przemianowany na Katedrę Matematyki, której pierwszym kierownikiem był z-ca profesora dr Rudolf Hohenberg, a kierownikiem Katedry Statystyki Matematycznej na Wydziale Rolniczym z-ca profesora dr Julian Perkal. W 1970 r. obie jednostki zostały połączone i utworzyły Katedrę Zastosowań Matematyki i Statystyki Matematycznej. W 1973 r. Katedra Matematyki wspólnie z Katedrą Geodezji i Fotogrametrii utworzyły Instytut Geodezji i Zastosowań Matematycznych. W latach 1973–1979 z-cą dyrektora Instytutu był doc. dr Jan Anweiler, a w latach 1979–1981 doc. dr Jan Sekuła. Docent Sekuła w latach 1981–1982 był dyrektorem Instytutu. Po reorganizacji w 1982 r. Katedra ponownie stała się jednostką samodzielną.

W Katedrze aktualnie pracuje 21 osób: jedna na stanowisku profesora zwyczajnego, dwie na stanowiskach profesora nadzwyczajnego, jedna na stanowisku adiunkta ze stopniem doktora habilitowanego, dziewięć na stanowiskach adiunkta oraz pięć na stanowiskach starszego wykładowcy ze stopniem doktora.

W Katedrze są dwa zakłady: Zastosowań Matematyki (kierownik dr hab. Wiesław Szulczewski, prof. nadzw.) oraz Statystyki (kierownik prof. dr hab. Leszek Kuchar).

Katedra ma ożywione kontakty naukowe z wieloma ośrodkami zagranicznymi (Algieria, Belgia, Chiny, Francja, Japonia, Kanada, Niemcy, Norwegia, Serbia, Turcja, USA i Węgry). Od 1970 r. corocznie organizowane jest Seminarium Zastosowań Matematyki – konferencja o najdłuższej na Uczelni tradycji.

Główne kierunki działalności naukowo-badawczej Katedry to:

- metody matematyczne w hydrologii i hydrogeologii,
- metody statystyczne w naukach przyrodniczych i technicznych,
- geometria różniczkowa.

Pracownicy Katedry Matematyki
(1985)

Pracownicy Katedry Matematyki
 Od pierwszego rzędu siedzą:
 Zbigniew Jurzyk, Roman Dąbrowski,
 Leszek Kuchar, Krystyna Adamek,
 Krystyna Holdenmajer, Elżbieta Musiał,
 Maria Stasieńko, Małgorzata Głogowska,
 Ryszard Deszcz, Andrzej Michalski,
 Mariusz Grządziel, Andrzej Dąbrowski,
 Edward Gąsiorek, Jan Jelowicki, Wiesław
 Szulczewski, Barbara Hetman-
 -Sajdak, Jolanta Srzednicka, Wojciech
 Jakubowski, Mieczysław Chalfen
 (2010)

W latach 1951–2010 stopień doktora uzyskało 27 pracowników, czterech stopień doktora habilitowanego, a dwóch tytuł profesora (Stanisław Gnot, Leszek Kuchar).

W historii Katedry trwale zapisało się wielu pracowników, którzy już nie żyją, a wśród nich profesorowie: Rudolf Hohenberg, Julian Perkal, Stefan Zubrzycki i Stanisław Gnot, docenci Jan Sekuła i Jan Anweiler oraz dr Maria Krzywiecka i mgr Mirosława Kuszpit.

KATEDRA ROLNICZYCH PODSTAW KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA

Katedra Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska wywodzi się z powołanej 1 września 1960 r. Katedry Rolniczego Użytkowania Terenów Zmeliorowanych. W roku 1971 powstał Instytut Rolniczych Podstaw Melioracji, w skład którego weszły cztery byłe katedry o kierunku przyrodniczo-rolniczym: Katedra Ekologii Roślin (którą kierowali kolejno: prof. dr hab. Eugeniusz Ralski, prof. dr hab. Włodzimierz Tymrakiewicz, doc. dr hab. Stanisław Bieszczad), Katedra Meteorologii i Klimatologii (kierowana przez prof. dr hab. Adama Schmucka), Katedra Rolniczego Użytkowania Terenów Zmeliorowanych (kierowana przez prof. dr hab. Józefa Dzieżycyca) i Katedra Torfoznawstwa (którą kierowali kolejno: prof. dr hab. Marian Niklewski, doc. dr hab. Marian Horawski i prof. dr Stanisław Włodarczyk). Instytut funkcjonował w latach 1971–1981. W tym okresie dyrektorem był prof. dr hab. Józef Dzieżyc, a zastępcą dyrektora prof. dr hab. Stanisław Bac jr. W 1981 r. z Instytutu wyodrębniono Katedrę o dotychczasowej nazwie Instytutu oraz Katedrę Agro- i Hydrometeorologii. Katedra pod nazwą Katedra Rolniczych Podstaw Melioracji działała do 31 marca 1995 r., gdy dokonano zmiany nazwy na Katedrę Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska. Zmiana ta została podyktowana głównie

poszerzeniem problematyki badawczej z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.

W latach 1981–1991 kierownikiem Katedry był prof. dr hab. Józef Dzieżyc, w latach 1991–1996 prof. dr hab. Stanisław Rojek, a od 1997 r. dr hab. Lech Nowak, prof. nadzw. W 2000 r. w skład Katedry wchodziły dwa zakłady: Ekologii i Ochrony Środowiska (kierownik prof. dr hab. Władysław Buniak) i Nawadniania Roślin (do roku 2003 kierownik dr hab. Zenobiusz Dmowski prof. nadzw., a w latach 2003–2006 kierownik dr hab. inż. Kazimierz Chmura). W roku 2006 w skład Katedry wchodził jeden Zakład Ekologii, Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Gleb i Roślin kierowany przez prof. dr hab. Zenobiusza Dmowskiego.

W ciągu 50-lecia istnienia Katedry pracowało w niej łącznie 35 pracowników naukowo-dydaktycznych i 42 inżynierjno-technicznych. W tym okresie zostało wypromowanych 24 doktorów i dziewięciu doktorów habilitowanych, dwie osoby uzyskały tytuł naukowy profesora zwyczajnego, pięć osób tytuł profesora nadzwyczajnego lub profesora.

Dorobek naukowy pracowników Katedry stanowią 1 192 publikacje oraz 66 dzieł zwartych: podręczników, monografii, skryptów i przewodników do ćwiczeń.

Działalność naukowa pracowników Katedry dotyczy następujących, szeroko pojętych specjalności: rejonizacja przyrodniczo-rolnicza i agroekosystemy; racjonalna gospodarka na użytkach zielonych, ekologia i ochrona środowiska przyrodniczego, nawadnianie i uprawa roślin; gospodarka wodna gleb i roślin.

W latach 1973–1999 pracownicy Katedry brali udział w badaniach realizowanych w ramach 11 problemów węzłowych i resortowo-branżowych oraz realizowanych w Katedrze grantów KBN i in. W latach 2000–2009 pracownicy Katedry byli kierownikami lub głównymi wykonawcami kolejnych 6 grantów. Wyniki tych prac referowano na międzynarodowych konferencjach naukowych w Halle, Zurichu, Budapeszcie, Sofii, Meksyku, Bratysławie, Kesztele, Berlinie, Kijowie i Krasnodarze, Pradze, Tel Awiwie, Wiedniu, Koszycach, Brnie.

Katedra zorganizowała 15 sympozjów naukowych oraz była współorganizatorem międzynarodowych konferencji w Izraelu (1997) i Wiedniu (1999, 2002 i 2005).

Pracownicy Katedry pełnili funkcje prodziekana (J. Dzieżyc, S. Rojek, M. Trybała), prorektora (J. Dzieżyc, S. Rojek), a także rektora Uczelni (J. Dzieżyc).

Po 50 latach działalności. Katedra Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska zakończyła działalność 31 grudnia 2009 r. Jej potencjał osobowy i materialny zasilił inne jednostki Wydziału, m.in. Zakład Przyrodniczych Podstaw Kształtowania Środowiska w strukturze Instytutu Architektury Krajobrazu.

Pracownicy Katedry
Rolniczych Podstaw
Kształtowania Środowiska
(1985)

KATEDRA AGRO- I HYDROMETEOROLOGII

Katedra Hydrometeorologii powstała w listopadzie 1951 r., a jej pierwszym kierownikiem był prof. dr hab. Adam Schmuck. W roku 1958 nastąpiła zmiana nazwy na Katedra Meteorologii i Klimatologii i do roku 1971 była kierowana przez prof. A. Schmucka, a od 1971 przez prof. Stanisława Baca (jr.).

W latach 1971–1981 Katedra wchodziła w skład Instytutu Rolniczych Podstaw Melioracji jako Zakład Agro- i Hydrometeorologii. W październiku 1981 r. powstała Katedra Agro- i Hydrometeorologii, a jej kierownikiem do roku 1991 był prof. Stanisław Bac (jr.), od 1991 prof. dr hab. Marian Rojek. W roku 1969 po zakończeniu współpracy z Instytutem Gospodarki Wodnej w Warszawie Katedra przejęła pola i wyposażenie stacji badawczej na Swojcu, która od roku 1971 funkcjonuje jako Obserwatorium Agro- i Hydrometeorologii Wrocław Swojec.

Tytuł profesora uzyskało trzech pracowników Katedry, doktora habilitowanego trzy, stopień doktora dziewięć osób, prace magisterskie wykonało tu 28 studentów.

Pracownicy Katedry opublikowali ponad 600 prac naukowych, w tym ponad 250 oryginalnych, byli autorami i współautorami ośmiu podręczników, dziewięciu skryptów i trzech atlasów, a dwie osoby były autorami jednego patentu i pięciu zastrzeżeń patentowych.

W październiku 2000 r. Katedra zatrudniała 10 pracowników, w tym: jednego profesora (Marian Rojek), trzech adiunktów, dwóch doktorantów i czterech pracowników technicznych.

Do trwałych i uznanych w kraju oraz za granicą osiągnięć pracowników Katedry należą opracowania z zakresu klimatycznych i rolniczo-klimatycznych bilansów wodnych oraz oryginalna metoda (nazywana już „szkołą wrocławską”) pośredniego wyznaczania ewapotranspiracji aktualnej za pomocą współczynników empirycznych. Wprowadzenie tej metody oraz liczne prace poświęcone parowaniu z wolnej powierzchni wody (poczynając od pionierskich publikacji prof. A. Schmucka z lat 50.), parowaniu z gleby oraz ewapotranspiracji z powierzchni różnych upraw roślinnych były możliwe dzięki ponad 30-letnim badaniom w Obserwatorium Agro- i Hydrometeorologii na Swojcu.

Pracownicy Katedry byli kierownikami lub głównymi wykonawcami siedmiu grantów KBN.

Katedra zorganizowała trzy Ogólnopolskie Konferencje Agrometeorologów (1969, 1981 i 1997), wspólnie z Komitetem Melioracji PAN międzynarodowe sympozjum na temat ewapotranspiracji (1977) oraz była współorganizatorem dwóch krajowych konferencji Polskiego Towarzystwa Geofizycznego.

W historii Katedry na trwałe zapisał się jej twórca, organizator i pierwszy kierownik prof. dr hab. Adam Schmuck.

W roku 2001 Katedra została przemianowana na Zakład, który wszedł w skład Instytutu Kształtowanie i Ochrona Środowiska.

Pracownicy Katedry
Agro- i Hydrometeorologii
(1985)

Członkowie Rady Wydziału z tytułem naukowym profesora

1948	Prof. zw. dr inż. Stanisław Bac (senior) †	1993	Prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz
1960	Prof. zw. dr hab. Adam Schmuck †	1995	Prof. dr hab. inż. Krzysztof Nyc
	Prof. zw. dr hab. inż. Jan Wierzbicki †	1996	Prof. dr hab. Alojzy Gryt
1961	Prof. dr hab. Stanisław Włodarczyk †	1998	Prof. dr hab. inż. Leszek Pływaczyk
1964	Prof. dr inż. Roman Hlibowicki †		Prof. dr hab. inż. Marian Rojek
1967	Prof. zw. dr hab. Włodzimierz Tymrakiewicz †	1999	Prof. dr hab. inż. Władysław Buniak †
1968	Prof. zw. dr inż. Zbigniew Dziewoński †		Prof. dr hab. inż. Stanisław Czaban
1973	Prof. zw. dr hab. inż. Józef Dzieżyc †		Prof. dr hab. inż. Laura Radczuk
	Prof. zw. dr hab. Marek Urban †	2000	Prof. dr hab. inż. Zuzanna Borecz
1974	Prof. dr hab. inż. Józef Boćko †		Prof. dr hab. inż. Włodzimierz Czamara
1976	Prof. zw. dr inż. Bolesław Broś †		Prof. dr hab. inż. Anna Pływaczyk
	Prof. zw. dr hab. inż. Czesław Opaliński †		Prof. dr hab. inż. Jerzy Sobota
	Prof. dr hab. inż. Włodzimierz Parzonka	2001	Prof. dr hab. inż. Andrzej Drabiński
	Prof. dr hab. inż. Adam Szpindor †		Prof. dr hab. Leszek Kuchar
1978	Prof. dr hab. inż. Stanisław Bac jr		Prof. dr hab. inż. Krzysztof Kuczewski
1979	Prof. dr hab. inż. Stanisław Bieszczad		Prof. dr hab. inż. Edward Osada
1980	Prof. dr hab. inż. Jan Szymański †	2002	Prof. dr hab. Piotr Błażejowski
1982	Prof. zw. dr hab. inż. Stanisław Marcilonek †		Prof. dr hab. inż. Lech Nowak
1983	Prof. zw. dr hab. inż. Julian Wołoszyn †		Prof. dr hab. inż. Andrzej Reinhard †
1985	Prof. dr hab. inż. Jacek Fuliński †		Prof. dr hab. inż. Józef Sasik
	Prof. dr hab. inż. Stanisław Rojek	2003	Prof. dr hab. inż. Zenobiusz Dmowski
	Prof. dr hab. inż. Mieczysław Trybała		Prof. dr hab. inż. Julian Paluch
1987	Prof. dr hab. inż. Stanisław Kostrzewa	2006	Prof. dr hab. inż. Alicja Czamara
1988	Prof. dr hab. inż. Jerzy Kowalski		Prof. dr hab. inż. Edward Hutnik
1990	Prof. zw. dr hab. Stanisław Bac (junior)	2007	Prof. dr hab. inż. Sylwester Kobiela
1992	Prof. dr hab. inż. Stefan Cacoń		Prof. dr hab. inż. Wojciech Skowroński
	Prof. dr hab. Stanisław Gnot †		Prof. dr hab. inż. Jan Kempieński
	Prof. dr hab. inż. Ewa Krzywicka-Blum		Prof. dr hab. inż. Marian Mokwa
	Prof. dr hab. inż. arch. Zdzisław Pogodziński †	2010	Prof. dr hab. inż. Janusz Łomotowski

Absolutorium 2007
(Ryszard Deszcz,
Elżbieta Musiał,
Jerzy Sobota,
Joanna Kamińska)

Uroczystość nadania prof. Stanisławowi Bacowi (seniorowi)
tytułu doktora *honoris causa* Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu (1962)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa*
prof. Manfredowi Olbertzowi (1999)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa*
prof. Piotrowi Prochalowi (1995)

Uroczystość nadania
prof. Tadeuszowi Lutemu tytułu doktora *honoris causa* (2006)

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień naukowy doktora habilitowanego

1963	Czesław Wajdzik		Marian Rojek
1964	Józef Boćko		Jerzy Sobota
	Marian Horawski	1988	Władysław Lange
	Stanisław Marcilonek		Leszek Pływaczyk
	Julian Wołoszyn		Bogdan Wosiewicz
1965	Jan Kutera	1990	Bogusław Przedwojski
1966	Stanisław Ostrowski	1991	Władysław Buniak
1967	Andrzej Kosturkiewicz		Andrzej Drabiński
1968	Stanisław Bac		Anna Pływaczyk
	Jan Szymański	1992	Włodzimierz Czamara
1969	Halina Hutorowicz		Jan Jeż
1970	Stanisław Rojek		Krzysztof Kuczewski
1972	Stanisław Ząbek	1993	Stanisław Hus
1973	Jerzy Jaworski		Lech Nowak
	Mirosław Kurhański		Andrzej Reinhard
	Andrzej Leżnicki		Józef Sasik
	Adam Szpindor	1994	Leszek Kuchar
	Mieczysław Trybała		Czesław Szafrąński
1974	Stanisława Sarnacka	1995	Tadeusz Kuczyński
1975	Andrzej Hopfer		Antoni Miler
1976	Zdzisław Pogodziński		Adam Niedzielski
1977	Hanna Gładki		Krystyna Panek
	Stanisław Kostrzewa	1997	Czesław Przybyła
	Jan Lenard	1998	Sadżide Murat-Błażejewska
1978	Jerzy Kowalski	1999	Alicja Czamara
	Mieczysław Stelmach	2000	Jerzy Jańczak
1979	Leszek Faryniak		Janusz Kapuściński
	Jerzy Punzet		Jan Kempieński
	Hanka Zaniewska	2001	Elżbieta Bondar-Nowakowska
	Tadeusz Brandyk	2002	Elżbieta Musiał
	Ewa Krzywicka-Blum		Czesław Szczegielniak
	Zdzisław Witebski		Leopold Winkler
1982	Stanisław Drupka		Andrzej Żyromski
	Ryszard Rogala	2003	Marian Mokwa
1983	Stefan Cacoń	2004	Krzysztof Pulikowski
	Jan Klugiewicz		Wiesław Szulczewski
	Franciszek Majdowski	2005	Beata Raszka
	Euzebiusz Okulanis	2006	Wojciech Dobicki
	Leszek Wolski		Ryszard Polechoński
1986	Krzysztof Nyc	2007	Romuald Żmuda
	Julian Paluch	2009	Alicja Krzemińska
1987	Stanisław Czaban	2010	Grzegorz Janik
	Laura Radczuk	2010	Agata Szymańska-Pulikowska
	Leon Rembeza		Szymon Szewrański

Pracownicy Wydziału habilitujący się w innych ośrodkach naukowych

2010	Andrzej Michalski	Irena Niedźwiecka-Filipiak
------	-------------------	----------------------------

Uroczystość nadania prof. Tomaszowi Brandykowi
tytułu doktora *honoris causa* (2005)

Uroczystość nadania prof. Piotrowi Kowalikowi
tytułu doktora *honoris causa* (2005)

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora

1955	Józef Boćko		Zdzisław Stapel
1957	Jan Kutera		Janusz Walkowicz
	Stanisław Marcilonek	1967	Franciszek Czyżyk
1958	Stanisław Bac		Nikodem Nowakowski
	Adam Oświęcimski		Józef Rajtar
1959	Adam Lang	1968	Stanisław Janik
	Władysław Szklarz		Ignacy Kac
	Czesław Wajdzik		Zdzisław Pogodziński
	Julian Wołoszyn		Leszek Szeloch
1960	Jerzy Dołęga	1969	Jarosław Bojanowski
	Jacek Fuliński		Jerzy Machczyński
	Stanisław Juniewicz		Ryszard Obrączka
	Kazimierz Matula	1970	Maria Cetnarowicz
	Stanisław Mazij	1971	Mieczysław Chudzik
	Stanisław Ząbek		Władysław Drozgowski
1961	Jerzy Jaworski		Romuald Mazurkiewicz
	Andrzej Kosturkiewicz		Krzysztof Nyc
	Henryk Mańczak		Mieczysław Stelmach
	Edward Mielcarzewicz	1972	Stefan Cacoń
	Ryszard Pakuła		Józef Gil
	Stanisław Polak		Marian Krzeszowski
	Artur Wiczysty		Marian Mokwa
1962	Jan Anweiler		Antoni Omelański
	Stanisław Bezdek		Julian Paluch
	Tadeusz Cichy		Laura Radczuk
	Włodzimierz Parzonka		Andrzej Szpikowski
	Jan Szymański	1973	Władysław Czyżyk
1963	Donat Dejas		Wiktory Dragun
	Józef Fiszer		Józef Jabłoński
	Jerzy Kowalski		Henryk Jakubicki
	Wacław Lenczewski		
	Stefan Ostrowski		
	Adam Szpindor		
1964	Karel Haindl (nostryfikacja)		
	Andrzej Leźnicki		
1965	Feliks Białkiewicz		
	Andrzej Jurczak		
1965	Franciszek Majdowski		
	Stanisław Nowiński		
	Władysław Tylek		
1966	Tomasz Barbacki		
	Tadeusz Brandyk		
	Stefan Butkiewicz		
	Stanisław Kostrzewa		
	Jerzy Krężel		
	Ewa Krzywicka		
	Tadeusz Sędzikowski		

Studenci melioracji wodnych
na Rajdzie Primaaprilisowym (1967)

	Lesław Tymrakiewicz		Jan Pasis
	Krzysztof Wierzbicki		Zbigniew Patrzałek
	Zbigniew Wolański		Antoni Sapeta
	Sylwester Zgoliński		Czesław Szczegielniak
1974	Zbigniew Janiak		Teresa Wiercioch
	Czesław Kryszan	1980	Zdzisław Brzozowski
	Zbigniew Maryon		Roman Dąbrowski
	Edward Mrozowicki		Marek Erlich
	Marian Rojek		Jan Kempieński
	Jerzy Włodarczyk		Halina Klimczak
1975	Bogumił Bryl		Ryszard Malina
	Stanisław Konasiuk		Alicja Pac-Pomarnacka
	Grzegorz Krawczyk		Małgorzata Rojek
	Kazimierz Szczepaniak		Wojciech Rojek
	Zofia Więckowicz		Ignacy Urbański
1976	Stanisław Boczarowski		Wacław Zakrzewski
	Włodzimierz Czamara	1981	Wiesław Firliciński
	Eugeniusz Łobodziński		Andrzej Klimczak
	Edward Osada		Jarosław Mirski
	Anna Pływaczyk		Ewa Tołpa-Schmidt
	Leszek Pływaczyk	1982	Bogdan Zbrożek
	Władysław Trzeciak		Zbigniew Alberski
	Michał Wojtkiewicz		Stanisław Hus
	Bogdan Wosiewicz		Edward Hutnik
1977	Wiesław Buczkowski		Jerzy Kwapisz
	Stanisław Czaban		Jan Medyk
	Ryszard Eliasiewicz		Ireneusz Pytel
	Zofia Karpińska		Józef Sasik
	Jerzy Piotrowski		Ryszard Wiśniewski
	Czesław Przybyła		Andrzej Żyromski
	Jerzy Sobota	1983	Jerzy Chołast
	Jerzy Zając		Andrzej Duber
1978	Waldemar Balcer		Włodzimierz Kuszpit
	Jerzy Hlebionek		Barbara Molska
	Janusz Jankowiak		Andrzej Niemiec
	Krzysztof Kuczewski		Jerzy Oleszek
	Tadeusz Lasota	1984	Maria Paszkiewicz
	Tadeusz Molski		Tadeusz Durkowski
	Andrzej Reinhard		Ryszard Marcjoniak
	Edward Sawiłow		Antoni Miler
	Tong Dinh Thuan		Henryk Orzeszyna
	Wacław Zawidzki	1985	Wojciech Jakubowski
1979	Czesław Banaś		Zbigniew Jurzyk
	Alicja Czamara		Bogdan Miemus
	Andrzej Drabiński		Ryszard Nowak
	Jan Karolini		Marek Stawiany
	Zdzisław Marcinowski		Wiesław Szulczewski
	Henryk Matusiewicz	1986	Adam Balawejder
	Krzysztof Parylak		Elżbieta Bondar-Nowakowska

	Barbara Kontowicz-Jerych		Abdul Rahman
	Leszek Kuchar		Tadeusz Sieradzki
	Zygmunt Rytel		Amin Suliman
	Mieczysława Sobolewska	1993	Riad Baladieh
	Marek Soroko		Daniel Garlikowski
	Czesław Szafrąński		Andrzej Ziemiański
1987	Mieczysław Chalfen	1994	Hassan Joudi
	Jan Chomicz		John Kwame Rockson
	Roman Jankowski		Andrzej Moryl
	Stanisław Kaczoruk	1995	Elżbieta Chylińska
	Zbigniew Kuriata		Szymon Kamionka
	Krzysztof Mąkowski	1996	Ryszard Skarbek
	Zygmunt Miatkowski		Andrzej Tukiendorf
1988	Andrzej Pawłowski	1997	Jan Jełowicki
	Mikołaj Sikorski		Beata Olszewska
	Andrzej Ślusarz		Maciej Piotrowski
1989	Mohammed Al-Saydet Hamadi		Krzysztof Pulikowski
	Maciej Szymański	1998	Agata Szymańska-Pulikowska
1990	Jerzy Bykowski		Krystyna Bryś
	Kazimierz Chmura		Tomasz Malczyk
	Zbigniew Sroka		Wojciech Orzepowski
1991	Joanna Bac-Bronowicz		Paweł Szyszkowski
	Włodzimierz Białas		Grzegorz Zakrzewski
	Halina Szymańska		Romuald Żmuda
1992	Ireneusz Kajewski	1999	Olgierd Jamroz
	Hanna Marszałek		Grzegorz Janik
	Edward Mulica		Robert Banasiak

Zjazd absolwentów
AR Wrocław (2005)

	Robert Kasperek		Ryszard Kosierb
	Joanna Markowska		Zbigniew Małecki
	Jacek Markowski		Adam Michalski
	Jacek Nowacki		Michał Palczyński
	Danuta Partyka		Adam Rak
	Grzegorz Pęczkowski		Jakub Szczepański
	Ryszard Pokładek		Mirosław Wiatkowski
	Tamara Tokarczyk	2005	Izabela Chmielewska
	Marek Trojanowicz		Monika Czechowicz
2000	Tomasz Tymiński		Anna Głuchowska
	Rafał Barczyk		Beata Głuchowska
	Robert Głowski		Romuald Grocki
	Leszek Jelonek		Bartosz Jawecki
	Wojciech Kilian		Olgierd Kempa
	Piotr Krzyczkowski		Iwona Lejcuś
	Roland Muzyka		Grzegorz Orłowski
	Adam Paruch		Zbigniew Smilgin
2001	Mariusz Adynkiewicz-Piragas		Katarzyna Tokarczyk-Dorociak
	Aleksander Drobny	2006	Małgorzata Biniak
	Wiesław Białkiewicz		Marta Bożym
	Jarosław Haliniak		Szymon Ilczuk
	Maria Hełdak		Katarzyna Pawęska
	Dorota Olearczyk	2007	Marcin Urbański
	Małgorzata Ostrowska		Dariusz Felcenloben
	Iwona Rudkiewicz		Ozana Gromada
	Szymon Szewrański		Joanna Kamińska
2002	Dorota Anders		Beata Malczewska
	Teresa Dzikowska		Katarzyna Pikul
	Piotr Gołuch		Tadeusz Reinhard
	Beata Gontarz		Przemysław Tymków
	Bernadeta Kucharska		Mariusz Zygmunt
	Alicja Krzemińska	2008	Sławomir Gibowski
	Paweł Licznar		Jan Kapłon
	Iwona Nowak		Irena Otop
	Jerzy Potyrała		Dorota Sokalska
	Joanna Skolimowska	2009	Renata Mazur
	Lidia Wardecka		Anna Podolska
2003	Jolanta Dąbrowska		Barbara Prus
	Tomasz Kowalczyk	2010	Tomasz Hus
	Agnieszka Kruhlak		Beata Kempa
	Krzysztof Lejcuś		Edyta Krutysz-Hus
	Wojciech Łyczko		Iwona Orzechowska-Szajda
	Anna Oliskiewicz-Krzywicka		Łukasz Pardela
	Maria Strzelczyk		Radosław Stodolak
	Agnieszka Szulc		Ewelina Szajda-Birnfeld
	Maciej Zdralewicz		Marcin Zajac
2004	Sławomir Iwański		Justyna Zapart
	Krzysztof Karsznia		Magdalena Domańska
	Tomasz Kaźmierczak		Monika Paluch-Puk
			Grzegorz Józków

Wydział Medycyny Weterynaryjnej

DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ

Dziekani

1945–1947

prof. dr Zygmunt Markowski

1947–1948

prof. dr Gustaw Poluszyński

1948–1950

prof. dr Antoni Bant

1950–1952

prof. dr Aleksander Zakrzewski

1952–1953

prof. dr Antoni Bant

1953–1956

z-ca prof. dr Tadeusz Sobiech

1956–1958

prof. dr Antoni Bant

1958–1960

doc. dr Lesław Ogielski

Prodziekani

prof. dr Gustaw Poluszyński

prof. dr Antoni Bant

prof. dr Tadeusz Olbrycht

prof. dr Kazimierz Szczudłowski

prof. dr Kazimierz Szczudłowski

z-ca prof. dr Lesław Ogielski
z-ca prof. dr Bronisław Gancarz

doc. dr Władysław Lorenc
doc. dr inż. Grzegorz Załucki

doc. dr Grzegorz Załucki
z-ca prof. dr Władysław Barnecki

Zygmunt Markowski

Gustaw Poluszyński

Lesław Ogielski

Tadeusz Sobiech

Aleksander Zakrzewski

Antoni Bant

Bronisław Gancarz

1960–1962

doc. dr Tadeusz Sobiech

doc. dr Jerzy Lipanowicz

doc. dr hab. Kazimierz Myczkowski

1962–1964

prof. dr Bronisław Gancarz

prof. dr Adam Skurski

doc. dr hab. Ryszard Badura

1964–1965

doc. dr hab. Ryszard Badura

doc. dr hab. Zbigniew Jara

doc. dr hab. Stanisław Karpiak

1965–1966

prof. dr Lesław Ogielski

doc. dr hab. Zbigniew Jara

doc. dr hab. Stanisław Karpiak

1966–1969

doc. dr hab. Stanisław Karpiak

doc. dr hab. Henryk Balbierz

doc. dr hab. Lech Wartenberg

1969–1972

doc. dr hab. Lech Wartenberg

doc. dr hab. Henryk Balbierz

doc. dr hab. Czesław Kaszubkiewicz

1972–1975

prof. dr hab. Henryk Balbierz

doc. dr hab. Czesław Kaszubkiewicz

doc. dr hab. Piotr Wyróst

1975–1981

prof. dr hab. inż. Czesław Kaszubkiewicz

prof. dr hab. Zbigniew Samborski

prof. dr hab. Piotr Wyróst

doc. dr hab. Michał Mazurkiewicz

Ryszard Badura

Stanisław Karpiak

Lech Wartenberg

Henryk Balbierz

Czesław Kaszubkiewicz

1981–1982

doc. dr hab. Jan Zwierzchowski

doc. dr hab. Tadeusz Martynowicz
doc. dr hab. Dionizy Zięba

1982–1987

doc. dr hab. Tadeusz Martynowicz

doc. dr hab. Eryk Adamczyk
doc. dr hab. Józef Dębowy
prof. dr hab. Zbigniew Michalski
doc. dr hab. Dionizy Zięba

1987–1990

prof. dr hab. Eryk Adamczyk

prof. dr hab. Barbara Tomaszewska
prof. dr hab. Zbigniew Michalski

1990–1993

prof. dr hab. Leszek Grzywiński

prof. dr hab. Dionizy Zięba
dr hab. Jan Hutny

1993–1996

prof. dr hab. Witold Golnik

prof. dr hab. Janusz Madej
prof. dr hab. Dionizy Zięba

1996–2002

prof. dr hab. Józef Nicpoń

prof. dr hab. Stanisław Klimentowski
dr hab. Bożena Obmińska-Domoradzka,
prof. nadzw.
dr hab. Maciej Ugorski, prof. nadzw.

Jan Zwierzchowski

Tadeusz Martynowicz

Józef Nicpoń

Witold Golnik

Leszek Grzywiński

Eryk Adamczyk

2002–2008

prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz

prof. dr hab. Jan Twardoń

prof. dr hab. Maciej Ugorski

prof. dr hab. Marek Houszka

2008–

prof. dr hab. Jan Twardoń

dr hab. Krzysztof Kubiak, prof. nadzw.

dr Robert Karczmarczyk

Bożena
Obmińska-Mrukowicz

Jan Twardoń

ROZWÓJ WYDZIAŁU MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ W POWOJENNYM WROCŁAWIU

Ryszard Badura

Mija sześćdziesiąt lat działalności Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w strukturach Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Zawsze w takich okolicznościach pojawia się refleksja dotycząca minionego okresu. Jest to także okazja do retrospekcji i próby podsumowania działalności ludzi, których już dzisiaj nie ma, jak i tych, którzy nadal piszą współczesną historię swoimi osiągnięciami i czynami. Jest to już bowiem trzecia, a nawet czwarta generacja tworząca polską weterynarię we Wrocławiu.

Ważnym elementem życia akademickiego, decydującym o jego randze, jest tradycja. Ona bowiem kształtuje ludzi, przenosi obyczajowość z pokoleń na pokolenia, tworzy korporację mającą swoje osadzenie w nauce, zawodzie i w społecznym uznaniu. Wrocławska weterynaria, spadkobierczyni lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, ma swoją długoletnią historię. Sięga ona 1881 r., kiedy to rozpoczęła we Lwowie działalność Szkoła Weterynarii, przekształcona w 1896 r. w Akademię Weterynarii z własnym rektorem i prawami wyższej uczelni akademickiej, by wreszcie dojść w 1922 r. do nazwy w pełni odpowiadającej profilowi tego charakteru Uczelni – Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Była to najlepsza forma kształcenia weterynaryjnego, prowadzenia badań i oddziaływania zawodowego oraz tworzenia rangi pracy lekarza weterynaryjnego. Niestety, nie udało się już tego odtworzyć w powojennym wyższym szkolnictwie w Polsce.

Po II wojnie światowej, w ramach powołanego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, powstał Wydział Medycyny Weterynaryjnej jako samodzielna i równoprawna struktura uniwersytecka. Wrocław był zniszczony, a do tego nigdy nie było tu uczelni ani wydziału o profilu weterynaryjnym, jedynie Instytut Rolniczy niemieckiego uniwersytetu miał w swoim składzie Instytut Weterynarii ze szpitalem dla zwierząt. Tak więc wrocławska weterynaria rozpoczęła swój byt bez przeszłości niemieckiej, zarówno zespołów ludzkich, jak i podstaw materialnych, klinik, laboratoriów i wszystkiego, co potrzebne do prawidłowego funkcjonowania. Jest oczywiste, że jednostka nie potrafi stworzyć całego dzieła, jakim jest wielokierunkowa działalność Wydziału. Tak było też we Wrocławiu. Musiała zatem znaleźć się tutaj pierwsza grupa pionierska, którą kierował prof. Andrzej Klisiecki niestrudzenie starający się o zorganizowanie Wydziału i zabezpieczenie warunków materialnych do jego działalności, późniejszy nasz doktor honorowy, byli profesorowie, asystenci, laboranci Uczelni lwowskiej. Byli także przyszli studenci, oczekujący na rozpoczęcie roku akademickiego, którzy utworzyli Straż Akademicką – grupę lekarską. Przewodził jej Włodzimierz Jurczyk, student, przyszły lekarz weterynaryjny. Budynek i pozostawione mienie uzyskały ochronę przed grabieżą, a jednocześnie przygotowano pomieszczenia do zajęć. Im wszystkim, od nas współcześnie żyjących, należy się wdzięczność, która przenieść się winna na następne pokolenia.

Wybitne jednostki odgrywają decydującą rolę, wytyczając i wskazując drogę. Wydział od zarania swojej działalności we Wrocławiu szczylił się takimi indywidualnościami, ludźmi już niemłodymi, zakorzenionymi w nauce, o głębokim doświadczeniu życiowym i zawodowym, znającymi tajniki uniwersyteckiego kształcenia, osobowościami o uznawanym autorytecie. Była to lwowska profesura. Ich postawa, żarliwość i oddanie były godne podziwu.

W opuszczonym przymusowo rodzinnym gnieździe zostawili wszystko, co było im bliskie, rozpoczęli życie w obcych warunkach, w systemie odległym od ich przekonań, wydawać się mogło – w martwym, umarłym mieście. Podjęli trud tworzenia w nim nowego życia, a czynili to tak, jakby mieli trwać wiecznie. W odświętnym jubileuszowym nastroju przywołując pamięć profesorów:

- Zygmunta Markowskiego – pierwszego rektora Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, pierwszego dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu, człowieka starającego się nieustannie o podnoszenie prestiżu Szkoły lwowskiej i wrocławskiej oraz zawodu lekarsko-weterynaryjnego;
- Kazimierza Szczudłowskiego – ostatniego polskiego rektora Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, prodziekana we Wrocławiu, świetnego klinicystę i praktyka, wymagającego wiele od siebie i studentów. On to tworzył zręby lwowskiej, a później wrocławskiej weterynarii. Oszczędny w słowach, prowadzący wykłady i zajęcia o ogromnym ładunku wiedzy praktycznej;
- Aleksandra Zakrzewskiego – lekarza medycyny i weterynarii, erudyte, świetnego mówcę, dbającego o stały związek medycyny człowieka i medycyny weterynaryjnej;
- Antoniego Banta – lekarza z wykształcenia, liczącego się anatoma, wieloletniego wrocławskiego dziekana, inicjatora budowy gmachów Wydziału. Jemu zawdzięczamy możliwość egzystencji w nowoczesnych warunkach;
- Gustawa Poluszyńskiego – pierwszego prodziekana wrocławskiego Wydziału, filozofa, biologa, umiającego niepowtarzalnie przedstawiać zjawiska życia, świetnego wykładowcy stanowiącego pomost między weterynarią a wydziałami humanistycznymi i naukami przyrodniczymi;
- Tadeusza Konopińskiego – habilitowanego (1925) i profesora tytularnego (1935) Akademii Lwowskiej, a później profesora naszego Wydziału do 1951 r. Swoją osobowością stanowił łącznik z naukami rolniczymi i hodowlą. Profesorowi zawdzięczamy budynki anatomii i histologii znajdujące się na Biskupinie, do dzisiaj będące w naszym posiadaniu, a w pierwszych latach i obiekt, w którym mieści się hodowla ogólna. Tadeusz Konopiński bowiem tuż po kapitulacji przybył do Wrocławia i wystarał się o te pomieszczenia.

Im wszystkim należy się nasza szczególna wdzięczność, pamięć i szacunek.

Na rozwój i działalność Wydziału we Wrocławiu wpływały ogromne przeobrażenia dokonujące się w gospodarce i medycynie. Priorytety zaczęły uzyskiwać inne wartości niż tylko preferencje ekonomiczne czy hodowlane, zmieniały się zapatrywania na sposób odżywiania człowieka, zachodziły przemiany społeczno-polityczne, następował rozwój motoryzacji i eliminacja konia jako siły roboczej w transporcie, rolnictwie i wojsku, nowe technologie hodowli i chowu doprowadziły w świecie do nadprodukcji zwierząt użytkowych, wzrastał także dobrobyt ludzi.

Wszystkie te zjawiska zaistniały w drugiej połowie XX w., a zwłaszcza w latach 80. i 90. Konieczne stało się modyfikowanie programu studiów, zmiana profilu absolwenta, utworzenie możliwości podyplomowego specjalizowania w formie odrębnego kształcenia, poszerzenia współpracy z ośrodkami zagranicznymi,

Klinika Dużych
Zwierząt w 1937 r.

uzyskanie członkostwa w instytucjach międzynarodowych. Zmieniało się także finansowanie badań. Czyniono próby, by dostosować środki do potrzeb nauki i praktyki, stąd różne formy organizacyjne.

Weterynaria jest nauką lekarską, ponieważ nie tylko zajmuje się rozpoznawaniem, leczeniem i profilaktyką chorób w odniesieniu do zwierząt, ale chroni także ludzi przed przeniesieniem się na nich zakażeń odzwierzęcych, lecząc zwierzęta lub je eliminując, ale także nadzorując w badaniach sanitarnych środki zwierzęcego pochodzenia. W minionym sześćdziesięcioleciu różnie kształtowały się proporcje terapii indywidualnej do masowej; oczywiście, na niekorzyść tej pierwszej. Kładziono nacisk na te czynności, które miały zwiększać produkcję. Dominowało kryterium ekonomicznej opłacalności. Zainteresowania lekarskie w pierwszych dwudziestu latach skierowane były na konie i trwało to do momentu, aż zostały one zastąpione pojazdami mechanicznymi. Od lat 60. XX w. malała liczba koni roboczych, pozostały konie hodowane w stadninach do sportu, rekreacji i na eksport. W odniesieniu do tych zwierząt utrwałała się indywidualna terapia i sukcesywnie rozwijała się lekarska specjalizacja. Absolwenci Wydziału wykorzystywali w praktyce doświadczenie zdobyte w czasie studiów. Dlatego programy studiów ukierunkowane były nie tylko na przygotowanie studenta w podstawach naukowych, ale musiały przede wszystkim uwzględniać praktyczność i przygotowanie do zawodu. Stąd zmienność programowa, by profil absolwenta odpowiadał zapotrzebowaniom praktyki. To także było powodem organizowania studiów podyplomowych, sympozjów szkoleniowych, wykładów i demonstracji w ramach Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych i Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych, staży i praktyk klinicznych. To postępowanie można uznać za początek kształcenia ustawicznego i dzisiejszej specjalizacji.

Pierwszy program zarówno przedmiotowo, jak i układem sekwencji przedmiotów, metodami kształcenia oparty był na modelu lwowskim. Studia trwały cztery i pół roku, egzaminy odbywały się w sesjach tylko do trzeciego roku. Pozostałe były zdawane w trzech blokach dyplomowych według określonej sekwencji. W następnych latach studia skrócono do czterech lat, a później wydłużono do pięciu lat i kolejno do pięciu i pół roku, co trwa do dziś. Zrezygnowano także z egzaminów dyplomowych i przyjęto system sesyjnego zaliczania przedmiotów. W latach 60. wprowadzono specjalizacje. Pierwsze cztery lata studiów były unitarne, a potem następował podział na kierunki profilaktyczno-leczniczy i higieniczny. Była to próba głębszego przygotowania studentów do pracy w lecznictwie zwierząt

Budynek Katedry Anatomii i Histologii przy ul. Kożuchowskiej

Budynek Wydziału przy ul. Norwida (widok z lat 60.)

Rada Wydziału w 1964 r.

Siedzą od lewej: T. Sobiech, T. Garbuliński, B. Gancarz, A. Zakrzewski, A. Senze, M. Szczudłowska, L. Ogiński
Stoją w drugim i trzecim rzędzie od lewej: K. Myczkowski, A. Skurski, T. Janiak, M. Kocot, S. Karpiak, Z. Jara, M. Kuprowski, G. Załucki, J. Lipanowicz, W. Bamecki, M. Bohosiewicz, R. Badura

W przerwie zjazdu absolwentów (1971)

Od lewej profesorowie: L. Weber, K. Szczudłowski, M. Szczudłowska, A. Zakrzewski, A. Skurski oraz L. Wartenberg

i zapobieganiu chorobom oraz nadzorze sanitarnym nad żywnością zwierzęcego pochodzenia. Zachowano jednak równowagę dyplomów w statusie lekarza weterynaryjnego. Próba ta jednak nie powiodła się i po kilku latach wrócono do klasycznego kształcenia, pozostawiając specjalizację na okres podyplomowy. Stało się to dopiero przed dziesięcioma laty, kiedy powołano Krajową Komisję ds. specjalizacji lekarzy weterynaryjnych. Pracownicy Wydziału włączyli się intensywnie w ten nurt kształcenia i obecnie prowadzi się osiem kierunków doskonalenia specjalizacyjnego w najważniejszych we współczesnej weterynarii dyscyplinach.

Druga połowa, a szczególnie koniec XX w. przyniosły w medycynie ogromny

postęp. Sprawia to elektronika, a w niej komputeryzacja, wykorzystanie podczerwieni, ultradźwięków czy światłowodów. Zmieniło to w zasadniczy sposób postępowanie w dyscyplinach zabiegowych. Nie można sobie wyobrazić nowoczesności w badaniach, kształceniu studentów, specjalistów, funkcjonowania klinik bez komputerów, ultrasonografów, endoskopów, urządzeń diatermicznych, rentgenologii cyfrowej, tomografii komputerowej, rezonansu magnetycznego, laserów, koagulatorów w podczerwieni, dysektorów ultradźwiękowych, scyntygrafów. Nasylenie współczesnej medycyny szybko rozwijającą się techniką wyznacza zmiany w programach nauczania, w modelu studiów i jego efektu, profilu opuszczającego uczelnię wyższą absolwenta. Współczesna wrocławska weterynaria dostosowała się do wymogów i nadal, mimo wielu trudności, a nieraz i braku zrozumienia, to czyni. Studenci uzyskują

u nas wiedzę, która jest porównywalna do standardów europejskich. Do tych zamierzeń dostosowane zostały programy, wykładane treści, nauczanie w laboratoriach i klinikach. Postęp w tym zakresie sprawił, że uzyskaliśmy aprobatę wyrażoną w ocenie przez grupę ekspertów Europejskiego Stowarzyszenia Wydziałów Weterynaryjnych działającą przy Komisji Edukacji Unii Europejskiej w Brukseli, w odniesieniu do poziomu kształcenia. Wizytacja ekspertów wymagała przygotowania przez Wydział szczegółowej dokumentacji opracowanej zgodnie z wymogami Stowarzyszenia, jak również organizacji samego przebiegu wizytacji poszczególnych jednostek organizacyjnych. Całością prac kierował prof. Stanisław Klimentowski, ówczesny prodziekan Wydziału. Jest to liczący się sukces w ocenach europejskich. Jest jeszcze jeden ważny element, który wpłynął na całokształt działalności Wydziału, w tym także na programy kształcenia, proporcję w przedstawianych treściach w zakresie stosunku indywidualnej terapii do masowego leczenia, profilaktyki i prewencji dotyczących zbiorowisk zwierząt, lekarskich zainteresowań różnymi, odmiennie do przeszłości, gatunkami zwierząt. Sprawia to transformacja techniczna, zmiana mentalności ludzi w odniesieniu do swoich hobbistycznych upodobań, reorientacja

Rada Wydziału w 1980 r.

służby weterynaryjnej z państwowej w prywatną i wreszcie wejście do Unii Europejskiej. Rozwój lekarskich usług zabiegowych zbliżył, jak nigdy dotąd, obie medycyny. *Medicina humana et veterinaria* – stały się jednością i dzisiaj można mówić *medicina una*, a tylko *disciplinae multiplices*.

Człowiek czuje się osamotniony w szybko biegnącym i pełnym napięć życiu, szuka zatem bezinteresownej przyjaźni, której doznać może od zwierząt. Stąd z roku na rok wzrasta liczba małych zwierząt, w tym także egzotycznych, żyjących wraz z człowiekiem, stających się nieomal członkami rodziny. Zmieniło się również użytkowanie konia. Zwierzę to zostało emocjonalnie związane z właścicielem, stanowi przeogromną wartość materialną. Dlatego też interwencja lekarska podejmowana jest w każdym przypadku choroby, bez uwzględniania kosztów. Ten nowy trend rozwinął skalę postępowań terapeutycznych, zachowawczych i operacyjnych. Wprowadzone zostały nowe techniki zabiegów, rozwinęła się terapia małych zwierząt i koni, dochodząc do głębokiej specjalizacji. W związku z tym powstały nowe dyscypliny. Przykładem jest anestezjologia, której rozwój pozwala na bezbolesne wykonywanie zabiegów. Powstała klinika chorób ptaków i zwierząt egzotycznych, okulistyka, alergologia, immunologia, wirusologia, endokrynologia, andrologia, kardiologia, dermatologia, neurologia i obrazowanie – wszystko obok tradycyjnych dyscyplin. Te współczesne trendy wpłynęły na modernizację programów nauczania, zakres badań i działalność kliniczną. Dzisiaj, po 60 latach, jest to zupełnie inna weterynaria, nieporównywalna z jej wrocławskimi początkami.

W minionych latach zmianom ulegała także akademicka przynależność Wydziału i jego wewnętrzna struktura. Zaczynał swój byt jako wydział uniwersytecki. Rok 1951 przyniósł poważną zmianę, wprowadzając Wydział do nauk rolniczych, do jakich nigdy się nie zaliczał; włączono go do nowo utworzonej Wyższej Szkoły Rolniczej jako jeden z jej wydziałów. Wówczas usunięto z nazwy medycynę i w nowym ujęciu był to już tylko Wydział Weterynaryjny. Katedry hodowlane wraz z żywieniem i zoohigieną, związane dotąd z weterynarią, stały się częścią struktury Wydziału Zootechnicznego. Zaczął się trend łączenia weterynarii tylko z produkcją, ograniczania lecznictwa, zwłaszcza indywidualnego, eliminację wszystkiego, co Wydział ma w swych powinnościach – a określić to można *pro homine*, bowiem nasze leczenie nie jest dla zwierząt, ale jest dla ludzi, którzy te zwie-

rzęta utrzymują. Na szczęście, ten sposób myślenia minął bezpowrotnie i nie ujawni się już w XXI w. Korzystna była natomiast zmiana nazwy uczelni na Uniwersytet Przyrodniczy. Jest ona bliższa weterynarii, ponieważ przyroda-biologia to nauka o życiu. Struktura organizacyjna Wydziału na przestrzeni minionych lat też ulegała zmianom. Pierwszy wrocławski rok zaczął się od 18 katedr. Część z nich była umiejscowiona na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu (fizjologia, histologia, chemia fizjologiczna, patologia ogólna), w większości aż do czasu powołania Wyższej Szkoły Rolniczej.

Pojęcie „katedra” odpowiadało wówczas tradycji uniwersyteckiej. Oznaczało symboliczny związek personalny z wykładaną dyscypliną. Upoważnienie do tego uzyskiwała osoba habilitowana, czyli przyjęta w odpowiedniej procedurze do naukowego gremium, po uzyskaniu *veniam legendi*, czyli stopnia docenta, z prawem do wykładania określonego przedmiotu. Wtedy taka osoba mogła posiadać katedrę. Natomiast jednostkami organizacyjnymi uczelni wyższej był instytut, zakład, klinika, pracownia, biblioteka, centrum. Tu przyjęte były kryteria np. liczby pracowników, przedmiotów, posiadanej aparatury, specjalizacji, dyscyplin, co nigdy nie mieściło się w pojęciu katedry. Takimi przesłankami kierował się dotychczas Wydział przy kreowaniu katedr. W 1958 r. rozpoczęły się pierwsze próby integracji. Stworzono wówczas zespoły katedr, np. nauk klinicznych, z pozostawieniem katedr w dotychczasowym ujęciu i uprawnieniach. Nie powiodło się to jednak jako sztuczny twór, idea ta upadła. Kolejna integracja miała miejsce w 1973 r. Wprowadziła zamiast 13 katedr 4 instytuty, z zakładową substrukturą odpowiadającą prowadzonym na Wydziale dyscyplinom. Były to następujące instytuty:

- Nauk Fizjologicznych,
- Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych,
- Patologii i Terapii Zwierząt,
- Higieny Produktów Zwierzęcych.

Struktura ta przetrwała do roku 1982, kiedy to nastąpił powrót do katedr (powstało ich 14) w tradycyjnym pojęciu katedr, klinik, zakładów i pracowni. W okresie przemian społeczno-politycznych uważano, że układ instytutowy został narzucony i nie odpowiada charakterowi Wydziału i jego potrzebom naukowym oraz dydaktycznym. Można sądzić na

podstawie dążeń integracyjnych Wydziału, ale także i Uczelni, że poczynania takie mogą się udać i będą przyjęte przez zespoły pracowników tylko wówczas, gdy będą merytorycznie uzasadnione przez kompetentne gremium. Największym ryzykiem obarczane są zawsze poczynania dążące do unifikacji, niezależnie od różnorodności kierunków (wszyscy tak samo). Reforma strukturalna 1973 r. dotyczyła także tego Wydziału, została nakazana centralnie i z tego powodu ją odrzucono. Aktualnie w 2011 r. Wydział posiada w swoim składzie dziewięć katedr.

Siła, znaczenie, prestiż, uznanie, ranga Wydziału zależą od pracy katedr, w których tworzy się naukę, kształci się studentów, uzupełnia się wiedzę po uzyskaniu dyplomu w trybie specjalizacji, współpracuje się z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Tam realizuje się umowy o międzynarodowej współpracy, przyjmuje się gości zagranicznych, stamtąd wychodzą prace przedstawiane na kongresach, zjazdach, sympozjach, konferencjach krajowych

Podpisanie umowy z Uniwersytetem
Purdue West Lafayette, USA (1998)

i zagranicznych. Katedry spełniają najważniejszą rolę w rozwoju Wydziału, kształcą bowiem kadrę naukową, opierając się na własnych, a także obcych klinikach i laboratoriach. W nich przygotowuje się rozprawy doktorskie i habilitacyjne, kreuje tytuły naukowe. Dlatego tak ważne jest stworzenie katedrom warunków do całokształtu ich działalności. W minionych latach kierownictwa Uczelni jak i Wydziału starały się te powinności, w miarę możliwości, wypełniać. Bezdomy po wojnie Wydział uzyskał nowe obiekty na swoje potrzeby, i tak: w 1951 r. gmach główny i kolejno kliniki – zakaźną i wewnętrzną (1962), położniczą (1964), chirurgiczną (1980). W owych czasach były to obiekty dorównujące standardom europejskim. Dzisiaj szybki rozwój techniki, a wraz z nią medycyny, wymusza konieczność modernizacji i nowoczesnego wyposażenia aparaturowego. Wskazali na to także eksperci Unii Europejskiej, co ma znaczenie w świetle naszych dążeń do integracji europejskiej. Wydział dokonał w ostatnich latach licznych modernizacji. Proces ten nadal ma miejsce.

Pracę Wydziału i jej wyniki w jakimś stopniu mogą zilustrować dane liczbowe dotyczące podstawowych funkcji uczelni wyższej. Do roku jubileuszowego wykształcono 6 794 absolwentów. Oni reprezentują Wydział i są jego przedstawicielami w szerokiej działalności służby weterynaryjnej. Dobrze przygotowani na studiach – pozostają widoczni w Polsce i w wielu krajach świata. Są wśród nich także obcokrajowcy, którzy studiowali we Wrocławiu, zdobyli tu wykształcenie, poznali nasz język, kulturę, obyczajowość, a wielu założyło rodziny. Dzisiaj nadal studia odbywają zagraniczni studenci według odrębnego programu nauczania, w angielskim języku wykładowym.

W minionym okresie Wydział wypromował 600 doktorów nauk weterynaryjnych, przeprowadził 123 habilitacje. Ponad dziesięć lat redakcja *Archivum Veterinarium Polonicum* mieściła się przy Wydziale, a redaktorami byli profesorowie Henryk Balbierz i Piotr Wyrost. W latach 1994–2004 organizowany był przez Radę Naukową, składającą się z profesorów Wydziału: Eryka Adamczyka, Ryszarda Badury, Stanisława Klimentowskiego, Michała Mazurkiewicza, Józefa Nicponia, unikalny w koncepcji Kongres *Pro Animalis et Homine*, w którym przekazywano najnowsze osiągnięcia nauk klinicznych i higieny żywności. Zorganizowano 11 edycji kongresu, który gromadził corocznie 1,5 do 2 tysięcy uczestników. Do przedstawiania referatów zapraszono corocznie ponad 20 prelegentów o renomowanych w Europie nazwiskach. Kongres miał swoją liczącą się rangę w kraju i za granicą. Wrocław tym samym i jego Wydział Medycyny Weterynaryjnej był wówczas największym ośrodkiem dokształcania podyplomowego. Współcześnie organizowane są, w ramach wydziałowych katedr i towarzystw naukowych, wielodyscyplinarne formy kongresowe, sympozja i konferencje. Od lat 80. i 90. nastąpiło pogłębienie współpracy z zagranicą i nawiązanie nowych kontaktów. Realizowana jest ona poprzez formalne umowy i nieformalne współdziałanie pracowników naukowych w zakresie uczestnictwa w kongresach, wykładach gościnnych, wizytach studyjnych i badaniach naukowych. Ścisłe kontakty łączą nas z uniwersytetami w Monachium, Hanowerze, Wiedniu, Brnie, ale także z Giessen, Berlinem, Lwowem. Rok 1999 przyniósł nowe porozumienie: Wydział znalazł się w europejskiej weterynaryjnej sieci studentów i pracowników naukowych

Wyjazd kierowników katedr na
Uniwersytet Weterynarii i Farmacji
w Brnie (1999)

Vet.-NEST z siedzibą w Wiedniu. Uzyskaliśmy możliwość wymiany studentów i pracowników z finansów Unii Europejskiej. Służyć to będzie zintegrowaniu systemu nauczania przedmiotów weterynaryjnych w krajach Europy Środkowej ze studentami krajów Unii.

Każda z katedr wchodzących w skład Wydziału ma swoją historię, a dzieje te tworzyły kierownictwa i zespoły pracownicze, ludzie, którzy połączyli swój los z miejscem pracy, problemami pojawiającymi się tam, nauką, młodzieżą. Przedstawiono więc pokrótce te problemy, z nadzieją, że chociaż w części odzwierciedlą bieg wydarzeń i sylwetki niektórych ludzi – dzieje te tworzących.

Cztery kliniki Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu.

Od lewej budynki: Katedry i Kliniki Chirurgii, Katedry Rozrodu z Kliniką Zwierząt Gospodarskich, Katedry Chorób Wewnętrznych z Kliniką Koni, Psów i Kotów, Katedry Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych (2010)

AKTUALNY STAN WYDZIAŁU

Jan Twardoń, Bożena Obmińska-Mrukowicz

Wydział Medycyny Weterynaryjnej jest jednym z czterech wydziałów weterynaryjnych w kraju. Ma uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych. Na kierunku weterynaria na jednolitych studiach magisterskich stacjonarnych i niestacjonarnych kształci się 1 350 studentów (również w systemie English Division). Ponadto prowadzone są czteroletnie studia doktoranckie oraz cztero- lub sześciosemestralne podyplomowe studia specjalizacyjne dla lekarzy weterynarii.

Obecnie na Wydziale zatrudnionych jest 178 pracowników, w tym 107 nauczycieli akademickich. Wśród pracujących tu nauczycieli 35 osób to samodzielni pracownicy naukowi, w tym 22 posiada tytuł naukowy profesora. Zatrudnieni są tutaj najwyższej klasy specjaliści, dzięki którym udaje się osiągać cele badawcze i dobrze kształcić przyszłych lekarzy weterynarii. W czasie minionych 65 lat dyplom lekarza weterynarii otrzymało 6 794 absolwentów, wypromowanych zostało 600 doktorów nauk weterynaryjnych i 123 doktorów habilitowanych. Studia weterynaryjne trwają 11 semestrów (5,5 roku). Można je odbywać w języku angielskim, co cieszy się dużym zainteresowaniem – zarówno cudzoziemców, jak i polskich studentów. Dla tych ostatnich zajęcia z kilku przedmiotów prowadzone są, na ostatnich latach studiów, w języku angielskim.

Wydział jest aktywnym uczestnikiem unijnego programu Erasmus/Sokrates oraz przystąpił do europejskiego systemu punktów kredytowych ECTS. W ramach tego programu corocznie ok. 50 studentów naszego Wydziału kształci się przez okres jednego semestru na uniwersytetach państw Unii Europejskiej. W ostatnich latach na wrocławskim Wydziale Medycyny Weterynaryjnej coraz chętniej kształcą się studenci z unijnych fakultetów weterynaryjnych. Od roku akademickiego 2007/2008 kształcimy studentów według nowego programu nauczania, co doprowadzi do zmiany modelu kształcenia lekarzy weterynarii w Polsce. Wprowadzono m.in. przedmioty gatunkowe, takie jak: choroby zwierząt gospodarskich (VII semestr), choroby koni (VIII semestr), choroby psów i kotów (IX semestr). W aktualnie realizowanym programie nauczania od III roku każdy student, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, wybiera przedmioty fakultatywne. Nowością jest wprowadzenie, w połowie semestru X i całym XI, staży klinicznych. W tym czasie studenci odbywają tylko zajęcia praktyczne na wszystkich gatunkach zwierząt oraz w zakładach przetwórstwa spożywczego i rzeźniach.

Na Wydziale prowadzone są również podyplomowe studia specjalizacyjne dla lekarzy weterynarii w zakresie chirurgii weterynaryjnej, chorób drobiu oraz ptaków ozdobnych, chorób psów i kotów, epizootiologii i administracji weterynaryjnej, higieny zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego, rozrodu zwierząt i weterynaryjnej diagnostyki laboratoryjnej. Studia specjalizacyjne realizowane na Wydziale ukończyło ok. 1 150 lekarzy weterynarii. Prowadzone są również 4-letnie stacjonarne studia doktoranckie, których słuchaczami są lekarze weterynarii oraz biotechnolodzy i biolodzy. Absolwenci studiów doktoranckich, po obronie pracy doktorskiej, uzyskują stopień doktora nauk weterynaryjnych. Obecnie na studiach doktoranckich kształci się 50 osób.

Studenci Wydziału odbywają zajęcia praktyczne w ramach polikliniki i wyjazdowej całodobowej pomocy lekarsko-weterynaryjnej, a także w stacjach badawczo-dydaktycznych w Pawłowicach i Radomierzu oraz Rolniczych Zakładach Doświadczalnych na Swojcu, gdzie mają do dyspozycji wszystkie gatunki zwierząt.

Na Wydziale aktywnie działa Studenckie Koło Naukowe Medyków Weterynaryjnych, które skupia wielu studentów stawiających pierwsze kroki w nauce. Duże zaangażowanie członków Koła w jego działalność przynosi im co roku wiele nagród i wyróżnień.

Rada Wydziału (2010)

Od lewej w pierwszym rzędzie stoją: N. Pospieszny, R. Karczmarczyk, J. Twardoń, K. Kubiak, I. Sambor, T. Stefaniak, B. Obmińska-Mrukowicz, J. Molenda, J. Dębowy, A. Wieliczko, J. Kuryszko, W. Zawadzki, A. Rząsa, M. Mazurkiewicz, Z. Staroniewicz, A. Chelmońska-Soyta, A. Selera, G. Sapikowski, J. A. Madej, M. Houszka, K. Ratajczak, A. Malicki, J. Nicpoń, U. Pasławska, M. Ugorski, S. Graczyk, M. Nowak, J. Bania, W. Nowacki, Z. Sołtysiak, M. Kuczkowski, Z. Kielbowicz, S. Dzimir, A. Gawel, K. Rypuła, B. Doszyń

NAUKA

Tematyka badawcza realizowana przez zespoły naukowe Wydziału obejmuje następujące kierunki badań: nowe metody diagnozowania i profilaktyki chorób zakaźnych zwierząt; profilaktyka i terapia narządu płciowego zwierząt udomowionych i dzikich; nowe metody diagnozowania i leczenia chorób zwierząt ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń metabolicznych, chorób układu krążenia, układu pokarmowego oraz narządu ruchu; wpływ czynników technologicznych na występowanie i zachowanie się zoonotycznych mikroorganizmów w żywności.

Kadra naukowa Wydziału aktywnie uczestniczy w krajowych i międzynarodowych programach badawczych, m.in. w badaniach 6. Programu Ramowego, realizując temat: „Molekularne mechanizmy powstawania narządowo-swoistych przerzutów w raku piersi”. Opierając się na Sektorowym Programie Operacyjnym Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, utworzono Dolnośląskie Centrum Zawansowanych Technologii oraz Laboratorium Agregatów Lipidowych. Natomiast w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka pracownicy naukowcy Wydziału uczestniczą w dwóch projektach: WROVASC – *Zintegrowane Centrum Medycyny Sercowo-Naczyniowej* oraz OVOCURA – *Innowacyjne technologie produkcji biopreparatów na bazie nowej generacji jaj*. Ponadto realizowane są granty europejskie: Bioelectric surface (Powierzchnie bioelektryczne), *Innowacyjne metody wykorzystywania komórek macierzystych w medycynie* oraz *Badania nad udziałem komórek prezentujących antygen w powstawaniu stanu tolerancji obwodowej w okresie przedimplantacyjnym ciąży u myszy w ramach COST FA0702*.

STRUKTURA I BAZA

We wrześniu 2009 r. przeprowadzono restrukturyzację Wydziału i obecnie w jego skład wchodzi dziewięć katedr:

- Katedra Biochemii, Farmakologii i Toksykologii;
- Katedra Biostruktury i Fizjologii Zwierząt;
- Katedra Chorób Wewnętrznych z Kliniką Koni, Psów i Kotów;
- Katedra Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych;
- Katedra Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Konsumenta;
- Katedra i Klinika Chirurgii;
- Katedra Immunologii, Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej;
- Katedra Patologii;
- Katedra Rozrodu z Kliniką Zwierząt Gospodarskich.

Zmiany w strukturze są wynikiem wprowadzania nowych standardów kształcenia i programu nauczania, a także dokonanej analizy rynku pracy. Liczne inwestycje i remonty przeprowadzane na Wydziale, poprawiając infrastrukturę i zbliżając ją do standardów europejskich, zapewniają nie tylko coraz lepsze warunki kształcenia, ale także rozwój działalności usługowej wszystkich klinik. W ostatnich trzech latach infrastruktura Wydziału przeszła generalną modernizację, co pozwoliło dostosować ją, w dużym stopniu, do wymogów europejskich.

W obrębie poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału stworzone zostały wydziałowe pracownie i centra diagnostyczne, m.in. Pracownia Biologii Molekularnej, Pracownia Chromatografii, Pracownia Cytometrii Przepływowej, Centrum Diagnostyki Endoskopowej, Centrum Diagnostyki Kardiologicznej, Pracownia Obrazowania.

Do specjalistycznej aparatury, w którą wyposażone są jednostki Wydziału, należą m.in. zintegrowane multimedialne stanowisko do wieloaplikacyjnego przyżyciowego monitoringu zwierząt (NigghtOwl), stanowisko do wielofunkcyjnych analiz fluorescencyjno-luminescencyjnych.

cyjnych ze stacją graficznego przetwarzania danych, system do PCR w czasie rzeczywistym i Q5, fluoroskop do badań angiograficznych, urządzenie do inwazyjnych badań elektrofizjologicznych serca, płytowy system cyfrowego zapisu i obróbki obrazów rentgenowskich.

Bazę naukową i dydaktyczną Wydziału wspiera Ośrodek Badań Środowiska Leśnego i Hodowli Zwierząt Łownych w Złotówku kierowany przez prof. dr. hab. Józefa Nicponia. Prowadzone są tutaj badania naukowe oraz zajęcia ze studentami związane z gospodarką łowiecko-hodowlaną. Ośrodek współpracuje z wieloma organizacjami w zakresie ochrony środowiska i zagrożeń zwierząt dziko żyjących.

OCENY I AKTYWNOŚĆ

Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu należy do Europejskiego Stowarzyszenia Oceny Jakości Kształcenia Wydziałów Medycyny Weterynaryjnej (EAEVE), którego eksperci po raz pierwszy wizytowali Wydział w 1998 r., a w 2003 r. wydali mu pozytywną ocenę. W tym samym roku Wydział został pełnoprawnym członkiem Stowarzyszenia Wydziałów Weterynaryjnych Południowo-Wschodniej Europy (VETNEST), co umożliwiło aktywną wymianę międzynarodową studentów i pracowników naukowych. Wydział Medycyny Weterynaryjnej ubiega się aktualnie o ponowną akredytację Państwowej Komisji Akredytacyjnej, która w 2004 r. przyznała mu wyróżniającą ocenę jakości kształcenia na poziomie zawodowym i magisterskim. W ocenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Wydział plasuje się w kategorii A.

Dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu jest inicjatorem Konfederacji Wydziałów Medycyny Weterynaryjnej w Polsce, zmierzającej do zacieśniania współpracy między krajowymi i zagranicznymi wydziałami weterynaryjnymi. Na Wydziale powstało również Konsorcjum Naukowo-Przemysłowe, którego celem jest koncentracja i komercjalizacja badań naukowych.

Na Wydziale organizuje się wiele cyklicznych zjazdów i konferencji naukowych o randze krajowej i międzynarodowej. Mają one już wieloletnią tradycję i cieszą się wielką popularnością oraz dużym zainteresowaniem wśród praktykujących lekarzy weterynarii. Są to konferencje z zakresu rozrodu bydła, monitoringu zdrowia przeżuwaczy, chorób koni, rozrodu koni, diagnostyki i leczenia psów i kotów, rozrodu psów i kotów, patologii ptaków oraz bezpieczeństwa żywności.

Od wielu lat dla studentów VI roku oraz absolwentów organizowana jest Ogólnopolska Giełda Pracy. Są to atrakcyjne spotkania, na których pracodawcy oferują absolwentom nowe miejsca pracy.

Profesorom naszego Wydziału został nadany zaszczytny tytuł doktora *honoris causa* polskich i zagranicznych uczelni. Prof. dr. hab. dr. h.c. m. Ryszardowi Badurze tytuł doktora *honoris causa* został nadany przez wrocławską Akademię Rolniczą, Akademię Medyczną oraz Uniwersytet Ludwika Maksymiliana w Monachium, prof. dr. hab. dr. h.c. Tadeuszowi Garbulińskiemu przez wrocławską Akademię Rolniczą, a prof. dr. hab. dr. h.c. Józefowi Nicponiowi przez Lwowski Narodowy Uniwersytet Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii.

Natomiast na wniosek Rady Wydziału Uczelnia nadała tytuł doktora *honoris causa* profesorom WSR we Wrocławiu: Andrzejowi Klisieckiemu (1960), Antoniemu Bantowi (1970), Kazimierzowi Szczudłowskiemu (1978), następnie Matthausowi Störberowi ze Stiftung Tierärztliche Hochschule Hannover (1989), Wernerowi Leidlowi z Ludwig-Maximilians-Universität (LMU) München (1990). Tytuł doktora *honoris causa* przyjęli również: Tadeusz Garbuliński z AR we Wrocławiu (1995), Marian Truszczyński z Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach (1995), Eckehard Deegen ze Stiftung Tierärztliche Hochschule Hannover (1998), a także Ryszard Badura z AR we Wrocławiu (1999), Hans Joerg

Liebich z Ludwig-Maximilians-Universität (LMU) München (2000), Josef Leibetseder z Veterinärmedizinische Universität Wien (2001), Bogdan Łazarkiewicz z Akademii Medycznej we Wrocławiu (2002), Andreas Stolle z Ludwig-Maximilians-Universität (LMU) München (2005) oraz Walter Baumgartner z Veterinärmedizinische Universität Wien (2010).

W roku 2010 Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu obchodził jubileusz 65-lecia swej działalności naukowej i dydaktycznej. W tym czasie jego władze i pracownicy zdobyli wielki bagaż doświadczeń. Są świadomi wyzwań, jakie stoją przed polską weterynarią, a co za tym idzie – i przed wrocławskim Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej. Myśląc o przyszłości Wydziału, stawiają sobie ambitne cele, których realizacja pozwoli naszej Uczelni stać się równorzędnym partnerem czołowych uczelni europejskich. Będziemy je realizować poprzez udoskonalanie procesu dydaktycznego, bazy naukowej oraz nowe inwestycje (m.in. budowa nowego wydziałowego kampusu).

Prof. Andreas Stolle podczas uroczystości nadania mu tytułu doktora *honoris causa* (2005)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Bogdanowi Łazarkiewiczowi (2005)

Prof. Hans Georg Liebich podczas uroczystości nadania mu tytułu doktora *honoris causa* (2000)

Prof. Werner Leidl podczas uroczystości nadania mu tytułu doktora *honoris causa* (1990)

Prof. Kuno Aleksander von Plocki otrzymuje tytuł Profesora Honorowego z rąk prof. J. Nicponia (1996)

KLINIKI I KATEDRY

KATEDRA BIOCHEMII, FARMAKOLOGII I TOKSYKOLOGII

Katedra Biochemii, Farmakologii i Toksykologii powstała w roku 2000 z połączenia Katedry Farmakologii i Toksykologii z Katedrą Biochemii.

Zakład Biochemii 1945–2010

Katedra Chemii Fizjologicznej w latach 1945–1948 była połączona z Katedrą Fizjologii Uniwersytetu i Politechniki pod kierownictwem prof. A. Klisieckiego. Zajęcia z chemii fizjologicznej dla studentów weterynarii były realizowane razem ze studiami medycznymi pod kierownictwem prof. T. Baranowskiego. Prowadził je między innymi jedyny przybyły do Wrocławia w 1945 r. asystent z lwowskiego zespołu prof. Moraczewskiego dr Franciszek Wandokanty. W 1948 r. nastąpiło rozdzielenie katedr i Katedra Chemii Fizjologicznej pod kierownictwem z-cy prof. dr. Franciszka Wandokantego stała się samodzielną jednostką Wydziału Weterynaryjnego. W październiku 1963 r. kierownictwo Katedry objął doc. dr hab. Stanisław E. Karpiak, wtedy też uległ wymianie prawie cały zespół pracowników dydaktycznych. W 1967 r. Katedrę Chemii Fizjologicznej przemianowano na Katedrę Biochemii. Pozostawała ona pod kierownictwem prof. dr. hab. Stanisława E. Karpiaka do 1991 r. W 1970 r. w miejsce trzynastu Katedr Wydziału powołano początkowo trzy, a następnie cztery wydziałowe Instytuty. Katedra Biochemii już jako Zakład Biochemii, nadal pod tym samym kierownictwem, weszła w skład Instytutu Nauk Fizjologicznych, którym kierował prof. dr hab. T. Garbuliński. W roku 1982 rozwiązano wydziałowe Instytuty i w ich miejsce powołano ponownie 13 Katedr. Zakład Biochemii stał się samodzielną Katedrą Biochemii. Po odejściu na emeryturę prof. Karpiaka w 1991 r. kierownictwo Katedry objął dr hab. Jan Hutny, który pełnił tę funkcję do 1997 r. W latach 1995–1997 w czasie pobytu J. Hutnego w USA obowiązki kierownika pełniła dr Joanna Wilczek. W roku 1997 kierownictwo Katedry Biochemii objął prof. dr hab. Maciej Ugorski. W wyniku kolejnej reorganizacji Wydziału w 2002 r. Katedra Biochemii jako Zakład Biochemii weszła w skład Katedry Biochemii, Farmakologii i Toksykologii, pozostając pod kierownictwem prof. M. Ugorskiego, który od roku 2009 kieruje również Katedrą Biochemii Farmakologii i Toksykologii.

W latach 1948–2010 w Katedrze łącznie na etatach naukowo dydaktycznych pracowało 26 osób. 20 z nich uzyskało stopień doktora, dwie doktora habilitowanego, a kolejnych pięć po przejściu do innych katedr i uczelni uzyskało stopień profesora.

Pracownicy Zakładu Biochemii,
Od lewej w pierwszym rzędzie:
L. Kiczak, I. Sambor, M. Ugorski,
M. Kuźmińska-Bajor, B. Pacura;
w drugim rzędzie od prawej:
M. Chadalski, R. Kolenda,
T. Owczarek, K. Grzymajło,
M. Zachorski, B. Kotoński,
A. Kołaczowska, J. Hutny
(2011)

Problematyka naukowa realizowana w Katedrze w okresie 1946–1963: 1. Wpływ trójterpenów pięciocyklicznych i ich pochodnych na wzrost komórek nowotworowych; 2. Chemizm wstrząsów; 3. Nerwowa i humoralna regulacja narządu krążenia; 4. Fizjologia wydzielania kanalików nerkowych. W okresie 1963–1997: 1. Enzymologia przemiany cukrowej mięśni w aspekcie porównawczym (robaki, mięczaki, owady, ryby, ptaki, ssaki); 2. Procesy amylolyzy glikogenu; 3. Synteza oligomerów glukozy drogą niefosforylacyjnej transglikozylacji; 4. Własności transferazowe obojętnej alfa-glukozydazy krwi i mięśni. Utlenianie wolnej glukozy; 5. Niektóre zagadnienia enzymologii klinicznej i enzymologii nasienia zwierząt. Od 1998 r.: 1. Etiologia i immunoprofilaktyka salmonelloz, konkretnie udział organelli zwanych fimbriami w adhezji i inwazyjności. Badania dotyczą klonowania i sekwencjonowania genów adhezyn Fim H, a także charakterystyki białek Fim H pod kątem właściwości biologicznych; 2. Poszukiwania nowych modulatorów oporności wielolekowej oraz wyjaśnienie tego zjawiska na poziomie molekularnym; 3. Molekularne mechanizmy niewydolności serca u psów, świń i ludzi; 4. Mechanizmy przerzutowania w raku sutka u suk i u kobiet. Badania koncentrują się na identyfikacji i funkcjonalnej analizie genów i białek zaangażowanych w tworzenie przerzutów oraz na analizie oddziaływań tych komórek z mikrośrodowiskiem narządu docelowego.

Zakład Farmakologii i Toksykologii

Katedra Farmakologii została powołana na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu w listopadzie 1945 r. W 1963 r. Katedra została przekształcona w Katedrę Farmakologii i Toksykologii z dwoma zakładami: Zakładem Farmakologii i Zakładem Toksykologii, tę strukturę utrzymywała do końca lat osiemdziesiątych. W latach 1970–1982 Katedra Farmakologii i Toksykologii była włączona do Instytutu Nauk Fizjologicznych. W 2000 r. Katedra Farmakologii i Toksykologii została połączona z Katedrą Biochemii i utworzono nową jednostkę Katedrę Biochemii, Farmakologii i Toksykologii, z dwoma zakładami: Zakładem Biochemii i Zakładem Farmakologii i Toksykologii.

Organizatorem i pierwszym kierownikiem Katedry Farmakologii był doc. Adam Szwabowicz (1945–1960), a następnie prof. dr hab. Tadeusz Garbuliński (1961–1985). W 1986 r. kierownictwo Katedry przejął prof. dr hab. Józef Dębowy, który był kierownikiem Katedry Farmakologii i Toksykologii do 2000 r., a następnie w latach 2000–2009 Katedry Biochemii, Farmakologii i Toksykologii. Od 1 września 2009 r. kierownikiem Katedry Biochemii, Farmakologii i Toksykologii został prof. dr hab. Maciej Ugorski.

W 1963 r. po przekształceniu Katedry Farmakologii w Katedrę Farmakologii i Toksykologii z jednoczesnym wyodrębnieniem dwóch zakładów kierownikiem Zakładu Farmakologii w latach 1961–1990 był prof. dr hab. Tadeusz Garbuliński, a kierownikiem Zakładu Toksykologii był w latach 1963–1981 prof. dr hab. Michał Bohosiewicz. Od 1990 do 2003 r. funkcję kierownika Zakładu Farmakologii i Toksykologii pełnił prof. dr hab. Józef Dębowy, a od 2003 r. prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz. Obecnie w Zakładzie Farmakologii i Toksykologii pracuje sześciu nauczycieli akademickich, w tym dwóch tytułarnych profesorów (prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz i prof. dr hab. Marcin Świtąła) oraz trzech doktorów nauk

Pracownicy Katedry Farmakologii
(1987)

weterynaryjnych (dr Zdzisław Jopek, dr Ewa Kucharczak i dr Marianna Szczyпка). Od 1997 r. do chwili obecnej sześciu słuchaczy studiów doktoranckich Zakładu Farmakologii i Toksykologii uzyskało stopień doktora nauk weterynaryjnych.

Do końca lat siedemdziesiątych w Zakładzie Farmakologii prowadzono badania nad farmakologiczną regulacją układu wegetatywnego w układzie krążenia.

Od 1980 r. prowadzone są badania z zakresu immunofarmakologii weterynaryjnej, w których określa się na zwierzętach laboratoryjnych oraz hodowlanych (kurczętach) działanie modulujące odpowiedź komórkową i humoralną związków pochodzenia naturalnego lub syntetycznego. Efekt immunotropowy badanych leków określany jest na modelach zwierząt z układem immunologicznym niezmiennym, poddanym stymulacji antygenowej, poddanym działaniu lipopolisacharydu z *E.coli*, poddanym supresji farmakologicznej lub z wywołanym eksperymentalnie zespołem autoagresyjnym, jakim jest reumatoidalne zapalenie stawów.

Od 2000 r. prowadzone są badania z zakresu farmakokinetyki chemioterapeutyków przeciwbakteryjnych, w których określone są wskaźniki farmakologiczne chemioterapeutyków przeciwbakteryjnych w zależności od drogi ich podania, wielkości dawki, liczby kolejnych podań, gatunku zwierzęcia, jego płci, wieku i sposobu żywienia.

Z zakresu toksykologii weterynaryjnej w latach 1950–1980 prowadzone były badania dotyczące: laboratoryjnej diagnostyki zatruc pestycydami u zwierząt, toksykodynamiki związków fosforoorganicznych, chlorowanych węglowodorów i niektórych fungicydów.

W latach 1970–1980 wykonano kompleksowe badania skażeń gleby i zwierząt metalami ciężkimi z okolicy hut miedzi, stali oraz kopalni węgla brunatnego i elektrowni.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni Zakładu Farmakologii i Toksykologii prowadzą zajęcia dydaktyczne dla studentów studiów lekarsko-weterynaryjnych w języku polskim i angielskim.

W Zakładzie Farmakologii i Toksykologii prowadzone są usługi dla firm oraz odbiorców indywidualnych w zakresie diagnostyki laboratoryjnej zatruc zwierząt.

Pracownicy Zakładu Farmakologii i Toksykologii
W pierwszym rzędzie od lewej siedzą:
J. Dębowy, B. Obmińska-Mrukowicz,
M. Świtała.
W drugim rzędzie od lewej stoją:
M. Szczyпка, B. Pożniak,
A. Suszko, W. Stręk,
K. Góral, K. Jaworski,
E. Kucharczak
(2011)

KATEDRA BIOSTRUKTURY I FIZJOLOGII ZWIERZĄT

Katedra Biostruktury i Fizjologii Zwierząt została utworzona w 2009 r. W skład nowo utworzonej jednostki weszły: Zakład Anatomii Zwierząt (kierownik prof. dr hab. Norbert Pospieszny), Zakład Histologii i Embriologii (kierownik prof. dr hab. Jan Kuryszko) oraz Zakład Fizjologii Zwierząt (kierownik prof. dr hab. Wojciech Zawadzki). Na kierownika Katedry został powołany prof. dr hab. Jan Kuryszko.

Zakłady te funkcjonowały wcześniej jako Katedry, przy czym Zakład Anatomii Zwierząt oraz Zakład Histologii i Embriologii w latach 1993–2009 tworzyły Katedrę Anatomii i Histologii, natomiast Zakład Fizjologii Zwierząt – Katedrę Fizjologii Zwierząt.

Zakład Anatomii Zwierząt

Katedra Anatomii i Histologii wywodzi swój początek z dwóch katedr – Anatomii Porównawczej Zwierząt Domowych oraz Histologii i Embriologii Wydziału Lekarskiego. Organizatorem i pierwszym kierownikiem Katedry Anatomii, aż do przejścia na emeryturę w 1961 r., był Antoni Bant profesor zwyczajny Akademii Lwowskiej, lekarz z wykształcenia, wielokrotny i wieloletni dziekan, dr h.c. Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Katedra od początku mieści się w dużej wili, w zaadaptowanym poniemieckim budynku przy ul. Kożuchowskiej. Katedrą kierowali prof. Kazimierz Myczkowski aż do swojej śmierci w 1969 r., następnie prof. Piotr Wyróst, a po jego przejściu na emeryturę w roku 1995 kierownictwo powierzono prof. dr. hab. Norbertowi Pospiesznemu, który sprawuje je do chwili obecnej.

Ze szkoły profesora Banta wyszli także profesorowie: Aleksandra Waluszewska-Bubień – w latach 1981–1991 wykładowca anatomii w Ecole Nationale Veterinaire w Algierze, Karol Buluk – po ukończeniu medycyny kierownik Katedry Patologii Ogólnej Akademii Medycznej w Białymstoku, Czesław Niżankowski, późniejszy kierownik

Zespół pracowników
Katedry Anatomii i Histologii (2000)

Katedry Anatomii Człowieka w Akademii Medycznej we Wrocławiu, Marian Sobociński, który kierował Katedrą Anatomii Zwierząt w Akademii Rolniczej w Poznaniu i Marian Kubasiewicz, któremu powierzono kierownictwo Katedry Anatomii Zwierząt w Akademii Rolniczej w Szczecinie, także rektor tej uczelni. Katedra Immunologii, Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej została utworzona w 2009 r. w wyniku połączenia dwóch zakładów: Zakładu Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej (pozostającego dotychczas w ramach Katedry i Kliniki Rozrodu, Chorób Przeżuwaczy oraz Ochrony Zdrowia Zwierząt) z Zakładem Patofizjologii (funkcjonującym od 1995 r. w ramach Katedry Anatomii Patologicznej, Patofizjologii, Mikrobiologii i Weterynarii Sądowej). Przypomniano w ten sposób o wspólnych korzeniach obydwu jednostek i powrócono do stanu sprzed lat.

Do najważniejszych osiągnięć naukowych Katedra zalicza badania archeozoologiczne, w których spełnia rolę wiodącą. Te oryginalne i unikalne badania pozwoliły na odtworzenie struktury pierwotnej hodowli zwierząt domowych i konsumpcji mięsa w różnych epokach i okresach historycznych na Śląsku. Ustalono także rozmieszczenie w czasie i przestrzeni zwierząt dziko żyjących w pradziejach i średniowieczu na terenie Polski. Kolejny ważny problem z zakresu neuroanatomii i angiologii dotyczy okresu pre- i postnatalnego zwierząt. Są to perspektywiczne i oryginalne badania inicjujące nowy kierunek o przyjętej obecnie nazwie anatomia rozwojowa.

Zakład Histologii i Embriologii

Wchodzący w skład Katedry Zakład Histologii i Embriologii (uprzednio w latach 1982–1994 Katedra o tej samej nazwie), który od roku 1994 wraz z Zakładem Anatomii Zwierząt stanowi substrukturę Katedry Anatomii i Histologii, bierze swój początek z Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, którym kierowała prof. Zofia Sembratowa, lekarz, przedwojenny pracownik naukowy Akademii Medycyny Weterynaryjnej

we Lwowie. Od 1948 r. histologia stała się zakładem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, włączona w strukturę Katedry Anatomii Zwierząt. Pierwszym kierownikiem został docent Kazimierz Myczkowski, a od roku 1949 docent Władysław Lorenc. Po nim Zakładem kierowali profesorowie: Jan Zarzycki (1957–1966), Marian Kuprowski (1966–1989), Piotr Wyrost jako kurator (1989–1991) i profesor Jan Kuryszko (od 1991). Zakład jest liczącym się ośrodkiem w medycynie i weterynarii w zakresie biologii komórek tkanki kostnej (morfologia zrostu kostnego we współcześnie stosowanych metodach osteosyntezy). Są to badania unikalne z punktu widzenia klinicznego. Prowadzone są także badania układu rozrodczego. Nadto Zakład zajmuje się histologią okresu prenatalnego oraz biologią molekularną.

Aktualnie w Zakładzie prowadzone są badania dotyczące stosowania bisfosfonianów w osteoporozie (wspólnie z Politechniką Wrocławską, Akademią Medyczną, Instytutem Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN).

Zespół Zakładu Histologii i Embriologii;
od lewej stoją: J.P. Madej,
A. Wolczyńska, J. Kuryszko,
V. Kapuśniak, E. Mytnik

Zakład Fizjologii Zwierząt

Zakład Fizjologii Zwierząt został powołany podczas restrukturyzacji Wydziału z dniem 1 września 2009 r. Pierwotnie bowiem Katedra Fizjologii Zwierząt – początkowo Katedra Fizjologii i Chemii Fizjologicznej – była jedną z 18 katedr utworzonych przy Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej w listopadzie 1945 r. Pierwszym jej kierownikiem był uczeń prof. dr. Adolfa Becka – prof. dr wszech nauk lekarskich Andrzej Klisiecki.

Katedra Fizjologii Zwierząt jako samodzielna jednostka Wydziału Weterynaryjnego rozpoczęła swoją działalność 1 października 1953 r. w nowo wybudowanych i przydzielonych jej pomieszczeniach Wydziału. Na stanowisko kierownika Katedry został powołany uczeń prof. Andrzeja Klisieckiego – doc. dr wet. Grzegorz Załucki, asystent Katedry Fizjologii na uczelni lwowskiej w latach 1938–1946.

W 1953 r. doc. G. Załucki przeniósł się z Katedry Fizjologii Człowieka Akademii Medycznej do Wyższej Szkoły Rolniczej i zorganizował od podstaw Katedrę Fizjologii Zwierząt na Wydziale Weterynaryjnym. Razem z doc. G. Załuckim przybyło dwóch pracowników: młodszy asystent i laborant. Pierwszą, najpilniejszą sprawą było zorganizowanie w Katedrze normalnych zajęć dydaktycznych, tj. wykładów i ćwiczeń praktycznych z fizjologii zwierząt, nie tylko dla studentów weterynarii,

Zespół Zakładu Fizjologii Zwierząt
od lewej stoją: A. Szarek, A. Ząbek,
E. Pecka, B. Króliczewska, K. Harłajczuk,
W. Zawadzki, A. Czerski, K. Romański,
J. Bujok, B. Tworek, D. Miśta

ale także dla studentów Wydziałów Rolniczego i Zootechnicznego – obsługiwanych przez Katedrę.

W 2000 r. kierownikiem Katedry został Wojciech Zawadzki (tytuł profesora uzyskał w 2001 r.). W 2003 r. dr hab. Krzysztof Romański został powołany na stanowisko profesora Akademii Rolniczej, a w 2004 r. uzyskał tytuł profesora.

Badania naukowe prowadzone w Katedrze dotyczyły fizjologii układu krążenia krwi i fizjologii przewodu pokarmowego przeżuwaczy. Z biegiem czasu (od 1960 r.) fizjologia przewodu pokarmowego stała się wiodącym tematem badawczym. Rozważano fizjologię i patologię przewodu pokarmowego zwierząt oraz zaburzenia przemiany materii. Postępem było wprowadzenie do badań i dydaktyki zwierząt z wytworzonymi operacyjnie przetokami różnych odcinków przewodu pokarmowego

Wiele badań poświęcono nerwowej i humoralnej regulacji motoryki przedżołądków.

KATEDRA CHOROÓB WEWNĘTRZNYCH Z KLINIKĄ KONI, PSÓW I KOTÓW

W pierwszym, powojennym okresie nosiła ona nazwę Katedry Patologii Szczegółowej Chorób Wewnętrznych. Powstała w 1945 r., a jej organizatorem i pierwszym kierownikiem był prof. Zygmunt Markowski, były kierownik Katedry o tej samej nazwie na uczelni lwowskiej, pierwszy dziekan powstałego we Wrocławiu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Był on jednocześnie organizatorem i kierownikiem dwóch innych katedr: Propedeutyki Klinicznej i Diagnostyki Chorób Wewnętrznych (włączona w 1952 r. do Katedry Chorób Wewnętrznych) oraz Epizoocjologii. Po śmierci prof. Z. Markowskiego w 1951 r. przez dwa kolejne lata Katedrą kierował prof. Stanisław Runge (1951–1953), a później prof. Bronisław Gancarz (1953–1983). Następnie prof. Tadeusz Janiak (1983–1986) i aktualnie od 1986 r. prof. Józef Nicpoń. Przy Klinice działa poliklinika wyjazdowa, która przysposabia studentów do praktyki w pracy terenowej. Badania niedokrwiłości zakaźnej koni, prowadzone przez pracowników Katedry od 1945 r., pozwoliły na likwidację tej choroby w Polsce. Drugim ważnym problemem, który został rozwiązany, były badania nad leptospirozą. Główne kierunki badań obejmują: zaburzenia metaboliczne ze szczególnym uwzględnieniem kwasicy, zasadowicy i ketozy krów oraz ich wpływ na stan zdrowia noworodków i jakość produkowanego mleka, schorzenia przewodu pokarmowego cieląt, ocena sprawności wysiłkowej koni, schorzenia przewodu pokarmowego koni, ze szczególnym uwzględnieniem Colitis X, ostopatie świń i krów, schorzenia przewodu pokarmowego i oddechowego psów oraz kotów, ze szczególnym uwzględnieniem badań endoskopowych, choroby układu krążenia psów, ocena przydatności premiksów dla świń i psów oraz diet leczniczych w leczeniu chorób narządowych psów i kotów.

Rozwój Katedry zapoczątkował prof. Zygmunt Markowski, osobistość o uznanym autorytecie. Niestety, na okres wrocławski przypada tylko sześć ostatnich lat jego życia. Stąd po jego śmierci nastąpiła kadrowa luka, którą uzupełnił na propozycję Rady Wydziału poznański uczonec, lekarz weterynaryjny związany z lwowską weterynarią, doskonały praktyk, klinicysta, były rektor Uniwersytetu

Uroczystość 80-lecia urodzin
prof. Bronisława Gancarza
od lewej: J. Zwierzchowski,
B. Gancarz, L. Grzywiński, J. Nicpoń

w Poznaniu, profesor Stanisław Runge. Jego trzyletnia obecność we Wrocławiu pozwoliła na dalszy, jak się wkrótce okazało, znaczący rozwój. I tak Katedrę mógł po tym czasie przejąć docent, a później profesor Bronisław Gancarz, dobrze wykształcony internista, historyk i humanista. On też rozpoczął budowę Kliniki Chorób Wewnętrznych. Stworzył również możliwości dalszego rozwoju naukowego. Wzmocniła się kadra profesorska reprezentująca różne, a ważne współcześnie dyscypliny interny. Tytuły profesora uzyskali: Tadeusz Janiak, Zbigniew Hejłasz, Tadeusz Kwiatkowski, Józef Nicpoń, który jest aktualnym kierownikiem Katedry i Kliniki, przyczyniając się do ich znacznych modernizacji i rozbudowy.

W latach 80. ubiegłego wieku w związku z burzliwym rozwojem medycyny weterynaryjnej, a przede wszystkim medycyny zwierząt towarzyszących, zrodziła się potrzeba specjalizacji w obrębie chorób wewnętrznych. W roku 2009, po gruntownej przebudowie powołano następujące, w pełni wyposażone w nowoczesną aparaturę, specjalistyczne pracownie: gastroenterologiczną, dermatologiczną, onkologiczną, stomatologiczną, neurologiczną, nefrologiczną, dietetyczną i rehabilitacyjną. Wcześniej, bo w 2006 r., powstała pracownia kardiologiczna. Od tego czasu prowadzone są równoległe wielokierunkowe badania naukowe, zgodne z kierunkami specjalizacji poszczególnych pracowni.

Pracownicy Katedry.

W pierwszym rzędzie od lewej: J. Piekarska, M. Bulla, K. Kubiak, J. Nicpoń, U. Pasławska, Z. Soltysiak, A. Noszczyk-Nowak, J. Nawój.
W drugim rzędzie od lewej: M. Górczykowski, A. Sikorska-Kopyłowicz, W. Hildebrant, J. Spużak, A. Doda, A. Cekiera, J. Popiel, J. Stępień, M. Skonieczna, B. Grochowski. W trzecim rzędzie od lewej: A. Połozowski, J. Pacoń, M. Wrzosek, P. Jonkisz, P. Sławuta, M. Jankowski, E. Gąsior, M. Grzegory, A. Kurośad, I. Poświatowska-Kaszczyszyn, J. Wincza, J. Rydlewski, G. Sapikowski, B. Szczepańska, K. Michlik, E. Palczyńska, Z. Surma, P. Bednarz, E. Wieczorkiewicz (2010)

W ostatnim okresie, głównie we współpracy z Akademią Medyczną we Wrocławiu i Śląską Akademią Medyczną w Katowicach, prowadzone są badania nad niewydolnością serca i miażdżycą naczyń u świń, będących modelem badań u człowieka. Badania te prowadzone są w ramach dwóch grantów europejskiego programu Innowacyjna Gospodarka (WROVASC i OVOCURA).

Od kilku lat, pod kierownictwem prof. dr. hab. dr. h.c. Józefa Nicponia, który jest twórcą i Pełnomocnikiem Rektora ds. Ośrodka Badań Środowiska Leśnego i Hodowli Zwierząt Łownych Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, prowadzone są badania nad zwierzętami nieudomowionymi, np. „Ochrona ginącego gatunku w Polsce na przykładzie zająca szaraka (*Lepus europeus*)”.

Od 1998 r. w Katedrze prowadzone są także 6-semestralne specjalizacyjne studia podyplomowe z zakresu chorób psów i kotów, którymi kieruje prof. Józef Nicpoń.

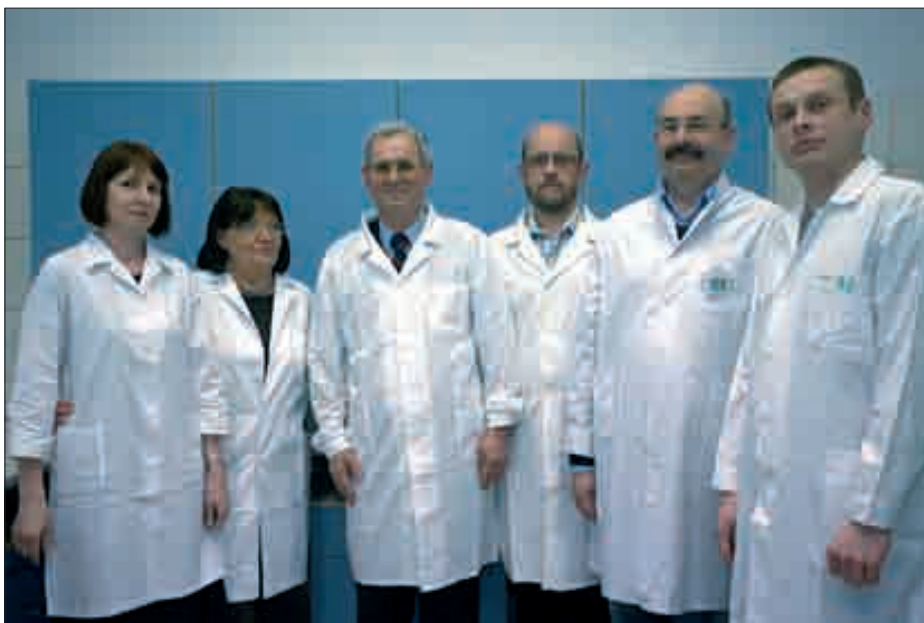
Prof. Józef Nicpoń podczas uroczystości nadania mu tytułu doktora *honoris causa* Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii we Lwowie

Zakład Parazytologii

W 1945 r. została utworzona we Wrocławiu Katedra Zoologii i Parazytologii, będąc spadkobierczynią Zakładu Zoologii i Parazytologii Akademii Lwowskiej. Pierwszym kierownikiem był prof. Gustaw Poluszyński, uprzednio kierownik lwowskiego Zakładu Zoologii i Parazytologii. Do liczących się pracowników Katedry od czasów pionierskich należy długoletni pracownik naukowo-dydaktyczny doc. Tadeusz Martynowicz, a także doc. Stanisław Patyk, który w okresie późniejszym przeniósł się na Wydział Zootechniczny i tam prowadził wykłady. Do roku 1959 kształcono z zakresu biologii, zoologii, parazytologii i genetyki studentów wydziałów weterynaryjnego, rolniczego, lekarskiego, farmaceutycznego i przyrodniczego.

Badania naukowe dotyczyły w tym okresie przede wszystkim parazytofauny zwierząt użytkowych na Ziemiach Zachodnich. Pod koniec 1959 r. kierownictwo objął prof. Zbigniew Kozar. Tematy badawcze zostały zintegrowane i dotyczyły głównie dwu zoonoz, włośnicy i toksoplazmozy. Dzięki funduszom uzyskanym z USA badania nad trichinellozą mogły być prowadzone na szeroką skalę, obejmując obszar całego kraju. W tym czasie ośrodek wrocławski stał się wiodącym w badaniach nad włośnicą w skali międzynarodowej. W latach 1960–1970 w Katedrze mieściła się siedziba Międzynarodowej Komisji Włośnicowej. Staraniem pracowników Katedry zorganizowano I Międzynarodową Konferencję Włośnicową w Warszawie w 1960 r., następnie krajową w 1966 i ponownie międzynarodową w 1969 r. we Wrocławiu. Badania nad toksoplazmozą rozwijały się na mniejszą skalę. W 1972 r. po śmierci prof. Z. Kozara kierownictwo objął prof. Leszek Grzywiński. Oprócz kontynuowania badań nad zoonozami – głównie toksoplazmozą zwierząt (badania wiodące w kraju) – rozpoczęto badania nad nowymi preparatami przeciw pasożytniczymi, które były niejednokrotnie podstawą do wprowadzania ich w Polsce do zapobiegania chorobom inwazyjnym zwierząt użytkowych, przeciwdziałania stratom ekonomicznym powodowanym inwazjami pasożytów.

W roku akademickim 1996/1997 kierownikiem był dr hab. Marek Houszka, a w okresie od 1997 do 2002 r. funkcję tę pełnił dr Andrzej Połozowski. Od 2002 do października 2003 r. obowiązki kierownika sprawował prof. dr hab. Alojzy Ramisz, natomiast od października 2003 r. – dr hab. Zenon Sołtysiak. W Zakładzie pod jego kierownictwem prowadzone są badania: parazytofauny zwierząt gospodarskich i dzikich pochodzących z terenu Dolnego Śląska, problemy związane z kokcydiozą zwierząt użytkowych (króliki, przeżuwacze, trzoda chlewna), badania nad występowaniem kleszcza *Ixodes ricinus* na terenie miasta Wrocławia i Dolnego Śląska, badania immunologiczne włośnicy (*Trichinellosis*), Badania nad występowaniem tasiemca *Echinococcus multilocularis* u lisów rudyh, testowanie nowych preparatów przeciwpasożytniczych w zwalczaniu inwazji pasożytniczych zwierząt i propagowanie oraz wdrażanie profilaktyki w chorobach inwazyjnych zwierząt domowych.

Pracownicy Zakładu Parazytologii.
Od lewej: J. Piekarska,
M. Długiewicz-Bulla, Z. Sołtysiak,
J. Pacoń, A. Połozowski,
M. Gorczykowski

KATEDRA EPIZOOTIOLOGII Z KLINIKĄ PTAKÓW I ZWIERZĄT EGZOTYCZNYCH

Katedra Epizootiologii, w skład której wchodził Zakład Epizootiologii i Klinika Chorób Zakaźnych została utworzona w 1945 r. w ramach Wydziału Medycyny Weterynaryjnej przy Uniwersytecie i Politechnice Wrocławskiej. Organizatorem i pierwszym kierownikiem Katedry był prof. dr, dr h.c. Z. Markowski. Po jego śmierci w 1951 r. kierownictwo objął prof. dr Tadeusz Sobiech i sprawował je do 1974 r. W tym czasie nastąpił ogromny rozwój Katedry, powołano zupełnie nowe dyscypliny: obok tradycyjnej epizootiologii powstały zakłady i pracownie: chorób drobiu (obecnie chorób ptaków), chorób zakaźnych zwierząt i administracji weterynaryjnej, chorób zwierząt futerkowych i łownych (obecnie zwierząt futerkowych i egzotycznych), ichtiopatologii, chorób owadów użytkowych (wcześniej chorób pszczoł), diagnostyki mikrobiologicznej i serologicznej oraz cytometrii przepływowej (wcześniej immunodiagnostyki). W 1970 r. Katedra Epizootiologii wraz z Kliniką weszła w skład Instytutu Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych, którego dyrektorem został prof. dr T. Sobiech. W 1982 r. powołano ponownie Katedrę Epizootiologii oraz zakłady i pracownie uprzednio istniejące. Począwszy od 2009 r. struktura wewnętrzna ponownie przemianowanej Katedry Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych przedstawia się następująco: Zakład Chorób Zakaźnych Zwierząt i Administracji Weterynaryjnej, Zakład Chorób Ptaków, Pracownia Chorób Zwierząt Futerkowych i Egzotycznych, Pracownia Chorób Ryb, Pracownia Chorób Owadów Użytkowych, Pracownia Cytometrii Przepływowej, Weterynaryjne Laboratorium Diagnostyczne „Epi-Vet”, Przychodnia Weterynaryjna. Kolejno Katedrą kierowali profesoro- wie: Zenon Wachnik (1974–1981), Jan Zwierzchowski (1983–1993), Michał Mazurkiewicz (1981–1982 i od 1993 r.)

Katedra Epizootiologii od początku istnienia prowadzi działalność dydaktyczną i naukowo-badawczą w zakresie epizootiologii, chorób zakaźnych zwierząt i administracji

weterynaryjnej. Z upływem czasu zakres tej działalności uległ rozszerzeniu o zoonozy, choroby ptaków, zwierząt futerkowych i zwierząt egzotycznych, choroby ryb i owadów użytkowych, marketing w praktyce lekarza weterynarii oraz ekonomikę weterynaryjną.

W Katedrze realizowane są też trzy fakultety: choroby świń, choroby zwierząt laboratoryjnych, choroby zwierząt egzotycznych.

W okresie powojennym badania naukowe Katedry koncentrowały się wokół istotnych w tym czasie problemów epizootologicznych: zakaźnej anemii koni, gruźlicy u bydła, świń i zwierząt futerkowych, leptospirozy u świń i lisów, listeriozy u owiec i psów oraz aspektów epizootologicznych nawadniania pastwisk przemysłowymi wodami ściekowymi.

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w. Katedra realizowała badania dotyczące patogenezы, diagnostyki i zwalczania enzootycznej białaczki bydła (EBB) w fermach przemysłowych, epizootologii listeriozy u świń, opracowania kryteriów oceny efektywności środków dezynfekcyjnych oraz roli parwowirusów w patologii zwierząt mięsożernych.

W ostatnich latach prowadzone są badania seroepizootologiczne nad rozprzestrzenianiem zakażeń wirusowych u bydła (IBR/IPV, BVDV, BRSV, PI-3), owiec, zwierząt mięsożernych (psy, koty) i drobiu, stopniem zakażenia zwierząt wolno żyjących i gospodarskich

Pracownicy Katedry Epizootologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych:

naukowo-dydaktyczni – M. Mazurkiewicz, A. Wieliczko, A. Gawel, K. Rypuła, M. Bednarski, R. Karczmarczyk, M. Kuczkowski, W. Niemczuk, T. Piasecki, A. Rudy, P. Chorbiński, P. Płoneczka-Janeczko, A. Woźniak; techniczni – B. Jakimiuk, W. Czajkowski, T. Truszko, T. Kuszczyski, M. Rybacka-Wilk, I. Zacharow; doktoranci – K. Bobrek, K. Chrzęstek, A. Selera, K. Bobusia

Borrelia burgdorferi i *Toxoplasma gondii*, rolę *Eperythrozoon suis* w patologii świń, możliwością eliminacji zakażeń *Salmonella sp.* i *Campylobacter sp.* u drobiu oraz wykorzystaniem immunoprofilaktyki w zapobieganiu kokcydiozie w chowie wielkostadnym kur, wpływem na pszczoły insektycydów z grupy syntetycznych pyretroidów oraz nawozów mineralnych, jak też rolę seromukoidu u ryb. U zwierząt egzotycznych badania dotyczyły oceny sytuacji epizootycznej w zakresie występowania chorób wirusowych i bakteryjnych.

Wyniki badań naukowych Katedry przyczyniły się do pełnego wyeliminowania gruźlicy u zwierząt gospodarskich w kraju, opracowania skutecznych metod zapobiegania i zwalczania leptospirozy w fermach hodowlanych świń, określenia okresu karencyjnego dla pastwisk nawadnianych ściekami miejskimi, opracowania metod zwalczania EBB w chowie przemysłowym bydła, wdrożenia testu ELISA do diagnostyki chorób zakaźnych bydła (brucelloza, EBB) przy użyciu prób mleka. Ponadto, na podkreślenie zasługują: opublikowanie pierwszych przypadków listeriozy u owiec i szynszyli, zakażeń lisów i nerek wirusem choroby Aujeszky'ego, choroby Gumboro u kurcząt, pierwsze kompleksowe badania nad patogenezą, diagnostyką i zwalczaniem kampylobakteriozy u drobiu, rozpoznanie przypadków neuropatycznego rozszerzenia żołądka gruczołowego papug (PPD), choroby dzioba i piór papug (Pbfd) oraz poliomawirozy papug (APV). Pracownicy Katedry mieli też znaczny udział w określeniu patomechanizmu zespołu upośledzonego wchłaniania u kur, amyloidozy u kaczek oraz choroby Mareka i lateryzmu u indyków.

Począwszy od 1986 r. Katedra zrealizowała 23 projekty badawcze KBN i MNiSW oraz 10 projektów na potrzeby jednostek gospodarczych. Katedra ma też znaczące osiągnięcia w kształceniu młodej kadry naukowo-dydaktycznej. Do roku 1994 prace doktorskie były realizowane głównie w ramach asystentury, zaś w terminie późniejszym w ramach studiów doktoranckich. Począwszy od 1959 r. pracownicy Katedry wypromowali 70 doktorów nauk weterynaryjnych.

W Katedrze od 1953 r. działa Sekcja Epizootiologiczna Studenckiego Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych, a od 2005 r. – Sekcja Chorób Zwierząt Egzotycznych. Ponadto, w Katedrze prowadzone są trzy studia specjalizacyjne: z zakresu epizootiologii i administracji weterynaryjnej, chorób drobiu i ptaków ozdobnych oraz chorób owadów użytkowych.

Katedra Epizootiologii była organizatorem i współorganizatorem szeregu konferencji i sympozjów naukowych dotyczących chorób świń, zoonoz (leptospiroza, listerioza, wścieklizna, brucelloza, EBB, włośnica, salmonellozy) w ramach Dolnośląskiego Zespołu ds. Zoonoz. Do tradycji należą organizowane przez Katedrę i Komisję Patologii Drobiu PTNW konferencje i sympozja nt. „Aktualnych problemów w patologii drobiu” oraz konferencje z zakresu „Aktualnych problemów zdrowia zwierząt w praktyce i administracji weterynaryjnej”, jak też organizowane corocznie od 2006 r. Międzynarodowe Konferencje – *Una medicina una hygiēna*. Katedra była też współorganizatorem 10 edycji Międzynarodowego Kongresu *Pro animali et homine* (1994–2003).

KATEDRA HIGIENY ŻYWNOŚCI I OCHRONY ZDROWIA KONSUMENTA

Rozwój katedr higieny zwierząt rzeźnych i mięsa zawdzięczamy Alfredowi Trawińskiemu, profesorowi Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, gdzie powstały zręby kształcenia weterynaryjnego, związanego z nadzorem sanitarnym nad żywnością zwierzęcego pochodzenia. Katedra w latach 1945–1992 nosiła nazwę Katedra Higieny Produktów Zwierzęcych. Kierowali nią kolejno prof. Alfred Trawiński (1945–1947), prof. Lesław Ogielski (1947–1984), prof. Stanisław Zaleski (1984–1986), prof. Eryk Adamczyk (1987–2003), prof. Jerzy Molenda (2003–2009), dr hab. Jacek Bania prof. nadzw. (od roku 2009). W roku

Pracownicy Zakładu Higieny Surowców Zwierzęcych
Od lewej stoją: E. Lis, K. Knapik, J. Bania, K. Morzyk,
E. Wierzejska-Witko

Pracownicy Zakładu Mikrobiologii
Żywności i Higieny Przetwórstwa
Od lewej stoją: A. Malicki, J. Kuczyński,
M. Szpak, J. Molenda,
J. Bystrzeń, M. Szubart

1968 w obrębie Katedry wydzielono Zakład Higieny Surowców Zwierzęcych oraz Zakład Mikrobiologii i Higieny Przetwórstwa.

Początkowo, w 1945 r., głównym obszarem zainteresowań naukowych i dydaktycznych Katedry było badanie przed- i poubojowe zwierząt rzeźnych i mięsa oraz zagrożenia powodowane obecnością w nim pasożytów i patogennych drobnoustrojów. W związku z dokonanymi zmianami przepisów prawa żywnościowego, powodowanymi koniecznością dostosowania go do standardów UE, również te sprawy znalazły się w programie dydaktycznym Katedry. Szczególne miejsce zajęły zagadnienia dotyczące organizacji i metod badań laboratoryjnych żywności, wykonywaniem nadzoru nad pozyskiwaniem i przetwórstwem mleka oraz wdrażania systemów zapewnienia jakości produkcji i jakości badań. Uznając, zgodnie z zasadą nadzorowania produkcji żywności „od pola do stołu”, potrzebę opracowania standardów sprawowania takiego nadzoru, realizowano badania nad programem nadzoru produkcji mleka na poziomie obory oraz nadzoru nad jakością środków żywienia zwierząt. Można wydzielić następujące zagadnienia, którymi zajmowali się pracownicy Katedry: higiena produktów zwierzęcych, mikrobiologia i higiena przetwórstwa spożywczego, chemia żywności, prawo sanitarne, higiena i technologia produkcji mleka i przetworów mlecznych, toksykologia żywności.

W Katedrze wykonano 38 rozpraw doktorskich i opublikowano w okresie powojennym ponad 500 prac, w tym. Ośmiu pracowników Katedry uzyskało tytuł doktora habilitowanego.

Celem działalności dydaktycznej Katedry jest przygotowanie kadr dla Inspekcji Weterynaryjnej. Realizowany program dydaktyczny dotyczy obowiązujących uregulowań prawnych z zakresu organizacji nadzoru nad produkcją żywności, wdrażania systemu wczesnego ostrzegania, wymaganych kwalifikacji pracowników służb nadzoru oraz organizacji i zadań Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności.

Katedra prowadzi dwa studia specjalizacyjne: Higiena Zwierząt Rzeźnych i Żywności Pochodzenia Zwierzęcego, Weterynaryjna Diagnostyka Laboratoryjna.

KATEDRA IMMUNOLOGII, PATOFIZJOLOGII I PREWENCJI WETERYNARYJNEJ

Katedra Immunologii, Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej została utworzona w 2009 r. w wyniku połączenia dwóch zakładów: Zakładu Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej (pozostającego dotychczas w ramach Katedry i Kliniki Rozrodu, Chorób Przeżuwaczy oraz Ochrony Zdrowia Zwierząt) z Zakładem Patofizjologii (funkcjonującym od 1995 r. w ramach Katedry Anatomii Patologicznej, Patofizjologii, Mikrobiologii i Weterynarii Sądowej). Przypomniano w ten sposób o wspólnych korzeniach obydwu jednostek i powrócono do stanu sprzed lat.

Zakład Patofizjologii

Historia obecnego Zakładu Patofizjologii sięga początków Wydziału Weterynaryjnego w powojennym Wrocławiu. W latach 1945–1952 wykłady i ćwiczenia z zakresu fizjopatologii zwierząt dla studentów Wydziału Weterynaryjnego zlecono Katedrze Patologii Ogólnej i Doświadczalnej Akademii Medycznej we Wrocławiu, którą kierował prof. dr Hugon Kowarzyk. W roku akademickim 1952/1953 wykłady z fizjopatologii zostały zlecone kierownikowi Katedry Fizjopatologii WSR w Lublinie prof. dr. Feliksowi Stańskiemu. Równocześnie ówczesny adiunkt Katedry Chorób Wewnętrznych – dr n. wet. lek. med. Władysław Baran (po zmianie nazwiska Barnecki) razem z lek. wet. Jerzym Słowikiem, asystentem w Katedrze Histologii, przystąpili do tworzenia od podstaw Katedry Fizjopatologii. Warto przypomnieć, że ukończona w 1948 r. praca doktorska prof. Barneckiego pt. „Porównawcze badania nad moczopędnym i toksycznym wpływem substancji purynowych z grupy kofeiny” (promotor prof. Zygmunt Markowski) była pierwszą rozprawą doktorską obronioną na Wydziale Weterynaryjnym we Wrocławiu.

Zmiany zachodzące w Katedrze Fizjopatologii od czasu jej utworzenia do chwili obecnej są wyrazem przemian zachodzących w kraju, a tym samym w szkolnictwie wyższym. W pierwszym okresie działalność Katedry dotyczyła przede wszystkim dydaktyki – zatrudnionych było trzech–czterech nauczycieli akademickich i około pięciu pracowników naukowo-technicznych. W roku 1966, po powrocie Romualda Nowosada ze studiów aspiranckich w ZSRR, w Katedrze powołano pracownię izotopową. Wraz z reorganizacją Wydziału i wprowadzeniem w roku 1970 struktury instytutowej Katedra Fizjopatologii, podobnie jak pozostałe samodzielne katedry, została przemianowana na Zakład Fizjopatologii i włączona do Instytutu Nauk Fizjologicznych, którego dyrektorem został farmakolog prof. dr hab. Tadeusz Garbuliński. Kierownikiem działającego w ramach Instytutu Zakładu Fizjopatologii pozostał prof. dr hab. Władysław Barnecki. Po jego przejściu w roku 1976 na AWF we Wrocławiu kierowanie Zakładem Fizjopatologii zostało powierzzone prof. dr. hab. Henrykowi Balbierzowi. Kierowana do tej pory przez profesora Pracownia Immunologii Rozmnazania została przyłączona do Zakładu Fizjopatologii. Kontynuacja zróżnicowanej problematyki badawczej sprawia, że w ramach Zakładu Fizjopatologii wydzielone zostały trzy samodzielne pracownie: Immunologii, Immunogenetyki i Prewencji Neonatalnej (kierownik – doc. dr hab. Maria Nikołajczuk). Pracownia Izotopowa została przemianowana na Pracownię Ochrony Radiologicznej (kierownik – doc. dr Romuald Nowosad), a Zakład Fizjopatologii został przemianowany na Pracownię Patologii Komórki (kierownik – doc. dr hab. Jerzy Słowik).

Po rozwiązaniu Instytutu w roku 1982 Zakład Fizjopatologii odzyskał status Katedry, a działające pracownie zostały przemianowane na Zakłady. Po śmierci prof. H. Balbierza w roku 1987 kierownikiem Katedry Fizjopatologii został doc. dr hab. Jerzy Słowik. Z Katedry wyodrębniono samodzielny Zakład Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej pod kierownictwem doc. dr hab. M. Nikołajczuk. Z chwilą przejścia prof. J. Słowika na emeryturę w 1993 r. obowiązki kierownika Katedry przejął adiunkt dr Stanisław Graczyk, który po habilitacji (1994 r.) został powołany na kierownika Katedry.

Zespół Zakładu Patofizjologii.
Od lewej stoją:
Alicja Iwaszko-Simonik,
Marianna Gemra,
Stanisław Graczyk,
Aleksandra Pliszczak-Król
(2010)

Niemożność spełnienia podstawowego statutowego kryterium istnienia Katedry (zatrudnianie co najmniej czterech pracowników dydaktycznych) oraz choroba doc. R. Nowosada i ostatecznie jego przejście na emeryturę stanowiły dla ówczesnych władz dziekańskich podstawę do redukcji etatów pracowników technicznych, likwidacji Zakładu Ochrony Radiologicznej, rozwiązania laboratorium izotopowego i w ostatecznym rezultacie – likwidacji Katedry. Powołany w jej miejsce Zakład Fizjopatologii, we wrześniu 1995 r., został przyłączony do Katedry Anatomii Patologicznej i Weterynarii Sądowej. Kierownikiem Zakładu został dr hab. Stanisław Graczyk. Po wprowadzonych w roku 2002 zmianach w strukturze Wydziału Zakład Fizjopatologii został przemianowany na Zakład Patofizjologii funkcjonujący jako jeden z trzech zakładów przynależnych organizacyjnie do powołanej Katedry Anatomii Patologicznej, Patofizjologii, Mikrobiologii i Weterynarii Sądowej, w ramach której pozostawał do roku 2009, do chwili utworzenia nowej Katedry.

Zakład Immunologii i Prewencji Weterynaryjnej

Twórcami jednostki byli prof. dr hab. Maria Nikołajczuk i prof. dr hab. Henryk Balbierz, którzy pracę naukową rozpoczęli w latach pięćdziesiątych w Katedrze Patologii i Terapii Szczegółowej Chorób Wewnętrznych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W 1964 r. po zawirowaniach personalnych kontynuowali ją w Katedrze Rozrodu Zwierząt i Klinice Położniczej, w której powstała kierowana przez dr. hab. Henryka Balbierza Pracownia Immunologii Rozmnażania, przekształcona następnie w Pracownię Immunologii i Immunogenetyki. Główne kierunki badań w tym okresie dotyczyły: zjawisk odpornościowych u zwierząt w okresie neonatalnym, możliwości wykorzystania polimorfizmu białek do wszechstronnego określenia walorów zdrowotnych i produkcyjnych zwierząt, poznania i wykorzystania w praktyce zjawisk immunologicznych towarzyszących rozrodowi. Ponadto

rozpoczęto badania nad kompleksowym określeniem statusu immunologicznego bydła. Od 1 grudnia 1976 r. prof. dr hab. Henryk Balbierz został kierownikiem Katedry Fizjopatologii, a przyłączona do niej pracownia stała się Zakładem Immunologii, Immunogenetyki i Prewencji Neonatalnej kierowanym przez doc. dr hab. Marię Nikołajczuk. Wkrótce został on przemianowany na Zakład Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej. W 1988 r. Zakład się usamodzielniał. W tym czasie głównym przedmiotem zainteresowań pracowników naukowych Katedry były immunologiczne i kliniczne aspekty infekcji *Haemophilus somnus* u bydła.

W 1994 r. Zakład został przekształcony w Katedrę Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej. Katedrą do momentu odejścia na emeryturę w 2000 r. kierowała prof. dr hab. Maria Nikołajczuk.

Problematyka naukowa realizowana w jednostce koncentrowała się wokół nowoczesnych metod diagnostyki infekcji *H. somnus*, etiopatogenezy zespołu chorób wywołanych przez ten drobnoustrój, rozpoczęto także badania nad: wykorzystaniem białek ostrej fazy zapalnej w monitorowaniu zdrowia stada u bydła i świń, immunobiologicznymi interakcjami pomiędzy zarodkami bydłęcymi i układem odpor-

Pracownicy i doktoranci Zakładu Immunologii i Prewencji Weterynaryjnej. Od lewej stoją: I. Żyłka, I. Zaleska, A. Rzaśa, J. Miller, W. Nowacki, A. Chelmońska-Soyta, J. Galli, P. Libako, J. Bajzelt

nościowym matki, wpływem budowy anatomicznej gruczołu mlekowego lochy na wartość immunologiczną siary i mleka oraz wynikami odchowu prosiąt. Od wielu lat kontynuowana jest współpraca z INRA we Francji. Badania koncentrują się na roli magnezu w przebiegu reakcji immunologicznej. Nawiązana została współpraca z Wydziałem Nauk o Żywności w zakresie zastosowania preparatu immunoglobuliny żółtka jaja (IgY) w profilaktyce biegunek infekcyjnych u cieląt i prosiąt.

Od 2000 r. kierownictwo Katedry zostało powierzone dr. hab. Wojciechowi Nowackiemu, prof. nadzw. AR. W trakcie kolejnej reorganizacji, w październiku 2002 r. Katedra ponownie przekształcona została w Zakład o tej samej nazwie wchodzący w struktury utworzonej Katedry i Kliniki Rozrodu, Chorób Przeżuwaczy oraz Ochrony Zdrowia. W trakcie przekształceń i zmian w roku 2009 Zakład zmienił nazwę na Zakład Immunologii i Prewencji Weterynaryjnej. Stał się jednostką w obrębie utworzonej 3 lipca 2009 r. Katedry Immunologii, Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej. Na kierownika Zakładu i Katedry został powołany prof. dr hab. Wojciech Nowacki, dotychczasowy kierownik Zakładu.

Od roku 2000 do chwili obecnej zainteresowania badawcze Katedry są skoncentrowane na badaniach nad immunoregulacyjną rolą interferonu tau we wczesnej ciąży u bydła i w chorobach z autoagresji, a także nad immunologicznymi mechanizmami regulacyjnymi w chorobach autoimmunologicznych u psów, wykorzystaniem białek ostrej fazy w monitorowaniu zdrowia stad bydła i świń oraz monitorowaniem przebiegu leczenia chorób u bydła i koni, oceną immunologiczną siary i mleka krów oraz loch, wpływem różnych dodatków immunoprotektywnych i immunostymulujących na wyniki odchowu cieląt i prosiąt. Realizowane są badania nad przydatnością wybranych białek bakteryjnych (Hsp60) w tworzeniu szczepionek podjednostkowych do ochrony zwierząt gospodarskich przed infekcjami bakteryjnymi. Rozwijane są badania nad odpornością noworodków zwierząt gospodarskich i ochroną ich zdrowia, a także nad ochroną zdrowia krów mlecznych. Realizowane były badania nad okresem neonatalnym źrebiąt w aspekcie roli matki i środowiska. Kontynuowane są badania nad rolą magnezu w przebiegu reakcji immunologicznej.

KATEDRA I KLINIKA CHIRURGII

Powstała we Wrocławiu w 1945 r. jako Katedra Patologii i Terapii Szczegółowej Chorób Chirurgicznych z Ortopedią. Organizatorem Katedry i pierwszym kierującym był prof. Kazimierz Szczudłowski, wykładowca i ostatni rektor Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, dr h.c. akademii rolniczych w Lublinie i Wrocławiu, w latach 1950–1953 prodziekan wrocławskiego Wydziału. Prof. Kazimierz Szczudłowski prowadził jednocześnie Katedrę Położnictwa Weterynaryjnego we Wrocławiu i wykładał położnictwo na Wydziale Weterynaryjnym w Lublinie.

Nazwa Katedry ulegała zmianom, zachowując zawsze swój profil, którego trzon stanowiła chirurgia. Zmieniały się także wykładane przedmioty. Zgodnie z programem lwowskim prowadzone były początkowo i kończyły się egzaminem trzy przedmioty: chirurgia ogólna, chirurgia szczegółowa z okulistyką i ortopedia. Ostatecznie, w wyniku zmian, chirurgia pozostała w nazwie, skupiając nowo

Profesor Kazimierz Szczudłowski
(w fartuchu z lewej strony)
opatruje ranę, wokół grupa studentów
III roku; laborant Mikołaj Mryc
(pierwszy z lewej) trzyma puszkę
opatrunkową (1947)

Profesor Ryszard Badura podczas uroczystości nadania mu tytułu doktora *honoris causa* przez Uniwersytet Ludwika Maksymiliana w Monachium (2010)

powstałe następujące dyscypliny: anestezjologię, traumatologię, ortopedię, okulistykę, radiologię i obecnie chirurgię endoskopową. Ta później stała się odrębnym przedmiotem klinicznym. Po przejściu prof. K. Szczudłowskiego na emeryturę w roku 1960 kierownictwo Katedry objął prof. Ryszard Badura. Katedrą kierował do roku 1994. Następnie do roku 2003 funkcję tę pełnił docent Bogdan Osiński, do roku 2009 prof. dr hab. Kornel Ratajczak i obecnie dr hab. Zdzisław Kiełbowicz. Główne kierunki badawcze dotyczą możliwości wykorzystania substytutów w uzupełnianiu zniszczonych tkanek, wykorzystaniu w chirurgii materiałów bioceramicznych, transplantologii, chorób z przeciążenia, anestezjologii, chorób zwyrodnieniowo-zniekształcających, diagnostyki metodami obrazowania, operacji endoskopowych, oftalmologii.

Wśród osób o szczególnych zasługach dla rozwoju Katedry w powojennym okresie jej istnienia wymienić można przede wszystkim profesorów i docentów: Kazimierza Szczudłowskiego, Ryszarda Badurę, Józefa Utziga, Stanisława Lachowicza i Andrzeja Modrakowskiego, a także doc. Matyldę Szczudłowską, która pierwsza ukształtowała okulistykę jako weterynaryjną dyscyplinę kliniczną. Każdy z nich swoją osobowością i działalnością utrwalił rangę Katedry

jako wiodącego ośrodka w tej dyscyplinie. Do zasłużonych pracowników Katedry należy także instruktor podkuwacz Władysław Rzczkowski, nauczyciel zawodu.

W Klinice prowadzi się studia specjalizacyjne z chirurgii, którymi kieruje prof. Ryszard Badura.

KATEDRA PATOLOGII

Do roku 1995 były to dwie katedry Anatomii Patologicznej i Fizjopatologii. Pierwsza z nich powstała w 1945 r. Założycielem i kierownikiem był prof. Aleksander Zakrzewski, lekarz, doktor wszech nauk lekarskich, lekarz weterynaryjny, profesor zwyczajny Akademii Lwowskiej. Kierował on Katedrą do 1964 r. (przeszedł wówczas na emeryturę). Kolejno funkcję tę sprawował prof. Czesław Kaszubkiewicz, a od roku 1994 do chwili obecnej prof. Janusz A. Madej. Z anatomią patologiczną zawsze połączona była weterynaria sądowa. Pierwotnie działalność naukowa Katedry koncentrowała się na badaniach dotyczących etiopatogenezy, patomorfologii i diagnostyki zatruc i chorób zakaźnych, zwłaszcza trzody chlewnej. W tych badaniach, prowadzonych wówczas także na użytek szeroko pojętego terenu gospodarczo-hodowlanego, znaczącą rolę odegrał doskonały specjalista w tych zagadnieniach dr Zbigniew Madej. Współtworzył także z dr. Romanem Eliasiewiczem profil Katedry, uczestnicząc w jej organizacji, doskonały pedagog, oddany studentom w trudnym pionierskim okresie funkcjonowania Wydziału. W okresie późniejszym Katedra zyskała uznanie i stała się wiodącą w badaniach dotyczących etiopatogenezy nowotworów spontanicznych i doświadczalnych ludzi i zwierząt, immunopatologii schorzeń pasożytniczych przewodu pokarmowego i narządów limfatycznych oraz neuropatologii wieku starczego. Utrwaliły się w historii Katedry nazwiska prof. Czesława Kaszubkiewicza – inicjatora badań doświadczalnych nad etiopatogenezą chorób zakaźnych zwierząt, prodziekana i dziekana Wydziału i prof. Jerzego Kotza – twórcy pierwszej w Polsce szkoły cytohistochemików.

Wśród innych osiągnięć należy wymienić wypromowanie pięciu doktorów wywodzących się z Niemiec, Egiptu i Syrii.

Nauczanie w zakresie patologii ogólnej odbywało się na wrocławskim Wydziale Lekarskim. Katedrą kierował prof. Hugon Kowarzyk, wielki uczony erudyta, filozof medycyny. Zajęcia odbywały się do 1952 r., po czym w nowo utworzonej Katedrze Fizjopatologii kierownictwo objął prof. Władysław Barnecki (1952–1976), a później prof. Henryk Balbierz (1976–1987) i prof. Jerzy Słowik (1987–1993). Ostatnim kierownikiem był dr hab. Stanisław Graczyk (1994–1995), gdyż nastąpiło połączenie z Katedrą Anatomii Patologicznej. Prowadzone badania w okresie samodzielności Katedry dotyczyły patofizjologii tarczycy, układu krwiotwórczego i białaczki limfatycznej bydła. Profesor Henryk Balbierz zapoczątkował nowy w owym czasie kierunek immunologii rozmnażania i immunogenetyki w naukach weterynaryjnych.

Z uwagi na zmiany strukturalne zachodzące na Wydziale oraz na Uczelni, a także ze względu na rozwój dyscypliny Katedra kilka razy zmieniała swoją nazwę:

- Katedra Anatomii Patologicznej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu
- Katedra Anatomii Patologicznej i Weterynarii Sądowej Akademii Rolniczej (AR) we Wrocławiu
- Instytut Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych AR – Zakład Anatomii Patologicznej
- Katedra Anatomii Patologicznej, Fizjopatologii i Weterynarii Sądowej AR
- Katedra Anatomii Patologicznej, Fizjopatologii, Mikrobiologii i Weterynarii Sądowej AR, a następnie Uniwersytetu Przyrodniczego (UP) we Wrocławiu
- Katedra Patologii z Zakładem Patomorfologii i Weterynarii Sądowej oraz Zakładem Mikrobiologii.

Zakład Patomorfologii i Weterynarii Sądowej

Kierownicy Katedry: prof. dr hab. Aleksander Zakrzewski (1946–1963), prof. dr hab. Marian Kuprowski (1963–1964), prof. dr hab. Czesław Kaszubkiewicz (1964–1994), prof. dr hab. Janusz A. Madej (od 1994).

W 1965 r. utworzono w Katedrze pierwszą w Polsce Pracownię Histochemii Weterynaryjnej (kierownik – prof. dr hab. Jerzy Kotz), a w 1991 r. – Pracownię Biopsji Cienkoigłowej (kierownik – prof. dr hab. Janusz A. Madej). Początkowo wykonywano badania morfologiczne klasyczne, a następnie badania opierające się na przeciwciałach monoklonalnych. W 1999 r. powołano Pracownię Ekologii Zwierząt Łownych (kierownik – prof. dr hab. Marek Houszka). Katedra specjalizuje się w onkologii weterynaryjnej. Prowadzi badania nad etiologią i patogenezą nowotworów spontanicznych i przeszczepialnych u zwierząt („nude mice”) oraz diagnostyką nowotworów przy użyciu m.in. technik immunohisto- i cytochemicznych (przeciwciał monoklonalnych). Ponadto prowadzi diagnostykę patomorfologiczną chorób zakaźnych i inwazyjnych zwierząt domowych i dzikich oraz dokonuje ekspertyz naukowych z zakresu medycyny sądowej.

Pracownicy Zakładu Patomorfologii
i Weterynarii Sądowej
Od lewej stoją: S. Dzimira,
J.A. Madej, M. Houszka, M. Nowak,
J. Dąbrowska

W Katedrze wykonywane są badania sekcyjne zwierząt gospodarskich, towarzyszących i dzikich, badania histopatologiczne oraz cytologiczne (biopsja aspiracyjna cienkoigłowa, cytodiagnostyka płynów z jam ciała, preparaty odciskowe).

Katedra współpracuje z: Instytutem Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu, Śląskim Uniwersytetem Medycznym w Katowicach, Zabrze i Uniwersytetem Medycznym we Wrocławiu, Uniwersytetem Jagiellońskim (*Collegium Medicum*), Państwowym Instytutem Weterynarii w Puławach (PIW), Uniwersytetem w Utrechcie (Katedrą Morfologii Czynnościowej) oraz Centre de Recherches et Nutrition Humaine d' Auvergne INRA St. Gene`s – Champanelle (Francja) .

W Katedrze wypromowano sześciu doktorów z zagranicy: Niemcy (3 osoby), Egipt (1 osoba), Syria (1 osoba) i Algieria (1 osoba) oraz trzy osoby z kraju.

Zakład Mikrobiologii Weterynaryjnej

Pracownicy Zakładu Mikrobiologii.
Od lewej stoją: E. Krasowska, J. Król,
Z. Staroniewicz, M. Florek, J. Galińska
(2011)

Katedra Mikrobiologii Weterynaryjnej jest jedną z 18 katedr powołanych i uruchomionych na Wydziale w 1945 r. Zorganizował ją od podstaw dr Aleksander Ratomski, który kierował nią do roku 1948. W latach 1948–1983 kierownikiem był prof. Adam Skurski, a następnie prof. Witold Golnik. Po wojnie Katedra stała się centrum diagnostycznym na potrzeby weterynarii. Głównym tematem badawczym był problem zoonoz, ze szczególnym uwzględnieniem zakażeń wywołanych przez *Listeria monocytogenes* oraz reakcje alergiczne i serologiczne przy zakażeniu drobnoustrojami z rodzaju *Mycobacterium* u zwierząt. Badano zjawiska immunologiczne w listeriozie, indukowano swoiste dla *listerii* bakteriofagi. Badano komórkową hormonalną odpowiedź immunologiczną w eksperymentalnej yersiniozie i procesy fagocytozy drożdżaków. Badania wirusologiczne poświęcono głównie wirusowi zapalenia tętnic koni oraz *Herpeswirusom* koni, prowadząc badania wirusologiczne, serologiczne, epidemiologiczne i rozpoznawcze na potrzeby stadnin koni rasowych oraz prywatnych hodowców koni.

W historii Katedry na trwałe zapisali się: doc. dr Aleksander Ratomski, prof. dr Adam Skurski, dr hab. Bronisława Sielicka, doc. dr hab. Stanisława Jasińska-Lewandowska oraz obecnie zatrudnieni prof. dr hab. Witold Golnik i prof. dr hab. Zdzisław Staroniewicz.

KATEDRA ROZRODU Z KLINIKĄ ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

Profesor Kazimierz Szczudłowski był twórcą i organizatorem szkół naukowych chirurgiczno-ortopedycznej oraz położniczej, rozwijanych w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie oraz na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej w powojennym Wrocławiu. Po wojnie objął kierownictwo utworzonej Katedry Położnictwa. W 1948 r. kierownictwo Katedry przejął dr Alfred Senze, który w roku 1950 uzyskał tytuł profesora. Profesor Alfred Senze kierował Katedrą przez 27 lat. Od 1975 do 1993 r. obowiązki kierownika Katedry przejął prof. Zbigniew Samborski, następnie w latach 1993–1997, 1998–2000 oraz 2001–2009

prof. Andrzej Dubiel. W latach 1997–1998 oraz 2000–2001 obowiązki kierownika pełnił prof. Jan Twardoń, a od września 2009 r. kierownikiem Katedry jest dr hab. Wojciech Niżański.

Katedra Rozrodu kilkakrotnie zmieniała swoją nazwę. Zmiany te wynikały z potrzeb dostosowania się do rozwoju dyscypliny oraz ze zmian strukturalnych następujących na Wydziale. W latach 1945–1948 była to Katedra Położnictwa Weterynaryjnego, następnie od 1948 do 1977 Klinika Położnicza i Patologii Rozrodu, w latach 1977–1996 Katedra Patologii Rozrodu Zwierząt i Klinika Położnicza, od 1996 do 2005 Katedra Rozrodu Zwierząt i Klinika Położnicza, natomiast w latach 2005–2009 r. nosiła nazwę Katedry i Kliniki Rozrodu, Chorób Przeżuwaczy oraz Ochrony Zdrowia Zwierząt (z Zakładem Immunologii i Prewencji Weterynaryjnej). Ostatecznie od 2009 r. jest to Katedra Rozrodu z Kliniką Zwierząt Gospodarskich.

W ramach działalności dydaktycznej prowadzone są zajęcia z przedmiotów: rozród zwierząt, andrologia i sztuczne unasiennianie, choroby zwierząt gospodarskich oraz staż kliniczny – rozród zwierząt. Przedmioty te prowadzone są również w języku angielskim dla studentów polskich i zagranicznych a na podyplomowych stażach naukowych przebywają w Katedrze absolwenci różnych europejskich wydziałów weterynaryjnych. Od 1998 r. prowadzone są w Katedrze studia specjalizacyjne w zakresie rozrodu zwierząt dla lekarzy weterynarii.

W początkowym okresie działalność naukowa Katedry koncentrowała się na zwalczaniu niepłodności krów i buhajów. W 1945 r. prof. A. Senze wraz z zespołem pracowników zapoczątkował kilkuletnie badania nad rzęsistkiem bydlęcym (*Trichomonas bovis*). Kwestie niepłodności bydła stanowią do dziś temat naukowych dociekań. Profesorowie S. Rauluszkiwicz i Z. Samborski wraz z prof. J. Dejneka z Katedry Fizjologii Zwierząt opracowali preparat Acinormin, który okazał się wysoce skutecznym specyfikiem w zapobieganiu niestrawności kwaśnej u bydła w okresie okołoporodowym. Zespół ten opracował również preparat Uterotonic–Polfa–Blokier receptorów adrenergicznych, stosowany w hipotonii i atonii macicy u krów po porodzie. Prowadzone były również badania nad operacyjnym pozyskiwaniem zarodków u bydła (doc. K. Marcinkowski). Pierwszy zabieg embriotransferu w Polsce był wykonany przez dr. Newcomba z Anglii w 1974 r. w ośrodku wrocławskim. Innymi problemowymi kierunkami działań naukowych Katedry stała się patologia wymienia. Ważny dorobek Katedry stanowią prace nad metodami pozyskiwania, oceny i konserwacji nasienia knurów, dzików, świni, ogierów, tryków, kozłów, psów, królików, zajęcy, a także ptaków rozpoczęte i przeprowadzone przez prof. A. Dubiela.

Dynamicznie rozwijaną sferą działalności naukowej Katedry stały się od kilkunastu lat zagadnienia dotyczące rozrodu psów, m.in. diagnoza i leczenie zaburzeń płodności u suk oraz konserwacja nasienia psów. Od 1997 r. działa tu pierwszy w kraju bank nasienia psów reproduktorów, należący do europejskiej sieci banków nasienia zwierząt towarzyszących. Prowadzone są również badania nad rozrodem zajęcy, gatunku zagrożonego wyginięciem.

Katedra Rozrodu z Kliniką Zwierząt
Gospodarskich. Stoją od lewej:
K. Błasiak, W. Bielas, W. Niżański,
G.J. Dejneka, J. Twardoń, J. Polańska,
M. Dzięcioł, M. Ochota,
N. Mikołajewska, R. Kozdrowski
(2010)

Obecnie Katedra Rozrodu z Kliniką Zwierząt Gospodarskich prowadzi badania ciągłe nad fizjopatologią rozrodu zwierząt domowych i dzikich oraz zwiększaniem wydajności rozrodczej i produkcyjnej samic i samców. W Katedrze w 2010 r. otwarto Laboratorium Zapłodnienia Pozaustrojowego, w którym dokonano pierwszego w naszym ośrodku udanego zapłodnienia pozaustrojowego u zwierząt kotowatych. Również w 2010 r. otwarto Laboratorium Endokrynologii Rozrodu, a także organizowany jest Bank Gamet Zwierząt Kotowatych. Działa również Laboratorium Komputerowej Oceny Nasienia.

Przeprowadzono w Katedrze siedem przewodów habilitacyjnych i 81 prac doktorskich. Katedra organizuje cykliczne krajowe i zagraniczne konferencje naukowe poświęcone problemom rozrodu poszczególnych gatunków zwierząt. Dużym zainteresowaniem cieszą się konferencje dotyczące rozrodu bydła organizowane od 1998 r. w Polanicy Zdroju, a w ostatnich latach sympozja poświęcone fizjologii i patologii rozrodu psów, kotów i koni. W 2008 r. Katedra była organizatorem V Kongresu Towarzystwa Biologii Rozrodu, a w 2009 r. międzynarodowego sympozjum naukowego EVSSAR (European Veterinary Society for Small Animal Reproduction).

W Katedrze prowadzona jest sekcja Fizjopatologii Rozrodu w ramach Studenckiego Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych.

W Katedrze intensywnie rozwijana jest działalność usługowa, rocznie zwiększa się liczba przyjmowanych pacjentów. W tym celu zmodernizowano sale zabiegowe poprzez zakup nowoczesnej aparatury, zatrudnienie fachowego personelu i remonty pomieszczeń. Od 2010 r. działa w ramach katedry całodobowa pomoc wyjazdowa świadcząca usługi dla dużych i małych zwierząt.

Spotkanie lekarzy medycyny weterynaryjnej, których dzieci studiują na Wydziale (2000)

Członkowie Rady Wydziału z tytułem profesora

1929	Prof. dr Andrzej Klisiecki †		Prof. dr hab. Zofia Michalska †
1950	Prof. dr Alfred Senze †		Prof. zw. dr hab. Zbigniew Samborski
1951	Prof. dr hab. Zygmunt Markowski †		Prof. zw. dr hab. Piotr Wyróst
1959	Prof. dr hab. Gustaw Poluszyński †	1991	Prof. dr hab. Andrzej Dubiel
1960	Prof. dr Bronisław Janowski †		Prof. dr hab. Jan Zwierzchowski †
1964	Prof. dr hab. Tadeusz Olbrycht †	1992	Prof. dr hab. Józef Dębowy
1965	Prof. dr hab. Tadeusz Konopiński †		Prof. dr hab. Janusz Madej
1968	Prof. dr Adam Skurski †		Prof. dr hab. Józef Nicpoń
1969	Prof. dr Tadeusz Janiak †		Prof. dr hab. Maria Nikołajczuk
	Prof. dr hab. Kazimierz Myczkowski †		Prof. dr hab. Stanisław Rauluszkiewicz
	Prof. zw. dr hab. Jan Zarzycki †	1993	Prof. dr hab. Józef Dejneka †
1970	Prof. zw. dr Lesław Ogielski †		Prof. dr hab. Witold Golnik
1971	Prof. dr hab. Władysław Barnecki †		Prof. dr hab. Marian Kuprowski †
	Prof. dr hab. Zbigniew Jara †	1994	Prof. dr hab. Barbara Tomaszewska
	Prof. dr Jerzy Lipanowicz †	1995	Prof. dr hab. Stanisław Klimentowski †
1972	Prof. dr hab. Michał Bohosiewicz †		Prof. dr hab. Jan Kuryszko
	Prof. zw. dr Zbigniew Kozar †	1998	Prof. dr hab. Zdzisław Staroniewicz
1973	Prof. zw. dr hab. Tadeusz Garbuliński †	2001	Prof. dr hab. Bożena Obmińska-Domoradzka
	Prof. zw. dr Grzegorz Załucki		Prof. dr hab. Maciej Ugorski
1974	Prof. zw. dr hab. Ryszard Badura		Prof. dr hab. Wojciech Zawadzki
	Prof. dr Tadeusz Sobiech †	2002	Prof. dr hab. Kornel Ratajczak
1975	Prof. dr hab. Jerzy Kotz †		Prof. dr hab. Marcin Światała
	Prof. dr hab. Stanisław Zaleski †		Prof. dr hab. Jan Twardoń
1976	Prof. dr hab. Zenon Bubień		Prof. dr hab. Alina Wieliczko
	Prof. zw. dr hab. Leszek Grzywiński †	2004	Prof. dr hab. Norbert Pospieszny
	Prof. zw. dr hab. Aleksander		Prof. dr hab. Krzysztof Romański
	Trzaska-Zakrzewski †	2005	Prof. dr hab. Marek Houszka
1977	Prof. dr hab. Tadeusz Kwiatkowski †		Prof. dr hab. Wojciech Nowacki
	Prof. dr hab. Lech Wartenberg †		Prof. dr hab. Tadeusz Stefaniak
1978	Prof. zw. dr Bronisław Gancarz †	2006	Prof. dr hab. Stanisław Graczyk
	Prof. dr hab. Mariusz Kocot †	2009	Prof. dr hab. Zenon Sołtysiak
1981	Prof. dr hab. Antoni Bant †		
	Prof. zw. dr hab. Czesław Kaszubkiewicz †		
	Prof. zw. dr hab. Zenon Wachnik †		
	Prof. dr hab. Aleksandra Waluszewska-Bubień		
1982	Prof. dr hab. Zbigniew Hejłasz †		
1983	Prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz		
1984	Prof. dr hab. Józef Utzig †		
1985	Prof. dr hab. Józef Dejneka †		
	Prof. dr hab. Stanisław. E. Karpiak †		
	Prof. dr hab. Zbigniew Michalski		
	Prof. dr hab. Kazimierz Szczudłowski †		
1987	Prof. zw. dr hab. Henryk Balbierz †		
	Prof. dr hab. Dionizy Zięba †		
1988	Prof. dr hab. Jerzy Słowik †		
1989	Prof. dr hab. Eryk Adamczyk		

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego

1946	Zofia Sembratowa Marian Stangenberg	1966	Zenon Bubień Stefan Jakubowski
1949	Stanisław Smoliński		Zbigniew Samborski
1952	Kazimierz Myczkowski		Józef Utzig
1960	Ryszard Badura Tadeusz Garbuliński Marian Kubasiewicz Marian Kuprowski	1967	Leszek Grzywiński Krystyna Karmańska Tadeusz Kwiatkowski Stanisław Lachowicz Alojzy Ramisz Tadeusz Szuperski Piotr Wyrost
1961	Władysław Barnecki Zbigniew Czajkowski Zbigniew Jara		Zdzisław Zawadzki Jan Zwierzchowski
1962	Michał Bohosiewicz Mariusz Kocot Zdzisław Larski Marian Pytasz Marian Sobociński	1968	Zbigniew Hejłasz Jerzy Kotz Bronisława Sielicka
1963	Henryk Balbierz Tomasz Janowski Marian Truszczyński Stefan Wierzbowski Antoni Żebracki	1969	Jerzy Słowik
1964	Stanisława Jasińska Czesław Kaszubkiewicz Zenon Wachnik Lech Wartenberg	1970	Antoni Furowicz Zofia Michalska
1965	Andrzej Ślebodziński Remigiusz Węgrzynowicz	1971	Józef Dejneka Stanisław Fertig Eugeniusz Gajos Zbigniew Michalski Maria Nikołajczuk Dionizy Zięba
		1972	Aleksandra Waluszewska-Bubień
		1973	Stanisław Baranow-Baranowski Kazimierz Kurzeja Andrzej Modrakowski
		1974	Marian Królak Zofia Markiewicz Edward Strzelecki
		1975	Mieczysław Filczewski Tadeusz Martynowicz Stefan Norkowski
		1976	Andrzej Dubiel Michał Mazurkiewicz Bogdan Osiński
		1977	Józef Dębowy Ireneusz Dynarowicz Bronisław Kozakiewicz Edmund Prost
		1978	Henryk Lis Zdzisław Szuba
		1979	Róża Seniuta Barbara Tomaszewska
		1980	Eryk Adamczyk

Nadanie tytułu doktora *honoris causa*
profesorowi Walterowi Baumgartnerowi
(2010)

- Andrzej Bielański
Witold Golnik
- 1982 Jan Hutny
Janusz Antoni Madej
Józef Nicpoń
- 1984 Krzysztof Sobiech
- 1985 Jerzy Molenda
- 1986 Adam Latała
Stanisław Raułuszkiewicz
- 1989 Kornel Ratajczak
Wiktor Skrzypek
- 1990 Jerzy Gawlikowski
Stanisław Klimentowski
Jan Kuryszko
- 1991 Witold Scheuring
Zdzisław Staroniewicz
- 1992 Jędrzej Maria Jaśkowski
Bożena Obmińska-Domoradzka
- 1993 Marcin Światała
Wojciech Zawadzki
- 1994 Stanisław Graczyk
Norbert Pospieszny
- 1996 Marek Houszka
Krzysztof Romański
Jan Twardoń
Alina Wieliczko
- 1997 Wacław Chmielowski
Wojciech Nowacki
- 1999 Tadeusz Stefaniak
- 2001 Zenon Sołtysiak
- 2003 Anna Chełmońska-Soyta
Kuno Aleksander von Plocki
- 2005 Paweł Chorbiński
- 2006 Adam Malicki
Janusz Pawęcka
- 2007 Andrzej Gaweł
Krzysztof Kubiak
Urszula Paławska
- 2008 Ireneusz Całkosiński
Zdzisław Kielbowicz
Krzysztof Rypuła
- 2009 Wojciech Niżański
Marcin Tatara
- 2011 Roland Kozdrowski
Marcin Nowak
- 2011 Jarosław Bystron
Marek Cegielski

Uroczystość nadania tytułu
doktora *honoris causa*
prof. Antoniemu Bantowi (1970)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa*
prof. Tadeuszowi Garbulińskiemu (drugi od lewej)
i prof. Marianowi Truszczyńskiemu (drugi od prawej) (1995)

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora

1945	Alfred Senze	Jarosław Grabiński
1946	Antoni Cisowski	Bronisław Hauptman
	Zygmunt Ewy	Tadeusz Janiak
	Czesław Niżankowski	Tomasz Janowski
	Lesław Ogielski	Zbigniew Jara
	Tadeusz Potyra	Jan Kozłowski
	Adam Skurski	Marian Kubasiewicz
	Walerian Stelmach	Marian Kuprowski
	Franciszek Wandokanty	Stanisław Lachowicz
1947	Walerian Słoniowski	Julian Luks
1948	Władysław Baran (Barnecki)	Zbigniew Madej
	Mieczysław Cena	Franciszek Matejczyk
	Alfons Chwojnowski	Tadeusz Michalski
	Ryszard Cytrycki	Marian Sobociński
	Lech Marian Jaśkowski	Ludwik Szopa
	Kazimierz Poleszczuk	Mikołaj Tymiak
	Józef Słociński	Józef Utzig
	Tadeusz Sobiech	Zygmunt Voelkel
1949	Roman Bednarczyk	Wincenty Więckowski
	Karol Buluk	Lechosław Wołkowski
	Roman Eliasiewicz	Jan Zieliński
	Bronisław Gancarz	Jan Zwierzchowski
	Marian Skorka	1958 Tadeusz Garbuliński
	Karol Sobczyk	Stanisława Jasińska
	Bohdan Wrzyszczyński	1959 Stanisław Fertig
1950	Krystyna Kubalska-Wisłowska	Leszek Grzywiński
	Franciszka Olbrychtowa	Mariusz Kocot
	Stanisław Patyk	Rudolf Niemczuk
	Zdzisław Wujcikowski	Marian Pytasz
1951	Michał Bohosiewicz	Bronisława Sielicka
	Władysław Janowski	Stefan Somól
	Wiktor Jędrzejewski	Zenon Wachnik
	Zofia Kalinowska	Lech Wartenberg
	Jan Koprowski	Stanisław Zaleski
	Lesław Lewandowski	1960 Eugeniusz Gajos
	Jerzy Lipanowicz	Jan Gottwald
	Władysław Nadwyczawski	Zbigniew Hejłasz
	Alfred Szaro	Czesław Kaszubkiewicz
	Zdzisław Szmyd	Tadeusz Kwiatkowski
	Jan Zarzycki	Andrzej Modrakowski
	Zdzisław Zawadzki	Monika Piasecka-Serafin
1952	Ryszard Badura	Zbigniew Samborski
	Henryk Balbierz	Jerzy Słowik
	Bolesław Borkowski	Kazimiera Sylwester
	Zenon Bubień	Remigiusz Węgrzynowicz
	Zbigniew Czajkowski	Piotr Wyrost
	Tadeusz Dziubek	1961 Zofia Michalska

	Tadeusz Nazar		Jan Gienc
	Wojciech Radomiński		Krystyn Grabowski
	Alojzy Ramisz		Marian Korczak
	Stanisław Rautuszkiewicz		Julia Łobarzewska
	Kazimierz Roslanowski		Stefan Madeyski
	Stanisław Scheller		Józef Smyk
	Andrzej Ślebodziński		Tadeusz Stefanowski
	Aleksandra Waluszewska-Bubień	1966	Franciszek Abramowicz
	Jerzy Zahaczewski		Aleksandra Baranowska
1962	Jerzy Żebrowski		Roman Bochdalek
	Józef Dejneka		Józef Dorosz
	Jan Gałuszka		Cecylia Felińska
	Adam Kamiński		Jan Fischoeder
	Kazimierz Międzybrodzki		Henryk Gargula
	Maria Nikołajczuk		Henryk Grajewski
	Andrzej Pawłowski		Tadeusz Korzinek
	Jerzy Umiński		Marian Królak
	Dionizy Zięba		Kazimierz Łosieczka
1963	Stanisław Baranow-Baranowski		Jan Mika
	Karol Gabryś		Jerzy Nowacki
	Zenon Ganowiak		Kazimierz Osyczka
	Anatol Grzegorzak		Zenon Rudzki
	Danuta Jaszczewska		Anna Strzelecka
	Kazimierz Jaworski		Blandyna Strzelecka
	Wojciech Karczewski		Andrzej Strzelecki
	Krystyna Karmańska		Edward Strzelecki
	Aleksander Kochler		Maria Zahaczewska
	Jerzy Kotz	1967	Anna Arłamowska-Palider
	Tadeusz Martynowicz		Bogdan Bartosz
	Zbigniew Michalski		Antoni Buczek
	Leopold Petela		Andrzej Czauderna
	Helena Raszewska		Witold Grus
	Józef Romaniuk		Antoni Gucwiński
	Zbigniew Sadowski		Stefan Leśniak
	Danuta Strońska-Majewska		Henryk Maik
1964	Wanda Dubieńska		Jerzy Roszkowski
	Jerzy Fryc		Romualda Szklarska-Cygańska
	Michał Ganowicz		Jan Szpakowski
	Stanisław Górski		Barbara Tomaszewska
	Bronisław Kozakiewicz		Ignacy Twardy
	Jan Latała		Józef Wasilewski
	Karol Marcinkowski	1968	Eryk Adamczyk
	Stanisław Palider		Anatol Bacharewicz
	Artur Stojko		Leszek Chrzęstowski
	Zdzisław Szuba		Feliks Cogiel
1965	Feliks Dubowy		Józef Dębowy
	Antoni Furowicz		Alojzy Gabryś
	Jerzy Gawlikowski		Sławomir Gutowski
	Jerzy Gawlikowski		Henryk Hoffmann

	Bronisław Kawka		Ewa Ożdżyńska
	Bogusław Mądrzak		Hanna Paszkowska-Niemczak
	Leszek Michałowski		Tadeusz Podbielski
	Stefan Norkowski		Jerzy Pustelnik
	Bogdan Osiński		Jacek Rączkiewicz
	Józef Paszotta		Witold Scheuring
	Maciej Reksa		Zygmunt Użycki
	Anna Stehlikowa		Eligiusz Walkowiak
	Stanisława Strojna		Aleksander Wasecki
	Halina Zaleska-Palider	1972	Lechosław Buchalski
	Kazimierz Zaprań		Mieczysław Ciapała
1969	Jan Bernard		Pola Grajewska
	Stanisław Bronkowski		Herbert Grimm
	Andrzej Dubiel		Kazimierz Kocula
	Mieczysław Filczewski		Mieczysław Kozłowski
	Zdzisław Galicki		Norbert Labus
	Tadeusz Haremski		Edward Małecki
	Jadwiga Hoffman-Czajkowska		Jerzy Monkiewicz
	Aleksandra Hryniewicz		Benedykt Musielak
	Jan Hutny		Marian Nietupski
	Antoni Jędrzejewski		Maria Normand-Zgolińska
	Piotr Jonderko		Marian Pajdziński
	Zbigniew Krawiec		Zdzisław Staroniewicz
	Maria Latała-Niedzielska		Eugeniusz Wiśniewski
	Józef Łęcki		Krystyna Wyrwich-Rak
	Jan Małecki	1973	Tomasz Andrulewicz
	Henryk Marczewski		Barbara Buszkiewicz
	Andrzej Olszewski		Feliks Flondro
	Danuta Podlewska		Edward Grawiński
	Mieczysław Prokopeczko		Józef Greszko
	Wanda Rogowska-Bielicka		Barbara Grzegorzak
	Bronisław Surmiak		Helena Jędrzejewska
	Ewa Szaflarska-Stojko		Paweł Kluczniok
	Jerzy Wyszczanowski		Jolanta Mendelewska
1970	Wawrzyniec Bogatko		Jerzy Molenda
	Edmund Burdziak		Otylia Molenda
	Antoni Damm		Emilia Parandowska
	Jan Madejski		Stanisław Pietrzekiewicz
	Jan Popławski		Michał Rymarczuk
1971	Kazimierz Blicharski		Bożena Sokołowska-Mrozowa
	Zdzisław Boryczko		Lucjan Solik
	Bolesław Brzezicki		Leon Staniek
	Edward Dębicki		Zdzisław Stehlik
	Hanna Lewkowicz		Józef Szynkarczuk
	Władysław Lutyński		Władysław Tomaszewski
	Władysław Łój		Andrzej Zalesiński
	Mieczysław Majewski	1974	Jerzy Churas
	Michał Mazurkiewicz		Marek Houszka
	Witold Olech		Stanisław Janus

Zdzisław Jopek
 Jan Mazur
 Józef Nicpoń
 Krystyna Pawlak
 Teresa Pokrzywicka
 Włodzimierz Pokrzywicki
 Stanisław Sakrejda
 Elżbieta Urban
 Bogdan Witała
 Jerzy Wustinger
 1975 Waław Chmielowski
 Ryszard Gałęzowski
 Wiktor Gawrylarz
 Lech Jędrzak
 Kazimierz Kita
 Janusz Antoni Madej
 Edward Mendelewski
 Stanisław Mikusz
 Antoni Nabrdalik
 Edward Niedoba
 Jerzy Przewoski
 Jacek Przymus
 Janusz Radek
 Hamdy Salem
 Janusz Stańczyk
 Stanisław Trawka
 Adam Wójcicki
 Jan Zieliński
 1976 Bogusław Kotoński
 Jarogniew Kozłowski
 Adam Latała
 Aleksander Pendzich
 Ryszard Piotrowski
 Norbert Pospieszny
 Andrzej Przychocki
 Kornel Ratajczak
 Ryszard Rybka
 Wiktor Skrzypek
 Tadeusz Średziński
 Jan Żuk
 1977 Kahaled Basmadji
 Eugeniusz Czerniak
 Janusz Gottwald
 Julian Krzeszowski
 Krystyna Łaszewska
 Tadeusz Nowosielski
 Zygmunt Pejsak
 Łucja Winiowska
 Czesław Włodarczyk

Uroczystość nadania tytułu doktora
honoris causa prof. Eckehardowi
 Deegenowi z Wyższej Szkoły
 Weterynaryjnej w Hanowerze (1998)

1978 Adam Żuchowski
 Henryk Biliński
 Wojciech Chmarzyński
 Otto Giebel
 Danuta Hickiewicz-Konarska
 Jerzy Jethon
 Jacek Króliński
 Stanisław Masłowski
 Jerzy Pietrzak
 Roman Piotrowski
 Jan Siembieda
 Zdzisław Sikora
 1979 Marek Sokołowski
 Lech Gogolewski
 Witold Janeczek
 Andrzej Janiszewski
 Edward Kałużny
 Stefan Leoniuk
 Olech Mazur
 Zdzisław Siwek
 Elżbieta Sobiech
 Jan Stypuła
 Tomasz Tarkowski
 Stanisław Tronina
 Kazimierz Turek
 Ryszard Urbański
 Wojciech Zawadzki

1980	Leszek Basak Ryszard Baum Zdzisław Dobkiewicz Wiesława Jethon Izabela Kita Krystyna Lisowska Tadeusz Marciniak Jan Mejnartowicz Zofia Radoń Marcin Świtała Stanisław Wołoszczak Czesław Wyszyński Tadeusz Żurawski		Piotr Kneblewski Władysław Lipczak Wiktor Niemczuk Waldemar Sidowski Jerzy Wasilewski
		1988	Jerzy Borowiec Tadeusz Buczek Marek Cegielski Zdzisław Kielbowicz Krystyna Morzyk Jerzy Włodarczyk Jerzy Wojda Maan Zarka Jan Zięba
1981	Kazimierz Bożek Jan Ciszewski Janina Łukaszewska Tadeusz Neukirch Wojciech Nowacki Krzysztof Romański Tadeusz Rypuła Andrzej Siewiński	1989	Adam Malicki Zbigniew Owadiuk Jnusz Pawęska Manfred Sabaś
		1990	Jerzy Dorenda Ryszard Mordak Andrzej Połozowski Tadeusz Stefaniak Tadeusz Zieliński
1982	Jędrzej Jaśkowski Jerzy Kil Michał Konopa Jan Kuryszko Tadeusz Russ	1991	Paweł Jasiński Andrzej Kruszewicz Jerzy Miśkiewicz Piotr Mysłowski Eugeniusz Piwko Lech Rak Jan Simoni
1983	Włodzimierz Gibasiewicz Krystyna Gajdzis Antoni Krupnik Andrzej Rudy Tomasz Sawicki	1992	Andrzej Butra Anna Chełmońska-Soyta Andrzej Gawel
1984	Stanisław Klimentowski Jerzy Mieczkowski Teresa Pietrkiewicz Sybilla Tarkowska	1993	Paweł Chorbiński Jacek Ingarden Ewa Kucharczak-Kutschkin Jarosław Pacoń Jan Pawiński
1985	Ryszard Bartczak Stanisław Graczyk Bogumił Ławik Bożena Obmińska-Domoradzka Joanna Otachel-Hawranek Jan Serwin Zenon Sołtysiak Alina Wieliczko Tadeusz Woźniak	1994	Maciej Gorgolewski Waldemar Koc Piotr Kołodziej
		1995	Hanna Łęska Maciej Nowak Piotr Nowak
1986	Zbigniew Łukaszewski Jan Twardoń Waldemar Wojtasik Jan Zglejszewski	1996	Maria Wojtacka Roman Balcerek Jarosław Cierpisz Grzegorz Dejneka Janusz Folwarczny
1987	Ryszard Goczewski		

Jerzy Gawor
 Krzysztof Janeczko
 Hubert Majchrzyk
 Grzegorz Ramisz
 Krzysztof Rypuła
 Andrzej Sadowski
 Stanisław Suchecki
 Ryszard Znaniński
 1997 Jan Bąkowski
 Mariusz Birger
 Iwona Klimientowska
 Urszula Paślawska
 Bożena Rutkowska-Pejsak
 Piotr Skrzypczak
 Ewa Śmieleska-Łoś
 Grzegorz Wąsiatycz
 1998 Jarosław Jurowski
 Jarosław Król
 Krzysztof Kubiak
 Jarosław Popiel
 1999 Wiesław Bielas
 Janusz Bieżyński
 Paweł Jonkisz
 Piotr Kuropka
 Tomasz Luty
 Wojciech Nizański
 Andrzej Szrom
 2000 Jarosław Bystron
 Paweł Czerw
 Andrzej Dusiński
 Tomasz Grabowski
 Robert Karczmarczyk
 Katarzyna Kosek-Paszkowska
 Jarosław Mazur
 Piotr Okoniewski
 Aleksandra Pliszczyk-Król
 Grzegorz Sapikowski
 Marianna Szczyпка
 Ewa Trochowska
 Edyta Wincewicz
 Julita Wiśniewska
 Wojciech Atamaniuk
 Aleksander Gierek
 Andrzej Gronowski
 Dariusz Niedzielski
 Jolanta Piekarska
 Piotr Stochnij
 Jarosław Zajączkowski
 2002 Katarzyna Czech

Wręczenie dyplomów doktorskich

Zofia Dobrzyńska
 Wojciech Haława
 Marcin Jankowski
 Roland Kozdrowski
 Piotr Sławuta
 Lech Szparka
 2003 Sylwia Kajdasz
 Maciej Kuczkowski
 Jakub Nicpoń
 Agnieszka Przetocka-Wydro
 Krzysztof Rudziński
 Barbara Sordyl
 Tomasz Treter
 2004 Małgorzata Błaszowska
 Marcin Dzieciół
 Bartosz Gawęda
 Dorota Gierek
 Violetta Kapuśniak
 Agnieszka Kurosad
 Sylwia Łyczewska-Mazurkiewicz
 Wiesław Niewitecki
 Marcin Nowak
 Tomasz Piasecki
 Katarzyna Płoneczka
 Maciej Przeżoźny
 Tomasz Szczyпка
 Anna Trelińska
 Anna Włodarczyk Szydłowska
 Monika Wojnar

2005	Albert Czerski Małgorzata Czerw Stanisław Dzimira Agnieszka Gąsowska Maciej Janeczek Agnieszka Kaczmarek-Oliwa Jolanta Klećkowska-Nawrot Małgorzata Klimowicz Monika Kotowicz Jolanta Spuzak		Jan Madej Katarzyna Mróz Marek Włodarczyk
2006	Joanna Czogała Radomir Henklewski Wojciech Hildebrand Katarzyna Kołomyjec Krisztina Kungl Dorota Mišta Agnieszka Noszczyk-Nowak Izabela Sambor Marta Siemieniuch Andrzej Smutkiewicz	2008	Michał Bednarski Artur Bzorski Anna Dubińska Andrzej Golachowski Paulina Jawor Agnieszka Karczmarczyk Paweł Pawłowski Janusz Rydlewski
2007	Aleksander Chrószcz Magdalena Florek Marek Gajda Kamila Glińska Maciej Juszczyk Katarzyna Kaleta	2009	Tomasz Ciszewski Hiroaki Kanzawa Łukasz Matyszczak Artur Niedźwiedź Monika Pawlas-Opieła Agnieszka Sikorska-Kopyłowicz Łukasz Wojciech Marcin Wrzosek
		2010	Józef Galli Magdalena Lis Renata Nowaczyk Wiktór Rozpędek Wojciech Stańczyk Katarzyna Szulańczyk-Mencel Anna Woźniak

Absolutorium (2010)

Wydział Nauk o Żywności

DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU NAUK O ŻYWNOSCI

Dziekani

1977–1981

prof. dr hab. Gustaw Sobkowicz

1981–1987

prof. dr hab. inż. Wacław Leszczyński

1987–1993

prof. dr hab. Irena Górka

1993–1999

prof. dr hab. inż. Wacław Leszczyński

1999–2005

dr hab. Józefa Chrzanowska

2005–

prof. dr hab. inż. Antoni Golachowski

Prodziekani

prof. dr hab. Antoni Siewiński
prof. dr hab. inż. Wacław Leszczyński

dr hab. Irena Górka, prof. nadzw.

prof. dr hab. inż. Grażyna Lisińska
dr Regina Stempniewicz

dr Regina Stempniewicz
dr hab. Józefa Chrzanowska
dr hab. inż. Jadwiga Dmochowska-Gładysz

dr hab. inż. Jadwiga Dmochowska-Gładysz
dr hab. inż. Antoni Golachowski, prof. nadzw.
dr Regina Stempniewicz

dr Regina Stempniewicz
prof. dr hab. Danuta Witkowska
dr hab. inż. Anna Czubaszek

Gustaw Sobkowicz

Wacław Leszczyński

Antoni Golachowski

Józefa Chrzanowska

Irena Górka

POWSTANIE I ROZWÓJ WYDZIAŁU

Wacław Leszczyński

1 października 1977 r. na Akademii Rolniczej we Wrocławiu powołany został Wydział Technologii Żywności, w miejsce utworzonego 6 lat wcześniej przy Wydziale Rolniczym Oddziału Technologii Żywności. W listopadzie 2000 r. zmienił on nazwę na Wydział Nauk o Żywności.

Tradycje najmłodszego na Uczelni Wydziału sięgają XIX w. i związane są z ośrodkiem dydaktycznym i naukowym w Dublanach koło Lwowa. Tam, w Wyższej Szkole Rolniczej, od 1872 r. wykładany był przedmiot technologia rolna, obejmujący technologię przemysłu spożywczego. Prowadził go prof. Roman Wawnikiewicz przybyły z Warszawy po zamknięciu przez władze rosyjskie Szkoły Głównej, której był pracownikiem. Ponieważ jedną z najważniejszych gałęzi przemysłu spożywczego było wówczas gorzelnictwo, prof. Wawnikiewicz prowadził dodatkowo 3-miesięczne kursy gorzelnicze. W 1891 r. władze prowincji powołały w Dublanach, opierając się na bazie lokalowej Wyższej Szkoły Rolniczej i nowo wybudowanej gorzelnii doświadczalnej, Krajową Szkołę Gorzelniczą, której dyrektorem został prof. Wawnikiewicz. Jej zadaniem było kształcenie wysoko kwalifikowanych kadr do przemysłu gorzelniczego i prowadzenia badań z tego zakresu. Wśród kadry nauczającej znaleźli się profesorowie Politechniki Lwowskiej, m.in. tacy wybitni uczeni jak prof. Wiktor Syniewski, twórca „polskiej szkoły skrobiowej”, z której wywodzą się wszystkie liczące się ośrodki naukowe w Polsce z tego zakresu. Kolejnym dyrektorem Krajowej Szkoły Gorzelniczej (w latach 1905–1918) był również światowej sławy uczonej, prof. Tadeusz Chrząszcz, twórca naukowych podstaw gorzelnictwa w Polsce. W 1919 r. Krajowa Szkoła Gorzelnicza weszła w skład Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej jako Katedra Technologii Rolniczej z kierownikiem – byłym asystentem prof. Chrząszcza, prof. Adolfem Josztem. W 1928 r. kierownikiem tej Katedry został uczeń i najbliższy współpracownik prof. Wiktora Syniewskiego, zastępca profesora dr Aleksander Tychowski. Rozwinął on badania naukowe z zakresu gorzelnictwa oraz chemii i technologii skrobi. Profesor A. Tychowski zorganizował

Roman Wawnikiewicz

Wiktor Syniewski

Tadeusz Chrząszcz

Adolf Joszt

Zakończenie Kursu Gorzelniczego przy Katedrze Technologii Rolnej (1947)
Od lewej siedzą w I rzędzie:
NN, S. Masior, A. Pasierska,
A. Tychowski, W. Kamienobrodzki,
M. Trzebiński, J. Pasierski.
Stoi w pierwszym rzędzie czwarty od lewej J. Rzemyskowski – laborant jeszcze z Dublin

i prowadził przy Katedrze, w latach 1929–1940, 10-miesięczne Państwowe Kursy Gorzelnicze. Dyplom ich ukończenia dawał prawo do objęcia stanowiska kierownika gorzelnii.

W lipcu 1946 r. prof. Tychowski przybył do Wrocławia. Tu, na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, zorganizował Katedrę Technologii Rolnej i Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego, która była kontynuatorką Katedry Technologii Rolniczej w Dublinach. Skład osobowy Katedry stanowili Stanisław Masior, Wilhelm Kamienobrodzki i Michał Trzebiński oraz laborant Józef Rzemyskowski. Realizowano podobny jak w Dublinach program zajęć dydaktycznych, a w badaniach naukowych dominowały tematy rozpoczęte jeszcze przed wojną. Podobnie też jak w Dublinach prowadzone były przy Katedrze (w latach 1946–1951) Państwowe Kursy Gorzelnicze.

Od początku lat sześćdziesiątych czynione były starania o powołanie w WSR we Wrocławiu kierunku kształcenia z zakresu technologii rolno-spożywczej, opierając się na kadrze Katedry Technologii Rolnej i prowadzonej przy niej specjalizacji. Takie postulaty zgłaszane były przez przemysł spożywczy makroregionu południowo-zachodniego. Skuteczność starań ograniczona była brakiem specjalistów z zakresu technologii surowców zwierzęcych. Badania i zajęcia dydaktyczne prowadzone w Katedrze obejmowały technologię przemysłów fermentacyjnych i przetwórstwo surowców roślinnych, zwłaszcza przemysłu ziemniaczanego, cukrowniczego i owocowo-warzywnego, a także ocenę jakości mleka i mleczarstwo oraz mikrobiologię.

Ćwiczenia z mikrobiologii technicznej – prowadzi W. Kamienobrodzki (1947)

W połowie lat sześćdziesiątych wysunięto (dr Jerzy Kiersnowski) projekt utworzenia Instytutu Gospodarki Surowcowej, mającego zajmować się badaniami i kształceniem fachowców z zakresu oceny jakości, obrotu i przechowywania surowców przemysłu spożywczego – tak roślinnych, jak i zwierzęcych. Instytut ten miała tworzyć kadra Katedry Technologii Rolnej (prof. Wilhelm Kamienobrodzki i doc. Karol Gerlicz) oraz pracownicy nowo powstałej na Wydziale Zootechnicznym Katedry Obrotu i Oceny Surowców Zwierzęcych (prof. Marian Juny). Wniosek powołania Instytutu nie uzyskał akceptacji Ministerstwa. Następne projekty powołania w WSR we Wrocławiu kierunku kształcenia z zakresu technologii rolno-spożywczej nie spotkały się z przychylnością Ministerstwa i władz Uczelni. Sprzeciwiał im się również prof. M. Juny, nie czując się kompetentnym w tej dziedzinie. W 1970 r. na Wydziale Rolniczym utworzono Instytut Technologii Rolno-Spożywczej. W jego skład weszły: Katedra Technologii Rolnej (doc. Gustaw Sobkowicz i doc. Jerzy Kiersnowski), Katedra Chemii Ogólnej (prof. Stanisław Mejer, doc. Irena Małunowicz) i Surowców Zwierzęcych (prof. Marian Juny). Ponadto do Instytutu przeniesieni zostali doc. Jerzy Sobieszczęński z Katedry Mikrobiologii Rolnej i doc. Antoni Biskupski z Katedry Hodowli Roślin. Dyrektorem Instytutu został doc. dr hab. Jerzy Sobieszczęński, a jego zastępcą doc. dr hab. Gustaw Sobkowicz.

W 1971 r., opierając się na bazie i kadrze Instytutu, powołano na Wydziale Rolniczym Oddział Technologii Rolno-Spożywczej. Pierwsza rekrutacja na nowo powołanym kierunku studiów – technologia rolno-spożywcza (od 1973 r. – technologia żywności) odbyła się w 1972 r. Utworzenie kierunku było możliwe dzięki staraniom prof. dr. hab. Jerzego Sobieszczęńskiego, wsparciu przemysłu spożywczego i skupu, a także profesorów: Antoniego Rutkowskiego, Stanisława Bujaka i Wincentego Pezackiego, a szczególnie skuteczne starania ówczesnego rektora Uczelni prof. dr. hab. Ryszarda Badury, który rozumiał potrzebę kształcenia fachowców z zakresu technologii żywności w strukturze wrocławskiej Uczelni rolniczej. Obok zajęć dydaktycznych realizowanych na kierunku technologia żywności, – w Oddziale prowadzone były zajęcia i (do 1976 r.) specjalizacje magisterskie na Wydziałach Rolniczym i Zootechnicznym.

Oddziałowi przekazano pomieszczenia w gmachu przy ul. Norwida 25 po przeniesionym do nowego gmachu Instytucie Gleboznawstwa i Chemii Rolnej oraz salę wykładową nr IIR, odtworzoną w miejscu pomieszczeń po Studium Języków Obcych. Sprawami

Uczestnicy konferencji naukowej poświęconej
śp. prof. A. Tychowskiemu (1962)

Stoją od lewej: J. Rzemikowski, A. Pasierska, S. Bac,
A. Sroczyński, S. Masiór, J. Ziobrowski, Z. Sobkowicz
Siedzą od lewej: W. Leszczyński,
W. Kamienobrodzki, B. Bachman

dydaktycznymi kierunkowi zajmowała się (od 1 lutego 1974 r.) doc. dr hab. Irena Małunowicz – prodziekan Wydziału Rolniczego, a po niej, w tym samym charakterze, w latach 1975–1977 doc. dr hab. Gustaw Sobkowicz. W tym czasie, w miejsce studiów 10-semesteralnych resort wprowadził studia 9-semesteralne z praktyką semestralną.

W 1973 r. Instytut Technologii Rolno-Spożywczej został podzielony na dwie jednostki: Instytut Przechowalnictwa i Technologii Żywności (dyrektor – prof. dr hab. Jerzy Sobieszczański, zastępca dyrektora – doc. dr hab. Gustaw Sobkowicz) oraz Instytut Podstaw Chemii (dyrektor – prof. dr hab. Stanisław Mejer). 1 października 1973 r. Oddział Technologii Rolno-Spożywczej przemianowano na Oddział Technologii Żywności, w skład którego wchodziły oba instytuty.

Dzięki staraniom prof. Sobieszczańskiego i rektora prof. Badury – w 1975 r. na Oddział zostali przyjęci z Akademii Rolniczej w Szczecinie doc. dr hab. Jerzy Sożyński, absolwent i były pracownik Katedry Technologii Rolnej naszej Uczelni, specjalista z zakresu przetwórstwa owoców i warzyw oraz z Akademii Rolniczej w Poznaniu doc. dr hab. Zbigniew Duda, specjalista z zakresu technologii mięsa. Pierwszy objął kierownictwo Pracowni Przetwórstwa Owoców i Warzyw w Zakładzie Technologii Rolnej i Przechowalnictwa, drugi został kierownikiem usamodzielnionej w ramach Instytutu Pracowni Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych.

Przedmiot żywienie człowieka prowadzony był początkowo przez prof. dr hab. Lecha Wartenberga z Wydziału Weterynaryjnego, a następnie przez doc. dr. Mieczysława Urbanowicza z Akademii Rolniczej w Poznaniu. Wykłady z biochemii żywności prowadził absolwent specjalizacji przy Katedrze Technologii Rolnej prof. dr hab. Antoni Polanowski z Instytutu Biochemii Uniwersytetu Wrocławskiego. Część przedmiotów technicznych wykładali pracownicy Instytutu Mechanizacji Rolnictwa Wydziału Rolniczego, większość została zlecona Politechnice Wrocławskiej. Wykłady z organizacji i ekonomiki przemysłu spożywczego prowadził dr Jan Skalik z Akademii Ekonomicznej. Zwiększone obowiązki dydaktyczne Oddziału stwarzały konieczność angażowania nowych pracowników naukowo-dydaktycznych. Przyjęto kilka osób z Akademii Rolniczych w Poznaniu i Olsztynie oraz kilku absolwentów. Kierownictwo praktyk zawodowych od początku istnienia Oddziału do roku 2003 sprawował wzorowo dr inż. Kazimierz Michalak, z krótką przerwą w latach 1977–1981, kiedy praktykami kierował mgr inż. Zbigniew Krawczyk.

Pólmetek studentów (1976)

Na wycieczce w Karpaczu (1979)

Od 2003 r. praktykami na kierunku technologia żywności i żywienie człowieka opiekuje się dr inż. Lesław Szymański, na kierunku biotechnologia w latach 2002–2006 kierował prof. dr hab. Waldemar Rymowicz, a obecnie obowiązki te pełni dr inż. Piotr Juszczak.

Ze względu na złe warunki lokalowe Oddziału władze Uczelni postanowiły wznieść budynek dla Instytutu Przechowalnictwa i Technologii Żywności przy ulicy Olszewskiego, gdzie otrzymano lokalizację. Doc. dr J. Kiersnowski, wyznaczony na seniora budowy, doprowadził do wykonania w 1975 r. projektu budynku. Dzięki staraniom prof. J. Sobieszczańskiego Ministerstwo Przemysłu Spożywczego i Skupu przyznało 200 mln zł na realizację I etapu budowy. Wobec narastającego kryzysu finansowego państwa budowa nie została wprowadzona do planu inwestycji.

W kolejnych latach następował rozwój kadry Oddziału, m.in. stopień doktora habilitowanego uzyskali: Irena Górską i Teresa Smolińska-Juny (1974) oraz Waław Leszczyński (1977). Fakt ten i przeniesienie na Oddział doc. Z. Dudy i doc. J. Sożyńskiego sprawiły, że powstały warunki do powołania we wrześniu 1977 r. samodzielnego Wydziału.

W skład pierwszej Rady Wydziału w 1977 r. wchodziło 5 profesorów (A. Biskupski, M. Juny, I. Małunowicz, S. Mejer i J. Sobieszczański) oraz 7 docentów (Z. Duda, I. Górską, J. Kiersnowski, A. Siewiński, T. Smolińska-Juny, G. Sobkowicz i J. Sożyński). Pierwszym dziekanem Wydziału mianowano doc. dr. hab. Gustawa Sobkowicza, a prodziekanem ds. studenckich prof. dr. hab. Antoniego Siewińskiego. W 1980 r. prof. A. Siewiński wyjechał na roczny staż do Szwajcarii. Na jego miejsce Rada Wydziału wybrała na prodziekana doc. dr. hab. Waław Leszczyńskiego. Kierowniczką dziekanatu od początku istnienia Wydziału (do 1995 r.) była inż. Lili Piskorska, a od 1995 r. mgr inż. Grażyna Sosicka ciesząca się niezmiennie bardzo dobrą opinią wśród pracowników, studentów i absolwentów.

Stan kadry oraz osiągnięcia naukowe Wydziału stały się podstawą do uzyskania w 1979 r. prawa do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych (od 1987 r. nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia człowieka). W tym też okresie tytuł profesora uzyskali: A. Biskupski (1977), A. Siewiński (1978), Z. Duda (1979) i G. Sobkowicz (1981), a stopień doktora habilitowanego G. Lisińska (1981).

Wyrazem uznania dla Wydziału było powierzenie mu zorganizowania we Wrocławiu IX Sesji Naukowej Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN w lutym 1978 r.

Od 1979 r. rozpoczęto wydawać *Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu*, seria *Technologia Żywności*. Redaktorami byli: doc. T. Smolińska-Juny, doc. I. Górską, prof. W. Leszczyński, prof. E. Dziuba.

W 1981 r. dziekanem został doc. W. Leszczyński, a prodziekanem doc. dr. hab. I. Górską. Następnego dnia wybuchł ogólnopolski strajk okupacyjny studentów, który objął również naszą Uczelnię i Wydział. Nazajutrz wprowadzono stan wojenny i studenci przyłączyli się do strajku okupacyjnego pracowników. Po zakończeniu strajku zajęcia na Uczelni, decyzją władz centralnych, zostały zawieszane na okres około dwóch miesięcy.

W tym czasie nad Wydziałem, który został negatywnie oceniony przez władze polityczne (za postawę części pracowników, którzy poza paroma wystąpili z PZPR), zawisła groźba

Od lewej siedzą:
A. Siewiński,
doktorzy *honoris causa*:
A. Sroczyński i W. Pezacki,
w głębi I. Górską
(1995)

likwidacji. Dyskutowano, że Wydział powinien zostać przeniesiony na Akademię Ekonomiczną we Wrocławiu i być połączony z Wydziałem Inżynierjno-Ekonomicznym Przemysłu. Na dziekana wywierano presję w sprawie tej integracji. Przy trudnej sytuacji lokalowej Wydziału sposób „integrowania” wydawał się być bezdyskusyjny. Dzięki wsparciu dyrektora departamentu szkół rolniczych w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego dr. Henryka Kurowskiego – sprawa nie była więcej podejmowana. Wiosną 1982 r. wskutek starań dziekana popieranego przez władze Uczelni zdecydowano o dalszym istnieniu Wydziału w strukturze Akademii Rolniczej, ograniczono jedynie nabór na I rok studiów o połowę (do ok. 50 osób).

Po ponownym rozpoczęciu zajęć dydaktycznych – zgodnie z przepisami stanu wojennego – wzmocniono dyscyplinę pracy i studiów, wprowadzono obowiązek obecności studentów na wszystkich wykładach i przeprowadzono wyrywkowe kontrole dokumentów (teczek osobowych) studentów przez Służbę Bezpieczeństwa. Część studentów Wydziału zaangażowana była w działalność konspiracyjną i uczestniczyła w różnych akcjach i demonstracjach. Ponadto wystąpiły zaburzenia w procesie dydaktycznym, spowodowane m.in. internowaniem w nocy 4 stycznia 1982 r. przez władze bezpieczeństwa doc. dr. Jerzego Kiersnowskiego, prowadzącego wykłady z kilku przedmiotów oraz kierującego paroma pracami magisterskimi. Doc. J. Kiersnowski został zwolniony z miejsca internowania w DarłóWKu dopiero w kwietniu 1982 r. Równocześnie ze składu Rady Wydziału odszedł doc. dr hab. J. Sożyński, specjalista z zakresu przetwórstwa owoców i warzyw, który po roku 1981 r., zwolniony z funkcji prorektora, w ramach protestu przeszedł na wcześniejszą (kombatancką) emeryturę.

W 1982 r. wdrażano, począwszy od I i II roku studiów, przyjęty w 1981 r. nowy program 5-letnich studiów magisterskich. Rada Wydziału dokonała też reorganizacji struktury organizacyjnej Wydziału. W miejsce dwóch instytutów powstały (zgodnie ze statutowymi kryteriami liczby pracowników w jednostce) 3 katedry i 3 zakłady (samodzielne). W ten sposób zerwano z utrudniającą działalność, fikcyjnym połączeniem ze względów formalnych jednostek, prowadzących całkiem odmienne badania naukowe i zajęcia dydaktyczne. Utworzone zostały: Katedra Technologii Rolnej i Przechowalnictwa z trzema zakładami, Katedra

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. dr. hab. Mieczysławowi Pałasińskiemu z Akademii Rolniczej w Krakowie (1998)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. dr. hab. Helenie Oberman (2003)

Uroczystość nadania tytułu
doktora *honoris causa*
prof. dr. hab. Antoniemu Polanowskiemu
(2005)

Uroczystość nadania tytułu
doktora *honoris causa*
prof. dr. hab. Henrykowi Góreckiemu
(2007)

Technologii Surowców Zwierzęcych, Zakład Mikrobiologii Technicznej i Żywności, Zakład Technologii Zbóż oraz Zakład Technologii Przetwórstwa Owoców i Warzyw. Z Instytutu Podstaw Chemii powstała Katedra Podstaw Chemii z dwoma zakładami.

W roku 1985 poprawiła się nieco baza lokalowa Wydziału dzięki kilku pomieszczeniom uzyskanym po kwesturze i Wydziale Weterynaryjnym. W 1986 r. przeszła z Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu doc. dr hab. Alicja Żechałko, specjalistka z zakresu żywienia człowieka i toksykologii. Objęła ona kierownictwo Pracowni Żywienia Człowieka w Katedrze Technologii Rolnej i Przechowalnictwa, przejmując obowiązki wykonywane przez dojeżdżającego z Poznania doc. M. Urbanowicza. W 1987 r. Katedra Podstaw Chemii wzmocniła się dzięki przejściu z Politechniki Wrocławskiej dr. hab. Czesława Wawrzeńczyka.

Rozpoczęto starania o powołanie jedynej wówczas w Polsce specjalności dydaktycznej „biotechnologia

żywności”, od III roku studiów kierunku technologia żywności i żywienie człowieka. Projekt napotkał silny opór przedstawicieli innych ośrodków naukowych, którzy kwestionowali pierwszeństwo ośrodka wrocławskiego w powoływaniu takiej specjalności. Sprawa została rozwiązana pozytywnie dopiero w 1988 r.

W 1988 r. zmarł prof. dr hab. Antoni Biskupski, nie pozostawiając po sobie żadnego następcy ani osoby rokującej szybkie wykonanie habilitacji. Wobec tego przez 3 lata obowiązki kierownika Katedry Technologii Zbóż pełnił zatrudniony na pół etatu doc. dr hab. Wiktor Obuchowski z Akademii Rolniczej w Poznaniu. W 1991 r. do Katedry przyjęto z oddziału IHAR we Wrocławiu doc. dr hab. Małgorzatę Narkiewicz-Jodko i doc. dr hab. Annę Subdę. W 1990 r. kolejne dwie Katedry pozbawione zostały kierownictwa. Na emeryturę przeszedł prof. J. Sobieszczański, nie pozostawiając po sobie następcy. Wobec tego wyznaczono kuratorów: Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności – prof. dr hab. Teresę Smolińską-Juny oraz Katedry Technologii Przetwórstwa Owoców i Warzyw – doc. dr. Jerzego Kiersnowskiego.

Od 1992 r. zreformowano system kształcenia na kierunku technologia żywności i żywienie człowieka. W miejsce jednolitych studiów 5-letnich magisterskich wprowadzono studia dwustopniowe: I stopień – inżynierskie trwające 7 semestrów (3,5 roku), kończące się egzaminem inżynierskim z zakresu technologii produktów roślinnych i technologii produktów zwierzęcych, II stopień – magisterskie trwające 3 semestry, kończące się przyjęciem pracy magisterskiej i egzaminem dyplomowym. W nowych programach studiów, zgodnie z decyzją Senatu Uczelni, nastąpiło ograniczenie wymiaru zajęć do 25 godzin tygodniowo. Programy te uzyskały akceptację Europejskiej Unii Inżynierów, dzięki czemu

absolwenci Wydziału po dopełnieniu określonych formalności mogą uzyskać tytuł inżyniera europejskiego.

W 1993 r. Wydział otrzymał prawo nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia człowieka. W ciągu kilku lat habilitowało się na Wydziale 8 osób: Danuta Witkowska (1994), Ewelina Dziuba (1994), Antoni Golachowski (1996), Zygmunt Gil (1996), Waldemar Rymowicz (1998), Tadeusz Szmańko (1998), Wiesław Kopeć (1999), Anna Rodziewicz (2001). Rada Wydziału uzupełniona o 5 specjalistów z różnych uczelni nadała też kilku osobom stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych z zakresu biotechnologii: Jadwiga Dmochowska-Gładysz (1995), Józefa Chrzanowska (1996), Agnieszka Mironowicz (1999) i Teresa Kołek (2000). W tym samym czasie tytuł naukowy profesora otrzymali: Tadeusz Trziszka (1994), Anna Subda (1995), Małgorzata Narkiewicz-Jodko (1998), Jan Oszmiański (1998), Czesław Wawrzeńczyk (1998), Alicja Żechałko-Czajkowska (1999) i Maria Wojtatowicz (2001).

W 1995 r. uruchomiono 4-letnie inżynierskie studia zaoczne i powołano studium doktoranckie, a jego organizatorem i pierwszym kierownikiem została prof. Teresa Smolińska-Juny. Od 1999 r. funkcję tę sprawuje prof. Maria Wojtatowicz.

W październiku 1995 r., z okazji obchodów 50-lecia nauki w powojennym Wrocławiu, na wniosek Wydziału Senat nadał doktoraty *honoris causa* prof. Wincentemu Pezackiemu (Akademia Rolnicza w Poznaniu) i prof. Adamowi Sroczyńskiemu (Politechnika Łódzka). Z okazji uroczystości wydano dwie publikacje jubileuszowe. W czerwcu 1998 r. w czasie uroczystości 20-lecia istnienia Wydziału prof. Mieczysław Pałasiński (Akademia Rolnicza w Krakowie) otrzymał doktorat *honoris causa*. W ramach uroczystości jubileuszowych odbyła się konferencja naukowa dotycząca zagadnień biotechnologii żywności.

Wydział Technologii Żywności w latach 90. odznaczał się szczególnie dynamicznym rozwojem kadr z zakresu biotechnologii żywności. W 1999 r. Rada Wydziału uzyskała prawo nadawania stopnia doktora nauk biologicznych z zakresu biotechnologii jako jedyna jednostka w Polsce. Czterem osobom nadano stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych z zakresu biotechnologii. Równocześnie poszerzono ofertę kształcenia przez uruchomienie nowego kierunku – biotechnologia ze specjalnością biotechnologia żywności.

W kadencji 1999–2002 władze dziekańskie zintensyfikowały wymianę studentów i pracowników w ramach międzynarodowych programów „Sokrates” i „Ceepus”. Jesienią 2000 r. zmieniono nazwę z Wydziału Technologii Żywności na Wydział Nauk o Żywności. Na wniosek Rady Wydziału Senat powołał nowy kierunek studiów – towaroznawstwo. W 2001 r. Wydział otrzymał niewielki budynek znajdujący się na podwórzu gmachu przy ul. Norwida oddany do użytku Katedrze Technologii Surowców Zwierzęcych.

W roku 2002 z okazji jubileuszu 25-lecia Wydziału tytuł doktora *honoris causa* otrzymała prof. dr hab. Helena Oberman (Politechnika Łódzka). W roku 2005 tytuł doktora *honoris causa* nadano prof. dr hab. Antoniemu Polanowskiemu (Uniwersytet wrocławski). Nastąpił też znaczny rozwój kadry naukowej, wyrażający się m.in. tym, że ośmiu pracownikom Wydziału nadano tytuł profesora. Byli to: w roku 2002 – Józefa Chrzanowska, Ewelina Dziuba, Antoni Golachowski

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. dr hab. Wacławowi Leszczyńskiemu (2007)

Doktor *honoris causa* prof. dr hab. Włodzimierz Bednarski (2007)

i Danuta Witkowska; w roku 2006 – Zygmunt Gil i Waldemar Rymowicz, a w 2008 r. Wiesław Kopec i w 2009 r. Tadeusz Szmańko.

W 2007 r. Rada Wydziału, jako jedyna jednostka w Polsce, uzyskała prawo nadawania stopnia doktora nauk biologicznych w zakresie biotechnologii. W 2009 r. powołano studium doktoranckie w zakresie biotechnologii. W 2008 r. rozpoczęto budowę nowego budynku Wydziału, przy ul. Chełmońskiego, który oddano do użytku w 2011 r.

W 2007 r., na wniosek Wydziału, Senat nadał tytuł doktora *honoris causa* prof. dr. hab. Waławowi Leszczyńskiemu (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) oraz prof. dr. hab. Henrykowi Góreckiemu (Politechnika Wrocławska), natomiast w 2009 r. – prof. dr. hab. Włodzimierzowi Bednarskiemu z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Studencki ruch naukowy na Wydziale zapoczątkowany został w 1958 r. przez Koło Naukowe przy Katedrze Technologii Rolnej i rozwinął się obecnie w 7 kół: Technologii Rolnej i Przechowalnictwa z 3 sekcjami, Technologii Owoców, Warzyw i Zbóż z 2 sekcjami, Technologii Drobiu i Jaj, Zarządzania Jakością TQM, Sensoryki, Biotechnologów Żywności i OrgChem. Przejawem aktywności kół naukowych jest udział ich członków w obozach naukowych, konferencjach i seminariach oraz w sejmikach kół naukowych – zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Na sejmikach poszczególne koła zdobyły wiele wysokich miejsc oraz nagród i wyróżnień. Jako pierwszy organizator i opiekun Koła, a potem kurator wydziałowy szczególnie zasłużył się doc. dr J. Kiersnowski, a po nim: prof. T. Smolińska-Juny, dr hab. W. Kopec i dr hab. A. Golachowski i dr T. Zięba. Obecnie tę funkcję pełni dr inż. Agnieszka Nawirska-Olszańska.

Wydział kształcił w roku akademickim 2009/2010 łącznie 1 443 osoby – 934 studentów kierunku technologia żywności i żywienie człowieka, w tym 238 w trybie zaocznym, 390 słuchaczy kierunku biotechnologia i 119 kierunku towaroznawstwo, a także na studiach doktoranckich 36 słuchaczy z zakresu technologii żywności i żywienia człowieka oraz 6 z zakresu biotechnologii oraz na studiach podyplomowych: „Systemy zarządzania i bezpieczeństwo żywności” – 42 słuchaczy, „Żywienie człowieka w profilaktyce zdrowotnej” – 38 słuchaczy. Na kierunku technologia żywności i żywienie człowieka 2 878 absolwentów

uzyskało dyplom ukończenia studiów magisterskich, a 531 osób poprzestało na ukończeniu studiów inżynierskich. Studia podyplomowe na tym kierunku ukończyły 192 osoby. Na kierunku biotechnologia dyplom ukończenia studiów magisterskich otrzymało 268 osób, a studiów inżynierskich 25 osób. Dyplom inżyniera na kierunku towaroznawstwo uzyskały 132 osoby. Studia doktoranckie ukończyło 78 osób. W jednostkach Wydziału prace magisterskie wykonało 260 absolwentów Wydziału Rolniczego i 130 absolwentów Wydziału Zootechnicznego.

Rada Wydziału nadała 137 stopni doktora, w tym 10 nauk technicznych w zakresie technologii żywności, 87 nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia człowieka oraz 40 nauk biologicznych w zakresie biotechnologii. Stopień doktora habilitowanego nadano 31 osobom, z tego 18 nauk rolniczych z zakresu technologii żywności i żywienia oraz 13 – nauk biologicznych z zakresu biotechnologii. Rada Wydziału wnioskuje o nadanie tytułu profesora 24 osobom.

SKN Technologii Owoców i Warzyw (2005)

Wydział według oceny parametrycznej poziomu naukowego jednostek naukowych z 2005 r. zajmuje pierwsze miejsce wśród jednoimiennych i drugie wśród wszystkich wydziałów w dziedzinie nauk rolniczych w Polsce.

Prowadzone badania wchodzą w zakres dyscyplin naukowych: technologia żywności i żywienia człowieka, biotechnologia oraz żywienie człowieka i toksykologia, a także chemia organiczna. Znaczna część z nich realizowana jest w ramach problemów centralnie sterowanych. Na Wydziale realizowanych jest 25 projektów badawczych MNiSW, w tym 6 rozwojowych. Realizowane są też projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego. Jeden w działaniu 1.3 (koordynator – prof. T. Trziszka) i 4 realizowane jako zadania badawcze w ramach konsorcjum – jeden w ramach działania 1.3 z Instytutem Warzywnictwa w Skierniewicach (podziałanie 1.3.1 – prof. D. Witkowska) oraz 3 w ramach działania 1.1 – podziałanie 1.1.2 – jeden z Politechniką Wrocławską (prof. Cz. Wawrzeńczyk) i dwa z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu (prof. W. Rymowicz oraz prof. J. Oszmiański). Wydział współpracuje naukowo m. in. z Uniwersytetem Rolniczym w Kownie (Litwa), Słowackim Uniwersytetem Rolniczym w Nitrze, Austriackim Uniwersytetem Rolniczym, a także Uniwersytetem M. Hernandez w Hiszpanii, co zaowocowało licznymi wspólnymi publikacjami i wymianami pracowników.

Na Wydziale zatrudnione są 132 osoby, w tym 95 nauczycieli akademickich, z czego 14 posiada tytuł profesora, 12 stopień doktora habilitowanego i 66 stopień doktora.

Studenci przed budynkiem Wydziału Nauk o Żywności przy ul. Chełmońskiego (2011)

INSTYTUTY I KATEDRY

KATEDRA BIOTECHNOLOGII I MIKROBIOLOGII ŻYWNOSCI

Powstała początkowo jako zespół, a potem Zakład Mikrobiologii Technicznej w Instytucie Przechowalnictwa i Technologii Żywności w 1970 r. Jej organizatorem, pierwszym kierownikiem i dyrektorem był prof. Jerzy Sobieszcański. Uczestniczył on w zapoczątkowanych przez prof. Natalię Balicką z Katedry Mikrobiologii Rolnej badaniach wykonywanych na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa USA, co umożliwiło wyposażenie Zakładu w nowoczesną aparaturę. Profesor J. Sobieszcański był skutecznym w działaniu organizatorem. Dbał o wszechstronny rozwój kierowanej przez siebie jednostki. Sam prowadząc badania głównie z zakresu mikrobiologii gleby, utworzył zespoły mikrobiologii przemysłowej i biochemii technicznej. W 1982 r. w strukturze Wydziału powstał Zakład (samodzielny) Mikrobiologii Technicznej i Żywności, przemianowany w 1987 r. na Katedrę Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności, kierowaną do przejścia na emeryturę (1990 r.) przez prof. Jerzego Sobieszcańskiego, a następnie przez kuratora – prof. dr hab. Teresę Smolińską.

Od 1993 do 2006 r. Katedrą kierowała prof. dr hab. Maria Wojtatowicz prowadząca wraz z zespołem badania nad biosyntezą kwasu cytrynowego przez drożdże *Yarrowia lipolytica* z użyciem różnych substratów i systemów hodowlanych. Poszerzyła ona problematykę badawczą Katedry o zagadnienia z obszaru mikrobiologii żywności. Dotyczą one m.in. mikroflory drożdżowej serów oraz opracowania szczepionek drożdżowych dla serowarstwa. Prowadzone były również badania nad wykorzystaniem drożdży jako czynników biokontroli ograniczających rozwój patogenicznych grzybów i zanieczyszczenie żywności mykotoksynami (dr Regina Stempniewicz). Od roku 2002 w Katedrze rozwijane są badania z zakresu biologii molekularnej. Utworzono specjalistyczne, dobrze wyposażone laboratorium oraz powołano zespół badawczy, który pod kierownictwem dr hab. Małgorzaty Robak prowadzi badania nad molekularną identyfikacją i różnicowaniem

drożdży występujących w żywności oraz nad zwiększaniem potencjału biotechnologicznego drożdży *Yarrowia lipolytica* metodami inżynierii genetycznej. Od roku 2006 kierownikiem Katedry jest prof. Waldemar Rymowicz. Pod jego kierunkiem kontynuowane są badania z zakresu biosyntezy kwasu cytrynowego przez drożdże i podejmowane są nowe kierunki, jak: biosynteza kwasu szczawiowego z lipidów, drożdży paszowych z odpadowego glicerolu oraz biosynteza erytrytoli z glicerolu przez drożdże *Yarrowia lipolytica*. W zespole biochemii prof. Danuta Witkowska i dr hab. Anna Rodziewicz zajmują się charakterystyką i zastosowaniem w gospodarce enzymów pochodzenia

Pracownicy Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności (1995)

Pracownicy Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności

W rzędach od lewej siedzą:
M. Wojtatowicz, W. Rymowicz,
D. Witkowska

W kolejnych rzędach od lewej stoją:
A. Niemiec, I. Towarek, R. Stempniewicz,
A. Rodziewicz, M. Robak, B. Żarowska
T. Karch, E. Mokrzycka, A. Rywińska,
X. Połomska, I. Musiał, P. Juszczyk,
M. Piegza, W. Barszczewski
(2011)

drobnoustrojowego degradujących substraty ligninocelulozowe i odpady keratynowe z przetwórstwa drobiowego i mięsnego

Katedra owocnie współpracowała z ośrodkami uniwersyteckimi w Helsinkach i Hameenlinna (Finlandia), Grignon (Francja), Dreźnie, Berlinie oraz z Rosyjską Akademią Nauk w Moskwie.

W Katedrze zatrudnionych jest trzech profesorów i dwóch doktorów habilitowanych na stanowisku profesora nadzwyczajnego oraz dziewięciu doktorów.

KATEDRA CHEMII

Wywodzi się z Katedry Chemii Ogólnej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, kierowanej w latach 1945–1952 przez prof. dr. hab. Edwina Płażka, wcześniej, w latach 1930–1945, kierownika Katedry o tej samej nazwie na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej. Na początku lat 50., w okresie reorganizacji Uczelni, Katedrą Chemii Ogólnej kierowała prof. Bogusława Jeżowska-Trzebiatowska. Po utworzeniu Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w Katedrze Chemii Ogólnej pracowali: dr inż. Adam Sroczyński, mgr Irena Małunowicz i mgr inż. Antoni Siewiński. W 1952 r. kierownikiem Katedry został dr inż. Marian Kocór, który studiował i doktoryzował się na Politechnice w Zurychu, w Szwajcarii. Rozwinął on w Katedrze badania naukowe z zakresu chemii steroidów, seskwiterpenów i pochodnych kwasu szikimowego. Jego kontakty z ośrodkami naukowymi w wielu krajach umożliwiły wyjazdy jego współpracownikom na staże i kontrakty zagraniczne. W 1965 r. przeniósł się do Warszawy do instytutu PAN. Jego następcą w latach 1965–1991, do przejścia na emeryturę, był prof. dr hab. Stanisław Mejer, również absolwent i doktorant Politechniki w Zurychu. Kontynuował badania nad strukturą i przemianami związków steroidowych. Był autorem podręcznika z zakresu chemii. Znaczący wkład w badania nad steroidami wniosła również prof. dr hab. Irena Małunowicz, która w 1979 r. przeszła na emeryturę.

Pracownicy
Katedry Chemii
(1995)

Pracownicy Katedry Chemii

Od lewej strony stoją:

A. Szumny, A. Mironowicz, C. Wawrzeńczyk,
K. Gawęcka

W kolejnych rzędach od lewej strony stoją:

A. Chojnacka, B. Froniewska, A. Grudniewska,

R. Pacut, B. Ratuś, D. Masłowicz,

M. Grabarczyk, A. Panek, A. Gliszczyńska,

T. Olejniczak, A. Świzdor, B. Osipowicz,

W. Gładkowski, K. Wińska, B. Tubek,

J. Dmochowska-Gładysz, B. Pisarski,

F. Boratyński, R. Szczygiel, B. Jarosz,

E. Kostrzewa-Susłow, A. Żolnierczyk,

W. Mączka, A. Jarosz, A. Bartmańska,

T. Janeczko, M. Smuga, E. Brzezowska,

W. Sobański, M. Borowska, M. Aniol,

P. Pawłowicz, K. Cieślak

(2011)

Katedra w 1970 r. weszła w skład Instytutu Technologii Rolno-Spożywczej, w latach 1972–1982 stanowiła Instytut Podstaw Chemii, przemianowany w 1982 r. na Katedrę Podstaw Chemii, a w 1999 r. na Katedrę Chemii. Jej kierownikiem był w latach 1991–1996 prof. dr hab. Antoni Siewiński, a obecnie, od 1996 r., jest prof. dr hab. Czesław Wawrzeńczyk. W Katedrze od 1982 r. istnieją dwa zakłady: Zakład Syntezy Organicznej (kierownicy: 1982–1991 prof. Mejer, od 1991 r. prof. Czesław Wawrzeńczyk) i Zakład Chemii Bioorganicznej (kierownicy: 1982–1996 prof. Antoni Siewiński, od 1996 r. dr hab. Jadwiga Dmochowska-Gładysz, a od roku 2010 dr hab. inż. Ewa Huszcza).

Katedra Chemii jest ośrodkiem, który pod kierunkiem prof. dr hab. Antoniego Siewińskiego – jako pierwszy w Polsce – rozpoczął badania nad biotransformacją związków chemicznych i do chwili obecnej przoduje w tym zagadnieniu. Przekształcenia izoprenoidów przy użyciu mikroorganizmów i roślin były przedmiotem badań między innymi dr hab. Jadwigi Dmochowskiej-Gładysz, dr hab. Agnieszki Mironowicz, dr hab. Teresy Kołek i dr hab. Ewy Huszczy. Badania kierowane przez prof. dr hab. Czesława Wawrzeńczyka z zakresu syntezy organicznej i biotransformacji miały na celu otrzymanie substancji zapachowych, a także syntetycznych juwenoidów i antyfidantów, które mogą znaleźć zastosowanie w ochronie roślin i magazynów żywności przed owadziemi szkodnikami.

W ostatnich latach obszar badawczy Katedry Chemii został znacznie poszerzony. Przedmiotem badań

stały się flawonoidy, w tym również te występujące w chmielu oraz składniki olejków eterycznych. Rozpoczęto także szeroko zakrojone badania nad modyfikacjami strukturalnymi naturalnych fosfolipidów.

W Katedrze zatrudnieni są: jeden profesor, czterech doktorów habilitowanych i 20 doktorów, w tym trzech na stanowisku starszego wykładowcy.

KATEDRA TECHNOLOGII OWOCÓW, WARZYW I ZBÓŻ

Katedra Technologii Owoców, Warzyw i Zbóż powstała w 2001 r. przez połączenie dwóch katedr: Katedry Technologii Przetwórstwa Owoców i Warzyw oraz Katedry Technologii Zbóż. Kierownikiem Katedry został prof. Zygmunt Gil. W latach 2003–2006 kierownictwo w Katedrze objął prof. Jan Oszmiański, a w latach 2006–2009 ponownie prof. Zygmunt Gil. Od 2009 r. kierownikiem jest prof. Jan Oszmiański. W skład Katedry wchodzi dwa zakłady: Zakład Technologii Owoców i Warzyw oraz Zakład Technologii Zbóż.

Zakład Technologii Owoców i Warzyw

W latach 1954–1970 w Katedrze Technologii Rolnej funkcjonował Zakład Technologii Przetwórstwa Owoców i Warzyw, którego kierownikiem był prof. dr Karol Gerlicz. W roku 1970 Zakład został przekształcony w Pracownię w Instytucie Przechowalnictwa i Technologii Żywności. Jej kierownikami byli: dr Kazimierz Michalak (1970–1975) i doc. dr hab. Jerzy Sożyński (1975–1982). W 1982 r. utworzony został samodzielny Zakład Technologii Przetwórstwa Owoców i Warzyw. Obowiązki kierownika pełnił w latach 1982–1985 dr inż. K. Michalak, w latach 1986–1990 doc. dr hab. J. Sożyński. W latach 1990–1991, w związku z przekształceniami strukturalnymi na Wydziale, kuratorem Zakładu został doc. Kiersnowski, a od roku 1991 kierownikiem Zakładu jest prof. dr hab. Jan Oszmiański. W latach 1993–2001 Zakład funkcjonował jako samodzielna Katedra, której kierownikiem był prof. dr hab. J. Oszmiański, a od roku 2001 została ona połączona z Katedrą Zbóż, tworząc Katedrę Technologii Owoców, Warzyw i Zbóż. W roku 1982 utworzono w Zakładzie Pracownię Projektowania Technologicznego, której kierownikiem został dr inż. Tadeusz Ławicki, a od 1987 r. funkcję tę pełni dr inż. Zbigniew Janiszyn. W roku 1985 w Zakładzie utworzono Pracownię Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodno-Ściekowej, której kierownikiem została dr Danuta Leszczyńska, a od 1992 r. dr inż. Lesław Szymański.

Prowadzone w Katedrze badania z zakresu technologii przetwórstwa owoców koncentrują się na pozyskiwaniu, izolowaniu i analizowaniu właściwości

Pracownicy Katedry Technologii
Owoców, Warzyw i Zbóż

Od lewej stoją:
J. Oszmiański,

M. Narkiewicz-Jodko, Z. Gil

W kolejnych rzędach od lewej stoją:

Z. Karolini-Skaradzińska, L. Szymański,

E. Bucka, A. Kucharska, A. Czubaszek,

M. Bortkiewicz, B. Włodarska,

K. Siekańska, A. Nawirska-Olszańska,

R. Spychaj, A. Wojciechowicz,

M. Zmijewski, A. Mularczyk,

A. Sokół-Łętowska

(2011)

przeciwutleniających związków polifenolowych w surowcach oraz przetworach z owoców i warzyw.

Tematyka ta była realizowana w ramach grantów KBN dotyczących prób opracowania i zastosowania preparatów związków fenolowych wybranych owoców jako przeciwutleniaczy, kopigmentacji i stabilizacji barwników antocyjanowych oraz analiz aktywności przeciwutleniającej polifenoli i synergentów metodami kwantowo-mechanicznymi, a także w układach modelowych i w żywności. Badania nad flawonoidami owoców jagodowych kontynuowane były przez dr inż. Annę Bąkowską-Barczak w ramach 4-letniego stażu naukowego w Olds College School of Innovations w Kanadzie.

W Zakładzie Technologii Owoców i Warzyw prowadzone są badania nad doskonaleniem technologii otrzymywania soków owocowych zasobnych w bioflawonoidy. Badania nad odmianami jabłek i truskawek uprawianych w Polsce, pod względem zawartości bioflawonoidów oraz doskonalenia technologii otrzymywania produktów bogatych w aktywne związki, były realizowane w ramach 6. Programu Ramowego FLAVO (2004–2008).

Wynikiem prowadzonych badań jest ponad 200 oryginalnych prac twórczych w renomowanych czasopismach krajowych oraz zagranicznych, także 6 patentów. Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych zostali wyróżnieni nagrodami V Wydziału Polskiej Akademii Nauk (1998), Prezesa Rady Ministrów (2005) i Ministra Edukacji Narodowej (1998) oraz licznymi nagrodami rektora we Wrocławiu.

W Katedrze zatrudnieni są jeden profesor i siedmiu doktorów.

Zakład Technologii Zbóż

Powstał w 1970 r. początkowo jako Zespół, a potem Zakład w Instytucie Technologii Rolno-Spożywczej. Jego organizatorem był prof. dr hab. Antoni Biskupski, uznany specjalista z zakresu oceny jakości i wartości technologicznej ziarna zbóż chlebowych. Kierował on badaniami dotyczącymi oceny ziarna zbóż różnych odmian i z różnych warunków uprawy. W 1982 r. powstał samodzielny Zakład Technologii Zbóż, przekształcony w 1986 r. w Katedrę. Po śmierci jej kierownika prof. A. Biskupskiego, w 1988 r. p.o. kierownikiem Katedry do 1991 r. był doc. dr hab. Wiktor Obuchowski z Akademii Rolniczej w Poznaniu. W latach 1991–1993 Katedrą kierowała prof. dr hab. Małgorzata Narkiewicz-Jodko, specjalistka z zakresu przechowalnictwa i oceny zdrowotności ziarna zbóż. W latach 1993–2001 kierownikiem Katedry była prof. dr hab. Hanna Subda, specjalista z zakresu biochemii ziarna. W 2001 r. Katedrę przekształcono w Zakład w ramach nowo powstałej Katedry Technologii Owoców, Warzyw i Zbóż. Kierownikiem Zakładu został prof. dr hab. Zygmunt Gil.

Prowadzone w Katedrze badania z zakresu technologii zbóż dotyczą głównie oceny jakości ziarna pod względem jego zdrowotności i wartości technologicznej. Określany jest wpływ uwarunkowań genetycznych i czynników środowiskowych działających w uprawie i przechowywaniu ziarna różnych gatunków zbóż na jego jakość. Prowadzone są również prace nad otrzymaniem pieczywa i makaronów o podwyższonej wartości odżywczej poprzez wykorzystanie produktów ze zbóż niechlebowych oraz białka ziemniaczanego, maltodekstryn, błonnika różnego pochodzenia, skrobi opornej i inuliny. Od roku 2006 Zakład uczestniczy w badaniach zmierzających do opracowania założeń agrotechnicznych oraz możliwości wykorzystania pszenicy twardej hodowli polskiej do produkcji makaronów.

W Katedrze zatrudnieni są: jeden profesor, jeden doktor habilitowany oraz czterech doktorów.

KATEDRA TECHNOLOGII ROLNEJ I PRZECHOWALNICTWA

Jest najstarszą jednostką Wydziału. Jej początki sięgają 1891 r., gdy powstała wspomniana wcześniej Krajowa Szkoła Gorzelnicza w Dublanach, która została w 1919 r. przemianowana na Katedrę Technologii Rolniczej Wydziału Rolno-Lasowego Politechniki Lwowskiej. We Wrocławiu wiosną 1946 r. jako Katedra Technologii Rolniczej i Przetwórstwa Owoców i Warzyw znalazła się w pomieszczeniach po niemieckim Instytucie Technologii Rolnej i Biochemii. Organizatorem Katedry Technologii Rolnej był kierownik dublańskiej Katedry Technologii Rolniczej prof. dr hab. Aleksander Tychowski wybitny uczony z zakresu chemii i technologii skrobi oraz fermentacji etanolowej. Po jego śmierci, w 1962 r., kierownikiem Katedry został jego współpracownik i przyjaciel prof. dr Wilhelm Kamienobrodzki. Był uznanym specjalistą w zakresie technologii gorzelnictwa i suszarnictwa. Po jego śmierci Katedrą kierował w latach 1967–1970 prof. dr Karol Gerlicz, specjalista z zakresu przetwórstwa owoców i warzyw, ściśle związany z praktyką przemysłową, kładący wielki nacisk na aplikacyjne aspekty badań naukowych. W 1970 r., po śmierci prof. Gerlicza, Katedra kierowana była przez doc. dr hab. Gustawa Sobkowicza, aż do jej wejścia w strukturę Instytutu Technologii Rolno-Spożywczej. W instytucie Zespół, a potem Zakład Technologii Rolnej i Przechowalnictwa (z Pracownią Przetwórstwa Owoców i Warzyw), kierowany był nadal przez doc. Sobkowicza, specjalistę w dziedzinie cukrownictwa i technologii fermentacji alkoholowej.

W wyniku powołania kierunku kształcenia technologia żywności w Zakładzie Technologii Rolnej i Przechowalnictwa utworzono nowe zespoły naukowo-dydaktyczne: w 1972 r. – Zespół Mleczarstwa (kierownik – dr Andrzej Jacyk), w 1974 r. – Zespół Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych (kierownik – mgr inż. Jan Mielnik), w 1975 r. – Zespół Żywienia Człowieka (opiekun – doc. dr Mieczysław Urbanowicz z AR w Poznaniu), w 1976 r. – Zespół Projektowania Technologicznego (kierownik – mgr inż. Zbigniew Krawczyk).

W 1982 r. powołana została Katedra Technologii Rolnej i Przechowalnictwa, kierowana przez prof. dr hab. Gustawa Sobkowicza, z trzema zakładami: Technologii Fermentacji (kierownik – prof. G. Sobkowicz, a w latach 1990–2005 prof. Ewelina Dziuba, w latach 2005–2009 dr hab. Józef Błażewicz prof. nadzw., a obecnie dr inż. Joanna Kawa-Rygielska), Przechowalnictwa i Technologii Rolnej, zlikwidowany w 1992 r. (kierownik – doc. dr Jerzy Kiersnowski) i Technologii Węglowodanów (kierownik – do 2000 r. prof. dr hab. Waław Leszczyński, w latach 2000–2009 prof. Antoni Golachowski, a obecnie dr inż. Tomasz Zięba). W 1991 r. powołano dodatkowo Zakład Żywienia Człowieka (kierownik – do 2006 r. prof. Alicja Żechałko-Czajkowska, a obecnie prof. Jadwiga Biernat), a w 1992 r. Zakład Technologii Przetworów Ziemniaczanych (kierownik – do 2009 r. prof. Grażyna Lisińska,

Pracownicy Katedry Technologii Rolnej i Przechowalnictwa
W pierwszym rzędzie od lewej stoją:
J. Błażewicz, J. Kiersnowski, G. Lisińska,
K. Perdek, A. Tajner-Czopek
W kolejnych rzędach od lewej stoją:
A. Żechałko-Czajkowska, A. Kita,
A. Szafrńska, D. Pestkowska, A. Pęksa,
M. Jarych-Szysza;
M. Styczyńska, D. Figurska-Ciura,
E. Kolanko, J. Kawa-Rygielska,
E. Rytel, W. Drożdż, J. Wyka, H. Perdek,
J. Chmielewska, E. Duszczał,
B. Trzewik-Kwaśnica,
E. Tomaszewska-Ciosk,
M. Bronkowska, T. Boruczowski,
H. Boruczowska, W. Leszczyński,
A. Golachowski;
D. Orzeł, T. Zięba, B. Foszczyńska,
P. Zarychta, M. Kapelko, K. Łoźna,
K. Aniołowski, A. Zembold-Guła
(2011)

a obecnie dr hab. Agnieszka Kita). Po śmierci prof. G. Sobkowicza kierownikiem Katedry od 1990 do 2006 r. był prof. W. Leszczyński, w latach 2006–2009 prof. G. Lisińska, a obecnie funkcję tę pełni dr hab. J. Błazewicz. Badania naukowe Katedry, zgodnie ze 120-letnią tradycją, obejmują zagadnienia przemysłu fermentacyjnego oraz chemii i technologii skrobi i poszerzone są o technologię przemysłu ziemniaczanego i cukrownictwa oraz o tematykę żywienia człowieka.

Badania z zakresu technologii ziemniaka i skrobi obejmują prace nad wpływem różnych czynników działających w okresie wegetacji i przechowywania ziemniaka na jakość przetworów spożywczych i właściwości skrobi. Badaniami z zakresu technologii produkcji wyrobów smażonych z ziemniaka i oceny ich jakości kieruje prof. G. Lisińska. Dr hab. A. Pęksa prowadzi badania nad otrzymywaniem preparatów białka ziemniaczanego, a dr hab. A. Kita nad technologią tłuszczów roślinnych i produktów cukierniczych. Ocena właściwości skrobi, zwłaszcza ziemniaczanej, jej modyfikowanie metodami chemicznymi i fizycznymi, w tym przez ekstruzję, oraz uzyskiwanie preparatów prozdrowotnej skrobi odpornej jest przedmiotem badań z zakresu technologii i chemii skrobi, którymi kierują prof. W. Leszczyński i prof. A. Golachowski. Prof. W. Leszczyński jest inicjatorem i pierwszym organizatorem Szkół Skrobiowych oraz naukowych konferencji nt. ziemniaka. Prof. E. Dziuba kieruje pracami z zakresu technologii fermentacji, dotyczącymi procesów technologicznych produkcji etanolu pod obniżonym ciśnieniem, modyfikowania właściwości drożdży metodami inżynierii genetycznej oraz badaniem zachowania drożdży w ekstremalnych systemach fermentacji piwowarskiej. Była organizatorem lub współorganizatorem Szkół Technologii Fermentacji.

Inicjatorem badań z zakresu przechowalnictwa oraz słodownictwa i piwowarstwa w Katedrze był doc. dr J. Kiersnowski. Obecnie badaniami z zakresu słodownictwa i produkcji ekstraktów maltozowych kieruje dr hab. inż. J. Błazewicz, współorganizator Szkół Technologii Fermentacji.

Kierowane przez prof. J. Biernat badania z zakresu żywienia człowieka i toksykologii dotyczą sposobu odżywiania i stanu odżywienia różnych grup społecznych oraz wpływu różnych składników diety, w tym preparatów skrobi odpornej, na stan zdrowia zwierząt doświadczalnych.

Katedra organizuje ogólnopolskie cykliczne konferencje naukowe z zakresu ziemniaka oraz z cukiernictwa, a także jest współorganizatorem Szkół Technologii Fermentacji.

W Katedrze zatrudnionych jest czterech profesorów, trzech doktorów habilitowanych na stanowisku profesora nadzwyczajnego, jeden doktor habilitowany na stanowisku adiunkta i 18 doktorów.

KATEDRA TECHNOLOGII SUROWCÓW ZWIERZĘCYCH I ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ

Wywodzi się z powstałej w 1956 r. Pracowni Towaroznawstwa Surowców Zwierzęcych (kierownik – dr Marian Juny) w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt Wydziału Zootechnicznego. W 1966 r. przekształcona została w Katedrę Obrotu i Oceny Surowców Zwierzęcych (kierownik – prof. dr M. Juny). Zajmowano się w niej badaniem jakości zwierzęcych surowców jadalnych (mięso, w tym dziczyzna, drób i mleko) i niespożywczych (skóry, wełna). Profesor M. Juny był wybitnym znawcą zagadnień związanych z hodowlą owiec i zwierząt futerkowych oraz specjalistą z zakresu jakości surowców zwierzęcych i warunków ich obrotu. W 1970 r. Katedra weszła w skład Instytutu Technologii Rolno-Spożywczej, początkowo jako Zespół, a później Zakład Obrotu i Oceny Surowców Zwierzęcych, z kierownikiem prof. M. Juny.

W 1976 r. w Instytucie nastąpiło połączenie Zakładu Obrotu i Oceny Surowców Zwierzęcych z Pracownią Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych w Zakład Technologii Surowców Zwierzęcych, którego kierownictwo objął doc. dr hab. Zbigniew Duda. Zorganizował on badania z zakresu technologii mięsa, z uwzględnieniem najnowszych rozwiązań technologicznych. W 1982 r. z Zakładu tego powstała, kierowana przez prof. Z. Dudę, Katedra Technologii Surowców Zwierzęcych. W 1997 r. kierownikiem Katedry został prof. dr hab. Tadeusz Trziszka.

Do 2000 r. badania w Katedrze były ukierunkowane na trzy specjalizacje – technologia mięsa, technologia drobiu i jaj oraz technologia mleka.

Przedmiotem badań z zakresu technologii mięsa była ocena surowców rzeźnych, ich przechowywanie, zwłaszcza w temperaturze bliskiej krioskopowej, a także spożywcze wykorzystanie mniej cennych ubocznych surowców rzeźnych. Badania, uwzględniające ocenę wyróżników funkcjonalnych, skład chemiczny, a w szczególności budowę histologiczną surowców rzeźnych i produktów finalnych, toczyły się pod nadzorem naukowym prof. I. Górskiej. Ponadto, stosowano w przetwórstwie mięsa enzymy ze źródeł niekonwencjonalnych. Inne prace dotyczyły kształtowania jakości przetworów mięsnych poprzez optymalizację składu recepturowego i parametrów procesowych produkcji oraz ochrony mięsa i przetworów mięsnych poprzez zastosowanie powłok biodegradowalnych i bioaktywnych. W roku 1993 prof. dr hab. Zbigniew Duda włączony został w poczet członków zagranicznych Norweskiej Akademii Nauk i Literatury, otrzymał nagrodę – International Award of American Meat Association i został odznaczony Medalem im. Michała Oczapowskiego.

Badania z zakresu technologii drobiu i jaj obejmowały charakterystykę białek tkanki mięśniowej oraz białek jaj z ukierunkowaniem na oznaczanie i ocenę ich właściwości funkcjonalnych istotnych dla przetwórstwa. Ponadto, zasadniczym przedmiotem badań było opracowanie technologii izolacji białek z produktów ubocznych przemysłu drobiarskiego. Prowadzono rozległe badania nad rozdziałem bioaktywnych składników treści jaj z uwzględnieniem innowacyjnych technologii (aglomeracja, elektropasteryzacja, techniki membranowe, ekstrakcja itp.). Zespół technologii drobiu i jaj odniósł wiele sukcesów w zakresie patentowania i wdrożeń nowych technologii. Zespół ten był kierowany do 2004 r., tj. do przejścia na emeryturę, przez prof. T. Smolińską, a następnie przez prof. W. Kopcia.

Prace badawcze związane z technologią mleczarstwa koncentrowały się wokół poszukiwania, izolacji, oczyszczania i charakterystyki technologicznej enzymów hydrolitycznych, głównie pochodzenia bakteryjnego, koagulujących i proteolizujących białka. Realizowane są badania nad wykorzystaniem drożdży jako kultur wspomagających w technologii produkcji serów, a także ich enzymów proteolitycznych i lipolitycznych do otrzymywania przydatnych w mleczarstwie preparatów aromatyzujących. Zespołem kieruje do chwili obecnej prof. dr hab. Józefa Chrzanowska.

Od 2005 r. Katedra Technologii Surowców Zwierzęcych zmieniła nazwę na Katedra Technologii Surowców Zwierzęcych i Zarządzania Jakością.

Pracownicy Katedry Technologii Surowców Zwierzęcych (1995)

Tematyka badawcza dotyczy: jakości i bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego z uwzględnieniem technik utrwalania, systemów opakowań, procesów oksydacyjnych. Ważny obszar stanowią badania nad nowej generacji surowcem jajczarskim z uwzględnieniem jego wykorzystania do produkcji suplementów diety i preparatów biomedycznych, co jest realizowane w ramach Projektu z funduszy UE „Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (2007–2013) o akronimie OVOKURA kierowanego przez prof. T. Trziszkę.

Katedra współpracuje z licznymi jednostkami naukowymi w kraju, a także z uniwersytetami w Niemczech, Belgii, Holandii, Izraelu, Irlandii, USA, Hiszpanii, Kanadzie. Ważną działalnością Katedry jest aktywna współpraca z Wrocławskim Parkiem Technologicznym oraz z Klastrem NUTRIBIOMED, gdzie wspólnie wdrażane są nowoczesne technologie.

W Katedrze zatrudnionych jest siedmiu profesorów, siedmiu adiunktów, dwóch asystentów oraz 10 osób na stanowiskach administracyjno-technicznych. Ponadto w Katedrze w pracach naukowo-badawczych uczestniczy 16 doktorantów.

Pracownicy Katedry Technologii Surowców Zwierzęcych

W rządzie od lewej siedzą: G. Krasnowska, Z. Duda, I. Górka, T. Trziszka, T. Smolińska, W. Kopeć, J. Chrzanowska, T. Szymański

W rzędach od lewej stoją: A. Jarmoluk, M. Błaszczuk, A. Salejda, Ł. Bobak, A. Zimoch, M. Oziębłowski, M. Korzeniowska, H. Beń, T. Skiba, A. Szczepańska, W. Szachniewicz, M. Timer, A. Dąbrowska, M. Szoltyś, K. Drozdowska, M. Korzycki, A. Zambrowicz, A. Niedbalska, M. Kaźmierska (2011)

Członkowie Rady Wydziału z tytułem profesora

1940	Prof. dr hab. inż. Aleksander Tychowski †	1994	Prof. dr hab. Tadeusz Trziszka
1962	Prof. dr inż. Wilhelm Kamienobrodzki †	1995	Prof. dr hab. Hanna Subda
	Prof. dr inż. Marian Kocór †	1998	Prof. dr hab. Jan Oszmiański
1963	Prof. dr inż. Marian Juny †		Prof. dr hab. Małgorzata Narkiewicz-Jodko
1968	Prof. dr inż. Karol Gerlicz †		Prof. dr hab. Czesław Wawrzeńczyk
1971	Prof. dr hab. inż. Stanisław Mejer †	1999	Prof. dr hab. Alicja Żechałko-Czajkowska†
	Prof. dr hab. Jerzy Sobieszkański †	2001	Prof. dr hab. Maria Wojtatowicz
1977	Prof. dr hab. Antoni Biskupski †		Prof. dr hab. Józefa Chrzanowska
1978	Prof. dr hab. Antoni Siewiński†		Prof. dr hab. Ewelina Dziuba
1979	Prof. dr hab. inż. Zbigniew Duda		Prof. dr hab. Antoni Golachowski
1981	Prof. dr hab. inż. Gustaw Sobkowicz †		Prof. dr hab. Danuta Witkowska
1986	Prof. dr hab. Antoni Polanowski	2005	Prof. dr hab. Jadwiga Biernat
1987	Prof. dr hab. Wacław Leszczyński	2006	Prof. dr hab. Zygmunt Gil
	Prof. dr hab. Teresa Smolińska-Juny		Prof. dr hab. Waldemar Rymowicz.
1991	Prof. dr hab. Irena Górską	2009	Prof. dr hab. Wiesław Kopeć
1992	Prof. dr hab. Grażyna Lisińska		Prof. dr hab. Tadeusz Szymańko

Rada Wydziału Nauk o Żywności
 Od lewej stoją:
 T. Smolińska, M. Korzeniowska,
 A. Golachowski, D. Witkowska,
 E. Dziuba, W. Leszczyński, I. Górską
 W kolejnych rzędach stoją od lewej:
 A. Pęksa, G. Krasnowska, G. Lisińska,
 M. Robak, M. Wojtatowicz, A. Polanowski,
 T. Trziszka, J. Chrzanowska,
 M. Narkiewicz-Jodko, J. Biernat,
 J. Wyka, A. Rodziewicz,
 R. Stępniewicz, T. Szymańko,
 J. Górecka, Z. Gil, A. Kita, W. Rymowicz,
 J. Oszmiański, J. Błażewicz,
 L. Szymański, A. Jarmoluk, Ł. Szwed,
 M. Styczyńska, A. Szafrńska, W. Kopeć,
 M. Aniol, J. Chmielewska, E. Huszcza
 (2011)

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego

1994	Ewelina Dziuba		Grażyna Krasnowska
	Danuta Witkowska	2005	Józef Błazewicz
1995	Jadwiga Dmochowska-Gładysz		Zbigniew Garncarek
1996	Józefa Chrzanowska	2006	Jolanta Bryjak
	Antoni Golachowski		Andrzej Jarmoluk
1996	Zygmunt Gil		Anna Pęksa
1998	Waldemar Rymowicz		Agnieszka Kita
	Tadeusz Szmańko	2008	Jacek Bania
1999	Wiesław Kopeć		Marcin Filipecki
	Agnieszka Mironowicz		Ewa Duda-Zymańczyk
2000	Teresa Kołek	2009	Anna Jarosz-Wikołazka
2001	Anna Rodziewicz		Anna Czubaszek
2002	Eleonora Ledóchowska		Ewa Huszcza
	Waldemar Podgórski	2010	Teresa Krzyśko-Łupicka
	Janina Wołoszyn		Mirosław Anioł
2003	Małgorzata Robak		Joanna Wyka
2004	Wojciech Burza		

Rada Wydziału
w czasie uroczystego
absolutorium
studentów
(2000)

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora

- 1981 Maria Mielnik
Tadeusz Szmańko
- 1983 Lesław Szymański
Jan Oszmiański
Anna Rodziewicz
- 1984 Józefa Chrzanowska
Antoni Golachowski
Bronisława Osipowicz
- 1986 Bożena Draczyńska-Łusiak
Wiesław Kopeć
- 1987 Zygmunt Gil
- 1989 Barbara Froncek
Abdul Fateh Halim
- 1990 Józef Błażewicz
Elżbieta Kapłon
Tomisław Klonowski
Grażyna Krasnowska
Anna Pęksa
Waldemar Rymowicz
- 1991 Andrzej Jarmoluk
Stefan Kien
- 1992 Adib Faleh
- 1993 Teresa Krzyśko-Łupicka
Arkadiusz Popiel
- 1994 Anna Czubaszek
Zbigniew Janiszyn
Abdul Rahman Sammak
- 1995 Piotr Regiec
- 1996 Barbara Foszczyńska
Bogdan Jarosz
Janusz Rutkowski
- 1997 Ewa Brzezowska
Zbigniew Pietrasik
Anna Sokół-Łętowska
Violetta Szewczuk-Domowicz
- 1999 Elżbieta Gąsiorek
Joanna Kawa-Rygielska
Agnieszka Kita
Alicja Kucharska
Agnieszka Maj
Dagmara Orzeł
Agnieszka Tajner-Czopek
Aneta Widera
Barbara Żarowska
- 2000 Iwona Chełmecka
Joanna Chmielewska

Absolutorium (1988)

Absolutorium (2010)

	Sławomir Kosicki		Katarzyna Jurek
	Ewa Malczyk		Monika Soczyńska-Kordala
	Agnieszka Nawirska		Monika Żelazko
	Agnieszka Nicpoń		Jarosław Szczepański
	Maciej Oziębłowski		Xymena Połomska
	Marta Pasławska		Wojciech Barszczewski
	Izabela Towarnicka		Małgorzata Janczar
2001	Abdulkareem Al-Adhami		Radosław Spychaj
	Wioletta Drożdż		Michał Piegza
	Danuta Figurska-Ciura		Aleksander Łukanowski
	Wojciech Freitag		Anna Szpineter
	Anna Gdula		Dorota Lenart
	Stanisław Kalisz	2006	Witold Gładkowski
	Izabela Musiał		Ewa Zdybel
	Iwona Płomińska		Izabela Pawlaczyk
	Elżbieta Rytel		Beata Sobków
2002	Agnieszka Bartmańska		Ewa Dworecka
	Hanna Boruczkowska		Paweł Filipkowski
	Tomasz Boruczkowski		Anna Sapeta
	Agata Czajgucka		Anna Leszczyńska
	Waldemar Drymel	2007	Anna Chojnacka
	Anna Gawrońska		Małgorzata Brzezińska-Rodak
	Piotr Juszczyk		Daniel Borowiak
	Bogna Latacz		Monika Jarych-Szyska
	Anita Rywińska		Ewa Piotrowska
	Alina Świzdor		Magdalena Grudzińska
	Izabela Wojciechowska-Smardz		Wojciech Łaba
	Joanna Wyka		Małgorzata Kaźmierska
	Tomasz Zięba		Łukasz Bobak
	Mirosław Żmijewski		Tomasz Janeczko
2003	Monika Bronkowska		Edyta Kostrzewa-Susłow
	Wioletta Dzieszuk	2008	Jolanta Mikołajczak
	Grażyna Gołubowska		Katarzyna Staniaszek
	Joanna Harasym		Ewa Tomaszewska-Ciosek
	Aneta Jarosławska	2009	Małgorzata Smuga
	Beata Kalisz		Barbara Ratuś
	Wanda Mączka		Katarzyna Baranowska
	Anna Żołnierczyk		Ewa Walczak
2004	Anna Dąbrowska		Agnieszka Barnyk
	Małgorzata Krzywonos		Paweł Zarychta
	Anna Bąkowska		Agnieszka Mularczyk
	Marta Borek		Aleksandra Zambrowicz
	Dagmara Kisiela		Anna Gliszczyńska
	Małgorzata Korzeniowska	2010	Teresa Skiba
	Maria Szmigiel-Pieczewska		Daria Szymanowska
	Ewelina Węsierska		Anna Zimoch
	Marek Szoltyśik		Anna Salejda
	Roman Marcik		Małgorzata Kapelko
2005	Artur Gryszkin		

Wydział Przyrodniczo-Technologiczny

DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU PRZYRODNICZO-TECHNOLOGICZNEGO

Dziekani

1 VII 1945–31 I 1946

prof. dr hab. Tadeusz Konopiński

1 II 1946–1947

prof. dr hab. Bolesław Świętochowski

1947–1951

prof. dr hab. Stanisław Tołpa

1951–1954

prof. dr hab. Kazimierz Boratyński

1954–1956

doc. dr Stanisław Kowaliński

1956–1960

prof. dr hab. Antoni Wojtyśiak

Prodziekani

prof. dr hab. Zygmunt Golonka

prof. dr hab. Kazimierz Boratyński

prof. dr hab. Marian Lityński

z-ca prof. dr Julian Perkal

doc. dr Stanisław Kowaliński

doc. dr Natalia Balicka

prof. dr hab. Jan Ruszkowski

doc. dr Marian Kocór

doc. dr inż. Szymon Brej

prof. dr hab. Jan Ruszkowski

Tadeusz Konopiński

Bolesław Świętochowski

Antoni Wojtyśiak

Stanisław Kowaliński

Kazimierz Boratyński

Stanisław Tołpa

Aleksander Tychowski

1960–1962

prof. dr hab. Aleksander Tychowski

doc. dr inż. Szymon Brej
 doc. dr Marian Kocór
 doc. dr Stanisław Kowaliński

1962–1964

prof. dr hab. inż. Szymon Brej

doc. dr Natalia Balicka
 doc. dr inż. Adam Goos

1964–1968

prof. dr hab. Natalia Balicka

doc. dr hab. inż. Zygmunt Hryncewicz
 doc. dr hab. inż. Bronisław Jabłoński
 doc. dr hab. Stanisław Mejer

1968–1970

doc. dr hab. inż. Zygmunt Hryncewicz

doc. dr hab. inż. Bronisław Jabłoński
 doc. dr hab. Antoni Biskupski

Szymon Brej

1970–1975

doc. dr hab. Antoni Biskupski

doc. dr hab. Teodor Nietupski
 doc. dr hab. inż. Zofia Jasińska
 doc. dr hab. inż. Bronisław Giedrojc
 doc. dr hab. Irena Małunowicz

1975–1978

doc. dr hab. Teodor Nietupski

doc. dr hab. inż. Jan Ludwiczak
 doc. dr hab. inż. Henryk Skrabka
 doc. dr hab. Gustaw Sobkowicz
 doc. dr Mieczysław Drozd

Natalia Balicka

Zygmunt Hryncewicz

Antoni Biskupski

Teodor Nietupski

1978–1981

doc. dr hab. inż. Henryk Skrabka

doc. dr Mieczysław Drozd
 doc. dr hab. inż. Jan Ludwiczak
 doc. dr hab. Henryk Słowiński
 prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski

Henryk Skrabka

1981–1984

doc. dr hab. inż. Bronisław Jabłoński

doc. dr hab. Jan Aleksandrowski
 doc. dr hab. inż. Jerzy Drozd
 doc. dr hab. Adam Pałczyński
 prof. dr hab. Roman Krężel

1984–1987

doc. dr hab. Adam Pałczyński

doc. dr hab. Jan Aleksandrowski
 doc. dr hab. Adam Bogda
 doc. dr hab. inż. Maria Goos

1987–1993

prof. dr hab. inż. Jan Ludwiczak

doc. dr hab. Tadeusz Chodak
 doc. dr hab. inż. Maria Konieczna
 doc. dr hab. Janina Kuczera
 doc. dr Jan Cebrat
 doc. dr hab. inż. Michał Licznar
 doc. dr hab. inż. Józef Szlachta

Bronisław Jabłoński

1993–1996

prof. dr hab. inż. Józef Szlachta

prof. dr hab. inż. Jan Kaczmarek
 dr hab. inż. Włodzimierz Białczyk
 prof. dr hab. inż. Andrzej Kotecki

Józef Szlachta

Jan Ludwiczak

Adam Pałczyński

Andrzej Kotecki

1996–2002

prof. dr hab. inż. Andrzej Kotecki

dr hab. inż. Włodzimierz Białczyk
 prof. dr hab. inż. Jan Kaczmarek
 dr hab. inż. Urszula Prośba-Białczyk
 dr hab. inż. Barbara Kutkowska
 dr hab. inż. Marian Wiercioch, prof. nadzw.
 dr hab. Jan Matuła

Jan Matuła

2002–2005

dr hab. Jan Matuła

prof. dr hab. Zofia Spiak
 prof. dr hab. inż. Marian Wiercioch
 dr hab. inż. Barbara Kutkowska, prof. nadzw.
 dr hab. inż. Jarosław Kaszubkiewicz, prof. nadzw.

Danuta Parylak

2005–

prof. dr hab. Danuta Parylak

prof. dr hab. Zofia Spiak
 prof. dr hab. inż. Anna Karczewska
 dr hab. inż. Leszek Romański, prof. nadzw.
 dr hab. inż. Adam Szewczuk, prof. nadzw.
 prof. dr hab. inż. Urszula Prośba-Białczyk
 dr hab. inż. Józef Sowiński, prof. nadzw.

POWSTANIE I ROZWÓJ WYDZIAŁU W LATACH 1945–1951

Zygmunt Hryniewicz, Zofia Spiak

Organizacja nauki polskiej we Wrocławiu rozpoczęła się natychmiast po jego wyzwoleniu. Formalnie Uniwersytet Wrocławski i Politechnika Wrocławska zostały powołane dekretem Krajowej Rady Narodowej 24 sierpnia 1945 r. jako jedna uczelnia pod względem administracyjnym. Spośród sześciu Wydziałów Uniwersytetu dwa reprezentowały nauki rolnicze: Wydział Rolnictwa z Oddziałem Ogrodniczym i Wydział Medycyny Weterynaryjnej. Od początku uwzględniono zatem zapotrzebowanie regionu dolnośląskiego na kadry rolnicze z wyższym wykształceniem. Nawiązano również do tradycji historycznych, bowiem na niemieckim Uniwersytecie Wrocławskim od 1881 r. istniało Studium Rolnicze przy Wydziale Filozoficznym. Stanowiło ono w pewnym stopniu kontynuację kształcenia na Akademii Rolniczej w Prószkowie k. Opola (1847–1881).

Wśród uczonych przybywających do zniszczonego wojną Wrocławia, by podjąć trud tworzenia wrocławskiego ośrodka naukowego, nie zabrakło przedstawicieli nauk rolniczych. Przyjechali z różnych stron kraju; najwięcej pochodziło ze Lwowa.

Organizatorem i pierwszym dziekanem Wydziału Rolnictwa na Uniwersytecie Wrocławskim od 1 lipca 1945 r. był prof. dr hab. Tadeusz Konopiński, kierownik Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt. Do pierwszych organizatorów Wydziału należeli: adiunkt dr Stanisław Masior, starszy asystent Krystyna Stangenberg, młodszy asystent Paweł Sztefek, z-ca profesora Franciszek Goc i doc. dr Stanisław Tołpa.

Od 1 lutego 1946 r. funkcję dziekana Wydziału Rolnictwa przejął prof. dr Bolesław Świętochowski, będący równocześnie pracownikiem Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego. Już jesienią 1945 r. i w pierwszej połowie 1946 r. zorganizowano na Wydziale Rolnictwa cztery pierwsze katedry:

- Limnologii i Rybactwa, kierownik – prof. dr Marian Stangenberg;
- Uprawy Roli i Roślin, kierownik – prof. dr Bolesław Świętochowski;
- Botaniki Rolniczej, kierownik – doc. dr Stanisław Tołpa;
- Sadownictwa i Warzywnictwa, kierownik – z-ca prof. Franciszek Goc.

W miarę napływu kadry, wzrostu liczby studentów, postępu w odbudowie pomieszczeń dydaktycznych i pracowni naukowych powstawały dalsze katedry. W roku akademickim 1946/1947 na Wydziale było już trzech profesorów zwyczajnych, siedmiu nadzwyczajnych, jeden zastępca profesora, 17 adiunktów, 12 starszych asystentów, dziewięciu młodszych asystentów i dwóch demonstratorów. Umożliwiło to utworzenie ośmiu nowych katedr:

Budynki Katedry
Mechanizacji Rolnictwa
przy ul. Norwida

- Chemii Rolniczej, kierownik – prof. dr Kazimierz Boratyński;
- Genetyki i Hodowli Roślin, kierownik – prof. dr Tadeusz Ruebenbauer;
- Fitopatologii i Ochrony Roślin, kierownik – prof. dr Eugeniusz Ralski;
- Gleboznawstwa, kierownik – prof. dr Jan Tomaszewski;
- Uprawy Łąk i Roślin Pastewnych, kierownik – prof. dr Zygmunt Golonka;
- Melioracji i Inżynierii Rolnej, kierownik – prof. dr Stanisław Bac;
- Ekonomii i Polityki Rolnej, kierownik – prof. dr Władysław Tilgner;
- Technologii Rolej i Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego, kierownik – prof. dr Aleksander Tychowski.

W tym samym roku akademickim rozpoczął pracę Oddział Ogrodniczy z następującymi specjalizacjami:

- warzywnictwo gruntowe i inspektowe,
- sadownictwo i szkółkarstwo,
- kwiaciarstwo gruntowo-inspektowe i szklarniowe,
- hodowla roślin ogrodniczych.

Dwa pierwsze lata studiów na tym Oddziale były wspólne ze studiami rolniczymi, jedynie praktyki w majątkach uniwersyteckich organizowano osobno. Na roku III realizowano oddzielny program, a na IV wykonywano prace dyplomowe w ramach specjalizacji. Oddział rozwiązany został po 5 latach decyzją Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które argumentowało, że inne ośrodki akademickie w kraju kształcą dostateczną liczbę specjalistów ogrodnictwa z wyższym wykształceniem.

W latach 1948–1951, w miarę wzrostu liczbeności kadry naukowej i intensyfikacji procesu dydaktycznego oraz postępu w badaniach naukowych, pojawiły się nowe jednostki organizacyjne. W latach akademickich 1948/1949–1949/1950 utworzono sześć dalszych katedr:

- Zoologii Rolniczej i Entomologii Stosowanej, kierownik – z-ca prof. Jan Ruszkowski;
- Warzywnictwa, kierownik – prof. dr Marian Lityński;
- Maszynoznawstwa Rolniczego, kierownik – z-ca prof. inż. Zbislaw Martini;
- Szczegółowej Uprawy Roślin, kierownik – prof. dr Antoni Wojtysiak;
- Ogrodnictwa Ozdobnego, kierownik – z-ca prof. Jan Szendel;
- Miernictwa, kierownik – z-ca prof. Roman Hlibowicki.

Katedrę Ekonomiki Rolnej zaś przemianowano na Katedrę Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych – kierownik prof. dr Bohdan Kopeć.

Zgodnie z zapotrzebowaniem gospodarki rolniczej na specjalistów z zakresu melioracji utworzono w roku 1950 w ramach Wydziału Oddział Melioracji Rolnych, z którego w 1951 r. powstał samodzielny Wydział Melioracji Wodnych.

Na Wydziale Rolnictwa od początku brakowało katedr reprezentujących dyscypliny z zakresu chowu i hodowli zwierząt. Pod względem dydaktycznym przedmioty te prowadzone były przez profesorów z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Takie rozwiązanie nie było jednak w pełni zadowalające i na wniosek rektora Uniwersytetu prof. dr Stanisława Kulczyńskiego utworzono w 1950 r. Międzywydziałowy Instytut Hodowli Zwierząt, w skład którego weszły następujące katedry:

- Ogólnej Hodowli Zwierząt, kierownik – prof. dr Tadeusz Olbrycht;
- Limnologii i Rybactwa, kierownik – prof. dr Marian Stangenberg;
- Hodowli Małych Zwierząt, kierownik – prof. dr Mieczysław Cena;
- Żywienia Zwierząt, kierownik – prof. dr hab. Tadeusz Konopiński;
- Uprawy Łąk i Roślin Pastewnych, kierownik – prof. dr hab. Zygmunt Golonka.

Na wniosek kierowników katedr należących do Instytutu Hodowli Zwierząt powołano w 1951 r. Wydział Zootechniczny. Jego pracownicy od początku prowadzili zajęcia dydaktyczne na Wydziale Rolniczym w zakresie produkcji zwierzęcej.

Struktura organizacyjna co pewien czas ulegała mniej lub bardziej istotnym zmianom. Na przykład w 1948 r. Senat Uniwersytetu Wrocławskiego podjął decyzję o łączeniu katedr w większe jednostki – instytuty. Głównymi argumentami przy tworzeniu instytutów wydziałowych czy międzywydziałowych były: usprawnienie procesu dydaktycznego, a przede wszystkim uporządkowanie zakresu informacji między pokrewnymi przedmiotami, większa możliwość podejmowania badań interdyscyplinarnych, lepsze wykorzystanie aparatury naukowej i zasobów lokalowych.

W ostatnim roku przed powołaniem samodzielnej uczelni rolniczej (1951) utworzono na Wydziale Rolnictwa Podstawowy Instytut Produkcji Roślinnej pod kierownictwem prof. dr. Bolesława Świętochowskiego. W skład Instytutu weszło 10 katedr:

- Ogólnej Uprawy Roli i Roślin,
- Szczegółowej Uprawy Roślin,
- Chemii Rolnej,
- Gleboznawstwa,
- Hodowli Roślin i Nasiennictwa,
- Uprawy Łąk i Pastwisk,
- Melioracji i Inżynierii Rolnej,
- Botaniki Rolnej,
- Sadownictwa,
- Warzywnictwa.

Warunki lokalowe Wydziału w okresie działalności w ramach Uniwersytetu i Politechniki były wyjątkowo skromne. W 1945 r. Wydział Rolnictwa i Wydział Medycyny Weterynaryjnej rozpoczęły działalność w budynku po niemieckim Instytucie Rolniczym mieszczącym się przy ul. Norwida 25. Mieściło się tam sześć katedr (Uprawy Roli i Roślin, Sadownictwa i Warzywnictwa, Technologii Rolnej i Przetwórstwa Warzywno-Owocowego, Gleboznawstwa, Chemii Rolnej, Ekonomii i Polityki Rolniczej).

Katedrę Limnologii i Rybactwa umieszczono przy ul. Bartla 6, a w czasie remontu lokali przy ul. Cybulskiego 30 i 32, umieszczono przejściowo kilka katedr przy ul. B. Prusa 53 (Botaniki Rolniczej, Uprawy Łąk i Roślin Pastewnych, Genetyki i Hodowli Roślin, Fitopatologii i Ochrony Roślin). Katedry te przeniesiono w 1948 r. do wyremontowanych lokali. Tam też ulokowano nowo powstałą Katedrę Zoologii i Entomologii Stosowanej. Sytuacja lokalowa nieco się poprawiła, gdy uzyskano budynek przy ul. Cybulskiego 20, gdzie znalazły się katedry: Ogrodnictwa Ozdobnego, Ekonomiki Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych, Ekonomii Politycznej i Polityki Agrarnej. W tym też czasie rozpoczęto remont przydzielonego budynku przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 42 przeznaczonego dla projektowanego Wydziału Melioracji Wodnych.

Sprawność nauczania w pierwszych latach powojennych była stosunkowo mała. Młodzież przerywała studia z powodów materialnych lub przenosiła się na inne kierunki. Organizacja i program studiów wzorowały się na tych z okresu przedwojennego. Były to więc studia 4-letnie z obciążeniem tygodniowym 33–41 godzin na pierwszych 3 latach.

Na roku czwartym natomiast obowiązywało tylko 19 godzin zajęć w związku z pisaniem pracy magisterskiej. Pracę tę wykonywano na następujących specjalizacjach:

- uprawa roli i roślin,

Uroczystość jubileuszowa profesora
Tadeusza Konopińskiego
(1965)

- hodowla roślin i doświadczalnictwo,
- chemia rolna i gleboznawstwo,
- limnologia i rybactwo,
- hodowla zwierząt,
- technologia i przetwórstwo rolnicze,
- ekonomika rolnicza.

Studia ogrodnicze obejmowały 5 specjalizacji.

W 1947 r. zapoczątkowano dyskusję nad organizacją i programami studiów rolniczych w Polsce. Postulowano skrócenie okresu studiów zawodowych, co miaoby przyspieszyć uzupełnienie braków kadrowych w praktyce oraz zmianę treści nauczania stosownie do zachodzących przemian społecznych i politycznych w kraju. W roku akademickim 1949/1950 opracowano i wdrożono na I roku, a na Wydziale Rolniczym również na II roku, koncepcję studiów dwustopniowych. Od drugiego roku obowiązywała specjalizacja. Studenci mogli wybrać kierunki: agronomiczny, ogrodniczy, mechanizację rolnictwa oraz ochronę roślin.

W ramach I stopnia studiów trwających 3,5 roku obowiązywała 7-miesięczna,

kontrolowana praktyka zawodowa. Studia te kończyły się zaliczeniem przedmiotów i egzaminem końcowym z dyscyplin ustalonych programem studiów. Absolwenci uzyskiwali dyplom inżyniera rolnika przygotowanego do praktyki produkcyjnej. Istniała też możliwość kontynuowania studiów II stopnia. Studia II stopnia trwały łącznie z praktyką 1,5 roku. Kończyły się przedłożeniem pracy magisterskiej i komisyjnym egzaminem. Absolwenci uzyskiwali stopień magistra inżyniera rolnictwa.

Bardziej uzdolnieni, a zwłaszcza mający predyspozycje do pracy naukowo-badawczej, przyjmowani byli do pracy na uczelni lub w instytutach naukowych. Podczas reorganizacji studiów rolniczych wiele uwagi poświęcono sprawności nauczania. Wprowadzono również nowe przedmioty: ekonomię społeczną, ekonomię polityczną, zagadnienia Polski współczesnej i języki obce (rosyjski, angielski, francuski, niemiecki).

Kadra dydaktyczno-naukowa wykazywała duże zaangażowanie w doskonalenie warunków nauczania i podnoszenie jego poziomu. Ukazały się podręczniki i skrypty uznanych profesorów: B. Świętochowskiego, T. Tomaszewskiego, S. Baca, W. Tymrakiewicza, S. Tołpy, Z. Golonki, T. Konopińskiego, M. Stangenberga.

Braki w pomocach dydaktycznych uzupełniane były przez samych studentów prowadzących notatki z wykładów, które powielano i rozpowszechniano wśród koleżanek i kolegów.

Równoległe z działalnością dydaktyczną wzrastała aktywność naukowa. Od 1947 r. zaczęły ukazywać się coraz liczniejsze publikacje naukowe i popularnonaukowe informujące o specyfice warunków przyrodniczych Dolnego Śląska. Wskazywały one na konieczność dostosowania produkcji roślinnej i zwierzęcej do tych warunków.

Pracownicy Katedry Fitopatologii pierwsza z prawej siedzi S. Czaplinska, obok niej A. Szumińska, pierwsza z lewej stoi T. Toborek a obok niej prawdopodobnie H. Moron

Profesor Boleslaw Świętochowski w Chinach

Wybitni profesorowie, jak Bolesław Świętochowski, Jan Tomaszewski, Stanisław Tołpa, Zygmunt Golonka, Marian Stangerberg, Jan Ruszkowski, Tadeusz Konopiński, stworzyli we Wrocławiu szkoły naukowe znane w kraju i za granicą. Jako przykład można podać główne osiągnięcia poszczególnych szkół. Prof. Bolesław Świętochowski ze swoim licznym zespołem opracował i wprowadził do praktyki rolniczej „Polski system uprawy roli”, który do chwili obecnej nie stracił na znaczeniu.

Prof. Stanisław Tołpa zajął się badaniami torfów, które zaowocowały charakterystyką wszystkich złóż torfowych w Polsce i wyodrębnieniem z niektórych substancji aktywnych wykorzystywanych w profilaktyce zdrowotnej ludzi. Pod kierunkiem prof. Jana Tomaszewskiego wykonano barwną mapę gleb polskich w skali 1:10 000. Prof. Marian Stangerberg badał i opisywał między innymi skład chemiczny rzek i jezior, wskazując na niebezpieczeństwo wzrastającego ich zanieczyszczenia. Za osiągnięcia naukowe otrzymywali oni nagrody i wysokie odznaczenia. Nawiązywali współpracę z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi (w Anglii, Czechosłowacji, Jugosławii, Francji, USA, ZSRR). Byli organizatorami i współzałożycielami towarzystw naukowych, np. Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Stowarzyszenia Łąkarzy i innych.

Niektóre katedry miały od początku własne biblioteki, w których przeważały prace niemieckie, uratowane z okresu wojny i oblężenia miasta. W 1950 r. zaczęto tworzyć bibliotekę wydziałową. Na początku księgozbiór obejmował około 18 tys. woluminów. Poza zwartymi dziełami o charakterze naukowym gromadzono w bibliotece także prace dyplomowe, doktorskie i habilitacyjne.

Ćwiczenia
z fitopatologii

ROZWÓJ WYDZIAŁU W LATACH 1951–2011

Zygmunt Hryncewicz, Zofia Spiak

W 1951 r. Rada Ministrów na mocy rozporządzenia z 17 listopada powołała samodzielną Wyższą Szkołę Rolniczą (WSR) z dwoma wydziałami – Wydziałem Rolnictwa z Oddziałem Ogrodniczym i Oddziałem Melioracji Rolnych oraz z Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej.

Jeszcze przed ukazaniem się rozporządzenia Rady Ministrów, 2 sierpnia 1951 r., Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki poinformowało o decyzji utworzenia WSR i przesłało projekt organizacji całej Uczelni. Według niego struktura instytutów, zespołów katedr i katedr samodzielnych miała pozostać bez wskazywania przynależności tych jednostek do poszczególnych wydziałów. Projekt okazał się niedostosowany do warunków lokalnych, a łączenie katedr w zespoły czy instytuty nie miało merytorycznego uzasadnienia.

Wydział Rolnictwa opracował i przekazał do ministerstwa własny projekt struktury, według którego miały powstać: trzy instytuty, dwa zespoły katedr i pięć katedr samodzielnych. Jak zwykle w owych czasach władze ministerstwa lekceważąco traktowały inicjatywę oddolną i nie odpowiadały na propozycje. Senat, nie czekając na decyzję Ministra, polecił rozpocząć prace organizacyjne Uczelni, powołując zespół organizatorów i tworząc Biuro Organizacyjne pod kierunkiem prof. S. Tołpy, który został pierwszym rektorem Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Wśród ważniejszych decyzji organizacyjnych Ministra Szkół Wyższych i Nauki z lat 50. należy wymienić zniesienie z dniem 23 listopada 1951 r. Oddziału

Ogrodnictwa oraz przemianowanie Wydziału Rolnictwa na Wydział Rolny. W 1958 r. powrócono do tradycyjnej nazwy Wydział Rolniczy. Ponadto decyzją Ministra niektóre katedry (np. sadownictwa, ogrodnictwa ozdobnego) zostały zniesione, a w ich miejsce powołano nowe (np. chemii ogólnej, fizyki, statystyki matematycznej, podstaw marksizmu-leninizmu, studium języków obcych).

Zmiany nazw niektórych katedr dokonywano zwykle przy rozszerzaniu lub ograniczaniu ich funkcji. W 1951 r. z oddziałów Wydziału Rolnego utworzono także dwa wydziały: Melioracji Wodnych i Zootechniki.

Dokonane zmiany organizacyjne i pewna poprawa warunków lokalowych pozwoliły na ukształtowanie nowej struktury Wydziału, w skład którego wchodziły katedry:

Uroczystość otwarcia
Wyższej Szkoły Rolniczej
(1951)

- Botaniki, kierownik – prof. dr Stanisław Tołpa;
- Chemii Ogólnej, kierownik – z-ca prof. dr Marian Kocór;
- Chemii Rolnej, kierownik – prof. dr Kazimierz Boratyński;
- Ekonomii Politycznej, kierownik – z-ca prof. mgr Jerzy Mahl;
- Ekonomiki Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych, kierownik – z-ca prof. dr Bohdan Kopeć;
- Fizjologii Roślin, kierownik – z-ca prof. dr Stefan Gumiński;
- Fizyki, kierownik – z-ca prof. mgr Stanisław Przestalski;
- Gleboznawstwa, kierownik – prof. dr Jan Tomaszewski;
- Hodowli Roślin i Nasiennictwa, kierownik – prof. dr Tadeusz Ruebenbauer;
- Maszynoznawstwa Rolniczego, kierownik – z-ca prof. dr Zbislaw Martini;
- Mikrobiologii Rolnej, kierownik – z-ca prof. dr Natalia Balicka;
- Ochrony Roślin, kierownik – prof. dr Jan Ruszkowski;
- Ogólnej Uprawy Roli i Roślin, kierownik – prof. dr Bolesław Świętochowski;
- Ogrodnictwa, kierownik – prof. dr Marian Lityński;
- Polityki Agrarnej, kierownik – *vacat*;
- Podstaw Marksizmu-Leninizmu, kierownik – mgr Tadeusz Pawula;
- Statystyki Matematycznej, kierownik – z-ca prof. dr Julian Perkal (1953 r. – *vacat*);
- Szczegółowej Uprawy Roślin, kierownik – prof. dr Antoni Wojtysiak;
- Technologii Rolnej, kierownik – prof. dr Aleksander Tychowski;
- Uprawy Łąk i Pastwisk, kierownik – prof. dr Zygmunt Golonka;
- Zakład Języków Obcych (do 1953 r.).

Ta struktura organizacyjna, z niewielkimi zmianami, utrzymywała się do 1970 r. Do ważniejszych zmian dokonanych w tym czasie na wniosek Wydziału należy zaliczyć powołanie z dniem 1 września 1953 r. Sekcji Ochrony Roślin, którą rok później Ministerstwo przekształciło w Oddział Ochrony Roślin. Kształcenie specjalistów w tym kierunku trwało krótko, bowiem w styczniu 1964 r. Oddział został zlikwidowany. W związku z jego likwidacją nastąpiły zmiany zarówno w organizacji, jak i w nazewnictwie jednostek będących w jego składzie. W 1957 r. zlikwidowano również Katedrę Podstaw Marksizmu-Leninizmu. Katedrę Ekonomiki Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych przemianowano na Katedrę Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, Katedrę Maszynoznawstwa Rolniczego na Katedrę Mechanizacji Rolnictwa, która zaczęła kształcić studentów w tym kierunku. W roku akademickim 1971/1972 powołano specjalność ekonomika rolnictwa, na którą rekrutowano studentów na drugi rok studiów po pierwszym roku rolnictwa. W tym samym czasie utworzono Oddział Technologii Rolno-Spożywczej.

W latach 60. Wydział wzbogacił się pod względem lokalowym. Nowe pomieszczenia otrzymały Katedra Mechanizacji Rolnictwa (do 1959 r. jako Katedra Maszynoznawstwa Rolniczego) i organizujący się Instytut Gleboznawstwa, Chemii Rolniczej i Mikrobiologii Rolniczej.

W lipcu 1970 r. na podstawie zarządzenia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powołano następujące instytuty i katedry:

- Instytut Biologii Roślin i Biofizyki (dyrektor – prof. dr Stanisław Tołpa) z połączenia katedr: Botaniki, Fizjologii Roślin i Fizyki;
- Instytut Gleboznawstwa i Chemii Rolnej (dyrektor – prof. dr Kazimierz Boratyński) z połączenia katedr: Chemii Rolnej, Gleboznawstwa, Mikrobiologii Rolnej;
- Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa (prof. dr Bohdan Kopeć) z Katedry Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa;

Prof. Stanisław Tołpa
i dr Stanisław Kukla.
Badania terenowe. Lata 60.

- Instytut Hodowli Roślin i Nasiennictwa (dyrektor – doc. dr Władysław Lonc) z Katedry Hodowli Roślin i Nasiennictwa;
- Instytut Mechanizacji Rolnictwa (dyrektor – doc. dr Jan Bogdanowicz) z Katedry Mechanizacji Rolnictwa;
- Instytut Ochrony Roślin (dyrektor – prof. dr Wanda Truszkowska) z Katedry Entomologii, Fitopatologii i Techniki Ochrony Roślin;
- Instytut Technologii Rolno-Spożywczej (dyrektor – doc. dr Jerzy Sobieszczański) z Chemii Ogólnej, Obrotu i Oceny Surowców Zwierzęcych z Wydziałów Zootechnicznego i Technologii Rolnej;
- Instytut Uprawy Roli i Roślin (dyrektor – doc. dr Zygmunt Hryniewicz) z katedr: Ogólnej Uprawy Roli i Roślin, Ogrodnictwa, Szczegółowej Uprawy Roślin, Uprawy Łąk i Pastwisk.

Katedra Statystyki Matematycznej przeniesiona została na Wydział Melioracji Wodnych.

W marcu 1972 r. Instytut Technologii Rolno-Spożywczej przekształcono w dwa instytuty: Instytut Podstaw Chemii oraz Instytut Przechowalnictwa i Technologii Żywności. W roku akademickim 1973/1974 przemianowano Oddział Technologii Rolno-Spożywczej na Oddział Technologii Żywności.

W lutym 1974 r. nastąpiły kolejne zmiany w strukturze Wydziału. Na podstawie zarządzenia rektora powołano w większości Instytutów zakłady, które zarówno w nazwie, jak i w funkcji były prawie identyczne z katedrami, które weszły w skład poszczególnych instytutów. Ta zmiana strukturalna tylko częściowo satysfakcjonowała kadrę dydaktyczno-naukową. W 1982 r. zrobiono kolejny krok w dostosowaniu struktury do zadań dydaktycznych i naukowych. Zarządzeniem rektora powołano tzw. strukturę mieszaną Wydziału – utworzono dwa instytuty, każdy z 4 zakładami, 12 katedr i jeden samodzielny zakład:

- Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa (dyrektor – prof. dr hab. Teodor Nietupski) z zakładami:
 - Doradztwa Rolniczego (kierownik – prof. dr hab. Stanisław Dębowski);
 - Ekonomiki Rolnictwa i Polityki Agrarnej (kierownik – doc. dr hab. Franciszek Kapusta);
 - Rachunkowości Rolnej (kierownik – doc. dr hab. Jan Ludwiczak);
 - Zarządzania i Organizacji Gospodarstw Rolnych (kierownik – prof. dr hab. Teodor Nietupski)
- Instytut Mechanizacji Rolnictwa (kierownik – prof. dr hab. Jan Bogdanowicz), z zakładami:
 - Budowy Maszyn i Pojazdów Rolniczych (kierownik – doc. dr hab. Jan Aleksandrowski);
 - Eksploatacji Ciągników i Maszyn Rolniczych (kierownik – prof. dr hab. Jan Bogdanowicz);
 - Maszynoznawstwa i Techniki Ciepłej (kierownik – doc. dr hab. Eugeniusz Kamiński);
 - Mechanizacji Produkcji Zwierzęcej (kierownik – doc. dr hab. Mieczysław Drozd)
- Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin (kierownik – doc. dr hab. Jerzy Fabiszewski) z zakładami:
 - Botaniki (kierownik – doc. dr hab. Jerzy Fabiszewski);
 - Fizjologii Roślin (kierownik – doc. dr hab. Henryk Skrabka)
- Katedra Chemii Rolniczej (kierownik – doc. dr hab. Elżbieta Małysowa)
- Katedra Entomologii Rolniczej (kierownik – prof. dr hab. Czesław Kania)
- Katedra Fitopatologii (kierownik – prof. dr Wanda Truszkowska)
- Katedra Gleboznawstwa (kierownik – prof. dr hab. Bronisław Gedrojć)
- Katedra Hodowli Roślin i Nasiennictwa (kierownik – prof. dr hab. Władysław Lonc)

- Katedra Mikrobiologii Rolniczej (kierownik – prof. dr Natalia Balicka)
- Katedra Nauk Społecznych (kierownik – doc. dr Zenon Radziwolski)
- Katedra Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (kierownik – prof. dr hab. Bronisław Jabłoński)
- Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin (kierownik – prof. dr hab. Zygmunt Hryncewicz)
- Katedra Uprawy Łąk i Pastwisk (kierownik – doc. dr hab. Zygmunt Mikołajczak)
- Zakład Fizyki i Biofizyki (od 1983 r. – Katedra Fizyki i Biofizyki; kierownik – prof. dr hab. Stanisław Przestalski)
- Zakład Ogrodnictwa (kierownik – prof. dr hab. Eleonora Buczak; od 1991 r. – Katedra Ogrodnictwa; kierownik – prof. dr hab. Eugeniusz Kołota).

Taka struktura organizacyjna ulegała jeszcze niewielkim zmianom do 2000 r. W 1987 r. Katedra Gleboznawstwa została przekształcona w Instytut Gleboznawstwa i Ochrony Środowiska Rolniczego. W tym samym roku powołano Pracownię Biologii i Biochemii Torfu. W 1994 r. Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa stał się Katedrą o tej samej nazwie, a w roku 1998 Instytut Mechanizacji Rolnictwa przemianowano na Instytut Inżynierii Rolniczej.

W 2006 r. dziekanat oraz większość jednostek organizacyjnych Wydziału zostały przeniesione do nowo wybudowanego Centrum Dydaktyczno-Naukowego przy placu Grunwaldzkim, gdzie otrzymano dodatkowo dwie sale wykładowe, kilka sal ćwiczeniowych wyposażonych w nowoczesny sprzęt komputerowy oraz tematyczne laboratoria w poszczególnych jednostkach organizacyjnych.

W tym samym czasie rozpoczęto starania o rozbudowę Instytutu Inżynierii Rolniczej, które zostały pomyślnie zakończone, uruchomieniem w 2009 r. nowoczesnie wyposażonego Centrum Bioinżynierii.

Wdrożenie Systemu Bolońskiego zobowiązującego do dwustopniowego kształcenia studentów, uchwała Senatu określająca minimalny stan liczbowy kadry jednostek organizacyjnych, a także nowy sposób finansowania badań stały się podstawą do dalszej reorganizacji Wydziału. Celem tych zmian była chęć skupienia w poszczególnych jednostkach jak największej liczby osób prowadzących badania z tej samej dyscypliny bądź specjalności.

W pierwszej fazie reorganizacji, w 2000 r., połączono Katedrę Entomologii, Fitopatologii i Mikrobiologii Rolniczej i na tej bazie utworzono Katedrę Ochrony Roślin z funkcjonującymi w jej ramach trzema zakładami. W tym samym roku Zakład Fizjologii Roślin funkcjonujący w strukturze Katedry Botaniki i Fizjologii Roślin połączono z Katedrą Chemii Rolnej, tworząc Katedrę Żywności Roślin. Katedrę Botaniki przekształcono natomiast w Katedrę Botaniki i Ekologii Roślin. Następnie wychodząc naprzeciw potrzebom kształcenia studentów, a także konieczności dostosowania się do standardów światowych i europejskich, w 2007 r. Instytut Gleboznawstwa i Ochrony Środowiska Rolniczego przekształcono w Instytut Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska, w roku 2008 Katedrę Hodowli Roślin i Nasiennictwa w Katedrę Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa. W roku 2009 Katedra Ogólnej Uprawy Roli i Roślin zmieniła nazwę na Katedra Kształtowania Agroekosystemów, natomiast Katedra Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa została przekształcona w Katedrę Ekonomii i Zarządzania.

Uroczystość odznaczenia Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski z okazji jubileuszu 90-lecia urodzin profesora Stanisława Tolpy (od lewej: córka, żona, prof. S. Tolpa, prezydent Wrocławia Bogdan Zdrojewski, rektor prof. J. Kowalski)

Uchwałą Senatu z dnia 27 lutego 2009 r. dokonano zmiany historycznej nazwy Wydziału Rolniczego na Wydział Przyrodniczo-Technologiczny. Uzasadnieniem nowej nazwy Wydziału były zachodzące od wielu lat zmiany, zarówno w zakresie działalności badawczej, jak i dydaktycznej realizowanej na Wydziale, a także zmieniające się zewnętrzne uwarunkowania profilu kształcenia.

Biorąc pod uwagę wymogi kadrowe i spójność prowadzonych badań oraz dydaktyki, w 2010 r. doszło do kolejnej reorganizacji – Katedra Kształtowania Agroekosystemów po przyłączeniu do niej Katedry Łąkarstwa i Terenów Zieleni przyjęła nazwę Katedry Kształtowania Agroekosystemów i Terenów Zieleni, a Katedra Ekonomii i Zarządzania po połączeniu z Katedrą Nauk Humanistycznych spełniła wymogi stawiane instytutom i została przekształcona w Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych.

Na dzień 1 października 2010 r. w ramach Wydziału funkcjonują następujące jednostki:

- Instytut Inżynierii Rolniczej, dyrektor – dr hab. Józef Cież;
- Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych, dyrektor – prof. dr hab. Barbara Kutkowska;
- Instytut Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska, dyrektor – prof. dr hab. Jerzy Weber;
- Katedra Botaniki i Ekologii Roślin, kierownik – dr hab. Teresa Brej;
- Katedra Fizyki i Biofizyki, kierownik – prof. dr hab. Halina Kleszczyńska;
- Katedra Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa, kierownik – dr hab. Henryk Bujak, prof. nadzw;
- Katedra Kształtowania Agroekosystemów i Terenów Zieleni, kierownik – prof. dr hab. Leszek Kordas;
- Katedra Ochrony Roślin, kierownik – prof. dr hab. Michał Hurej;
- Katedra Ogrodnictwa, kierownik – prof. dr hab. Eugeniusz Kołota;
- Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin, kierownik – prof. dr hab. Andrzej Kotecki;
- Katedra Żywienia Roślin, kierownik – prof. dr hab. Zofia Spiak.

Ponadto na Wydziale funkcjonują jednostki pomocnicze do realizacji zadań badawczych i dydaktycznych – Wydziałowe Biuro Praktyk utworzone w roku 2006 oraz od roku 2010 Wydziałowe Biuro Obsługi Projektów Unijnych.

Stan kadry naukowo-dydaktycznej na Wydziale Rolniczym ulegał zmianom. Bezpośrednio po usamodzielnieniu się uczelni rolniczej (w roku 1951) przedstawiał się następująco: 19 profesorów (w tym: 3 profesorów zwyczajnych, 9 profesorów nadzwyczajnych, 7 zastępców profesorów), 25 adiunktów (w tym: 14 doktorów, 11 magistrów inżynierów), 22 starszych asystentów (w tym: 2 doktorów, 20 magistrów lub inżynierów), 10 asystentów (w tym: 5 magistrów, 5 studentów), 21 młodszych asystentów (w tym: 2 magistrów, 19 studentów), 15 zastępców asystenta (studenci).

Liczebność kadry w poszczególnych grupach stale się zmieniała. Mała wówczas, gdy pracownicy odchodzili do usamodzielniających się jednostek organizacyjnych (np. Wydział Melioracji Wodnych i Wydział

Budynek Centrum
Dydaktyczno-Naukowego
pl. Grunwaldzki 24a

Uroczystość nadania prof. Zygmuntowi Hryncewiczowi tytułu doktora *honoris causa* Akademii Rolniczej w Poznaniu (1991)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Januszowi Hamanowicz, dyplom wręcza promotor prof. Jan Bogdanowicz (1994)

Zootechniczny) lub też do innych ośrodków naukowych w kraju (np. prof. T. Ruebenbauer do Krakowa, prof. M. Lityński do Szczecina, prof. W. Niewiadomski do Olsztyna).

Po 7 latach funkcjonowania Wydziału w ramach WSR liczba samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych zwiększyła się o 10 osób, adiunktów o 8 osób, starszych asystentów o 13 osób, asystentów o 14 osób. Zlikwidowano stanowiska młodszych asystentów oraz zastępców asystentów.

Wśród kadry wciąż dominującą grupę stanowili profesorowie, którzy tworzyli naukę rolniczą we Wrocławiu: prof. B. Świętochowski, prof. J. Tomaszewski, prof. S. Tołpa, prof. Z. Golonka, prof. K. Boratyński, prof. A. Tychowski, prof. W. Tymrakiewicz. Niektórzy profesorowie pionierzy przeszli w latach 60. na emeryturę. Na ich miejsce weszło nowe, młode pokolenie. Byli to przeważnie docenci, którzy ukończyli studia i uzyskali stopnie naukowe na macierzystym Wydziale. Można tu wymienić doc. dr. S. Kowalińskiego (gleboznawca), doc. dr. J. Ruszkowską (entomolog), doc. dr. W. Lidtkego (łąkarz). Rozwój młodej kadry, a więc zdobywanie stopni doktora i doktora habilitowanego, był bardzo powolny. Tempo rozwoju kadry naukowej wyraźnie wzrosło w latach 60. Pokolenie, które studiowało we Wrocławiu, uzyskiwało w tym czasie samodzielne stanowiska naukowe. Nominacje na stanowisko docenta w drugiej połowie lat 60. uzyskali: doc. dr hab. B. Jabłoński, doc. dr hab. Z. Hryncewicz, doc. dr hab. S. Przystalski, doc. dr hab. J. Borkowski, doc. dr hab. M. Drozd, doc. dr hab. Z. Jasińska, doc. dr J. Kiersnowski, doc. dr J. Sekuła, doc. dr hab. G. Sobkowicz. Aktywność w rozwoju naukowym nie osłabła pomimo niekorzystnego zjawiska, jakim było przyznawanie stopnia i stanowiska docenta niektórym osobom bez habilitacji.

Największa liczba nauczycieli akademickich była w 1977 r. przed usamodzielnieniem się Wydziału Technologii Żywności. Na ogólną liczbę 261 nauczycieli akademickich przypadało 5 profesorów zwyczajnych, 13 nadzwyczajnych, 36 docentów

Stan kadry (dane ze Sprawozdania
Dziekana za rok 2010

Wyszczególnienie	Rok akademicki	
	1999/2000	2009/2010
Profesorowie tytularni	21	29
Profesorowie AR/UP	10	26
Docenci	3	–
Doktorzy habilitowani	15	14
Pracownicy samodzielni – razem	49	69
Adiunkci	123	107
Asystenci	12	12
Wykładowcy	14	16
Nauczyciele akademicki – razem	198	204

i 90 adiunktów. Na przełomie lat 80. i 90. pogorszyła się sytuacja finansowa uczelni i zaznaczyła się tendencja spadkowa w liczbie zatrudnionych nauczycieli akademickich, zwłaszcza w grupie młodszych pracowników.

W 2000 r. na Wydziale pracowało łącznie 198 nauczycieli akademickich, w tym 49 pracowników samodzielnych oraz 21 profesorów tytularnych. Najliczniejszą grupą byli adiunkci, którzy stanowili 62% ogólnej liczby nauczycieli akademickich.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat, mimo kilkakrotnego zwiększenia liczby studentów, ogólna liczba nauczycieli akademickich pozostawała na zbliżonym poziomie, jednak zdecydowanie wzrosła liczba pracowników samodzielnych. Aktualnie pracownicy z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego stanowią 35%, a adiunkci stanowią już jedynie około 50% ogólnej liczby nauczycieli akademickich.

W latach 1951–2010 Rada Wydziału nadała 638 osobom stopień naukowy doktora oraz 169 doktora habilitowanego. Jednocześnie 86 pracownikom Wydziału zostały nadane tytuły naukowe profesora.

Na wnioski Rady Wydziału Senat Uczelni przyznał w tym okresie piętnastu uczonym tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Przyrodniczego oraz jeden tytuł „Profesor Honorowy Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”. Wśród uhonorowanych najwyższą godnością akademicką znaleźli się: prof. Arkadiusz Musierowicz z Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (1965), prof. Tadeusz Ruebenbauer z Akademii Rolniczej w Krakowie (1980) oraz prof. Antal Acs z Uniwersytetu Rolniczego w Debreczynie (1980),

Prof. Klaus Ulrich Heyland z Uniwersytetu w Bonn podczas uroczystości nadania tytułu doktora *honoris causa* (1991)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Stanisławowi Przesławskiemu (2001)

Prof. Teofil Mazur z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie otrzymuje tytuł doktora *honoris causa* (2002)

Günter Verheugen Komisarz Unii Europejskiej ds. Rozszerzenia podczas uroczystości nadania tytułu doktora *honoris causa* (2003)

Prof. Zofia Jasińska otrzymuje tytuł doktora *honoris causa* (2005)

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Jerzemu Fabiszewskiemu (2006)

prof. Witold Niewiadomski z Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (1982), prof. Stanisław Tołpa (1985) i prof. Kazimierz Boratyński (1986) z Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a także prof. Klaus Ulrich Heyland z Uniwersytetu w Bonn (1991), prof. Zygmunt Hryncewicz (1995) i prof. Stanisław Przestalski (2001) z Akademii Rolniczej we Wrocławiu, oraz prof. Teofil Mazur z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (2002), Günter Verheugen Komisarz Unii Europejskiej ds. Rozszerzenia (2003), prof. Zofia Jasińska (2005) i prof. Jerzy Fabiszewski (2006) z Akademii Rolniczej we Wrocławiu, prof. Rudolf Michałek z Akademii Rolniczej w Krakowie (2007) oraz prof. Yona Chen z Hebrajskiego Uniwersytetu w Jerozolimie (2008). W 2003 r. na wniosek Rady Wydziału dr. Christianowi Schifferowi nadano tytuł „Profesor Honorowy UP we Wrocławiu”. Spośród pracowników Wydziału uhonorowanych przez inne uczelnie zostało pięciu profesorów – doktorat *honoris causa* otrzymali prof. dr hab. Bolesław Świętochowski (dwukrotnie), prof. dr hab. Kazimierz Boratyński i prof. dr hab. Zygmunt Hrynciewicz, a profesorem honorowym Kostanai Social-Technical University w Kazachstanie został dr hab. Józef Sowiński, prof. nadzw.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Po utworzeniu Wyższej Szkoły Rolniczej kontynuowano model kształcenia studentów realizowany na Wydziale Rolnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego od 1949 r. Był to system dwustopniowy – inżynierski i magisterski. Mimo niekorzystnych warunków materialnych Uczelni pracownicy wkładali wiele wysiłku, by utrzymać odpowiedni poziom nauczania. Ministerstwo nakładało jednak coraz większe obowiązki, wprowadzając obligatoryjnie nowe przedmioty. W pierwszej połowie lat 50. doszło do ponad 40-godzinnego obciążenia tygodniowego studentów. Taka sytuacja nie mobilizowała młodzieży do poszerzenia wiedzy. Także

Profesorowie i absolwenci
Wydziału Rolniczego 1963–1968

sytuacja polityczna i ekonomiczna w kraju nie zachęcała do lepszej nauki w szkołach średnich, co powodowało, że kandydaci na studia byli słabiej przygotowani, a ich liczba malała.

Wydział postulował konieczność zmian w dydaktyce, a szczególnie domagał się zmniejszenia obciążenia studentów. Ministerstwo zareagowało na to przedłużeniem studiów inżynierskich z 3,5 roku do 4 lat.

Wydarzenia polityczne w 1956 r. wniosły wiele zmian w pracach i organizacji Wydziału. Zniesiono wówczas katedry o zabarwieniu ideologicznym i politycznym. Władze Wydziału nie były już mianowane, ale wybierane przez samodzielnych pracowników nauki. Katedrę uznano za podstawową komórkę organizacyjną.

Liczba kandydatów na Wydział Rolniczy w drugiej połowie lat 50. utrzymywała się wciąż na niskim poziomie. Z powodu coraz słabszej rekrutacji młodzieży na studia rolnicze zawieszono w 1958 r. przyjęcia na Wydział Zootechniczny. W związku z tym obowiązki organizacji studiów przejął Wydział Rolniczy. Rada Wydziału Rolniczego z przedstawicielami Wydziału Zootechnicznego ustaliła, że prowadzone będą 4 kierunki specjalizacji magisterskich:

- produkcja roślinna,
- produkcja zwierzęca,
- ochrona roślin,
- ekonomika rolnictwa.

Ministerstwo poleciło uczelniom rolniczym opracowanie i wprowadzenie do dydaktyki nowego planu studiów, który dałby możliwość dobrego przygotowania wysoko kwalifikowanej kadry na kierownicze stanowiska w Państwowych Gospodarstwach Rolnych, Rolniczych Spółdzielniach Produkcyjnych, w służbie doradczej itp. Celem tego było, aby absolwenci opanowali wiedzę dotyczącą całokształtu produkcji rolniczej, opartą na znajomości przyrodniczych podstaw. Od 1958 r. w nowym planie studiów rolniczych procentowy udział poszczególnych grup przedmiotów kształtował się następująco:

- ogólnokształcące i poznawcze – 7,8%,
- podstawowe i ogólnokierunkowe – 45,4%,
- zawodowe i specjalizacyjne – 46,8%.

W stosunku do poprzedniego planu zwiększono udział przedmiotów dających solidną wiedzę przyrodniczą, kosztem przedmiotów zawodowych. Główną troską w dydaktyce było poprawienie sprawności nauczania, bowiem w latach 1956–1961 studia kończyło w terminie tylko 36–49% studentów. Przyczyny takiego stanu rzeczy upatrywano w niskim poziomie nauczania w szkołach średnich.

W 1965 r. decyzją Ministerstwa na wydziałach rolniczych zostały wprowadzone studia dwustopniowe: inżynierskie – 4-letnie i magisterskie 5-letnie. Zróżnicowanie programów nauczania zwane bifurkacją rozpoczynało się od III lub IV roku. Studia inżynierskie kończyły się egzaminem, którego nie zdawali magistranci rozpoczynający przygotowanie pracy magisterskiej. Zainteresowanie studiami rolniczymi wzrosło w latach 60., zwłaszcza w drugiej ich połowie. W 1961 r. studiowało na Wydziale Rolniczym 397 osób, a w roku 1966 – 637 osób. Wynikało to ze zwiększonego zainteresowania produkcją rolniczą; ponadto na studia zgłaszała się młodzież z wyżu demograficznego.

Uruchomiono zatem na Wydziale Rolniczym dwa nowe kierunki:

- mechanizacja rolnictwa (1967),
 - technologia żywności (1973)
- oraz 1 specjalizację:
- ekonomikę rolnictwa (1972).

Sady w Rolniczym Zakładzie
Doświadczalnym

Sad w Samotworze

Poletka doświadczalne z miskantem olbrzymim w Pawłowicach (2006)

Hala wegetacyjna w RZD Swojec (2002)

W latach 70. szybko wzrastał limit przyjęć na wszystkie kierunki Wydziału Rolniczego (np. z 210 w 1970 r. do 410 w 1977 r.). Chętnych na te studia było 3–4 razy więcej.

W 1970 r. zniesiono praktykę semestralną na rzecz poszerzenia niektórych przedmiotów (dydaktyka zwiększyła się o 100 godz.), ale efekt tego był mierny, bowiem skrócono czas trwania letnich semestrów do 14 tygodni.

W procesie kształcenia poszukiwano stale skutecznych sposobów dobrego przygotowania inżynierów i magistrów rolnictwa do pełnienia kierowniczych funkcji w przedsiębiorstwach i różnych instytucjach obsługujących tę dziedzinę gospodarki. W 1973 r. przywrócono znowu jednolite studia magisterskie, ale czas ich trwania skrócono o 1 semestr, czyli do 4,5 roku.

W latach 80. zainteresowanie studiami rolniczymi malało. Wzrosło zaś bardzo wyraźnie w roku 1991, gdy zaczęto przyjmować na kierunek rolniczy bez egzaminu, a na podstawie konkursu świadectw maturalnych. Ponadto uruchomiano sukcesywnie nowe kierunki studiów: w 1994 r. – ochronę środowiska, w 1999 r. – zarządzanie i marketing, w 2001 r. – ogrodnictwo, w 2005 r. – ekonomię, a w roku 2010 – zarządzanie i inżynierię produkcji.

W roku 2002 zgodnie z przyjętym kształceniem w systemie bolońskim na Wydziale wdrożono nauczanie w systemie dwustopniowym: 7-semesterne studia I stopnia oraz 3-semesterne studia II stopnia. Na studiach niestacjonarnych czas kształcenia wynosi odpowiednio 8 semestrów w odniesieniu do studiów I stopnia i 3 semestry w przypadku studiów II stopnia.

Na kierunku ekonomia, na którym absolwenci studiów I stopnia uzyskują tytuł zawodowy licencjata – okres kształcenia trwa 6 semestrów, a II stopnia, po którym uzyskują tytuł zawodowy magistra – 4 semestry. Okres kształcenia na tym kierunku jest jednakowy dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

W 2009 r. Wydział wystąpił z inicjatywą powołania szóstego kierunku – zarządzanie i inżynieria produkcji. Finansowanie nowego kierunku odbywa się ze środków UE.

W 2010 r. na Wydziale kształciło się prawie 3 000 studentów (łącznie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) na 6 kierunkach:

- rolnictwo – studia I i II stopnia ze specjalnościami agronomia i agroturystyka,

- ochrona środowiska – studia I i II stopnia ze specjalnościami ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych, ekologia i ochrona wód,
- technika rolnicza i leśna – studia I i II stopnia ze specjalnościami technika rolnicza i inżynieria rolno-spożywcza,
- ogrodnictwo – studia I i II stopnia ze specjalnościami produkcja ogrodnicza i kształtowanie terenów zieleni,
- ekonomia – studia I i II stopnia ze specjalnością ekonomika gospodarki żywnościowej,
- zarządzanie i inżynieria produkcji – studia I stopnia ze specjalnościami inżynieria produkcji rolniczej oraz zarządzanie i organizacja produkcji.

Zgodnie z Procesem Bolońskim Wydział realizuje również III poziom kształcenia – studia doktoranckie.

Ten stopień kształcenia kadry naukowej rozpoczął się na Wydziale Rolniczym już w 1956 r. Był to początkowo system kształcenia narzucony odgórnie przez Ministerstwo jako aspirantura przygotowująca do uzyskania stopnia kandydata nauk. Formę tę przyjęto w polskich warunkach niechętnie. Ustawa z 5 listopada 1958 r. przywróciła stopień doktora. To spowodowało, że pojawiły się propozycje tworzenia studiów doktoranckich jako alternatywnego sposobu uzupełnienia kadry naukowej na uczelniach i w instytutach resortowych. Na Wydziale Rolniczym prowadzone były studia doktoranckie z zakresu polowej produkcji roślinnej, w których brały udział katedry: Ogólnej Uprawy Roli i Roślin, Szczegółowej Uprawy Roślin i Chemii Rolniczej.

W 1994 r. Rada Wydziału powołała stacjonarne i niestacjonarne zaoczne studia doktoranckie, na których w 2000 r. kształciło się 58 doktorantów.

Od roku 2001 na Wydziale funkcjonują wyłącznie stacjonarne studia doktoranckie, na które do 2010 r. przyjęto 127 osób, przy czym z zakresu agronomii 98 osób, a inżynierii rolniczej 24 osoby. W roku 2008 Rada Wydziału uzyskała zgodę na nadawanie stopnia naukowego doktora w zakresie ogrodnictwa i od tej pory w tym zakresie kształci się 5 osób.

STUDIA NIESTACJONARNE (ZAOCZNE)

Zaoczne studia rolnicze powołano początkowo przy Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w 1951 r., a organizacja studiów zaocznych na innych uczelniach rolniczych była podporządkowana SGGW. Pierwszych studentów na studia zaoczne przyjęto w 1952 r. Były to osoby wytypowane przez instytucje i przedsiębiorstwa rolnicze. Kandydaci musieli mieć maturę i staż produkcyjny związany z rolnictwem. Studia poprzedzone były kursem wprowadzającym i trwały 4,5 roku.

Po rozwiązaniu centralnego studium przy SGGW uczelnie organizowały i prowadziły te studia samodzielnie. Wraz ze wzrostem liczby kandydatów na ten rodzaj kształcenia pojawiły się we Wrocławiu trudności lokalowe. Z inicjatywą przyszedł władze województwa zielonogórskiego, udostępniając bazę lokalową w Toporowie koło Zielonej Góry. Ten punkt konsultacyjny został otwarty w 1962 r. i istniał do roku 1985. W 1960 r. studia zaoczne zostały rozszerzone o studia magisterskie uzupełniające dla absolwentów inżynierskich zaocznych studiów zawodowych.

Zainteresowanie studiami zaocznymi wciąż rosło i w latach 60., a także w połowie 70. liczba studentów wynosiła 1 339 osób i przewyższała liczbę studentów stacjonarnych. Ze względu na trudności lokalowe w 1970 r. przeniesiono studia zaoczne z uczelni do Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Partynicach. W końcu lat 70. zdecydowano o przeniesieniu punktu konsultacyjnego z Partynic do Łosiowa w woj. opolskim, a organizacji i finansowania podjęła się Wojewódzka Rada Narodowa w Opolu.

W 1975 r. z inicjatywy Ministra Rolnictwa utworzono eksperymentalne studium stacjonarno-zaoczne przy Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego (WODR) w Partynicach, przeznaczone przede wszystkim dla absolwentów techników rolniczych legitymujących się co najmniej 5-letnią praktyką rolniczą. Realizowano je następująco: w semestrze zimowym odbywały się 3 zjazdy po 3 tygodnie każdy, a w letnim 5-dniowe zjazdy raz w miesiącu. Kurs inżynierski trwał 3 lata, a magisterski – 4. Po kilku latach stwierdzono, że takie studia należy rozwiązać z powodu obniżenia poziomu kształcenia. Od połowy lat 70. malało zainteresowanie studiami zaocznymi. Poszukiwano więc sposobów uatrakcyjnienia tej formy studiowania. Zmieniono na przykład system rekrutacji, przyjmując kandydatów bez egzaminu na semestr wprowadzający. W 1976 r. skrócono studia zaoczne o 1 semestr. Wyniki tych poczynań nie przyniosły dobrych efektów. Wielu studentów przerywało studia już po pierwszym zjeździe. W roku 1979 zrezygnowano z semestru wprowadzającego i przywrócono egzamin wstępny oraz kurs przygotowawczy. W związku ze zmniejszaniem się zainteresowania studiami zaocznymi w latach 80. wstrzymano nabór kandydatów w punkcie konsultacyjnym w Toporowie.

W 1991 r. zlikwidowano również punkt konsultacyjny w Łosiowie.

W latach 90. mimo wprowadzenia opłat za studia zaoczne, zainteresowanie tą formą nauki wzrosło. W związku z tym, w ostatnim dziesięcioleciu oprócz nauczania studentów we Wrocławiu Wydział kształcił studentów w pięciu punktach zamiejscowych: w Lututowie, Chróstniku, Bożkowie, Szprotawie, Grabonogu i Głubczycach.

Pierwszy zamiejscowy punkt kształcenia powstał w 1995 r. przy Zespole Szkół Rolniczych w Chróstniku, gdzie uruchomiono stacjonarne studia na kierunku ochrona środowiska. Studenci tego kierunku kształcili się tam 2 semestry, a następnie kontynuowali naukę we Wrocławiu. Studia w tym systemie trwały 11 lat, a o ich zamknięciu w 2006 r. zdecydowało coraz mniejsze zainteresowanie kandydatów, wysokie koszty kształcenia oraz konkurencyjne oferty ze strony innych uczelni. W latach 1998–2008 funkcjonował również zamiejscowy punkt kształcenia przy Zespole Szkół Rolniczych w Lututowie, gdzie prowadzone były studia w systemie niestacjonarnym na kierunkach zarządzanie i marketing oraz rolnictwo. Po dwóch latach studiów w ośrodku zamiejscowym tamtejsi studenci kontynuowali naukę we Wrocławiu. Przez cały okres funkcjonowania punktu zamiejscowego w Lututowie pełnomocnikiem dziekana Wydziału była dr inż. Bożena Rabikowska.

W latach 1999–2007 Wydział prowadził również kształcenie w systemie studiów niestacjonarnych na kierunku zarządzanie i marketing w zamiejscowym punkcie przy Zespole Szkół Rolniczych w Bożkowie, gdzie podobnie jak w Lututowie studenci po dwóch latach studiów przechodzili na ten sam kierunek studiów we Wrocławiu.

W latach 2000–2003 prowadzono w Szprotawie studia zaoczne na kierunku rolnictwo i zootechnika.

Również w 2002 r. powstał zamiejscowy punkt kształcenia przy Zespole Szkół Rolniczych w Grabonogu, gdzie w systemie niestacjonarnym przez 5 lat (do 2007 r.) pierwsze dwa lata studiów realizowali studenci kierunku rolnictwo.

W latach 2001–2003 Wydział prowadził też kształcenie niestacjonarne na kierunku technika rolnicza i leśna w zamiejscowym punkcie w Głubczycach.

STUDIA PODYPLOMOWE

Pierwsze studia podyplomowe na Wydziale Rolniczym uruchomiono w roku akademickim 1967/1968. Trwały one zwykle 2 semestry w trybie niestacjonarnym i obejmowały zajęcia z ekonomiki i mechanizacji rolnictwa.

W latach 1975–1976 zorganizowano 5 kursów podyplomowych z zakresu: mechanizacji rolnictwa, doradztwa rolniczego, ekonomiki i organizacji przedsiębiorstw rolnych, gleboznawstwa melioracyjnego, ochrony roślin, organizacji i ekonomiki usług w rolnictwie. W latach 80. zmalało zainteresowanie tą formą doksztalcania absolwentów. Jedynie w latach 1992–1993 odbył się kurs podyplomowy dla oficerów Wojska Polskiego z zakresu ochrony i kształtowania środowiska.

W ostatnim dziesięcioleciu na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym przy udziale Centrum Kształcenia Ustawicznego realizowane były następujące studia podyplomowe:

- Zarządzanie projektami europejskimi – pozyskiwanie środków finansowych na rozwój małych miast i obszarów wiejskich, I i II edycja;
- Fundusze Unii Europejskiej, pozyskiwanie środków, zarządzanie projektami.

Obecnie realizowana jest czwarta edycja tych studiów oraz nowe studia podyplomowe z zakresu „Odnawialne źródła energii – zasoby oraz możliwości wykorzystania”.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA

Od 1951 r. na Wydziale Rolniczym aktywnie rozwijała się działalność naukowo-badawcza. Funkcję tę podporządkowano głównie potrzebom dydaktycznym i rozwiązywaniu problemów praktycznych w szeroko pojętej gospodarce żywnościowej kraju. W tym czasie pracownicy Wydziału opublikowali ponad 20 tysięcy oryginalnych prac twórczych w liczących się krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych. Bardzo dużo popularnonaukowych, popularnych i różnych instrukcji wdrożeniowych opublikowali pracownicy, także w czasopismach rolniczych.

Pracownicy naukowcy Wydziału byli inicjatorami projektów badawczych i ich realizatorami, często w interdyscyplinarnym zakresie. Jako przykład można wymienić program obejmujący zagadnienia związane z chemizacją produkcji rolniczej (np. nawożenie, ochrona roślin) czy też program zagospodarowania obszarów rolniczych na terenach górskich i podgórskich w Sudetach. Funkcje koordynatorów tych i innych programów pełnili profesorem Wydziału Rolniczego, którzy nawiązywali współpracę z wieloma specjalistami innych uczelni wyższych w kraju.

W latach 1991–2000 na Wydziale Rolniczym zrealizowano 106 grantów finansowanych przez Komitet Badań Naukowych, a po roku 2000 pracownicy Wydziału zrealizowali aż 153 granty finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Większość tych grantów miała charakter autorski, a kilka z nich – rozwojowy zakończony patentem lub wdrożeniem. Na Wydziale realizowane są również projekty badawcze finansowane przez Unię Europejską w ramach 5., 6. i 7. Programu Ramowego, a także programy edukacyjne w zakresie nowych kierunków studiów i doskonalenia zawodowego kadr doradczych rolnictwa czy producentów rolnych.

Ćwiczenia terenowe z botaniki

Prace badawcze na Spitsbergenie

INSTYTUTY I KATEDRY

INSTYTUT INŻYNIERII ROLNICZEJ

Józef Cieź

Jednostka powstała na bazie Katedry Mechanizacji Rolnictwa, utworzonej w 1950 r. przy Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Organizatorami Katedry byli: prof. dr Czesław Kanafojski i prof. dr Roman Fąfara. W latach 1951–1959 kierownikiem Katedry był dr Zbislaw Martini. W następnych pięciu latach obowiązki kierownika pełnił dr Jan Bogdanowicz pod kuratelą prof. Bolesława Świętochowskiego. Od 1965 r. kierownikiem Katedry, a później, od 1970 r., kiedy to utworzony został Instytut Mechanizacji Rolnictwa, jego dyrektorem był prof. dr hab. Jan Bogdanowicz. Od 1995 r. Instytutem kierował prof. dr hab. Eugeniusz Kamiński. W roku 1998 nastąpiła zmiana nazwy na Instytut Inżynierii Rolniczej. W latach 1999–2009 dyrektorem Instytutu był prof. dr hab. Józef Szlachta, a obecnie kieruje nim dr hab. Józef Cieź.

Po restrukturyzacji przeprowadzonej w 2009 r. w skład Instytutu wchodzi cztery zakłady:

- Zakład Inżynierii Systemów Agrotechnicznych i Bezpieczeństwa Pracy zajmujący się technologiami prac maszynowych, zwłaszcza w terenach górzystych, optymalizacją maszyn ochrony roślin, bezpieczeństwa i ochrony zdrowia człowieka, optymalizacją układów jezdnych i konstrukcji maszyn pracujących na terenach urzeźbionych, zmiennością charakterystyki gleby poddanej obróbce maszynowej, zużyciem narzędzi rolniczych i optymalizacją procesów skrawania gruntów rolniczych.
- Zakład Techniki Ciepłej i Inżynierii Procesowej zajmujący się problemami wymiany ciepła podczas suszenia produktów rolniczych, matematycznym modelowaniem procesów suszenia, optymalizacją zużycia energii przy suszeniu, wykorzystaniem niekonwencjonalnych źródeł suszenia.
- Zakład Inżynierii Produkcji Zwierzęcej i Bioenergetyki zajmujący się doskonaleniem doju i systemów udojowych, metodami i technikami przeróbki i przygotowania pasz, badaniem cech elektrycznych ziaren polskich odmian zbóż i ich wykorzystaniem w procesach separacji, a także przetwarzaniem surowców biologicznych i odpadów w energię.
- Zakład Podstaw Techniki zajmujący się badaniem cech wytrzymałościowych i reologicznych materiałów roślinnych, biologicznymi skutkami stosowania techniki w rolnictwie. Ponadto Zakład podejmuje badania i działalność edukacyjną w zakresie wykorzystania energii wiatru, słonecznej oraz geotermalnej.

Hala maszyn rolniczych w Instytucie Inżynierii Rolniczej w latach 80.

Pracownicy i doktoranci
Instytutu Inżynierii Rolniczej
Od dołu od lewej: I rząd: A. Szewczyk,
J. Bieniek, L. Romański, J. Cież,
A. Kaźmierczak, M. Szarycz, S. Peroń,
II rząd: Z. Gnutek, M. Wiercioch,
J. Szlachta, K. Lejman, J. Bohdziewicz,
D. Łuczycza, F. Molendowski,
III rząd: Z. Zdrojewski, G. Czachor,
K. Falińska, A. Kordus, M. Fugol,
A. Cudzik, P. Bukowski, A. Dyjakon,
W. Białczyk, IV rząd: M. Mikołajewski,
Z. Owsiak, K. Jalożyński, J. Czarniecki,
A. Krzyś, R. Stopa, M. Surma,
P. Komarnicki, A. Luterński,
V rząd: B. Stępień, G. Rojek, Ł. Jeleń,
K. Pieczarka, J. Barłóg, J. Berna,
W. Tomaszewski, VI rząd: K. Lech,
K. Pałka, H. Prask, K. Pruski,
M. Brennenstul, B. Jaźwiec,
P. Grzemski, M. Dębowski
(2011)

W roku 2009 Instytut wzbogacił się o nowy budynek (Centrum Bioinżynierii), w którym znajdują się nowoczesnie wyposażone laboratoria, sale dydaktyczne, sale komputerowe, biblioteka oraz pokoje dla pracowników. Budynek ten zastąpił tak zwany pawilon namysłowski, stanowiący istotną część pomieszczeń dydaktycznych oraz laboratoryjnych Instytutu przez blisko 30 lat. Ponadto, dzięki adaptacji hali maszyn (nowej) w Instytucie powstało Centrum Odnawialnych Źródeł Energii. W skład Centrum wchodzi: laboratorium energii wiatrowej, solarnej i geotermalnej, laboratorium biogazu oraz laboratorium przetwarzania biomasy.

W Instytucie pracują: siedmiu profesorów, siedmiu doktorów habilitowanych, 21 adiunktów ze stopniem doktora, czterech wykładowców i jeden asystent.

Instytut nawiązał współpracę z zagranicznymi uczelniami rolniczymi i technicznymi w Republice Czeskiej (Praha, Brno, Ceske Budejovice, Hradec Kralove) i Słowacji (Nitra) oraz z Uniwersytetem Rolniczym w Uppsali – Szwecja, Cemagref we Francji, Katolickim Uniwersytetem w Leuven – Belgia. Prowadzone są także wspólne prace badawcze z Uniwersytetem w Alicante (Hiszpania) oraz z Wydziałem Mechanicznym University of Nottingham w Malezji.

INSTYTUT NAUK EKONOMICZNYCH I SPOŁECZNYCH

Maria Golinowska

W 1946 r. utworzono Katedrę Ekonomii i Polityki Rolnej. Jej organizatorem i pierwszym kierownikiem był prof. dr hab. Władysław Tilgner. W roku 1950 kierownictwo objął dr Bogdan Kopeć. W tym czasie zmieniono nazwę na Katedrę Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych. Po kolejnej zmianie struktury Wydziału w 1957 r. znów

zmieniono nazwę na Katedrę Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa. W roku 1970 przekształcono Katedrę w Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa. Dyrektorem Instytutu do roku 1976 był prof. dr hab. B. Kopeć, a następnie prof. dr hab. Teodor Nietupski. W 1994 r. Instytut przemianowano na Katedrę. Pierwszym kierownikiem Katedry był prof. dr hab. Teodor Nietupski, następnie prof. dr hab. Józef Ryznar, a od 2007 r. prof. dr hab. Barbara Kutkowska. W Katedrze pracują: dwóch profesorów tytularnych, pięciu profesorów nadzwyczajnych, 22 adiunktów ze stopniem doktora i czterech asystentów. W 2008 r. zmieniono nazwę na Katedrę Ekonomii i Zarządzania. W maju 2010 r. w ramach restrukturyzacji Wydziału powstał Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych w wyniku połączenia Katedry Ekonomii i Zarządzania z Katedrą Nauk Humanistycznych. Zwiększył się skład osobowy Instytutu o jednego doktora habilitowanego i czterech doktorów. Dyrektorem Instytutu została prof. dr hab. Barbara Kutkowska.

Działalność naukowo-badawcza Instytutu koncentruje się wokół następujących problemów:

- zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i przemian agrarnych na Dolnym Śląsku;
- oddziaływania instrumentów WPR na gospodarstwa i obszary wiejskie oraz przekształceń własnościowych i strukturalnych w rolnictwie;
- procesów integracyjnych w rolnictwie;

Pracownicy Instytutu Nauk Ekonomicznych i Społecznych
 Od dołu od lewej: I rząd: M. Golinowska, L. Paczkowski, H. Jasiulewicz, B. Kutkowska, B. Tańska-Hus, S. Wawrzyniak, D. Mierzwa, II rząd: J. Spiak, K. Skurjat, M. Balamou, I. Kropsz, E. Pustelnik, K. Kujawa, III rząd: H. Adamska, E. Korczak, I. Kurtyka, E. Sadziński, M. Lubicz-Miszewski, IV rząd: T. Szuk, M. Kurek, D. Kowalik, A. Mruklik, W. Bartkowiak, V rząd: H. Łabędzki, A. Kapała, M. Krotowska, D. Gonet, VI rząd: M. Nowak, M. Stachowiak, M. Kruszyński, K. Jodź, J. Kalinowski, M. Struś, VII rząd: A. Dyszewski, S. Minta, E. Palczyńska, I. Burak, M. Raftowicz-Filipkiewicz, K. Rutkiewicz (2011)

- ekonomiczno-organizacyjnych ochrony roślin i środowiska, ekonomicznych aspektów mechanizacji gospodarstw oraz ekologizacji w rolnictwie;
- sprawności oddziaływania służb doradczych i procesów integracyjnych w rolnictwie;
- zarządzania i efektywności ekonomicznej przedsiębiorstw oraz strategii firm na rynkach międzynarodowych;
- preferencji konsumentów produktów żywnościowych w Polsce i wybranych krajach UE;
- rozwoju regionalnego;
- oddziaływania Bezpośrednich Inwestycji Zagranicznych na gospodarkę;
- oddziaływania administracji publicznej na obszary wiejskie.

Instytut współpracuje z wieloma ośrodkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi: Wyższą Szkołą Rolniczą w Brnie (Republika Czeska), Weihenstephan abt. Triesdorf (Niemcy), University of Georgia (USA), z Uniwersytetem Południowoczeskim w Czeskich Budziejowicach oraz Hochschule Zittau/Gorlitz (Niemcy).

W Instytucie pracowali: prof. dr hab. Wanda Mierzejewska, prof. dr hab. Jan Sondel, prof. dr hab. Jan Ludwiczak, prof. dr hab. Franciszek Kapusta, doc. dr hab. Władysław Świński, którzy wnieśli twórczy wkład w jego rozwój.

INSTYTUT NAUK O GLEBIE I OCHRONY ŚRODOWISKA

Jerzy Weber

Instytut wywodzi się z Katedry Gleboznawstwa utworzonej na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Organizatorem Katedry i jej pierwszym kierownikiem w latach 1946–1960 był prof. Jan Tomaszewski – wybitny gleboznawca, pod którego kierunkiem przeprowadzono szeroko zakrojone prace kartograficzno-gleboznawcze dokumentujące właściwości i rozmieszczenie gleb Dolnego Śląska. W roku 1960 kierownictwo Katedry przejął jeden z pierwszych współpracowników prof. Tomaszewskiego – prof. Stanisław Kowaliński. Naukowa i organizacyjna działalność tego wybitnego gleboznawcy, twórcy polskiej szkoły mikromorfologii gleb, zaowocowała rozwojem nowoczesnych metod badawczych i powstaniem specjalistycznych pracowni: mikromorfologii gleb, mineralogii i rentgenografii, a także badań związków próchnicznych. W 1970 r. Katedrę włączono, jako Zakład Gleboznawstwa, do nowo utworzonego Instytutu Chemii Rolniczej, Gleboznawstwa i Mikrobiologii. W 1979 r., po objęciu przez prof. Kowalińskiego stanowiska dyrektora Instytutu Gleboznawstwa SGGW w Warszawie, kierownikiem Zakładu Gleboznawstwa został prof. Jan Borkowski. W roku 1982, na fali posierpniowych zmian, reaktywowano Katedrę Gleboznawstwa, której kierownikiem został prof. Bronisław Giedroń. W tym okresie działalność badawcza Katedry koncentrowała się głównie na zagadnieniach dotyczących oddziaływania czynników antropogenicznych na środowisko, zwłaszcza na jego zanieczyszczeniu metalami ciężkimi. Ze względu na rozszerzenie zakresu badań w 1987 r. Katedra Gleboznawstwa przemianowana została na Instytut Gleboznawstwa i Ochrony Środowiska Rolniczego, w którym funkcje dyrektora pełnili: prof. Leszek Szerzeń (1987–1991), prof. Tadeusz Chodak (1991–2006), prof. Jerzy Weber (od 2006 r.). W 2007 r. Instytut został przemianowany na Instytut Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska, a w 2009 r. do Instytutu włączono Uczelniane Laboratorium Analityczne, na bazie którego utworzono Centrum Analiz Jakości Środowiska.

Aktualnie działalność naukowa Instytutu obejmuje następujące zagadnienia:

- procesy glebotwórcze i glebowe zachodzące w naturalnych warunkach geoeologicznych oraz pod wpływem czynników antropogenicznych;

- transformację glebowej materii organicznej i jej rola w glebie, z uwzględnieniem kompostowania odpadów i ekologicznych aspektów wykorzystania kompostów;
- procesy wietrzenia skał i ich wpływ na właściwości gleby;
- właściwości wodne gleb;
- wpływ zabiegów agrotechnicznych na właściwości gleb oraz ich żyzność i urodzajność,
- degradacja i rekultywacja środowiska glebowego.

Instytut jest liczącym się w świecie ośrodkiem naukowym, o czym świadczy powoływanie jego pracowników na eksponowane stanowiska w międzynarodowych organizacjach naukowych: Vice President of the European Union of Geosciences (2002–2003), President of the Soil System Science Division European Geosciences Union (2003–2007), Vice Chair of the International Society for Environmental Biogeochemistry (2003–2011), President of the International Humic Substances Society (2008–2010). Pracownikom Instytutu powierzono też organizację trzech światowej rangi konferencji naukowych: prof. Stanisław Kowaliński zorganizował w 1969 r. 3. Kongres Mikromorfologii Gleb ISSS (International Soil Science Society), prof. Jerzy Drozd w 1996 r. był organizatorem 8. Kongresu IHSS (International Humic Substances Society), a prof. Jerzy Weber w 2001 r. był organizatorem 15. Kongresu ISEB (International Society for Environmental Biogeochemistry).

W 2010 r. w Instytucie zatrudnionych jest 20 nauczycieli akademickich, w tym pięciu z tytułem naukowym profesora, trzech doktorów habilitowanych oraz 12 doktorów.

Pracownicy i doktoranci
Instytutu Nauk o Glebie i Ochrony
Środowiska
Od dołu od lewej: I rząd: S. Strączyńska,
S. Licznar, J. Weber, A. Karczewska,
M. Licznar, C. Kabała,
II rząd: D. Kawalko, A. Kocowicz,
E. Jamroz, A. Bogacz, J. Kaszubkiewicz,
III rząd: G. Jasińska, B. Łabaz,
K. Szopka, A. Medyńska-Juraszek,
J. Bekier, P. Woźniczka,
IV rząd: G. Płachta, E. Owczarska,
Z. Perlak, M. Dębicka, B. Chodor,
D. Stawicka, V rząd: J. Szadorski,
L. Gersztyn, M. Gwiżdż, B. Miller,
R. Murdzia, T. Trawczyńska,
VII rząd: J. Pawlik, M. Radziwon
(2011)

KATEDRA BOTANIKI I EKOLOGII ROŚLIN

Teresa Brej

W 1945 r. w ramach Instytutu Botanicznego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu powstał Zakład Botaniki Rolniczej. Organizatorem i pierwszym kierownikiem tego Zakładu był prof. dr hab. Stanisław Tołpa. Wraz z powstaniem Wyższej Szkoły Rolniczej Zakład został przekształcony w Katedrę Botaniki. W 1962 r. powołano w ramach Katedry Zakład Mikologii, który istniał do 1971 r. Po reorganizacji Wydziału Katedra Botaniki weszła w skład Instytutu Biologii Roślin i Biofizyki. W 1971 r. powstała Pracownia Biologii i Biochemii Torfów. Po rozwiązaniu struktury instytutowej w 1982 r. powstała ponownie Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin z dwoma zakładami: Botaniki oraz Fizjologii Roślin. W roku 2004 po włączeniu Zakładu Fizjologii Roślin do Katedry Żywności Roślin jednostkę przemianowano na Katedrę Botaniki i Ekologii Roślin. W latach 1977–2007 Katedrą kierował prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski, następnie funkcję tę pełnił prof. dr hab. Jan Matuła (2007–2009). Obecnie Katedrą kieruje dr hab. Teresa Brej. W zespole dydaktyczno-naukowym pracują: jeden profesor tytularny, pięciu adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego, siedmiu adiunktów ze stopniem doktora, jeden starszy wykładowca i jeden asystent.

Prof. S. Tołpa i dr W. Czyżewski na torfowiskach w woj. koszalińskim (1965)

Pracownicy i doktoranci Katedry Botaniki i Ekologii Roślin

Od lewej strony: J. Sołtysiak, K. Tomaszewska, D. Pruchniewicz, A. Błaszczak, M. Kusz, M. Kwiatkowska, J. Urbaniak, J. Matuła, H. Falińska, D. Richter, T. Brej, A. Koszelnik-Leszek, A. Halarewicz, B. Matuła, E. Fudali, L. Żolnierczak, M. Podlaska, J. Pokorny, K. Kołodziejczyk (2011)

Działalność naukowo-badawcza Katedry koncentruje się wokół następujących problemów:

- badanie naturalnych ekosystemów niżowych i górskich na Dolnym Śląsku;
- ekologia skażeń przemysłowych oraz ocena możliwości ochrony środowiska przyrodniczego;
- trwałość siedlisk i zbiorowisk torfowiskowych;
- ekologiczne siedliska polarne na przykładzie Spitsbergenu;
- biologia roślin inwazyjnych i ich zagrożenie dla różnorodności florystycznej.

Katedra współpracuje z wieloma krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi, m.in. z Uniwersytetami w Leicester (Wielka Brytania), Pradze (Czechy), Sienie (Włochy).

KATEDRA FIZYKI I BIOFIZYKI

Halina Kleszczyńska

Katedra Fizyki i Biofizyki (początkowo Katedra Fizyki) Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu została powołana do życia w 1952 r. Na organizatora Katedry powołano Stanisława Przestalskiego (obecnie emerytowanego prof. dr h.c.), a pierwszymi współpracownikami byli Janina Kuczera oraz Jerzy Bors i Waldemar Fritz. Katedra stanowiła odrębną jednostkę, poza okresem 1971–1981 kiedy wchodziła w skład Instytutu Biologii Roślin i Biofizyki. Kierownikiem Katedry do 1997 r. był prof. Stanisław Przestalski. Następnie, w latach 1997–2003, funkcję tę pełniła prof. Bożenna Różycka-Roszak, a od 2003 r. kierownikiem jest prof. Halina Kleszczyńska.

W Katedrze obecnie pracuje 19 osób, w tym czterech profesorów tytularnych: prof. Halina Kleszczyńska, prof. Janina Gabrielska, prof. Bożenna Różycka-Roszak i prof. Janusz Sarapuk, dziewięciu adiunktów ze stopniem doktora, czterech asystentów i dwóch wykładowców. Początkowo badania naukowe obejmowały problemy fizyki gleb i radiologii. Następnie wiodącą tematyką naukową Katedry stała się biofizyka błon biologicznych i agrofizyka. Badania mają charakter zarówno podstawowy (badania zależności między strukturą fizyczną błon i ich funkcjami biologicznymi), jak i praktyczny (w szczególności badania wpływu substancji biologicznie czynnych takich jak pestycydy, związki przeciwutleniające, organiczne pochodne metali ciężkich i in.). Wyniki badań zostały przedstawione w 500 oryginalnych publikacjach naukowych, w większości w czasopiśmie o obiegu międzynarodowym i w kilkuset komunikatach kongresowych krajowych i zagranicznych. Katedra organizowała różne konferencje naukowe: 13 międzynarodowych konferencji „School on Biophysics of Membrane Transport”, „Biophysics and Biology of Environmentally Important Membranes Active Compounds”, Ogólnopolskie Sympozja „Błony Biologiczne”, „Pierwszy Polski

Pracownicy Katedry Fizyki i Biofizyki
Od dołu od lewej: S. Przestalski,
H. Kleszczyńska, S. Cyboran,
E. Woźniak, A. Durda,
D. Bonarska-Kujawa, J. Kuczera,
P. Misiak, J. Gabrielska, J. Miśkiewicz,
Z. Fiołka, A. Włoch, A. Mozrzymski,
A. Fogt, B. Różycka-Roszak, A. Zywar,
J. Hładyszowski, S. Jaskółka
(2011)

Zjazd Biofizyków” i inne. Część pracowników angażowała się w prace różnych Komitetów i Komisji PAN (m.in. Komitet Agrofizyki PAN, Komitet Cytobiologii PAN, Komitet Biochemii i Biofizyki PAN, Rolnicza Komisja Izotopowa PAN, Komisja Przyrodniczo-Medyczna PAU) i towarzystw naukowych (m.in. Polskie Towarzystwo Biofizyczne, Polskie Towarzystwo Biologii Komórki, Polskie Towarzystwo Fizyczne, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe). Zajęcia dydaktyczne prowadzone są na wszystkich wydziałach Uniwersytetu Przyrodniczego są nimi fizyka, agrofizyka, biofizyka i chemia fizyczna. Były również prowadzone zajęcia z zastosowania izotopów promieniotwórczych w biologii, rolnictwie i medycynie w ramach Uczelnianej Pracowni Izotopowej (kierownicy – kolejno – prof. J. Kuczera i prof. H. Kleszczyńska) oraz zajęcia dla studentów Medycyny Weterynaryjnej z ochrony radiologicznej przez prof. H. Kleszczyńską i prof. J. Gabrielską.

KATEDRA GENETYKI, HODOWLI ROŚLIN I NASIENICTWA

Henryk Bujak

Katedra powstała z Zakładu Genetyki i Hodowli Roślin zorganizowanego w 1946 r. przez prof. dr. hab. Tadeusza Ruebenbauera. Po utworzeniu Wyższej Szkoły Rolniczej zmieniono nazwę zakładu na Katedra Hodowli Roślin i Nasiennictwa, a w 2008 r. na Katedrę Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa. W tym samym roku utworzono w Katedrze dwa zakłady: Genetyki i Biotechnologii Roślin oraz Biometrii i Hodowli Roślin. Po odejściu z Uczelni prof. dr. hab. T. Ruebenbauera, tj. od roku 1956 do 1970 r., kierownikiem Katedry był prof. dr hab. Szymon Brej, w latach 1970–1994 prof. dr hab. Władysław Lonc, następnie od 1994 do 1997 r. prof. dr hab. Danuta Drozd oraz od 1997 do 2006 r. prof. dr hab. Jan Kaczmarek. Obecnie funkcję tę pełni dr hab. Henryk Bujak, prof. nadzw. W Katedrze, poza kierownikiem, zatrudnieni są: jeden profesor, czterech doktorów habilitowanych i pięciu doktorów. Kadre

Pracownicy Katedry Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa. Od lewej strony: D. Zalewski, J. Górecka, M. Skrzyńska, R. Galek, B. Zelent, M. Fechner, H. Bujak, H. Szajsner, B. Wiśniewska, W. Kadłubiec, E. Sawicka-Sienkiewicz, R. Kuriata (2011)

naukowo-dydaktyczną Katedry wspierają profesorowie, którzy odeszli na emeryturę oraz ośmiu doktorantów.

Działalność naukowo-badawcza Katedry koncentruje się na następujących tematach:

- zmienność i dziedziczenie cech użytkowych pszenicy i żyta, kukurydzy i łubinu;
- opracowanie nowych metod hodowli kukurydzy z wykorzystaniem selekcji indeksowej;
- opracowanie metod szacowania interakcji genotypowo-środowiskowych i stabilności plonowania odmian roślin uprawnych;
- doskonalenie łubinu andyjskiego (*Lupinus mutabilis* Sweet) jako nowej rośliny uprawnej oraz wyprowadzanie mieszańców oddalonych w rodzaju *Lupinus* w naszych warunkach klimatycznych;
- konstruowanie nowej mapy genetycznej żyta;
- zastosowanie markerów molekularnych do selekcji niektórych cech użytkowych roślin uprawnych;
- opracowanie metod kultur *in vitro* i ich optymalizacja dla wybranych gatunków roślin;
- wpływ promieni lasera na wartość siewną i plonowanie zbóż i roślin warzywnych;
- hodowla twórcza i zachowawcza odmian wiesiołka dziwnego (*Oenothera paradoxa* Hudziok);
- hodowla zachowawcza topinamburu (*Helianthus tuberosus* L.).

Katedra prowadzi współpracę z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi, w tym m.in. z Uniwersytetem Zachodniej Australii w Perth, Uniwersytetem Rolniczym i Leśnym w Brnie oraz Saksońskim Urzędem ds. Rolnictwa, Środowiska i Geologii w Dreźnie.

KATEDRA KSZTAŁTOWANIA AGROEKOSYSTEMÓW I TERENÓW ZIELENI

Lesław Zimny

Katedra Kształtowania Agroekosystemów i Terenów Zieleni powstała w roku 2010 w wyniku połączenia dwóch katedr: Kształtowania Agroekosystemów oraz Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zieleni.

Historia obu katedr rozpoczęła się na przełomie lat 1945/1946 w strukturach Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Założycielem i organizatorem byłej Katedry Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (od roku 2009 Katedry Kształtowania Agroekosystemów) był prof. Bolesław Świętochowski. Następnym kierownikiem został prof. Bronisław Jabłoński (1965–1986). W latach 1970–1982 Katedra wchodziła w skład Instytutu Uprawy Roli i Roślin, a po 1982 r. w wyniku transformacji ustrojowych odzyskała dawną nazwę i samodzielność. W okresie 1986–1995 Katedrą kierował prof. dr hab. Roman Krężel, następnie funkcje tę pełnili kolejno: dr Ryszard Gandecki (1995–1999), prof. dr hab. Danuta Parylak (1999–2005), a od roku 2005 – prof. dr hab. Leszek Kordas.

Organizatorami byłej Katedry Uprawy Łąk i Pastwisk w roku 1946 byli prof. dr hab. Zygmunt Golonka i st. asystent Włodzimierz Lidtke. Prof. Z. Golonka kierował pracami Katedry od jej powstania aż do przejścia na emeryturę w 1960 r. Następnymi kierownikami Katedry byli: prof. dr Włodzimierz Lidtke (1961–1982), prof. dr hab. Zygmunt Mikołajczak (1983–1998) oraz prof. dr hab. Franciszek Gospodarczyk (1998–2004). W roku 1998 zmieniono nazwę jednostki na Katedrę Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zieleni. W latach 2004–2010 Katedrą kierował dr hab. Karol Wolski, prof. nadzw.

Aktualnie w skład Katedry wchodzi trzy zakłady: Zakład Herbologii, Zakład Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zieleni oraz Zakład Systemów Uprawy Roli i Roślin.

W zespole dydaktyczno-naukowym pracuje obecnie: pięciu profesorów, 10 adiunktów oraz 10 pracowników technicznych.

Główne problemy badawcze realizowane w Katedrze:

- wzajemne relacje między składnikami agrocenozy;
- biologia, ekologia i zwalczanie chwastów, zwłaszcza metodami agrotechnicznymi;
- optymalizacja warunków siedliskowych dla roślin uprawnych;
- nowe technologie uprawy roli i roślin (w tym roślin energetycznych) z elementami rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego;
- modelowanie płodozmianów oraz ekologiczne i produkcyjne skutki ich upraszczania;
- zagospodarowanie odłogów;
- wykorzystanie traw w produkcji pasz, rekultywacji, ochronie przyrody oraz rekreacji;
- waloryzacja przyrodnicza krajobrazu i wykorzystanie roślin w kształtowaniu terenów zieleni.

W zakresie działalności badawczej Katedra współpracuje z wieloma ośrodkami zagranicznymi: Uniwersytetem w Giessen, Uniwersytetem Rolniczym i Leśnym w Brnie, Uniwersytetem w Czeskich Budziejowicach, Instytutem Rolniczym w Aberdeen (Szkocja), Katedrą Łąkarstwa Uniwersytetu w Gissen (Niemcy), Duńskim Instytutem Nauk Rolniczych w Alborg, Instytutem Użytków Zielonych w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Łotewskim

Pracownicy Katedry Kształtowania Agroekosystemów i Terenów Zieleni od dołu od lewej:
L. Kordas, B. Błażewicz, D. Parylak, B. Machocka, A. Machocki, P. Kuc, E. Tendziagolska, A. Dradrach, A. Gierula, J. Urbański, J. Zawieja, R. Wacławowicz, M. Dzwonek, J. Walczak-Łakomy, A. Kunz, L. Zimny, K. Tarkowski, P. Sobkowicz, K. Wolski, M. Szymura, W. Wojciechowski, R. Cieśla, J. Wardęga, C. Jurkiewicz (2011)

Uniwersytetem Rolniczym w Jełgawie, Instytutem Rolniczym w Atheury (Irlandia) oraz Uniwersytetem Przyrodniczym w Tartu (Estonia).

KATEDRA OCHRONY ROŚLIN

Michał Hurej

Katedra wywodzi się z powołanego w 1948 r. samodzielnego Zakładu Zoologii Rolniczej i Entomologii Stosowanej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Kierował nim wówczas dr Jan Ruszkowski. Po utworzeniu w 1951 r. Wyższej Szkoły Rolniczej i oddzieleniu się Zakładu Zoologii powstała Katedra Zespołowa Ochrony Roślin. Do 1961 r. kierownikiem Katedry był prof. dr J. Ruszkowski, następnie kierownictwo objęła prof. dr Irena Ruszkowska (1961–1970). Katedra składała się z Zakładu Entomologii Stosowanej, kierowanego przez prof. Irenę Ruszkowską oraz Zakładu Fitopatologii, kierowanego przez doc. dr hab. Wandę Truszkowską. W 1954 r. w ramach Katedry Entomologii Stosowanej został utworzony pierwszy w Polsce Zakład Techniki Ochrony Roślin, kierowany przez dr. inż. Adama Goosa. Dwa lata później wszystkie te zakłady zostały przekształcone w samodzielne Katedry – Entomologii Stosowanej, Fitopatologii oraz Techniki Ochrony Roślin. 1 września 1970 r. nastąpiła kolejna zmiana struktury wewnętrznej Uczelni. Pokrewne katedry zostały połączone w instytuty uczelniane, podległe bezpośrednio rektorowi. W miejsce dotychczasowych trzech, wcześniej wymienionych katedr, powstał Instytut Ochrony Roślin, z podzespołami naukowo-dydaktycznymi odpowiadającymi poprzedniej strukturze. Dyrektorami nowo powstałego instytutu byli prof. dr hab. Jadwiga Opyrczałowa (1970–1976), a następnie prof. dr hab. Czesław Kania (1976–1982). We wrześniu 1982 r. ponownie na Uczelni powrócono do struktury katedr. Zespoły Entomologii Rolniczej i Techniki Ochrony Roślin utworzyły Katedrę Entomologii Rolniczej. Kierownikiem został prof. dr hab. Czesław Kania (1982–1993), a w kolejnych latach prof. dr hab. Maria Goos (1993–2000). Zespół Fitopatologii przekształcony został w Katedrę Fitopatologii, a kierownictwo obejmowały kolejno prof. dr hab. Wanda Truszkowska (1982–1987), prof. dr hab. Maria Dorenda (1987–1996) i dr inż. Włodzimierz Kita (1996–2000).

W 2000 r. Senat Akademii Rolniczej podjął uchwałę, na mocy której połączył katedry Entomologii Rolniczej i Fitopatologii w Katedrę Ochrony Roślin. Rektor powołał na kierownika tej Katedry prof. dr hab. Michała Hureja. Trzy lata później Katedrę Ochrony Roślin połączono z Katedrą Mikrobiologii Rolniczej, której wieloletnim kierownikiem była prof. Natalia Balicka, a następnie prof. dr hab. Stanisław Pietr. Kierownikiem nowo powstałej Katedry Ochrony Roślin został wybrany prof. dr hab. Michał Hurej. Obecnie w skład Katedry Ochrony Roślin wchodzi trzy zakłady – Zakład Entomologii Rolniczej (kierownik – prof. dr hab. Michał Hurej), Zakład Fitopatologii i Mikologii (kierownik dr hab. Elżbieta Płaskowska) oraz Zakład Mikrobiologii Rolniczej (kierownik – prof. dr hab. Stanisław Pietr). W Katedrze pracują: dwóch profesorów, trzech doktorów habilitowanych, 13 doktorów oraz jeden wykładowca.

W Katedrze Ochrony Roślin realizowane są następujące zadania badawcze:

Seminarium dla magistrantów
w Katedrze Fitopatologii
z prof. W. Truszkowską (1966)

- szkodliwa i pożyteczna entomofauna oraz szkodliwość patogenów w zmieniających się agroekosystemach i na terenach zurbanizowanych;
- wpływ zabiegów agrotechnicznych na szkodliwość wybranych agrofagów;
- rola drobnoustrojów saprofitycznych w kształtowaniu warunków wzrostu roślin.

Pracownicy i doktoranci
Katedry Ochrony Roślin
Od dołu od lewej: I rząd: M. Hurej,
M. Kelm, E. Płaskowska, S. Pietr,
II rząd: Z. Klukowski, K. Matkowski,
E. Moszczyńska, W. Kita, A. Kaczmarek,
III rząd: B. Nizio, J. Magiera-Dulewicz,
I. Strzelczyk, B. Zatoryb, K. Malec,
IV rząd: E. Magnucka, M. Oksińska,
J. Urban, T. Lewicka, J. Twardowski,
V rząd: M. Adamski, K. Pisarska,
J. Kucińska, M. Łobczowski, W. Pusz,
VI rząd: L. Kośny, J. Jackowski,
E. Szumińska
(2011)

KATEDRA OGRODNICTWA

Eugeniusz Kołota

W 1945 r. powstała Katedra Sadownictwa i Warzywnictwa przy Wydziale Rolnictwa Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Organizował tę jednostkę zastępca prof. Franciszek Goc. Jemu też powierzono zorganizowanie Oddziału Ogrodnictwa, który powołano w 1946 r. W ramach Oddziału wyodrębniono w 1949 r. dwie samodzielne Katedry. Katedrą Sadownictwa kierował zastępca profesora F. Goc, a Katedrą Warzywnictwa prof. dr hab. Marian Lityński. W 1951 r. utworzono Katedrę Ogrodnictwa Ozdobnego pod kierownictwem z-cy profesora dr. J. Szendela.

Mimo pomyślnego rozwoju Oddziału został on zlikwidowany zarządzeniem Ministerstwa w 1952 r., a Katedry Sadownictwa i Warzywnictwa połączono w jedną Katedrę Ogrodnictwa z dwoma Zakładami Sadownictwa i Warzywnictwa. Kierownictwo tej Katedry objął prof. dr hab. M. Lityński, a po nim w 1954 r. doc. dr F. Goc, następnie doc. dr hab. Anna Hellwig. Począwszy od 1992 r. Zakładem Ogrodnictwa w ramach Instytutu Uprawy Roli i Roślin kierowała prof. dr hab. Eleonora Buczak. Po zmianie struktury organizacyjnej od 1984 r. samodzielnym Zakładem Ogrodnictwa i od 1991 r. Katedrą Ogrodnictwa kieruje prof. dr hab. Eugeniusz Kołota. W 1996 r. ramach Katedry utworzone zostały dwie stacje badawczo-dydaktyczne w Psarach i Samotworze, natomiast w 2005 r. powołane zostały następujące zakłady: Warzywnictwa, Sadownictwa, Nawożenia Roślin Ogrodniczych i Uprawy Roślin Zielarskich oraz Pracownia Roślin Ozdobnych i Dendrologii. W Katedrze pracują: jeden profesor tytularny, czterech profesorów nadzw., siedmiu adiunktów, jeden asystent. Problematyka badawcza Katedry obejmuje następujące obszary tematyczne:

- doskonalenie technologii produkcji warzyw polowych i szklarniowych w uprawie na zbiór wczesny;
- zastosowanie żywych ściółek oraz osłon bezpośrednich jako proekologicznej metody uprawy warzyw polowych;
- optymalizacja nawożenia mineralnego roślin ogrodniczych z uwzględnieniem nowych form nawozów, dokarmiania dolistnego i fertygacji;
- opracowanie technologii produkcji wybranych gatunków roślin leczniczych oraz mało dotąd rozpowszechnionych gatunków roślin warzywnych;
- ocena przydatności, w warunkach Dolnego Śląska, nowych odmian i podkładek różnych gatunków drzew ziarnkowych i pestkowych;
- porównanie różnych sposobów ograniczania stosowania środków chemicznych w sadach, w ramach tzw. Integrowanej Produkcji Owoców (IPO);

Pracownicy Katedry Ogrodnictwa

Od dołu od lewej: (siedzą)

K. Adamczewska-Sowińska, E. Kołota, A. Biesiada,
II rząd: A. Szewczuk, R. Dębicz, E. Lech,
J. Jaworska, K. Wróblewska, M. Licznar-Małańczuk,
III rząd: K. Karolczak, M. Kościelecki, Ł. Gałka,
W. Kamaj, B. Bronowicka, C. Ukłańska,
IV rząd: E. Gudarowska, I. Sosna, A. Balbierz,
K. Pawłowski, J. Krężel, I. Piekarz, J. Bryła,
P. Chohura, P. Bąbelewski
(2011)

- ocena skuteczności różnych metod osłabienia wzrostu drzew w uprawach sadowniczych;
- wzrost i rozwój roślin ozdobnych w warunkach przyrodniczych Dolnego Śląska.

Katedra współpracuje m.in. z Katedrą Ogrodnictwa Uniwersytetu w Aas (Norwegia), Katedrą Warzywnictwa i Roślin Ozdobnych Wydziału Ogrodniczego w Lednicy (Czechy) i Katedrą Warzywnictwa Szent Istvan University w Budapeszcie (Węgry).

KATEDRA SZCZEGÓŁOWEJ UPRAWY ROŚLIN

Zofia Jasińska, Andrzej Kotecki

Katedrę powołano we wrześniu 1950 r. Kierownictwo Katedry powierzono prof. dr. Antoniemu Wojtysiakowi, który funkcję tę pełnił do przejścia na emeryturę w 1966 r. Przez pół roku obowiązki kuratora Katedry pełniła prof. dr Natalia Balicka, a od marca 1967 r. na kierownika powołano doc. dr. hab. Zygmunta Hryniewicz, który przeszedł na emeryturę w 1993 r. Od października 1993 r. do sierpnia 2001 r. Katedrą kierowała prof. dr hab. Zofia Jasińska, a od września 2001 r. kierownikiem jest prof. dr hab. Andrzej Kotecki.

W 1970 r. utworzono Instytut Uprawy Roli i Roślin, w skład którego weszły cztery katedry: Ogólnej Uprawy Roli i Roślin, Szczegółowej Uprawy Roślin, Uprawy Łąk i Pastwisk oraz Ogrodnictwa. Struktura ta przetrwała do 1982 r., a następnie zmieniono ją na katedralną.

Pracownicy i doktoranci
Katedry Szczegółowej Uprawy Roślin
od dołu od lewej:
M. Gas, A. Kotecki,
A. Wondolowska-Grabowska,
K. Kozłowska, E. Szydełko-Rabska,
B. Chrzanowska-Drożdż, M. Kozak,
K. Michurska, P. Łapać, M. Cwiertniewska,
A. Jama, W. Nowak, M. Pytlarz-Kozicka,
B. Piłarska, B. Spyрка, A. Wójtowicz,
M. Białkowska, U. Prośba-Białczyk,
S. Przybylska, M. Liszewski, W. Malarz,
J. Sowiński, W. Helios
(2011)

Obecnie w Katedrze pracuje trzech profesorów tytularnych, trzech doktorów habilitowanych na stanowisku profesora nadzwyczajnego, czterech adiunktów, w tym trzech doktorów habilitowanych.

Działalność naukowo-badawcza Katedry w ostatnim okresie koncentruje się wokół następujących problemów:

- doskonalenie uprawy roślin polowych (zboża, okopowe strączkowe, oleiste, pastewne i rośliny energetyczne);
- wpływ czynników przyrodniczych i agrotechnicznych na jakość surowców roślinnych;
- dobór odmian jęczmienia i rzepaku do warunków Dolnego Śląska;
- ocena wartości nawozowej międzyplonów.

Katedra prowadzi współpracę w zakresie produkcji roślinnej z wieloma instytucjami naukowymi w kraju i za granicą, w tym m.in. z Uniwersytetem Rolniczym w Pradze i Czeskich Budziejowicach.

KATEDRA ŻYWIENIA ROŚLIN

Zofia Spiak

Jednostka powstała na bazie Katedry Chemii Rolniczej utworzonej w 1946 r. na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Organizatorem Katedry i jej pierwszym kierownikiem był prof. dr hab. Kazimierz Boratyński – wybitny specjalista w zakresie chemii rolniczej. Prof. Boratyński pełnił funkcję kierownika tej Katedry aż do roku 1970, kiedy to w wyniku reorganizacji Uczelni weszła w skład Instytutu Chemii Rolniczej

Pracownicy Katedry Żywienia Roślin
 I rząd od lewej od góry:
 P. Stępień, T. Zbrozczyk,
 G. Kulczycki, E. Grzyś
 II rząd od lewej od góry:
 R. Olko, A. Zimoch, A. Demczuk,
 III rząd od lewej: Ł. Wall, T. Rafalska,
 U. Piszcz, R. Ryl, K. Kulma
 IV rząd od góry: W. Włodarczyk,
 B. Patorczyk-Pytlik, Z. Spiak,
 E. Jaskulska, E. Sacala
 (2011)

Gleboznawstwa i Mikrobiologii. W latach 1970–1976 dyrektorem Instytutu był prof. Kazimierz Boratyński, następnie w latach 1976–1982 funkcję tę pełniła doc. Elżbieta Małysowa. W 1982 r. przywrócono samodzielne katedry, w tym również Katedrę Chemii Rolniczej. Funkcję kierownika pełnili kolejno: doc. Elżbieta Małysowa 1982–1986, prof. Kazimierz Wilk (1986–1990), prof. Eligiusz Roszyk (1990–1994), a od 1994 r. prof. Zofia Spiak.

W roku 2004 w wyniku włączenia w strukturę Katedry Chemii Rolniczej Zakładu Fizjologii Roślin jednostka zmieniła nazwę na Katedrę Żywienia Roślin. Obecnie w Katedrze pracuje dwóch profesorów, dziewięciu doktorów oraz pięciu pracowników technicznych. Działalność naukowo-badawcza Katedry koncentruje się wokół następujących zagadnień:

- wpływ wieloletniego nawożenia mineralnego i organicznego na jakość produkowanej żywności oraz wybrane elementy żywności gleb;
- badania metodyczne nad oceną stanu zaopatrzenia roślin w makro- i mikroskładniki w wybranych warunkach siedliskowych;
- badania nad określeniem progu toksyczności niektórych metali ciężkich (Zn, Cu, Ni, Mn, Cd) dla roślin;
- ocena wartości nawozowej nowych nawozów mineralnych organicznych oraz substancji poprawiających właściwości gleb i wspomagających wzrost roślin;
- badania nad siarką w agrosystemach.
- wykorzystanie odpadów mineralnych i organicznych do rewitalizacji zdegradowanych terenów przemysłowych;
- badania nad selenem w systemie gleba–roślina;
- wpływ czynników środowiska na przebieg procesów fizjologicznych w roślinach (zaso- lenie, susza, herbicydy, regulatory wzrostu, substancje allelopatyczne, niedobór i nadmiar składników pokarmowych, metale ciężkie).

Katedra współpracuje z wieloma krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi, m.in. z Królewskim Uniwersytetem Rolniczo-Weterynaryjnym w Kopenhadze, Uniwersytetem w Manchesterze i Uniwersytetem w Cottbus.

Rada Wydziału (2000)

Od dołu od lewej: (siedzą) S. Strączyńska, E. Sawicka-Sienkiewicz, J. Szlachta, M. Wierciach, B. Kutkowska, A. Kotecki, J. Małata, H. Kleszczyńska, T. Nietupski, II rząd: J. Fabiszewski, D. Drozd, S. Licznar, Z. Spiak, W. Nowak, Z. Owsiak, W. Białczyk, R. Kramkowski, Z. Jasińska, W. Lonc, E. Kamiński, M. Goos, J. Kaczmarek, D. Parylak, J. Sarapuk, M. Hurej, J. Weber, T. Chodak, III rząd: J. Drozd, J. Kaszubkiewicz, J. Ryznar, A. Bogda, B. Różycka-Roszak, M. Licznar, U. Prośba-Białczyk, B. Gabryś, F. Gospodarczyk, M. Bruździak, J. Banasiak, S. Peroń, E. Kolota, M. Konieczna, L. Zimny

Członkowie Rady Wydziału z tytułem profesora

1936	Prof. dr Bolesław Świętochowski †		Prof. dr hab. Leszek Szerszeń
1945	Prof. dr hab. Jan Tomaszewski †	1983	Prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski
1947	Prof. dr hab. Kazimierz Boratyński †	1984	Prof. dr hab. Zygmunt Mikołajczak
	Prof. dr hab. Zygmunt Golonka †	1987	Prof. dr hab. Franciszek Kapusta
	Prof. dr hab. Tadeusz Ruebenbauer †		Prof. dr hab. Jan Ludwiczak
1946	Prof. dr hab. Czesław Kanafojski †		Prof. dr hab. Piotr Niezgodziński †
	Prof. dr hab. Antoni Wojtysiak †	1988	Prof. dr hab. Adam Pałczyński †
1948	Prof. dr hab. Władysław Tilgner †	1989	Prof. dr hab. Tadeusz Chodak
	Prof. dr hab. Stanisław Tołpa †		Prof. dr hab. Eugeniusz Kołota
	Prof. dr hab. Aleksander Tychowski †		Prof. dr hab. Stanisław Miklaszewski †
1949	Prof. dr hab. Marian Lityński †		Prof. dr hab. Henryk Skrabka
1951	Prof. dr hab. Jan Ruszkowski †	1990	Prof. dr hab. Jerzy Drozd
1954	Prof. dr hab. Czesław Kanafojski †		Prof. dr hab. Barbara Kosinkiewicz
1958	Prof. dr hab. Józef Sondel †		Prof. dr hab. Janina Kuczera
1962	Prof. dr Natalia Balicka †		Prof. dr hab. Wanda Mierzejewska †
	Prof. dr inż. Marian Kocór †	1991	Prof. dr hab. Eugeniusz Kamiński
	Prof. dr hab. Stanisław Kowaliński †	1992	Prof. dr hab. Adam Bogda †
1963	Prof. dr hab. Szymon Brej †		Prof. dr hab. Maria Goos
	Prof. dr Wilhelm Kamienobrodzki †		Prof. dr hab. Michał Hurej
	Prof. dr Wanda Truszkowska †		Prof. dr hab. Jan Kaczmarek
1964	Prof. dr hab. Bohdan Kopeć †		Prof. dr hab. Henryk Słowiński
1965	Prof. dr Włodzimierz Lidtke †	1993	Prof. dr hab. Michał Licznar
	Prof. dr Irena Ruszkowska †	1994	Prof. dr hab. Józef Szlachta
1967	Prof. dr hab. Włodzimierz Tymrakiewicz †	1995	Prof. dr hab. Andrzej Kotecki
1968	Prof. dr Karol Gerlicz †	1997	Prof. dr hab. Jacek Frontczak †
1971	Prof. dr hab. Bronisław Jabłoński †		Prof. dr hab. Franciszek Gospodarczyk
	Prof. dr hab. Stanisław Mejer †	1999	Prof. dr hab. Zygmunt Owsiak
	Prof. dr hab. Jadwiga Opyrchałowa †		Prof. dr hab. Stanisław Pietr
	Prof. dr hab. Stanisław Przystalski		Prof. dr hab. Zofia Spiak
	Prof. dr hab. Jerzy Sobieszczkański †	2000	Prof. dr hab. Danuta Drozd
1972	Prof. dr hab. Adam Goos †		Prof. dr hab. Stanisława Licznar
	Prof. dr hab. Zygmunt Hryncewicz †		Prof. dr hab. Józef Ryznar
1976	Prof. dr hab. Zofia Jasińska	2001	Prof. dr hab. Władysław Nowak
	Prof. dr hab. Kazimierz Wilk †		Prof. dr hab. Włodzimierz Białczyk
1977	Prof. dr hab. Antoni Biskupski †		Prof. dr hab. Marian Wiercioch
	Prof. dr hab. Irena Małunowicz †		Prof. dr hab. Lesław Zimny
	Prof. dr hab. Eligiusz Roszyk †	2002	Prof. dr hab. Jerzy Weber
1978	Prof. dr hab. Józef Fatyga †		Prof. dr hab. Danuta Parylak
	Prof. dr hab. Czesław Kania †		Prof. dr hab. Stanisław Peroń
1979	Prof. dr hab. Jan Borkowski		Prof. dr hab. Bożenna Różycka-Roszak
	Prof. dr hab. Eleonora Buczak †		Prof. dr hab. Ewa Sawicka-Sienkiewicz
1980	Prof. dr hab. Jan Bogdanowicz †	2003	Prof. dr hab. Ryszard Kramkowski †
	Prof. dr hab. Roman Krężel †		Prof. dr hab. Jan Banasiak
1981	Prof. dr hab. Władysław Lonc †	2004	Prof. dr hab. Urszula Prośba-Białczyk
1982	Prof. dr hab. Stanisław Dębowski †		Prof. dr hab. Leszek Kordas
	Prof. dr hab. Stanisław Giedrojć †	2007	Prof. dr hab. Stanisława Strączyńska
	Prof. dr hab. Teodor Nietupski		Prof. dr hab. Jan Matuła

	Prof. dr hab. Janina Gabrielska
2008	Prof. dr hab. Janusz Sarapuk
2009	Prof. dr hab. Anna Karczewska
	Prof. dr hab. Barbara Kutkowska
2010	Prof. dr hab. Leszek Romański

Rada Wydziału (2010)

Od dołu od lewej: I rząd: A. Szewczuk, D. Parylak, U. Prośba-Białczyk, L. Romański, J. Sowiński, II rząd: M. Golinowska, S. Licznar, S. Strączyńska, A. Karczewska, E. Płaskowska, J. Gabrielska, III rząd: M. Kelm, B. Patorczyk-Pytlik, B. Tańska-Hus, J. Weber, M. Licznar, B. Różycka-Roszak, M. Liszewski, J. Bieniek, S. Peroń, IV rząd: W. Nowak, Z. Spiak, K. Tomaszewska, Z. Owsiak, J. Szlachta, B. Kutkowska, H. Szajsner, M. Kozak, V rząd: W. Białczyk, J. Matuła, A. Biesiada, E. Sawicka-Sienkiewicz, H. Bujak, D. Łuczycka, VI rząd: L. Zimny, M. Hurej, L. Kordas, D. Mierzwa, C. Kabala, B. Chrzanowska-Drożdż, T. Brej, W. Kadłubiec, J. Cież, VII rząd: A. Bogacz, W. Malarz, F. Molendowski, A. Kotecki, J. Kaszubkiewicz, M. Wiercioch, M. Szarycz, J. Bohdziewicz, Z. Klukowski, L. Żolnierz, P. Sobkowicz

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego

1948	Józef Dubis		Czesław Opaliński
	Marian Lityński		Eligiusz Roszyk
1950	Jerzy Korohoda		Jerzy Sienkiewicz
	Adam Lityński	1969	Józef Fatyga
	Stanisław Masior		Bronisław Giedroń
	Włodzimierz Tymrakiewicz		Krystyna Kukułczanka
1951	Tadeusz Dominik		Władysław Lonc
	Witold Niewiadomski		Barbara Łacic
	Jan Wierzbicki		Teodor Nietupski
1960	Szymon Brej		Gustaw Sobkowicz
	Józef Dzieżyc	1970	Roman Krężel
	Bohdan Kopec		Wanda Mierzejewska
	Andrzej Nespiak		Tadeusz Riedl
	Adam Goos	1971	Edward Bakuniak
	Stanisław Kowaliński		Zbigniew Cieśliński
	Stanisław Laskowski		Stanisław Dębowski
	Jerzy Sożyński		Adam Pałczyński
	Marek Urban		Maria Radomska
1962	Zygmunt Hryncewicz	1972	Tadeusz Cywiński
	Adam Jankowski		Stanisława Czaplńska
	Mieczysław Jasnowski		Mieczysław Rutkowski
	Adam Sroczyński		Leszek Szerszeń
	Krystyna Stangenberg-Oporowska		Kazimierz Walewski
	Wanda Szczepuła	1974	Irena Górka
1963	Michał Batalin		Teresa Smolińska
	Jadwiga Opyrchałowa	1975	Janina Fatyga
1964	Jan Bogdanowicz		Maria Goos
	Józef Góralczyk		Franciszek Kapusta
	Anna Helwig		Zygmunt Mikołajczak
	Bronisław Jabłoński		Maria Ziętecka
	Jerzy Sobieszcański	1976	Józef Makowiecki
	Kazimierz Wilk		Piotr Wesółowski
1965	Antoni Biskupski	1977	Wacław Leszczyński
	Eleonora Buczak		Henryk Skrabka
	Wanda Karolini		Henryk Słowiński
	Władysław Nadwyczawski	1978	Jerzy Drozd
	Maria Pawlaczyk-Szpilowa		Hubert Gembarzewski
	Anna Witkojć		Barbara Kosinkiewicz
1967	Jan Borkowski	1979	Eugeniusz Kamiński
	Stanisław Byrdy		Zofia Krężel
	Henryk Kaszubiak	1980	Stanisław Łakota
1968	Stanisław Bieszczad		Tadeusz Chodak
	Roman Czuba	1981	Adam Bogda
	Jan Ludwiczak	1982	Grażyna Lisińska
	Elżbieta Małysowa	1983	Jan Cebrat
	Stanisław Miklaszewski		Maria Konieczna
	Piotr Niezgodziński	1984	Anna Kollender-Szych

1985	Stefan Cenkowski Maria Dorenda Michał Hurej Jan Kaczmarek Stanisław Kukla Michał Licznar		Stanisława Strączyńska Lesław Zimny
1986	Franciszek Gospodarczyk Stanisław Laskowski Małgorzata Narkiewicz-Jodko	1995	Edward Hutnik Jerzy Weber Marian Wiercioch
1987	Jacek Frontczak Ewa Góra Stanisław Pietr Józef Szlachta	1996	Edmund Dulcet Stanisław Peroń
1988	Michał Kostiw	1998	Ryszard Kramkowski Danuta Parylak
1989	Mieczysław Bruździak	1999	Lechosław Grochowski Jarosław Kaszubkiewicz Lech Szajdak
1990	Jan Banasiak Włodzimierz Białczyk Danuta Drozd Stanisława Licznar Bronisław Połcik	2000	Leszek Kordas
1991	Andrzej Kotecki Józef Ryznar Leszek Styszko	2001	Maria Kelm Barbara Patorczyk-Pytlik
1992	Urszula Prośba-Białczyk	2002	Anna Patrzalek Kazimierz Chmura Marian Szarycz Teresa Brej Władysław Kadłubiec Barbara Chrzanowska-Drożdż Anna Karczewska
1993	Zenobiusz Dmowski Władysław Nowak Czesława Rosik-Dulewska	2003	Karol Wolski
1994	Zofia Spiak	2004	Joanna Kyzioł Piotr Sobkowicz Jerzy Bieniek Henryk Bujak
		2005	Zdzisław Klukowski Klara Tomaszewska Józef Sowiński Leszek Romański Marcin Kozak Dariusz Materek
		2006	Franciszek Molendowski Adam Bogacz Wojciech Rybiński Cezary Kabała Marek Gaworski Elżbieta Płaskowska
		2007	Maria Pytlarz-Kozicka
		2008	Jerzy Bohdziewicz Ludwik Żołnierz Władysław Malarz
		2009	Marek Liszewski Hanna Szajsner
		2010	Deta Łuczycza Wiesław Wojciechowski Bogdan Stępień Adam Figiel

Dyplom doktora odbiera
Magdalena Gawron z rąk promotora
prof. dr. hab. Tadeusza Chodaka
(2008)

Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora

- 1947 Witold Niewiadomski
 1948 Władysław Czaykowski
 Kazimierz Gawęcki
 Lucjan Turnau
 Adam Wondraush
 Kazimierz Zarzycki
 1949 Stanisław Jałowicki
 Marian Juny
 Wilhelm Kamienobrodzki
 Jan Lazar
 Zygmunt Ruszczyc
 Stanisław Włodarczyk
 1950 Natalia Balicka
 Szymon Brej
 Karol Gerlicz
 Tadeusz Piechocki
 Anna Reniger
 Krystyna Stangenberg
 Feliks Zawistowski
 1951 Jadwiga Curlanis
 Tadeusz Czaplak
 Rudolf Hohenberg
 Mieczysław Janicki
 Jerzy Kotliński
 Stanisław Kowaliński
 Stanisław Lenkiewicz
 Włodzimierz Lidtke
 Mieczysław Nowak
 Zofia Osińska
 Adam Sławiński
 Jerzy Sożyński
 Antoni Studziński
 1952 Bronisława Cholewińska
 Adam Goos
 Wincenty Grzegorski
 Anna Hellwigowa
 Tadeusz Jankowski
 Henryk Kern
 Elżbieta Małysowa
 Zbysław Martini
 Danuta Młodzianowska
 Andrzej Nespiak
 Roman Pachlewski
 Stanisław Tapuach
 Piotr Znaniński
 1954 Józef Dzieżyc
 1955 Bronisław Jabłoński

Prodziekani Urszula Prośba-Białczyk
i Leszek Romański
(2010)

65-lecie Wydziału
Przyrodniczo-Technologicznego
(2010)

1956	Jadwiga Opyrchałowa	Ryszard Kostuch
1958	Zygmunt Hryncewicz	Roman Krężel
	Anna Jelinowska	Stanisław Kukła
	Włodzimierz Romankow	Józef Makowiecki
1959	Adam Jankowski	Stanisław Rossochacki
1960	Stanisław Bieszczad	Jan Sekuła
	Antoni Biskupski	Henryk Skrabka
	Władysław Błaszczków	Ryszard Słojewski
	Jan Bogdanowicz	Władysław Świdziński
	Jan Borkowski	Wanda Tymieniecka
	Eleonora Buczak	Kazimierz Walewski
	Tadeusz Cywiński	Włodzimierz Zawadzki
	Zdzisław Gonet	Maria Ziętecka
	Marian Horawski	Henryk Żurawski
	Stefan Jelinowski	1964 Zbigniew Cieśliński
	Wanda Karolini	Janina Fatyga
	Stanisław Miklaszewski	Józef Fatyga
	Czesław Opaliński	Maria Goos
	Maria Radomska	Maria Karczewska
	Stefania Roszyk	Zofia Krężel
	Jerzy Sienkiewicz	Zygmunt Mikołajczyk
	Jerzy Sobieszcański	Teodor Nietupski
	Gustaw Sobkowicz	Stanisław Rusak
	Mariusz Wartarasiewicz	Henryk Słowiński
	Kazimierz Wilk	Zbigniew Turyna
1961	Michał Batalin	Fryderyk Warelis
	Edward Berbec	Stanisław Wąs
	Roman Czuba	1965 Ryszard Baranowski
	Wojciech Czyżewski	Elżbieta Burzyńska
	Józef Hendrysiak	Kazimierz Górecki
	Czesław Kania	Franciszek Kapusta
	Jerzy Kiersnowski	Regina Lutyńska
	Li-Sun-Zun	Zygmunt Mazur
	Władysław Lonc	Janusz Ostrowski
	Adam Pałczyński	Mieczysław Trybała
	Marian Piech	Bolesław Warych
	Stanisław Rojek	Anna Wojtkiewicz
	Józef Rola	Wilhelm Wojtkiewicz
	Eligiusz Roszyk	Maria Zamorska
	Jadwiga Teleżyńska	1966 Stanisław Dębowski
1962	Mieczysław Drozd	Witold Drezner
	Antoni Gładysz	Roman Kwaśniewski
	Zofia Jasińska	Halina Pantera
	Janusz Kozakiewicz	Jerzy Zabawski
	Krystyna Kukułczanka	Andrzej Zembaczyński
	Jan Ludwiczak	Danuta Zielińska
	Wanda Mierzejewska	1967 Henryk Frąckowiak
	Leszek Szerszeń	Henryk Kern
1963	Bronisław Giedrojc	Stanisław Łakota

	Jan Marszałkowicz		Ryszard Wielburski
	Józef Mąkol		Władysław Wysocki
	Halina Moron		Leonard Żak
	Teresa Niewiadoma	1973	Zenon Czerniakowski
	Adam Strzelecki		Marian Franek
	Marek Tyszkiewicz		Piotr Górski
1968	Zbigniew Zywert		Tadeusz Kampczyk
	Danuta Drozd		Michał Licznar
	Janina Janas		Stanisława Licznar
	Bronisław Poćcik		Wiesława Łoziuk
1969	Eugeniusz Rembowski		Kazimierz Michalak
	Jerzy Drozd		Władysław Nowak
	Hubert Gembarzewski		Włodzimierz Sokoła
	Marcin Jaruzelski	1974	Jan Banasiak
	Włodzimierz Kilianowski		Mieczysław Biliński
	Stanisław Laskowski		Mieczysław Bruździak
	Wacław Leszczyński		Władysław Buniak
	Marian Mazański		Feliks Cały
	Józef Murzyński		Helena Drozd
	Zofia Pudełko		Jan Kaczmarek
1970	Antoni Skierski		Frańciszek Kalis
	Maria Bogdanowicz		Bogusław Karoń
	Maria Musiał		Przemysław Kozłowski
	Małgorzata Narkiewicz-Jodko		Zofia Malawko-Murawska
	Henryka Pejka		Zbigniew Ornatowski
	Stanisław Sadowski		Bożena Rabikowska
	Zdzisław Włodarczyk	1975	Antoni Bartmański
1971	Maria Adamus		Stanisław Białowąs
	Stanisław Czerwiński		Janusz Grabski
	Franciszek Gospodarczyk		Adam Jakacki
	Paweł Górski		Edward Janus
	Jan Kowalczyk		Andrzej Kucharzewski
	Grażyna Lisińska		Czesław Kuduk
	Jerzy Ludwichowski		Jerzy Mosh
	Zofia Mikołajczak		Czesław Mulka
	Maria Osińska		Jan Neiwer
	Antoni Strahl		Henryk Nowak
	Anna Szepieniec-Gajos		Krystyna Panek
	Grażyna Szumilak		Urszula Panek
	Alfons Ugarynko		Hanna Subda
	Aleksandra Zelenay-Witkowska		Jan Święch
1972	Hanna Bialic		Józef Zwoliński
	Mieczysław Gawłowski	1976	Zenobiusz Dmowski
	Anna Kamińska		Władysław Fierla
	Maria Konieczna		Ryszard Gandecki
	Krystyna Malko		Maria Góralczyk
	Teresa Mittelstaedt		Wilibald Helios
	Danuta Nespiak		Michał Jurek
	Helena Spytowska		Maher-Georgii Nasseem

	Lech Nowak		Elżbieta Zelnikier
	Franciszek Paluch		Monika Zych
	Maria Beata Patlewicz	1980	Teresa Brej
	Jarema Rybicki		Antoni Jurkun
	Stanisława Wieczorkowska		Władysław Kadłubiec
	Józef Wosiek		Bogusław Kosiński
1977	Zdzisław Ziemnicki		Tadeusz Kozłowski
	Amelia Bielawska		Zenon Mikołajczyk
	Janina Błażej		Edward Możdżeń
	Józef Błażej		Zofia Ostaszewska-Kalinowska
	Tadeusz Gruczek		Zygmunt Owsiak
	Maria Kelm		Urszula Prośba-Białczyk
	Danuta Kolk		Czesława Rosik-Dułęwska
	Krystyna Ledwoń		Edward Tyc
	Kazimierz Noworolnik		Sylwester Wawrzyniak
	Alicja Południak		Marian Wiercioch
	Stanisława Stadtherr	1981	Grzegorz Błęcki
	Zbigniew Stasiak		Jan Całupa
	Stanisław Strączyński		Stefan Ceńkowski
	Tadeusz Trziszka		Pavol Duć-Anci
1978	Andrzej Załucki		Kazimierz Dumanowski
	Włodzimierz Białczyk		Helena Gramza
	Józef Cieź		Sayed Ad-el Kader Ibrahim
	Michał Hurej		Stanisław Krzyśków
	Ryszard Łuszczek		Maria Kutrzeba
	Wacław Plich		Janusz Obojski
	Adam Rogowski		Barbara Patorczyk-Pytlik
	Józef Ryznar		Krystyna Pekarnik
	Edmund Skoczylas		Stanisław Peroń
	Halina Stanisławiszyn		Maria Przybyło
	Bronisław Szelwicki		Maria Rabiej
	Jan Tymków		Marian Rogowski
	Adam Wilczyński		Jerzy Surowy
1979	Krystyna Ciesielska		Janusz Ziółkowski
	Mohamed Khairad Dawood	1982	Antoni Bajon
	Maria Golinowska		Jan Gancarz
	Piotr Gorzelniany		Jan Gawęcki
	Zofia Karolini-Skaradzińska		Henryk Kacprzak
	Władysław Kościelniak		Mieczysław Kmieć
	Bronisława Kram		Teresa Kucharska
	Tadeusz Maćkowiak		Andrzej Lewandowski
	Janina Mosh		Andrzej Lubieniecki
	Stanisław Pietr		Władysław Malarz
	Anna Raszka		Helena Małkiewicz
	Jan Rusnak		Danuta Mierzwa
	Józef Strugała		Jalanta Nowaczyk-Karczewska
	Antoni Szewczyk		Anna Patrzalek
	Józef Szlachta		Andrzej Piechowiak
	Witold Tomczuk		Leszek Romański

	Jan Sadło		Jan Saleta
	Zdzisław Skibiński		Ibrahim Yousif Samir
	Zbigniew Zdrojewski		Jan Spiak
	Zygmunt Zniszczyński		Zofia Strojek-Spiak
1983	Jacek Frontczak		Sohier Mohammad Swilam Amer
	Władysław Genbara		Zygmunt Sztuder
	Czesława Grygorczyk		Klara Tomaszewska
	Barbara Kutkowska	1987	Danuta Jurkiewicz
	Antoni Siołek		Jarosław Kaszubkiewicz
	Adela Starke		Jadwiga Lubczyńska
	Krzysztof Stasiak		Stanisław Łopuski
	Piotr Waszkiewicz		Zbigniew Nawrocki
1984	Sami Al.-Sadoon		Danuta Osmańczyk
	Andrzej Bartkiewicz		Kazimierz Pyziak
	Jerzy Boratyński		Marian Szarycz
	Teresa Broda		Krystyna Szybiga
	Halina Grabowska	1988	Yahia Essa Al. Bermawi
	Stanisław Jedyński		Jerzy Bieniek
	Franciszek Molendowski		Andrzej Hendrich
	Marian Myślicki		Jerzy Hładyszowski
	Zygmunt Nita		Henryk Łabędzki
	Tadeusz Steblik	1989	Anita Biesiada
	Adam Winczuk		Jerzy Bohdziewicz
	Lesław Zimny		Marian Kłobus
	Romuald Żyłka		Andrzej Kołodziej
1985	Eugeniusz Babicz		Leszek Kordas
	Barbara Chrzanowska-Drożdż		Mahomed Ibrahim Mogahed
	Janina Gabrielska		Marek Sitarski
	Edward Grzyś		Bronisław Wojtuń
	Stanisław Jaga	1990	Owad Jassem Aljdi
	Janusz Kaczkowski		Władysław Bogacz
	Marek Kempa		Andrzej Fogt
	Włodzimierz Kita		Andrzej Krupa
	Andrzej Kotecki		Jadwiga Nadziak
	Halina Pieńkowska		Samir Shamsham
	Maria Pytlarz-Kozicka		Grażyna Suchanek
	Reasan Kareem Shati		Bronisław Tomaszewski
	Barbara Szewczyk		Ryszard Tustanowski
	Edyta Teichert		Ryszard Weber
1986	Ryszard Bandurowski		Ludwik Źołnierz
	Jan Bernat	1991	Jaber Azzawi
	Tadeusz Janas		Beata Gabryś
	Dariusz Materek		Grażyna Sobota
	Tadeusz Metzger		Khayat Suhial
	Mieczysław Mrówka	1992	Ziad Chikh-Khamis
	Marta Nurzyńska		Zbigniew Czerniakowski
	Lech Paczkowski		Hussam Eddin Khalasi
	Danuta Parylak		Youssef Khdń
	Stanisław Ramenda		Samira Hiazi Kilani

	Pema Kiovogui		Aleksandra Steinhoff-
	Krystian Kubica		-Wrześniewska
	Jadwiga Kucharczyk		Hanna Szajsner
	Ahmed Mahomed		Wiesław Wojciechowski
	Alyousef Nizal	1999	Anna Bunia
1993	Aziz Ahmad Ibupoto		Renata Galek
	Jan Krężel		Bernard Gałka
	Krzysztof Lejman		Agnieszka Grządkowska
	Deta Łuczycka		Jacek Jackowski
	Jerzy Próchnicki		Elżbieta Jamroz
	Piotr Sobkowicz		Lesław Janowicz
	Adam Szewczuk		Julian Kalinowski
	Roman Śniady		Dorota Kasowska
	Jan Wyskida		Dorota Kawałko
	Dariusz Zalewski		Piotr Kopystiański
1994	Zdzisław Klukowski		Aleksander Krzyś
	Andrzej Ściński		Jacek Lesiak
1995	Katarzyna Adamczewska-Sowińska		Maria Licznar-Małańczuk
	Adam Bogacz		Ewa Mańkowska
	Anna Demczuk		Barbara Mastalska-Cetera
	Henryk Gadomski		Zbigniew Perlak
	Cohovi Cesaire Goumissi		Jan Sebzda
	Jacek Lipak		Elżbieta Słodczyk
	Ewa Moszczyńska		Dariusz Suszanowicz
	Elżbieta Płaskowska		Katarzyna Szopka
	Georg Peter Preiss		Adam Ślipko
	Leszek Siwiec		Tomasz Zawerbny
	Ireneusz Sosna	2000	Jarosław Czarnecki
1996	Krzysztof Broda		Jerzy Detyna
	Andrzej Dyszewski		Aleksandra Halarewicz-Pacan
	Jolanta Korzeniowska		Anna Koszelnik-Leszek
	Grzegorz Kulczycki		Izabella Kurtyka
	Marek Liszewski		Marek Mydlarski
	Krzysztof Matkowski		Tomasz Oliwa
	Józef Sowiński		Tomasz Szuk
	Bogdan Stępień		Katarzyna Strzelecka
	Janina Zawieja		Wojciech Topczewski
1997	Henryk Bujak		Izabella Znamirowska-Karaś
	Adam Figiel	2001	Piotr Chohura
	Krzysztof Gediga		Anna Wondołowska-Grabowska
	Cezary Kabała		Ewelina Gudarowska
	Andrzej Kocowicz		Dariusz Malak
	Beata Meinhardt		Małgorzata Gottlieb
	Karol Wolski		Zbigniew Ślązak
1998	Hanna Adamska		Krzysztof Pieczarka
	Marcin Kozak		Agnieszka Dradrach
	Izabella Pisarek		Irena Kropsz
	Urszula Piszcz		Jaromir Stawirej
			Regina Dębicz

2002	Marek Stachowiak	2005	Piotr Szady
	Roman Waclawowicz		Monika Jędrzejak
	Joanna Pokorny		Elżbieta Wojtkowiak-Gębarowska
	Ewa Janeczek		Jarosław Dąbrowski
	Przemysław Majchrowski		Małgorzata Idkowiak
	Agnieszka Łętkowska		Tomasz Zbroszczyk
	Artur Ciesielka		Ewa Tendziagolska
	Łukasz Wall		Agnieszka Kukuła-Młynarczyk
	Juliusz Urban		Sylvia Winiarska
	Adam Luberański		Jarosław Kuczkowski
	Anna Jasińska-Paszkiwicz		Honorata Kalińska
	Ewa Lenard		Tomasz Berbeka
	Piotr Gawlik		Arkadiusz Niemiec
	Robert Żarnowski		2006
Paweł Jeziński	Daniel Ochman		
Jacek Michałak	Wiesława Żeleźna		
Jacek Twardowski	Mariusz Kaczmarek		
Janusz Mazurek	Henryk Cygert		
Anna Gierula	Elżbieta Magnucka		
2003	Elżbieta Laszkiewicz	Piotr Kuc	
	Grażyna Kidawska	Tomasz Szlachta	
	Wojciech Rybikowski	Robert Kozłowski	
	Jolanta Augiewicz	Jarosław Uglis	
	Mirosława Pietryka	Marcin Fidos	
	Krzysztof Banasik	Anna Cudzik	
	Mariusz Surma	Marcin Krajewski	
	Klaudiusz Jałoszyński	Krzysztof Mielnik	
	Marcin Kołowski	Paweł Dopierała	
	Agnieszka Słociak	Bogusław Wijatyk	
	Rafał Kuriata	Rafał Kordus	
	Mariusz Jędrzejewski	Marcin Bandurowski	
	Przemysław Woźniczka	Magdalena Giszczak	
	Danuta Skalska	Stanisław Minta	
Jerzy Kaszkowiak	Maciej Skoczyliński		
Waldemar Helios	2007	Małgorzata Englot	
Elżbieta Wilgoz		Michał Wołoszyn	
2004		Alicja Fogt	Anna Ogły
		Przemysław Bąbalewski	Natalia Tratwal-Uglis
		Alina Maciejewska-Kuriata	Krzystian Ogły
		Joanna Radoła	Jarosław Bojarczuk
		Magdalena Romanowska	Sylvia Śmiatacz
		Beata Łabaz	Jakub Bekier
		Dariusz Druzga	Agnieszka Krysiak
		Marta Siwirska	Grzegorz Pogoda
		Elwira Stawiska	Piotr Suliga
		Wioletta Turowska	Joanna Makuchowska-Fryc
		Małgorzata Walens	Anna Pogorzelec
		Bartosz Lewandowski	Anna Pełka
	Rafał Nowowiejski	Wojciech Pusz	

2008	Anna Rusek	Sylwester Borowski
	Maciej Charkiewicz	Iwona Fostiak
	Adam Majewski	Agnieszka Skurjat
	Dominika Sokulska	Magda Podlaska
	Magdalena Gawron	Sylwia Lewandowska
	Marcin Baranowski	2010 Jacek Rajewski
	Agnieszka Krawczyk	Magdalena Podgórska-Lesiak
	Elżbieta Wołoszczak	Dariusz Dereń
2009	Maciej Jurkowski	Agata Liszka-Podkowa
	Piotr Komarnicki	Jarosław Grocholski
	Krzysztof Kaczmarek	Joanna Góra
	Kamila Czerniak	Magdalena Ostrowska
	Kamila Nowosad	Katarzyna Dmochowska-Huba
	Grzegorz Wilczok	Anna Olszewska

Uroczyste rozdanie dyplomów absolwentom Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego
(2009)

Jednostki i organizacje

JEDNOSTKI MIĘDZYWYDZIAŁOWE, POZAWYDZIAŁOWE I OGÓLNOUCZELNIANE

STUDIUM JĘZYKÓW OBCYCH

Jadwiga Bolechowska

W roku 1951 utworzono Zakład Języków Obcych. Na mocy zarządzenia Ministra Szkolnictwa Wyższego z 2 lutego 1953 r. we wszystkich uczelniach wyższych powołane zostały międzywydziałowe jednostki dydaktyczne zwane Studium Języków Obcych, przemianowane następnie na Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (SPNJO).

Pierwszym kierownikiem SPNJO był dr Franciszek Jankowski. W roku 1955 w wyniku reorganizacji SPNJO wszyscy pracownicy, z wyjątkiem Gwido Wrzosińskiego, zostali zwolnieni i utworzono nowy zespół lektorów, którego kierownikiem została mgr Marta Ryziewicz.

W roku 1960 Studium otrzymało cztery nowe pomieszczenia, z których trzy przeznaczone były na sale dydaktyczne. Początkowo obligatoryjnym dla wszystkich studentów był język rosyjski.

W roku 1973 mgr Marta Ryziewicz przeszła na emeryturę, a kierownictwo SPNJO objął mgr Jerzy Petryński. W 1976 r. kierownikiem został mgr Józef Ragiel, który pełnił tę funkcję do roku 1991. W tym też roku Studium zmieniło nazwę na Studium Języków Obcych (SJO) oraz przeniesione zostało do pawilonu po Studium Wojskowym przy ul. Bartła 6.

W latach 1991–1997 kierownikiem Studium Języków Obcych była mgr Jolanta Król.

We wrześniu 1997 r. funkcję kierownika jednostki objęła mgr Jadwiga Bolechowska, która od roku 1998 jest jednocześnie koordynatorem programów międzynarodowych w dziale współpracy z zagranicą.

W roku 2003 podczas obchodów 50-lecia istnienia SJO jednostka została uhonorowana medalem „Za Zasługi dla Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji”. W roku 2004 SJO rozszerzyło swoją działalność, przystępując do realizacji projektów międzynarodowych oraz stworzyło studentom i pracownikom możliwość zdawania egzaminów na certyfikaty międzynarodowe (TELC, TOEIC, TOEFL).

W czerwcu 2006 r. SJO zostało przeniesione do budynku przy ul. M. Skłodowskiej-Curie.

Na przestrzeni lat zmieniały się zainteresowania i potrzeby studentów, co znalazło odzwierciedlenie w wyborze nowożytnego języka obcego, a także strukturze zatrudnienia.

Pracownicy
Studium Języków Obcych

Języki dotychczas nauczane (francuski, niemiecki, rosyjski) wypierane były stopniowo przez język angielski, a ostatnio dużą popularnością cieszy się język hiszpański, wprowadzony do oferty SJO w 2007 r. Ponadto, w programie nauczania na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej przedmiotem obowiązkowym jest język łaciński. Obecnie najliczniejszą grupę nauczycieli akademickich stanowią Angliści.

Z biegiem czasu zmienia się również warsztat pracy. Obecnie dysponujemy salami dydaktycznymi wyposażonymi w środki audiowizualne, salą multimedialną oraz wprowadzamy nauczanie języka obcego metodą e-learning.

STUDIUM WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I SPORTU

Olgiard Furmanek

Otwarcie *Dnia Sportu* na Stadionie Budowlanych (1986)

Ośrodek Sportowy na Biskupinie

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Szkolnictwa Wyższego z maja 1952 r. Senat Uczelni powołał Studium Wychowania Fizycznego jako jednostkę międzywydziałową o charakterze dydaktyczno-wychowawczym, w roku 1974 przemianowane na Studium Wychowania Fizycznego i Sportu.

Pierwszym kierownikiem został mgr Zdzisław Wiech (1952–1974), a w następnych latach Studium WFiS kierowali: dr Jerzy Baczewski (1974–1981), dr Zdzisław Chichłowski (1981–1991), a od 1991 r. funkcję kierownika pełni mgr Olgiard Furmanek.

W roku akademickim 1951/1952 Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki wprowadziło obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze dwóch godzin tygodniowo, na czterech pierwszych semestrach. W następnych latach przedłużono zajęcia do sześciu semestrów, a w 1977 r. obowiązkowymi zajęciami wychowania fizycznego objęto studentów od pierwszego do czwartego roku studiów, osiem semestrów.

Od 1996 r. minimum programowe zmniejszono do czterech semestrów, a od roku 2008 zostały już tylko dwa semestry, tj. 60 godzin. Istnieje jednak możliwość organizowania zajęć fakultatywnych przez Wydziały. Młodzież uzdolniona sportowo miała i ma możliwości uprawiania i podnoszenia umiejętności w sekcjach sportowych Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego.

Prowadzone od roku 2000 coroczne badania wad postawy studentów pierwszego roku są podstawą do organizowania grup studenckich na zajęcia z rehabilitacji oraz gimnastyki korekcyjnej. Specjalnymi zajęciami objęci są również studenci niepełnosprawni.

Warunki pracy w Studium WFiS do roku 1996 były bardzo skromne. Zajęcia wychowania fizycznego i treningi sekcji sportowych odbywały się w większości

w małych salkach szkolnych wynajmowanych na terenie całego miasta. Korzystanie z tych obiektów, nie w pełni przygotowanych, utrudniało organizację procesu dydaktyczno-wychowawczego.

Wielokrotne starania władz Uczelni i Kierownictwa Studium WFiS o budowę własnego obiektu sportowego urzeczywistniły się dopiero w latach 90. W obecności wielu zaproszonych gości w październiku 1996 r. rektor prof. Tadeusz Szulc wraz z byłymi rektorami prof. Jerzym Kowalskim oraz prof. Jerzym Juszcakiem, a także z dyrektorem mgr. Mariannem Rybarczykiem i kierownikiem Studium WFiS mgr. Olgierdem Furmankiem uroczystie przecięli wstęgę, a ks. kardynał Henryk Gulbinowicz poświęcił nową halę sportową.

Akademia Rolnicza wzbogaciła się o nowoczesny obiekt sportowy, jeden z największych w naszym mieście. Pełnowymiarowa, wyposażona w nowoczesne urządzenia wielofunkcyjna hala sportowa, sala gimnastyczna, sala ćwiczeń siłowych, sala rehabilitacji, sala klubowa, bar i pełne zaplecze, a wokół obiektu obszerny parking – to walory obiektu. Komfortowe warunki na obiekcie stworzyły możliwość zapewnienia młodzieży i pracownikom Uczelni uczestniczenia w zajęciach według zainteresowań.

Poza zajęciami dydaktycznymi i rekreacyjnymi w hali sportowej organizowane są zawody i turnieje międzuczelniane, ogólnopolskie i międzynarodowe w wielu dyscyplinach sportowych.

Po wielofunkcyjnej hali sportowej, dzięki inicjatywie oraz staraniom rektorów prof. Tadeusza Szulca i prof. Michała Mazurkiewicza oraz dyrektora mgr. Mariana Rybarczyka i kierownika Studium WFiS mgr. Olgierda Furmanka, we wrześniu 2004 r. rozpoczęto budowę krytej pływalni jako dalszej części ośrodka sportowego. Pełne zaangażowanie władz Uczelni w realizację tej inwestycji spowodowało, że już w lutym 2006 r. nastąpiło uroczyste otwarcie. Przecięcia wstęgi dokonali rektorzy: prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz i prof. dr hab. Tadeusz Szulc, kanclerz mgr Marian Rybarczyk oraz marszałek województwa dolnośląskiego Paweł Wróblewski, a ks. kardynał Henryk Gulbinowicz poświęcił obiekt.

Uczelnia wzbogaciła się, jako jedna z niewielu w Polsce, o piękną pływalnię, na której znajdują się dwie niecki basenowe: pełnowymiarowa, 6-torowa, dydaktyczno-sportowa oraz rehabilitacyjno-rekreacyjna z ciepłą wodą i o mniejszej głębokości. Oprócz zajęć dydaktycznych i sportowych dla studentów oraz pracowników naszej Uczelni z krytej pływalni korzystają studenci

Hala sportowa w Ośrodku Sportowym na Biskupinie

Uroczyste otwarcie pływalni (2006)

Pływalnia w Ośrodku Sportowym na Biskupinie

Politechniki Wrocławskiej i Uniwersytetu Wrocławskiego, dzieci ze szkół i przedszkoli oraz firmy i mieszkańcy osiedla.

Obecnie w Studium zatrudnionych jest 14 nauczycieli.

W roku 1976 opracowano przewodnik metodyczny do nauczania dyscyplin objętych programem. W latach 1991, 1996 i 2006 opracowano nowe programy nauczania włączające nowe dyscypliny sportowe, np. aerobic, callanetics, wspinaczka sportowa, jeździectwo czy ćwiczenia usprawniające na siłowni.

Nauczyciele Studium współpracują z organizacjami młodzieżowymi działającymi na Uczelni, a w szczególności z Akademickim Związkiem Sportowym. Organizowali imprezy sportowe i rekreacyjne, szkolenia na obozach, rejsach, zimowiskach, koloniach i wczasach.

STUDIUM WOJSKOWE

Anatol Stefański

W wyniku zarządzenia Ministra Obrony Narodowej – Marszałka Polski Michała Roli-Żymierskiego z 12 września 1949 r., dotyczącego organizacji studium wojskowego i szkolenia młodzieży szkół wyższych, studenci wydziałów rolniczego i medycyny weterynaryjnej odbywali szkolenie w ramach Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. Po wyodrębnieniu się Wyższej Szkoły Rolniczej, z początkiem roku akademickiego 1951/1952, powołane zostało Studium Wojskowe Wyższej Szkoły Rolniczej. Pierwszym kierownikiem został mianowany mjr Stanisław Tomanek, który pełnił tę funkcję do 1961 r., odchodząc do rezerwy w stopniu pułkownika.

W latach 1951–1961 szkoleniem objęci byli mężczyźni z czterech wydziałów – Rolniczego, Zootechnicznego, Weterynaryjnego i Melioracji Wodnych.

Szkolenie odbywało się raz w tygodniu na trzech pierwszych latach studiów. Zakończenie szkolenia przeprowadzano na obozach letnich (od końca czerwca do połowy sierpnia) w jednostkach wojskowych m.in. w Zgorzelcu, Ciborzu, Bolesławcu, Gubinie, Krośnie Odrzańskim.

W każdym roku szkoliło się od dwustu (1951 r.) do czterystu studentów (1960 r.). Po złożeniu egzaminów w czasie trwania obozów letnich studenci mianowani byli na pierwszy stopień oficerski. Wśród absolwentów pierwszych lat funkcjonowania Studium stopnie oficerskie (chorążych) otrzymali m.in. obecni profesorowie naszej Uczelni prof. dr hab. Jerzy Kowalski i prof. dr hab. Teodor Nietupski.

Studium na początku swojej działalności nie dysponowało salami wykładowymi, a jego siedziba znajdowała się w budynku głównym na pierwszym piętrze.

W latach od 1961 do 1965 obowiązki kierownika Studium pełnił płk Edward Dembowski. Kadra oficerska liczyła osiem osób, ponadto zatrudnionych było czterech pracowników cywilnych. Szkolono około 650 studentów. Obozy letnie organizowano w jednostkach wojskowych w Kozuchowie, Kłodzku i Krośnie Odrzańskim.

W czasie wszystkich obozów letnich studenci składali przysięgę żołnierską. Na tę uroczystość przyjeżdżały delegacje władz Uczelni oraz wysokiej rangi oficerowie z dowództwa

Studenci na szkoleniu wojskowym
(lata 60.)

okręgu (m.in. generałowie Antoni Jasiński, Mieczysław Mazur, Zbigniew Wytyczak i Zbigniew Zieliński), zaś wizytację obozów przeprowadzali m.in. wiceminister obrony narodowej gen. Jerzy Bordziłowski, szef obrony cywilnej gen. Tadeusz Tuczapski, a 9 czerwca 1973 r. wizytę w Studium złożył dyrektor generalny Zarządu Obrony Cywilnej Królestwa Szwecji Ake Sundelin.

Od roku 1965 przez trzynaście lat obowiązki kierownika Studium pełnił płk Edward Szałapak. Kadra Studium liczyła wówczas dwunastu oficerów i czterech pracowników cywilnych. Szkoleniem było objętych około 800 studentów w jednej sali wykładowej, na tzw. „Fermie” przy ul. Wróblewskiego i w dwóch schronach Terenowej Obrony Przeciwlotniczej (TOPL) przystosowanych do prowadzenia zajęć. Od roku 1966 szkoleniem w ramach powszechnej samoobrony objęto również studentki wszystkich wydziałów Uczelni.

Przełomowym momentem dla szkolonych studentów, jak również dla kadry było przeniesienie Studium do budynku przy ul. Bartła 6. Szkolenia odbywały się w kilku salach wykładowych przystosowanych do zajęć tematycznych i pomieszczeniach magazynowo-warsztatowych w piwnicy budynku głównego. Zorganizowano również niewielką salę tradycji. Ogromny wkład w organizację i wyposażenie sal (przy życzliwym nastawieniu władz Uczelni – rektora prof. dr. hab. Ryszarda Badury i prorektora prof. dr. hab. Henryka Balbierza) wniosła cała ówczesna kadra Studium, a zwłaszcza jego kierownik płk Edward Szałapak i późniejszy z-ca kierownika płk Anatol Stefański. Obok organizacji procesu dydaktycznego i wyposażenia sal dydaktycznych oficerowie Studium byli inicjatorami: rajdów i rejsów statkiem po Odrze szlakiem II i I Armii Wojska Polskiego, honorowego krwiodawstwa wśród studentów, obchodów związanych ze świętami państwowymi i wojskowymi, spotkań z weteranami wojennymi.

Rajdy szlakiem II Armii Wojska Polskiego rozpoczęto w 1969 r. Były one kontynuowane w latach 1970 i 1971. W rajdach uczestniczyło od 100 do 150 studentów i pracowników Uczelni. Zakończenie odbywało się złożeniem wieńców i kwiatów na cmentarzu żołnierzy II Armii Wojska Polskiego, a następnie manifestacją w amfiteatrze zgorzeleckim z udziałem władz Uczelni i przedstawicieli dowództwa śląskiego okręgu wojskowego. Od 1972 r. rajd zamieniono na Rejs Zwycięstwa (statkiem po Odrze) do Siekierok (cmentarz żołnierzy I Armii Wojska Polskiego). Głównym organizatorem była młodzież studencka, natomiast współorganizatorem odpowiedzialnym za kontakty z wojskiem na trasie rejsu (we wszystkich jego edycjach aż do XV) był płk Anatol Stefański. Rejsy jako impreza patriotyczno-rekreacyjna wymagałyby osobnej monografii, a studenci (komendanci i nie tylko) oraz pracownicy (władze Uczelni i uczestnicy) upamiętnienia za wkład pracy i uświetnienie imprezy.

Kadra Studium Wojskowego (1979)
od lewej: ppłk Stanisław Tryk (z-ca kierownika Studium), płk Tadeusz Durczak, Julian Then (laborant), ppłk Stefan Migaj, ppłk Bronisław Zapora, mgr Regina Wielowiejska (pracownik administracyjny), mjr Zenon Szymański, Irena Sobieniecka (telefonistka), mjr Jan Baran, Bronisława Sanojca (bibliotekarz), płk Edward Szałapak (kierownik Studium Wojskowego), ppłk Anatol Stefański, ppłk rez. Anatol Łazarenko, mjr Edmund Sanojca, ppłk Józef Amejko

Rejs Zwycięstwa do Siekierok (1982)

Po przejściu płk. Edwarda Szałapaka do rezerwy kierownikiem Studium od 1979 r. został płk dypl. Kazimierz Olszewski. Od 1979 do października 1981 r. doskonalono cykle szkolenia, uzupełniano wyposażenie sal wykładowych i kontynuowano formy zajęć i czynów pozaszkoleniowych.

21 października 1981 r. obowiązki kierownika Studium przejął płk doc. dr Leszek Styś. Po wprowadzeniu stanu wojennego powołana została w Studium grupa operacyjna, której zadaniem było zabezpieczenie posiadanego sprzętu, ochrona obiektów, zbieranie meldunków z terenu Uczelni, koordynacja działań służb technicznych i administracyjnych Uczelni.

W roku akademickim 1982/1983 szkoleniem wojskowym objęto 439 studentów, a szkoleniem obronno-sanitarnym 361 osób. Obowiązki kierownika Studium 1 grudnia 1982 r. objął płk dypl. Grzegorz Przychodzki, który pełnił je do września 1989 r.

W latach 1982–1989 doskonalono proces dydaktyczny, modernizowano wyposażenie sal wykładowych i kontynuowano przedsięwzięcia pozaprogramowe.

Do roku 1989 około 600 honorowych dawców krwi oddało ponad 200 litrów krwi.

W czerwcu 1985 r. do rezerwy przeszedł długoletni zastępca kierownika Studium płk Anatol Stefański, a jego obowiązki przejął ppłk dypl. Stanisław Zając, który pełnił tę funkcję do 1988 r. Następnym z-cą kierownika Studium od września 1988 r. został ppłk pilot Jerzy Motyl.

Z nowym rokiem akademickim 1989/1990 kierownikiem Studium został płk Wiesław Gwizdowski. Zajęcia dla studentów prowadzono do czerwca 1990 r. Decyzją Sejmu dotychczasowy system szkolenia studentów został przerwany, a studia wojskowe przy wyższych uczelniach rozwiązano. W Akademii Rolniczej we Wrocławiu nastąpiło to jesienią 1991 r.

Oficerowie i pracownicy Studium Wojskowego, którzy przepracowali w nim powyżej 10 lat, to: płk Anatol Stefański, Edward Szałapak, Stanisław Tomanek, Stanisław Tryk, Józef Wysmyk; ppłk ppłk Józef Amejko, Czesław Garczyk, Józef Janiszewski, Marian Koćma; ppłk rezerwy Anatol Łazarenko, Fryderyk Makuchowski, Stefan Migaj, Edmund Sanojca, Zbigniew Wrona, Bronisław Zaporą; mjr Zygmunt Topolewski; kpt. rezer. Stanisław Soroczyński – laborant; chorąży rezer. Mirosław Bizior; st. sierżant rezer. Marian Łączkowski – magazynier oraz Julian Then – laborant i Bronisława Sanojca – bibliotekarz.

W okresie 1951–1989 w Studium Wojskowym, jak również w jednostkach wojskowych (na poligonach) przeszkolono 15 500 studentów, którzy otrzymali stopnie oficerskie i podoficerskie podchorążych. Od roku akademickiego 1974/1975 do 1989/1990 Studium Wojskowe prowadziło szkolenie w zakresie sanitarno-obronnym, obejmujące studentów, którzy ze względów zdrowotnych nie podlegali powszechnemu szkoleniu wojskowemu. Tę formę szkolenia ukończyło ok. 4 500 osób.

MIĘDZYWYDZIAŁOWE STUDIUM PEDAGOGICZNE

Zbigniew Jurzyk

Z inicjatywy władz Uczelni 1 października 1973 r. zostało powołane Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne. Jako jednostka międzywydziałowa podporządkowana została prorektorowi ds. studenckich i nauczania. Studium kształci studentów dziewiątego, dziesiątego i jedenastego semestru studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Kandydaci na przyszłych nauczycieli typowani są spośród zgłaszających się studentów przez władze dziekańskie. Podstawowym kryterium doboru jest średnia ocen uzyskana

na macierzystym Wydziale. Do marca 2000 r. Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne ukończyło 960 absolwentów.

Celem Studium jest wyposażanie absolwentów w wiedzę i umiejętności pedagogiczne, wychowawcze i dydaktyczno-metodyczne. Początkowo kształcenie odbywało się na podstawie programów centralnych, a od początku lat osiemdziesiątych opracowano własny program, który uwzględniał nowe potrzeby w kształceniu nauczycieli. Ważną składową kształcenia są praktyki pedagogiczne dla studentów Studium prowadzone w szkołach Wrocławia i różnych województw.

Wykładowcami Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego są pracownicy naukowo-dydaktyczni Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, a także nauczyciele akademicy innych uczelni. Organizatorem Studium w pierwszych latach istnienia była prof. dr hab. Jadwiga Opyrczałowa (1973–1978), następnie dr Danuta Urbańska, pozostając kierownikiem przez 21 lat (1978–1999). Od października 1999 r. kierownikiem Studium jest dr Zbigniew Jurzyk.

Wieloletnimi współpracownikami Studium byli prof. dr hab. Zofia Jasińska i prof. dr hab. Jerzy Sożyński oraz prof. Mieczysław Adamczyk z Uniwersytetu Wrocławskiego, od prawie dwudziestu lat dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego, który odegrał szczególną rolę w trudnych latach transformacji, stojąc na straży wartości, które były i są obowiązujące w wychowaniu przyszłych nauczycieli.

W roku akademickim 1999/2000 kadrę Studium stanowili: dr Z. Jurzyk – kierownik, prof. dr hab. M. Adamczyk, dr D. Urbańska, mgr D. Styczyńska-Ławik, mgr W. Małecki, mgr K. Brzazgoń-Dzięcioł.

Treści programowe, poza minimalnymi zmianami, pozostają niezmiennie – zgodne z wytycznymi MNiSW. Nastąpiła zmiana kadry nauczającej w MSP. Na emeryturę odeszli prof. Adamczyk, dr Urbańska zaś mgr Małecki i mgr Brzazgoń zmienili miejsce pracy. Na ich miejsce zostali przyjęci dr A. Piasecka, dr Z. Madej i dr N. Demeshkant. Od czterech lat Studium prowadzi zajęcia z metodyki oraz dydaktyki szkoły wyższej dla doktorantów Uczelni.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA

Grażyna Talar

Biblioteka Główna powstała w kwietniu 1952 r. z połączenia bibliotek Wydziału Rolniczego i Weterynaryjnego.

Pierwszym organizatorem i długoletnim dyrektorem (1952–1971) był mgr Jan Morawski. Do roku 1955 biblioteka funkcjonowała w gmachu głównym, przy ul. Norwida 25. Magazyny, czytelnia i wypożyczalnia znajdowały się w jednym pomieszczeniu. W początkowym okresie działalności starano się skompletować w bibliotece księgozbiór dydaktyczny dla studentów, podręczny (encyklopedie, słowniki, informatory) oraz podstawową literaturę dla pracowników wydziałów. W pierwszym roku istnienia księgozbiór biblioteki liczył 30 tys. woluminów. W roku 1955 biblioteka przeniosła się do zaadaptowanego budynku po Katedrze Mechanizacji Rolnictwa przy ul. Norwida 29, który w 1969 r. poddano kapitalnemu remontowi, uwzględniając potrzeby biblioteczne. Zorganizowano wówczas czytelnię ogólną, czytelnię pracowników nauki i czytelnię oddziału informacji naukowej.

W latach 1952–1955 biblioteka składała się z trzech oddziałów: Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, Opracowania Zbiorów, Udostępniania Zbiorów. W 1955 r. utworzono

Oddział Informacji Bibliograficznej. Od 1959 r. rozpoczęto opracowywanie księgozbiorów zakładowych. Struktura organizacyjna rozrastała się, dostosowując się do pełnionych przez bibliotekę funkcji. W 1976 r. biblioteka otrzymała nowe ramy organizacyjne – dyrektorem był wówczas mgr Józef Gerus (1971–1991) – powiększając dotychczasowe struktury o Oddział Katalogów i sekcje w obrębie Oddziałów: Opracowania i Informacji Naukowej.

Od początku istnienia biblioteki jej pracownicy przygotowywali publikacje dotyczące dokumentacji zbiorów własnych, bibliografii, bibliotekarstwa. Od 1955 r. ukazywał się kwartalny wykaz ważniejszych nabytków biblioteki głównej oraz wykaz czasopism otrzymywanych przez bibliotekę w danym roku. W 1960 r. opracowano bibliografię retrospektywną publikacji pracowników Uczelni za lata 1945–1959. Jej kontynuacja ukazywała się corocznie w *Zeszytach Naukowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu*. Opracowano też bibliografię prac magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych za lata 1945–1960. W 1963 r. wydano centralny katalog czasopism posiadanych przez bibliotekę główną oraz biblioteki zakładowe z wykazem zasobów do 1960 r.

Działalność informacyjna prowadzona przez bibliotekę była początkowo oparta na materiałach informacyjnych polskich i zagranicznych (bibliografie, czasopisma przeglądowe, informatory). W latach następnych nawiązano współpracę z bibliotekami rolniczymi,

Z księgozbioru Biblioteki Głównej

Ośrodkiem Dokumentacji i Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej, z międzynarodowym systemem informacji rolniczej Agris i Agroinform. Działania biblioteki w zakresie informacji naukowej rozpoczęły się od przygotowywania kartotek zagadnieniowych, serwisów informacyjnych, aby przejść w 1978 r. do działalności Ośrodka Selektywnej Informacji Naukowej (na podstawie bazy AGRIS). Działania te objęły swoim zasięgiem całą Polskę.

Działalność dydaktyczna obejmowała początkowo zajęcia z przysposobienia bibliotecznego dla studentów pierwszego roku studiów. Później wprowadzono szkolenia dla studentów czwartego roku, młodych pracowników nauki oraz praktyki dla studentów bibliotekoznawstwa.

Od roku 1991 dyrektorem biblioteki jest mgr Grażyna Talar i wtedy zaczęły zmieniać się formy pracy biblioteki i jej struktura organizacyjna. Miało to związek z nowymi potrzebami użytkowników, wzrostem możliwości technologicznych, pojawieniem się nowych form zbiorów (dyskietki, CD, wydawnictwa multimedialne).

W końcu roku 1991 dyrekcja biblioteki opracowała plan kompleksowej komputeryzacji jednostki. Dwa lata później rozpoczęto tworzenie komputerowego katalogu biblioteki. W następnym roku zakupiono system informatycznej obsługi SOWA; w sieci lokalnej pracowało wtedy pięć stacji roboczych. Oddział Udostępniania Zbiorów przystąpił do tworzenia bazy danych o czytelnikach i wypożyczonych książkach. W strukturze biblioteki pojawiła się w 1995 r. Samodzielna Sekcja Automatyzacji Biblioteki. W tym samym roku użytkownicy lokalnej sieci komputerowej Uczelni uzyskali

możliwość przeglądania zawartości dwóch bibliotecznych baz danych: *Katalogu książek i czasopism Biblioteki Głównej i Bibliografii publikacji pracowników Akademii Rolniczej* (w wersji tradycyjnej ukazywała się seria *Bibliografie Zeszytów Naukowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu*). W roku 1996 katalog biblioteki został udostępniony w sieci miejskiej, biblioteka rozpoczęła prezentację swych działań w Internecie, czytelnikom umożliwiono bezrewersowe zamawianie pozycji z katalogu komputerowego w sieci lokalnej i miejskiej. W 1997 r. katalog biblioteki udostępniono w Internecie.

W 2001 r. biblioteka współuczestniczyła w organizowaniu Konsorcjum Bibliotek Wrocławskich i jako jego członek dokonała zakupu systemu bibliotecznego ALEPH, uruchamiając jego kolejne funkcje. W latach następnych rozwijano przede wszystkim komputerowe usługi biblioteczno-informacyjne. Systematycznemu poszerzaniu ulegał dostęp do bieżącej informacji elektronicznej. Na początku 2000 r. udostępniano trzynaście baz danych z nauk rolniczych i pokrewnych (pięć spośród nich funkcjonowało w sieci uczelnianej). Z baz można było korzystać także w dwóch komputerowych pracowniach bibliotecznych. Dzięki udziałowi biblioteki w Środowiskowym Systemie Udostępniania Baz Danych pracownicy Uczelni zyskali od roku 1999 dostęp do czterech światowych baz.

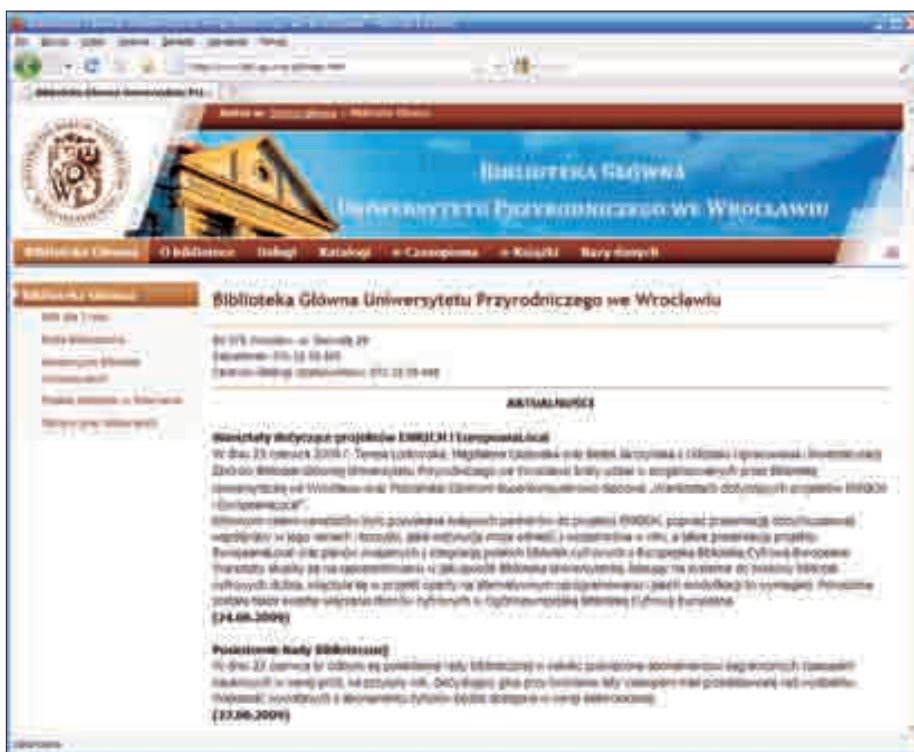
W końcu lat 90. pojawiła się tendencja do skupiania się bibliotek w konsorcja, aby w ich ramach zapewnić swoim użytkownikom dostęp do pełnotekstowych baz danych. W roku 2009 biblioteka oferowała dostęp w sieci uczelnianej do 22 600 tytułów czasopism elektronicznych (poprzez serwisy Elsevier Science, Springer/Kluwer, ProQuest, Blackwell/Wiley oraz czasopisma Science i Nature), 409 tytułów polskich książek elektronicznych (baza „ibuk” PWN-u) oraz czterech bibliograficznych baz danych (CAB, FSTA, SCI-Ex, SCOPUS).

Od roku 2005 w bibliotece realizowana jest „Strategia rozwoju Biblioteki Głównej”. Wszystkie działania pracowników biblioteki dotyczące realizacji strategii podporządkowane są wizji biblioteki hybrydowej (zbiory w wersji drukowanej i elektronicznej), doskonalącej swe usługi zgodnie z potrzebami Uczelni, wyposażonej w nowoczesny sprzęt, z przyjazną czytelnikom przestrzenią biblioteczną i bibliotekarzami nieustannie podnoszącymi swe kwalifikacje.

Czytelnia Biblioteki Głównej

Strona główna WWW Biblioteki Głównej

W 2006 r. biblioteka przystąpiła do Konsorcjum Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa, gdzie z roku na rok powiększa kolekcję Uniwersytetu Przyrodniczego w zakresie książki dawnej i pozycji z Wydawnictwa Uczelni.

W końcu roku 2010 zbiory biblioteki liczyły 211 585 vol., biblioteka obsługiwała 11 049 czytelników, wypożyczając im 96 731 vol. Biblioteczna baza komputerowa rejestrowała 124 461 egzemplarzy książek i 13 519 egzemplarzy czasopism.

Działalność szkoleniowa obejmuje nadal zajęcia z przysposobienia bibliotecznego dla studentów I roku wszystkich wydziałów Uczelni oraz szkolenia dla wszystkich zainteresowanych korzystaniem z bibliotecznych zasobów elektronicznych. W bibliotece realizowane są również programy praktyk zawodowych studentów Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego, słuchaczy Państwowego Pomaturalnego Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy oraz staże specjalistyczne pracowników wrocławskich bibliotek naukowych.

WYDAWNICTWO

Ewa Jaworska

Działalność wydawnicza Uczelni została zapoczątkowana w 1954 r. uchwałą Senatu powołującą Redakcję Zeszytów Naukowych. Redaktorem Naczelnym został prof. dr Mieczysław Cena. W 1955 r. opublikowano pierwsze zeszyty serii: *Rolnictwo i Weterynaria*, rok później zeszyty serii: *Zootechnika* oraz *Melioracja*. W 1958 r. został wydany pierwszy skrypt *Przewodnik do ćwiczeń zootechnicznych* autorstwa: Tadeusza Olbrychta, Franciszki Olbrychtowej i Bolesława Nowickiego.

W 1961 r., zgodnie z zaleceniem Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego, dokonano reorganizacji redakcji. Przede wszystkim zmniejszono nakłady zeszytów naukowych, zrezygnowano z funkcji redaktora naczelnego i utworzono stanowisko koordynatora i sekretarza wydawnictw uczelnianych – *Zeszyty Naukowe i Skrypty* – na które powołano dr. Henryka Balbierza, a na etat technika redakcji Irenę Fałatowicz, która pracowała do roku 1980.

W grudniu 1963 r. utworzono samodzielną jednostkę Uczelni pod nazwą Dział Wydawnictw Wyższej Szkoły Rolniczej, której kierownikiem został doc. dr Jerzy Lipanowicz (1963–1964). Po powrocie z zagranicy kierownictwo przejął doc. dr Henryk Balbierz, który tę funkcję pełnił do 1979 r.

W latach 1979–1994 kierownikiem Działu Wydawnictw był mgr Norbert Tomczyk, który równolegle pełnił przywróconą funkcję redaktora naczelnego w latach 1982–1993. Przez siedem miesięcy 1994 r. kierownikiem była Małgorzata Wanke-Jakubowska a sekretarzem Wydawnictwa – wówczas to stanowisko zostało ukonstytuowane – Maria Wanke-Jerie, od 1994 do 2005 r. pracował jako redaktor naczelny prof. Jerzy Sobota. Od października 2005 r. funkcję tę pełni prof. Andrzej Kotecki.

W 1994 r. przeprowadzono gruntowną reorganizację działalności wydawniczej Uczelni. Uchwałą Senatu powołano Wydawnictwo Akademii Rolniczej we Wrocławiu w pionie prorektora ds. nauki, ustalono nowy regulamin organizacyjny oraz zasady finansowania działalności wydawniczej, rozwiązano Zakład Poligrafii. Utworzono stanowisko kierownika redakcji technicznej, które w latach 1995–2007 obejmowała mgr Janina Bartkowska.

Strona tytułowa pierwszego skryptu
Wyższej Szkoły Rolniczej
wydanego w 1958 r.

Od 20 października 1994 r. sekretarzem Wydawnictwa jest Grażyna Kwiatkowska. W 2008 r. dokonano kolejnej reorganizacji, powołując stanowisko kierownika Wydawnictwa, a od roku 2010 – dyrektora Wydawnictwa – funkcję tę sprawuje dr Ewa Jaworska. Przygotowano nowe zasady funkcjonowania i finansowania jednostki. W 2010 r. rektor zdecydował, że wszystkie publikacje i materiały reklamowe ukazujące się na Uczelni winny być przygotowywane przez Wydawnictwo. Ponadto, od końca 2010 r., od numeru 201, Wydawnictwo zajęło się publikowaniem czasopisma uczelnianego *Głos Uczelni*.

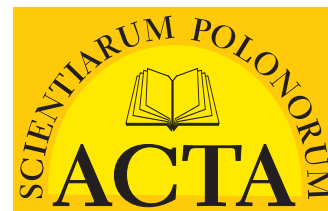
W 1999 r. z inicjatywy prof. Jerzego Soboty oraz rektora prof. Tadeusza Szulca polskie uczelnie rolnicze powołały pierwsze polskie naukowe czasopismo wydawane tylko w wersji elektronicznej w Internecie pod nazwą *Electronic Journal of Polish Agricultural Universities* (www.ejpau.media.pl). Czasopismo redagowane jest w języku angielskim, aktualnie w 11 seriach, przez międzynarodowe kolegia redakcyjne zlokalizowane w wydawnictwach uczelni rolniczych. Redakcja techniczna czasopisma mieści się w Wydawnictwie Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, gdzie zlokalizowane były początkowo redakcje trzech serii: *Animal Husbandry* – Przewodniczący Kolegium Redakcyjnego – Bolesław Żuk, *Environmental Development* (Jerzy Sobota) i *Veterinary Medicine* (Wojciech Zawadzki), a obecnie: ostatnia z wyżej wymienionych oraz *Biotechnology* (Małgorzata Robak) i *Geodesy and Cartography* (najpierw prof. Andrzej Borkowski, następnie prof. Bernard Kontny) Sekretarzem do 2010 r. była Alina Gebel. Czasopismem kieruje Rada Programowa złożona z przedstawicieli uczelni rolniczych, której przewodniczy prof. Jerzy Sobota.

W 2001 r., również z inicjatywy prof. Jerzego Soboty, rektorzy polskich uczelni rolniczych powołali czasopismo *Acta Scientiarum Polonorum* w 15 seriach, których redakcje znajdują się na ośmiu uczelniach rolniczych. We Wrocławiu znajdują się trzy: *Medicina Veterinaria* (pod redakcją prof. Wojciecha Zawadzkiego), *Biotechnologia* (prof. Danuta Witkowska), *Geodesia et Descriptio Terrarum* (prof. Andrzej Borkowski). Podobnie jak w przypadku *EJPAU* czasopismem kieruje Rada Programowa złożona z przedstawicieli uczelni rolniczych, której przewodniczy prof. Jerzy Sobota.

W historii Wydawnictwa powoływano i wydawano szereg serii *Zeszytów Naukowych*. Z pierwszych czterech do dziś ukazują się *Rolnictwo*, pod redakcją merytoryczną profesorów – kolejno – Mariana Lityńskiego, Zygmunta Golonki, Józefa Dzieżyca, Stanisława Kowalińskiego, Jerzego Fabiszewskiego, Henryka Skrabki, Alicji Południak, Andrzeja Koteckiego, Zofii Spiak – 97 zeszytów oraz *Zootechnika*, kontynuowana od 2006 r. pod zmienionym tytułem – *Biologia i Hodowla Zwierząt*, pod redakcją merytoryczną profesorów – kolejno – Mariana Junego, Doroty Jamroz, Bożeny Chudoby-Drozdowskiej oraz Krystyna Chudoby – 67 zeszytów. Seria *Weterynaria* ukazywała się do 2001 r., wydano 61 zeszytów, a redaktorami merytorycznymi byli kolejno: prof. Adam Skurski, prof. Józef Dejneka i prof. Wojciech Zawadzki; seria *Melioracja* była wydawana również do 2001 r., ukazały się 43 zeszyty, a redaktorami merytorycznymi byli profesorowie: Stanisław Bac senior, Józef Boćko, Jerzy Sobota, Mieczysław Trybała, Józef Sasik. Od końca lat 70. powoływano i zamykano kolejne serie: *Rozprawy* (1977–2008) – ukazało się 256 zeszytów, a od 2009 r. rozprawy habilitacyjne są wydawane jako indywidualne monografie, *Technologia Żywności* (1979–2011) – 14 numerów, redaktorami merytorycznymi byli kolejno profesorowie: Irena Górską, Waław Leszczyński, Ewelina Dziuba, *Geodezja i Urządzenia Rolne* (1980–2004) – 22 numery pod redakcją merytoryczną profesorów Andrzeja Świątkiewicza, następnie Zofii Więckowicz. Ukazało się

Stoisko uczelnianego Wydawnictwa na targach książki naukowej ATENA w gmachu Politechniki Warszawskiej (1998)

5 zeszytów *Mechanizacji Rolnictwa* (1990–2000) pod redakcją Bronisławy Kram, następnie Włodzimierza Białczyka, w 2007 r. reaktywowano tę serię pod nazwą *Inżynieria Rolnicza*, ale wydano tylko jeden numer pod redakcją prof. Włodzimierza Białczyka. Tematyka serii *Nauki Społeczne* (1983–1994), w której pod redakcją Barbary Goli wydano 8 zeszytów, była kontynuowana w serii *Nauki Humanistyczne* (1995–2004) – ukazało się 8 zeszytów pod redakcją Piotra Moroza. W serii *Konferencje* od 1995 do 2005 r. ukazało się 38 zeszytów. Współcześnie tomy zawierające materiały konferencyjne ukazują się jako osobne książki opatrzone numerem ISBN. W serii *Bibliografie*, pod redakcją mgr Teresy Styczyńskiej, w latach 1996–2006 wydano 11 zeszytów (ostatni w postaci płyty CD). Seria *Inżynieria Środowiska* ukazywała się od 1992 do 2006 r. pod redakcją – kolejno – prof. Jerzego Soboty, prof. Włodzimierza Czamary, wydano 15 zeszytów.

Pracownicy Wydawnictwa
od lewej: Ewa Jaworska,
Grażyna Kwiatkowska,
Elżbieta Winiarska-Grabosz,
Teresa Alicja Chmura, Halina Sebzda
(2011)

W 1994 r. zapoczątkowano osobną serię – *Monografie*. Do marca 2011 r. ukazały się 122 książki. W obrębie serii *Monografie* powoływane są serie tematyczne: od 2004 r. – *Współczesne problemy inżynierii środowiska* – 17 tytułów, od 2008 r. – *Współczesne problemy architektury krajobrazu* – 3 tytuły, od 2010 r. – *Współczesne problemy medycyny weterynaryjnej* – 4 tytuły, natomiast od 2010 r. *Problemy ochrony roślin na terenach zurbanizowanych* – 1 tytuł oraz *Współczesne problemy budownictwa* – 1 tytuł.

Wydawnictwo publikuje również podręczniki akademickie dofinansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Działalność wydawnicza w okresie sześćdziesięciolecia (do pierwszego kwartału 2011 r.) zamknięta wydaniem 52 podręczników, 539 skryptów oraz 646 numerów różnych serii Zeszytów Naukowych i kilkadziesiąt tytułów tomów konferencyjnych, a także publikacji innego typu.

BIURO INFORMACJI I PROMOCJI UCZELNI

Maria Wanke-Jerie, Małgorzata Wanke-Jakubowska

Działania informacyjno-promocyjne w Akademii Rolniczej zapoczątkował ukazujący się od października 1992 r. miesięcznik *Głos Uczelni*. Redakcja czasopisma była wówczas usytuowana w Ośrodku Zastosowań Informatyki, a biuletyn redagowany i łamany przez dwie osoby zatrudnione w charakterze informatyków. Pomysł stworzenia jednostki zajmującej się całym kompleksem działań z obszaru *public relations* dojrzał cztery lata i doczekał się realizacji w grudniu 1996 r. Wtedy to, w pionie prorektora ds. współpracy z zagranicą i rozwoju uczelni, zostało powołane Biuro Informacji i Promocji Uczelni, którego zadaniem stało się kształtowanie wizerunku Akademii Rolniczej. Podstawowym tego instrumentem był wówczas miesięcznik *Głos Uczelni* wysyłany do redakcji pism uczelnianych w kraju, a także do rektorów uczelni współpracujących z wrocławską Akademią Rolniczą oraz jednostek administracji centralnej i samorządowej. Grono odbiorców bezpłatnych numerów

Głosu Uczelni rozszerzono o absolwentów zrzeszonych w Stowarzyszeniu Absolwentów SAAR i dyrektorów szkół współpracujących z Uczelnią.

Do komunikacji wewnętrznej włączono nowoczesne i szybkie instrumenty przekazu informacji – Internet i pocztę elektroniczną. Od 2000 r. Internet wysunął się na pierwszy plan jako najważniejszy i najszybszy środek informacji i promocji. Z roku na rok zwiększał się też rynek reklam oraz różnego rodzaju wydawnictw zarówno środowiskowych, jak i ogólnopolskich oferujących odpłatną promocję wizerunkową, a także publikacji o charakterze informatorów adresowanych do różnych środowisk, w szczególności zaś do kandydatów na studia. W ostatnich latach ofertę tę uzupełniają portale internetowe. W tym czasie pojawiły się też prestiżowe rankingi wyższych uczelni w wielkonakładowych tygodnikach przygotowywane na podstawie danych dostarczonych przez uczelnie. Zasadniczo zmienił się charakter i znacznie rozszerzył zakres akcji informacyjno-promocyjnych towarzyszących rekrutacji na studia, które – wobec rosnącej konkurencji – stały się kampaniami marketingowymi wykorzystującymi metody marketingu narracyjnego.

W 2003 r. zakres obowiązków Biura Informacji i Promocji Uczelni został rozszerzony o realizację zadań związanych z udostępnianiem informacji publicznych (BIP), określonych w ustawie z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznych.

Biuro Informacji i Promocji Uczelni tworzą obecnie: Maria Wanke-Jerie – kierownik biura i Małgorzata Wanke-Jakubowska – rzecznik prasowy Uczelni, Dorota Sikora – redaktor stron internetowych, Maria Szołomicka-Gerlicz – redaktor BIP, Wiesława Kutscha – referent i Tomasz Lewandowski – fotograf-archiwista, a także Magdalena Sobota – specjalista, zatrudniona w wymiarze pół etatu.

Okladka *Głosu Uczelni*

SAMODZIELNA SEKCJA DS. INNOWACJI I PROMOCJI ABSOLWENTÓW

Kazimierz Gidziński

Współpraca z gospodarką dawnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, następnie Akademii Rolniczej a obecnie Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu rozwijała się przez wszystkie lata funkcjonowania tej Uczelni w realiach makroregionu południowo-zachodniej Polski.

Od samego początku istnienia Uczelni idea służenia społeczeństwu i gospodarce Dolnego Śląska stanowiła myśl przewodnią kadry naukowej zarządzającej tą jednostką.

Absolwenci naszej Uczelni byli i są chętnie zatrudniani w różnych dziedzinach życia gospodarczego, a zwłaszcza w sektorze gospodarki żywnościowej.

Współpracę z gospodarką podejmowały i podejmują w dalszym ciągu poszczególne wydziały Uczelni, zwłaszcza poprzez angażowanie się w rozwiązywanie poważnych problemów gospodarczych. Aby wzmocnić tę więź i udroźnić przepływ innowacji powstających na Uczelni, powołano w 1961 r. Ośrodek Postępu Technicznego, który potem zmieniał nazwę na: Zakład Upowszechniania Postępu Technicznego, Zakład Upowszechniania Postępu w Rolnictwie, Ośrodek Upowszechniania Postępu w Rolnictwie, Ośrodek ds. Wynalazczości, Wdrożeń i Rolniczych Zakładów Doświadczalnych, Dział Innowacji, Wdrożeń i Promocji Absolwentów aż do dzisiejszej Samodzielnej Sekcji ds. Innowacji i Promocji Absolwentów.

Targi w Poznaniu
(2011)

Pierwszym kierownikiem tej jednostki organizacyjnej Uczelni był prof. Józef Dzieżyc, a potem kolejno: prof. Marek Urban, doc. Bolesław Czyrek, mgr Stanisław Szczurek i obecnie mgr inż. Kazimierz Gidziński.

Zadania tej jednostki na przestrzeni minionych lat nieco się zmieniały, jednak główny rdzeń działalności pozostał i koncentrował się zawsze na wyszukiwaniu i przekazywaniu do praktyki rolniczej wyników najlepszych prac naukowo-badawczych, które mają charakter wdrożeniowy i często podlegają ochronie patentowej.

Zadania Samodzielnej Sekcji ds. Innowacji i Promocji Absolwentów zostały określone zarządzeniem nr 27/2007 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z dnia 13 marca 2007 r.

W ramach Samodzielnej Sekcji ds. Innowacji i Promocji Absolwentów wyodrębniono Biuro Karier, do zadań którego w szczególności należy pomoc absolwentom naszej Uczelni w znalezieniu zatrudnienia.

Szczegółowe zadania Samodzielnej Sekcji ds. Innowacji i Promocji Absolwentów zostały określone zarządzeniem nr 27/2007 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z dnia 13 marca 2007 r.

CENTRUM SIECI KOMPUTEROWYCH

Piotr Władysław Sawicki

Początki Centrum Sieci Komputerowych sięgają roku 1972, kiedy to powstała Pracownia Elektronicznych Technik Obliczeniowych dysponująca maszyną cyfrową ODRA 1003, którą Zakład Zastosowań Matematyki Instytutu Geodezji i Zastosowań Matematycznych otrzymał nieodpłatnie od Politechniki Wrocławskiej. W Pracowni wykonywano obliczenia statystyczne i w niewielkim stopniu inżynierskie, a także rozpoczęto szkolenie studentów kierunków technicznych w zakresie programowania w Języku MOST-2 i zorganizowano pierwsze kursy dla pracowników Uczelni.

W 1976 r., dzięki staraniom pracowników Zakładu Zastosowań Matematyki, Politechnika Wrocławska przekazała naszej Uczelni, także nieodpłatnie, używany komputer ODRA 1204. Wtedy to powstał Ośrodek Obliczeniowy, który zaczął na tej maszynie świadczyć usługi obliczeniowe pracownikom i studentom. Rozpoczęto też szkolenie studentów i pracowników Uczelni w zakresie programowania w języku ALGOL-1204.

W 1978 r. w Ośrodku Obliczeniowym zainstalowano końcówkę obliczeniową podłączoną do komputera ODRA 1305 w ZETO Wrocław, który pracował pod kontrolą wielodostępnego systemu GEORGE III. Dzięki temu możliwe było korzystanie z komputera o większej mocy obliczeniowej, a także pisanie i uruchamianie programów nie tylko w ALGOL, ale i w innych językach.

Zakupiony w 1980 r. dla Ośrodka Obliczeniowego komputer polskiej produkcji MERA-400 dawał już możliwości programowania w językach FORTRAN, ALGOL i BASIC, a cztery terminale umożliwiały uruchamianie zadań przez programistów

i studentów. W Ośrodku Obliczeniowym wykonywano obliczenia statystyczne, numeryczne i inżynierskie z zakresu geodezji, hydrologii i gospodarki wodnej, rolnictwa, zootechniki i weterynarii.

W 1983 r. zmieniono nazwę Ośrodka na Uczelniany Ośrodek Obliczeniowy. Był on już wówczas jednostką samodzielną i świadczył usługi wszystkim zainteresowanym jednostkom organizacyjnym Uczelni w zakresie obliczeń, opracowania danych i programów komputerowych, konsultacji w zakresie informatyki, statystyki matematycznej, metod numerycznych, matematyki, a także prowadził szkolenia dla pracowników.

Uczelniany Ośrodek Obliczeniowy utworzył w 1986 r. pierwszą dydaktyczną pracownię komputerową, wyposażoną w osiem mikrokomputerów ZX-Spektrum, w której szkoleni byli studenci i pracownicy Uczelni w zakresie obsługi komputera i programowania w języku BASIC. W następnych latach Ośrodek utworzył kolejne sale komputerowe do prowadzenia dydaktyki, a sprzęt sukcesywnie był unowocześniany.

W 1988 r. Zakupiono dla Uczelnianego Ośrodka Obliczeniowego cztery komputery kompatybilne z IBM PC XT, które były udostępniane zarówno pracownikom, jak i studentom Uczelni, a sam Ośrodek rozpoczął szkolenie pracowników w zakresie ich obsługi, a także programowania w języku PASCAL. W tym samym czasie ODRA 1204 została przekazana poza Uczelnię. Zmienił się zakres usług Ośrodka, który oferował innym jednostkom Uczelni pomoc przy zakupie i eksploatacji sprzętu, a także wdrażaniu nowego oprogramowania.

Akademia Rolnicza w 1992 r. dzięki staraniom i pilotażowi Ośrodka i Działu Aparatury Naukowej jako pierwsza uczelnia we Wrocławiu rozpoczęła budowę sieci światłowodowej. Zbudowana została część szkieletowa sieci, która połączyła budynki Uczelni położone w rejonie pl. Grunwaldzkiego.

W 1993 r. sieć Akademii Rolniczej przyłączona została do węzła sieci krajowej NASK, znajdującego się w Politechnice Wrocławskiej. Był to załączek Wrocławskiej Akademickiej Sieci Komputerowej WASK. Pracownicy zaczęli powszechnie korzystać z poczty elektronicznej oraz łączyli się przez Internet z całym światem.

Rozszerzenie zakresu działalności sprawiło, że w 1993 r. Uczelniany Ośrodek Obliczeniowy zmienił nazwę na Ośrodek Zastosowań Informatyki. Dwa lata później rozpoczęto wdrażanie systemu Obsługi Rekrutacji i Obsługi Dziekanatów. W 1996 r. zakończono kolejny etap inwestycji związanej z budową komputerowej sieci światłowodowej łączącej dziewięć budynków zlokalizowanych w rejonie Biskupina, a także zakupiono dwa serwery: główny i serwer kampusu „Biskupin”. Inwestycja objęła również przyłączenie do uczelnianej sieci komputerowej jednostek organizacyjnych rozmieszczonych przy ul. Norwida i pl. Grunwaldzkim. W 1997 r. m.in. zorganizowano i przeprowadzono cykl szkoleń dla pracowników, głównie administracji oraz studentów z zakresu obsługi komputera. W kolejnym roku kontynuowano szkolenia oraz uruchomiono serwer do obsługi studentów i udostępniono ploter dla studentów wykonujących projekty przy użyciu komputera. Natomiast w 1999 r. opracowano i wdrożono procedury zabezpieczenia sieci, sprzętu i oprogramowania komputerowego przed skutkami problemu roku 2000.

W czerwcu 2000 r. Ośrodek Zastosowań Informatyki został przekształcony w pozawydziałową jednostkę Akademii Rolniczej o nazwie Centrum Sieci Komputerowych

Kolejni kierownicy CSK.
Od lewej stoją:
Henryk Jakubicki,
Roman Dąbrowski,
Piotr Władysław Sawicki
(2011)

i przeniósł się do gmachu głównego. W kolejnych latach kontynuowano prace związane z rozbudową i modernizacją uczelnianej sieci komputerowej. Do ważniejszych inwestycji sieciowych można zaliczyć m.in.: rozpoczęcie w 2001 r. podłączania do struktury uczelnianej sieci komputerowej Domów Studenckich – w pierwszej kolejności Domu Studenckiego „Arka”, a w następnym roku domów: „Labirynt”, „Zodiak”, „Talizman” i „Centaur”; w 2003 r. rozpoczęto prace związane z łączem radiowym z Centrum Kształcenia Ustawicznego w Pawłowicach oraz jednostkami zlokalizowanymi przy ul. Bartła, które zakończono w 2004 r.; rok później rozpoczęto prace nad podłączeniem do sieci basenu i Centrum Naukowo-Dydaktycznego oraz Hotelu Asystenta zakończone w 2006 r.; w kolejnym roku rozpoczęto budowę uczelnianej sieci komputerowej w nowo budowanym Centrum Bioinżynierii na Biskupinie zakończone w 2009 r. oraz zmodernizowano węzły sieci w Gmachu Głównym i Kampusie Biskupin; w 2008 r. podłączono do sieci Ośrodek Sportu; w 2009 r. uruchomiono bezprzewodową sieć komputerową w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Pawłowicach oraz na terenie Rolniczych Zakładów Doświadczalnych na Swojcu.

W ostatnich latach pracownicy Centrum Sieci Komputerowych uczestniczyli w następujących pracach: wdrażanie nowego systemu dziekanatowego i rekrutacyjnego eORDO, wdrożenie systemu Elektronicznej Legitymacji Studenckiej (2007 r.), uruchomienie nowego systemu pocztowego (2008 r.), wdrożenie obsługi procesu produkcji Elektronicznej Legitymacji Pracowniczej (2009 r.).

W latach 1972–1976 dr Henryk Jakubicki był Pełnomocnikiem Rektora ds. Komputeryzacji Uczelni a od 1976 do 1987 r. pełnił funkcję kierownika jednostki. W kolejnych latach kierownikiem jednostki był dr Jan Chomicz (1987–1990), następnie dr Henryk Jakubicki (1990–2001), dr Roman Dąbrowski (2001–2007) a od 2008 r. jest mgr Piotr Władysław Sawicki.

W Centrum Sieci Komputerowych zatrudnionych jest 12 osób, w tym 3 w wymiarze pół etatu.

Pracownicy Centrum Sieci
Komputerowych.

Od lewej stoją: Konrad Bartnik,
Laura Sawicka, Barbara Szlapka,
Tomasz Wilkoński, Tomasz Kruk,
Tadeusz Woźny, Mariusz Grądzki
(2011)

CENTRUM KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO

Tadeusz Trziszka

Początki Centrum Kształcenia Ustawicznego sięgają 1997 r., kiedy to z inicjatywy prof. Tadeusza Trziszki – ówczesnego prorektora ds. współpracy z zagranicą i rozwoju uczelni – podjęto działania mające na celu stworzenie spójnego programu edukacji rolniczej i wdrażania wyników badań we współpracy z praktyką rolniczą, przemysłem spożywczym, instytucjami inżynierii środowiska, geodezji, budownictwa, mechanizacji, weterynarii i innych, ale też z władzami państwowymi i samorządowymi. Do realizacji tych zadań postanowiono utworzyć odrębną jednostkę. Senat Uczelni na posiedzeniu 19 grudnia 1997 r. podjął uchwałę o powołaniu Centrum Edukacji, Innowacji i Wdrożeń jako jednostki ogólnouczelnianej oraz zatwierdził jej regulamin organizacyjny. Celem jednostki, w myśl regulaminu, było promowanie nowoczesnej wiedzy, przy efektywnym wykorzystaniu potencjału kadrowego, bazy dydaktycznej i laboratoryjnej Uczelni oraz szkolenie ustawiczne.

W 1999 r. realizowany był krótkoterminowy projekt w ramach programu Tempus II bis dotyczący utworzenia ośrodków kształcenia ustawicznego przy polskich uczelniach rolniczych w ramach konsorcjum z Akademią Rolniczo-Techniczną w Olsztynie i Akademią Rolniczą w Krakowie. W ramach Centrum Edukacji, Innowacji i Wdrożeń utworzone zostały dwa ośrodki: kształcenia ustawicznego i transferu technologii. Ich zadania określiło zarządzenie rektora z 20 stycznia 2000 r. Powołanie Ośrodka Kształcenia Ustawicznego i Ośrodka Transferu Technologii umożliwiło przystąpienie do drugiego grantu w ramach Tempusa II bis i uzyskanie środków na ich rozwój.

W okresie od 1998 do 2002 r. w ramach działalności Centrum zostało zorganizowanych wiele konferencji i spotkań tematycznych na rzecz rozwoju agrobiznesu Dolnego Śląska. Wysoka aktywność Centrum przyczyniła się do utworzenia w drugiej połowie 2002 r. Studiów Podyplomowych Wiedzy o Unii Europejskiej „Agro Unia”.

Pomysł powołania Centrum Kształcenia Ustawicznego na bazie zespołu dworsko-pałacowego w Pawłowicach zrodził się pod koniec drugiej kadencji prof. Tadeusza Szulca i doczekał się realizacji niespełna rok później. Senat na posiedzeniu w dniu 26 czerwca 2002 r. podjął uchwałę o utworzeniu Centrum Kształcenia Ustawicznego jako pozawydziałowej jednostki organizacyjnej Uczelni. Jej cele, określone w uchwale, to zapewnienie warunków do prowadzenia kursów, szkoleń, konferencji, studiów podyplomowych organizowanych przez Uczelnię, świadczenie usług związanych z ich organizowaniem oraz zapewnienie warunków do ich prowadzenia przez inne podmioty, a także organizowanie i prowadzenie kursów, szkoleń, seminariów konferencji.

Wyremontowane pomieszczenia gospodarcze będące częścią dawnego folwarku, a także odrestaurowany pałac i oficyny dworskie wraz z bazą hotelową, salami konferencyjnymi i odnowioną salą reprezentacyjną stanowią bardzo dobre zaplecze dla działalności jednostki.

Pałac w Pawłowicach,
siedziba Centrum
Kształcenia Ustawicznego

STOWARZYSZENIE ABSOLWENTÓW UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO WE WROCŁAWIU (SAUP)

Jerzy Bieniek

Stowarzyszenie rozpoczęło działalność w grudniu 2000 r. Na pierwszym Walnym Zebraniu grupa założycielska 29 członków powołała władze stowarzyszenia. Obecnie w SAUP zarejestrowanych jest około 500 absolwentów Wyższej Szkoły Rolniczej, Akademii Rolniczej i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Przez ostatnie pięć lat stowarzyszenie prowadziło swoją działalność pod kierownictwem zarządu w składzie: Jerzy Bieniek – prezes, Kazimierz Gawron – wiceprezes, Tomasz Szuk – sekretarz, Władysław Malarz – skarbnik oraz członków zarządu: Elżbieta Bicz, Teresa Gwara, Urszula Prośba-Białczyk, Janusz Burysz, Zdzisław Dunin-Mikulski, Janusz Olszewski, Tadeusz Trziszka i Henryk Zatorski. W grudniu 2010 r. na dziesiątym Walnym Zebraniu podjęto uchwałę o zmianie nazwy ze Stowarzyszenie Absolwentów Akademii Rolniczej na Stowarzyszenie Absolwentów Uniwersytetu Przyrodniczego. Wybrany został nowy zarząd, na czele którego stanął prof. Jerzy Bieniek.

Stowarzyszenie jest organizacją, która ma osobowość prawną, numer REGON oraz NIP. Posiada stronę internetową www.ar.wroc.pl i adres email saar@up.wroc.pl, swoje LOGO i znaczek. Od początku swojego istnienia prowadzi różnorodną działalność, współpracując z władzami rektorskimi, dziekańskimi oraz organizacjami studenckimi Uniwersytetu Przyrodniczego.

Do najważniejszych zadań zrealizowanych przez stowarzyszenie można zaliczyć: uczestnictwo w obchodach 50- i 55-lecia Akademii Rolniczej, udział w Akademickiej Wszechnicy Wiedzy o Unii Europejskiej, pomoc w organizacji i uczestniczenie w zjazdach absolwentów kilkudziesięciu roczników z różnych wydziałów naszej Uczelni, organizację wykładów dla absolwentów i pracowników Uczelni, na które zapraszane są znane i cenione

osoby z Wrocławia i naszej Uczelni. Wykładowcami między innymi byli: prezydent Wrocławia Rafał Dutkiewicz, ksiądz kardynał Henryk Gulbinowicz, dyrektor ZOO Antoni Gucwiński, prof. Jan Miodek; z naszej Uczelni: rektor prof. Roman Kołacz, prof. Tadeusz Szulc, prof. Tadeusz Trziszka. Co roku w czerwcu organizowane są spotkania piknikowe w Parku Pawłowickim. Zorganizowany był cykl wycieczek po Wrocławiu pod tytułem „WROCŁAW-MOJE MIASTO”, odbyło się ponad dwadzieścia takich wycieczek. Ponadto organizowany jest coroczny Rejs Absolwenta oraz w okresie karnawału Bal Absolwenta.

Stowarzyszenie jako organizacja absolwentów Wyższej Szkoły Rolniczej, Akademii Rolniczej i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu będzie nadal działać na rzecz społeczności naszej Uczelni i jej absolwentów.

Loty balonem uczestników spotkania SAUP w Pawłowicach (2009)

ZAMIEJSCOWE PUNKTY KSZTAŁCENIA

PUNKT KONSULTACYJNY W TOPOROWIE (WOJ. LUBUSKIE)

Pierwszą zamiejscową placówką kształcenia Uczelni był Punkt Konsultacyjny w Toporowie, utworzony w 1962 r. Jego kierownikiem został prof. dr hab. Marek Urban. Na pierwszy kurs przygotowawczy na Wydział Rolniczy przyjęto 129 osób, a na I rok studiów dostało się 107 osób. Następnie kierownikiem została prof. dr hab. Zofia Jasińska, która tę funkcję pełniła do zakończenia działania Punktu Konsultacyjnego w 1985 r. Od roku 1973 r. rozpoczęto nabór na kierunek zootechnika.

Duże zasługi w utworzeniu i wspieraniu działań Punktu Konsultacyjnego wniósł wieloletni przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze Jan Lębaś. Szczególnie rodzinną atmosferę dla pracowników i studentów, dobrą organizację toku studiów zapewniali kierownicy administracyjni: Jan Rokicki (1962–1975), a następnie Roman Ciesielski (1975–1985). Atmosfera panująca w Punkcie Konsultacyjnym w Toporowie spowodowała, że pozostał dla wielu pracowników i studentów szczególnie miłym wspomnieniem.

W Toporowie studia na kierunku rolnictwo ukończyło 20 roczników, a na kierunku zootechnika 7 roczników.

Dzisiaj stanowią oni znaczną część kadry województwa lubuskiego.

Punkt Konsultacyjny w Toporowie

STUDIA STACJONARNO-ZAOCZNE PRZY RRZD WYSOKA K. WROCŁAWIA

Tę formę studiów dla pracujących utworzono przy Wydziale Rolniczym w marcu 1975 r. Usytuowano je przy Rolniczym Rejonowym Zakładzie Doświadczalnym (RRZD) Wysoka k. Wrocławia. Trzyletnie studia prowadzono systemem przemiennym – w semestrach zimowych system stacjonarny (2 zjazdy po 3 tygodnie), w semestrach letnich 5-dniowe zjazdy raz w miesiącu. Naboru na ten eksperymentalny kierunek dokonywano bez egzaminu wstępnego (na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej) spośród pracowników rolnictwa, legitymujących się co najmniej pięcioletnim stażem w produkcji rolnej. Były to studia trzyletnie, w wymiarze 1 500 godzin, kończące się dyplomem inżyniera rolnika. Istniały do 1984 r. Łącznie ukończyły je około 350 osób. Studia podlegały Wydziałowi Rolniczemu, a na miejscu administrowali nimi początkowo Feliks Woźniak, a następnie Edward Wardęga.

PUNKT KONSULTACYJNY W ŁOSIOWIE (WOJ. OPOLSKIE)

W październiku 1973 r. w wyniku umowy pomiędzy Rektorem Akademii Rolniczej prof. Ryszardem Badurą a przewodniczącym Prezydium WRN w Opolu

Józefem Masnym utworzono zamiejscowy punkt konsultacyjny w Łosiu, którego finansowanie przejęły władze województwa opolskiego. Kształcenie odbywało się w nowych pomieszczeniach Rolniczego Rejonowego Zakładu Doświadczalnego i w pięknym pałacu w Łosiu. Na I rok studiów rolniczych przyjęto 46 osób.

Ośrodek istniał do roku akademickiego 1991/1992. Zawodowe Studia Zaoczne ukończyło 14 roczników. Przez cały ten okres punktem administrował mgr Jan Ubowski.

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W NYSIE (WOJ. OPOLSKIE)

Inauguracja roku akademickiego 1995/1996
w punkcie kształcenia w Nysie

W 1993 r. z inicjatywy mgr. Wierzchowca oraz dziekana Wydziału Zootechnicznego prof. A. Filistowicza, i prof. T. Szulca powołano zamiejscowy punkt kształcenia zaocznego na kierunku zootechnika w Zespole Szkół Rolniczych w Nysie. Pierwszą rekrutację na studia przeprowadzono we wrześniu 1994 r.

Kształcenie w punkcie zamiejscowym obejmuje studia I i II roku. Potem studenci kontynuują naukę we Wrocławiu. W 1998 r. uruchomiono w Nysie zawodowe studia zaoczne na kierunku rolnictwo, a rok później uruchomiono na obu kierunkach studiów (zootechnice i rolnictwie) specjalność agroturystyczną. Spośród 60 studentów rozpoczynających naukę w Nysie w 1994 r. studia inżynierskie ukończyło w 1998 r. 36 osób.

Punkt zamiejscowy w Nysie ma duże znaczenie dla miasta i gminy oraz całego regionu opolskiego.

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W CHRÓSTNIKU (WOJ. DOLNOŚLĄSKIE)

Utworzenie Oddziału Zamiejscowego w Chrótniku w 1995 r. było odpowiedzią na potrzeby środowiska, a jednocześnie wykorzystaniem obiektów Zespołu Szkół Mechanizacji Rolnictwa, które należą do największych w województwie. Chrótnik, wieś położona w malowniczej okolicy w pobliżu Lubina, pierwszy raz przeżywał i świętował uroczystą inaugurację w 1996 r. Do egzaminu, który odbył się jeszcze w grudniu 1995 r., przystąpiło 70 kandydatów.

Pierwsza, w pełni akademicka oprawa inauguracji roku akademickiego odbyła się 4 października 1996 r. Uczestniczyli w niej dziekani wydziałów: Melioracji i Inżynierii Środowiska prof. Leszek Pływaczyk i Rolniczego prof. Andrzej Kotecki oraz przedstawiciele rad obu wydziałów. Obecni byli także rektor prof. Tadeusz Szulc, prorektor ds. nauki prof. Józef Szlachta.

Rektor prof. Tadeusz Szulc i wojewoda legnicki Ryszard Maraszek podziękowali prof. Jerzemu Kowalskiemu byłemu rektorowi Akademii Rolniczej, posłance Bronisławie Kowalskiej oraz dyrektorowi Zespołu Szkół Mechanizacji Rolnictwa Bronisławowi Tomaszewskiemu, za sprzyjanie

Punkt Kształcenia w Chrótniku
k. Lubina

i pomoc w utworzeniu punktu kształcenia. Nabór na studia stacjonarne odbywał się na kierunku: ochrona środowiska, inżynieria środowiska oraz technika rolnicza i leśna, a na studia zaoczne na kierunek inżynieria środowiska.

Zajęcia w Chróstniku odbywały się na I i II roku studiów, a następnie kontynuowane były we Wrocławiu.

Studia w tym systemie trwały do 2006 r., a o ich zamknięciu zadecydowały coraz mniejsze zainteresowanie kandydatów, wysokie koszty kształcenia oraz konkurencyjne oferty ze strony innych uczelni.

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W WOJSŁAWICACH (WOJ. ŁÓDZKIE)

W roku 1997 dyrekcja Zespołu Szkół Rolniczych w Wojsławicach wystąpiła do władz Uczelni z propozycją uruchomienia w ich szkole zamiejscowego kształcenia na kierunku technologii żywności i żywienia człowieka.

Podpisanie umowy między Uczelnią reprezentowaną przez rektora prof. Tadeusza Szulca a wojewodą dr. Kazimierzem Filipinką, dyrektorem Zespołu Szkół Rolniczych w Wojsławicach mgr. Wiesławem Sobocińskim i Marią Adamiak z Urzędu Gminy w Zduńskiej Woli nastąpiło w dniu 24 czerwca 1998 r. we Wrocławiu.

Zgodnie z umową w 1998 r. rozpoczęto nabór na studia zaoczne na kierunek technologia żywności.

W roku akademickim 2000/2001 nabór na studia uległ zawieszeniu.

Inauguracja roku akademickiego 1998/1999 w Sieradzu w zamiejscowych punktach kształcenia Akademii Rolniczej we Wrocławiu i Politechniki Łódzkiej
(*Sieradzkie Echo*)

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W LUTUTOWIE (WOJ. ŁÓDZKIE)

Inicjatywa pracowników Uczelni dr hab. Urszuli Prośby-Białczyk, dr Bożeny Rabikowskiej, studenta ZSZ Janusza Antczaka i dyrektora Zespołu Szkół Rolniczych (ZSR) w Lututowie mgr. Daniela Grzesiaka powołania zamiejscowego punktu kształcenia w Lututowie znalazła poparcie wojewody sieradzkiego, związku gmin Ziemi Wieluńskiej i władz Uczelni. 24 czerwca 1998 r. rektor prof. Tadeusz Szulc podpisał porozumienie między Uczelnią a Urzędem Wojewódzkim w Sieradzu, Urzędem Gminy w Lututowie, Związkiem Gmin Ziemi Wieluńskiej i dyrektorem ZSR w Lututowie o utworzeniu studiów zaocznych w ZSR w Lututowie.

W wyniku rekrutacji przeprowadzonej we wrześniu 1998 r. przyjęto na I rok kierunku rolnictwa i zootechniki 65 osób. 4 października odbyła się w Sieradzu wspólna, uroczysta inauguracja roku akademickiego oddziałów zamiejscowych dwóch uczelni: wrocławskiej Akademii Rolniczej oraz Politechniki Łódzkiej. Inaugurację wspólnie prowadzili: rektor Politechniki Łódzkiej prof. Józef Mayer i rektor Akademii Rolniczej we Wrocławiu prof. Tadeusz Szulc. Władze uczelni w strojach akademickich, pracownicy i studenci po mszy przeszli ulicami Sieradza do Domu Kultury na uroczystość inauguracji roku akademickiego. Uroczystość inauguracji roku akademickiego w Lututowie, połączona ze świętem corocznych, szkolnych dożynek, prowadził dziekan – prof. dr hab. Andrzej Kotecki.

Studenci po uroczystym zakończeniu kształcenia (po 2 latach) w Zespole Szkół Rolniczych w Lututowie

W Lututowie studia prowadzone są na kierunkach: rolnictwo, zootechnika oraz zarządzanie i marketing. Po dwóch latach studiów w ośrodku zamiejscowym studenci kontynuowali naukę we Wrocławiu.

Pierwszy nabór studentów miał miejsce w roku akademickim 1998/1999. Na podstawie konkursu świadectw przyjęto 64 kandydatów wywodzących się głównie z rejonu dawnego województwa sieradzkiego, w tym wielu absolwentów szkoły w Lututowie.

Z powodu słabnącego zainteresowania tą formą kształcenia studia w Lututowie zawieszono w 2008 r.

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W BIEDRZYCHOWICACH (WOJ. DOLNOŚLĄSKIE)

Punkt kształcenia w Biedrzychowicach

Inicjatorami powołania zawodowych studiów zaocznych na kierunku technologia żywności i żywienia człowieka w Biedrzychowicach byli mgr Zofia Rak, dyrektor tamtejszego Zespołu Szkół Żywności i Przemysłu Spożywczego oraz wicestarosta powiatu lubańskiego mgr Mariusz Tomiczek (poprzedni dyrektor szkoły).

Rada Wydziału Technologii Żywności pozytywnie opiniowała wniosek o utworzenie takiej placówki. Podpisanie umowy między władzami uczelni reprezentowanymi przez rektora prof. Tadeusza Szulca a Zarządem Powiatu Lubańskiego reprezentowanym przez Starostę – Walerego Czarneckiego odbyło się w Lubaniu w dniu 17 maja 2000 r. Ustalono, że zajęcia będą się odbywać w Biedrzychowicach na pierwszym roku studiów, w następnych latach studenci będą kontynuowali naukę w macierzystej Uczelni we Wrocławiu. W roku akademickim 2000/2001, na podstawie konkursu świadectw, przyjęto 62 kandydatów, w 50% absolwentów szkoły w Biedrzychowicach.

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W BOŻKOWIE (WOJ. DOLNOŚLĄSKIE)

W dniu 14 kwietnia 1999 r. w siedzibie starostwa w Kłodzku podpisano umowę o utworzeniu w Zespole Szkół Agrotechnicznych w Bożkowie zamiejscowego punktu kształcenia na zawodowych studiach zaocznych na kierunku zarządzanie i marketing. Umowę podpisali rektor prof. Tadeusz Szulc i dziekan Wydziału Rolniczego prof. Andrzej Kotecki oraz starosta powiatu kłodzkiego mgr Dariusz Mikosa, przewodnicząca Zarządu Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej mgr Dorota Kawińska-Domurad, wójt gminy Kłodzko mgr Ryszard Niebieszczanski i wójt gminy Nowa Ruda mgr Bogusław Rogiński. Zaproponowany kierunek studiów spotkał się z dużym zainteresowaniem młodzieży z powiatu kłodzkiego i noworudzkiego, a także ząbkowickiego, wałbrzyskiego, nyskiego i dzierzoniowskiego. Na pierwszy rok przyjęto 90 studentów, którzy po dwóch latach studiów w ośrodku zamiejscowym kontynuowali naukę we Wrocławiu.

Pełnomocnikiem dziekana Wydziału podczas funkcjonowania zamiejscowego punktu kształcenia w Bożkowie kolejno byli: prof. dr hab. Włodzimierz Białczyk (1999–2002) i dr Andrzej Dyszewski (2002–2007).

Z powodu słabnącego zainteresowania tą formą kształcenia studia w Bożkowie zawieszono w 2007 r.

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W SZPROTAWIE (WOJ. LUBUSKIE)

Zamiejscowe studia zaoczne na kierunkach rolnictwo oraz zootechnika w Szprotawie – Henrykowie utworzone zostały na podstawie umowy podpisanej w dniu 27 marca 2000 r. w Żaganiu przez rektora prof. Tadeusza Szulca i władze powiatu. Inicjatorami powołania studiów w Zespole Szkół – Rolniczym Centrum Kształcenia Ustawicznego w Szprotawie – Henrykowie byli: starosta powiatu żagańskiego mgr Janusz Bujak, ksiądz kanonik mgr Tadeusz Dobrucki reprezentujący Lubuskie Katolickie Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych i dr Władysław Pawełczak. Na opiekuna ośrodka kształcenia w Szprotawie powołany został dr inż. Henryk Bujak z Katedry Hodowli Roślin, który pełnił tę funkcję do czasu zamknięcia tego punktu w 2003 r. Pierwsza rekrutacja na studia zaoczne odbyła się w 2000 r. Na obydwie kierunki przyjęto 60 studentów. Studenci studiowali w Szprotawie przez pierwsze cztery semestry, a następnie kontynuowali naukę we Wrocławiu.

Punkt kształcenia w Szprotawie

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W GŁUBCZYCACH (WOJ. OPOLSKIE)

Zamiejscowe studia zaoczne w Głubczycach na kierunku technika rolnicza i leśna zostały utworzone z inicjatywy rektora prof. Tadeusza Szulca i dziekana Wydziału Rolniczego prof. Andrzeja Koteckiego. Porozumienie w tej sprawie podpisane zostało przez rektora prof. Tadeusza Szulca i starostę powiatu głubczyckiego mgr. Dariusza Kaśkova 7 lutego 2001 r. w siedzibie starostwa w Głubczycach w obecności przedstawicieli Akademii Rolniczej i starostwa. Uczelnię reprezentowali ponadto: prorektor ds. nauki prof. Józef Szlachta,

dziekana Wydziału Rolniczego prof. Andrzej Kotecki oraz prodziekani dr hab. Jan Matuła i dr hab. Marian Wiercioch. Ze strony starostwa obecni również byli: wicestarosta powiatu mgr inż. Stanisław Trajzner, kierownik Wydziału Oświaty mgr inż. Tomasz Seń, przedstawiciele Komisji Oświaty mgr Ireneusz Węgrzyn i mgr Andrzej Wesołowski oraz dyrektor Zespołu Szkół Mechanicznych w Głubczycach mgr inż. Stanisław Suhecki. Kształcenie odbywało się w Zespole Szkół Mechanicznych w Głubczycach. Pełnomocnikiem dziekana Wydziału podczas funkcjonowania zamiejscowego punktu kształcenia w Głubczycach był prof. dr hab. Zygmunt Owsiak, który pełnił tę funkcję do czasu zamknięcia tego punktu w 2003 r.

ZAMIEJSCOWY PUNKT KSZTAŁCENIA W GRABONOGU (POW. GOSTYŃSKI, WOJ. WIELKOPOLSKIE)

Inicjatorem powstania zamiejscowego punktu kształcenia studentów w Grabonogu był dr inż. Stanisław Sroka, ówczesny dyrektor Zespołu Szkół Rolniczych. Jego staraniem 25 lutego 2002 r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy Akademią Rolniczą we Wrocławiu a powiatem gostyńskim w sprawie uruchomienia Zawodowych Studiów Zaocznych Akademii Rolniczej we Wrocławiu na kierunkach rolnictwo oraz zootechnika w Zespole Szkół Rolniczych w Grabonogu. Na potrzeby zamiejscowego ośrodka utworzono nowoczesną pracownię chemii, wyposażono pracownię do botaniki i zoologii w elektroniczne mikroskopy oraz zakupiono inne potrzebne środki dydaktyczne. Cykl kształcenia na obydwu kierunkach obejmował prowadzenie zajęć dydaktycznych na miejscu przez pierwsze dwa lata, a następnie kontynuację studiów na macierzystej Uczelni we Wrocławiu.

Uroczysta inauguracja roku akademicznego 2002/2003 i rozpoczęcie działalności zamiejscowego punktu kształcenia w Grabonogu odbyło się w dniu 1 października 2002 r., na którą przybyli między innymi rektor Akademii Rolniczej we Wrocławiu prof. dr hab. Tadeusz Szulc oraz dziekani Wydziału Rolniczego prof. dr hab. Andrzej Kotecki i Wydziału Zootechniki prof. dr hab. Zbigniew Dobrzański. Studia rozpoczęło 60 studentów, w tym na kierunku rolnictwo 39 osób, a na kierunku zootechnika 21 osób. W następnym roku akademickim 2003/2004 naukę rozpoczęło 64 studentów, z czego na kierunku rolnictwo 50 osób, na kierunku zootechnika 14 osób. W kolejnym roku działalności ośrodka zamiejscowego studia na kierunku rolnictwo podjęło 32 studentów. Z powodu słabnącego zainteresowania tą formą kształcenia studia w Grabonogu zawieszono w 2007 r.

Pełnomocnikiem dziekana Wydziału podczas funkcjonowania zamiejscowego punktu kształcenia w Grabonogu był dr hab. Henryk Bujak.

Punkt kształcenia w Grabonogu

ROLNICZE ZAKŁADY DOŚWIADCZALNE

Aleksander Dobicki, Zbigniew Rogula, Tadeusz Szulc

Rolnicze Zakłady Doświadczalne są jednostkami pozawydziałowymi Uczelni powołanymi w celu realizacji badań naukowych (prac magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych) oraz ćwiczeń terenowych i praktyk studenckich.

Inicjatorami utworzenia Rolniczych Zakładów Doświadczalnych (RZD) byli prof. Bolesław Świętochowski, doc. Franciszek Goc, prof. Antoni Bant, prof. Tadeusz Olbrycht, dr Mieczysław Cena i prof. Tadeusz Konopiński, którzy w sierpniu 1946 r. uzyskali na rzecz Uczelni z Państwowych Urzędów Ziemi w Świdnicy, Wrocławiu i Trzebnicy osiem gospodarstw rolnych:

- gospodarstwo Psie Pole o pow. 268,34 ha użytków rolnych oraz kompleks szklarni,
- gospodarstwo w Trzebnicy – sady o pow. 105 ha,
- gospodarstwo Ciernie (Cyrla) o pow. 92,25 ha, w tym 36 ha sadu położonego w gminie Zamkowo,
- gospodarstwo rolne Strzyganowice o pow. 150 ha wraz z gorzelnią,
- gospodarstwo rolne Bukowiec o pow. 97,5 ha położone w powiecie jeleniogórskim (luty 1947),
- gospodarstwo Bielice o pow. 100,5 ha, w tym stawy rybne 65,65 ha (marzec 1947),
- gospodarstwo Swojec położone na terenie Wrocławia, o pow. 268 ha,
- dwa kompleksy szklarni Zakładu Ogrodniczego Piastów, o pow. 2 515 m² i 2 497 m².

W 1951 r. dzięki staraniom głównie prof. Antoniego Wojtysiaka przejęto na rzecz Uczelni gospodarstwa Pawłowice Wielkie i Prusowice o pow. 500 ha. Do rolniczych zakładów zostały także przyjęte gospodarstwa Białków oraz Maciejowice. Na terenie gospodarstwa Białków funkcjonowało obserwatorium astronomiczne, które miało także pełnić funkcję usługową na rzecz Uniwersytetu, natomiast zakład Maciejowice (34,9 ha) pełnił funkcję bazy zaopatrzeniowej dla Domu Naukowego w Maciejowcu.

Lata 1950–1956 były niestabilne w odniesieniu do stanu posiadania gospodarstw doświadczalnych. W marcu 1950 r. pozbyto się gospodarstw w Trzebnicy i w Strzyganowicach, następnie gospodarstw Ciernie i Bielice (1952). W czerwcu 1956 r. pozbyto się gospodarstwa Psie Pole, a w użytkowaniu pozostało małe gospodarstwo ogrodnicze (2,5 ha szklarni), sad doświadczalny i 12 ha poletek doświadczalnych Katedry Chemii Rolniczej.

W latach 1957–1961 Uczelnia przyjęła dwa gospodarstwa Magnice i Samotwór o powierzchni ok. 500 i 200 ha użytków rolnych. W tym czasie utworzono Administrację Główną Gospodarstw Doświadczalnych,

Ferma krów mlecznych w Magnicach

Budynek dyrekcji RZD w Szczodrem

przekształconą w lipcu 1957 r. w Dyрекcję Rolniczych Zakładów Doświadczalnych, z siedzibą przy ul. Sopotkiej 21.

W listopadzie 1958 r. pozbyto się Zakładu Bukowiec, a w lipcu 1973 r. Uczelnia przyjęła od Zjednoczenia PGR we Wrocławiu pięć gospodarstw rolnych: Łosice, Szczodre, Kamień, Piecowice i Śliwice o powierzchni ok. 2 000 ha, położonych na terenie gminy Długołęka, z których utworzono Rolniczy Zakład Doświadczalny Szczodre. Następnie w lipcu 1974 r. połączono gospodarstwa Pawłowice i Pruszwowice i utworzono dwuobiektowy Rolniczy Zakład Doświadczalny Pruszwowice. W rezultacie tych przekształceń powstało i funkcjonowało na Uczelni do grudnia 1987 r. sześć zakładów doświadczalnych: Magnice, Piastów, Pruszwowice, Samotwór, Swojec i Szczodre, obejmujących 11 gospodarstw o łącznej powierzchni ok. 3 700 ha użytków rolnych.

Z inicjatywy prof. Jerzego Presia wybudowano nową fermę krów mlecznych z halą udojową (600 stanowisk) w Piecowicach oraz doświadczalną, bezściołową fermę trzody chlewnej w Łosicach (6 000 tuczników) wraz z osiedlem mieszkaniowym dla 32 rodzin (RZD Szczodre), i fermę krów mlecznych w Swojcu.

W latach 1982–1990 w wyniku zwiększenia oprocentowania kredytów bankowych deficyt finansowy dotknął zwłaszcza zakłady małe, nieposiadające warunków na zwiększenie produkcji towarowej i obciążone badaniami naukowymi (Piastów i Swojec). Podjęto wówczas decyzję przyłączenia ich do innych, silniejszych zakładów: Piastów do RZD Pruszwowice, a Swojec do RZD Szczodre.

Zakład Doświadczalny Magnice nastawiony był na chów bydła mlecznego oraz tucz trzody chlewnej, a w produkcji roślinnej na uprawę pszenicy, jęczmienia jarego, rzepaku i buraków cukrowych oraz wysoko wydajnych roślin pastewnych (kukurydza, lucerna). Badania w tym zakładzie prowadziły: Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin, Katedra Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Katedra Hodowli Trzody Chlewnej, Katedra Epizootologii i Klinika Chorób Zakaźnych oraz Zakład Chorób Pszczół.

Budynek dydaktyczno-naukowy w Pawłowicach

Zakład Doświadczalny Pruszwowice, z gospodarstwami Pawłowice, Pruszwowice i Piastów, ukierunkowany był na chów bydła mlecznego, uprawę pszenicy, jęczmienia, rzepaku i grochu. W gospodarstwie Piastów uprawiano warzywa i kwiaty pod osłonami oraz warzywa polowe. Badania w zakładzie prowadziły: Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin, Katedra Chemii Rolniczej, Katedra Entomologii Rolniczej, Katedra Gleboznawstwa, Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin, Katedra Uprawy Łąk i Pastwisk, Zakład Ogrodnictwa, Katedra Fizjologii Zwierząt, Katedra Patologii Rozrodu Zwierząt i Klinika Położnicza, Katedra Hodowli Drobiu i Drobnego Inwentarza oraz Katedra Żywnienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej.

Zakład Doświadczalny Samotwór specjalizował się w produkcji sadowniczej oraz w chowie i hodowli owiec. Badania w zakładzie prowadziły: Instytut Melioracji Rolnych i Leśnych, Katedra Rolniczych Podstaw Melioracji, Zakład Ogrodnictwa, Katedra Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych.

Zakład Doświadczalny Szczodre na kompleksach gleb o wysokiej bonitacji uprawiał pszenicę, buraki cukrowe i rzepak. Produkcja zwierzęca ukierunkowana była na chów bydła, trzody chlewnej oraz hodowlę kaczek (ferma zarodowa). Badania w Zakładzie prowadziły: Instytut Budownictwa Rolniczego, Instytut Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich, Katedra Agro- i Hydrometeorologii, Katedra Rolniczych Podstaw Melioracji, Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, Katedra Hodowli Roślin i Nasiennictwa, Katedra Ogólnej Uprawy Roli i Roślin, Katedra Anatomii Zwierząt, Katedra Patologii Rozrodu Zwierząt i Klinika Położnicza, Katedra Fizjopatologii, Katedra Hodowli Trzody Chlewnej, Katedra Hodowli Bydła oraz Katedra Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej.

W Rolniczych Zakładach Doświadczalnych wykonywano prace magisterskie, doktorskie i habilitacyjne oraz prowadzone były ćwiczenia terenowe i praktyki studenckie. Tylko w 1987 r. wykonano 82 prace magisterskie oraz przeprowadzono doświadczenia do 8 prac doktorskich i 12 prac habilitacyjnych. Zakłady dysponowały bazą noclegową na 130 miejsc i bogatym zapleczem socjalnym (stołówki, sale ćwiczeń, świetlice).

Od utworzenia Uczelni w 1951 r. w kolejnych kadencjach funkcję prorektora ds. RZD pełnili: prof. prof. Kazimierz Boratyński, Józef Dzieżyc, Jerzy Preś, Teodor Nietupski, Zofia Jasińska, Stanisław Rojek, Jerzy Drozd oraz Eugeniusz Kołota. Od 1996 r. bezpośredni nadzór nad zakładami doświadczalnymi przejął rektor – prof. Tadeusz Szulc. Po zakończeniu pełnienia obowiązków rektora, od 2002 r., pozostaje pełnomocnikiem rektora ds. RZD.

Funkcję przewodniczącego komisji uczelnianych ds. RZD pełnili m.in.: prof. prof. Tadeusz Tilgner, Bolesław Świętochowski, Marek Urban, Jan Ludwiczak, Roman Krężel, Aleksander Dobicki, Eugeniusz Kołota i Tadeusz Szulc. Nadzór administracyjny nad działalnością Rolniczych Zakładów Doświadczalnych od 1992 r. sprawuje główny specjalista ds. RZD mgr Zbigniew Rogula.

Dyrektorami zakładów doświadczalnych (różnie nazywanych w minionych okresach) byli: inż. Jan Pater (1946–1947), inż. Bohdan Kollatorowicz (1949–1950), inż. Antoni Mańkowski (1951–1954), mgr Zygmunt Szumowski (1954–1960 oraz 1972–1981), mgr inż. Edward Waśniewski (1960–1974), mgr inż. Stanisław Trela (1971–1972) oraz mgr inż. Tadeusz Baranowski – dyrektor Dyrekcji RZD (1982–1990).

Zakładem Doświadczalnym Magnice kierował inż. Jan Świerzyński (1957–1980). Dzięki jego pracy i umiejętnościom zawodowym RZD Magnice należały do najlepszych zakładów doświadczalnych w kraju. Od 1982 r. zakładem kierował mgr inż. Józef Smykalla. Główną księgową była Janina Leszczyńska (1957–1979), następnie inż. Helena Czmił (1979–1990), natomiast produkcją zwierzęcą zajmowała się mgr inż. Krystyna Makosiej-Skibińska (1966–1990).

Zakładem Doświadczalnym Pawłowice, później Proszowice, zarządzali m.in. mgr Adam Terlecki, mgr J. Ojak, dr inż. Adam Rogowski (1978–1992), następnie mgr inż. Adam Sierpowski (1992–1998) i mgr Marian Osowski (1998–2007). Zakład Doświadczalny Piastów funkcjonował jako samodzielna jednostka organizacyjna do grudnia 1987 r.; kierownikiem w tym specjalistycznym zakładzie ogrodniczym był inż. Mieczysław Klemczuk (1947–1977), następnie mgr inż. Anna Kulinicz-Kuśnierkiewicz.

Najstarszym z posiadanych przez Uczelnię zakładów był Zakład Doświadczalny Swojec. Od 1 stycznia 1988 r. został przyłączony jako gospodarstwo do RZD Szczodre, później od 1999 r. jako gospodarstwo RZD Pawłowice, od 2007 r. funkcjonuje ponownie jako samodzielny Zakład. Z kolei najmłodszym i równocześnie największym Zakładem

Akademii Rolniczej we Wrocławiu był Zakład Doświadczalny Szczodre. Do jego rozwoju znacząco przyczynił się dyrektor Edmund Wysocki. Funkcję zastępcy dyrektora pełnili kolejno: inż. Henryk Bula, mgr inż. Mieczysław Kozłowski, mgr inż. Lech Wróblewski (później awansowany na dyrektora) oraz mgr inż. Ludwik Walczak. Dyrektorami byli także: od stycznia 1988 r. – mgr inż. Józef Hładiak, a od stycznia 1999 r. do 2006 r. dr inż. Adam Rogowski.

Lata 1991–2000 w historii RZD charakteryzowały się dalszymi zmianami organizacyjnymi.

Dzięki staraniom prof. Aleksandra Dobickiego utworzono Sudecki RZD w Radomierzu (1994). Z dotacji przyznanej przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Jeleniej Górze zakupiono gospodarstwo, z zamiarem testowania modelu gospodarstwa górskiego w Sudetach, uwzględniającego wymogi rolnictwa ekologicznego. Doświadczenia prowadzili tu pracownicy katedr: Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zielonych, Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, Rozrodu Zwierząt i Chorób Wewnętrznych. Utworzono mieszańcowe stado bydła mięsnego z miejscowych krów czerwono-białych oraz komponentów ojcowskich bydła mięsnego ras: charolaise i red-angus. W latach 2005–2009 gospodarstwo miało status gospodarstwa ekologicznego.

Sprzedano część Zakładu Doświadczalnego w Samotworze (gospodarstwo wraz z sadem produkcyjnym), a z wydzielonych części utworzono sad doświadczalny jako Sadowniczą Stację Badawczo-Dydaktyczną przy Katedrze Ogrodnictwa oraz „Pole i Stację Doświadczalną” wraz z urządzeniami nawadniającymi dla Katedry Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska.

W tych latach zreorganizowano Zakład Doświadczalny Szczodre (gospodarstwa: Swojec, Łosice, Szczodre, Śliwice, Kamień, Piecowice oraz ferma trzody chlewnej w Łosicach); usamodzielniono gospodarstwo Swojec (327 ha), fermę trzody chlewnej w Łosicach wydzierżawiono Spółce POL-LEAN; w gospodarstwach Łosice i Szczodre: utworzono spółkę pracowniczą z o.o. Agro-AR-Łosice (w posiadaniu Uczelni jest 98% udziałów); sprzedano gospodarstwo Śliwice, wydzierżawiono gospodarstwa Kamień i Piecowice. Wydzierżawiono też gospodarstwa Magnice i Prusowice.

RZD Prusowice przekształcono w Zakład Doświadczalny Pawłowice, pozostawiono jednak fermę drobiu w Prusowicach dla Katedry Żywnienia Zwierząt i Paszoznawstwa i Katedry Hodowli Drobiu; ponadto wydzielono gospodarstwo warzywnicze w Piastowie (32 ha), usamodzielniając je w Stację Dydaktyczno-Badawczą Piastów. Następnie w 1999 r. zlikwidowano RZD Swojec, które zostały przyłączone jako samodzielne gospodarstwo do RZD Pawłowice.

Gospodarstwo Swojec nadal pełni funkcję stacji badawczo-dydaktycznej Katedry Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (hala wegetacyjna), kontynuują tutaj badania pracownicy Katedry Hodowli Roślin i Nasiennictwa oraz działła Obserwatorium Katedry Agro- i Hydrometeorologii. W gospodarstwie Swojec planuje się utworzenie nowoczesnego kompleksu łąk i pastwisk (Katedra Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zielonych). Stacja badawczo-dydaktyczna w gospodarstwie Swojec obejmuje 30 ha pól uprawnych (w tym corocznie ok. 20 ha pod doświadczeniami), halę wegetacyjną na 1 000 wazonów oraz 100 mikro-poletek doświadczalnych stanowiących bazę doświadczalną dla katedr Ogólnej Uprawy Roli i Roślin, Hodowli Roślin i Nasiennictwa oraz Katedry Agro- i Hydrometeorologii. W 1997 r. zmodernizowano fermę krów mlecznych, w której badania prowadzą pracownicy katedr: Hodowli Bydła i Produkcji Mleka oraz Katedry i Kliniki Rozrodu, Chorób Przeżuwaczy oraz Ochrony Zdrowia Zwierząt, Katedry Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego, a także Instytutu Inżynierii Rolniczej. W 2009 r. oddano dla katedr i studentów nowy obiekt

dydaktyczno-naukowy z zapleczem do zakwaterowania ponad 30 studentów, a w 2010 r. adaptowaną na cele dydaktyczne oborę. Rozbudowano też o nowe stanowiska dla krów i cieląt budynek obory głównej.

Utworzono dwie Stacje Badawczo-Dydaktyczne Katedry Ogrodnictwa w Samotworze (sad doświadczalny) oraz w Piastowie (rośliny warzywne i ozdobne). Stacja w Piastowie stanowi zaplecze dydaktyczno-badawcze dla nowo powstałego kierunku ogrodnictwo (prowadzą tu też badania i zajęcia dydaktyczne pracownicy naukowcy innych jednostek: Ochrony Roślin, Przetwórstwa Owoców i Warzyw, Instytutu Inżynierii Środowiska oraz Instytutu Melioracji i Kształtowania Środowiska).

Stacja Badawczo-Dydaktyczna w Piastowie została wyodrębniona w 1996 r. z części produkcyjnej gospodarstwa ogrodniczego. Posiada 5 szklarni wraz z łącznikiem, o całkowitej powierzchni 1 600 m² (automatycznie sterowane ogrzewanie gazowe). Znajdują się tam także pola doświadczalne obejmujące kolekcje roślin warzywnych, ozdobnych, przyprawowych i leczniczych. W 2010 r. rozpoczęto budowę nowoczesnego obiektu do hodowli i badań grzybów.

Sad doświadczalny w Samotworze obejmuje obszar 20 ha, z czego pod nasadzeniami znajduje się obecnie 12,5 ha; zgromadzona kolekcja odmian jabłoni, śliw, czereśni, brzoskwiń i moreli jest w szerokim zakresie wykorzystywana do praktycznego nauczania studentów w ramach ćwiczeń terenowych, praktyk semestralnych i dyplomowych. Stacja jest wyposażona w nowoczesną przechowalnię owoców.

Stacja badawczo-dydaktyczna w Radomierzu (po przekształceniu w 2000 r. RZD Radomierz) posiada dobre warunki do prowadzenia doświadczeń w regionie Pogorza.

Szklarnia doświadczalna
Katedry Ogrodnictwa w Piastowie

Stado bydła w RZD Radomierz

W stacji znajduje się mieszańcowe stado bydła mięsnego, a także okresowo hodowano owce, kozy i lamy. Prowadzono przez wiele lat klasyczne doświadczenia w kompleksie 260 poletek na trwałych użytkach zielonych. W latach 2006–2011, pod opieką prof. T. Szulca, wszystkie obiekty stacji zostały zmodernizowane i dostosowane do potrzeb dydaktycznych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej oraz Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt. Powstaje też baza do rolniczych badań ekologicznych. Stacja posiada również zaplecze do zakwaterowania studentów.

W 2005 r. weszła w życie ustawa „Prawo o szkolnictwie wyższym”, na mocy której grunty Uczelni, w tym Rolniczych Zakładów Doświadczalnych, przeszły na jej własność. Do tego roku grunty RZD stanowiły własność Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, a uczelnie były ich wieczystym użytkownikiem. W 2007 r. przekształcono Rolniczy Zakład Doświadczalny Pawłowice w dwie jednostki: RZD Swojec i Stację Badawczo-Dydaktyczną Pawłowice. W 2009 r. grunty stacji Badawczo-Dydaktycznej w Pawłowicach w części wydzierżawiono, a w części przekazano do RZD Swojec. W dalszym ciągu Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin prowadzi badania na polach w Pawłowicach, a Katedra Żywienia Zwierząt w hali vegetacyjnej. W 2008 r. rozpoczęto modernizację i rozbudowę bazy dydaktyczno-naukowej w Swojcu. W 2009 r. oddano do użytkowy obiekt dydaktyczny wraz z hotelem dla studentów. W 2010 r. rozpoczęto budowę nowoczesnego wiwarium dla drobiu i wiwarium dla małych przeżuwaczy, z zapleczem dydaktycznym i naukowym. Inwestycje finansowane są w części z funduszy Unii Europejskiej.

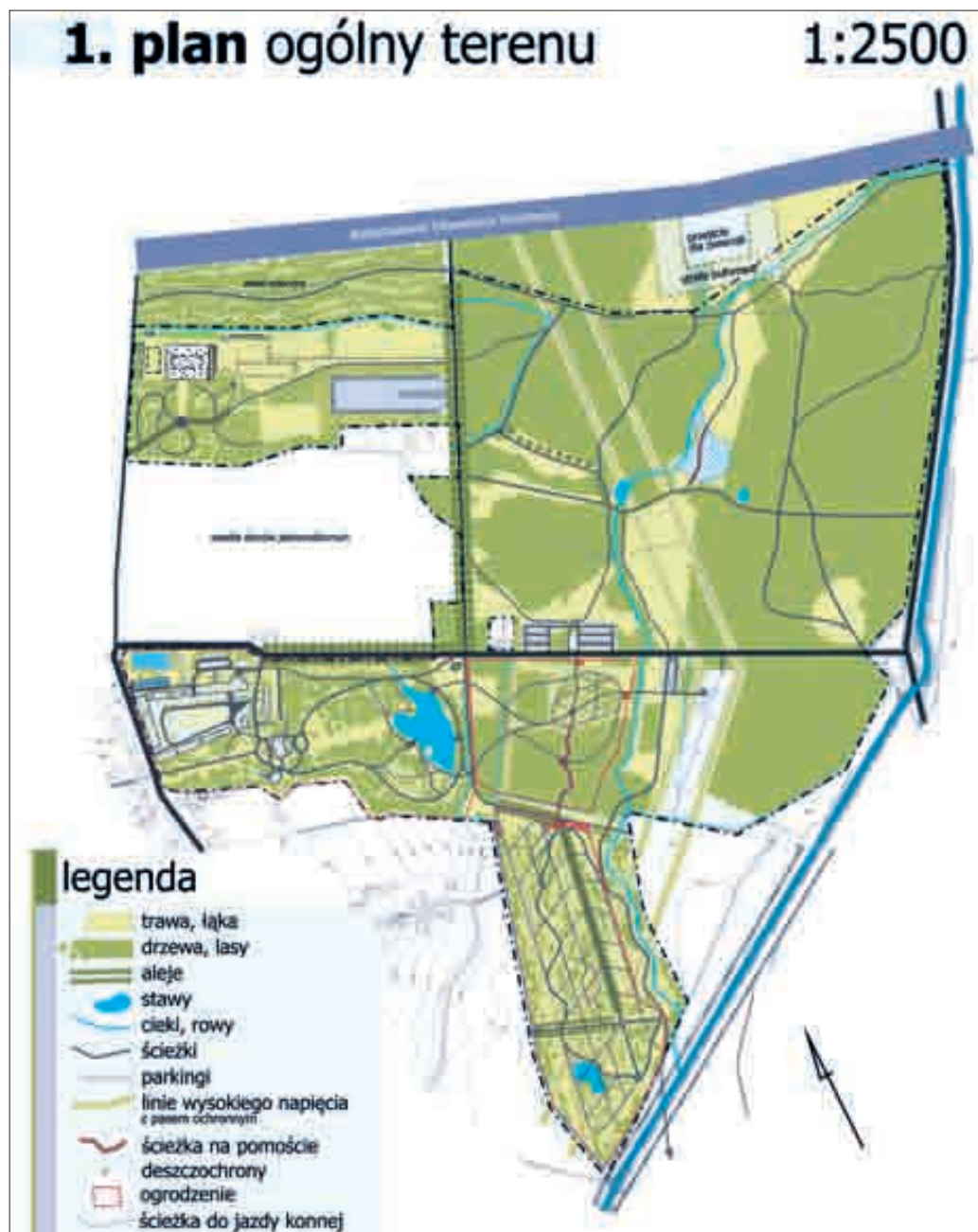
Z inicjatywy rektora prof. dr. hab. Romana Kołacza w 2010 r. rozpoczęto budowę nowoczesnego zaplecza dydaktyczno naukowego w Swojcu – Rolnicze Centrum Wiedzy i Kształcenia Praktycznego, w tym wiwarium dla drobiu, wiwarium dla małych przeżuwaczy oraz halę vegetacyjną.

OŚRODEK BADAŃ DENDROLOGICZNYCH – ARBORETUM W PAWŁOWICACH

Maria Krupska

Geneza Arboretum – Ośrodka Badań Dendrologicznych Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu jest związana z historią Pawłowic. Wykopaliska wskazują istnienie tu osady już w IV wieku n.e. Jednak najwcześniejsze dzieje wsi przypadają na XII w. i wiążą się z działalnością zakonu Norbertanów. Pawłowice wchodziły wówczas w skład połączonego kompleksu majątków klasztornych. Przypuszcza się, że ówczesna działalność zakonu przyczyniła się do stworzenia wspaniałego szpaleru z dębów, z którego do dziś zachowały się okazy o charakterze pomnikowym. Majątek stanowił własność klasztoru św. Wincentego na Ołbinie, aż do roku 1810, kiedy to nastąpiło przejście go spod władzy i kontroli kościelnej na rzecz władz świeckich. Od tego momentu Pawłowice wielokrotnie zmieniały swoich właścicieli. Przełomowym okazał się 1886 r., w którym to Heinrich von Korn, właściciel renomowanej firmy wydawniczej postanawia zakupić Pawłowice nad rzeką Dobrą. Urokliwość zalesionych terenów utwierdza inwestora w chęci uczynienia z Pawłowic rezydencji Kornów. Początkowo park w stylu angielskim wraz z ogrodami zajmował obszar 6,1 ha. W 1886–1890 Heinrich von Korn wytycza zachodnią część parku pałacowego, wznosząc pałac w stylu renesansowym, stanowiący centralną część kompozycji i wyznaczając folwark. Drugi etap wiąże się ze ślubem córki Korna – Marie z Constantinem von Schweinichenem. Jest to przełom XIX i XX w. Ich działalność przyczynia się do ostatecznego wizerunku szaty roślinnej i kompozycji. Na zacisznym cyplu, w północnej części stawu przyciąga wzrok tajemniczy monopter, glorieta – pawilon otoczony kolumnadą. Z innych obiektów uzupełniających romantyczną wizję wymienić należy mostek, domek myśliwski oraz domek ogrodnika, tzw. Szwajcarkę. Park przypałacowy płynnie przechodził w las, pola i łąki. Trzecia faza związana jest wyłącznie z działalnością Marie von Schweinichen. Park przypałacowy został powiększony o część wschodnią, obejmując swoimi granicami staw i przechodząc łagodnie w park leśny. Na północ od parku leśnego przeprowadzono dalsze zalesienia.

Teren rodziny Kornów i Schweinichenów po wojnie zostaje przekazany Uniwersytetowi Wrocławskiemu, a w 1951 r., wraz z całym gospodarstwem rolnym, Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Park zaniedbany i pozostawiony „w rękach matki natury” stał się niczym tajemniczy ogród z powieści Francesa Hodgsona Burnetta. Wciąż jednak posiadał potencjał w postaci wspaniałego pałacu i majestatycznych zadrzewień. Ten potencjał został zauważony przez ówczesnego rektora Akademii Rolniczej prof. dr. hab. Tadeusza Szulca, który w pierwszej kolejności odzyskał pałac od dotychczasowych użytkowników (laboratoria, magazyny, hotel asystenta) i rozpoczął remont pałacu oraz części dworskiej gospodarstwa. Jednocześnie rektor wystąpił z inicjatywą utworzenia placówki naukowo-badawczej z zakresu badań dendrologicznych. Dzięki wsparciu tych działań przez Senat oraz dyrektora Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu mgr. Adama Płakseja i nadleśniczego mgr. Stanisława Bazana Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie przyznała uczelni 21 marca 2002 r. w bezterminowe użytkowanie, 55,43 hektara terenów leśnych w Pawłowicach Ramiszowie należących do terenu leśnictwa Szczodre, Nadleśnictwa Oleśnica Śląska, okalających i towarzyszących pałacowi oraz parkowi, z założeniem tworzenia Ośrodka Badań Dendrologicznych.

Kolejną inicjatywą rektora prof. Tadeusza Szulca było posadzenie w 2001 r., na zdegradowanej działce o powierzchni 2,98 ha w obrębie Ramiszów Przylesie, Parku Jubileuszowego z okazji 50-lecia utworzenia Uczelni we Wrocławiu, co upamiętnia tablica pamiątkowa znajdująca się na kamieniu narzutowym w tymże parku. Nasadzenia dębów, brzoź, buków, modrzewia tworzą kompleks kilku alei, z których najważniejszą stanowi „Aleja Rektorska”. Tam też posadzili swoje dęby ważni i zasłużeńi ludzie dla Uniwersytetu Przyrodniczego.

W skład Arboretum weszły 3 obszary o łącznej powierzchni 72,52 ha, co czyni, że jest to trzeci co do wielkości na Dolnym Śląsku. Ich pd. -zach. granicę tworzą łąki i pastwiska w Dolinie rzeki Dobrej; zachodnią ul. Pawłowicka i droga gruntowa na jej przedłużeniu oraz osiedle jednorodzinne Ramiszów Przylesie; północno-wschodnią pola uprawne

na terenie Ramiszowa oraz północna część lasu zakrzowskiego, południowo-wschodnią ul. Gen. L. Okulickiego. Od północy Arboretum ograniczy autostradowa obwodnica Wrocławia. Te wspaniale zachowane naturalne lasy łąkowe przechodzące w grądy niskie oraz wysokie powodują unikatowość tego założenia na tle innych arboretów.

Najciekawszym strukturalnie i historycznie jest park będący częścią zespołu pałacowo-parkowego wraz z folwarkiem. Całość jest wpisana do rejestru zabytków i podlega ścisłej ochronie konserwatorskiej. Pałac będący siedzibą Centrum Kształcenia Ustawicznego otrzymał „drugą młodość” za sprawą gruntownego remontu.

Na bazie terenów Arboretum pracownicy Uczelni prowadzą badania naukowe, a studenci kierunku architektura krajobrazu odbywają zajęcia projektowe i z zakresu pielęgnacji drzewostanu.

Istotnym wydarzeniem było ogłoszenie w 2006 r. konkursu na koncepcję programowo-przestrzenną zagospodarowania całej powierzchni Arboretum wraz z koncepcją rewaloryzacji zespołu pałacowo-parkowego i części dworskiej we Wrocławiu Pawłowicach. Spośród 18 prac nadesłanych przez studentów, profesjonalne biura projektowe, a nawet zespół architektów z Hiszpanii, wyłoniono 4 najlepsze projekty. Na podstawie 2 najlepszych projektów przyjęto program przestrzennego zagospodarowania Arboretum, co stało się warunkiem konserwatorskim przystąpienia do prac nad wykonaniem „Projektu rewaloryzacji zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego. W 2008 r. zespół architektów przystąpił do zespołowego wykonania projektów budowlano-wykonawczych dróg, parkingów i ścieżek; szaty roślinnej, oświetlenia oraz zasilania oświetlenia elewacji, składających się na projekt rewaloryzacji. W 2010 r. rozpoczęto jego realizację.

W 2010 r. w parku przypałacowym, w obecności członków Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia, Opola, Zielonej Góry i Częstochowy, posadzono „dąb papieski”, wyhodowany w Arboretum w Sycowie z żołądzi najstarszego szypułkowego dęba w Polsce, którego wiek ocenia się na 745 lat. Żołądzie dębu zostały poświęcone w 2004 r. przez papieża Jana Pawła II. Każdy z dębów ma specjalny certyfikat, świadectwo pochodzenia i podlega ewidencji.

Arboretum prowadzi stałą współpracę z urzędami: Miejskim Konserwatorem Zabytków we Wrocławiu, Wydziałem Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Wrocławia, Biurem Rozwoju Wrocławia, Gminnym i Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, a także współpracę z innymi arboretami i ogrodami botanicznymi w Polsce: Ogrodem Botanicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, Arboretum Uniwersytetu Wrocławskiego w Wojsławicach, Arboretum Leśnym im. S. Białoboka w Sycowie, Arboretum SGGW w Rogowie, powstającym aktualnie Zielonogórskim Ogrodem Botanicznym w Zielonej Górze, Dolnośląską Dyрекcją Lasów Państwowych we Wrocławiu i Nadleśnictwem w Sycowie.

Merytoryczną kontrolę nad działalnością Arboretum sprawuje Rada Programowa powołana przez rektora pismem R-422/6/2002 z dnia 24.07.2002 r. w składzie: przewodniczący prof. dr hab. Tadeusz Szulc, członkowie z Uczelni: prof. dr hab. Tadeusz Chodak, prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski, prof. dr hab. Ewa Krzywicka-Blum, prof. dr hab. Franciszek Gospodarczyk, prof. dr hab. inż. Zofia Więckowicz, prof. dr hab. Józef Szlachta, prof. dr hab. Stanisław Kostrzewa oraz mgr inż. Stanisław Bazan (*Nadleśnictwo Oleśnica Śląska Lasów Państwowych*), mgr inż. Lesław Chudzyński (*Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego*) prof. dr hab. Jerzy Hryniewicz-Sudnik (*Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego*) dr hab. Tomasz Nowak (*Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego*), Stanisław Sęktas (*Arboretum im. prof. Stefana Białoboka, Nadleśnictwo Syców*), mgr inż. Piotr Śnigucki (*Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych we Wrocławiu*).

Kierownikami Ośrodka byli: Jerzy Sporek 2002–2003, dr Piotr Redo (2003–2006), mgr Maria Krupska (2008-).

OŚRODEK BADAŃ ŚRODOWISKA LEŚNEGO I HODOWLI ZWIERZĄT ŁOWNYCH UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO WE WROCŁAWIU

Józef Nicpoń

Ośrodek Badań Środowiska Leśnego i Hodowli Zwierząt Łownych (OBŚLiHZŁ) rozpoczął działalność na podstawie Uchwały Senatu nr 22/2001 Akademii Rolniczej we Wrocławiu z dnia 27.04.2001 r.

Bazę Ośrodka stanowi obwód łowiecki nr 104 o pow. 7 655 ha, w tym 5 299 ha lasów, zlokalizowany w Nadleśnictwie Oleśnica woj. dolnośląskie, przekazany w zarząd Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu przez Ministra Środowiska, początkowo na 10 lat, a od 2007 r. na czas nieokreślony.

Celem Ośrodka jest prowadzenie badań naukowych oraz zajęć dydaktycznych ze studentami, wykorzystując wzorcowo prowadzoną gospodarkę łowiecko-hodowlaną. Ośrodek prowadzi działalność na podstawie Regulaminu OBŚLiHZŁ Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, zatwierdzonego przez rektora oraz opierając się na Ustawie z dnia 13.10.1995 r. Prawo łowieckie, wieloletnim łowieckim planie hodowlanym, a także rocznych planach działalności łowiecko-hodowlanej. Ośrodkiem zarządza Pełnomocnik Rektora, a jego organami pomocniczymi są Rada ds. Badań Naukowych i Rada ds. Łowiecko-Hodowlanych.

Głównym pomysłodawcą powołania Ośrodka Badań Środowiska Leśnego i Hodowli Zwierząt Łownych i pierwszym Pełnomocnikiem Rektora ds. Ośrodka był prof. dr hab. dr h.c. Józef Nicpoń. Ośrodek mógł powstać również dzięki ogromnej życzliwości i decyzji ówczesnego rektora AR prof. dr. hab. dr. h.c. Tadeusza Szulca, a także dzięki decyzji, życzliwości i zgodzie Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych mgr. Adama Płakseja oraz Nadleśniczego Nadleśnictwa Oleśnica mgr. Stanisława Bazana na wydzierżawienie terenu i leśniczówki.

W roku 2007 uzyskano zgodę Ministra Środowiska na dzierżawę obwodu na czas nieokreślony oraz Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu na dzierżawę budynków na okres 30 lat. Tak więc, po trudnym okresie pierwszych lat działalności Ośrodek Badań Środowiska Leśnego i Hodowli Zwierząt Łownych staje się wartościowym, coraz bardziej rozpoznawalnym w kraju i za granicą centrum badawczym w zakresie gospodarki łowieckiej i ochrony środowiska. Unikatowy charakter Ośrodka i wysoki poziom naukowy realizowanych badań sprawiają, że z propozycją podjęcia współpracy zwracają się ośrodki naukowe innych uniwersytetów, ośrodki hodowli zwierząt łownych i zespoły badawcze parków narodowych.

Pracownicy Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu we współpracy z pracownikami innych ośrodków naukowych realizują liczne badania z zakresu gospodarki łowieckiej, hodowli zwierząt dziko żyjących i ochrony środowiska. Z inicjatywy OBŚLiHZŁ, wspólnie z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych i Zarządem Okręgowym PZŁ, opracowano program badań nad zającem zmierzający do ustalenia przyczyn spadku stanu zajęcy i odbudowa ich pogłowia w Polsce. Prowadzone są także badania dotyczące zwierzyny płowej, dzika oraz lisa. Ośrodek jest organizatorem lub współorganizatorem sympozjów krajowych i międzynarodowych uwzględniających tematykę łowiecką bądź dotyczącą ochrony środowiska.

W Ośrodku odbywają się zajęcia terenowe dla studentów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt oraz Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego. Studenci zapoznają się z organizacją gospodarki łowieckiej, zasadami ochrony zwierząt poprzez umiejętne kształtowanie warunków środowiskowych. Prowadzone są również badania w ramach prac magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych. Na terenie Ośrodka działa Studenckie Koło Naukowe, a od 2002 r. także Studenckie Koło Myśliwych Stażystów, które składa się ze studentów, doktorantów różnych lat studiów i wydziałów Uczelni.

Ośrodek prowadzi też szeroką działalność popularyzatorską w prasie, radiu i w telewizji oraz wśród młodzieży szkolnej.

Ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w 2010 r. wybudowano Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzikich Zwierząt, którego koszt utrzymania pokrywa Wydział Środowiska Urzędu Miejskiego we Wrocławiu.

Realizacja celów, w tym badań naukowych i kształcenia studentów, jest możliwa dzięki prowadzeniu przez Ośrodek pełnej działalności łowiecko-hodowlanej. W ramach planu introdukcji oraz poprawy puli genowej wpuszczane są co roku do łowiska daniele, bażanty, a w ostatnich latach także zające.

Ośrodek prowadzi szeroką współpracę z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych, Nadleśnictwem Oleśnica, Władzami Okręgowymi Polskiego Związku Łowieckiego, Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Władzami Miasta Wrocławia, Gminą Zawonia i Dobroszyce, Stacją Badawczą PZŁ w Czempiniu oraz wieloma ośrodkami hodowli zwierzyny łownej w kraju i za granicą.

Ośrodek Badań Środowiska Leśnego
i Hodowli Zwierząt Łownych
w Złotówku
(2010)

KOŁO ŁOWIECKIE „REMIZA” PRZY UNIwersYTECIE PRZYRODNICZYM WE WROCLAWIU

Józef Nicpoń

Historia Koła Łowieckiego „Remiza” rozpoczęła się 25 października 1961 r. zebraniem założycielskim. Marian Stangenberg, Eugeniusz Halski, Henryk Kamiński, Edward Dembowski, Jan Nowakowski, Janusz Świeżyński, Jerzy Juszcak, Ryszard Dolejesz wybrali zarząd i nadali nazwę: Koło Łowieckie „Remiza” przy Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Kołem kierował zarząd w składzie: przewodniczący Henryk Kamiński, łowczy Marian Stangenberg, sekretarz Jerzy Juszcak, skarbnik Jan Nowakowski. Od 26 lutego 1965 r. Kołem kierował zarząd w składzie: przewodniczący Adam Paliwoda, łowczy Marek Houszka, sekretarz Marek Sewerynek, skarbnik Tadeusz Smyk, członek zarządu Stanisław Porębski. Komisją rewizyjną kierował Jarosław Muzykiewicz, a jej członkami byli: Józef Nicpoń i Ryszard Fajga.

27 października 1965 r. Koło przejęło w dzierżawę obwód w Nadleśnictwie Oleśnica, a 27 czerwca 1975 r. dzierżawę drugiego obwodu w Nadleśnictwie Zdroje.

Koło jest ściśle związane z Uczelnią. Studenci, pracownicy i absolwenci Uczelni zasilali szeregi Koła. Działalność myśliwska związana jest też z działalnością dydaktyczną i naukową Uczelni. Szereg osób wykonało w łowiskach prace magisterskie, a lek. wet. Ryszard Bartczak pracę doktorską. Po wybudowaniu w 1977 r. bażantarni w Dobrzeniu pracownicy Uczelni rozpoczęli na szerszą skalę badania naukowe w zakresie warunków utrzymania i żywienia ptaków. W wyniku tej współpracy opublikowano 11 prac naukowych w wydawnictwach krajowych i zagranicznych. Koło było współorganizatorem V Międzynarodowego Sympozjum Drobiarskiego.

Członkowie Koła
Łowieckiego „Remiza”

W marcu 1969 r. przy KŁ „Remiza” zostało zawiązane studenckie koło naukowe, którego opiekunem był znany artysta fotografik prof. dr hab. Władysław Strojny, prezesem Tadeusz Smyk, sekretarzem Ryszard Bartczak, a przewodniczącym sekcji fotograficznej Andrzej Szeremet.

Koło „Remiza” od roku 1968 prowadzi ścisłą współpracę ze szkołami z terenu gminy Dobroszyce, angażując młodzież szkolną do pomocy w gromadzeniu karmy, zbieraniu wnyków, dokarmianiu zwierzyny i sadzeniu lasu. W roku 1987 powstaje sekcja strzelecka (przewodniczący Tadeusz Smyk), która corocznie organizuje zawody strzeleckie o Puchar Prezesa. W latach 1986–1996 odbywały się też zawody otwarte z udziałem myśliwych z całej Polski o Puchar Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Do kalendarza stałych imprez Koła weszły też od 1987 r. uroczyste polowania: na rozpoczęcie sezonu (kaczki w Dobroszycach), polowanie hubertowskie, noworoczne i na zakończenie sezonu (w górach) oraz polowanie wigilijne (Dobroszyce).

Obecnie Koło dzierżawi dwa obwody łowieckie: obwód łowiecki nr 359 o pow. 3 923 ha, w tym 39% powierzchni leśnej w Nadleśnictwie Zdroje i obwód łowiecki nr 136 w Nadleśnictwie Oleśnica o pow. 4 988 ha w terenie typowo polnym z licznymi remizami śródpolnymi, stawami i ciekami wodnymi. Dla zwiększenia populacji zwierzyny drobnej rokrocznie wypuszcza się do łowiska bażanty i kaczki, a od 2008 r. także zające.

Członkowie Koła pełnili i pełnią wiele funkcji we władzach i komisjach problemowych Polskiego Związku Łowieckiego (Jan Gawęcki, Józef Nicpoń, Marek Rzewuski, Mieczysław Łyskawa). Józef Nicpoń odznaczony został najwyższym odznaczeniem łowieckim „złom”. Złotym Medalem za Zasługi Łowieckie odznaczeni zostali: Józef Nicpoń i Marek Rzewuski, Srebrnym Medalem – Kazimierz Kolbusz, Mieczysław Łyskawa i Tadeusz Smyk, a także wielu Brązowym Medalem.

Za wieloletnią współpracę godnością Członka Honorowego Koła Łowieckiego „Remiza” zostali wyróżnieni: Ryszard Badura, Ryszard Gałęziowski, Edward Kielman, Michał Mazurkiewicz, Edward Szałapak, Zenon Wachnik i Piotr Wieczorek.

BAZA LOKALOWA I INWESTYCJE

Marian Rybarczyk

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 17 listopada 1951 r. w sprawie utworzenia Wyższych Szkół Rolniczych w Poznaniu i we Wrocławiu w § 2 pkt. 2 postanowiono: *Przenosi się z Uniwersytetu Wrocławskiego do Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu Wydział Rolnictwa z Oddziałem Ogrodniczym i Oddziałem Melioracji Rolnych oraz Wydział Medycyny Weterynaryjnej wraz z Katedrami i połączonymi z nimi zakładami naukowymi. Majątek użytkowany przez Uniwersytet wyłącznie dla potrzeb wydziałów wymienionych w § 2 przechodzi w zarząd i użytkowanie Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.*

Do realizacji postanowienia Rozporządzenia powołano Komisję Zdawczo-Odbiorczą w składzie:

dr Zubik – Uniwersytet Wrocławski, prof. dr Fiema – Uniwersytet Wrocławski, prof. dr Antoni Bant – Wyższa Szkoła Rolnicza, prof. dr Marian Juny – Wyższa Szkoła Rolnicza, prof. dr Rudolf Hohenberg – Zakład Opieki Zdrowotnej.

Komisja protokołem z 26 stycznia 1952 r. przekazała WSR budynki, obiekty i tereny, których lista liczyła 11 pozycji.

Otrzymane obiekty i dodatkowe lokale przy ul. Cybulskiego nie zaspokoili bieżących i przyszłych potrzeb Uczelni. Ponadto były to budynki w bardzo złym stanie technicznym.

Powołaniu czterowydziałowej Wyższej Szkoły Rolniczej nie towarzyszyło równoczesne powiększanie jej bazy lokalowej w stosunku do stanu posiadania uniwersyteckich dwóch wydziałów. Uczelni tymczasem postawiono poważne zadania naukowe i dydaktyczne, rosła liczba pracowników, przybywało studentów. W tych samych obiektach musiały egzystować cztery

wydziały z nowymi katedrami, jednostkami międzywydziałowymi oraz zapleczem administracyjnym i obsługi.

Potrzeby lokalowe Uczelni były ogromne. Wydział Zootechniczny nie posiadał żadnych własnych pomieszczeń, brakowało klinik weterynaryjnych, Wydział Melioracji Wodnych otrzymał wyremontowaną kamienicę czynszową, która jednak nie odpowiadała wymaganiom dydaktycznym, a pomieszczenia Wydziału Rolniczego zostały poważnie zagęszczone powstającymi katedrami. Brakowało pomieszczeń na Studium Wychowania Fizycznego, Studium Języków Obcych, Bibliotekę. Władze Uczelni, od samego początku jej istnienia, usilnie zabiegały o środki finansowe przeznaczone na inwestycje.

Obiekty wybudowane lub przejęte w użytkowanie w latach pięćdziesiątych:

Sala wykładowa im. profesora Aleksandra Tychowskiego

Kompleks budynków Uczelni przy ul. Norwida

- budynek Medycyny Weterynaryjnej przy ul. C.K. Norwida 29/31 (powierzchnia użytkowa 8 042 m²),
- budynek Biblioteki Głównej przy ul. C.K. Norwida 27 (1 052 m²),
- budynek Kliniki Zakaźnej przy pl. Grunwaldzkim 45 (3 335 m²),
- budynek Kliniki Wewnętrznej przy pl. Grunwaldzkim 47 (4 643 m²),
- dom studencki „Centaur” przy pl. Grunwaldzkim 65 (5 880 m²),
- dom studencki „Talizman” przy ul. Górnickiego (5 567 m²),
- dom studencki „Labirynt” przy ul. Sopotkiej 21 (11 113 m²),
- pałac w Pawłowicach – dydaktyczno-mieszkalny (3 601 m²),
- Hotel Asystenta w Pawłowicach (1 411 m²).

Łącznie w latach 50. wybudowano lub przejęto obiekty o kubaturze 142 861 m³ i powierzchni użytkowej 36 602 m².

Nie ustają starania o niezbędne inwestycje i zaspokojenie rosnących potrzeb Uczelni. Zabiegano o pomoc finansową nie tylko w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego, ale również w Ministerstwie Rolnictwa, a także oczekiwano wsparcia ze strony władz terenowych.

Inwestycje w latach 1961–1970:

- budynek Kliniki Położniczej przy pl. Grunwaldzkim 49 (3 863 m²),
- hale wegetacyjne przy ul. Bończyka 40 (258 m²),
- budynek główny Mechanizacji Rolnictwa przy ul. Chełmońskiego 37/41 (1 880 m²),
- hala maszyn przy ul. Chełmońskiego 37/41 (1 890 m²),
- warsztaty przy ul. Chełmońskiego 37/41 (413 m²),
- garaże przy ul. Chełmońskiego 37/41 (552 m²),

- warsztaty i garaże samochodowe przy ul. Wojciecha z Brudzewa 3 (317 m²),
- budynek administracyjny przy ul. Norwida 27 (633 m²),
- budynek Działu Konserwacji i Napraw przy ul. Norwida 27 (245 m²),
- budynek dydaktyczno-administracyjny w Prusowicach (445 m²),
- budynek Melioracji (1 obiekt) pl. Grunwaldzki 24 (8 934 m²).

Łącznie w latach 1961–1970 oddano do użytku obiekty o kubaturze 62 167 m³ i powierzchni użytkowej 19 430 m².

W „Planie Rozwoju Akademii Rolniczej we Wrocławiu do roku 1990”, obejmującym całokształt spraw związanych z działalnością Uczelni, znalazł się również program inwestycji do 1990 r., a wśród nich następujące zadania:

- budynek Wydziału Technologii Żywności,
- budynki dla Wydziału Zootechnicznego (I, II i III etap),
- obiekt dla Biblioteki Głównej,
- hala sportowa z krytym basenem,
- budynek Wydziału Rolniczego (II etap).

Niestety, tylko część z nich doczekała się pomyślnego zakończenia.

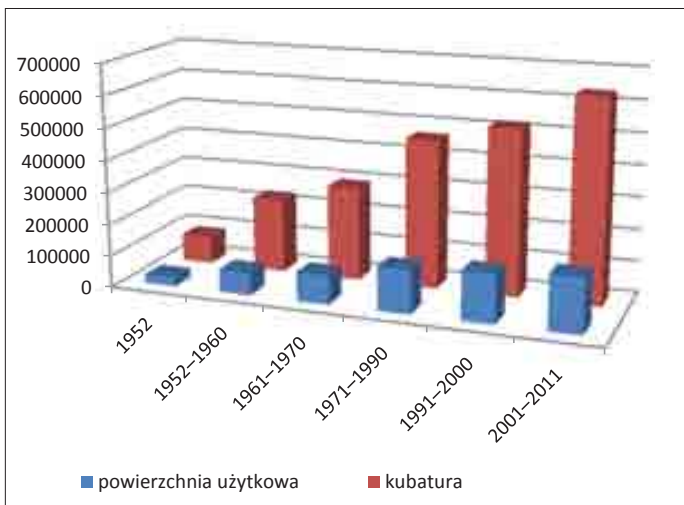
Inwestycje w latach 1971–1990:

- pawilony dydaktyczne przy ul. Dicksteina 3, Bartla 6a i Chełmońskiego 37/41, Kożuchowskiej 5 b, Wschodniej 68, w Samotworze (5 779 m²),
- pawilon Działu Transportu przy pl. Grunwaldzkim 51a (303 m²),
- obiekty Wydziału Melioracji i Geodezji oraz Wydziału Rolniczego przy pl. Grunwaldzkim 24 i ul. Grunwaldzkiej 53 (2 obiekty) (10 162 m²),
- budynek Katedry i Kliniki Chirurgii przy pl. Grunwaldzkim 51 (5 247 m²),
- dom studencki „Arka” przy ul. Olszewskiego 25 (8 410 m²),
- dom studencki „Zodiak” przy ul. Grunwaldzkiej 106a (3 672 m²),
- budynek administracyjno-hotelowy przy ul. Swojczyckiej 114 (1 006 m²),
- budynek administracyjny przy ul. Mikulicza Radeckiego 6 (1 225 m²),
- hotel asystenta przy ul. Pautscha 5/7 (7 426 m²),
- rozbudowa pawilonu przy ul. Kożuchowskiej 5 b (275 m²),
- budynek dydaktyczny przy ul. Kożuchowskiej 6 (470 m²).

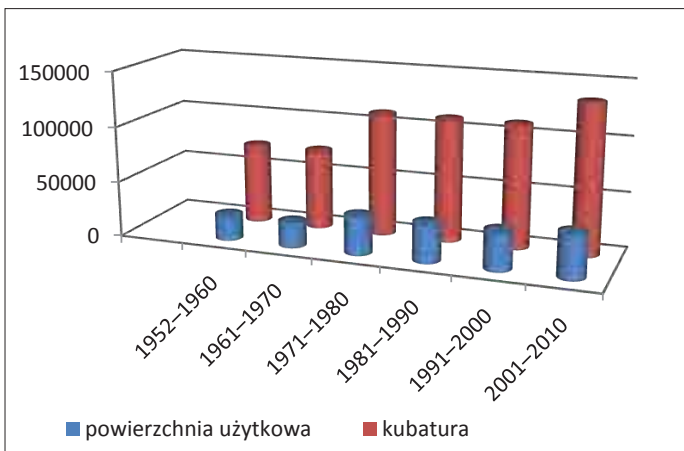
Łącznie w latach 1971–1990 oddano do użytku obiekty o kubaturze 14 2838 m³ i powierzchni użytkowej 45 574 m². Należy nadmienić, że wsparcie finansowe Uczelni otrzymywała zarówno od Ministerstwa Edukacji Narodowej, jak i od Komitetu Badań Naukowych. Starła się również o sponsorów spoza strefy budżetowej.

Kolejny „Plan Rozwoju Uczelni na lata 1990–2000”, zatwierdzony przez Senat Akademii Rolniczej, przewidywał 19 niezbędnych zadań inwestycyjnych, które winny być zrealizowane do 2000 r. Większość z nich była powtórzeniem z programu na lata 1980–1990.

Baza lokalowa
Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

Baza lokalowa
Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu – Domy Studenckie

W lipcu 1993 r. przekazano do zagospodarowania rozbudowany i zmodernizowany budynek Biblioteki Głównej. Dzięki tej inwestycji uzyskano dwie nowoczesnie wyposażone czytelnie, pomieszczenia magazynowe i pracownie specjalistyczne. W roku 1994 Uczelnia otrzymała dotację z Ministerstwa Edukacji Narodowej i zgodę na rozpoczęcie budowy obiektów dla Wydziału Zootechnicznego w ramach I zadania. Uzyskanie tej decyzji było możliwe dzięki zadeklarowaniu przez Uczelnię częściowego finansowania tej inwestycji. Obiekty realizowane w ramach I etapu budowy zostały w całości przekazane Wydziałowi Biologii i Hodowli Zwierząt w I półroczu 2001 r.

Jesienią 1996 r. uroczyscie przekazany do użytku został Ośrodek Sportowy Akademii Rolniczej przy ul. Chełmońskiego. Niezależnie od dotacji z Ministerstwa Edukacji Narodowej Uczelnia otrzymała środki finansowe z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej na zakup urządzeń i sprzętu sportowego.

W ostatnim kwartale 2000 r. rozpoczęto realizację II etapu budowy obiektów dla Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt.

Duża aktywność władz Uczelni i wielu pracowników skutkowałą wypracowaniem własnych środków, które pozwalały na realizację inwestycji własnych i programów modernizacyjnych.

W ramach realizacji inwestycji własnych przekazano do użytkowania: w listopadzie 1996 r. budynek komór chłodniczych dla Katedry Anatomii Zwierząt oraz w styczniu 1999 r. wivarium dla zwierząt doświadczalnych katedr Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W 2001 r. gotowe były budynek przy ul. Norwida dla Wydziału Nauk o Żywności oraz nowa hala wegetacji roślin w Pawłowicach dla katedr Wydziału Rolniczego.

Inwestycje w latach 1991–2001:

- obiekty Hali Sportowej przy ul. Chełmońskiego 43 (9 207 m²),
- rozbudowa Biblioteki Głównej przy ul. Norwida 27 (551 m²),
- pawilony nr 4 i 5 Wydziału Zootechnicznego przy ul. Chełmońskiego 38 (2 869 m²),
- pawilon nr 1b Wydziału Zootechnicznego przy ul. Chełmońskiego 38 (1 253 m²),
- pawilon 1a Wydziału Zootechnicznego przy ul. Chełmońskiego 38 (1 250 m²),
- budynek wivarium dla zwierząt przy pl. Grunwaldzkim 49 a (318 m²),
- budynek komór chłodniczych przy ul. Kozuchowskiej 5 (207 m²),
- budynek Wydziału Technologii Żywności przy ul. Norwida 27 (508 m²),
- hala wegetacji roślin w Pawłowicach (468 m²).

Łącznie w latach 1991–2001 oddano do użytku obiekty o kubaturze 56 181 m³ i powierzchni użytkowej 16 631 m².

Dużymi nakładami finansowymi Uczelnia realizuje obszerny program modernizacji posiadanej bazy lokalowej.

Sale wykładowe zostały poddane gruntownej modernizacji. Zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt i aparaturę audiowizualną umożliwiającą realizację dydaktyki na wysokim poziomie technicznym. Unowocześniono także sale seminaryjne, laboratoriów, węzłów sanitarnych. Ładny, estetycznie urządzony bufet przy ul. Norwida otrzymali studenci. Systematycznie podnosi się standard wyposażenia w domach studenckich. Archiwum otrzymało zmodernizowane pomieszczenia o powierzchni użytkowej 330 m² przy ul. Sopotkiej. Trwają prace związane z dociepleniem budynków, wymianą stolarki okiennej, zabezpieczeniem i poprawą estetyki budynków i terenów. Zakończono program likwidacji 16 kotłowni lokalnych. Oddano po modernizacji budynek na potrzeby dydaktyczno-naukowe w RZD Pawłowice. Biblioteka Główna otrzymała dodatkowo nowe magazyny – inwestycję zrealizowano ze środków własnych oraz ze środków Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej w ramach programu LIBRARIUS.

Wielka powódź roku 1997 to były chwile grozy. Na wałach, przy ratowaniu ludzi i mienia, nie zabrakło pracowników i studentów naszej Uczelni. Decydowały minuty.

Powódź w 1997 r.

Komitetu Badań Naukowych, innych uczelni rolniczych, a także zaangażowaniu środków własnych Akademia Rolnicza przystąpiła do prac mających na celu odtworzenie zniszczonej bazy lokalowej i przekazanie jej do eksploatacji. Usuwanie skutków powodzi trwało do 2000 r.

W 2001 r. zakończony został I etap budowy obiektów dla katedr Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, przekazano również do użytkowania obiekt dydaktyczny o kubaturze 6 960 m³ i powierzchni użytkowej 1 250 m² z salą wykładową na 300 miejsc w ramach realizacji II etapu budowy.

Rok 2001 to także wielka nadzieja na otrzymanie zgody na rozpoczęcie prac projektowych Centrum Naukowo-Dydaktycznego przy placu Grunwaldzkim i krytej pływalni przy ul. Chełmońskiego.

Przez ostatnie dziesięć lat realizowana była uchwalona przez Senat „Strategia rozwoju Uczelni”.

Sala komputerowa

Woda była tamowana praktycznie siłą ludzkich mięśni. Budynki zlokalizowane w rejonie placu Grunwaldzkiego i na Biskupinie były szczególnie zagrożone. Zalanie tych terenów pogrążyłoby Uczelnię na wiele lat w niedostatku. Krytycznych momentów, które można było przetrzymać tylko dzięki tej spontanicznej masowej akcji, było kilka. Pierwszym była walka z masą wody o to, by nie przelała się przez wały. Następnie, kiedy woda zaczynała opadać, przynosząc ulgę i radość, przystąpiono do sprzątanania i szacowania strat. Do wysokości 50–200 cm zalanych zostało łącznie 12 budynków. W RZD Swojec zniszczone zostały plony na powierzchni 200 hektarów.

Dzięki ogromnej pomocy finansowej przede wszystkim Ministerstwa Edukacji Narodowej,

Inwestycje w latach 2002–2011:

- budowa obiektów dla Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt – II etap (4 265 m²),
- pawilon dydaktyczny dla Katedry Ogrodnictwa w Psarach (842 m²),
- kryta pływalnia połączona łącznikiem z halą sportową (2 359 m²),
- budowa „Centrum Bioinżynierii” dla Instytutu Inżynierii Rolniczej przy ul. Chełmońskiego 37/41 (2668 m²),
- budynek naukowo-dydaktyczny dla Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt przy ul. Kożuchowskiej (384 m²),
- chłodnia dla stacji badawczo-dydaktycznej Katedry Ogrodnictwa w Samotworze (384 m²),
- budynek „Centrum Dydaktyczno-Naukowe” przy pl. Grunwaldzkim 24a (9 787 m²),
- laboratorium mikrobiologiczne i serologiczne w Katedrze Epizootologii i Kliniką Ptaków i Zwierząt przy pl. Grunwaldzkim (158 m²),

- rozbudowa obiektów Katedry Chorób Wewnętrznych z Kliniką Koni, Psów i Kotów przy pl. Grunwaldzkim (300 m²),
- budynek „Centrum Nauk o Żywności i Żywieniu” przy ul. Chełmońskiego (5 200 m²),
- przebudowa pomieszczeń gospodarczych do uprawy grzybów jadalnych i leczniczych na terenie Stacji Badawczo-Dydaktycznej Roślin Warzywnych i Ozdobnych w Psarach (262 m²),
- budynek naukowo-dydaktyczny na terenie Rolniczego Zakładu Doświadczalnego w Swojczycach (555 m²),
- budowa i modernizacja istniejących budynków na terenie Rolniczego Zakładu Doświadczalnego w Swojczycach dla „Rolniczego Centrum Wiedzy i Kształcenia Praktycznego”,
- wiwarium dla drobiu (kurnik),
- wiwarium dla małych przeżuwaczy (owczarnia),
- kompleks hodowlano-wegetacyjny (szklarnia).
- Łącznie oddano do użytku nowe obiekty o powierzchni użytkowej 26 999 m² i kubaturze 141 582 m³.

W latach 2002–2011 wiele obiektów zostało unowocześnionych. Z długiej listy prac na szczególną uwagę zasługują:

- modernizacja z przebudową budynku Obserwatorium Agrometeorologii i Hydrometeorologii w Swojczycach,
- modernizacja zespołu pałacowo-folwarcznego na potrzeby Ponadregionalnego Rolniczego Centrum Kongresowego w Pawłowicach (sala wykładowa na 200 miejsc, część hotelowa, parkingi),
- termomodernizacja obiektów położonych przy ul. Grunwaldzkiej, pl. Grunwaldzkim, ul. Norwida i ul. Skłodowskiej-Curie (docieplenie, wymiana okien i remont elewacji),
- kompleksowa modernizacja budynku głównego przy ul. Norwida 25 wraz z modernizacją ciągów komunikacyjnych,
- wyposażenie kilku obiektów Uczelni w klimatyzację,
- modernizacja klinik Wydziału Medycyny Weterynaryjnej,
- modernizacja pomieszczeń Instytutu Inżynierii Rolniczej na potrzeby Laboratorium Spektrometrii Atomowej i Laboratorium Alternatywnych i Odnawialnych Źródeł Energii,
- modernizacja Laboratorium Betonu w budynku Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji.

W sumie, uwzględniając budowę nowych i modernizację starych obiektów oddanych do użytkowania, uzyskano 27 000 m².

Realizacja obszernego programu inwestycyjnego oraz dostosowywanie posiadanej bazy materialnej Uczelni do panujących współcześnie standardów wymagały ogromnych nakładów finansowych i dużego wysiłku organizacyjnego. Realizowane inwestycje finansowane były zarówno ze środków unijnych, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak również ze środków własnych, pochodzących głównie ze sprzedaży wyeksploatowanych budynków i gruntów.

W celu podniesienia standardu domów studenckich oraz poziomu bezpieczeństwa mieszkańców we wszystkich akademikach („Labirynt”, „Centaur”, „Talizman”, „Arka”, „Zodiak”) przeprowadzono kapitalne i bieżące remonty, m.in.:

DS „Talizman”

DS „Labirynt”

DS „Zodiak”

DS „Centaur”

DS „Arka”

DS „Połówka”

- wymieniono okna na termoizolacyjne,
- rozszerzono możliwości korzystania z Internetu,
- zamontowano system jednego klucza,
- wymieniono instalacje (elektryczną, wodną i centralnego ogrzewania),
- zainstalowano system telewizji wewnętrznej,
- zainstalowano systemy SAP oraz DOS (zabezpieczenia domów studenckich pod względem ppoż.),
- wykonano nowe elewacje,
- wymieniono wszystkie dźwigi osobowe.

Ponadto, dzięki adaptacji budynku po Hotelu Asystenta położonego przy ul. Pautscha, przekształconego na Dom Studencki „Połówka”, uzyskano dla studentów dodatkowo 244 miejsca do zakwaterowania o bardzo wysokim standardzie. Dzięki tym działaniom domy studenckie naszej Uczelni postrzegane są w środowisku wrocławskim jako jedne z najlepszych.

Realizacja zadań ujętych w „Strategii rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu do 2020 roku” to nowe wyzwanie dla władz Uczelni i całej społeczności akademickiej.

Nowe zadania stojące przed Uniwersytetem to m.in. budowa:

- Centrum Diagnostyki Eksperymentalnej i Innowacyjnych Technologii Biomedycznych przy Katedrze Chorób Wewnętrznych z Kliniką Koni, Psów i Kotów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej (zakończenie zaplanowano na grudzień 2011 rok),
- Centrum Geo-Info-Hydro,
- nowoczesnej stacji badawczo-dydaktycznej w Piecowicach, połączonej z mikrozakładami przetwórstwa spożywczego,
- kliniki weterynaryjnej dla dużych zwierząt,
- hotelu w Pawłowicach na potrzeby Centrum Kongresowego,
- Rolniczego Centrum Szkolenia Praktycznego w Swojcu (halę wegetacyjną, wivarium dla drobiu i małych przeżuwaczy),
- nowej szklarni i pieczarkarni w Piastowie.

ADMINISTRACJA

Marian Rybarczyk

Proces organizacji administracji uczelnianej rozpoczął się wraz z powstaniem w 1951 r. Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Pierwszym dyrektorem administracyjnym Wyższej Szkoły Rolniczej został mgr Marek Urban. Siedzibą Rektoratu i administracji Uczelni od czerwca 1952 r. był budynek przy ul. Bartła 6.

Pierwszymi jednostkami organizacyjnymi administracji były: Rektorat, Kwestura, działy: Osobowy, Organizacji i Toku Studiów oraz Administracyjno-Gospodarczy. Administracja Uczelni w 1951 r. liczyła 56 pracowników administracyjno-ekonomicznych i 113 pracowników obsługi. Sekretariat Rektora prowadziła Leokadia Lis, Działem Osobowym kierował lek. wet. Waldemar Wasiukiewicz, Kwesturą J. Storińska, Działem Organizacji i Toku Studiów Anna Bukowska, a Działem Administracyjno-Gospodarczym – Edward Wardęga.

Z czasem powstały nowe jednostki naukowo-dydaktyczne, zwiększała się liczba studentów, pracowników i baza lokalowa. Na wniosek dyrektora administracyjnego mgr. Józefa Trzęsickiego rektor powołał nowe jednostki administracji uczelnianej. Powstał wówczas Dział Głównego Mechanika, Zespół Domów Studenckich, Dział Zaopatrzenia. Utworzono też stanowisko inżyniera do spraw aparatury naukowej, które objął mgr Eligiusz Roszyk.

W 1959 r. powstał Zespół Gospodarstw Pomocniczych z własną administracją ekonomiczno-finansową, warsztatami mechanicznymi, laboratorium filmowo-fotograficznym. Kierownikiem Zespołu został Stanisław Bojko, a głównym księgowym Irena Traczewska. W 1971 r. zespół zmienił nazwę na „Zakład Doświadczalny Typ D”.

W 1959 r. w miejsce Działu Organizacji i Toku Studiów, którym kierowała Anna Bukowska, powstał Dział Nauczania, którego kierownictwo objęła Stanisława Bauman, następnie kierownikiem została Irena Zych. Dotychczasowy kierownik – Anna Bukowska – objęła stanowisko sekretarza rektora i kierownika sekretariatu. W tym samym roku z Rektoratu został wyodrębniony Dział Nauki, w którym kierownictwo powierzono mgr Leokadii Szymańskiej. Z Działu Osobowego kierowanego przez Jadwigę Szyską wyodrębniła się Samodzielna Sekcja Socjalna, która przejęła nadzór nad Ośrodkiem Wczasowym w Dąbkach i Kolonijnym w Taszowie, a także zajęła się realizacją rosnących zadań socjalnych.

W 1961 r. Zarządzeniem Ministerstwa Szkół Wyższych został powołany Ośrodek Postępu Technicznego z zadaniem współpracy z podmiotami gospodarczymi i społecznymi reprezentującymi potrzeby profilaktyki rolnej. Kierownikiem Ośrodka został prof. dr hab. Józef Dzieżyc. W 1967 r. Ośrodek przekształcono w Zakład Upowszechniania Postępu w Rolnictwie.

Decyzją Ministerstwa w 1966 r. powołano Pracownię Pomocy Naukowo-Dydaktycznych. Kierownictwo jednostki powierzono adiunktowi dr. Józefowi Wasilewskiemu, który zorganizował również poligrafię offsetową. W 1993 r. Zakład uległ likwidacji, a jego zadania przejął Dział Aparatury Naukowej.

W celu zaspokojenia potrzeb w zakresie bieżących remontów i konserwacji powstały Warsztaty Mechaniczne, przekształcone następnie w Dział Konserwacji i Napraw. Zorganizowano również własną grupę remontowo-budowlaną, początkowo przy Dyrekcji Rolniczych Zakładów Doświadczalnych, następnie na jej bazie powstał Zakład Remontowo-Budowlany

Dyrektorzy administracyjni Uczelni

Józef Trzęsicki

Stanisław Bojko

Henryk Brylewski

Bolesław Kuczyński

Marian Rybarczyk

z siedzibą przy ul. Żeromskiego. Pracownia Projektowo-Kosztorysowa, ze względów ekonomicznych, na początku lat osiemdziesiątych uległa likwidacji. W 1965 r. w miejsce Działu Głównego Mechanika utworzono Dział Techniczny, wzmocniony w następnych latach Samodzielną Sekcją Nadzoru Technicznego, obecnie funkcję kierownika pełni inż. Janina Wróblewska. W 1965 r. zostało utworzone stanowisko do spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy oraz Ochrony Przeciwpożarowej.

W 1969 r. na sekretarza rektora i kierownika sekretariatu powołana została Henryka Zychła. Natomiast kierownikiem Klubu Pracowniczego została Teresa Słaby, prowadząc bibliotekę klubową oraz działalność socjalno-kulturalną. Powstały również: Biuro Ochrony Patentowej, Komórka Kontroli Wewnętrznej, Komórka do Spraw Likwidacji, Komórka do Spraw Obronnych. Z działu Administracyjno-Gospodarczego wyodrębnił się Dział Transportu. Powstały również Dział Inwentaryzacji, pierwszym kierownikiem był Henryk Rawski, oraz Archiwum – z kierownikiem Marią Sieniutą.

W 1972 r. z Działu Nauki wydzielona została Sekcja Współpracy z Zagranicą, a od 1996 r. – Dział Współpracy z Zagranicą. W 1973 r. z Sekcji Aparatury Naukowej powstał Dział Aparatury Naukowej.

W miejsce Zespołu Domów Studenckich został powołany Dział Spraw Studenckich – z kierownikiem dr Danutą Urbańską.

W 1974 r. powołano Biuro Prawne. W 1987 r. w Kwesturze powstały działy.

Lata dziewięćdziesiąte to okres komputeryzacji stanowisk pracy w całej administracji i zmiany organizacji pracy. Powołany został Dział Kadr i Spraw Socjalnych.

Powstał Dział Innowacji, Wdrożeń i Kształcenia Ustawicznego (kierownik mgr Kazimierz Gidziński). W związku z ustawą o zamówieniach publicznych utworzono stanowisko do spraw zamówień publicznych, a w roku 2000 powstało Biuro Zamówień Publicznych i Umów.

W minionym 60-leciu dyrektorami administracyjnymi byli: inż. Augustyn Marek Urban (1952–1955), mgr Józef Trzęsicki (1955–1959), Stanisław Bojko (1959–1964), mgr Mieczysław Nowak (1964–1967), mgr inż. Henryk Brylewski (1967–1974), mgr Bolesław Kuczyński (1974–1980), natomiast od 1981 r. dyrektorem administracyjnym pozostaje mgr Marian Rybarczyk. Finansami Uczelni kierowali kwestorzy: J. Stroińska, Michał Jacyk, mgr Cezary Jakubaszko, Józef Ruszkowski, Helena Dobrzańska, Anna Grajner, mgr Marian Kaliszczak, Piotr Chudzicki, mgr Teodor Wiktorowicz, Henryk Jarocki, mgr Łucja Percak. Obecnie stanowisko kwestora pełni mgr Urszula Paszkowska-Szczerba.

Obsługę studentów zapewniają dziekanaty. W minionym okresie na poszczególnych wydziałach dziekanatami kierowały: na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt – Helena Kożuchowska (1951–1975), a od 1975 r. – mgr Elżbieta Jędrzejewska; na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji – Władysława Hayny (1951–1969), mgr Małgorzata Rybarska (1969–1986), Urszula Giecwicz (1986–1998), a od 1998 r. – mgr inż. Irena Czarkowska; na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej – Jan Szymański (1945–1951), Alina Giżycka (1951–1952), Janina Kopec (1952–1969), Kazimiera Karst (1969–1986), mgr inż. Halina Pruchnik (1986–2009), a od 2009 – mgr Bożena Doszyń; na Wydziale Nauk o Żywności – inż. Lili Piskorska (1977–1995), a od 1995 r. mgr inż. Grażyna Sosicka; na Wydziale Rolniczym (obecnie Przyrodniczo-Technologicznym) – Ewa Chożko (1945–1946), Józefa Pietruszko (1946–1953), Leon Lewczuk (1953–1968), Ludwika Petryńska (1969–1983), inż. Helena Zawadzka (1983–1989), mgr Grażyna Duraj-Staniewska (1990–2008), a od 2008 – mgr Anna Puzio.

Na Uczelni działają jednostki organizacyjne administracji:

1. Archiwum – kierownik Bożena Majer,
2. Biuro do spraw Rolniczych Zakładów Doświadczalnych i Zarządzania Nieruchomościami – dyrektor mgr inż. Zbigniew Rogula (Biuro powstało w 2010 r. w miejsce samodzielnego stanowiska ds. RZD),
3. Biuro Informacji i Promocji Uczelni – dyrektor mgr Maria Wanke-Jerie,
4. Biuro Organizacyjno-Prawne (w 2010 r. przekształcone z Biura Prawnego) – Biurem kieruje radca prawny mgr Marianna Stałowska-Bryl,
5. Biuro Projektów i Funduszy Unii Europejskiej – dyrektor mgr inż. Bartłomiej Wojdyło (Biuro powstało w celu pomocy w przygotowywaniu i realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w roku 2007, po przekształceniu Działu Innowacji Wdrożeń i Promocji Absolwentów),
6. Biuro Rzecznika Patentowego (powstało w 2010 r.) – rzecznik patentowy mgr inż. Stanisław Mączka,
7. Biuro Zamówień Publicznych i Umów – powstało w roku 2000 w celu prowadzenia spraw związanych z udzielaniem zamówień publicznych przez Uczelnię (w latach 2000–2006 kierownikiem była Krystyna Kaczorowska), od 2006 r. Biurem kieruje mgr Marcin Makowski,
8. Dział Aparatury i Pomocy Dydaktycznych – kierownikiem do czerwca 2011 r. był mgr inż. Władysław Szydełko, a od lipca 2011 r. Działem kieruje mgr inż. Ryszard Graf,
9. Dział Gospodarczy – kierownik mgr Anna Kutnik (do 2009 r. Działem kierowała mgr Jadwiga Głogowska),
10. Dział Inwentaryzacji – kierownik mgr Jolanta Ziętek
11. Dział Kadr i Spraw Socjalnych – dyrektor mgr Anna Dzięcioł-Solecka,
12. Dział Konserwacji i Napraw – kierownik dr inż. Maciej Charkiewicz,
13. Dział Nauki – kierownik mgr Teresa Orlewska,
14. Dział Organizacji Studiów – kierownik Małgorzata Faron
15. Dział Spraw Studenckich – dyrektor mgr Kazimiera Anioł,
16. Dział Techniczny – kierownik mgr inż. Ryszard Budzowski
17. Dział Transportu – kierownik Bogdan Soldak,
18. Dział Współpracy z Zagranicą – kierownik mgr Halina Wilczyńska,
19. Inspektorat Bezpieczeństwa i Higieny Pracy – kierownik mgr inż. Urszula Roszyk
20. Kancelaria Ogólna
21. Kancelaria Rektora z rzecznikiem prasowym mgr Małgorzatą Wanke-Jakubowską od 2010 r., wcześniej był to Sekretariat Rektora, którym kierowała Henryka Zychła
22. Kwestura:
 - a) Dział Księgowości Finansowej – kierownik mgr Wioletta Fałowska,
 - b) Dział Księgowości Materiałowej – kierownik Zofia Karpowicz,
 - c) Dział Księgowości Ogólnej – kierownik Wanda Gregorczyk
 - d) Dział Płac i Świadczeń Społecznych – kierownik Urszula Kubicka,
23. Samodzielna Sekcja ds. Innowacji i Promocji Absolwentów – kierownik mgr inż. Kazimierz Gidziński (sekcja została utworzona w roku 2007, po przekształceniu Działu Innowacji Wdrożeń i Promocji Absolwentów),
24. Samodzielna Sekcja Nadzoru Technicznego,
25. Samodzielna Sekcja Zaopatrzenia i Gospodarki Materiałowej – kierownik Zbigniew Podolski,
26. Zespół ds. Likwidacji,
27. Zespół ds. Obronnych – kierownik mgr Stanisław Powalski,
28. Kancelaria Tajna – kierownik Jolanta Sójka.

29. Administrator Bezpieczeństwa Informacji – Jolanta Sójka (do 2010 r. mgr Ewa Majchrowska),
30. Arboretum – mgr inż. Maria Krupska,
31. Centrum Kształcenia Ustawicznego – kierownik dr inż. Anna Ogły,
32. Centrum Sieci Komputerowych – dyrektor mgr Piotr Władysław Sawicki,
33. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego – dyrektor dr Ewa Jaworska.

Funkcjonują również następujące samodzielne stanowiska:

- ds. Analiz Ekonomicznych – mgr Joanna Bednarz (od roku 2000, poprzednio na stanowisku tym pracowała inż. Krystyna Borkowska),
- ds. Monitoringu i Ewaluacji – mgr Dagmara Kaleta (stanowisko powstało w roku 2010),
- ds. Ochrony Przeciwpozarowej – mgr Jan Bedorf (do roku 2007 – Walenty Kubrak),
- Główny Energetyk – mgr inż. Jerzy Lewko (od 2010 r., poprzednio inż. Michał Hryckiewicz),
- Audytor Wewnętrzny – mgr Elżbieta Łokuciejewska (od roku 2003),
- Samodzielne stanowisko ds. Funduszy Unii Europejskiej – powstało w roku 2000 w celu koordynowania wszelkich działań w zakresie spraw finansowo-księgowych realizowanych na Uczelni projektów finansowanych ze środków Funduszy Unii Europejskiej (w tym funduszy strukturalnych i Programów Ramowych Inicjatyw Wspólnotowych).

STUDENCKI RUCH NAUKOWY

Jako pierwsze, bo już w roku akademickim 1945/1946, powstało na Wydziale Rolnictwa Uniwersytetu Koło Rolnika. W 1946 r. utworzono Koło Naukowe Medyków Weterynaryjnych. Pierwsze lata działalności ograniczały się do organizowania pomocy dla studentów przyjeżdżających na studia, pomocy w szkoleniu rolników indywidualnych, a w późniejszym czasie – dla organizujących się spółdzielni produkcyjnych. Ważnym kierunkiem działalności kół było pisanie i powielanie notatek z wykładów, skryptów, kolportaż wydawnictw rolniczych oraz organizowanie biblioteki.

W 1951 r., z chwilą powstania Wyższej Szkoły Rolniczej, nastąpił rozwój studenckiego ruchu naukowego. W zasadzie, na każdym Wydziale istniało jedno Koło, które dzieliło się na poszczególne sekcje. W ramach Koła Rolnika powstały sekcje: Ogólnej Uprawy Roli i Roślin, Gleboznawstwa, Mechanizacji oraz Ochrony Roślin. Na Wydziale Melioracji Wodnych powstało Koło Naukowe Meliorantów.

Przełom lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych to kolejny etap wzrostu działalności studenckiego ruchu naukowego. Powstały nowe koła, m.in.:

- na Wydziale Rolniczym: Technologów Rolnych, Łąkarzy, Ekonomistów Rolnych, Genetyków i Hodowców Rolnych;
- na Wydziale Zootechnicznym: Hodowców Drobiu, Hodowców Bydła;
- na Wydziale Melioracji Wodnych: Geodetów.

Studenckie Koła Naukowe działające na poszczególnych wydziałach w różnych okresach funkcjonowały jako odrębne koła bądź jako sekcje.

Na początku lat siedemdziesiątych nastąpiła reorganizacja kół naukowych – sekcje przekształciły się w samodzielne koła naukowe. Studenci uczestniczyli w obozach naukowych związanych z akcją „Śnieżnik”. Najlepszych 21 prac prezentowanych na studenckich sejmikach naukowych zostało opublikowanych w Zeszytach Naukowym Uczelni.

W latach 1974–1975 aktywnie działały koła naukowe na Wydziale Rolniczym i Zootechnicznym, biorąc udział w sejmikach i obozach naukowych. SKN Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej zdobyło puchar Rektora AR w Lublinie i I miejsce w Olsztynie, a SKN Hodowców Bydła II miejsce w Olsztynie. Koła naukowe Wydziału Zootechnicznego odnosiły również sukcesy na sejmikach zagranicznych, m.in. w Debreczynie, Kiszyniowie, Nowym Sadzie.

W kwietniu 1974 r. studenci z kół naukowych Wydziału Melioracji Wodnych byli organizatorami VI Ogólnopolskiego Seminarium Kół Naukowych Inżynierii Wodnej i Ochrony Środowiska. Uczestniczyli w międzyuczelnianym obozie naukowo-badawczym „Podgórzyn 1975” i „Podgórzyn 1976” oraz międzyinstytutowym obozie w Radkowie w 1976 r.

Członkowie SKN Geodetów w latach 1976–1979 byli organizatorami obozów naukowych na Szczelińcu.

W latach siedemdziesiątych za największą imprezę w historii studenckiego ruchu naukowego w kraju uważany był XI Ogólnopolski Zjazd Studenckich Kół Naukowych

Pierwszy Zarząd SKN Medyków
Weterynaryjnych
we Wrocławiu (1946)
Od lewej: K. Dewojno (skarbnik),
B. Saperski (prezes),
T. Janowski (sekretarz)

SKN Geodetów – obóz naukowy
Krukłanki'77 – studenci AR Wrocław
i ART Olsztyn

Akademii Rolniczych, który odbył się na naszej Uczelni 23–25 kwietnia 1976 r. W Zjeździe uczestniczyli również studenci z Czechosłowacji, NRD, Węgier i ZSRR.

W roku 1979 zanotowano regres w działalności studenckich kół naukowych, ale już w rok później nastąpił ponowny wzrost zainteresowania studentów ruchem naukowym.

W akcji „Lato 80” zorganizowano 20 obozów naukowych, w których uczestniczyło 265 studentów.

Do początku lat 80. część kół organizacyjnie i finansowo podlegała Zrzeszeniu Studentów Polskich. Z chwilą zawieszenia ZSP Uczelnia, poprzez Dział Spraw Studenckich, przejęła koła działające pod egidą Zrzeszenia. Koła naukowe przetrwały dzięki centralnemu zabezpieczeniu środków finansowych na ich działalność.

W 1982 r. w związku z reorganizacją Uczelni zaistniała konieczność zmian organizacyjnych w studenckim ruchu naukowym. Zapadła decyzja o rejestrowaniu i reaktywowaniu studenckich kół naukowych. Od tego czasu następuje ciągły wzrost aktywności studenckich kół naukowych.

W latach osiemdziesiątych zarejestrowano 28 Studenckich Kół Naukowych, a w latach 2005–2009 zarejestrowały swoją działalność 24 koła naukowe:

- w 2005 r. SKN: Inżynierii Rolniczej, Biotechnologów, Architektury Krajobrazu, Finansów i Rachunkowości „Audyt”, Szczegółowej Uprawy „Koniczynka”, Ogrodników, Kształtowania Przestrzeni Wiejskiej, Pszczelarzy „Apis”, Technologii Rolnej i Przechowalnictwa, Dendrologii Stosowanej, Zoologów i Ekologów;
- w 2006 r. SKN: Analiz Rynkowych, Zarządzania Jakością „TQM”, Międzywydziałowe SKN Rolnictwa Ekologicznego „Siewca”;
- w 2007 r. SKN: Planowania Przestrzennego „Sensoryk”, Kynologów, Technologii Drobiu i Jaj, Teriologów;
- w 2008 r. SKN: Genetyków „Marker”, Geoinformatyki;
- w 2009 r. SKN: OrgChem, Odnawialnych Źródeł Energii „BioEnergia”, Bioinformatyków;
- w 2010 r. (w trakcie rejestracji) SKN Antropologów „Juvenis”, SKN Inżynierii Bezpieczeństwa „Bezpiecznik”.

SKN Hodowców Owiec
– obóz naukowy 1999 r.
Owczarnia Kiszkowo (owca pomorska).
Robert Węgrzynowski, Ewa Musiał
i Dorota Wiktor przy pomiarach owiec

Opracowywanie referatów na zebraniach kół, przygotowanie referatów na sejmiki krajowe i zagraniczne, prowadzenie kronik i gablot kół, organizowanie wyjazdów naukowo-poznawczych, obozów naukowych, wyjazdów na targi tematyczne w kraju i za granicą, wykonanie pomocy dydaktycznych czy strony internetowej Koła to tylko niektóre z form działalności Studenckich Kół Naukowych.

Od 1985 roku działalność SKN jest corocznie oceniana przez komisję powołaną przez prorektora ds. studenckich i nauczania. W skład komisji wchodzi przedstawiciele wszystkich wydziałów. Ocena prowadzona jest na podstawie kryteriów opracowanych przez pełnomocnika ds. studenckiego ruchu naukowego wspólnie z kuratorami wydziałowymi SKN, a obejmuje ona działalność w okresie roku akademickiego i działalność związaną z obozami naukowymi. Ranking kół prowadzony jest w klasyfikacji generalnej, jak również w skali wydziałów.

Ranking czołówki uczelnianej zmienił się w ostatnich latach. Trzy koła (sekcje) a mianowicie: SKN Hydrologów i Hydrotechników (I miejsce), Sekcja Anatomiczna SKN Medyków Weterynaryjnych (II miejsce), SKN Hodowców Drobiu (III lub II miejsce zamiennie), które pod koniec lat dziewięćdziesiątych zajmowały czołowe lokaty, ustąpiły miejsca SKN Doradztwa Rolniczego, Analiz Rynkowych, Medyków Weterynaryjnych. Ponadto, do najbardziej aktywnych kół należą: SKN Geodetów, Hodowców Drobiu, Inżynierii Rolniczej, Technologii Rolnej i Przechowalnictwa. Trudno wymienić wszystkie działające koła, bowiem studencki ruch naukowy na naszej Uczelni ma długoletnie tradycje i duże osiągnięcia.

Swoje prace studenci prezentują na sejmikach i konferencjach naukowych. Początkowo sejmiki na naszej Uczelni organizowane były co dwa lata, pierwszy w 1977 r., a od 1991 r. organizowane są corocznie i cieszą się bardzo dużym powodzeniem.

W dniach 13–14 maja 2010 r. zorganizowano na Uczelni jubileuszową XV Międzynarodową Konferencję Studenckich Kół Naukowych (XXVII Sejmik SKN). Wzięło w niej udział 584 studentów z kół naukowych ze wszystkich uczelni rolniczych w kraju, Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Zachodnio-Pomorskiego w Szczecinie, Uniwersytetu Opolskiego, Akademii Podlaskiej w Siedlcach oraz ekipy zagraniczne z Czech, Rosji i Słowacji. Zaprezentowano rekordową liczbę 250 w 17 sekcjach. Streszczenia wszystkich prac ukazały się w formie książkowej.

Oprócz Międzynarodowej Konferencji SKN odbywającej się tradycyjnie w maju studenci entuzjaści nauki organizowali w minionych latach konferencje tematyczne:

- w roku 1995 SKN Hydrologów i Hydrotechników zorganizowało I Ogólnopolskie seminarium „Woda i środowisko”, którego VII edycja odbyła się w 2007 r.;
- w roku 2001 ówczesny SKN Rolnictwa Ekologicznego „Siewca” był organizatorem I Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Naukowej nt. „Rolnictwo ekologiczne”, która od 2002 r. zmieniła się w Międzynarodową Studencką Konferencję Naukową. VII Ogólnopolska i VI Międzynarodowa Studencka Konferencja Naukowa na powyższy temat odbyła się w 2008 r.;
- w latach 2004–2010 odbyło się 7 edycji Studenckiej Międzynarodowej Konferencji Naukowej nt. „Warunki rozwoju obszarów wiejskich” organizowanej przez SKN Doradztwa Rolniczego;
- w latach 2005–2007 odbyły się 3 Międzynarodowe Konferencje Meliorantów i Inżynierów Środowiska nt. „Środowiskowe aspekty melioracji wodnych” których organizatorem było SKN Meliorantów;
- w latach 2008–2009 SKN Analiz Rynkowych wspólnie z SKN Zarządzanie Jakością „TQM” zorganizowało 2 edycje Ogólnopolskiej Konferencji Studenckiej nt. „Zarządzanie Jakością i Personelem”;
- w 2009 r. SKN Genetyków i Hodowców Roślin zorganizowało I Konferencję Studenckich Kół Naukowych nt.: „Biotechnologia roślin narzędziem w rękach młodego badacza”.

Ponadto, przedstawiciele SKN Analiz Rynkowych, Gleboznawstwa i Ochrony Środowiska, Inżynierii Rolniczej, Ekologów i Botaników, Biotechnologów, Doradztwa Rolniczego, OrgChem, Zarządzania Jakością „TQM”, Hydrologów i Hydrotechników, Geodetów, Geoinformatyki, Planowania Przestrzennego oraz Międzywydziałowego SKN Rolnictwa Ekologicznego „Siewca” brali czynny udział w sejmikach i konferencjach krajowych i zagranicznych.

W ostatnich latach studenci prezentowali swój dorobek naukowy na konferencjach Studenckich Kół Naukowych za granicą: w Czeskich Budziejowicach, Kownie, Dublinach, Nowym Sadzie i Sankt Petersburgu oraz w kraju: w Olsztynie, Szczecinie, Rzeszowie, Siedlcach, Warszawie, zdobywając nagrody i wyróżnienia.

W roku 2005 przedstawicielka SKN Medyków Weterynaryjnych brała udział w projekcie badań profilaktycznych w Mali (Afryka).

Członkowie SKN Geodetów oraz Hydrologów i Hydrotechników zrzeszeni są również w studenckich organizacjach międzynarodowych i biorą udział w międzynarodowych konferencjach, m.in. w Portugalii, Hiszpanii, Francji.

W ciągu roku akademickiego organizowane są liczne wyjazdy naukowe i naukowo-poznawcze do stacji badawczych, indywidualnych gospodarstw eksperymentalnych, rezerwatów przyrody, na targi krajowe i międzynarodowe, np. wyjazd na Międzynarodowe Targi Ekologiczne do Paryża, Targi Ekologiczne w Berlinie czy Targi Techniczne w Hannoverze.

W okresie letnim corocznie organizowane są obozy naukowe. W latach 2000–2010 zorganizowano corocznie po 24–26 obozów naukowych, w których wzięło udział każdorazowo po 230–285 studentów. Członkowie SKN Inżynierii Rolniczej prowadzili badania na Węgrzech. Wspólnie ze studentami Uniwersytetu Wrocławskiego zorganizowali obóz naukowy studenci z Architektury Krajobrazu.

SKN Ekologów i Botaników, w ramach edukacji ekologicznej dla najmłodszych, rozpoczęło w 2008 r. współpracę ze Szkołą Podstawową Nr 4 w Bielawie, prowadząc zajęcia dla uczniów kl. I–III, studenci z SKN Technologii Rolnej i Przechowalnictwa sekcji żywienia człowieka prowadzili we wrocławskich przedszkolach edukację nt. zdrowego odżywiania się.

Działalność studenckich kół naukowych nie byłaby taka prężna, gdyby nie opiekunowie naukowci, kuratorzy wydziałowi czy pełnomocnicy ds. studenckiego ruchu naukowego. Do wyróżniających się i zasłużonych osób tego grona można zaliczyć:

- na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt: dr hab. inż. Paweł Gajewczyk, prof. nadzw., dr inż. Teresa Gwara, prof. dr hab. inż. Stanisław Jasek, dr hab. inż. Ryszard Polechoński, prof. nadzw., prof. dr hab. Tadeusz Szulc, dr inż. Ewa Walkowicz;
- na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji: prof. dr hab. inż. Stefan Cacoń, prof. dr hab. inż. Alicja Czamara, prof. dr hab. Włodzimierz Czamara, dr hab. inż. Grzegorz Janik, dr inż. Jerzy Krężel, dr inż. Mirosław Kaczałek, dr inż. Krzysztof Mąkolski, prof. dr hab. inż. Leszek Pływaczyk, prof. dr hab. Marian Rojek;
- na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej: prof. dr hab. Ryszard Badura, prof. dr hab. Michał Mazurkiewicz, prof. dr hab. Maria Nikołaiczuk, prof. dr hab. Wojciech Nowacki, prof. dr hab. Norbert Pospieszny, prof. dr hab. Tadeusz Stefaniak, dr Jerzy Wustinger; dr Agnieszka Noszczyk-Nowak;
- na Wydziale Nauk o Żywności: prof. dr hab. Antoni Gołachowski, doc. dr hab. Jerzy Kiersnowski, prof. dr hab. Wiesław Kopeć, dr hab. inż. Grażyna Krasnowska, prof. nadzw., dr inż. Agnieszka Nawirska, prof. dr hab. Teresa Smolińska-Juny, dr hab. inż. Małgorzata Robak, prof. nadzw., dr inż. Tomasz Zięba;
- na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym (dawniej Rolniczym): prof. dr hab. Włodzimierz Biały, prof. dr hab. Jerzy Drozd, dr inż. Andrzej Dyszewski, dr hab. inż. Cezary Kabała, prof. nadzw., prof. dr hab. Jan Kaczmarek, prof. dr hab. inż. Anna Karczewska, prof. dr hab. Michał Licznar, prof. dr hab. Danuta Parylak, dr inż. Joanna Pokorny, dr hab. inż. Józef Sowiński, prof. nadzw., dr inż. Roman Śniady.

Wspomnieć też należy nieżyjących już: prof. dr hab. Bolesława Świętochowskiego – inicjatora pierwszego Koła, doc. dr hab. Jana Aleksandrowskiego, mgr. Kazimierza Bukowskiego, doc. dr hab. Witolda Czerwińskiego, dr. Franciszka Palucha, prof. dr hab. Czesława Kanię wieloletnich opiekunów kół na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym (dawniej Rolniczym), prof. dr hab. Piotra Niezgodzińskiego – kuratora SKN Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego (dawniej Rolniczego), prof. dr hab. Jana Wierzbickiego – inicjatora Studenckiego Koła Naukowego na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji (dawniej Melioracji Wodnych), prof. dr hab. inż. Bolesława Brosia również na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji, doc. dr hab. Stefana Jaczewskiego i prof. dr hab. Jerzego Kotlińskiego na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt, prof. dr hab. Tadeusza Martynowicza na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej.

ORGANIZACJE STUDENCKIE

Michał Mazurkiewicz

W okresie działalności Uczelni jeszcze w strukturach Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej studenci Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Wydziału Rolnictwa byli zrzeszeni w organizacji *Bratniak* oraz w Kołach Naukowych Medyków Weterynaryjnych i Rolników. Działalność *Bratniaka* ograniczała się głównie do pomocy materialnej studentom. Natomiast koła naukowe zajmowały się przygotowaniem redakcyjnym i wydawnictwem skryptów, inicjowaniem działalności kulturalnej i turystycznej studentów.

W 1950 r. powstała na Uczelni organizacja społeczno-zawodowa Zrzeszenie Studentów Polskich (ZSP). Szybko nastąpił rozwój ZSP, zarówno pod względem organizacyjnym, jak i liczby członków. Poza Radą Uczelnianą tej organizacji powołane były rady wydziałowe, rady mieszkańców, samorządy lat oraz komitety stołówkowe. W miarę upływu czasu poszerzała się też baza materialna ZSP, powstawały nowe agendy, zespoły artystyczne i koła zainteresowań, zwiększała się wymiana międzynarodowa studentów, obejmująca zarówno wymianę zagraniczną studentów na praktyki, jak też wakacyjną turystykę.

ZSP swoją działalnością obejmowało praktycznie wszystkie dziedziny życia studenckiego, a w szczególności działania na rzecz poprawy warunków socjalno-bytowych studentów, rozwoju studenckiego ruchu naukowego, studenckiej działalności kulturalnej, twórczości artystycznej oraz rozwoju turystyki i sportu.

ZSP zajmowało się także podziałem stypendiów i zasiłków pieniężnych, bonów stołówkowych i mieszkaniowych, przydziałem wczasów krajowych i zagranicznych, nadzorowało pracę stołówek studenckich oraz służyło pomocą studentom w znalezieniu pracy okresowej.

Wszechstronna działalność kulturalna ZSP była prowadzona w klubach studenckich – *Katakumby*, *Ul* i *Agawa*, a prezentacja dorobku kulturalnego studentów miała miejsce w czasie organizowanych co roku *Dni Kultury Studenckiej*, zmienionych później na *Agraria*.

Pod patronatem ZSP działały na Uczelni kabarety – *Truteń* i *Niedopatek*, chór, akademickie studio radiowe *Nad Odrą*, zespół tańca towarzyskiego, zespoły muzyczne, zespoły małych form dramatycznych, kluby zainteresowań, jak np. studencka agencja fotograficzna i Akademicki Klub Turystyczny.

Pierwszym przewodniczącym Rady Uczelnianej ZSP był Cz. Kaszubkiewicz, zaś w kolejnych kadencjach obowiązki te pełnili: F. Majdański, R. Słojewski, R. Gałęzowski, T. Murmiłło, W. Wiewiórski, W. Gąsiorowski, S. Śmieszek, T. Mazur, J. Pelc, S. Pilip, J. Kosik, M. Mazurkiewicz, Z. Dembiński, T. Szulc, Z. Kelm, K. Kita, Z. Dobrzański, A. Kosarewicz, R. Bartczak, T. Całka i S. Wawrzyniak. Ze strony Uczelni kuratorami ZSP byli profesorowie: Zenon Wachnik, Jerzy Preś, Piotr Wyrost i Tadeusz Szulc.

W 1973 r. na uczelniach wyższych nastąpiło, pod presją władz politycznych, połączenie trzech organizacji ZSP, ZMS i ZMW w Socjalistyczny Związek Studentów Polskich (SZSP),

Zespół studencki w klubie *Hektar*

Andrzejki w DS „Arka” (1986)

Otrzęsiny studentów I roku

a w szkołach średnich i zakładach pracy powstał Związek Socjalistyczny Młodzieży Polskiej (ZSMP).

W latach 1973–1981 ruch studencki na Uczelni był bardzo prężny. SZSP, podobnie jak wcześniej ZSP, dużo uwagi poświęcało sprawom bytowym studentów, rozwijaniu działalności turystycznej i sportowej. W tym czasie aktywnie działają studenckie koła naukowe, dużą popularnością cieszą się rajdy poszczególnych wydziałów, a szczególnie *Rajd Primaaprilisowy* oraz *Rejs Zwycięstwa*. Rozwijane jest wśród studentów współzawodnictwo w nauce *Primus Inter Pares*.

Prawdziwy rozkwit przeżyła kultura studencka. Wyróżniały się swoją działalnością klub studencki *Katakumby* oraz kluby w domach studenckich „Labirynt”, „Zodiak”, „Talizman” i „Arka”. W klubach tych rozwijano różne formy studenckiej kultury i sztuki, jak np.: twórczość kabaretową, muzyczną (jazz), spotkania ze znanymi aktorami polskimi, galerie malarstwa i rzeźby, wieczory poetyckie itp. W 1979 r. uczelniany klub *Katakumby* w konkursie ogólnopolskim otrzymał prestiżową nagrodę *Czerwonej Róży*.

Na Uczelni kolejnymi przewodniczącymi Rady Uczelnianej SZSP, a następnie reaktywowanego ZSP (1983 r.) byli: Wiesław Sowała, Bogumił Ławik, Stanisław Marszałek, Stanisław Klimentowski, Wiesław Kamyczek, Bogusław Jędrówiak, Andrzej Durbas, Zbigniew Mrozek, Marian Krzysztofik, Jacek Mucha, Andrzej Maluszczyk i Sławomir Adamski.

Po roku 2001 działalność ZSP na Uczelni jest bardzo ograniczona. Rada Uczelniana praktycznie przestała mieć większe znaczenie, a działalność studentów przeniosła się na forum Rady Okręgowej ZSP. Zrzeszenie w dalszym ciągu kontynuuje tradycyjne projekty takie jak konkurs na najlepszego studenta RP *Primus Inter Pares*, Festiwal Kina Amatorskiego i Niezależnego KAN, obozy adaptacyjne Zespalak, środowiskowe imprezy otrzęsinowe „Adapter”. ZSP prowadzi również biuro kwater, a także jest inicjatorem wyjazdów integrujących środowisko. ZSP jest organizatorem środowiskowych eliminacji na Festiwal Artystyczny Młodzieży Akademickiej (FAMA).

Od 2001 r. funkcję przewodniczących ZSP pełnili: Bartosz Partyka, Krzysztof Janczak, Ewelina Czyżewska, Paulina Urban, Małgorzata Mendela i Marlena Twardowska.

Pod koniec 1958 r. na Uczelni powstały: Związek Młodzieży Socjalistycznej (ZMS) i Związek Młodzieży Wiejskiej (ZMW). Program ZMS obejmował głównie działalność ideowo-wychowawczą, zaś ZMW dodatkowo także działalność społeczno-zawodową.

Zasadniczą formą działalności politycznej ZMS były studenckie ośrodki dyskusyjne, audycje radiowe – *Trybuna Młodych* oraz seminaria szkoleniowe. ZMS prowadził również dla swoich członków korepetycje i konsultacje, organizował obozy naukowo-badawcze w terenie oraz rozwijał małe formy turystyki. Z inicjatywy ZMS zorganizowano imprezę cykliczną – *Rejs Zwycięstwa*, uczelnianą spartakiadę sportów obronnych oraz powołano Studenckie Koło Przyjaciół ZBOWiD. Wieloletnim kuratorem ZMS był prof. dr hab. Henryk Balbierz.

ZMW rekrutował swoich członków głównie ze środowiska wiejskiego. Z tego też faktu wynikały bieżące zadania, tj. organizacja kursów przygotowawczych dla kandydatów na studia, korepetycji oraz troszczenie się o sprawy bytowe studentów. Dużą pomocą w tym zakresie służyło powołane w 1967 r. – Koło Asystentów ZMW. Na podkreślenie zasługuje również fakt, że z inicjatywy członków ZMW powstał na Uczelni studencki magazyn *Grunt*. Duży wkład w rozwój ZMW na Uczelni wnieśli między innymi: W. Wiewiórski, J. Kordas, F. Kapusta, A. Strycharz, T. Kiciński, B. Szlachta, Z. Sztuder, M. Kałużek, A. Zachwieja, J. Konowalczyk, A. Pacholak.

Zarząd Uczelniany ZMW ściśle współpracował z Uniwersytetem Ludowym, Towarzystwem Wiedzy Powszechnej oraz młodzieżowymi organizacjami wiejskimi. W skali kraju ZMW był uznawany za organizację najliczniejszą i najaktywniejszą. W 1968 r. instytucje i organizacje rolnicze byłego województwa wrocławskiego, opolskiego i zielonogórskiego ufundowały sztandar tej organizacji. Duży wkład w rozwój ZMW wniósł jej kurator – doc. dr Władysław Nadwyczawski.

Po kilku latach przerwy, w listopadzie 2004 r. po raz kolejny ZMW reaktywował działalność, zajmując się przede wszystkim szkoleniami, poczynając od cyklu nt. „Plan rozwoju obszarów wiejskich”. Pierwsze szkolenie odbyło się w grudniu nt. „Ułatwianie startu młodym rolnikom” i spotkało się z dużym zainteresowaniem studentów. W latach następnych ZMW na naszej Uczelni zorganizował wiele szkoleń, spotkań i wyjazdów. Od roku 2004 funkcję przewodniczących pełnili: Edyta Szuster, Paulina Wojewoda, Michał Kruszyński, Katarzyna Szponar. Obecnie przewodniczącym jest Marcin Bogacz.

W 1981 r. została zarejestrowana organizacja studencka Niezależne Zrzeszenie Studentów (NZS). Ogłoszenie stanu wojennego zahamowało działalność organizacji studenckich. NZS został zdelegalizowany. Na fali demokratycznych przemian w kraju, w 1989 r. NZS ponownie rozpoczął działalność. Na naszej Uczelni dopiero od roku 2000 dał się zauważyć wzrost aktywności studentów zrzeszonych w NZS. Wzięli oni udział w organizacji obchodów 19. rocznicy powstania swojej organizacji. W tym roku i następnych latach pomagali w organizacji juwenaliów, Grunwaldy i Agrariów.

Zorganizowali kilka wycieczek dla swoich członków, brali udział w szkoleniach, spotkaniach z kandydatami do Sejmu i Senatu, zainicjowali rozgrywki halowe w piłce nożnej między członkami NZS uczelni wrocławskich. Członkowie NZS organizowali również spotkania andrzejkowe i bale karnawałowe. W roku 2003 wspólnie z innymi uczelniami NZS zorganizował akcję krwiodawstwa „Wampiriada”, która cieszyła się ogromnym zainteresowaniem ogółu studentów i trwała do 2008 r. W 2006 r. NZS zorganizował cykl imprez muzycznych w Klubie Daytona, a także projekt „Startup” mający na celu pokazanie studentom lat

Juwenalia – Agraria

starszych współczesnego aktywnego, praktycznego i efektywnego podejścia do budowania ścieżki zawodowej. Od roku 2007 nastąpił spadek aktywności NZS, który organizował już tylko „Wampiriadę”. W roku 2009 działalność NZS na Uczelni została zawieszona. Od roku 1999 kolejnymi przewodniczącymi byli: Michał Dżoga, Marek Osek, Łukasz Górka i Małgorzata Arciszewska.

Z uwagi na szerokie ustawowe uprawnienia Samorządu Studenckiego, który tworzą wszyscy studenci Uczelni, aktywność ogólnopolskich organizacji studenckich od 1990 r. zmniejsza się.

Samorząd Studencki, reprezentując całą społeczność studencką przed władzami Uczelni bierze udział we wszystkich pracach, których efektem jest powstawanie dokumentów mających wpływ na dydaktykę i pomoc materialną dla studentów. Opiniuje kolejne regulaminy: studiów, przyznawania świadczeń pomocy materialnej, domów studenckich. Opiniuje również stawki stypendiów, zapomóg i cenników domów studenckich. Jednocześnie jest animatorem życia studenckiego, organizując duże uczelniane imprezy studenckie: juwenalia, Agraria, Dni Aktywności Studenckiej, Dzień Życzliwości, zbiórki krwi Pijafka, a także wiosenne sprzątania terenów wokół akademików. Jest inicjatorem wielu innych akcji podejmowanych przez studentów. Jest również organizatorem otrzęsin, zbiórek darów na rzecz dzieci z domów dziecka, a także obozów adaptacyjnych dla studentów I roku. Samorząd Uczelniany działając poprzez Samorzady Wydziałowe i Rady Mieszkańców DS, ma ogromne zasługi w aktywizacji studentów. Samorząd zajmuje się również sprawami drobnymi, ale bardzo niezbędnymi społeczności studenckiej. Opiniuje wszelkiego rodzaju podania do władz Uczelni, rozwiązuje spory między studentami, pomaga odnaleźć się w nowej społeczności studentom I roku. W roku 2009 Samorząd Studencki doprowadził do powstania Wrocławskiej Akademickiej Orkiestry. Kolejni Przewodniczący Samorządu Uczelnianego to: Cezary Kabała, Magdalena Zatoń, Marcin Pieczyński, Agnieszka Nowak, Wiesław Kopeć, Ilona Trzeciak, Krzysztof Piwowarczyk, Tomasz Pilawka i obecnie Jakub Jarosz.

Spotkanie z okazji 50. rocznicy ZSP (2000)

KLUB UCZELNIANY AKADEMICKIEGO ZWIĄZKU SPORTOWEGO UNIwersYTETU PRZYRODNICZEGO WE WROCLAWIU

Olgierd Furmanek, Piotr Marszał

Powstała w roku 1951 Wyższa Szkoła Rolnicza i powołane Studium Wychowania Fizycznego dały możliwość do powołania Klubu Uczelnianego AZS. Przy ścisłej współpracy ze Studium WF rozpoczęła się działalność w sekcjach sportowych, a pierwszymi były koszykówka, siatkówka, lekka atletyka, tenis stołowy, pływanie i szachy.

Podstawową działalnością sekcji sportowych było reprezentowanie Uczelni w rozgrywkach ligi międzyuczelnianej oraz na arenie ogólnopolskiej w mistrzostwach uczelni rolniczych. Największą aktywnością przejawiała się działalność sekcji koszykówki i siatkówki mężczyzn. Do najcenniejszych osiągnięć tych sekcji należy zaliczyć :

- mistrzostwo Polski WSR w koszykówce mężczyzn (1960)
- mistrzostwo Polski AR w koszykówce mężczyzn (1983)
- II m. na mistrzostwach Polski WSR i AR w siatkówce mężczyzn (1967 i 1982)
- II m. na mistrzostwach Polski WSR i AR w koszykówce mężczyzn (1969 i 1971)
- III m. na Mistrzostwach Polski Akademii Rolniczych w koszykówce mężczyzn (2003)
- I m. na Mistrzostwach Polski Akademii Rolniczych w siatkówce mężczyzn (2004)

Również w lidze międzyuczelnianej Wrocławia sekcje te zajmowały czołowe miejsca, między innymi koszykówka mężczyzn w latach 1980 i 1982 zdobywała I miejsca.

Sekcja koszykówki kobiet w 1963 r. zdobyła mistrzostwo Polski WSR, w roku 1989 wicemistrzostwo, a w roku 2004 zajęła IV miejsce na MP AR, w roku 2010 po 37 latach ponownie zdobyła mistrzostwo Dolnego Śląska.

Sekcja piłki nożnej cieszyła się dużą popularnością, a największymi jej osiągnięciami były zdobycie mistrzostwa Polski AR w roku 1983 oraz wicemistrzostwa w 1981 i 1995 r.

W roku 2009 sekcja piłki nożnej wzięła udział w VII Akademickich Mistrzostwach Europy, które rozgrywane były we Wrocławiu, zajmując VIII miejsce.

W związku z pojawieniem się pod koniec lat 90. nowej dyscypliny, jaką był futsal, (potocznie zwany halową piłką nożną) powstała na Uczelni sekcja mężczyzn, która aktywnie uczestniczyła w rozgrywkach Dolnośląskiej Ligi Międzyuczelnianej (wicemistrzostwo – lata 2009, 2010) oraz przez dwa sezony (2007–2009) występowała w rozgrywkach Polskiej Ligi Futsal (II, I liga) organizowanych przez Polski Związek Piłki Nożnej. W roku 2006 sekcja wzięła udział w VI Akademickich Mistrzostwa Europy (Nowy Sad, Serbia), zajmując XIV miejsce, a w roku 2008 w VIII Akademickich Mistrzostwa Europy rozgrywanych we Wrocławiu – XI miejsce.

Sekcja piłki ręcznej największe sukcesy odniosła, zdobywając wicemistrzostwo Polski WSR w roku 1970.

Sekcja lekkiej atletyki może poszczycić się znaczącymi osiągnięciami: w roku 1973 II m. wśród kobiet i III m. wśród mężczyzn, co było wynikiem zdobycia indywidualnie 7 złotych, 3 srebrnych i 6 brązowych medali.

Mistrzostwa Polski w karate shotokan

Sekcja pływacka największe osiągnięcia zanotowała w roku 1973, kiedy to zdobyła Mistrzostwo Polski AR.

Sekcja narciarska powołana w roku 1969 czterokrotnie zdobywała wicemistrzostwo Polski wśród uczelni rolniczych, po zmianach regulaminowych rozgrywek Akademickich Mistrzostw Polski w latach 2005–2009 członkowie sekcji regularnie zdobywali medale drużynowo w typach Uczelni.

Sekcja judo największe sukcesy odniosła, zdobywając mistrzostwo Polski AR w 1973 i 1977 r., oraz II m. 1995 r.

Sekcja tenisa stołowego największe sukcesy zanotowała w latach: 1973 r. – mistrzostwo Polski AR, a w latach 1982 i 1984 mistrzostwo ligi międzyuczelnianej Wrocławia.

Przy współpracy ze Studium Wojskowym w 1967 r. powstała sekcja strzelecka. Najlepsze wyniki to srebrne medale na mistrzostwach Polski w 1971 i 1979 r.

Powstała w roku 1975 sekcja karate shotokan to wiodąca sekcja w Klubie, jak i we Wrocławiu. Do jej najwyższych osiągnięć zaliczyć należy zdobycie:

- II m. w mistrzostwach Polski 1996 i 1997 r.
- I m. w Akademickich Mistrzostwach Polski 1994 i 1998 r.
- I m. w Akademickich Mistrzostwach Świata (Francja 1998 r.)
- III miejsce w II Akademickich Mistrzostwach Świata w karate WKF w Japonii (2000) (kata drużynowe kobiet)
- II miejsce w III Akademickich Mistrzostwach Świata w karate WKF w Meksyku (2002) (kata drużynowe kobiet)
- II miejsce w III Akademickich Mistrzostwach Świata w karate WKF we Wrocławiu (kata drużynowe kobiet)
- II miejsce w Mistrzostwach Świata w karate shotokan (2005 Chicago) – kata indywidualne kobiet i kumite drużynowe mężczyzn
- I miejsce w Mistrzostwach Świata w karate shotokan (2007 Bydgoszcz) – kata indywidualne kobiet
- I miejsce w Mistrzostwach Europy w karate shotokan (2007 Portugalia) – kata drużynowe kobiet

W latach 2000–2010 zawodnicy sekcji wielokrotnie zdobywali medale Mistrzostw Polski Seniorów i Akademickich Mistrzostw Polski

Sekcja wspinaczki sportowej zdobyła III m. w Akademickich Mistrzostwach Polski 1999 r. i II m. w lidze międzyuczelnianej 1999 r.

Działająca od 1976 r. sekcja jeździecka brała udział w mistrzostwach Polski AR, oraz Akademickich Mistrzostwach Polski, na których osiągała znaczące sukcesy. I tak w 1980 r. (A. Sałacki) i w 1984 r. (J. Duszyńska) zdobyli I m. w konkurencji ujeżdżania. W roku 1999 jeźdźcy naszej Uczelni wygrali rywalizację drużynową wśród uczelni wrocławskich. Przez ostatnie dziesięciolecie Uniwersytet Przyrodniczy regularnie plasował się wśród najlepszych uczelni w kraju, w roku 2008 zwyciężając w Klasyfikacji Generalnej XXV Mistrzostw Polski Szkół Wyższych.

Wszystkie sekcje sportowe startowały w ligach międzyuczelnianych i w Mistrzostwach Polski Uczelni Rolniczych.

W XXVII edycjach Mistrzostw Polski AR największy sukces to rok akademicki 1973/1974 i zdobycie tytułu Mistrza Polski AR uhonorowane nagrodą Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki za zajęcie I m. w punktacji ogólnej.

Klub Uczelniany AZS Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu jest również aktywnym organizatorem i współorganizatorem imprez sportowych o charakterze ogólnopolskim:

- Akademickie Mistrzostwa Polski (wcześniej Mistrzostwa Polski Szkół Wyższych) w:

- futsalu (2002, 2004, 2006, 2007, 2008, 2009),
- piłce siatkowej kobiet i mężczyzn (2002, 2004, 2006, 2009, 2010),
- koszykówce kobiet i mężczyzn (2003, 2004, 2007, 2008, 2010),
- pływaniu (2009, 2010),
- aerobiku sportowym (2007, 2008, 2009),
- tenisie stołowym (2002),
- karate WKF (2000–2010),
- tenisie (2007, 2008, 2009, 2010)
- oraz międzynarodowym:
 - III Akademickie Mistrzostwa Europy w karate WKF (2004)
 - XXIV Mistrzostwa Europy w karate shotokan (ESKA 2005)
 - V Akademickie Mistrzostwa Europy w futsalu (2008)
 - VII Akademickie Mistrzostwa Europy w piłce nożnej kobiet i mężczyzn (2009)
 - VI Akademickie Mistrzostwa Świata w karate WKF (2008)
 - Międzynarodowe Seminarium Karate z udziałem Kennetha Funakoshiego (1992–2010)
 - Międzynarodowy Turniej Karate WKF Akademickich Reprezentacji Narodowych Polski, Japonii, Francji, Niemiec (2007).

Reprezentacje Uczelni w różnych dyscyplinach sportowych brały również udział w licznych turniejach w kraju i za granicą (Węgry, Czechy, Słowacja, Jugosławia, Niemcy, Francja).

Oprócz działalności w sporcie wyczynowym Klub Uczelniany AZS prowadzi szeroką działalność w organizacji uczelnianych imprez masowych, do których należy zaliczyć przede wszystkim spartakiady międzywydziałowe kończące się *Dniem Sportu*, jak również mistrzostwa lat pierwszych w koszykówce, siatkówce i futsalu. Od roku 2002 organizuje dla studentów Uniwersytetu Przyrodniczego Międzywydziałową Ligę Futsalu, w której udział bierze corocznie ponad 26 studenckich zespołów. Liczny udział młodzieży, jak i pracowników Uczelni dawał możliwość rywalizacji sportowej między wydziałami, jak również wspólnego przeżywania sportowej walki.

W okresie letnim i zimowym Klub Uczelniany AZS wspólnie ze Studium WFiS organizował obozy szkoleniowo-sportowe spływy kajakowe, rejsy żeglarskie, obozy jeździeckie i narciarskie. Akcja obozowa cieszy się dużym zainteresowaniem naszych studentów mogących z pożytkiem dla zdrowia spędzić czas wolny.

Prezesami Klubu Uczelnianego AZS byli m.in.: Andrzej Zarzecki, Jerzy Mańka, Jerzy Nurski, Bogdan Rubiś, Jerzy Nir, Marek Tymochowicz, Tomasz Żurowski, Dariusz Bator, Mirosław Szewczyk, Piotr Marszał.

AKADEMICKI KLUB TURYSTYCZNY IM. MIECZYŚŁAWA ORŁOWICZA

Jacek Rejman

Brac studencka realizowała się zawsze w kołach naukowych, sporcie, kulturze i turystyce. Turystyka dawała duże możliwości, ze względu na różnorodność form, od specjalistycznych dziedzin do masowych. Najmniej kosztowne, a zatem dostępne dla ogółu były rajdy piesze.

Od początku lat 60. coraz większe rzesze braci studenckiej uczestniczyły w imprezach środowiskowych i ogólnopolskich. Na nich rozlegały się głośno słowa piosenki:

Zakończenie I Rajdu Primaaprilisowego (1965)

Grupa Sztamajza (1970)

*My z WSR-u
My się nie damy
Wszystkie uczelnie
Powygryzamy ...*

Do rozwoju kanibalizmu jednak nie doszło, natomiast Uczelnia weszła na trwałe do świata turystycznego. Znane drużyny rajdowe: „inseminatorzy”, „abstynenci”, „bambry” i inne robiły tłum na rajdach, a koledzy z Komisji Wczasów, Turystyki i Sportu Rady Uczelnianej ZSP: Mietek Jaskólski i Mirek Tomaszewski – w urzędach i władzach Uczelni.

Młodego czytelnika zapewne razi zwrot „drużyna”, który może skojarzyć się z wojskiem. Nic z tego. Rajdy w tym okresie liczyły sobie około tysiąca uczestników, którzy wieloma trasami kilkudniowymi maszerowali na miejsce zakończenia. Na czele rajdu stał kierownik wraz ze sztabem ludzi, wśród których był sekretarz, skarbnik i kierownik zakończenia odbywającego się w niedzielne południe. Na trasie był kierownik trasy z jedną lub dwiema osobami obsługi. Uczestnicy natomiast stanowili kilkuosobowe drużyny o różnych nazwach.

Pod koniec roku 1964 sprawy zaszły tak daleko, że jedynym rozwiązaniem stało się powołanie Koła Turystycznego Akademickiego Klubu Turystycznego (AKT) na naszej Uczelni. 23 listopada w klubie DS „Centaur”, w obecności kierownika Agencji BWPiT Rady Okręgowej ZSP Ludwika Bukowskiego i prezesa AKT Andrzeja Grzegorzczaka konstituuje się pierwszy zarząd Koła w składzie: Jacek Rejman – przewodniczący, Mirek Tomaszewski – sekretarz, Stanisław Derda – ds. turystyki, Waldek Greszczuk – ds. klubowych, Bożena Rabikowska – ds. propagandy.

Korzenie AKT tkwią we Lwowie, gdzie 29 kwietnia 1906 r. powstał Akademicki Klub Turystyczny. Pierwszym prezesem był Mieczysław Orłowicz (1881–1959). Po roku działalności Klub liczył 700 członków, rekrutujących się głównie z braci studenckiej Lwowa.

Pierwszy *Ogólnopolski Rajd* odbył się w październiku 1957 r. Kierownikami XV i XVIII Rajdu byli: Jacek Rejman i Henryk Rozwarzewski z naszej Uczelni. W skład AKT wchodziło Koło Przewodników, Sekcja Grotolazów oraz koła uczelniane:

Politechniki, Wyższej Szkoły Rolniczej, Wyższej Szkoły Ekonomicznej, Uniwersytetu i Akademii Medycznej.

Nasze Koło od początku prowadziło ożywioną działalność. Sławną imprezą jest Rajd Primaaprilisowy, którego pomysłodawcą i kierownikiem pierwszego był Jacek Rejman. Rajd odbył się w 1965 r. z zakończeniem w zamku Grodno w Zagórzcu Śl. Uczestniczyło w nim 650 osób. Na drugim rajdzie, w 1966 r. z zakończeniem w Radkowie, było oficjalnie 2 000 uczestników plus około 1 000 tzw. waletów. Na ostatnim – 36, odbytym w 2001 w Sosnowcu było 150 uczestników.

Poza *Rajdem Primaaprilisowym* członkowie Koła organizowali i uczestniczyli w rajdach wydziałowych, takich jak: *Meliorajdzik*, *Rajd Rolnika*, *Złaz Zootechniki*, *Zjazd Weterynarii* i *Rajd Geodety*, który jest nadal kontynuowany.

Oryginalnymi imprezami były przejścia w lutym 1965 r. od „Domku Myśliwskiego” koło Karpacza do Wrocławia – Andrzeja Krawicza i Jacka Rejmana oraz w marcu 1984 r. – Artura Minora (AKT), Krzysztofa Romańczuka (SKTS *Kroczek*) i Irka Sosny (SKT *Pieszko*) górami od Śnieżnika do Wrocławia. Przejścia trwały po cztery dni.

Członkowie Koła organizowali i uczestniczyli w powitaniu wiosny, żaknadach, obozach wędrownych w kraju i za granicą, sejmikach, prowadzili bazy turystyczne. Dużą rolę odegrali w strajkach studenckich w 1968 i 1981 r.

Na podkreślenie zasługują związki naszych członków z Giełdą Piosenki Turystycznej odbywającej się od 1968 r. w Szklarskiej Porębie w *Bazie pod Ponurą Małpą*. Bazę prowadziły w 1968 r. Krystyna Głowińska i Mika Niemas-Anioł, a grupa *Sztamajza* zdobywała laury na trzech pierwszych giełdach. Od 1989 roku, tj. od XXII, Ogólnopolska Turystyczna Giełda Piosenki Studenckiej prowadzona jest przez nasz Klub. Kolejnymi, kilkakrotnymi kierownikami Giełdy byli: Adam Jelonek, Barbara Pławiak, Magdalena Zatoń, Marek Witkowski, Emilia Rogowska, Maciej Lorenc.

Szefową 43. edycji Ogólnopolskiej Turystycznej Giełdy Piosenki Studenckiej, na którą przyjechali już wnukowie pierwszych organizatorów, była Paulina Zielńska.

Podstawą działalności każdej organizacji studenckiej jest ciągłość. Nie inaczej jest z AKT. Członkowie z poprzednich lat czynnie uczestniczą w kolejnych imprezach, tworząc tzw. grupę weteranów. Nawiązane przyjaźnie kontynuowane są do dnia dzisiejszego. Umożliwiają to cykliczne imprezy, takie jak: *Rajd Primaaprilisowy* (od 1965 r.), *Rajd Urodzinowy* (od 1984 r.), wigilie klubowe (od 1979 r.) i giełdy (od 1989 r.). Przyjaźnie doprowadziły do wielu małżeństw klubowych i już drugie pokolenie czynnie uczestniczy w życiu klubowym.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że kolejne władze Uczelni z życzliwością odnoszą się do poczynań studentów na niwie turystycznej oraz drugi, że od 1983 r. AKT na Akademii Rolniczej we Wrocławiu jest zarejestrowany i objęty patronatem rektora.

Zobowiązuje to do dalszej owocnej działalności, tym bardziej że w roku 2009 AKT obchodziło 45-lecie. Prezesami AKT byli: Jacek Rejman, Emilian Salej, Marian Rojek, Piotr Warcholak, Czesław Dąbrowski, Zdzisław Marcinowski, Michał Pisarek, Andrzej Kosieradzki, Mieczysław Płader, Aleksander Migdalski, Zenon Zięba, Jacek Siczek, Andrzej Szcześnik, Krzysztof Mizgalski, Wojciech Starczewski, Marian Bandzarzewski, Bogusław Kowalczyk, Zofia Kopacz, Artur Michor, Zbigniew Gąsior, Władysław Blacha, Roman Pypeć, Krzysztof Wodecki, Adam Jelonek, Andrzej Gagat, Beata Jelonek, Barbara Pławiak, Marta Królikowska, Dorota Piecuch, Marek Sołtysik, Piotr Witkowski, Aleksandra Koczeń, Izabela Kosińska, Łukasz Ocharski, Kamila Machniowska. Obecnie funkcję tę pełni Aleksandra Wojna.

Prezesi na *Rajdzie Urodzinowym* (1997)

Rajd turystyczny

KLUB STUDENTÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Został zarejestrowany na Uczelni w 2008 r. Jego główne zadanie to integracja studentów niepełnosprawnych i pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością, a także poszerzenie wiedzy na temat przywilejów, możliwości wsparcia finansowego i rehabilitacji. Spotkania członków Klubu organizowane są dwa razy w miesiącu, a także wyjazdy integracyjne, rehabilitacyjne i turystyczne. Odbywają się zajęcia rehabilitacyjne na basenie oraz dodatkowa nauka języków obcych. Prezesem Klubu od czasu jego założenia jest Marta Gwiżdż.

KLUB ERASMUS STUDENT NETWORK PRZY UNIWERSYTECIE PRZYRODNICZYM WE WROCŁAWIU

Został zarejestrowany w 2008 r. Klub zajmuje się opieką nad studentami biorącymi udział w programie Erasmus zarówno wyjeżdżającymi, jak i przyjeżdżającymi na naszą Uczelnię. Początkowo niewielka liczbowo wymiana rozrasta się z roku na rok. Członkowie Klubu pomagają studentom obcokrajowcom studiującym na naszej Uczelni w integracji kulturowej i socjalnej. Organizują wycieczki, wspólne wyjścia do kina lub teatru, rejsy po Odrze, wspólne gotowanie i wiele innych ciekawych imprez. Studentom polskim wyjeżdżającym na część studiów za granicę służą wymianą doświadczeń. Założycielką i pierwszą przewodniczącą klubu była Natalia Mikołajewska studentka Medycyny Weterynaryjnej. Potem prezesowała Joanna Atamańczyk, a obecnie szefową klubu jest Joanna Koperwas.

ZRZESZENIE STUDENTÓW WETERYNARII PRZY UNIWERSYTECIE PRZYRODNICZYM WE WROCŁAWIU

Zostało zarejestrowane w 2009 r. Zrzeszenie skupia studentów pragnących poszerzyć swoje zainteresowania związane z programem dydaktycznym oraz badawczym Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Działalność Klubu umożliwia studentom zdobycie praktycznych doświadczeń z zakresu wiedzy medycznej. Zrzeszenie organizuje wymianę międzynarodową studentów pozwalającą zapoznać uczestników z metodami nauczania na innych wydziałach Medycyny Weterynaryjnej w Europie. Zrzeszenie organizuje pomoc na rzecz schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także przeprowadza akcje mające na celu zapoznanie dzieci i dorosłych z behawioryzmem zwierząt oraz pierwszą pomocą dla nich. Zrzeszenie współpracuje z Międzynarodowym Związkiem Studentów Weterynarii (IVSA) i przyczynia się do integracji studentów Wydziałów Weterynaryjnych w Polsce i w Europie. Pierwszym prezesem Zrzeszenia była Agnieszka Groblena, a obecnie tę funkcję pełni Emilia Biniek.

KLUB GIER PLANSZOWYCH

Powstał i został zarejestrowany w 2009 r. Zajmuje się on propagowaniem aktywnego spędzania wolnego czasu, rozwijania własnych zainteresowań, a także edukacją poprzez gry planszowe. Studenci poznają zasady poszczególnych gier i przeprowadzają rozgrywki między sobą, spotykając się w każdą sobotę w jednym z klubów studenckich. Pomimo krótkiej działalności studenci byli organizatorami IV edycji Festiwalu Gier Planszowych *Gratislavia*, który odbył się w listopadzie 2009 r., a odwiedziło go ponad 700 osób. Założycielem i pierwszym prezesem Klubu jest Maciej Smiatacz.

STUDENCKIE GRUPY TWÓRCZE

AKADEMICKI ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA *JEDLINIOK*

Akademicki Zespół Pieśni i Tańca *Jedliniok* jest zespołem folklorystycznym, którego członkami są studenci wszystkich wrocławskich uczelni. Powstał w grudniu 1975 r. przy Akademickim Centrum Kultury *Patacyk* ZW SZSP i Dzielnicowym Domu Kultury Fabryczna – Zamek jako grupa tańca folklorystycznego założona przez jego kierownika artystycznego – Marka Wancława. Kierownikiem muzycznym i akompaniatorem była Barbara Szymczak, a kierownikiem organizacyjnym student Akademii Ekonomicznej – Marek Czerniak. W 1978 r. patronat nad Zespołem przejęło Kolegium Rektorów, a bezpośrednią opiekę scedowano na Akademię Rolniczą. W 1980 r. Akademia Rolnicza przejęła całkowitą opiekę nad *Jedliniokiem* i od tej pory ponosi koszty jego utrzymania.

W 1980 r. kierownikiem Zespołu została jego tancerka Jadwiga Kimber-Brzezicka (absolwentka kulturoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego), która zajmowała się zarówno stroną organizacyjną, jak i artystyczną *Jedlinioka*. Kierowała Zespołem do 2003 r.

W 1987 r. rozpoczęła współpracę z Zespołem Alicja Piszczafka-Janukiewicz, a od 1989 r. Renata Burzawa – była wieloletnie członkini Zespołu, absolwentki Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Do dzisiaj, wspomagane w ostatnich latach przez Annę Ogińską, zajmują się stroną muzyczną i wokalną Zespołu *Jedliniok*. Od 1990 r. do 2004 r. instruktorem tańca był Henryk Królak – tancerz Opery Wrocławskiej. Później, do 2005 r. funkcję tę pełniła Bożena Siedlecka, wspomagana przez Andrzeja Kiszeckiego. Od 2004 r. Andrzej Kiszecki i Magdalena Zaleska od 2005 r. pełnią funkcję instruktorów tańca do dnia dzisiejszego.

Członkowie
Zespołu
Jedliniok

Z Zespołem współpracowali instruktorzy muzyczni: Małgorzata Jaworska-Kaczmarek (1981–1987), Anna Ogińska (1983–1987), Bogusława Orzechowska (1983–1995) oraz instruktorzy tańca: Zbigniew Owczarzak (od 1981 r. konsultant Zespołu), Jarosław Makowski (1981–1983), Liliana Górską-Sieradzka (1989–1990), Marian Babuła (1987–1988), Krzysztof Rybiński (1987–1989), Anatol Krupa (1989–1990). Managerem i magazynierem Zespołu (od 1993 r.) jest Henryk Brzezicki, który przejmuje kierowanie nim w październiku 2003 roku.

Jedliniok ma w swoim repertuarze tańce narodowe – poloneza, mazura, krakowiaka oraz tańce i pieśni regionalne: dolnośląskie, górnośląskie, zagłębiowskie, opolsko-raciborskie, sądeckie, opoczyńskie, górali śląskich i górali żywieckich. Jest jedynym Zespołem w kraju, który w swoim repertuarze ma wszystkie tańce podregionów Śląska.

Zespół *Jedliniok* koncertował ponad 2 700 razy za granicą i w kraju, występując m.in. na Dniach Wrocławia, cepeliadach, Jarmarkach Piastowskich, dożynkach regionalnych i centralnych, Dniach Turystyki, Agrariach, juwenaliach, Grunwaliadach, Tygodniu Kultury Beskidzkiej, Przeglądach Studenckich Zespołów Pieśni i Tańca, Żużlowych Mistrzostwach Polski, Tygodniu Kultury Studenckiej, Festiwalu Artystycznym Młodzieży Akademickiej, Przeglądach Zespołów Pieśni i Tańca Akademii Rolniczych, okolicznościowych świętach (m.in. w miastach – Brzeg, Wołów, Nysa, Udanin, Złotoryja, Paczków), uroczystościach i sympozjach w naszej i innych uczelniach oraz dla grup zagranicznych zwiedzających Wrocław.

W czasie 35-letniej działalności zespół 80 razy wyjeżdżał za granicę, reprezentując środowisko akademickie Wrocławia w wielu krajach na różnych kontynentach. Zespół koncertował i brał udział w festiwalach folklorystycznych w następujących krajach: Algierii, Argentynie, Belgii, Bangladeszu, Bośni i Hercegowinie, Brazylii, Czechosłowacji, Chorwacji, Chile, Chinach, Czechach, Egipcie, Francji, Gwatemali, Hiszpanii, Holandii, Indiach, Izraelu, Irlandii, Indonezji, Jugosławii, Kanadzie, Kazachstanie, Kirgistanie, Korei Południowej, Kostaryce, Malezji, Maroku, Meksyku, Nepalu, Niemczech, Norwegii, Portugalii, Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, Tajwanie, Wietnamie, we Włoszech i na Węgrzech. Do wielu krajów wyjeżdżał kilkakrotnie.

Po wielu występach napływały od organizatorów wyjazdów i polskich placówek dyplomatycznych na ręce władz Uczelni słowa uznania i podziękowania za krzewienie kultury polskiej i wspaniałe reprezentowanie Uczelni i Wrocławia. Zespół kilkakrotnie był delegowany przez władze miasta Wrocławia na: Dni Wrocławia w Wiesbaden (Niemcy, 1992) i Poitiers (Francja, 1998), na Dni Turystyki Polskiej w Goerlitz (Niemcy, 1996) na 40-rocznicę rekonstrukcji Agadiru (Maroko, 2000).

Zespół był również gospodarzem pobytu we Wrocławiu grup folklorystycznych z Turcji, krajów b. Jugosławii, Izraela, Niemiec, Hiszpanii, Włoch, Malezji, Kazachstanu.

Zespół *Jedliniok* za propagowanie polskiej kultury narodowej w kraju i za granicą otrzymał dyplom Ministra Kultury i Sztuki (1995), złotą odznakę „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, medal „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” i wiele innych medali i dyplomów. W czasie swojej działalności za krzewienie polskiej kultury narodowej w kraju i za granicą Zespół otrzymał ponad 40 dyplomów i 32 medale oraz wiele nagród, w tym:

- II nagrodę na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w Agrigento – Sycylia,
- obywatelstwo honorowe miasta Silver Dollar City (USA),
- klucze do miasta Branson (USA),
- medale miast: Coche, Lussac, Betaille, Sarlat – Francja,
- medal Uniwersytetu w Wuhan (Chiny),
- medal Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego Nan-Ying na Tajwanie i nagrody dziennikarzy akredytowanych przy festiwalu,

- II nagrodę za kostiumy na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w Agrigento (Włochy),
- szczególne wyróżnienie Międzynarodowego Festiwalu Folkmoot w USA.

Zespół, oprócz koncertów, prowadzi również zajęcia edukacyjne i szkoleniowe. W ciągu 35 lat jego działalności w zajęciach uczestniczyło ok. 3 400 studentów różnych uczelni wrocławskich. Byli członkowie *Jedlinioka* zakładają i prowadzą własne zespoły folklorystyczne i są inspiratorami działalności kulturalnej w terenie. Kontynuują swoją działalność artystyczną w zespole *Mazowsze i Śląsk*. Wśród członków Zespołu zawiązuje się wiele trwałych przyjaźni i małżeństw, a byli jego członkowie rozsiani po Polsce i świecie utrzymują kontakt z Zespołem.

Dzisiejszy *Jedliniok* to ok. 60 tancerzy, solistów–śpiewaków i muzyków–studentów i absolwentów wszystkich uczelni wrocławskich, a twórcami i konsultantami programu są najwybitniejsi polscy regionaliści.

CHÓR UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO WE WROCŁAWIU

Chór Akademii Rolniczej we Wrocławiu *Szumiący Jesion* powstał w kwietniu 1986 r. z inicjatywy prof. Zofii Urbanyi-Krasnodębskiej. Początkowo był to Chór Duszpasterstw Akademickich z siedzibą przy kościele pw. św. Wawrzyńca we Wrocławiu. Duchową opiekę nad Chórem sprawował ks. Stanisław Orzechowski.

Na pierwszym zgrupowaniu w Zawoi w sierpniu 1986 r., studenckiemu chórowi mieszanemu nadano nazwę *Szumiący Jesion*. Chrzest odbył się pod wiekowym jesionem podtrzymującym przymocowaną doń stalową obręczą starą góralską chatę.

Chór został założony w intencji uwolnienia represjonowanych więźniów stanu wojennego, członków *Solidarności*.

W ciągu kilku lat Zespół osiągnął wysoki poziom artystyczny, udokumentowany m.in. nagrodą na festiwalu muzyki cerkiewnej w Hajnówce (1989). Brał udział w wielu

Chór
Szumiący Jesion

uroczystościach akademickich i kościelnych, urozmaicał Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej, występował w wielu miejscowościach Dolnego Śląska, Polski i także poza jej granicami.

W 1988 r. Chór koncertował w Niemczech. W 1998 r. odwiedził Rzym i śpiewał dla Ojca Świętego w Castel Gandolfo. Następne lata to podróże koncertowe na Białoruś (1991), do Francji i Włoch (1992), Hiszpanii (1994), kolejna podróż do Niemiec i Włoch w 1997 oraz do Holandii w 1998 r.

W 1995 r. w wyniku zawiązanej już w latach poprzednich przyjaźni z Wydziałem Melioracji i Inżynierii Środowiska zespół rozpoczął nowy rozdział swojej historii jako Chór Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Do 1996 r. dyrygentem i kierownikiem artystycznym Chóru była prof. Zofia Urbanyi-Krasnodębska. Od 1996 r. funkcje te sprawowała absolwentka Akademii Muzycznej we Wrocławiu – Katarzyna Krzywniak. Funkcję prezesa pełnił Piotr Szubert. Później prezesowali Arkadiusz Latocha i Grzegorz Ickiewicz.

Szumiający Jesion w dalszym ciągu gromadzi studentów wielu uczelni wrocławskich. W jego repertuarze znajdują się utwory świeckie i religijne, począwszy od renesansu po współczesność.

W 1997 r. Chór koncertował w Niemczech w miejscowości Passau wraz ze Studencką Orkiestrą Symfoniczną tamtejszego Uniwersytetu. Występował również we Włoszech. Kolejne wyjazdy zagraniczne miały miejsce w 2001 r. do Holandii, a w 2002 r. do Włoch i na Ukrainę. W 2002 r. Chór zdobył Grand Prix na IV Festiwalu Muzyki Patriotycznej w Żarowie, a także nagrał płyty CD z kolędami i pastorałkami polskimi. W 2004 r. brał udział w warsztatach muzyki gospel prowadzonych przez Marka Bałatę i Ewę Urygę. Efektem warsztatów były liczne koncerty we Wrocławiu i innych miastach Polski.

Z okazji Jubileuszu 20-lecia Chóru, który przypadał w 2006 r. Zespół wykonał „Mszę f-dur KV” Mozarta z towarzyszeniem orkiestry smyczkowej Akademii Muzycznej oraz solistów. Przy tej okazji otwarto okolicznościową wystawę fotografii i pamiątek. W roku jubileuszu Chór ponownie koncertował na Ukrainie, odwiedzając tamtejszą Polonię. Chór posiada w swoim repertuarze muzykę świecką i religijną, utwory różnych epok i stylów: od chorału gregoriańskiego po muzykę współczesną i rozrywkową. Jego występy uświetniają

Chór podczas
Koncertu Noworocznego
w 2010 r. z udziałem
Zbigniewa Wodeckiego

wiele uroczystości uczelnianych, w tym Inaugurację Roku Akademickiego, rozdania dyplomów i inne.

Od 2009 r. kierownictwo i dyrygenturę Chóru pod zmienioną nazwą przejął prof. Alan Urbanek, a prezesem jest Maria Wasilewska – studentka wydziału IKŚiG. Chór żywo współpracuje z Chórem Uniwersytetu Wrocławskiego. W styczniu 2010 r. odbył się Koncert Noworoczny dla pracowników naszej Uczelni z udziałem Zbigniewa Wodeckiego. W maju chór zaprezentował „Missa Criolla” Ramireza w koncercie odbywającym się w ramach *Dni Przyrodnika*. Rozwojowi artystycznemu Zespołu sprzyjają obozy śpiewacze i warsztaty wokalne.

WROCŁAWSKA ORKIESTRA AKADEMICKA

Powstała w 2009 r. Skupia studentów, pracowników Uczelni oraz absolwentów. Do orkiestry przystępują często osoby bez wykształcenia muzycznego, które pod okiem instruktora uczą się grać i czytać nuty. Kierownictwo artystyczne sprawuje mgr Katarzyna Krzywniak. Orkiestra ma za sobą kilkanaście koncertów, uświetniając uroczystości uczelniane i studenckie. Z semestru na semestr skład się powiększa.

KLUB TEATRALNO-FILMOWY NA GRUNWALDZKIM

Powstał w 2005 r. Skupia studentów, którzy interesują się filmem i teatrem. Zajęcia w Klubie z zakresu techniki pracy z ciałem i głosem, prawidłowej emisji głosu, właściwego oddechu, koordynacji ciała i głosu prowadzone są przez profesjonalną instruktorkę – aktorkę. Członkowie Klubu uczą się także interpretować tekst oraz wykorzystywać swoje emocje. W czasie kilku lat działalności zrealizowano kilka przedstawień, między innymi „Uśmiech grejpfruta” Jana Klaty, teatr cieni dla dzieci, spektakl poetycki na podstawie wierszy Marii Wawiłow. Wykorzystując studio nagrań radiowych, zrealizowano słuchowisko na podstawie dramatu Witolda Gombrowicza „Historia”. Członkowie kilkakrotnie wyjeżdżali na obozy artystyczne. W Klubie studenci aktywnie dyskutują na temat wspólnie oglądanych spektakli teatralnych i filmów. Uczestniczą także w seminariach o różnorodnej tematyce związanej z kulturą. Pierwszym prezesem był Jarosław Rendzi, potem Magdalena Skotarek, Małgorzata Krotowska. Obecnie prezesem Klubu jest Daria Płókarz.

AKADEMICKI KLUB TAŃCA TOWARZYSKIEGO MENADA

Został reaktywowany w 2003 r., a działał już w latach osiemdziesiątych (rejestracja w 1983 r.). Członkowie Klubu uczestniczą w zajęciach z zakresu techniki tanecznej i tworzenia choreografii w tańcach standardowych: walca angielskiego i wiedeńskiego, tanga, fokstrota oraz quick-stepsa. Zapoznają się z zakresem figur Basic oraz follow w tańcach latynoamerykańskich. Członkowie Klubu wykorzystują każdą okazję, by podczas imprez studenckich prezentować swoje umiejętności taneczne. Pierwszym prezesem reaktywowanego Klubu była Maria Towarek, a od roku 2006 jest Joanna Michalak.

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Adam Szpindor, Waldemar Fritz, Krzysztof Gwara

Z grupy związkowej Uniwersytetu Wrocławskiego, obejmującej pracowników zatrudnionych na Wydziałach Rolniczym i Weterynaryjnym, 10 stycznia 1952 r. powstała Rada Miejskowa Zakładowej Organizacji Związkowej Związku Nauczycielstwa Polskiego przy WSR we Wrocławiu. W dniu 31 stycznia 1952 r. wybrany został Zarząd RM ZOZ, w którym funkcję przewodniczącego powierzono Lesławowi Ogielskiemu. W skład Zarządu weszli późniejsi wieloletni aktywiści ZNP: Jerzy Kotliński, Eligiusz Roszyk, Jerzy Kiersnowski, Julia Łobarzewska.

W pierwszym okresie działania odnotować należy znaczące inicjatywy i dokonania, m.in.:

- powołano Pracowniczą Kasę Zapomogowo-Pożyczkową,
- zainicjowano starania o uruchomienie stołówki,
- w ramach RM ZOZ powołano w dniu 2.06.1952 Radę Kobiet, której przewodniczącą została Natalia Balicka.

W lipcu 1952 r. Zakładowa Organizacja Związkowa liczyła 281 członków. W wyniku kolejnych wyborów w 1953 r. funkcję przewodniczącego objął Jerzy Lipanowicz. W czasie tej kadencji władz zorganizowano cykl wykładów z pedagogiki dla młodych pracowników naukowo-dydaktycznych (pierwsze zajęcia tego typu w kraju), podjęto starania o powołanie uczelnianego Wydawnictwa (*Zeszytów Naukowych WSR*) i zorganizowano lektoraty z języków obcych. Zakładowa Organizacja Związkowa zajęła się organizacją wypoczynku pracowników (wydano 70 skierowań na wczasy) oraz interwencjami u władz Uczelni w sprawie przydziału mieszkań dla pracowników.

Dzieci na kolonii w ośrodku w Taszowie

Trzecia kadencja Zarządu RM ZOZ rozpoczęła się 15 stycznia 1954 r., funkcję przewodniczącego powierzono Czesławowi Wajdzikowi. W tej kadencji uruchomiono Klub ZOZ, a w nim bibliotekę, doprowadzono do przejścia i sfinalizowano remont dwóch budynków przy ul. Hubskiej nr 79 i 81/83; uzyskane 24 mieszkania przekazano rodzinom pracowników. Dalszych 7 przydziałów z Urzędu Kwaterunkowego powiększyło stan posiadanych przez Uczelnię mieszkań.

W lutym 1955 r. w wyniku wyborów czwartej kadencji na funkcję przewodniczącego wybrano Karola Gerlicza. W tej kadencji długoletnią działalność związkową zapoczątkowali Lesław Lewandowski i Zenon Wachnik.

W 1956 r. organizacja związkowa liczyła 450 członków. W czasie kadencji

powstała Sekcja Szkół Wyższych przy Zarządzie Głównym ZNP (obecnie Federacja Związków Nauczycielstwa Polskiego Szkół Wyższych i Nauki). Rektor prof. dr Aleksander Tychowski przeznaczył dla RM ZOZ środki na cele kulturalne i oświatowe powstałe z narzutu działalności Zespołu Gospodarstw Pomocniczych. Staraniem związku zaadaptowano salę VI R na potrzeby wyświetlania filmów, przyspieszono uruchomienie gabinetu dentystycznego w Domu Studenckim oraz uzyskano przydziały 31 mieszkań dla pracowników.

W piątej kadencji, która rozpoczęła się 15 grudnia 1956 r., przewodniczącym został Władysław Janowski. ZOZ liczył 535 członków.

Szóste wybory 12 lutego 1958 r. wyłoniły Zarząd z Remigiuszem Węgrzynowiczem jako przewodniczącym. Podjęto energiczne starania w Zarządzie Głównym ZNP o podwyższenie uposażeń dla pracowników szkół wyższych. Rada Miejskowa ZOZ była głównym inicjatorem zorganizowania w Międzyzdrojach własnego ośrodka wczasowego – 12 domków dwuosobowych i 5 czteroosobowych. Łącznie w 1959 r. z wczasów skorzystało 138 osób.

W listopadzie tego roku na siódmą kadencję wyłoniono Zarząd, któremu przewodniczył Ryszard Badura. Związek podjął inicjatywę organizacji kursów i konferencji środowiskowych z wybranych zagadnień psychologii i dydaktyki dla młodych pracowników naukowo-dydaktycznych wyższych uczelni wrocławskich, wzmożono działania kulturalno-oświatowe (wycieczki, ciekawi goście, wieczory klubowe, zabawy taneczne). W „Domu Naukowca” przy pl. Grunwaldzkim uzyskano przydział 14 mieszkań dla pracowników Uczelni.

Przewodnictwo Związku na kolejną kadencję ponownie powierzono Ryszardowi Badurze. Koledzy Andrzej Kwiatkowski i Jan Anweiler rozpoczęli swoją długoletnią działalność w Związku.

Kadencja ta obfituje w ważne zmiany i dokonania:

- Rada Miejskowa ZOZ zmienia nazwę na Radę Zakładową ZNP, co wiąże się ze zwiększeniem uprawnień, m.in. z możliwością powołania rad oddziałowych;
- pięć nowo powstałych rad oddziałowych wybrało pierwszych przewodniczących: Józef Boćko (Wydział Melioracji Wodnych), Ewa Unger (Wydział Rolniczy), Adam Kamiński (Wydział Weterynaryjny), Jan Nowakowski (Wydział Zootechniczny), Edward Wardega (Administracja),
- RZ inicjuje organizację kolejnej konferencji katedr jednoimiennych,
- RZ podejmuje decyzję o nierozbudowywaniu ośrodka wczasowego w Międzyzdrojach (Woliński Park Narodowy) i budowie nowego ośrodka w Dąbkach, gdzie postawiono 5 pierwszych domków typu KR.

Andrzej Kwiatkowski, inicjator szeregu imprez turystycznych i wycieczek, zorganizował związkową wypożyczalnię sprzętu turystycznego.

W kwietniu 1963 r. po raz trzeci został wybrany na przewodniczącego na kolejną, ósmą kadencję Ryszard Badura. Organizacja liczyła w tym czasie 808 członków.

Do ważniejszych dokonań tego okresu należy zaliczyć:

- powołanie oddziałowej rady związkowej pracowników gospodarczych i obsługi;
- rozwijanie działalności w ramach powołanych Komisji ZOZ, m.in. naukowo-dydaktycznej, kulturalno-oświatowej, socjalno-bytowej, mieszkaniowej, wczasowej, turystyczno-sportowej oraz BHP;

Konferencja
sprawozdawczo-wyborcza ZNP

Pawilon w ośrodku wypoczynkowym
w Dąbkach

Klub pracowniczy w gmachu głównym
przy ul. Norwida

- likwidację ośrodka w Międzyzdrojach;
- organizację stałych obozów – w lecie w Dwerniku (Bieszczady) i zimą w Taszowie oraz w wydzierżawionym domu w Karpaczu;
- rozpoczęcie wydawania „Biuletynu RZ ZNP”.

Zenon Wachnik został wybrany na przewodniczącą Rady Zakładowej na dziewiątą kadencję w 1966 r. Zastępcami zostali powołani Jerzy Kiersnowski i Jan Sekuła. Organizacja związkowa liczyła w tym czasie 952 członków (96,9% ogółu zatrudnionych na Uczelni) i była zorganizowana w 7 oddziałowych organizacjach.

Przedsięwzięcia ZOZ:

- organizowanie imprez (ukierunkowanych na integrację społeczności pracowniczej Uczelni i ich rodzin), rajdów turystycznych, spotkań klubowych, zabaw i konkursów dla dzieci, dyskusji w klubie DKF);
- zwiększenie kredytów na spółdzielcze budownictwo mieszkaniowe i pozyskanie przydziałów mieszkań;
- rozbudowa ośrodka wczasowego w Dąbkach i w roku 1969 było tam 18 domków typu KR i 5 typu „Bliźniak”;
- rozwijanie imprez obozowych, wycieczkowych (w tym zagranicznych), w których ogółem wzięło udział 1 836 osób.

Dziesiąta kadencja RZ ZNP trwała od 24 lutego 1969 r. do 23 marca 1972 r. W skład Rady wchodził: Zenon Wachnik – przewodniczący, Gustaw Sobkowicz – z-ca przewodniczącego, Eligiusz Roszyk – sekretarz, Jan Nowakowski – skarbnik.

Organizacja związkowa liczyła 1 062 członków (93% ogółu zatrudnionych). Po powołaniu doc. dr. Zenona Wachnika na stanowisko prorektora Rada wybrała Gustawa Sobkowicza na przewodniczącego ZOZ, a funkcję zastępcy przewodniczącego powierzyła Julianowi Wołoszynowi.

W czasie tej kadencji powołano Klub Seniora. W dniu 4.12.1970 otwarto stołówkę pracowniczą, wybudowano dalsze trzy KR w Dąbkach oraz rozpoczęto budowę pawilonu stołówki i świetlicy. Zainicjowano ponadto budowę czterech pawilonów mieszkalnych w Dąbkach, zorganizowano kursy języków obcych (ok. 200 uczestników).

W marcu 1972 r. na czteroletnią kadencję powołano prezydium w składzie: Leszek Szerszeń – przewodniczący, Roman Bochdalek i Andrzej Kwiatkowski – z-cy przewodniczącego, Stanisław Rojek – sekretarz, Wanda Gerus – skarbnik.

Przewodniczącą Leszka Szerszenia, którego powołano na stanowisko dyrektora instytutu, zastąpił Roman Bochdalek.

Lata 1972–1974 przyniosły wiele zmian w prawodawstwie i organizacji administracji uczelnianej, co było związane z uchwaloną *Kartą Praw i Obowiązków Nauczyciela*, ustawą o zasadach tworzenia i podziału zakładowego funduszu socjalnego oraz podpisaniem porozumienia pomiędzy Ministerstwem Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki a Zarządem Głównym ZNP o zasadach współdziałania administracji szkół wyższych ze związkami zawodowymi.

W wyniku przytoczonych wyżej dokumentów Związek opiniował i kontrolował wszystkie sprawy dotyczące stosunku pracy zatrudnionych na Uczelni.

Dwunasta i trzynasta kadencja RZ ZNP to praca prezydium pod przewodnictwem Ryszarda Ziemińskiego. W kadencjach tych sfinalizowano rozbudowę ośrodka wypoczynkowego w Dąbkach, zmodernizowano ośrodek kolonijno-wypoczynkowy w Taszowie, zaktualizowano regulamin przyznawania świadczeń socjalnych i zasady przydziału mieszkań dla pracowników Uczelni.

W grudniu 1981 przewodniczącym Rady Zakładowej został kol. Zenon Wachnik. Rada ta działała do dnia 13 grudnia 1981 r., tj. do momentu ogłoszenia stanu wojennego i rozwiązywania wszystkich związków zawodowych działających w Polsce.

Po zniesieniu stanu wojennego i przywróceniu prawa zrzeszania się w związkach zawodowych, 6 kwietnia 1983 r. grupa inicjatywna pracowników AR (Kazimierz Bukowski, Bronisław Chudzik, Józef Fatyga, Krzysztof Gwara, Mirosława Jasińska-Watras, Zygmunt Pachucy, Zbigniew Preis, Stanisław Przestalski, Maria Skórkowska, Czesław Szczegielniak, Zenon Waśko, Piotr Wyrost, Monika Zych) podjęła uchwałę o założeniu w Akademii Rolniczej związku zawodowego o nazwie: Związek Nauczycielstwa Polskiego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, o przyjęciu statutu związku oraz o złożeniu wniosku rejestrowego w Sądzie Wojewódzkim we Wrocławiu. Komitet założycielski pod przewodnictwem dr. Czesława Szczegielniaka w dniu 11 kwietnia 1983 r. złożył wniosek, a 16 kwietnia 1983 r. Sąd Wojewódzki wydał decyzję o rejestracji związku.

W dniu 21 maja 1983 r. 75 członków założycieli dokonało wyborów Rady Zakładowej ZNP AR we Wrocławiu.

Prezydium Rady Zakładowej rozpoczęło pracę w składzie: Czesław Szczegielniak – przewodniczący, Adam Szpindor i Monika Zych – z-cy przewodniczącego, Maria Nikołajczuk i Zenon Waśko – członkowie Prezydium.

W kadencji tej uporządkowano sprawy organizacyjne i odbudowano (w miarę przybywania członków) struktury oddziałowe. Przyjęto zasadę, że zgodnie ze statutem ZNP AR staż związkowy zachowuje ciągłość, jeżeli przerwa nie przekroczy jednego roku.

Rada Zakładowa ZNP jak dawniej zajęła się sprawami wynikającymi ze stosunku pracy (płace, awanse, premie, nagrody, odznaczenia i przeszerogowania), sprawami socjalnymi pracowników (ośrodki wczasowe i kolonijne, pożyczki mieszkaniowe i zapomogi, opracowywanie regulaminów) oraz organizacją takich poczynań, jak: wycieczki krajowe i zagraniczne, kursy języków obcych, prace społeczne w ośrodkach wypoczynkowych, spotkania z emerytami. Współorganizowała również uroczystości Dnia Edukacji Narodowej. W dniu 31 maja 1985 r. ZNP AR liczył 377 członków.

Kadencja 1987–1989 to przede wszystkim dalsze konsolidowanie szeregów związkowych ZNP i szukanie płaszczyzn współpracy ze związkiem NSZZ *Solidarność* AR. Prezydium Rady Zakładowej ZNP działało w składzie: Czesław Szczegielniak – przewodniczący, Józef Nicpoń, Anna Weinmann i Władysław Buniak – z-cy przewodniczącego, Waldemar Fritz – sekretarz.

Od roku 1990 funkcję przewodniczącego Rady Zakładowej ZNP AR pełni Krzysztof Gwara, a w składzie Prezydium pracują bądź pracowali: Józef Nicpoń, Anna Weinmann, Waldemar Fritz, Jan Żuławiński, Maria Skórkowska, Zbigniew Jurzyk, Danuta Urbańska, Józef Cież, Andrzej Kozłowski, Anatol Stefański, Krystyna Pogoda-Sewerniak, Renata Stygar, Witold Janeczek, Wanda Żebrowska.

Wypracowanie przez ostatnie dziesięć lat, wraz z władzami Uczelni i związkiem NSZZ *Solidarność*, modelu współpracy, który służy całej społeczności akademickiej, należy uznać za wielki sukces kolejnych władz Uczelni i działaczy związkowych obydwu związków zawodowych.

W codzienną pracę Rady Zakładowej ZNP AR wiele życzliwości i ciepła wnieśli koleżanki obsługujące sekretariat Rady, a były to m.in.: Anna Laskowska, Wanda Tarnawska, a przez ostatnie kilkanaście lat Iwona Sawicka.

W tak krótkim opracowaniu nie sposób zawrzeć istoty codziennej pracy związkowej (choćby w komisjach senackich i rektorskich, na wydziałach, w Radach Oddziałowych) i wymienić wszystkich, którzy przyczynili się do ugruntowania opinii o Związku Nauczycielstwa Polskiego jako o tym, który od początku swego istnienia starał się być z ludźmi i dla ludzi. O ogromnym zaangażowaniu w pracy związkowej niech świadczy choćby fakt, że ponad 100 osób zostało uhonorowanych złotymi odznakami Związku Nauczycielstwa Polskiego, a Rada Zakładowa (w imieniu całego ZNP AR) przystąpiła jako jeden z czternastu członków założycieli (fundatorów) Fundacji „Pro Homine” na rzecz Emerytów i Osób Niepełnosprawnych Szkół Wyższych Wrocławia.

NSZZ SOLIDARNOŚĆ

Na podstawie materiałów dostarczonych przez Komisję Uczelnianą

POWSTANIE I DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZKU DO STANU WOJENNEGO

Po podpisaniu w dniu 31 sierpnia 1980 r. porozumień społecznych w Gdańsku, zaczęły w całej Polsce powstawać komitety założycielskie Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych. W pierwszych dniach września na Uczelni dochodzi do kilku spontanicznych zebrań pracowników. Na pierwszym z nich, prowadzonym przez Kazimierza Michalaka, wydelegowano Henryka Jakubickiego, Jerzego Webera i Wojciecha Weymana na spotkanie informacyjne Komitetu Założycielskiego NSZZ Dolnego Śląska, mieszczącego się przy pl. Czerwonym. Na kolejnym zebraniu w dniu 5 września zostaje wybrany Komitet Założycielski NSZZ AR w składzie: Jerzy Chołast, Jerzy Kiersnowski, Wacław Leszczyński, Kazimierz Michalak, Kazimierz Młynarski, Jerzy Weber, Wojciech Weyman. Przewodniczącym zostaje Jerzy Weber. Po spotkaniu w dniu 16 września z rektorem prof. Ryszardem Badurą Komitet uzyskuje lokal z telefonem oraz tablice informacyjne rozmieszczone w różnych punktach Uczelni. Rozpoczyna się intensywna działalność informacyjna. Komitet rozpoczyna wydawanie biuletynu *Komunikaty*, którego kolejne numery powielane są przez uczelniany zakład poligraficzny.

Okres rodzenia się *Solidarności* na Uczelni to czas niepewności, ogromnych wysiłków organizacyjnych i przede wszystkim oczekiwań na zmiany. Powstający ruch społeczny jawnie przeciwstawił się monopolowi władzy i zapisanej w Konstytucji PRL „kierowniczej roli PZPR”. Nic więc dziwnego, że w okresie tworzenia *Solidarności* optymizmowi i chęci działania towarzyszył zwykły ludzki strach. Jednak entuzjazm i zaangażowanie znaczącej grupy pracowników Uczelni były tak duże, że porywały innych do działania, poczynając od pracowników obsługi, a kończąc na profesorach.

Rozpoczyna się akcja rozprowadzania i przyjmowania deklaracji wstąpienia do nowych związków. Warunkiem wstąpienia jest rezygnacja z przynależności do Związku Nauczycielstwa Polskiego – jedynej, istniejącej wcześniej na Uczelni organizacji związkowej.

Pracownicy masowo wpisują się do nowego Związku. Wkrótce, w poszczególnych jednostkach organizacyjnych zawiązują się ogniwa Związku (koła) i powstaje struktura uczelniana. Ogrom zadań przerasta możliwości 7-osobowego Komitetu. Na zebraniu przedstawicieli Kół w dniu 22 września skład Komitetu Założycielskiego zostaje poszerzony o kolejne osoby (Barbara Mąkosa, Marek Niewiadomski, Edward Osada, Jerzy Petryński, Wojciech Rojek, Bolesław Żuk) oraz powołuje się 7 komisji problemowych. Dodatkowo powołuje się Zespół ds. Kontroli, którym kieruje Krzysztof Parylak.

W dniu 6 października powstaje Komisja Porozumiewawcza NSZZ *Solidarność* Pracowników Nauki i Oświaty Dolnego Śląska, w pracach której biorą udział Jerzy Kiersnowski oraz Jerzy Weber.

Na kolejnym zebraniu przedstawicieli kół w dniu 8 października wybrani zostają przedstawiciele Związku do uczelnianych ciał kolegialnych. Do Senatu i Kolegium Rektorskiego delegowany zostaje przewodniczący, a w poszczególnych radach wydziałów Związek jest reprezentowany przez Zbigniewa Janiaka, Bogusława Karonia, Lesława Lewandowskiego,

Agnieszkę Mironowicz i Lewtera Szyszkowskiego. Związkowcy biorą też udział w pracach wszystkich komisji rektorskich.

W październiku dochodzi do pierwszej próby sił. Z niecierpliwością oczekiwane podwyżki przychodzą z Ministerstwa w formie krzywdzącej część pracowników. Komitet Założycielski wysyła protesty do Premiera i Ministra oraz organizuje akcję odmawiania przyjęcia podwyżek w narzuconej formie. *Solidarność* odnosi sukces i pracownicy powszechnie odmawiają przyjęcia przygotowanych w kasie pieniędzy. Wkrótce podwyżki zostają wypłacone w formie zaakceptowanej przez Związek.

Po rejestracji Statutu rozpoczyna się kampania wyborcza. Zgłoszonych jest 15 kandydatów na przewodniczącego Związku oraz 72 kandydatów do Komisji Uczelnianej. W bezpośrednich wyborach w dniu 20 grudnia bierze udział 1 104 członków. Wybrana zostaje Komisja Uczelniana w składzie: Jerzy Weber – przewodniczący, Jerzy Kiersnowski – I wiceprzewodniczący, Jerzy Chołast – II wiceprzewodniczący, Wojciech Weyman – sekretarz, Barbara Mąkosa – skarbnik, Krzysztof Parylak, Adam Jara, Jerzy Drozd, Jan Kucharzyszyn, Bolesław Żuk, Jan Simoni, Bogumiła Załęska-Świątkiewicz, Dionizy Zięba, Wacław Leszczyński, Jerzy Petryński. Do Komisji Rewizyjnej zostają wybrani: Kazimierz Michalak – przewodniczący, Ludwika Petryńska, Jan Anweiler, Zbigniew Wolański i Józef Dejneka. Komisja Uczelniana powołuje Martę Skalską na rzecznika informacji.

W trakcie 1981 r. wciąż rośnie liczba członków *Solidarności*, zrzeszającej wkrótce 84% ogółu zatrudnionych. Ponieważ Uczelnia nie dysponuje salą, która mogłaby pomieścić wszystkich chętnych do uczestniczenia w związkowych zebraniach, w kołach wybierani zostają delegaci (1 delegat na 5 członków „S”), których zgromadzenie stanowi odtąd najwyższą władzę Związku na Uczelni. W maju odbywa się kolejne Walne Zebranie Delegatów (WZD), na którym zostaje wybrane stałe Prezydium WZD w składzie: Jan Zwierzchowski, Jerzy Piotrowski, Elżbieta Czekanowska.

Związek w tym okresie zajmuje się praktycznie wszystkimi sprawami uczelnianymi. Prowadzone są działania zmierzające do ujawnienia nadużyć i niegospodarności na Uczelni. Jej władze stają w trudnej sytuacji – z jednej strony pole manewru jest ograniczone przez organizacje polityczne, z drugiej – istnieje olbrzymia presja środowiska oczekującego wyjaśnienia spraw. Zespół ds. Kontroli nie uzyskuje zgody na wgląd do dokumentów finansowych Uczelni. Rektor uzależnia swoją decyzję od stanowiska Ministerstwa. W odpowiedzi delegacja *Solidarności* oświadcza, że będzie okupować gabinet rektora do czasu uzyskania odmowy na piśmie. Po negocjacjach rektor wydaje zgodę.

Solidarność angażuje się mocno w pierwsze wolne wybory na Uczelni. Do władz dziekańskich zostają wybrani: Jerzy Drozd, Wacław Leszczyński, Dionizy Zięba i Bolesław Żuk.

W międzyczasie powstaje Zarząd NSZZ *Solidarność* Dolnego Śląska. Jego członkiem zostaje Jerzy Weber, wybrany też delegatem na I Krajowy Zjazd *Solidarności*.

W listopadzie narasta konflikt z Ministerstwem, które nie spełnia oczekiwań środowiska akademickiego i opóźnia prace nad nową ustawą o szkolnictwie wyższym. 16 listopada 1981 r. rozpoczynają strajk okupacyjny studenci Akademii Rolniczej we Wrocławiu, protestujący przeciwko postawie Ministerstwa i solidaryzujący się z żądaniami strajkujących studentów WSI w Radomiu. Strajk popierany jest przez *Solidarność* i Senat Uczelni. Strajkują studenci wielu uczelni w kraju. Konferencja Rektorów – najwyższe ciało kolegialne reprezentujące całe środowisko akademickie – oficjalnie popiera żądania strajkujących studentów i zobowiązuje się do zdecydowanej interwencji w sprawie ich realizacji. W zaistniałej sytuacji, w odpowiedzi na apel Senatu, 12 grudnia po południu studenci podejmują decyzję o zakończeniu strajku.

okresach przez Barbarę Mąkosę, Bogusława Karonia i Henryka Jakubickiego, zajmuje się zbieraniem składek. Organizowana jest pomoc finansowa represjonowanym i ich rodzinom (np. pokrywane były wysokie grzywny orzekane przez Kolegia ds. Wykroczeń) oraz innym osobom znajdującym się w potrzebie.

W dniu 4 stycznia 1982 r. przeprowadzono akcję aresztowań pracowników wrocławskich uczelni. Wśród nich znaleźli się nasi pracownicy: Jan Cebrat, Jerzy Drozd, Marek Erlich, Jerzy Kiersnowski, Barbara Mąkosa, Jan Simoni, Dionizy Zięba i Bolesław Żuk. Pozostali na wolności członkowie Komitetu Strajkowego ukrywają się. Nie wszystkim dopisuje szczęście. Wiosną, za drukowanie wrocławskich niezależnych wydawnictw, zostaje aresztowany Jerzy Chołast oraz współpracujący z nim Ryszard Kaczoruk i Witold Czerwiński. Kilka miesięcy później rozpoczyna się ich proces sądowy. W marcu zostaje internowana Marta Skalska, w maju – Adam Jara. W różnych okresach 1982 r. internowani zostają: Ludwika Petryńska, Beata Podolska, Teresa Styczyńska, Janusz Szafranski, Kornel Ratajczak, Jan Zwierzchowski i inni. 29 czerwca 1982 r. – podczas kolokwium habilitacyjnego Jana Hutnego – agenci SB siłą wyprowadzają habilitanta z sali Senatu, a następnie internują go. Wydarzenie to było na tyle bezprecedensowe, że zostało nagłośnione w zachodnich mediach. W przeddzień manifestacji w rocznicę 11 listopada, przed Uczelnią zostaje aresztowany, a następnie internowany Jerzy Weber.

Na początku grudnia 1982 r. zostali zwolnieni ostatni internowani, ale już 12 grudnia – w przeddzień rocznicy wprowadzenia stanu wojennego – na 48 godzin ponownie zatrzymano większość członków Komisji Uczelnianej.

Ważnym orężem w walce o przetrwanie był podziemny biuletyn *Solidarność AR*. W czasie nielegalnej działalności wydano 77 numerów. W sieci kolportażu *Solidarności AR* i innych wydawnictw podziemnych (*Z Dnia na Dzień*, *Solidarność Walcząca*, *Tygodnik Mazowsze, Kos*, *Przegląd Wiadomości Agencyjnych* i inne) zaangażowanych było ponad sześćdziesiąt osób.

W maju 1982 r. weszła w życie nowa ustawa o szkolnictwie wyższym, zawierająca wiele rozwiązań ujętych w projekcie ustawy sprzed stanu wojennego.

Pierwsze wybory pod rządami nowej ustawy wykazały, jakie są poglądy pracowników Uczelni i jak duży autorytet miała działająca nielegalnie *Solidarność*. Członkowie i sympatycy *Solidarności* stanowili większość Uczelnianego Kolegium Elektorów. Wszyscy wybrani w 1982 r. rektorzy mieli akceptację *Solidarności* i tym przede wszystkim należy tłumaczyć, że represje na naszej Uczelni (i ogólnie – na uczelniach) były znacznie mniejsze niż w innych zakładach pracy. Senat i w dużym stopniu rady wydziałów zostały opanowane przez „elementy antysocjalistyczne”. Pierwszym przedstawicielem naszej Uczelni w Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego został Bolesław Żuk, który w wyborach pokonał uczelnianego szefa PRON.

W lutym 1983 r. na Uczelni podjęto próbę utworzenia nowych – akceptowanych przez WRON (Wojskową Radę Ocalenia Narodowego) – związków zawodowych. Na utrzymywanie w tajemnicy zebranie przyszli najbardziej gorliwi. Ktoś jednak wpuścił do sali wielkiego gawrona z czerwonymi kokardami u nóg i zatrzasnął drzwi. Potencjalni związkowcy zostali na kilka godzin zamknięci z ptaszyskiem, którego nie mogli wypuścić, gdyż okna sali były zablokowane opuszczonymi żaluzjami. Zmaterializowany duch zebrania był na tyle czytelny, że nowe związki wówczas na Uczelni nie powstały.

W czerwcu 1983 r. członkowie Związku – z okazji wizyty Jana Pawła II we Wrocławiu – ufundowali srebrny medal. Został on odlany ze srebrnych precjozów, entuzjastycznie przekazanych przez wielu naszych pracowników. Ofiarowano go Ojcu Świętemu podczas niezapomnianej Mszy Świętej na Partynicach, w której uczestniczyło około miliona osób.

W latach osiemdziesiątych wszyscy wybrani do Senatu przedstawiciele adiunktów i asystentów oraz pracowników technicznych byli związani z *Solidarnością*. Redagowali oni

niezależny biuletyn *Informacje*, zawierający – często zaopatrzone komentarzem autorów – relacje z Senatu. Nie cenzurowany biuletyn rozsyłany był drogą oficjalną do wszystkich jednostek organizacyjnych Uczelni. Pracownicy Uczelni działali także w strukturach regionalnych. W okresie stanu wojennego Jerzy Weber wchodził w skład podziemnego Regionalnego Komitetu Strajkowego Dolny Śląsk, gdzie organizował *Radio Solidarność*. W prace te była zaangażowana Komisja Uczelniana AR. W okresie późniejszym za pozauczelnianą działalność konspiracyjną aresztowano i postawiono w stan oskarżenia Barbarę Mąkosę, jeszcze później Julię Lach. Żaden z rozpoczętych procesów sądowych nie został jednak zakończony wyrokiem, gdyż oskarżonych objęła amnestia.

Okres podziemnej działalności zakończony został zwołaniem w dniu 20 grudnia 1988 r. oficjalnego, aczkolwiek jeszcze nielegalnego, zebrania reaktywującego NSZZ *Solidarność* Akademii Rolniczej. Na kolejnym zebraniu 23 lutego 1989 r. wybrano nową Komisję Uczelnianą.

DZIAŁALNOŚĆ W WOLNEJ POLSCE

23 lutego 1989 r. w czasie Walnego Zebrania Delegatów dokonano wyboru nowych władz. W skład Komisji Uczelnianej weszli: Marian Rojek – przewodniczący, Janusz Jakielaszek i Bolesław Żuk – z-cy przewodniczącego, Jan Cebrat, Witold Czerwiński, Krystyna Gawęcka, Henryk Jakubicki, Janusz Jastrzębski, Janusz Kubizna, Julia Lach, Maria Osińska, Alojzy Rojkowski, Teresa Smolińska, Józef Strugała, Roman Sura, Maria Wanke-Jerie. Na zebraniu tym omawiano, oprócz spraw proceduralnych, także strukturę organizacyjną Związku na Uczelni, regulamin wyborczy i regulamin finansowy. Rzecznikiem informacji została Maria Wanke-Jerie. Ponownie zaczęło regularnie ukazywać się pismo *Komunikaty*. Ukazało się 55 numerów.

Związek przedstawił ambitny program działania, który w jednym z pierwszych punktów stawiał zadanie odpolitycznienia systemu funkcjonowania Uczelni, a ponadto:

- obronę praw pracowniczych członków Związku,
- zmianę systemu awansów, ocen i zatrudnienia,
- racjonalizację systemu płac, premiowania i nagród,
- kontrolę jawności zasad i poprawności przyznawania świadczeń socjalnych,
- integrację środowiska akademickiego,
- koordynację pomocy zagranicznej na rzecz polskiego rolnictwa,
- przezwyciężenie dotychczasowej dominacji monopolu informacyjnego

W dniu 7 grudnia 1990 r. zawarte zostało porozumienie między Rektorem a Komisją Uczelnianą NSZZ *Solidarność* i Radą Zakładową ZNP w sprawie zasad współdziałania. Realizacja programu działania zaowocowała opracowaniem nowego Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz nowego Regulaminu Pracy w Akademii Rolniczej, które po nielicznych zmianach i uzupełnieniach obowiązują do dnia dzisiejszego. Oba regulaminy powstały dzięki bardzo dużemu zaangażowaniu Romana Sury.

Na kolejną kadencję 1991–1994 wybrano Komisję Uczelnianą, której przewodniczył Janusz Jakielaszek. Ponadto w jej skład weszli: Bolesław Żuk i Andrzej Dąbrowski jako wiceprzewodniczący oraz Wojciech Jakubowski, Jolanta Borowicz, Tadeusz Sabiniewicz, Mariusz Nejman, Piotr Regiec, Włodzimierz Kita, Roman Sura, Mieczysław Kiwacz, Elżbieta Frużyńska-Janke, Teresa Smolińska, Krzysztof Romański, Paweł Gajewczyk, Andrzej Kocowicz, Maciej Szymański, Jacek Frontczak, Barbara Kutkowska, Alojzy Rojkowski, Eugeniusz Hołyński.

Sytuacja materialna społeczności akademickiej skłoniła Komisję Uczelnianą do utworzenia związkowego Funduszu Pomocy, z którego korzystają najbardziej potrzebujący

członkowie Związku. Osobny fundusz utworzony został dla dzieci pracowników zrzeszonych w Związku. Dla młodych pracowników nauki stworzony został fundusz mający na celu wspomaganie ich rozwoju naukowego.

W kadencji 1994–1998 Komisji Uczelnianej przewodniczył ponownie Janusz Jakielaszek, a w skład Komisji Uczelnianej wchodził: Andrzej Dąbrowski i Roman Sura jako wiceprzewodniczący, Ewa Jodkowska, Eugeniusz Hołyński, Mieczysław Kiwacz, Danuta Banasiak, Jerzy Łukaszewki, Włodzimierz Kita, Maciej Szymański, Tadeusz Sabiniewicz, Maria Antoniszyn, Krystyna Engel-Brzęk, Ewa Koryciarz, Krystyna Holdenmajer.

Kontynuowano rozpoczęte działania, rozwiązywano bieżące problemy, włączano się do akcji organizowanych poza terenem Uczelni. *Solidarność* jest jednym z fundatorów międzyuczelnianej fundacji *Pro Homine* na rzecz emerytów i osób niepełnosprawnych – pracowników wyższych uczelni Wrocławia. 15 listopada 2000 r. nastąpiło uroczyste otwarcie kompleksu mieszkalno-rehabilitacyjnego, który poświęcił JE Henryk kardynał Gulbinowicz.

Od kilku już lat Komisja Uczelniana organizuje na wiosnę *Rajd Solidarności*, opłacając przejazd swoim członkom. Cieszy się on bardzo dużym zainteresowaniem, o czym świadczyć może fakt uczestnictwa w nim nie tylko członków Związku.

W latach 1998–2010, przez kolejne kadencje, przewodniczącym Komisji Uczelnianej jest Włodzimierz Kita, a skład Komisji zmienia się częściowo z kadencji na kadencję. Działalność zakładowej organizacja związkowej NSSZ *Solidarność* Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w ostatnich latach skupia się na problemach pracowniczych, szeroko pojętym bezpieczeństwie i higienie pracy, bezpieczeństwie socjalnym pracowników i innych sprawach wymagających rozwiązania lub wyjaśnienia. NSSZ *Solidarność* na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu swoje bardzo dobre warunki do działania zawdzięcza z jednej strony pełnemu zrozumieniu przez władze Uczelni potrzeby istnienia związków zawodowych i ich roli wynikającej nie tylko z uprawnień ustawowych, a z drugiej – z obustronnego dążenia do osiągnięcia porozumienia w każdej, nawet trudnej sprawie. Dążenie do rozsądnego kom-

promisu szczególnie konfliktowej sytuacji, zarówno ze strony władz Uczelni jak i Związku Nauczycielstwa Polskiego powoduje, że Uczelnia nasza rozwija się dynamicznie i bez poważniejszych konfliktów.

Zgodnie z „Ustawą o związkach zawodowych” zadaniem NSSZ *Solidarność* na Uczelni jest obrona godności pracowników, ich praw oraz interesów materialnych i moralnych, współuczestniczenie w tworzeniu korzystnych warunków pracy, bytu i wypoczynku oraz sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem prawa pracy i przepisów, a także zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Trzydzieści lat obecności NSSZ *Solidarność* na Uczelni pokazuje, że Związek wniósł i wnosi w życie Uczelni określone, wymierne wartości i służy jej oraz pracownikom.

Rajd Solidarności
(Harrachov 2011)

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Halina Wilczyńska

Warunki do rozwijania międzynarodowej współpracy stworzone zostały w 1956 r. W roku następnym po raz pierwszy Uczelnia otrzymała z Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego przydział środków na sfinansowanie 10 wyjazdów do krajów kapitalistycznych i 25 do ówczesnych krajów socjalistycznych. Każdy wyjazd, nawet jednodniowy, wymagał indywidualnego uzgodnienia i akceptacji Ministra. Pod względem organizacyjnym realizacją wyjazdów zajmował się Rektorat, a od 1959 r. wyłoniony z Rektoratu Dział Nauki.

Do końca lat 60. liczba realizowanych wyjazdów nie przekraczała 50 rocznie. Decydowała o tym wysokość limitów dewizowych przydzielanych Uczelni na dany rok budżetowy. Szczupłość limitów dewizowych przyznawanych na wyjazdy zagraniczne z budżetu centralnego stanowiła główne i praktycznie jedyne ograniczenie w podróżowaniu za granicę. Trudności te były w pewnym stopniu pokonywane przez zawieranie międzynarodowych umów umożliwiających bezdewizową wymianę pracowników. Pierwsze umowy o współpracy naukowej zostały podpisane z uczelniami czeskimi w Brnie: z Wyższą Szkołą Rolniczą w 1963 r., a w roku 1968 z Wyższą Szkołą Weterynaryjną.

Pod koniec lat 60. rozszerzone zostały kontakty w ramach umów z uczelniami czeskimi, a w konsekwencji działań funkcjonującego wówczas pełnomocnika rektora ds. współpracy z zagranicą nawiązane zostały kontakty ze szkołami rolniczymi w ZSRR (Charków, Wołgograd), w NRD (Berlin, Lipsk), na Węgrzech, we Francji i Bułgarii. Doprowadziło to do podpisania kolejnych umów o współpracy i wymianie bezdewizowej.

W 1973 r. podpisane zostały umowy z Uniwersytetem w Debreczynie i Uniwersytetem w Nowym Sadzie; rok później z Uniwersytetem w Rostocku, Wyższą Szkołą Rolniczą w Kaposvar; a w 1976 r. z Instytutem Górniczym w Leningradzie w ramach trójporozumienia z AGH w Krakowie. Obsługa administracyjna powierzona została komórce ds. współpracy z zagranicą utworzonej w 1971 r. przy Dziale Nauki.

W latach 70. kontakty naukowe rozwijały się przede wszystkim z krajami socjalistycznymi. Wynikało to zarówno z korzystniejszej sytuacji finansowej w zakresie środków budżetowych przeznaczanych na podróże zagraniczne, zwłaszcza do krajów socjalistycznych, jak i liberalizacji przepisów w 1973 r., które przyznały rektorowi samodzielność w planowaniu i realizacji bezpośrednich kontaktów z uczelniami w krajach demokracji ludowej oraz zezwalały pracownikom na wyjazdy do ośrodków, z którymi kontakty były już nawiązane.

Problematyka współpracy realizowanej w ramach umów dotyczyła ekonomiki rolnictwa, rozrodu zwierząt, melioracji wodnych, metod matematyczno-ekonomicznych w rolnictwie, produkcji roślinnej i zwierzęcej i była zgodna z profilem badań prowadzonych na Uczelni, które coraz ściślej związane były z realizacją zadań planowych resortu określanych w pięcioletnich programach i planach współpracy.

W ramach RWPG miały miejsce liczne wyjazdy na posiedzenia grup roboczych ds. koordynacji badań z zakresu chemii rolniczej, gleboznawstwa, mikrobiologii i ochrony roślin.

Wyjazdy zagraniczne realizowane były na podstawie rocznych planów wyjazdów zatwierdzanych przez Ministerstwo. Na staże naukowe do ośrodków zagranicznych wyjeżdżała przede wszystkim samodzielna kadra naukowa. Pojawiły się także możliwości dokształcania

za granicą młodej kadry (wyjazdy na staże do krajów socjalistycznych, studia aspiranckie w ZSRR i innych krajach demokracji ludowej) i lektorów (kursy językowe).

Nawiązane zostały kontakty naukowe z Instytutem Mechaniki Płynów w Tuluzie, Instytutem Mikrobiologii Stosowanej Akademii Rolniczej w Wiedniu, Instytutem Rolnictwa Alpejskiego w Gumpenstein oraz Królewskim Uniwersytetem Weterynaryjnym i Rolniczym w Kopenhadze.

W pierwszej połowie lat 70. wyjazdy do krajów socjalistycznych stanowiły ok. 70% ogólnej liczby realizowanych wyjazdów, a w roku 1979 przekroczyły 80%.

W 1980 r. podpisana została umowa z WSR w Pradze (oddział w Czeskich Budziejowicach) formalizująca kilkuletnią współpracę w zakresie zagospodarowania gnojowicy, a w 1981 r. umowa z Państwowym Instytutem Politechnicznym w Tuluzie formalizująca wieloletnie kontakty w zakresie transportu hydraulicznego.

Rozpoczęty w 1981 r. proces decentralizacji uprawnień w zakresie współpracy z zagranicą systematycznie zwiększał uprawnienia rektora w zakresie kierowania pracownikami naukowymi za granicę i rozwijania bezpośrednich kontaktów z placówkami naukowymi w innych krajach. Wynikiem tego były podpisane w latach 80. umowy z następującymi uczelniami niemieckimi: Uniwersytetem Humboldta w Berlinie, Wyższą Szkołą dla Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych w Miśni oraz Wydziałem Weterynaryjnym Uniwersytetu w Monachium; na terenie ówczesnej Czechosłowacji umowy z Wyższą Szkołą Rolniczą w Nitrze i Czeską Wyższą Uczelnią Techniczną w Pradze; w krajach byłego ZSRR umowa z Akademią Rolniczą w Jełgawie, Uniwersytetem w Tbilisi, Instytutem Mechanizacji Rolnictwa w Melitopolu, Instytutem Inżynierów Urządzeń Rolnych w Moskwie; oraz umowa z włoskim Instytutem Fizjologii Ogólnej i Chemii Biologicznej Uniwersytetu w Mediolanie i praktycznie nigdy nie realizowana umowa z irackim Uniwersytetem w Mosulu.

Oprócz wymiany pracowników na konsultacje związane z realizowanymi wspólnie badaniami i cykle wykładów zawierane umowy przewidywały także wymianę grup studenckich na praktyki (wakacyjne i zawodowe) oraz współpracę organizacji związkowych i partyjnych.

Ponadto, nawiązane zostały kontakty pozaumowne, m.in. z Wyższą Szkołą Weterynaryjną w Hanowerze, Uniwersytetem Hohenheim w Stuttgarcie, Instytutem Biofizyki Maxa Plancka we Frankfurcie, Uniwersytetami w Kilonii i Berlinie Zachodnim oraz Badawczym Instytutem Żywności w Aas.

Z każdym rokiem jednak coraz mniej pracowników mogło wyjechać za granicę ze środków dewizowych będących w gestii Uczelni. Mimo to liczba realizowanych wyjazdów systematycznie wzrastała. Ze 170 wyjazdów zrealizowanych w 1980 r. wzrosła do 303 wyjazdów w roku 1989. Wpływ na ten wzrost miały wyjazdy realizowane na zasadach wymiany bezdewizowej w ramach zawartych umów, indywidualne zaproszenia na koszt ośrodka zagranicznego, oferty z zagranicznych fundacji stypendialnych takich jak: polsko-amerykańska wymiana rolnicza „Brethren Service Commision”, Fundacja Stefana Batorego, Fundacja im. Humboldta, Fundusz im. Marii Skłodowskiej-Curie, DAAD, Fulbrighta itp., a także wyjazdy typu „post doctoral fellow” i „visiting professors” finansowane z dodatkowego limitu środków na tzw. wyjazdy popierane (realizowane na koszt wyjeżdżającego i w ramach urlopu bezpłatnego); wyjazdy z ramienia PHZ *PolSERVICE* na kontrakty do pracy m.in. do Nigerii, Algierii, Syrii; wyjazdy w charakterze ekspertów FAO i innych organizacji międzynarodowych do takich krajów jak: Syria, Afganistan, Bangladesz, Nepal, Jamajka.

W celu zapewnienia ciągłości kontaktów z czołowymi ośrodkami zagranicznymi Uczelnia przyjmowała każdego roku znaczną liczbę gości zagranicznych oraz była organizatorem wielu imprez naukowych o znaczeniu międzynarodowym. Wymienić tu należy m.in. cyklicznie organizowaną „Szkołę biofizyki”, Międzynarodowy Kongres IHSS” oraz cieszącą się ogromną popularnością kongres PROANIMALI.

Wiele kontaktów nawiązanych przed laty utrzymywanych jest do dzisiaj. Wymienić tu należy takie ośrodki jak Uniwersytet w Rostocku, Uniwersytet i Wyższą Szkołę Weterynaryjną w Hanowerze, Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu L.-M. w Monachium, Uniwersytet Hohenheim w Stuttgarcie, Rolniczy i Leśny Uniwersytet im. Mendla i Uniwersytet Medycyny Weterynaryjnej i Farmacji w Brnie, Południowo-Czeski Uniwersytet w Czeskich Budziejowicach, Uniwersytet Rolniczy w Nitrze i Państwowy Instytut Górniczy w Sankt Petersburgu.

Rozwijająca się na przestrzeni lat współpraca z ośrodkami zagranicznymi była w wielu przypadkach wynikiem szczególnego zaangażowania i troski profesorów będących orędownikami tej współpracy, dlatego też w uznaniu zasług 11 wybitnych przedstawicieli nauki otrzymało uchwałą Senatu AR we Wrocławiu zaszczytne tytuły doktora *honoris causa*, a wielu odznaczono medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

Przełomowy rok 1989 przyniósł zasadnicze zmiany także w organizacji i funkcjonowaniu współpracy z zagranicą, a ustawa z 1990 r. przyznała Uczelni pełną autonomię w tym zakresie. Wprowadzone zmiany strukturalne w organizacji i finansowaniu badań, wymiennalność polskiej złotówki, demokratyczne procesy umożliwiające swobodę podróżowania (likwidacja paszportów służbowych, formalności wizowych na terenie Europy) spowodowały całkowitą swobodę nawiązywania i utrzymywania kontaktów z zagranicą. Reaktywowane zostały umowy, co do których obie strony wyrażały wolę kontynuowania współpracy, a które w międzyczasie z różnych przyczyn nie mogły być realizowane. Zawarte zostały nowe umowy: z Uniwersytetem w Granadzie, Hanowerze, Kairze, El-Arish, Cottbus, Badawczym Instytutem Górnicztwa i Metalurgii w Changsha, Instytutem Łąk, Pastwisk i Gospodarki Górskiej w Bańskiej Bystrzycy, Uniwersytetem Rolniczym w Kownie, Akademią Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, Uniwersytetem Biologii Stosowanej i Instytutem Wodnych Melioracji w Moskwie, Uniwersytetem Agronomicznym w Charkowie, Wydziałem Budownictwa Politechniki w Brnie, Wyższym Instytutem Medycznym w Yorktown i Uniwersytetem Purdue w West Lafayette.

Trudna sytuacja finansowa Uczelni w pierwszych latach 90. wymuszała konieczność poszukiwania pozauczelnianych środków na realizację kontaktów naukowych z zagranicą. Wnikliwie analizowane były wszystkie napływające do Uczelni propozycje z różnych instytucji zagranicznych, organizacji międzynarodowych, środowisk polonijnych oferujących pomoc. Pewne możliwości dofinansowania kontaktów zagranicznych pojawiły się wraz z powstaniem Komitetu Badań Naukowych. Ze środków KBN możliwe stało się dofinansowanie kosztów podróży osobom wyjeżdżającym na staże z puli MEN, wymiany osobowej wynikającej z realizacji badań prowadzonych w ramach umów międzyrządowych, pozyskiwanie grantów na badania prowadzone także przy współudziale partnerów zagranicznych.

Możliwe stało się również korzystanie z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

W 1990 r. Uczelnia przystąpiła do programu edukacyjnego TEMPUS, który stanowił fazę przygotowawczą do podejmowania działań w ramach programów międzynarodowych od lat funkcjonujących w obrębie krajów Unii Europejskiej, a w 1996 r., na zaproszenie Południowo-Czeskiego Uniwersytetu w Czeskich Budziejowicach, partnera wieloletniej współpracy – do sieci Cz-5 tworzonej w ramach Środkowoeuropejskiego programu wymiany uniwersyteckiej CEEPUS. Aby sprostać stawianym wymogom oraz wciąż narastającym obowiązkom w zakresie współpracy z zagranicą, w strukturze organizacyjnej Uczelni dokonano zmian organizacyjnych. W 1996 r. utworzono stanowisko prorektora ds. współpracy z zagranicą i rozwoju uczelni, na które został powołany prof. Tadeusz Trziszka. Wówczas powstał również Dział Współpracy z Zagranicą.

Jesienią 1997 r. w Dziale utworzone zostało stanowisko koordynatora programów międzynarodowych, a w roku 2000 Biuro Programów Międzynarodowych z Lokalnym Punktem

Kontaktowym Programów Ramowych UE. Przeprowadzone zmiany organizacyjno-prawne usprawniły i przyspieszyły proces reagowania, przekazywania informacji i podejmowania decyzji w sprawach dotyczących współpracy z zagranicą, a także umożliwiły zintensyfikowanie działań w zakresie włączania Uczelni w programy międzynarodowe udostępniane krajom kandydującym przez Unię Europejską; prowadzenie szerokiej wymiany osobowej z partnerami zagranicznymi, czynne uczestnictwo w licznych krajowych i zagranicznych szkoleniach, konferencjach, spotkaniach roboczych i informacyjnych dotyczących programów unijnych oraz podejmowanie licznych delegacji zagranicznych zainteresowanych współpracą z Uczelnią. Efektem wprowadzonych zmian było przystąpienie Uczelni do programu Sokrates/Erasmus już w 1998 r., w gronie nielicznych uczelni w kraju, a w 1999 r. – do kolejnego programu edukacyjnego Unii Europejskiej – Leonardo da Vinci.

Od 1998 r. współpraca z zagranicą, zgodnie z proeuropejską polityką Uczelni – koncentrowała się głównie na działaniach zmierzających do włączania Uczelni w system Europejskiej Przestrzeni Badawczej i zgodnie z realizacją Procesu Bolońskiego – do Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Realizowany był program edukacyjny CEEPUS, wspierający wymianę akademicką w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego w obszarze Europy Środkowej i Austrii, który do 2009 r. umożliwił studentom, doktorantom i nauczycielom akademickim odbycie staży szkoleniowych w Austrii, Chorwacji, Czechach, Słowacji, Słowenii i na Węgrzech; program Leonardo da Vinci, dzięki któremu do 2008 r. studenci i doktoranci zrealizowali wyjazdy na praktyki i staże zawodowe do Francji, Hiszpanii, Niemiec, Włoch i na Węgry; oraz program Erasmus, który umożliwił wymianę studentów i doktorantów na studia, a także kadry naukowo-dydaktycznej w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych z uczelniami partnerskimi z krajów Unii Europejskiej i od kilku lat również z Turcji, a od 2007 r., kiedy Erasmus stał się częścią nowego programu Unii Europejskiej „Uczenie się przez całe życie”, możliwe stały się także wyjazdy studentów i doktorantów na praktyki oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi – na staże. Z roku na rok, coraz liczniej były podpisywane umowy bilateralne w ramach Programu Erasmus, które generowały coraz więcej miejsc na wymianę, zwłaszcza studentów. W ciągu dwunastu lat uczestnictwa w programie Erasmus Uczelnia podpisała ponad 70 umów partnerskich w 17 krajach europejskich (Austria, Belgia, Czechy, Dania, Niemcy, Hiszpania, Francja, Grecja, Węgry, Włochy, Litwa, Łotwa, Holandia, Portugalia, Finlandia, Norwegia, Słowacja) i Turcji, a liczba studentów biorących udział w wymianie w ciągu roku akademickiego osiągnęła poziom ponad 80 studentów wyjeżdżających na studia za granicę i ponad 60 studentów zagranicznych przyjeżdżających do naszej Uczelni. Inne działania podejmowane w ramach Erasmus stworzyły studentom i pracownikom naukowo-dydaktycznym dodatkową możliwość wyjazdów na kursy intensywne, organizowane przez uczelnie partnerskie, w różnych dziedzinach nauki, między innymi do Belgii, Francji i Czech. Ponadto, udział w programie Erasmus umożliwił przygotowanie i wdrożenie systemu punktów kredytowych (ECTS), za co w 2004 r. Uczelnia otrzymała od Komisji Europejskiej wyróżnienie – ECTS Label, a także uczestnictwo w sieciach tematycznych AFANet, HERMES, a następnie IROICA, ICA, zrzeszających uczelnie europejskie o profilu rolniczym. W 2007 r. Uczelnia otrzymała od Komisji Europejskiej Rozszerzoną Kartę Uczelni Erasmus, która uprawnia do udziału w programie Erasmus LLP w latach 2007–2013.

Realizowane programy edukacyjne, które przede wszystkim miały znaczący wpływ na wzrost mobilności zarówno studentów oraz doktorantów, jak i pracowników stworzyły także możliwość realizowania z partnerami zagranicznymi projektów wielostronnej współpracy dydaktycznej. W latach 1990–2009 pracownicy Uczelni brali udział w realizacji kilkunastu takich projektów w ramach programu TEMPUS, Leonardo da Vinci, Sokrates/Erasmus i Sokrates/Lingua. Realizowane projekty umożliwiły m.in. : zorganizowanie na Uczelni

studium podyplomowego w zakresie gospodarki wodnej i ochrony środowiska, opracowanie i wdrożenie programów nauczania dla zastosowania systemu studiów dwustopniowych w zakresie inżynierii środowiska oraz nauk o środowisku, przygotowanie programu kształcenia studentów i szkolenia producentów w zakresie przemysłu fermentacyjnego, utworzenie modułów, stanowiących nowatorską metodę szkolenia kierownictwa średniego szczebla sektorów mięsnych w Europie Środkowej i Wschodniej, opracowanie programu studiów magisterskich oraz napisanie podręcznika na temat „Zasobów odnawialnych”, którego współautorami są pracownicy Uczelni, a także opracowanie materiałów dydaktycznych do nauczania języków obcych z wykorzystaniem Internetu, w tym podręcznika dla nauczycieli. Od 2006 r. na Uczelni realizowane są dwa projekty promujące Proces Boloński w Tadżykistanie, Kazachstanie i Rosji, w ramach IV edycji programu TEMPUS, który obecnie wspomaga rozwój szkolnictwa wyższego w krajach Europy Środkowo-Wschodniej i Azji Centralnej.

Do programów badawczych Unii Europejskiej, dostępnych dla Polski w okresie przedakcesyjnym, Uczelnia przystąpiła w roku 2000. W latach 2000–2006 realizowany był projekt badawczy w ramach programu COST – Akcja 625, a w latach 2000–2009, w ramach kolejnych Programów Ramowych Unii Europejskiej realizowane były następujące projekty: PRANET, MASTER w ramach 5.PR UE; METABRE, FLAVO, CHANNEL i FOOT-PRINT w ramach 6.PR UE oraz grant reintegracyjny będący częścią składową 7. PR UE.

Poza działalnością w zakresie programów międzynarodowych, od 1994 r., zespoły naukowe Uczelni we współpracy z partnerami zagranicznymi realizowały kilkanaście projektów badawczych zatwierdzanych w programach wykonawczych do umów międzyrządowych o współpracy naukowej i naukowo-technicznej z następującymi krajami: z Włochami (w latach 1994–1996), Hiszpanią (w latach 1996–1998), Francją (w latach 1995–2001), Flandrią (w latach 1998–2001), ChRL (w latach 2000–2008), Czechami (w latach 2004–2007), a od 2008 uczestniczą w realizacji pięciu projektów zatwierdzonych do współpracy w ramach umów międzyrządowych z Niemcami, Węgrami, Rosją, ChRL i RPA. Wymiana osobowa niezbędna do realizacji tych projektów wspierana jest ze środków budżetu państwa przeznaczonych na naukę, będących w dyspozycji do 2005 roku – KBN, a obecnie – MNiSZW.

W 2001 r., z inicjatywy ówczesnego rektora, Uchwałą Senatu zostało ustanowione stypendium im. Profesora Stanisława Tołpy. Stypendium ma charakter pomocowy i jest przyznawane od roku akademickiego 2002/2003 studentom pochodzenia polskiego, podejmującym studia dzienne i młodym pracownikom naukowym – w wieku do 35 lat – na realizację staży badawczych na Uczelni, pochodzącym z krajów byłego ZSRR. Kandydaci na stypendium naukowe rekrutowani są w pierwszej kolejności z uczelni, z którymi wcześniej podpisane zostały umowy partnerskie o współpracy naukowej. Dotychczas, ze stypendium skorzystało 11 studentów z Białorusi, Ukrainy i Kazachstanu, z czego dwie osoby z Białorusi i jedna z Ukrainy ukończyły już pełne studia i 62 młodych pracowników naukowych będących obywatelami Litwy, Rosji i Ukrainy.

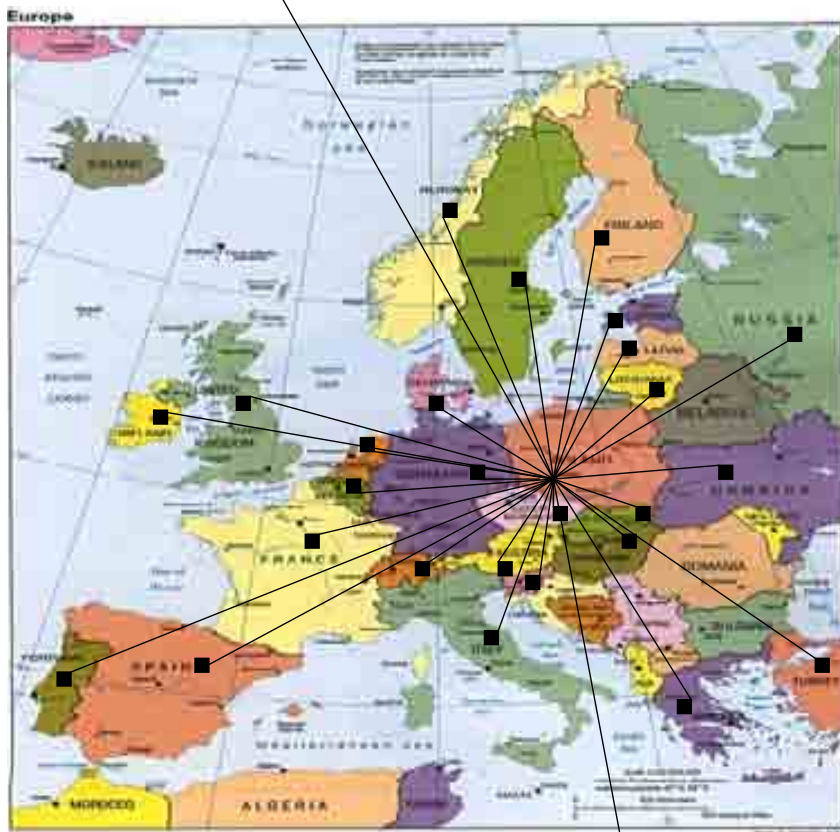
W latach 2001–2002 zawarte zostały umowy z nowymi partnerami na Ukrainie: z Narodowym Uniwersytetem „Politechnika Lwowska” we Lwowie, Instytutem Zarządzania Zasobami Naturalnymi w Kołomyi; w Niemczech: z Uniwersytetem Hohenheim w Stuttgarcie i Kliniką Weterynaryjną dla Koni w Lüsche; w USA: z Uniwersytetem Hawaii w Manoa i Uniwersytetem Floryda w Gainesville oraz w ChRL z Uniwersytetem Rolniczym Hunan w Changsha.

W 2004 r. Uczelnia została członkiem Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (EUA). Obserwowany po 2004 r. wzrost zainteresowania uczelni zagranicznych, zwłaszcza z krajów Europy Wschodniej i Azji, nawiązaniem bliższych kontaktów naukowych z naszą Uczelnią zaowocował w latach 2006–2010 podpisaniem wielu nowych umów partnerskich,

w tym z kilkoma ośrodkami naukowymi na Ukrainie: z Instytutem Zoologii im. I.I. Szmalhausena Ukraińskiej Akademii Nauk i Państwowym Uniwersytetem Rolniczym w Kijowie, Państwową Akademią Zooweterynaryjną w Charkowie i Narodowym Uniwersytetem Przykarpaccim im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku; z Uniwersytetem Minzu w Pekinie, Państwową Akademią Rolniczą w Belgorodzie, Instytutem Struktury i Mechaniki Górotworu Czeskiej Akademii Nauk w Pradze, Zachodniokazachskim Państwowym Uniwersytetem im. Utemisowa w Uralsku, Wyższą Szkołą Nauk Stosowanych w Weihenstephan-Triesdorf, Gruzińskim Instytutem Gospodarki Wodnej w Tbilisi, Uniwersytetem Canakkale Onsekiz Mart w Turcji, Państwowym Instytutem Chorób Zakaźnych w Sandringham, RPA i Uniwersytetem Wake Forest w USA. Ponadto, utrzymywane były kontakty pozaumowne z wieloma ośrodkami naukowymi na całym świecie, m.in. z uniwersytetami w Amsterdamie, Bari, Dublinie, Kilonii, Leuven, Ostrawie, Sienie, Stambule, Uppsali i Vancouver; z Instytutem Żywności w Aas, Instytutem Anestezjologii i Intensywnej Terapii Szpitala Uniwersyteckiego Karolinska w Sztokholmie, Instytutem Archeologii Słowackiej Akademii Nauk w Nitrze, Narodowym Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu, Instytutem Technologicznym Chiba w Japonii oraz Centrum Studiów Entomologicznych w Ankarze.

Kontakty zagraniczne Uniwersytetu
Przyrodniczego we Wrocławiu

USA
KANADA

GRUZJA
CYPR
CHINY
IZRAEL
TAJWAN
AUSTRALIA

O wzroście aktywności pracowników i studentów Uczelni w zakresie współpracy z zagranicą w ostatnim dziesięcioleciu, na co niewątpliwie wpływ miały działania podejmowane przez Biuro Programów Międzynarodowych, świadczy wzrastająca z roku na rok liczba realizowanych wyjazdów zagranicznych, która z 291 wyjazdów realizowanych w roku 1998, 365 wyjazdów zrealizowanych w roku 2000, wzrosła do 579 wyjazdów w roku 2009, oraz liczba umów zawieranych z partnerami zagranicznymi, których do 2000 r. Uczelnia miała 35 (łącznie z zawartymi w ramach Erasmusa) a obecnie ma podpisane 34 umowy międzyuczelniane o współpracy naukowej i 74 umowy w ramach programu Erasmus LLP.

Obecne działania, zgodnie z przyjętą na najbliższe lata strategią, zmierzają w kierunku dalszego umiędzynarodawiania Uczelni poprzez: promowanie mobilności studentów i pracowników oraz zwiększanie możliwości ich wymiany z partnerami zagranicznymi w ramach istniejących programów edukacyjnych i zawartych umów; szersze wykorzystanie możliwości uczestniczenia w projektach międzynarodowych mających na celu utworzenie i rozwój nowych kierunków nauczania w międzynarodowym obszarze edukacyjnym; zintensyfikowanie działań wspomagających zespoły naukowe w aktywnym i skutecznym uczestnictwie w międzynarodowych programach/projektach badawczych; włączanie naukowców zagranicznych i polskich pracujących za granicą do procesu dydaktycznego – zapraszanie w charakterze „visiting professors” na wykłady.

Profesorowie, docenci
i doktorzy habilitowani

**Katarzyna
Adamczewska-Sowińska**

Urodziła się 6 sierpnia 1962 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową ukończyła w 1977 r., a w 1981 r. Liceum Ogólnokształcące w Brzegu Dolnym.

W 1983 r. rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1988 r. podjęła pracę w Katedrze Ogrodnictwa w charakterze stażystki, a następnie na stanowisku inżynierjno-technicznym.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w 1995 r. na podstawie pracy pt. „Badania nad opracowaniem technologii produkcji pora na zbiór wczesny” napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Eugeniusza Kołoty. W 1996 r. została przyjęta na etat nauczyciela akademickiego i mianowana na stanowisko adiunkta.

W latach 1998–2002 przeprowadziła cykl badań na temat: „Zastosowanie żywych ściółek w uprawie pomidora oraz papryki i ich wpływ następczy na plonowanie selera korzeniowego i marchwi jadalnej”. Ich wyniki stanowiły podstawę rozprawy habilitacyjnej. W roku 2005 uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa nadany uchwałą Rady Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej w Lublinie. Od 2008 r. profesor Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Obecnie jest kierownikiem Zakładu Warzywnictwa w Katedrze Ogrodnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Od 1989 r. należy do Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych.

Kierowała 38 pracami magisterskimi, recenzowała pracę habilitacyjną. Jest autorką rozdziałów w 3 podręcznikach akademickich oraz współautorką 1 książki i skryptu. Na całokształt dorobku publikacyjnego składa się 148 prac, w tym 66 oryginalnych prac twórczych.

Śród ważniejszych osiągnięć naukowych należy wymienić: opracowanie i doskonalenie technologii produkcji warzyw uprawianych na zbiór wczesny oraz zimujących w polu, wprowadzanie do uprawy elementów proekologicznych dotyczących nawożenia N, zwalczania chwastów oraz zastosowania ściółek syntetycznych i żywych.

Nagrodzona 9 nagrodami Rektora.

**Eryk
Adamczyk**

Urodził się 9 października 1933 r. w Radlinie. Po otrzymaniu dyplomu lekarza weterynarii w 1958 r. studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie w 1962 r. uzyskał dyplom magistra prawa.

Działalność zawodową rozpoczął w 1958 r. w PZLZ w Oławie, a następnie od 1959 r. pracował jako inspektor Weterynaryjnej Inspekcji Sanitarnej przy Zakładach Mięsnych we Wrocławiu. W 1963 r. rozpoczął pracę w Katedrze Higieny Produktów Zwierzęcych Wydziału Weterynaryjnego we Wrocławiu, gdzie pracuje nadal (po uzyskaniu kolejnych stopni naukowych jako profesor nadzwyczajny, później zwyczajny), pełniąc funkcję kierownika Katedry. Od 1982 r. był przez jedną kadencję prodziekanem ds. studenckich, a w 1987 r. został wybrany dziekanem Wydziału Weterynaryjnego. Z jego inicjatywy Wydział Weterynaryjny AR we Wrocławiu został przemianowany na Wydział Medycyny Weterynaryjnej.

Powołał Społeczną Radę Rozwoju Wydziału oraz Stowarzyszenie Absolwentów Wrocławskiego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Zainicjował uhonorowanie Wydziału tablicą 100-lecia Uczelni Medycyny Weterynaryjnej, tablicą Rektorów Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, tablicą Dziekanów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu, sztandarem Wydziału oraz obeliskiem 25-lecia Wydziału we Wrocławiu.

Jest współautorem ujednoliconych programów dydaktycznych krajowych wydziałów weterynaryjnych. Przyczynił się do wpisania Wydziału Medycyny Weterynaryjnej do Stowarzyszenia Szkół Weterynaryjnych w Europie (E.A.E.V.E.).

W latach 1989–1999 zapraszany był jako „visiting-professor” na Wydziały Medycyny Weterynaryjnej w Berlinie Zachodnim, Giessen, Monachium, Mediolanie i Lizbonie.

Jego dorobek naukowy obejmuje ponad 200 prac, na które składają się artykuły naukowe, monografie, studia i rozprawy, ekspertyzy, skrypt oraz dwie wersje filmu dydaktycznego. Jest promotorem 6 przewodów doktorskich.

Zainteresowania naukowe Profesora skoncentrowały się na skażeniach żywności pochodzenia zwierzęcego polichlorowanymi insektycydami i bifenylami (DDT, PCB), parazytologii oraz ustawodawstwie weterynaryjnym. Jest ekspertem rozstrzygającym zagadnienia prawodawstwa sanitarno-żywnościowego środowiska weterynaryjnego.

Szczególne pasją to historia Europy, ze szczególnym uwzględnieniem roli i miejsca Śląska w dziejach państw ościennych. Poświęcił także wiele uwagi początkom i losom weterynarii w dawnej i współczesnej Europie. Jest aktywnym członkiem Światowego Stowarzyszenia Historyków Weterynarii.

**Jan
Aleksandrowski**

Urodził się 27 stycznia 1927 r. w Suwałkach, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej. Od 1934 r. naukę kontynuował w Grodnie, gdzie w 1939 r. rozpoczął naukę w Gimnazjum im. Adama Mickiewicza. W czasie okupacji sowieckiej uczęszczał do polskiej Szkoły Średniej nr 19, a w czasie okupacji niemieckiej pracował jako wolontariusz w archiwum w Zamku Grodzieńskim, a następnie na wsi Gudziejewice k. Łunny w miejscowym kołchozie Kulowszczyzna. Po powrocie władzy sowieckiej wrócił do Grodna i rozpoczął naukę w Technikum Farmaceutycznym. Po ukończeniu dwóch semestrów, we wrześniu 1945 r., repatriował się do Wrocławia, gdzie podjął naukę w I Liceum Ogólnokształcącym. W czerwcu 1946 r. zdał maturę i rozpoczął studia na Wydziale Elektromechanicznym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. W 1950 r. podjął pracę jako zastępca młodszego asystenta w Katedrze Samochodów i Ciągników Politechniki Wrocławskiej, gdzie pracował kolejno jako asystent (od 1.03.1952 r.) i adiunkt (od 1.07.1955 r.). W październiku 1964 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Mechanizacji Rolnictwa na Wydziale Rolniczym WSR. W roku 1964 na Politechnice Wrocławskiej obronił pracę doktorską pt. „Wpływ kolejności zapłonów na obciążenie

łożysk głównych silnika 6-cylindrowego rzędowego” i uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie mechanizacji rolnictwa uzyskał w 1979 r. na Wydziale Techniki Rolniczej na Akademii Rolniczej Lublinie na podstawie rozprawy pt. „Osiągi silników ciągnikowych w warunkach nieustalonych przy obciążeniu okresowo zmiennym. Metoda analizy”. Od 1973 r. pracował na stanowisku docenta kontraktowego a od roku 1981 – docenta etatowego. Był kierownikiem Zakładu Maszyn i Pojazdów Rolniczych w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa. W latach 1981–1982 oraz 1984–1987 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego.

Był promotorem 3 przewodów doktorskich, recenzował wiele prac magisterskich (był bezpośrednim opiekunem 107 prac) i 10 doktorskich. Był opiekunem Studenckiego Kola Naukowego Mechanizatorów. Odbił zagraniczne staże naukowe (Moskwa, Petersburg, Brno, Belgrad). Był współautorem skryptu pt. „Silniki spalinowe”.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta, medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Za działalność dydaktyczno-wychowawczą został wyróżniony nagrodami Rektora AR we Wrocławiu.

Zmarł 16 października 2004 r. Został pochowany na cmentarzu przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Mirosław
Anioł**

Urodził się 18 kwietnia 1961 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową, a następnie Technikum Chemiczne w Zespole Szkół Chemicznych im. Edwarda Suchary ukończył we Wrocławiu. Następnie rozpoczął studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej, które ukończył w 1987 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera chemika.

W 1996 r. Rada Naukowa Instytutu Chemii Organicznej, Biochemii i Biotechnologii Politechniki Wrocławskiej nadała mu tytuł doktora nauk chemicznych na podstawie rozprawy pt. „Redukcja chromenów

i chromanonów metalami w ciekłym amoniaku”. W latach 1998–1999 odbył długoterminowy staż naukowy w Southwestern University w Georgetown, USA. Stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biotechnologia otrzymał w 2010 r., przekładając pracę pt. „Pozostałość po ekstrakcji chmielu nadkrytycznym dwutlenkiem węgla jako źródło technologicznie użytecznych substancji”.

Jego zainteresowania naukowe dotyczą izolowania, oznaczania i biotransformacji związków naturalnych, w szczególności flawonoidów i terpenów, za pomocą mikroorganizmów i roślin. Duża część jego dorobku naukowego skupia się na opracowaniu metod utylizacji wychmielin, produktu odpadowego, otrzymywanego w wyniku ekstrakcji chmielu nadkrytycznym dwutlenkiem węgla. Prowadzone badania obejmują również szeroko pojętą syntezę organiczną, analizę spektroskopową i ilościową związków organicznych.

Autor 20 prac naukowych, opublikowanych w większości w wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym. Wyniki swoich prac prezentował na 16 konferencjach. Jego działalność badawcza była pięciokrotnie wyróżniona Nagrodą Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Otrzymał drugą nagrodę zespołową za wybitne osiągnięcia naukowo-techniczne w konkursie Wrocławskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w 2007 r. W 2001 r. był członkiem komitetu organizacyjnego międzynarodowej cyklicznej konferencji naukowej pt. „32nd International Symposium on Essentials Oils, Wrocław, 2001”. Jest promotorem 8 prac magisterskich.

Jan
Anweiler

Urodził się 11 stycznia 1926 r. w Magierowie w województwie lwowskim. W okresie okupacji uzyskał tzw. małą maturę na kompletach tajnego nauczania. W latach 1942–1945 był żołnierzem Armii Krajowej. Szkołę średnią ukończył w 1946 r. w Gdańsku.

W latach 1947–1952 r. studiował na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego fizykę teoretyczną. Pracę zawodową rozpoczął w szkolnictwie średnim w Technikum Rachunkowości Rolnej w Namysłowie. W 1952 r. podjął pracę w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Od 1956 r. pracował na stanowisku adiunkta, a od roku 1970 na stanowisku docenta. Tytuł naukowy doktora nauk technicznych uzyskał w roku 1962 na podstawie pracy pt. „Równanie krzywej zwierciadła wody w przedziale przelewu bocznego”; jej promotorem był prof. dr Jan Wierzbicki.

W latach 1973–1979 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Geodezji i Zastosowań Matematyki. W latach 1975–1980 był pełnomocnikiem rektora ds. informatyki. Był wieloletnim Kierownikiem Zakładu Matematyki w Katedrze Matematyki, współorganizatorem i jednym z pierwszych pracowników Katedry Matematyki WSR we Wrocławiu. W latach 60. przewodniczył Radzie oraz Komisji Rewizyjnej ZNP, a także był członkiem Senackiej Komisji Dyscyplinarnej; w latach 1972–1978 był członkiem Komisji ds. Nauczania Matematyki na Studiach Zaocznych przy Ministrze Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. Od 1973 r. był członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego (PTM). W latach 1983–1987 należał do Zarządu i Komisji Rewizyjnej Oddziału Wrocławskiego PTM. Począwszy od 1997 r. był członkiem Prezydium organizacji kombatanckiej Wolność i Niezawisłość.

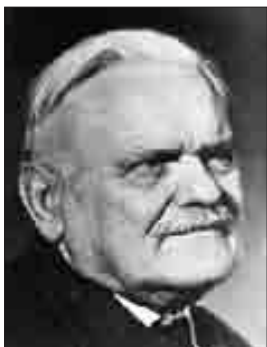
Był promotorem 7 prac doktorskich obronionych na Wydziale Melioracji Wodnych macierzystej Uczelni. Opracował recenzje 10 prac doktorskich i jednej pracy habilitacyjnej. Jest autorem i współautorem skryptów pt. „Mechanika teoretyczna dla Wydziału Melioracyjno-Wodnego” oraz „Mechanika teoretyczna dla meliorantów i geodetów”, a także autorem 8 oryginalnych prac naukowych.

W latach siedemdziesiątych utworzył zespół matematyków zajmujący się zastosowaniem metod matematycznych w gospodarce wodnej. Zespół ten, którym przez wiele lat kierował, zajmuje się m.in. modelowaniem procesów hydrologicznych i hydrogeologicznych oraz budową integralnych modeli zlewni. Był twórcą i wieloletnim organizatorem corocznych, począwszy od 1970 r., Seminariów Zastosowań Matematyki. Jest ono do dzisiaj platformą spotkań hydrologów i matematyków z Niemiec, Czech, Słowacji, Węgier, Gruzji oraz wielu ośrodków krajowych. Przez wiele lat kierował seminarium „Modele matematyczne w gospodarce wodnej”.

W latach 1966 i 1972 otrzymał Nagrodę Ministra za działalność dydaktyczną i wychowawczą. W 1967 r. otrzymał Złotą Odznakę ZNP, w 1971 r. Odznakę Honorową

„Za Zasługi w Rozwoju Województwa Zielonogórskiego”, w 1973 r. Złoty Krzyż Zasługi, a w 1989 r. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Za swoje osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne uzyskał 9 nagród Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł 25 marca 2002 r. w wieku 76 lat. Został pochowany na cmentarzu pw. Św. Rodziny we Wrocławiu przy ul. Smętnej.

**Stanisław
Bac**

Urodził się 30 marca 1887 r. w Kazimierzy Wielkiej w woj. kieleckim. Po ukończeniu gimnazjum w Krakowie wstąpił na Wydział Inżynierii Wodnej Politechniki Lwowskiej. Uzyskując absolutorium, rozpoczął pracę w Katedrze Inżynierii Wiejskiej Akademii Rolniczej w Dublinach, studiując równocześnie rolnictwo. Organizował i dowodził niepodległościowymi organizacjami zbrojnymi „Drużyny Bartoszwowe”. W latach 1918–1920 walczył w szeregach Wojska Polskiego w stopniu kapitana i został odznaczony Krzyżem Walecznych oraz Medalem Niepodległości. W niepodległej Polsce organizował średnie szkolnictwo zawodowe, prowadząc równocześnie pracę dydaktyczną.

W 1926 r. przeniósł się z Dublin na Politechnikę Lwowską, gdzie oprócz zajęć dydaktycznych kierował Działem Hydrotechnicznym Zakładu Doświadczalnego Uprawy Torfowisk pod Sarnami oraz brał udział w pracach Biura Melioracji Polesia. W 1929 r. uzyskał stopień doktora nauk technicznych na Wydziale Inżynierii Wodnej Politechniki Warszawskiej, a w 1933 r. habilitował się na Wydziale Rolniczym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w zakresie melioracji wodnych. Do Państwowego Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach przeniósł się w 1937 r. Zorganizował tam Dział Gospodarki Wodnej, następnie otrzymał nominację na wicedyrektora i na tym stanowisku zastała go wojna. Zagrożony aresztowaniem za współdziałanie z konspiracją wyjechał z Puław na kilka miesięcy. Gdy w lipcu 1944 r. wycofujący się hitlerowcy podpalili gmach Instytutu – dzięki natychmiastowej

akcji Profesora budynek ten ocalał. Od władz PKWN w Lublinie otrzymał nominację na wicedyrektora Instytutu, a od dowództwa I Frontu Ukraińskiego zezwolenie na pobyt w strefie frontowej. W wyludnionych Puławach chronił przez szereg miesięcy bibliotekę i zbiory naukowe Instytutu przed zniszczeniem, a w czasie forsowania Wisły przez I Armię WP brał udział w ratowaniu rannych żołnierzy.

Z chwilą utworzenia Wydziału Rolniczego Uniwersytetu w Lublinie został mianowany profesorem zwyczajnym i kierownikiem Katedry Melioracji i Meteorologii Rolniczej. W 1946 r. przeniósł się do Wrocławia, obejmując Katedrę Melioracji i Inżynierii Rolnej Uniwersytetu i Politechniki. Po wyodrębnieniu Wyższej Szkoły Rolniczej zorganizował Wydział Melioracji Wodnych i został pierwszym dziekanem, zachowując kierownictwo Katedry Melioracji Rolnych i Leśnych.

Prekursorskie badania prowadzone w zakresie melioracji i uprawy torfowisk, drenowania, meteorologii rolniczej, agrohydrologii wyznaczyły nowe kierunki w nauce i praktyce. Wykazał istotne znaczenie technik melioracyjnych w kształtowaniu środowiska i regulowaniu obiegu wody w glebie i w zlewni.

Uznawany jest za ojca polskiej szkoły erozyjnej. Jego obserwacje ruchów gleb wskutek przemarzania doprowadziły do skonstruowania przyrządu pomiarowego, stosowanego później w badaniach polarnych.

W ostatnich latach życia największą jego pasją były zagadnienia dotyczące relacji las–woda. Działalność w tej dziedzinie rozpoczął w połowie lat pięćdziesiątych, wprowadzając wykłady z melioracji leśnych (od 1955 r.) i tworząc w ramach Katedry Zakład Melioracji Leśnych oraz obejmując, w 1957 r., kierownictwo nowo utworzonego Zakładu Gospodarki Wodnej Instytutu Badawczego Leśnictwa. Położył nacisk na podstawowe badania wpływu lasu na poszczególne elementy bilansu wodnego, środowisko geograficzne i gospodarkę rolną. Określał rolę zadrzewień w rolnictwie ograniczających parowanie oraz erozję gleb.

Zasługą jego jest inicjatywa i twórcza inspiracja w zapoczątkowaniu działalności naukowej oraz dydaktycznej z zakresu melioracji leśnych w naszym kraju. Wydał pierwszy polski podręcznik melioracji leśnych.

Profesor był członkiem rzeczywistym PAN oraz m.in. członkiem Komitetu Nauk Leśnych PAN, Rady Naukowej IBL, Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Leśnictwa, Państwowej Rady Ochrony Przyrody i Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody we Wrocławiu, przewodniczącym Rady Naukowej Karkonoskiego Parku Narodowego. Należał do wielu towarzystw naukowych. W 1962 r. Wyższa Szkoła Rolnicza we Wrocławiu

w uznaniu jego wybitnych zasług nadała mu tytuł doktora *honoris causa*.

Był również znakomitym pedagogiem, wykształcił setki inżynierów oraz był promotorem wielu doktoratów. W uznaniu zasług został udekorowany Orderem Sztandaru Pracy I kl., Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i wielu innymi odznaczeniami.

Odnaczał się nieprzeciętną pracowitością. Był bezinteresownym, serdecznym opiekunem i przyjacielem swych uczniów, cieszącym się z ich osiągnięć bardziej niż z własnych. Lubił pogodną i życzliwą atmosferę, stale podkreślał potrzebę harmonijnego współżycia ludzi. Cechy te zjednały mu ogromny autorytet moralny.

Zmarł 30 maja 1970 r.; spoczywa na cmentarzu Św. Rodziny na Sępolnie.

**Stanisław
Bac (jr.)**

Urodził się 9 stycznia 1929 r. we Lwowie. Do szkoły średniej uczęszczał w Puławach, a ukończył ją w II LO we Wrocławiu w roku 1947. Studiował na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu, uzyskując w 1952 r. stopień inżyniera w zakresie ogrodnictwa, a magistra inżyniera rolnictwa w roku 1953. Podczas studiów magisterskich rozpoczął pracę w Katedrze Meteorologii i Klimatologii WSR. Stopień doktora uzyskał na Wydziale Melioracji WSR we Wrocławiu w roku 1958 na podstawie rozprawy pt. „Wpływ mikroklimatu na fenofazy drzew owocowych”. Tam też habilitował się w roku 1968, broniąc pracę pt. „Badania nad współzależnością parowania z wolnej powierzchni wodnej, parowania terenowego i ewapotranspiracji potencjalnej”.

Stanowisko docenta otrzymał w 1969 r., profesora nadzwyczajnego w 1978 r., profesora zwyczajnego w 1990 r. Był kierownikiem Katedry Agro- i Hydrometeorologii wrocławskiej Akademii Rolniczej od 1971 do 1992 r., a w latach 1984–1992 kierownikiem Zakładu Meteorologii i Klimatologii Instytutu Geografii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Odbył krótko- i długoterminowe staże naukowe w b. ZSRR, NRD i NRF, Holandii, Jugosławii i Czechosłowacji.

Jest członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, członkiem Rady Naukowej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (20 lat) oraz komitetów PAN: Meteorologii i Hydrologii, Geofizyki, Gospodarki Wodnej i Melioracji, Zagospodarowania Ziemi Górskich. Jest współautorem podręczników akademickich pt. „Meteorologia i klimatologia” (PWN 1979 i 1981), „Agroklimatyczne podstawy melioracji wodnych w Polsce” (PWRiL, 1982), „Agrometeorologia” (PWN, 1988 i 1993), „Meteorologia i klimatologia w inżynierii środowiska” (Wydawnictwo AR, 1999). Jest współautorem 12 podręczników dla techników rolniczych i ogrodniczych.

Dorobek naukowy Profesora obejmuje 123 prace, w tym 48 w językach obcych. Wyniki tych publikacji były prezentowane na licznych konferencjach krajowych i zagranicznych.

Jego działalność naukowa obejmuje problematykę bilansów wodnych obszarów rolniczych, agrometeorologii, klimatologii oraz doskonalenia aparatury pomiarowej (4 patenty). Większość prac dotyczy wyników badań w obserwatorium agro- i hydrometeorologii, które zorganizował od podstaw w roku 1960. Jest to unikatowy ośrodek w skali europejskiej, stanowiący zaplecze badawcze dla wykonanych licznych prac magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych oraz grantów naukowych.

Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem Rodła, Złotą Odznaką ZNP, Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Geofizycznego oraz wyróżniony 5 nagrodami Ministra i 23 nagrodami Rektora.

**Ryszard
Badura**

Urodził się 3 listopada 1923 r. Studia weterynaryjne ukończył w 1950 r. na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu.

Po przyjeździe do Wrocławia w lipcu 1945 r. był członkiem Straży Akademickiej, której zadaniem było przygotowanie obiektów uniwersyteckich do zajęć i ich ochrona. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął bezpośrednio po studiach w Katedrze i Klinice Chirurgii, kierowanej przez Profesora Kazimierza Szczudłowskiego, wybitnego lwowskiego specjalistę w chirurgii i ortopedii weterynaryjnej. Pod jego kierunkiem uzyskał stopień doktora medycyny weterynaryjnej w 1952 r. i habilitował się w 1960 r. W 1960 r. objął kierownictwo Katedry, pełniąc tę funkcję do roku 1994. Uzyskał dwa tytuły naukowe profesora nadzwyczajnego w 1964 r. i zwyczajnego w 1974 r. Stworzył nowoczesne podstawy do prowadzenia badań naukowych, nauczania studentów i podyplomowego specjalizowania lekarzy weterynaryjnych. W wyniku jego starań powstał nowy obiekt kliniczny wyposażony w niezbędną aparaturę. Zainicjował nowoczesne techniki operacyjne i specjalizacje, porównywalne z postępowaniami w medycynie człowieka. Utworzył anestezjologię, radiologię, okulistykę, a później ultrasonografię, diagnostykę i chirurgię endoskopową. Stworzył unikalne pracownie eksperymentalne badań chirurgicznych wspólnie z katedrami chirurgii ogólnej, ortopedii, traumatologii, torakochirurgii Akademii Medycznej we Wrocławiu. Nawiązał ścisłą współpracę badawczą z medycyną, szczególnie wrocławską i niemiecką.

Wypromował 24 doktorów nauk. Habilitacje z zakresu chirurgii, anestezjologii i radiologii uzyskało 5 osób z jego zespołu. Opracował ponad 60 recenzji prac doktorskich, habilitacyjnych i na tytuł profesora nadzwyczajnego, zwyczajnego i doktora honorowego. Przygotował także ponad 500 opinii dla różnych redakcji czasopism naukowych, podręczników, monografii, KBN. Główne kierunki badawcze dotyczą ważnych zagadnień chirurgii. Wprowadził w polskiej medycynie weterynaryjnej śródszpikowe zespole i unieruchomienie płyta, określane jako zespole polskie „Zespol”. Stworzył podstawy polskiej anestezjologii weterynaryjnej na podstawie opracowanego schematu znieczulenia złożonego.

Prowadził badania nad zastosowaniem bioceramiki w chirurgii. Do szczególnie oryginalnych osiągnięć należy opracowanie wszczepów korundowych, wszczepów do rekonstrukcji stawów i możliwości odtwarzania szklistej chrząstki stawowej, protez korundowych przewodów żółciowych.

Ogłosił ponad 130 prac w czasopismach krajowych i zagranicznych jako autor i współautor. Jest współautorem podręcznika pt. „Choroby przeżuwaczy”. Przedstawiał swoje prace na kongresach Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Chirurgicznego,

Polskiego Towarzystwa Ortopedów i Traumatologów, Polskiego Towarzystwa Enterogastrologów, Zrzeszenia Lekarzy Weterynaryjnych, sympozjach, studiach podyplomowych i specjalizacyjnych oraz za granicą, między innymi w Monachium, Hanowerze, Berlinie, Baden Baden i Brnie. Demonstrował nowe techniki operacyjne w zajęciach praktycznych w dokształcaniu lekarzy weterynaryjnych w wielu województwach Polski. Kierował czterema projektami badawczymi KBN. Prowadził ważną współpracę z wydziałami weterynaryjnymi uniwersytetów w Monachium, Hanowerze, Berlinie, Gissen, Wiedniu, Brnie i Budapeszcie. Zapraszano go na wykłady gościnne. Prowadził je w Monachium, Hanowerze, Berlinie, Brnie, Lipsku, Debreczynie i Lwowie. Kontakty zagraniczne pozwoliły mu wraz z Radą Naukową ukształtować Kongres „Pro Animalis”, organizowany od wielu lat we Wrocławskiej Hali Ludowej. Jest to wielkie wydarzenie naukowo-aplikacyjne, uznawane także za granicą.

Był kolejno prodziekanem, dziekanem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, prorektorem i rektorem Akademii Rolniczej we Wrocławiu (przez 4 kadencje). W środowisku naukowym Wrocławia przewodniczył kolegium prorektorów, a później rektorów szkół wyższych Wrocławia. Był członkiem Rady Głównej Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów, przewodniczącym rady programowej ds. planów i programów studiów przy Ministrze Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Należy do Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, którego jest członkiem honorowym, pełnił w nim przez dwie kadencje funkcje prezesa i wiceprezesa; Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, w którym był zastępcą sekretarza generalnego; Europejskiego Towarzystwa Chirurgów Weterynaryjnych; Światowego Towarzystwa Bujatrycznego. Był członkiem komitetu redakcyjnego i do dnia dzisiejszego wchodzi w skład rady programowej „Medycyny Weterynaryjnej”.

Odnznaczony m.in.: Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej”, Medalem Honorowym Uniwersytetu Ludwiga Maximiliana w Monachium, Medalem PTNW *Pro Scientia Veterinaria Polona*. Za działalność naukową otrzymał 3 nagrody 1 stopnia Ministra Edukacji Narodowej i 5 nagród Rektora Akademii Rolniczej, a także za działalność dydaktyczną szereg nagród Ministra Edukacji Narodowej. Kolegium rektorów wyższych uczelni Wrocławia przyznało mu prestiżową nagrodę Kolegium za integrację

środowiska naukowego Wrocławia. Jest krajowym specjalistą w zakresie chirurgii i aktualnie prowadzi jedyną w Polsce specjalizację w tej dyscyplinie.

Senat Akademii Rolniczej i Senat Akademii Medycznej we Wrocławiu uhonorowały go tytułem doktora *honoris causa*.

W 2010 r. został uhonorowany tytułem doktora *honoris causa* przez Uniwersytet Ludwiga Maximiliana w Monachium.

**Henryk
Balbierz**

Urodził się 6 lutego 1924 r. w Poznaniu. W latach 1946–1951 studiował na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Od 1951 do 1958 r. pracował w Katedrze Patologii i Terapii Szczegółowej Chorób Wewnętrznych, a następnie do 1963 – w Katedrze Fizjopatologii tegoż Wydziału. W roku 1952 uzyskał tytuł doktora medycyny weterynaryjnej (promotor – prof. dr Stanisław Runge), a po przeprowadzonym przewoździe habilitacyjnym tytuł docenta w roku 1963. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nadano mu w roku 1971, a profesora zwyczajnego w roku 1978.

W roku 1962 odbywał czterotygodniowy staż naukowy w Zakładzie Hematologii i Grup Krwi Instytutu Pasteura w Paryżu, a w roku 1963 ośmiomiesięczny staż w Zakładzie Biochemii tegoż Instytutu. Po powrocie do kraju podjął pracę w Katedrze Rozrodu i Klinice Położniczej, gdzie zorganizował Pracownię Immunologii Rozmnażania, przekształconą później w Pracownię Immunologii, Immunogenetyki i Prewencji Neonatalnej, a w roku 1989 – w Zakład Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej. W 1976 r. powrócił do Katedry Fizjopatologii, którą kierował do 1987 r. W roku 1977 zorganizował zespół do realizacji nowo wprowadzonego na studia weterynaryjne przedmiotu higiena i profilaktyka w produkcji zwierzęcej. Jest autorem lub współautorem 125 publikacji naukowych i podręcznika pt. „Patofizjologia zwierząt” (PWRiL, 1991). Był promotorem 10 przewodów doktorskich, opracował wiele wniosków

na tytuł profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego, kilkanaście recenzji prac doktorskich i wiele recenzji redakcyjnych. W latach 1951–1954 był sekretarzem wydziałowej komisji ds. zatrudnienia absolwentów, 1951–1955 – sekretarzem Rady Zakładowej ZNP, 1955–1956 członkiem komisji rewizyjnej ZOZ, 1966–1972 prodziekanem do spraw nauczania Wydziału Weterynaryjnego, 1972–1975 dziekanem tegoż Wydziału, 1975–1980 prorektorem AR ds. nauczania, 1982–1984 rektorem AR, 1978–1982 przewodniczącym kolegium prorektorów uczelni wrocławskich; w latach 1961–1981 był kierownikiem i redaktorem naczelnym Działu Wydawnictw WSR/AR.

W roku 1975 był przewodniczącym Sekcji Chorób Niezakaźnych w Komitecie Weterynaryjnym PAN, od 1978 członek Rady Głównej, przewodniczący Sekcji Nauk Rolniczych (przez dwie kadencje). Należał i pełnił funkcje w towarzystwach naukowych: 1969–1971 członek I Zarządu Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Immunologów, od 1975 członek Międzynarodowego Komitetu Organizacyjnego Immunologii Rozrodu (Warna, Bułgaria), członek PTNW. Inicjator badań nad hemofilozą bydła, które doprowadziły do wykrycia w Polsce drobnoustroju *Haemophilus somnus* oraz do rejestracji surowicy odpornościowej Somnubovin® i szczepionki Somnuvac®, opracowanych przez zespół Katedry Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej.

Wyróżniony licznymi nagrodami Rektora za pracę dydaktyczną, wychowawczą i naukową oraz nagrodami Ministra – w roku 1970 zespołową II stopnia za pracę wychowawczą i dydaktyczną oraz (1973) taką nagrodą za prace naukowe, a w 1975 r. nagrodą zespołową V Wydziału PAN. Wyróżniony odznaczeniami państwowymi i regionalnymi: 1966 r. – Odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego, 1970 r. – Srebrnym Krzyżem Zasługi, 1973 r. – Krzyżem Kawalerskim OOP, 1973 r. brązowym medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, 1974 – Medalem XXX-lecia Polski Ludowej, 1975 r. – medalem „Za Zasługi dla AZS”, 1976 r. – złotą odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, 1975 r. – złotą odznaką „Zasłużony Opolszczyźnie”, 1977 r. – złotą odznaką „Zasłużony dla Ziemi Lubuskiej”, 1976 r. – „Zasłużony Nauczyciel PRL”, 1981 r. – srebrnym medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, 1984 r. – Medalem 40-lecia PRL, 1985 r. – Krzyżem Oficerskim OOP.

Zmarł w listopadzie 1987 r. Jego mogiła znajduje się na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

**Natalia
Balicka**

Urodziła się 10 stycznia 1917 r. w Krzemieńcu. Ukończyła Wydział Rolniczy Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu w 1948 r.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskała w 1950 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ uprawy roli na jej fizyczne i mikrobiologiczne właściwości” na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu (promotor – prof. dr B. Świętochowski). Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1961 r. a profesora zwyczajnego w 1970 r. Odbyła 2 staże, w tym w latach 1957–1958 w Instytucie im. L. Pasteura w Paryżu.

Zorganizowała i była pierwszym Kierownikiem Katedry Mikrobiologii Rolniczej w latach 1952–1987. Pełniła funkcję prodziekana w latach 1954–1956 i 1960–1964 oraz w latach 1964–1970 dziekana Wydziału Rolniczego. W latach 1964–1976 była dyrektorem Międzywydziałowego Instytutu Biologii Stosowanej. Była przewodniczącą Komisji Biologii Gleby Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej V Wydziału PAN, Komisji Mikrobiologii Rolniczej Komitetu Mikrobiologii II Wydziału PAN oraz Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego.

Była opiekunką 30 prac magisterskich, promotorem 11 rozpraw doktorskich, recenzentem 24 rozpraw doktorskich oraz 15 prac habilitacyjnych. Opublikowała 100 prac, w tym 32 w międzynarodowych czasopismach. Brała udział w 24 międzynarodowych konferencjach. Prowadziła wykłady na Uniwersytecie Rolniczym w Lublijanie oraz w Centrum Naukowym Rolnictwa USDA w Maryland.

Do najważniejszych osiągnięć naukowych zaliczyć należy opracowanie metod analizy aktywności biologicznej gleb, określenie roli drobnoustrojów glebowych w procesach transformacji herbicydów oraz metod izolacji drobnoustrojów zdolnych do transformacji pestycydów i metali ciężkich.

Odnaczona Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem X-lecia PRL, medalami „Za Zasługi dla Rozwoju AR”, „Zasłu-

żony Nauczyciel PRL”, Odznaką Budowniczy Wrocławia oraz wyróżniona 5-krotnie nagrodą Ministra i 12-krotnie nagrodą Rektora. Na emeryturę przeszła w 1987 r.

Zmarła 12 marca 2009 r. Pochowana została na Cmentarzu Komunalnym we Wrocławiu przy ul. Osobowickiej.

**Jan
Banasiak**

Urodził się 29 czerwca 1939 r. w Ostrzeszowie. W roku 1964 ukończył studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Stopień doktora nauk rolniczych nadany przez Radę Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej otrzymał w 1974 r. na podstawie rozprawy pt. „Centralizacja usług maszynowych w warunkach Kombinatu PGR Gniechowice”.

Stopień doktora habilitowanego nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w roku 1990 na podstawie rozprawy pt. „Metodyczne aspekty doboru maszyn rolniczych i ich użytkowanie w warunkach regionu sudeckiego”.

Do roku 1974 starszy asystent, potem adiunkt, zaś od roku 2000 profesor nadzwyczajny AR we Wrocławiu. W 2003 r. uzyskał tytuł profesora, a w 2009 r. stanowisko profesora zwyczajnego. W latach 1995–2000 był zastępcą dyrektora Instytutu Inżynierii Rolniczej, a do czasu przejścia na emeryturę, czyli do 2009 r. kierował Zakładem Eksploatacji Maszyn Rolniczych.

Członek Komitetu Techniki Rolniczej PAN, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej, Polskiego Naukowo-Technicznego Towarzystwa Eksploatacyjnego; Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN – Sekcji Sudeckiej, Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego.

Promował 2 doktorów, opiekował się 35 magistrantami, recenzował 1 rozprawę habilitacyjną.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi. Nagrodzony nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki oraz Ministra Edukacji Narodowej. Pięciokrotnie wyróżniony nagrodami Rektora.

Jacek
Bania

Urodził się 6 lutego 1969 r. w Pyskowicach. Studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku biotechnologia odbył w latach 1989–1993. Pracę doktorską wykonał w roku 1997 w Zakładzie Biotechnologii Białek Instytutu Biochemii i Biologii Molekularnej Uniwersytetu Wrocławskiego pod kierunkiem prof. dr. hab. Antoniego Polanowskiego pt. „Inhibitory chymotrypsyny i katepsyny G z hemolimfy *Apis mellifera*. Struktura i funkcja”.

W latach 2000–2003 odbył staż naukowy w Institute d’Immunologie de Marseille Luminy, Marsylia, Francja.

Tytuł doktora habilitowanego uzyskał w roku 2008 na Wydziale Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu po przedłożeniu pracy pt. „Dystrybucja genów enterotoksyn i superantygenów w różnych populacjach *Staphylococcus aureus*”.

W roku 2009 objął stanowisko profesora nadzwyczajnego. Począwszy od grudnia 1998 r. pracuje jako adiunkt w Katedrze Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Konsumenta Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Od roku 2006 pełni funkcję kierownika Zakładu Higieny Produktów Zwierzęcych, a od roku 2009 kierownika Katedry. W latach 2000–2003 odbył staż naukowy we Francji w Institute d’Immunologie de Marseille Luminy.

Główne kierunki prowadzonych przez niego badań to: identyfikacja gatunkowa w produktach pochodzenia zwierzęcego, określanie rozprzestrzenienia genów enterotoksyn gronkowcowych w różnorodnych populacjach *Staphylococcus aureus*, opracowywanie metod typowania molekularnego mikroorganizmów, określanie ekspresji genów enterotoksyn *S. aureus*, badania molekularnych podstaw wirulencji *Listeria monocytogenes*.

Jest autorem 26 prac opublikowanych w czasopiśmie wyróżnionych przez Journal Citation Reports.

Otrzymał 3 nagrody Rektora oraz wyróżnienie Wrocławskiego Oddziału Naczelnej Organizacji Technicznej.

Antoni
Bant

Urodził się 13 maja 1891 r. we Lwowie. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1911 r. po ukończeniu Gimnazjum V we Lwowie. Studia wyższe – z przerwą spowodowaną czynnym udziałem w pierwszej wojnie światowej (1914–1917) – odbył w latach 1911–1918 na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Lwowskiego. Dyplom doktora wszech nauk lekarskich uzyskał tamże w 1920 r. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął w 1913 r. w wydziałowej Katedrze Anatomii Opisowej, kierowanej przez prof. dr. Józefa Markowskiego, początkowo jako demonstrator, a następnie starszy asystent. W 1922 r. pracował przez kilka miesięcy w Katedrze Anatomii Opisowej Uniwersytetu w Poznaniu, a w 1923 r., najpierw jako adiunkt, a potem zastępca profesora podjął zleczone wykłady z anatomii topograficznej zwierząt domowych we Lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, zapoczątkowując w ten sposób trwałą i do końca życia kontynuowaną współpracę i więź z Uczelnią i zawodem lekarsko-weterynaryjnym.

W 1924 r., na podstawie rozprawy pt. „Morfologia mięśni okołoojczykowych u człowieka i zwierząt ssących”, habilitował się w Lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, uzyskując stopień naukowy docenta anatomii porównawczej, a w 1926 r. objął tamże kierownictwo zorganizowanego przez siebie Zakładu Anatomii Topograficznej. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1925 r., a tytuł profesora zwyczajnego – w 1936 r. W latach 1925–1926 przebywał na stażach naukowych w Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii.

W okresie do 1945 r. pracował we Lwowie w tamtejszej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, a od grudnia 1945 do 1961 r. we Wrocławiu jako organizator Zakładu Anatomii Porównawczej Zwierząt Domowych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej (do 1951 r.) Uniwersytetu i Politechniki, następnie Wyższej Szkoły Rolniczej.

Od 1926 do 1939 r. był we Lwowie najpierw kierownikiem utworzonego przez siebie w 1926 r. Zakładu Anatomii Topograficznej, a w latach 1934–1945 kierownikiem Zakładu Anatomii Porównawczej Zwierząt Domowych.

W latach 1948–1950, 1952–1953 i 1956–1958 był we Wrocławiu dziekanem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej oraz seniorem i inicjatorem budowy nowych pomieszczeń dydaktyczno-naukowych dla Wydziału, z których gmach główny Wydziału oddał do użytku w 1951 r. Ponadto do 1961 r. był członkiem Rady Głównej MSzW oraz przewodniczącym Sekcji Nauk Podstawowych w KNW PAN.

Wypromował 13 doktorów medycyny weterynaryjnej, z których 8 – po habilitacji – uzyskało tytuły profesorskie. Był też autorem licznych recenzji rozpraw doktorskich, habilitacyjnych i do tytułu profesora. Opublikował około 40 prac i artykułów naukowych oraz skrypt dla studentów pt. „Anatomia topograficzna zwierząt domowych. Odnóże”.

Za osiągnięcia i zasługi położone na polu naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym był odznaczony Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką Naukową PTNW „Pro Scientia Veterinaria Polona”, Odznaką Honorową Budowniczy Wrocławia, tytułem „Członka Honorowego” Polskiego Towarzystwa Anatomicznego, godnością doktora *honoris causa* Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu i wieloma innymi odznaczeniami i medalami.

Zmarł 12 czerwca 1981 r. Pochowany we Wrocławiu na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida.

**Władysław
Barnecki**

Urodził się 12 października 1915 r. we Lwowie; tam też w roku 1934 złożył egzamin maturalny. Studiował we Lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, gdzie w marcu 1940 r. otrzymał dyplom lekarza weterynarii. Pracę naukową rozpoczął bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu, początkowo jako aspirant w Katedrze Farmakologii Lwowskiego Instytutu Weterynaryjnego. Podobnie jak wielu innym w tym okresie wojna i jemu skomplikowała drogę życiową. Po przerwie spowodowanej okupacją niemiecką pracował od 1942 r. jako asystent w Katedrze Anatomii Opisowej Zwierząt. W 1944 r. rozpoczął pracę

w Katedrze Chorób Wewnętrznych Lwowskiego Instytutu Weterynaryjnego. W 1945 r. jako repatriant zgłosił się do Pełnomocnika Rządu RP ds. Organizacji Uniwersytetu we Wrocławiu i został przyjęty do pracy w grupie weterynaryjnej, gdzie po utworzeniu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej został włączony do zespołu naukowego i pracował jako starszy asystent w Katedrze Chorób Wewnętrznych.

W styczniu 1948 r., na podstawie rozprawy pt. „Moczopędne i toksyczne działanie niektórych substancji purynowych z grupy kofein”, uzyskał stopień doktora medycyny weterynaryjnej. Była to pierwsza praca doktorska na Wydziale Weterynaryjnym wykonana w całości we Wrocławiu. W celu pogłębienia studiów medycznych od roku 1946 studiował na Wydziale Lekarskim i w roku 1952 uzyskał dyplom lekarza medycyny. W tym samym okresie przeszedł do pracy w Katedrze Fizjopatologii, która była organizowana przez prof. dr. Feliksa Stańskiego. Habilitował się w 1961 r. na podstawie rozprawy pt. „Czynność tarczycy u bydła na terenach wolorodnych Dolnego Śląska”. Katedrą Fizjopatologii kierował bez przerwy do roku 1976, kiedy objął stanowisko dyrektora Instytutu Nauk Biologicznych na wrocławskiej Akademii Wychowania Fizycznego.

Kierując przez wiele lat Katedrą Fizjopatologii, przeszedł wszystkie stopnie kariery akademickiej. Zajmował się przede wszystkim patofizjologią układu krwi oraz patofizjologią tarczycy. W dorobku Profesora widoczne jest doświadczenie lekarza medycyny i weterynarii. Przykładem może być praca ukazująca uniwersalność mechanizmów krzepnięcia u kręgowców oraz praca habilitacyjna dotycząca czynności tarczycy na terenach wolorodnych Dolnego Śląska. W latach 1958–1960 pełnił obowiązki prodziekana. Był członkiem PTNW oraz PTF.

Zmarł 31 marca 1983 r. Spoczywa na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

**Stanisław
Bezdek**

Urodził się 30 kwietnia 1900 r. we Lwowie. W latach 1926–1932 studiował geodezję na Politechnice Lwowskiej,

pracując równocześnie jako geodeta u mierniczych przysięgłych w Ojcowie, Kosowie Huculskim, wreszcie – w magistracie m. Lwowa. Jeszcze przed zakończeniem studiów, w roku 1933, został asystentem w II Katedrze Miernictwa Politechniki Lwowskiej u prof. Wojtana. W roku 1934 uzyskał, z wynikiem bardzo dobrym, akademicki stopień inżyniera mierniczego. Na Politechnice pracował do roku 1935. Później rozpoczął samodzielną pracę geodety jako referent techniczny Izby Skarbowej w Krakowie. Wykonywał szereg oryginalnych prac: koncepcje rozwiązań sieci triangulacyjnych i poligonowych od projektu poprzez pomiar i wyrównanie (Grybów, Kosów Huculski, Sanok, Spisz). Od 1938 r. pracował w Izbie Skarbowej Lwowa na stanowisku referenta technicznego, skąd w styczniu 1939 r., wraz z rodziną, przeniósł się do Wilna. Został inspektorem mierniczym w Wojewódzkiej Komisji Klasyfikacyjnej. Prowadził kursy zawodowe, reorganizował szereg prac Wydziału, entuzjastycznie się zastosowaniami fotogrametrii przy pomiarach Polesia. Wojnę spędził we Lwowie.

W latach 1940 i 1941 pracował jako główny geodeta w Uknieftegazstroju, nadzorując trasowanie gazociągu Lwów–Daszawa. W okresie 1942–1944 był geodetą w biurze budowlanym inż. W. Śliwińskiego.

Był aktywnym żołnierzem podziemia, pełniąc odpowiedzialne funkcje w Armii Krajowej pod pseudonimem „Władysław”. W lipcu 1944 r. został starszym asystentem Politechniki Lwowskiej. Dalszych dwanaście lat spędził w Związku Radzieckim, na zesłaniu w Kazachstanie. Po powrocie do Polski w roku 1956 rozpoczął pracę naukowo-dydaktyczną we Wrocławiu w Katedrze Miernictwa WSR. Mimo słabego zdrowia organizował z zapalem komórkę do spraw współpracy z gospodarką narodową. W latach 1959–1960 był zastępcą organizatora Oddziału Geodezji i Urządzeń Rolnych. Prowadził nieprzerwanie, aż do odejścia na emeryturę, wykłady dla studentów kierunku melioracja, podkreślając duże znaczenie geodezji dla właściwego przygotowania zawodowego inżyniera melioracji wodnych. Był doskonałym organizatorem i kierownikiem Pracowni Geodezyjnej, dbającym o ścisłe powiązanie nauki z praktyką.

W roku 1962 uzyskał na podstawie pracy pt. „Mikrotriangulacyjny łańcuch trójkątów jako osnowa geodezyjna przy zdjęciach dolin rzek” stopień doktora nauk technicznych. W roku 1967 został mianowany docentem i przez dwa lata – do roku 1969 – pełnił obowiązki kierownika Katedry Geodezji Wyższej.

Był odznaczony Krzyżem Walecznych (za udział w I wojnie światowej), Medalem Wolności i Zwycięstwa oraz Odznaką Grunwaldzką.

Zmarł we Wrocławiu 28 września 1980 r. i pochowany został w Alei AK na cmentarzu Św. Rodziny.

**Włodzimierz
Białczyk**

Urodził się 3 marca 1949 r. w Świebodzicach. Szkołę podstawową oraz liceum ogólnokształcące ukończył w Sycowie. W 1969 r. rozpoczął studia na Wydziale Mechanizacji Rolnictwa Wyższej Szkoły Rolniczej w Pradze (Czechosłowacja), na której dyplom mgr. inż. mechanizacji rolnictwa uzyskał w 1972 r. Bezpośrednio po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w roku 1978 na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ parametrów konstrukcyjnych i eksploatacyjnych ciągnika klasy 9,0 kN na pracę w warunkach górskich” (promotor – doc. dr hab. Jan Aleksandrowski). Stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie inżynierii rolniczej uzyskał w roku 1990 również na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania przyczepności ciągnika kołowego na zadarnionym podłożu gleby łąkowej górskich użytków zielonych”. Tytuł profesora nauk rolniczych uzyskał w roku 2001.

Zainteresowania naukowe związane są z problematyką eksploatacji sprzętu rolniczego w warunkach terenu górskiego i podgórskiego oraz problematyką generowania sił trakcyjnych w różnych podłożach odkształcalnych. Jest specjalistą z zakresu mechaniki układu „pojazd-podłoże”, a obiektem jego zainteresowań są podłoża wykorzystywane do celów rolniczych oraz gleby leśne. Jego dorobek naukowy obejmuje łącznie 233 pozycje, w tym 77 oryginalnych prac twórczych, 102 inne prace naukowe i popularnonaukowe oraz 27 niepublikowanych opracowań związanych ze współuczestnictwem w badaniach realizowanych na zlecenie jednostek gospodarczych i placówek naukowych. Jest autorem oryginalnego przewodnika multimedialnego do wykładów z przedmiotu pojazdy rolnicze przeznaczo-

nego dla studentów kierunku technika rolnicza i leśna. Był głównym organizatorem czterech konferencji naukowych Maszyna-Gleba-Roślina.

Członek Sekcji Sudeckiej Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej. Był redaktorem merytorycznym Zeszytów Naukowych AR, seria Inżynieria Rolnicza.

Promotor ponad 80 prac magisterskich i pięciu rozpraw doktorskich.

Przez dwie kadencje prodziekan Wydziału Rolniczego ds. kierunku technika rolnicza i leśna oraz ochrona środowiska. Był między innymi przewodniczącym Senackiej Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich oraz wiceprzewodniczącym Senackiej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów. Jest członkiem Rady Programowej na kierunku studiów architektura krajobrazu prowadzonym na Wydziale Inżynierii Środowiska i Geodezji. W latach 1990–2009 kierownik Zakładu Konstrukcji Maszyn i Pojazdów Rolniczych, a 2000–2009 zastępca dyrektora Instytutu Inżynierii Rolniczej. W latach 1999–2002 pełnił obowiązki opiekuna dydaktycznego w zamiejscowym punkcie kształcenia studentów w Zespole Szkół Agrotechnicznych w Bożkowie k. Kłodzka.

Odnznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej, wielokrotnie wyróżniany nagrodami Rektora UP we Wrocławiu. Posiada także odznaczenia władz i stowarzyszeń regionalnych.

**Jerzy
Bieniek**

Urodził się 9 lipca 1953 r. w Rzeszowie. Szkoły podstawową i średnią ukończył w Nowym Sączu. W roku 1973 podjął pracę w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym „Archimedes” we Wrocławiu na stanowisku asystenta Głównego Konstruktor ds. Elektrycznych. W latach 1974–1979 studiował na Oddz. Mechanizacji Rolnictwa Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął bezpośrednio po studiach w Zakładzie Eksploatacji Maszyn Rolniczych, kierowa-

nym przez prof. Jana Bogdanowicza. Pod jego kierunkiem w roku 1988 uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Badania cech fizycznych oraz właściwości omłotowych wybranych mieszańców kukurydzy nasiennej”. Stopień doktora habilitowanego w zakresie inżynierii rolniczej nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w roku 2003 na podstawie dorobku oraz rozprawy pt. „Proces separacji ziarna zbóż na sicie daszkowym w zmiennych warunkach pracy”. W 2005 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W lutym 2011 r. Prezydent RP nadał mu tytuł naukowy profesora nauk rolniczych. Od 2009 r. pełni obowiązki zastępcy dyrektora Instytutu Inżynierii Rolniczej.

Jego dorobek naukowy obejmuje 114 publikacji naukowych, w tym 68 oryginalnych prac twórczych. Jest autorem i współautorem 6 patentów i zgłoszeń patentowych. Wypromował 2 doktorów i 38 magistrów. Recenzował 4 projekty badawcze MNiSW i 3 projekty celowe dla NOT. Na międzynarodowych konferencjach w Polsce, Czechach i Ukrainie przedstawił 54 doniesienia naukowe.

Obszar jego zainteresowań naukowych koncentruje się głównie na zagadnieniach związanych z budową oraz eksploatacją maszyn rolniczych i dotyczy szczególnie agrofizyki, badań maszyn do zbioru i obróbki kukurydzy, oceny maszyn rolniczych przy wykorzystaniu Wskaźnika Wartości Użytkowej oraz badań zespołów czyszczących kombajnów zbożowych pracujących na pochyłościach.

Był kierownikiem dwóch projektów badawczych finansowanych przez MNiSW. W 2006 r. został nagrodzony nagrodą II stopnia Wrocławskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT za „Wybitne osiągnięcia w dziedzinie techniki zrealizowane w 2005 r.”.

Na uwagę zasługuje jego duże zaangażowanie w proces rekrutacji, bowiem od początku pracy w Instytucie brał udział w rekrutacji studentów na I rok studiów – ogółem uczestniczył w Komisji Rekrutacyjnej 24 razy. Obecnie pełni funkcję pełnomocnika dziekana Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego ds. rekrutacji.

Działa w wielu towarzystwach naukowych: od 2004 r. jest przewodniczącym Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego, a w 2008 r. został wybrany na członka Zarządu Głównego PTA, od 1999 r. członek Polskiego Towarzystwa Naukowego Inżynierii Rolniczej, należy do Stowarzyszenia Inżynierów Techników Rolnictwa (SITR), pełni funkcję przewodniczącego sekcji w Instytucie Inżynierii Rolniczej UP we Wrocławiu Polskiego Naukowo-Technicznego Towarzystwa Eksploatacyjnego.

Jest współzałożycielem Stowarzyszenia Absolwentów Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które powstało w 2000 r.; od momentu jego założenia jest jego prezesem. Od 2004 r. pełnił funkcję prezesa, a od 2008 r. wiceprezesa Fundacji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu „FUNDAR”.

Odznaczony Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę oraz 9 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego za działalność naukową i 5 za działalność organizacyjną.

**Jadwiga
Biernat**

Urodziła się 24 października 1944 r. w Świątkowicach w województwie łódzkim. Liceum Ogólnokształcące ukończyła we Wrocławiu w roku 1962. W latach 1962–1967 studiowała na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej we Wrocławiu, uzyskując tytuł magistra farmacji, specjalizacja: analiza farmaceutyczna. Od roku 1967 do chwili obecnej jest zatrudniona jako nauczyciel akademicki w Katedrze i Zakładzie Bromatologii i Dietetyki Akademii Medycznej we Wrocławiu, a od 2005 r. pracuje także w Zakładzie Żywienia Człowieka Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk farmaceutycznych uzyskała na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ wybranych herbicydów na podstawowe składniki chemiczne ziarna pszenicy”. Stopień doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych w dziedzinie bromatologii otrzymała na tej samej Uczelni w 1991 r. po przedłożeniu dysertacji habilitacyjnej pt. „Wpływ wybranych składników pokarmowych na hipolipemiczne działanie fenofibratu”. Tytuł naukowy profesora w dziedzinie nauk farmaceutycznych uzyskała w 2004 r. Stanowisko profesora zwyczajnego Akademii Medycznej we Wrocławiu otrzymała w 2007 r., a profesora zwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w roku 2008. W latach 1998–2009 pełniła funkcję kierownika Katedry i Zakładu Bromatologii

i Dietetyki Akademii Medycznej we Wrocławiu, a od roku 2006 do chwili obecnej pełni funkcję kierownika Zakładu Żywienia Człowieka Katedry Technologii Rolnej i Przechowalnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Odbyła kilkutygodniowe staże naukowe w Instytucie Żywności i Żywienia w Warszawie, na Akademii Rolniczej w Poznaniu oraz Politechnice Gdańskiej.

Jest członkiem Komitetu Żywienia Człowieka PAN oraz Komisji Higieny Żywności i Żywienia, również Komisji Dietetyki Komitetu Żywienia Człowieka PAN, Komisji Bromatologicznej Komitetu Chemii Analitycznej PAN oraz Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Gazeta Farmaceutyczna”.

Promotor 5 doktorantów, w tym 3 na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Wykonała 11 recenzji w przewodach doktorskich oraz 4 recenzje w przewodach habilitacyjnych i w ocenie dorobku naukowego na tytuł profesora nadzwyczajnego. Recenzentka ponad 30 publikacji naukowych oraz ponad 90 projektów badawczych (grantów) MNiSzW. Kierowała lub była współwykonawcą 6 grantów MNiSzW.

Jest autorką bądź współautorką ponad 300 publikacji naukowych, w tym 3 skryptów i 13 książek z dziedziny nauki o żywności i człowieka. Prace ukazywały się w recenzowanych czasopismach krajowych i zagranicznych, a także były prezentowane na około 50 konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych.

Jest specjalistką w zakresie badań jakości odżywczej i zdrowotnej żywności (wykrywanie zanieczyszczeń toksycznych w żywności) oraz oceny sposobu żywienia i stanu odżywienia w populacjach ludzi zdrowych i chorych w aspekcie występowania u nich żywieniowych czynników ryzyka chorób cywilizacyjnych lub możliwości zastosowania skutecznej terapii dietetycznej. Zajmuje się także badaniem skutków interakcji pomiędzy lekami a składnikami odżywczymi i nieodżywczymi pokarmów oraz oceną współdziałania składników aktywnych suplementów diety i składników pokarmowych.

Została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem im. Ignacego Łukasiewicza oraz Medalem „*Academia Medica Vratislavenensis*”. Wyróżniono ją 27 nagrodami Rektora Akademii Medycznej we Wrocławiu oraz 2 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Anita
Biesiada**

Urodziła się 5 marca 1956 r. we Wrocławiu, gdzie w 1971 r. ukończyła szkołę podstawową, zaś w 1975 r. uzyskała świadectwo maturalne w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Juliusza Słowackiego.

Od 1975 do 1980 studiowała na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1980 r. podjęła pracę w Państwowym Gospodarstwie Ogrodniczym Muchobór Wielki w charakterze stażystki, następnie kierownika działu produkcyjnego. Od 1982 r. pracuje w Katedrze Ogrodnictwa, obecnie jako kierownik Zakładu Nawożenia Roślin Ogrodniczych i Uprawy Roślin Zielarskich.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w 1990 r. za pracę doktorską pt. „Wpływ metody uprawy na skład chemiczny owoców, przebieg stanu odżywienia roślin i opłacalność ekonomiczną produkcji pomidora szklarniowego”. W 2004 r. na Wydziale Ogrodniczym Akademii Rolniczej w Poznaniu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ dokarmiania dolistnego na plonowanie, zimotrwałość i skład chemiczny wybranych gatunków warzyw” otrzymała stopień doktora habilitowanego w zakresie ogrodnictwa.

Odbyła staże naukowe w Japonii (Hiroshima University, Okayama University), Czechach i na Węgrzech.

Badania naukowe koncentrują się wokół optymalizacji technologii produkcji, w tym wpływu metody uprawy i nawożenia na zawartość substancji biologicznie czynnych oraz aktywność antyoksydacyjną roślin zielarskich i warzyw.

Spośród ważniejszych osiągnięć należy wymienić optymalizację nawożenia w uprawie polowej ze szczególnym uwzględnieniem formy azotu, dokarmiania dolistnego i ich wpływu na zawartość substancji wtórnych oraz aktywność antyoksydacyjną w roślinach zielarskich i warzywach.

Kierowała 2 grantami KBN i była wykonawcą 1 grantu międzynarodowego.

Jest autorką i współautorką 196 opublikowanych prac, w tym 73 oryginalnych prac twórczych. Wyniki badań prezentowała na 43 konferencjach i kongresach naukowych, w tym 16 międzynarodowych. Jest współautorką

6 podręczników akademickich – m.in. „Warzywnictwo i ogólna uprawa warzyw” oraz 2 skryptów i podręcznika dla techników rolniczych.

W latach 1996–2002 pełniła obowiązki pełnomocnika dziekana ds. specjalności ogrodnictwo. Pod jej opieką opracowano 65 prac magisterskich, jest promotorem 1 zakończonego i 2 otwartych przewodów doktorskich, recenzentem grantów MNiSW i licznych prac dla wydawnictw naukowych. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, gdzie pełni funkcję wiceprzewodniczącej sekcji wrocławskiej PTNO.

Za osiągnięcia została wyróżniona 11 nagrodami Rektora.

**Stanisław
Bieszczad**

Urodził się 23 października 1926 r. w Brzezinach koło Ropczyc (woj. podkarpackie). W 1941 r. ukończył szkołę powszechną w rodzinnej wsi. W czasie okupacji niemieckiej był uczniem tajnych kompletów i w kwietniu 1944 r. uzyskał małą maturę. W latach 1943–1944 walczył w szeregach Armii Krajowej. W 1946 r. otrzymał świadectwo dojrzałości w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Ropczycach. Studia wyższe odbył na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu, uzyskując w 1953 r. dyplom magistra inżyniera rolnictwa. Stopień doktora nauk rolno-leśnych nadano mu w 1960 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Zwalczanie sitów kępiastych przy pomocy herbicydów na trwałych użytkach zielonych” oraz stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w 1968 r. na tym samym Wydziale na podstawie rozprawy pt. „Nawozy i herbicydy jako czynniki ekologiczne wpływające na zmiany ilościowe i jakościowe runi łąkowej i siana”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych otrzymał w 1979 r. Odbył krótkoterminowe staże naukowe w NRD, Czechosłowacji i Bułgarii.

Promotor 2 doktoratów, 9 prac magisterskich, 5 prac inżynierskich. Opracował recenzje 4 prac habilitacyjnych i 4 prac doktorskich, a także 2 wnioski dla kandydatów do

stopnia naukowego profesora oraz 33 recenzje publikacji naukowych. Autor skryptów pt. „Ćwiczenia z ekologii roślin” (1972), „Ochrona środowiska przyrodniczo-rolniczego” (1978), współautor „Bibliografii polskiego piśmiennictwa z zakresu ochrony środowiska przyrodniczo-rolniczego za lata 1945–1974” (1978) i za lata 1975–1978 (1995), współautor i współredaktor 3 wydań podręcznika akademickiego pt. „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego” (1993, 1998, 1999), autor 73 publikacji naukowych i 46 prac nieopublikowanych.

Jego prace naukowo-badawcze dotyczą rolniczej ekologii roślin i ochrony środowiska przyrodniczo-rolniczego, wpływu emisji przemysłowych na jakość surowców pochodzenia roślinnego i możliwości rekultywacji nieużytków poprzemysłowych. Jest specjalistą w dziedzinie zanieczyszczenia roślin uprawnych odpadami przemysłowymi.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Wyróżniony 13 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu i 2 nagrodami Ministra Edukacji Narodowej.

**Antoni
Biskupski**

Urodził się 15 czerwca 1923 r. w Lesiechnikach. W roku 1951 ukończył studia na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Doktoryzował się w 1960 r. na podstawie pracy pt. „Wartość wypiekowa żyta na tle doświadczeń odmianowych przeprowadzonych w Polsce w latach 1955–1957” (promotor – prof. Tadeusz Ruebenbauer). W roku 1965 obronił pracę habilitacyjną pt. „Zmienność cech jakościowych ziarna odmian żyta”. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w roku 1977, a w 1986 profesora zwyczajnego.

Był specjalistą w dziedzinie technologii zbóż i hodowli roślin. Odbył staże naukowe w Niemczech i ZSRR.

Pełnił funkcje prodziekana Wydziału Rolniczego w latach od 1968 do 1970 oraz dziekana tego Wydziału od 1970 do 1975).

Poza pracą na Uczelni z ramienia Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin kierował Ogólnopolskim Podzespołem Technologicznym Pszenicy. Ponadto w ramach RWPG koordynował badania dotyczące wartości technologicznej pszenicy. Przewodniczył również Radzie Nadzorczej Oddziału Produkcji Piekarskiej Warszawskiej Spółdzielni Spożywców Społem we Wrocławiu.

Pod jego kierunkiem powstało 6 prac doktorskich i ponad 50 prac magisterskich. Był recenzentem 22 prac doktorskich i 3 habilitacyjnych.

Jest autorem rozdziału książki pt. „Biologia pszenżyta” pod redakcją prof. Czesława Tarkowskiego. Jego dorobek naukowy składa się ze 193 pozycji, w tym 95 to oryginalne prace twórcze.

Swoimi badaniami przyczynił się do rozwoju chemii i technologii zbóż w Polsce. Wyróżnił się w tych badaniach uwzględnieniem potrzeb hodowli zbóż oraz doświadczalnictwa technologicznego.

Był bardzo dobrym pedagogiem i wychowawcą. Przewadzone przez niego wykłady z zakresu technologii przemiału ziarna, piekarstwa, ciastkarstwa i cukiernictwa oraz produkcji pasz, a także doświadczalnictwa technologicznego cieszyły się zawsze dużym uznaniem wśród studentów.

Był odznaczony Odznaką Budowniczy Wrocławia oraz odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i tytułem „Zasłużony Nauczyciel PRL”, kilkakrotnie był nagradzany Nagrodą Rektora.

Zmarł 12 czerwca 1988 r. Spoczywa na cmentarzu Osobowickim.

**Piotr
Błażejewski**

Urodził się 4 lutego 1950 r. w Kluczborku, województwo opolskie, gdzie ukończył szkołę podstawową. Następnie rozpoczął naukę w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych we Wrocławiu, które ukończył w 1969 r. i dostał się do Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycz-

nych we Wrocławiu. W 1975 r. obronił dyplom z malarstwa w pracowni prof. Alfonsa Mazurkiewicza oraz z malarstwa w architekturze i urbanistyce w pracowni prof. Mieczysława Zdanowicza, uzyskując tytuł magistra sztuki.

W 1977 r. został zatrudniony w PWSSP we Wrocławiu na stanowisku młodszego asystenta. W 1981 r. został starszym asystentem na Wydziale Malarstwa, Rzeźby i Grafiki. W 1989 r. uzyskał doktorat i otrzymał stanowisko adiunkta. W 1998 r. uzyskał habilitację na podstawie pracy pt. „Obecność geometrii w malarstwie – Nieeuklidesowa Czerowymiarowa Koncepcja Przestrzeni Obrazowej”. W 1999 r. otrzymał stanowisko profesora nadzwyczajnego; natomiast w 2002 r. został mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej profesorem. W 2004 r. otrzymał stanowisko profesora zwyczajnego – ASP we Wrocławiu.

W roku 2000 został zatrudniony w Akademii Rolniczej we Wrocławiu na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji, gdzie prowadzi zajęcia z rysunku i malarstwa. Od 2009 r. prowadzi na terenie Uniwersytetu Przyrodniczego Galerię sztuki LINIA, prezentując w niej sztukę plastyczną wybitnych profesjonalistów polskich.

Jest promotorem 41 dyplomów magisterskich na obu uczelniach. W swoim dorobku ma 22 recenzje i publikacje. We własnej twórczości zajmuje się malarstwem i rysunkiem. Do tej pory odbyły się 42 wystawy indywidualne oraz Profesor brał udział w 165 wystawach zbiorowych w kraju i na świecie, m.in. w Argentynie, Belgii, Holandii, Francji, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Norwegii, Czechach, Jugosławii, Włoszech, Szwecji, NRD, Chorwacji. Był również uczestnikiem 18 plenerów i sympozjów artystycznych. Odbył wiele podróży krajozobowo-plenerowych w USA, Kanadzie, Meksyku, Anglii, Francji, Włoszech, Grecji, Czechach, Indii, Nepalu, Malezji, Tajlandii, Singapurze.

Od 1977 r. jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków.

Jest laureatem 2 nagród rektorskich oraz nagrody i srebrnego medalu na 10 festiwalu Malarstwa Polskiego w Szczecinie w 1980 r. W 1980 r. otrzymał trzecią nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie Malarstwa w Poznaniu. W 1989 r. zdobył GRAND PRIX na Ogólnopolskim Konkursie Malarstwa pt. Barwy Dźwięku.

Był kilkakrotnie kuratorem wystaw malarstwa, m.in. w 2001 r. w Ogólnopolskim Konkursie Malarstwa Młodych im. Eugeniusza Gepperta organizowanym przez ASP i BWA we Wrocławiu.

Jego prace znajdują się w muzeach, galeriach, bankach i kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

**Józef
Błażewicz**

Urodził się 16 sierpnia 1956 r. w miejscowości Koziero koło Tomska. Po ukończeniu w 1975 r. Liceum Ogólnokształcącego w Jaworze studiował na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1981 r., po odbyciu rocznej służby wojskowej, podjął pracę jako asystent w Katedrze Technologii Rolnej i Przechowalnictwa.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności otrzymał w 1990 r. na Wydziale Technologii Żywności na podstawie dysertacji pt. „Przydatność ziarna pszenżyta (Triticale) do otrzymywania sódów piwowarskich” (promotor – doc. dr inż. Jerzy Kiersnowski). W 2004 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia nadany Uchwałą Rady Wydziału Nauk o Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Właściwości brzeczki i koncentratów sódowych otrzymanych z użyciem skrobi ziemniaczanej, ziarna pszenżyta i jęczmienia jako zamienników sόδu”. Od 2008 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jego zainteresowania naukowe koncentrują się na zagadnieniach dotyczących wpływu cech odmianowych i warunków agrotechnicznych (głównie nawożenia, ochrony herbicydowej i fungicydowej roślin zbożowych) na przydatność sódowniczą ziarna jęczmienia i innych zbóż, a także warunków kiełkowania ziarna na właściwości sódów i brzeczki wykorzystywanych w piwowarstwie i przemyśle spożywczym. Jednym z ważniejszych kierunków jego zainteresowań jest określenie możliwości wykorzystania surowców niesódowanych w technologii piwowarskiej oraz do produkcji koncentratów sódowych typu spożywczego.

Kwalifikacje zawodowe podwyższał jako koordynator lokalny z ramienia Akademii Rolniczej we Wrocławiu w trakcie realizacji programu edukacyjnego TEMPUS JEP – 09770-95 „University – Industry Cooperation in Fermentation Technologies in Poland (UNICOF –PL)”.

W 1997 r. wizytował ośrodki uniwersyteckie współpracujące z polskimi uczelniami w ramach projektu TEMPUS JEP -09770 – 95: Technische Universität München w Freising, Ecole Nationale Supérieure d'Agronomie et des Industries Alimentaires w Nancy oraz Universidade Católica Portuguesa w Porto. Od 1996 r. do chwili obecnej aktywnie uczestniczy wraz z innymi pracownikami Zakładu Technologii Fermentacji jako współorganizator lub wykładowca w międzynarodowych Szkołach Technologii Fermentacji. Był przewodniczącym I i XII oraz brał udział w organizacji IV, V, VIII i XV Szkół Technologii Fermentacji.

Od 2004 r. przewodniczy Komisji Wyborczej Wydziału Nauk o Żywności oraz jest przedstawicielem Wydziału Nauk o Żywności w Uczelnianej Komisji Wyborczej. Od 2005 r. jest członkiem rektorskiej Komisji ds. Rolniczych Zakładów Doświadczalnych. Od 2009 r. jest seniorem Budowy „Centrum Nauk o Żywności i Żywieniu”. W latach 2006–2009 był kierownikiem Zakładu Technologii Fermentacji w Katedrze Technologii Rolnej i Przechowywania Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Od 2009 r. kieruje Katedrą Technologii Rolnej i Przechowywania.

Pod jego kierunkiem wykonane zostały 64 prace magisterskie. Wykonał 1 recenzję na tytuł doktora habilitowanego oraz 1 recenzję pracy doktorskiej. Dorobek naukowy obejmuje 123 pozycje, w tym 40 stanowią oryginalne prace twórcze.

Został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Zesłańców Sybiru. Został także wyróżniony 7 nagrodami Rektora.

**Józef
Boćko**

Urodził się 18 marca 1919 r. we wsi Budzyń, woj. łwowskie. Po ukończeniu średniej Szkoły Rolniczej w Białokrynicy brał udział w 1939 r. w kampanii wrześniowej w szeregach Obrony Narodowej zorganizowanej w Lubaczowie. W roku 1943 wstąpił w szeregi Wojska Polskiego organizowanego w Siedlcach nad Oką. W roku

1944 ukończył Oficerską Szkołę Artylerii w Kostromie, uzyskując stopień porucznika artylerii. W szeregach Pierwszej Brygady Artylerii im. J. Bema przebył szlak bojowy z okolic Smoleńska do Puław. Po nieudanym forsowaniu Wisły pod Puławami brał udział w walkach o utrzymanie przyczółka Warecko-Magnuszewskiego, gdzie 8 sierpnia 1944 r. został ciężko ranny. W listopadzie 1945 r. jako inwalida wojenny, zwolniony z wojska, przybył do powstającego z gruzów Wrocławia. W roku 1949 ukończył studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki. W latach 1949–1951 zorganizował Laboratorium Melioracyjne, którym kierował, stale doskonaląc jego profil. W roku 1955 na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ nawodnienia ściekami na plonowanie łąki i niektóre zjawiska biochemiczne gleby” uzyskał stopień kandydata nauk rolniczych i stanowisko adiunkta w Katedrze Melioracji Rolnych i Leśnych. Habilitował się w roku 1964, przedkładając rozprawę pt. „Gleba jako środowisko oczyszczania ścieków”, po czym objął stanowisko docenta oraz kierownika Zakładu Rolniczego Wykorzystania Ścieków w Katedrze Melioracji Rolnych i Leśnych. W roku 1974 Rada Państwa PRL nadała mu tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk technicznych. W latach 1955–1980 pełnił obowiązki redaktora serii „Melioracja” Zeszytów Naukowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Działalność naukowo-badawcza obejmowała całokształt problemów związanych z odprowadzaniem ścieków i gnojowicy, oceną ich jakości wraz określeniem możliwości utylizacji i/lub oczyszczania tych odpadów płynnych w środowisku glebowym z korzyścią dla rolnictwa i środowiska. Uzyskane wyniki badań umożliwiły wyjaśnienie wielu złożonych procesów biologicznych i fizyczno-chemicznych zachodzących w profilu glebowym podczas zamykania obiegu materii zawartej w wodach zużytych przez środowisko glebowe. Rozwiązania te przyczyniają się do poprawy stanu sanitarnego środowiska, a w szczególności czystości wód powierzchniowych i podziemnych.

Dorobek twórczy Profesora obejmuje ponad 100 oryginalnych prac naukowo-badawczych, popularnonaukowych, opracowań studialnych i projektowych. Jest autorem koncepcji radykalnej ochrony wód w rzekach sudeckich przed zanieczyszczeniem na drodze przerzutu ścieków z gór do nawodnienia lekkich gleb na terenach nizinnych Dolnego Śląska. Jego gruntowna i wszechstronna wiedza oraz bogate doświadczenie w zakresie unieszkodliwiania ścieków i gnojowicy były bardzo często wykorzystywane do rozwiązywania trudnych problemów gospodarki wodno-ściekowej na terenie całego kraju.

Czynnie uczestniczył w pracach różnych organizacji naukowych, naukowo-technicznych i społecznych (Związku Inwalidów Wojennych oraz ZBoWiD).

W uznaniu wybitnych zasług dla obronności kraju, nauki, działalności dydaktyczno-wychowawczej i społecznej otrzymał liczne odznaczenia wojskowe i cywilne: Krzyż Walecznych, Medal za Odrę, Nysę i Bałtyk, Medal za Udział w Walkach o Berlin, Medal Zwycięstwa i Wolności, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Złotą Odznakę ZNP, Medal Budowniczego Wrocławia.

Zmarł 12 grudnia 1980 r. i spoczywa na cmentarzu przy ul. Buforowej we Wrocławiu.

**Adam
Bogda**

Urodził się 3 listopada 1932 r. w Lwowie. Od roku 1945 uczęszczał do liceum ogólnokształcącego – początkowo w Krakowie, a od 1947 r. we Wrocławiu, gdzie w roku 1951 otrzymał świadectwo dojrzałości.

Studia wyższe na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego ukończył w 1959 r., uzyskując stopień magistra geologii.

Stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych nadała mu w roku 1970 Rada Naukowa Instytutu Biologii Stosowanej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie pracy doktorskiej pt. „Mineralogiczne i mikromorfologiczne badania produktów wietrzenia skał macierzystych gleb występujących w Sudetach”, natomiast stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w roku 1981 nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Skład mineralny i niektóre właściwości gleb brunatnych wytworzonych z granitoidów sudeckich”. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1992.

Odbył zagraniczne staże naukowe w Katedrze Krytalografii i Mineralogii Uniwersytetu Leningradzkiego (1977), w Katedrze Gleboznawstwa Akademii Rolniczej

w Brnie (1978), w Katedrze Gleboznawstwa Uniwersytetu w Nowym Sadzie (1980).

W latach 1984–1987 był prodziekanem Wydziału Rolniczego, a w latach 1992–1998 członkiem Rady Naukowej Ślązkańskiego Parku Krajobrazowego.

Dorobek naukowy Profesora obejmuje około 100 opracowań, w tym 35 oryginalnych prac twórczych. Jest współautorem monografii pt. „Właściwości i skład minerałów ilastych gleb Dolnego Śląska” (1998). Jego prace naukowe koncentrują się na problematyce wietrzenia i badania produktów wietrzenia w glebach wytworzonych z różnych skał macierzystych (minerałów ilastych oraz masywnych skał macierzystych gleb), badaniu wpływu działalności człowieka na zmiany zachodzące w środowisku glebowym oraz badaniu oddziaływania zmian hydrologicznych i hydrogeologicznych na właściwości fizyczne i chemiczne gleb. Pod jego kierunkiem prace magisterskie wykonało ponad 35 studentów. Brał udział w zjazdach i sympozjach naukowych, m.in. w Karlowych Varach, Pradze, Nowym Sadzie i Louvain.

Zorganizował pracownię mikromorfologii gleb oraz brał czynny udział w opracowaniu metodyki zastosowania polskich żywic poliestrowych do utwardzania skał i gleb w celu sporządzania z nich preparatów glebowych.

Za działalność zawodową został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1982), Złotą Odznaką ZNP (1980), Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (1999), Nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki – zespołową stopnia I w dziedzinie badań naukowych (1973) oraz 9 razy nagrodą Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W roku 2002 przeszedł na emeryturę.

Zmarł w 2006 r., pochowany został we Wrocławiu na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej.

**Jan
Bogdanowicz**

Urodził się 25 maja 1925 r. w Hancewiczach na Polesiu. Studiował na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu

i Politechniki Wrocławskiej w latach 1946–1951. W 1960 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu obronił pracę doktorską pt. „Użytkowanie ciągników i narzędzi rolniczych w warunkach górskich”, a w roku 1964 – także na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu – uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pt. „Dobór i rejonizacja ciągników i maszyn rolniczych w gospodarstwach państwowych Dolnego Śląska”.

Tytuł profesora uzyskał w 1980 r., a na stanowisko profesora zwyczajnego został mianowany w 1990 r.

Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się głównie wokół spraw związanych z regionalnymi potrzebami w zakresie szeroko pojętej techniki rolniczej. Stworzył szkołę naukową zajmującą się problemami mechanizacji rolnictwa na terenach górzystych. Zajmował się również problemami rolnictwa związanymi bezpośrednio z regionem Dolnego Śląska. Świadczą o tym 23 prace naukowe, których wyniki wdrożono do praktyki.

Profesor Jan Bogdanowicz był członkiem Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa w latach 1960–1970, jednocześnie w latach 1960–1968 członkiem Rady Naukowej przy Wojewódzkiej Radzie Narodowej we Wrocławiu, a od 1965 r. członkiem Prezydium i przewodniczącym Komisji Mechanizacji Rady Głównej Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych. Był również członkiem Komitetu Techniki Rolniczej PAN.

Ogółem dorobek naukowy Profesora obejmuje 139 pozycji, w tym 104 publikacje i 35 opracowań nieopublikowanych. Współpracował z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Był członkiem Rady Naukowej Instytutu Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa i przez wiele lat członkiem Rady Naukowej Przemysłowego Instytutu Maszyn Rolniczych w Poznaniu. W znacznym stopniu przyczynił się do rozwoju kadry naukowo-technicznej, m.in. jako promotor 17 przewodów doktorskich. Zasługą prof. Jana Bogdanowicza było zorganizowanie studiów w zakresie mechanizacji rolnictwa i powołanie tego kierunku we Wrocławiu. Dzięki jego staraniom wybudowano obiekty Instytutu Mechanizacji Rolnictwa.

Za swoją pracę otrzymał wiele odznaczeń, nagród i dyplomów, m.in. Krzyż Oficerski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Budowniczy Wrocławia, Medal Staszica oraz 3 nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zmarł 27 marca 1997. Pochowany jest na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

Jerzy
Bohdziewicz

Urodził się 26 lipca 1953 r. w Miliczu. Szkoły podstawową i średnią ukończył we Wrocławiu. W latach 1973–1978 studiował na Oddz. Mechanizacji Rolnictwa Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1978 r. podjął pracę w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Kamienniku (woj. opolskie) jako mechanizator. Pracę naukowo-dydaktyczną na stanowisku asystenta rozpoczął w 1980 r. w Zakładzie Eksploatacji Maszyn Rolniczych. W roku 1989 na podstawie rozprawy pt. „Metoda diagnozowania funkcjonalnego na przykładzie kosiarki rotacyjnej” uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie agrotechniki. Stopień doktora habilitowanego w zakresie inżynierii rolniczej otrzymał w 2008 r. na podstawie dorobku oraz rozprawy pt. „Modelowanie przebiegu odczłuszczenia tkanek parenchymy warzyw w warunkach quasi-statycznych zmian obciążenia”. Od 1980 do 1992 brał udział w badaniach na rzecz gospodarki narodowej w ramach Centralnego Programu Badawczo-Rozwojowego, dotyczącego zagadnień eksploatacji maszyn i ciągników. Od 1999 do 2006 pełnił funkcję kierownika Zakładu Podstaw Techniki w Instytucie Inżynierii Rolniczej.

Jego dorobek naukowy obejmuje 67 publikacji, w tym 35 oryginalnych prac. Wypromował 31 magistrów. Recenzował projekt badawczy w ramach Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Na międzynarodowych konferencjach w Polsce i Słowacji przedstawił 34 doniesienia naukowe.

W latach 1980–1996 obszarem jego zainteresowań naukowych były zagadnienia eksploatacji maszyn i ciągników rolniczych oraz eksperymentalne metody oceny ich stanu technicznego. W 1997 r. współtworzył zespół badawczy zajmujący się zagadnieniami agrofizyki; aktualnie prowadzi badania nad właściwościami reologicznymi materiałów pochodzenia roślinnego w ramach określenia ich cech fizycznych.

Realizował prace badawcze w ramach CPB-R nr 20.10 „Doskonalenie gospodarki rolniczej w Sudetach” oraz CPB-R.

W latach 1989–1996 brał aktywny udział w działalności struktur NSZZ *Solidarność*, zarówno na szczeblu zakładowym (przewodniczący koła), jak i uczelnianym.

Obecnie pełni funkcję koordynatora ds. punktów ECTS dla kierunku technika rolnicza i leśna.

W latach 1985–1992 należał do Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich, w latach 1993–2002 należał do Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej, od 2002 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego.

Odnaczony 3 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego za działalność naukową.

**Michał
Bohosiewicz**

Urodził się 25 marca 1914 r. w miejscowości Banila (Rumunia). Szkołę podstawową ukończył w Rumunii, a gimnazjum w Kołomyi, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości. W 1933 r. rozpoczął studia na Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. Przewlekła choroba, a później wybuch wojny, nie pozwoliły mu na ukończenie nauki w normalnym terminie. Jako obywatel Rumunii zmobilizowany został w 1939 r. do armii rumuńskiej, gdzie w formacjach weterynaryjnych pełnił służbę do 1944 r. Po repatriacji do Polski zapisał się w 1946 r. na ostatni rok studiów na Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1948 r. Michał Bohosiewicz rozpoczął pracę w Katedrze Farmakologii w 1947 r. – początkowo jako młodszy asystent, później starszy asystent i adiunkt. W roku 1951 uzyskał stopień doktora nauk weterynaryjnych, w roku 1962 habilitował się z zakresu toksykologii weterynaryjnej i otrzymał etat docenta, a w 1972 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. W roku 1963 został mianowany kierownikiem Zakładu Toksykologii i na tym stanowisku pozostał do przejścia na emeryturę w 1981 r.

Profesor specjalizował się w toksykologii weterynaryjnej, głównie w zakresie laboratoryjnej dia-

gnostyki zatruc zwierząt, był współorganizatorem diagnostycznego laboratorium toksykologicznego w Katedrze, które do 1960 r. było jedyną tego typu placówką w kraju. W okresie wieloletniej pracy przeprowadził kilkadziesiąt ekspertyz toksykologicznych w przypadkach masowych zatruc zwierząt hodowlanych oraz wielokrotnie występował jako biegły sądowy.

Był autorem i współautorem 141 prac doświadczalnych i kazuistycznych, autorem podręcznika pt. „Toksykologia weterynaryjna” (wyd. 1 – 1970, wyd. 2 – 1979), autorem rozdziałów „Zatrucia” w podręcznikach zbiorowych: pt. „Choroby świń” (1974), „Choroby owiec” (wyd. 1 – 1975, wyd. 2 – 1980), „Choroby bydła” (1983).

Był promotorem 3 doktoratów, opracował 14 recenzji prac doktorskich i 3 recenzje prac habilitacyjnych. Członek Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego i Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz licznymi odznaczeniami regionalnymi i zawodowymi.

Zmarł 30 czerwca 1998 r. i pochowany został na cmentarzu parafialnym przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Elżbieta
Bondar-Nowakowska**

Urodziła się 5 grudnia 1952 r. w Lutyni, woj. dolnośląskie. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyła w Środzie Śląskiej. W 1971 r. rozpoczęła studia na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Ukończyła je w 1976 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera melioracji wodnych. Stopień doktora nauk technicznych otrzymała w 1986 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ położenia placów składowych rurek drenarskich na transportochłonność na budowach melioracyjnych”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie

środowiska, w specjalności – planowanie realizacji robót wodnych i wodno-melioracyjnych uzyskała w 2001 r., przedkładając rozprawę habilitacyjną pt. „Oddziaływanie robót konserwacyjnych na florę i faunę koryt wybranych cieków nizinnych”. W 2009 r. została zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Odbyła dwa długoterminowe staże zawodowe w przedsiębiorstwach realizujących roboty wodne oraz pięć krótkoterminowych staży naukowych w Niemczech i Rosji.

Współzałożycielka Studenckiego Koła Naukowego Meliorantów im. prof. Baca, jego prezes i opiekun (1978–1982); pełnomocnik dziekana ds. praktyki zawodowej dla kierunku inżynieria środowiska (1987–2002); prodziekan Wydziału odpowiedzialny za kierunek budownictwo (2002–2005) oraz za kierunek inżynieria środowiska (2005–2008); przewodnicząca Rad Programowych kierunków budownictwo (2002–2005) oraz inżynierii środowiska (2005–2008); kierownik specjalności inżynieria sanitarna, wodna i melioracyjna (2002–2008); współtwórca i kierownik specjalności inżynieria bezpieczeństwa systemów gospodarki wodnej na studiach II stopnia kierunku inżynieria środowiska; kierownik studiów doktoranckich w dyscyplinie kształtowanie środowiska (od 2008 r.); kierownik Zakładu Planowania, Realizacji i Eksploatacji Systemów Gospodarczo-Wodnych w Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska (od 2009 r.); członek Komisji ds. Uczelnianego Systemu Oceny Jakości Kształcenia (od 2008 r.).

Opiekun 2 doktoratów, 26 prac magisterskich i 7 prac inżynierskich. Wykonała 1 recenzję przewodu habilitacyjnego oraz 2 przewodów doktorskich. Autor lub współautor 119 prac, w tym 68 opublikowanych, z których 46 są to oryginalne prace twórcze. W większości mają one charakter interdyscyplinarny, łącząc w sobie problemy techniczne, technologiczne, organizacyjne i ekologiczne występujące w planowaniu, projektowaniu, wykonawstwie oraz eksploatacji urządzeń wodnych i wodno-melioracyjnych. Jest współtwórcą 2 patentów. Liczne jej prace zostały wdrożone w praktyce. Od 2005 r. współpracuje z Okręgową Komisją Egzaminacyjną we Wrocławiu.

Odnaczona Złotym Medalem za Długoletnią Służbę, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Srebrną i Złotą Odznaką Honorową SITWM. Wyróżniona nagrodą Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej, nagrodą Naczelnej Organizacji Technicznej oraz 16 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Kazimierz
Boratyński

Urodził się 30 lipca 1906 r. w Gródku w woj. nowosądeckim. Studia chemiczne ukończył w 1928 r. na Uniwersytecie Poznańskim, tam też w 1932 r. doktoryzował się pod kierunkiem prof. F. Terlikowskiego w zakresie chemii. W 1945 r. habilitował się na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego, po czym objął stanowisko kierownika Katedry Żywienia Roślin i Nawożenia Wydziału Rolniczego UMCS w Lublinie.

W 1945 r. powołany został na profesora nadzwyczajnego, obejmując równocześnie kierownictwo Katedry Chemii Rolnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Tytuł naukowy profesora zwyczajnego otrzymał w 1955 r. W latach 1947–1951 pełnił funkcję prodziekana, od 1951 do 1954 dziekana Wydziału Rolniczego, a w latach 1955–1959 prorektora.

Oprócz wielkiej aktywności w badaniach naukowych we własnej Katedrze i Instytucie Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa sprawował szereg ważnych funkcji w Polskiej Akademii Nauk, był również członkiem i przewodniczącym wielu rad naukowych, w tym rady przy Ministrze Rolnictwa, w Komitecie Nauki i Techniki i innych. Na emeryturę przeszedł w 1976 r.

Pod jego kierunkiem doktoryzowało się 19 osób, z których 7 habilitowało się, a 25 osób wykonało prace magisterskie. Na całokształt dorobku składa się 150 oryginalnych prac naukowych oraz 4 podręczniki akademickie, których był redaktorem naukowym i współautorem. Wyniki swych prac referował na międzynarodowych kongresach nawozowych oraz w ramach prac komisji naukowych RWPG.

Był wybitnym specjalistą w dziedzinie chemii rolnej. Pod jego kierownictwem powstał we Wrocławiu jeden z najbardziej znanych w kraju ośrodek naukowy. W dowód uznania w 1966 r. powołany został na członka korespondenta, a w 1973 r. na członka zwyczajnego Polskiej Akademii Nauk. W 1964 r. wyróżniony został najwyższą godnością akademicką doktora *honoris causa* przez Wyższą

Szkołę Rolniczą w Poznaniu, a w 1986 r. przez Akademię Rolniczą we Wrocławiu.

Zmarł 2 grudnia 1991 r. i pochowany został we Wrocławiu na cmentarzu parafialnym Św. Rodziny na Sępolnie.

**Zuzanna
Borcz**

Urodziła się 8 września 1935 r. w Stryju (woj. stanisławowskie). Naukę rozpoczęła we Lwowie, kontynuowała w Krakowie, a od 1950 r. we Wrocławiu.

Po złożeniu egzaminu maturalnego w III LO we Wrocławiu rozpoczęła studia na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej. Dyplom magistra architekta otrzymała w 1960 r., równocześnie pracując w Wyższej Szkole Rolniczej w Katedrze Mechaniki Budowli i Konstrukcji Budowlanych.

W latach 1960–1977 pracowała w zawodzie architekta w biurach projektów we Wrocławiu, m.in. w Biurze Studiów i Projektów Łączności na stanowisku projektanta i kierownika zespołu projektowego. Wiele jej projektów zostało zrealizowanych. W 1964 r. uzyskała uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej.

W 1976 r. obroniła na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej pracę doktorską pt. „Budownictwo pocztowe w Polsce (od jego początków do II wojny światowej)”. Jako wynik studiów związanych z doktoratem ukazała się w 1992 r. Jej książka „Polskie poczty” wydana przez Ossolineum.

W roku 1977 podjęła pracę w Instytucie Budownictwa Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu na stanowisku adiunkta. W trakcie prowadzonych badań naukowych zajmowała się planowaniem przestrzennym i architekturą wsi, a szczególnie rozwojem funkcji pozarolniczych na terenach wiejskich. Z tej problematyki w roku 1988 przedstawiła na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej rozprawę habilitacyjną pt. „Funkcje pozarolnicze wsi dolnośląskiej (wybrane zagadnienia)”. Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego otrzymała

na Akademii Rolniczej stanowisko docenta, a następnie w 1993 r. profesora nadzwyczajnego. W roku 2000 uzyskała tytuł profesora. Obecnie pracuje w Instytucie Architektury Krajobrazu Wydziału Kształtowania Środowiska i Geodezji na stanowisku profesora zwyczajnego.

Była promotorem 5 doktoratów, w tym 1 na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej.

Tematem zainteresowań naukowych Profesor są planowanie przestrzenne, architektura i urbanistyka Dolnego Śląska, ze szczególnym uwzględnieniem wsi i małych miast oraz architektura krajobrazu. Profesor Z. Borcz była kierownikiem kilku projektów badawczych objętych umową z MNiSW (dawniej z KBN). Jej praca dydaktyczna ma charakter interdyscyplinarny, obejmuje architekturę, ruralistykę i urbanistykę, zagospodarowanie przestrzenne osiedli, ochronę środowiska i kształtowanie krajobrazu.

Profesor Z. Borcz jest członkiem Stowarzyszenia Architektów Polskich oraz Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, jak również członkiem Zarządu Regionalnego Towarzystwa Uniwersytetów Ludowych we Wrocławiu.

**Andrzej
Borkowski**

Urodził się 7 października 1959 r. w Łukowie. Egzamin maturalny złożył w 1979 r. po ukończeniu nauki w Technikum Geodezyjnym w Żelechowie. Studia geodezyjne na Oddziale Geodezji Urządzeń Rolnych Wydziału Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu skończył w 1984 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera geodezji urządzeń rolnych.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1994 r. na Uniwersytecie Technicznym w Dreźnie na podstawie rozprawy pt. „Stochastisch-geometrische Beschreibung, Filterung und Präsentation des Reliefs”. W 2004 r. nadano mu stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie nauk technicznych, w dyscyplinie geodezja i kartografia, w specjalności geodezja na podstawie rozprawy habilita-

cyjnej pt. „Modellierung von Oberflächen mit Diskontinuitäten” również na Uniwersytecie Technicznym w Dreźnie. Nostryfikacja stopnia naukowego miała miejsce na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w 2005 r.

Odbył liczne staże na uniwersytetach w Niemczech i Austrii. Stypendysta DAAD, Saksońskiego Ministerstwa Nauki i Sztuki oraz programu TEMPUS.

Badania naukowe skoncentrował na metodach pozyskiwania i modelowania geodanych. Ważnym obszarem działalności naukowej jest przetwarzanie, filtracja i modelowanie danych lotniczego skaningu laserowego. Autor i współautor nowych metod modelowania geoinformacji na podstawie danych lotniczego skanowania laserowego. W zainteresowaniach badawczych skupia się również na problematyce integracji danych z różnych sensorów, w szczególności lotniczego skanowania laserowego i interferometrii radarowej, oraz wykorzystaniu tych danych w badaniach środowiskowych (w szczególności budowa numerycznych modeli powierzchni terenu na potrzeby modelowania hydrodynamicznego) i w badaniach związanych z ruchami mas na powierzchni ziemi.

Jest autorem lub współautorem około 120 prac naukowych, w tym około 60 oryginalnych prac twórczych, również publikowanych w czasopismach wyróżnionych w Journal Citation Reports.

Był kierownikiem 5 grantów MNiSW oraz kilku dalszych projektów badawczych realizowanych we współpracy z Uniwersytetem Technicznym w Dreźnie i Uniwersytetem w Stuttgarcie oraz przy wsparciu Europejskiej Agencji Kosmicznej i Niemieckiej Agencji Kosmicznej.

Wypromował 2 doktorów oraz był recenzentem 2 przewodów doktorskich.

Od 2006 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego. W latach 2006–2009 pełnił funkcję kierownika Zakładu Podstaw Geodezji, a od września 2009 r. – Dyrektora Instytutu Geodezji i Geoinformatyki. Jest członkiem Międzynarodowej Asocjacji Geodezji (IAG) oraz Sekcji Fotogrametrii i Teledetekcji Komitetu Geodezji PAN.

Członek Rady Programowej i redaktor merytoryczny Wydawnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu od roku 2006, przewodniczący Kolegium Redakcyjnego serii „Geodesy and Cartography” w EJPAU od roku 2007.

Wyróżniany nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej oraz Medalem „Lohrmann-Medaille” przez Rektora Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie. Odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi.

Jan
Borkowski

Urodził się 12 lipca 1926 r. w Gawryłowcach na Wileńszczyźnie. W 1951 r. ukończył studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Już w czasie studiów w 1950 r. rozpoczął pracę jako zastępca asystenta w Katedrze Gleboznawstwa kierowanej przez prof. dr. hab. Jana Tomaszewskiego i pod jego promotorstwem wykonał pracę pt. „Studia nad utworami glebami pyłowymi i pylastymi Śląska”, na podstawie której w 1960 r. uzyskał stopień doktora nauk rolno-leśnych. Dorobek naukowy i przedłożona rozprawa habilitacyjna – pt. „Gleby brunatne Sudetów” stanowiły podstawę do nadania uchwałą Rady Wydziału Rolniczego WSR we Wrocławiu w 1967 r. stopnia naukowego docenta. W 1979 r. uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w roku 1993 r. został powołany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Dorobek naukowy obejmuje 110 publikacji, w tym 30 stanowią oryginalne prace twórcze. W całokształcie dorobku naukowego można wyodrębnić następujące kierunki badawcze: kartografia, klasyfikacja i geneza gleb, degradacja i ochrona środowiska glebowego, gleby łąkowe i czynniki kształtujące żyzność i urodzajność gleb oraz gleby górskie Sudetów i ich zagospodarowanie. Jest współautorem Mapy Gleb Polski 1:300 000, map glebowych 1:100 000 wielu powiatów Dolnego Śląska, mapy gleb Karkonoskiego Parku Narodowego 1:10 000 i 1:25 000 oraz Albumu Gleb Polski i Atlasu Śląska Dolnego i Opolskiego. Jest współautorem 1 podręcznika i 2 skryptów do ćwiczeń z gleboznawstwa. Był promotorem 4 prac doktorskich i sprawował opiekę nad kilkudziesięcioma pracami magisterskimi.

W latach 1979–1982 był kierownikiem Zakładu Gleboznawstwa. Od roku 1987 kierował Zakładem Gleb Darniowych i Górskich. Był zatrudniony również w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Wrocławskiego.

Od roku 1999 jest honorowym członkiem Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN (przez dwie kadencje pełnił funkcje przewodniczącego Sekcji Sudeckiej

i zastępcy przewodniczącego Komitetu). Należy do Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego oraz był członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego, jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Polskiego Towarzystwa Nauk Agrotechnicznych. Jest współzałożycielem i członkiem Polskiego Towarzystwa Łąkarskiego i Towarzystwa Rozwoju Ziemi Górskich oraz członkiem Rady Naukowej Karkonoskiego Parku Narodowego. Brał udział w kongresach Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego w Bukareszcie i Moskwie oraz w konferencji Międzynarodowej Organizacji Ochrony Gleb w 1996 r. w Bonn.

W 1996 r. przeszedł na emeryturę.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

**Krzysztof
Borysławski**

Urodził się 25 sierpnia 1949 r. w Ostrowcu Świętokrzyskim, a od 1953 r. mieszka we Wrocławiu. W roku 1967 zdał maturę w V LO i rozpoczął studia biologiczne na Uniwersytecie Wrocławskim, które ukończył w 1972 r., otrzymując dyplom magistra biologii ze specjalnością antropologia.

Doktorat w zakresie biologii – antropologii uzyskał w 1978 r. w Katedrze Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego, pod opieką prof. Tadeusza Krupińskiego, na podstawie dysertacji pt. „Badania antropologiczne dzieci wrocławskich od urodzenia do 2. roku życia”, a w 1994 r. stopień naukowy doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie antropologii, przedkładając pracę pt. „Społeczno-ekonomiczne i biologiczne uwarunkowania rozwoju fizycznego dzieci wrocławskich do drugiego roku życia”.

W roku 1999 został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego UW. W lutym 2009 r. został zatrudniony jako profesor wizytujący, a od października jako profesor nadzwyczajny w nowo powstałym Zakładzie

Antropologii Instytutu Biologii na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, rezygnując po 37 latach z pracy na Uniwersytecie Wrocławskim. Pełni obecnie funkcję kierownika Zakładu.

Prowadzi interdyscyplinarną współpracę antropologów z przedstawicielami nauk pokrewnych. Jego zainteresowania naukowe dotyczą zagadnień: rozwoju osobniczego (ontogeneza) człowieka, szczególnie najwcześniejszych etapów życia, a także okresu starzenia się; wiele wyników tych badań znalazło praktyczne zastosowanie w pediatrii i gerontologii; antropologii społecznej i ekologii człowieka – problematyka uwarstwienia i awansu społecznego oraz związków pomiędzy cechami biologicznymi a statusem społeczno-ekonomicznym; biologii i demografii paleopopulacji – poszukiwania związków pomiędzy zachowanymi cechami biologicznymi a kondycją biologiczną populacji wymarłych.

Jest autorem 78 opracowań, w tym: 29 to recenzowane oryginalne prace twórcze, 11 – recenzowane rozdziały w monografiach, 31 prac nierecenzowanych i komunikatów konferencyjnych, 3 prace popularnonaukowe (4 wyróżnione w JCR). Był kierownikiem 5 grantów badawczych.

Wypromował 230 magistrów. Był promotorem 8 ukończonych doktoratów.

Krzysztof Borysławski jest współorganizatorem interdyscyplinarnych warsztatów pod nazwą Wrocławskie Forum Antropologiczne, pomysłodawcą i głównym realizatorem uruchomionego w roku 2002 Muzeum Człowieka przy Katedrze Antropologii UW. Brał udział w pracach licznych komisji senackich i wydziałowych. Członek Rady Naukowej Zakładu Antropologii PAN we Wrocławiu (1996–2006), a od 2003 r. jej wiceprzewodniczący.

Był sekretarzem redakcji czasopism: „Materiały i Prace Antropologiczne” (1974–1975), „Studies in Physical Anthropology” (1975–1993) oraz członkiem Rady Redakcyjnej „Monografie Zakładu Antropologii Polskiej Akademii Nauk” (1996–2006).

W latach 1996–2002 był prodziekanem Wydziału Nauk Przyrodniczych, a w latach 1999–2009 kierował Katedrą Antropologii UW. Jego zasługą było wydzielenie Katedry ze struktury Instytutu Zoologicznego i jej przekształcenie w samodzielną jednostkę organizacyjną.

Był wyróżniony między innymi brązową odznaką „Zasłużony dla Miasta i Województwa Wrocławskiego” (1981 r.) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1999 r.).

**Jarosław
Bosy**

Urodził się 31 lipca 1963 r. w Jurkowie. Studia geodezyjne na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1988 r.

Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 1996 r. na Wydziale Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska AGH w Krakowie na podstawie przedłożonej i obronionej rozprawy pt. „Zintegrowany system przetwarzania danych tachymetrycznych, niwelacyjnych i GPS” (promotor: prof. dr hab. inż. E. Osada). W 2006 r. otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie geodezja i kartografia na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Precyzyjne opracowanie obserwacji satelitarnych GPS w lokalnych sieciach położonych w terenach górskich” i oceny dorobku naukowego, również na AGH w Krakowie. Od kwietnia 2008 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego, od września 2009 r. pełni funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Geodezji i Geoinformatyki.

W badaniach naukowych początkowo koncentrował się na metodach integracji pomiarów klasycznych i satelitarnych. Od połowy roku 1996 włączył się aktywnie w prace naukowe związane z badaniami geodynamicznymi, szczególnie o charakterze lokalnym w Polsce, Czechach, Grecji i Włoszech. W sposób szczególny zajął się badaniami z zakresu metodyki precyzyjnego opracowania obserwacji satelitarnych GPS w sieciach lokalnych. Aktualnie prowadzi badania związane z precyzyjnym opracowaniem obserwacji satelitarnych GNSS na potrzeby monitorowania Ziemi, w tym atmosfery. Odrębną grupę stanowią badania związane z realizacją krajowego układu odniesienia opierającego się na technice satelitarnej. Jest współautorem koncepcji zintegrowanej sieci geodezyjnej w Polsce.

Od początku uczestniczył w pracach związanych z założeniem i organizacją pracy stacji permanentnej GPS „Wrocław”, która została w 1996 r. włączona do europejskiej sieci EPN (EUREF Permanent Network) oraz światowego serwisu IGS (International GNSS Service). Stacja WROC jest obecnie stacją fundamentalną aktywnej sieci ASG-EUPOS, która przynosi europejski

układ odniesienia na obszar Polski. Od roku 2006 jest kierownikiem stacji.

Przebywał na zagranicznych stażach i misjach naukowych w Grecji, Szwajcarii i Włoszech. Uczestniczył czynnie w wielu konferencjach i sympozjach naukowych, w tym wielokrotnie był autorem lub współautorem referatów na sympozjach i konferencjach międzynarodowych o zasięgu światowym (IAG, FIG, AGU) i europejskim (EGS, EUREF, COST). Był jednym ze współtwórców cyklicznych czesko-polskich warsztatów naukowych odbywających się corocznie od 1998 r. Kierował 3 grantami MNiSW, aktywnie uczestniczył jako członek grupy roboczej w realizacji grantu komisji Europejskiej COST 625 *3D Monitoring of Active Tectonic Structures* oraz był kierownikiem projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej *Wielofunkcyjny system precyzyjnego pozycjonowania satelitarnego ASG-EUPOS*, realizowanego przez GUGiK w Warszawie.

Jest autorem lub współautorem łącznie ok. 140 prac naukowych, w tym ok. 60 oryginalnych prac twórczych, z których większość publikuje w języku angielskim, w tym w czasopismach wyróżnionych w Journal Citation Reports.

Jest członkiem Międzynarodowej Asocjacji Geodezji (IAG) i Amerykańskiej Unii Geofizycznej (AGU), Sekcji Komitetu Geodezji oraz Komisji Komitetu Badań Kosmicznych i Satelitarnych PAN. Od 2010 r. jest członkiem Państwowej Rady Geodezyjnej i Kartograficznej przy Głównym Geodecie Kraju. Działa także w Stowarzyszeniu Geodetów Polskich.

Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych otrzymał liczne nagrody Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Szymon
Brej**

Urodził się 26 października 1913 r. w Dobryni, pow. Jasło. Studia rolnicze rozpoczął w 1937 r. na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie;

ukończył je w roku 1946, uzyskując stopień magistra inżyniera rolnictwa. Od 1 lutego 1947 r. pracował na stanowisku młodszego asystenta w Katedrze Genetyki i Hodowli Roślin na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w roku 1950 na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Studia nad jakością odmian pszenic jarych i ozimych w warunkach Dolnego Śląska”. W roku 1955 został docentem w Katedrze Genetyki i Hodowli Roślin. W czerwcu 1960 r. otrzymał stopień doktora habilitowanego, przedstawiając rozprawę pt. „Wyniki badań nad wartością wypiekową ziarna odmian ozimych i jarych ze zbioru 1953–1958”. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w roku 1962 r., natomiast profesora zwyczajnego w roku 1974.

Był nauczycielem i wychowawcą kilku pokoleń młodzieży, wieloletnim kierownikiem Katedry Hodowli Roślin i Nasiennictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1956–1970), jej współtwórcą, pionierem nauki wrocławskiej.

W latach 1953–1964 był prodziekanem, a następnie dziekanem Wydziału Rolniczego, a także organizatorem i pierwszym kierownikiem Laboratorium Technologii Zbóż Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin we Wrocławiu (1951–1963), w latach 1965–1968 członkiem Komitetu Hodowli i Uprawy Roślin PAN, Komitetu Fizjologii, Genetyki i Hodowli Roślin PAN, Rady Naukowej Instytutu Biologii Stosowanej WSR we Wrocławiu (1964–1977), Państwowej Komisji Oceny Odmian (w latach pięćdziesiątych), od 1966 do 1969 Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego i Polskiego Towarzystwa Genetycznego.

Profesor wypromował 9 doktoratów oraz patronował 3 habilitantom.

Był człowiekiem o niepospolitej wiedzy i dużej aktywności. Należał do znanych w kraju specjalistów jakościowej hodowli zbóż, w szczególności pszenicy. Jako pierwszy w Polsce, pod koniec lat czterdziestych, opracował dla hodowli metody oceny jakości ziarna i mąki zbóż chlebowych. Do dziś są one stosowane w polskiej hodowli zbóż.

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i wychowawcze otrzymał wiele odznaczeń i nagród, m.in. krzyże: Kawalerski, Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, medal „Zasłużony Nauczyciel PRL” oraz odznaczenia i wyróżnienia regionalne.

Zmarł 19 listopada 1986 r. Pochowany został na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

Teresa
Brej

Urodziła się 22 października 1950 r. we Wrocławiu. Ukończyła III Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu. Studia wyższe odbyła na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w 1980 r. w Akademii Rolniczej we Wrocławiu za pracę doktorską pt. „Badania ekologiczne roślin w obszarze intensywnego oddziaływania Huty Miedzi Legnica” (promotor – prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski). W 2002 r. na podstawie rozprawy złożonej z cyklu 3 prac pt. „Wybrane właściwości ekologiczne perzu *Agropyron repens* (L.) P. Beauv” – opublikowanych w *Acta Societatis Botanicorum Poloniae* – otrzymała stopień doktora habilitowanego z zakresu agronomii na Akademii Rolniczej we Wrocławiu; specjalność naukowa: botanika rolnicza, ekologia roślin.

Odbyła staże naukowe w Norwegii, Kanadzie (University of British Columbia, Vancouver), Wielkiej Brytanii i Niemczech.

Od roku 2009 pełni funkcję kierownika Katedry Botaniki i Ekologii Roślin. Od roku 2002 jest wiceprzewodniczącą Komisji Ochrony Środowiska PAN we Wrocławiu, a wcześniej (1987–2002) była jej sekretarzem.

Jest promotorem 1 pracy doktorskiej, opiekunem 16 prac magisterskich. Była recenzentem 1 rozprawy habilitacyjnej i 1 pracy doktorskiej. Jest współautorką tłumaczenia na język polski podręcznika do ekologii pt. „Populations Ecology. A Unified Study of Animals and Plants”, (Eds) M. Begon, M. Mortimer, Blackwell Sci. Public., Oxford, 1982.

Autorka 50 opublikowanych prac, w tym 31 oryginalnych prac twórczych. Brała udział w międzynarodowych konferencjach w Holandii, Czechach, Niemczech, Hiszpanii, Szwajcarii, Austrii, we Włoszech.

Prowadzone badania dotyczą problematyki wpływu skażeń przemysłowych na rośliny i ich zbiorowiska, a zwłaszcza wpływu metali ciężkich na procesy ekofizjologiczne dziko rosnących i uprawnych gatunków roślin zielnych. W centrum jej zainteresowań badawczych znaj-

dują się też zjawiska inwazji biologicznych związanych z przenikaniem obcych przedstawicieli flory do rodzimych ekosystemów.

Za osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej została wyróżniona 8 nagrodami Rektora. Otrzymała również nagrodę Sekretarza Wydziału Nauk Biologicznych PAN – za prace z zakresu fitoindykacji.

**Bolesław
Broś**

Urodził się 16 listopada 1921 r. w Borysławiu, woj. lwowskie. Szkołę powszechną i VIII Gimnazjum im. Kazimierza Wielkiego ukończył we Lwowie w 1940 r. Studia wyższe odbywał na Wydziale Inżynierii Politechniki Lwowskiej w latach: 1940–1944, kończąc je egzaminem dyplomowym w roku 1948 na Wydziałach Politechnicznych Akademii Górniczej w Krakowie i uzyskując tytuł magistra inżyniera budownictwa lądowego. Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w roku 1964 na Politechnice Wrocławskiej na podstawie rozprawy pt. „Wpływ ruchu odkształcalnej ściany oporowej na parcie gruntu sypkiego” (promotor – prof. dr inż. Igor Kisiel). Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1976 r., a profesora zwyczajnego nauk technicznych w 1989 r. Specjalnością naukową profesora jest budownictwo i inżynieria geotechniczna. Odbył staże naukowe w Wielkiej Brytanii (Londyn, Imperial College, University of London, 1967–1968), a także w Norwegii (Oslo, 1975 oraz jako stypendysta międzynarodowego stypendium im. K. Terzagiego w latach: 1976 i 1985 w Norweskim Instytucie Geotechnicznym).

Kierownik Katedry Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemnego (1956–1970), kierownik Zakładu Geotechniki (1974–1978), a następnie Zakładu Fundamentowania i Konstrukcji Inżynierskich (1979–1982) w Instytucie Budownictwa Wodnego i Ziemnego. Pełnił funkcję opiekuna studenckiego ruchu naukowego (1970–1989) oraz uczestniczył w działalności Komisji Dyscyplinarnej dla studentów (1962–1972). Przewodniczący Senackiej

Komisji ds. Inwestycji, Remontów i Gospodarki Lokalami (1981–1992). Członek Rady Naukowej Instytutu Budownictwa Wodnego PAN w Gdańsku (1981–1992), członek Prezydium Rady Naukowej Instytutu Badawczego Dróg i Mostów w Warszawie (1977–1990).

Był promotorem 9 doktoratów oraz 35 prac magisterskich. Opracował 21 recenzji w przewodach doktorskich oraz 3 recenzje w przewodach habilitacyjnych. Był opiniodawcą o nadanie tytułu naukowego profesora w 4 przypadkach, w tym 1 za granicą (Uniwersytet w Rostocku). Był trzykrotnie opiniodawcą w sprawie powołania na stanowisko docenta. Autor 83 publikacji naukowych, w tym 25 w językach obcych oraz ok. 330 ekspertyz, recenzji, opinii i prac badawczych nieopublikowanych. Wyniki swoich badań prezentował na licznych konferencjach zagranicznych, m.in.: Brno (1966), Madryt (1972), Brighton (1979), Warna (1980), Lipsk (1980, 1984), Genewa (1981), Stockholm (1981), Helsinki (1983), Budapeszt (1984), San Francisco (1985), Nottingham (1987), Pekin (1989), Glasgow (1990). Wykładał na Uniwersytecie w Rostocku w latach: 1978, 1986 i 1988 oraz prowadził seminaria od 1978 do 1988. W latach: 1978–1990 wykładał budownictwo ziemne na Politechnice Wrocławskiej.

Od przybycia do Wrocławia w sierpniu 1945 r. przez 17 lat zaangażowany był w odbudowę wielu obiektów ze zniszczonych w czasie wojny we Wrocławiu i na Ziemiach Zachodnich, począwszy od zabytkowego Ratusza i Państwowej Fabryki Wagonów.

Długoletnia działalność naukowa obejmuje zagadnienia właściwości geotechnicznych podłoża oraz problematykę fundamentowania we Wrocławiu, właściwości aktywnych gruntów spoistych, parcia gruntu, osuwisk oraz ich stabilizacji, problematykę budownictwa ziemnego. Długoletnia współpraca z praktyką sprowadza się do zagadnień bezpiecznego składowania i wykorzystania odpadów powęglowych i odpadów energetycznych dla jednostek Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego i kilkunastu elektrowni w południowo-zachodniej Polsce oraz do zagadnień budowy zapór ziemnych dla zbiorników wodnych.

Nagrodzony licznymi odznaczeniami państwowymi i resortowymi, w tym m.in.: nagrodą Ministra Budowy Miast i Osiedli (1964), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1978), tytułem „Zasłużony Nauczyciel” (1986), Odznaką Budowniczego Wrocławia (1968) i Złotą Odznaką „Zasłużony dla Energetyki” (1984). Wyróżniony 16 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł 26 stycznia 2006 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Rodziny przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Mieczysław
Bruździak**

Urodził się 11 października 1939 r. w Bartochowie w powiecie sieradzkim. W latach 1943–1946 przebywał w Francji, dokąd jego rodzina wysiedlona została do pracy w gospodarstwie rolnym. Po powrocie do Polski zamieszkał w Twardogórze i tam w 1954 r. ukończył szkołę podstawową. Po rocznej przerwie w nauce, w czasie której pracował zarobkowo, rozpoczął naukę w Technikum Rolniczym w Bierutowie, które ukończył w roku 1960. Po odbyciu rocznego stażu pracy w PGR Goszcz podjął w 1961 r. studia na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu, które ukończył w roku 1966, uzyskując dyplom magistra inżyniera rolnika.

W 1966 r. podjął pracę jako asystent na Wydziale Melioracji Wodnych. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu w 1974 r., przedkładając rozprawę pt. „Okresy krytyczne w gospodarce wodnej ziemniaków, buraków cukrowych i kapusty głowiastej”. W 1974 r. rozpoczął pracę w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin na stanowisku adiunkta. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1989 r. na podstawie rozprawy pt. „Dynamika narastania masy i gromadzenia składników pokarmowych w częściach nadziemnych roślin oraz wpływ niektórych czynników agrotechnicznych na plonowanie kukurydzy”. Od 1990 r. zatrudniony jest na stanowisku docenta. Od 1 stycznia 2007 r. na emeryturze.

Główne zainteresowania naukowe koncentrują się wokół agrotechniki roślin pastewnych (przede wszystkim kukurydzy) oraz rekultywacji i zagospodarowania terenów zdegradowanych przez przemysł.

Odbył staże zagraniczne (Brno, Nowy Sad, Debreczyn). Opublikował 27 prac, w tym dwa rozdziały w podręczniku pt. „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego” (wydanie I, II i III).

Przez kilkanaście lat brał czynny udział w pracach Jury Olimpiad Wiedzy i Umiejętności Rolniczych oraz Wiedzy Rolniczej. Pełnił funkcje z wyboru w ZNP i NSZZ Solidarność.

Odnaczone między innymi Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej”, ośmiokrotnie nagrodami Rektora AR we Wrocławiu oraz medalem „Zasłużony dla Łowiectwa Polskiego” i medalem „Zasłużony dla Łowiectwa Dolnośląskiego”.

**Cezariusz
Bryk**

Urodził się 11 lutego 1928 r. w Rypinie w województwie bydgoskim. Po wybuchu wojny deportowany do ZSRR przebywał w Północnym Kazachstanie, pracując fizycznie, kolejno jako pracownik rolny, kowal, ślusarz, traktorzysta i kombajnista. Po powrocie do Polski w czerwcu 1946 r. osiedlił się wraz z matką w Wałczu (woj. zachodniopomorskie).

Ukończył Liceum Ogólnokształcące dla pracujących oraz zaoczne Liceum Pedagogiczne w Złotowie dla czynnych nauczycieli. W tym czasie pracował jako nauczyciel w Wałczu. W 1950 r. przyjęty został na Wydział Mechaniczny Politechniki Wrocławskiej. W 1954 r. otrzymał dyplom inżyniera o specjalności Budowa Maszyn Rolniczych i podjął pracę jako asystent na zorganizowanym w tym czasie Wydziale Mechanizacji Rolnictwa Politechniki Wrocławskiej. W roku 1956 uzyskał stopień magistra. W tym samym roku został zakwalifikowany na studia aspiranckie w ZSRR. Aspiranturę ukończył obroną pracy kandydackiej pt. „Badania wpływu siarczków na proces tarcia i zużycia” w Moskiewskiej Akademii Rolniczej im. A.K. Tymirazewa, otrzymując tytuł kandydata nauk technicznych.

W roku 1961 podjął pracę w Katedrze Części Maszyn (Podstaw Konstrukcji Maszyn) Wydziału Mechanicznego Politechniki Wrocławskiej na stanowisku adiunkta. Od roku 1966 pracował jako kierownik pracowni maszyn i urządzeń dołowych Zakładów Badawczych i Projektowych Miedzi „Cuprum” we Wrocławiu przy Kombinacie Górniczo-Hutniczym Miedzi w Lubinie. W roku 1969 decyzją Ministra Przemysłu Ciężkiego powołany został na stanowisko samodzielnego pracownika naukowo-

-badawczego, z jednoczesnym kierowaniem pracownią maszyn i urządzeń dołowych.

Od 1971 r. pracował w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu na stanowisku starszego wykładowcy. W 1973 r. mianowany został na stanowisko docenta, na którym pracował do 30 września 1982 r., do momentu przejścia na wcześniejszą emeryturę.

W pracy naukowej zajmował się tarciem i zużyciem części maszyn, będąc uznawanym w kraju tribologiem. Jego zainteresowania naukowe dotyczyły między innymi zużycia łożysk ślizgowych i trwałości elementów maszyn rolniczych pracujących w glebie. Zajmował się także projektowaniem siewników zbożowych i opryskiwaczy ciągnikowych. Był autorem kilku patentów i wzorów użytkowych. Był promotorem ponad 50 prac magisterskich oraz 2 prac doktorskich.

Zmarł 5 lutego 1991 r. i pochowany został na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

**Zenon
Bubiń**

Urodził się 20 grudnia 1926 r. w Darewie, woj. nowogrodzkie. Szkoły podstawową i średnią ukończył w Baranowiczach, woj. nowogrodzkie. W roku 1945 rozpoczął studia na Wydziale Weterynarii Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, gdzie w roku 1951 otrzymał dyplom lekarza medycyny weterynaryjnej. W roku 1948, będąc jeszcze studentem, podjął pracę jako wolontariusz w Katedrze Farmakologii i Toksykologii Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1950 otrzymał etat zastępcy asystenta, rok później został asystentem, potem adiunktem (1955 r.).

Stopień doktora medycyny weterynaryjnej uzyskał w 1952 r., a docenta w 1966 r. po habilitacji z zakresu toksykologii weterynaryjnej. W roku 1976 otrzymał tytuł profesora nauk weterynaryjnych i etat profesora w Zakładzie Farmakologii i Toksykologii AR we Wrocławiu, gdzie pracował do roku 1981, kiedy to został mianowany profesorem Wyższej Szkoły Weterynarii w Konstantynie,

a potem w Tiarecie (Algieria). Na uczelniach tych prowadził wykłady oraz ćwiczenia z toksykologii i farmakologii. Dla studentów tamtejszych uczelni wydał skrypt pt. „Pharmacie Vétérinaire”. Jako ekspert pomagał w organizacji od podstaw Wyższej Szkoły Weterynarii w Tiarecie.

Był stażystą w Zakładzie Toksykologii Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Lyonie (Francja).

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego i Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego.

Od początku swojej pracy zawodowej zajmował się zarówno teoretyczną, jak i praktyczną toksykologią weterynaryjną, prowadząc m.in. diagnostyczne badania toksykologiczne i ekspertyzy na potrzeby terenowej służby weterynaryjnej. Jego dorobek naukowy zamyka się liczbą 108 publikacji (w tym 25 komunikatów ogłoszonych drukiem i przedstawionych na zjazdach naukowych). Większość opublikowanych prac mieści się w ramach podstawowego kierunku jego naukowych zainteresowań, którym jest toksykologia pestycydów. Jest jednym z pionierów polskiej toksykologii weterynaryjnej. Był promotorem 3 prac doktorskich we Wrocławiu oraz 9 prac doktorskich w Algierii. Profesor Z. Bubiń jest współautorem podręcznika dla studentów i lekarzy weterynarii pt. „Receptura weterynaryjna” oraz skryptu pt. „Ćwiczenia z toksykologii weterynaryjnej”.

Został odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Jako żołnierz Wojska Polskiego został odznaczony medalem „Za Udział w Walkach o Berlin” oraz innymi odznaczeniami wojennymi.

W latach 1976–1979 był zastępcą dyrektora Instytutu Nauk Fizjologicznych AR we Wrocławiu. Przeszedł na emeryturę w roku 1992.

**Eleonora
Buczak**

Urodziła się 1 lutego 1923 r. w Krakowie. Edukację w zakresie szkoły średniej dokończyła na tajnych kom-

pletach i takim też systemem rozpoczęła studia wyższe na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Jagiellońskiego, które ukończyła w 1947 r. Od 1949 r. do przejścia na emeryturę była pracownikiem naszej Uczelni.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w roku 1960 na podstawie rozprawy pt. „Wpływ zielonych nawozów na plony warzyw oraz wykorzystanie azotanów i próchnicy w glebie”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w roku 1965 na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Nawożenie organiczne i mineralne w płodozmianach warzywnych”.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1979 r.

Odbyła długoterminowy staż naukowy w Belgii w Katedrze Ogrodnictwa na Uniwersytecie w Gembloux oraz liczne krótkoterminowe staże w Bułgarii i Francji, oraz byłych: Jugosławii, Czechosłowacji, ZSRR, a także NRD.

Kierownik Katedry Ogrodnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu w latach 1972–1984, opiekun naukowy Rolniczych Zakładów Doświadczalnych Piastów (1972–1984). Od roku 1971 do 1975 członek Rady Naukowej Instytutu Warzywnictwa w Skierniewicach, natomiast w latach 1969–1984 członek Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, wchodziła w skład Komisji Nauk Rolniczych PAN (1969–1978), Państwowej Komisji Oceny Odmian Roślin Warzywnych (1952–1957), Rady Naukowo-Technicznej przy PWRN we Wrocławiu (1969–1978).

Promowała 2 doktorów i opiekowała się 45 pracami magisterskimi. Współautorka 7 podręczników, między innymi: „Poradnik działkowca”, „Podstawy agrotechniki”, „Działka moje hobby” i skryptu z zakresu warzywnictwa, 27 oryginalnych prac twórczych, 44 artykułów i komunikatów naukowych, 12 artykułów popularnych, wielu ekspertyz i opracowań dla gospodarki narodowej oraz producentów warzyw.

Wyniki jej badań naukowych nad wpływem stosowania różnych form nawożenia organicznego warzyw z uwzględnieniem deszczowania miały charakter nowatorski i były znane w kraju i za granicą.

Odnaczone Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Budowniczego Wrocławia, wyróżniona 8 nagrodami Rektora AR we Wrocławiu.

Po przejściu na emeryturę w 1984 r. wyjechała do rodzinnego Krakowa, gdzie zmarła w 1997 r., spoczywa na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

**Henryk
Bujak**

Urodził się 26 grudnia 1963 r. w Krapkowicach. W 1982 r. ukończył Liceum Ogólnokształcące w Głogówku. Następnie kontynuował naukę w Policealnym Studium Zawodowym w Opolu. W 1984 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Tytuł magistra inżyniera rolnictwa otrzymał w 1989 r. Po studiach został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Hodowli Roślin i Nasiennictwa. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1997 r., broniąc pracę pt. „Analiza dziedziczenia cech ilościowych mieszańców międzyliniowych żyta” (promotor prof. dr hab. Jan Kaczmarek). W 2004 r. na podstawie rozprawy pt. „Studia nad wartością hodowlaną żółtoziarnistych form żyta ozimego” oraz całokształtu dorobku naukowego otrzymał na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu stopień doktora habilitowanego. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego na Uniwersytecie Przyrodniczego we Wrocławiu został powołany w 2005 r.

Jest specjalistą z zakresu genetyki, hodowli roślin i nasiennictwa. W trakcie pracy na Uczelni odbył staże naukowe w Wyższej Szkole Rolniczej w Brnie, Uniwersytecie Hohenheim i Uniwersytecie Wiedeńskim.

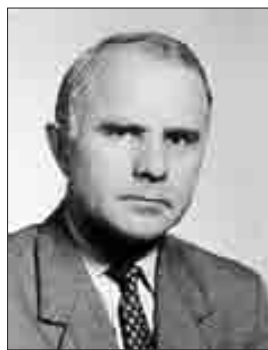
W latach 2000–2002 pełnił funkcję kierownika naukowo-dydaktycznego Zamiejscowego Punktu Kształcenia Studentów w Szprotawie, a w latach 2002–2006 w Grabonogu. Od 2002 r. pełni funkcję rzecznika dyscyplinarnego dla studentów Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego, a od 2006 r. kieruje Katedrą Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa. Członek Polskiego Towarzystwa Genetycznego, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego oraz Dolnośląskiego Zespołu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego. W roku 2009 został powołany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na członka Komisji ds. rejestracji odmian kukurydzy działającej przy Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej.

Promotor 2 doktoratów i 43 prac magisterskich. Recenzował 1 rozprawę i dorobek naukowy na stopień

doktora habilitowanego, 6 rozpraw doktorskich. Publikuje w czasopiśmie zagranicznych i krajowych, organizator 6 Międzynarodowych Sympozjów Genetyki Ilościowej Roślin Uprawnych oraz uczestniczy w projektach badawczych MNiSW.

Dorobek naukowy obejmuje 145 prac, na które składają się artykuły naukowe, monografie, studia i rozprawy oraz rozdziały w wydawnictwach zwartych. Bierze czynny udział w konferencjach krajowych i zagranicznych, m.in. w cyklicznych spotkaniach Eucarpia Rye Meeting, European Rye Meeting, Fachatung des DLG.

Do jego osiągnięć zalicza się badania związane ze zmiennością, heterozją i analizą sposobów dziedziczenia cech użytkowych żyta i kukurydzy. W hodowli żyta analizował możliwości wykorzystania zjawiska ksenii do masowego krzyżowania i otrzymywania nasion. Dla kukurydzy skonstruował kilka wielocechowych indeksów selekcyjnych służących do oceny linii wsobnych i mieszańców oraz opracował nowatorską metodę szacowania wartości ekonomicznych cech użytkowych. Na podstawie doświadczeń porejestrowych opracował metodę szacowania stabilności plonowania odmian. Za jego osiągnięcie uznaje się stworzenie nowej mapy molekularnej żyta oraz poszukiwanie markerów molekularnych genów odporności na mączniaka prawdziwego i cech ilościowych żyta. Wielokrotnie uhonorowany został nagrodami Rektora Akademii Rolniczej i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Władysław
Buniak**

Urodził się 5 listopada 1938 r. w Kozówce, pow. Brzeżany, woj. tarnopolskie. Szkołę podstawową ukończył w Twardawie, a liceum ogólnokształcące w Głogówku. W 1956 r. podjął studia na Wydziale Rolniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w roku 1961, uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1974 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ poziomu

nawożenia potasowego na formy potasu w glebie”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ nawożenia i nawadniania na skład jakościowy gleb i roślin” w roku 1991. W roku 1995 mianowany został na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Tytuł naukowy profesora otrzymał w roku 1998.

Odbył długoterminowe staże naukowe na Uniwersytecie im. M. Lutra w Halle (była NRD), Instytucie Rolniczym w Leningradzie (były ZSRR) oraz krótkoterminowe w Niemczech, Holandii, na Węgrzech i Czechosłowacji.

Kierownik Zakładu Ekologii i Ochrony Środowiska od roku 1997. Wiceprzewodniczący Rady Zakładowej ZNP AR we Wrocławiu (1989–1990). Prezes Koła Polskiego Klubu Ekologicznego (PKE) AR we Wrocławiu (1993–1999). Przedstawiciel Wydziału w Radzie Bibliotecznej AR we Wrocławiu od 1999 r. oraz członek Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów powołanej przez Senat Uczelni.

Wiceprzewodniczący Koła Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa (SITR) Ośrodka Rzeczoznawstwa i Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu (1980–1988), przewodniczący Sądu Koleżeńskiego PKE Zarządu Okręgu we Wrocławiu (1996–1999). Rzeczoznawca na liście Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych od 1999 r. w zakresie ochrony powierzchni ziemi oraz rzeczoznawca dyplomowany SITR w specjalności produkcja roślinna.

Promotor 2 prac doktorskich oraz 21 magisterskich, z których 5 zostało wyróżnionych. Wykonał 3 recenzje rozpraw doktorskich, 1 recenzję do tytułu profesora, 22 prac do druku oraz 25 projektów badawczych KBN.

Autor rozdziałów do 3 monografii, 3 skryptów do ćwiczeń z chemii (1987, 1994, 1999) oraz 133 publikacji naukowych, z czego 66 to oryginalne prace twórcze, w tym 15 w językach obcych. Wyniki uzyskanych badań referował na zagranicznych konferencjach naukowych, m.in. w Debreczynie, Bratysławie, Moskwie i Halle.

Zajmował się zagadnieniami wpływu nawożenia i nawadniania na skład jakościowy gleb i roślin, gospodarki odpadami komunalnymi oraz czynników antropogenicznych na stan środowiska przyrodniczego. Opracował wytyczne do nawożenia w warunkach nawodnień, program gospodarki odpadami komunalnymi dla Wrocławia oraz technologię zagęszczania torfu poekstrakcyjnego.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką ZNP, Srebrną Odznaką SITR, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniony

2 nagrodami Ministra oraz 16 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł 2.01.2001 r. i został pochowany na cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu.

Stefan
Cacoń

Urodził się 7 listopada 1943 r. w Dąbrowie Górniczej. W 1962 r. ukończył Technikum Geodezyjne we Wrocławiu. Studia geodezyjne na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu skończył w 1967 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera geodezji urządzeń rolnych.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1972 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Zastosowanie dalmierzy elektrooptycznych i dwuobrazowych do rozwiązywania osnowy szczegółowej” (promotor – prof. dr inż. R. Hlibowicki). W 1981 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie nauk technicznych, dyscyplinie geodezja i kartografia, na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Wybrane zagadnienia dotyczące sieci geodezyjnych do badania ruchów skorupy ziemskiej”. Tytuł profesora otrzymał w 1992 r., a w 1999 r. został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego. Z jego działalnością naukowo-dydaktyczną na Uczelni wiążą się kolejne awanse na stanowiska: adiunkta (1973), docenta (1985), profesora nadzwyczajnego (1991) i profesora zwyczajnego (1999).

Główne zainteresowania dydaktyczne (wykłady i ćwiczenia) obejmują geodezję wyższą i satelitarną, monitorowanie zmian górotworu, opiekował się 92 pracami dyplomowymi. W latach 1971–1987 pełnił funkcję opiekuna SKN Geodetów, które należało do wyróżniających się na Uczelni. W latach 1984–1987 pełnił funkcję Pełnomocnika Rektora ds. Studenckiego Ruchu Naukowego.

Badania naukowe skoncentrował na problemach: doskonalenie konstrukcji sieci geodezyjnych, metod i systemów kontrolno-pomiarowych z zastosowaniem techniki GNSS, monitorowanie i interpretacja deformacji górnej

warstwy litosfery, współczesna geodynamika Sudetów i Bloku Przedśudeckiego.

Stworzył Wrocławską Szkołę Geodynamicznych Badań Regionalnych i Lokalnych. Zorganizował w 1996 r. stację permanentnych obserwacji satelitarnych „Wrocław” (WROC) działającą w ramach European Permanent Network (EPN) i International Geodynamics Service (IGS). Przebywał na zagranicznych stażach naukowych w: Czechach, Bułgarii, Niemczech, Kanadzie, Rosji, Grecji i Hiszpanii, Brał udział w wyprawach naukowych do Włoch, Grecji i na Spitsbergen. Aktywnie uczestniczył w licznych międzynarodowych kongresach, konferencjach i sympozjach. Kierował 6 grantami KBN i MNiSW oraz grantem Komisji Europejskiej COST 625:3D „Monitoring of Active Tectonic Structures”. Był inicjatorem i współorganizatorem Czech-Polish Workshop „On recent geodynamics of Sudety mountains and adjacent areas”, które odbywają się corocznie od 1998 r. Zorganizował i prowadzi badania na 5 poligonach geodynamicznych w Sudetach oraz 3 geodynamicznych obiektach badawczych w Basenie Morza Śródziemnego (Włochy, Grecja).

Jego dorobek naukowy stanowią 294 prace, w tym 186 publikacji, 4 podręczniki i skrypty, 3 patenty i wzory użytkowe. Większość oryginalnych prac twórczych opublikował w językach obcych.

Wypromował 9 doktorantów, recenzował 12 rozpraw doktorskich i 3 rozprawy habilitacyjne. Opiniował 14 wniosków profesorskich oraz 2 wnioski o nadanie tytułu doktora *honoris causa*. Ponadto recenzował ponad 50 projektów badawczych KBN i MNiSW, kilkanaście grantów zagranicznych oraz kilkadziesiąt publikacji polskich i zagranicznych.

Pełnił lub pełni funkcje: kierownika Katedry Geodezji i Fotogrametrii (2003–2005), dyrektora Instytutu Geodezji i Geoinformatyki (2006–2009), członka Senatu (1996–2005), prodziekana Wydziału (1997–2003), przewodniczącego Zarządu Wojewódzkiego SGP we Wrocławiu (1984–1987), przewodniczącego Rady Naukowej Parku Narodowego Gór Stołowych (od 1994). Był konsultantem naukowym filmu TVP „Park Narodowy Gór Stołowych” (2004–2005). Jest m.in. członkiem: Komitetu Geodezji PAN (od 1990), w którym pełni funkcję przewodniczącego Komisji ds. Edukacji w Geodezji (od 2007), Akademii Inżynierskiej w Polsce (od 1995), Stowarzyszenia Geodetów Polskich (od 1967), Polskiego Komitetu ISM (od 2000), Komisji Ochrony Powierzchni WUG (2001–2005), grupy studiów FIG 6.1 „Analysis Deformation” (od 1980), polskiej grupy studiów IGU „Environmental Changes in Karst Areas” (od 1989), European Geophysical Society (od 1996 r.).

Odnaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem Honorowym Politechniki Brno (Czechy) Signum Excellentiae, złotymi odznakami ZNP, NOT, SGP, „Zasłużony dla Geodezji i Kartografii”, „Zasłużony dla KWB Turów”, „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniony 6 nagrodami Ministra i 26 nagrodami Rektora.

**Mieczysław
Cena**

Urodził się 3 kwietnia 1908 r. w Jarosławiu, gdzie ukończył szkołę podstawową, następnie gimnazjum typu staroklasycznego. Studia wyższe ukończył w 1932 r. na Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, uzyskując dyplom lekarza weterynarii.

Pracę rozpoczął w Zakładzie Nauki i Higieny Mięsa i Środków Spożywczych Zwierzęcego Pochodzenia Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, gdzie w 1934 r. obronił pracę doktorską pt. „Przyczynki do rozpoznania włośnicy za pomocą strącania” (promotor – prof. dr A. Trawiński). Od 1934 do 1939 r. pracował jako lekarz terenowy oraz redaktor „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” w dziale hodowli i weterynarii. W czasie wojny zmuszony do ukrywania się prowadził praktykę weterynaryjną w rejonie Jarosławia i Sandomierza. Po wojnie przeniósł się do Krakowa, gdzie rok pracował w Katedrze Fizjologii Żywienia Zwierząt Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1946 r. rozpoczął pracę w Katedrze Hodowli Ogólnej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, a od 1951 r. na Wydziale Zootechnicznym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W 1949 r. uzyskał stanowisko docenta z zakresu higieny zwierząt, w 1957 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1966 profesorem zwyczajnym.

Przebywał na wielu stażach i misjach naukowych, m.in. na Węgrzech, w Szwajcarii, we Włoszech, w Niemczech. Wieloletni redaktor serii Zootechnika – Zeszytów Naukowych WSR (AR), Kierownik Zakładu (Katedry) Zoohigie-

ny (1952–1980), prodziekan Wydziału Zootechnicznego (1957–1959), prorektor ds. studenckich (1959–1961) WSR. Przedstawiciel Uczelni w Komitecie Weterynaryjnym oraz Zootechnicznym PAN, członek Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, członek Rady Naukowej Instytutu Weterynarii w Puławach oraz Przemysłowego Instytutu Maszyn Rolniczych w Poznaniu, przewodniczący Wydziału Rolniczego WTN, wiceprezydent Międzynarodowego Towarzystwa Higieny Zwierząt (ISAH). Promotor 22 doktorantów oraz około 100 prac magisterskich. Autor 2 monografii pt. „Materiały do bioklimatologii Polski” (1968) i „Zakres bioklimatów świata” (1972), 6 skryptów z zakresu etologii zwierząt, ekologii rolniczej i zoohigieny oraz ponad 200 publikacji naukowych, w tym 42 w językach obcych. Wyniki swoich prac przedstawiał na konferencjach, m.in. w Wiedniu, Berlinie, Lipsku, Lund, Uppsali, Kopenhadze, Sofii, Bukareszcie, Budapeszcie i Moskwie.

Był znanym specjalistą w dziedzinie bioklimatologii, higieny zwierząt i środowiska wiejskiego, etologii stosowanej, budownictwa fermowego. Stworzył podwaliny nowoczesnej zoohigieny. Był człowiekiem o szerokich zainteresowaniach humanistycznych, historycznych, filozoficznych i religijnych, doskonałym dydaktykiem i wychowawcą wielu pokoleń młodzieży akademickiej.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, wyróżniony Odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego, Złotą Odznaką AZS, Złotą Odznaką ZSP, medalem „Za Zasługi w Rozwoju Akademii Rolniczej”, medalem „Zasłużony dla Nowosądeckich”.

Zmarł 9 lutego 1990 r. i pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Bronisława
Chełmońska**

Urodziła się 1 lipca 1934 r. w Krakowie. W roku 1951 rozpoczęła studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w roku 1958, uzyskując dyplom magistra inżyniera zoo-

techniki. W latach 1955–1957 pracowała jako nauczyciel w Państwowym Technikum Hodowlanym w Krzyżowicach. W roku 1957 rozpoczęła pracę w charakterze nauczyciela akademickiego w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu na Wydziale Zootechnicznym, pozostając w kolejnych latach na stanowiskach: 1957–1959 asystenta, 1960–1965 starszego asystenta, 1965–1973 adiunkta, 1973–1988 docenta, 1988–1998 profesora nadzwyczajnego, 1998–2004 profesora zwyczajnego.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych otrzymała w 1964 r. na podstawie rozprawy pt. „Badania nad stosowaniem niektórych rozrzedzalników w unasiennianiu kaczek”. W 1971 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego nadany przez Instytut Biologii Stosowanej przy WSR we Wrocławiu, na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Sezonowe zmiany w funkcjonowaniu układu rozrodczego gęsi w aspekcie sztucznego unasienniania”. Tytuł profesora i nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1988 r., a nominację na stanowisko profesora zwyczajnego w roku 1998.

W latach 1976–2004 pełniła funkcję kierownika Katedry Hodowli Drobiu, w późniejszym Zakładzie Hodowli Drobiu Instytutu Hodowli Zwierząt na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

W okresie pracy na Uczelni odbyła wiele krótko- i długoterminowych stażów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych, m.in. na Węgrzech (Instytut Naukowo-Badawczy dla Małych Zwierząt – Gödöllő, Wyższa Szkoła Rolnicza Kaposvár oraz Wydział Rolniczy w Debreczynie), w Słowacji (Vyskumny Ustav Chovu a Slachtienia Hydiny – Ivanka pri Dunaji oraz Vyskumny Ustav Zivocisnej Vyroby – Nitra), w Niemczech (Karl-Marx Universität – Lipsk, Humboldt Universität – Berlin, Tierärztliche Hochschule – Hannover), w USA (Ohio Agricultural Research and Development Center, Ohio State University oraz Agriculture Research Center – Beltsville).

W ramach działalności organizacyjnej i społecznej pełniła funkcje: członka Wydziałowej Komisji ds. Młodzieży, Komisji Senackiej ds. Rozwoju Kadry Naukowo-Dydaktycznej, Rektorskiej Komisji ds. BHP oraz Rady Naukowo-Technicznej ds. Inseminacji przy Ministrze Rolnictwa.

Jest członkiem VI Grupy Roboczej *Reprodukcja Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej*; Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Biologii Rozrodu, Komisji Biologii Rozrodu Ptaków Komitetu Biologii Rozrodu Zwierząt Użytkowych PAN oraz Zarządu Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego.

Była promotorem 4 doktoratów oraz 76 prac magisterskich. Wykonała 2 recenzje osiągnięć naukowo-badawczych osób ubiegających się o tytuł profesora, 7 recenzji rozpraw habilitacyjnych (w tym 2 z Czechosłowacji), 12 recenzji prac doktorskich. Była recenzentem 67 publikacji naukowych oraz 21 projektów badawczych (grantów). Jest współautorką 10 podręczników i skryptów oraz 4 filmów dydaktycznych z zakresu rozrodu zwierząt, w szczególności ptaków domowych, oraz 103 publikacji naukowych.

Wyniki swoich badań naukowych prezentowała na 28 międzynarodowych konferencjach i kongresach, m.in. w Monachium, Lipsku, Stuttgartarcie, Halle, Hanowerze, Baltimore i Istambule.

Prowadziła wykłady w Wyższej Szkole Weterynaryjnej w Hanowerze i na Uniwersytecie w Lipsku.

Jest uznanym specjalistą w dziedzinie biologii rozrodu ptaków domowych. Stworzyła szkołę naukową w zakresie stosowania różnych metod biotechnologicznych, zwłaszcza dotyczących sztucznego unasienniania w rozrodzie ptaków domowych. Z tej dyscypliny prowadziła seminarium z udziałem gości zagranicznych z Wielkiej Brytanii, Japonii, Kanady, Niemiec i Rosji. Wykazała odrębność fizjologii rozrodu gęsi w odniesieniu do innych gatunków ptaków domowych. Uzyskała mieszańce gęsi dzikiej z gęsią domową, dając możliwość poszerzenia oferty produktów na rynku drobiarskim. Jest inicjatorem badań tworzenia rezerw genetycznych ptaków przy zastosowaniu różnych metod mrożenia nasienia oraz komórek blastodermalnych.

Odnaczona Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”.

**Anna
Chełmońska-Soyta**

Urodziła się 2 czerwca 1961 r. we Wrocławiu. Studia na Wydziale Weterynaryjnym ówczesnej Akademii Rolniczej odbyła w latach 1980–1985. Od roku 1986

pracuje w Zakładzie Immunologii i Prewencji Weterynaryjnej, obecnie wchodzącym w skład Katedry Immunologii Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskała w 1992 r., dr. habilitowanego w dziedzinie nauk weterynaryjnych w zakresie immunologii w 2003 r. Od roku 2009 pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. W roku 2003 podjęła pracę w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu, gdzie pracuje do dzisiaj, obecnie na stanowisku profesora nadzwyczajnego i pełni funkcję kierownika Laboratorium Immunologii Rozrodu.

Jest autorem i współautorem 38 prac naukowych opublikowanych w krajowych i zagranicznych czasopiśmie naukowych i 75 komunikatów zjazdowych. Od roku 2009 jest członkiem zespołu roboczego powołanego przez MNiSW, opracowującego opis efektów kształcenia studentów w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych. Od roku 2007 pełni funkcję przewodniczącej wrocławskiego oddziału Towarzystwa Biologii Rozrodu.

Kazimierz
Chmura

Urodził się 5 grudnia 1953 r. we Wrocławiu, gdzie ukończył III Liceum Ogólnokształcące. W latach 1972–1977 studiował na Wydziale Rolniczym wrocławskiej Akademii Rolniczej. W Katedrze Uprawy i Nawożenia Łąk i Pastwisk otrzymał dyplom magistra inżyniera rolnictwa. Następnie, w latach 1977–1980, pracował w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (Wojszyce, Smolec, Mokronos k. Wrocławia), początkowo jako stażysta, później na stanowisku kierownika ds. produkcji zwierzęcej.

Zatrudniony w Instytucie Rolniczych Podstaw Melioracji. W roku 1983 ukończył Studium Kształcenia i Doskonalenia Dydaktycznego Młodej Kadry Nauczycieli Akademickich przy Wydziale Zootechnicznym. W 1990 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych w zakresie

melioracji wodnych, przedstawiając rozprawę doktorską pt. „Efektywność deszczowania i wzrastającego nawożenia azotem w uprawie wieloletnich roślin pastewnych”. W roku 2002 na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pt. „Przyrodnicze i agrotechniczne uwarunkowania uprawy ziemniaka w południowo-zachodniej Polsce” uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomia, specjalność agronomia, uprawa roślin, gospodarka wodna roślin, nadany uchwałą Rady Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu. Odbył krótkoterminowe staże naukowe w Izraelu (1997) i Austrii (2002, 2005).

W latach 2003–2006 pełnił funkcję kierownika Zakładu Nawadniania Roślin w KRPKŚ.

Był współorganizatorem XII Ogólnopolskiego Sympozjum Naukowego nt. „Technologiczne i produkcyjne możliwości wykorzystania środowiska rolniczego w różnych regionach Polski” (KRPKŚ AR – Wrocław 1995) oraz Cyklicznych konferencji popularnonaukowych w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki (Wrocław 2003, 2004, 2005).

Wypromował jednego doktora.

Dorobek naukowy obejmuje 86 pozycji, w tym 13 prac indywidualnych i 73 zespołowe, oraz 18 nieopublikowanych prac.

Jest współautorem skryptów: „Podstawy rolnictwa – Przewodnik do ćwiczeń” (1978), „Technologia produkcji rolniczej” (1999), „Podstawy rolnictwa” (2005) oraz rozdziału 3 „Gospodarka wodna roślin” w podręczniku akademickim „Nawadnianie roślin” (2006).

Jego zainteresowania naukowe obejmują kilka grup tematycznych: – określenie optymalnych parametrów ilościowych i jakościowych roślin pastewnych (traw); – zagadnienia związane z wpływem nawożenia, opadów i nawadniania na plonowanie roślin okopowych (w szczególności ziemniaka), jak też odporność bulw na uszkodzenia mechaniczne; – działanie i współdziałanie agrotechnicznych czynników siedliska na wysokość i jakość plonu roślin uprawnych; – problemy zmian florystycznych powodowanych działaniami technicznymi, a także zagadnienie bilansu pierwiastków biogenych w glebach czy fitoakumulacji pierwiastków śladowych w wybranych roślinach.

Wyróżniony 8 nagrodami Rektora, w tym w dziedzinie badań naukowych (4), dydaktyczno-wychowawczej (2) i organizacyjnej (2). W roku 2006 otrzymał Brązowy Krzyż Zasługi.

**Tadeusz
Chodak**

Urodził się 30 sierpnia 1938 r. w Izabelowie, pow. Sieradz. W 1957 r. ukończył liceum ogólnokształcące w Myśliborzu w woj. szczecińskim. W latach 1957–1962 studiował na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego, uzyskując tytuł magistra fizyki. W roku 1962 rozpoczął pracę w Katedrze Gleboznawstwa WSR we Wrocławiu i równocześnie studiował na Wydziale Rolniczym, otrzymując w 1967 r. tytuł inżyniera rolnika.

Stopień doktora nauk przyrodniczych nadany uchwałą Rady Naukowej Instytutu Biologii Stosowanej WSR we Wrocławiu uzyskał na podstawie rozprawy pt. „Studia nad substancją koloidalną gleb wytworzonych z lessu” (promotor – prof. dr hab. S. Kowaliński). Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych z zakresu gleboznawstwa otrzymał w 1980 r. na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Badania nad właściwościami i składem mineralnym gleb wytworzonych z lessu Dolnego Śląska”.

Tytuł profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych uzyskał w 1989 r. W roku 1999 mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Jest autorem lub współautorem ponad 200 prac naukowych oraz współautorem rozdziałów podręcznika „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego”.

Główne kierunki badawcze obejmują procesy glebotwórcze i glebowe w różnych strefach klimatycznych, oznaczanie minerałów ilastych i powierzchni właściwej gleb, wpływ czynnika antropogenicznego na właściwości gleb, właściwości i przydatność surowców ilastych i skał w ochronie środowiska i gospodarce.

Odbył staże naukowe na uniwersytetach: w Pradze, Leningradzie, Nowym Sadzie, Freisingu, Kairze, Aleksandrii, Kopenhadze, Wageningen, Giessen. Uczestniczył w międzynarodowej wyprawie na Spitsbergen (1985).

Promował 3 doktorantów oraz opiekował się 95 magistrantami. Wykonał 4 recenzje prac habilitacyjnych i 10 doktorskich.

Pełnił funkcje przewodniczącego Wrocławskiego Oddziału PTGleb, sekretarza Komisji Nauk o Ziemi Oddziału PAN we Wrocławiu, przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli akademickich AR. Był przewodniczącym komisji programowej organizującej kierunek studiów ochrona środowiska. Od 1991 r. dyrektor Instytutu Gleboznawstwa i Ochrony Środowiska Rolniczego. W latach 1987–1990 był prodziekanem Wydziału Rolniczego. Nagradzany 10-krotnie nagrodami Rektora. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

W 2008 r. przeszedł na emeryturę.

**Paweł
Chorbiński**

Urodził się 16 marca 1963 r. w Żarach. W roku 1981 rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał 5 marca 1987 r. Od maja 1987 r. do kwietnia 1988 r. odbywał służbę wojskową w ramach wojskowego szkolenia studentów. Od dnia 1 maja 1988 r. został zatrudniony w Katedrze Epizootologii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, na którym to pracuje do dnia dzisiejszego, specjalizując się w zakresie chorób owadów użytkowych.

Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1993 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ niektórych środków warroabójczych na aktywność wybranych enzymów jelita środkowego pszczoły miodnej (*Apis mellifera* L.)”. W 2004 r. uchwałą Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Rola grzybów z rodzaju *Ascosphaera* w patologii czerwiu pszczoły miodnej oraz wybranych gatunków pszczół samotnych”. W 2010 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego macierzystej Uczelni.

Jego dorobek naukowy wynisi 199 pozycji w tym współautorstwo 1 podręcznika, rozdziałów w 2 podręcz-

nikach, autorstwo i współautorstwo 3 skryptów, licznych artykułów naukowych, doniesień na konferencje naukowe, artykułów popularnonaukowych oraz poradników i materiałów szkoleniowych dla pszczelarzy praktyków i lekarzy weterynarii oraz ekspertyz.

Wypromował jednego doktora nauk weterynaryjnych.

Prowadzi liczne szkolenia, seminaria, warsztaty oraz kursy dla pszczelarzy, z zakresu chorób pszczół, organizowane przez ośrodki szkolenia rolniczego (WODR, ODR), związki pszczelarskie i służby weterynaryjne na terenie całego kraju. W latach 1996–1998 pełnił funkcję członka, a w latach 1998–2001 funkcję przewodniczącego Komisji Zdrowotności Pszczół i Ochrony Pasiek przed Zatruciami przy Polskim Związku Pszczelarskim. Obecnie jest przewodniczącym Zespołu ds. Pszczelarstwa przy Ministerstwie Rolnictwa. Jest członkiem Pszczelniczego Towarzystwa Naukowego.

W dniu 30 maja 1997 r. uzyskał tytuł specjalisty chorób owadów użytkowych, a w roku 2008 został powołany na Krajowego Kierownika Specjalizacji nr 9 – Choroby owadów użytkowych.

Od 2008 r. pełni funkcję kierownika studiów doktoranckich Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Za działalność dydaktyczno-naukową otrzymał 4 nagrody Rektora. Został także odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi.

**Józefa
Chrzanowska**

Prof. dr hab. Józefa Chrzanowska urodziła się 4 czerwca 1950 r. w Chmielnie. Studia wyższe ukończyła w 1973 r. na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, uzyskując tytuł magistra biologii ze specjalizacją biochemii. W 1974 r. podjęła pracę na Akademii Rolniczej, gdzie na Wydziale Technologii Żywności uzyskała stopień doktora na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Otrzymywanie oraz charakterystyka właściwości biotechnologicznych pozakomórkowej asparylowej prote-

inazy z *Fusarium moniliforme* Sheldon” (promotor – prof. dr hab. Antoni Polanowski). W 1996 r. otrzymała stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych z zakresu biotechnologii żywności po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Właściwości biotechnologiczne wybranych enzymów proteolitycznych pochodzenia mikrobiologicznego o potencjalnym znaczeniu w technologii mleczarstwa”. W 2002 r. nadano jej tytuł profesora.

Odbyła staże naukowe krajowe i zagraniczne, m.in. na Uniwersytecie Stanowym Utah – USA, Norwegia Food Research Institute i Agricultural University of Nowary w Aas k. Oslo, w International Center of Genetic Engineering and Biotechnology we Włoszech, w Sparsholt College w Wielkiej Brytanii, na Agricultural University of Athens i TEI w Heraklionie w Grecji, z Hame Politechnik w Finlandii. Odbyła też wizyty na różnych uniwersytetach w ramach europejskich programów dydaktycznych Erasmus LLP, CEEPUS.

Specjalizuje się w biotechnologii mleczarskiej ze szczególnym ukierunkowaniem na badania możliwości wykorzystania nowych enzymów proteolitycznych, głównie pochodzenia mikrobiologicznego, w przetwórstwie mleczarskim, a także wykorzystaniem drożdżowych kultur starterowych w serowarstwie.

W latach 1996–1999 pełniła funkcję prodziekana, a w latach 1999–2005 dziekana Wydziału Nauk o Żywności. Od 1 września 2005 r. sprawuje funkcję prorektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

Dorobek naukowy prof. Chrzanowskiej obejmuje 210 pozycji, z czego 54 stanowią oryginalne prace twórcze. Jest współautorką jednego skryptu i trzech książek oraz jednego patentu. Była kierownikiem 3 grantów, uczestniczyła też w 11 grantach KBN lub MNiSW. Wypromowała 4 doktorów i sprawuje opiekę nad kolejnymi dwoma doktorantami. Była recenzentem 9 rozpraw doktorskich, 4 rozpraw habilitacyjnych oraz 4 recenzji o nadanie tytułu profesora bądź stanowiska profesora nadzwyczajnego lub zwyczajnego.

Jest od roku 2003 członkiem Komitetu Nauk o Żywności PAN oraz Komitetu Biotechnologii przy prezydium PAN. Ponadto, od 1997 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności. Była ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej do oceny kierunku biotechnologia. Od roku 2005 jest członkiem Rady Programowej czasopisma naukowego „Żywność. Nauka. Technologia”.

Za działalność naukowo-badawczą była wielokrotnie wyróżniana nagrodami Rektora. Została też odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, a także Honorową

Odnaką NOT SiT Soż. W 2000 r. została laureatem Programu TECHNO Fundacji Nauki Polskiej.

Otrzymała Srebrny oraz Złoty Krzyż Zasługi i odznakę „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Barbara
Chrzanowska-Drózdź**

Urodziła się 9 marca 1952 r. w Bielawie, woj. dolnośląskie. W 1971 r. ukończyła Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Bielawie i w tym samym roku rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, kończąc je w 1976 r.

Początkowo pracowała w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin jako asystent stażysta, a następnie na stanowiskach asystenta i starszego asystenta. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskała w 1985 r. na podstawie pracy pt. „Uprawa kukurydzy na ziarno w trójpolowym płodozmianie na glebie lekkiej” pod kierunkiem prof. dr. hab. Józefa Fatygi. Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, specjalności uprawa roślin uzyskała w 2002 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Reakcja pszenicy ozimej na wybrane czynniki agrotechniczne”. – Synteza wybranych i opublikowanych prac własnych. Stanowisko profesora nadzwyczajnego objęła w 2008 r.

Odbyła krótkoterminowe staże naukowe na Węgrzech i w Czechosłowacji. Członek Wydziałowej Komisji Badań Naukowych, sekretarz Komisji Nauk Rolniczych Wrocławskiego Oddziału PAN, członek Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego, Polskiego Towarzystwa Agronomicznego.

Promotor 1 doktoratu, 60 prac magisterskich. Wykonała 2 recenzje doktorskie, 5 wydawniczych, współautor 1 podręcznika „Fizjologiczne podstawy żywienia zwierząt”. Opublikowała 58 oryginalnych prac twórczych.

Specjalista z zakresu uprawy roślin polowych, w tym zwłaszcza pszenicy zwyczajnej i twardej oraz pszenżyta. Jej osiągnięcia koncentrują się głównie wokół zagad-

nień związanych z wpływem czynników środowiskowych i agrotechnicznych na rozwój, plonowanie, jakość i wartość technologiczną ziarna pszenicy zwyczajnej i twardej oraz pszenżyta.

Za badania naukowe została 3-krotnie wyróżniona Nagrodą Rektora.

**Krystyn
Chudoba**

Urodził się 23 lutego 1946 r. w Krakowie. W tym samym roku rodzina przeniosła się do Wrocławia, gdzie ukończył szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące. Po 2-letniej służbie wojskowej studiował na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Studia ukończył z wyróżnieniem w roku 1974. Pracę zawodową rozpoczął w Katedrze Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt, gdzie kierował badaniami na temat „Analiza związku polimorficznego układu transferyn z cechami użytkowymi zwierząt hodowlanych”, koordynowanymi przez Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN. Rozprawę doktorską pt. „Analiza wpływu polimorficznego układu transferyn surowicy krwi na cechy mleczności bydła” obronił „z wyróżnieniem” w roku 1981, a następnie został zatrudniony na stanowisku adiunkta. W tym też czasie nabył umiejętności programowania maszyn cyfrowych ODRA i RIAD, komputerów. Jest jednym z kilku polskich naukowców nauk zootechnicznych posługujących się sprawnie programowaniem komputerów.

W roku 1986 rozpoczął pracę w Katedrze/Zakładzie Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych Instytutu Hodowli Zwierząt. W tym zakresie uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego, a następnie został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Opracował mikrokomputerowy system hodowlany dla owiec, testowany w Zakładzie Doświadczalnym Instytutu Zootechniki Kołuda Wielka oraz w Instytucie Zootechniki w Balicach. Brał też udział w trzech innych projektach badawczych KBN.

Łącznie opublikował ponad 100 opracowań, w tym oryginalne prace twórcze, monografie, referaty, skrypty i rozdziały w podręcznikach akademickich związane z ogólną hodowlą zwierząt oraz hodowlą szczegółową owiec.

W latach osiemdziesiątych przez dwie kadencje był członkiem Senatu Uczelni, a w latach dziewięćdziesiątych – Rzecznik Dyscyplinary dla Studentów Wydziału Zootechnicznego, następnie członek Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów, później Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów. W latach 90. także członek Uczelnianej Komisji Przetargowej ds. Sprzętu Komputerowego. Od roku 2002 redaktor merytoryczny Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Przyrodniczego – serii Biologia i Hodowla Zwierząt.

Pozazawodowo: aktywny działacz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Tu m.in. w latach 90. członek władz centralnych. Obecnie Prezes „Oddziału Wrocławskiego PTTK”. Jednocześnie członek Komisji Egzaminacyjnej przy Marszałku Województwa Dolnośląskiego ds. Przewodników Sudeckich oraz członek Rady Parków Krajobrazowych Dolnego Śląska. Za działalność społeczną odznaczony m.in. Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Miasta Wrocławia i Województwa Wrocławskiego” oraz Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi.

**Stanisław
Chudoba**

Urodził się 16 grudnia 1906 r. w Łopatynie. Do gimnazjum uczęszczał w Złoczowie, gdzie w 1926 r. złożył egzamin dojrzałości. Studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie ukończył w 1933 r., uzyskując stopień magistra filozofii w zakresie zoologii z anatomią porównawczą. Podczas okupacji niemieckiej pracował (1942–1943) w dziale zakaźnym wyrobu szczepionek Instytutu Przeciwyfusowego prof. Weigla we Lwowie. Po wyzwoleniu Krakowa zatrudniony został w VI Państwowym Gimnazjum i Liceum. W tym samym czasie pełnił obowiązki asystenta wolontariusza w Katedrze Anatomii Porównawczej Uniwersytetu Jagiel-

ońskiego. W roku 1945 uzyskał stopień doktora filozofii na podstawie wykonanej jeszcze przed wojną pracy doktorskiej pt. „Badania porównawcze aparatu Golgiego, chondriomu i wakuomu u wybranych gatunków owadów”.

Od września 1946 r. pracował na stanowisku adiunkta w Katedrze Zoologii Ogólnej Instytutu Zoologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Po dziewięciu latach pracy na Uniwersytecie Wrocławskim objął kierownictwo Katedry Zoologii w Wyższej Szkole Rolniczej, uzyskując kolejne stopnie naukowe – od adiunkta do profesora zwyczajnego w 1971 r.

We Wrocławiu kontynuował badania cytologiczne, interesował się entomologią (prace poświęcone faunie błonkówek Śląska). W WSR zajmował się mezofauną gleb i w tym kierunku szkolił specjalistów (w 1965 zorganizował studium doktoranckie). Prowadził również badania faunistyczno-ekologiczne nad drobnymi ssakami (cykl prac poświęconych faunie owadożernych i gryzoni występujących na terenach zalewanych miejskimi wodami ściekowymi).

W latach 1954–1970 był kierownikiem Katedry Zoologii, a od 1970 do 1973 r. dyrektorem Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej. Brał czynny udział w organizowaniu życia naukowego na Uczelni i poza nią. Był prodziekanem (1954–1956), a w latach 1956–1969 dziekanem Wydziału Zootechnicznego. Był aktywnym członkiem Rady Naukowej Instytutu Biologii Stosowanej AR oraz Rady Naukowej Wrocławskiego Ogrodu Zoologicznego, Komisji do popularyzacji wiedzy przyrodniczej przy Prezydium PAN.

W latach 1958–1965 był przewodniczącym Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, a od 1965 do 1972 r. – wiceprezesem Zarządu Głównego. Był ponadto członkiem, założycielem i wieloletnim sekretarzem Polskiego Związku Entomologicznego.

Wypromował 14 doktorów. Napisał wiele recenzji prac doktorskich i habilitacyjnych oraz recenzji dorobku naukowego, wniosków na profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych. Opublikował 21 oryginalnych prac naukowych, wydał skrypt z zoologii (4 wydania) i podręcznik „Zoologia”, który ukazał się w 5 wydaniach.

Został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Budowniczego Wrocławia, Odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego, medalem „Za Zasługi dla WSR”, odznaką „Zasłużonego Nauczyciela PRL”, a także wielokrotnie wyróżniony nagrodami indywidualnymi i zespołowymi Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Rektora AR.

Zmarł 9 kwietnia 1983 r., pochowany został na cmentarzu przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Bożena
Chudoba-Drozdowska**

Urodziła się 25 października 1939 r. we Lwowie. Naukę rozpoczęła w szkole podstawowej w Krakowie kontynuowała w Szkole Podstawowej Nr 1, a następnie w III Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu. Świadectwo dojrzałości uzyskała w 1956 r., w tym też roku rozpoczęła studia na Wydziale Weterynaryjnym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w 1962 r. dyplom lekarza weterynarii. W latach 1962–1963 odbyła staż asystencki w Katedrze Chirurgii macierzystej Uczelni. W 1964 r. została przyjęta na studia doktoranckie w Katedrze Zoohigieny, z których w 1968 r. została powołana na etat starszego asystenta. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w 1970 r. na podstawie rozprawy pt. „Przebieg roczny niektórych wskaźników krwi bydła rasy nizinnej czarno-białej” (promotor – prof. dr hab. Mieczysław Cena). Stopień doktora habilitowanego nadano jej decyzją Rady Wydziału Zootechnicznego w roku 1986 na podstawie rozprawy pt. „Zoohigieniczne uwarunkowania zdrowotności cieląt”. W roku 1987 została powołana na etat docenta, a w 1993 na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Tytuł naukowy profesora nadano jej w 1995 r.

Odbyła staż naukowy w Instytucie Zootechniczno-Weterynaryjnym we Lwowie, podczas którego wygłosiła cykl wykładów dla studentów Wydziału Weterynaryjnego oraz na studiach podyplomowych dla lekarzy weterynarii.

Od 1981 r. pełniła funkcję redaktora oraz członka Komitetu Redakcyjnego uczelnianych Zeszytów Naukowych, była członkiem, a okresowo przewodniczącą Uczelnianej Komisji Dydaktycznej przy Związkach Zawodowych, była członkiem Wydziałowej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania oraz członkiem Komisji ds. planów i programów studiów.

Była promotorem 2 prac doktorskich i opiekunem ponad 90 prac magisterskich. Jest współautorką 11 skryptów i materiałów do ćwiczeń z zakresu zoohigieny i profilaktyki weterynaryjnej, m.in. „Wybrane zagadnienia z profilaktyki weterynaryjnej, Chów zwierząt z zoohigieną”, „Podstawy chowu zwierząt z zoohigieną”. Była recenzentem 7 rozpraw doktorskich (w tym 2 na uczelni zagranicznej),

2 rozpraw habilitacyjnych oraz 3 podręczników i skryptów. Jest autorką i współautorką około 180 publikacji. Ich wyniki były prezentowane na konferencjach m.in. w Wysokich Tatrach, Brnie, Sudanie, Lwowie, Lipsku i Petersburgu.

Była członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Polskiego Stowarzyszenia Bujatrycznego i International Society of Animal Hygiene.

Odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi oraz 9 nagrodami Rektora AR we Wrocławiu.

Zmarła 15 października 2002 r. Pochowana we Wrocławiu na cmentarzu przy ul. O. Bujwida.

**Tadeusz
Cichy**

Urodził się 27 maja 1928 r. w Horodence, w byłym woj. stanisławowskim. Szkołę podstawową ukończył w Horodence, a gimnazjum w Hrubieszowie. W 1947 r. ukończył w Strzelinie liceum ogólnokształcące. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii na ówczesnym Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu. Studia ukończył w 1952 r., uzyskując tytuł magistra w zakresie fizyki.

Pracę na Wydziale Melioracji Wodnych we wrocławskiej Wyższej Szkole Rolniczej rozpoczął 1 marca 1952 r. kolejno na stanowiskach – asystenta, adiunkta i docenta. W roku 1962 uzyskał na Wydziale Melioracji Wodnych stopień naukowy doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Statystyczna ocena dokładności odtworzenia rzeźby terenu na planie” (promotor – prof. dr inż. Rudolf Hohenberg).

W latach 1962–1980 był kierownikiem Katedry Matematyki. Uznaje się go za jednego z pierwszych, którzy niemal od zera tworzyli podwaliny działalności dydaktycznej, naukowej, kadrowej i organizacyjnej tej Katedry.

W latach 1969–1972 oraz 1975–1978 był prodziekanem Wydziału Melioracji Wodnych. W latach sześćdziesiątych był członkiem Senackiej Komisji ds. Odznaczeń i Przewodniczącym Senackiej Komisji ds. Rozwoju Młodej

Kadry Naukowe; w latach siedemdziesiątych przez dwie kadencje przewodniczył Senackiej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studenckich, a następnie, również przez dwie kadencje – Senackiej Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studenckich.

Był promotorem 3 przewodów i recenzentem 2 prac doktorskich.

Był przedstawicielem Akademii Rolniczej podczas „14th European Meeting of Statisticians” konferencji zorganizowanej w roku 1981 we Wrocławiu. Posiada opublikowane 4 prace naukowe oraz 2 nieopublikowane.

Wyróżniony licznymi medalami i odznaczeniami, m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Otrzymał wielokrotnie nagrody Rektora i 1 nagrodę Ministra.

**Józef
Cież**

Urodził się 29 czerwca 1948 r. w Bielawie. Po ukończeniu szkoły podstawowej podjął naukę w Technikum Rolniczym w Bożkowie, które ukończył egzaminem maturalnym w roku 1966. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Mechanizacji Rolnictwa Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze na Słowacji. Studia ukończył z wyróżnieniem, w roku 1971 uzyskuje tytuł magistra inżyniera mechanizacji rolnictwa.

Bezpośrednio po ukończeniu studiów podjął pracę w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, początkowo jako asystent – stażysta, a następnie jako asystent i starszy asystent w Zakładzie Eksploatacji Ciągników i Maszyn Rolniczych. W roku 1978 na podstawie przedłożonej pracy pt. „Modelowanie organizacji przyjęcia ziarna od kombajnów w gospodarstwach wielkoobszarowych” Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu nadała mu stopień doktora nauk rolniczych. Promotorem pracy był prof. Jan Bogdanowicz. W grudniu 2007 r. Rada Wydziału Agrotechnologii Akademii Rolniczej w Krakowie nadała mu stopień doktora habilitowanego w zakresie inżynierii

rolniczej na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Studia nad wypadkami z maszynami i ciągnikami rolniczymi w gospodarstwach indywidualnych”. Jego zainteresowania naukowe dotyczą problemów eksploatacji techniki rolniczej, zagadnień bezpieczeństwa pracy i ergonomii w rolnictwie.

Od 2009 r. kieruje Instytutem Inżynierii Rolniczej.

Jego dorobek liczy ponad 200 pozycji, wśród których jest ponad 50 oryginalnych prac twórczych, a ponadto wiele prac popularnonaukowych, ekspertyzy, recenzje projektów badawczych i podręczników. Jest także współautorem skryptów.

Wygłaszał referaty na konferencjach w Jugosławii, Słowacji, Hiszpanii, Finlandii, Kanadzie i Turcji. Od wielu lat jest wykładowcą Szkoły Inspekcji Pracy im. Jana Rosnera we Wrocławiu

Od 2003 r. jest członkiem Międzynarodowej Komisji Innowacyjnej (Neuheitenkommission) przy DLG w Frankfurt/Main. Ponadto jest członkiem Komisji BHP w Rolnictwie przy Głównym Inspektorze Pracy oraz członkiem Komisji przy Prezesie KRUS, nadającej Znak Bezpieczeństwa KRUS.

Za prace z zakresu wypadkowości w rolnictwie otrzymał wyróżnienie Głównego Inspektora Pracy oraz wyróżnienie Ministra Pracy i Spraw Socjalnych. Jest ponadto laureatem 14 nagród Rektora.

**Stanisław
Czaban**

Urodził się 1 maja 1948 r. w Debrzycach, woj. opolskie. Studia wyższe odbył w latach 1968–1972 na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując stopień magistra inżyniera melioracji wodnych. Stopień naukowy doktora nauk technicznych nadała mu Rada Wydziału Melioracji Wodnych we Wrocławiu w 1977 r., a stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie melioracji (specjalność hydraulika) uzyskał w 1987 r. Tytuł naukowy profesora otrzymał w 1998 r. W 2002 r. został profesorem zwyczajnym.

W latach 1988–1989 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu, 1989–1991 pełnił obowiązki dyrektora, a od 1991 r. jest dyrektorem Instytutu Inżynierii Środowiska.

Staże krajowe odbył w Politechnice Krakowskiej, Instytucie Budownictwa Wodnego PAN w Gdańsku, Zakładach Badawczych i Projektowych Miedzi „Cuprum” we Wrocławiu. Zagraniczne staże naukowe zaś w Instytucie Mechaniki Płynów w Tuluzie i Katedrze Hydrauliki i Hydrologii Politechniki Praskiej. Wielokrotnie brał udział w krótkoterminowych stażach i konsultacjach naukowych oraz w zagranicznych konferencjach organizowanych w Czechach, Bułgarii, Niemczech, Rosji, USA, Australii, Nowej Zelandii, Francji, Hiszpanii, Belgii i Włoszech.

Jego dorobek naukowy obejmuje łącznie 256 pozycji, z tego 107 opublikowanych, w tym 14 w językach kongresowych. Obszar jego zainteresowań naukowych koncentruje się na zagadnieniach: hydraulika przepływów dwufazowych, hydraulika rurociągów, gospodarka odpadami, ochrona wód, odnawialne źródła energii, ocena oddziaływania na środowisko. Jest współautorem 3 patentów. Pełni nadzór naukowy nad gospodarką wodną i odpadową oraz ochroną środowiska w składowisku Żelazny Most.

Był członkiem Sekcji Uczelni Rolniczych Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, przewodniczącym Rady Dorzecza Górnej i Środkowej Odry, członkiem Komisji Gospodarki Wodnej przy Ministrze Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, zastępcą przewodniczącego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, przewodniczącym Rady Laboratorium Uczelnianego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, byłym Ministra Ochrony Środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i operatów wodnoprawnych, Wojewódzkiego Komitetu Przeciwpowodziowego we Wrocławiu. Jest członkiem Krajowej Rady Gospodarki Wodnej, Regionalnej Komisji ds. OOS, IASTED – The International Association of Science and Technology for Development, EDC – European Drought Centre. Udziela się w 2 sieciach naukowych: „ENVITECH (International Scientific Thematic Network for Environmental Technologies ENVITECH-net)” i „Pathways of pollutants and mitigation strategies of their impact on the ecosystems”.

Profesor Stanisław Czaban opracował 3 skrypty (2 jako współautor). Był opiekunem 38 prac magisterskich i 6 prac inżynierskich. Od 1996 r. jest kierownikiem specjalizacji inżynieria wodna na studiach magisterskich. Promotor 3 doktoratów. Wykonał jedną recenzję pracy habilitacyjnej i 7 prac doktorskich. Był recenzentem wydawniczym 2 prac habilitacyjnych,

5 – dorobku na stanowisko profesora nadzwyczajnego bądź zwyczajnego, 6 – dorobku kandydatów do tytułu profesora oraz 4 grantów zagranicznych.

Był współorganizatorem konferencji: Computational Hydraulic in Agricultural Engineering, Odra i jej dorzecze, Przyrodnicze i techniczne aspekty gospodarki wodnej w dolinach rzecznych o gęstej zabudowie hydrotechnicznej, wybrane problemy inżynierii środowiska.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Edukacji Narodowej, wyróżniony 2 nagrodami Ministra i 25 Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 2006 r. uzyskał prestiżową nagrodę w USA za poster prezentowany na Second International Conference on Environmental Science and Technology, Houston, Texas, USA, August 19–22, 2006.

Alicja
Czamara

Urodziła się 19 stycznia 1947 r. w Bielsku Białej. Po ukończeniu liceum ogólnokształcącego w 1964 r. oraz studiów na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym AGH w Krakowie w 1970 r. uzyskała dyplom magistra inżyniera geologa. W tym samym roku rozpoczęła pracę w Katedrze Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemi Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Stopień doktora nauk technicznych nadała jej Rada Wydziału Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu 30 czerwca 1979 r. na podstawie pracy pt. „Wpływ kolmatacji i osadów dennych na przesiąki ze zbiorników wodnych zlokalizowanych na gruntach zwirowych” (promotor – prof. dr hab. inż. Jerzy Kowalski), a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska nadała jej Rada Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu 29 czerwca 1999 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Oddziaływanie wybranych urządzeń melioracyjnych na zasoby wód gruntowych”. W roku 2001 została mianowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych otrzymała 8 czerwca 2006 r.

Od 2003 r. jest kierownikiem Zakładu Geotechniki i Wód Podziemnych. Współpracuje z KPK Programów Ramowych UE (przy IPPT PAN w Warszawie). Wraz z pracownikami swojego Zakładu bierze udział w pracach międzynarodowej sieci badawczej ENVITECH; w międzynarodowym programie Erasmus LLP (wykłady w języku angielskim); od 2009 uczestniczy w realizacji projektu Geokompozyty sorbuujące wodę – innowacyjne technologie wspomagające wegetację roślin, w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, finansowanego ze środków unijnych.

Jej główną specjalnością naukową są hydrogeologia i geologia inżynierska. Sprawowała nadzór naukowy nad budową zapory ziemnej zbiornika retencyjnego w Komorowie. Była współorganizatorką stacji doświadczalnej w zlewni Ciesielskiej Wody.

Wyniki swoich badań prezentowała na 53 konferencjach krajowych i międzynarodowych, m.in. w Wiesbaden, Wiedniu, Turcji, Hiszpanii, Austrii. Odbyła staże zagraniczne w Niemczech, Norwegii, na Węgrzech, Słowacji i w Holandii; staż krajowy w Przedsiębiorstwie Hydrogeologicznym we Wrocławiu. Była współorganizatorem 7 konferencji naukowych na Wydziale oraz na Uniwersytecie Wrocławskim, jak również 10 Międzynarodowych Konferencji SKN na UP we Wrocławiu.

Jej dorobek naukowy stanowi 148 pozycji, w tym: 65 publikacji naukowych, 83 opracowania niepublikowane oraz materiały dydaktyczne na płytach CD. Wypromowała 2 doktorów, pod jej kierunkiem 43 studentów wykonało prace magisterskie, recenzowała 4 prace doktorskie.

Jest kierownikiem specjalności gospodarka odpadami. Jest wieloletnim kuratorem wydziałowym Studenckich Kół Naukowych.

Posiada certyfikat z zakresu ewidencji i gospodarowania odpadami na kierunku inżynieria środowiska. Jest członkiem Panelu Ekspertów do oceny projektów w ramach ZPORR w dziedzinie zagospodarowania odpadów; członkiem Zarządu Polskiego Towarzystwa Geofizycznego we Wrocławiu.

Została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi i Złotym Medalem za Długoletnią Służbę. Wyróżniona: nagrodą zespołową Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz 10 nagrodami Rektora AR i UP we Wrocławiu.

**Włodzimierz
Czamara**

Urodził się 2 stycznia 1942 r. w Krasnem. Studia wyższe odbył w latach 1962–1967 na Wydziale Melioracji Wodnych ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując tytuł magistra inżyniera melioracji wodnych. Stopień naukowy doktora nauk technicznych nadała mu Rada Wydziału Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu w 1976 r., na podstawie rozprawy pt. „Zmienność współczynnika spływu powierzchniowego na terenach kopalń odkrywkowych węgla brunatnego”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska (w specjalności hydrogeologia) w 1991 r. na podstawie oceny całokształtu dorobku naukowego i rozprawy pt. „Charakterystyka hydrologiczna i model wezbrań opadowych dorzecza górnej Odry”. W roku 2000 uzyskał tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

Pracę zawodową rozpoczął w roku 1969 w Katedrze Budownictwa Wodnego WSR we Wrocławiu na stanowiskach asystenta (1968–1972), starszego asystenta (1972–1976), adiunkta (1976–1994), od 1995 r. jest profesorem AR we Wrocławiu. Promotor 3 prac doktorskich oraz opiekun 136 prac magisterskich.

Jej dorobek naukowy obejmuje łącznie 159 pozycji. Jego zainteresowania naukowe dotyczą badań procesu spływu powierzchniowego, erozji powierzchniowej, określania przepływów ekstremalnych i modelowania procesów hydrologicznych. Badania procesu spływu powierzchniowego, infiltracji i erozji miały charakter pionierski i pozwoliły na wypracowanie metodyki określania współczynnika spływu powierzchniowego na terenach kopalń odkrywkowych. Oryginalnym i pionierskim osiągnięciem były badania spływu powierzchniowego i erozji na terenach antropogenicznie ukształtowanej morfologii oraz opracowany model zlewni o parametrach rozłożonych.

Aktywnie uczestniczył w pracach komitetów organizacyjnych sześciu sympozjów naukowych ogólnopolskich oraz dwóch międzynarodowych. W latach 1993–1999 był redaktorem serii Inżynieria Środowiska Zeszytów Naukowych AR. Uczestniczy w pracach zarządu wrocławskiego

Oddziału Polskiego Towarzystwa Geofizycznego: od 1984 do 1988 r. był sekretarzem Sekcji, a w latach 1989–1992 przewodniczył Sekcji Hydrologicznej. Od 1993 r. jest sekretarzem Sekcji Hydrologii Komitetu Gospodarki Wodnej PAN. Uczestniczy przy realizowaniu praktycznych problemów gospodarki wodnej na obszarach Dolnego Śląska – jako rzeczoznawca w stowarzyszeniu SITWM oraz biegły w zakresie postępowania wodnoprawnego i sporządzania ocen oddziaływania na środowisko oraz hydrologii.

**Stanisława
Czaplinska**

Urodziła się 4 maja 1917 r. w Zaleszczykach, woj. tarnopolskie. Po ukończeniu gimnazjum w Czortkowie w 1935 r. podjęła studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu we Lwowie. Wybuch wojny w 1939 r. przerwał jej studia. W maju 1940 r. została aresztowana i przewieziona do więzienia NKWD w Kijowie. Od 1944 r. należała do AK. Po wojnie dokończyła studia na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu w Poznaniu. W 1947 r. podjęła pracę jako st. asystent w Zakładzie Botaniki Farmaceutycznej Uniwersytetu i Politechniki, a w 1950 r. przeniosła się do Zakładu Fitopatologii i Ochrony Roślin. W 1954 r. awansowała na stanowisko adiunkta. W 1961 r. na Wydziale Rolniczym WSR w Poznaniu uzyskała stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Badania nad biologią lucerny, ze szczególnym uwzględnieniem chorób uwiądu na terenie Dolnego Śląska” (promotor – prof. dr Karol Zaleski – nestor fitopatologii polskiej). W 1972 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu otrzymała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie fitopatologii, na podstawie oceny ogólnego dorobku i przedłożonej rozprawy pt. „Studia nad chorobami lucerny powodowanymi przez grzyby. Część 1 – Badania mikoflory nasion lucerny przechowywanych w różnych warunkach wilgotności. Część 2 – Badania mikoflory siedlisk lucerny w 1, 2 i 3 roku użytkowania ze szczególnym uwzględnieniem gatunków

antagonistycznych w stosunku do patogenów *Verticillium albo-atrum* R. et B. oraz *Ascochyta imperfecta* Peck”.

W 1963 r. odbyła staż w zakładach naukowych Instytutu Ochrony Roślin: w Lipsku, Aschersleben i Kleinmachnow (NRD).

Jej dorobek naukowy obejmuje 38 prac indywidualnych i 26 współautorskich.

W 1984 r. otrzymała nominację na Członka Komitetu Ochrony Roślin Polskiej Akademii Nauk. Uczestniczyła w Zebraniach Zespołów RWPG na temat odporności kukurydzy na fuzariozę w Trnowie i Smolinicach oraz Leningradzie i FAO w Belgradzie.

Za osiągnięcia naukowe wyróżniona 5 nagrodami Rektora. Odznaczona została Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarła 17 maja 1997 r. w Sydney w Australii. Pochowana została na cmentarzu parafialnym we Wrocławiu przy ul. O. Bujwida.

**Mieczysław
Czekalski**

Urodził się 23 kwietnia 1941 r. w Dąbrówce koło Poznania. Technikum Ogrodnicze w Prószkowie koło Opola ukończył w 1961 r., a studia wyższe na Wydziale Rolniczym w Wyższej Szkole Rolniczej w Szczecinie w 1967 r.

W Katedrze Ogrodnictwa AR we Wrocławiu pracuje od 1996 r., prowadząc przedmioty z zakresu roślin ozdobnych i dendrologię.

Stopień doktora nauk przyrodniczych w zakresie botaniki z dendrologią otrzymał na Wydziale Rolniczym AR w Poznaniu w 1973 r., na podstawie rozprawy pt. „Badania nad różanecznikami (*Rhododendron* L.) uprawianymi w Polsce” (promotor – prof. dr Stefan Białobok, członek rzeczywisty PAN). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie botaniki z dendrologią został mu nadany przez Radę Wydziału Ogrodniczego na AR w Poznaniu w 1981 r. po przedstawieniu rozprawy pt. „Aklimatyzacja różaneczników – *Rhododendron*

‘Catawbiense-Hybridum’ i R. ‘Cunningham’s White’ w Polsce”.

Tytuł profesora nauk rolniczych uzyskał w 1991 r.

Odbył staże naukowe w uniwersytetach w Norwegii, na Łotwie i w Stanach Zjednoczonych.

Kierownik Katedry Roślin Ozdobnych Akademii Rolniczej w Poznaniu w latach 1984–1993. Założyciel Grupy „Rośliny Wrzosowate” oraz rocznika „Erica Polonica” i jego redaktor naczelny do dzisiaj, redaktor naczelny Roczника Dendrologicznego” w latach 1993–1998, redaktor działu Ogrodnictwo w Wydawnictwie AR w Poznaniu w latach 1988–1993 oraz członek rad i redakcji kilku innych czasopism. Twórca polskiej szkoły erikologii (nauka o roślinach z rodziny wrzosowatych). Członek 7 towarzystw naukowych, w tym: American Rhododendron Society – od roku 1995 oraz Landscape Plant Development Center (USA) – od 1994 r.

Promotor 3 doktoratów i 72 prac magisterskich. Recenzent 10 prac doktorskich, w tym 1 zagranicznej, 7 habilitacji i 2 opinii na tytuł i stanowisko profesora. Opublikował 715 prac, w tym 86 oryginalnych oraz jest autorem i współautorem podręczników m.in. „Krzewy ozdobne”, „Krzewy obficie kwitnące”, „Pnącza ozdobne”, „Róże”, „Rośliny ozdobne do dekoracji wnętrz”.

Za działalność naukową i dydaktyczną w AR w Poznaniu otrzymał 24 nagrody Rektora. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Uniwersytetu w Rydze i medalem „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu”.

**Anna
Czubaszek**

Urodziła się 10 września 1962 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową, a następnie III Liceum Ogólnokształcące ukończyła we Wrocławiu. W 1981 r. podjęła studia na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w 1986 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera technologii żywności.

Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia człowieka otrzymała 20 maja 1994 r. na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Tematem rozprawy doktorskiej była „Charakterystyka technologiczna pszenżyta hodowli polskiej na podstawie metod pośrednich i wypieku laboratoryjnego” (promotor – prof. dr hab. Hanna Subda). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia nadano jej w 2009 r. na Wydziale Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Charakterystyka technologiczna mieszanek mąki pszennej z produktami przemiału owsa”.

Od roku 1986 zatrudniona jest na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu (wcześniej Akademia Rolnicza). W roku 1989 odbyła 6-miesięczny staż produkcyjny w Oddziale Produkcji Piekarskiej „Społem” WSS we Wrocławiu. Od 2007 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności. W 2008 r. została wybrana na prodziekana ds. dydaktyki Wydziału Nauk o Żywności w kadencji 2008–2012.

Promotor 5 prac inżynierskich oraz promotor 48 prac magisterskich. Recenzent 20 projektów badawczych (grantów KBN).

Autorka 64 publikacji naukowych, z czego 35 stanowią oryginalne prace twórcze. Wyniki badań przedstawiała na 16 konferencjach krajowych i międzynarodowych w kraju i za granicą, na których jako autor lub współautor prezentowała 28 doniesień naukowych.

Wyróżniona 3 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej” i Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę.

**Kazimierz
Ćmielewski**

Urodził się 28 września 1956 r. w Radziłowie. W 1976 r. ukończył Technikum Elektryczne im. Romualda Traugutta we Wrocławiu. Studia wyższe na Wydziale Melioracji Wodnych Oddziału Geodezji Urządzeń Rolnych

Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1981 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera geodezji urządzeń rolnych.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych w zakresie geodezji i kartografii otrzymał na Wydziale Inżynierii Lądowej i Geodezji Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie w 1991 r. na podstawie pracy doktorskiej pt. „Badanie dokładności pomiarów wysokościowych toru podsuwnicowego wykonanych automatycznym sposobem za pomocą zintegrowanego systemu”. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie geodezji i kartografii, specjalność geodezja inżynierska, nadano mu na Wydziale Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w 2008 r. na podstawie rozprawy pt. „Zastosowania technik światłowodowych i laserowych w precyzyjnych pomiarach kształtu i deformacji obiektów inżynierskich”. Odbił staż naukowy w Instytucie Geodezji i Meteorologii Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie w latach 1986–1987.

Asystent w Instytucie Geodezji i Zastosowań Matematycznych Akademii Rolniczej we Wrocławiu od 1981 r. Od 1991 r. adiunkt w Zakładzie Geodezji Gospodarczej Instytutu Geodezji i Geoinformatyki Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

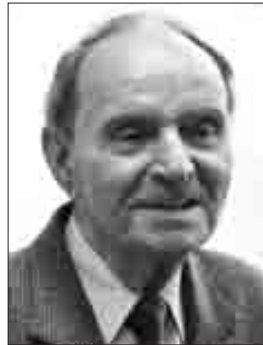
Promotor 30 prac magisterskich, z których dwie zostały wyróżnione I i III miejscem oraz nagrodzone na ogólnopolskich konkursach organizowanych przez Stowarzyszenie Geodetów Polskich.

Współautor skryptu pt. „Ćwiczenia laboratoryjne z fizycznych podstaw geodezji”. Autor 45 artykułów.

W latach 1993–1999 kierownik dwóch projektów badawczych zleconych do realizacji przez Komitet Badań Naukowych – opracowanie zintegrowanych systemów geodezyjnej kontroli dźwignic i ich podtorza podczas eksploatacji, komparatory geodezyjnych dalmierzy elektrooptycznych. Kierownik 2 projektów badawczych finansowanych przez KBN. Autor bądź współautor 63 patentów i wzorów użytkowych. Uzyskał w 2000 r. pierwszy stopień specjalizacji zawodowej inżyniera w zakresie geodezyjnych pomiarów sytuacyjno-wysokościowych, realizacyjnych i inwentaryzacyjnych.

Aktywnie uczestniczył w pracach Sekcji Geodezji Inżynierskiej Komitetu Geodezji PAN. W latach 1997–2003 był członkiem Gremium N-T ds. Geodezji, Kartografii, Katastru i Nawigacji Akademii Inżynierskiej w Polsce oraz Komitetu Naukowego Konferencji Naukowo-Technicznej pt. „Problemy automatyzacji w geodezji inżynierskiej” w latach 1997–2001.

Został wyróżniony 11 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Donat
Dejas

Urodził się 29 listopada 1929 r. w Katowicach. Szkołę podstawową ukończył w Katowicach, a Państwowe Liceum Ogólnokształcące w 1949 r. w Bytomiu. W tymże roku rozpoczął studia na Wydziale Budownictwa, potem Inżynierii na kierunku inżyniera wodna Politechniki Wrocławskiej; ukończył je w 1953 r., uzyskując stopień inżyniera. W latach 1954–1955 studiował na Wydziale Melioracji Wodnych ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu i uzyskał stopień magistra inżyniera melioracji wodnych.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1963 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Kształtowanie się odpływu z małej zlewni górskiej w Sudetach Środkowych” (promotor – prof. dr h. c. Stanisław Bac). W roku 1971 został powołany na stanowisko docenta.

Odbił długoterminowe staże naukowe w Holandii oraz Niemczech i krótkoterminowe na Uniwersytecie w Rostocku.

Organizator i Kierownik Zakładu Technologii i Organizacji Robót Wodno-Melioracyjnych i Budowlanych (1971–1995). Pełnomocnik Rektora ds. Współpracy z Zagranicą (1976–1979), przedstawiciel asystentów, st. asystentów i adiunktów do Rady Wydziału Melioracji Wodnych (1966–1971) i prodziekan tego Wydziału (1978–1981), zast. przewodniczącego Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Pracowników Naukowo-Dydaktycznych (1976–1979). Organizator i koordynator współpracy naukowej i dydaktycznej z Uniwersytetem w Rostocku (od 1974 r.), zast. przewodniczącego Komisji ds. Współpracy z Zagranicą Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych (1982–1986), członek tego Zarządu (od 1992 r.), członek Commission Internationale du Genie Rural (CIGR), zast. przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej (od 1999 r.).

Opiekun ponad 100 prac magisterskich. Promotor 3 doktorantów. Wykonał 7 recenzji prac doktorskich.

Recenzent 25 publikacji naukowych, podręczników i skryptów oraz 6 projektów badawczych (grantów).

Autor lub współautor 90 publikacji, w tym 18 w językach obcych. Prace prezentował na 12 konferencjach zagranicznych, w tym na światowych kongresach CIGR w Wageningen, Dublinie i Mediolanie. W latach 1974–1993 był zapraszany na cykle wykładów na Uniwersytety w Rostocku i Hanowerze.

Jest specjalistą w dziedzinie organizacji i technologii robót wodno-melioracyjnych, zapoczątkował badania nad oddziaływaniem robót konserwacyjnych na środowisko przyrodnicze w ciekach. Współautor 7 patentów, z których 2 zostały wdrożone w kraju, a 1 w Niemczech. W latach 1955–1967 projektant i weryfikator w branżowych biurach projektowych, kierownik robót budowlanych. Posiada uprawnienia budowlane.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Honorowym Medalem Uniwersytetu w Rostocku, medalem „Za Zasługi dla Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji”, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Złotą Honorową Odznaką NOT. Wyróżniony 2 nagrodami Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, 19 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu, nagrodą Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz nagrodą Naczelnej Organizacji Technicznej.

**Józef
Dejneka**

Urodził się 20 września 1927 r. w Jaryczowie Starym, powiat Lwów. Po ukończeniu studiów wyższych (w latach 1949–1953) na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu uzyskał stopień lekarza weterynaryjnego. Stopień doktora nauk weterynaryjnych nadała mu Rada ww. Wydziału w 1962 r., a doktora habilitowanego z zakresu fizjologii zwierząt w 1971 r. W roku 1985 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1993 r. stanowisko profesora zwyczajnego AR we Wrocławiu.

W Katedrze Fizjologii Zwierząt WSR-AR we Wrocławiu pracował 44 lata (1953–1997), piastując kolejne stanowiska pracownika naukowo-dydaktycznego.

Główny kierunek badań naukowych prowadzonych przez Profesora to fizjologiczne mechanizmy czynnościowych regulacji: krążenia krwi, przewodów pokarmowego (motoryki i wydzielania soków trawiennych u owiec i psów) i układu rozrodczego (dotyczy dynamiki skurczów macicy u krów po porodzie oraz aktywności mioelektrycznej macicy u owiec w stanach fizjologicznych). W latach 1993–1997 był kierownikiem dwóch grantów. Opublikował 107 prac naukowych i 95 komunikatów ogłoszonych w materiałach zjazdowych (krajowych i zagranicznych). Ponadto posiada w dorobku 3 skrypty, 7 filmów naukowo-dydaktycznych, 5 artykułów popularnonaukowych i 2 wnioski racjonalizatorskie.

Był promotorem 1 przewodu doktorskiego, recenzentem 10 prac doktorskich, 1 rozprawy habilitacyjnej, 2 wniosków do tytułu profesora nadzwyczajnego i 1 profesora zwyczajnego. Jako redaktor merytoryczny Zeszytów Naukowych AR we Wrocławiu serii „Weterynaria” (od 1979 r.) przygotował do druku: 22 zeszyty, 22 rozprawy habilitacyjne i 11 skryptów pierwszego wydania.

Za prace naukowo-dydaktyczne otrzymał 4 nagrody Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz 17 nagród Rektora.

Zmarł 2 stycznia 2010 r. Pochowany na cmentarzu parafialnym w Krynicznie.

**Ryszard
Deszcz**

Urodził się 3 grudnia 1950 r. w Zgorzelcu. Tu ukończył szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące. W latach 1968–1972 studiował matematykę na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego. Na tym Wydziale w 1980 r. obronił z wyróżnieniem pracę doktorską pt. „Pewne specjalne podrozmaitości różności Riemanna”, uzyskując stopień doktora nauk matematycznych (promotor – prof. dr hab. Witold Roter).

W 1992 r. na podstawie rozprawy pt. „On pseudosymmetric spaces” habilitował się na Wydziale Nauk Uniwersytetu Katolickiego (KU) w Leuven, Belgia. Po przeprowadzeniu postępowania nostryfikacyjnego na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej uzyskał w 1994 r. stopień doktora habilitowanego nauk matematycznych w dyscyplinie matematyka, specjalności geometria różniczkowa.

W okresie 1984–2009 przez prawie dwa lata przebywał na stażach naukowych w KU Leuven. W latach 1995–2002 przebywał przez pięć miesięcy na uniwersytetach w Ankarze, Bursie i Stambule, zrealizował 3 granty. W latach 1998–2009 przez 6 miesięcy przebywał na Uniwersytecie Technicznym w Berlinie, w 2003 r. zrealizował grant DAAD, natomiast w latach 2004–2009 granty tej Uczelni.

W 1972 r. podjął pracę na Akademii Rolniczej we Wrocławiu, zajmując kolejno stanowiska: asystenta i starszego asystenta (do 1980 r.) oraz adiunkta i profesora nadzwyczajnego (1998–2005, 2006–2008).

W latach 1991–2009 był kierownikiem Zakładu Zastosowań Matematyki w Katedrze Matematyki, a w latach 1996–2009 kierownikiem Katedry Matematyki. Obecnie pełni obowiązki kierownika tej jednostki.

W latach 1978–1993 był współpracownikiem „Mathematical Reviews” (USA), a od 1998 roku współpracuje z „Zentralblatt für Mathematik” (Niemcy). W obu czasopismach opublikował 45 recenzji.

Był współpromotorem w dwóch przewodach doktorskich w KU Leuven i promotorem w dwóch przewodach doktorskich na Politechnice Wrocławskiej. Recenzent w dwóch przewodach habilitacyjnych – na uczelni macierzystej oraz na Uniwersytecie w Valenciennes (Francja). Dwukrotnie recenzował przewody doktorskie na KU Leuven.

Jest współautorem części podręcznika „Topics in Differential Geometry”, autorem lub współautorem 105 oryginalnych prac twórczych i pięciu prac przeglądowych z geometrii różniczkowej opublikowanych w języku angielskim, w czasopismach o zasięgu międzynarodowym, w tym 12 prac w czasopismach z Listy Filadelfijskiej. Publikacje te dotyczą podrozmaitości, rozmaitości półproduktowych, rozmaitości czasoprzestrzennych, deformacji konforemnych i odwzorowań geodezyjnych.

Wygłaszał referaty na wielu konferencjach w kraju i za granicą. Dwukrotnie uzyskał The grant of the Committee of the International Congress of Mathematicians for Support of Mathematicians from Eastern Europe (Berlin – 1998, Pekin – 2002). Był członkiem International

Advisory Committee of the International Conference on Recent Advances in Mathematics & Applications – 2010, University of Burdwan, Indie. Przeprowadził wykłady dla doktorantów na KU Leuven (2001, 2008) oraz na Uniwersytecie w Murcii (2009).

Otrzymał 24 nagrody Rektora za osiągnięcia naukowe i 2 nagrody za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem 50-lecia Akademii Rolniczej we Wrocławiu, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” i medalem „Za Zasługi dla Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Stanisław
Dębowski**

Urodził się 20 kwietnia 1921 r. w Kęszycach (woj. skierniewickie). Studia rolnicze ukończył w roku 1953 w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując dyplom magistra inżyniera. Pracę doktorską pt. „Próba ustalenia zasad lokalizacji uprawy roślin zielarskich w okręgu wrocławsko-opolskim” obronił w 1966 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu.

Tytuł naukowy doktora habilitowanego uzyskał na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Efektywność uprawy roślin zielarskich w okręgu wrocławsko-opolskim” w 1971 r.; tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego w 1982 r., zaś tytuł naukowy profesora zwyczajnego w 1989 r.

Jego specjalnością naukową było doradztwo rolnicze. Odbił staże zagraniczne w Holandii (1974) i Niemczech (1971, 1976, 1977, 1979).

W Akademii Rolniczej we Wrocławiu zajmował stanowiska asystenta (1951–1954), starszego asystenta (1954–1958), adiunkta (1964–1971), docenta (1971–1982), profesora nadzwyczajnego (1982–1989), profesora zwyczajnego (1989–1991). Na Uczelni pełnił funkcje kierownika: Zakładu Praktyk (1964–1971) i Zakładu Doradztwa Rolniczego (1971–1991).

Był promotorem 6 doktoratów oraz 118 prac magisterskich. Recenzował 9 prac doktorskich, 2 habilitacyjne i 2 w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora nadzwyczajnego.

Opracował 2 skrypty z zakresu doradztwa rolniczego (1974, 1977) oraz książkę. Był autorem 147 prac, w tym 66 oryginalnych prac twórczych. Brał udział w 36 konferencjach naukowych, w tym 8 międzynarodowych. Uczestniczył w 3 kongresach Międzynarodowego Stowarzyszenia Doradców Rolniczych.

Otrzymał 3 odznaczenia państwowe: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal 40-lecia Polski Ludowej. Był 15 razy nagradzany przez Rektora za działalność naukową i dydaktyczno-wychowawczą.

Zmarł 29 września 1995 r. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Józef
Dębowy**

Urodził się 12 grudnia 1939 r. w Zyguntówku, woj. poznańskie. Studiował w latach 1957–1963 na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu. W 1963 r. rozpoczął pracę w Katedrze Farmakologii i Toksykologii na Wydziale Weterynaryjnym we Wrocławiu, początkowo w charakterze stażysty, a następnie asystenta, adiunkta, docenta i profesora. W latach 1985–2000 był kierownikiem Katedry Farmakologii i Toksykologii, a w latach 2000–2009 kierował Katedrą Biochemii, Farmakologii i Toksykologii.

Stopień naukowy doktora uzyskał w 1968 r., doktora habilitowanego w 1977 r., tytuł naukowy profesora w 1992 r., a w 1996 r. został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego. W 1974 r. odbył staż naukowy w Zakładzie Farmakologii Królewskiej Szkoły Weterynaryjnej w Sztokholmie, a w 1975 r. staż w Katedrze Farmakologii Wydziału Weterynaryjnego w Brnie.

Dorobek naukowy obejmuje łącznie 160 pozycji, w tym 79 oryginalnych prac doświadczalnych, 8 prac przeglądowych i 73 doniesienia na kongresy oraz sympozja

naukowe. Można wyróżnić trzy zasadnicze kierunki badań: nad farmakologiczną regulacją ukrwienia i motoryki przewodu pokarmowego zwierząt przeżywających, nad neurohormonalną regulacją metabolizmu wysokoenergetycznych związków fosforowych i glikogenu w różnych rodzajach mięśni, nad farmakologiczną stymulacją układu odpornościowego u zwierząt doświadczalnych i gospodarskich (świnie, bydło).

Poza Wydziałem przez wiele lat prowadził wykłady z farmakologii dla słuchaczy Pomaturalnego Studium Pielęgniarskiego. W latach 1982–1984 był prodziekanem Wydziału Weterynaryjnego ds. dydaktycznych. Był promotorem 2 doktoratów i recenzentem 9 prac doktorskich, 8 habilitacyjnych oraz opracował 6 recenzji na tytuł naukowy profesora nauk weterynaryjnych.

Jest członkiem: European Association for Veterinary Pharmacology and Toxicology; Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego, gdzie pełnił przez dwie kadencje (1983–1989) obowiązki przewodniczącego Oddziału Wrocławskiego; Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego; Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Brał czynny udział w wielu krajowych i zagranicznych kongresach naukowych. Od 1984 r. do chwili obecnej jest członkiem Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, w latach 1984–1989 był sekretarzem naukowym tej jednostki. Od 1993 r. jest ekspertem Zespołu ds. Rejestracji Leków Weterynaryjnych, od 1994 r. przez trzy pięcioletnie kadencje był członkiem Komisji Rejestracji Środków Farmaceutycznych i Materiałów Medycznych przy Ministrze Zdrowia, od 2005 r. jest członkiem Komisji ds. Produktów Leczniczych w Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Od 2003 r. do chwili obecnej jest członkiem Komisji Farmakopei. W latach 2003–2007 był członkiem IV kadencji Rady Naukowej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach. W latach 1999–2002 był członkiem Senatu Akademii Rolniczej we Wrocławiu

W 1973 r. otrzymał zespołową nagrodę specjalną na II Kongresie Nauki Polskiej. W 1984 r. został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi. W 2006 r. wyróżniono go medalem „Za Zasługi dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”. W 2010 r. przeszedł na emeryturę.

**Jadwiga
Dmochowska-Gładysz**

Urodziła się 10 grudnia 1936 r. w Warszawie. W 1953 r. ukończyła III Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu. W roku 1959 skończyła studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej na specjalizacji fototechnika, uzyskując tytuł magistra inżyniera chemii. Pracę zawodową rozpoczęła w Zakładzie Fotografii Naukowej Akademii Medycznej we Wrocławiu, a w 1961 r. została zatrudniona w Katedrze Podstaw Chemii Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Od 1965 r. zajmowała się transformacjami mikrobiologicznymi, głównie związków biologicznie aktywnych, w Zespole kierowanym przez prof. Antoniego Siewińskiego.

Pracę doktorską pt. „Wpływ różnic strukturalnych pochodnych androstanu na przebieg ich przekształceń mikrobiologicznych przy pomocy *Rhodotorula mucilaginosa*” obroniła w Instytucie Chemii Organicznej i Fizycznej Politechniki Wrocławskiej, uzyskując stopień doktora nauk chemicznych (promotor – prof. dr hab. Antoni Siewiński).

Stopień doktora habilitowanego w specjalności biotechnologia nadano jej na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Wykorzystanie mikroorganizmów *Rhodotorula mucilaginosa* i *Aphanocladium album* jako modeli naśladowujących metabolizm hormonów androgennych w organizmie ssaków” na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Dr hab. J. Dmochowska-Gładysz odbyła naukowe staże zagraniczne we Francji i Jugosławii.

W latach 1996–2002 pełniła funkcję prodziekana Wydziału Technologii Żywności. Przez osiem lat była przedstawicielem Wydziału Technologii Żywności do Senatu.

Promowała 5 doktorów oraz 25 prac magisterskich. Jest autorką 100 publikacji, w tym 37 oryginalnych prac twórczych zamieszczonych w renomowanych czasopismach naukowych, 50 komunikatów na konferencjach naukowych oraz 35 patentów i zgłoszeń patentowych.

Została odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

Została wyróżniona zespołową Nagrodą Ministra za działalność naukową oraz 17 nagrodami Rektora za działalność naukową i dydaktyczną.

**Zenobiusz
Dmowski**

Urodził się 29 lipca 1942 r. w Suchożebkach. Szkołę średnią ukończył w Siedlcach w 1963 r. Studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu odbył w latach 1963–1968, uzyskując dyplom magistra inżyniera rolnictwa. Następnie ukończył w latach 1969–1973 stacjonarne studia doktoranckie na AR we Wrocławiu z zakresu polowej produkcji roślinnej. Pracę doktorską pt. „Wpływ nawożenia mineralnego i ilości wysiewu na plony soi w uprawie na nasiona i zieloną masę w siewie współrzędnym z kukurydzą” wykonał w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin AR we Wrocławiu pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Zofii Jasińskiej. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu 6 stycznia 1976 r.

W 1993 r. na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ rejonu uprawy, gleby i agrotechniki na plonowanie żyta i pszenicy” uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii, specjalność uprawa roślin i nawadnianie, nadany uchwałą Rady Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu.

Tytuł profesora otrzymał w 2003 r.

W 2000 r. powołany został na kierownika Zakładu Nawadniania Roślin w Katedrze Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska AR Wrocław. Od 1 stycznia 2003 r. kieruje Zakładem Ekologii i Ochrony Środowiska, a od 2006 do 2009 r. – Zakładem Ekologii, Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Gleb i Roślin.

Członek Komisji Rektorskiej ds. Rolniczych Zakładów Doświadczalnych w kadencji 1996–1999, członek Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich – od roku 1999 do chwili obecnej. Jest członkiem Komisji Nauk Rolniczych PAN Oddziału Wrocławskiego i Polskiego Towarzystwa Agrotechnicznego.

Promotor dwóch prac doktorskich oraz opiekun 14 prac magisterskich. Wykonał wiele recenzji prac naukowych, doktorskich (3) i habilitacyjnej. Autor rozdziału w monografii naukowej i podręczniku akademickim oraz blisko 150 publikacji, z czego 75 to oryginalne prace twórcze, w tym 15 w językach obcych. Uczestniczył w 5 zagranicznych konferencjach naukowych w Izraelu, Austrii i Słowacji.

Zajmuje się następującymi zagadnieniami: przyswajalność poszczególnych składników pokarmowych z różnych form nawozów przez rośliny w warunkach zróżnicowanego uwilgotnienia; wpływ deszczowania i zróżnicowanego nawożenia mineralnego na wysokość i jakość plonu roślin uprawnych; modele zysków i strat związanych z dostarczeniem lub deficytem wody w produkcji roślinnej; wpływ gleby, rejonu i agrotechniki na plonowanie roślin uprawnych; wpływ czynników bezskładowych w produkcji roślinnej; ochrona i kształtowanie środowiska rolniczego.

Został wyróżniony 14 nagrodami Rektora za prace naukowe, jedną nagrodą zespołową Ministra oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi przez Prezydenta RP.

**Aleksander
Włodzimierz
Dobicki**

Urodził się 20 czerwca 1933 r. w Warszawie. Szkołę podstawową ukończył w Hrubieszowie, a gimnazjum i Liceum Administracji Gospodarczej we Wrocławiu (1952). Następnie odbył roczny staż pracy w Przedsiębiorstwie Elektromontaż we Wrocławiu. Studia inżynierskie na Wydziale Zootechnicznym w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1953 r., a magisterskie w 1958 r.

Po studiach pracował w Przedsiębiorstwie Gospodarki Zwierzętami Rzeźnymi we Wrocławiu na stanowisku

zootechnika (1958–1961), równolegle pracował jako nauczyciel zawodu w szkole przysposobienia rolniczego w Chocianowcu (1958–1959) oraz w Cieszkowie (1959–1966), następnie w 1966 r., został zatrudniony na stanowisku starszego asystenta w Zakładzie Hodowli Bydła, Koni i Owiec WSR we Wrocławiu, gdzie pracował, mimo przejścia na emeryturę, do ostatnich godzin życia.

Stopień doktora nauk rolniczych (promotor – prof. Jerzy Juszcak) uzyskał w 1969 r. na podstawie rozprawy pt. „Badania nad przydatnością młodego bydła ras nczb i nb do intensywnych metod opasu”; stopień doktora habilitowanego nadano mu w 1974 r. na podstawie rozprawy pt. „Badania nad przydatnością niektórych pomiarów i wskaźników przyżyciowych oraz poubojowych do oceny wartości rzeźnej buhajków rasy nb., opasanych do 450 kg wagi żywej”.

Tytuł naukowy profesora otrzymał w 1982 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1992 r. Pełnił funkcje prodziekana (1975–1976) i dziekana (1976–1981) Wydziału Zootechnicznego oraz kierownika Katedry Hodowli Bydła i Produkcji Mleka (2000–2003).

Odbył staże naukowe: na Uniwersytetach w Lipsku (Niemcy), w Nachkommenprüf u. Versuchstation (Austria) w Helsinkach (Finlandia). Otrzymał stypendium USDA Cochran Fellowship Programm for Cattle Breeding, USA.

Był członkiem Rady Głównej przy Ministrze Szkolnictwa Wyższego (1975–1981); Rady Parku Narodowego Ujście Warty, kolegów redakcyjnych czasopism naukowych i popularnych.

Realizował tematy badawcze: genetyczne i środowiskowe uwarunkowania budowy wymion i zdolności wydojowej krów, polimorfizm białek mleka u mlecznych i mięsnych ras bydła, ocena wartości hodowlanej buhajów, ocena przydatności opasowej i wartości rzeźnej bydła ras czystych i mieszańców, krzyżowanie ras krajowych z rasami mlecznymi i mięsnymi, modyfikacje składu i cech fizycznych mleka, doskonalenie żywienia krów w okresie okołoporodowym, behavior bydła. Opracował metodę organizacji hodowli i technologii produkcji mleka i żywca wołowego oraz modelowe programy hodowli bydła mięsnego w populacjach ras czystych i syntetycznych na trwałych użytkach zielonych oraz w gospodarstwach ekologicznych.

Dorobek naukowy obejmuje blisko 300 publikacji, w tym ponad 100 oryginalnych prac oraz 6 skryptów i 4 podręczniki. Był promotorem 6 doktorów, wykonał 9 recenzji dorobku naukowego do tytułu profesora, 11 recenzji rozpraw habilitacyjnych oraz 13 doktorskich, był opiekunem 133 prac magisterskich.

Zorganizował 7 konferencji międzynarodowych „Aktualne problemy hodowli bydła mięsnego”, pokazy, wystawy,

szkolenia hodowców bydła we współpracy ze związkami hodowców i ośrodkami doradztwa rolniczego. Organizator stad hodowli bydła mięsnego, gdzie od 1978 r. prowadził prace hodowlane. Był współorganizatorem Krajowego Związku Hodowców Bydła Mięsnego, przewodniczącym Zarządu Krajowego i Zarządu Regionu Związku.

Został wyróżniony: honorowym członkostwem Związku Hodowców Bydła Mięsnego, Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, 20 nagrodami Rektora, 2 nagrodami Ministra, medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, „Zasłużony dla Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 18 września 2007 r. w Warszawie. Pochowany na cmentarzu parafialnym Św. Rodziny przy ul. Smętnej.

**Wojciech
Dobicki**

Urodził się 5 sierpnia 1960 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową, a następnie VI Liceum Ogólnokształcące ukończył we Wrocławiu. Następnie rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w roku 1986.

W 1986 r. podjął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Limnologii i Rybactwa na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Obecnie (od 2007 r.) pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Od 2007 do 2009 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu Limnologii i Rybactwa w Katedrze Higieny Zwierząt i Ichtiologii, a po reorganizacji Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt od 2009 r. jest kierownikiem Zakładu Hydrobiologii i Akwakultury w Instytucie Biologii.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1992 r. na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, przedkładając pracę pt. „Metale ciężkie w ekosystemie wód powierzchniowych na terenach wodonośnych miasta Wrocławia”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska,

w specjalności ochrona ekosystemów wodnych, nadano mu na podstawie rozprawy pt. „Biodostępność metali ciężkich występujących w środowisku jezior Suwalskiego Parku Krajobrazowego” w roku 2005 na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Głównymi kierunkami badawczymi, które realizuje, są środowiskowe uwarunkowania biocenoz wodnych, a w szczególności wpływ mikrozanieczyszczeń na jakość wód przeznaczonych do chowu i hodowli ryb słodkowodnych oraz badania z zakresu hydrochemii i hydrobiologii śródlądowych wód powierzchniowych. Odbył długoterminowe staże w Niemczech (Bayerische Landesanstalt für Fischerei – Aussenstelle für Karpfenteichwirtschaft Hôhstadt/Aisch oraz na Uniwersytecie Osnabrück), na Uniwersytecie Hanowerskim ukończył także studia podyplomowe „Ekologia wód płynących”.

W Polskim Towarzystwie Hydrobiologicznym od 1999 r. pełni funkcję przewodniczącego Zarządu Oddziału we Wrocławiu, od 2004 r. jest członkiem Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego oraz Kapituły Medalu im. profesora Alfreda Lityńskiego. Jest członkiem Rady Bibliotecznej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Senackiej Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Doktorantów, Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej na studia doktoranckie.

Był recenzentem 1 pracy doktorskiej, opiekunem 25 prac magisterskich. W dorobku posiada 134 pozycje, w tym 39 oryginalnych prac twórczych. Przetłumaczył z języka niemieckiego i przeredagował 19 skryptów dotyczących ekologii wód stojących i płynących.

Został uhonorowany nagrodami indywidualną i zespołową Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych.

**Zbigniew
Dobrzański**

Urodził się 16 lipca 1946 r. w Chojnowie (woj. dolnośląskie), gdzie uczęszczał do szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego. Studia wyższe odbył w latach

1965–1970 na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskał w 1975 r., stopień doktora habilitowanego w 1983 r., a tytuł naukowy profesora w 1991 r. Od 1998 r. jest profesorem zwyczajnym, od 1988 r. kierownikiem Katedry Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt UP. W latach 1996–1999 pełnił funkcje prodziekana, a 1999–2005 dziekana Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt; jest członkiem Senatu (od 2008). Od 2009 r. jest dyrektorem ds. naukowych w unijnym programie IG pt. „Innowacyjne technologie produkcji biopreparatów na bazie nowej generacji jaj (OVOCURA)”.

Dorobek naukowy Profesora stanowi ponad 370 publikacji, w tym ponad 270 oryginalnych prac twórczych i monografii, 14 patentów i zgłoszeń patentowych, 2 skrypty akademickie i 5 podręczników (współautor). Jest m.in. współautorem podręcznika pt. „Higiena i dobrostan zwierząt gospodarskich” oraz współredaktorem monografii „Chemistry for Agriculture” (7 tomów). Wypromował 14 doktorantów, był opiekunem kilkudziesięciu prac dyplomowych absolwentów na kierunkach zootechnika i biologia. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu dobrostanu i higieny zwierząt, kształtowania środowiska zwierząt, a także jakości i higieny produkcji i bezpieczeństwa żywności na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt UP oraz okresowo na Wydziale Budownictwa Politechniki Opolskiej. Jest wykładowcą na licznych studiach podyplomowych, np. zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy, agronomia czy też choroby drobiu oraz ptaków ozdobnych. Brał udział jako wykładowca w licznych szkoleniach, kursach i konferencjach organizowanych przez firmy paszowe, drobiarskie, związki hodowców, samorządy wiejskie oraz ośrodki doradztwa rolniczego na terenie całego kraju.

Odbył staże naukowe w Grecji i Słowacji, uczestniczył aktywnie w wielu kongresach i konferencjach naukowych, m.in. w USA, Meksyku, Hiszpanii, Chinach, Australii.

Był kierownikiem lub wykonawcą kilkunastu projektów badawczych MNiSzW z zakresu wykorzystania naturalnych dodatków paszowych w żywieniu zwierząt, produkcji zdrowej żywności, utylizacji odpadów zwierzęcych, optymalizacji warunków utrzymania zwierząt, higieny zwierząt, dezodoryzacji środowiska.

Jest członkiem Rady Naukowej Instytutu Zootechniki w Krakowie oraz Instytutu Nawozów Sztucznych w Puławach, a także uczestniczy w pracach komisji MNiSzW. Jest członkiem World's Poultry Science Association (WPSA) i International Society on Animal Hygiene (ISAH). Był współorganizatorem wielu konferencji i sympozjów naukowych. Nawiązał współpracę naukowo-technicz-

ną z firmami krajowymi („Biogen” w Opolu, „Tronina” w Rakowie, „Biocheffa” w Sosnowcu, „Szarłat” w Łomży, „Contipas” w Grodkowie, „Klimatex” w Bytomiu, KGHM „Polska Miedź” SA w Lubinie itd.), a także współpracę naukowo-badawczą z uczelniami i instytucjami naukowymi: Politechnika Wrocławska, Politechnika Opolska, Uniwersytet Opolski, Morski Instytut Rybacki w Gdyni, Instytut Zootechniki w Krakowie, IGO „Poltegor-Instytut” we Wrocławiu, Uniwersytet Medyczny w Katowicach itd.

Pracuje w grupie roboczej Foresight dla Dolnego Śląska, jest ekspertem Dolnośląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii, współpracuje z Wrocławskim Centrum Transferu Technologii, Wrocławskim Parkiem Technologicznym.

Został wyróżniony wieloma nagrodami Rektora, 4 Nagrodami Ministra Rolnictwa i Ministra Edukacji, Nagrodą II stopnia w konkursie Wrocławskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT „Najlepsze rozwiązania w dziedzinie techniki” (2004 r.), Nagrodą Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego za wdrożenie pt. „Preparaty organiczno-mineralne dla zwierząt gospodarskich ograniczające kumulację metali ciężkich i poprawiające wartość odżywczość mięsa, mleka i jaj” (2006 r.). Został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Złotą Odznaką Politechniki Wrocławskiej.

**Tadeusz Aleksander
Dominik**

Urodził się 7 listopada 1909 r. we Włocławku. W 1928 r. ukończył tam Gimnazjum Państwowe. Studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego ukończył w 1932 r. dyplomem magistra filozofii w zakresie botaniki. W 1936 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk ścisłych w zakresie botaniki na tym samym Wydziale, na podstawie rozprawy pt. „Badania nad mykorhizą niektórych obcych drzew iglastych aklimatyzowanych w Polsce”. W latach 1937–1939 studiował leśnictwo na Wydziale Rolniczo-Leśnym UP, uzyskując już po wojnie

dplom magistra nauk leśnych. Swoją wiedzę teoretyczną uzupełniał praktykami: na Wydziale Chorób Roślin PINGW w Bydgoszczy (1932), w Centre National des Recherches Agronomiques w Wersalu (1935 i 1936) oraz w polskich i niemieckich nadleśnictwach (1938 i 1939).

Od 1945 r. pracował w Zakładzie Botaniki Ogólnej Uniwersytetu Poznańskiego jako adiunkt, a w 1948 r. objął stanowisko zastępcy profesora oraz kierownika Katedry Fitopatologii i Ochrony Roślin na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu we Wrocławiu. W 1951 r. habilitował się na podstawie rozprawy pt. „Badania mykotrofizmu dzikich gruszn na terenie Polski z uwzględnieniem warunków bioekologicznych”. W 1954 r. rozpoczął organizację od podstaw Zakładu Mikrobiologii Leśnej. W 1955 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, w 1961 r. – profesora zwyczajnego.

W latach 1957–1980 pracując w (WSR) AR w Szczecinie, kierował Katedrą Ochrony Roślin i Zakładem Fitopatologii, a także wieloma innymi jednostkami.

Kierownik prac magisterskich, promotor prac doktorskich oraz recenzent prac habilitacyjnych.

Opublikował blisko 200 pozycji.

Otrzymał wiele odznaczeń, m.in. Medal X-lecia PRL, Złoty Gryf Pomorski, Odznakę 1000-lecia Państwa Polskiego, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal XXX-lecia PRL, tytuł „Zasłużony Nauczyciel PRL”.

Zmarł 7 listopada 1980 r. w Szczecinie i pochowany został na tamtejszym cmentarzu centralnym.

**Maria
Dorenda**

Urodziła się 13 kwietnia 1930 r. we Włocławku. Świadectwo dojrzałości uzyskała w 1948 r. Studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu w Poznaniu ukończyła w 1952 r., uzyskując stopień magistra filozofii w zakresie botaniki.

Stopień doktora nauk przyrodniczych nadała jej w 1973 r. Rada Naukowa Instytutu Biologii Stosowanej AR we Wrocławiu. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie fitopatologii uzyskała w 1985 r. na

Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Mikoflora jako czynnik ograniczający występowanie grzybów patogenicznych w uprawach koniczyny czerwonej w czystym siewie i w mieszance z kupkówką”.

Pracę naukowo-dydaktyczną podjęła w Wyższej Szkole Rolniczej w 1965 r. jako starszy asystent, od 1973 r. była adiunktem, a od 1989 r. docentem w Katedrze Fitopatologii. Od 1987 r. do przejścia na emeryturę kierowała Katedrą Fitopatologii.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego, od 1986 r. jest przewodniczącą Sekcji Mikologicznej tego Towarzystwa. Jest członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego.

Wypromowała dwóch doktorów, była również promotorem 28 prac magisterskich. Recenzowała cztery prace doktorskie oraz kilkanaście publikacji dla wydawnictw naukowych.

Na jej dorobek naukowy składa się 29 publikacji z dziedziny mikologii i fitopatologii.

Jej działalność naukowo-badawcza związana jest z poznawaniem zbiorowisk grzybów glebowych środowiska roślin rolniczych i ich wpływu na grzyby patogeniczne. Drugą dziedziną zainteresowań są badania mikologiczne, które zaowocowały opisaniem kilku gatunków grzybów wyizolowanych po raz pierwszy w Polsce.

W działalności dydaktycznej znaczącym osiągnięciem było opracowanie od podstaw pełnego programu zajęć specjalizacyjnych na nowo utworzonej w 1987 r. specjalizacji ochrona roślin.

Wyróżniona 6 nagrodami Rektora.

W 1996 r. przeszła na emeryturę.

**Andrzej
Drabiński**

Urodził się 10 lutego 1946 r. we Wschowie, w województwie lubuskim. Ukończył tam szkołę podstawową. W latach 1960–1965 był uczniem Technikum Wodno-Melioracyjnego we Wrocławiu Praczach, a następnie studiował na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły

Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w 1970 r. tytuł magistra inżyniera melioracji wodnych.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1979 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Rola stawów rybnych w gospodarce wodnej zlewni rzeki Baryczy” (promotor – doc. dr inż. Jan Szymański). W 1991 r. po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ gospodarowania wodą w stawach rybnych na odpływ ze zlewni rzeki Baryczy do przekroju Łąki” uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie melioracji wodnych.

W 1995 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego, w 2001 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk rolniczych, a w 2006 r. został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Odbył krótkoterminowe staże naukowe w Czechach, na Łotwie oraz w b. Jugosławii, b. NRD i b. ZSRR, a także długoterminowe, krajowe staże zawodowe w biurach projektów i w gospodarstwach rybackich.

Od 1996 r. członek Senatu UP we Wrocławiu. W latach 1996–1999 prodziekan ds. kierunku inżynieria środowiska, a w latach 1999–2005 dziekan Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji. Od 2008 r. jest prorektorem ds. rozwoju i informatyzacji Uczelni. W kadencji 1994–1997 zastępca dyrektora Instytutu Melioracji i Kształtowania Środowiska, w latach 1994–2000 kierownik wydziałowego studium doktoranckiego w zakresie kształtowania środowiska. W latach 2003–2008 był kierownikiem Centrum Modelowania Procesów Hydrologicznych – jednostka wspólna utworzona przez: Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Wrocławski, Politechnikę Wrocławską oraz „Hydroprojekt Wrocław” Sp. z o. o.

Od 1993 r. członek Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska Rolniczego PAN, w latach 1993–2002 członek Komitetu Ochrony Przyrody PAN; od 2005 r. przewodniczący Rady Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, w latach 2006–2007 ekspert Państwowej Komisji Akredytacyjnej dla kierunku architektura krajobrazu; współzałożyciel i pierwszy prezes (od 2009 r.) Stowarzyszenia Polskich Architektów Krajobrazu; w kadencji 1994–1998 radny Rady Miejskiej w Oławie.

Promotor 8 prac doktorskich i 62 prac magisterskich. Wykonał 4 recenzje w przewodach doktorskich, 6 w przewodach habilitacyjnych i 3 w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Współautor „Encyklopedii Rybacko-Wędkarskiej” (1998), 7 skryptów i przewodników do ćwiczeń z melio-

racji wodnych, budownictwa stawowego i wyceny terenów pod wodami. Autor i współautor 200 publikacji, w tym 35 oryginalnych prac twórczych.

Organizator ogólnopolskich konferencji naukowych i naukowo-technicznych, w tym „Stan i perspektywy gospodarki stawowej” (1984), „Przyrodnicze aspekty melioracji wodnych” (1994), „Środowiskowe aspekty gospodarki wodnej” (2005), „XII Forum Architektury Krajobrazu” (2009).

Jest znanym w kraju specjalistą w zakresie gospodarowania wodą w stawach rybnych, obiegu wody w zlewniach rolniczych, kształtowania i ochrony środowiska oraz inżynierii, kształtowania i ochrony krajobrazu.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” (2004), Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Archiwistyki”, Złotą Odznaką „Za Zasługi dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia” i medalem „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”. Wyróżniony nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 24 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Danuta Teresa
Drozd**

Urodziła się 9 maja w 1939 r. w Kaliszu, woj. wielkopolskie. Dyplom magistra inżyniera rolnictwa uzyskała w roku 1961 na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Stopień doktora nauk rolniczych nadano jej w roku 1968 na podstawie rozprawy pt. „Wyniki badań nad dziedziczeniem zawartości białka ogólnego w ziarnie pszenicy” (promotor – prof. dr hab. Szymon Brej). Stopień doktora habilitowanego uzyskała w roku 1990 na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu, po przedłożeniu rozprawy pt. „Dziedziczenie niektórych cech użytkowych pszenicy jarej ze szczególnym uwzględnieniem interakcji genotypowo-środowiskowej”. Stanowisko profesora nadzwyczajnego AR we Wrocławiu otrzymała w 1995 r.,

a tytuł naukowy profesora w 2000 r. W 2005 r. uzyskała stanowisko profesora zwyczajnego, specjalność naukowa genetyka i hodowla roślin. Odbiła staże naukowe w Holandii, Czechach, Węgrzech, Izraelu i Hiszpanii.

W latach 1994–1997 pełniła funkcję kierownika Katedry Hodowli Roślin i Nasiennictwa AR we Wrocławiu. Od 1978 r. jest członkiem Zarządu Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Genetycznego, a od 2000 r. – Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego. W 1997 r. została powołana do Międzynarodowej Grupy Problemowej – International Cereal Chemistry (ICC). Jest członkiem Kolegium Redakcyjnego *Acta Agrophysica* od 2000 r.

Była promotorem 2 prac doktorskich, opiekunem ponad 100 prac magisterskich oraz recenzentem 2 prac doktorskich i 2 prac habilitacyjnych.

Dorobek naukowy obejmuje 138 prac, wśród których oryginalne opracowania stanowi 70 pozycji. Brała udział w międzynarodowych kongresach: w Czechosłowacji, na Węgrzech, w Niemczech, Izraelu i Australii.

W badaniach koncentruje się głównie na określaniu wpływu czynników środowiskowych na różne genotypy pszenicy. Dotyczą one reakcji odmian pszenicy na oddziaływanie niektórych środków chemicznych, między innymi herbicydów oraz oceny wpływu czynników mutagennych (światło lasera) na różne gatunki roślin uprawnych. W badaniach nad interakcją genotypowo-środowiskową u odmian pszenicy jarej stwierdziła istotną interakcję ogólnej i swoistej wartości kombinacyjnej, heterozji i krzyżowań odwrotnych z latami, co świadczy o zależności obserwowanych różnic między porównywanymi genotypami od warunków atmosferycznych (lata), w których to porównanie było przeprowadzone.

W roku 1995 zorganizowała pracownię laserową, początkowo z laserem helowo-neonowym, a później półprzewodnikowym, umożliwiającą badania genetyczno-hodowlane w zakresie biostymulacji nasion zbóż, roślin warzywnych i ozdobnych. Po zastosowaniu przedsewnego napromieniowania nasion o obniżonej wartości siewnej obserwowała istotne podwyższenie energii i zdolności kiełkowania oraz przyspieszenie rozwoju siewek. Może mieć to praktyczne znaczenie w przypadku materiałów przechowywanych w bankach genów oraz niektórych gatunków roślin warzywnych i ozdobnych mających niską wartość siewną nasion.

Za badania naukowe została wyróżniona siedmiokrotnie Nagrodą Rektora oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

Jerzy
Drozd

Urodził się 10 lutego 1938 r. w Siedlcach, woj. mazowieckie. W latach 1956–1961 studiował na Wydz. Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, gdzie w 1961 r. otrzymał dyplom magistra inżyniera. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1969 r. na podstawie dysertacji pt. „Związki próchniczne gleb różnych kategorii użytkowych na tle ich właściwości fizykochemicznych”, której promotorem był prof. dr hab. S. Kowaliński. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie gleboznawstwa nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1978 r. na podstawie rozprawy pt. „Studia nad właściwościami chemicznymi i fizykochemicznymi związków próchnicznych niektórych jednostek taksonomicznych gleb”. Tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1990 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1995 r.

Odbiła staże naukowe w Rosji, Holandii, Hiszpanii, Szwecji i we Włoszech. Wykładał na uniwersytetach w Granadzie, Uppsali i Bari. Pełnił funkcję prodziekana Wydz. Rolniczego w latach 1981–1982 (do internowania) oraz prorektora AR we Wrocławiu w latach 1990–1993. Był z wyboru członkiem Komitetu Badań Naukowych, członkiem Rady Nauki przy Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego i Nauki, a także przewodniczącym Zespołu Odwoławczego Rady Nauki MNiSW.

Od 1996 r. członek Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN, a od 1998 r. Komitetu Redakcyjnego Polish Journal of Soil Science. W Polskim Towarzystwie Gleboznawczym pełnił funkcję członka Zarządu Głównego i Zarządu Oddziału we Wrocławiu. Członek Zespołu PO-6 Komitetu Badań Naukowych (2005–2006), Zespołu Odwoławczego Rady Nauki (2007–2008) przy Ministrze Nauki i Informatyzacji, Przewodniczący Zespołu Odwoławczego Rady Nauki przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego (od 2008 r.); wiceprzewodniczący Sekcji Nauk o Ziemi, Oddziału PAN we Wrocławiu (od 2007 r.). Wiceprzewodniczący Rady Naukowej Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska PAN w Zabrze i członek

Rad Naukowych: Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie oraz Instytutu Ekologii Rolniczej i Leśnej PAN w Poznaniu. Współzałożyciel i prezes Polskiego Towarzystwa Substancji Humusowych oraz przewodniczący polskiej sekcji International Humic Substances Society.

Wypromował 5 doktorów, opiekun ponad 120 prac magisterskich, recenzent 15 prac doktorskich, 10 habilitacyjnych, opiniodawca 13 wniosków na tytuł profesora. Zorganizował lub współorganizował wiele kongresów międzynarodowych i konferencji krajowych. Brał czynny udział w licznych kongresach i sympozjach naukowych w kraju i za granicą. Dorobek naukowy obejmuje ponad 300 pozycji, w tym kilka skryptów, opracowań książkowych, monografii i 182 rozprawy naukowe.

Jego działalność naukowa koncentrowała się głównie na zagadnieniach chemii i submikromorfologii gleb oraz wykorzystaniu nowoczesnych metod badawczych do lepszego poznania środowiska glebowego. W badaniach swych uwzględniał szczególnie problematykę transformacji materii organicznej i właściwości związków próchnicznych tworzących się w różnych ekosystemach. Zorganizował pracownię badań substancji humusowych i przemian materii organicznej, zachodzących w czasie kompostowania odpadów komunalnych. Prowadził aktywną współpracę z ośrodkami zagranicznymi z Hiszpanii, Włoch, Szwecji i Izraela. Koordynator projektu międzynarodowego realizowanego wspólnie z Uniwersytetem w Jerozolimie, w konkursie AID (USA).

Wyróżniony 3 nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Nagrodą Sekretarza V Wydziału PAN i wielokrotnie nagrodami Rektora AR we Wrocławiu. Jest odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

W 2008 r. przeszedł na emeryturę.

**Mieczysław
Drozd**

Urodził się 25 lipca 1926 r. w miejscowości Prusy w powiecie lwowskim. Do szkoły podstawowej uczęszczał

w Prusach i we Lwowie. Po zakończeniu wojny zamieszkał w Dobrzyniu, powiat Brzeg, gdzie w 1948 r. uzyskał świadectwo dojrzałości w Liceum Matematyczno-Fizycznym. Studia ukończył w 1953 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu i rozpoczął pracę w Katedrze Mechanizacji Rolnictwa.

Tytuł naukowy doktora nauk rolniczych uzyskał w 1962 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Przemieszczenie gleby przez kultywator i bronę przy pracy na zbroczu” (promotor – prof. Zbislaw Martini). W roku 1968 został mianowany na stanowisko docenta.

W latach 1970–1990 był zastępcą dyrektora Instytutu Mechanizacji Rolnictwa i kierownikiem Zakładu Mechanizacji Produkcji Zwierzęcej. Pełnił funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego w latach 1977–1981. Był członkiem ogólnopolskich zespołów dydaktycznych uczelni rolniczych i współtwórcą programów nauczania dla kierunku studiów mechanizacja rolnictwa.

Działalność naukową koncentrował na zagadnieniach teorii pracy maszyn i narzędzi rolniczych w terenach górzystych oraz technologii prac maszynowych w rolnictwie. Następnie specjalizował się w zagadnieniach związanych z mechanizacją produkcji zwierzęcej. Współpracował z przedsiębiorstwami i instytucjami związanymi z techniczną obsługą rolnictwa, jak: Archimedes we Wrocławiu, Centralne Laboratorium Przemysłu Paszowego, Instytut Budownictwa, Elektryfikacji i Mechanizacji Rolnictwa w Warszawie, Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych w Poznaniu, Meprozet w Brzegu.

Był promotorem 5 prac doktorskich, 58 prac magisterskich. Współautor 5 skryptów i 2 podręczników akademickich, m.in. „Technologia prac maszynowych w rolnictwie”, „Mechanizacja produkcji zwierzęcej z elementami budownictwa inwentarskiego”. Autor ponad 30 opublikowanych prac oraz wielu opracowań naukowych i projektów badawczych dotyczących kompleksowej mechanizacji ferm tuczu trzody chlewnej i bydła, modernizacji wytwórni pasz przemysłowych, doskonalenia procesu doju mechanicznego oraz prognoz wyposażenia rolnictwa w środki techniczne.

Za działalność naukową i dydaktyczną był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Wyróżniony 4 nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 9 nagrodami Rektora, a także odznaczeniami regionalnymi.

Zmarł 13 sierpnia 1990 r. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Andrzej
Dubiel**

Urodził się 18 marca 1941 r. w Polance Wielkiej koło Oświęcimia. Uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego im. Konarskiego w Oświęcimiu, które ukończył z wyróżnieniem. Studia wyższe odbył na Wydziale Weterynaryjnym we Wrocławiu w latach 1958–1964. Pracę zawodową rozpoczął w 1964 roku na stanowisku asystenta w Klinice Położniczej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, potem starszego asystenta (1965–1970), adiunkta (1970–1979), docenta (1979–1991) i profesora od 1991 r.

Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych nadała mu Rada Wydziału Weterynaryjnego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w roku 1969 na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Badania nad płodnością królic z implantowanymi jajnikami do światła ich macic”. Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w roku 1976, nadany uchwałą Rady Wydziału Weterynaryjnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ chloradninonu i zabiegów operacyjnych na odruchy płciowe i ejakulaty knurów”. Jest autorem i współautorem około 250 publikacji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Jest członkiem wielu towarzystw naukowych, w tym Polskiej Akademii Umiejętności.

**Zbigniew
Duda**

Urodził się 19 lutego 1929 r. w Jarosławiu. Jest absolwentem dwustopniowych studiów na WSR w Poznaniu

(1949–1953), gdzie uzyskał dyplom inżyniera rolnictwa oraz magistra inżyniera technologii rolnej.

W latach 1955–1958 studiował w Moskiewskim Technologicznym Instytucie Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego, na którym uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych.

Stopień docenta (dr. hab.) otrzymał w 1965 r. na SGGW w Warszawie. Tytuły profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego zostały mu nadane, odpowiednio w 1982 i 1987 r. Dwukrotnie, w latach 1964–1965 oraz 1966/1967 był stażystą, a następnie pracownikiem Instytutu Naukowo-Badawczego Przemysłu Mięsnego w Roskilde w Danii.

W latach 1952–1970 był zatrudniony początkowo w Katedrze Technologii Rolnej, a następnie w Katedrze Technologii Mięsa WSR w Poznaniu jako: asystent, st. asystent, adiunkt i docent.

W roku akademickim 1969–1970 był dziekanem Wydziału Technologii Żywności WSR w Poznaniu.

W latach 1970–1975 pracował w Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w Rzymie na stanowisku eksperta ds. technologii przetwarzania surowców pochodzenia zwierzęcego.

We wrześniu 1975 r. podjął pracę w WSR (AR) we Wrocławiu

W latach 1982–1997 był kierownikiem: Zakładu Technologii Surowców Zwierzęcych AR we Wrocławiu. Był członkiem: Senatu (1991–1998), Senackiej Komisji Statutowej (1996–1998), Senackiej Komisji ds. Rozwoju Kadry Naukowej (1996–1998), przewodniczącym Rektorskiej Komisji ds. Współpracy z Zagranicą (1993–1996).

Był promotorem 4 rozpraw doktorskich i ponad 130 prac magisterskich. Opublikował ponad 378 pozycji wydawniczych, w tym 80 prac oryginalnych. Ponadto w dorobku naukowym posiada: 3 patenty oraz ponad 340 recenzji, w tym: wydawnicze (około 118), awansowe (rozprawy doktorskie (20) i habilitacyjne (21), wnioski o nadanie tytułu naukowego prof. nadzw. i zwyczajnego (18), sprawozdania z badań naukowych (59) oraz około 40 opinii (recenzji) wniosków o granty KBN. Opiniował 2 wnioski o nadanie tytułu doktora *honoris causa*, recenzował 152 prace magisterskie.

Jest członkiem Norweskiej Akademii Nauk i Literatury (od 1993 r. – 5. obywatel Polski wyróżniony członkostwem), członkiem Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN od 1978 r., Polskiego Towarzystwa Technologii Żywności od 1990 r., w latach 1990–1997 Prezesem Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Technologii Żywności, przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego

w Warszawie (1985–1990). Ponadto był członkiem rady programowej: Gospodarka Mięsna (od 1983), Przemysł Spożywczy (1991–1999), Żywność (od 1997), Rady Naukowo-Technicznej przy Ministerstwie Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej (1982–1989). Był Konsultantem FAO: Gujana, Jamajka, Afganistan, Bangladesz, Nepal (1980, 1983, 1987, 1989), a w latach 1992, 1994 i 1999 członkiem zespołu ekspertów oceniających projekty badawcze finansowane przez UE.

Pod jego redakcją wydany został skrypt pt. „Przewodnik do ćwiczeń z technologii mięsa, drobiu i jaj”. Był autorem skryptu pt. „Procesy i zmiany poubojowe surowców rzeźnych” oraz współautorem: podręcznika „Technologia mięsa”, monografii pod redakcją W. Pezackiego „Gospodarka mięsna w Polsce. Zarys dziejów”. Był również członkiem Zespołu Redakcyjnego i wiodącym współautorem „Leksykonu Nauki o Żywności i Żywieniu Człowieka” oraz „Polsko-Angielskiego Słownika Terminów” (dział: technologia mięsa). Odpowiednio w 2002 r. i 2005 r. wydał angielsko-polski i polsko-angielski słownik Terminologiczno-frazeologiczny nauki o mięsie i technologii mięsa.

W latach 1980, 1983, 1987 i 1989 był konsultantem FAO w: byłej Gujanie Brytyjskiej, Afganistanie, Bangladeszu, Jamajce i Nepalu. Podczas pobytu w USA prowadził wykłady w Kansas State University oraz Connecticut State University. Trzykrotnie w latach 1992, 1994 i 1999 był w Brukseli członkiem międzynarodowego zespołu ekspertów oceniających projekty badawcze finansowane przez UE. Był również (w latach 1994–1999) delegatem Rektora AR we Wrocławiu do Alliance of University for Democracy i czynnie uczestniczył w konferencjach ww. organizacji.

Od roku 1992 do chwili obecnej jest członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, w którym pełnił i nadal pełni funkcję zastępcy przewodniczącego Wydziału VII i członka zarządu WNT. Jest ponadto członkiem: Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności (w latach 1990–1997 był wiceprezesem Wrocławskiego Oddziału PTTŻ) i członkiem honorowym komitetu Nauk o Żywności.

Został odznaczony: Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz wyróżniony Medalem im. M. Oczapowskiego – najwyższym wyróżnieniem Wydziału VII PAN, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej” i jeszcze kilkoma innymi odznaczeniami. Otrzymał nagrody stopnia I (2) i II (2) Ministra Szkolnictwa Wyższego oraz 28 nagród indywidualnych i zespołowych Rektora AR we Wrocławiu. Jest jedynym Polakiem laureatem International Award of American Meat Science Association (1997).

Zbigniew
Dziewoński

Urodził się 27 sierpnia 1901 r. w Kętach, województwo krakowskie, w rodzinie inteligentnej. Wykształcenie średnie zdobył w gimnazjum klasycznym w Krakowie, a studia politechniczne z inżynierii wodnej ukończył na Politechnice Lwowskiej w latach 1919–1928. W okresie studiów przeżył kampanię frontową lat dwudziestych. Po uzyskaniu dyplomu inżyniera hydrotechnika podjął pracę w 1929 r. w Biurze Projektów Melioracji Polesia. W latach 1929–1932 pracował w Zarządzie Miejskim – Budowlanym w Krakowie, a w latach 1933–1939 był kierownikiem Wytwórni Maszyn Chłodniczych w Warszawie.

W okresie okupacji, w latach 1939–1941, był biegłym w Sądzie Grodzkim w Warszawie, a następnie – poszukiwany przez Gestapo – ukrywał się, pracując w PCK w Warszawie i Krakowie.

Od 1945 r. prof. Dziewoński brał udział w organizacji administracji polskiej na Ziemiach Odzyskanych. Do Wrocławia przybył 10 maja 1945 r. jako jeden z pionierów, gdzie na krótko objął stanowisko dyrektora Zakładów Kanalizacji m. Wrocławia. Już od września 1945 r. powrócił do wyuczonego zawodu hydrotechnika, obejmując stanowisko naczelnika Wydziału w Dyrekcji Dróg Wodnych we Wrocławiu.

W latach 1949–1952, podczas organizacji służb państwowych, był kierownikiem Biura Studiów Kanału Odra – Dunaj, „Hydroprojektu”, Biura Projektów Budownictwa Morskiego Oddział we Wrocławiu.

W tym samym okresie podjął również pracę jako adiunkt na Uniwersytecie i Politechnice Wrocławskiej, gdzie prowadził zajęcia z przedmiotów drogi wodne i porty śródlądowe dla pierwszych studentów Politechniki. Tamże w roku 1952 uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych za pracę pt. „Kryterium stateczności gruntu w strefie filtracji pod budowlami piętrzącymi”. Z chwilą likwidacji studiów hydrotechnicznych na Politechnice Wrocławskiej i utworzeniu Wydziału Melioracji Wodnych przy Wyższej Szkole Rolniczej prof. Dziewoński przeniósł się na tę Uczelnię na stałe, prowadząc wykłady z regulacji rzek,

gospodarki wodnej, budownictwa wodnego i zbiorników wodnych. W czerwcu 1954 r. został docentem, w styczniu 1957 r. profesorem nadzwyczajnym, a w październiku 1968 r. profesorem zwyczajnym. Od roku 1971 pozostawał na zasłużonej emeryturze.

W 1946 r. był ekspertem delegacji polskiej na Międzynarodową Konferencję Pokojową, w 1947 r. ekspertem Biura Prac Kongresowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych i członkiem Komitetu Polsko-Czechosłowackiego ds. Drogi Wodnej Odra – Dunaj i członkiem Komisji Gospodarki Wodnej w Centralnym Urzędzie Planowania.

W latach 1954–1956 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Melioracji Wodnych, od 1955 do 1959 r. prorektora Uczelni, w latach 1968–1970 kierownika Katedry Budownictwa Wodnego. W latach 1960–1962 był profesorem na Uniwersytecie Bagdadzkim w Iraku.

Był członkiem Stronnictwa Pracy, radnym m. Wrocławia; brał czynny udział w pracach Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych NOT oraz kilku towarzystw naukowych.

Był dobrym organizatorem. Posiadał znaczący i trwały dorobek naukowy, który prezentował w licznych publikacjach, ekspertyzach, projektach oraz wielu referatach i odczytach. Z jego inicjatywy i przy jego udziale rozwinęto w Polsce problem tzw. małej retencji.

Opracował pierwszy i jedyny dotychczas podręcznik akademicki pt. „Rolnicze zbiorniki retencyjne”.

Zmarł 19 stycznia 1983 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Rodziny na Sępolnie.

**Józef
Dzieżyc**

Urodził się 14 marca 1921 r. w Kazuliskach, w województwie nowogródzkim, w rodzinie rolniczej. Do gimnazjum ogólnokształcącego, liceum pedagogicznego i następnie rosyjskiej szkoły średniej uczęszczał w stolicy swego rodzinnego powiatu Szczuczynie Nowogródzkim.

Podczas okupacji niemieckiej pracował jako nauczyciel w szkole podstawowej, rok w polskiej, a następnie

w białoruskiej. Od 1942 r. w ZWZ-AK w obwodzie Szczuczyn Nowogródzki. Jako żołnierz 7. batalionu „Ponurego” 77. pułku piechoty AK uczestniczył m.in. w rozbrojeniu żandarmerii i policji w Wasiliszkach i Szczuczynie, w akcjach „Burza” i „Ostra Brama”. W latach 1944–1946 pracował w polskiej szkole (zamienionej wkrótce w białoruską) oraz w Polskim Urzędzie Repatriacyjnym. Latem 1946 r. przyjechał do Wrocławia. Studia wyższe odbył na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu w latach 1946–1951, otrzymując dyplom inżyniera i magistra nauk agrotechnicznych w zakresie uprawy roli i roślin. W 1951 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta, a w 1952 r. awansował na stanowisko st. asystenta w Katedrze Ogólnej Uprawy Roli i Roślin Wydziału Rolniczego. Stopień naukowy doktora (kandydata) nauk rolno-leśnych nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w 1954 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ roślinności strukturotwórczej na przemiany niektórych grup związków azotowych w glebie” (promotor – prof. dr hab. Bolesław Świętochowski). W tym też roku został powołany na stanowisko adiunkta. Tytuł naukowy docenta uzyskał na Wydziale Rolniczym w 1957 r. na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Rejonowość uprawy zbóż, okopowych oraz koniczyny i lucerny na Śląsku w latach 1914–1957”. Tytuł naukowy otrzymał w 1964 r., natomiast tytuł profesora zwyczajnego w 1973 r.

Działalność naukowa dotyczyła trzech specjalności: uprawy roli i roślin, rejonizacji przyrodniczo-rolniczej, nawadniania i uprawy roślin nawadnianych. Dążył do rozwoju zespołowych i interdyscyplinarnych badań naukowych – zarówno stosowanych, jak i podstawowych. Zorganizował stacje doświadczalne nawadniania roślin w Swojcu i Samotworze, gdzie od 1962 r. prowadzi się badania z zakresu technologii i efektywności nawadniania deszczownianego, sterowania nawadnianiem za pomocą różnych metod, gospodarki wodnej roślin i gleb.

Całość dorobku naukowego liczy ponad 250 prac, w tym 163 publikacje naukowe, 45 pozycji wydawniczych: podręczników, książek, skryptów i bibliografii oraz 52 publikacje popularnonaukowe. Opracował także 34 recenzje rozpraw doktorskich, 30 recenzji prac habilitacyjnych, 33 oceny dorobku naukowego osób ubiegających się o tytuł profesora nadzwyczajnego lub zwyczajnego, ponad 100 ocen rozmaitych prac do druku.

Wyniki jego badań były referowane na licznych krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych oraz na 15 sympozjach organizowanych lub współorganizowanych przez Katedrę Rolniczych Podstaw Melioracji AR we Wrocławiu i dotyczących głównie roli wody w rolnictwie.

Znaczące są osiągnięcia w kształceniu kadry naukowej – pod jego opieką 6 osób pomyślnie zakończyło przewód doktorski, 7 jego wychowanków zostało doktorami habilitowanymi, a kilku profesorami.

W latach 1961–1965 pełnił funkcję kierownika Ośrodka Postępu Technicznego w Rolnictwie przy WSR we Wrocławiu. W 1961 r. został kierownikiem Katedry Rolniczego Użytkowania Terenów Zmeliorowanych na Wydziale Melioracji Wodnych, którą zorganizował od podstaw. Funkcję tę pełnił do 1970 r. W latach 1962–1965 był prodziekanem Wydziału Melioracji Wodnych. Na stanowisko prorektora ds. Rolniczych Zakładów Doświadczalnych został wybrany w 1965 r. i był nim aż do 1969 r. W latach 1969–1972 był prorektorem ds. nauki, od 1970 do 1982 r. – dyrektorem Instytutu Rolniczych Podstaw Melioracji Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a od 1982 do 1991 r. – kierownikiem Katedry o tej samej nazwie. W 1981 r. został wybrany przez Kolegium Elektorów na stanowisko rektora i funkcję tę pełnił do pierwszych dni stanu wojennego.

W ciągu 40-letniej działalności naukowej brał aktywny udział w pracach wielu komitetów PAN, towarzystw i rad naukowych, m.in.: Sekcji Sudeckiej w Komitecie Zagospodarowania Ziemi Górskich, Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Komisji ds. Podniesienia Żywności i Zagospodarowania Gleb Lekkich, Zespołu Gospodarki Wodnej w Komitecie Hodowli i Uprawy Roslin (przewodniczący), Komitetu Techniki Rolniczej, Komitetu Melioracji, Łąkarstwa i Torfoznawstwa, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Międzynarodowej Komisji Techniki Rolniczej (CJGR), Polskiego Towarzystwa Nauk Agrotechnicznych, Komitetu Nagród Państwowych przy Prezesie Rady Ministrów.

Senat Akademii Rolniczej w Lublinie nadał mu najwyższą godność akademicką: tytuł doktora *honoris causa*.

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne otrzymał 9 nagród Ministra oraz 15 nagród Rektora. Otrzymał również szereg odznaczeń państwowych, resortowych i regionalnych oraz tytuły honorowe m.in.: Odznakę Tysiąclecia, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, tytuł honorowy „Zasłużony Nauczyciel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”, medal „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej”. Za zasługi w walce z okupantem w szeregach AK wyróżniono go przyznaniem w Londynie w 1948 r. Medalem Wojska i w 1990 r. Krzyżem Armii Krajowej, a także Honorową Odznaką Żołnierza AK Okręgu „Now” w 1984 r.

Zmarł 22 grudnia 2000 r. Pochowany został w Krakowie.

Ewelina
Dziuba

Urodziła się 28 grudnia 1947 r. w Łodzi. Studia wyższe ukończyła w 1971 roku na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej, uzyskując dyplom z wyróżnieniem. W latach 1972–1975 była słuchaczką studiów doktoranckich na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej z zakresu technologii fermentacji i mikrobiologii i uzyskała stopień doktora nauk technicznych w roku 1977 na podstawie rozprawy pt. „Otrzymywanie i charakterystyka hybrydów drożdży piwowarskich górnej fermentacji” (promotor – doc. dr hab. Helena Oberman). W 1994 r. nadano jej stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności uchwałą Rady Wydziału Technologii Żywności AR we Wrocławiu na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ warunków okresowej i ciągłej fermentacji etanolowej pod obniżonym ciśnieniem na drożdże *Saccharomyces cerevisiae*”. W 2000 r. otrzymała stanowisko profesora nadzwyczajnego, w roku 2002 tytuł profesora w dziedzinie nauk rolniczych, a w 2009 r. – profesora zwyczajnego. Kwalifikacje zawodowe podwyższała w czasie zagranicznych staży (Wielka Brytania, Czechosłowacja, Francja, Portugalia, Niemcy, Belgia, Włochy, Grecja). Odbiła długoterminowy staż przemysłowy w Browarze Piast we Wrocławiu (1985) oraz staże: w 1988 i 1991 Szkoła Letnia KT i ChŻ na temat „Doskonalenie i przechwalnictwo drobnoustrojów przemysłowych” oraz w 1994 r. – „Advanced Course on Applied Biocatalysis” w Zakopanem.

W latach 1994–2005 była kierownikiem Zakładu Biotechnologii Żywności w Katedrze Technologii Rolnej i Przechwalnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Od 2000 r. pełniła funkcję redaktora merytorycznego serii „Technologia Żywności” Zeszytów Naukowych AR we Wrocławiu, a obecnie jest redaktorem merytorycznym Wydziału Nauk o Żywności w Wydawnictwie UP. Była przewodniczącą i wiceprzewodniczącą XII i XIII Festiwalu Piv Polskich (Politechnika Łódzka), IV i V Szkoły Technologii Fermentacji. Uczestniczyła aktywnie w realizacji międzynarodowych programów Unii Europejskiej

TEMPUS (oficer łącznikowy, 1996–1998), w ramach projektu JEP 09779–95 (1999–2000), była koordynatorem lokalnym z ramienia AR we Wrocławiu programu CME 3516–97 oraz również w latach 1999–2001 koordynatorem w programie TEMPUS JEP-14111. W latach 2002–2004 była przewodniczącą Kolegium Redakcyjnego ACTA: Biotechnologia, a w latach 2001–2007 przewodniczącą Kolegium Redakcyjnego EJPAU: Biotechnology. Była organizatorem dwóch naukowych konferencji międzynarodowych.

Była kierownikiem 2 projektów badawczych i wykonawcą w trzech.

Jej główne kierunki badawcze to: intensyfikacja produkcji bioetanolu, ulepszanie drożdży przemysłowych w celu nadania im uzdolnień do fermentacji skrobi i ksylozy; ograniczanie rozwoju mikroflory epifitycznej w słodownictwie, interakcje między drożdżami piwowarskimi a zróżnicowanym środowiskiem.

Jej dorobek naukowy obejmuje 132 pozycje, z czego 47 to oryginalne prace badawcze. Jest współautorem jednego skryptu. Wypromowała sześciu doktorów, była opiekunem 80 prac magisterskich. Wykonała 7 recenzji prac doktorskich, 2 habilitacyjnych, 1 na tytuł profesora, 1 recenzję podręcznika i 18 projektów badawczych. Uczestniczyła w 5 międzynarodowych konferencjach i kongresach.

Otrzymała 9 nagród Rektora UP we Wrocławiu. Złoty Krzyż Zasługi w 2001 r., a w 2007 r. Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności oraz Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

**Jerzy
Fabiszewski**

Urodził się 7 października 1936 r. w Tosiach (Ziemia Siedlecka). Szkołę średnią ukończył w Wolsztynie Wlkp., a studia wyższe na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego. Doktoryzował się w roku 1965 na tymże Uniwersytecie na podstawie rozprawy pt. „Porosty Śnieżnika i Gór Białskich – studium

florystyczno-ekologiczne (promotor – prof. S. Tołpa). Habilitował się w roku 1975 w Instytucie Biologii Stosowanej Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „East Canadian peat-bog ecosystems and the biological role of their lichens”. Profesorem nadzwyczajnym jest od roku 1982, zwyczajnym od 1988. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół problemów ekologii roślin – zarówno zarodnikowych, jak i roślin wyższych. Interesował się sukcesją roślin na przedpolach lodowców, a także tzw. ekologią skażeniową wokół hut miedzi oraz bioróżnorodnością szaty roślinnej w Sudetach. Na szeroką skalę wykorzystał porosty i rośliny wyższe do bioindykacji skażeń metalami ciężkimi i siarką w Sudetach. Dłuższe staże naukowe odbywał w Kanadzie, USA i Japonii oraz uczestniczył w dwóch wyprawach polarnych (Spitsbergen, Antarktyka).

Na Uczelni zajmował stanowiska m.in. prorektora (1990–1992) oraz kierownika Katedry Botaniki i Ekologii Roślin (1977–2007). Z licznych funkcji pozauczelnianych należy wymienić: Polskie Towarzystwo Botaniczne – Przewodniczący Oddziału Wrocławskiego (1978–1984), PTB – prezes i wiceprezes krajowy (1988–1992), Rada Główna Szkolnictwa Wyższego – członek (1988–1990), członek 4 komitetów PAN (1985–2010) i w tym samym czasie członek dwóch rad naukowych Instytutów PAN, redaktor naczelny czasopisma „Acta Societatis Botanicorum Poloniae” (1993–2010), przewodniczący i członek Rady Naukowej Karkonoskiego Parku Narodowego (1980–1986), członek Komitetu Badań Naukowych (1991–1993) oraz Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (1991–2010), członek Prezydium Oddziału Wrocławskiego PAN (2007–2010), przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska przy PAN we Wrocławiu (od 1990 r.).

Był opiekunem 22 prac magisterskich oraz promotorem 12 prac doktorskich i „opiekunem” 6 habilitacji. Recenzował też 2 prace doktorskie za granicą. Jest autorem m.in. „Roślin Sudetów” (5 wydań) i redaktorem „Przyrody Dolnego Śląska”. Z ramienia Centralnej Komisji ocenił 33 wnioski o tytuł profesora i napisał 61 opinii w sprawie nadania stopni naukowych doktora habilitowanego oraz 15 wniosków o uprawnienia rad wydziału. Był też wielokrotnie (ok. 15 razy) recenzentem dorobku naukowego w przewodach doktorskich i habilitacyjnych.

Na dorobek naukowy składa się ponad 140 oryginalnych prac naukowych (w tym 4 książki) związanych z szeroko rozumianą ekologią roślin. Część dorobku (38 publikacji) ukazała się w wydawnictwach zagranicznych. Brał udział w kilkudziesięciu międzynarodowych konferencjach i kongresach, gdzie wygłosił ok. 30 wykładów. Wykładał

na University Laval, Ohio State University, Technicznym Uniwersytecie w Berlinie i w kilku innych ośrodkach.

Główne osiągnięcia naukowe związane są z badaniami ekologicznymi torfowisk w Polsce i Kanadzie oraz badaniami ekologicznymi nad porostami i roślinami wyższymi w Sudetach, potwierdzającymi hipotezę o obniżającej się bioróżnorodności szaty roślinnej i całych ekosystemów w naszym regionie. Poza tym wyjaśnił rolę glebowych czynników troficznych w migracji roślinności na przedpolach cofających się lodowców w obszarach polarnych.

Członek rzecz. PAN, doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej we Wrocławiu; odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

**Józef
Fatyga**

Urodził się 4 lipca 1926 r. w Podchojnach k. Jędrzejowa. W 1948 r. ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Kielcach. Po ukończeniu Szkolnej Kompanii Oficerów Rezerwy w stopniu podporucznika w 1949 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Studia ukończył w Wyższej Szkole Rolniczej, uzyskując dyplom inżyniera rolnika w 1953 r. i magistra rolnictwa w 1954 r.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1964 r. na podstawie rozprawy pt. „Racjonalizacja uprawy jęczmienia w woj. wrocławskim”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych – po przedłożeniu rozprawy pt. „Rozwój, wzrost, wysokość i jakość plonów oraz opłacalność produkcji kilku odmian pszenicy ozimej i jęczmienia ozimego na tle nawożenia azotowego” w 1969 r.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych nadano mu w 1978 r., a profesora zwyczajnego w 1989 r.

Odbył staże naukowe: w Czechosłowacji (Praga, Brno, Nitra), Francji (Grignon, Grenoble, Montpellier), na Węgrzech (Uniwersytet Rolniczy w Debreczynie), w RFN (Uniwersytet Rolniczy w Norymberdze), na Ukrainie

(Akademia Rolnicza w Kijowie). Ponadto zapoznał się z rolnictwem NRD (Drezno, Lipsk, Rostock).

Zatrudniony w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin (1953–1990). Zastępca Dyrektora Instytutu Uprawy Roli i Roślin AR we Wrocławiu (1972–1984), opiekun studiów doktoranckich w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roli i Roślin (1970–1984), członek Senatu Uczelni (1973–1984). Członek Komitetu Uprawy Roślin PAN (1973–1984), Międzynarodowego Zespołu Badań nad gryką, Wojewódzkiej Komisji Rejonizacyjnej we Wrocławiu (1965–1989), rzeczoznawca Państwowej Komisji Produkcji Roślinnej przy GUS (1977).

Promotor 11 doktoratów oraz 225 prac magisterskich. Wykonał 26 recenzji doktorskich, 5 habilitacyjnych, 5 do tytułu naukowego profesora, wiele wydawniczych.

Współautor podręcznika pt. „Uprawa roślin rolniczych”, 2 skryptów i „Przewodnika do ćwiczeń za szczegółowej uprawy roślin”. Autor 191 publikacji naukowych. Wyniki badań prezentował na licznych konferencjach krajowych i międzynarodowych (Moskwa).

Jest znanym specjalistą z zakresu uprawy roślin zbożowych. Jego osiągnięcia naukowe dotyczą: rejonizacji odmian, rozwoju roślin, technologii uprawy, plonowania i jakości surowca.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim oraz odznakami „Zasłużony Nauczyciel PRL”, „Zasłużony dla Wydziału Rolniczego i Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Odznaką ZNP. Wyróżniony 3 nagrodami MEN i 11 nagrodami Rektora.

Zmarł 30 października 2003 r. Pochowany został na cmentarzu Św. Rodziny na Sępolnie przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Adam
Figiel**

Urodził się 9 marca 1962 r. w Żórawinie. W latach 1977–1982 uczęszczał do Technikum Mechanicznego przy Lotniczych Zakładach Naukowych we Wrocławiu. Po uzyskaniu tytułu technika mechanika na podstawie pracy

dypłomowej dotyczącej układu zasilania lotniczego silnika tłokowego i złożeniu egzaminu dojrzałości rozpoczął studia na Oddziale Mechanizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1987 r. obronił pracę magisterską na temat „Badania reologiczne pojedynczej granuli superfosfatu potrójnego”, uzyskując dyplom magistra inżyniera mechanizacji rolnictwa.

W 1987 r. został zatrudniony w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa jako asystent stażysta, a po odbyciu służby wojskowej na stanowisko asystenta. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie inżynierii rolniczej uzyskał w roku 1997 na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ wilgotności na właściwości reologiczne nasion bobiku”. W 1997 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta.

Jego zainteresowania naukowe dotyczą zagadnień związanych z wybranymi właściwościami świadczącymi o jakości nasion, ziaren i produktów pochodzenia roślinnego otrzymanych w wyniku procesów termicznych polegających na prażeniu lub suszeniu przy użyciu różnych metod. W latach 2007–2009 kierował realizacją projektu badawczego pt. „Wpływ stopnia odwodnienia, mocy mikrofal i czasu przechowywania na jakość wybranych owoców, warzyw i ziół wysuszonych metodą mikrofalowo-podciśnieniową po podsuszeniu konwekcyjnym z uwzględnieniem energochłonności i kinetyki suszenia” finansowanego przez MNiSW. Obecnie kieruje projektem badawczym pt. „Optymalizacja technologii otrzymywania chipsów warzywnych o zmodyfikowanym smaku z zastosowaniem suszenia osmotycznego, konwekcyjnego oraz mikrofalowego w warunkach obniżonego ciśnienia”.

W 2003 r. pracował naukowo w The University of British Columbia, Department of Food and Nutrition Sciences (Vancouver, Kanada) w ramach 5-miesięcznego Stypendium Fundacji Dekabana. Zajmował się wówczas badaniem właściwości reologicznych ciasta jako materiału modelowego w opisie zjawiska puffingu występującego podczas suszenia metodą mikrofalowo-podciśnieniową. Wygłaszał referaty na seminariach i konferencjach w Kanadzie, Indiach i Niemczech.

Jego dorobek liczy w sumie ponad 130 pozycji, wśród których jest ponad 70 oryginalnych prac twórczych, w tym ponad 10 posiadających Impact Factor.

Należy do Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego (od 1998 r.) oraz do Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej (od 1994 r.). Od 1999 r. opiekuje się Studenckim Kołem Naukowym Inżynierii Rolniczej. Jest laureatem 8 nagród Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu (dawniej Akademii Rolniczej we Wrocławiu), w tym dwóch indywidualnych I stopnia.

**Andrzej
Filistowicz**

Urodził się 26 kwietnia 1947 r. w Parszowicach, w powiecie wołowskim. Szkołę podstawową ukończył w Ścinawie, a liceum ogólnokształcące w Wołowie. Studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1970 r. Tu też rozpoczął pracę w charakterze asystenta w Katedrze Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt. Doktoryzował się w 1976 r. na podstawie rozprawy pt. „Analiza genetyczna buhajów rasy nizinnej czerwono-białej użytkowanych na Dolnym Śląsku”, a habilitował się w 1987 r., przedkładając rozprawę pt. „Przewidywanie wartości hodowlanej krów na podstawie ocen wartości hodowlanej rodziców”. Tytuł naukowy profesora uzyskał w 1992 r. W 1991 r. został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1997 r. profesora zwyczajnego.

Odbył staże naukowe w ZSRR, Czechosłowacji, Jugosławii, Danii i Czechach.

Pełnił funkcje prodziekana (1990–1992) i dziekana (1992–1997) Wydziału Zootechnicznego, dziekana Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt (1998–1999 oraz ponownie od 2008 r.). Był wieloletnim członkiem Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, licznych komisji senackich i rektorskich, kierownikiem Studium Podyplomowego „Planowanie i organizacja hodowli bydła oraz planowanie i organizacja hodowli zwierząt gospodarskich”.

Był członkiem (2005–2007) i ekspertem (od 2002 r.) Państwowej Komisji Akredytacyjnej, przewodniczącym Środowiskowej Komisji Akredytacyjnej Uczelni Rolniczych w zakresie zootechniki, członkiem Międzyuczelnianego Ośrodka Metodycznego Akademii Rolniczych, Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN (1996), a w latach 1999–2003 wiceprzewodniczącym Komitetu. Pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (1998–2001), był członkiem Sekcji P06D Zespołu Nauk Rolniczych i Leśnych KBN (1993–2004), Rady Naukowej Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu (1998–), Rady Naukowej Słowackiej Akademii Nauk Rolniczych (2006–),

komitetów redakcyjnych: „Czech Journal of Animal Science”, „Journal of Applied Genetics”, „Animal Science Papers and Reports”, „Prace i Materiały Zootechniczne”, Międzynarodowego Komitetu Naukowego VI Kongresu IFASA w Warszawie (1996), Rady Hodowlanej CSHZ ds. Hodowli Bydła (1998), przewodniczącym komitetu organizacyjnego XXI Dni Genetyki (Wrocław 2004); Rady Studiów Doktoranckich Uniwersytetu Południowo-Czeskiego w Czeskich Budziejowicach z zakresu zootechniki i biotechnologii zwierząt (od 2002), pełnił funkcję koordynatora współpracy między Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu oraz Uniwersytetem Rolniczym i Leśnym w Brnie i Uniwersytetem Południowoczeskim w Czeskich Budziejowicach.

Promotor 9 doktoratów i 79 prac magisterskich. Wykonał 101 recenzji w przewodach habilitacyjnych i doktorskich oraz w postępowaniu o przyznanie tytułu naukowego profesora, w konkursach na stanowisko profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego, a także w postępowaniach o nadanie tytułu doktor *honoris causa*. Pod jego kierownictwem 4 osoby z kraju i 9 obcokrajowców odbyło staże naukowe.

Współautor 5 podręczników: „Hodowla bydła mięsnego w Sudetach” (1998), „Chów i hodowla zwierząt futerkowych” (1999), „Planowanie i organizacja hodowli zwierząt gospodarskich” (2004), „Geneticky modifikované organizmy. Genetické zdroje” (2005), „Chów i hodowla nutrii” (2006), skryptu oraz 5 innych dzieł zwartych. Opublikował 289 prac, w tym 135 oryginalnych prac twórczych oraz 42 ekspertyzy i prace projektowe. Współautor 6 programów komputerowych z zakresu hodowli zwierząt oraz programu hodowli bydła mlecznego w Polsce.

Specjalista z zakresu genetyki i metod doskonalenia zwierząt, ekspert w dziedzinie planowania hodowli oraz konstruowania i optymalizacji programów hodowlanych.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi, medalem „Za Zasługi dla Uniwersytetu Rolniczego i Leśnego w Brnie”, medalem „Za Zasługi dla Uniwersytetu Południowoczeskiego w Czeskich Budziejowicach, medalem „Za Zasługi dla Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze”, Medalem Prof. Koubka za Zasługi w Rozwoju Genetyki i Doskonalenia Zwierząt, Medalem Pamiątkowym Miasta Nysy, Medalem 25-lecia Inseminacji Bydła na Opolszczyźnie, medalem „Za Zasługi w Rozwoju Oceny Hodowli Bydła Mlecznego na Dolnym Śląsku”, Honorową Odznaką Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Odznaką Honorową Zasłużony dla Ziemi Nyskiej i odznaką „Zasłużony dla

Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniony Nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, 2 nagrodami Ministra Edukacji Narodowej oraz licznymi nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

W 2011 r. powołany na członka Słowackiej Akademii Nauk.

**Zofia
Fritz**

Urodziła się 23 marca 1926 r. w Oświęcimiu. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Bydgoszczy i liceum ogólnokształcącego we Wrocławiu w 1947 r. rozpoczęła studia na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej, uzyskując dyplomu magistra farmacji w 1952 r. W 1951 r. rozpoczęła pracę jako zastępca asystenta w Katedrze Żywienia Zwierząt. W latach 1952–1954 była asystentem, a następnie w okresie 1954–1962 starszym asystentem. W latach 1954–1957 ukończyła studia zaoczne na Wydziale Rolnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu i uzyskała tytuł inżyniera rolnictwa.

W 1961 r. otrzymała na Wydziale Zootechnicznym WSR stopień naukowy doktora nauk rolno-leśnych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Strawność tłuszczu surowego i wyższych kwasów tłuszczowych u świń oznaczona metodą wskaźnikową z zastosowaniem chromatografii bibułowej”, którą wykonała pod kierunkiem prof. dr. Zygmunta Ruszczyca, natomiast stopień doktora habilitowanego uzyskała na Wydziale Zootechnicznym AR w Poznaniu, przedkładając rozprawę pt. „Wpływ skarmiania różnych dawek pokarmowych na procesy fermentacyjne w żwaczu krów” w 1970 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1981 r., a profesora zwyczajnego w roku 1990. Specjalność naukowa – żywienie zwierząt

Przebywała na długich stażach specjalistycznych w kilku instytutach naukowych NRD oraz w INRA we Francji (4 lata). W latach 1974–1977 pracowała jako specjalista Polservice'u w Ministerstwie Rolnictwa

w Rabacie. Prowadziła zajęcia dydaktyczne z żywienia zwierząt i paszoznawstwa dla studentów Wydziałów Zootechnicznego, Rolniczego, Medycyny Weterynaryjnej – na studiach dziennych, zaocznych i podyplomowych. Była opiekunem 80 prac magisterskich i promotorem 2 prac doktorskich.

Jest autorką lub współautorką 2 podręczników i skryptów, wykonała 13 recenzji prac doktorskich i habilitacyjnych oraz liczne recenzje redakcyjne, napisała 165 publikacji naukowych, w tym 150 oryginalnych prac badawczych. Wyniki swoich badań prezentowała na międzynarodowych konferencjach i kongresach (Niemcy, Francja, Maroko).

Wraz z prof. Z. Ruszczycem tworzyła podstawy Katedry Żywienia Zwierząt AR we Wrocławiu, jako pierwsza rozpoczęła badania o charakterze biochemiczno-fizjologicznym, początkowo głównie dotyczące fizjologii trawienia i fermentacji w żwaczu, w późniejszym okresie z zakresu żywienia świń i drobiu. W środowisku naukowym specjalistów żywienia zwierząt była bardzo cenionym, suwerennym pracownikiem naukowym oraz bardzo dobrym, wymagającym dydaktykiem.

Za działalność naukową i dydaktyczną otrzymała 2 nagrody zespołowe Ministra Szkolnictwa Wyższego, 14 nagród Rektora AR we Wrocławiu. Została wyróżniona Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaką „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”.

Zmarła 27 sierpnia 2000 r. Spoczywa na cmentarzu parafialnym przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Jacek
Frontczak**

Urodził się 6 stycznia 1951 r. w Warszawie. Studia ukończył w roku 1975 na Wydziale Mechanizacji Rolnictwa w Wyższej Szkole Rolniczej w Nitrze w Czechosłowacji, uzyskując dyplom magistra inżyniera mechanizacji rolnictwa. Od 1975 r. pracuje w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Uczestniczył w badaniach właściwości fizycznych roślin i ziaren

kukurydzy hodowanej z przeznaczeniem na nasiona. Po nawiązaniu współpracy z Instytutem Agrofizyki PAN w Lublinie prowadził szczegółowe badania właściwości mechanicznych, a w tym reologicznych ziarna kukurydzy.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskał w roku 1983 na podstawie rozprawy pt. „Zmienność cech reologicznych ziarna wybranych mieszańców kukurydzy”. W roku 1987 habilitował się też na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, przedkładając rozprawę pt. „Metody określania i analiza cech fizycznych ziarna kukurydzy”. Tytuł profesora uzyskał w roku 1997.

Opublikował około 83 prace. Był promotorem 3 prac doktorskich i ok. 50 magisterskich. Stworzył zespół, który kontynuuje i rozszerza kierunki jego prac naukowo-badawczych. Dzięki niemu AR we Wrocławiu ma znaczącą pozycję w kraju w dziedzinie badań agrofizycznych. Od 1993 r. był członkiem Komitetu Agrofizyki PAN. Utworzył we Wrocławiu Oddział Polskiego Towarzystwa Agrofizyki, któremu przewodniczył.

Za działalność naukowo-dydaktyczną był kilkakrotnie nagradzany nagrodami Rektora.

Zmarł w dniu 25 września 2000 r. i pochowany został na cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu.

**Bogusław
Fuchs**

Urodził się 28 listopada 1946 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu szkoły podstawowej i X Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w 1969 r. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał na podstawie rozprawy pt. „Tucz trzody chlewnej mieszkami treściwymi złożonymi z komponentów krajowych z wyłączeniem białka zwierzęcego” (promotor – prof. dr hab. Zofia Fritz). Stopień doktora habilitowanego uzyskał w roku 1989 na podstawie przedstawionej rozprawy pt. „Wpływ różnych modeli żywieniowych w czasie odchowu loszek hodowlanych na ich wskaźniki reprodukcyjne i fizjologiczne podczas rozplodu”.

W dniu 1 czerwca 1993 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Tytuł profesora zwyczajnego nadano mu w 1998 r. W 2008 r. został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego. Specjalnością naukową jest żywienie zwierząt i paszoznawstwo, produkcja pasz przemysłowych oraz utylizacja produktów rolnych.

Odbył liczne staże krajowe i zagraniczne m.in. w Instytucie Fizjologii i Żywienia PAN w Jabłonie oraz placówkach naukowych w Austrii, Finlandii, Danii, Holandii i Niemczech.

Był zatrudniony kolejno na stanowiskach asystenta stażysty (1969–1970), asystenta (1970–1971), starszego asystenta (1971–1976), adiunkta (1976–1990), docenta (1990–1993), profesora AR (1993–1998), profesora nadzwyczajnego (1998–2008) i profesora zwyczajnego (od 2008).

Był członkiem Komitetu Redakcyjnego Zeszytów Naukowych AR, bierze udział w pracach rad naukowych konferenów rolniczych InterYest – Leiber, Josera, Inntaler-Meggle.

Był promotorem 5 zakończonych przewodów doktorskich oraz opiekunem 81 prac magisterskich, wykonywał recenzje 2 przewodów doktorskich i 2 habilitacyjnych.

Jest współautorem podręcznika pt. „Żywienie zwierząt i paszoznawstwo” pod redakcją D. Jamroz i A. Podkańskiego (PWN, Warszawa, t. 2 rozdział „Fizjologiczne podstawy żywienia loch”). Był autorem i współautorem 220 publikacji naukowych, w tym 125 oryginalnych prac twórczych. Uczestniczył w licznych międzynarodowych konferencjach w Austrii, Grecji i Niemczech. Liczne wyniki jego badań zostały wprowadzone do praktyki rolniczej. Najważniejsze z nich związane są z modelami żywienia loszek hodowlanych, poziomem kwasu foliowego u loch, substancjami czynnymi w żywieniu świń, dodatkiem ziołowych stymulatorów wzrostu, dodatkiem 1,3-1,6 beta-glukanów, drożdży piwnych martwych, dwumrówczanu potasu (K.D.F.), chelatów aminokwasowych i glicynowych oraz, ostatnio, przeciwutleniaczy (polifenoli). Wygłaszał wykłady dla praktyków w zakresie żywienia trzody chlewnej i produkcji pasz przemysłowych w kraju oraz Austrii, Czechach, Niemczech.

Bierze udział w rozwiązywaniu problemów żywieniowych w dużych fermach przemysłowych trzody chlewnej. Brał udział przy konstruowaniu modeli żywieniowych świń w ostatnio budowanych i budujących się licznych fermach na terenie Rosji.

Był 15-krotnie wyróżniany nagrodami Rektora, Złotym Krzyżem Zasługi (1999) oraz odznaką „Zasłużony dla AR Wrocław” (2004).

Ewa Anna
Fudali

Urodziła się 22 marca 1964 r. w Dzierżoniowie Śląskim, woj. dolnośląskie. Absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego, kierunku biologia, specjalność biologia środowiskowa. Dyplom magistra biologii uzyskała w roku 1987. Pracę doktorską pt. „Zróżnicowanie gatunkowe mszaków Szczecina i ich rozmieszczenie” wykonała, pracując jako asystent w Katedrze Botaniki Akademii Rolniczej w Szczecinie. Stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biologii uzyskała w czerwcu 1996 w Instytucie Botaniki Polskiej Akademii Nauk w Krakowie (promotor – prof. Ryszard Ochrya). Stopień doktora habilitowanego nadała jej w grudniu 2005 Rada Wydziału Biologii Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu na podstawie przedstawionej rozprawy pt. „Bryophyte species diversity and ecology in the parks and cemeteries of selected Polish cities” wydanej przez Wydawnictwo Akademii Rolniczej we Wrocławiu w roku 2005; specjalność naukowa botanika-briologia. Odbyła staż briologiczny na Uniwersytecie Karola w Pradze, pod opieką prof. Jiří Vaňii.

We wrześniu 2002 r. przeprowadziła cykl 4 wykładów z zakresu ekologii miasta na Uniwersytecie w Bari (Włochy) w ramach programu Erasmus-Socrates.

Na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu zatrudniona od września 1999 r.

Od 1989 jest członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego, w którym w latach 2000–2006 pełniła funkcję przewodniczącej Sekcji Briologicznej.

Była opiekunką 18 prac magisterskich na kierunkach ochrona środowiska oraz biologia stosowana.

Dorobek naukowy obejmuje 64 oryginalne prace naukowe, 5 prac przeglądowych oraz 14 doniesień naukowych (streszczenia wystąpień konferencyjnych). Jest też autorką lub współautorką 2 podręczników akademickich.

Zainteresowania naukowe koncentrują się na zagadnieniach bioróżnorodności gatunkowej flory mchów i wątrobowców oraz ekologii mszaków występujących w różnych typach ekosystemów, zarówno o charakterze naturalnym (leśnych, torfowiskowych, źródłiskowych i wysokogórskich),

jak i antropogenicznym (miasta). W zrealizowanych dotąd 5 projektach badawczych (w tym 1 grant KBN) dominowała właśnie ta problematyka. Zagadnieniem ostatnio badanym jest dynamika mszaków w układach zaburzonych przez człowieka – rozpatrywana zarówno w aspekcie zmian florystycznych w czasie, jak i zmian ekologicznych wzorców rozmieszczenia gatunków. Drugim nurtem zainteresowań naukowych, realizowanym głównie w działalności dydaktycznej (prace magisterskie), są szeroko rozumiana fitoindykacja i waloryzacja botaniczna środowiska.

Za badania naukowe została dwukrotnie wyróżniona Nagrodą Rektora.

**Jacek Maria
Fuliński**

Urodził się 6 stycznia 1915 r. we Lwowie. Wychowanek Wydziału Architektonicznego Politechniki Lwowskiej, którą ukończył w 1940 r., uzyskując dyplom inżyniera nostryfikowany na Politechnice Gdańskiej w 1959 r.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1960 r. w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, po obronie pracy pt. „Zagadnienia powierzchniowe w budownictwie”. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych nadano mu na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej w 1968 r. na podstawie rozprawy pt. „Geometryczne elementy projektowania kratownic powierzchniowych”. Tytuł naukowy profesora uzyskał w 1985 r.

Działalność dydaktyczną rozpoczął w roku akademickim 1947–1948 na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej jako starszy asystent i po czteroletniej przerwie kontynuował jako adiunkt na Akademii Rolniczej we Wrocławiu w latach 1952–1970, następnie jako docent 1970–1984, prodziekan Wydziału Melioracji Wodnych w latach 1972–1975 i profesor nadzwyczajny od 1985 r. Przeszedł na emeryturę w roku 1985.

Jest twórcą dyscypliny „morfologia budownictwa”, czyli nauki o kształtowaniu przestrzeni. W swoich pracach o wielościanach sformułował geometryczne zasady budowy cząsteczkowej fullerenów.

W latach 1948–1952 był dyrektorem technicznym i naczelnym ponad 100-osobowego Biura Projektów Przemysłu Roszarniczego, które zostało uznane za najlepsze w kraju. Uczestniczył w odbudowie przemysłu lekkiego na Ziemiach Zachodnich i Północnych Polski. W latach 1946–1948 był kierownikiem wydziału budowlanego Polskiej Żeglugi na Odrze.

Opublikował ponad 50 prac naukowych, w tym 4 monograficzne. Uzyskał 3 wyróżnienia w konkursach architektonicznych. Wypromował jednego doktoranta i prowadził część geometryczną w trzech pracach doktorskich. Był recenzentem 8 prac doktorskich, 2 habilitacyjnych, raz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Wyróżniony tytułem honorowym „Zasłużony Nauczyciel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”. Wielokrotnie nagradzany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł w 1999 r. Pochowany we Wrocławiu na cmentarzu przy ul. Smętnej.

**Janina
Gabrielska**

Urodziła się 13 grudnia 1950 r. w Raszkowie w powiecie ostrowskim. Technikum Kolejowe ukończyła w 1969 r. w Ostrowie Wielkopolskim. Studia wyższe odbyła w latach 1970–1975 na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, uzyskując tytuł magistra fizyki w zakresie fizyki doświadczalnej.

Stopień doktora nauk przyrodniczych otrzymała na 1985 r. w Akademii Rolniczej na podstawie rozprawy doktorskiej na temat „Badanie oddziaływań wybranych biologicznie aktywnych soli amoniowych na błony fosfolipidowe”, natomiast stopień doktora habilitowanego w zakresie biologii w dyscyplinie biofizyka nadano jej w 2001 r. na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego na podstawie dorobku naukowego

i rozprawy habilitacyjnej pt. „Karotenoidy, flawonoidy i związki metaloorganiczne – wpływ na utlenianie i strukturę błon fosfolipidowych”. W roku 2007 nadano jej tytuł profesora nauk biologicznych.

W 1975 r. podjęła pracę w Katedrze Fizyki i Biofizyki Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1978 r. odbyła 4-miesięczny staż na Uniwersytecie w Lipsku (Niemcy). Od 2005 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Zainteresowania naukowe dotyczyły w przeszłości badań nad aktywnością błonową związków biologicznie czynnych (pestycydów oraz antyoksydantów z grupy karotenoidów) w celu poznania mechanizmów ich oddziaływania z błonami i komórkami. Obecnie zajmuje się określaniem aktywności związków z grupy antyoksydantów polifenolowych oraz mechanizmów ich działania w stosunku do lipidów i białek membranowych, badaniami nad toksycznością i jej przeciwdziałaniem organicznych pochodnych cyny i ołowiu na poziomie błon modelowych i biologicznych oraz sposobem efektywnego zamykania suplementów diety w liposomach.

Jest autorem i współautorem 68 oryginalnych prac cytowanych w kraju i za granicą. Brała udział w 52 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych.

Łącznie uczestniczyła w 12 grantach (w tym w 8 grantach KBN i MNiSW). Obecne badania prowadzi w ramach 4 grantów MNiSZW. Była promotorem 1 pracy doktorskiej. Opiekowała się 3 pracami magisterskimi, zrecenzowała 9 prac doktorskich i habilitacyjnych oraz 12 artykułów naukowych.

Aktywnie uczestniczy w działalności Komisji Chemii, Fizyki i Techniki w Biologii wrocławskiego oddziału PAN (w latach 2002–2004 pełniła funkcję sekretarza) oraz Polskim Towarzystwie Biofizycznym (PTBF), oddział we Wrocławiu (od 1980 r.).

Została wyróżniona 11 nagrodami Rektora oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Grzegorz
Gabryś**

Urodził się 28 lipca 1956 r. w Bielsku-Białej. Tam uczęszczał do Państwowej Szkoły Muzycznej im. Stanisława Moniuszki. W latach 1971–1975 był uczniem Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Asnyka w Bielsku-Białej.

W 1975 r. rozpoczął studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na kierunku biologia nienauczycielska. Następnie przeniósł się na Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ukończył je w 1981 r.

Uczestniczył w dwóch wyprawach naukowo-poznawczych: w 1979 r. na Bliski Wschód (Turcja, Syria, Jordania, Irak, Kuwejt) i w 1981 r. na Spitsbergen (wraz z Częstochowskim Klubem Speleologicznym). Będąc członkiem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego i Ligi Ochrony Przyrody, ukończył kurs Strażnika Ochrony Przyrody i pełnił funkcję kierownika grupy SOP przy Wydziale BiOŚ. Brał udział w dwóch wyprawach naukowo-poznawczych w Deltę Dunaju i do Iranu oraz Pakistanu (1984 r.).

W 1982 r. został zatrudniony w Katedrze Zoologii Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Doktoryzował się na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego na podstawie rozprawy pt. „Erythraeidae (Acari, Actinedida) Polski” 19 kwietnia 1990 r. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biologii – zoologii, akarologii uzyskał w 2000 r. na Wydziale Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu broniąc rozprawę pt. „The World Genera of Microtrombidiidae: (Acari, Actinedida, Trombidoidea)”. W 2005 r. nadano mu tytuł naukowy profesora nauk biologicznych.

W latach 2006–2009 pełnił funkcję kierownika Katedry Zoologii i Ekologii na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Po restrukturyzacji jednostki pracował w Zakładzie Systematyki i Ekologii Bezkręgowców Instytutu Biologii. Od 2001 r. pracował równolegle w Zakładzie Biologii

Instytutu Biotechnologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego.

W pracy badawczej koncentruje się na systematyce, biologii i ekologii roztoczy z grupy Parasitengona terrestria, skupiającej trzy nadrodziny: Calyptostomatoidea, Erythraeoidea i Trombidioidea. Prowadzi badania z zakresu teriologii, ochrony przyrody, a szczególnie ochrony zwierząt. Jest autorem ponad 100 publikacji, z czego 70 stanowią oryginalne prace twórcze. Odbył ponad 20 staży i stypendiów naukowych m.in. w Polsce, na Węgrzech, w Niemczech, Finlandii, Włoszech, Hiszpanii i USA. Uczestniczył aktywnie w ponad 30 konferencjach i sympozjach naukowych, dwukrotnie będąc głównym organizatorem. Wypromował 4 doktorów i ponad 80 magistrów.

Był współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Taksonomicznego (1990 r.), następnie jego wiceprezesem (1990–1994) oraz przewodniczącym Komisji Rewizyjnej (1994–1999). Pełnił funkcję zastępcy redaktora naczelnego międzynarodowego czasopisma zoologicznego „Genus – The International Journal of Invertebrate Taxonomy” (31 sierpnia 1990–31 grudnia 1996 r.).

Jest członkiem międzynarodowego kolegium redakcyjnego czasopisma „Graellsia” wydawanego przez Muzeum Przyrodnicze w Madrycie (Museo Nacional de Ciencias Naturales (CSIC) (od 2003 r.), członkiem redakcji (2007–2008) a obecnie międzynarodowego kolegium redakcyjnego czasopisma „Annales Zoologici” (wyróżnionego w Journal Citation Report).

W 2008 r. został powołany w skład zespołu kierunków studiów przyrodniczych Państwowej Komisji Akredytacyjnej MNiSzW. Od kwietnia 2008 r. jest członkiem Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego przy Wojewódzkim Konserwatorze Przyrody opracowującego projekt sieci Natura 2000 w woj. lubuskim. Od 2002 r. należy do Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody oraz od 2003 r. Wojewódzkiej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko (obecnie Regionalnej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko) w woj. lubuskim.

W 1980 r. wstąpił do Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, a w 1993 r. do EURAAC (European Association of Acarologists). Był współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Akarologicznego, Stowarzyszenia dla Natury „Wilki”, członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Przyrody „pro Natura”, członkiem Klubu Przyrodników oraz Ligi Ochrony Przyrody. Pełnił funkcję prezesa Klubu PTTK „Carabus” przy oddziale Wrocław-Śródmieście, Prezesa Koła Ligi Ochrony Przyrody, członka Rady Naukowej pt. „Pracowni na Rzecz Wszystkich Istot” z siedzibą w Bielsku-Białej, członka Straży Ochrony Przyrody.

W 2001 r. otrzymał Nagrodę Indywidualną Ministra Edukacji Narodowej. Siedem razy został wyróżniony Nagrodą Rektora, w tym pięciokrotnie za osiągnięcia w pracy naukowej oraz za pracę społeczno-organizacyjną i dydaktyczną.

**Paweł
Gajewczyk**

Urodził się 22 maja 1947 r. w Kobylinie, w powiecie krotoszyńskim. Szkołę podstawową ukończył w Kobylinie, a Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja w Krotoszynie w 1965 r. Studia podjął na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu; skończył je w 1972 r.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1980 r. na podstawie rozprawy pt. „Próba określenia wpływu aklimatyzacji loch ras wbp i pbz w fermie przemysłowej na ich układ kostny oraz wybrane właściwości fizyczne i chemiczne kości udowej”, a stopień doktora habilitowanego – na podstawie rozprawy pt. „Wpływ różnych sposobów odchowu loszek w fermie przemysłowej na rozwój ich układu rozrodczego, użytkowość rozplodową oraz niektóre parametry krwi i kości”. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego został mianowany w 2006 r. Odbył długoterminowe staże w Szwajcarii (Firma Gebrüder Kunz A.G. w Bilten) i w Polsce (Ferma Przemysłowego Tuczcu Trzody Chlewnej w Zalesiu, woj. opolskie) oraz staże krótkoterminowe we Francji, na Węgrzech i w Czechosłowacji.

Od 1990 r. jest opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Hodowców Trzody Chlewnej, a od 2005 r. kuratorem SKN na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt.

Promował 2 doktorów oraz był opiekunem 60 prac magisterskich i 6 inżynierskich, recenzentem jednej rozprawy doktorskiej i ponad 36 publikacji naukowych. Autor skryptu z zakresu produkcji przemysłowej trzody chlewnej i 120 publikacji, w tym 60 oryginalnych prac twórczych. Wyniki swych prac prezentował na 30 konferencjach naukowych w kraju i za granicą (Czeskie Budziejowice, Brno, Kowno i Sankt Petersburg).

Brał czynny udział w szkoleniach producentów i hodowców trzody chlewnej na terenie Dolnego Śląska i Opolszczyzny; jest współautorem programu (e-learning) pt. „Nowe technologie w produkcji roślinnej i zwierzęcej, w tym „Przemysłowe technologie produkcji trzody chlewnej”.

Wyróżniony odznaką „Zasłużony dla Zielonej Góry i Województwa Zielonogórskiego” i 11 nagrodami Rektora, medalem „Zasłużony dla Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt” oraz odznaką „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.” Odznaczony Brązowym i Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Bronisław
Gancarz**

Urodził się 29 października 1912 r. w Winnikach – obecnie Lwów Winniki. Po ukończeniu szkoły podstawowej, a następnie 8-klasowego państwowego gimnazjum we Lwowie, w latach 1933–1934 odbył służbę wojskową w szkole podchorążych rezerwy.

W latach 1934–1939 studiował na Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, gdzie 18 marca 1939 r. uzyskał absolutorium.

Od września 1942 r. do marca 1943 r. pracował na stanowisku asystenta naukowego w Państwowej Weterynaryjnej Pracowni Rozpoznawczej w Krakowie. W latach 1943–1944 był asystentem naukowym w Katedrze Chorób Wewnętrznych Lekarsko-Weterynaryjnych Kursów Zawodowych we Lwowie. W 1944 r. ponownie objął stanowisko asystenta Katedry Chorób Wewnętrznych Lwowskiego Weterynaryjnego Instytutu, gdzie pracował do 1946 r. W międzyczasie był asystentem w Katedrze Biochemii u profesora Moraczewskiego. Od maja 1946 został zaangażowany początkowo jako starszy asystent, a od 1947 r. jako adiunkt w Katedrze Chorób Wewnętrznych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu.

W latach 1947–1949, oprócz zajęć w Katedrze Chorób Wewnętrznych, prowadził wykłady z biologii na kursie

wstępnym Politechniki we Wrocławiu. W 1949 r. doktoryzował się na podstawie pracy pt. „Leptospiroza psów”.

W 1951 r. po śmierci kierownika Katedry prof. Markowskiego został mianowany zastępcą profesora, a w 1952 r. – kierownikiem Katedry Chorób Wewnętrznych. Funkcję tę pełnił do przejścia na emeryturę w 1983 r. W 1954 r. otrzymał nominację na docenta, a w 1960 r. – na profesora nadzwyczajnego.

W latach 1953–1956 pełnił obowiązki prodziekana, a od 1962 do 1964 r. dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej.

W 1953 i 1955 r. przebywał w Katedrze Chorób Wewnętrznych Akademii Medycyny Weterynaryjnej w Budapeszcie, a w roku 1958 w Klinice Chorób Wewnętrznych Tierärztliche Hochschule w Wiedniu, w której odbywał 8-miesięczny staż.

Był promotorem 13 doktorantów. Jego dorobek stanowi 87 pozycji ogłoszonych drukiem. Jest autorem podręczników dla studentów: „Choroby układu trawiennego i przemiany materii zwierząt, Choroby układu moczowego zwierząt”, „Choroby układu oddechowego i krążenia, Choroby układu nerwowego zwierząt”.

Jego główne zainteresowania naukowe skupiają się wokół kwestii związanych ze schorzeniami morzyskowymi koni i chorobami przemiany materii u bydła.

Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego, Medalem 10-lecia PRL, Odznaką 15-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska oraz medalem „Zasłużony Nauczyciel PRL”.

Zmarł 17 maja 2002 r., pochowany na cmentarzu parafialnym Św. Rodziny we Wrocławiu.

**Tadeusz
Garbuliński**

Urodził się 25 sierpnia 1920 r. w Strzemieszycach, w Zagłębiu Dąbrowskim. Tam ukończył szkołę podstawową, a następnie w Olkuszu gimnazjum i Liceum Humanistyczne w 1939 r. Studia odbył na Wydziale Weterynaryjnym

Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w roku 1953 dyplom lekarza weterynarii.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1958 r. we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Farmakodynamika azotynów i azotanów w narządzie krążenia w nowym oświetleniu” (promotor – prof. dr Andrzej Klisiecki). Stopień docenta (doktora habilitowanego) z zakresu fizjologii i farmakodynamiki uzyskał na tymże Wydziale w 1960 r., przedkładając pracę habilitacyjną pt. „O istocie efektu poskurczowego, nerwach relaksacyjnych i odruchach krążenia w mięśniach szkieletowych”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1965 r., a profesora zwyczajnego w 1973 r. Odbił kilkumiesięczny staż naukowy przed habilitacją w Instytucie Fizjologii Wydziału Lekarskiego na Uniwersytecie we Fryburgu Bryzgowijskim.

Asystent, adiunkt w Katedrze Chemii Fizjologicznej WSR we Wrocławiu (1952–1960), a także w Katedrze Fizjologii Akademii Medycznej we Wrocławiu (1953–1960). Kierownik Katedry Farmakologii i Toksykologii WSR we Wrocławiu (1961–1985), a następnie do 1990 r. kierownik Zakładu Farmakologii w tej Katedrze. Dyrektor Instytutu Nauk Fizjologicznych (1970–1982), prorektor (1962–1964), rektor WSR we Wrocławiu (1965–1969).

Członek korespondent PAN (1983), członek rzeczywisty PAN (1994), wiceprzewodniczący i sekretarz naukowy Wrocławskiego Oddziału PAN (1988–1992); członek założyciel Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego (1965) i przewodniczący Zarządu Głównego (1969–1971), członek 6 innych towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, przewodniczący Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN (1978–1989) i przewodniczący honorowy (1997); członek honorowy Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynaryjnych (1988); członek Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych (1968–1990), Komisji Leków przy Ministrze Zdrowia (1971–1990), przewodniczący Komisji Leków Weterynaryjnych przy Ministrze Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (1991–1992).

Promotor 10 doktoratów. Opracował 242 recenzje na stopnie i tytuły naukowe.

Autor 169 publikacji, w tym 114 prac doświadczalnych wydrukowanych w kraju i za granicą oraz 2 podręczników akademickich: „Farmakologia Weterynaryjna” (trzy wydania, 1984) i „Receptura Weterynaryjna” (współautor, dwa wydania, 1984).

Główny kierunek jego badań to fizjologiczna i farmakologiczna regulacja krążenia krwi oraz przemiany węglowodanów i związków wysokoenergetycznych w sercu i mięśniach szkieletowych, m.in. praca odkrywczą o anabo-

licznej roli alfa-receptora adrenergicznego. W 1955 r. opublikował oryginalną w skali światowej hipotezę i pionierskie badania przypisujące tlenkowi azotu lecznicze właściwości nitratów. Prawdziwość tej hipotezy udowodniono 22 lata później w USA, co doprowadziło do odkrycia endogennego tlenku azotu (EDRF/No) – za co przyznano Nagrodę Nobla. W latach 70. zainicjował i następnie rozwinął wraz z zespołem badania immunofarmakologiczne w naukach weterynaryjnych. Wyniki badań prezentował na kongresach międzynarodowych, m.in. w Bazylei, San Francisco, Cambridge, Helsinkach, Baku i Sofii. Zaproszony był na wykłady do Wiednia, Fryburga Bryzgowijskiego, Berlina, Lipska, Starej Zagory i Tbilisi.

Doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Za osiągnięcia naukowe otrzymał nagrodę specjalną na II Kongresie Nauki Polskiej (1973) oraz liczne nagrody ministerialne. Pionier Wrocławia. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderem Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej, Medalem Rodła, odznaką „Zasłużonego Nauczyciela PRL” oraz licznymi odznaczeniami regionalnymi i innymi. W 1991 r. przeszedł na emeryturę.

Zmarł 22 lutego 2011 r., pochowany został na nowym cmentarzu parafialnym w Jeleniej Górze.

**Andrzej
Gawel**

Urodził się dnia 7 marca 1960 r. w Koźminku, woj. kaliskie. W roku 1980 rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii z wynikiem dobrym uzyskał 14 listopada 1985 r.

Z dniem 1 czerwca 1985 r. podjął pracę w Zakładzie Chorób Drobiu Katedry Epizootiologii i Kliniki Chorób Zakaźnych AR we Wrocławiu. Po ukończeniu studiów odbył staż zawodowy w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii we Wrocławiu oraz roczne przeszkolenie wojskowe. Uchwałą Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej z dnia 14 stycznia 1992 r., na podstawie pracy doktorskiej

pt. „Wpływ wybranych preparatów na stan odporności kurcząt uodpornionych szczepionką Coccivac” otrzymał stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych.

Stopień naukowy doktora habilitowanego nadano mu w 2007 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Farmakologiczna modulacja odpowiedzi immunologicznej kurcząt uodpornianych czynnikiem przeciwko kokcydiozie szczepionką Livacox T”. Od 2011 r. jest profesorem nadzwyczajnym w Katedrze Epizootologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych.

Jego dorobek naukowy obejmuje 135 pozycji, z czego opublikował 47 prac oryginalnych, 72 doniesienia i komunikaty naukowe oraz 14 prac popularnonaukowych. Jest także autorem rozdziału w podręczniku akademickim pt. „Choroby drobiu” i współautorem materiałów szkoleniowych Specjalizacyjnego Studium Podyplomowego dla Lekarzy Weterynarii pt. „Choroby drobiu oraz ptaków ozdobnych”.

Zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problematyki zwalczania kokcydiozy u ptaków. Przebywał w kilku ośrodkach zagranicznych, specjalizujących się w omawianej tematyce: Houghton Poultry Research Station – Anglia, Klinik für Geflügel – Hannover, Klinika Chorób Ptaków w Monachium, Wyższa Szkoła Weterynaryjna w Brnie, Państwowy Instytut Weterynarii – Węgry, Państwowy Instytut Weterynarii w Oslo oraz odbył szkolenia z zakresu biologii molekularnej w Szwajcarii – Uniwersytet Bern i na Węgrzech – Instytut Weterynarii w Budapeszcie. W 1997 r. uzyskał tytuł specjalisty z zakresu chorób drobiu i ptaków ozdobnych.

Członek Wydziałowej Komisji ds. Klinicznych, ponadto Kolegium Elektorów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Sądu Koleżeńskiego dla Nauczycieli Akademickich.

Poza tym należy do Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych oraz World Veterinary Poultry Association. Pięciokrotnie wyróżniony Nagrodą Rektora AR we Wrocławiu, Dorocznym Wyróżnieniem Naukowym PTNW w 2001 r., a w 2006 r. otrzymał Nagrodę Zespołową Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego I stopnia za współautorstwo podręcznika pt. „Choroby drobiu”.

Henryk Ksawery
Geringer de Oedenberg

Urodził się 2 lipca 1942 r. w Wiśniowie, pow. Kraśnostaw. W roku 1959 ukończył I Liceum Ogólnokształcące w Dzierżoniowie, a w roku 1964 studia wyższe na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu. Doktoryzował się w roku 1972, przedkładając rozprawę pt. „Geny letalne u bydła rasy nizinnej czerwono-białej w Polsce z uwzględnieniem badań kariotypów u potworków i ich rodziców”. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w roku 1978 na podstawie rozprawy pt. „Anomalie dziedziczne u bydła na Dolnym Śląsku”. Na stanowisko docenta został mianowany w roku 1979, tytuł profesora zaś uzyskał w roku 1996. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego został powołany w 1991 r., a na stanowisko profesora zwyczajnego w roku 2002.

Pracę w Katedrze Ogólnej Hodowli Zwierząt rozpoczął w 1964 r. Profesor Henryk Geringer de Oedenberg odbył staże na uniwersytetach i w instytutach: Stations Fédérales d'Essais Agricoles w Lozannie, Szwajcaria, Laboratoire de Génétique Factorielle INRA Jouy en Josas we Francji, Agricultural University of Norway w Aas, l'Université de Liège w Belgii, Agricultural University of Athens w Grecji, Agricultural University Uppsala w Szwecji.

W latach 1981–1987 był wykładowcą genetyki i hodowli zwierząt na Wydziale Nauk Przyrodniczych i na Wydziale Nauk Rolniczych l'Université de Madagascar w Antananarivo.

W latach 1995–2007 kierował Katedrą i Zakładem Hodowli Koni i Jeździectwa. W latach 1968–1972 był przewodniczącym Koła Młodych Pracowników Nauki ZNP i członkiem Senatu WSR; 1972–1976 wiceprzewodniczący RO ZNP, 1976–1980 przewodniczący RO ZNP. W latach 1987–1997 był przewodniczącym Koła i członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, w latach 1987–1998 przewodniczący Wrocławskiego Oddziału i członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Genetycznego. W latach 1996–1998 członek Kolegium Redakcyjnego „Przeglądu Hodowlanego”, 1997–2003 przewodniczący Sekcji Hodowli Koni PTZ

i członek Rady Programowej „Zeszytów Naukowych PTZ”, od roku 2000 do chwili obecnej jest członkiem kolegiów redakcyjnych i rad naukowych „Electronic Journal of Polish Agricultural Universities”, „Acta Scientiarum Polonorum”, „Journal of Environmental Studies” w Budapeszcie.

Był promotorem 13 zakończonych prac doktorskich, w tym 2 za granicą. Sprawował opiekę nad 213 pracami magisterskimi, wykonał 8 recenzji habilitacyjnych, 12 doktorskich w kraju i 2 za granicą, 4 na tytuł naukowy profesora i 2 na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Jest autorem 9 skryptów, 193 publikacji, w tym 102 oryginalnych prac naukowych. Brał udział w 19 międzynarodowych kongresach i konferencjach naukowych, w 7 był współorganizatorem i członkiem rady naukowej. Był inicjatorem badań nad anomaliami dziedzicznymi u bydła w Polsce, przeprowadził pionierskie badania cytogenetyczne u bydła, zainicjował badania nad szacowaniem wartości użytkowej i hodowlanej koni sportowych i wyścigowych w Polsce, jest międzynarodowym sędzią jeździeckim Fédération Equestre Internationale, członkiem Komisji Technicznej Torów Wyścigów Konnych, biegłym sądowym.

Był wyróżniony 2 nagrodami indywidualnymi Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz 23 nagrodami Rektora. Został odznaczony odznakami: „Zasłużony dla Województwa Zielonogórskiego”, „Zasłużony dla Rolnictwa” oraz Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką ZNP, Srebrną i Złotą Odznaką Polskiego Związku Jeździeckiego, Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

**Karol
Gerlicz**

Urodził się 18 sierpnia 1903 r. w Zgierzu. Gimnazjum ukończył w Łodzi w 1923 r. W 1927 r. uzyskał dyplom na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Poznańskiego. Stopień doktora otrzymał w 1951 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie pracy pt. „Kryteria technologiczne oraz gospodarności przemysłu warzywno-owocowego rozpatrzone na przykła-

dzie konserw groszku” (promotor – prof. A. Tychowski). Docentem był od 1956 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1968 r.

Bezpośrednio po ukończeniu studiów pracował w Naukowej Organizacji Gorzelnictwa w Poznaniu, a od 1928 r. był dyrektorem technicznym Fabryki Przetworów Owocowo-Warzywnych w Pudliszkach. W latach 1934–1940 kierował Fabryką Przetworów Owocowo-Warzywnych „Prosna” w Kaliszu, której od 1930 r. był współwłaścicielem. Później, do 1944 r., pracował w Zakładzie Hydrolizatów Białkowych w Winiarach i w Fabryce Czekolady „E. Wedel” w Warszawie. W 1945 r. zorganizował przetwórnictwo owoców i warzyw koło Zakopanego, a w latach 1945–1947 był kierownikiem Delegatury Zjednoczenia Przemysłu Konserwowego we Wrocławiu. Od 1947 r. aż do śmierci pracował w Katedrze Technologii Rolnej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej (później Wyższej Szkoły Rolniczej), równocześnie prowadząc do 1949 r. zajęcia z przetwórstwa owoców i warzyw na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Był wybitnym specjalistą z zakresu przetwórstwa owoców i warzyw. Swoje kwalifikacje naukowe i zawodowe pogłębiał na stażach w Stacji Doświadczalnej Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Brunzshwiku w Niemczech (1933) oraz w Anglii i Szwajcarii.

W latach 1954–1970 kierował Zakładem Przetwórstwa Owoców i Warzyw w Katedrze Technologii Rolnej WSR we Wrocławiu, a od 1967 do 1970 był kierownikiem tej Katedry. W połowie lat 50. współorganizował Wydział Inżynieryjno-Ekonomiczny Przemysłu Rolno-Spożywczego Wyższej Szkoły Ekonomicznej (Akademii Ekonomicznej) we Wrocławiu i w latach 1960–1962 pełnił funkcję jego dziekana, a w latach 1958–1965 był kierownikiem Zakładu Technologii Przemysłu Spożywczego. W 1947 r. zorganizował Oddział Wojewódzki Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego NOT i został jego przewodniczącym oraz rzeczoznawcą. W latach 1954–1957 przy Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Rolnictwa NOT prowadził Ośrodek Konsultacyjny dla kandydatów na stopień inżyniera. Był przewodniczącym Rady Zakładowej ZNP przy WSR we Wrocławiu i członkiem Rad Naukowych: Instytutu Przemysłu Fermentacyjnego i Instytutu do Zagadnień Ziemi Zachodnich. Był też rzecznikiem ds. jakości Ministerstwa Handlu Wewnętrznego i rzeczoznawcą Wojewódzkiej Komisji Cen.

Był promotorem 3 prac doktorskich i opiekunem 93 prac magisterskich. Opublikował kilkanaście prac naukowych i jeden podręcznik oraz opracował wiele ekspertyz

i recenzji prac naukowych. Był odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Zmarł 22 stycznia 1970 r. we Wrocławiu i pochowany został na cmentarzu przy ul. Smętnej.

**Bronisław
Giedrojc**

Urodził się 25 kwietnia 1922 r. w Opicie, pow. Lida, woj. nowogrodzkie, gdzie ukończył szkołę powszechną.

W połowie 1944 r. został zmobilizowany i wraz z II Armią Wojska Polskiego przeszedł cały szlak bojowy, biorąc również udział w Operacji Berlińskiej. W czasie walk został ciężko ranny.

W roku 1951 ukończył gimnazjum i Liceum Rolnicze i rozpoczął pracę na stanowisku agronoma w powiecie kościańskim. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończył z tytułem inżyniera w 1954 r. Następnie zatrudniony został w Katedrze Gleboznawstwa Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

W 1963 r. po obronie pracy pt. „Rozkład i przeobrażenia substancji organicznej w glebie piaszczystej” uzyskał stopień doktora, a w 1969 r. habilitował się też na Wydziale Rolniczym na podstawie rozprawy pt. „Gospodarka wodna w glebie piaszczystej pod roślinnością w płodozmianie”.

Tytuł profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych uzyskał w 1982 roku, a profesora zwyczajnego – w 1990 r.

W latach 1972–1975 był prodziekanem Wydziału Rolniczego. W 1973 r. powołany został na zastępcę dyrektora Instytutu Chemii Rolniczej, Gleboznawstwa i Mikrobiologii, a w 1982 r. objął funkcję kierownika Katedry Gleboznawstwa.

Był członkiem Komitetu Agrofizyki Gleb PAN, Komitetu Gleboznawstwa Chemii Rolniczej PAN, Polskiego Towarzystwa Agrotechnicznego oraz Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego.

Pod jego kierunkiem prace magisterskie wykonało ponad 50 studentów. Był również promotorem czterech pomyślnie zakończonych przewodów doktorskich.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 100 publikacji. W tej liczbie istotne miejsce zajmują wielokrotnie wznawiane skrypty pt. „Gleboznawstwo melioracyjne z podstawami torfoznawstwa” oraz opracowane zespołowo „Ćwiczenia z gleboznawstwa i podstaw mineralogii z petrografią”.

Prace naukowe Profesora koncentrowały się głównie na badaniach właściwości wodnych gleb, wykorzystywaniu popiołów z elektrowni węglowych w celu poprawienia właściwości wodnych i zasobności gleb lekkich oraz przemianach substancji organicznej w glebach. Wiele prac dotyczyło również zagadnień związanych z rekultywacją gleb.

Zorganizował pracownię fizyki gleb i przystosował aparaturę do badania siły wiązania wody w glebie. Podjęte badania w tym zakresie należały do pionierskich w Polsce.

Był wyróżniony licznymi odznaczeniami państwowymi, wojskowymi i regionalnymi.

Zmarł 24 kwietnia 1994 r. we Wrocławiu i pochowany został na cmentarzu Św. Rodziny przy ul. Smętnej.

**Jan
Gienc**

Urodził się 2 lutego 1930 r. w Kielcach. Studia na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Wrocławskiego odbywał w latach 1950–1955. Po otrzymaniu dyplomu lekarza weterynaryjnego w 1955 r. rozpoczął pracę w Zakładzie Anatomii Zwierząt Domowych ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał we Wrocławiu w 1965 r. na podstawie rozprawy pt. „Morfologia porównawcza części oskrzelowej nerwu błędnego u kotowatych i psowatych”. Z chwilą uruchomienia weterynaryjnego kierunku studiów przy Wydziale Zootechnicznym WSR w Olsztynie przeniesiony został służbowo i zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Anatomii Zwierząt tego Wydziału. Na olsztyńskiej Uczelni zorganizował i realizował ćwiczenia prosektoryjne dla studentów Wydziałów

Weterynaryjnego i Rolniczego. W 1970 r. powołany został na stanowisko kierownika Zespołu Anatomii Zwierząt, na którym pozostawał do 1972 r.

W 1976 r. otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych za pracę pt. „Porównawcza morfologia i topografia niektórych zwojów oraz zazwojowych odcinków przywspółczulnych dróg wydzielniczych dużych ślinianek u doświadczalnych gryzoni i mięsożernych w świetle badań histochemicznych”. Za całokształt działalności naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej na Uczelni olsztyńskiej odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi i Honorową Odznaką Uczelni.

Kierując się sentymentem do stron rodzinnych, w 1977 r. przeszedł do pracy na stanowisko docenta w Instytucie Biologii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach. Tu od podstaw zorganizował Zakład Anatomii Porównawczej Kręgowców. W ramach działalności dydaktycznej prowadził zajęcia z anatomii i histologii człowieka dla studentów kierunku biologicznego oraz Podyplomowego Studium Wychowania Fizycznego.

Za najważniejsze osiągnięcia dwudziestoletniej pracy w Zakładzie należy uznać objęcie badaniami nie tylko przedstawicieli ssaków i ptaków, lecz także gadów oraz wzbogacenie badań histologicznych i histochemicznych o obserwacje w mikroskopie elektronowym.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk weterynaryjnych otrzymał w 1986 r.

Trzech jego wychowanków uzyskało stopień doktora, a jeden doktora habilitowanego.

Odznaczony został Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Krzyżem Kawalerskim.

Zmarł 28 lutego 1997 r. w Kielcach.

Zygmunt
Gil

Urodził się 2 listopada 1957 r. w Łagiewnikach. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Uciechowie. Naukę kontynuował w Państwowym Technikum Rolniczym w Krzyżowicach. W roku 1982 ukończył studia na

Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując dyplom magistra inżyniera technologii żywności. W roku 1987 Rada Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu nadała mu stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Wartość przemiałowa i wypiekowa odmian pszenicy nawadnianych i intensywnie nawożonych” (promotor – prof. dr hab. Antoni Biskupski). W 1996 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia, broniąc rozprawę habilitacyjną pt. „Wartość technologiczna odmian pszenicy jarego i ozimego w zależności od warunków środowiska”.

Zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zagadnień oceny wpływu różnych czynników na wartość technologiczną ziarna zbóż i możliwości technologicznego oddziaływania na jakość przetworów zbożowych.

Od 1982 r. zatrudniony w Akademii. W latach 1987–1988 odbył 6-miesięczny staż przemysłowy w Oddziale Produkcji Piekarskiej „Społem” WSS we Wrocławiu.

Był członkiem Rady Nadzorczej Spółdzielczych Zakładów Piekarsko-Ciastkarskich „PSS Społem” we Wrocławiu (1988–1990).

Promotor 4 prac doktorskich oraz 98 magisterskich. Wykonał 4 recenzje pracy doktorskiej i 1 rozprawę habilitacyjną.

Dorobek naukowy to 169 pozycji, z czego 67 stanowią oryginalne prace twórcze. Uczestniczył czynnie w 5 międzynarodowych oraz 41 krajowych konferencjach i sympozjach naukowych.

Członek Kolegium Redakcyjnego serii „Food Science and Technology” i „Electronic Journal of Polish Agricultural Universities” (od 1998), członek Rady Naukowej czasopisma Acta Scientiarum Polonorum serii Technologia Alimentaria (od 2001). Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XXXIV Sesji Naukowej Komitetu Nauk o Żywności we Wrocławiu (2003). Kierownik Katedry Technologii Owoców, Warzyw i Zbóż (2001–2003, 2006–2009), od 2001 kierownik Zakładu Technologii Zbóż, Prezes oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Technologii Żywności (2003–2009) członek Zarządu Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności (2006–2009), Zespołu Wojewódzkiego Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego województwa dolnośląskiego (od 2003 r.).

Wyróżniony 9 nagrodami oraz odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, a także Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Stanisław
Gnot**

Urodził się 10 października 1946 r. w Przemyślu. Tu w roku 1964 ukończył II Liceum Ogólnokształcące. Studia matematyczne na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego ukończył w roku 1969. Stopień doktora nauk matematycznych uzyskał w 1974 r. w Instytucie Matematycznym PAN we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Średnia efektywność układów blokowych”. W tym samym roku został zatrudniony jako adiunkt w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu, gdzie pracował nieprzerwanie przez 10 lat. Tutaj był głównym konsultantem w zakresie metod matematycznych i statystycznych wielu prac doktorskich i habilitacyjnych pracowników naukowych tego Instytutu. Stopień doktora habilitowanego nauk matematycznych uzyskał w 1984 r. na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego na podstawie rozprawy pt. „Estymacja komponentów wariacyjnych w modelach liniowych”). Tuż po habilitacji podjął pracę na stanowisku docenta w Katedrze Matematyki Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Tytuł naukowy profesora otrzymał w roku 1991. W latach 1991–1994 był kierownikiem Katedry Matematyki i Zakładu Statystyki Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W latach 1990–1994 był także zatrudniony w Instytucie Matematyki Politechniki Opolskiej. W latach 1988–1990 pełnił funkcję Przewodniczącego Komisji ds. Statystyki Matematycznej przy Komitecie Nauk Matematycznych PAN. Jesienią 1994 r. podjął pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze, gdzie do roku 1997 był kierownikiem Zakładu Probabilistyki i Statystyki Matematycznej Instytutu Matematyki, a w latach 1997–1999 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu ds. naukowych. W latach 1996–1999 był prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą. W 1999 r. podjął pracę na Politechnice Zielonogórskiej w Instytucie Matematyki na stanowisku profesora zwyczajnego, a od września 2001 r. w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Opublikował ponad 60 prac naukowych w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym (ponad 20 z Listy Filadelfijskiej), głównie z estymacji i testowania hipotez dotyczących parametrów modeli liniowych oraz z teorii eksperymentu.

Był promotorem 3 prac doktorskich (na ukończeniu był 4. doktorat – zabrakło zaledwie paru tygodni). Wykonał 22 recenzje prac doktorskich, 3 recenzje prac habilitacyjnych i 2 recenzje w sprawie ubiegania się o tytuł naukowy profesora. Wydał monografię pt. „Estymacja komponentów wariacyjnych w modelach liniowych”.

Odbył kilka staży zagranicznych (Tampere, Dortmund, Londyn, Lizbona, Bratysława); brał udział w kilkunastu konferencjach zagranicznych, zwykle wygłaszając wykład. Był uznanym organizatorem lub współorganizatorem wielu konferencji naukowych krajowych i międzynarodowych. Był kierownikiem lub głównym wykonawcą kilku projektów badawczych – grantów KBN oraz wielu finansowanych przez różne resorty ministerialne.

Zmarł 9 kwietnia 2002 r. po długiej i ciężkiej chorobie. Został pochowany na cmentarzu pw. Św. Rodziny we Wrocławiu przy ul. Smętnej.

**Zbigniew
Gnutek**

Urodził się 15 września 1947 r. w Braszowicach koło Ząbkowic Śl. Po ukończeniu szkoły podstawowej w rodzinnej miejscowości rozpoczął naukę w Technikum Budowy Silników Lotniczych (później Lotnicze Zakłady Naukowe) we Wrocławiu, które ukończył egzaminem maturalnym w 1966 r. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Wrocławskiej, które ukończył w 1972 i od tego okresu rozpoczął pracę najpierw w Instytucie Techniki Ciepłej i Aparatury Przemysłowej, a później, po zmianach organizacyjnych, w Instytucie Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów Politechniki Wrocławskiej w Zakładzie Termodynamiki. Pracę doktorską pt. „Określenie własności termodynamicznych łopatkowej rozprężarki rotacyjnej do skraplania

azotu”, wykonaną pod kierunkiem prof. Bogdana Sujaka z Uniwersytetu Wrocławskiego, obronił w 1977 r. Od tego też roku został zatrudniony w ITCiMP na stanowisku adiunkta.

W czerwcu 1997 r. Rada Wydziału Mechaniczno-Energetycznego Politechniki Wrocławskiej na podstawie monografii pt. „Łopatkowe maszyny rotacyjne, rozwinięcie wybranych elementów jednowymiarowej teorii” oraz po kolokwium nadała mu stopień doktora habilitowanego w zakresie budowy i eksploatacji maszyn. W kwietniu 2005 r. Prezydent Rzeczypospolitej nadał mu tytuł profesora. Od 2000 r. zatrudniony jest na Politechnice jako profesor nadzwyczajny, a od 2009 r. jako profesor zwyczajny. Jednocześnie, 1 października 2010 r. rozpoczął pracę w Instytucie Inżynierii Rolniczej Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jego zainteresowania naukowe dotyczyły i dotyczą nadal teorii maszyn i urządzeń cieplnych – początkowo w obszarze kriogeniki, później poświęcił się teorii maszyn objętościowych, a następnie zagadnieniom konwersji energii. W tym zaś zakresie dużo czasu poświęcił odnawialnym źródłom energii, energii ze źródeł odpadowych, a także mikroświatłom z nisko wrzącymi czynnikami (ORC).

Jest autorem lub współautorem 175 publikacji, w tym 5 książek i 1 skryptu. Wypromował 10 doktorów, a kolejnych 5 przygotowuje swoje rozprawy. Recenzował 17 prac doktorskich, 4 habilitacje, 4 wnioski o tytuł profesora 5 o stanowisko profesora, 9 recenzji podręczników oraz monografii. Wykonał też kilkadziesiąt recenzji wniosków o granty.

Jest członkiem Międzynarodowego Instytutu Chłodziarstwa w Paryżu, Sekcji Termodynamiki Komitetu Termodynamiki i Spalania PAN, Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, SIMP. Wizytował lub współpracował z politechnikami lub uniwersytetami w Bristolu, Delft, Purdue, Bratysławie, Lwowie, Berlinie i innych.

Pełnił szereg funkcji administracyjnych. Był prodziekanem (1993–1999), dziekanem (1999–2005), dyrektorem Instytutu (2005–2008) na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym. Członek Senatu Politechniki Wrocławskiej w latach 1999–2008. W latach 2004–2007 kierował Komitetem Ekspertów Dolnośląskiego Centrum Zaawansowanych Technologii grupa Energia. Był też w latach 2006–2007 członkiem Komisji ds. Energii powołanej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W latach 2002–2006 był wiceprzewodniczącym Oddziału Wojewódzkiego SIMP we Wrocławiu.

Za działalność wielokrotnie wyróżniony nagrodami Rektora i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

**Franciszek
Goc**

Urodził się 23 września 1893 r. w Kobiernikach k. Kęt w powiecie Biąła Krakowska. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1915–1919, gdzie uzyskał dyplom inżyniera rolnictwa. W 1920 r. rozpoczął pracę w Katedrze Ogrodnictwa UJ.

Stopień doktora rolnictwa otrzymał w 1934 r. na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie rozprawy pt. „Zmienność form i anomalie u *Primula obconica* Hance”, natomiast tytuł docenta uzyskał w 1955 r. na podstawie opracowania monograficznego pt. „Uprawa leszczyny”.

Od 1945 r. organizator i kierownik Oddziału Ogrodnictwa przy Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, członek Komisji Senackiej ds. Zakładów Doświadczalnych (1945–1950), Rady Naukowej dla Zagadnień Ziemi Odzyskanych w Krakowie (1945–1948), Rady Ogrodniczej przy Ministerstwie Rolnictwa (1946–1950), Rady Naukowej Instytutu Sadownictwa w Skierniewicach (1952–1961), kierownik Katedry Ogrodnictwa Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w latach 1945–1948 i 1953–1963.

Autor 10 oryginalnych prac twórczych, w tym podstawowego dla sadownictwa opracowania monograficznego pt. „Uprawa leszczyny”, 21 publikacji popularnonaukowych. Opiekun 25 prac magisterskich. Propagator wiedzy sadowniczej, organizator i wykładowca kursów i szkoleń dla producentów, w latach międzywojennych i po 1945 r. Hodowca nowych odmian wiśni odpornych na moniliozę.

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i wielokrotnie nagrodami Rektora WSR we Wrocławiu.

Przeszedł na emeryturę w 1963 r. i powrócił do rodzinnego Krakowa. Zmarł w 1988 r., pochowany został w Krakowie.

**Antoni
Golachowski**

Urodził się 9 października 1951 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczęszczał do V Liceum Ogólnokształcącego które ukończył w 1969 r. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Pracę dyplomową z zakresu technologii rolnej obronił w 1975 r., otrzymując tytuł magistra inżyniera.

Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 1984 r. na podstawie dysertacji pt. „Właściwości skrobi wyodrębnionej z bulw ziemniaka przechowywanych w różnych temperaturach”, której promotorem był prof. dr hab. Waław Leszczyński. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia otrzymał w 1996 r. na tym samym Wydziale, przedstawiając rozprawę habilitacyjną pt. „Wpływ warunków przechowywania surowców i półproduktów krochmalniczych na właściwości otrzymanej skrobi”. Tytuł naukowy profesora w dziedzinie nauk rolniczych nadano mu w 2002 r.

Odbył krótkoterminowe staże naukowe na Uniwersytecie w Nowym Sadzie (Jugosławia), szkolenia w zakresie obsługi specjalistycznej aparatury naukowej w firmie Brabender OHG w Duisburgu (Niemcy) oraz długoterminowe staże przemysłowe w Przedsiębiorstwie Przemysłu Ziemniaczanego w Niechlowie i Przedsiębiorstwie Przemysłu Ziemniaczanego w Pile.

W latach 1999–2005 pełnił funkcję prodziekana, a od 2005 r. jest dziekanem Wydziału Nauk o Żywności. W latach 2001–2009 pełnił funkcję kierownika Zakładu Technologii Węglowodanów w Katedrze Technologii Rolnej i Przechowalnictwa. Od 2004 r. jest członkiem Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. W roku 2007 został powołany do Komitetu Nauk o Żywności Polskiej Akademii Nauk. Był promotorem 3 prac doktorskich, recenzentem 8 dysertacji doktorskich i jednej rozprawy habilitacyjnej. Recenzował 12 publikacji naukowych (w tym 6 w „Food Chemistry”), kilkanaście projektów badawczych oraz jeden podrecznik.

Autor 37 oryginalnych prac twórczych (opublikowanych m.in. w „Starch” i „Carbohydrate Polymers”) 4 prac przeglądowych, 4 rozdziałów w książkach w języku angielskim o wartości naukowej, a także około 120 referatów i doniesień na krajowych oraz międzynarodowych konferencjach naukowych

Jest specjalistą w zakresie chemii i technologii skrobi, szczególnie w modyfikacjach skrobi metodami fizycznymi i chemicznymi oraz kombinacjami tych metod. Kierował dwoma projektami badawczymi, współuczestniczył w wykonaniu 5 projektów badawczych i 1 projektu zamawianego. Był organizatorem 2 ogólnopolskich konferencji naukowych, współorganizatorem 6 konferencji, członkiem komitetów naukowych 3 konferencji międzynarodowych

Laureat 2 nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i 20 nagród Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, odznaczony „Złotym Krzyżem Zasługi” oraz odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Maria Joanna
Golinowska**

Urodziła się 14 sierpnia 1948 r. w Jędrzychowicach na Ziemi Lubuskiej. Świadectwo dojrzałości uzyskała w 1966 r. w Nowej Soli.

Studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończyła w 1971 r., uzyskując stopień magistra inżyniera. W tymże roku odbyła roczny staż w Rolniczych Zakładach Doświadczalnych Swojec i Magnice, a następnie została zatrudniona na stanowisku asystenta w Instytucie Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych nadano jej w 1979 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie dysertacji pt. „Modele organizacji ochrony roślin w kombinatach państwowy przedsiębiorstw gospodarki rolnej” (promotor – prof. dr hab. Wanda Mierzejewska). Stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii – ekonomiki ochrony roślin i środowiska rolniczego

otrzymała na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym SGGW w Warszawie w 2003 r. na podstawie rozprawy pt. „Efektywność ochrony roślin w indywidualnych gospodarstwach rolnych południowo-zachodniej Polski”.

Odbyła zagraniczne staże: w Czechosłowacji, na Węgrzech, w ZSRR i Niemczech. Od 1990 r. pełni funkcję kierownika Pracowni Ekonomiki Ochrony Roślin, od 2004 r. kierownika Zakładu Ekonomiki Ochrony Roślin i Środowiska Rolniczego, a od 2010 wicedyrektora Instytutu Nauk Ekonomicznych i Społecznych. Od 2008 r. jest przewodniczącą Komisji Wyborczej Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego oraz Uczelnianej Komisji Wyborczej Uniwersytetu Przyrodniczego. Od 2008 r. Komitetu Ochrony Roślin PAN, od 2003 r. jest członkiem Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN. Jest działaczką Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Europejskiego Stowarzyszenia Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych od 1999 r. Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnych i Agrobiznesu.

Wypromowała jednego doktora, 106 magistrów, recenzowała dwie prace doktorskie. Jest autorem 3 książek oraz 200 prac naukowych. Jest uznaną specjalistką w zakresie ekonomiki ochrony roślin i środowiska rolniczego.

Odnaczona została Złotym Medalem za Długoletnią Służbę, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Odznaką Honorową za Zasługi dla Oświaty, Złotą Odznaką PTE i odznaką „Zasłużony dla Opolszczyzny”. Otrzymała 23 nagrody Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Witold
Golnik**

Urodził się 17 czerwca 1939 r. w Częstochowie. W 1956 r. ukończył liceum ogólnokształcące, rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w 1963 r. Po rocznym stażu podjął studia doktoranckie w Zakładzie Chorób Drobiu Katedry Epizootiologii Wydziału Weterynaryjnego SGGW.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w roku 1969, początkowo był asystentem, a od roku 1970 adiunktem w Instytucie Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych Wydziału Weterynaryjnego SGGW w Warszawie. W roku 1973 podjął pracę jako adiunkt na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu – celem przeniesienia było zorganizowanie pracowni wirusologicznej.

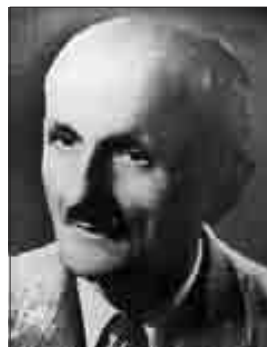
Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych uzyskał w 1980 r., rok później mianowany został docentem, w roku 1993 profesorem nadzwyczajnym.

Jego prace badawcze dotyczą głównie wirusów chorobotwórczych. Na szczególne podkreślenie zasługują badania chorób wirusowych koni, a przede wszystkim wirusa zapalenia tętnic koni. Jako pierwszy w Europie rozpoznał i opisał przypadki masowych ronień płodów przez ciężarne klacze zakażone spontanicznie tym wirusem, opracował wiele metod diagnostyki etiologicznej i serologicznej choroby. Prowadzi badania epidemiologiczne, porównawcze badania genomów różnych szczepów wirusa zapalenia tętnic koni izolowanych na różnych kontynentach. Badania te realizowane są przy współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami europejskimi, amerykańskimi i japońskimi.

Jego dorobek naukowy stanowi 78 publikacji oraz liczne ekspertyzy z zakresu chorób wirusowych koni. Jest promotorem dwu ukończonych prac doktorskich.

W latach 1993–1996 był dziekanem, a od 1983 r. był kierownikiem Katedry Mikrobiologii Weterynaryjnej. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN oraz Rady Naukowej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz Honorowym Medalem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu i Medalem „Zasłużony dla UP”.

**Zygmunt
Golonka**

Urodził się 2 sierpnia 1889 r. w Dąbrowie Tarnowskiej. Rolnictwo studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1908–1911. W okresie I wojny światowej jako

ochotnik udzielał się w Brygadzie Legionów Polskich. Po rozwiązaniu Legionów został uwięziony przez Austriaków. Po zakończeniu wojny został adiunktem w Zakładzie Uprawy i Nawożenia Roli SGGW w Skierniewicach.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w roku 1928 na Wydziale Rolniczym SGGW na podstawie rozprawy pt. „Łąki i pastwiska w południowo-wschodniej części dorzecza Bzury”. W 1935 r. habilitował się na Wydziale Rolniczym SGGW, przedkładając rozprawę pt. „Studia nad niektórymi czynnikami produktywności pastwisk trwałych”.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1946 r., a profesora zwyczajnego w 1955 r.

W latach 1929–1933 pełnił funkcję zastępcy profesora rolnictwa na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej. W roku 1935 zorganizował Pracownię Uprawy Łąk i Pastwisk w SGGW, która w 1945 r. przemianowana została na Katedrę. Podczas okupacji pracował w Warszawie jako instruktor kolonii ogrodników działkowych i asystent Stacji Odmian. Wykładał równocześnie na „Tajnych Wyższych Kursach Rolniczych”. W 1945 r. wyjechał do Wrocławia, by z ekipą prof. S. Kulczyńskiego zabezpieczać mienie Uniwersytetu i Politechniki. Na wniosek Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki został przeniesiony do Wrocławia w 1946 r.

Stworzył od podstaw Katedrę Uprawy Łąk i Pastwisk, którą kierował do przejścia na emeryturę w 1960 r. W latach 1946–1947 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego.

Promotor 12 doktorantów oraz wielu magistrantów. Wykonał 10 recenzji habilitacyjnych oraz 18 w przewodach doktorskich. Recenzent ponad 100 publikacji naukowych. Autor 3 podręczników, w tym pierwszego w Polsce podręcznika na poziomie akademickim „Uprawa łąk” (1930), „Gospodarstwo pastwiskowe” (1952), pt. „Uprawa roli i roślin” (1957). Opublikował ponadto kilkadziesiąt prac naukowych z zakresu ekologii, fitosocjologii, łąkoznawstwa i łąkarstwa. Wiele uwagi poświęcił pracom z zakresu gospodarki pastwiskowej. Zebrane materiały z doświadczeń upowszechniał, co miało szczególne znaczenie w okresie pierwszych lat powojennych.

Znany specjalista z zakresu zagadnień geobotanicznych oraz gospodarowania na łąkach i pastwiskach. Wykształcił duże grono specjalistów, którzy kontynuowali podjęte przez niego zadania.

Wyróżniony został Krzyżem Oficerskim Orderu Polski, innymi regionalnymi odznaczeniami oraz kilkoma nagrodami Rektora Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł 16 kwietnia 1967 r., pochowany jest na cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu.

Adam
Goos

Urodził się 24 grudnia 1914 r. w Brzozowcu koło Brzeska i tam ukończył szkołę podstawową. Egzamin maturalny złożył w 1933 r. w IV Gimnazjum i Liceum im. Henryka Sienkiewicza w Krakowie. W latach 1934–1939 studiował na Wydziale Rolniczym SGGW w Warszawie, gdzie uzyskał absolutorium. Wybuch II wojny światowej zastał go na Wileńszczyźnie. Stamtąd różnymi środkami lokomocji przedostał się przez Rumunię, Jugosławię i Grecję do Francji, gdzie wstąpił do tworzącej się Armii Polskiej. W Coëtgnidan skończył szkołę podchorążych i został przydzielony do 2. Dywizji Strzelców Pieszych. Po kapitulacji Francji w czerwcu 1940 r. walcząca z Niemcami 2. dywizja przeszła do Szwajcarii, gdzie żołnierze zostali internowani. W obozie uniwersyteckim w Winterthur skończył studia rolnicze i w 1945 r. na Politechnice w Zurichu uzyskał dyplom inżyniera rolnika.

Już w 1944 r. rozpoczął pracę w laboratorium chemicznym Zurich-Oerlikon, a następnie pracował aż do końca 1946 r. w chemicznych zakładach J.R. Geigy w Bazylei. W tej firmie zapoznał się z nowymi insektycydami (DDT) i doświadczeniami nad chemicznym zwalczaniem szkodników. Do Polski wrócił w styczniu 1947 r.

W 1950 r. został zatrudniony jako starszy asystent w Katedrze Zoologii Rolniczej i Entomologii Stosowanej Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W 1951 r. powołany został na stanowisko adiunkta.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskał w 1952 r., a doktora habilitowanego w 1961 r. na podstawie rozprawy pt. „Ślodyzek rzepakowy – *Meligethes aeneus* F. jako obiekt doświadczeń polowej oceny insektycydów (doświadczenia z populacjami ruchomymi)” na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu. W 1972 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych.

Zorganizował w ramach Katedry Entomologii pierwszy w Polsce Zakład Techniki Ochrony Roślin i do końca swego życia poświęcał się pracom związanym z ochroną roślin przed szkodnikami.

Był promotorem 14 zakończonych rozpraw doktorskich. Pod jego kierunkiem ponad 100 studentów wykonało swoje prace magisterskie. Dorobek naukowy to ponad 100 prac naukowych i popularnonaukowych. Jest autorem pierwszych skryptów akademickich pt. „Środki chemiczne ochrony roślin”, „Metody i organizacja ochrony roślin” oraz współautorem skryptu pt. „Niebezpieczeństwa związane ze stosowaniem środków chemicznych ochrony roślin”. Był też współautorem podręcznika akademickiego, mającego 2 wydania pt. „Nauka o chorobach i szkodnikach roślin oraz technika ich zwalczania”. Od 1962 r. aż do śmierci był redaktorem „Polskiego Pisma Entomologicznego – Seria B. Entomologia stosowana”.

Zmarł 12 maja 1980 r. i pochowany został na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

**Maria
Goos**

Urodziła się 24 maja 1930 r. w Brzuchowicach koło Lwowa. Do wybuchu wojny w 1939 r. ukończyła 3 klasy szkoły podstawowej. Dalsza edukacja w czasie wojny to było tajne nauczanie. W grudniu 1945 r. w ramach tzw. repatriacji przyjechała do Polski. W Strzelinie w gimnazjum ogólnokształcącym zdała w 1949 r. maturę. W tym samym roku rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, które ukończyła w 1953 r. w WSR, otrzymując dyplom inżyniera rolnika.

Od listopada 1953 r. rozpoczęła pracę w Katedrze Techniki Ochrony Roślin WSR we Wrocławiu, początkowo na stanowisku asystenta, a później starszego asystenta. Kontynuowała też studia i w 1955 r. uzyskała dyplom magistra ze specjalnością ochrony roślin.

W 1964 r. otrzymała stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie pracy pt. „Owady minujące liście jabłoni na terenie województwa wrocławskiego”. W 1975 r. na AR we Wrocławiu, po przedłożeniu pracy habilitacyjnej pt. „Wpływ zabiegów mszycobójczych stosowanych w uprawie buraków cukrowych na stawonogi”, uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie ochrony roślin.

W 1976 r. powołana została na stanowisko docenta. Tytuł naukowy profesora otrzymała w 1992 r.

W latach 1984–1987 pełniła funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego, a od 1993 do 2000 kierownika Katedry Entomologii Rolniczej; w 2000 r. przeszła na emeryturę.

Główny kierunek działalności naukowej to badania nad wpływem chemicznych zabiegów ochrony roślin na entomofaunę pól uprawnych, a więc uboczne działanie powszechnie i na szeroką skalę stosowanych środków ochrony roślin. Ścisłe z tym wiąże się prowadzone w latach 80. i 90. badania nad biologicznymi podstawami, określającymi prawidłowy termin chemicznych zabiegów. Plonem tych badań jest ponad 30 opublikowanych prac badawczych, 8 prac popularnonaukowych i kilkanaście prac doświadczalnych dla różnych instytucji.

Pod jej kierunkiem ponad 60 studentów wykonało prace magisterskie. Była promotorem 5 zakończonych doktoratów i recenzentką kilkunastu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Jest współautorką podręcznika akademickiego pt. „Nauka o chorobach i szkodnikach roślin oraz technika ich zwalczania” (2 wydania), skryptu pt. „Niebezpieczeństwa związane ze stosowaniem środków chemicznych ochrony roślin” (2 wydania), a także rozdziału „Zagrożenie środowiska przez środki ochrony roślin” w podręczniku „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego” (3 wydania).

Otrzymała szereg nagród indywidualnych i zespołowych Rektora oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Odznaczona medalem „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego” oraz Polskim Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

**Franciszek
Gospodarczyk**

Urodził się 25 października 1935 r. w Kowalówce, powiat Buczac, Małopolska Wschodnia. Szkołę podstawową ukończył w Borowie, a liceum ogólnokształcące we Wrocławiu. Studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły

Rolniczej ukończył w roku 1963, uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1971 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Dynamika przyrostu i plonowanie runi pastwiskowej w warunkach górskich i niżowych” (promotor – prof. dr hab. Zygmunt Hryncewicz), natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych – na tymże Wydziale, przedstawiając rozprawę pt. „Plonowanie mieszanek koniczyny czerwonej z trawami w zależności od różnych warunków środowiska”.

Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1997 r.

Odbył długoterminowe staże naukowe w Szwajcarii (Stacja Federalna w Changins k. Nyon), Austrii (Federalna Stacja Doświadczalna w Gumpenstein k. Irding) oraz krótkoterminowy w Jugosławii (Uniwersytet w Nowym Sadzie).

Członek Senackiej Komisji Badań Naukowych (1987–2003), Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich, Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Motylkowatych Drobnonasiennych i Traw COBORU (od 1984 r.), koordynator programów współpracy badawczej, wdrożeniowej i szkoleniowej pomiędzy Akademią Rolniczą a Sudeckim Zjednoczeniem Rolniczo-Przemysłowym w latach 1975–1980.

Promotor 3 prac doktorskich oraz 205 prac magisterskich i inżynierskich. Wykonał pięć recenzji w przewodach doktorskich, 80 recenzji publikacji naukowych oraz 15 projektów badawczych KBN. Współautor 2 skryptów do ćwiczeń oraz 120 publikacji naukowych, w tym 8 w językach obcych. Wyniki swych prac prezentował na 7 zagranicznych konferencjach, m.in. w Aas – Norwegia, Nyon – Szwajcaria, Novi Sad – Jugosławia, Lourdes – Francja.

Organizator i kierownik specjalizacji Kształtowanie Terenów Zieleni, współorganizator kierunków studiów: ochrony środowiska i architektury krajobrazu. W latach 1998–2004 kierownik Katedry Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zieleni. W latach 2004–2009 kierownik Zakładu Kompozycji Krajobrazu na kierunku architektura krajobrazu. Organizator i współorganizator wielu konferencji naukowych o zasięgu międzynarodowym na temat rolniczego zagospodarowania Sudetów i zieleni w środowisku miejskim. Współorganizator konferencji cyklicznych z zakresu urządzania i pielęgnacji terenów zieleni (w latach 1996–2003), współorganizator konferencji krajowej pt. „Krajobrazy Europy” (2009 r.). Członek Stowarzyszenia „Ogrody Dolnośląskie” (od 2002 r.), Rady Programowej Arboretum – Ośrodek Badań Dendrologicznych (od 2002 r.),

członek Rady Programowej Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego (od 2009 r.), Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego, Sekcji Architektury Krajobrazu, Komisji Architektury i Urbanistyki – oddział PAN we Wrocławiu (od 2007 r.), członek Rady Naukowej ds. Wielkiej Wyspy we Wrocławiu, Komisji Uzdrawiskowej przy Urzędzie Gminy Bystrzyca Kłodzka, wiceprzewodniczący Zespołu Opiniodawczo-Doradczego przy Prezydencie Wrocławia ds. zieleni, konsultant przy zagospodarowaniu pola golfowego Szczytna Śląska. Konsultant obiektów sportowo-rekreacyjnych.

Wyróżniony Nagrodą Ministra i 11 nagrodami Rektora.

Irena
Górka

Urodziła się 24 lipca 1929 r. w Łachwie na Polasiu. Liceum ogólnokształcące ukończyła w Lublinie w 1949 r. W latach 1949–1954 odbyła dwustopniowe studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu w Lublinie i na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, uzyskując tytuł magistra zoologii.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w 1962 r. na Wydziale Zootechnicznym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Badania histometryczne i histochemiczne tkanki mięśniowej cieląt z różnych warunków żywieniowych” (promotor – prof. dr inż. Marian Juny). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych nadano jej na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1974 r. na podstawie rozprawy pt. „Ultrastrukturalne i histochemiczne zmiany w mięsie zajęczym w okresie pośmiertnym i podczas magazynowania w mroźni”. Tytuł naukowy profesora otrzymała w 1991 r. Odbyła staże naukowe w Moskiewskim Technologicznym Instytucie Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego oraz Wszechzwiązkowym Naukowo-Badawczym Instytucie Przemysłu Mięsnego (1985 r.), a w 1987 r. w Leningradzkim Technologicznym Instytucie Przemysłu Chłodniczego.

Członek Kolegium Redakcyjnego ds. Wydawnictw i redaktor merytoryczny serii „Technologia Żywności” (1981–1987), Zeszytów Naukowych AR we Wrocławiu, przewodnicząca i członek wielu komisji rektorskich, senackich, uczelnianych i wydziałowych (1971–1987), członek senatu (1987–1999), prodziekan (1981–1987), dziekan Wydziału Technologii Żywności (1987–1993).

Członek Sekcji Technologii i Chemii Białka Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN (1980–1982), Zespołu Ekspertów ds. Technologii Żywności i Żywienia Człowieka przy MEN (1989–1990), Sekcji Technologii Żywności i Żywienia KBN (1996–1997).

Promotor 2 doktorów oraz 82 prac magisterskich, recenzent 7 wniosków na tytuł profesora zwyczajnego, 1 rozprawy habilitacyjnej i 5 doktorskich, 25 prac wydawniczych, 23 projektów badawczych KBN.

Współautorka 2 skryptów oraz 98 pozycji naukowych, w tym 42 oryginalnych prac twórczych. Wyniki prac prezentowała na dwóch międzynarodowych kongresach.

Specjalność naukowa: technologia mięsa ze szczególnym uwzględnieniem ubocznych niekonwencjonalnych surowców rzeźnych w aspekcie ich żywnościowego wykorzystania. Była kierownikiem 2 tematów badawczych w ramach Programów Badawczych Międzyresortowych (1981–1985) i Centralnego Programu Badań Podstawowych (1986–1990), grantu promotorskiego KBN (1997–1999) oraz współautorem projektu badawczego KBN (1992–1994). Pod jej kierunkiem 7 osób z kraju odbyło staże naukowe.

Odnaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniona 18 nagrodami Rektora.

**Eugeniusz
Grabda**

Urodził się 18 czerwca 1908 r. Studiował na Wydziale Biologii i Weterynarii Uniwersytetu Warszawskiego. Stopień naukowy doktora uzyskał w 1945 r. w Lublinie.

Zajmował się zoologią i parazytologią. Po zakończeniu wojny organizował naukę w Polsce w zakresie zoologii, ichtiologii i rybactwa.

Organizator i Kierownik Katedry Zoologii WSR we Wrocławiu w latach 1952–1954, prodziekan na Wydziale Zootechnicznym w latach 1952–1953 r.

Członek komitetów: Zoologii, Parazytologii, Hydrobiologii i Nauk Zootechnicznych Polskiej Akademii Nauk, doktor *honoris causa* Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie i Akademii Rolniczej w Szczecinie.

Członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, Rad Naukowych: Instytutu Parazytologii PAN, Zakładu Biologii Wód PAN, Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni i Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadr Naukowych w pierwszej kadencji (1973–1976), przewodniczący Podkomisji Nauk Zoologicznych Komitetu Organizacyjnego II Kongresu Nauki Polskiej (1971–1973).

Był nauczycielem akademickim od 1936 r.; promotor rozpraw doktorskich, autor prac naukowych i popularnych z zoologii, parazytologii, rybactwa i ochrony przyrody.

Nagrodzony licznymi odznaczeniami państwowymi, w tym Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, akademickimi i medalami towarzystw naukowych.

Zmarł w wieku 89 lat – 12 maja 1997 r. i pochowany został na cmentarzu centralnym w Szczecinie.

**Stanisław
Graczyk**

Urodził się 5 lipca 1951 r. w miejscowości Kakawa Kolonia w woj. kaliskim. Po ukończeniu w 1970 r. Technikum Rolniczego w Przygodzicach – rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym we Wrocławiu, gdzie w 1976 r. uzyskał dyplom lekarza weterynarii. Po odbyciu stażu zawodowego w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii w Poznaniu rozpoczął pracę jako asystent w Zakładzie Fizjopatologii Instytutu Nauk Fizjologicznych. Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych uzyskał na macierzystym Wydziale w 1985 r. na podstawie wykonanej

pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Słowika rozprawy pt. „Cytochemiczne badania limfocytów krwi obwodowej kurcząt po bursektomii”. W maju 1994 r. otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych w zakresie patofizjologii na podstawie rozprawy pt. „Wpływ bursektomii, tymektomii i surowic antylimfocytarnych na reaktywność struktur limfatycznych śledziony u kurcząt”. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 2006.

Jest autorem ponad 100 publikacji, w tym 50 oryginalnych prac twórczych.

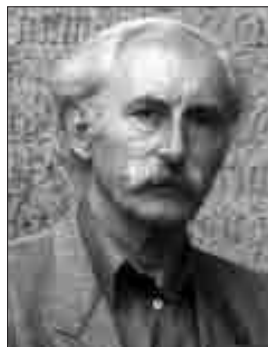
Jego zainteresowania naukowe dotyczą głównie mechanizmów i uwarunkowań odpowiedzi ustroju na działanie czynników środowiska bytowania zwierząt. Obejmują m.in. udział mykotoksyn, antygenów oraz centralnych i obwodowych narządów limfatycznych w kształtowaniu reaktywności komórek krwi i struktur narządów limfatycznych oraz mechanizmów zaburzeń interakcji układu endokrynnego i immunologicznego. Jest jednym z nielicznych specjalistów z zakresu immunohematologii oraz immunologii rozwojowej ptaków. Od wielu lat współpracuje z czasopismem *Tropical Animal Health and Production*.

Jest promotorem jednego zakończonego doktoratu i opiekunem dwu kolejnych.

W latach 1993–1995 kierownik Katedry Fizjopatologii. Obecnie kierownik Zakładu Patofizjologii w Katedrze Immunologii, Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej.

Od roku 1995 sekretarz, a w następnych kadencjach wiceprzewodniczący Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Od roku 1978 członek Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików, w latach 1997–2007 Przewodniczący Oddziału Wrocławskiego.

Wyróżniony siedmiokrotnie nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Alojzy
Gryt

Urodził się 18 kwietnia 1937 r. w Niedobczycach-Rybniku. Szkołę podstawową ukończył w Niedobczycach,

a następnie Liceum Ogólnokształcące w Rybniku. Tytuł magistra inżyniera architekta uzyskał w 1962 r. na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej. W 1966 r. ukończył też studia na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu (dyplom w zakresie rzeźby architektonicznej).

Stopień doktora otrzymał na podstawie rozprawy pt. „Wpływ sił statycznych na kształtowanie form przestrzennych”, natomiast stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pt. „Struktury rozwijalne”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego sztuk plastycznych (przewód II stopnia) otrzymał w 1990 r., a profesora zwyczajnego sztuk plastycznych w roku 1996 (oba tytuły – Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie).

Głównym kierunkiem jego działalności artystycznej jest rzeźba w powiązaniu z architekturą. W latach 1998–2006 kierownik Katedry Rzeźby w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. W latach 2000–2009 był też zatrudniony w Katedrze Budownictwa i Architektury (obecnie Instytut Architektury Krajobrazu) na stanowisku profesora.

Promotor 10 doktorantów oraz opiekun ponad 30 prac magisterskich. Wykonał ponad 20 recenzji prac doktorskich i habilitacyjnych oraz 5 recenzji przewodów profesorskich.

Swoje prace artystyczne prezentował na licznych wystawach indywidualnych w kraju i za granicą: Biuro Wystaw Artystycznych we Wrocławiu (8 wystaw), Zakład nad Fosą Wrocław (2 wystawy), Galeria na Ostrowiu Wrocław, Galeria w „Pasażu” Wrocław, Muzeum Narodowe we Wrocławiu (4 wystawy), Galeria Sztuki Współczesnej – Desa Wrocław, Galeria Foto Medium Art. we Wrocławiu, Galeria Ośrodek Działań Plastycznych we Wrocławiu, Galeria Działań w Warszawie, Galeria Raiffeisensale am Marktplatz w Innsbrucku (Austria), Galeria Rekwizytornia we Wrocławiu, Galeria Biura Wystaw Artystycznych w Lublinie, Galeria X we Wrocławiu, Galeria „Nie tylko My” we Wrocławiu, Galeria 72 w Chełmie, Galeria Blaue Fabryk w Dreźnie, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Galeria Sztuki w Legnicy, Galeria Miejska we Wrocławiu (3 wystawy), Atelier von Helga Reay Yung w Kurten Bornen (Niemcy), Zamek Schlos w Hamburgu (Niemcy), Muzeum Vytvarnych Umenii w Pradze (Czechy), Galeria Stara w Lublinie, Galeria Postument we Wrocławiu, Muzeum Miejskie we Wrocławiu, Galeria Miejska w Częstochowie.

Ważne miejsce w twórczości Alojzego Gryta zajmuje udział w licznych wystawach grupowych w kraju i za granicą. Do ważniejszych z nich można zaliczyć: „Czterech Rzeźbiarzy” w Galerii X (Wrocław 1981), „Droga i prawda” – Kościół Św. Krzyża (Wrocław 1984), „LABIRYNT”

(Warszawa 1989), „Formu Konkrete Kunst” (Erfurt 1993), „Flexible – Biennale Tkaniny” Beyeuth, Tillbung, Manchester (Wrocław 1993), „Polska Abstrakcja Analityczna” (Wrocław, Łódź, Lublin 1994–1999), „Międzynarodowe Triennale Tkaniny” (Łódź 1995), „Forum Ost – West” (Kurten–Bornen 1998), Schloss Homburg (2000), „International Glasspreis” (Coburg 2006).

Brał udział w wielu konkursach, w których uzyskał nagrody i wyróżnienia. Do najważniejszych należą: „Powrót Ziemi Zachodnich i Północnych do Macierzy” – nagroda i wyróżnienie (1966), konkurs na Pomnik Rodzin Katyńskich we Wrocławiu – I nagroda, konkurs na projekt fontanny na Rynku we Wrocławiu – I nagroda (1999), „Rzeźba Miejska – Ofensywa Sztuki” – Osiedle Jagodno we Wrocławiu – I nagroda (2004), konkurs na opracowanie plastyczne i architektoniczne koncepcji Bramy III Tysiąclecia we Wrocławiu – wyróżnienie (2006).

Jego prace znajdują się w zbiorach Muzeów Narodowych we Wrocławiu, Warszawie i Katowicach; Muzeum Archidiecezji Warszawskiej; Muzeum Ziemi Warmińskiej w Lidzbarku; Muzeum Sztuki Współczesnej w Bydgoszczy; w galeriach ZACHĘTA – Wrocław; Galeria 72 – Chełm oraz w Muzeum Modern Art, Hunfeld Niemcy; Forum Konkrete Kunst-Erfurt oraz w zbiorach prywatnych w Niemczech, Austrii i w Polsce.

**Anatol
Grzegorzak**

Urodził się 10 lipca 1931 r. w miejscowości Bełz w powiecie Rawa Ruska, gdzie ukończył szkołę podstawową. Gimnazjum „Carolineum” w Nysie ukończył w 1950 r., a studia na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w latach 1950–1955, uzyskując dyplom lekarza weterynarii.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1963 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Badania metodyczne nad sprawnością wentylacji i wielkością narządu wilgotności w zamkniętych oborach wielostanowiskowych” (promotor – prof. dr hab. Mieczysław Cena). Stopień

doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki uzyskał w 1972 r. na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Badania nad wpływem ogrzewania chlewni na kształtowanie się mikroklimatu oraz przyrosty wagowe i zachowanie się tuczników”. W 1982 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym.

Odbył długo- i krótkoterminowe staże w Jugosławii (Uniwersytet w Zagrzebiu), w NRD (Uniwersytet w Lipsku) i RFN (Uniwersytet w Bon).

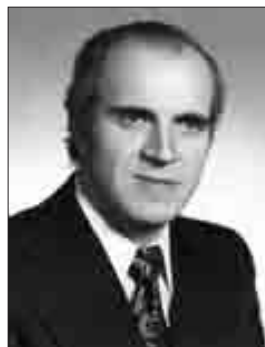
Prodziekan Wydziału Zootechnicznego w kadencji 1977–1979, kierownik Katedry Zoohigieny (1980–1988), promotor 6 doktoratów, 52 prac magisterskich i 16 prac dyplomowych (weterynaryjne studia podyplomowe). Wykonał 4 recenzje w pracach habilitacyjnych i 13 w przewodach doktorskich, recenzent kilkudziesięciu publikacji naukowych.

Autor podręcznika akademickiego pt. „Zoohigiena ogólna” (1984), współautor 2 skryptów do ćwiczeń z zakresu higieny zwierząt oraz 130 publikacji naukowych, w tym 26 w językach obcych. Wyniki swych prac prezentował na wielu zagranicznych konferencjach, m.in. w Budapeszcie, Hanowerze, Gent, Wiedniu.

Był znanym krajowym specjalistą w dziedzinie przemysłowych technologii produkcji zwierzęcej (drobiu, bydła trzody chlewnej), ze szczególnym uwzględnieniem ich higieny i profilaktyki. Pod jego kierownictwem 6 osób z kraju i 3 obcokrajowców odbyło staże naukowe.

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem „40-lecia PRL”. Wyróżniony 12 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł 6 sierpnia 1988 r. i pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Leszek
Grzywiński**

Urodził się 23 lipca 1923 r. we Lwowie, tam też pobierał pierwsze nauki; egzamin maturalny zdawał już po wojnie w Zabrze. Z macierzystą Uczelnią związany

jest od 1946 r., kiedy rozpoczął studia wyższe na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. Studia ukończył w 1950 r., ale już w 1949 r. został zatrudniony jako asystent. W 1954 r. awansował na stanowisko starszego asystenta, a w 1957 r. – adiunkta. W roku 1959 obronił pracę doktorską pt. „Współzależność inwazji i infekcji jelitowych drobiu”. Po 9 latach habilitował się na podstawie 3-częściowych studiów nad toksoplazmozą drobiu i wkrótce otrzymał stanowisko docenta. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1976 r., profesora zwyczajnego w 1989 r.

Problematyka związana z toksoplazmozą stanowiła główny nurt badań naukowych. Jego zainteresowania dotyczyły epizootologii, epidemiologii, kliniki, diagnostyki, procesów patogenetycznych, immunologicznych i innych, zachodzących w organizmie żywiciela pod wpływem zarażenia *Toxoplasma gondii*.

Drugi kierunek działalności naukowej koncentrował się przede wszystkim na ocenie skuteczności leków przeciw pasożytom.

Jest autorem i współautorem ponad 240 publikacji, w tym licznych doniesień na zjazdy krajowe i zagraniczne. Uczestniczył w kilkudziesięciu kongresach, zjazdach, konferencjach i spotkaniach jubileuszowych, przedstawiając wyniki badań i przewodnicząc obradom. Był sekretarzem, wiceprezesem i prezesem Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego. Był sekretarzem naukowym redakcji „Wiadomości Parazytologicznych” (1960–1973) i redaktorem „Monografii Parazytologicznych” (1977–1998).

Był członkiem Komitetu Parazytologii PAN (1984–1995), Rady Naukowej Instytutu Parazytologii PAN (1984–90), Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej (1986–1990), Rady Naukowej Instytutu Mikrobiologii Uniwersytetu Wrocławskiego (1976–1984), zespołu Parazytologów Doradców Departamentu Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (1975–1980), od 1979 rzeczoznawcą Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa.

Działał ponadto w Sekcji Parazytologii Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych jako przewodniczący, organizując 9 ogólnopolskich sesji naukowych.

Wypromował 10 doktorów. Sporządził 15 recenzji profesorskich, 7 habilitacyjnych i 19 doktorskich. Opiniował liczne prace naukowe, podręczniki i skrypty oraz wnioski o granty.

W latach 1990–1993 pełnił funkcję dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu.

Był laureatem wielu nagród Rektora i Ministra. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem

Kawalerskim Polonia Restituta, Medalem Edukacji Narodowej, Medalem im. Konstantego Janickiego PTP i odznakami: „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych” oraz Złotą Odznaką Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Zmarł 3 listopada 2001 r., pochowany na cmentarzu komunalnym we Wrocławiu na Grabiszynie.

**Stefan
Gumiński**

Urodził się 18 listopada 1913 r. w Zalesiu koło Rzeszowa. Po zdaniu w 1933 r. egzaminu dojrzałości rozpoczął studia przyrodnicze na Uniwersytecie Poznańskim (1933–1934), które kontynuował na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Dyplom magistra filozofii z zakresu biologii uzyskał w 1939 r. W latach 1942–1945 walczył w szeregach Armii Krajowej. Pracę naukowo-dydaktyczną jako asystent podjął w 1944 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, później pracował na Uniwersytecie Poznańskim (1945–1948) i Uniwersytecie Wrocławskim (1948–1951). Doktoryzował się w 1946 r. na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego, opracowując dysertację pt. „Stymulujące i trujące działanie kwasu humusowego na organizmy wyższe”. W roku 1951 habilitował się na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego na podstawie pracy pt. „Badania nad warunkami i mechanizmem działania próchnicy na organizm roślinny”. W tym samym roku organizował Katedrę Fizjologii Roślin w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, którą kierował początkowo jako zastępca profesora, a od 1955 r. jako docent etatowy.

W 1956 roku objął Katedrę Fizjologii Roślin na Uniwersytecie Wrocławskim, pełniąc funkcje kierownika obu katedr (na Uniwersytecie i Wyższej Szkole Rolniczej), od 1964 r. – tylko uniwersyteckiej. Nominację na profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1975 r. Przez kilka lat był dyrektorem Instytutu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego. W 1979 r. przeszedł na emeryturę.

Dorobek naukowy obejmuje kilkadziesiąt oryginalnych prac naukowych oraz liczne artykuły przeglądowe z zakresu fizjologii roślin. Światowy rozgłos przyniosły mu prowadzone badania nad strukturą i fizjologiczną funkcją oraz właściwościami fizykochemicznymi związków humusowych. Wyniki przeprowadzonych doświadczeń ujawniły, w jakich warunkach występuje, a w jakich zanika wpływ próchnicy na rośliny. Wykorzystując rezultaty swoich badań, wyjaśnił mechanizm działania związków próchnicznych. Jest autorem opracowań monograficznych pt. „Oddychanie roślin”, „Fizjologia glonów i sinic” oraz „Próchnicowa uprawa hydroponiczna roślin”.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego (PTB) od 1945 r. Przez szereg lat był członkiem Zarządu Głównego PTB, a w latach 1952–1954 i 1962–1963 przewodniczącym Oddziału Wrocławskiego. Aktywnie uczestniczy w pracach Sekcji Fizjologii i Biochemii Roślin. W jej ramach zorganizował bliską współpracę z analogiczną sekcją Czechosłowackiego Towarzystwa Botanicznego, którego jest członkiem honorowym. Jest również członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego oraz Polskiego Towarzystwa Biochemicznego.

W toku swej pracy dydaktycznej wykładał fizjologię roślin dla studentów Wyższej Szkoły Rolniczej i Uniwersytetu Wrocławskiego. Prowadził wykłady na tematy mineralnego żywienia roślin, wtórnej przemiany materii i fizjologii glonów. Opracował podręcznik pt. „Ogólna fizjologia roślin”. Wykształcił pokaźne grono fizjologów roślin. Promował 17 doktorów i opiekował się 2 habilitantami.

Zmarł 22 maja 2005 r., pochowany we Wrocławiu na cmentarzu św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida.

**Ryszard
Haitlinger**

Urodził się 5 lutego 1935 r. w Warszawie. Szkołę podstawową (1948 r.) i Technikum Budowlane (1953 r.) ukończył w Jeleniej Górze. Studia wyższe na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego ukończył w 1955 r.

Stopień doktora nauk biologicznych otrzymał w 1967 r. w Instytucie Biologii Stosowanej WSR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Zmienność morfologiczna uwłosienia w cyklu życiowym u krajowych przedstawicieli z rodzaju *Apodemus* Kaup 1829” (promotor – prof. S. Chudoba). Stopień doktora habilitowanego uzyskał w Instytucie Biologii Stosowanej AR w Poznaniu, broniąc rozprawy pt. „Badania parazytologiczne drobnych ssaków Gór Sowich”. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1989 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1999 r. Specjalista w zakresie teriologii, parazytologii, akarologii i taksonomii.

W latach 1982–1991 był kierownikiem Katedry Zoologii. Członek Komisji Rektorskiej ds. Statutu Uczelni, sekretarz RO ZNP Wydziału Zootechnicznego, Komendant Zakładowej Samodzielnej Kompanii Ratownictwa Ogólnego przy AR. W latach 1987–1991 i 2001–2004 był przewodniczącym Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego.

Promotor 2 doktorów oraz 38 prac magisterskich. Jest autorem licznych publikacji naukowych.

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej”, brązowym i srebrnym medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, Medalem okolicznościowym Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego z okazji 50-lecia. Wyróżniony 2 nagrodami Sekretarza Naukowego PAN i 19 nagrodami Rektora.

**Zbigniew
Hejłasz**

Urodził się 21 sierpnia 1920 r. w Sanoku. Studia ukończył na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu w 1949 r.

Pracę jako zastępca asystenta rozpoczął na Wydziale Lekarskim UMCS w Lublinie. Następnie przez 2 lata pracował w Państwowym Zakładzie Higieny we Wrocławiu. Był także ordynatorem, a potem kierownikiem Lecznicy Zwierząt w Kowarach. W latach 1950–1951 pełnił obowiązki Powiatowego Lekarza Weterynarii w Trzebnicy.

W latach 1951–1955 był zatrudniony początkowo jako asystent naukowy, a następnie jako Komendant Wojskowego Centralnego Ośrodka Badań Weterynaryjnych w Puławach. W 1956 r. rozpoczął pracę w Katedrze Chorób Wewnętrznych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, gdzie przeszedł wszystkie stopnie kariery naukowej, otrzymując w 1982 r. tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Autor ponad 120 publikacjach typu monograficznego, rozprawach i komunikatach naukowych. Duża część prac poświęcona była biochemii klinicznej i procesom metabolicznym, do których należy zaliczyć między innymi: intoksykacje u koni, badania nad ogólną przemianą materii, głównie niestrawności u bydła, wpływ zaburzeń metabolicznych u krów na stan zdrowia cieląt, zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i elektrolitowej u bydła i cieląt, opracowanie etiopatogenezy i leczenia biegunek u cieląt oraz badania nad ustaleniem kryteriów oceny wysiłkowej konia.

Aktywnie uczestniczył w szkoleniach Terenowej Służby Weterynaryjnej.

Był aktywnym członkiem wielu towarzystw naukowych i organizacji społecznych. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Brązowym Medalem Sił Zbrojnych w Służbie Ojczyzny, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem Armii Krajowej, trzykrotnie medalem Wojska Polskiego.

Zmarł 5 kwietnia 1998 r. Pochowany został na cmentarzu w Warszawie.

**Anna
Helwig**

Urodziła się na Litwie 3 kwietnia 1902 r. Studiowała na Wydziale Rolniczo-Leśnym SGGW w Warszawie i w roku 1926 uzyskała dyplom inżyniera ogrodnictwa. Po ukończeniu studiów była pracownikiem Warzywniczych Zakładów Doświadczalnych w Kisielnicy, Zemborzycach, a następnie we Fredrowie k. Lwowa. Wojnę spędziła

w Warszawie, pracowała na plantacji ziół leczniczych koło Sochaczewa. Uczestniczyła w pracach konspiracyjnych.

W okresie powojennym była początkowo asystentem Stacji Doświadczalnej w Morach k. Warszawy, a od 1947 r. do przejścia na emeryturę w 1972 r. – pracownikiem Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w 1952 r. na podstawie rozprawy pt. „Studia nad kwitnieniem i owocowaniem pomidorów szklarniowych”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w 1964 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Synteza wyników doświadczeń odmianowych kapusty głowiastej białej”.

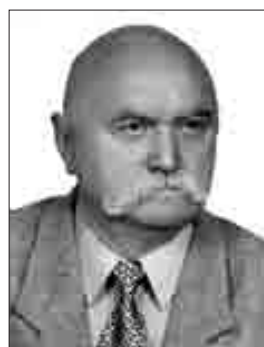
Od 1956 r. kierowała pracą naukową i działalnością dydaktyczną działu warzywniczego Katedry Ogrodnictwa, w latach 1963–1972 była kierownikiem tej Katedry.

Promotor 2 prac doktorskich i 52 prac magisterskich. Współautor 3 podręczników z zakresu warzywnictwa, autor 15 oryginalnych prac twórczych, 25 prac popularnonaukowych i ekspertyz.

Członek Komisji ds. Spraw Warzywnictwa Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa (1956–1965), Rady Naukowej Instytutu Warzywnictwa w Skierniewicach (1965–1970), Państwowej Komisji Oceny Odmian Roślin Warzywnych (1968–1972).

Odnaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką X-lecia PRL i 1000-lecia Państwa Polskiego, a także 4 nagrodami Rektora WSR we Wrocławiu.

Zmarła we Wrocławiu 28 marca 1996 r., pochowana w rodzinnym grobie na Powązkach w Warszawie.

**Andrzej Bogumił
Hibner**

Urodził się 21 czerwca 1938 r. w Wolsztynie. W roku 1956 ukończył Technikum Przemysłu Mięsnego i Jajczarsko-Drobiarskiego w Poznaniu. W tym samym roku wstąpił na Wydział Zootechniczny Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, który ukończył w roku 1961, uzyskując tytuł magistra inżyniera zootechniki.

Pracę naukową i dydaktyczną na Akademii Rolniczej we Wrocławiu rozpoczął w październiku 1975 r., po czternastoletnim okresie zatrudnienia w produkcji (Wojewódzka Stacja Oceny Zwierząt, Dolnośląskie Przedsiębiorstwo Hodowli Zwierząt Zarodowych).

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w roku 1977 na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Przydatność kontroli użytkowości mlecznej pierwiastek za część laktacji do oceny krów w warunkach produkcji wielkotowarowej”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych roku 1991 na podstawie rozprawy pt. „Efektywność użytkowania w warunkach produkcyjnych krów rasy nizinnej czarno-białej w porównaniu z mieszańcami o udziale 50% i 25% genów rasy holsztyńsko-fryzyskiej”. Tytuł naukowy profesora nadano mu w roku 1999.

Promował jednego doktora oraz 39 magistrów. Jest autorem 127 publikacji, w tym współautorem 5 skryptów. Rezultaty swych prac prezentował na 15 konferencjach krajowych i zagranicznych, m.in. w Monachium, Hanowerze, Budapeszcie, Toronto, Madrycie, Pradze, Lillehammer i Hadze.

Wyróżniony 11 nagrodami Rektora oraz odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi.

**Roman
Hlibowicki**

Urodził się 8 września 1911 r. w Przemyślu. Studia geodezyjne podjął na Oddziale Mierniczym Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej. Po zakończeniu wojny przybył do Krakowa, gdzie w latach 1945–1946 nostryfikował uzyskany w czasie okupacji dyplom magisterski w Akademii Górniczo-Hutniczej. W roku 1946 przeniósł się do Wrocławia i podjął pracę naukowo-dydaktyczną na jedynej wówczas Uczelni – Uniwersytecie i Politechnice.

W październiku 1950 r. na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki powstała Katedra Miernictwa, której został kierownikiem. Do momentu wyodrębnienia

się Wyższej Szkoły Rolniczej został zastępcą organizatora Wydziału Melioracji Wodnych.

W roku 1952 uzyskał stopień doktorski na Politechnice Wrocławskiej.

Na Wydziale Melioracji Wodnych pracował do 30 sierpnia 1981 r., od roku 1963 jako profesor. Nieprzerwanie kierował Katedrą Geodezji, przekształconą w 1970 r. w Instytut Geodezji i Zastosowań Matematyki. Pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji organizacyjnych i społecznych na Wydziale, na Uczelni i poza nią, był mianowicie prodziekanem Wydziału Melioracji Wodnych w latach 1951–1953, następnie dziekanem Wydziału Melioracji Wodnych kadencji 1954–1958 oraz 1961–1966, prorektorem Uczelni 1965–1968. Zorganizował Oddział Geodezji i Urządzeń Rolnych w latach 1959–1960, kierownik Katedry Miernictwa (Geodezji) od 1950 do 1973, kurator Katedry Fotogrametrii w latach 1960–1967 oraz w tym samym czasie kurator Katedry Geodezji Wyższej, natomiast od 1960 do 1961 r. kurator Katedry Geodezyjnych Urządzeń Rolnych. Dyrektor Instytutu Geodezji i Zastosowań Matematycznych w latach 1973–1981 oraz kierownik Zakładu Geodezji i Fotogrametrii IGiZM w latach 1973–1981. Był delegatem Rady Wydziału Melioracji Wodnych do Senatu kadencji 1961–1962, 1972–1973, członkiem Senackiej Komisji ds. Zleceń kolejnych kadencji 1961–1963, 1965–1966, 1968, Senackiej Komisji ds. Wychowawczo-Dydaktycznych 1962–1963, członkiem Senackiej Komisji Statutowej 1965–1966, 1968, przewodniczącym Senackiej Komisji ds. Budżetowych, redaktorem serii „Geodezja Urządzeń Rolnych” Zeszytów Naukowych Akademii Rolniczej, przewodniczącym Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego Ministerstwa dla kierunku geodezja urządzeń rolnych 1960–1980.

Wykładał miernictwo i geometrię wykreślną, geodezję, topografię i kartografię matematyczną, geodezję wyższą, astronomię geodezyjną, geodezję dynamiczną i kartografię.

Jest autorem podręczników: „Geodezja dla meliorantów” (5 wydań, 1963–1971, PWN), „Geodezja” (1975, PWN), „Geodezja wyższa i astronomia geodezyjna” (1981, PWN, wyróżnienie nagrodą ministra).

Jest Kawalerem Orderu Odrodzenia Polski, „Zasłużonym Nauczycielem PRL”, otrzymał Złoty Krzyż Zasługi, Odznakę 1000-lecia PP, medal „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej”. Został wyróżniony nagrodami Ministra i Rektora.

Zmarł 15 czerwca 1999 r. w Lublinie i tam został pochowany.

**Rudolf
Hohenberg**

Urodził się 15 stycznia 1908 r. w Podkamieniu koło Tarnopola. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Bolechowie. Po ukończeniu szkoły średniej i uzyskaniu matury seminaryjnej, jako ekstern, uzupełnił maturę gimnazjalną i podjął studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. W 1938 r. uzyskał absolutorium. Wybuch wojny uniemożliwił ukończenie i obronę przygotowanej rozprawy magisterskiej.

W latach 1939–1945 pracował w szkole podstawowej oraz w szkole średniej we Lwowie, a następnie w Leżajsku w województwie rzeszowskim. Studia ukończył w roku 1948 na Uniwersytecie Poznańskim, gdzie uzyskał na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii stopień magistra filozofii w zakresie matematyki.

W 1946 r. podjął pracę w Katedrze Melioracji i Inżynierii Rolnej Wydziału Rolniczego na Uniwersytecie Wrocławskim. Prowadził zajęcia ze statystyki, matematyki wyższej i mechaniki teoretycznej. Tu poznał problematykę zastosowań matematyki w rolnictwie. Jako ekstern uzupełnił studia rolnicze. Na podstawie pracy pt. „Wzrost plonu jako funkcja kompleksu czynników wzrostu plonów” uzyskał w 1951 r. stopień doktora nauk rolniczych (promotor – prof. dr hab. Tadeusz Rübenbauer).

Po powołaniu Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w roku 1951 Rada Wydziału Melioracji Wodnych powierzyła mu zorganizowanie Zakładu Matematyki i wykłady z dziedziny zastosowań matematyki, a po uzyskaniu tytułu zastępcy profesora – kierownictwo Katedry Matematyki. W roku 1954 został prorektorem, pełnił tę funkcję przez jedną kadencję. Następnie, przez dwie kadencje (1956–1958 i 1958–1961) był prodziekanem Wydziału Melioracji Wodnych. W 1957 r. powołany został na stanowisko docenta etatowego w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1970 otrzymał stopień doktora habilitowanego na Wydziale Rolnym Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. W roku 1973 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego z zakresu nauk ekonomicznych. WWSR pracował do roku 1962. Następnie został zatrudniony

w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu, gdzie pracował na stanowisku kierownika Katedry Matematyki aż do emerytury, tj. do 1978 r.

Opublikował 30 prac naukowych, kilka skryptów i podręcznik. Wszystkie jego prace naukowe związane były pośrednio lub bezpośrednio z rolnictwem. Statystyka matematyczna łączyła jego zainteresowania w jedną całość.

W 1974 r. odznaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 1 czerwca 1979 r. i pochowany został na cmentarzu przy ul. Bardzkiej we Wrocławiu.

**Marek
Houszka**

Urodził się we Lwowie 14 stycznia 1944 r. Studiował na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, który ukończył z wynikiem bardzo dobrym w 1967 r. W 1974 r. otrzymał stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych za pracę dotyczącą zmian morfologicznych i histochemicznych przy zatruciu herbicydami fenoksyoctowymi, a w 1996 r. stopień naukowy doktora habilitowanego.

Jego zainteresowania naukowe dotyczą patomorfologii zatruc środków ochrony roślin i patologii nowotworów, gastroenterologii weterynaryjnej i patomorfologicznych aspektów parazytologii. Współpracuje w tym zakresie z Kliniką Gastroenterologii AM i Instytutem Parazytologii PAN we Wrocławiu. Zajmuje się patomorfologią świń oraz patologią zwierząt łownych.

Od 1967 r. pracował w Katedrze Anatomii Patologicznej macierzystej Uczelni. Od 1996 do 1997 r. kierował Katedrą Parazytologii i Chorób Inwazyjnych, a obecnie prowadzi Pracownię Chorób Zwierzyny Łownej w Katedrze Anatomii Patologicznej, Fizjopatologii i Weterynarii Sądowej. Odbił liczne staże naukowe i wizyty w ośrodkach krajowych i zagranicznych, m.in. w Instytucie Onkologii PAN w Warszawie, w Ontario Veterinary College w Guelph w Kanadzie, na uniwersytetach amerykańskich, we Włoszech, Czechach, Niemczech i Hiszpanii.

Jest autorem 77 publikacji, w tym dwóch skryptów dla studentów, 18 doniesień na zjazdach i konferencjach oraz wielu ekspertyz z zakresu chorób świń i drobiu.

Pełnił funkcję przewodniczącego Koła Młodych Pracowników Naukowych ZNP, a potem członka Okręgowej Komisji Nauki ZNP. W okresie 1981–1993 przedstawiciel adiunktów i asystentów Wydziału Weterynaryjnego w Senacie. W latach 1980–1989 zaangażowany w działalność w strukturach NSZZ Solidarność. Członek Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Patologów, Polskiego Towarzystwa Gastroenterologów i Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego. Wieloletni działacz Polskiego Związku Łowieckiego.

Od roku 2005 jest tytularnym profesorem.

**Zygmunt
Hryncewicz**

Urodził się 15 grudnia 1922 r. w Rymaszynie w woj. wileńskim. Szkołę powszechną i 4-letnie gimnazjum ukończył w 1939 r. Świadectwo dojrzałości uzyskał w trybie eksternistycznym w 1946 r. w Trzciance w województwie poznańskim. W 1948 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym i Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego. Studia rolnicze – inżynierskie ukończył w 1952 r., a magisterskie w 1953 r. w WSR we Wrocławiu. Bezpośrednio po studiach rozpoczął pracę w Katedrze Uprawy Łąk i Pastwisk jako asystent.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1958 r. na podstawie pracy pt. „Łąki i pastwiska Beskidu Niskiego pod względem geobotanicznym i gospodarczym”. Habilitował się w 1962 r., przedkładając rozprawę pt. „Asocjacje roślinne łąk śródleśnych w Borach Dolnośląskich”. W 1972 r. nadano mu tytuł profesora nadzwyczajnego i w 1985 r. – profesora zwyczajnego. Odbył 2 długoterminowe staże naukowe (w Szwajcarii i Niemczech) oraz kilka krótkoterminowych w NRD, ZSRR, Danii, Bułgarii, Czechosłowacji, Austrii.

Kierownik Katedry Szczegółowej Uprawy Roślin (1967–1993), prodziekan (1964–1966) i dziekan (1968–1970) Wydziału Rolniczego, prorektor ds. nauki i rozwoju kadry naukowej (1973–1982).

Wiceprzewodniczący Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN (1976–1984), przewodniczący Komitetu Uprawy Roślin PAN (1985–1989), przewodniczący Komisji Nauk Rolniczych Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, redaktor czasopisma „Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego”, członek Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej i Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych (1985–1993) oraz Komisji Ekspertów przy Ministrze Edukacji Narodowej (1989–1994), przewodniczący Rady Naukowej Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych (1969–1992).

Kierował 150 pracami magisterskimi, wypromował 14 doktorów nauk rolniczych. Recenzował 35 prac doktorskich, 21 habilitacyjnych i zaopiniował ponad 30 wniosków o nadanie tytułów naukowych.

Jest współautorem 5 podręczników i jednego skryptu. Opublikował 152 prace, w tym 75 o charakterze monografii i oryginalnych rozpraw naukowych.

Spośród ważniejszych osiągnięć naukowych należy wymienić opracowanie nowoczesnych sposobów zwiększenia produktywności roślin pastewnych i podstawowych zasad gospodarki rolniczej w górach, a także sposobów zagospodarowania terenów zdewastowanych przez przemysł.

Doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej w Poznaniu (1991) i Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1994). Odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, „Zasłużony Nauczyciel”.

Nagrodzony 2 Nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, Nagrodą Ministra Ochrony Środowiska oraz 7 nagrodami Rektora.

Zmarł 29 września 2004 r. Pochowany na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

**Stanisław
Humiński**

Urodził się 3 lutego 1923 r. w Siemianówce koło Lwowa. Gimnazjum ukończył w 1939 r. w Gródku Jagiellońskim. W 1944 r. ukończył Chemiczną Szkołę Zawo-

dową we Lwowie. Od 1942 r. należał do konspiracyjnego zgrupowania Armii Krajowej. Po wyzwoleniu Lwowa w sierpniu 1944 r. powołany został do służby w Wojsku Polskim i brał udział w walkach z Niemcami na Białoruskim Froncie, na odcinku Warszawa – Berlin. Odznaczony został kilkoma medalami. Po wyzwoleniu zamieszkał w Oleśnicy, gdzie w czerwcu 1947 r. złożył egzamin dojrzałości. Stanisław Humiński rozpoczął studia biologiczne w 1949 r. na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego. Dyplom magistra uzyskał w 1954 r.

W 1955 r. objął stanowisko asystenta w Katedrze Zoologii WSR we Wrocławiu, gdzie kolejno zajmował stanowiska adiunkta i docenta. W 1962 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych na Wydziale Nauk Przyrodniczych UWr. za rozprawę pt. „Zimowy rozród nornika zwyczajnego *Microtus arvalis* (Pall.) na tle analizy wpływu czynników środowiskowych na stan męskiego aparatu płciowego”. Habilitował się w Instytucie Biologii Stosowanej WSR we Wrocławiu w 1968 r. na podstawie pracy pt. „Badania biomorfologiczne nad jądrami i męskimi gruczołami dodatkowymi u żyjących w Polsce gatunków z rodziny Muridae i Microtidae”.

W działalności naukowej zajmował się biomorfologią układu rozrodczego, biologią rozrodu oraz faunistyką i ekologią drobnych ssaków.

Od 1974 do 1975 r. był Kierownikiem Zakładu Zoologii (w ramach Instytutu). Pod jego kierunkiem wykonano kilka prac magisterskich na temat drobnych ssaków. Napisał „Przewodnik do ćwiczeń z zoologii dla studentów Akademii Rolniczej” oraz był jednym ze współautorów tłumaczących z języka rosyjskiego podręcznik „Zoologia” (Abrikosow i inni). Napisał ponad 40 prac naukowych. Dzięki swoim publikacjom oraz osobistym kontaktom był znanym zoologiem w kraju i za granicą.

Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz odznaką „Zasłużony dla Dolnego Śląska”.

Zmarł 12 maja 1975 r. i pochowany został na cmentarzu komunalnym w Oleśnicy.

Michał
Hurej

Urodził się 21 listopada 1951 r. w Mierczycach w pobliżu Legnicy. Szkołę podstawową ukończył w Mikołajowicach, a liceum ogólnokształcące w Legnicy. W latach 1969–1974 studiował na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując dyplom inżyniera rolnika.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych otrzymał w 1978 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie pracy pt. „Biologiczne podstawy zwalczania mszyc (*Homoptera*, *Aphidodea*) na plantacjach nasiennych buraka cukrowego”. Promotorem pracy była prof. dr hab. Jadwiga Opyrczałowa. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych uzyskał w 1985 r., na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Biologiczne i ekonomiczne wskaźniki ochrony buraków cukrowych przed szkodnikami”.

Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych nadano mu w 1992 r. W roku 2000 został nominowany na stanowisko profesora zwyczajnego w Katedrze Entomologii Rolniczej AR we Wrocławiu

Od 2000 r. do chwili obecnej pełni funkcję Kierownika Katedry Ochrony Roślin i Zakładu Entomologii Rolniczej.

Odbył długoterminowe zagraniczne staże naukowe w Holandii (Uniwersytet Rolniczy w Wageningen), Anglii (Stacja Doświadczalna w Broom's Barn), USA (Mississippi State University, Georgia State University – Stypendium Fulbrighta). Aktywnie uczestniczył w 22 zagranicznych konferencjach i sympozjach naukowych.

Był bądź jest członkiem Komitetu Ochrony Roślin PAN, Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody we Wrocławiu, Komisji Ochrony Środowiska PAN Oddział we Wrocławiu, Grupy Roboczej ds. Rozwoju Integrowanych Systemów Produkcji Rolniczej powołanej przez MRLiGŻ, Rady Naukowej Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu.

Autor 155 publikacji, w tym 105 oryginalnych prac twórczych. Promotor 10 doktoratów. Pod jego kierunkiem

45 studentów wykonało prace magisterskie. Napisał 14 recenzji (w tym 3 w j. angielskim) w przewodach doktorskich, 7 w habilitacyjnych, 5 wniosków o nadanie tytułu profesora, 3 wnioski o stanowisko profesora zwyczajnego i 4 o profesora uczelnianego. Recenzent 48 projektów badawczych KBN.

Zainteresowania naukowe dotyczą mszyc jako szkodników bezpośrednich i pośrednich dla buraków nasiennych, cukrowych, kukurydzy i ziemniaków oraz wpływu insektycydów na owady pożyteczne, głównie drapieżce mszyc. Zajmuje się również zintegrowaną ochroną roślin w gospodarstwach rolniczych.

Pięciokrotnie wyróżniony Nagrodą Rektora.

Stanisław
Hus

Urodził się 1 maja 1950 r. w Futomie, gmina Błazowa, woj. rzeszowskie. W 1969 r. ukończył z wyróżnieniem Technikum Melioracji Wodnych w Szczecinie Dąbiu, a w 1974 r. – Wydział Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Od 1 września 1974 r. podjął pracę w Zakładzie Rolniczego Wykorzystania Ścieków Instytutu Melioracji Rolnych i Leśnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1982 za pracę pt. „Zmiany stężenia dwutlenku węgla w glebie nawadnianej gnojowicą” Rada Wydziału Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu nadała mu stopień doktora nauk technicznych, a we wrześniu 1993 r. na podstawie przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ gnojowicy oraz gnojówki i ścieków wiejskich na jakość wód w niektórych potokach w Sudetach” – stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowania środowiska o specjalności oczyszczanie i wykorzystanie ścieków. W 1997 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym AR we Wrocławiu.

W latach 1988–1995 odbył zagraniczne staże naukowe w Słowacji i Czechach oraz dwukrotnie w Jełgawie – Łotwa. W kraju odbył staże na terenie RZD Puczniew, w Instytucie Agrofizyki PAN w Lublinie, w Strzeleńskim Kombinacie Rolnym oraz w Zakładzie Ochrony Gruntów i Zaopatrzenia w Wodę PGR Wrocław Osobowice.

Jego dorobek składa się z ponad 120 pozycji, w tym 64 opublikowane prace autorskie i współautorskie, 53 niepublikowane prace studialno-badawcze i ekspertyzy naukowe. Prace te ogłaszane były w specjalistycznych, krajowych i zagranicznych, czasopismach naukowych. Wyniki swych badań naukowych przedstawił w 27 referatach wygłoszonych na konferencjach i seminariach naukowych w kraju i za granicą. Opracował skrypt pt. „Chemia wody, ścieków i gnojowicy” (działy wybrane). Był promotorem jednej i recenzentem kilku rozpraw doktorskich.

Jego aktywność naukową i zawodową przerwał przedwczesny zgon 29 maja 1998 r. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

Ewa
Huszcza

Urodziła się 16 września we Wrocławiu. W 1985 r. ukończyła III Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu, a w roku 1990 studia na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki na kierunku biotechnologia, uzyskując tytuł magistra inżyniera biotechnologa.

W latach 1990–1996 była słuchaczką Studium Doktoranckiego w Instytucie Chemii Organicznej, Biochemii i Biotechnologii Politechniki Wrocławskiej. Na podstawie rozprawy pt. „Właściwości powierzchniowe lipopeptydów produkowanych przez bakterie *Bacillus coagulans*” (promotor – prof. dr hab. Bogdan Burczyk) uzyskała tytuł doktora nauk chemicznych. Od 1996 r. pracuje w Katedrze Chemii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

W 2009 r. otrzymała tytuł doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biotechnologii, nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Mikrobiologiczne przekształcenia związków biologicznie aktywnych z grupy steroidów oraz składników wchmielin”.

Od roku 2009 jest kierownikiem Zakładu Chemii Bioorganicznej w Katedrze Chemii Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jej dorobek naukowy obejmuje 51 pozycji, z czego 19 to oryginalne prace twórcze. Pod jej kierunkiem 7 studentów wykonało prace magisterskie. Jest promotorem dwóch prac doktorskich. Napisała jedną recenzję pracy doktorskiej. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

Za działalność naukowo-badawczą wyróżniona została 4 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Edward
Hutnik**

Urodził się 25 kwietnia 1950 r. w Strzelinie w woj. dolnośląskim. Studia wyższe ukończył w roku 1974 na Oddziale Mechanizacji Rolnictwa Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Po odbyciu rocznej służby wojskowej (SOR Piła) rozpoczął pracę w 1975 r. w Instytucie Budownictwa Rolniczego (obecnie Instytut Budownictwa) na stanowisku asystenta, od roku 1982 na stanowisku adiunkta, a od 2001 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych otrzymał w 1982 r., a stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie inżynieria rolnicza, na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pt. „Efektywność nakładów energetycznych przy zróżnicowanych poziomach i systemach technologicznych chowu bydła mlecznego”, nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1995 r.

W okresie zatrudnienia odbył kilka krótko- i długo-okresowych staży naukowych w kraju i za granicą. W roku 2006 uzyskał tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

Od wielu lat specjalizuje się w zagadnieniach związanych z mechanizacją i technologią produkcji w obiektach rolniczych oraz budownictwem inwentarskim. Wyniki jego prac wskazują kierunki doskonalenia technologii produkcji zwierzęcej, w której decydującą rolę spełniają właściwie zaprojektowane budynki inwentarskie. Jego dorobek obejmuje 130 publikacji naukowych, w tym 4 pozycje książkowe.

Brał udział w pracach Zespołu Energotechnologicznego Komitetu Techniki Rolniczej PAN oraz był członkiem Sekcji Budownictwa Rolniczego Komitetu Techniki Rolniczej PAN w kadencjach 1996–1998 i 1999–2001.

Uczestniczył w wielu badaniach związanych z potrzebami gospodarki narodowej. Dotyczyły one m.in. energochłonności produkcji zwierzęcej w wybranych gospodarstwach i obiektach o zróżnicowanej skali produkcji. Był kierownikiem grantów KBN. W latach 1989–1995 był współorganizatorem 10 seminariów i konferencji naukowych. Większość z nich miała miejsce w Krakowskiej Filii Akademii Rolniczej (FAR) w Rzeszowie i w SGGW.

Za działalność dydaktyczno-wychowawczą oraz naukową wyróżniony został wieloma nagrodami Rektora AR oraz Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej za współautorstwo podręcznika .

Od 1 września 1996 r. na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji AR we Wrocławiu pełnił funkcję prodziekana kierunku budownictwo, a od 2000 r. – również nowo powstałego kierunku architektura krajobrazu.

W latach 1998–2009 pełnił funkcję kierownika Zakładu Budownictwa Rolniczego, a 2000–2006 był zastępcą dyrektora Instytutu Budownictwa i Architektury Krajobrazu. W latach 2006–2009 kierował Katedrą Budownictwa i Infrastruktury. W kadencji 2009–2012 został wybrany na Senatora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Od 1 stycznia 2010 r. jest zastępcą dyrektora Instytutu Budownictwa. W ramach działalności organizacyjnej pełnił i pełni wiele funkcji, będąc członkiem kilku komisji: senackich, rektorskich i wydziałowych.

**Jan
Hutny**

Urodził się 10 lipca 1937 r. w Koprzywnicy k. Sandomierza. Szkołę podstawową ukończył w roku 1953 w Ogródzkiej na Śląsku Cieszyńskim. W 1954 r. ukończył liceum ogólnokształcące w Cieszynie. W tym samym roku

rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1960 r. W 1961 r. rozpoczął pracę w charakterze asystenta w Katedrze Chemii Fizjologicznej tej samej Uczelni.

Tytuł doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1969 r. za pracę dotyczącą przemiany glikogenu w tkance mięśniowej. W 1982 r. uzyskał tytuł doktora habilitowanego na podstawie prac dotyczących mechanizmu działania alfa-amylazy trzustkowej. W tym samym roku, za działalność w Komisji Uczelnianej NSZZ *Solidarność* przy Akademii Rolniczej, został aresztowany, a następnie przetrzymywany przez ponad dwa miesiące w obozie dla internowanych w Grodkowie na Opolszczyźnie.

W 1987 r. wyjechał na trzyletni staż naukowy do Michigan State University w Stanach Zjednoczonych. Spędził tam półtora roku w pracowni Dr. Jacka Preissa, wykonując prace dotyczące metabolizmu skrobi w tkankach roślinnych. Dalsze półtora roku spędził w pracowni Dr. Johna Wilsona, gdzie zajmował się strukturą heksokinazy mózgu. Po powrocie do kraju pełnił funkcję prodziekana na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej, a następnie funkcję kierownika Katedry Biochemii.

W 1995 r. jako visiting professor ponownie wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie w pracowni Dr. Johna Wilsona badał mechanizm wiązania heksokinazy przez mitochondria tkanki mózgowej. Po powrocie do kraju pracował w Katedrze Biochemii Akademii Rolniczej we Wrocławiu na stanowisku adiunkta. Obecnie emerytowany pracownik Wydziału.

Jest autorem 26 publikacji naukowych.

**Bronisław
Jabłoński**

Urodził się 2 sierpnia 1920 r. w osadzie Niemce koło Będzina. Szkołę podstawową i średnią ukończył we Włodzimierzu Wołyńskim. Okres wojny spędził w Radomsku, gdzie pracował w inspektoracie szkolnym. Studia wyższe odbył w latach 1946–1950 na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu

i Politechniki we Wrocławiu i uzyskał dyplom inżyniera rolnika oraz magistra nauk agrotechnicznych. Bezpośrednio po studiach podjął pracę w Dziale Uprawy Roli i Płodozmianów IUNG we Wrocławiu. W latach 1951–1953 odbył studia aspiranckie w Wyższej Szkole Rolniczej, gdzie w 1953 r. podjął pracę na stanowisku adiunkta.

Pracę kandydacką pt. „Wpływ różnych mieszanek strukturotwórczych na niektóre właściwości gleby i plony roślin następczych” (promotor – prof. B. Świętochowski) obronił w 1956 r., a habilitacyjną pt. „Dynamika próchnicy w glebie lekkiej” – w 1964 r.

Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1971 r., a zwyczajnego w 1985 r.

Autor 85 publikacji, współautor 4 podręczników, w tym 3 akademickich: „Uprawa roli” (wydanie 2, 1964), „Ogólna uprawa roli i roślin” (wydanie 4, 1996), „Uprawa roli i nawożenie roślin ogrodniczych” (1984) i 5 skryptów z uprawy roli i roślin.

Opublikował prace z zakresu płodozmianów, upraszczania uprawy roli, nawożenia organicznego i mineralnego w zmianowaniu, mikromorfologii gleby oraz ochrony środowiska.

Współorganizator punktów konsultacyjnych studiów zaocznych Wydziału Rolniczego w woj. wrocławskim (Partynice) i zielonogórskim (Toporów), kierownik Katedry Ogólnej Uprawy i Roślin (1965–1986), kierownik Studiów Doktoranckich z Polowej Produkcji Roślinnej (1966–1982), prodziekan (1966–1970) i dziekan (1981–1984) Wydziału Rolniczego oraz rektor (1984–1986).

Żołnierz AK okręgu kielecko-częstochowskiego – pseudonim „Ostoja”.

Odnznaczony Krzyżami Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Województwa Zielonogórskiego”. Uzyskał 3 nagrody Ministra, 10 nagród Rektora i nagrodę Przewodniczącego V Wydziału PAN.

Zmarł 26 maja 1986 r. we Wrocławiu. Pochowany został przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Stefan
Jaczewski**

Urodził się 26 czerwca 1936 r. w Warszawie. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończył w rodzinnym mieście w 1956 r. W latach 1956–1960 pracował w Kancelarii Rady Państwa. W 1960 r. rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w 1965 r., uzyskując tytuł zawodowy magistra inżyniera zootechniki. W 1965 r. rozpoczął pracę w Katedrze Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt na stanowisku asystenta – stażysty, a następnie: asystenta (1966–1967), starszego asystenta (1967–1970), adiunkta (1971–1980), docenta (1980–1990), profesora nadzwyczajnego (1990–1992). W 1992 r., po długotrwałej chorobie, przeszedł na rentę inwalidzką.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1970 r. na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, broniąc pracy pt. „Próba testowania zdolności zapładniającej nasienia buhajów na podstawie oporu właściwego ejakulatu mierzonego metodą cztero-elektrodową”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w 1978 r. na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wskaźniki rozrzedzenia nasienia buhajów opracowane na podstawie pomiarów oporności elektrycznej ejakulatów”. Tytuł naukowy profesora nadano mu w 1991 r. Odbył staże naukowe we Włoszech, Czechosłowacji, b. ZSRR, na Węgrzech i w Jugosławii.

Prodziekan (1988–1990) i dziekan (1990–1992) Wydziału Zootechnicznego, członek Senatu Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1990–1992) i licznych komisji senackich i rektorskich, opiekun studenckich praktyk zagranicznych (1974–1976), opiekun Studenckiego Koła Hodowców Zwierząt (1974–1979), pełnomocnik Rektora ds. Studenckiego Ruchu Naukowego (1979–1982), przewodniczący Okręgowego Komitetu Organizacyjnego Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych (1985–1991), członek Komitetu Organizacyjnego XXV Światowego Kongresu IAAS, przewodniczący Sekcji Ochrony

Środowiska Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa (1981–1983).

Promotor 3 doktoratów i 84 prac magisterskich. Wykonał 3 recenzje w przewodach doktorskich. Recenzent 19 publikacji naukowych. Pod jego kierownictwem 2 obcokrajowców odbyło staże naukowe.

Autor skryptu pt. „Rozród i sztuczne unasienianie zwierząt gospodarskich” oraz 6 innych dzieł zwartych, 80 publikacji, w tym 41 oryginalnych prac twórczych, 7 ekspertyz i 1 patentu. Wyniki prac prezentował na 20 międzynarodowych i ogólnopolskich konferencjach naukowych.

Wyróżniony Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką ZSP, Srebrną Odznaką „Zasłużony dla Miasta Wrocławia i Województwa Wrocławskiego,” odznakami „Zasłużonemu Opolszczyźnie” i „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

Wyróżniony Nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz 18 nagrodami Rektora.

Zmarł 2 października 2001 r. Spoczywa na cmentarzu przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Dorota
Jamroz**

Urodziła się 20 października 1939 r. we Wrocławiu. Studia ukończyła w roku 1961 na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w roku 1967, doktora habilitowanego w 1975 r., tytuł profesora nadzwyczajnego w 1983 r., a profesora zwyczajnego w roku 1991 w Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Najważniejsze podejmowane przez prof. Jamroz problemy badawcze to: fizjologia żywienia zwierząt monogastrycznych, szczególnie drobiu; minimalizacja wydalania azotu przez różne kategorie użytkowe i wiekowe drobiu, metabolizm białek i egzogennych aminokwasów; fermentacja węglowodanów strukturalnych w jelitach u młodego drobiu; sterowanie rozwojem i morfologią przewodu pokarmowego młodego drobiu; sterowanie składem tłuszczu

mleka i mięsa u przeżuwaczy; wzbogacanie produktów drobiarskich w składniki czynne.

Staże naukowe: Niemcy (5 mies.); Jugosławia (4 mies.); Dania (4 mies.) oraz liczne pobyty – staże 10–14-dniowe w Szwajcarii, Austrii, Francji, Chinach, Chorwacji, Holandii, Niemczech.

Pracę rozpoczęła w 1961 r. na AR we Wrocławiu. Była prodziekanem (1981–1984), a następnie dziekanem (1987–1990) Wydziału Zootechnicznego. W latach 1990–2009 była kierownikiem Katedry Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa; członek Senatu AR przez 2 kadencje.

Przewodnicząca Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN od 2003 r.; członek WTN PAN od 1976 r., PAN Prezydium Oddziału Wrocław (1996–1998), Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego – od 1964 r. (członek Zarządu 1990–1992); Komisji Oceny Pasz przy MRiGŻ (1984–2002). Członek Rad Naukowych Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN, Jabłonna przez 16 lat; COBRiD, Poznań (1985–1990); Rady Hodowlanej CSHZ, Warszawa przez 15 lat (sekretarz 1992–1994); Polskiego Stowarzyszenia Dietetyków Weterynaryjnych, wiceprzewodnicząca Zarządu 1994–2000; Członek Komisji KNZ–PAN ds. opracowania nowych norm żywienia zwierząt; Członek Rady Programowej „Polskie Drobiarstwo” od 1992 i Rady Programowej miesięczników „Polskie Zwierzęta Gospodarskie” (5 lat), „Magazyn–Drobiarstwo” (4 lata), PTZ Komisja Wydawnictw, Członek Prezydium (dwie kadencje); Członek Rady Programowej „Magazynu Weterynaryjnego” od 2000 r.

Promotor 9 prac doktorskich, w tym 1 z zagranicy; recenzowała 29 prac doktorskich (w tym 4 z zagranicy), 22 rozprawy habilitacyjne, 20-krotnie dorobek naukowy na tytuł profesora (w tym 5 zagranicznych) oraz wykonała recenzje lub laudacje dr. h.c. (4, w tym 2 zagraniczne), członek międzynarodowej komisji ewaluacyjnej INRA – Francja (2008), Kierownik Studiów Podyplomowych – 12 edycji. Była opiekunem 142 prac magisterskich

Jest autorką 873 publikacji, w tym 69 opracowań monograficznych (16 zagranicznych); 261 oryginalnych publikacji naukowych (67 zagranicznych z IF i 19 innych); 20 syntez (w tym 18 zagranicznych); 20 opracowań zwartych; 188 referatów, komunikatów i doniesień na sympozja (w tym ponad 80 zagranicznych); 6 książek (współautorstwo); redakcja i współautorstwo 3-tomowego podręcznika z zakresu żywienia zwierząt i paszoznawstwa; 22 tłumaczenia prac naukowych z języków niemieckiego, angielskiego i serbsko-chorwackiego; ok. 100 innych opracowań i ponad 260 ekspertyz dla Komisji Oceny Pasz przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi; Opublikowała 97 prac w czaso-

pismach zagranicznych i międzynarodowych (Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition, Krmiva, Comparative Biochemistry and Physiology, Archiv für Geflügelkunde, Poultry Science, British Poultry Science) oraz 169 oryginalnych prac naukowych w czasopismach polskich. Jest współautorką 1 patentu.

Brała udział, z referatami zamawianymi, na 2 światowych kongresach (Delhi 1996, Warszawa 2000), 3 referatami plenarnymi na europejskich sympozjach oraz na sympozjach w Niemczech, Danii, Francji, Belgii, Hiszpanii, Portugalii, Izraelu, na Węgrzech, w Anglii, Norwegii, Finlandii, Włoszech, Turcji, Indiach, Czechosłowacji, na Tajwanie, visiting professor (Chiny, Uniwersytet w Pekinie; RPA, Uniwersytet w Pretorii); prowadziła wykłady zagraniczne na Freie Universität, Berlin, 1989; Vet. Med. Universität, Wien, 1990 (3 wykłady); Technische Universität München, Freising-Weihenstephan, 1990, 1998 (3 wykłady), Uniwersytet Zurich; National Feed Engineering Technology Research Center, University of Beijing 2007, Univ. Kiel (2007).

Kierowała tematami badawczymi we współpracy z Uniwersytetami w Halle, Monachium, Centrum Badawczym Foulum, Centrum Badawczym Roche. Członek z wyboru World's Poultry Science Association, Working Group No 2 „Poultry Nutrition” (od 1988) oraz Komitetu Wykonawczego z wyboru WPSA (Światowego Towarzystwa Wiedzy Drobiarskiej), stały delegat polski od 1988 – Gesellschaft für Ernährungsphysiologie, Frankfurt/M (z wyboru po 2 recenzjach) od 1990 (wiceprzewodnicząca prezydium – kadencja 1994–1998); Editorial Board of Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition, Berlin – od 1994 (edytor od 2006); Journal of Applied Animal Research (Indie) – 1995–2008; Editorial Board „Krmiva” Chorwacja – od 1994; Przedstawiciel Polski w Komisji Żywienia Zwierząt Europejskiej Federacji Zootechnicznej – 1998–2003; Członek Prezydium i członek European Education Committee w European College of Veterinary and Comparative Nutrition (ECVCN) – od 1998; Edytor czasopisma ANIMAL (od 2006 r.). Opracowanie 127 recenzji publikacji w czasopismach zagranicznych.

Ogółem wygłosiła 188 referatów, doniesień i posterów na konferencjach krajowych. Zorganizowała, współorganizowała lub czynnie uczestniczyła w 72 sympozjach naukowych. Zorganizowała Europ. Symp. on Poultry Nutrit. (1993).

Otrzymała 41 Nagród Rektora AR, Nagrodę Ministra Edukacji, 1982 r., Nagrodę Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, 1989 r., Złoty Krzyż Zasługi, 1982 r., Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski,

1984 r., Medal Komisji Edukacji Narodowej, 1992 r., Międzynarodową Nagrodę Naukową Roche za wybitne osiągnięcia naukowe, Zürich, 1994 r., Międzynarodową Nagrodę Naukową Heinrich Baur Prize, TU München-Weihenstephan, 1995 r. i inne odznaczenia. Została wyróżniona godnością doktora *honoris causa* w roku 2006 (AR w Lublinie) i 2007 (AR w Poznaniu).

**Witold
Janeczek**

Urodził się 22 sierpnia 1948 r. w Dzierżoniowie. W tym mieście ukończył szkołę podstawową, a następnie II Liceum Ogólnokształcące. W 1966 r. rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W 1972 r. podjął pracę w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu. W 1975 r. przeniósł się do Poznania, gdzie został zatrudniony pracą w Instytucie Weterynarii w Puławach, Oddział w Poznaniu. W 1977 r. ponownie przeniósł się do Wrocławia i rozpoczął pracę w Zakładzie Zoohigieny Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1979 r. na Wydziale Weterynaryjnym, przedkładając rozprawę pt. „Wartość diagnostyczna oznaczeń wybranych wskaźników biochemicznych dla potrzeb metafilaktyki okresu okołoporodowego u krów”. W roku 1989 otrzymał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych na Wydziale Zootechniki na podstawie rozprawy pt. „Kształtowanie się gospodarki wodno-elektrolitowej u cieląt utrzymywanych od pierwszego dnia życia bez dostępu do wody”. Tytuł naukowy profesora nadano mu w 1999 r. Od roku 1994 pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt.

Odbył długoterminowy staż w RFN (Instytut Anatomii, Biochemii i Higieny Zwierząt Uniwersytetu w Bonn).

Był członkiem Senackiej Komisji ds. Badań Naukowych, Rektorskiej Komisji ds. Płac Nauczycieli Akademic-

kich, prodziekanem (1999–2005) i dziekanem (2005–2008) Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt.

Promotor 1 doktoratu i 65 prac magisterskich. Wykonał 2 recenzje w przewodach doktorskich.

Uczestniczył w pracach nad projektem Ustawy o ochronie zwierząt jako ekspert Klubu Poselskiego Unii Wolności, a ponadto był ekspertem MSWiA i MEN, opracowując projekty rozporządzeń związanych z ochroną zwierząt.

Autor 1 skryptu z zakresu profilaktyki weterynaryjnej, 120 publikacji naukowych. Wyniki swoich prac prezentował na międzynarodowych i krajowych konferencjach m.in. w Hanowerze, Stuttgarcie, Lipsku, St. Petersburgu, Lwowie, Maastricht.

Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół problemów: wpływu warunków środowiskowych na zdrowotność i efekty produkcyjne zwierząt gospodarskich, termoregulacji u zwierząt gospodarskich, zaburzeń metabolicznych przebiegających w postaci subklinicznej u krów mlecznych i cieląt, reakcji układu odpornościowego cieląt na stres.

Jest członkiem International Society of Animal Hygiene, PTNW i PTZ, Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniony 10-krotnie nagrodą Rektora.

**Tadeusz
Janiak**

Urodził się 1 września 1916 r. w Łazach. Przed wybuchem II wojny światowej uzyskał maturę i ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim. Wydział Medycyny Weterynaryjnej ukończył z dyplomem lekarza weterynarii na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu w roku 1950. Stopień naukowy doktora medycyny weterynaryjnej uzyskał w roku 1952.

Prace naukową rozpoczął jeszcze jako student IV roku, otrzymując w roku 1948 etat młodszego asystenta przy Katedrze Patologii i Terapii Szczegółowej Chorób

Wewnętrznych kierowanej przez prof. dr. Zygmunta Markowskiego. W roku 1953 otrzymał nominację na adiunkta, a w 1954 r. za całokształt działalności naukowej mianowany został docentem. W październiku 1956 r. przejął wykłady z diagnostyki chorób wewnętrznych, w grudniu 1969 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego.

Dużą część prac Profesora poświęcona była biochemii klinicznej i procesom metabolicznym, do których należy zaliczyć badania nad krzepnięciem krwi, etiopatogenezą autointoksykacji i zatruc, patogenezą choroby obrzękowej świń, zaburzeniami gospodarki mineralnej bydła i świń w fermach wielkotowarowych.

Odbył staże w Niemczech, Jugosławii i Czechosłowacji.

Jego dorobek naukowy składa się z ponad 100 oryginalnych prac naukowych, 3 skryptów, 1 podręcznika z zakresu diagnostyki klinicznej chorób wewnętrznych zwierząt domowych oraz obejmuje dział schorzeń wątroby w monografii niemieckiej pt. „Choroby koni”.

Był aktywnym członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych. Za całokształt działalności naukowej i dydaktycznej otrzymał wiele odznaczeń państwowych i resortowych, w tym: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz wiele nagród Ministra i Rektora.

Zmarł 16 czerwca 1994 r. Pochowany został na cmentarzu w Kamienicy Polskiej k. Częstochowy.

**Grzegorz
Janik**

Urodził się 23 lutego 1963 r. we Wrocławiu. Świadectwo dojrzałości otrzymał w roku 1982 po ukończeniu XII LO im. Bolesława Chrobrego we Wrocławiu. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej, które ukończył w 1989 r. i uzyskał dyplom magistra inżyniera na podstawie pracy napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. inż. Juliusza Mrozowicza. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska otrzymał w 1999 r. na podstawie rozprawy pt. „Modelowanie układów auto-

matycznej regulacji zwierciadła wody gruntowej”, której promotorem był prof. dr hab. inż. Andrzej Reinhard. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska uzyskał w 2010 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Technika TDR w modelowaniu ruchu wody glebowej”.

Pracę zawodową rozpoczął na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego w 1990 r. w Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska kolejno na stanowiskach: asystenta stażysty (od 1990 r.), asystenta (od 1991 r.), adiunkta (od 1999 r.).

Przedmiotem jego zainteresowań naukowych są zastosowania techniki TDR w zagadnieniach związanych z opisem ruchu wody w glebie.

Ogółem dorobek naukowy Profesora składa się z 76 pozycji, z tego 46 prac zostało opublikowane i stanowią je: 26 oryginalne prace twórcze (w tym 13 prac autorskich) oraz 19 artykułów i komunikatów naukowych. Jest autorem skryptu pt. „Elementy marketingu”.

Jest promotorem kilkunastu prac magisterskich i inżynierskich. W ramach działalności dydaktycznej na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji prowadzi 7 przedmiotów związanych z technologią i organizacją robót budowlanych, zarządzaniem przedsięwzięciami budowlanymi oraz modelowaniem procesów środowiskowych. Od 2002 r. jest opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Meliorantów im. prof. Stanisława Baca.

Otrzymał 7 nagród Rektora oraz odznakę „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Bronisław
Janowski**

Urodził się 14 maja 1875 r. w Krakowie. Studia rolnicze w Dublinach pod Lwowem ukończył w 1897 r. i uzyskał dyplom inżyniera rolnictwa. Następnie był asystentem Zakładu Botaniki w Dublinach (1897–1900). W latach 1900–1904 uzupełniał studia na stażach zagranicznych w Zurichu, Wiedniu, Hohenheimie koło Stuttgartu, Berlinie i Lipsku. W 1905 r. został docentem

botaniki rolniczej na Politechnice Lwowskiej. Pracował także jako inspektor rolniczy Galicyjskiego Towarzystwa Rolniczego i naczelnik Wydziału Rolniczo-Weterynaryjnego we Lwowie. W roku 1925 został powołany na kierownika Katedry Botaniki i Encyklopedii Rolnictwa Akademii Medycyny Weterynaryjnej na stanowisku profesora nadzwyczajnego a od roku 1930 profesora zwyczajnego. W latach 1930–1936 był wybierany na urząd rektora. Był redaktorem naczelnym tygodnika „Rolnik” (1913–1939) i czasopisma „Zagroda Wzorowa”.

W 1945 r. przyjechał do Wrocławia, gdzie mimo osiągnięcia wieku emerytalnego zorganizował i kierował Katedrą Botaniki oraz Nauki o Paszach na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu, która od 1951 r. już jako Katedra Paszoznawstwa funkcjonowała na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej. Był członkiem licznych towarzystw naukowych.

Uznaje się go za twórcę nowoczesnego paszoznawstwa. Jest autorem ponad stu publikacji, nie licząc mniejszych artykułów, notatek i recenzji, z zakresu łąkarstwa, analizy botanicznej pasz oraz właściwości roślin lekarskich i trujących. Na uwagę zasługują książki: „Hodowla nasion traw pastewnych” (Lwów 1900); „Z obcych niw. Kartki z podróży naukowej” (Lwów 1917), opisująca wyjazdy na zachód Europy, o walorach literackich; skrypt pt. „Analiza botaniczna pasz” (Wrocław 1952) i napisany w wieku 80 lat – podręcznik pt. „Organizacja bazy paszowej w Polsce” (Warszawa 1956).

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Oficerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zawodowo czynny do ostatnich chwil życia. Zmarł 30 stycznia 1960 r. we Wrocławiu.

Zbigniew
Jara

Urodził się 2 stycznia 1919 r. w Sanoku w rodzinie nauczycielskiej. Po zdaniu matury w 1936 r. w gimnazjum typu humanistycznego rozpoczął studia na Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, pracując w latach

1938–1939 jako asystent wolontariusz w Zakładzie Chemii Fizjologicznej i Patologii Ogólnej AMW (kierownik – prof. dr Wacław Moraczewski).

W latach okupacji w tzw. Generalnej Guberni (General Gouvernement) działał w Sanoku i Krośnie Małopolskim w konspiracji (w komórce wywiadu) w SZP (Służba Zwycięstwa Polski), później ZWZ-AK oraz tajnym nauczaniu (na poziomie I klasy gimnazjum). W latach 1942–1944 przebywał we Lwowie, pracując jako laborant w Katedrze Chemii Ogólnej (kierownik – prof. dr W. Moraczewski) przedwojennej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, przemianowanej na tzw. Państwowe Kursy Weterynaryjne (Statliche Tierärztliche Fachkurse), równocześnie kończył studia weterynaryjne. Od lipca 1944 do stycznia 1945 r. po miesięcznym stażu przeddyplomowym pracował w rzeźni miejskiej w Krakowie, gdzie w międzyczasie (1–24.08.1944 r.) więziony był jako zakładnik w obozie koncentracyjnym w Płaszowie. Od lutego do maja 1945 r. pełnił obowiązki sekretarza Studium Weterynaryjnego organizującego się przy Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W końcu czerwca 1945 r. wyjechał do Wrocławia, gdzie działał w Grupie Kulturalno-Oświatowej pod kierownictwem prof. dr. Stanisława Kulczyńskiego w odbudowie, a później organizacji Uniwersytetu i Politechniki.

Od 1 listopada 1945 r., tj. od utworzenia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej na tej Uczelni, pracował jako asystent w Zakładzie Limnologii i Rybactwa pod kierownictwem prof. dr. Mariana Stangenberg. Równocześnie – w latach 1948–1952 studiował biologię na Wydziale Nauk Przyrodniczych, uzyskując tytuł magistra filozofii. W 1952 r. obronił pracę doktorską pt. „Układ krzepnięcia krwi karpia (*Cyprinus carpio* L.)” wykonaną pod kierownictwem prof. dr. Hugona Kowarzyka w Zakładzie Fizjopatologii na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej i został mianowany adiunktem w Zakładzie Epizootologii Wydziału Weterynaryjnego WSR pod kierownictwem prof. dr. Tadeusza Sobiecha. Po habilitacji na podstawie rozprawy pt. „Studia nad mechanizmem tombinogenyzy w krwi karpia (*Cyprinus carpio* L.)” w 1961 r. jako docent został kierownikiem Zakładu Ichtiopatologii w Katedrze Epizootologii WSR (później AR). W latach 1963–1966 był prodziekanem ds. studenckich na Wydziale Weterynaryjnym WSR.

W roku 1972 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1976 r. decyzją Ministra Szkolnictwa Wyższego przeniesiony został na Uniwersytet Wrocławski na stanowisko kierownika Zakładu Fizjologii Zwierząt w Instytucie Zoologii. W roku 1989 przeszedł na emeryturę.

W latach 1970–1987 był Redaktorem Naczelnym „Wiadomości Parazytologicznych”, przez 10 lat przewodniczył Radzie Redakcyjnej „Zoologica Poloniae”, redagował publikacje z zakresu biologii w Sprawozdaniach/Seminarjach Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, w którym działał od 1967 r. Począwszy od 1991 r. przewodniczył Wydziałowi VIII – Nauk Biologicznych.

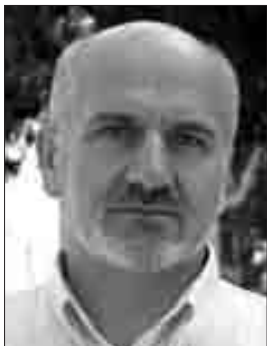
Dorobek naukowy liczy w sumie ok. 180 publikacji, w tym 51 rozpraw naukowych, współautorstwo w 4 publikacjach książkowych – 2 z zakresu weterynarii i 2 z zakresu biologii. Pod jego redakcją powstał „Przewodnik do ćwiczeń z zakresu fizjologii zwierząt” dla biologów.

Jest autorem 5 tomików wierszy oraz wspomnień z okresu okupacji „Przyczynek do historii 1939–1945”.

Był promotorem 7 rozpraw doktorskich z zakresu fizjologii ryb i żab oraz ichtiopatologii na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu, Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Wrocławskim i Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Ponadto był promotorem 30 prac magisterskich z fizjologii zwierząt zmienocięplnych na Uniwersytecie Wrocławskim.

Został wyróżniony medalem „Zasłużony dla Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu”, Złotym Medalem Uniwersytetu Wrocławskiego, Medalem im. Konstantego Janickiego za Zasługi dla Parazytologii, Srebrnym Medalem Jubileuszowym 50-lecia Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Medalem Rodła – za umacnianie polskości na Ziemiach Zachodnich, Krzyżem AK oraz członkostwem honorowym Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Zmarł 11 października 2008 r. Został pochowany na cmentarzu centralnym w Sanoku.

**Andrzej
Jarmoluk**

Urodził się 19 maja 1955 r. w Jeleniej Górze. W 1974 r. ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Kłodzku. Studia na Wydziale Technologii Żywności ukończył w 1982 r. We wrześniu

1982 r. podjął pracę w zespole prof. dr. hab. Zbigniewa Dudy w Katedrze Technologii Surowców Zwierzęcych, na stanowisku asystenta stażysty. W tym samym roku odbył 2-miesięczny staż przemysłowy w Zakładach Mięśnych w Rawie Mazowieckiej. Na stanowisko asystenta został mianowany w 1983 r., zaś dwa lata później na stanowisko starszego asystenta. W latach 1985–1992 odbył czterokrotnie 3-miesięczne staże przemysłowe w szwajcarskiej firmie „Gebrüder Kunz-Fleisch und Wurst-produktions” oraz w 1988 r. 4-miesięczny staż naukowy w Norwegian Food Research Institute w Aas koło Oslo. W roku akademickim 1983–1984 ukończył Studium Podyplomowe Kształcenia i Doskonalenia Dydaktycznego Młodej Kadry Nauczycieli Akademickich przy AR we Wrocławiu. Pracę doktorską pt. „Określenie przydatności cieplnie denaturowanej plazmy krwi w formie livexu – jako zamiennika mięsa bydłęcego do produkcji kutrowanej kiełbasy parzonej (badania modelowe)”, której promotorem był prof. dr hab. Zbigniew Duda, obronił w 1991 r. i w tym roku został mianowany na stanowisko adiunkta. W roku 2005 uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Zastosowanie Sztucznych Sieni Neuronowych w predykcji fizycznych parametrów barwy i tekstury modelowych kiełbas”. W 2007 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Przy jego współopieczce (w latach 1982–1993) prace magisterskie wykonało ponad 30 osób, zaś od roku 1994 był promotorem 75 magistrantów. Był 2-krotnie opiekunem studenckich obozów naukowych Koła Technologów Żywności. Prowadził wykłady w ramach Europejskiego Projektu TEMPUS II oraz na wielu szkoleniach regionalnych.

W latach 1984–1990 brał udział w realizacji badawczych programów międzyresortowych i resortowych. Był pierwszym wykonawcą i kierownikiem grantu badawczego KBN oraz wykonawcą projektu rozwojowego. Obecnie jest kierownikiem własnego projektu badawczego i głównym wykonawcą w projekcie UE „OVOCURA”.

Jego aktualne zainteresowania naukowe ogniskują się na problematyce uwarunkowań surowcowo-procesowych wytwarzania przetworów mięśnych ze szczególnym uwzględnieniem wpływu różnorodnych dodatków funkcjonalnych, możliwości prognostycznego modelowania wybranych parametrów jakości wędlin oraz poprawy jakości i bezpieczeństwa żywnościowego mięsa i jego przetworów.

Jest współautorem 36 oryginalnych prac, 5 artykułów przeglądowych, 14 prac niepublikowanych, 23 prac zastrzeżonych, 2 patentów i 1 zgłoszenia patentowego.

Jest członkiem Rektorskiej Komisji ds. Inwestycji, Remontów i Gospodarki Lokalami oraz Rektorskiej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia i Akredytacji. W latach 1999–2001 pełnił funkcję Seniora budowy budynku dla Wydziału Nauk o Żywności. Wielokrotnie reprezentował Uczelnię na zewnątrz, biorąc czynny udział w pracach Komisji Konkursowych Międzynarodowych Targów Spożywczych „Food Targ” i „Taspol” oraz przewodnicząc pracom Jury na Regionalnych Konkursach Wędliniarskich „O Złotą Świnę”, organizowanych pod patronatem Wojewody Dolnośląskiego.

Od 2000 r. pełni funkcję Kierownika Laboratorium Technologii i Oceny Jakości Przetworów Mięsnych w Katedrze Technologii Surowców Zwierzęcych i Zarządzania Jakością. Jest autorem kilkunastu opracowań zastrzeżonych, wykonanych dla 10 polskich firm z branży żywnościowej i farmaceutycznej. Prace te związane były głównie z optymalizacją składu preparatów funkcjonalnych dla przetworstwa mięsa i oceną jakości ich komponentów

Był wyróżniony 9-krotnie nagrodami Rektora AR we Wrocławiu za działalność naukową oraz 2-krotnie za działalność organizacyjną. W 2001 r. został wyróżniony odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Stanisław
Jasek**

Stanisław Jasek urodził się 9 marca 1943 r. w Żywcu. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończył w rodzinnym mieście. W 1967 r. ukończył studia zootechniczne na Wydziale Zootechnicznym WSR we Wrocławiu. Po odbyciu asystenckich studiów został zatrudniony w Katedrze Hodowli Trzody Chlewnej, w której pracuje do chwili obecnej.

Stopień doktora Rada Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej we Wrocławiu nadała mu w 1972 r., a doktora habilitowanego w 1987 r. W 1989 r. został mianowany na stanowisko docenta, tytuł naukowy profesora uzyskał w 1990 r., a w 2003 r. został mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego. Od roku 1997 jest kierownikiem

Katedry Hodowli Trzody Chlewnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zajmuje się organizacją hodowli świń, ze szczególnym uwzględnieniem krzyżowania towarowego, żywienia i utrzymania świń różnych grup wiekowych oraz ekonomiką tuczu, a także jakością produktu rzeźnego.

Odbył staże na uniwersytetach w Brnie, Kaposzwar, Belgradzie, a także na wyjazdach specjalistycznych w Niemczech, Danii, Holandii, Francji i Szwecji.

Jest autorem ponad 216 publikacji, w tym 85 oryginalnych prac twórczych, których wyniki były prezentowane na międzynarodowych i krajowych konferencjach. Jest współautorem 4 skryptów i 5 książek.

Za działalność naukowo-badawczą został dwukrotnie wyróżniony Nagrodą Ministra oraz wielokrotnie nagrodą Rektora.

Jest promotorem sześciu zakończonych przewodów doktorskich. Pod jego kierunkiem 167 studentów wykonało prace magisterskie. Już jako student był współzałożycielem wielosekcyjnego Studenckiego Koła Naukowego Hodowców Zwierząt (w tym Sekcji Hodowców Trzody Chlewnej), które w tym czasie uzyskało wiele osiągnięć na sejmikach i seminariach uczelnianych, ogólnopolskich i zagranicznych. Pełni również funkcje opiekuna wielosekcyjnego Koła Naukowego w Instytucie Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej, kuratora SKN Wydziału Zootechnicznego, pełnomocnika rektora ds. kół naukowych, członka Rektorskiej Komisji ds. Oceny Działalności Studenckich Kół Naukowych.

Za osiągnięcia w studenckim ruchu naukowym został dwukrotnie wyróżniony Nagrodą Ministra SzWiT oraz czterokrotnie Nagrodą Rektora AR we Wrocławiu. W latach 1981–2007 uczestniczył w pracach Jury Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczej dla średnich szkół rolniczych jako członek Komitetu Głównego i przewodniczący Komitetu Okręgowego we Wrocławiu. Jest członkiem rzeczoznawcą Okręgowego Ośrodka Rzeczoznawców i Doradztwa SiTR we Wrocławiu.

Od 15 lat jest przewodniczącym jury ds. wyceny trzody chlewnej na Regionalnej Wystawie Zwierząt w Piotrowicach k. Chojnowa, w Krapkowicach i Bierkowicach k. Opola. W latach 1995–1997 był członkiem Komisji Hodowli Trzody Chlewnej przy Ministerstwie Rolnictwa i brał udział w opracowaniu Programu Hodowli Trzody Chlewnej w Polsce do 2010 r., jak również programu regionalnego dla woj. dolnośląskiego i opolskiego. Przez 3 kadencje był członkiem Zespołu PO6 KBN.

Uczestniczył w kolegiach redakcyjnych „Trzoda Chlewna” i „Research in Pig Breeding”.

Został odznaczony Brązowym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz odznakami „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia” oraz „Zasłużony dla Opolszczyzny”.

Zofia
Jasińska

Urodziła się 3 maja 1931 r. w Wiśniowej, woj. podkarpackie. W 1948 r. ukończyła liceum ogólnokształcące w Rzeszowie i rozpoczęła studia na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, które ukończyła w Wyższej Szkole Rolniczej, uzyskując dyplom inżyniera rolnika w 1952 r. i magistra rolnictwa w 1954 r.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w 1962 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Rozwój, wartość użytkowa i ekonomiczna roślin strączkowych na dwóch kompleksach glebowych”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w 1966 r. na podstawie rozprawy pt. „Wartość użytkowa plonów siana odmian koniczyny czerwonej i lucerny mieszańcowej w uprawie bez rośliny ochronnej i w roślinie ochronnej z różnymi terminami siewu”.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych uzyskała w 1976 r., a profesora zwyczajnego w 1987 r. Tytuł doktora *honoris causa* AR we Wrocławiu w 2005 r.

Odbyła staże naukowe w ZSSR (Moskwa, Kijów), Czechosłowacji (Praga, Brno, Nitra), Holandii (Wageningen), Danii (Kopenhaga), Wielkiej Brytanii (wiele ośrodków), Finlandii (Helsinki), RFN (wiele ośrodków), Szwecji (Uppsala), Norwegii (Aas), Francji (Rennes, Dijon).

Zatrudniona w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin od 1953 r., pełniła funkcję kierownika tej Katedry w latach 1993–2001.

Przedstawiciel Wydziału Rolniczego w Senacie kadencji 1978–1982, 1987–2001, przewodnicząca Senackich Komisji ds. Rozwoju Kadry Naukowej i Współpracy

z Zagranicą (1987–1990) i Finansowej (1996–2001), kierownik naukowo-dydaktyczny Punktu Konsultacyjnego w Toporowie (1968–1981), prodziekan Wydziału Rolniczego (1970–1972), pełnomocnik Rektora ds. Zawodowych Studiów Zaocznych i Podyplomowych (1973–1981), Prorektor ds. Współpracy z Gospodarką Narodową i Rolniczych Zakładów Doświadczalnych (1982–1984), kierownik Studium Doktoranckiego na Wydziale Rolniczym (1994–2001).

W latach 1984–1990 była przedstawicielem Uczelni w Radzie Konsultacyjnej ds. RZD przy MNiSzW, w tym samym czasie była członkiem Komisji Nagród MEN. Od 1970 do 2001 r. pełniła funkcję zastępcy przewodniczącego Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Strączkowych i Oleistych MRiGŻ, w latach 1973–1980 była radną WRN we Wrocławiu oraz członkiem Komisji Produkcji Rolnej tej Rady. Należała do Zespołu dydaktyczno-wychowawczego przy MNSZWiT w latach 1974–1982, jest członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych od 1994 r., a w latach 2000–2003 członkiem Zespołu P06 KBN oraz Komitetu Hodowli i Uprawy Roślin, później Komitetu Uprawy Roślin PAN (1968–1984, 1999–2002). Do roku 1989 jest przewodniczącą Wydziału VII Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, natomiast od roku 1993 przewodniczącą Komisji Nauk Rolniczych Oddziału Wrocławskiego PAN, oraz od 1991 r. członek European Society for Agronomy.

Promotor 10 doktoratów oraz 168 prac magisterskich. Wykonała 14 recenzji doktorskich, 15 habilitacyjnych, kilkadziesiąt do tytułu naukowego profesora, 110 wydawniczych oraz wiele projektów badawczych i wniosków MNiSW.

Autorka i współautorka podręczników pt. „Uprawa roślin” (1971 i 1983), „Szczegółowa uprawa roślin” (1976, 1982, 1999), „Uprawa roślin rolniczych” (1985 i 1982), „Rośliny strączkowe” (1993), „Przewodnik do ćwiczeń ze szczegółowej uprawy roślin” (1978, 1990) oraz 185 publikacji naukowych.

Jest znanym specjalistą z zakresu uprawy roślin polowych, w tym zwłaszcza roślin strączkowych i oleistych. Jej osiągnięcia naukowe dotyczą określenia związków między warunkami uprawy, rozwojem roślin, plonowaniem, jakością surowca, żyznością gleby i efektami ekonomicznymi, z uwzględnieniem nowych odmian i racjonalnych technologii produkcji.

Odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, 4 odznakami regionalnymi. Wyróżniona 5 nagrodami MEN, 7 nagrodami Rektora i Lubuską Nagrodą Kulturalną.

**Stanisława
Jasińska-Lewandowska**

Urodziła się 23 maja 1921 r. w miejscowości Wielkie Oczy w województwie lwowskim. Do szkoły powszechnej i gimnazjum uczęszczała początkowo w Zakopanem, a końcowe 2 lata nauki odbyła w prywatnym Liceum Ogólnokształcącym Olgi Filippi-Żychowiczowej we Lwowie, uzyskując świadectwo dojrzałości w 1939 r. Studia na Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie rozpoczęła w 1940 r. Po tak zwanej repatriacji przeniosła się do Wrocławia, by tu skończyć studia w gronie profesorów i kolegów lwowskich.

Dyplom lekarza weterynaryjnego uzyskała w roku 1949 na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Już jako studentka w 1946 r. rozpoczęła pracę na macierzystym Wydziale, będąc na stanowisku młodszego asystenta w Katedrze Mikrobiologii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W Katedrze tej pracowała nieprzerwanie przez 41 lat, przechodząc kolejne szczeble kariery naukowej do stanowiska docenta etatowego włącznie. Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych (wówczas „kandydata nauk”) uzyskała w 1958 r., a w 1964 r. stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Bakteriofagi szczepów *lizogennych Listeria monocytogenes*”.

Główny temat jej badań to wirusy bakteryjne oraz bakteryjne choroby odzwierzęce, ze szczególnym uwzględnieniem listeriozy. Od 1956 r. współpracowała z klinikami Akademii Medycznej i placówkami służby zdrowia z terenu Dolnego Śląska i pozostałych części kraju, prowadząc badania materiału nadesłanego ze szpitali położniczych i pediatrycznych.

Wyrazem uznania wagi problematyki chorób odzwierzęcych było utworzenie w 1974 r., wspólnie z Akademią Medyczną we Wrocławiu, Dolnośląskiego Zespołu ds. Zoonoz, którego jednym z założycieli była doc. Stanisława Lewandowska.

Na jej dorobek składa się ponad 60 prac naukowych opublikowanych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych,

w tym 31 publikacji dotyczących listeriozy człowieka i zwierząt.

Przez wiele lat była opiekunem Sekcji Mikrobiologicznej Studenckiego Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych.

Jej działalność dydaktyczna została uhonorowana licznymi nagrodami Rektora oraz Nagrodą Ministra Szkolnictwa. Przyznano jej także: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi oraz Odznakę XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska.

Zmarła 18 maja 1998 r. Pochowana na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Helena
Jasiulewicz**

Urodziła się 4 kwietnia 1948 r. w Jakunówce. W roku 1966 ukończyła Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Suwałkach. Studia matematyczne na Uniwersytecie Wrocławskim ukończyła w roku 1971, a studia zawodowe ekonomiczne na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – w roku 1987. Pracę doktorską pt. „Analiza matematycznych modeli ubezpieczeń życiowych”, której promotorem była prof. AE dr hab. Stanisława Ostasiewicz, obroniła w roku 1995 na Wydziale Zarządzania i Informatyki Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Na tym samym Wydziale w roku 2007 uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w specjalności statystyka aktuarialna.

Do roku 2008 pracowała w Instytucie Matematyki i Informatyki na Politechnice Wrocławskiej, a od roku 2008 jest profesorem nadzwyczajnym w Katedrze Ekonomii i Zarządzania na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu.

Promotor ponad 30 prac magisterskich i inżynierskich z zakresu matematyki aktuarialnej. Recenzent prac naukowych w krajowych i zagranicznych czasopiśmie ekonomicznych i matematycznych.

Autor 30 prac naukowych publikowanych w polskich i międzynarodowych czasopiśmie ekonomicznych

i matematycznych. Współautorka skryptu z rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej.

Organizator specjalności matematyka finansowa i ubezpieczeniowa na kierunku matematyka przy Wydziale Podstawowych Problemów Techniki. Przez rok przebywała na stażu naukowym w Instytucie Ekonometrii Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Autorka monografii „Teoria zaufania. Modele aktuarialne” i współautorka trzech innych monografii z zakresu ubezpieczeń majątkowych i życiowych.

Wielokrotnie nagradzana nagrodami Rektora.

**Ewa
Jodkowska**

Ewa Jodkowska pracuje na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu od 1972 r. W 1979 r. obroniła pracę doktorską na temat: „Etologiczne badania ogierów podczas próby dzielności w zaprzęgu”. Jest autorem blisko 90 publikacji. W 2006 r. uzyskała tytuł doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pt. „Temperatura powierzchni ciała jako kryterium predyspozycji wysiłkowych konia”.

Była opiekunem studenckiego koła naukowego hodowców koni. Dwie prace napisane pod jej kierunkiem otrzymały I i III nagrodę w konkursie Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego na najlepszą pracę magisterską.

Była organizatorem czterech konferencji na temat hodowli koni; organizatorem i kierownikiem studiów podyplomowych: Hodowla koni i jeździectwo oraz Naukowe podstawy treningu koni, które do 2010 r. ukończyło 200 osób i otrzymało uprawnienia sędziowskie w jeździectwie.

Jest współorganizatorką programu specjalności Hodowla koni i jeździectwo oraz autorką programów dwóch elektywów na studiach II stopnia: Organizacja hodowli koni i programy hodowlane oraz Etologia i dobrostan koni.

Jest członkiem Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich,

Została wyróżniona 4 nagrodami Rektora oraz Srebrną Odznaką Polskiego Związku Jeździeckiego.

**Marian
Juny**

Urodził się 25 lipca 1916 r. w Końskich. Studia wyższe ukończył na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego w 1939 r. W 1949 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolniczych Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu; tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego w 1963 r., a w 1975 r. tytuł profesora zwyczajnego.

Pracę dydaktyczną rozpoczął w 1949 r. w Katedrze Szczegółowej Hodowli i Żywienia Zwierząt, wykładając przedmioty: hodowla owiec i zwierząt futerkowych oraz obrót i ocena surowców pochodzenia zwierzęcego na Wydziałach Zootechnicznym, Rolniczym, Weterynaryjnym i kolejno na Oddziale i Wydziale Technologii Żywności.

W latach 1950–1952 był współorganizatorem Wydziału Zootechnicznego WSR we Wrocławiu oraz jego prodziekanem. Od 1955 r. był kierownikiem Zakładu Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, a od 1956 r. – Pracowni Towaroznawstwa Surowców Zwierzęcych. W latach 1966–1970 kierował Katedrą Obrotu i Oceny Surowców Zwierzęcych na Wydziale Zootechnicznym, równocześnie był współinicjatorem powołania Instytutu Technologii Rolno-Spożywczej, w którym w latach 1971–1975 pełnił funkcję kierownika zespołu, a następnie Zakładu Obrotu i Oceny Surowców Zwierzęcych, który od 1972 r. funkcjonował w strukturze organizacyjnej Oddziału Technologii Rolno-Spożywczej, a od 1977 r. Wydziału Technologii Żywności.

Profesor pełnił wiele funkcji organizacyjnych, m.in. był przez 20 lat redaktorem serii „Zootechnika” Zeszytów Naukowych, delegatem do Senatu Uczelni. Był kierownikiem i organizatorem Zakładu Badawczego Surowców Zwierzęcych Instytutu Zootechniki w Krakowie Oddział we Wrocławiu. Przez 7 lat był Kuratorem Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej w Szczecinie. Był członkiem Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Mleczarskiego, Doradcą ds. Hodowli Owiec i Surowców Zwierzęcych przy Ministrze Rolnictwa, członkiem Rady Naukowej ds. Rolnictwa WRN w Opolu i Szczecinie. Był

przewodniczącym kolektynu naukowego ds. zagospodarowania Podsudecia i Zagłębia Turowszowskiego, przedstawicielem Polski w FAO ds. owczarstwa polskiego.

Jego zainteresowania naukowe dotyczyły problematyki związanej z doбором typu owcy oraz z organizacją systemu gospodarki owczarskiej w rejonie Podsudecia na Dolnym Śląsku.

Na podkreślenie zasługują badania poświęcone bezwodnemu systemowi chowu nutrii, polepszeniu jakości futra lisów oraz smuszek karakułowych poprzez zastosowanie w żywieniu hydrolizatu keratyny. W swoich badaniach realizował również tematykę związaną z oceną surowców mięsnych, mleczarskich, drobiarsko-jajczarskich i zwierząt łownych. Wyżej wymienione zainteresowania naukowe dały asumpt do zapoczątkowania kierunku kształcenia z zakresu oceny i obrotu surowców pochodzenia zwierzęcego na Wydziale Zootechnicznym i Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Zagadnienia transportu dużych zwierząt rzeźnych i drobiu oraz problematyka opakowań surowców zwierzęcych były również przedmiotem jego zainteresowań.

Pod jego kierunkiem wykonano ponad 130 prac magisterskich, 10 osób uzyskało stopień naukowy doktora nauk rolniczych oraz 2 osoby otrzymały stopień naukowy doktora habilitowanego.

Jako pierwszy stworzył w Polsce szkołę z zakresu oceny surowców zwierzęcych i ich zagospodarowania. Pracował intensywnie do ostatnich dni pobytu na Uczelni, utrzymywał również kontakt z przemysłem rolno-spożywczym. W 1984 r. przeszedł na emeryturę.

Otrzymał liczne odznaczenia państwowe, regionalne i uczelniane, m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Odznakę XV-lecia za Zasługi dla Dolnego Śląska, Złotą Odznakę Owczarza PRL i inne. Wyróżniony wieloma nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego oraz Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu i Szczecinie.

Zmarł w 1987 r. Spoczywa na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

Jerzy
Juszcak

Urodził się 14 sierpnia 1928 r. we Lwowie. Od 1945 r. mieszka we Wrocławiu, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości i podjął studia na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W 1950 r. został zaangażowany na stanowisko młodszego asystenta w Katedrze Szczegółowej Hodowli i Żywienia Zwierząt Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Z Uczelnią tą, przekształconą później w Akademię Rolniczą we Wrocławiu, związał całą swoją działalność zawodową. Przeszedł kolejne stopnie kariery nauczyciela akademickiego. Habilitował się w 1965 r. na Wydziale Zootechnicznym WSR w Poznaniu, w 1972 r. Rada Państwa nadała mu tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1978 r. profesora zwyczajnego. Pracował w kolejnych zakładach wchodzących w skład Katedry – w Zakładzie Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, Zakładzie Hodowli Trzody Chlewnej, a od 1964 r. w Zakładzie Hodowli Bydła, kierownictwo którego objął po przejściu na emeryturę profesora Tadeusza Konopińskiego. Zakładem tym, przekształconym później w Katedrę Hodowli Bydła i Produkcji Mleka, kierował do 1993 r. W latach 1965–1972 pełnił funkcje prodziekana i dziekana Wydziału Zootechnicznego, a w okresie 1985–1990 – Rektora Akademii Rolniczej, ponadto przez szereg lat zasiadał w Senacie Uczelni.

Będąc kontynuatorem szkoły naukowej hodowli bydła, stworzył własną szkołę, poszerzając ją o aktualną problematykę, taką jak zachowanie się różnych genotypów bydła w aktualnych warunkach środowiskowych, genetyczne i środowiskowe uwarunkowanie cech produkcyjnych bydła, rola interakcji genetyczno-środowiskowych w hodowli bydła i inne. Starał się stworzyć przyjazne warunki do pracy naukowej, co zaowocowało m.in. licznymi publikacjami, wypromowaniem 13 doktorów i doprowadzeniem do habilitacji 6 współpracowników, których większość uzyskała później dalsze tytuły naukowe. Był recenzentem wielu przewodów doktorskich i habilitacyjnych, opiniodawcą ponad 80 wniosków o zatwierdzenie przez Centralną Komisję Kwalifikacyjną uchwał Rad Wydziałowych o nadanie stopni i tytułów naukowych,

opiniował wnioski o nadanie godności doktorów *honoris causa*. W swoim dorobku naukowym posiada około 300 publikacji, z czego przeszło 140 stanowią oryginalne rozprawy naukowe, publikowane w czasopismach krajowych i zagranicznych, a także prezentowane na konferencjach naukowych. Jest również współautorem wydawnictw książkowych, w tym podręczników akademickich: „Hodowla bydła” (2 wydania), „Zasady wychowu cieląt” (2 wydania), „Intensywna produkcja mleka”.

W latach 1986–1990 powierzono profesorowi koordynację Programu Centralnego RR-II-23 „Metodologiczne podstawy genetycznego doskonalenia ras i odmian bydła w Polsce”. Objął on swym zasięgiem niemal całe środowisko naukowe w Polsce i przyczynił się w znacznym stopniu do planowego zespolenia tego środowiska. W latach następnych Profesor był realizatorem 4 grantów KBN.

Doświadczenie naukowe zdobywał w ramach licznych kontaktów z ośrodkami zagranicznymi, m.in. w Danii, ZSRR, Czechosłowacji, Austrii, Włoszech i Niemczech. Szczególnie, wieloletnia współpraca z Uniwersytetem w Rostocku oraz Instytutem Biologii i Hodowli Zwierząt w Dummerstorf zaowocowała kilkudziesięcioma wspólnymi publikacjami. W uznaniu efektów tej współpracy w 1991 r. Uniwersytet w Rostocku nadał mu godność doktora *honoris causa*.

Szereg funkcji pełnił także poza Uczelnią macierzystą. Był członkiem zarządu i prezydium Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (od 1962 r. członek honorowy tej organizacji), członkiem Prezydium Stowarzyszenia Inżynierów Techników Rolnictwa NOT (1974–1980), członkiem i wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN (1965–1977), Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, Kolegium Redakcyjnego „Roczników Naukowych Zootechniki – Monografie i Rozprawy”, Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Kadr Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów (1972–1980) i Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych (1991–1999), Rady Naukowej Instytutu Hodowli i produkcji Mleka SGGW-AR (1982–1988), Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Mleczarskiego (1978–1986), przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Zootechniki (1991–1995) i jej członkiem (1985–1995).

W uznaniu dla działalności dydaktycznej i naukowej otrzymał wiele nagród Rektora oraz odznaczenia, m.in. medal „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Medal Komisji Edukacji Narodowej, krzyże: Kawalerski, Oficerski i Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Medal 50-lecia Instytutu Zootechniki, Medal V Wydziału PAN im. Juliana Oczapowskiego.

Cezary
Kabała

Urodził się 7 grudnia 1969 r. w Tomaszowie Mazowieckim. W rodzinnym mieście ukończył II Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego, a studia wyższe odbył na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Na macierzystej Uczelni zatrudniony od 1993 r., w 1997 r. na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu otrzymał stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Studia nad glebami w rejonie kłęski ekologicznej w Górach Izerskich” (promotor – prof. Leszek Szerszeń). Stopień naukowy doktora habilitowanego nadała mu Rada Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu w 2006 r. na podstawie dorobku i pracy pt. „Geneza, właściwości i występowanie gleb bielcowych w zróżnicowanych warunkach geologicznych Dolnego Śląska”. Stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskał w 2009 r.

Odbył staże zagraniczne na: Norweskim Uniwersytecie Rolniczym w Aas (2000) oraz Uniwersytecie Rolniczym w Uppsali (Szwecja) – 2001; wziął udział w Wyprawie Naukowo-Badawczej na Spitsbergen (2005).

Członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego od 2007 r.

Promotor 2 doktoratów i 44 prac magisterskich oraz recenzent 2 prac doktorskich. W swoim dorobku posiada 94 oryginalne prace twórcze.

Uczestniczył w wielu międzynarodowych kongresach m.in. Cryosols, Ulan-Ude, Rosja, 2009; Eurosoil3, Wiedeń, Austria, 2008; ISSPA, Budapeszt, Węgry, 2007; EGU, Wiedeń, Austria, 2006; Eurosoil2, Freiburg, Niemcy, 2004; Sandstone Landscapes, Doubice, Czechy, 2003; ISEB, Wrocław, Polska, 2001.

Do zasadniczych jego osiągnięć należą: sporządzenie szczegółowej mapy i monografii naukowej gleb Parku Narodowego Gór Stołowych, uruchomienie stałego monitoringu jakości gleb Karkonoszy i Gór Stołowych, założenie sieci monitoringu jakości gleb i płodów rolnych wokół obiektów przemysłu miedziowego (huta miedzi Legnica, składowisko odpadów poflotacyjnych Żelazny Most), badania nad mobilnością pierwiastków śladowych

w warunkach zanieczyszczenia gleby oraz zastosowaniem metod fitoremediacji w rekultywacji gleb skażonych metalami ciężkimi, a także związkami między pokrywami stokowymi a morfologią i właściwościami gleb górskich.

Stypendysta Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (1998 r.), wyróżniony 6 nagrodami Rektora.

**Jan
Kaczmarek**

Urodził się 30 września 1939 r. w Zduńskiej Woli. W 1959 r. ukończył Technikum Weterynaryjne w Nysie. W 1962 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu. Tytuł magistra inżyniera rolnictwa otrzymał w 1967 r.

Działalność zawodową rozpoczął w 1959 r. w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w Opolu, a następnie od 1961 do 1962 r. w Wydziale Zdrowia Powiatowej Rady Narodowej w Prudniku. Bezpośrednio po studiach w 1967 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Hodowli Roślin i Nasiennictwa przez prof. Szymona Breja.

Pod jego kierunkiem uzyskał stopień doktora nauk rolniczych w 1974 r., broniąc pracy pt. „Zawartość białka ogólnego w ziarnie linii wsobnych i mieszańców międzyliniowych żyta”. W 1985 r. na podstawie rozprawy pt. „Genetyczna kontrola samoniezgodności żyta (*Secale cereale* L.) ze szczególnym uwzględnieniem liczby alleli wielokrotnych genów S i Z” oraz całokształtu dorobku naukowego uzyskał na Wydziale Rolniczym stopień doktora habilitowanego. Tytuł naukowy profesora nadał mu Prezydent RP w 1992 r. Profesorem zwyczajnym został w 2000 r.

Jego dorobek naukowy obejmuje 190 prac, na które składają się artykuły naukowe, monografie, studia i rozprawy oraz rozdziały w wydawnictwach zwartych.

Do osiągnięć zalicza się badania związane ze zmiennością i zawartością białka ogólnego, alkilorezorcynolami w ziarnie żyta, samoniezgodnością, heterozją i analizą sposobów dziedziczenia cech użytkowych żyta i kukurydzy. W hodowli żyta Profesor analizował możliwości

wykorzystania zjawiska kseni do masowego krzyżowania i otrzymywania nasion. Dla kukurydzy skonstruował kilka wielocechowych indeksów selekcyjnych służących do oceny linii wsobnych i mieszańców. Był organizatorem porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego na Dolnym Śląsku.

Pod jego kierunkiem 92 studentów wykonało prace magisterskie i 6 osób uzyskało stopnie doktora nauk rolniczych. Recenzował: 10 wniosków o tytuły i stanowiska profesorskie, 11 rozpraw habilitacyjnych, 16 doktorskich oraz 22 projekty badawcze KBN. Był organizatorem Międzynarodowych Sympozjów Genetyki Ilościowej Roślin Uprawnych.

W latach 1993–1999 pełnił z wyboru funkcje prodziekana Wydziału Rolniczego, a w okresie 1997–2006 kierował Katedrą Hodowli Roślin i Nasiennictwa.

Przez kilka kadencji był członkiem Komitetu Fizjologii, Genetyki i Hodowli Roślin Polskiej Akademii Nauk. Trzecią kadencję sprawuje przewodnictwo Rady Konsultacyjnej Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej. Jest zastępcą Przewodniczącego Rady Naukowej IHAR w Radzikowie i członkiem Rady Naukowej Instytutu Genetyki Roślin PAN w Poznaniu.

Uhonorowany został trzykrotnie nagrodami Ministra i 21 Rektora. W uznaniu zasług otrzymał Złoty Krzyż Zasługi, medal „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego”, Medal 50-lecia Akademii Rolniczej.

W kadencji Sejmu 1993–1997 r. sprawował funkcję Członka Trybunału Stanu RP. Na emeryturę przeszedł 1 października 2009 r.

**Władysław
Kadłubiec**

Urodził się 31 stycznia 1946 r. w Dortmundzie. Studia wyższe ukończył w 1970 r. na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego (kierunek matematyka). Pracę magisterską wykonał w Katedrze Metod Numerycznych. Pracę zawodową rozpoczął w 1970 r.

w Zakładzie Badań i Doświadczeń Gdańskiego Zjednoczenia Budownictwa, a następnie od 1972 r. kierował Hodowlanym Ośrodkiem Obliczeniowym Zjednoczenia Hodowli Roślin i Nasiennictwa w Kobierzycach. Od 1974 r. pracował na stanowisku starszego asystenta w Katedrze Hodowli Roślin i Nasiennictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

W 1980 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Wartość informacyjna cech użytkowych mieszańców F_2 pszenicy ozimej” wykonanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Władysława Lonca. W 1981 r. rozpoczął pracę na stanowisku adiunkta.

Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych został mu nadany przez Radę Wydziału Rolniczego w 2002 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Studia nad genetyczną zmiennością i zdolnością kombinacyjną mieszańcowych i populacyjnych odmian żyta”. W 2004 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w Katedrze Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa. Reprezentuje specjalność naukową genetyka, hodowla roślin i doświadczalnictwo.

Odbył staże naukowe w Czechosłowacji w Wyższej Szkole Rolniczej w Brnie, w Wyższej Szkole Rolniczej w Nitrze, w Instytucie Rolniczym w Krasnodarze (Rosja).

Współorganizował ogólnopolskie i międzynarodowe sympozja pt. „Genetyka ilościowa roślin uprawnych” organizowane przez Katedrę Hodowli Roślin i Nasiennictwa AR we Wrocławiu i Komitet Fizjologii, Genetyki i Hodowli Roślin Polskiej Akademii Nauk oraz dwie międzynarodowe konferencje „Rola łubinu w rolnictwie ekologicznym” zorganizowane przez Katedrę Hodowli Roślin i Nasiennictwa AR we Wrocławiu i Polskie Towarzystwo Łubinowe.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Genetycznego – od 1975 r. (1996–2002 r. członek Komisji Rewizyjnej Oddziału Wrocławskiego), Polskiego Towarzystwa Biometrycznego – od 1978 r., Polskiego Towarzystwa Łubinowego – od 1998 r. W latach 1999–2003 był skarbnikiem Zarządu Głównego. Od 2003 do 2009 r. był przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Łubinowego.

W latach 1983–1986 był członkiem Senackiej Komisji ds. Rolniczych Zakładów Doświadczalnych i Uczelnianej Komisji Wyborczej. W latach 2002–2005 był wiceprzewodniczącym Rektorskiej Komisji ds. zakupu sprzętu komputerowego.

Był promotorem dwóch doktoratów i opiekunem 37 prac magisterskich. Recenzował 5 prac doktorskich oraz wiele grantów KBN.

Opublikował 131 prac naukowych i doniesień, w tym 70 oryginalnych prac twórczych. Uczestniczył w konferencjach naukowych w Lednicy na Morawach i Brnie (Czechy), w Płowdiw (Bułgaria), Quidlinburg (Niemcy) i Odessie (Ukraina).

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną wyróżniony 16 nagrodami Rektora oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Wilhelm
Kamienobrodzki**

Urodził się 7 lutego 1899 r. we Lwowie. Tam, w 1917 r., ukończył szkołę średnią i rozpoczął studia na Politechnice, na Wydziale Chemii Technicznej. Studia przerwał w 1918 r., walcząc (wraz z A. Tychowskim) w obronie Lwowa i biorąc udział w wojnie bolszewickiej; ukończył je w 1925 r. Dodatkowo ukończył eksternistycznie Wydział Rolniczy Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu w 1949 r. Stopień doktora otrzymał na podstawie pracy pt. „Współczynnik czystości ziemniaczanych zacierów gorzelnicznych” (promotor – prof. A. Tychowski) w 1949 r. W 1955 r. został mianowany docentem, a tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1962 r.

Po ukończeniu studiów pracował w Chemicznym Instytucie Badawczym we Lwowie pod kierunkiem prof. Ignacego Mościckiego (późniejszego prezydenta Polski), potem w Urzędzie Probierczym we Lwowie, a następnie w Naukowej Organizacji Gorzelnictwa w Poznaniu pod kierunkiem prof. Tadeusza Chrzęszcza (twórcy naukowych podstaw gorzelnictwa w Polsce i kierunku technologia żywności w Poznaniu).

Od 1929 r. zatrudniony był w Katedrze Technologii Rolniczej Politechniki Lwowskiej w Dublanach, a następnie (z przerwą na przymusową pracę w charakterze robotnika w cukrowni w latach 1944–1945 oraz zaraz po wojnie, w latach 1945–1946, jako inspektor przemysłu spirytusowego w Krakowie) aż do śmierci w Katedrze Technologii Rolnej Uniwersytetu i Politechniki, a potem Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Był wybitnym specjalistą z zakresu gorzelnictwa oraz suszarnictwa.

W latach 1952–1961 kierował specjalizacją technologia fermentacji i węglowodanów studium wieczorowego Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej, a w latach 1962–1967 był kierownikiem Katedry Technologii Rolnej. Był też współredaktorem czasopisma „Przemysł Rolny”. Pod jego kierunkiem 115 osób wykonało prace magisterskie i dyplomowe – inżynierskie. Opublikował 39 prac naukowych, w tym 19 oryginalnych twórczych i 1 podręcznik. Opracował też bardzo wiele ekspertyz oraz recenzji rozpraw doktorskich i prac do druku. Był odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi i Odznaką Orłąt Lwowskich.

Zmarł 9 lipca 1967 r. we Wrocławiu. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Ogrodowej w Łodzi.

**Eugeniusz
Kamiński**

Urodził się 18 grudnia 1933 r. w Załuczu. W latach 1951–1956 studiował na Wydziale Mechanicznym Politechniki Wrocławskiej, uzyskując dyplom magistra inżyniera mechanika.

Stopień doktora nauk technicznych nadany przez Radę Naukową Instytutu Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa w Warszawie otrzymał w 1974 r. na podstawie rozprawy pt. „Wymiana ciepła i masy podczas suszenia ziemniaków”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1979 r. na podstawie rozprawy pt. „Teorie i technologie suszenia kukurydzy”.

Tytuł naukowy profesora uzyskał w 1991 r., zaś nominację na stanowisko profesora zwyczajnego w 1999 r.

Starszy asystent (1956–1973), adiunkt (1973–1979), docent (1980–1984), profesor nadzwyczajny (1991–1999), a w końcu profesor zwyczajny (od 1999 r.) w Instytucie Inżynierii Rolniczej. W latach 1989–1995 zastępca, a 1995–2000 dyrektor Instytutu Inżynierii Rolniczej. Od 1980 r. kierownik Zakładu Maszynoznawstwa i Techniki

Ciepłej tego Instytutu. W latach 1984–1989 wykładał w Institut National Agronomique w Algierze.

Członek Komitetu Techniki Rolniczej PAN w latach 1981–1986 i od 1996 r., Komitetu Agrofizyki PAN w latach 1984–1986 i 1990–1992, Komisji Nauk Rolniczych Oddziału PAN we Wrocławiu od 1996 r. Od 1994 r. członek Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej (od 1995 r. członek Zarządu Głównego) oraz Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego od 1997 r.

Promotor 9 doktorów (1 za granicą) i ok. 120 magistrów. Recenzent 4 wniosków na tytuł profesora, 12 prac habilitacyjnych, 20 prac doktorskich. Współautor 2 podręczników i 3 skryptów. Autor lub współautor ok. 110 publikacji naukowych, w tym 25 w językach obcych, 3 patentów, 38 ekspertyz.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz nagrodzony 2 nagrodami Ministra Szkolnictwa Nauki i Techniki, kilkunastoma nagrodami Rektora. Od roku 2003 na emeryturze.

**Czesław
Kanafojski**

Urodził się 22 maja 1898 r. Działalność naukową rozpoczął w 1927 r., na rok przed otrzymaniem dyplomu inżyniera na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lwowskiej. Po jego uzyskaniu został starszym asystentem w Katedrze Maszynoznawstwa Rolniczego. Odbywał staże naukowe w Austrii, Francji i Niemczech. Nawiązał ścisłe kontakty z wybitnymi naukowcami z dziedziny budowy maszyn rolniczych.

W 1933 r. uzyskał na SGGW stopień naukowy doktora nauk rolniczych, a w dwa lata później stopień doktora habilitowanego. W 1936 r. powołany został na stanowisko docenta, a w 1938 r. – na kierownika Katedry Maszynoznawstwa Rolniczego Politechniki Lwowskiej. Wojna przerwała jego działalność naukową, działalność dydaktyczną kontynuował przez okres okupacji w ramach tajnego nauczania.

W 1945 r. objął Katedrę Maszynoznawstwa Rolniczego w SGGW w Warszawie, gdzie rok później nadano mu stopień profesora nadzwyczajnego. W tym też roku zorganizował przy Katedrze Stację Doświadczalną Ciągników i Maszyn Rolniczych, przekształconą w 1950 r. w Instytut Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa.

W roku 1946 r. zorganizował na Politechnice Wrocławskiej Katedrę Budowy Maszyn Rolniczych oraz na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Wrocławskiego Katedrę Maszynoznawstwa Rolniczego. Kierował tymi Katedrami, dojeżdżając z Warszawy do połowy 1949 r. W latach 1950–1951 pracował we Wrocławiu. W 1952 r. wybrany został członkiem korespondentem PAN, a następnie członkiem rzeczywistym i członkiem Prezydium PAN. W 1954 r. mianowany został profesorem zwyczajnym.

Dorobek naukowy Profesora to ponad sto publikacji, wśród których jest wielotomowa monografia pt. „Teoria i konstrukcja maszyn rolniczych”, przetłumaczona na wiele języków.

Odnaczony był trzykrotnie Krzyżem Walecznych, Państwową Nagrodą Naukową I stopnia, indywidualną i zespołową Nagrodą Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz Krzyżem Oficerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a także Orderem Sztandaru Pracy II klasy.

Zmarł 5 lutego 1981 r. Pochowany został na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

**Czesław
Kania**

Urodził się 14 lipca 1927 r. w Dobromilu. Dwustopniowe studia wyższe odbył w latach 1948–1953 na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej i Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując dyplom magistra inżyniera rolnika.

Jeszcze przed zakończeniem studiów zatrudniony został jako asystent w Katedrze Entomologii WSR we Wrocławiu, gdzie pracował przez cały czas, obejmując kolejno stanowiska od st. asystenta do profesora nadzwyczajnego.

Stopień naukowy doktora nauk rolno-leśnych nadała mu w 1961 r. Rada Wydziału Rolniczego WSR we Wrocławiu na podstawie pracy doktorskiej pt. „Szkodliwa entomofauna kukurydzy *Zea mays* L. obserwowana w okolicach Wrocławia w latach 1956–1959”. W 1966 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pt. „Badania nad omacnicą prosowianką – *Ostrinia nubilalis* (Hbn.) (Lep. Pyralidae) na kukurydzy w warunkach południowo-zachodniej Polski”.

Jego zainteresowania naukowe dotyczyły początkowo szkodliwej entomofauny kukurydzy i zostały później rozszerzone na badania nad szkodnikami zbóż. Ostatnie lata życia poświęcił badaniom nad ekologicznymi podstawami ochrony roślin przed entomofagami.

Dorobek naukowy to 183 prace indywidualne i współautorskie. Pod jego kierunkiem 80 studentów wykonało swoje prace magisterskie. Wypromował również 6 doktorów i był recenzentem kilkunastu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Jest współautorem akademickiego podręcznika pt. „Nauka o chorobach i szkodnikach roślin oraz technika ich zwalczania”. Był opiekunem SKN Ochrony Roślin, a od 1984 r. SKN Entomologów.

Współpracował z różnymi uczelniami zagranicznymi oraz międzynarodowymi organizacjami naukowymi (Międzynarodowy Komitet Entomofaunistyczny Europy Środkowej – SIEEC, Międzynarodowa Grupa Badawcza „*Ostrinia*” – IWGO, Wszeczwiązkowy Instytut Ochrony Roślin w Leningradzie, Katedra Fitomedycyny na Uniwersytecie w Hanowerze – Niemcy, Wyższa Szkoła Inżynierska Ochrony Roślin w Halle-Wettin – NRD, Wydział Rolniczy na Uniwersytecie w Nowym Sadzie – Jugosławia). Przez wiele lat pełnił funkcję sekretarza naukowego „Polskiego Pisma Entomologicznego”.

Za działalność naukową i dydaktyczną otrzymał nagrody indywidualne i zespołowe różnych stopni Rektora AR jak i Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 15 maja 1993 r. i pochowany został we Wrocławiu na cmentarzu Osobowickim.

**Franciszek
Kapusta**

Urodził się 16 września 1937 r. w Krakowie. Ukończył Technikum Rolnicze w Czernichowie (1951–1955), po czym podjął pracę w Technikum Hodowlanym w Jeleniej Górze (1955–1956), a następnie studia na Wydziale Rolnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu (1956–1961).

Tytuł doktora nauk rolniczych uzyskał na WSR (1965) na podstawie pracy pt. „Wpływ uprzemysławiania na strukturę agrarną i kierunki organizacji rolnictwa w powiecie zgorzeleckim w latach 1957–1963” (promotor – prof. dr hab. Jan Sondel). Habilitował się na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1975), przedkładając rozprawę pt. „Zmiany struktury agrarnej i kierunków produkcji rolniczej w Legnicko-Głogowskim Okręgu Miedziowym”. Praca ta opublikowana została przez PWN (Warszawa 1976) i wyróżniona nagrodą indywidualną III stopnia MNiSW w 1976 r. Stopień naukowy: doktor habilitowany nauk rolniczych w zakresie ekonomiki rolnictwa. Tytuł profesora nauk rolniczych nadano mu w 1987 r.

Pracował na trzech uczelniach: 1962–1992 Akademia Rolnicza (d. WSR) we Wrocławiu, 1992–1997 Wyższa Szkoła Rolniczo-Pedagogiczna w Siedlcach, 1997–2007 Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu.

Autor ok. 380 publikacji (ponad 95% indywidualnych), z czego ok. 330 to oryginalne prace twórcze. Spośród nich 19 pozycji zwartych (podręczniki, skrypty i książki naukowe – 1 współ.), ponad 10% opracowań zostało opublikowane za granicą: Białoruś, Czechy, Estonia, Litwa, Serbia, Słowacja.

Zainteresowania naukowe koncentrują się wokół kwestii agrobiznesu – autor rozwiniętej koncepcji i jego ekonomiki, zarządzanie łańcuchami dostaw, zwłaszcza żywności, logistyka.

Promotor w 4 przewodach doktorskich i ponad 200 prac magisterskich oraz dyplomowych, recenzent 4 prac doktorskich i 1 habilitacyjnej.

Wyróżniony nagrodami Ministra (1976, 1981, 1983, 2002 – dydaktyczna), Rektora – 16 razy, odznaczeniami, m.in. Krzyżem Kawalerskim (1985), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1987) oraz regionalnymi, uczelnianymi, organizacji społeczno-zawodowych i młodzieżowych.

**Anna
Karczewska**

Urodziła się 10 kwietnia 1958 r. we Wrocławiu. Ukończyła IX Liceum Ogólnokształcące, a następnie Politechnikę Wrocławską, Wydział Inżynierii Sanitarnej – kierunek ochrona środowiska. Dodatkowo ukończyła studia zaoczne w zakresie rolnictwa na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskała w 1985 r., broniąc rozprawy pt. „Koagulacja grup związków barwnych w wodach” (promotor – prof. Apolinary L. Kowal) w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej Na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Metale ciężkie w glebach zanieczyszczonych emisjami huty miedzi – formy i rozpuszczalność” otrzymała w 2002 r. stopień doktora habilitowanego w zakresie agronomii. W 2005 r. została powołana na stanowisko profesora nadzwyczajnego AR we Wrocławiu, a w 2009 r. nadano jej tytuł profesora zwyczajnego. Specjalność naukowa – gleboznawstwo, ochrona gleb, ochrona środowiska.

Odbyła 3 staże: w latach 1992–1993 na Uniwersytecie Rolniczym w Wiedniu, w Katedrze Chemii Analitycznej i Rolniczej Uniwersytetu w Gandawie (1994 r. Belgia), w Instytucie Chemii Królewskiego Uniwersytetu Rolniczo-Weterynaryjnego w Kopenhadze (1996 r. Dania).

Od 1989 r. pracuje w Instytucie Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym, pełniąc funkcje prodziekana Wydziału Rolniczego (2005–2008), kierownika Zakładu Ochrony Środowiska w INoGiOŚ od 2004 r.

W latach 1986–1989 pracowała jako nauczyciel chemii i ochrony środowiska w XIII LO we Wrocławiu. W 2004 r. powołana do grupy ekspertów Krajowego

Forum Glebowego. Członek towarzystw naukowych, a w tym Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Międzynarodowego Towarzystwa Biogeochemii Pierwiastków Śladowych ISTEb.

Promotor 2 rozpraw doktorskich, opiekun 37 prac magisterskich, recenzent 1 pracy habilitacyjnej oraz 2 prac doktorskich.

Opublikowała ponad 200 prac, w tym 105 oryginalnych prac twórczych, 6 monografii, podręcznik pt. „Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych”. Brała udział w 16 międzynarodowych konferencjach oraz wielu krajowych, przedstawiając na nich ponad 100 komunikatów.

Do najważniejszych osiągnięć naukowych zaliczyć należy badania nad właściwościami gleb zanieczyszczonych, a zwłaszcza formami mobilności i bioprzyswajalności metali ciężkich oraz arsenu w glebach w zróżnicowanych warunkach środowiska. Ważnym nurtem działalności naukowej jest problematyka rekultywacji gleb zanieczyszczonych, ze szczególnym uwzględnieniem metod fitoremediacji. Oddzielnym zagadnieniem poruszonym przez Profesor jest wpływ dawnego górnictwa i przetwórstwa rud metali na właściwości gleb i stan zagrożenia ekologicznego, a także dynamika pierwiastków śladowych w glebach leśnych, zwłaszcza na obszarach górskich.

Wyróżniona 11-krotnie nagrodą Rektora.

**Stanisław
Karpiak**

Urodził się 7 grudnia 1920 r. we Lwowie. Tam też uzyskał wykształcenie podstawowe, średnie i w 1940 r. podjął studia na Wydziale Biologicznym Uniwersytetu Lwowskiego, które z powodu okupacji niemieckiej musiał przerwać w 1941 r. Kontynuował je w latach 1944–1946, a ukończył w 1947 r. już na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W okresie studiów, w latach 1940–1947, pracował jako laborant na Uniwersytecie Lwowskim, a także jako nauczyciel biologii i chemii w szkole średniej. W 1946 r. został asystentem w Katedrze Fizjologii Zwierząt Uniwersytetu i Politechniki

we Wrocławiu, gdzie pracował do 1951 r. na stanowisku adiunkta. W 1951 r. podjął pracę w Akademii Medycznej na Oddziale Stomatologicznym, będąc do 1953 r. wykładowcą chemii fizjologicznej. W latach 1953–1963 jako docent pracował w Katedrze Chemii Fizjologicznej na Wydziale Lekarskim, będąc jednocześnie w latach 1955–1960 wykładowcą chemii biologicznej na Wydziale Farmakologii, a także w latach 1954–1957 wykładowcą biochemii na Wydziale Rolniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej.

W 1963 r. przeszedł do Wyższej Szkoły Rolniczej i kierował Katedrą Biochemii na Wydziale Weterynaryjnym do 1969 r. jako docent, a później jako profesor. W latach 1964–1969 pełnił funkcję prodziekana, a następnie dziekana Wydziału Weterynaryjnego.

Od 1973 r. był członkiem Komisji Biologii Molekularnej, od 1978 r. – Komisji Nauk Rolniczych PAN Oddz. Wrocław. W 1975 r. wszedł w skład Komisji Fizjologii Mięśni PAN, w latach 1981–1984 był członkiem Komisji Biochemii i Biofizyki PAN. Należał do Polskiego Towarzystwa Fizjologii, Polskiego Towarzystwa Biochemii, Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Pełnił wiele funkcji społecznych; członek Stronnictwa Demokratycznego, radnym WRN.

W dorobku ma ponad 110 prac naukowych z zakresu biochemii porównawczej zwierząt i metabolizmu mięśni. Jest autorem podręcznika pt. „Biochemia zwierząt” (1975). Był także współautorem „Enzymologii klinicznej”.

Wyróżniony licznymi nagrodami i odznaczeniami (Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski).

Zmarł 22 marca 1995 r., pochowany został na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

**Czesław
Kaszubkiewicz**

Urodził się 25 lutego 1924 r. w miejscowości Garki, pow. Ostrów Wlkp. Do 1939 r. ukończył szkołę podstawową oraz dwie klasy Państwowego Gimnazjum Ogólnokształcącego w Kępnie. W ostatnich miesiącach działań wojennych powołany został do czynnej służby w Wojsku

Polskim, skąd oddelegowany został do Oficerskiej Szkoły Instruktorów Weterynaryjnych w Falentach.

Po zdemobilizowaniu podjął naukę w szkole średniej, a po otrzymaniu w 1949 r. świadectwa dojrzałości przyjęty został na studia na Wydział Weterynaryjny Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył z wynikiem bardzo dobrym w 1953 r. Po uzyskaniu tytułu lekarza weterynarii rozpoczął pracę nauczyciela akademickiego w Katedrze Anatomii Patologicznej i Weterynarii Sądowej kierowanej przez prof. Aleksandra Zakrzewskiego. Tutaj przeszedł wszystkie szczeble kariery naukowej (doktor nauk weterynaryjnych – 1960, habilitacja – 1964, profesor nadzwyczajny – 1975, profesor zwyczajny – 1981).

W roku 1966 powołany został na stanowisko kierownika Katedry Anatomii Patologicznej i Weterynarii Sądowej, którą kierował aż do przejścia na emeryturę w 1994 r.

Pełnił funkcje zastępcy dyrektora i dyrektora Instytutu Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych, prodziekana i dziekana.

Jest autorem 85 prac naukowo-badawczych, 13 komunikatów naukowych, 23 ekspertyz naukowych oraz 6 publikacji dydaktycznych (podręczniki i skrypty).

Jego prace dotyczyły głównie etiopatologii i patomorfologii chorób zakaźnych, zatruc zwierząt, białaczek zwierząt. Także przy współpracy z chirurgami Akademii Medycznej oraz Kliniki Chirurgicznej Akademii Rolniczej wykonał wiele prac doświadczalnych, szczególnie z zakresu transplantacji alloplastycznej.

Był promotorem 12 prac doktorskich; czterech jego wychowanków uzyskało habilitację, a następnie tytuł profesora.

Zmarł 21 marca 2000 r. Spoczywa na cmentarzu parafialnym przy ul. Bardzkiej.

**Jarosław
Kaszubkiewicz**

Urodził się 27 stycznia 1957 r. we Wrocławiu. Ukończył Szkołę Podstawową im. Józefa Lompy we Wrocławiu w 1972 r., a następnie Liceum Ogólnokształcące

im. Juliusza Słowackiego we Wrocławiu; studia na Politechnice Wrocławskiej w 1981 r.

Pracę doktorską pt. „Histereza wodna gleb i jej zależność od składu granulometrycznego i porowatości” obronił w roku 1987 na Akademii Rolniczej we Wrocławiu (promotor – prof. dr hab. Jerzy Giedrojć). Habilitował się na tej samej Uczelni na podstawie pracy pt. „Modele histerezy wodnej gleb”.

Specjalizuje się w zagadnieniach dotyczących fizyki gleb, zjawisk wiązania i przemieszczania roztworów w glebach oraz degradacji i zanieczyszczenia gleb pod wpływem antropopresji.

Od ukończenia studiów pracuje w Instytucie Gleboznawstwa i Ochrony Środowiska Rolniczego, obecnie na stanowisku adiunkta. W październiku 2000 r. objął stanowisko zastępcy dyrektora Instytutu. W latach 2000–2006 pełnił funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu. W latach 2000–2002 był rzecznikiem dyscyplinarnym dla studentów Wydziału Rolniczego, 2002–2005 prodziekanem Wydziału Rolniczego ds. kierunku ochrona środowiska. Był seniorem budowy Centrum Dydaktycznego przy pl. Grunwaldzkim. Członek branżowej komisji akredytacyjnej dla kierunku ochrona środowiska na uczelniach rolniczych.

Jest członkiem Komitetu Agrofizyki PAN, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego oraz Polskiego Komitetu Normalizacyjnego Komisji ds. Ogólnych i Fizyki Gleby.

Jest promotorem 2 doktoratów, 36 prac magisterskich, recenzentem 3 prac doktorskich i 3 projektów badawczych KBN.

Autor lub współautor 80 publikacji naukowych, w tym 15 w języku angielskim. Wyniki prac prezentował m.in. na konferencjach międzynarodowych w Dreźnie, Leuwen (Belgia), Lublinie, Starej Leśnej (Słowacja).

Główne osiągnięcia naukowe to opracowanie modeli zjawiska histerezy wodnej gleb oraz modelu krzywej retencji wodnej, opis przebiegu zjawisk antropogenicznego zasolania gleb na obszarze KGHM, rozpoznanie zagrożeń i opis stanu gleb na niektórych obszarach województwa dolnośląskiego, a także rozpoznanie przyczyn i skutków skażenia gleb przez WWA wraz z określeniem relacji pomiędzy koncentracjami poszczególnych związków z tej grupy w glebach.

Siedmiokrotnie nagrodzony przez Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Andrzej
Kaźmierczak**

Urodzony 31 sierpnia 1959 r. we Wrocławiu. W roku 1983 ukończył Wydział Mechaniczny Politechniki Wrocławskiej, specjalność – pojazdy lądowe. Stopień doktora uzyskał w 1994 r. Habilitował się 8 marca 2006 r. na Wydziale Mechanicznym Politechniki Wrocławskiej. Od kwietnia 2009 r. objął etat profesora nadzwyczajnego na Politechnice Wrocławskiej. Od 2009 r. zatrudniony także na Uniwersytecie Przyrodniczym na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Dorobek naukowy obejmuje łącznie 78 publikacji i 59 prac niepublikowanych, w tym: 2 monografie, 1 podręcznik, 1 skrypt, 1 publikacja zwarta, 7 artykułów zagranicznych (w tym 5 na Liście Filadelfijskiej), 39 artykułów krajowych, 5 referatów zagranicznych i 18 referatów krajowych, 1 patent krajowy i 3 zgłoszenia patentowe. Kierował 2 projektami badawczymi i 1 celowym MNiSzW. Prowadził i realizował liczne projekty badawcze na rzecz przemysłu, ma udokumentowane 2 wdrożenia w przemyśle poparte efektami ekonomicznymi.

W obszarze dydaktyki jego działalność jest związana głównie z zagadnieniami budowy, trwałości i niezawodności silników spalinowych i ich elementów, ekologii transportu i termodynamiki technicznej. Pod jego opieką zostało zrealizowane ponad 50 prac dyplomowych. Wypromował 1 doktora nauk technicznych oraz obecnie jest promotorem 4 doktorantów, w tym 2 z otwartymi przewodami doktorskimi.

Jest organizatorem sympozjów, szkoleń i 3 konferencji o tematyce silnikowej. Należy do Komisji Wyborczej oraz Komisji Hospitacyjnej Rady Wydziału Mechanicznego PWr., kierownikiem projektu samochodu wyścigowego: Formuła Student. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Naukowego Silników Spalinowych, Polskiego Instytutu Spalania, Polskiego Naukowego Towarzystwa Eksploatacyjnego.

Uhonorowano go 7-krotnie nagrodą Dyrektora Instytutu Konstrukcji i Eksploatacji Maszyn, jeden raz

został wyróżniony Nagrodą Dziekana Wydziału Mechanicznego. Otrzymał także Złotą Odznakę Politechniki Wrocławskiej.

**Maria
Kelm**

Urodziła się 12 czerwca 1946 r. w Raniszowie koło Rzeszowa. Do szkoły podstawowej uczęszczała w Milinie (woj. wrocławskie). Jest absolwentką I Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu. Studia ukończyła na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Tytuł doktora nauk rolniczych otrzymała w 1977 r. po obronie rozprawy doktorskiej pt. „Biologiczne podstawy ochrony bobiku przed mszycą trzmielinowo-burakową *Aphis fabae* Scop. w warunkach Dolnego Śląska”. Promotorem pracy była prof. dr hab. Jadwiga Opyrchalowa. Stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie agronomii nadała jej Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu dnia 2 kwietnia 2001 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Uwarunkowania występowania i szkodliwości roślinożerne entomofauny rzepaku ozimego na Dolnym Śląsku”.

Od roku 1970 pracuje jako nauczyciel akademicki w Katedrze Entomologii, gdzie po kolejnych awansach została zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Trzykrotnie, dzięki stypendium z British Council (1984, 1994, 1995), odbyła długoterminowe staże naukowe w Wielkiej Brytanii w Rothamsted Institute of Arable Crops Research. Staże te zaowocowały szeroką współpracą międzynarodową w ramach International Organization for Biological and Integrated Control of Noxious Animals and Plants i uzyskaniem pierwszego dla Uczelni grantu w 5. Programie Ramowym UE. Ponadto zrealizowała szereg krótkich pobyków w laboratoriach różnych uniwersytetów (Bratysława, Debreczyn, Dundee, Halle, Hannover, Kowno, Kijów, Novy Sad, Praga, Saaskatoon).

Była opiekunem 36 prac magisterskich i promotorem dwóch rozpraw doktorskich. W dorobku naukowym posiada 67 oryginalnych prac twórczych.

Jej zainteresowania koncentrowały się na rozpoznaniu biologii roślinożernych owadów oraz określeniu wpływu różnorodnych czynników siedliskowych na ich liczebność i szkodliwość. Warte szczególnego podkreślenia są wyniki 18-letnich badań nad entomofauną rzepaku, dokumentujące brak szkodliwości siodyszka uznawanego w Polsce za najgroźniejszego szkodnika. W późniejszych latach podjęła badania nad zagrożeniami pszczół dzikich, głównie pszczołek, i prawem chronionych trzmieli, wykazując nieprawidłowości w zaleceniach chemicznej ochrony rzepaku, skutkujące zatruciami fauny owadów zapylających. Pod jej kierunkiem podjęto także pionierskie badania dotyczące szkodników w gospodarstwach ekologicznych.

Otrzymała w 2009 r. główną Nagrodę Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w konkursie na najlepszą pracę doktorską w zakresie polityki jakości żywności oraz sześciokrotnie Nagrodę Rektora.

Jan
Kempiński

Urodził się 7 czerwca 1949 r. w Kępnie, gdzie ukończył szkołę podstawową. Dalszą naukę rozpoczął w roku 1963 w Technikum Geodezyjnym im. K. Weigla we Wrocławiu. W roku 1968 rozpoczął pracę zawodową w Powiatowym Biurze Geodezji i Urządzeń Terenów Rolnych w Kępnie. Studia wyższe, które podjął w roku 1969 w ówczesnej Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, ukończył w 1974 r., uzyskując stopień magistra inżyniera melioracji wodnych. W tym samym roku został zatrudniony w ówczesnym Instytucie Budownictwa Wodnego i Ziarnego na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1980 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Określenie cech reologicznych gnojowicy dla potrzeb hydrotransportu rurowego”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska uzyskał również na tym samym Wydziale, broniąc rozprawy

pt. „Hydrauliczna i reologiczna charakterystyka gnojowicy utylizowanej w rolnictwie” w 2000 r. Od 2002 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska otrzymał w styczniu 2009 r.

W 1983 r. odbył miesięczny staż naukowy w Instytucie Rolnictwa Alpejskiego w Gumpenstein – Austria, w ramach stypendium naukowego DAAD.

Uczestniczył ponad 20-krotnie w jednotygodniowych pobytach na Uniwersytecie w Rostocku, odbył trzymiesięczny staż naukowy w tymże ośrodku. Przeprowadził laboratoryjne badania transportu rurowego gnojowicy bydłowej i świńskiej w zależności od różnych średnic rurowciągów. Badania te pozwoliły na ocenę zjawiska poślizgu gnojowicy na ścianie rurowciągu. Odbył staż zawodowy w Brzeskiej Fabryce Pomp i Armatury.

Wyniki prac prezentował na konferencjach międzynarodowych: „Hydromechanisation”, „Transport & Sedimentation of Solid Particles”, „Rostocker Abwassertagung”. Łącznie zaprezentował i opublikował na konferencjach krajowych i zagranicznych 35 referatów. Jest organizatorem cyklicznej konferencji naukowej „Bezpieczeństwo i Trwałość Budowli Wodnych”, zorganizowanej w latach 1993, 1999, 2002, 2005, 2007.

Autor 3 skryptów, 2 monografii, 65 prac naukowych opublikowanych i 51 opracowań niepublikowanych. Promotor 2 zakończonych i 1 otwartego przewodu doktorskiego, 10 prac magisterskich, recenzent 6 prac dyplomowych. Opiekun praktyk naukowych i zawodowych studentów krajowych i zagranicznych.

Od 2001 r. pełni funkcję kierownika Zakładu Mechaniki i Konstrukcji Inżynierskich. Jest koordynatorem współpracy dwustronnej z Uniwersytetem w Rostocku od 2003 r. Był prodziekanem kierunku budownictwo i gospodarka przestrzenna w kadencji 2005–2008. Obecnie pełni tę funkcję w kadencji 2008–2012.

Należy do Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych od 2002 r., Zrzeszenia Federalnego Polskich Inżynierów i Techników w Niemczech (Bundesverband der Polnischen Ingenieure und Techniker in Deutschland) od 2003 r., uczestniczy w pracach Zarządu Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, Oddział we Wrocławiu (od 2004 r.).

Jest specjalistą z zakresu reologii i hydrotransportu cieczy nienewtonowskich, opisanych modelami 3-parametrowymi Vočadlo i Herschela-Bulkley’a.

W 2009 r. odznaczony Złotym Medalem za Długoletnią Służbę. Wyróżniony 14 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Zdzisław
Kielbowicz**

Urodził się 19 października 1954 r. w Wołowie Śląskim. Szkołę podstawową i następnie Państwowe Technikum Rolnicze ukończył w Wołowie Śląskim w roku 1974. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Po ukończeniu studiów w 1979 r. uzyskał dyplom lekarza weterynarii i rozpoczął pracę w Katedrze i Klinice Chirurgii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu na stanowisku ordynatora ambulatorium. Odbył również staż zawodowy w jednostkach organizacyjnych Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii we Wrocławiu.

W 1980 r. został zatrudniony na stanowisku młodszego asystenta, a później asystenta, rozpoczynając pracę naukowo-dydaktyczną jako nauczyciel akademicki. W roku 1989, po obronie pracy doktorskiej pt. „Wartość kliniczna mikrochirurgicznego usuwania zaćmy psów metodą kriоекstrakcji”, uzyskał tytuł doktora nauk weterynaryjnych. W roku 2000, po zdaniu egzaminu przed Państwową Komisją do Spraw Specjalizacji w Puławach otrzymał tytuł specjalisty chirurga. Następnie po obronie kolokwium habilitacyjnego pt. „Badania nad możliwościami transplantacji nabłonka tylnego rogówki kotów” nadano mu tytuł doktora habilitowanego.

Obecnie jest kierownikiem Katedry i Kliniki Chirurgii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Odbył staże zawodowe w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej (Uniwersytet Kalifornijski w Davis) oraz w Niemczech (Uniwersytet Ludwiga Maximiliana w Monachium).

Jest promotorem pracy doktorskiej i recenzentem 2 prac doktorskich oraz 11 publikacji naukowych. Na zamówienie prowadził wykłady z zakresu chirurgii weterynaryjnej na Uniwersytecie Ludwiga Maximiliana w Monachium. Obecnie jest kierownikiem grantu finansowanego z funduszy Unii Europejskiej (2010–2014) w ramach Konsorcjum utworzonego przez Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytet Opolski, prowadzącego badania naukowe pt. „Terapia chorób cywi-

lizacyjnych – innowacyjne leki przeciwrakowe i przeciw osteoporozie”.

Autor 29 oryginalnych prac naukowych. Wyniki swoich prac prezentował na 52 konferencjach, sympozjach oraz kongresach krajowych i międzynarodowych. Redaktor naukowy i konsultant merytoryczny tłumaczeń z języka angielskiego i niemieckiego na język polski 8 pozycji książkowych z zakresu medycyny weterynaryjnej.

Wyróżniony 4 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i jedną Akademii Medycznej we Wrocławiu.

**Jerzy
Kiersnowski**

Urodził się 5 grudnia 1923 r. w Czemerówce k. Nowogródka. Od 1935 r. uczęszczał do Gimnazjum i Liceum im. Zygmunta Augusta w Wilnie, gdzie zdał małą maturę w 1930 r. i egzamin dojrzałości w 1941 r. W latach 1941–1943, w czasie okupacji niemieckiej, pracował jako oborowy w rodzinnym majątku, uczestnicząc w szkoleniu i akcjach Armii Krajowej, a następnie przebywał w oddziałach leśnych jako dowódca drużyny „Kobuz”. Aresztowany w 1944 r. przez NKWD został wywieziony do Donbasu, gdzie był więziony w dwóch łagrach i zmuszony do katorżniczej pracy w kopalni węgla kamiennego. Zwolniony w końcu 1945 r. został przewieziony do Polski, gdzie w lutym 1946 r. zapisał się na Wydział Rolniczy Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. Wykonując pracę magisterską pod kierunkiem prof. A. Tychowskiego, otrzymał dyplom w 1949 r. Na podstawie pracy doktorskiej pt. „Próby oceny jakości ziarna jęczmienia browarnego na przykładzie jęczmion zebranych w różnych terminach” (promotor – prof. A. Tychowski) Rada Wydziału Rolniczego nadała mu w 1961 r. stopień naukowy doktora nauk rolno-leśnych.

Jerzy Kiersnowski zajmował się badaniami z zakresu słodownictwa i piwowarstwa, gorzelnictwa rolniczego i przechowalnictwa produktów rolnych. We wszystkich tych dziedzinach stał się autorytetem naukowym w skali

kraju. Swą wiedzę pogłębiał na stażach naukowych krajowych i zagranicznych, m.in. we Francji (1962–1963).

Jeszcze w czasie studiów – w 1948 r. został asystentem wolontariuszem w Katedrze Technologii Rolnej i Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego. W 1949 r. został jej starszym asystentem, w 1955 r. adiunktem, a w 1968 r. został mianowany docentem.

Pełnił różne funkcje na Uczelni. Był przewodniczącym Rady Pedagogicznej Rolniczych Studiów Zaocznych, Wydziałowej Rady ds. Młodzieży oraz Komisji Dyscyplinarnej dla studentów, a także założycielem i wieloletnim opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Technologów Żywności. Był wiceprzewodniczącym Rady Zakładowej ZNP oraz inicjatorem budowy stołówki i klubu pracowniczego w gmachu głównym Uczelni i Seniosem Budowy gmachu Technologii Żywności, której kompletne plany złożył władzom resortu. Był jednym z organizatorów Oddziału, a potem Wydziału Technologii Żywności. Współtworzył na Uczelni NSZZ *Solidarność*, będąc wiceprzewodniczącym jego Komitetu Założycielskiego i pierwszej Komisji Uczelnianej, za co w stanie wojennym był aresztowany i przez 3 miesiące internowany. Do chwili przejścia na emeryturę piastował stanowisko kierownika Zakładu. Do chwili obecnej prowadzi wykłady z przechwalnictwa produktów rolnych dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Był członkiem Rad Naukowych Centralnego Laboratorium Przemysłu Rolnego oraz Instytutu Przemysłu Fermentacyjnego, a także Komisji Programowej przy Ministrze Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Należał do Zarządu Okręgu i Zarządu Głównego ZNP. Przez 3 kadencje był wiceprzewodniczącym Zarządu Wojewódzkiego i członkiem Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego NOT. Pełnił funkcję rzeczoznawcy tej organizacji oraz przez 2 kadencje przewodniczącego Komisji Rewizyjnej. Był współzałożycielem Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności i wiceprzewodniczącym Konwentu „Nasz Wrocław”.

Promotor jednej rozprawy doktorskiej i ponad 100 prac magisterskich. Opublikował ok. 40 prac, w tym 20 oryginalnych prac twórczych i 2 skrypty, a także opracował wiele recenzji i ekspertyz. Był współautorem 5 patentów.

Został uhonorowany licznymi odznaczeniami (25), w tym m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem Armii Krajowej, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Stefania
Kinal**

Urodziła się 23 lipca 1944 r. w Olchowczyku. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Bogatyni i Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu w 1964 r. podjęła studia na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym (kierunek chemia) na Uniwersytecie Wrocławskim. Po ich ukończeniu odbyła asystenckie studia przygotowawcze na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, po których podjęła pracę jako asystent naukowo-techniczny (1970–1975), starszy asystent (1975–1979), a następnie adiunkt w Katedrze Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej.

Tytuł doktora nauk rolniczych uzyskała w 1979 r. na Wydziale Zootechnicznym AR we Wrocławiu na podstawie pracy pt. „Wpływ obróbki chemicznej na wartość pokarmową nasion rzepaku i poekstrakcyjnej śrutu rzepakowej” wykonanej pod kierunkiem doc. dr. hab. Aleksandra Króliczka. Stopień doktora habilitowanego otrzymała w roku 1999 po przedłożeniu rozprawy pt. „Krajowe surowce mineralne i ich wpływ na wykorzystanie wapnia, fosforu, magnezu, cynku i miedzi przez młode bydło opasowe”.

Tytuł profesora uzyskała w 2006 r. a stanowisko profesora zwyczajnego została powołana w 2008 r.

Odbyła liczne staże naukowe i zawodowe w kraju (w ZZD IZ w Pawłowicach k. Leszna i ZZD IZ w Czechnicy k. Wrocławia) i za granicą (między innymi w Pradze, Nitrze, Brnie, Leningradzie, Moskwie, Podolskim, Odessie, Rydze) oraz wizyty naukowe w Instytucie Żywienia Zwierząt, Foulum w Danii, Instytucie Żywienia Zwierząt (FAL) i Instytucie Badawczym Techniki Produkcji Pasz (IFF), Braunschweig, Niemcy.

Była członkiem Komisji Akredytacyjnej Uczelni Rolniczych Zespołu ds. Akredytacji Kierunku Zootechnika. Udzielała się jako przewodnicząca jury sejmików studenckich kół naukowych. Opiekowała się grupami studentów zagranicznych w Polsce oraz studentów polskich w ZSSR i Czechosłowacji. Uczestniczyła w przygotowaniu XIV i XXXI Sesji Żywienia Zwierząt KNZ PAN i obchodach 50-lecia Akademii Rolniczej oraz Wydziału Biologii

i Hodowli Zwierząt we Wrocławiu. Uczestniczy w pracach ogólnopolskich Komisji ds. Gospodarki Mineralnej u Przewodzący z IŻ PIB w Krakowie. Była członkiem Komisji Oceniającej Granty KBN (MNiI). Od 2008 r. kieruje Katedrą Żywności Zwierząt i Paszoznawstwa. Prowadziła i prowadzi wykłady zamawiane na konferencjach naukowych i szkoleniach z zakresu stosowania dodatków paszowych i żywienia mineralnego zwierząt. Uczestniczyła w badaniach realizowanych w ramach problemów węzłowych i resortowych PR-4, CPBR, CLP oraz w latach 1989–2009 w grantach KBN MNiI – w 10 z nich była kierownikiem, a w 8 głównym wykonawcą.

Jest autorką 308 publikacji naukowych, w tym 165 oryginalnych prac badawczych. Była promotorem 4 doktorantów i 62 prac magisterskich. Recenzowała 4 przewodny habilitacyjne i 9 przewodów doktorskich oraz 1 wniosek o nadanie tytułu naukowego profesora, a także napisała liczne artykuły i prace do różnych czasopism naukowych oraz recenzje projektów badawczych (MNiI).

Otrzymała Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 18 nagród Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, odznakę „Zasłużony dla AR we Wrocławiu” (1994), Srebrny (1997) i Złoty (2004) Krzyż Zasługi oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej (2008).

**Agnieszka
Kita**

Urodziła się 1 września 1971 r. w Pszczynie. Po skończeniu szkoły podstawowej uczęszczała w latach 1986–1990 do Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Chrobrego w Pszczynie. W 1990 r. rozpoczęła studia na Wydziale Technologii Żywności ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w roku 1995, uzyskując tytuł magistra inżyniera technologii żywności i żywienia. Po ukończeniu studiów podjęła w 1995 r. pracę w Zespole Szkół Rolniczych im. Karola Miarki w Pszczynie. W grudniu tego samego roku podjęła studia doktoranckie na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Prace badawcze prowadziła

w Katedrze Technologii Rolnej i Przechowywania pod kierunkiem prof. dr hab. Grażyny Lisińskiej.

Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia otrzymała w 1999 r. na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ składu chemicznego ziemiaka i rodzaju przypraw na konsystencję czipsów”. W 2006 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Wpływ wybranych parametrów technologicznych na jakość smażonych produktów przekąskowych” uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia. Reprezentuje dyscyplinę naukową technologia żywności i żywienia, specjalność: technologia żywności pochodzenia roślinnego.

Odbyła długoterminowe staże naukowe w Norwegii (Norwegia Food Research Institute) i Hiszpanii (Department of Nutrition and Metabolism, Instituto del Frio) oraz staże krótkoterminowe w Chinach, Grecji, na Litwie i w Niemczech. Staż przemysłowy odbyła w Zakładach Tłuszczowych „Bielmar” w Bielsku-Białej.

Od roku 2009 pełni funkcję Kierownika Zakładu Technologii Przetworów Ziemiaczanych Katedry Technologii Rolnej i Przechowywania. Jest członkiem Sądu Koleżeńskiego dla Nauczycieli Akademickich w Komisji Rektorskiej, koordynatorem umowy o współpracy naukowej między Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu i Akademią Rolniczą w Kownie (Litwa – od 2007 r.), członkiem Wydziałowej Komisji Wyborczej (2002–2012).

Od 1997 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności sekcji Technologów Węglowodanów (członek Zarządu) oraz sekcji Chemii i Technologii Tłuszczów. Od 2009 r. pełni funkcję prezesa Wrocławskiego Oddziału PTTŻ. Jest członkiem Zarządu Głównego PTTŻ VIII Kadencji (od 2009 r.), European Federation for the Science and Technology of Lipids, American Oil Chemist's Society i Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Od 2009 r. należy do Rady Programowej „Przeglądu Piekarskiego i Cukierniczego”.

Jest promotorem 23 prac magisterskich. Wykonała jedną recenzję na stopień doktora habilitowanego i jedną pracę habilitacyjną (Litwa). Recenzowała 17 prac naukowych publikowanych w renomowanych czasopismach zagranicznych, 5 prac w czasopismach krajowych i 2 zagraniczne projekty badawcze.

Jej dorobek naukowy obejmuje 148 opracowań, z czego 53 stanowią oryginalne prace twórcze, 8 – rozdziały w monografiach, 18 artykuły przeglądowe, 2 skrypty dla studentów, 67 komunikaty naukowe prezentowane na konferencjach i sympozjach krajowych oraz zagranicznych,

a także dwa zgłoszenia patentowe. Pozostałe pozycje stanowią opracowania nieopublikowane. Uczestniczyła w wielu konferencjach krajowych i zagranicznych w Hiszpanii, Niemczech, Norwegii, Czechach, Słowacji i Litwie.

Odznaczona Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę, wyróżniona Odznaką Honorową Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego oraz 11 nagrodami Rektora.

**Halina
Kleszczyńska**

Urodziła się 25 marca 1949 r. w Lubaczowie, woj. podkarpackie. Szkołę podstawową ukończyła w Międzygórze, a następnie liceum ogólnokształcące w Bystrzycy Kłodzkiej. Studia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego ukończyła w roku 1972, uzyskując dyplom magistra fizyki.

Stopień doktora nauk przyrodniczych otrzymała w 1981 r. na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ wybranych czwartorzędowych soli amoniowych na oporność osmotyczną i transport anionów do erytrocytów”. Stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biofizyki nadała jej Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego w roku 1999 na podstawie rozprawy pt. „Toksyčność hemolityczna niektórych związków biologicznie aktywnych”. Tytuł naukowy profesora otrzymała w 2006 r. w dziedzinie nauk biologicznych, w zakresie biofizyki.

Opublikowała 189 prac naukowych, w tym 88 oryginalnych prac twórczych. Prace swoje prezentowała na 48 konferencjach, w tym 22 międzynarodowych. Jest współautorką kilku wydań skryptu do ćwiczeń laboratoryjnych z fizyki, biofizyki i agrofizyki, a w ostatnim wydaniu była także jego redaktorem.

Zajmuje się badaniami z zakresu biofizyki, które pozwoliły w znacznym stopniu wyjaśnić molekularny mechanizm oddziaływania z błoną biologiczną różnych substancji biologicznie aktywnych, takich jak: pestycydy,

związki lizosomotropowe, antyoksydanty syntetyczne i naturalne oraz związki organiczne metali ciężkich.

W latach 1976–1989 uczestniczyła w resortowych problemach węzłowych dotyczących ochrony środowiska, współpracując z Politechniką Wrocławską i Uniwersytetem Łódzkim. Jako wykonawca i główny wykonawca brała udział w 12 projektach badawczych MNiSW (wcześniej KBN). Była kierownikiem 2 grantów MNiSW, a także trzeciego, który jest aktualnie realizowany.

Była opiekunem 7 prac magisterskich, w tym prac studentów Politechniki Wrocławskiej. Jest autorem kilkunastu recenzji: na tytuł profesora, habilitacyjnych, doktorskich, prac naukowych, a także wniosków MNiSW.

Była członkiem Komisji Senackiej ds. Badań Naukowych i pełnomocnikiem Rektora ds. Międzyuczelnianych Studiów Indywidualnych. Odbyła kurs dla inspektorów ochrony przed promieniowaniem jonizującym i objęła funkcję inspektora, a następnie kierownika Uczelnianej Pracowni Izotopowej.

Należy do Polskiego Towarzystwa Biofizycznego i pełni w nim od wielu lat różne funkcje zarówno w Zarządzie Oddziału Wrocławskiego, jak i Zarządzie Ogólnopolskim, jest również członkiem Komisji Chemii, Fizyki i Techniki w Biologii Wrocławskiego Oddziału PAN. Uczestniczyła w organizacji trzynastu Międzynarodowych Szkół Biofizyki Transportu Membranowego, a trzykrotnie pełniła funkcję dyrektora tych szkół.

Pełni funkcję kierownika Katedry Fizyki i Biofizyki Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Wyróżniona została 15 nagrodami Rektora oraz została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi.

**Halina
Klimczak**

Urodziła się 5 października 1945 r. w Pierzchniance (woj. kieleckie). Egzamin maturalny złożyła w 1963 r. w Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Śniadeckiego w Kielcach. W Kielcach ukończyła również Państwową Szkołę Techniczną – Wydział Geodezji, uzyskując dyplom

technika geodety w zakresie geodezji ogólnej. W roku 1971 po ukończonych studiach na Oddziale Geodezji Urzędzeń Rolnych, Wydziału Melioracji Wodnych w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu otrzymała tytuł magistra inżyniera z zakresu geodezji urzędzeń rolnych.

Stopień doktora nauk technicznych nadano jej w 1980 r. na podstawie rozprawy pt. „Organizacja prac geodezyjnych w procesach inwestycyjnych i urzędzeniowo-rolnych w rejonie działania kombinatu PPGR. Studium metodyczne” na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

W 2003 r. uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie nauk technicznych, w dyscyplinie geodezja i kartografia, specjalności systemy informacji przestrzennej na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Modelowanie kartograficzne w badaniach rozmieszczenia zjawisk przestrzennych” i oceny dorobku naukowego na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej. Za pracę habilitacyjną otrzymała w 2004 r. nagrodę Ministra Infrastruktury.

Od 2006 r. jest zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego. W latach 2006–2009 pełniła funkcję zastępcy dyrektora w Instytut Geodezji i Geoinformatyki, a od 2006 r. do chwili obecnej jest kierownikiem Zakładu Fotogrametrii, Kartografii i Geoinformatyki.

Odbyła staże naukowe w Budapeszcie, Bratysławie i Nitrze oraz uczestniczyła czynnie w szeregu międzynarodowych konferencji kartograficznych i sympozjów naukowych w Kolonii, Ottawie, Madrycie, Durbanie, Moskwie.

W badaniach naukowych zajmuje się zagadnieniami kartografii matematycznej i tematycznej oraz kartograficznymi metodami badań i ich zastosowaniem do rozwiązywania różnorodnych zagadnień związanych przede wszystkim z rolnictwem i środowiskiem przyrodniczym. Prowadzi również badania związane z zastosowaniem Systemu Informacji Geograficznej i modelowania kartograficznego w studiach zjawisk i procesów związanych ze środowiskiem przyrodniczym. W badaniach uwzględnia możliwości automatycznych, interaktywnych opracowań średnio- i małoskalowych map tematycznych z wykorzystaniem programów komputerowych. Prowadzi badania zmian i dynamiki zjawisk z wykorzystaniem materiałów geodezyjnych i kartograficznych z zastosowaniem analiz przestrzennych.

Jest autorem lub współautorem około 100 prac naukowych, w tym około 60 oryginalnych prac twórczych, w większości publikowanych w języku angielskim,

Była kierownikiem trzech grantów MNiSW, a także głównym wykonawcą w dziesięciu grantach oraz

kierownikiem i współwykonawcą w kilku projektach naukowo-badawczych.

Jest promotorem dwóch doktorantów oraz była recenzentem pięciu przewodów doktorskich.

Od 1995 r. pełni funkcję wiceprezesa Zrzeszenia Absolwentów Wydziału Melioracji Wodnych. Była przedstawicielem Polski w Komisji Gender and Cartography Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej (2000–2003), jest członkiem Sekcji Kartografii PAN.

Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych otrzymała liczne nagrody Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Stanisław
Klimentowski**

Urodził się 1 października 1954 r. w Środzie Śląskiej. Po ukończeniu Technikum Weterynaryjnego w Jeleniej Górze w 1974 r. studiował w latach 1974–1979 na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując dyplom lekarza weterynarii. Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych nadała mu w 1984 r. Rada Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Ocena przydatności metody chemiluminescencyjnej w diagnostyce białaczki limfatycznej P388 myszy i enzootycznej białaczki bydła”, a stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w 1990 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Zakażenia prenatalne BLV (Bovine Leukemia Virus) u bydła i ich wpływ na wybrane wskaźniki odporności humoralnej i komórkowej”. Tytuł profesora otrzymał w 1995 r., zaś stanowisko profesora zwyczajnego w 2000 r.

W 1983 r. ukończył studia ekonomiczne na wrocławskiej Akademii Ekonomicznej, specjalizując się w zakresie ekonomiki weterynaryjnej. W latach 1984–1986 odbył staże naukowe w Niemczech w Instytucie Weterynaryjnym Uniwersytetu Georga-Augusta w Getyndze (4 mies.) i w Wyższej Szkole Weterynaryjnej w Hanowerze (12 mies.) oraz w latach 1990–1991 w Austrii na Uniwersy-

tecie Medycyny Weterynaryjnej i w Federalnym Instytucie Weterynaryjnym w Wiedniu (6 mies.). W 1994 r. odbył ponownie dwumiesięczny staż naukowy w Wyższej Szkole Weterynaryjnej w Hanowerze, a w 1999 r. podobnie na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej w Monachium. Ponadto odbył wiele krótkoterminowych staży naukowych, m.in. w Puławach, Brnie, Nowym Sadzie, Hanowerze, Wiedniu i Monachium. Wszystkie studia i staże ukierunkowane były na nowoczesne metody rozpoznawania, zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w Katedrze Epizootologii i Klinice Chorób Zakaźnych Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu, przechodząc w niej wszystkie szczeble awansu akademickiego. Specjalizował się w zagadnieniach dotyczących epizootologii ogólnej i chorób zakaźnych zwierząt. W swoim dorobku naukowym posiada ponad 150 pozycji opublikowanych, w tym ponad 100 oryginalnych prac twórczych, współautorstwo dwóch podręczników i trzynomowej edycji „Vademecum Lekarza Weterynarii”. Był promotorem 7 zakończonych przewodów doktorskich i recenzentem 7 rozpraw habilitacyjnych.

Zainteresowania naukowo-badawcze dotyczyły głównie: etiopatogenezy, rozpoznawania i zwalczania enzoptycznej białaczki bydła (EBB), epizootologii i zwalczania zakażeń retrowirusowych u zwierząt domowych, zachowania się wybranych wskaźników odporności humoralnej i komórkowej w przebiegu naturalnych i doświadczalnych zakażeń wirusowych i bakteryjnych u zwierząt, rozpoznawania i zwalczania zakażeń wirusowych u zwierząt, wprowadzania nowych metod diagnostycznych do praktyki weterynaryjnej, wykorzystania w praktyce weterynaryjnej nowych chemioterapeutyków i biopreparatów.

Badania te mają zarówno dużą wartość poznawczą, jak też aplikacyjną wychodzącą naprzeciw potrzebom praktyki weterynaryjnej. Profesor przeprowadził dziesiątki wykładów, szkoleń i konsultacji, przyczynił się do uruchomienia wielu laboratoriów serologicznej diagnostyki EBB oraz zrealizował wiele wspólnych praktycznych rozwiązań w zakresie zwalczania EBB, a także innych chorób zakaźnych zwierząt. Był kierownikiem 8 projektów badawczych KBN, a w 5 innych projektach głównym wykonawcą.

Członek m.in. Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Immunologicznego, Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego, Niemieckiego Towarzystwa Weterynaryjnego (DVG) oraz Europejskiego Towarzystwa Epizootologii i Chorób Zakaźnych Zwierząt. Wygłaszał referaty na kongresach PTNW w Lublinie

(1984), Warszawie (1988), Olsztynie (1992) i we Wrocławiu (1996). Brał udział w konferencjach zagranicznych w Hanowerze (1986), Norymberdze (1988), Kilonii (1990), Frankfurtie (1992) i w Bambergu (1994)) oraz w wielu sesjach i sympozjach naukowych w kraju. Zorganizował trzy Międzynarodowe Konferencje Naukowe pt. „Aktualne problemy w chorobach zakaźnych bydła” (1988, 1991, 1994), był współorganizatorem 5 Sympozjów Drobiarskich i X Kongresu PTNW, a także sympozjów i wystaw w ramach corocznych kongresów *Pro Animalis* (1994–2000).

Pełnił funkcję prodziekana w latach 1996–1999 oraz był członkiem i przewodniczącym Sekcji Weterynaryjnej w KBN, członkiem Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, Krajowej Komisji ds. Etyki Doświadczeń na Zwierzętach, Sekretarzem Naukowym Zarządu Głównego PTNW, członkiem Rady Naukowej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach oraz znanego czasopisma weterynaryjnego „Tierärztliche Praxis”. Był ekspertem oceniającym projekty Programu TEMPUS, realizatorem na Uczelni programu Socrates/Erasmus oraz głównym autorem ewaluacji i akredytacji Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w EAEVE, afiliowanym przy Komisji Edukacji UE.

Za wyróżniającą się aktywność naukowo-badawczą i dydaktyczno-organizacyjną otrzymał Nagrodę Zespołową Stopnia II Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Nagrodę PTNW oraz 11 nagród indywidualnych i zespołowych Rektora AR we Wrocławiu. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Zmarł 19 lutego 2002 r. Jest pochowany na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

**Stanisław
Klin**

Urodził się 28 września 1941 r. w Pawłowie, woj. chełmskie. W roku 1959 rozpoczął studia na Politechnice Wrocławskiej na Wydziale Chemicznym. W 1961 r., z przyczyn zdrowotnych, zmienił profil studiów, wybierając

budownictwo na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej. W roku 1966 uzyskał tytuł magistra inżyniera budownictwa lądowego w specjalności konstrukcje budowlane. W lipcu 1970 r. nadano mu tytuł doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy pt. „Badania doświadczalne nośności warstwy kruszywa na podłożu sprężystym”. W roku 2006 uzyskał tytuł doktora habilitowanego nauk technicznych po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Analiza zmienności wytrzymałości i odkształcalności gipsu w różnych stanach naprężeń i wilgotności”. W roku 2007 objął stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Jego specjalnością naukową były konstrukcje budowlane i materiały budowlane.

W latach 1966–1975 pracował w Instytucie Inżynierii Lądowej Wydziału Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej, gdzie był kierownikiem Pracowni Badań Nośności Nawierzchni Kolejowej (1969–1972). W roku 1975 rozpoczął pracę na stanowisku adiunkta w Instytucie Budownictwa Wodnego i Ziemi Akademii Rolniczej we Wrocławiu (aktualnie – Instytut Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu). Jednocześnie, nieprzerwanie od roku 1977, pełnił funkcję kierownika Laboratorium Technologii Betonu i Wytrzymałości Materiałów. W latach 2007–2009 był przewodniczącym Zespołu Rady Wydziału ds. opracowania „Strategii Rozwoju Wydziału na lata 2007–2013”.

Jego dorobek obejmuje 77 publikacji naukowych, w tym dwie monografie. Kierował realizacją licznych projektów naukowo-badawczych z zakresu mechaniki gruntów i podtorzy kolejowych, nawierzchni szynowych kolejowych i tramwajowych, materiałów budowlanych, technologii betonu, gipsu i kompozytów gipsowych, konstrukcji budowlanych, budownictwa wodnego. Był m.in. organizatorem i przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego cyklicznych Konferencji Naukowo-Technicznych OKTRA'97.

Wiele z jego wizji i planów wykorzystano podczas prac nad planem i programem studiów. Przez wiele lat pełnił funkcję Przewodniczącego Sekcji Trwałości Budowli Polskiej Izby Inżynierów i Techników Budownictwa.

Podczas swojej pracy naukowej uzyskał m.in. 7 nagród Rektora Politechniki Wrocławskiej, 11 nagród Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Złoty Krzyż Zasługi oraz medale: „Zasłużony dla Województwa i Miasta Wrocławia”, „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

Zmarł 26 listopada 2009 r. po ciężkiej, niespodziewanej chorobie. Został pochowany na cmentarzu Św. Rodziny przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Andrzej Jan
Klisiecki**

Urodził się 14 października 1895 w Krośnie. Po ukończeniu w roku 1913 gimnazjum w Drohobyczu rozpoczął studia medyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim, ale ukończył je na Uniwersytecie Lwowskim w roku 1921, otrzymując tytuł doktora wszech nauk lekarskich. Podczas I wojny światowej służył w armii austriackiej, potem jako żołnierz Wojska Polskiego wziął udział w wojnie polsko-sowieckiej.

W roku 1922 został asystentem w Zakładzie Fizjologii Wydziału Lekarskiego UJK u Adolfa Becka, gdzie w 1928 r. uzyskał także *veniam legendi* z zakresu fizjologii. W następnym roku, jako profesor nadzwyczajny, objął kierownictwo Katedry i Zakładu Fizjologii Akademii Medycyny Weterynaryjnej, od roku 1937 jako profesor zwyczajny. Fizjologię wykładał także podczas wojny w zorganizowanym w miejsce Akademii – Instytucie Weterynaryjnym (otrzymał wówczas tytułu zasłużonego profesora ZSRR) i potem na fachowych kursach weterynaryjnych.

Po wojnie w roku 1945 przejechał do Wrocławia, gdzie był współorganizatorem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i pierwszym kierownikiem jego Katedry Fizjologii (od roku 1953) oraz Katedry Chemii Fizjologicznej (do roku 1948). Równocześnie współorganizował Wydział Lekarski oraz kierował jego Katedrą i Zakładem Fizjologii do końca 1945 r., aż do przejścia na emeryturę; w roku 1966 zorganizował przy Wydziale Lekarskim kurs wychowania fizycznego, z którego powstało Studium Wychowania Fizycznego, przekształcone następnie w Wyższą Szkołę Wychowania Fizycznego, której był pierwszym rektorem.

Główne zainteresowania naukowe w zakresie fizjologii dotyczyły zagadnień układu krążenia krwi i fizjologii nerek, m.in. przebadał cały obszar tętniczy u różnych zwierząt i określił szybkość przepływu krwi nie tylko w aorcie, ale także w tętniczkach o średnicy 0,2 mm, stosując zmodyfikowany przez siebie w roku 1925 fotohemotachometr Cybulskiego. Badał też istotę wstrząsu histaminowego; jest twórcą teorii powstania wstrząsu na skutek osłabienia

przez histaminę mięśnia lewej komory serca. Badania fizjologii nerek dotyczyły amoniaku, jego pochodzenia i zachowania we krwi zwierząt domowych, ilości mocznika we krwi kobiet i mężczyzn oraz mechanizmów tworzenia się moczu. Był twórcą teorii metabolicznej funkcji nerek, według której funkcja wydalnicza tego narządu zależy od przemian zachodzących w samym narządzie. Trzecią jego dziedziną zainteresowań, rozwijaną zwłaszcza po wojnie, były aspekty fizjologiczne wychowania fizycznego i sportu. Badając wpływ wysiłku fizycznego na narządy krążenia i oddechowe oraz klimatu na odporność organizmu, sformułował teorię „chorób z przeziębienia” jako następstwa odruchów anemizacyjnych, czyli reakcji określonych narządów na chłodzenie odpowiednich partii niezahartowanej skóry.

W roku 1945 został członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności, należał też do Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego i Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Był doktorem *honoris causa* Wyższej Szkoły Rolniczej (1966) i Akademii Medycznej (1970) we Wrocławiu; odznaczony został Krzyżami Oficerskimi i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 31 marca 1975 r.

**Zdzisław
Klukowski**

Urodził się 29 listopada 1959 r. w Chojnowie k. Legnicy. Dyplom technika rolnika o specjalności hodowla roślin i nasiennictwo uzyskał w 1982 r. W latach 1982–1987 studiował na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1994 uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Gradacja kośniczki łąkowej *Cerapteryx graminis* (Lepidoptera, Noctuidae) na użytkach zielonych w Sudetach”. Opiekunem pracy był początkowo prof. dr hab. Czesław Kania a promotorem prof. dr hab. Jadwiga Opyrchalowa. Doktoryzował się w 1994 r. W roku 2004 uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii po przedłożeniu rozprawy pt: „Zmienność

struktury przestrzennej populacji chowaczy łądogowych (*Ceutorhynchus pallidactylus* Marsh., *Ceutorhynchus napi* Gall.) w uprawie rzepaku ozimego Został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w 2008 r.

Dorobek naukowy obejmuje 94 opracowań, w tym 73 oryginalne prace twórcze (25 w języku angielskim), 2 prace przeglądowe i 19 komunikatów naukowych.

Zainteresowania naukowe dotyczą dwóch kierunków badań: zmian rozprzestrzeniania ważniejszych fitofagów i ich parazytoidów w uprawie rzepaku oraz biologii parazytoidów i potencjalnych możliwości zwiększenia ich udziału w integrowanych metodach ochrony plonu. W latach 2001–2006 realizował w ramach 5. Programu Ramowego grant unijny „Integrated pest management strategies incorporating bio-control for European oilseed rape pests”. Grant ten tematycznie łączył oba obszary jego zainteresowań.

Odbył krótkoterminowe staże naukowe w Anglii (Rothamsted Experimental Station, Rothamsted Statistical Department i Natural History Museum w Londynie), a także krótkie wizyty naukowe w Estonii (Estoński Uniwersytet Rolniczy), Niemczech (Instytut Ochrony Roślin w Brunzshwiku), Szwecji (Szwedzki Uniwersytet Nauk Rolniczych – Alnarp), (Estonian University of Live Science – Tartu), Finlandii (University of Helsinki) oraz Anglii (Rpthamsted Experimental Station).

Promotor 4 doktoratów. Pod jego kierunkiem 24 studentów wykonało prace magisterskie. Opracował dwie recenzje w przewodach doktorskich.

Trzykrotnie otrzymał nagrodę Rektora.

**Damian Krzysztof
Knecht**

Urodził się 13 czerwca 1963 r. w Legnicy. We Wrocławiu uczęszczał najpierw do szkoły podstawowej, a następnie do IX Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego. Studia na Wydziale Zootechnicznym AR we Wrocławiu ukończył w roku 1988. Bezpośrednio po studiach rozpoczął pracę w Katedrze Hodowli Trzody

Chlewnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu (obecnie Zakład Hodowli Trzody Chlewnej), gdzie pracuje do chwili obecnej. Ukończył Podyplomowe Studium Doskonalenia Pedagogicznego, podyplomowe studia w zakresie finansów i bankowości w Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.

W 1993 r. pod kierunkiem prof. Stanisława Jaska obronił pracę doktorską na temat „Wpływ niektórych czynników środowiskowych i genotypu na wyniki odchowu prosiąt”.

Na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Rynek i grupy producentów trzody chlewnej w Polsce”, w 2005 r. Rada Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt nadała mu stopień naukowy doktora habilitowanego. Od 1 lipca 2008 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Jest autorem i współautorem 162 prac, referatów i doniesień naukowych, w tym 48 oryginalnych prac twórczych, 3 podręczników, 3 monografii. Był opiekunem 72 prac magisterskich, 87 licencjackich.

Uczestniczył w 45 krajowych i zagranicznych konferencjach i sympozjach naukowych, prezentując swoje prace w Czechosłowacji, Czechach, Słowacji, na Litwie i na Węgrzech. Był współorganizatorem 5 konferencji międzynarodowych. Jest współorganizatorem i doradcą wielu grup producentów trzody chlewnej na terenie Wielkopolski. Członek Rady Redakcyjnej czasopisma „Narodohospodarski Obzor” w Republice Czeskiej.

Był czterokrotnie wyróżniony Nagrodą Rektora AR we Wrocławiu, dwukrotnie Nagrodą Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu. Został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi (2005) oraz odznaką „Zasłużony dla Rolnictwa” (2005).

**Sylwester
Kobiela**

Urodził się w 1937 r. w Zasutowie k. Wrześni. W wieku 17 lat, bezpośrednio po ukończeniu Technikum Budowlanego w Poznaniu, podjął pracę zawodową. Pracując ponad 12 lat w branży budowlanej wykonał

wiele projektów konstrukcji inżynierskich dla Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego. Jednocześnie (1956–1963) odbył dwustopniowe studia wieczorowe na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodnego PWr. Uzyskał uprawnienia budowlane (1964 r.) i rzeczoznawcy budowlanego (1971 r.).

W 1967 r. rozpoczął pracę na Politechnice Wrocławskiej. Doktoryzował się w 1973 r. w Instytucie Budownictwa PWr na podstawie rozprawy pt. „Badania wpływu parametrów napełniania i aeracji na parcie cementu składowanego w silosie” (promotor – prof. A. Borcz). Stopień doktora habilitowanego nadała mu Rada Wydziału Politechniki Wrocławskiej w 1992 r. na podstawie pracy pt. „Przyrządy i metodyka pomiaru parcia materiałów rozdrobnionych w zbiornikach”. Stanowisko profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1998 r. W tym charakterze był też dodatkowo zatrudniony na Wydziale Inżynierii Wojskowej Wyższej Szkoły Oficerskiej (1994–2004), a od 1999 r. na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej.

Tytuł naukowy profesora w dziedzinie nauk technicznych otrzymał decyzją Prezydenta RP z dnia 22 stycznia 2007 r.

Od 1 października 2007 r. jego podstawowym miejscem pracy jest Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, gdzie zatrudniony jest na stanowisku profesora zwyczajnego na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji. Odbył roczny staż naukowy na Northwestern University w Evanston (Illinois, USA). Pracował jako wykładowca na uczelni w Iraku. Jest autorem bądź współautorem 6 monografii, 195 prac naukowych, współautorem skryptu, oraz 3 patentów.

Zajmuje się badaniami betonowych konstrukcji powłokowych poddanych oddziaływaniom dynamicznym (silosy, zbiorniki, budowle ochronne) oraz konstrukcją i analizą zachowania się budynków wysokich i przekryć o dużych rozpiętościach. Współorganizował wiele konferencji naukowych krajowych i zagranicznych. Kierował ośmioma zakończonymi projektami badawczymi KBN.

Był promotorem 6 doktoratów oraz blisko 300 prac magisterskich i inżynierskich, z których 3 uzyskały wyróżnienia Ministra Transportu i Budownictwa. Recenzował 4 prace doktorskie, pracę habilitacyjną, 2 wnioski na stanowisko profesora i 4 książki. Zebrał doświadczenie w pracach redakcyjnych czasopism jako sekretarz naukowy „Archives of Civil and Mechanical Engineering” PAN Oddział we Wrocławiu i członek kolegium redakcyjnego Zeszytów Naukowych WSO we Wrocławiu („Poglądy i Doświadczenia”).

Jest członkiem licznych towarzystw naukowych: w Oddziale Wrocławskim PAN pełni funkcję sekretarza naukowego Komisji Budownictwa i Mechaniki, należy do Polskiej Grupy Sejsmicznej i Parasejsmicznej (współpracującej z międzynarodową organizacją EAEE), członkiem Amerykańskiego Stowarzyszenia Inżynierów Budowlanych (ASCE) i Amerykańskiego Instytutu Betonu (ACI). Działa w Komitecie ACI 313 Concrete Bins and Silos.

Otrzymał odznaczenia i nagrody: Złotą Odznakę PWr, Złoty Krzyż Zasługi, nagrody Rektora PWr, Rektora-Komendanta WSO we Wrocławiu, Rektora UP we Wrocławiu, Nagrodę Ministra Budownictwa i Nagrodę PZiTb im. Prof. Waława Żenczykowskiego.

Mariusz Jerzy
Kocot

Urodził się w Trzebini w 1917 r. Studia wyższe odbył w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, uzyskując w 1940 r. dyplom lekarza weterynarii. W latach 1940–1952 zatrudniony był na różnych stanowiskach administracji weterynaryjnej. Od 1952 r. pracował jako adiunkt w Katedrze Higieny Produktów Zwierzęcych we Wrocławiu. W 1959 r. uzyskał stopień doktora nauk weterynaryjnych, w 1962 r. stopień naukowy docenta, a w roku 1977 tytuł profesora nadzwyczajnego.

Był promotorem siedmiu prac doktorskich. W zakresie dydaktyki był jednym z pierwszych w kraju, który rozpoczął wykłady z przetwórstwa i ustawodawstwa sanitarno-żywnościowego dla studentów Wydziału Weterynaryjnego. Był prezesem Śląskiego Okręgu Izby Lekarsko-Weterynaryjnej (1949–1953), prezesem wrocławskiego oddziału Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynaryjnych (1956–1958), przewodniczącym sekcji higieny produktów zwierzęcych PTNW.

Za swoją szeroką działalność wyróżniony został wieloma odznaczeniami państwowymi i organizacyjnymi, z których wymienić należy: Krzyż Kawalerski *Polonia Restituta*, Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej. Zmarł w 1978 r.

Marian
Kocór

Urodził się 10 lutego 1922 r. we Wrocane niedaleko Krosna. Ukończył w maju 1939 r. liceum ogólnokształcące w Rzeszowie.

W roku 1941 rozpoczął studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Federalnej w Zurychu (Eidg. Technische Hochschule-ETH), które ukończył w 1945 r. z wyróżnieniem. Doktorat prof. Kocóra wykonany pod kierunkiem prof. W. Preloga w grupie profesora L. Rużički dotyczył dziedziny chemii organicznej w zakresie związków naturalnych.

W latach 1948–1952 był adiunktem w Katedrze Podstaw Chemii Ogólnej kierowanej przez prof. Henryka Kuczyńskiego na ówczesnym Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu. Pracował tu nad diacyloamidami, a następnie steroidami. W roku 1952 został kierownikiem Katedry Chemii Ogólnej w nowo utworzonej Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Na stanowisku tym pozostawał do 1965 r. Pod jego kierownictwem prowadzono badania z dziedziny syntezy steroidów, izolowano z materiału roślinnego i mikrobiologicznego związki biologicznie czynne (tomatydyna i werukarol).

Pełnił obowiązki prodziekana Wydziału Rolniczego w latach 50., a potem prorektora do spraw dydaktycznych (1960–1965). W roku 1954 został mianowany docentem, a w 1962 profesorem nadzwyczajnym. Pełnił również obowiązki dziekana na Wydziale Chemicznym Wyższej Szkoły Inżynierskiej WSI we Wrocławiu (1952–1956). Był współautorem patentu otrzymywania tlenu glinu do chromatografii.

W roku 1956 prof. M. Kocór przeniósł się do Warszawy, gdzie objął stanowisko zastępcy dyrektora do spraw naukowych w Instytucie Chemii Organicznej Polskiej Akademii Nauk. Był równolegle kierownikiem Zakładu Związków Biologicznie Czynnych w Instytucie Chemii Polskiej Akademii Nauk. W 1967 r. został powołany na stanowisko dyrektora naczelnego w tymże Instytucie. Obowiązki te pełnił do 1972 r. Tytuł profesora zwyczajnego uzyskał w 1971 r.

Okres jego pracy w Warszawie należał do najbardziej twórczych. Tutaj prowadził badania nad chemią i stereochemią steroidów, badania nad strukturą produktów naturalnych pochodzenia roślinnego i mikrobiologicznego. Szczególną uwagę poświęcił opracowaniu metody syntezy hormonów oraz leków steroidowych. Pod jego kierunkiem opracowana została technologia otrzymywania testosteronu i analogu tego związku metanobolu. Badania mleczają rudego (*Lactarius rufus*) doprowadziły do izolowania z tego organizmu grupy seskwiterpenowych laktonów.

Opublikował około 100 prac. Odbił wiele staży naukowych na uniwersytetach, m.in. w Szwajcarii, Anglii, Szwecji, Indiach i Stanach Zjednoczonych. Zapoczątkował organizację międzynarodowych konferencji izoprenoidowych, które odbywają się regularnie do dzisiaj.

Był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany odznaczeniami państwowymi, między innymi Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Był wybitnym i cenionym pracownikiem nauki oraz nauczycielem akademickim.

Zmarł 24 marca 1980 r. Pochowany na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

**Roman
Kołacz**

Urodził się 19 lipca 1947 r. w Kobyłanach w powiecie krośnieńskim, gdzie uczęszczał do szkoły podstawowej. Ukończył liceum ogólnokształcące w Nysie, a następnie studia w 1973 r. na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując dyplom lekarza weterynarii. Po studiach rozpoczął staż i pracę naukową w ówczesnej Katedrze Zoohigieny na Wydziale Zootechnicznym, przechodząc w niej wszystkie szczeble awansu naukowego. W 1977 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Zoohigieniczne badania warunków środowiskowych w przemysłowej fermie trzody chlewnej typu «Agrokompleks Agard»”, a w 1985 r. stopień doktora habilitowanego po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania zoohigieniczne nad skutkami ograniczenia presji termicznej środowiska na lochy ciężarne w okresie

letnim”. Tytuł naukowy profesora otrzymał w 1995 r., a w 1999 r. stanowisko profesora zwyczajnego.

Jest specjalistą w dziedzinach higieny i dobrostanu zwierząt oraz ekotoksykologii. Członek Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN oraz International Society of Animal Hygiene. W PTNW od 2002 r. kieruje Sekcją Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt. Od 1990 do 1993 r. był przedstawicielem Polski w Monitoring Committee on Public Image of Animal Production Europejskiej Federacji Zootechnicznej, a w latach 1994–1998 członkiem Komisji Zdrowia i Utrzymania Zwierząt tej organizacji. W latach 1998–2001 był przedstawicielem Polski w Standing Committee for Protection of Animals Rady Europy w Strasbourgu oraz kierownikiem międzynarodowej grupy roboczej Animal Welfare – Projektu Phare. W latach 1999–2005 przewodniczący I Lokalnej Komisji Etycznej ds. Doświadczeń na Zwierzętach, a 2005–2009 członek Krajowej Komisji Etycznej. Należy do Rady Naukowej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach. Jest członkiem Rady Programowej „Medycyny Weterynaryjnej” oraz radcą Głównego Lekarza Weterynarii ds. Dobrostanu Zwierząt. Pełnił wiele funkcji organizacyjnych na Uczelni, był m.in. organizatorem i kierownikiem Studium Doktoranckiego (1995–2002), prorektorem ds. współpracy z zagranicą i rozwoju uczelni (2002–2008). Od roku 2008 jest rektorem Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jest autorem i współautorem 284 publikacji, w tym 128 oryginalnych prac badawczych oraz 2 patentów. Zorganizował wiele konferencji i seminariów naukowych, w tym 7 o charakterze międzynarodowym. Zainicjowane przez niego coroczne konferencje pt. „Etyczne i prawne aspekty ochrony dobrostanu zwierząt” weszły do stałego kalendarza imprez naukowych Uczelni. Kierował 11 projektami badawczymi. Jego badania dotyczą głównie: wpływu systemów utrzymania i czynników środowiska na dobrostan świń i drobiu; stosowania naturalnych i syntetycznych dodatków do paszy dla zwierząt o charakterze immunotropowym, profilaktycznym i poprawiającym właściwości dietetyczne produktów zwierzęcych oraz stosowania preparatów biotechnologicznych do paszy i ściółki ograniczających emisję amoniaku do środowiska; oddziaływania skażeń przemysłowych pyłami metalonośnymi na zdrowie zwierząt oraz bezpieczeństwo żywności.

Wprowadził do nomenklatury zootechniczno-weterynaryjnej w Polsce pojęcie dobrostan zwierząt, dzisiaj powszechnie używane i akceptowane. Jest orędownikiem ochrony zwierząt przed zadawaniem im zbędnego cierpienia i uwzględniania aspektów etycznych w hodowli zwierząt gospodarskich. Jest autorem pierwszego w Polsce podręcznika

akademickiego pt. „Higiena i dobrostan zwierząt gospodarskich” oraz współautorem europejskiego „Farm animal welfare, environment & food quality interaction studies”. Ekspert krajowy i zagraniczny w zakresie dobrostanu zwierząt. Przebywał na krótkoterminowych stażach naukowych, praktykach, misjach oraz kongresach i konferencjach międzynarodowych w wielu krajach europejskich i w USA.

Prowadzi wykłady dla studentów z zakresu higieny i dobrostanu zwierząt oraz ekotoksykologii, a także wykłady z dobrostanu zwierząt dla słuchaczy weterynaryjnych specjalizacyjnych studiów podyplomowych we Wrocławiu, Warszawie, Olsztynie i Puławach. Jest współautorem 2 skryptów akademickich i autorem lub współautorem rozdziałów 11 podręczników, w tym m.in. „Szczegółowa patologia i terapia chorób świń”, „Ekotoksykologiczne problemy chowu zwierząt w rejonie skażeń metalami ciężkimi”, „Szczegółowa patologia i terapia chorób świń”, „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego”, „Standardy higieniczne, dobrostan zwierząt oraz ochrona środowiska w produkcji zwierzęcej w świetle przepisów UE”, „Środowisko, rozród, profilaktyka i terapia chorób świń”, „Choroby drobiu”.

Był promotorem 6 zakończonych doktoratów, recenzentem 11 rozpraw habilitacyjnych i 27 doktorskich, wypromował ponad 70 magistrantów. Prowadzi szeroką działalność popularyzatorską, szczególnie w zakresie etycznych i prawnych aspektów dobrostanu zwierząt.

Otrzymał 2 nagrody Ministra Rolnictwa, 3 nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, liczne nagrody Rektora oraz został wyróżniony Odznaką Honorową Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Zasłużony dla Rolnictwa”, Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

**Teresa
Kołek**

Urodziła się 18 września 1943 r. w Podleszanach (powiat Mielec). W 1967 r. ukończyła studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej.

W 1975 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Otrzymywanie, epoksydacja i katalityczna redukcja Δ^5-7 – oksosteroidów”, której promotorem była prof. Irena Małunowicz, uzyskała stopień doktora nauk chemicznych nadany uchwałą Rady Wydziału Chemii w Instytucie Chemii Organicznej i Fizycznej Politechniki Wrocławskiej. Stopień doktora habilitowanego z zakresu biotechnologii uzyskała w 2000 r. na podstawie przedstawionej Radzie Wydziału Nauk o Żywności pracy pt. „Zależność przebiegu transformacji mikrobiologicznych od budowy substratu. Badania wybranych izoprenoidów”.

Opublikowała 23 oryginalne prace twórcze (wszystkie w czasopismach z Listy Filadelfijskiej), 3 artykuły przeglądowe i monografię. Jest autorem podręcznika akademickiego pt. „Biotransformacje” oraz współautorem podręczników: „Chemia nieorganiczna z elementami chemii analitycznej” i „Podstawy transformacji”.

Z zakresu badań nad zastosowaniem transformacji mikrobiologicznych do przekształcania substratów izoprenoidowych uzyskała 16 patentów oraz przedstawiła 8 zgłoszeń patentowych. Wyniki badań prezentowane były również w 37 komunikatach na konferencjach krajowych i zagranicznych. Jest promotorem dwóch obronionych prac doktorskich.

Odnaczona: Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniona za badania naukowe i pracę dydaktyczną 19 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz zespołową nagrodą Ministra za badania naukowe.

**Eugeniusz
Kołota**

Urodził się 8 marca 1941 r. w Koskowie, na terenie woj. mazowieckiego. Po ukończeniu Technikum Ogrodniczego w Pruszczu Gdańskim studiował w latach 1960–1965 na Wydziale Rolniczym ówczesnej WSR w Szczecinie. W roku 1966 podjął pracę w Katedrze Ogrodnictwa tejże Uczelni. W 1984 r. uzyskał przeniesienie służbowe do pracy

w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, gdzie objął funkcję kierownika Zakładu, a następnie Katedry Ogrodnictwa, którą sprawuje do chwili obecnej.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych nadała mu Rada Wydziału Ogrodniczego SGGW w Warszawie w 1971 r., a stopień doktora habilitowanego ta sama Rada Wydziału w 1977 r. Tytuł naukowy profesora uzyskał w 1989 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1995 r.

Odbył długoterminowy staż naukowy w North Dakota State University w USA oraz staże krótkoterminowe i misje naukowe jako visiting professor w Szwecji, Norwegii, na Węgrzech, w Czechach, Francji, Hiszpanii, Finlandii, Belgii, Włoszech, Grecji, Portugalii, Chorwacji.

Przedstawiciel Wydziału Rolniczego w Senacie w latach 1990–2005, prodekan Wydziału Rolniczego AR w Szczecinie (1981–1984), prorektor AR we Wrocławiu (1993–1996). Jest twórcą kierunku studiów ogrodnictwo.

Przedstawiciel nauk ogrodniczych w Komisji Ekspertów MNiSzW, członek Komitetu Nauk Ogrodniczych PAN, International Society for Horticultural Science oraz Working Groups of ISHS: Timing Field Production of Vegetables i Vegetable Nutrition and Fertilization, Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Rejestracji Odmian Roślin Warzywnych COBORU, wiceprzewodniczący Komitetu Redakcyjnego „*Folia Horticulturae*”, członek Komitetów Redakcyjnych czasopism: „Vegetable Crops Research Bulletin” i „Roczników UP” w Poznaniu, wiceprzewodniczący Rady Naukowej Instytutu Warzywnictwa, członek i przewodniczący Sekcji Ogrodniczej KBN (1995–1999) oraz sekcji Nauki o Roślinach Uprawnych i Glebie MNiSzW od 2004 r., ekspert Państwowej Komisji Akredytacyjnej, członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych.

Promotor 8 prac doktorskich, 92 prac magisterskich. Wykonał 31 recenzji dorobku naukowego na tytuł i stanowisko profesora (1 dla Uniwersytetu w Brnie), 26 recenzji prac habilitacyjnych i 39 prac doktorskich, 2 oceny dorobku na tytuł doktora *honoris causa*, 10 opinii do CK w sprawie nadania tytułu naukowego profesora. Opracował 315 recenzji wydawniczych, w tym 12 rozpraw habilitacyjnych, 17 książek i skryptów, 161 projektów badawczych KBN i MNiSzW, 52 recenzje dla Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej dla młodych pracowników naukowych, 22 opinie dotyczące wniosków o przyznanie nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 47 opinii do dotacji na wydanie podręczników akademickich.

Autor ponad 650 publikacji, w tym 19 podręczników i skryptów akademickich, 275 oryginalnych prac twórczych,

189 artykułów i komunikatów naukowych, 168 prac popularnonaukowych. Wyniki swych prac prezentował na 33 konferencjach międzynarodowych. Wygłosił wykłady w Technological Educational Institute w Heraklionie, (Grecja) Strossmayer University of Osijek (Chorwacja), Escola Superior Agraria w Ponte de Lima (Portugalia) i w Centre de Recherches Agronomiques de Gembloux (Belgia). Był organizatorem 6 konferencji naukowych i naukowo-technicznych. Uczestniczył w realizacji 8 grantów KBN oraz MNiSzW, z czego w 6 jako kierownik oraz w 1 projekcie międzynarodowym.

Jest specjalistą w zakresie biologii, wymagań siedliskowych, technologii produkcji i nawożenia warzyw, z uwzględnieniem wartości biologicznej plonu. Opracował i wdrożył do praktyki technologię produkcji pora na zbiór w różnych porach roku, kapusty brukselskiej na potrzeby przetwórstwa, zasady nawożenia mineralnego warzyw nawadnianych oraz wykorzystania żywych ściółek jako proekologicznej metody polowej uprawy warzyw. Współpracuje z wieloma ośrodkami zagranicznymi.

Za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne otrzymał wiele nagród i wyróżnień, w tym Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznakę – Gryf Szczeciński, medal „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, medal „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, medal „Zasłużony dla Akademii Rolniczej w Szczecinie”, Srebrną odznakę NOT, trzykrotnie Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej, 32 nagrody Rektora Akademii Rolniczej w Szczecinie i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Andrzej
Komosa**

Urodził się 30 listopada 1946 r. w Koszalinie. Szkołę podstawową (1953–1960) jak i Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego (1960–1964) ukończył w Gnieźnie. W latach 1964–1969 studiował na Wydziale Ogrodniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu.

Po zakończeniu studiów odbył asystenckie studia przygotowawcze, a następnie został asystentem w Katedrze Uprawy i Nawożenia Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu.

W 1976 r. w Akademii Rolniczej w Poznaniu obronił pracę doktorską pt. „Wskaźniki odżywienia złoceń wielokwiatowych (*Chrysanthemum indicum* L. odm. Balcombe Perfection) azotem i potasem” (promotor – prof. Marian Hoffmann). Od 1977 r. zatrudniony był na stanowisku adiunkta w Zespole Dydaktycznym Nawożenia Roślin Ogrodniczych w Instytucie Produkcji Ogrodniczej.

W 1991 r., po przedstawieniu pracy habilitacyjnej pt. „Wpływ niektórych właściwości chemicznych roztworów oraz stanu odżywienia roślin na skuteczność nawożenia dolistnego pomidora szklarniowego”, Rada Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej w Poznaniu nadała mu stopień naukowy doktora habilitowanego. W 2002 r. uzyskał tytuł profesora. W latach 1992–1993 był kierownikiem Zakładu Nawożenia Roślin Ogrodniczych, a w latach 1993–1997 i od 2003 r. jest kierownikiem Katedry Nawożenia Roślin Ogrodniczych Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Od 2006 r. zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego w Katedrze Nawożenia Roślin Ogrodniczych Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W latach 1996–2003 zatrudniony był w Katedrze Ogrodnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Dorobek naukowy obejmuje 304 prace, w tym: 108 oryginalnych prac twórczych, 2 książki (rozdziały), 5 skryptów, 90 artykułów naukowych, 4 referaty zamawiane, 68 komunikatów i 27 artykułów popularnonaukowych. Opiekun 35 prac magisterskich, wypromował 6 doktorantów. Twórca pierwszej w Polsce aeroponicznej uprawy roślin.

Odnaczone Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, medalem „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Złotym Medalem Targów Ogrodniczych Polagra za „Opracowanie Aeroponicznej Uprawy Roślin”. Uhonorowany Nagrodą Wojewody Miasta Poznania „Za Badania Naukowe w Zakresie Ochrony Zieleni Miejskiej”, Nagrodami Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Ogrodnictwa oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych „Za Najlepsze Prace Magisterskie” oraz nagrodami Rektorów Uniwersytetów Przyrodniczych w Poznaniu i Wrocławiu.

**Maria
Konieczna**

Urodziła się 25 stycznia 1940 r. w Rudkach k. Lwowa. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyła w Środzie Śląskiej. W 1958 r. rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w 1963 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera rolnictwa, po czym podjęła pracę w Katedrze Mechanizacji Rolnictwa tejże Uczelni.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w 1972 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Ocena uszkodzeń i właściwości biologicznych ziarna pszenicy przy różnych sposobach zbioru”. Praca ta wyróżniona została Nagrodą Ministra. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych uzyskała, przedstawiając w 1983 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu pracę pt. „Wpływ kontrolowanych obciążeń mechanicznych na uszkodzenia zarodków i właściwości biologiczne ziarna pszenicy”. W 1985 r. zatrudniona została na etacie docenta w Instytucie Inżynierii Rolniczej.

Odbyła długoterminowe staże naukowe w Anglii na Cranfield University of Technology Soil College oraz w Turcji w University of Ankara.

Specjalizuje się w zagadnieniach dotyczących eksploatacji maszyn rolniczych oraz biologicznych skutków mechanizacji zbioru i obróbki nasion, w tym szczególnie materiału siewnego, i z tego też zakresu są jej prace naukowe.

Prowadzi wykłady oraz ćwiczenia z zakresu budowy i eksploatacji maszyn rolniczych. Jest promotorem 35 prac magisterskich.

Była członkiem Senatu (1977–1981 i 1990–1993), prodziekanem Wydziału Rolniczego (1987–1990), rzecznikiem dyscyplinarnym ds. studentów (1984–1987), członkiem Rady Szkoły ds. Młodzieży (1974–1978), opiekunem Koła Naukowego Mechanizatorów Rolnictwa (1966–1968). Od 1996 r. jest członkiem Rady Bibliotecznej AR należy do Komitetu Techniki Rolniczej PAN i Towarzystwa Naukowego Nauk Rolniczych. W roku 2005 przeszła na emeryturę.

**Tadeusz
Konopiński**

Urodził się 21 października 1894 r. w Wonieściu, pow. Kościan. Po ukończeniu gimnazjum w 1913 r. podjął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończył w 1920 r., po zakończeniu I wojny światowej na Wydziale Rolniczo-Leśnym w Poznaniu. W 1921 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych, a w sześć lat później habilitował się na Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. Na tej Uczelni w 1931 r. otrzymał stopień profesora tytularnego.

Obok pracy naukowej rozwijał działalność w samorządzie rolnym Wielkopolskiej Izby Rolniczej, zostając jej dyrektorem. Wielkim sukcesem prof. T. Konopińskiego było zorganizowanie Powszechnej Krajowej Wystawy Zwierząt w 1929 r. Był inicjatorem powołania czasopisma „Przegląd Hodowlany”, a od 1927 r. został jego redaktorem naczelnym.

W czasie okupacji niemieckiej pracował w Kieleckiej Izbie Rolniczej, a od grudnia 1943 r. był jednym z organizatorów tajnych wykładów uniwersyteckich w Kielcach. Z Kielecczyzny powrócił do Wrocławia i z wielkim zapałem włączył się do organizowania Wydziału Rolnego na Uniwersytecie i Politechnice Wrocławskiej. Został pierwszym dziekanem Wydziału Rolnego. Kierował Katedrą Hodowli Szczegółowej i Żywienia Zwierząt, a w 1946 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego. Będąc współinicjatorem powołania Wydziału Zootechnicznego, w latach 1954–1956 był jego dziekanem. Położył ogromne zasługi w rozwoju naszej Uczelni. Był dyrektorem Instytutu Zootechniki w Krakowie.

Wyrazem wysokiej oceny dorobku naukowego Profesora było wybranie go na członka korespondenta PAN i honorowego Prezesa Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego.

Jego dorobek naukowy stanowi 150 pozycji, w tym wiele oryginalnych prac z zakresu hodowli i żywienia zwierząt. Na największą uwagę zasługuje podręcznik pt. „Hodowla bydła” (1931), który doczekał się dwóch wydań (1949 i 1950).

O wielkim wkładzie Profesora w rozwój nauk zootechnicznych świadczy też fakt wypromowania 40 doktorów, którzy w okresie powojennym zarządzali polską hodowlą oraz zajmowali znaczące stanowiska w nauce.

Odnaczony został wieloma orderami i odznaczeniami zagranicznymi, m.in. Orderem sztandaru II klasy, Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu „*Merita agricole*”.

Zmarł 6 października 1965 r. we Wrocławiu i pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida.

**Bernard
Kontny**

Urodził się 15 lipca 1957 r. w Brzegu. Egzamin maturalny złożył w 1977 r. po ukończeniu nauki w Technikum Elektrycznym w Brzegu. Ukończył studia na Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Wydział Melioracji Wodnych, Oddział Geodezji Urzędzeń Rolnych w 1982 r.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych w zakresie geodezji i kartografii uzyskał na Wydziale Geodezji i Urzędzeń Rolnych Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (obecnie Uniwersytet Warmińsko-Mazurski) w dniu 27 czerwca 1991 r. za pracę doktorską pt. „Koncepcja systemu pomiarów oraz geometrycznej analizy i interpretacji deformacji przestrzennych górotworu”. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie geodezji i kartografii uzyskał na Wydziale Geodezji i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w dniu 6 lipca 2004 r. na podstawie rozprawy pt. „Geodezyjne badania współczesnej kinematyki głównych struktur tektonicznych polskich Sudetów i Bloku Przedsuddeckiego na podstawie pomiarów GPS”.

W 1982 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta stażysty w Instytucie Geodezji i Zastosowań Matematycznych Akademii Rolniczej we Wrocławiu (obecnie Instytut Geodezji i Geoinformatyki). W 1986 r. został starszym asystentem, a w roku 1991 adiunktem. Od 2007 r.

jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego. W pracy dydaktycznej na Uczelni prowadzi zajęcia (wykłady i ćwiczenia) z wielu przedmiotów zawodowych: w tym geomatykę, geodezję satelitarną, pomiary przemieszczeń. Był opiekunem ok. 40 prac magisterskich.

Odbył półroczny staż naukowy w Instytucie Geodezji Wyższej i Astronomii Geodezyjnej Politechniki Warszawskiej. Ukończył szereg kursów i studiów podyplomowych, w tym m.in. „The Basic Postgraduate LIS Course - Education in Land Information Systems” w Delft (Holandia), „BERNESE GPS SOFTWARE” w Instytucie Astronomii Uniwersytetu w Bernie (Szwajcaria). Był kierownikiem grantu indywidualnego KBN, grantu promotorского, grantów wewnętrznych Uczelni oraz kierownikiem merytorycznym wielu prac badawczych zleconych przez podmioty gospodarcze. W latach 2000–2006 był członkiem Komitetu Zarządzającego oraz przewodniczył Grupie Roboczej: „Methodology and Instrumentation” w ramach europejskiego programu naukowo-badawczego COST, Action 625, „3D-Monitoring of Active Tectonic Structures”. W ramach tego programu badawczego kilkakrotnie uczestniczył w krótkoterminowych misjach naukowych we Włoszech i w Grecji.

Jest członkiem Komitetu Geodezji PAN, w tym Sekcji Geodynamiki Ziemi, Sekcji Sieci Geodezyjnych i Sekcji Geodezji Inżynieryjnej, Komisji Geodezji Satelitarnej Komitetu Badań Kosmicznych PAN oraz Komisji Neotektoniki Komitetu Badań Czwartorzędu PAN. Jest autorem lub współautorem ok. 70 prac opublikowanych w czasopiśmie, zeszytach naukowych i monografiach, ok. 75 prac i abstraktów opublikowanych w materiałach konferencyjnych oraz ok. 50 prac niepublikowanych (maszynopisy, ekspertyzy, sprawozdania z prac badawczych). Jest współautorem 18 prac opublikowanych w międzynarodowych zespołach autorskich, w tym w czasopiśmie z Listy Filadelfijskiej. Od września 2005 r. pełni funkcję prodziekana ds. kierunku studiów geodezja i kartografia na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Jest wieloletnim członkiem Stowarzyszenia Geodetów Polskich uhonorowanym Srebrną Odznaką SGP. W 1988 r. zdał egzamin państwowy i uzyskał kwalifikacje zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii.

Za osiągnięcia naukowo-badawcze dziesięciokrotnie został nagrodzony Nagrodą Rektora AR we Wrocławiu (dwie nagrody indywidualne i osiem zespołowych). Otrzymał też dwukrotnie nagrodę Rektora za działalność organizacyjną. W 2007 r. został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Bohdan
Kopec**

Urodził się 2 stycznia 1910 r. w Wilnie. Po ukończeniu gimnazjum w 1929 r. studiował na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie. Dyplom inżyniera rolnictwa uzyskał w 1934 r.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1939 r. na Uniwersytecie im. Stefana Batorego na podstawie rozprawy pt. „Wychodźstwo sezonowe z Ziemi Wileńskiej do Łotwy” (promotor – prof. Witold Staniewicz). W 1960 r. habilitował się na Wydziale Rolnym Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Metodyka projektowania organizacji gospodarstw rolnych”.

Profesorem nadzwyczajnym został w 1964 r., a tytuł profesora zwyczajnego otrzymał w 1972 r.

Zainteresowania naukowe obejmowały cztery dziedziny nauk ekonomiczno-rolniczych, a mianowicie: projektowanie organizacji indywidualnych gospodarstw rolnych, analizę stanu i rozwoju rolnictwa w rejonie, zarządzanie przedsiębiorstwem rolnym, teorię i metodykę badań naukowych w rolnictwie.

Pracę naukową rozpoczął w 1936 r. na Uniwersytecie im. Stefana Batorego w Wilnie na stanowisku asystenta w Katedrze Ekonomii Rolnej. W 1937 r. został zwolniony z pracy wraz z całą kadrą naukową. W ramach repatriacji ludności polskiej w 1946 r. przyjechał do Torunia, a następnie do Wrocławia. Podjął pracę na Uniwersytecie i Politechnice w Katedrze Ekonomii Rolniczej na stanowisku adiunkta. Od 1951 r. pełnił funkcję kierownika Katedry Ekonomiki i Organizacji Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Dyrektorem Instytutu Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa był w latach 1970–1976. Na emeryturę przeszedł w 1980 r.

Od 1960 r. był członkiem Komitetu Badań Regionów Uprzemysłowionych PAN, a w latach 1959–1972 członkiem Prezydium Komitetu Ekonomiki Rolnictwa Wydziału V PAN. Równocześnie pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Organizacji Gospodarstw Rolnych, a następnie został Honorowym Członkiem tego Komitetu. Działał aktywnie we Wrocławskim Towarzystwie Naukowym, Polskim

Towarzystwie Ekonomicznym i Towarzystwie Naukowym Organizacji i Kierowania.

Był promotorem 13 prac doktorskich oraz 137 prac magisterskich. Recenzował 15 rozpraw habilitacyjnych i 10 doktorskich oraz wielokrotnie opiniował całokształt dorobku naukowego docentów i profesorów.

Autor i współautor 5 pozycji zwartych, m.in. „Ekonomia i organizacja gospodarstw rolnych w zarysie”, (PWRiL, 1962), 3 skryptów z zakresu ekonomiki i organizacji gospodarstw rolnych oraz 117 publikacji naukowych i 50 popularnonaukowych. Wyniki swoich badań prezentował na licznych konferencjach w Brnie, Moskwie, Halle i Szwajcarii. Współpracował z praktyką rolniczą, utrzymywał stały kontakt z przedsiębiorstwami rolniczymi.

Wybitny uczony z dziedziny ekonomiki rolnictwa. Oryginalna metodyka i zakres badań Profesora Kopcia zyskały miano wrocławskiej szkoły ekonomiki rolnictwa.

Za pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Zmarł 22 sierpnia 1987 r. we Wrocławiu. Pochowany jest na cmentarzu przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Wiesław
Kopeć**

Urodził się 9 listopada 1955 r. we Wrocławiu, gdzie uczęszczał do szkoły podstawowej i Technikum Chemicznego. Studia wyższe z zakresu technologii żywności ukończył w 1980 r. na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując tytuł magistra inżyniera. W 1986 r. otrzymał stopień doktora nauk technicznych na tym samym Wydziale na podstawie rozprawy pt. „Rola białek mięśni piersiowych i udowych kurcząt w kształtowaniu układów dyspersyjnych w zależności od siły jonowej” (promotor – prof. dr hab. Teresa Smolińska). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych ze specjalnością nauką technologią żywności i żywienia (technologia żywności pochodzenia zwierzęcego)

uzyskał w roku 1999 na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, po przedłożeniu rozprawy pt. „Charakterystyka biofizykochemiczna i właściwości żelujące precypitatów aktomiozyny mięśni kurcząt”. W roku 2008 nadano mu tytuł naukowy profesora.

Odbył długoterminowe staże naukowe w Instytucie Biologii Doświadczalnej PAN im. Nenckiego w Warszawie, w Norweskim Instytucie Badania Żywności, w Instytucie Badawczo-Rozwojowym Drobiarstwa w Beekbergen w Holandii oraz na Wydziale Technologii Żywności Uniwersytetu Stanowego New Jersey – Rutgers University i w Centrum Zaawansowanej Technologii Żywności w New Brunswick, New Jersey, USA. Staże zawodowe, w łącznym wymiarze 1,5 roku, odbywał we Wrocławskich, Olsztyńskich (Iława) i Pomorskich (Toruń) Zakładach Drobiarskich oraz firmie „Gebr. Kunz Fleisch u: Fleischwaren” Bilten w Szwajcarii.

Jest redaktorem i współautorem skryptu „Odpady specjalne” oraz autorem (współautorem) ponad 200 opracowań naukowych, w tym 80 oryginalnych prac twórczych, z których istotną część opublikowano w renomowanych czasopismach międzynarodowych. Brał czynny udział w 11 kongresach organizowanych przez Światowe Stowarzyszenie Wiedzy Drobiarskiej (WPSA), m.in. na kongres w New Delhi w 1996 r. został imiennie zaproszony w celu wygłoszenia referatu. Łącznie jest współautorem 37 referatów i komunikatów naukowych prezentowanych na 20 międzynarodowych konferencjach naukowych.

Badania związane z jego zainteresowaniami naukowymi były w znacznej swej części realizowane w ramach prac umownych i projektów KBN (20 tematów), z czego 2 stanowiły projekty celowe. Był kierownikiem projektu celowego oraz projektu badawczego dotyczącego procesów oksydacji białek mięśniowych, aktualnie kieruje projektem badawczo-rozwojowym.

Pod jego kierunkiem 69 studentów wykonało prace magisterskie. Jest promotorem 3 prac doktorskich.

Był członkiem Senatu AR we Wrocławiu jako przedstawiciel adiunktów Wydziału (1991–1994), członkiem Komisji Rektorskiej ds. Rolniczych Zakładów Doświadczalnych (dwie kadencje). Jest członkiem Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej WPSA oraz członkiem Zarządu Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności od 1996 r. W latach 1994–1996 należał do Rady Naukowej Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Maszyn dla Przemysłu Mięsnego we Wrocławiu. Kierował szkoleniami dotyczącymi legislacji europejskiej w przemyśle mięsny i drobiarski w programie Tempus finansowanym ze środków funduszu Phare. Z powyższego

zakresu brał udział w projekcie europejskim w programie Leonardo da Vinci. Współpracował z agencjami rozwoju regionalnego na terenie Dolnego Śląska i Dolnośląskim Centrum Szkolenia Samorządowego. W latach 1991–1996 był kuratorem Studenckiego Ruchu Naukowego na Wydziale Technologii Żywności.

Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz wyróżniony 9 nagrodami Rektora AR we Wrocławiu. W roku 2000 za badania dotyczące produktów izolowanych treści jaj został wyróżniony nagrodą Prezesa Rady Ministrów za wybitne osiągnięcia naukowo-techniczne.

**Leszek
Kordas**

Urodził się 18 maja 1955 r. w Ścinawce Górnej. Po ukończeniu w 1974 r. Liceum Ogólnokształcącego w Kłodzku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym wrocławskiej AR, które ukończył w 1979 r. W 1981 r. podjął pracę w Katedrze Ogólnej Uprawy Roli i Roślin. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1989 r. po przedłożeniu pracy pt. „Plonowanie i wartość paszowa jednorocznych roślin pastewnych i ich mieszanek uprawianych na glebach średnich” (promotor – prof. dr hab. Roman Krężel), a doktora habilitowanego w 2000 r. na podstawie oceny dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Studia nad optymalizacją uprawy buraka cukrowego na glebie średniej”. W roku 2002 został zatrudniony na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w roku 2004 tytuł profesora.

Zainteresowania naukowe koncentruje wokół zagadnień związanych z: produkcją pasz zielonych, uproszczeniami uprawy roli, w tym siewu bezpośredniego oraz wpływu pola magnetycznego na materiał siewny i plonowanie roślin oraz wykorzystaniem roślin energetycznych. Uczestniczył w wyjazdach i stażach naukowych w Czechosłowacji, Francji (Louville i Boi-ssay) i Anglii (Cambridge).

Wielokrotnie pełnił funkcję opiekuna praktyk semestralnych i dyplomowych oraz SKN Ogólnej Uprawy Roli i Roślin. W latach 1990–1999 był przedstawicielem asystentów i adiunktów w Radzie Wydziału Rolniczego.

Jest członkiem ISTRO, PTA, WTN i Komisji Nauk Rolniczych PAN. Od 2005 r. kieruje Katedrą Kształtowania Agroekosystemów i Terenów Zieleni.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 140 pozycji, w tym 85 recenzowanych prac naukowych. Jest on również współautorem 2 monografii, a także promotorem 4 prac doktorskich i kilkudziesięciu magisterskich oraz recenzentem wielu prac doktorskich i habilitacyjnych.

Zainteresowanie uproszczeniami uprawy roli i siewem bezpośrednim znalazły swoje rozwinięcie w badaniach finansowanych pięcioma grantami KBN, których był kierownikiem. Równocześnie współpracując z Instytutem Elektrotechniki we Wrocławiu, kierował badaniami finansowanymi przez KBN, dotyczącymi wpływu pola magnetycznego na rozwój i plonowanie pszenicy jarej. W ramach dwóch grantów unijnych prowadzi obszerne interdyscyplinarne badania nad zastosowaniem niektórych roślin energetycznych do zagospodarowania i rekultywacji terenów zdegradowanych.

Brał czynny udział w kilkunastu naukowych konferencjach krajowych i międzynarodowych, przedstawiając na nich łącznie 42 doniesienia. Oprócz tego wygłosił 16 referatów, w tym 3 za granicą. Jest też autorem wielu publikacji popularnonaukowych i kilkudziesięciu opracowań i wykładów dla rolników. Jest również autorem 2 wzorów użytkowych oraz 2 wniosków patentowych, a także laureatem kilku nagród NOT.

Za osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej był wyróżniony wielokrotnie indywidualnymi i zespołowymi nagrodami Rektora.

**Adolf Stanisław
Korniewicz**

Urodzony 20 czerwca 1935 r. w Palikówce, powiat Rzeszów. W latach 1949–1953 uczęszczał do Technikum Rolniczego w Chojnowie.

Studia wyższe odbywał w latach 1953–1957 na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując tytuł inżyniera zootechnika,

a następnie studiując zaocznie, uzyskał w 1962 r. tytuł magistra zootechnika. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w 1968 roku nadała mu Rada Wydziału Zootechnicznego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ terminów odłączania na użytkowość rozplodową macior, wzrost prosiąt i wyniki ich tuczu”. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki uzyskał w 1977 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania nad zastosowaniem buraków cukrowych i cukrowo-paszowych „Poly-Past” w żywieniu trzody chlewnej”. Tytuł profesora nauk rolniczych otrzymał Uchwałą Rady Państwa w 1986 r.

Pracę zawodową rozpoczął w 1957 r. w Instytucie Zootechniki-Zakład Doświadczalny Czechnica k. Wrocławia. Pracował kolejno na stanowiskach: asystenta, adiunkta, docenta, kierownika Centralnej Stacji Oceny Pasz, zastępcy dyrektora ds. naukowo-badawczych, profesora. W 2001 r. podjął pracę na Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt, Katedra Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa. Był organizatorem, a następnie przez 23 lata kierownikiem Centralnej Stacji Oceny Pasz jako zakładu naukowo-badawczego Instytutu Zootechniki. Ponadto przez 18 lat pełnił funkcję zastępcy dyrektora ds. naukowo-badawczych Zakładu Doświadczalnego „Czechnica”, koordynując prace badawcze, wdrożeniowe i szkoleniowe zlokalizowanych tam pracowni i współpracując bezpośrednio z Ministerstwem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w zakresie oceny jakości pasz na potrzeby rolnictwa w całym kraju. W latach 2001–2005 był zatrudniony w Katedrze Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Odbył krótkoterminowe staże na Węgrzech, w Finlandii, Wielkiej Brytanii, Czechosłowacji, Niemczech, USA, Holandii, Belgii.

Prowadził badania w zakresie: żywienie macior i prosiąt; produkcja suszów z różnych roślin pastewnych oraz ich zastosowanie w żywieniu trzody chlewnej, drobiu i bydła; poszukiwanie nowych źródeł białka dla zwierząt monogastrycznych; określenie efektywności nowych stymulatorów i probiotyków dla trzody chlewnej, owiec i bydła; wpływ różnych konserwantów na jakość mikrobiologiczną pasz i efekty produkcyjne zwierząt; skuteczność zakwaszaczy w odchowcie prosiąt i warchlaków; efektywność preparatów enzymatycznych w żywieniu trzody chlewnej i drobiu; produkty rzepakowe w żywieniu trzody i bydła; ocena różnych mieszańców kukurydzy, zbiór, konserwacja i udział w dawkach pokarmowych dla trzody i bydła; metody oceny pasz gospodarskich i przemysłowych; tworzenie banku informacji o aktualnym składzie chemicznym pasz;

organiczne formy mikroelementów w żywieniu zwierząt; wpływ detoksykantów na jakość paszy i efekty produkcyjne zwierząt.

Dorobek naukowy obejmuje łącznie 545 publikacji, w tym 202 oryginalne prace naukowe, 117 komunikatów i doniesień naukowych, 38 norm i instrukcji wdrożeniowych, 177 artykułów popularnonaukowych. W okresie (2001–2010) jako pracownik wypromował 4 doktorów.

Był członkiem Rady Naukowej Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa; Rady Naukowej Instytutu Zootechniki; Rady Naukowej Centralnego Laboratorium Przemysłu Paszowego; Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej; Komisji Oceny Pasz; Kolegium Redakcyjnego „Roczników Naukowych Zootechniki, Monografie i Rozprawy”.

Za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i wdrożeniową otrzymał szereg odznaczeń, w tym „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, „Zasłużony dla Przemysłu Paszowego”, „Zasłużony dla Instytutu Zootechniki”, „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

W okresie istnienia Centralnej Stacji Oceny Pasz przeszkolił i wydał świadectwa uprawniające do wykonywania analiz i oceny pasz 250 osobom.

Jest sympatykiem sportu i opiekunem młodych sportowców na wsi. Przez okres 15 lat był prezesem klubu sportowego „Zootechnik” w Żórawinie.

Wypromował 4 doktorów.

**Barbara
Kosinkiewicz**

Urodziła się 30 grudnia 1932 r. we Lwowie. Ukończyła Wydział Chemii Politechniki Wrocławskiej w 1957 r.

Stopień naukowy doktora nauk biologicznych uzyskała w 1967 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ niektórych produktów metabolizmu bakterii beztlenowych na rośliny”, w Instytucie Biologii Stosowanej Akademii

Rolniczej we Wrocławiu (promotor – prof. N. Balicka). Stopień doktora habilitowanego uzyskała w 1978 r. na Wydziale Rolniczym na podstawie rozprawy pt. „Substancje huminopodobne pochodzenia bakteryjnego”. Na stanowisko docenta powołana została w 1981 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskała w 1990 r.

Pełniła funkcję kierownika Katedry Mikrobiologii Rolniczej w latach 1987–1991.

Odbyła 7 staży, w tym zagraniczne w Instytucie Mikrobiologii Uniwersytetu Rolniczego w Wageningen oraz w Instytucie im. L. Pasteura w Paryżu.

Była opiekunką 8 prac magisterskich, promotorem 1 rozprawy doktorskiej, recenzentem 1 rozprawy doktorskiej oraz 1 pracy habilitacyjnej. Opublikowała 51 prac, w tym 22 w międzynarodowych czasopismach. Brała udział w 8 międzynarodowych kongresach i konferencjach w Polsce, Czechosłowacji, Francji, Niemczech, Szwecji i na Węgrzech. Prowadziła wykłady na Uniwersytecie Rolniczym w Gődöllő na Węgrzech oraz na Uniwersytecie Rolniczym w Nowym Sadzie w Jugosławii.

Do najważniejszych osiągnięć naukowych zaliczyć należy udowodnienie roli bakterii glebowych w biosyntezie związków huminowych, opracowanie metod analizy aktywności biologicznej gleb pod wpływem stosowanych pestycydów, stwierdzenie możliwości modyfikacji aktywności pestycydów oraz metali ciężkich przez drobnoustroje w warunkach naturalnych oraz opracowanie metody określenia biomasy drobnoustrojów glebowych przy zastosowaniu metod frakcjonowania molekularnego ekstraktów glebowych.

Wyróżniona Nagrodą PAN oraz siedmiokrotnie Nagrodą Rektora.

**Barbara
Kosowska**

Urodziła się 7 czerwca 1952 r. we Wrocławiu, gdzie uczęszczała do szkoły podstawowej i średniej. Studia na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończyła w roku 1978. Pracę na stanowisku

starszego asystenta w Katedrze Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt rozpoczęła w 1981 r. W roku 1985 obroniła pracę doktorską pt. „Endokrynną odpowiedź szczurów na stres w zależności od nasilenia ich stopnia inbrodu”, wykonaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Bolesława Nowickiego. Odebrała staże naukowe w Nitrze oraz Brnie w byłej Czechosłowacji. Stopień doktora habilitowanego uzyskała w roku 1992 na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ depresji inbredowej szczurów na koncentrację hormonów płciowych w związku z ich reaktywnością stresową”. Następnie odbyła długoterminowy staż naukowy w Australii na Narodowym Uniwersytecie w Canberze oraz krótkoterminowy w RFN. Tytuł naukowy profesora uzyskała w 2002 r. Interesują ją następujące dyscypliny biologii: genetyka ogólna, zwierząt oraz weterynaryjna, endokrynologia, genetyka człowieka, genetyka i biologia molekularna, filogenetyka molekularna, genomika porównawcza, biologia komórki. Była promotorem w pięciu przewodach doktorskich oraz recenzentem kilku prac doktorskich, habilitacyjnych, dorobku na tytuł profesora, a także recenzji redakcyjnych. Jest autorem i współautorem 18 dzieł zwartych, w tym podręcznika akademickiego pt. „Genetyka weterynaryjna”, wyróżnionego nagrodą Ministra Edukacji Narodowej.

Jest autorem 102 publikacji, w tym 58 oryginalnych prac twórczych, z których ponad połowa została opublikowana w uznanych czasopismach zagranicznych. W roku 1995 stworzyła Pracownię Biologii Molekularnej i Cytogenetyki, której jest kierownikiem.

Została odznaczona Złotym Medalem za Długoletnią Służbę, Nagrodą I Stopnia MEN oraz kilkunastoma nagrodami Rektora.

**Stanisław
Kostrzewa**

Urodził się 5 maja 1937 r. w Dobrzycy, w powiecie pleszewskim. Szkołę podstawową ukończył w roku 1951 w Dobrzycy, a następnie liceum ogólnokształcące w 1955 r. w Koźminie Wlkp. W tymże roku rozpoczął studia na Wydziale Melioracji Wodnych ówczesnej

Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w roku 1960, uzyskując tytuł magistra inżyniera melioracji wodnych.

1 sierpnia 1960 r. zatrudniony został w Katedrze Melioracji Rolnych i Leśnych – obecnie Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska. W latach 1961–1962 pracował również w Biurze Projektów Wodnych Melioracji we Wrocławiu.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych otrzymał w 1966 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ czynników meteorologicznych i rozstawy sączków na wielkość odpływu z sieci drenarskiej”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk technicznych – na tym samym Wydziale po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania nad ustaleniem norm odpływu drenarskiego na terenach nizinnych południowo-zachodniej Polski” w roku 1977. Tytuł profesora otrzymał w 1987 r., profesorem zwyczajnym został w roku 1996. W 2005 r. Akademia Rolnicza w Krakowie nadała mu tytuł doktora *honoris causa*.

Odbył 3-miesięczne staże naukowe w Holandii (Międzynarodowy Instytut Melioracji w Wageningen), Jugosławii (Uniwersytet w Nowym Sadzie i Sarajewie) i na Białorusi (Akademia Rolnicza) oraz staże krótkoterminowe w Czechach, Słowacji, Niemczech, Grecji, Rosji, Łotwie, Szwajcarii, Jugosławii i Holandii.

Członek Senatu w latach 1987–1993, przedstawiciel adiunktów i asystentów Wydziału Melioracji Wodnych w Senacie w kadencji 1970–1972, wiceprezes Zrzeszenia Absolwentów Wydziału (1967–1970), sekretarz Rady Zakładowej ZNP (1976–1980), prodziekan (1979–1987) i dziekan (1987–1990) Wydziału Melioracji Wodnych, wicedyrektor (1987–1991) i dyrektor (1991–2006) Instytutu Kształtowania i Ochrony Środowiska.

Przedstawiciel Uczelni w Komisji Ekspertów MEN (1986–1990), przewodniczący Zespołu Egzaminacyjnego ds. stopni specjalizacji zawodowej Głównej Komisji Kwalifikacyjnej w Instytucie Kształtowania Nauczycieli i Centrum Doskonalenia Nauczycieli (1984–1997), członek Komitetu Redakcyjnego „Problemy Zagospodarowania Ziemi Górskich” oraz „Journal of Water and Land Development”, członek Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN i przewodniczący Sekcji Sudeckiej (1984–1993), członek Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska Rolniczego PAN (od 1984), wiceprzewodniczący (1993–1996), (1996–2003) i od 2007 r. przewodniczący tego Komitetu.

Promotor 6 doktorantów oraz 124 prac magisterskich. Wykonał recenzje 20 rozpraw doktorskich,

43 rozpraw habilitacyjnych oraz dorobku 62 kandydatów do tytułu naukowego profesora, w tym 4 dla uczelni zagranicznych. Uczestniczył jako ekspert Państwowej Komisji Akredytacyjnej w ocenach kształcenia studentów, kadry i bazy dydaktycznej na 14 uczelniach.

Andrzej
Kotecki

Urodził się 30 sierpnia 1952 r. w Wieleniu nad Notecią, woj. wielkopolskie. Studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył z wyróżnieniem w 1977 r., uzyskując stopień magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii otrzymał w roku 1985 na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Uprawa wyki siewnej (*Vicia sativa* L.) na nasiona w siewie czystym i współrzędnym”, a stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Wpływ składu gatunkowego oraz zróżnicowanego udziału komponentów na plon nasion peluszk uprawianej w różnych warunkach glebowych”. Tytuł naukowy profesora i stanowisko profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1995, a w roku 1999 uzyskał stanowisko profesora zwyczajnego.

Odbył staże naukowe w: ZSRR (Akademia Rolnicza im. Timirjazewa Moskwa), Jugosławii (Uniwersytet Nowy Sad), na Litwie (Akademia Rolnicza Kowno), w Niemczech (Uniwersytet Bonn, Gissen, Getynga).

Prodziekan (1993–1996), dziekan Wydziału Rolniczego (1996–2002), prorektor ds. nauki (2002–2005) redaktor merytoryczny serii „Rolnictwo” Zeszytów Naukowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1993–2002), członek Wydziałowej Komisji Badań Naukowych (1993–2002), Redaktor Naczelny Wydawnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu od roku 2005, przewodniczący Wydziałowych Komisji: Rozwoju Kadry Naukowej, Finansów, Nagród i Odznaczeń (1996–2002), przedstawiciel Wydziału Rolniczego w Senacie, członek

Senackich Komisji: Finansowej, Rozwoju Kadry Naukowej, Badań Naukowych od roku 1996.

Członek Komitetu Uprawy Roślin PAN (1996–1998), Przewodniczący Sekcji Szczegółowej Uprawy Roślin Komitetu Uprawy Roślin PAN (1999–2002), Zastępca Przewodniczącego Komitetu Uprawy Roślin PAN (2003–2010), wiceprzewodniczący Polskiego Towarzystwa Łubinowego (1999–2002).

Promotor 12 prac doktorskich i 24 magisterskich. Wykonał między innymi: 23 recenzje prac doktorskich, 20 ocen dorobku naukowego i rozpraw habilitacyjnych, 3 wnioski na stanowisko profesora nadzwyczajnego, 15 na tytuł profesora oraz 3 na stanowisko profesora zwyczajnego, 3 oceny na tytuł doktora *honoris causa*, ponad 100 recenzji wydawniczych i 70 dla KBN.

Współautor 4 podręczników akademickich: „Rośliny strączkowe” (1994), „Szczegółowa uprawa roślin” (1999, 2003), „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego” (1993, 1998, 1999), „Fizjologiczne podstawy żywienia zwierząt” (2008), skryptu – „Przewodnik do ćwiczeń ze szczegółowej uprawy roślin”, 3 monografie oraz ponad 180 publikacji naukowych.

Specjalista z zakresu uprawy roślin polowych, w tym zwłaszcza roślin strączkowych i oleistych. Jego osiągnięcia naukowe dotyczą zagadnień związanych z wpływem czynników przyrodniczych i agrotechnicznych na rozwój i plonowanie różnych form roślin strączkowych i rzepaku ozimego.

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną został 24-krotnie wyróżniony nagrodami Rektora, a za współautorstwo podręcznika pt. „Szczegółowa uprawa roślin” uzyskał w 2000 r. Nagrodę Zespołową Ministra Edukacji Narodowej. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

**Jerzy
Kotliński**

Urodził się 28 marca 1921 r. w Piaskach k. Lublina. Do szkoły powszechnej i gimnazjum uczęszczał w Kielcach. Po wojnie rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym

Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, które ukończył w 1949 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1951 r. w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Dysekcja świni białej zwiślouchej jako podstawowe kryterium dla oceny rzeźnej trzody chlewnej”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk zootechnicznych nadano mu na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu w 1964 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Szpinak jako pasza w świetle doświadczeń nad jego przydatnością w żywieniu świń”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1973 r., a profesora zwyczajnego w 1980 r. Odbył miesięczny staż naukowy w Wyższej Szkole Rolniczej w Pradze – Suhdol.

Przewodniczył Komisji ds. Produkcji Zwierzęcej PAN w Warszawie. Był dyrektorem naukowym, a następnie naczelnym Instytutu Zootechniki w Czechnicy i wieloletnim dyrektorem Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej AR we Wrocławiu, długoletnim prezesem Wojewódzkiego Związku Producentów Trzody Chlewnej, ekspertem Naczelnej Organizacji Technicznej we Wrocławiu, redaktorem naczelnym „Rolnika Dolnośląskiego” i członkiem komitetu redakcyjnego pisma „Plon”.

Promotor 12 doktorów i jednego doktora *honoris causa* oraz 170 prac magisterskich. Wykonał liczne recenzje w przewodach habilitacyjnych oraz doktorskich, w tym jedną recenzję habilitacyjną pracownika naukowego Wyższej Szkoły Rolniczej w Pradze – Suhdol. Recenzent ponad 200 publikacji naukowych.

Autor 5 skryptów z zakresu hodowli trzody chlewnej oraz wielu artykułów. Na emeryturze wydał 15 opracowań książkowych dotyczących historii oddziału partyzanckiego AK Gór Świętokrzyskich „Wybraniec” i liczne artykuły z tego zakresu, a także 7 tomików poezji partyzanckiej.

Odznaczony orderami wojennymi, w tym Srebrnym Krzyżem Orderu *Virtuti Militari*, Krzyżem Walecznych i innymi. Został odznaczony Krzyżem Oficerskim oraz Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a także medalami Komisji Edukacji Narodowej, „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, „Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie i Pradze – Suhdol”. Wyróżniony nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego i Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł 10 maja 2005 r. i pochowany został na cmentarzu parafialnym Św. Rodziny przy ul. Smętnej.

**Jerzy
Kotz**

Urodził się 5 marca 1922 r. we Lwowie. Tam ukończył szkołę podstawową oraz do 1939 r. czwartą klasę w Gimnazjum im. Kazimierza Wielkiego. Świadcetwo dojrzałości otrzymał już podczas wojny w 1941 r.

Studia weterynaryjne rozpoczął w 1943 r. w czasie okupacji Lwowa przez Niemców, a skończył już w Polsce wyzwolonej we Wrocławiu w 1950 r.

W 1951 r. podjął pracę w Katedrze Anatomii Patologicznej i Weterynarii Sądowej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu pod kierownictwem prof. Aleksandra Zakrzewskiego, gdzie pracował aż do przejścia na emeryturę w 1992 r.

Pracując w Katedrze Anatomii Patologicznej, przeszedł wszystkie szczeble kariery zawodowo-naukowej, zdobywając tytuł profesora.

Całokształt jego dorobku naukowego obejmuje ok. 140 pozycji, w przeważającej części prac doświadczalnych. Prace te dotyczyły wielu zagadnień, począwszy od diagnostyki nowotworów, zaburzeń rozwojowych i niektórych schorzeń zakaźnych zwierząt. Później zajmował się regeneracją i adaptacją tkanek przeszczepionych, szczególnie przewodu pokarmowego psów. Od roku 1960 pogłębiał swoje wiadomości z zakresu histochemii i powoli wprowadzał tę metodykę do swych badań naukowych (zorganizował w Katedrze pracownię histochemiczną). Są to przede wszystkim badania nad patomorfologią i rolą układu siateczkowo-śródbłonkowego w chorobach zakaźnych (gruźlica), inwazyjnych i przy krzemicy. Nadto zajmuje się patogenezą zatruc zwierząt domowych, szczególnie alfa-naftyliotiomocznikiem i związkami fosforoorganicznymi. W swych badaniach naukowych współpracował z Instytutem Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN, Akademią Medyczną (Gastroenterologia) we Wrocławiu.

Był recenzentem 14 rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Nadto pełnił wiele funkcji społecznych i wychowawczych na Uczelni i Wydziale.

Zmarł 16 lutego 1999 r. Pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Stanisław
Kowaliński**

Urodził się 25 kwietnia 1920 r. w Katarzynopolu, pow. Wieluń. Studiował w latach 1944–1948 na Wydziale Rolniczym UMCS w Lublinie oraz Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w roku 1951 po przedłożeniu rozprawy pt. „Czarne ziemie wrocławskie (ich właściwości, wartość użytkowo-rolnicza i geneza)”, a doktora habilitowanego w 1961 r. na podstawie monografii pt. „Gleby murszowe i ich przeobrażenia pod wpływem uprawy płużnej”. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1962 r., a zwyczajnego w roku 1972.

Pogłębiał wiedzę na stażach naukowych w Czechosłowacji, Chinach, Niemczech, Szwajcarii, Jugosławii, Holandii i USA.

Prodziekan Wydziału Rolniczego w latach 1954, 1961–1962, dziekan w latach 1954–1956 oraz prorektor w latach 1962–1968. Kierownik Katedry i Zakładu Gleboznawstwa WSR we Wrocławiu i dyrektor Instytutu Gleboznawstwa SGGW w Warszawie.

Członek komitetów redakcyjnych: „Roczników Gleboznawczych”, „Polish Journal of Soil Science”, serii „Rolnictwo” Zeszytów Naukowych AR Wrocław oraz map glebowych w różnych skalach.

Był przewodniczącym Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN i Oddziału PTG we Wrocławiu oraz wiceprezesem Zarządu Głównego.

Wypromował 10 doktorów, był opiekunem 75 prac magisterskich, recenzował 25 prac doktorskich, 28 habilitacyjnych oraz wykonał wiele opinii, wniosków na tytuł profesora.

Autor pierwszego skryptu do ćwiczeń z gleboznawstwa, współautor podręcznika pt. „Gleboznawstwo”. Jego bogaty dorobek naukowy przekraczający 200 pozycji, w tym 129 rozpraw naukowych, prezentowany był na licznych kongresach i sympozjach naukowych za granicą.

Działalność naukowa Profesora zmierzała do ugruntowania podstaw gleboznawstwa i obejmowała zagadnienia kartografii i systematyki, właściwości fizycznych i fizyko-

chemicznych gleb, próchnicy glebowej, mikromorfologii oraz organizacji banku informacji o środowisku glebowym. Zorganizował pracownie mikromorfologii, mineralogii i badań związków próchnicznych.

Został wyróżniony Nagrodą Państwową, 10 nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 3 nagrodami PAN i wieloma nagrodami Rektora AR. Był odznaczony Orderem Polonia Restituta w roku 1944, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej”.

Zmarł 27 stycznia 1999 r. Pochowany został na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

**Jerzy
Kowalski**

Urodził się 14 kwietnia 1933 r. w Pyskowicach, w powiecie gliwickim. Po uzyskaniu w 1951 r. matury w liceum ogólnokształcącym w Pyskowicach rozpoczął studia na Wydziale Melioracji Rolnych Uniwersytetu Wrocławskiego. Studia I stopnia z tytułem inżyniera melioracji wodnych ukończył w 1955 r. w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, a drugiego stopnia w 1956 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera melioracji wodnych.

Bezpośrednio po studiach został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemnego, która w 1971 r. weszła w skład Instytutu Budownictwa Wodnego i Ziemnego, obecnie Instytut Inżynierii Środowiska.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych nadała mu Rada Wydziału Melioracji Wodnych WSR we Wrocławiu w 1963 r. na podstawie rozprawy pt. „Analiza niektórych metod wyznaczania współczynnika przesączalności”. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych uzyskał na tym samym Wydziale w roku 1977 przedkładając rozprawę pt. „Dynamika stanów pierwszego poziomu wód podziemnych terenu m. Wrocławia”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk technicznych otrzymał w 1988 r. W 1993 r. powołany został na stanowisko profesora zwyczajnego.

Odbył długoterminowe staże naukowe na Uniwersytecie Technicznym w Budapeszcie, w Akademii Górniczej we Freibergu oraz na Uniwersytecie w Hanowerze. Przez wiele lat prowadził wykłady z dynamiki wód podziemnych na Uniwersytecie w Rostoku.

Specjalność naukowa i dydaktyczna mieści się w zakresie inżynierii środowiska, a w bliższym określeniu w zakresie: geologii i hydrogeologii inżynierskiej, ochrony i kształtowania środowiska wodnego oraz budownictwa ziemnego.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 180 pozycji, w tym 6 podręczników i skryptów (a wśród nich 4 wydania: 1973, 1987, 1998 i 2007 „Hydrogeologii z podstawami geologii”) oraz 3 patenty. Wyniki swych prac prezentował na licznych konferencjach i kongresach naukowych w kraju i za granicą, m.in. w Budapeszcie, Dreźnie, Warnie, Rostoku i Hamburgu. Był promotorem 7 doktoratów.

Pełnił szereg funkcji organizacyjnych, m.in. zastępcy dyrektora Instytutu Budownictwa Wodnego i Ziemnego (1979–1990), kierownika Zakładu Geotechniki i Wód Podziemnych (1980–2003), dziekana Wydziału Melioracji Wodnych (1981–1987), prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą (1987–1990), rektora (1990–1996). Był członkiem Zespołu Naukowo-Dydaktycznego dla kierunków melioracja i geodezja urzędów rolnych przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Był członkiem Zespołu ds. Nagród Prezesa Rady Ministrów (1998–2004), członkiem Rady Geologicznej oraz Rady Programu „Ochrona przeciwpowodziowa i ograniczenie zagrożenia powodziowego” przy Ministrze Środowiska, przewodniczącym Rady Naukowej Szczytnickiego zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego we Wrocławiu. Jest lub był członkiem komitetów i stowarzyszeń naukowych, m.in.: Polskiego Komitetu Geotechniki (wiceprzewodniczący Wojewódzkiego Komitetu we Wrocławiu 1980–1992), Międzynarodowego Stowarzyszenia Mechaniki Gruntów i Fundamentowania, Komitetu Inżynierii Środowiska PAN (przewodniczący Komisji Ochrony Wód Podziemnych), Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska Rolniczego PAN.

Był współzałożycielem i przewodniczącym Zrzeszenia Absolwentów Wydziału Melioracji Wodnych (1970–1975). Od 1990 r. koordynował 4 projekty programu TEMPUS/PHARE.

Za swoją działalność naukową, dydaktyczną i zawodową był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany nagrodami Ministra i Rektora. Odznaczony m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Złotą Odznaką Honorową NOT.

**Marcin
Kozak**

Urodził się 19 grudnia 1968 r. w Siemianowicach Śląskich. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczęszczał w latach 1983–1987 do I Liceum Ogólnokształcącego im. J. Śniadeckiego w Siemianowicach Śląskich, w którym otrzymał świadectwo dojrzałości. W latach 1987–1992 studiował na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w 1992 r. dyplom magistra inżyniera rolnictwa. W 1993 r. ukończył 3-semesterne Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne na Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Pracę na stanowisku asystenta podjął w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin, Akademii Rolniczej w Szczecinie. Następnie w 1993 r. rozpoczął pracę w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Pod kierunkiem prof. dr. hab. Andrzeja Koteckiego wykonał pracę doktorską pt. „Wpływ przedplonów i nawożenia azotem na rozwój i plonowanie rzepaku”, którą obronił w 1998 r.

W roku 2005, na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Wartość gospodarcza wyki siewnej (*Vicia sativa* L.) uprawianej na nasiona w siewie czystym i mieszanym” oraz dorobku naukowego i organizacyjnego, uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii. Obecnie pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jest autorem lub współautorem 80 oryginalnych prac twórczych, 25 materiałów konferencyjnych oraz 50 publikacji popularnonaukowych.

Promotor 37 prac magisterskich, wykonał 6 recenzji prac doktorskich.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Agronomicznego, Polskiego Towarzystwa Łubinowego, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego i Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN Sekcji Sudeckiej oraz Związku Nauczycielstwa Polskiego. Za prace naukowe został wyróżniony 6 nagrodami Rektora.

**Roland
Kozdrowski**

Urodził się 9 lipca 1972 r. w Zielonej Górze. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Międzyrzeczu Wlkp. podjął naukę w Państwowym Technikum Rolniczym w Międzychodzie. W 1992 r. rozpoczął studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu, gdzie w roku 1998 otrzymał dyplom lekarza medycyny weterynaryjnej. Od 1 października 1998 r. został słuchaczem na studiach doktoranckich na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu, gdzie w 2002 r. uzyskał tytuł doktora nauk weterynaryjnych, a w 2010 r. doktora habilitowanego. Dodatkowo, w 2002 r. otrzymał tytuł specjalisty w dziedzinie rozrodu zwierząt. Od tego roku pracuje jako adiunkt w Katedrze i Klinice Rozrodu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu.

Jego działalność naukowo-badawcza koncentruje się na zagadnieniach związanych z fizjologią i patologią rozrodu oraz metodami wspomaganego rozrodu (sztuczna inseminacja, udoskonalanie metod konserwacji nasienia). Prowadził badania w zakresie wpływu pory roku na jakość nasienia dzików i świniodzików, badania nad pozyskiwaniem i konserwacją nasienia oraz zarodków jeleni szlachetnych i jeleni Dybowskiego, poprawą wskaźników płodności i oceną objawów rujowych u bydła mlecznego oraz metodami leczenia zaburzeń poporodowych u krów, jak również zajmował się pośmiertnym pozyskiwaniem plemników od żubra, ich kriokonserwacją i wykorzystaniem do celów sztucznej inseminacji. Cały cykl badań poświęcił poznaniu biologii rozrodu zająca, opracowaniu metod wspomaganego rozrodu i kriokonserwacji nasienia tego gatunku zwierząt. Jego badania prowadzone w zakresie rozrodu zwierząt dzikich mają na celu poznanie biologii rozrodu tych zwierząt oraz opracowanie metod pobierania i konserwowania materiału biologicznego (nasienie, zarodki), co ma służyć stworzeniu banku genów gatunków zwierząt dzikich, szczególnie tych, które są zagrożone wyginięciem oraz tych, których liczebność spada.

Jest autorem lub współautorem ponad 30 oryginalnych prac naukowych z zakresu rozrodu zwierząt dzikich

i udomowionych. Jest także autorem lub współautorem 11 prac przeglądowych oraz 45 doniesień i referatów prezentowanych na konferencjach krajowych i zagranicznych.

**Ryszard
Kramkowski**

Urodził się 4 sierpnia 1944 r. w Grudziądzu w woj. toruńskim. I Liceum Ogólnokształcące ukończył w Brzegu Opolskim w roku 1962. W tymże roku rozpoczął studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej, które ukończył w roku 1968.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w Instytucie Inżynierii Chemicznej Politechniki Wrocławskiej na podstawie rozprawy pt. „Badania nad wnikaniem ciepła w wyparce cienkowarstwowej typu Luwa” w 1975 r., natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych uzyskał na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Analiza suszenia sublimacyjnego wybranych produktów spożywczych” w 1998 r. Odbywał staże krótkoterminowe w Wyższej Szkole Technicznej w Bratysławie (Słowacja).

Promotor 26 prac magisterskich na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej oraz na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, gdzie pracował od 1995 r.

Autor lub współautor 4 skryptów dla studentów Akademii Rolniczej, m.in.: „Inżynieria i aparatura przemysłu spożywczego” (1997) i „Inżynieria procesowa” (2000). Autor lub współautor 42 oryginalnych prac opublikowanych.

Specjalista w zakresie inżynierii procesowej, inżynierii rolniczej oraz suszarnictwa płodów rolnych.

Odnaczony Złotą Odznaką Politechniki Wrocławskiej, Srebrnym Krzyżem Zasługi. Wyróżniony Nagrodą Zespołową NOT oraz Zespołową Nagrodą Ministra Przemysłu Chemicznego „Za Najlepsze Wdrożenia w Przemysle”. Wyróżniony 25 nagrodami Rektorów Politechniki Wrocławskiej oraz Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł w 2004 r. i został pochowany na cmentarzu Grabiszyńskim.

**Grażyna
Krasnowska**

Urodziła się 12 grudnia 1956 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową oraz III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza ukończyła w rodzinnym mieście. W roku 1975 rozpoczęła studia w Oddziale Technologii Żywności Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w 1980 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera technologii żywności. W 1982 r. została absolwentką Studium Podyplomowego Kształcenia i Doskonalenia Pedagogicznego Młodych Nauczycieli Akademickich. W ramach podnoszenia kwalifikacji z zakresu zarządzania jakością w latach 2001–2005 uczestniczyła w szeregu szkoleń, m.in. w Polskim Centrum Badań i Certyfikacji w Warszawie pt. „Pełnomocnik do systemu zarządzania jakością”.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności uzyskała w 1990 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wybrane cechy strukturalne i fizykochemiczne mięśniówki żołądków wieprzowych” wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Ireny Górskiej na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia nadano jej w roku 2004 na podstawie oceny dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pt. „Charakterystyka funkcjonalnych i technologicznych właściwości preparatów kolagenowych uzyskanych metodą kwasowo-enzymatyczną” na mocy Uchwały Rady Wydziału Nauk o Żywności.

Podczas ostatniego roku studiów (1979–1980) pracowała jako wolontariusz w Zakładzie Technologii Surowców Zwierzęcych Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a następnie w tej samej jednostce Uczelni na etacie asystenta do roku 1990, w latach 1990–2008 na etacie adiunkta, a od 2008 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Technologii Surowców Zwierzęcych i Zarządzania Jakością. W tym czasie odbyła 3-miesięczny staż naukowo-zawodowy w zakładach mięsnych w Bilten w Szwajcarii oraz 3-miesięczny staż zawodowy w zakładach mięsnych w Rawie Mazowieckiej.

Problematyka badawcza obejmuje zagadnienia z zakresu technologii mięsa, w tym w szczególności związane z charakterystyką właściwości strukturalnych, biofizykochemicznych i funkcjonalnych mniej cennych surowców rzeźnych oraz optymalizacją ich wykorzystania: ocenę jakości mięsa wołowego i wieprzowego. Ponadto badania dotyczą zastosowania różnych preparatów enzymatycznych do poprawy i modyfikacji cech funkcjonalnych i technologicznych wybranych surowców rzeźnych oraz zarządzania jakością i bezpieczeństwem w produkcji żywności.

Dorobek naukowy dr hab. Grażyny Krasnowskiej obejmuje ogółem 107 pozycji, w tym 40 oryginalnych prac twórczych, 8 prac zastrzeżonych opracowań o charakterze prac podstawowych i aplikacyjnych. Autorka kilku rozdziałów w opracowaniach monograficznych oraz w podręczniku akademickim.

Promotor 73 prac magisterskich, 34 prac na studiach podyplomowych z zakresu zarządzania jakością i bezpieczeństwem w produkcji żywności oraz 1 pracy doktorskiej. Recenzent 10 publikacji naukowych i 2 projektów badawczych.

Odnaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” oraz 16 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Roman
Krężel**

Urodził się 9 sierpnia 1925 r. w Rozwaju, woj. tarnopolskie. Szkołę podstawową ukończył w Białym Kamieniu w 1936 r. Naukę w szkole średniej rozpoczął w Złoczowie w 1937 r., a ukończył ją po wojnie w 1947 r. w Głubczycach.

Studia wyższe odbył w latach 1947–1951 na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, uzyskując stopień magistra nauk agrotechnicznych.

Pracę doktorską pt. „Wpływ terminu i sposobu zaorania koniczyniska na niektóre właściwości fizyczne

i chemiczne gleby oraz plonowanie roślin” (promotor – prof. B. Świętochowski) obronił w 1963 r., a habilitacyjną pt. „Studia nad gospodarką wodną roślin w płodozmianach na glebie lekkiej” – w 1970 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1980 r., a zwyczajnego w 1990 r.

Odbył staże naukowe w ZSRR, na Węgrzech, w Bułgarii, Jugosławii, Czechosłowacji.

Kierownik Katedry Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (1986–1995), prodziekan Wydziału Rolniczego (1981–1984), przewodniczący (1969–1975) i członek Komisji Senackiej i Rektorskiej ds. RZD (1966–1983), koordynator Wydziału Rolniczego ds. Wdrożeń Osiągnięć Naukowych do Praktyki (1969–1975), przewodniczący Komisji Rady Wydziału ds. staży produkcyjnych (1976–1980), kierownik Zakładu Doświadczalnego Katedry Ogólnej Uprawy Roli i Roślin w Swojcu (1958–1976).

Przewodniczący Sekcji Podstaw Agrotechniki Komitetu Uprawy Roślin PAN (1986–1990), organizator i przewodniczący Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Nauk Agrotechnicznych (1988–1998), sekretarz (1974–1980), wiceprzewodniczący (1980–1984), przewodniczący (1984–1990) Wydziału Nauk Rolniczych Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Współautor 2 podręczników akademickich: „Ogólna uprawa roli i roślin” i „Zagadnienia uprawy roli i roślin”, autor 130 publikacji naukowych.

W działalności naukowej zajmował się głównie: intensyfikacją produkcji roślinnej na glebach lekkich, wpływem zmiennego w okresie wegetacyjnym poziomu uwilgotnienia gleby przy zróżnicowanych dawkach nawozowych na wzrost i plonowanie roślin, zagadnieniami upraszczania uprawy roli w całokształcie agrotechniki w płodozmianie i monokulturze, produktywnością płodozmianów, w szczególności specjalistycznych, ochroną środowiska rolniczego obejmującą wpływ różnych stężeń w glebie wybranych pierwiastków chemicznych na rośliny testowe, sposobami rolniczego wykorzystania popiołów z węgla kamiennego i brunatnego, reakcją roślin na ograniczenie poziomu nawożenia mineralnego i zastosowania herbicydów, walką z chwastami.

Odnaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Orderu *Virtuti Militari*, Krzyżem Armii Krajowej i Partyzanckim, Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Wyróżniono 3 nagrodami Ministra i 11 Rektora.

Zmarł 3 marca 2005 r. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

Zofia
Krężel

Urodziła się 15 lutego 1924 r. w Podhajcach. W latach 1943–1944 była łączniczką w oddziałach Armii Krajowej w Podhajcach. W 1951 r. rozpoczęła studia na Wydziale Przyrodniczym WSP UJ w Krakowie, które kontynuowała na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu, gdzie w 1956 r. uzyskała tytuł magistra inżyniera. W czasie studiów podjęła pracę asystenta w Katedrze Mikrobiologii Rolniczej WSR we Wrocławiu.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych otrzymała w 1964 r. na podstawie rozprawy pt. „Rola organizmów korzeniowych jako czynnika ochronnego roślin” (promotor – prof. dr N. Balicka). Stopień doktora habilitowanego uzyskała w 1979 r. na macierzystym Wydziale po przedłożeniu rozprawy pt. „Fitotoksyczne działanie saprofitycznych bakterii fylosfery na wzrost roślin testowych”.

Na stanowisko docenta powołana została w 1980 r. Odebrała 7 staży naukowych, m.in. w Instytucie Mikrobiologii w Szopron, Instytucie Biologii WAN w Budapeszcie, Instytucie Biologii CSAN w Pradze, Zakładzie Mikrobiologii WSR w Nowym Sadzie oraz w Zakładzie Mikrobiologii Politechniki w Zürichu.

Pełniła przez wiele lat funkcję sekretarza Komisji Mikrobiologicznej Komitetu Mikrobiologicznego PAN.

Była opiekunem 9 prac magisterskich oraz recenzentem 2 prac doktorskich. Opublikowała 50 prac, w tym 15 w międzynarodowych czasopismach. Uczestniczyła w Międzynarodowych Konferencjach w Polsce, Austrii, Belgii, Niemczech, Rumunii, Szwajcarii i na Węgrzech.

Do najważniejszych osiągnięć naukowych zalicza się prace z zakresu biologicznych metod ochrony roślin, badania nad wpływem czynników ekologicznych i antropogenicznych na rozwój bakterii, prace nad wpływem mikroorganizmów na aktywność herbicydów oraz studia nad rolą mikroorganizmów w procesie rekultywacji popiołów i transformacji hydrosteroidów.

Odnaczona Krzyżem AK, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Wyróżniona 2 nagrodami Ministra i 9 nagrodami Rektora.

Wojciech
Kruszyński

Urodził się 6 lipca 1963 r. w Brodnicy (woj. kujawsko-pomorskie). Do Technikum Hodowlanego uczęszczał w Sędziejowicach (woj. łódzkie). Studia wyższe ukończył w roku 1988 na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Pracę w Katedrze Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt rozpoczął w 1989 r. na stanowisku asystenta. W roku 1996 uzyskał stopień doktora nauk rolniczych, przedstawiając rozprawę pt. „Analiza wybranych cech bydła urodzonego w wyniku przenoszenia zarodków”, a w roku 2008 stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Analiza cech produkcyjnych i funkcjonalnych oraz struktury genetycznej buhajów rasy czerwono-białej urodzonych w latach 1982–1999”. Jest specjalistą w zakresie genetyki i metod doskonalenia zwierząt oraz biologii rozrodu.

Jego dorobek naukowy obejmuje 72 publikacje, w tym 41 oryginalnych prac twórczych. Jest autorem i współautorem 12 skryptów i podręczników. Pod jego kierunkiem jedna osoba uzyskała stopień doktora, był opiekunem 19 prac magisterskich, z których 5 uzyskało nagrody i wyróżnienia w ogólnopolskich konkursach prac magisterskich z zakresu zootechniki i 6 prac inżynierskich.

W latach 1993–1999 był członkiem Rektorskiej Komisji Mieszkaniowej.

W uznaniu dla działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej został wyróżniony 7 nagrodami Rektora.

**Alicja
Krzemińska**

Urodziła się w roku 1970 w Strzelinie, gdzie ukończyła szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące. W latach 1992–1997 studiowała na Uniwersytecie Wrocławskim, na kierunku chemia (Wydział Chemii), który ukończyła w roku 1996, oraz na kierunku ochrona środowiska na Wydziale Nauk Przyrodniczych, gdzie w roku 1995 otrzymała tytuł licencjata, a dwa lata później tytuł magistra ochrony środowiska. W latach 1998–1999 odbyła studia Podyplomowe Studium Prawa i Gospodarki Europejskiej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. W latach 1999–2000 na tym samym Wydziale odbyła studia „Podyplomowe Studium Prawa Ochrony Środowiska”. Stopień doktora nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska (specjalność ochrona wód) otrzymała w 2002 r. na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu, na podstawie rozprawy pt. „Wpływ czynnika wodnego na warunki siedliskowe terenów leśnych odrzańskiego polderu Lipki-Oława” (promotor – prof. dr hab. inż. Andrzej Draśniński). W 2004 r. otrzymała stopień doktora nauk o Ziemi w dyscyplinie geologia, nadany przez Radę Instytutu Nauk Geologicznych Wydziału Nauk Przyrodniczych (obecnie Wydział Nauk o Ziemi i Ochrony Środowiska) Uniwersytetu Wrocławskiego, po przedłożeniu rozprawy pt. „Analiza porównawcza wyników hydrochemicznej i bioindykacyjnej oceny jakości wód podziemnych na przykładach z Dolnego Śląska” (promotor – prof. dr hab. Stanisław Staśko). Obie rozprawy doktorskie obroniła z wyróżnieniem. W 2009 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie: kształtowanie środowiska, specjalność: ochrona środowiska, nadany przez Radę Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, na podstawie rozprawy pt. „Dynamika zmian warunków wodnych w lasach na terenach polderowych – analiza interakcji”.

Autorka i współautorka 50 artykułów naukowych i 2 monografii oraz 48 opracowań z zakresu ochrony środowiska i planowania przestrzennego. Promotorka jednego

doktoranta. Wyniki swych prac prezentowała na 15 konferencjach.

W roku 2007 rozpoczęła współpracę z University of Sonora Hermosillo, Department Geology Mexico. Współautorka projektu „Opracowanie metodyk monitoringu i klasyfikacji hydromorfologicznych elementów jakości jednolitych części wód rzecznych i jeziornych, zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej” wykonanego dla Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie w latach 2008–2009. Brała udział w posiedzeniach grupy roboczej „Biologiczna ocena wód powierzchniowych”, Ministerstwo Środowiska Departament Integracji Europejskiej i w posiedzeniach podgrupy roboczej dotyczącej Hydromorfologii, Ministerstwo Środowiska Departament Integracji Europejskiej. Posiada certyfikat River Habitat Survey Component Surveyor (2007).

Wyróżniona nagrodą dla Aktywnego Młodego Naukowca 2002 r., przyznaną przez Fundację Członków Wydziału Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych Polskiej Akademii Nauk *Pro Scientia et Vita* oraz Nagrodą Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Ewa
Krzywicka-Blum**

Urodziła się 9 marca 1933 r. we Lwowie. W roku 1946 w ramach ekspatriacji zamieszkała we Wrocławiu, gdzie w 1950 r. ukończyła I Liceum Ogólnokształcące. W latach 1950–1955 odbyła studia matematyczne na Uniwersytecie Wrocławskim, uzyskując w roku 1953 dyplom I stopnia, a następnie w 1955 r. – dyplom magistra matematyki ogólnej. Już w czasie studiów na międzyuczelnianym (Łódź, Lublin, Toruń, Wrocław) kursie magisterskim została zastępcą asystenta w Katedrze Matematyki Politechniki Wrocławskiej. Współpracowała z prof. J.G. Mikusińskim. W 1955 r. została członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego, a w 1959 r. rozpoczęła studia zaoczne z zakresu geodezji w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, które ukończyła w roku 1964, uzyskując dyplom magistra inżyniera geodezji inżynierijsko-przemysłowej.

Od roku 1960 zatrudniona jest w Katedrze Geodezji Wyższej, początkowo na stanowisku asystenta, a od 1966 r. po uzyskaniu stopnia doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy pt. „Charakterystyka dokładnościowa poligonów w osnowach wodno-melioracyjnych, urządzeniowo-rolnych i leśnych” – adiunkta. Jej prace dotyczyły teorii wyrównań oraz kartografii. W tym okresie współpracowała z prof. M. Steinhausem oraz prof. R. Hlibowickim. W latach następnych kontynuowała badania z zakresu kartografii teoretycznej. W roku 1980 habilitowała się na podstawie rozprawy pt. „Studia metodyczne wybranych zagadnień redakcji map przyrodniczo-rolniczych”, a w roku 1992 uzyskała tytuł profesora nauk technicznych. W roku 1998 została profesorem zwyczajnym.

W okresie swej pracy w Akademii Rolniczej rozwinęła znacząco kartograficzny kierunek badań. Własne wyniki referowała na 16 konferencjach zagranicznych i wielu krajowych. Między innymi jest autorką sonorycznej metody kodowania obrazu oraz różnego typu map anamorficznych. Przez 7 lat zatrudniona była w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Wrocławskiego, prowadząc specjalistyczne wykłady z matematyki i teorii odwzorowań dla kartografów.

O międzynarodowym autorytecie Profesor świadczy wybór jej na przewodniczącą Komisji Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej. Jest członkiem Komitetu Geodezji PAN oraz Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Pełniła funkcje: prodziekana, kierownika Katedry, Zakładu, członka Senatu, przewodniczącej komisji senackich.

Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

**Stanisław
Krzywiecki**

Urodził się 30 kwietnia 1944 r. w Adamach, woj. tarnopolskie. Po ukończeniu liceum ogólnokształcącego w Sycowie studiował na Wydziale Rolniczym Wyższej

Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w roku 1968 tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1975 r. na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ gęstości siewu i nawożenia na plon i wartość pokarmową ziarna dwóch mieszańców kukurydzy pastewnej” wykonanej pod kierunkiem prof. dr. dr. h.c. Zygmunta Ruszczyca, a stopień doktora habilitowanego w roku 1984 po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ nawożenia azotem na wysokość i jakość plonów jednogatunkowych zasiewów traw oraz ich przydatność do kiszzenia”. Tytuł naukowy profesora otrzymał w 1992 r., a profesora zwyczajnego w roku 1999. Odbił staże naukowe w Jugosławii (Uniwersytet w Nowym Sadzie), Niemczech (Uniwersytet w Rostocku), Słowacji (Uniwersytet w Nitrze), Norwegii (Uniwersytet w Aas), a także wyjeżdżał w ramach tzw. misji profesorskich do Czech, Słowacji, Niemiec i Danii. Przewodniczył komisji wczasów ZNP, był wiceprzewodniczącym i przewodniczącym Rady Oddziałowej ZNP (1970–1980).

Senior budowy Wydziału Zootechnicznego (1987–2000), członek senackich komisji: ds. badań naukowych i zleceń (1984–1989) i ds. organizacji i rozwoju uczelni (1987–1990), Rady ds. Rolniczych Zakładów Doświadczalnych (1991–1993), przewodniczący Senackiej Komisji ds. nagród i odznaczeń (1991–1993), członek Senatu (1994–1999), prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą (1994–1996), kierownik Studium Doktoranckiego Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt (od 2001 r.).

Wiceprzewodniczący Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (1988–1994), członek Sekcji Roślin Motylkowych i Traw Rady Naukowej COBORU (1986–1988) oraz ds. Rejestracji Odmian Roślin Motylkowych Drobnonasiennych i Traw COBORU (od 1988), członek Sekcji Produkcji Zwierzęcej KBN (1996–1997) oraz licznych towarzystw naukowych.

Promotor 4 doktoratów i 80 prac magisterskich. Wykonał 6 recenzji w przewodzie habilitacyjnym i 3 w przewodach doktorskich. Oceniał 3 wnioski, w tym 1 zagraniczny o nadanie tytułu naukowego profesora oraz o powołanie na stanowisko profesora zwyczajnego. Wykonał kilkadziesiąt recenzji prac naukowych, w tym 4 wydawnictw książkowych oraz kilkadziesiąt projektów badawczych KBN i kilkadziesiąt grantów wewnętrznych Uczelni, a także sporządził kilka ekspertyz sądowych. Kierował badaniami w ramach czterech grantów KBN.

Współautor podręcznika „Żywnienie Zwierząt i Paszoznawstwa” cz. 3. „Paszoznawstwo” i książki „Żywnienie bydła” oraz 180 publikacji naukowych, w tym 97 oryginalnych prac

twórczych. Wyniki swoich prac prezentował na konferencjach i sympozjach międzynarodowych i krajowych.

Jest specjalistą z zakresu paszoznawstwa i żywienia zwierząt przeżuwających. Jest inicjatorem kompleksowej i wszechstronnej oceny wartości pokarmowej pasz uwzględniającej uprawę roślin, przygotowanie paszy i ocenę jej wartości metodami *in vitro* i *in vivo*.

Wyróżniony Nagrodą Ministra za osiągnięcia naukowe oraz nagrodami Rektora (16) za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. Odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaką „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu” oraz „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”.

**Marian
Kubasiewicz**

Urodził się 25 stycznia 1921 r. w Chybicach (kieleckie). Dzieciństwo i młodość spędził na Podolu. Studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu odbył w latach 1945–1950. Jeszcze w czasie ich trwania w 1947 r. został asystentem w Katedrze Anatomii Zwierząt, specjalizując się w zakresie archeozoologii.

W 1950 r. uzyskał stopień doktora nauk weterynaryjnych. W 1955 r. przeniósł się do Szczecina, gdzie od podstaw stworzył jednoimienną Katedrę, będąc jednocześnie jej kierownikiem aż do przejścia na emeryturę w 1991 r.

Profesor pełnił funkcje od prodziekana aż po rektora. Interesował się anatomią zwierząt, teratologią i archeozoologią – ten ostatni termin używany w celu określenia problematyki z pogranicza zoologii i archeologii jest jego autorstwa. Zajmował się badaniami szczątków kostnych zwierząt pochodzących z materiałów wykopaliskowych Opola, Wrocławia, Milicza oraz stanowisk wolińskich.

W 1955 r. utworzył w Szczecinie dużą pracownię archeozoologiczną gromadzącą i opracowującą materiały z Pomorza. W 1959 r. ogłosił pracę pt. „Szczątki zwierząt

wczesnośredniowiecznych z Wolina”, która stanowiła podstawę do uzyskania w 1961 r. stopnia doktora habilitowanego. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1967, a zwyczajnego w 1976.

Pod jego kierunkiem wykonano 3 prace doktorskie. Wyniki jego wieloletnich doświadczeń przyczyniły się do poznania sposobu chowu zwierząt gospodarczych oraz struktury spożycia mięsa w dawnych czasach.

U honorowany licznymi odznaczeniami, m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, medalem i tytułem „Zasłużonego Nauczyciela PRL”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz wieloma odznaczeniami regionalnymi.

Zmarł 23 lutego 1997 r. w Szczecinie.

**Krzysztof
Kubiak**

Urodził się 31 marca 1965 r. w miejscowości Kuźnica Grabowska, gdzie uczęszczał do szkoły podstawowej. W 1985 r. ukończył Technikum Weterynaryjne we Wrześni. Studia na Wydziale Weterynaryjnym ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1991 r. i rozpoczął pracę w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych. Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1998 r., a w 2007 r. habilitował się.

Dorobek naukowy obejmuje ogółem 215 pozycji, w tym 128 to prace oryginalne, 30 – prace przeglądowe, 57 – referaty i doniesienia kongresowe i konferencyjne. Jest współautorem 2 książek.

Specjalizuje się w zakresie chorób psów i kotów, szczególnie w dziedzinie gastroenterologii oraz diagnostyki endoskopowej chorób przewodu pokarmowego, układów oddechowego i moczowego tych zwierząt.

Problematyka jego głównych zainteresowań naukowych obejmuje następujące zagadnienia: diagnostyka endoskopowa chorób przewodu pokarmowego, układu oddechowego oraz układu moczowego psów i kotów; etiopatogeneza, rozpoznawanie i leczenie wrzodów żołądka u psów, wpływ niesterydowych leków przeciwzapalnych na błonę

śluzową żołądka u psów; występowanie w błonie śluzowej żołądka psów i kotów drobnoustrojów z rodzaju *Helicobacter* i ich udział w patogenezie chorób tego narządu.

Jest członkiem Zarządu Sekcji Gastroenterologicznej Polskiego Stowarzyszenia Lekarzy Weterynarii Małych Zwierząt, zastępcą kierownika podyplomowych studiów specjalizacyjnych z zakresu chorób psów i kotów na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej UP we Wrocławiu oraz członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych.

Od roku 2008 pełni obowiązki prodziekana ds. studenckich Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UP we Wrocławiu.

Odnaczony Brązowym Krzyżem Zasługi.

Leszek
Kuchar

Urodził się 3 października 1954 r. we Wrocławiu. W latach 1973–1978 odbył studia wyższe na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii na Uniwersytecie Wrocławskim na kierunku matematyka. Po studiach podjął pracę na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu (Instytut Geodezji i Zastosowań Matematyki), gdzie w roku 1986 obronił pracę doktorską pt. „Matematyczny model prognozowania plonów roślin uprawnych na bazie danych meteorologicznych na przykładzie pszenicy jarej i ziemniaków” (promotor – prof. S. Bac). Habilitował się również na tym Wydziale w roku 1994 (tytuł rozprawy: „Przewidywanie sum opadów i średnich temperatur powietrza w aspekcie prognozowania plonów roślin uprawnych”). W roku 2001 uzyskał tytuł profesora. Od roku 2009 jest zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego.

Jego badania naukowe dotyczą praktycznych zastosowań matematyki w naukach rolniczych i naukach o środowisku, a w szczególności konstrukcji i stosowania rolniczych modeli symulacyjnych, modelowania związków pogoda–plon, prognozowania plonów i czynników meteorologicznych, tworzenia danych syntetycznych i technik downscaling, a także badania efektów zmian klimatu w rolnictwie i hydrologii.

Wiele badań prowadził w czasie licznych staży i stypendiów za granicą. Łącznie, wraz z krótkimi wizytami, spędził ponad 6 lat na uniwersytetach i w instytutach badawczych w Europie (większość krajów), Ameryce Północnej (USA, Kanada), Azji (Indie, Japonia, Chiny, Korea Pd.) oraz Australii. Efektem współpracy międzynarodowej oraz badań krajowych jest zrealizowanie 4 projektów badawczych za granicą (USA, Kanada, Norwegia), 4 projektów UE (2 projekty ramowe) oraz 8 projektów krajowych (w 4 projektach KBN/MNiSW był kierownikiem). Jest autorem 135 publikacji i 51 innych opracowań. Ponad 50 prac opublikował w języku angielskim, w tym w wysoko ocenianych czasopismach z Listy Filadelfijskiej (m.in. „Agricultural and Forest Meteorology”, „Mathematics and Computers in Simulations”), wielokrotnie cytowanych. Wyniki prac badawczych prezentował na ponad 80 konferencjach organizowanych za granicą. Był zapraszany do komitetów programowych międzynarodowych konferencji modelowania matematycznego (Belgia, Szwecja, Holandia, Włochy, Izrael, Węgry, Chorwacja, Niemczech) i badań zmian klimatu (w tym do prestiżowego kongresu zmian klimatu w Moskwie, 2003) oraz wielu komitetów programowych w kraju. Za granicą prowadził również wykłady dla studentów w ramach programów wymiany, misji profesorskich czy pobytów stypendialnych. W kraju prowadził zajęcia ze statystyki matematycznej w języku angielskim dla studentów obcokrajowców.

Jest współautorem podręcznika „Agronomy Handbook” napisanego w USA.

Wypromował 3 doktorów, recenzował 19 prac doktorskich, habilitacyjnych i wniosków o tytuł profesora (3 prace doktorskie z zagranicy).

Na Uczelni był lub jest członkiem wielu komisji i rad, pełnomocnikiem rektora ds. współpracy z zagranicą, Rady E-Wrocław, autorem projektów Studenckiej Oceny Nauczycieli Akademickich (system SONA), Naukowej Oceny Nauczycieli Akademickich (NONA). Jest lub był członkiem komitetów PAN, 4 towarzystw naukowych (również za granicą).

Wyróżniany 24-krotnie nagrodami Rektora UP we Wrocławiu, grantami World Meteorological Organization, Fundacji S. Batorego, a także 3-krotnie Medalem Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (2005, 2008, 2009).

Aktualnie jest kierownikiem Zakładu Statystyki w Katedrze Matematyki.

**Marian
Kuczaj**

Urodził się 11 marca 1955 r. w Nowej Rudzie, gdzie ukończył szkołę podstawową, a następnie Technikum Rolnicze w Bożkowie. Studia wyższe ukończył w roku 1979 na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Bezpośrednio po studiach rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Zakładzie Hodowli Bydła i Produkcji Mleka. W grudniu 1980 r. po odbyciu rocznej służby wojskowej, kontynuował pracę na macierzystej Uczelni, gdzie w roku 1988 uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Ocena efektywności selekcji w stadach zarodowych bydła rasy nizinnej czarno-białej w Stadninie Koni Racot”, a w roku 2003 stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki na podstawie rozprawy pt. „Skutki krzyżowania i kojarzenia bydła w Polsce w latach 1946–1997”. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego został powołany w 2006 r.

Jest specjalistą w zakresie hodowli bydła i produkcji mleka.

Przebywał na krótkotrwałych stażach naukowo-produkcyjnych w Danii, Holandii, Niemczech i Szwajcarii.

Jego dorobek naukowy obejmuje 110 publikacji, w tym 60 oryginalnych prac twórczych. Jest autorem i współautorem 6 skryptów i książek oraz autorem podręcznika akademickiego pt. „Hodowla bydła – Standardy unijne i krajowe” (2010).

Wypromował jednego doktora, był opiekunem 17 prac magisterskich i 6 prac inżynierskich.

Był przewodniczącym Wydziałowej Komisji Wyborczej Wydziału i członkiem Uczelnianej Komisji Wyborczej (od 2002 r.), członkiem Rektorskiej Komisji ds. RZD (od 2002 r.). Od 1983 r. współorganizator okręgowych i krajowych edycji Olimpiad Wiedzy i Umiejętności Rolniczych.

W uznaniu dla działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej został wyróżniony 14 nagrodami Rektora. Odznaczony Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę.

**Janina
Kuczera**

Urodziła się 5 grudnia 1925 r. w Warszawie. Szkołę średnią ukończyła w 1947 r. w Lublinie. Studia wyższe odbyła w latach 1948–1952 na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, uzyskując tytuł magistra filozofii w zakresie fizyki. Stopień doktora nauk przyrodniczych otrzymała w 1967 r. w Instytucie Biologii Stosowanej WSR we Wrocławiu za pracę pt. „Przenikanie elektronów monoenergetycznych przez modelowe substancje biologiczne”, natomiast stopień doktora habilitowanego na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1982 r. za pracę pt. „Działanie wybranych związków biologicznie czynnych na błonę fosfolipidową”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego uzyskała w 1989 r., a profesora zwyczajnego w 1995 r. Jej specjalnością naukową jest biofizyka transportu substancji przez modelowe błony biologiczne. Odbyła trzy staże naukowe: w ZSRR, na Węgrzech i w Szwajcarii. Współpracowała naukowo z Instytutem Biochemii AN ZSRR w Moskwie oraz z Zakładem Fizyki Instytutu J. Stefana w Lublianie, Słowenia. W 1952 r. podjęła pracę w Katedrze Fizyki i Biofizyki Akademii Rolniczej we Wrocławiu, kolejno na stanowiskach: 1952–1954 – asystenta, 1954–1967 – starszego asystenta, 1967–1984 – adiunkta, 1984–1990 – docenta, 1990–1995 – profesora nadzwyczajnego i 1995–1996 – profesora zwyczajnego.

W 1955 r. zorganizowała pracownię izotopową i aż do 1977 r. pełniła funkcję jej kierownika oraz inspektora ochrony radiologicznej. Była rzecznikiem Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej (1973–1977), przedstawicielem adiunktów w Senacie (1987–1990), prodziekanem Wydziału Rolniczego oraz wiceprzewodniczącą Senackiej Komisji ds. dydaktyki. W latach 1976–1993 pełniła funkcję konsultanta w zakresie techniki pomiarów izotopowych w Klinice Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej we Wrocławiu. Od 1984 r. członek Komisji Błon Biologicznych Komitetu Cytobiologii PAN, od 1987 r. Komisji Biologii Molekularnej i Biotechnologii Wrocławskiego

Oddziału PAN. W latach 1993–1996 należała do Komitetu Cytobiologii PAN, członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Biofizycznego (PTBF) i przewodnicząca Wrocławskiego Oddziału PTBF w latach 1993–1996, członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Biologii Komórki. Była dyrektorem dwóch i współorganizatorem dziesięciu międzynarodowych Szkół „Biophysics of Membrane Transport”

Promotor 4 doktoratów. Wykonała łącznie 13 recenzji profesorskich, habilitacyjnych i doktorskich. Jest głównym redaktorem i autorką większości opisów 12 wydań, ciągle uzupełnianych, skryptu do ćwiczeń laboratoryjnych. Była głównym redaktorem materiałów z 11 międzynarodowych Szkół „Biophysics of Membrane Transport”. Jest autorką 160 publikacji, w tym 62 oryginalnych prac twórczych. Wyniki swych prac prezentowała na licznych konferencjach krajowych i 18 międzynarodowych konferencjach i kongresach. Wygłosiła 2 cykle wykładów w Słowenii. Była kierownikiem 1 grantu KBN oraz uczestniczyła w realizacji 5 grantów; obecnie uczestniczy w realizacji 1 grantu. Do głównych osiągnięć naukowych zalicza się próbę wyjaśnienia molekularnego mechanizmu działania grupy związków biologicznie aktywnych na błony modelowe i biologiczne, na ich strukturę i funkcje.

Odnaczona została Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” oraz wyróżniona Nagrodą Ministra i 25 nagrodami Rektora.

**Krzysztof
Kuczewski**

Urodził się 22 lutego 1946 r. w Suwałkach. Studia wyższe odbył w latach 1964–1969 na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w 1969 r. dyplom magistra inżyniera melioracji wodnych. W 1978 r. Rada Wydziału Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu nadała mu stopień naukowy doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Badanie wpływu zmiennego obciążenia

hydraulicznego dla wybranych wysokości sztucznie uformowanych złóż torfowych na efekt oczyszczania ścieków”. Ta sama Rada Wydziału w 1991 r. na podstawie całokształtu dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pt. „Skuteczność oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych na biologicznych ociekowych złożach torfowych” nadała mu stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie melioracji wodnych w specjalności oczyszczania ścieków. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych uzyskał w 2001 r. Od 2003 r. zatrudniony jest na stanowisku profesora zwyczajnego.

Po ukończeniu studiów w 1969 r. rozpoczął pracę w Katedrze Budownictwa Wodnego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na stanowisku asystenta, potem starszego asystenta, adiunkta, a od sierpnia 1995 r. profesora nadzwyczajnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1976 r. został zatrudniony w Zakładzie Techniki Sanitarnej Wsi Instytutu Budownictwa Rolniczego, obecnie Zakładu Infrastruktury i Techniki Sanitarnej przynależnego do Instytutu Inżynierii Środowiska. Od 1992 r. pełni funkcję kierownika tego Zakładu.

Odbył liczne staże naukowe zagraniczne i krajowe, m.in. w Wyższej Szkole Technicznej w Bratysławie (Słowacja), na Uniwersytecie Rolniczym w Jęlgawie (Łotwa), Akademii Rolniczej w Czeskich Budziejowicach (Czechy), w Wyższej Szkole Technicznej w Brnie (Czechy), Instytucie Inżynierii Środowiska – Politechnika Warszawska oraz staż zawodowy w Instytucie Ochrony Środowiska. Ponadto, w 1991 r. w ramach programu TEMPUS odbył semestralne Studium Podyplomowe Woda i Środowisko – kurs Postępowanie z substancjami zagrażającymi wodzie, zorganizowany przez Uniwersytet w Hanowerze (Niemcy).

Promotor 4 przewodów doktorskich (pomyślnie zakończonych) i 182 prac magisterskich. Wykonał 16 recenzji związanych z przewodem habilitacyjnym, rozprawą doktorską oraz z tytułem profesora. Recenzował 21 prac naukowych zleconych przez wydawnictwa naukowe i 30 projektów badawczych KBN.

Dorobek naukowy, wdrożeniowy i inżynierski obejmuje łącznie 172 pozycje, z których 82 opublikowano, w tym m.in. 3 podręczniki i skrypty, 5 monografii, 2 patenty. Jest specjalistą w zakresie wykorzystania środowiska naturalnego do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych, zaopatrzenia w wodę i kanalizację osiedli wiejskich, wykorzystania osadów ściekowych, ochrony wód przed zanieczyszczeniem.

Był wielokrotnie wyróżniany nagrodami Rektora. Posiada odznakę „Zasłużony dla Akademii Rolniczej

we Wrocławiu”. Otrzymał Nagrodę Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej za opracowanie i wdrożenie technologii oczyszczania ścieków bazującej na pracy ociekowego złoża torfowego.

Od 2003 r. członek Rady Naukowej Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska PAN w Zabrze, a od 2004 r. należy do Sekcji Inżynierii Sanitarnej Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN.

**Stanisław
Kukła**

Urodził się 23 kwietnia 1926 r. w Korsowie w byłym województwie tarnopolskim. Do szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego uczęszczał w Leżajsku. W 1948 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Dyplom magistra inżyniera rolnika otrzymał w 1953 r., na Wydziale Rolniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1960 rozpoczął pracę naukowo-dydaktyczną w Katedrze Botaniki Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

W roku 1987 został mianowany kierownikiem specjalistycznej Pracowni Biologii i Biochemii Torfu, której był głównym organizatorem.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1963 r. na podstawie rozprawy pt. „Rozwój torfowisk źródłiskowych na terenach północno-wschodniej Polski”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w roku 1987, przedstawiając pracę pt. „Substancje biologicznie czynne wyodrębnione z różnych rodzajów i gatunków torfu” na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Jest współautorem 5 opracowań patentowych do stosowania biogenów torfopochodnych w praktyce rolniczej i lecznictwie. Współtwórca preparatu torfopochodnego PTT „Tołpa”. Opracował instalację technologiczną do produkcji preparatu torfopochodnego „Tołpa”, która została wdrożona pod jego kierunkiem w Fabryce Leków Torf Corporation.

Autor 65 opracowań z zakresu: stratygrafii torfowisk, określania zawartości substancji aktywnych w torfie,

możliwości ich praktycznego wykorzystania oraz analiz chemicznych frakcji torfowych.

Za działalność dydaktyczno-naukową wyróżniony został 7 nagrodami Rektora, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Przestał pracować na Uczelni w 1993 r.

**Marian
Kuprowski**

Urodził się 2 maja 1919 r. w Samborze, woj. lwowskie. Studia rozpoczął w 1937 r. w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, kontynuował w latach 1939–1941 (Lwowski Instytut Weterynaryjny) oraz podczas okupacji niemieckiej (1942–1943) w ramach tzw. Fachowych Kursów Weterynaryjnych, uzyskując w 1943 r. dyplom lekarza weterynaryjnego. Następnie po odbyciu stażu w rzeźni miejskiej we Lwowie w 1944 r. i otrzymaniu zaświadczenia od ówczesnych władz niemieckich o prawie wykonywania zawodu lekarza weterynaryjnego przeniósł się do Rzeszowa, gdzie pracował jako praktykujący lekarz weterynaryjny.

Po zakończeniu działań wojennych przeniósł się do Wrocławia i od 1946 r. pracował jako starszy asystent w Katedrze Anatomii Patologicznej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W 1950 r. powołany został do zawodowej służby wojskowej, otrzymując przydział do Centrum Wyszkożenia i Badań Weterynaryjnych w Puławach, gdzie zorganizował laboratorium histopatologiczne. W czasie pracy w Centrum uzyskał na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu stopień doktora nauk weterynaryjnych (1951 r.) na podstawie rozprawy pt. „Badania histopatologiczne nad zakaźnym zapaleniem jelit ślepych i wątroby u indyków”. W międzyczasie składał egzaminy dyplomowe na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej we Wrocławiu, uzyskując dyplom lekarza w 1955 r. W roku 1954 powrócił do pracy w Katedrze Anatomii Patologicznej na Wydziale Weterynaryjnym we Wrocławiu.

Stopień doktora habilitowanego otrzymał w 1960 r. na podstawie pracy pt. „Patogeneza i morfologia moniliazy kurczaków w świetle badań własnych”. W roku 1961 został mianowany docentem w Katedrze Anatomii Patologicznej. Na tym stanowisku pracował do 1966 r., pełniąc w latach 1964–1966 r. obowiązki kierownika Katedry.

W 1966 r. został powołany na stanowisko kierownika Zakładu (od 1985 r. Katedry) Histologii i Embriologii, które piastował do 1989 r., tj. do przejścia na emeryturę.

Tytuł profesora nadzwyczajnego nauk weterynaryjnych otrzymał w 1970 r.

Dorobek naukowy obejmuje 42 pozycje i dotyczy patomorfologii ptaków oraz zastosowania nowych metod histochemicznych do oceny różnych stanów zaawansowania zawału mięśnia sercowego u zwierząt domowych i dziko żyjących. Szczególnie wartościowe są badania nad zakaźnym zapaleniem jelit ślepych i wątroby u indyków, których wyniki znalazły oddźwięk w niemieckich opracowaniach podręcznikowych.

Do osiągnięć w pracy dydaktycznej należy zaliczyć opracowanie „Programowego przewodnika do ćwiczeń z histologii”, którego ukazały się 4 wydania. Ponadto uczestniczył w tłumaczeniu niemieckiego podręcznika anatomii patologicznej prof. K. Nieberlego i prof. P. Cohrsa.

Zmarł 2 października 1993 r. Spoczywa na cmentarzu św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

Jan
Kuryszko

Urodził się 4 września 1947 r. w Lubrzy Prudnickiej, woj. opolskie. Szkołę średnią (Technikum Rolnicze) ukończył w 1966 r. w Prudniku. W latach 1966–1968 kontynuował naukę w Studium Nauczycielskim w Cieszynie. W roku 1968 został studentem Wydziału Weterynaryjnego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Od trzeciego roku do końca studiów był członkiem Sekcji Histologicznej Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych, pracując jako wolontariusz w Zakładzie Histologii i Embriologii. Po ukończeniu studiów w 1974 r. podjął pracę w Zakła-

dzie Histologii i Embriologii, początkowo jako asystent stażysta (1974–1975), potem asystent (1975–1976), a następnie – starszy asystent (1976–1982). Po wykonaniu pracy doktorskiej pt. „Zmiany ultrastrukturalne występujące w komórkach błony ziarnistej trzeciorzędowych pęcherzyków jajnikowych myszy podczas procesu atrezji” i po jej obronie (1982) zaangażowany został na stanowisko adiunkta.

Na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Badania nad występowaniem cyst jajnikowych i ich związkiem z czynnością jajnika i stanem błony śluzowej jajowodu i macicy krów” w 1990 r. Rada Wydziału Medycyny Weterynaryjnej nadała mu stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych w zakresie histologii i embriologii. W 1991 r. powołany został na stanowisko Kierownika Katedry Histologii i Embriologii (obecnie Zakładu w ramach Katedry Biostruktury i Fizjologii Zwierząt), które piastuje do chwili obecnej. Od 2009 r. jest również Kierownikiem Katedry Biostruktury i Fizjologii Zwierząt, powstałej w tym samym roku w wyniku reorganizacji Wydziału.

W 1996 r. otrzymał tytuł profesora, a w 1999 r. mianowany został na stanowisko profesora zwyczajnego.

Całokształt dorobku naukowego obejmuje 200 pozycji. Na dorobek ten składa się 96 prac oryginalnych, z których 62 ogłoszono drukiem w języku angielskim lub niemieckim, 104 komunikaty na zjazdy i kongresy naukowe oraz 3 opracowania zbiorowe: J. Kuryszko, J. Zarzycki „Anatomia mikroskopowa zwierząt domowych i człowieka” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa–Wrocław 1995; J. Kuryszko, J. Zarzycki pt. „Histologia zwierząt”, PWRiL, Warszawa 2000; T. Niedźwiedzki, J. Kuryszko „Biologia kości”; Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.

Zainteresowania naukowe dotyczą: histologii i histopatologii żeńskiego układu rozrodczego u zwierząt, ultrastruktury układu limfatycznego w przebiegu białaczek naturalnych i przeszczepialnych, osteogenezy naprawczej i dystrykcyjnej, eksperymentalnej osteoporozy oraz oceny materiałów kostnych pochodzących ze stanowisk archeologicznych.

**Jan
Kutera**

Urodził się 26 czerwca 1925 r. w Rzechowie, woj. mazowieckie. Absolwent Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu.

Na Wydziale Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu otrzymał stopień doktora nauk rolniczych (1957) oraz stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych (1965). Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych przyznano mu w 1972 r., a profesora zwyczajnego w 1981 r. Specjalność naukowa: kształtowanie środowiska – melioracje, oczyszczanie i utylizacja ścieków w naturalnym środowisku.

Pełnił wiele funkcji: kierownik Zakładu Rolniczego Wykorzystania Ścieków w Instytucie Melioracji i Kształtowania Środowiska AR we Wrocławiu 1981–1993, kierownik oddziału wrocławskiego IMUZ 1953–1992 oraz Zakładu Rolniczego Oczyszczania i Wykorzystania Ścieków; członek rad naukowych IMUZ w Falentach i Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie i we Wrocławiu, Komitetu Melioracji PAN; wykładowca na Wydziale Melioracji AR w Poznaniu. Organizator i pierwszy prezes Dolnośląskiego Oddziału Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Jakości Wód JAWQ; główny specjalista i konsultant w 6. BPWM.

Promotor 25 prac magisterskich, 10 doktorów; wychowawca 6 doktorów habilitowanych i 2 profesorów nadzwyczajnych; opiniował 17 doktoratów oraz 15 pozytywnie zakończonych habilitacji, a także dorobku na tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego, w tym 2 zagraniczne. Odbył kilkanaście zagranicznych wyjazdów naukowych.

Jego badania dotyczą oczyszczania ścieków, osadów ściekowych i gnojowicy w warunkach naturalnych – glebowo-roślinnych i wodno-roślinnych. Jest współtwórcą wrocławskiej szkoły rolniczego wykorzystania ścieków. Opracował, wdrożył i upowszechnił technologie i techniki oczyszczania w naturalnym środowisku ścieków bytowo-gospodarczych i z przemysłu rolno-spożywczego, a także

zagospodarowanie gnojowicy z uwzględnieniem aspektów ochrony środowiska.

Jest autorem 274 publikacji, w tym 112 monografii i rozpraw naukowych, 23 książek, skryptów, wytycznych i instrukcji do projektowania; 27 prac zostało wydanych za granicą w 7 językach. Wykonał 166 niepublikowanych opracowań na potrzeby gospodarze i około 150 ocen dokumentacji projektowych. Podręcznik pt. „Wykorzystanie ścieków w rolnictwie”, przetłumaczony na język rosyjski, ponadto podręczniki pt. „Gospodarka gnojowicą”, „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego”. Jest również autorem opracowania, wydanego przez Komitet Naukowy PAN „Człowiek i Środowisko” na potrzeby władz centralnych „Fermy przemysłowe i gospodarka gnojowicą”.

Kilkakrotnie kierował realizacją badań w pięcioletnich programach badawczych węzłowych i resortowych oraz realizował tematy z funduszu specjalnego ONZ – „Polska 26”, Agencji Ochrony Środowiska USA i Funduszu Specjalnego im. M.C. Skłodowskiej.

Został wyróżniony i nagrodzony: Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski; pięciokrotnie odznakami resortowymi i stowarzyszeniowymi; dwukrotnie przez Ministerstwo Rolnictwa USA; dwukrotnie nagrodzony przez Ministra Rolnictwa; indywidualnie nagrodą I stopnia przez Ministra Edukacji Narodowej; dwukrotnie przez PAN medalem im. Oczapowskiego i nagrodą Komitetu Nauki i Techniki; wyróżniony dwukrotnie odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Jest kombatantem odznaczonym Medalem Zwycięstwa i Wolności oraz Krzyżem Armii Krajowej.

**Barbara
Kutkowska**

Urodziła się 18 sierpnia 1952 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową, a następnie XI Liceum Ogólnokształcące ukończyła we Wrocławiu w 1971 r. Studia odbyła na Wydziale Rolniczym ówczesnej WSR we Wrocławiu, uzyskując w 1976 r. tytuł magistra. Stopień doktora nauk

rolniczych otrzymała w 1983 r. na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Czynniki determinujące wydajność pracy maszyn w warunkach górskich” (promotor – prof. dr hab. T. Nietupski), natomiast stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w SGGW w Warszawie na podstawie rozprawy pt. „Możliwości kreowania dochodów w gospodarstwach rodzinnych położonych w regionie Sudetów”. W roku 2009 otrzymała tytuł naukowy profesora nauk ekonomicznych. Odbyła szereg staży naukowych, w tym: w Zakładzie Cybernetyk IBMER w Warszawie, w WSR w Brnie, na Uniwersytecie Hohenheim w Stuttgarcie oraz w Kanadzie na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym Uniwersytet British Columbia.

Pracuje w Katedrze Ekonomii i Zarządzania na stanowisku kierownika Katedry od 2006 r., a od 2010 r. Dyrektora Instytutu Nauk Ekonomicznych i Społecznych, pełniąc jednocześnie funkcję kierownika Zakładu Polityki Regionalnej i Agrobiznesu. Prodziekan Wydziału Rolniczego na kierunkach rolnictwo oraz zarządzanie i marketing (w pierwszej kadencji) i na kierunkach ogrodnictwo oraz zarządzanie i marketing (w drugiej kadencji) w latach 1999–2005.

W 2003 r. została wybrana do Komitetu Ekonomiki Rolnictwa PAN, Prezydium Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN i na przewodniczącą Sekcji Sudeckiej na lata 2003–2010. Od 2007 r. jest członkiem Rady Naukowej Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN w Warszawie. W latach 1995–2000 wchodziła w skład Rady Naukowej Dolnośląskiego WODR z/s w Świdnicy. Od 2003 r. decyzją Wojewody Dolnośląskiego – Przewodnicząca Rady Społecznej Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. W roku 2005 na wniosek Marszałka Województwa Dolnośląskiego została powołana na członka Komitetu Sterującego ds. opracowania Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r., a w roku 2009 do Rady Naukowej Dolnośląskiego Centrum Studiów Regionalnych.

Promotor 7 doktoratów oraz 50 prac magisterskich. Wykonała recenzje 9 prac doktorskich i około 270 artykułów naukowych, 18 wniosków projektów KBN oraz 2 raportu końcowego projektu KBN i ocenę 1 wniosku na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Autor i współautor 140 publikacji, w tym: 95 oryginalnych publikacji naukowych, ponadto 30 opracowań popularnonaukowych i innych, 2 skryptów, 1 wydawnictwa książkowego i 12 pozostałych opracowań, jak również 40 referatów wygłoszonych na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. W ciągu pracy zawodowej brała udział w 25 pracach naukowo-badawczych, w 13 z nich pełniła rolę kierownika projektu.

Autorka szeregu prac dotyczących ekonomicznych problemów rolnictwa górskiego oraz interwencjonizmu skierowanego na rolnicze obszary problemowe, a także prac związanych z przemianami na obszarach wiejskich po integracji z UE.

Odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Złotym za Długoletnią Służbę, Medalem 50-lecia Akademii Rolniczej we Wrocławiu, wyróżniona 14 nagrodami Rektora.

**Janusz
Kuźniewicz**

Urodził się 20 maja w 1936 r. w Poznaniu. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończył we Wrocławiu. W latach 1957–1959 był Słuchaczem Oficerskiej Szkoły Lotniczej w Dęblinie. W roku 1959 rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w roku 1964. W latach 1964–1965 pracował w Kombinacie PGR Gniechowice.

W 1965 r. rozpoczął pracę w Katedrze Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych na etacie asystenta, a następnie starszego asystenta (1965–1973), adiunkta (1973–1989), docenta (1990–1991), na stanowisku profesora nadzwyczajnego (1991–1996), a profesora zwyczajnego (1996–2006).

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1972 r. na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ zróżnicowanego poziomu melasy w mieszankach treściwych granulowanych na wielkość przyrostów i jakość tusz brojlerów króliczych rasy białej popielniańskiej i białej nowozelandzkiej”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych nadano mu po przedłożeniu rozprawy pt. „Ocena tempa wzrostu oraz użytkowości futerkowej i mięsnej nutrii szafir i standard przy różnych systemach żywienia”.

Odbył staż naukowy w Instytucie Zooweterynaryjnym w Charkowie oraz staże naukowe w Centrum Hodowli Owiec Merynosowych w Australii.

Pełnił funkcję prodziekana Wydziału Zootechnicznego w latach 1990–1996, był członkiem senackiej komisji do spraw RZD oraz pełnomocnikiem dziekana ds. studiów zaocznych w Nysie.

Jest promotorem 4 doktorów i opiekunem 165 prac magisterskich. Wykonał 16 recenzji przewodów doktorskich, 2 w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego profesora; autor 465 prac, w tym 144 oryginalnych oraz 321 artykułów naukowych.

Jest współautorem i autorem 6 książek, m.in. „Chów i hodowla zwierząt futerkowych”, „Rolnictwo na Dolnym Śląsku”, „Chów i hodowla nutrii”, „Metody szkolenia i wykorzystania psów”, „Dzikie psy”, „Psy w służbie człowieka”.

Został wyróżniony 12 nagrodami Rektora i odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem Miasta Nysy i „Zasłużony dla Regionu Nysy”.

**Barbara
Kwiatkowska**

Urodziła się 29 lipca 1957 r. we Wrocławiu. Studia wyższe ukończyła na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku biologia, ze specjalnością antropologia. Po studiach została zatrudniona w Zakładzie Antropologii PAN we Wrocławiu na stanowisku asystenta, a następnie w Katedrze Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie pracowała do 2009 r., kolejno na stanowiskach asystenta, adiunkta i profesora nadzwyczajnego. Od 2009 r. objęła stanowisku profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Antropologii Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Stopień naukowy doktora nauk biologicznych uzyskała w 1993 r. na Uniwersytecie Wrocławskim na podstawie rozprawy pt. „Współzależność cech metrycznych i niemetrycznych czaszek ludzkich” (promotor – prof. dr hab. Paweł Bergman), a doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia w 2005 r. na podstawie rozprawy pt. „Mieszkańcy średniowiecznego Wrocławia. Ocena warunków życia i stanu zdrowia w ujęciu antropologicznym”.

Odbyła staże naukowe w Holandii, Grecji i Włoszech. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, w kadencji 2008–2011 jest członkiem zarządu Głównego PTA. Jest opiekunem Koła Naukowego Studentów „Juvenis”.

Jest promotorem 1 ukończonego i 3 otwartych przewodów doktorskich, była opiekunem 32 prac magisterskich, a także recenzentem 2 prac doktorskich.

Zainteresowania naukowe dotyczą: badań populacji historycznych na podstawie ludzkich materiałów szkieletowych, paleopatologii, rekonstrukcji głów na podstawie czaszek, auksologii i promocji zdrowia populacji współczesnej. Kieruje pracami Wrocławskiej Szkoły Rekonstrukcji, którą założył jej ojciec prof. dr hab. Tadeusz Krupiński przy Katedrze Uniwersytetu Wrocławskiego, a której tradycje przeniósł na Uniwersytet Przyrodniczy. Brała udział m.in. w wykonaniu rekonstrukcji głów św. Jadwigi Śląskiej i bł. Czesława, a także współdziałała przy rekonstrukcji i identyfikacji czaszki ppor. Janiny Lewandowskiej, która zginęła w Katyniu.

Opublikowała 49 artykułów oryginalnych, 1 monografię i 1 skrypt. Brała czynny udział w wielu polskich i międzynarodowych konferencjach (m.in. w Pradze, Komotini, Durham, Greifswald i Wilnie).

Prowadziła wykłady w ramach programu The Innolec Lectureship w Uniwersytecie Masarykova w Brnie (2007), a także wykłady i interaktywne pokazy w ramach Europejskiego Festiwalu Nauki Wonders w Helsinkach i Katalońskiego Festiwalu Nauki w Barcelonie (2006), aktywnie uczestniczyła w Dolnośląskich Festiwalach Nauki. Prowadzi szeroką działalność popularyzatorską.

Nagrządzana przez Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego (1993, 2002, 2004, 2005, 2006, 2007). Odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2007).

**Tadeusz
Kwiatkowski**

Urodził się 4 stycznia 1929 r. w Czyżynach. W 1948 r. ukończył II Państwowe Gimnazjum i Liceum w Krakowie. Od 1948 do 1952 r. studiował na Wydziale Weterynarii

Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Od 1953 do 1999 r. pracował w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu na stanowiskach: asystenta, st. asystenta, adiunkta, docenta i od 1977 profesora nadzwyczajnego. Był kierownikiem Zakładu Diagnostyki w Katedrze Chorób Wewnętrznych.

Jego działalność naukowo-badawcza dotyczyła hematologii, fizjologii i fizjopatologii przewodu pokarmowego przeżuwaczy, chorób wątroby, zastosowania związków anabolicznych u bydła i owiec oraz ich wpływu na kształtowanie się wskaźników produkcyjnych i przemiany materii.

W latach 1964–1968 odbył staż naukowy w ośrodku INRA we Francji i w Państwowej Szkole Weterynaryjnej w Alfort we Francji, w Royal Veterinari College Hertfordshire w Anglii, Universidad Complutense de Madrid w Hiszpanii.

Był promotorem 5 przewodów doktorskich i recenzentem 4 rozpraw habilitacyjnych. Na dorobek naukowy składa się ponad 55 prac oryginalnych, kilka ekspertyz i 1 skrypt. Opracował szereg instrukcji dla terenowej służby weterynaryjnej i zootechnicznej.

W latach 1970–1989 był pełnomocnikiem rektora ds. studentów obcokrajowców, wiceprezesem Zarządu ZNP przy AR, członkiem wielu komisji rektorskich.

W latach 1975–1983 był członkiem Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN.

Za działalność naukową, dydaktyczną i społeczną otrzymał 2 nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 4 indywidualne i 9 zespołowych nagród Rektora. Otrzymał dyplom uznania za wkład wniesiony w rozwój Wydziału Weterynaryjnego ART w Olsztynie, otrzymał Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznakę ZNP, medal „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”.

Zmarł w 2004 r., pochowany na cmentarzu w Krobiu.

**Stanisław
Lachowicz**

Urodził się 4 lipca 1917 r. we Lwowie. Świadectwo maturalne uzyskał w 1935 r. w Brodach. Studiował

w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w latach 1935–1941, uzyskując dyplom lekarza weterynaryjnego, który później w okresie powojennym nostryfikował na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W latach 1946–1949 studiował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, otrzymując dyplom lekarza w 1951 r. W czasie wojny pracował w Instytucie Przeciwyfusowym prof. Weigla, a od 1942 do 1945 r. kolejno w Katedrach Fizjologii i później Położnictwa. Po repatriacji rozpoczął pracę w Katedrze Chirurgii Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu.

Doktoryzował się w 1952 r., uzyskując stopień doktora medycyny weterynaryjnej i stanowisko adiunkta. Habilitował się w 1967 r., obejmując jednocześnie etat docenta.

Jego specjalizacją była radiologia. Odbył dwuletni staż z tego zakresu w Katedrze Radiologii Akademii Medycznej we Wrocławiu.

Prowadzone przez niego badania koncentrowały się wokół traumatologii i chorób zwyrodnieniowych stawów. Ma w swym dorobku ponad 60 prac naukowych, publikowanych w renomowanych czasopismach. Uznawany jest za jednego z liczących się twórców polskiej radiologii.

U honorowany Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz wieloma innymi odznaczeniami resortowymi i regionalnymi.

Zmarł 18 lutego 1980 r. Pochowany został na cmentarzu w Gliwicach.

**Adam
Lang**

Urodził się 25 września 1911 r. w Buszcu, pow. Brzeżany, woj. tarnopolskie. Po ukończeniu Państwowego Gimnazjum im. J. Sobieskiego w Złoczowie podjął studia geodezyjne na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej. Dyplom inżyniera mierniczego uzyskał już w 1934 r., aby następnie w latach 1934–1937 odbyć studia wojskowe w Szkołach Podchorążych Artylerii: 1934–1935 we Włodzimierzu Wołyńskim i 1935–1937

w Toruniu, gdzie uzyskał dyplom ppor. artylerii. W latach 1937–1939 był oficerem dywizjonu w 25. pułku artylerii lekkiej w Kaliszu.

Od początku działalności Katedry Miernictwa na Wydziale Rolniczym współpracował z jej kierownikiem prof. Romana Hlibowickim. Został adiunktem i w roku 1959 uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych. Pracował też społecznie w Stowarzyszeniu Geodetów Polskich NOT, gdzie w latach 1950–1965 był członkiem Zarządu Oddziału i przewodniczącym Komisji Oświatowo-Szkoleniowej.

W roku 1967 został powołany na stanowisko docenta etatowego. Pełnił obowiązki kierownika Katedry Fotogrametrii w okresie 1967–1969, aż do połączenia się trzech katedr w zespoloną Katedrę Geodezji. W Katedrze Geodezji, a później Instytucie Geodezji i Zastosowań Matematycznych, na stanowisku docenta pracował do września 1981 r., kiedy to przeszedł na emeryturę.

Jego zainteresowania naukowe dotyczyły geodezji inżyniersko-przemysłowej i rachunku wyrównawczego. Jest autorem publikacji z dziedziny wyrównań sieci geodezyjnych.

Był inicjatorem utworzenia studenckiego Koła Naukowego Geodetów i długoletnim jego opiekunem.

Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i odznakami resortowymi oraz studenckimi.

Zmarł 18 sierpnia 1999 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Rodziny na Sępolnie we Wrocławiu.

**Marek
Langner**

Urodził się 29 stycznia 1956 r. w Ostrowie Wlkp. Studia wyższe odbył w latach 1976–1980 na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej, uzyskując tytuł magistra w zakresie fizyki technicznej.

Stopień doktora nauk biologicznych uzyskał w 1985 r. na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej

we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Właściwości elektryczne sferycznych błon lipidowych o dużej powierzchni”, natomiast stopień doktora habilitowanego otrzymał w 1999 r. na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego na podstawie rozprawy pt. „Badania fluorescencyjne wybranych parametrów fizykochemicznych powierzchni dwuwarstwy lipidowej”. Specjalnością naukową są biofizyka agregatów makrocząsteczkowych oraz zastosowania liposomów jako kierowane nośniki leków.

W 1985 r. podjął pracę w Zakładzie Biofizyki Akademii Medycznej we Wrocławiu na stanowisku asystenta. W tym samym roku rozpoczął staż naukowy na Uniwersytecie Stanowym w Stony Brook (USA), a następnie w 1989 r. podjął pracę w Instytucie Rakowym im. Parka Roswella w Buffalo (USA). W 1995 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Fizyki i Biofizyki Akademii Rolniczej we Wrocławiu, gdzie pracował przez cztery lata. W 1999 r. rozpoczął pracę w Instytucie Fizyki Politechniki Wrocławskiej.

Jest autorem 35 publikacji, w tym 31 oryginalnych prac twórczych. Wyniki swych prac prezentował na 24 konferencjach i kongresach.

**Stanisław
Latoś**

Urodził się 13 maja 1934 r. w Grabownicy Stareńskiej. Studia wyższe na Wydziale Geodezji Górniczej AGH w Krakowie ukończył w roku 1957 r. i tam w 1964 r. obronił pracę doktorską, a w roku 1985 uzyskał stopień doktora habilitowanego. Prowadzi zajęcia dydaktyczne na AGH i Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a w przeszłości również na Akademii Rolniczej w Krakowie, Wyższej Szkole Inżynierskiej w Rzeszowie i Studium Wojskowym AGH. W działalności naukowej interesują go optymalizacja konstrukcji i technologii zakładania geodezyjnych osnów poziomych, wyznaczanie przemieszczeń i deformacji górotworu oraz powierzchni terenu i położonych na nim obiektów inżynierskich,

automatyzacja pomiarów oraz opracowanie i prezentacja ich wyników. Zajmuje się również konstrukcją specjalistycznych przyrządów i aparatury do pomiaru oraz opracowań geodezyjno-kartograficznych, badaniem konstrukcji dokładności i przydatności nowoczesnych przyrządów pomiarowych oraz szacowaniem i wyceną nieruchomości. Kierował kilkunastoma pracami naukowymi i doświadczalnymi na potrzeby przemysłu i różnych instytucji naukowych. Był i jest konsultantem naukowym w kilku przedsiębiorstwach i instytucjach geodezyjnych.

Wyniki swych prac przedstawił w 82 artykułach i rozprawach opublikowanych w wydawnictwach krajowych i zagranicznych. Były one również prezentowane na ponad 30 konferencjach krajowych i międzynarodowych. W ramach realizacji badań powstało kilka przyrządów pomiarowych oraz technologii pomiarów i opracowania ich wyników. Na niektóre z nich uzyskano patenty lub świadectwa projektów wynalazczych. Jest autorem ponad 20 opracowań i ekspertyz dla resortu górnictwa i energetyki oraz budownictwa i geodezji. Brał udział w opracowaniu 4 grantów, a jednego z nich był kierownikiem.

Za prace dydaktyczne i naukowe otrzymał szereg wyróżnień, nagród i odznaczeń, w tym Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Wacław
Leszczyński

Urodził się 11 kwietnia 1936 r. w Warszawie. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Pokoju w powiecie opolskim, a potem do II Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu (do 1953 r.). Następnie studiował na Wydziale Rolniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w 1957 r. tytuł inżyniera, a w 1959 r. magistra inżyniera rolnictwa, specjalność technologia rolna.

Rada Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu nadała mu stopień doktora nauk rolniczych w 1969 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ niektó-

rych związków azotowych na fermentację alkoholową prowadzoną przez drożdże z gatunku *Saccharomyces cerevisiae*”, a w 1977 r. stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii rolnej po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ różnych czynników działających w uprawie ziemniaka na niektóre właściwości fizyczne i skład chemiczny otrzymywanej skrobi”. Tytuł profesora nauk rolniczych otrzymał w 1987 r. Jest specjalistą z zakresu technologii żywności, o specjalności technologia ziemniaka i skrobi.

Prodziekan (1981) i dziekan (1981–1987 i 1993–1999) Wydziału Technologii Żywności, prorektor ds. dydaktyki Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1990–1993), członek Senatu Uczelni (1981–2005.), redaktor merytoryczny i członek Kolegium Wydawnictwa AR (1987–1999), kierownik Katedry Technologii Rolnej i Przechowalnictwa (1990–2006), Zakładu Technologii Węglowodanów w tej Katedrze (1982–2000), przewodniczący i członek wielu komisji senackich, uczelnianych i rektorskich. Członek Rady Oddziałowej (1963–1969) oraz Rady Zakładowej i przewodniczący komisji (1969–1976) ZNP, członek Komisji Założycielskiej i Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” (1980–1981), Prezydium Zarządu i przewodniczący Sekcji Technologii Rolnej Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Rolniczego (1965–1979).

Członek Zespołu Naukowo-Dydaktycznego (Komisji Ekspertów) MEN (1987–1990), Rady Międzyuczelnianego Ośrodka Metodycznego Akademii Rolniczych (1990–1993), Rady Nadzorczej – Rady Społecznej Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej dla Szkół Wyższych we Wrocławiu (1992–2004.), Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN (od 1984 r.), przewodniczący Zespołu Nauki o Skrobi Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN (1985–1990), członek (1999–2000) i przewodniczący (2000–2001) Sekcji PO6T KBN, przewodniczący Sekcji Technologii Węglowodanów Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności (od 1999 r.), wiceprzewodniczący Rady Naukowej Centralnego Laboratorium Przemysłu Ziemniaczanego w Poznaniu (1985–1991), przewodniczący Rady Nadzorczej Spółdzielczych Zakładów Piekarsko-Ciastkarskich we Wrocławiu (1989–1998), ławnik sądowy (1976–1982), członek komendy hufca ZHP i drużynowy drużyny akademickiej „Węzeł” (1958–1962), członek Synodu Archidiecezji Wrocławskiej i wiceprzewodniczący komisji (1985–1991).

Promotor 10 prac doktorskich oraz doktoratu *honoris causa* i 129 prac magisterskich. Recenzent w 10 postępowaniach na tytuł profesora i 5 na stanowisko profesora, w 22 przewodach habilitacyjnych, 25 doktorskich i 2 dok-

toratów *honoris causa* oraz 233 różnych prac naukowych. Współautor 9 podręczników i skryptów, m.in. „Potato Science and Technology” i 254 publikacji naukowych, w tym 83 oryginalnych twórczych, 43 przeglądowych oraz 2 patentów i 4 zgłoszeń patentowych. Uczestnik 18 międzynarodowych i 94 krajowych konferencji naukowych. Kierownik 18 tematów naukowych w problemach centralnie sterowanych i projektów KBN. Stworzył liczącą się ośrodek badań nad skrobią.

Odnaczony Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem im. Michała Oczapowskiego, tytułami doktora *honoris causa* Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, godnościami Członka Honorowego Komitetu Nauk o Żywności PAN i Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności, medalami „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” oraz „Zasłużony dla Wydziału Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, Medalem im. Prof. Franciszka Nowotnego „Za Zasługi dla Wydziału Technologii Żywności Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Medalem 50-lecia Akademii Rolniczej we Wrocławiu i Złotą Odznaką ZNP. Otrzymał 3 nagrody Ministra, Nagrodę NOT za osiągnięcia w zakresie techniki i 30 nagród Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

**Michał
Licznar**

Urodził się 2 czerwca 1941 r. w Nowostawcach, pow. Buczacz. Studiował w latach 1960–1965 na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Od ukończenia studiów pracuje w Katedrze Gleboznawstwa, aktualnie Instytucie Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w roku 1973 na podstawie rozprawy pt. „Właściwości i geneza niektórych gleb czarnoziemnych Płaskowyżu

Głubczyckiego” wykonanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Kowalińskiego. Na podstawie monografii pt. „Właściwości gleb i kierunki ich ewolucji na terenach erodowanych Płaskowyżu Głubczyckiego” w roku 1985 uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie gleboznawstwa. Tytuł naukowy profesora otrzymał w roku 1993, a od roku 2001 pracuje na etacie profesora zwyczajnego.

Odbył staże naukowe w IUNG – Puławy, na Uniwersytecie Wrocławskim, w Holandii, Jugosławii, Mołdawii i Słowacji. Był prodziekanem Wydziału Rolniczego w latach 1990–1993. Od roku 1989 kierownik Zakładu Waloryzacji Gleb i Materii Organicznej w Instytucie Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska.

Aktywny członek Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (PTG), sekretarz, a następnie wiceprzewodniczący Oddziału Wrocławskiego PTG. W latach 1992–1999 członek Zarządu Głównego PTG. Ponadto sekretarz Wydziału VII Nauk Rolniczych Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego w latach 1989–1999. Od roku 1995 członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Substancji Humusowych. W latach 1999–2002 członek Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN.

Wypromował 2 doktorów, był opiekunem 105 prac magisterskich, recenzował 7 prac doktorskich, 5 habilitacyjnych. Ponadto opiniował 3 wnioski o tytuł profesora. Jest współautorem 4 skryptów do ćwiczeń z gleboznawstwa. Brał udział w wielu konferencjach i sympozjach, krajowych i zagranicznych, poświęconych zagadnieniom próchnicy, żyzności i degradacji gleb oraz zagospodarowania odpadów.

Łączny dorobek naukowy obejmuje 270 pozycji, w tym 141 oryginalnych prac twórczych. Jego działalność naukowa dotyczy zagadnień transformacji materii organicznej, genezy, żyzności i degradacji gleb oraz recyklingu i utylizacji odpadów organicznych. Ważne pozycje w dorobku stanowią monografie: „Degradacja gleb w niszczonej ekosystemach Karkonoszy i możliwości jej zapobiegania”, „Ekologiczne aspekty stosowania kompostów ze stałych odpadów miejskich do podnoszenia żyzności gleb lekkich”, „Monitoring Środowiska. Badania pokrywy glebowej Parku Szczytnickiego we Wrocławiu” oraz szereg artykułów w monografii pt. „Komposty z odpadów komunalnych produkcja, wykorzystanie i wpływ na środowisko”.

Za działalność naukową i dydaktyczną był wyróżniony 2 nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Złotym Krzyżem Zasługi i otrzymał 21 nagród Rektora.

**Stanisława Elżbieta
Licznar**

Urodzona 18 czerwca 1941 r. w Tarnopolu. W roku 1959 ukończyła XI Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu, a następnie w 1964 r. rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Od ukończenia studiów pracuje w Katedrze Gleboznawstwa, aktualnie Instytucie Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska.

W roku 1973 obroniła w pracę doktorską na temat „Rzędziny i gleby nawapieniowe Opolszczyzny w świetle badań mikromorfologicznych i fizykochemicznych” wykonaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Kowalińskiego. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii, specjalności gleboznawstwo uzyskała w 1990 r. na podstawie rozprawy pt. „Rzędziny Polski południowo-zachodniej i ich właściwości submikromorfologiczne”. W roku 1995 została mianowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w roku 2000 otrzymała tytuł naukowy profesora, od roku 2010 została zatrudniona na stanowisku profesora zwyczajnego. Odbyła staże naukowe w PAN w Warszawie, na Uniwersytecie Wrocławskim, w Holandii, Słowacji i na Ukrainie. Pełniła funkcję opiekuna roku na studiach stacjonarnych (1984–1989) i zaocznych (1992–2003).

Aktywny członek Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (PTG), w latach 1995–1999 wiceprzewodniczący Oddziału Wrocławskiego PTG oraz członek Sądu Koleżeńskiego przy Zarządzie Głównym PTG. W latach 1995–1999 przewodniczący Komisji Rewizyjnej przy Zarządzie Głównym w Polskim Towarzystwie Humusowym.

Wypromowała 2 doktorantów, była opiekunem 70 prac magisterskich, recenzowała 2 prace doktorskie, 3 prace habilitacyjne i opiniowała 2 wnioski o tytuł profesora. Jest współautorem 2 skryptów do ćwiczeń z gleboznawstwa. Brała udział w wielu międzynarodowych konferencjach i kongresach, m.in. w Monopoli (Włochy), Nitrze (Słowacja), Tuluzie (Francja), Kołomyi (Ukraina), poświęconych zagadnieniom próchnicy, żyzności i degradacji gleb.

Łączny dorobek naukowy obejmuje 160 pozycji, w tym 95 oryginalnych prac twórczych. Ważną pozy-

cję w dorobku stanowią opracowania dotyczące rędzin i gleb nawapieniowych południowo-zachodniej Polski. Jej działalność naukowa dotyczy zagadnień mikromorfologii, genezy, żyzności i degradacji gleb oraz recyklingu i utylizacji odpadów organicznych, publikowała w monografiach: „Degradacja gleb w niszczonej ekosystemach Karkonoszy i możliwości jej zapobiegania”, „Ekologiczne aspekty stosowania kompostów ze stałych odpadów miejskich do podnoszenia żyzności gleb lekkich” oraz „Monitoring Środowiska. Badania pokrywy glebowej Parku Szczytnickiego we Wrocławiu”.

Za działalność naukową i dydaktyczną była wyróżniona 2 nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 16 nagrodami Rektora oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

**Paweł
Licznar**

Urodził się 30 marca 1974 r. we Wrocławiu. Szkołę średnią – XIV Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu ukończył w roku 1993. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodnego Politechniki Wrocławskiej, które ukończył w roku 1998, uzyskując dyplom magistra inżyniera budownictwa w zakresie specjalności geotechnika i hydrotechnika.

Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie specjalności kształtowania środowiska otrzymał w 2002 r. na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Modelowanie procesów erozji wodnej w małej zlewni rolniczej”. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie inżynierii środowiska uzyskał w 2010 r. na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Wrocławskiej po przedłożeniu rozprawy pt. „Generatory syntetycznych szeregów opadowych do modelowania sieci kanalizacji deszczowych i ogólnospławnych”.

Odbył długotermiowe staże naukowe w Stanach Zjednoczonych (Purdue University, University of Iowa), we Włoszech (Universita di Bologna), w Niemczech

(Technische Universität Kaiserslautern) oraz staże krótkoterminowe w Niemczech i Słowacji.

Promotor 23 prac magisterskich. Autor i współautor 80 publikacji naukowych, w tym 57 oryginalnych prac twórczych. Wyniki swych prac prezentował na 7 zagranicznych konferencjach. Jest specjalistą w zakresie pomiarów i przetwarzania danych opadowych oraz modelowania hydrodynamicznego sieci kanalizacyjnych. Współautor 1 patentu.

Wyróżniony krajowymi stypendiami dla młodych naukowców Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej w latach 2004–2005 oraz 6 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Włodzimierz
Lidtke**

Urodził się 10 lutego 1917 r. w m. Ługa (Rosja). Szkołę podstawową i Gimnazjum Humanistyczne ukończył w Wilnie w 1937 r. W tym też roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Wileńskiego. Przerwaną naukę, z powodu wojny, wznowił w 1945 r. na Wydziale Rolniczym SGGW w Warszawie. Studia ukończył w 1946 r., uzyskując dyplom inżyniera. Pracę magisterską i egzamin dyplomowy zdał w 1947 r. na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, równocześnie rozpoczął pracę w charakterze asystenta w organizującej się Katedrze Łąkarstwa tej Uczelni.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1951 r. na podstawie rozprawy pt. „Typy roślinności i ich wartość gospodarcza na łąkach okolic Wrocławia irygowanych wodami ściekowymi” (promotor – prof. dr Zygmunt Golonka). W 1955 r. uzyskał tytuł docenta, w 1965 r. profesora nadzwyczajnego, w 1976 r. profesora zwyczajnego.

W 1956 r. przebywał w Instytucie Paszowym – Ługowaja (k. Moskwy), w 1958 r. w Instytucie Użytków Zielonych i Badań Torfowisk – Paulinen – w byłym NRD. W latach 1959–1960 odbył roczny staż w Kanadzie jako stypendysta Fundacji Rockefellera, gdzie przebywał na Uczelni Rolniczej – MacDonald College – Filia Uniwersytetu McGill w Montrealu.

Do specjalności naukowo-zawodowej Profesora zaliczyć należy działy łąkarstwa: klasyfikacja i ocena rolniczo-paszowa użytków zielonych, wartość rolnicza łąk nawadnianych i irygowanych oraz polderów.

Był recenzentem 20 rozpraw habilitacyjnych oraz 8 przewodów doktorskich. Liczba osobiście kierowanych prac magisterskich wynosi ponad 200. Jest autorem lub współautorem 56 prac naukowych. W latach 1955–1958 opracował indywidualnie 2 skrypty akademickie – „Uprawa i użytkowanie obszarów łąkowo-pastwiskowych”.

Sekretarz Koła Łąkarzy i Torfoznawców Sekcji NOT we Wrocławiu (1950–1954), przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej dla studentów (1950–1956). Inspektor – konsultant w Rejonowym Oddziale Wodnych Melioracji Wojewódzkiego Urzędu we Wrocławiu (1949–1957).

Odznaczony Odznaką Honorową Międzynarodowego Ośrodka Szkolenia Rolniczego w Holandii, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem 1000-lecia Państwa Polskiego oraz medalem „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu”.

Zmarł 21 stycznia 2006 r. Spoczywa na cmentarzu Grabiszyńskim.

**Jerzy
Lipanowicz**

Urodził się 18 stycznia 1921 r. we Lwowie. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości i udziale w kampanii wrzesniowej studiował w latach 1939–1941 i 1944–1945 we Lwowie w Akademii Medycyny Weterynaryjnej (Lwowskim Instytucie Weterynarii), pracując równocześnie w charakterze p.o. asystenta w Katedrze Anatomii Opisowej Zwierząt Domowych, pod kierownictwem prof. Antoniego Banta. Repatriowany w 1945 r. ukończył studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu w 1947 r.

W 1946 r. rozpoczął pracę na tymże Wydziale jako młodszy asystent, najpierw w Klinice Chorób Wewnętrznych, a później w Klinice Chorób Zakaźnych, pod kierownictwem prof. Zygmunta Markowskiego. W 1947 r.

awansował na starszego asystenta, w 1952 r. – po uzyskaniu w 1951 r. stopnia doktora medycyny weterynaryjnej na podstawie rozprawy pt. „Próba biologiczna w niedokrwistości zakaźnej koni” – na adiunkta. W 1959 r. uzyskał tytuł docenta, obejmując równocześnie kierownictwo Kliniki Chorób Zakaźnych w Katedrze Epizootiologii Wydziału Weterynaryjnego WSR we Wrocławiu.

W 1959 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego nauk weterynaryjnych. W latach 1960–1962 pełnił obowiązki prodziekana Wydziału Weterynaryjnego WSR.

Jest autorem 73 publikacji, w tym 43 prac, komunikatów i artykułów naukowych z zakresu gruźlicy (diagnostyki serologicznej i alergicznej), leptospirozy, a także stosowania biopreparatów w leczeniu chorób zakaźnych zwierząt domowych oraz z zakresu epizootiologii w prasie rolniczej.

Od 1956 do 1961 r. sekretarz Redakcji Zeszytów Naukowych WSR we Wrocławiu i kierownika Działu Wydawnictw Naukowych. Członek Komisji Wydawnictw Weterynaryjnych w Komitecie Nauk Weterynaryjnych PAN (od 1961 r.) oraz Redakcji Wydawnictw (Seria B) Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (od 1962 r.).

W pierwszych latach swej pracy we Wrocławiu współdziałał w organizowaniu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki. W latach późniejszych brał czynny udział w życiu Uczelni jako członek różnych komisji i przewodniczący Rady Zakładowej ZNP przy WSR. Był członkiem zwyczajnym Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego.

Odnaczony został Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem X-lecia PRL i Odznaką XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska.

Zmarł 22 kwietnia 1971 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Grażyna
Lisińska**

Urodziła się 8 stycznia 1941 r. w Górkach Dużych. Szkołę podstawową ukończyła w Tyńcu Małym w roku

1955, a Liceum Ogólnokształcące w Środzie Śląskiej w roku 1959. W tymże roku rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w 1963 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych nadano jej w 1971 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Zmiany w węglowodanach i związkach azotowych podczas suszenia i chłodzenia bulw ziemniaczanych w powietrzu i innych gazach” (promotor – prof. dr hab. Gustaw Sobkowicz), natomiast stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii rolnej uzyskała w roku 1982 uchwałą Rady Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ różnych czynników na skład chemiczny bulw ziemniaka i jakość otrzymanych z nich chipsów”. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych został jej nadany w roku 1992. Profesor Grażyna Lisińska reprezentuje dyscyplinę naukową technologia żywności i żywienia, specjalność technologia żywności pochodzenia roślinnego (technologia ziemniaka). Odbyla długoterminowe staże naukowe w Stanach Zjednoczonych (Ohio State University), Anglii (Reading University), Niemczech (Instytut für Starke und Kartoffeltechnologie) i Grecji (Agricultural University of Athens).

Pełniła funkcje prodziekana ds. studenckich Wydziału Technologii Żywności (1987–1990), kierownika Katedry Technologii Rolnej i Przechowalnictwa (2004–2009), kierownika Zakładu Technologii Przetworów Ziemniaczanych tejże Katedry (1993–2009), była członkiem Senackiej Komisji ds. dydaktyki, wychowania i zatrudnienia absolwentów (1987–1990), Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej (1993–1995), Senackiej Komisji ds. dydaktyki, wychowania i zatrudnienia absolwentów (1987–1990), pełnomocnikiem Rektora ds. wymiany zagranicznej studentów (1991–1994), członkiem Rektorskiej Komisji ds. Rolniczych Zakładów Doświadczalnych (1997–1999), Wydziałowej Komisji Finansowej (1993–1996), Sądu Koleżeńskiego dla Nauczycieli Akademickich (od 1999 r.), pełniła funkcję przewodniczącej Rady Bibliotecznej (1993–2008) i Komisji Przetargowej ds. zakupu książek i czasopism (od 1999 r.), członek Rektorskiej Komisji do współpracy z zagranicą (od 1993 r.) i Komisji ds. stypendium im. profesora Stanisława Tołpy (od roku 2006).

Była pięciokrotnie powoływana na członka sekcji PO6G Komitetu Badań Naukowych, jest sekretarzem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (od 1999 r.) i od roku 1991 członkiem zespołu redakcyjnego „Food Chemistry”.

Jest promotorem 6 rozpraw doktorskich (w tym 1 z Litwy) oraz 128 prac magisterskich. Wykonała: 1 wniosek na tytuł doktora *honoris causa*, 2 na tytuł profesora, 3 na stopień doktora habilitacyjnego, 1 na stanowisko profesora, 4 – rozpraw habilitacyjnych i 4 – rozpraw doktorskich. Pod jej opieką naukową 5 osób odbyło staże naukowe, w tym 2 osoby z Litewskiego Uniwersytetu Rolniczego. Jest recenzentem 205 recenzji wydawniczych, w tym 125 publikacji w czasopiśmie zagranicznych.

Dorobek naukowy obejmuje 254 pozycje, w tym 95 stanowią oryginalne prace twórcze. Jest autorem lub współautorem 10 podręczników m.in. pt. „Potato Science and Technology”, „Molecular structure and function of food carbohydrate”, „Sugar, science and Technology”, „Control of food quality and analysis” wydawnictwa Elsevier Applied Science Publishers oraz 2 skryptów (5 wydań) z zakresu towaroznawstwa i przechowywania produktów rolnych i technologii węglowodanów. Uczestniczyła w konferencjach międzynarodowych w Anglii, Niemczech, USA i na Litwie.

Odnaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej i „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Była wyróżniona dwukrotnie nagrodą Ministra i 25 nagrodami Rektora.

**Stanisław
Liskiewicz**

Urodził się 7 czerwca 1899 r. w Berezie Kartuskiej na Polesiu. Szkołę średnią ukończył w 1916 r. w Kazaniu. W tym samym roku wstąpił do Instytutu Weterynaryjnego w Kazaniu. W 1918 r. wskutek braku środków utrzymania zmuszony był przerwać naukę. Podjął ją w 1919 r. w Katedrze Zoologii Zwierząt Bezkręgowych Uniwersytetu Kazańskiego, gdzie już jako zastępca asystenta pracował do marca 1922 r. W 1921 r. uczestniczył w wyprawie naukowej na Wyspy Sołowieckie na Morzu Białym. W okresie Kazańskim pracował 3 miesiące na oddziale epidemiologii przy zwalczaniu cholery.

W kwietniu 1922 r. wrócił do Polski i w jesieni tegoż roku rozpoczął studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Jednocześnie zaczął pracować, z początku jako zastępca asystenta, potem jako młodszy, a wreszcie jako starszy asystent w Zakładzie Anatomii Porównawczej Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie. W 1925 r. ogłosił w języku niemieckim pracę pt. „Pijawki północno-wschodniej Polski”. Za tę pracę uzyskał w 1926 r. dyplom doktora filozofii. W 1929 r. powołany został na współpracownika Komisji Fizjograficznej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie.

W roku 1931 wyjechał do Lwowa, gdzie został przyjęty na trzeci rok studiów Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Jednocześnie pracował jako starszy asystent, z początku w Zakładzie Histologii, a następnie w Zakładzie Farmakologii Akademii Medycyny Weterynaryjnej. W 1935 r. otrzymał tytuł lekarza weterynarii. W roku 1945 przyjechał na Dolny Śląsk do Legnicy. Od roku 1949 pracował jako powiatowy lekarz weterynarii, a następnie w charakterze powiatowego kierownika lecznicy dla zwierząt w Legnicy. Od stycznia 1950 r. został zatrudniony na etacie adiunkta w Zakładzie Zoologii Rolniczej i Entomologii Stosowanej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, a w następnym roku po utworzeniu Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu przeszedł do nowo powstałej Katedry Zoologii.

W 1965 r. uzyskał habilitację nadaną uchwałą Rady Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego za pracę pt. „Niektóre palearktyczne gatunki z podrodziny *Melanthripinae* (*Thysanoptera*, *Aeolothripidae*) (Studium metodyczno-morfologiczne dla celów systematyki)”. W 1966 r. objął etat docenta w Katedrze Zoologii Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Zajmował się badaniami nad pijawkami i przyłżeńcami. Znając doskonale język rosyjski, dokonał licznych streszczeń dla „Polskiego Pisma Entomologicznego”, a także dla „Zoologica Poloniae”.

Przez dwa lata pełnił funkcję kierownika Katedry. W Katedrze pracował do czasu odejścia na emeryturę w 1969 r. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, Polskiego Towarzystwa Biometrycznego, Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Za pracę pedagogiczną i naukową został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Zmarł 1 maja 1976 r. we Wrocławiu. Pochowany został na cmentarzu Osobowickim.

**Marek
Liszewski**

Urodzony 27 marca 1963 r. we Wrocławiu. Ukończył VII Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu, w klasie o profilu biologiczno-chemicznym. Naukę kontynuował na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Studia ukończył w roku 1987. W 1996 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na podstawie pracy pt. „Wpływ terminów i gęstości siewu na produktywność gryki w zmiennych warunkach glebowych”. Promotorem pracy była prof. dr hab. Józefa Fatyga, a obrona doktoratu miała miejsce w Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W roku 2006 ukończył dwuletnie Studium Podyplomowe Architektura Krajobrazu, organizowane przez Politechnikę Wrocławską. W 2009 r. decyzją Rady Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu otrzymał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych. Tytuł przedstawionej rozprawy habilitacyjnej: „Reakcja dwóch form jęczmienia jarego pastewnego na zróżnicowane technologie uprawy”.

Jego specjalnością naukową jest agronomia i uprawa roślin. W 1993 r. przebywał na stypendium specjalizacyjnym dla młodych pracowników nauki w Danii, na Królewskim Uniwersytecie Weterynaryjnym i Rolniczym w Kopenhadze.

Od 1 czerwca 1987 r. jest zatrudniony w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin. Początkowo zajmował stanowisko asystenta-stażysty, a po odbyciu służby wojskowej – asystenta. W 1996 r. został mianowany na stanowisko adiunkta.

Pełnił funkcję członka Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich (2005–2008). Od roku 2010 wiceprezes Stowarzyszenia „Ogrody Dolnośląskie”.

Obecnie jest promotorem 1 doktoratu. Wypromował 23 magistrantów. Recenzował 1 rozprawę habilitacyjną. Jest autorem 44 oryginalnych prac twórczych.

Kierował grantem KBN. Od roku 1999 uczestniczy w programie Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego. Obecnie zajmuje się badaniem wpływu czynników agrotechnicznych na wartość browarną jęczmienia.

**Marian
Lityński**

Urodził się 30 listopada 1899 r. w Tarnobrzegu. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1916 r. w I Szkole Realnej w Krakowie. W tymże roku rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym (Studium Rolnicze) Uniwersytetu Jagiellońskiego, które ukończył w roku 1921, otrzymując dyplom inżyniera rolnictwa. Weteran I wojny światowej w stopniu kapitana. W latach międzywojennych pracował w oświacie rolniczej i doświadczalnictwie.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1934 r.

Podczas okupacji pracował w Warszawskiej Izbie Rolniczej, równocześnie prowadząc szeroką działalność konspiracyjną jako żołnierz AK, pseudonim „Garbaty”. W 1943 r. aresztowany przez gestapo przeszedł kaźnię Alei Szucha, Pawiak, Oświęcim i Buchenwald.

Do kraju powrócił w maju 1945 r. Od 1947 r. współorganizator Oddziału Ogrodniczego przy Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu, wykładowca z zakresu warzywnictwa i nasiennictwa ogrodniczego. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Wrocławskiego uzyskał w 1948 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1949 r., a profesora zwyczajnego w 1958 r.

W latach 1948–1954 kierownik Katedry Ogrodnictwa, w latach 1951–1953 prodziekan Wydziału Rolniczego. Od 1954 r. w Szczecinie organizator tamtejszej WSR i jej pierwszy rektor. W okresie powojennym poseł do KRN, a następnie dwukrotnie do Sejmu PRL.

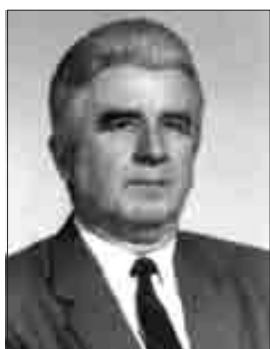
Zainteresowania naukowe to agrotechnika warzyw gruntowych, zwłaszcza ogórka. Najszersze badania naukowe Profesora dotyczyły biologii i przechwalnictwa nasion. Dorobek naukowy obejmuje: 89 prac naukowych, 20 podręczników, skryptów i monografii, 20 referatów i 80 artykułów naukowych. Wychowawca licznego grona ogrodników oraz specjalistów z zakresu przechwalnictwa nasion, promotor wielu prac doktorskich.

Pierwszy przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Warzywnictwa, przewodniczący Zespołu Biologii Nasion

PAN oraz Komisji ds. Biologii i Przechowalnictwa Nasion przy Ministerstwie Rolnictwa, członek wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych. Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego „Zeszytów Problemowych Postępów Nauk Rolniczych”.

Doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej w Szczecinie, odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Oficerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, medalem „Zasłużony Nauczyciel PRL” oraz Krzyżem Partyzanckim.

Zmarł 7 lutego 1984 r.

**Władysław
Lonc**

Urodził się 31 maja 1930 r. w Urzejowicach w powiecie Przeworsk. Studia na kierunku rolnictwo w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu ukończył w roku 1953.

W 1961 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na podstawie pracy pt. „Studia nad aklimatyzacją *Sorghum vulgare Per*” (promotor – prof. Tadeusz Ruebenbauer). W 1969 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Zmienność i odziedziczalność cech morfologicznych sorga” – tytuł doktora habilitowanego nauk rolniczych.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nadano mu w 1981 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1992 r.

W latach 1970–1994 był kierownikiem Katedry Hodowli Roślin i Nasiennictwa Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Jest członkiem Komitetu Fizjologii, Genetyki i Hodowli Roślin Polskiej Akademii Nauk od 1976 r. oraz Rad Naukowych: Instytutu Genetyki Roślin PAN (1984); Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (1980–1995); Centralnego Laboratorium Przemysłu Tytoniowego (1984–1990); Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa (1971–1974); Rady Hodowlano-Nasiennej przy Zjednoczeniu Hodowli Roślin i Nasiennictwa (1974–1982) i kuratorem krajowym badań nad zastosowaniem metod matematycznych w genetyce i hodowli roślin (1978–1990). Odbył 7 zagranicznych staży naukowych.

Promotor 9 doktoratów oraz 84 prac magisterskich. Wykonał 18 recenzji habilitacyjnych i 33 w przewodach doktorskich. Recenzent wielu publikacji naukowych oraz projektów badań i sprawozdań z ich wykonania.

Opublikował 168 prac w czasopismach naukowych i wydawnictwach specjalistycznych, w tym 78 oryginalnych. Jest twórcą i opiekunem naukowym 5 ogólnopolskich sympozjów z genetyki ilościowej roślin uprawnych oraz 410 seminariów z genetyki, hodowli roślin i nasiennictwa, które odbywały się raz w tygodniu w Katedrze w semestrze zimowym w latach 1970–2000.

Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Zasłużony dla Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej” i wyróżniony nagrodami: Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz Rektora.

Zmarł 21 sierpnia 2003 r. i pochowany został we Wrocławiu na cmentarzu Osobowickim.

**Władysław
Lorenc**

Urodził się 5 lipca 1909 r. w Leżachowie. Naukę rozpoczął w 4-klasowej Szkole Ludowej Męskiej im. Kornarskiego w Jarosławcu, przechodząc następnie do Szkoły Wydziałowej Męskiej im. P. Skargi. Naukę kontynuował w Państwowym Gimnazjum nr 2 o profilu matematyczno-przyrodniczym w Jarosławiu, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości w 1931 r. W tym samym roku przyjęty został na pierwszy rok studiów zoologicznych Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu we Lwowie. Studia ukończył w roku 1936, uzyskując stopień magistra filozofii.

Przed ukończeniem studiów, w latach 1933–1936 pracował w Katedrze Zoologii Ogólnej, zajmując się zagadnieniami z dziedziny cytologii i histologii. W latach 1936–1938 był młodszym asystentem w Katedrze Zoologii Ogólnej Uniwersytetu we Lwowie. W tym też okresie (1936–1937) otrzymał stypendium rządowe, odbywał praktykę przedegzaminową z przyrodoznawstwa w X Państwowym Liceum i Gimnazjum we Lwowie. Od roku 1940 pracował jako

starszy asystent w Katedrze Histologii i Embriologii Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, pełniąc w okresie 1944–1945 obowiązki kierownika tej Katedry.

We wrześniu 1945 r. wraz z rodziną przyjechał do Wrocławia, a 9 czerwca 1946 r. podczas pierwszej po wojnie uniwersyteckiej promocji doktorskiej na Wydziale Przyrodniczym otrzymał stopień doktora na podstawie pracy pt. „Badania nad wiciowcami z rodzaju *Lophomonas*”.

Od 1945–1946 r. pracował jako starszy asystent w Katedrze Histologii i Embriologii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, a następnie na stanowisku adiunkta w Katedrze Histologii i Embriologii na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Wrocławskiego. Od listopada 1946 do marca 1949 pełnił obowiązki adiunkta w Katedrze Fizjologii tego samego wydziału. Od marca 1949 do czerwca 1950 był adiunktem, a następnie zastępcą profesora i kierownikiem Zakładu Histologii i Embriologii Wydziału Weterynaryjnego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Brał czynny udział w odbudowie i organizacji od podstaw Zakładu Histologii i Embriologii Wydziału Weterynaryjnego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W styczniu 1950 r. w Akademii Medycznej w Poznaniu habilituje się na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Morfologiczne przemiany grasicy w rozmaitych okresach życia ssaków ze szczególnym uwzględnieniem śpiączki zimowej”. W 1954 r. zostaje zastępcą profesora, zaś pół roku później docentem.

Był wielokrotnie nagradzany i odznaczany za zasługi dla odbudowy oraz rozwoju wrocławskiego ośrodka naukowego i sportowego.

W 1949 r. zostaje kierownikiem Zakładu Histologii i Embriologii, pełniąc tę funkcję aż do swojej śmierci.

Zmarł nagle 17 czerwca 1957 r. Pochowany został na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

**Marek Wojciech
Lorenc**

Urodził się 28 maja 1950 we Wrocławiu. W 1969 r. podjął studia geologiczne na Wydziale Nauk Przyrod-

niczych Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończył w roku 1974.

Po studiach rozpoczął pracę w Instytucie Nauk Geologicznych PAN, zajmując kolejno stanowiska: inżyniera, asystenta, starszego asystenta, adiunkta i docenta. Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskał w 1982 r. na podstawie rozprawy pt. „Petrogeneza enklaw w masywie granitoidowym Strzelina”. W 1995 r. otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geologii na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Rola magm zasadowych w ewolucji granitoidów na podstawie wybranych przykładów”. Oba stopnie naukowe zostały mu nadane przez Radę Naukową Instytutu Nauk Geologicznych PAN w Warszawie.

W 2002 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Instytucie Budownictwa i Architektury Krajobrazu (od 2006 r. w Instytucie Architektury Krajobrazu) Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Wypromował 2 doktorów i jest promotorem w 1 otwartym przewodzie doktorskim, wypromował 43 magistrów inżynierów architektury krajobrazu i 18 inżynierów architektury krajobrazu, a w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałbrzychu – 57 licencjatów turystyki.

Wykonał 1 recenzję zagranicznej rozprawy habilitacyjnej, 24 recenzje wydawnicze, 2 recenzje krajowych projektów badawczych i 1 projektu zagranicznego.

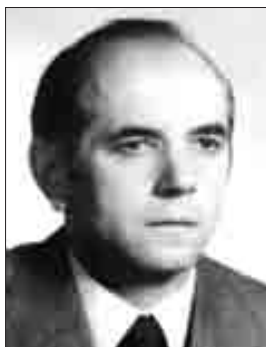
Na jego dorobek składają się: 1 książka, 4 monografie, 7 rozdziałów w monografiach, 65 oryginalnych opracowań naukowych (w tym 13 w czasopismach zagranicznych), 31 popularnonaukowych, 109 popularnych i 31 referatów konferencyjnych.

Odbył długoterminowe staże, m.in. w Consejo Superior de Investigaciones Cientificas, Salamanca, Hiszpania (1980, 1983, 1990, 1991), Universidad Nacional de Tucumán, Argentyna (1986–1987) oraz krótkoterminowe – m.in. na University of Liverpool, Anglia (1990), University of St. Andrews, Szkocja (1990), University College Dublin, Irlandia (1993).

Jest członkiem założycielem International Association for Geotourism oraz European Mining Heritage Network, należy również do Polskiego Towarzystwa Przyrodników, Polskiego Towarzystwa Geologicznego, Sekcji Badań Geologicznych Komisji Nauk o Ziemi Polskiej Akademii Nauk, Karkonosko-Izerskiego Zespołu Badawczego Instytutu Archeologii i Etnologii PAN przy Oddziale we Wrocławiu z siedzibą w Jeleniej Górze, a także Stowarzyszenia Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej. Na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu jest

członkiem Rady Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji, Rady Programowej dla kierunku architektura krajobrazu, Rektorskiej Komisji ds. współpracy z zagranicą i regionem oraz Stypendium im. Profesora Stanisława Tołpy. W 2005 r. został mianowany przez Rektora koordynatorem ds. współpracy Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (Turcja). Od tego samego roku, przez dwie kadencje, na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji pełni funkcję prodziekana dla kierunku architektura krajobrazu.

Trzykrotnie został wyróżniony Nagrodą Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Jan
Ludwiczak**

Urodził się 11 maja 1923 r. w miejscowości Salsia, pow. Krotoszyn. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Krotoszynie rozpoczął w roku 1946 studia na ówczesnym Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Dyplom inżyniera rolnika, magistra nauk agrotechnicznych, uzyskał w roku 1950. Od ukończenia studiów do czasu przejścia na emeryturę w roku 1993 pracował w obecnej Katedrze Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa. Specjalizował się w zakresie rachunkowości rolniczej i kalkulacji kosztów w gospodarstwie rolnym.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1962 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Kalkulacje pozaksięgowe w systemie rachunkowości rolniczej” (promotor – prof. dr hab. Bohdan Kopec). Stopień naukowy docenta (obecnie doktora habilitowanego) w zakresie ekonomiki i organizacji gospodarstw rolnych nadała mu Rada Wydziału Rolniczego WSR w 1968 r. – rozprawa habilitacyjna pt. „Środki obrotowe w gospodarstwie rolnym w zależności od form organizacji i zarządzania”.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1987. Prodziekan (1975–1981) i dziekan (1987–1993) Wydziału Rolniczego. Był kierownikiem Studium

Podyplomowego (1970–1975) oraz Zakładu Rachunkowości Rolniczej i zastępcą dyrektora Instytutu Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, przewodniczącym Komisji Senackiej do spraw Rolniczych Zakładów Doświadczalnych.

Promotor 6 doktoratów. Wykonał 8 recenzji w przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Opiekun ponad 80 prac magisterskich.

Opublikował 60 prac naukowych (w tym 10 oryginalnych prac twórczych). Autor 3 skryptów: „Rachunkowość rolnicza” (4 wydania 1976–1989), „Podstawy rachunku ekonomicznego w gospodarstwie rolnym” (1978–1981), „Przewodnik do ćwiczeń z ekonomiki i organizacji gospodarstw rolnych” (3 wydania).

Odnznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniony 15 nagrodami Rektora.

**Janusz
Łomotowski**

Urodził się w 23 grudnia 1953 r. we Wrocławiu. Jest absolwentem Technikum Chemicznego we Wrocławiu im. prof. Edwarda Suchardy. Studia wyższe odbył w latach 1973–1978 na Wydziale Inżynierii Sanitarnej Politechniki Wrocławskiej, uzyskując tytuł magistra inżynierii ochrony środowiska w specjalności zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwianie ścieków i odpadów. Stopień naukowy doktora otrzymał w roku 1981 na Politechnice Wrocławskiej po obronie rozprawy doktorskiej pt. „Zmiany jakościowe wody podczas infiltracji”, a doktora habilitowanego nauk technicznych w specjalności wodociągi i kanalizacje w roku 1994 na podstawie rozprawy pt. „Infiltracja jako proces technologiczny”. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego AR we Wrocławiu został powołany w roku 1998. Tytuł profesora otrzymał w 2010 r.

Odbył krótkoterminowe staże naukowe w Czeskich Budziejowicach, Jełgawie, Berlinie, Cottbus.

Od 1979 r. pracuje w Zakładzie Techniki Sanitarnej Wsi w Instytucie Budownictwa i Architektury Krajobrazu

Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W latach 1998–2006 pełni obowiązki dyrektora tego Instytutu. Przedstawiciel Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska w Senacie. Jest członkiem Komitetu Techniki Rolniczej PAN oraz Zespołu Aprobata Technicznych Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Pod jego kierunkiem wykonano 58 prac magisterskich oraz 12 inżynierskich. Wykonał 4 recenzje prac doktorskich. Na jego dorobek naukowy składają się 92 publikacje, w tym 1 podręcznik, współautorstwo 2 skryptów i 1 poradnika oraz 78 nieopublikowanych prac naukowo-badawczych. Uczestniczył w kilkudziesięciu konferencjach międzynarodowych i krajowych.

W latach 1983–1993 pracował w Biurze Projektów Budownictwa Komunalnego we Wrocławiu, Przedsiębiorstwie Zaopatrzenia Rolnictwa w Wodę WODROL we Wrocławiu z siedzibą w Kiełczowie, Zakładzie Projektowania STEFPOL we Wrocławiu. Uczestniczył przy projektowaniu i realizacji Zakładu Uzdatniania Wody w Legnicy – Przybłkowice, rozbudowie wodociągu Sulejów – Łódź, opracowaniu i wdrożeniu automatycznych stacji uzdatniania wód podziemnych. Opracował ponad 300 technologii uzdatniania wód naturalnych na potrzeby projektowania lub modernizacji zakładów wodociągowych. Jest autorem lub współautorem 18 opracowań projektowych, 2 patentów i 3 wzorów użytkowych.

Odnznaczony Brązowym i Srebrnym Krzyżem Zasługi. Wyróżniony Nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 4 nagrodami Rektora.

**Wacław
Łuczak**

Urodził się 5 października 1944 r. we wsi Mokrsko, powiat Wieluń. W roku 1951 rozpoczął naukę w szkole podstawowej w Krzyworzece. Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Wieluniu ukończył w 1962 r.

Studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1968 r. Odbił trzymiesięczną praktykę w dziale łąkarskim Instytutu Uprawy

Roli i Roślin na Uniwersytecie Rolniczym w Hohenheimie koło Stuttgartu jako praktykant IASTE.

Po stażu w Cukrowni Wieluń w 1969 r. rozpoczął pracę w Katedrze Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1976 r. obronił pracę doktorską pt. „Pobieranie i trawienie porostu pastwiskowego przez pasące się wolce na pastwisku o zróżnicowanym nawożeniu” i uzyskał stopień doktora nauk rolniczych oraz etat adiunkta.

Na podstawie dorobku obejmującego 90 publikacji, w tym 53 oryginalnych prac twórczych, i rozprawy pt. „Wartość energetyczna dawek z udziałem słomy naturalnej i preparowanej oceniana w różnych systemach wartości pokarmowej dla owiec” otrzymał w 2001 r. stopień doktora habilitowanego. Zajmuje się gospodarką pastwiskową i żywieniem przeżuwaczy oraz historią nauki żywienia zwierząt. Od 2003 r. przewodniczący Zarządu Koła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego we Wrocławiu. Odnznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

**Deta Agata
Łuczcka**

Urodziła się 15 lipca 1961 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu szkoły podstawowej podjęła naukę w XIV Liceum Ogólnokształcącym o profilu matematyczno-fizycznym we Wrocławiu. W roku 1979 rozpoczęła studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Wrocławskiej, które ukończyła w roku 1984, uzyskując dyplom magistra inżyniera w zakresie elektrotechniki o specjalności elektroenergetyka i automatyka stosowana.

Bezpośrednio po studiach podjęła pracę w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, początkowo jako asystent – stażysta, a następnie jako asystent i starszy asystent. W roku 1993 uzyskała stopień doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Parametry doju a przepływ powrotny w niektórych systemach udojowych”. Promotorem pracy był prof. dr hab. inż. Józef Szlachta.

W maju 2010 r. Rada Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu nadała jej stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie inżynierii rolniczej na podstawie rozprawy pt. „Cechy elektryczne ziaren pszenicy”.

Prowadzi badania cech elektrycznych materiałów pochodzenia biologicznego. Zajmuje się możliwościami wykorzystania właściwości elektrycznych do oceny jakości produktów żywnościowych.

Jest autorem i współautorem 75 prac naukowych, w tym 35 pozycji stanowią oryginalne prace twórcze. W ramach umowy z Narodowym Centrum Nauki kieruje realizacją projektu badawczego własnego na temat cech elektrycznych miodu.

Dzięki jej staraniom w Instytucie Inżynierii Rolniczej zostało utworzone i jest stale modernizowane Laboratorium Automatyki. Jest współautorem 3 skryptów.

Brała aktywny udział w planowaniu i zakładaniu sieci komputerowej w Instytucie Inżynierii Rolniczej, a następnie przez wiele lat była administratorem tej sieci. Jest przewodniczącą Rady Użytkowników Sieci Komputerowej. Jest wieloletnim skarbnikiem Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej oraz Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego.

Została wyróżniona 2 nagrodami Rektora i odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Ewa
Łukasiewicz**

Urodziła się 1 stycznia 1953 r. w Olszynie. Szkołę podstawową, a następnie IX Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego we Wrocławiu ukończyła w 1972 r. Studiowała na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu (do 1977 r.). Za działalność studencką, w tym działalność w studenckich kołach naukowych, była wielokrotnie wyróżniana dyplomami Rektora oraz dziekanów AR w Lublinie, Krakowie i we Wrocławiu.

Pracę w Katedrze Hodowli Drobiu i Drobного Inwentarza (obecnie Zakład Hodowli Drobiu Instytutu Hodowli Zwierząt) rozpoczęła w 1978 r. W 1985 r. obroniła pracę doktorską wykonaną pod kierunkiem doc. Bronisławy Chełmońskiej pt. „Badania nad rozcieńczalnikami do przechowywania nasienia kogutów w świetle oceny laboratoryjnej i wskaźników płodności”. W 1988 r. została zatrudniona na stanowisku adiunkta. Na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej pt. „Kriokonserwacja nasienia gęsiorów *Anser anser L.*” habilitowała się w 2003 r. na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej. W 2007 r. została zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego UP we Wrocławiu. Od 2004 r. pełni funkcję kierownika Zakładu Hodowli Drobiu, w latach 2005–2008 i 2008–2012 była prodziekanem na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt.

Ukończyła Podyplomowe Studium Ideologiczno-Pedagogiczne na Akademii Rolniczej we Wrocławiu, kurs dla kierowników Ferm Zarodowych w Centralnej Stacji Oceny Użytkowości Drobiu w Poznaniu, kurs szkoleniowy „Inseminacja w hodowli drobiu” zorganizowany przez francuską firmę IMV Technologies oraz Międzynarodowy Podyplomowy Kurs „Farm Animal Production and Management” w Rehovot w Izraelu.

W okresie zatrudnienia odbyła łącznie 36 wizyt, staży naukowych i produkcyjnych w krajowych fermach i zakładach produkcyjnych drobiu, a także w ośrodkach naukowych w Austrii, Czechosłowacji, Francji, Japonii, Kanadzie, NRD, RFN i na Węgrzech.

Jest członkiem: Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej – WPSA, Komisji Biologii Rozrodu, Komitetu Biologii Rozrodu Zwierząt Użytkowych PAN i Wrocławskiego Oddziału Towarzystwa Biologii Rozrodu.

Jest promotorem 2 zakończonych przewodów doktorskich oraz opiekunem 31 prac magisterskich. Była recenzentem 3 prac doktorskich.

Kierowała lub była/jest głównym wykonawcą 8 projektów badawczych finansowanych przez MNiSW dotyczących zagadnień związanych z rozrodem i kriokonserwacją nasienia gęsi i innych gatunków ptaków domowych i wolno żyjących. Od roku 2008 prowadzi badania nad wykorzystaniem metod sztucznej inseminacji i kriokonserwacji nasienia w rozrodzie i ochronie gęsi (*Tetrao urogallus L.*). Była współorganizatorem lub członkiem Komitetu Naukowego 14 konferencji, w tym 5 międzynarodowych.

W latach 1999–2000 uczestniczyła w międzynarodowym programie badawczym nt. „Exploitation and

reutilization of genetic resources from wild and domestic animals in the world” kierowanym przez prof. Noboru Fujihara z Kyushu University w Japonii.

Jest autorem lub współautorem 163 opracowań, w tym: 51 oryginalnych prac twórczych, 45 referatów i doniesień opublikowanych w materiałach konferencji międzynarodowych oraz 33 w materiałach konferencji krajowych, 4 opracowań przeglądowych, 4 artykułów popularnonaukowych, 5 podręczników akademickich, skryptów, monografi, 2 broszur wdrożeniowych dla hodowców i producentów drobiu oraz 12 prac nieopublikowanych.

W okresie zatrudnienia uczestniczyła w 24 światowych i międzynarodowych oraz 38 krajowych konferencjach i sympozjach naukowych, a prace jej autorstwa lub współautorstwa były prezentowane w Australii, Czechosłowacji, Czechach, Francji, Indiach, Litwie, Łotwie, Kanadzie, Niemczech, Polsce, na Tajwanie, Węgrzech oraz w USA.

Była wyróżniona 9-krotnie Nagrodą Rektora. Została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi (1993), Medalem Jubileuszowym 50-lecia Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt (2002) oraz odznaką „Zasłużony dla AR we Wrocławiu” (2005).

**Janusz A.
Madej**

Urodził się 5 lipca 1947 r. we Wrocławiu. Studia weterynaryjne ukończył z wyróżnieniem w WSR we Wrocławiu w 1971 r. Stopień doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1975 r. w Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie pracy pt. „Wpływ cukrzycy alloxanowej i glukozowej na zachowanie się larw *Trichinella spiralis* u myszy” (promotor – prof. dr hab. Czesław Kaszubkiewicz), natomiast stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych w AR we Wrocławiu – po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania nad wpływem wybranych czynników egzogennych w patomechanizmie białaczek limfatycznych u myszy” w 1982 r. Tytuł naukowy profesora otrzymał w 1992 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1995 r. Jest specjalistą z zakresu onkologii weterynaryjnej (m.in.

autorem dwóch podręczników z tego zakresu) – zarówno nowotworów doświadczalnych, jak i spontanicznych u ludzi i zwierząt.

W latach 1993–1995 był prodziekanem, przez trzy kadencje był członkiem Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, Komitetu Badań Naukowych w latach 1995–1997 oraz jest członkiem Komitetu Redakcyjnego „Polish Journal of Veterinary Sciences”. Od 1994 r. kierował Katedrą Anatomii Patologicznej, Fizjopatologii i Weterynarii Sądowej a od 2009 – Katedrą Patologii.

Wypromował 7 doktorów, w tym 4 z zagranicy (Niemcy – 3, Syria – 1), był recenzentem 2 wniosków o tytuł profesora, 1 habilitacji i 11 prac doktorskich.

Jest autorem 195 prac naukowych drukowanych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych (42 pozycje), w tym 5 podręczników („Patologia ogólna zwierząt”, „Patologia szczegółowa zwierząt”, „Ozonoterapia w medycynie polskiej”, „Etiologia i patogeniza nowotworów” (2 wydania), słownika („Vademecum pathomorphologicum et latino-polonicum lexicon peculiarium”) oraz skryptu „Histopatologia zwierząt domowych”. Jest także współautorem tłumaczenia podręcznika „Allgemeine und spezielle Chirurgie” oraz autorem 80 komunikatów na kongresy i zjazdy naukowe (USA, Japonia, Francja, Niemcy, Anglia, Grecja, Austria, Czechy).

Otrzymał 3 nagrody naukowe i 1 dydaktyczną Ministra Szkolnictwa Wyższego lub Ministra Edukacji Narodowej, 3 nagrody naukowe Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, 2 Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Patologów oraz 18 nagród Rektora.

**Władysław
Malarz**

Urodził się 25 marca 1950 r. w Tarnobrzegu. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Tarnobrzegu w 1968 r. podjął studia w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu na Wydziale Rolniczym, które ukończył w 1973 r. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1982 r. na Wydziale Rolniczym Akademii

Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ zagęszczenia roślin i nawożenia azotem na rozwój i plonowanie kilku odmian rzepaku ozimego”, której promotorem była prof. dr hab. Zofia Jasińska. Tytuł doktora habilitowanego w dziedzinie nauki rolniczej, dyscyplina – agronomia, specjalność – uprawa roślin uzyskał w 2008 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ wybranych czynników agrotechnicznych na rozwój i cechy jakościowe plonu odmian rzepaku jarego”.

Zatrudniony w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin od 1973 r.

Brał udział w 21 projektach badawczych dotyczących doskonalenia agrotechniki roślin oleistych i strączkowych, uczestniczył w 3 konferencjach zagranicznych. Jest promotorem 33 prac magisterskich.

Autor lub współautor 70 publikacji naukowych. Jest współautorem 2 rozdziałów książki dotyczących wykorzystania rzepaku i roślin strączkowych w żywieniu zwierząt.

Specjalista z zakresu uprawy roślin oleistych i strączkowych. Jego zainteresowania dotyczą związków między warunkami uprawy, rozwojem roślin a plonowaniem roślin z uwzględnieniem nowych odmian hodowlanych.

Za działalność naukową uzyskał 5 nagród Rektora.

**Adam
Malicki**

Urodził się 28 lipca 1955 r. w Brzegu. Studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu odbył w latach 1975–1980. Po uzyskaniu dyplomu odbył staż w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii w Szczecinie. W październiku 1981 r. został pracownikiem Katedry Higieny Produktów Zwierzęcych (obecnie Katedra Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Konsumenta). Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1989 r., doktora habilitowanego w 2005 r. Od 2007 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Konsumenta.

Prowadzi badania z zakresu higieny i mikrobiologii żywności, jakości mikrobiologicznej surowców i gotowych

produktów spożywczych, badania nad możliwością wykorzystania ubocznych artykułów uboju, wysokich ciśnień hydrostatycznych w uzyskaniu dobrej jakości mikrobiologicznej produktów spożywczych oraz bezpieczeństwa mikrobiologicznego preparatów uzyskiwanych z jaj kurzych.

Autor kilkunastu patentów, w tym 2 patentów europejskich i 1 kanadyjskiego. Współautor książki pod redakcją T. Trziszki „Jajczarstwo. Nauka, Technologia, Praktyka”. Jest autorem lub współautorem 170 prac, w tym 70 oryginalnych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych.

Odbył staże w Wyższej Szkole Weterynaryjnej w Brnie (1986), Instytucie Przemysłu Mięsnego w Magdeburgu (1988), Wyższej Szkole Rolniczej w Debreczynie 4-krotnie w latach 1988–1990.

Ekspert „PolSERVICE” w zakresie higieny produktów, w Dublinie, Irlandia (1989).

Za działalność naukową otrzymał Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w roku 2002, Złoty Medal na Międzynarodowych Targach Rolno-Spożywczych Polagra-88 (Poznań 1988), Złoty Medal na wystawie Agrokomplex-88 (Nitra, Czechosłowacja) oraz 4 nagrody Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, w którym pełni funkcję skarbnika oddziału we Wrocławiu.

**Irena
Małunowicz**

Urodziła się 23 stycznia 1917 r. w Piotropolu k. Wilna. Studia rozpoczęła na Wydziale Chemicznym na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, a ukończyła na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dalsze jej losy związane są z Wrocławiem: w 1948 r. podjęła pracę w Katedrze Chemii Ogólnej Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej.

Po podziale wrocławskich uczelni, współorganizowała w 1952 r. działalność Katedry Podstaw Chemii Wyższej Szkoły Rolniczej – przede wszystkim w zakresie dydaktyki.

Zainteresowania naukowe skupiła początkowo wokół badań składu huby brzozej, w nadziei wyizolowania z niej leków. Następnie zajęła się stereochemią związków steroidowych, czego rezultatem była praca doktorska pt. „Problemy stereochemii 2-bromo-4,4-dwumetylocholestanonu-3”, obroniona na Wydziale Chemicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. W publikacji tej wykazała, że zmiany struktury przestrzennej wywołane obecnością grup metylowych w związkach steroidowych prowadzą do głębokich zmian aktywności biologicznej hormonów.

Praca habilitacyjna pt. „Zagadnienia stereochemii 4-chlorowcopolochodnych 2,2-dwumetylocholestanonu-3” pogłębiła i poszerzyła studium nad geometrią przestrzenną związków steroidowych; została przedstawiona i obroniona na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej. Rok 1975 przyniósł nominację profesorską.

Odbyła staże naukowe w Instytucie Chemii Organicznej i Biochemii Czechosłowackiej Akademii Nauk oraz na Uniwersytecie w Belfast.

Pod kierownictwem prof. I. Małunowiczowej zostały obronione na Wydziale Chemii Organicznej i Fizycznej Politechniki Wrocławskiej 3 prace doktorskie.

Z jej inicjatywy Katedra Podstaw Chemii przez szereg lat produkowała tlenek glinu do chromatografii (współautorstwo patentu), a następnie przekazała tę produkcję do przemysłu, co uniezależniło kraj od importu tego adsorbentu.

Opublikowała ponad 20 oryginalnych prac twórczych i patentów, napisała kilka skryptów do ćwiczeń.

Pełniła funkcje przewodniczącej Komisji ds. młodzieży, prodziekana do spraw studenckich Wydziału Technologii Żywności oraz Mechanizacji Rolnictwa, była członkiem Komisji ds. Rozwoju Młodej Kadry Naukowej.

U honorowaną została Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Honorową „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Zielonogórskiego” (za wieloletnią pracę dydaktyczną w filii Akademii Rolniczej w Toporowie), Odznaką Tysiąclecia.

W 1979 r. przeszła na emeryturę. Zmarła 29 kwietnia 2011 r., została pochowana na cmentarzu parafialnym Matki Boskiej Zwycięskiej przy ul. Grzybowej w Warszawie.

Elżbieta
Małysa

Urodziła się 14 lipca 1916 r. w Krakowie. Studiowała na Uniwersytecie Jagiellońskim, uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa w 1946 r.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w 1952 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ nawożenia – a w szczególności fosforowego i borowego na plon i skład chemiczny soi”, natomiast stopień doktora habilitowanego również na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu, po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Zagadnienie skażeń promieniotwórczych gleb i badania nad skażeniem strontem 90 gleb uprawnych Dolnego Śląska”.

Pracę w Katedrze Chemii Rolniczej rozpoczęła w 1946 r. Należy do grona pracowników, którzy organizowali w pierwszych miesiącach po wyzwoleniu zajęcia dydaktyczne na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu i aktywnie uczestniczyli w odbudowie oraz uruchamianiu pracowni i laboratoriów. Udzielała się również szczególnie w odbudowie hali vegetacyjnej Katedry, a także Wojewódzkiej Stacji Chemiczno-Rolniczej we Wrocławiu.

W czasie swojej 40-letniej pracy na Uczelni wniosła znaczący udział w rozwój naukowy dyscypliny chemii rolniczej. W początkowym okresie swojej pracy zajęła się oceną wartości nawozowej wody amoniakalnej, mocznika, nitrofosfatu, precypitatu i tomasyny granulowanej, tuf filipowieckich oraz rogolitu i laktelitu. Jej osiągnięcia w tej dziedzinie przyczyniły się do ustalenia asortymentu produkowanych nawozów.

Doświadczenie zdobyte w trakcie stażu naukowego odbytego w Moskiewskiej Akademii Timiriazewa (1960 r.) pozwoliło jej na uruchomienie pierwszej na Uczelni pracowni izotopowej i rozpoczęcie prac nad zastosowaniem tej techniki w badaniach chemiczno-rolniczych. Kolejnym kierunkiem badań były zanieczyszczenia gleb uprawnych przez metale ciężkie i żywienie uprawianych w tych warunkach roślin. Prowadziła również badania nad oceną wartości nawozowej gnojowicy z przemysłowych ferm

bydłych i wpływem tego nawozu na wartość produkcyjną gleb uprawnych.

W latach 1970–1976 zastępca dyrektora Instytutu Chemii Rolniczej, Gleboznawstwa i Mikrobiologii, a po reorganizacji Uczelni kierownik Katedry Chemii Rolniczej (1976–1986).

Promotor 2 prac doktorskich oraz 27 prac magisterskich, recenzent 11 prac doktorskich. Jest autorką lub współautorką 32 oryginalnych prac twórczych oraz ponad 30 prac popularnonaukowych.

Przez wiele lat prowadziła szkolenia i dokształcanie kadry rolników praktyków zarówno w Państwowych Gospodarstwach Rolnych, Spółdzielniach Produkcyjnych, jak również rolników indywidualnych. Za tę działalność wyróżniona została odznakami: „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Zielonogórskiego”, „Za Zasługi dla Województwa Legnickiego”, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia” oraz Odznaką Budowniczego Wrocławia.

Otrzymała 2 nagrody Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz 15 nagród Rektora. Odznaczona została również Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarła 11 grudnia 2003 r. i pochowana została na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

**Zbigniew
Mańko**

Urodził się 20 lutego 1946 r. w Brzegu (opolskie). Studia wyższe odbył w latach 1965–1970 na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej, uzyskując jednocześnie 2 dyplomy z wyróżnieniem w dwóch specjalnościach: magister inżynier budownictwa lądowego i magister inżynier budownictwa drogowego. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął 1 listopada 1970 r. w Zakładzie Mostów Stalowych w Inst. Inż. Łąd. PW. Stopień naukowy doktora nauk technicznych otrzymał 30 września 1975 r. w Inst. Inż. Łąd. PW. za pracę pt. „Analiza

statyczna wybranych stalowych przęseł mostowych” pod kierunkiem L. Danielskiego, z wnioskiem o Nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał 20 października 1989 r. na Wydz. Bud. Łąd. PW. za pracę pt. „Metoda pasm skończonych w mechanice przęseł mostowych”. W 1994 r. rozpoczął pracę na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Politechnice Wrocławskiej, a od 2009 r. zatrudniony jest na stanowisku profesora w Instytucie Budownictwa na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Ponadto w kraju pracował na uczelniach technicznych: Katedra Mostów na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Rzeszowskiej (1989–1995), Katedra Budowy Mostów Politechniki Śląskiej w Gliwicach (1991), kierownik Katedry Mostów Politechniki Gdańskiej (1996–1997), Katedra Inżynierii Wojskowej na Wydziale Inżynierii Wojskowej Wyższej Szkoły Oficerskiej we Wrocławiu (prof. WSO, 1996–2004), kierownik Zakładu Konstrukcji Mostowych na Wydziale Budownictwa Politechniki Opolskiej (prof. PO 1999–2003), Instytut Inżynierii Środowiska na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu (prof. AR 2004–2005).

Staż zawodowy odbył w Biurze Projektów Kolejowych we Wrocławiu (1975–1976). Ponadto pracował jako inspektor nadzoru i kierownik zespołu sprawdzającego oraz weryfikator i sprawdzający, a także konsultant branży mostowej i budowlanej.

Jego dziedziną naukową są nauki techniczne w dyscyplinie budownictwo, w specjalności budowa mostów, konstrukcje stalowe i betonowe, budownictwo drogowe.

Odbył zagraniczne staże naukowe i zawodowe w Tokyo University w Japonii, Civil Engineering Department of Delft University of Technology w Delft (DUT) w Holandii w sekcji Structural, Engineering and Applied Mechanics Group, Grupie Viacon AB (Gimån i Lyksele – Szwecja), Royal Institute of Technology Department of Structure Engineering.

W latach 1986–1987 pracował jako Visiting Full Professor na Civil and Environmental Engineering Department w Washington State University w Pullman oraz Visiting Associate Professor na Civil and Environmental Engineering Department na Florida International University w Miami. Podczas pobytu w USA pracował także w Consulting Office „Kunde, Sprecher, Yaskin and Associates”, był też konsultantem w Consulting Office NOVALINE, Inc. w zakresie budownictwa ogólnego.

Prowadził wykłady na zaproszenie w Voest Alpine Eurostahl (Krems, Austria), Erwin Peetz GmbH (Augsburg i Lennenstadt, RFN), ASSET International (Newport, Wielka Brytania), University of Pretoria w RPA oraz Korea University, Faculty of Civil Engineering (Seoul, Korea Płd.).

Dotychczas wypromował 12 doktorów nauk technicznych oraz ma pod opieką naukową 10 doktorantów. Autor 6 patentów oraz 6 pozycji książkowych. W dorobku naukowym posiada 535 prac, w tym 186 samodzielnych oraz 349 jako współautor. 117 pozycji opublikował w centralnych czasopismach i periodykach krajowych, 148 prac znalazło się w renomowanych czasopismach zagranicznych (18 z Listy Filadelfijskiej). Organizator 12 konferencji krajowych w zakresie mostownictwa i bezpieczeństwa budowli inżynierskich (przewodniczący wielu komitetów organizacyjnych i naukowych).

Odnaczony Medalem 1000-lecia Gdańska oraz Medalem Szefa Wojsk Inżynieryjnych (2002), wyróżniony dwukrotnie przez Komendanta WSO we Wrocławiu oraz przez Grupę ViaCon (2003), a także wyróżniony nagrodami: MOiSW (3), Min. Kom., (1) Min. Bud. (2), Rektora PWr. (12), Dziekana Wydz. Bud. Łąd. PWr. (3), Dyrektora Inst. Inż. Łąd. PWr. (10).

**Stanisław
Marcilonek**

Urodził się 14 października 1920 r. w Szalcinach w woj. wileńskim. Studia wyższe odbył w latach 1946–1951 na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Uzyskał dyplom inżyniera rolnika i magistra nauk agrotechnicznych w zakresie melioracji wodnych. W latach 1951–1952 pracował w Technikum Wodno-Melioracyjnym w Gdańsku-Oruni. W 1953 r. zatrudniony został w Katedrze Melioracji Rolnych i Leśnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W 1955 r. na Wydziale Melioracji Wodnych WSR we Wrocławiu ukończył Krajowe Studia Aspiranckie pod kierunkiem prof. dr. inż. Stanisława Baca (sen.), uwieńczone obroną

rozprawy doktorskiej pt. „Stosunki wodno-pokarmowe i biologiczne gleby oraz plonowanie roślin nawadnianych wgłębnie ściekami miejskimi”. W 1964 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie melioracji rolnych po przedstawieniu rozprawy pt. „Zużycie i niedobory wodne roślin uprawnych” oraz został powołany na stanowisko docenta. W latach 1953–1960 dodatkowo pracował w Instytucie Melioracji i Użytków Zielonych – Terenowym Ośrodku we Wrocławiu. Odbył kilka zagranicznych staży naukowych w instytutach naukowo-badawczych oraz na uczelniach rolniczych na terenie: Czech, Rosji i Węgier. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1972 r., a profesora zwyczajnego w 1982 r.

Był kierownikiem Katedry Melioracji Rolnych i Leśnych (1967–1970), dyrektorem Instytutu Melioracji i Kształtowania Środowiska (1970–1991), prodziekanem Wydziału Melioracji Wodnych (1967–1970), prorektorem ds. nauki (1970–1972), wiceprzewodniczącym Komitetu Melioracji PAN oraz przewodniczącym Zespołu Problematycznego ds. Eksploatacji Systemów Melioracyjnych tego Komitetu (1976–1982), przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych w Falentach (1976–1985), Komisji Dydaktyczno-Wychowawczej Wydziałów Melioracji Wodnych Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1967–1971) oraz Senackiej Komisji ds. Rozwoju Kadr Naukowych i Współpracy z Zagranicą (1980–1987).

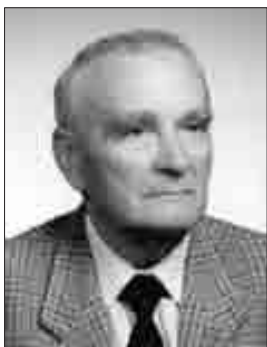
Był wybitnym specjalistą w zakresie melioracji rolnych. Stworzył cenioną w Polsce szkołę naukową eksploatacji urządzeń i systemów melioracyjnych. Opracował jej podstawy teoretyczne i rozwiązania praktyczne, które poddawał szerokiej dyskusji i ocenie na zorganizowanych przez siebie 2 ogólnopolskich konferencjach naukowych „Doskonalenie eksploatacji systemów melioracyjnych”.

Był autorem lub współautorem ponad 200 opracowań naukowych i prac wdrożeniowych, w tym 3 skryptów oraz 2 wydań podręcznika akademickiego pt. „Eksploatacja urządzeń melioracyjnych”. Pod jego naukową opieką zrealizowano 7 rozpraw doktorskich i 100 prac magisterskich. Opracował 24 recenzje rozpraw doktorskich, 9 habilitacyjnych, 7 ocen dorobku w związku z postępowaniem o nadanie tytułu profesora, 4 recenzje dla Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych i recenzję w sprawie nadania doktoratu *honoris causa*.

Został uhonorowany m.in. Odznaką XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska, Odznaką Tysiąclecia Państwa Polskiego, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej, odznaką „Zasłużony dla Województwa

Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, odznaką „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, Złotą Honorową Odznaką NOT.

Zmarł 21 lipca 1997 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Jan
Marek**

Urodził się 16 stycznia 1934 r. w Zawierciu. Uczęszczał do szkoły podstawowej w Bielawie, a następnie do VIII Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu. Po ukończeniu studiów wyższych na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej przez 10 lat pracował we Wrocławskich Zakładach Metalurgicznych. Od października 1968 r. zatrudniony był w Katedrze Limnologii i Rybactwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w roku 1976 na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Chemizm jezioro o wodach żółtych ze szczególnym uwzględnieniem form fosforu i żelaza”, zaś w roku 1990 stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Metale ciężkie w środowisku wodnym Doliny Baryczy. Ocena zagrożeń gospodarki rybackiej”. Nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1998.

Był uczestnikiem i współorganizatorem ekspedycji naukowych na jeziora Suwalszczyzny, Pomorza, Wysokich Tatr i Alp. W roku 1975 uczestniczył w badaniach jeziora Como (Alpy Włoskie) w ramach Międzynarodowego Ośrodka Badań Środowiska Jeziorowego (Uniwersytet w Mediolanie). Odbił także krótkoterminowy staż w Wyższej Szkole Rolniczej w Czeskich Budziejowicach.

Długoletni członek Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla studentów (1987–1996), przewodniczący Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla studentów.

Rzeczoznawca z listy Ministra Ochrony Środowiska w zakresie ochrony wód (od roku 1992), ekspert Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w zakresie gospodarki

rybackiej (od 1993 r.), współorganizator XVI Krajowego Zjazdu Hydrobiologów Polskich (1994).

Promotor dwóch doktoratów oraz 42 prac magisterskich.

Współautor podręcznika pt. „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego” (3 wydania 1993, 1998, 1999) oraz 79 publikacji naukowych (2 w językach obcych), w tym 33 oryginalnych prac twórczych oraz artykułów i komunikatów naukowych.

Jest specjalistą z zakresu hydrochemii i ochrony wód oraz warunków środowiskowych chowu ryb.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem 40-lecia PRL. Wyróżniony 7 nagrodami Rektora.

**Zygmunt
Markowski**

Urodził się 28 kwietnia 1872 r. we Lwowie – wykładowca propedeutyki klinicznej, diagnostyki, patologii i terapii szczegółowej chorób wewnętrznych oraz epizootologii. Studia weterynaryjne ukończył z dyplomem lekarza weterynaryjnego w 1895 r. we Lwowskiej Szkole Weterynarii, a studia medyczne ze stopniem doktora wszech nauk lekarskich w 1908 r. na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Lwowskiego.

Pracę na Lwowskiej Uczelni Weterynaryjnej w Zakładzie Anatomii Opisowej rozpoczął w 1895 r. W 1910 r. po odbyciu stażu zawodowego w terenie i uzyskaniu docentury w zakresie weterynarii państwowej mianowany został profesorem nadzwyczajnym patologii i terapii szczegółowej chorób wewnętrznych zwierząt, a potem także chorób zakaźnych i kierownikiem uczelnianej Kliniki Chorób Wewnętrznych i Zakaźnych.

W czasie I wojny światowej pracował jako lekarz w klinikach w Wiedniu i Krakowie. W 1919 r. mianowany został profesorem zwyczajnym, a następnie wybrany na Rektora Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w latach 1920–1923 i 1927–1930. Odbudował Uczelnię i dokonał jej reorganizacji po zniszczeniach i stratach wojennych.

W latach 1920–1930 był redaktorem naczelnym „Przeglądu Weterynaryjnego”, a w roku 1923 założył we Lwowie kolejne pismo naukowe „Rozprawy Biologiczne” drukujące prace z zakresu medycyny weterynaryjnej, rolnictwa i hodowli. Redaktorem naczelnym był do 1939 r. W latach 1930–1933 pracował w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych na stanowisku dyrektora Departamentu Weterynarii, a w 1932 r. współorganizował Unię Słowiańskich Lekarzy Weterynaryjnych.

W 1941 r., po wkroczeniu Niemców do Lwowa, przerwł swoją działalność akademicką. Powrócił do niej w 1945 r. w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie we Wrocławiu, gdzie pracę zaproponował mu prof. Stanisław Kulczyński – przyszły rektor Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Prof. Markowski z dniem 1 listopada 1945 r. przystąpił do organizacji od podstaw wrocławskiego Wydziału Weterynaryjnego i został jego pierwszym dziekanem (1945–1947) oraz kierownikiem 3 katedr: Diagnostyki Chorób Wewnętrznych, Patologii i Terapii Szczegółowej Chorób Wewnętrznych oraz Epizootiologii.

Profesor jest autorem kilkudziesięciu publikacji z zakresu medycyny weterynaryjnej.

Został uhonorowany wieloma odznaczeniami krajowymi i zagranicznymi, między innymi Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, jugosłowiańskim Orderem Komandorskim Św. Sawy, belgijskim Orderem Wielkiej Gwiazdy Leopolda II, a także w 1931 r. przez Akademię Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie godnością doktora *honoris causa* tej Uczelni.

Zmarł 13 września 1951 r. Pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

Zbislav
Martini

Urodził się 20 maja 1912 r. we Lwowie. Studiował na Politechnice Lwowskiej na Wydziale Mechanicznym i na Wydziale Hutniczym. Pracę jako asystent rozpoczął na Wydziale Hutniczym w 1937 r. W okresie wojny pracował w Dublinach.

W styczniu 1945 r., organizował pierwsze kursy traktorzystów oraz zaczynał współtworzyć pierwszy w Polsce Instytut Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa w Warszawie. W 1947 r. został oddelegowany do organizacji Katedry Konstrukcji Maszyn Rolniczych Politechniki Wrocławskiej, a następnie organizował Wydział Mechanizacji Rolnictwa Politechniki Wrocławskiej, który rozpoczął swą działalność w 1953 r. Od 1951 do 1959 r. kierował Katedrą Maszynoznawstwa Rolniczego na Wydziale Rolniczym. Mając gruntowne wykształcenie techniczne, był wybitnym specjalistą z zakresu konstrukcji maszyn rolniczych.

W 1958 r. wraz z Wydziałem Mechanizacji Rolnictwa przeniesiony został do Politechniki Poznańskiej, skąd przeszedł w 1961 r. do Akademii Rolniczej w Poznaniu, gdzie organizował Katedrę Maszynoznawstwa Rolniczego.

Doktorat nauk rolniczych uzyskał w 1959 r., od 1959 r. był profesorem.

Wypromował 16 doktorów. W swej długoletniej działalności wykazywał niewyczerpaną energię i zapał do twórczej pracy na polu naukowym i organizacji życia naukowego w Polsce oraz w kształceniu młodej kadry naukowej. Był m.in. członkiem Komitetu Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa PAN, Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN, koordynatorem prac badawczych z dziedziny mechanizacji rolnictwa w terenach górskich, członkiem Zespołu Problemowego Filmu Badawczego w Rolnictwie i Leśnictwie – PAN.

Został odznaczony medalami 10-lecia, 30-lecia, Komisji Edukacji Narodowej, „Zasłużony Nauczyciel PRL” oraz orderami Polonia Restituta, Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski i Złoty Krzyż Zasługi.

Zmarł 1 grudnia 1990 r. Pochowany został na cmentarzu Junikowo w Poznaniu.

Tadeusz
Martynowicz

Urodził się 10 lutego 1917 r. w Torna na Węgrzech. Szkołę średnią (Gimnazjum Humanistyczne) ukończył w Trembowli w 1936 r. W tym samym roku rozpoczął

studia w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, które przerwał w 1942 r. z powodu okupacji niemieckiej, podejmując pracę zarobkową jako urzędnik księgowości. W lipcu 1945 r. przyjechał do Wrocławia, gdzie jako członek Straży Akademickiej brał udział w ochronie i zabezpieczeniu mienia Uczelni oraz w jej odbudowie. Równocześnie pracował społecznie w organizacji życia studenckiego jako pierwszy Prezes Studenckiego Koła Naukowego i członek założyciel AZS.

1 grudnia 1945 r. na propozycję ówczesnego Prodziekana Wydziału Weterynaryjnego prof. Gustawa Poluszyńskiego został mianowany asystentem przy Katedrze Zoologii i Parazytologii Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W pierwszych latach oddawał się głównie pracy wychowawczej i dydaktycznej, prowadząc ćwiczenia z biologii, zoologii i parazytologii na Wydziałach: Weterynaryjnym, Zootechnicznym i Rolniczym oraz Lekarskim i Farmaceutycznym. W 1950 r. ukończył studia i uzyskał dyplom lekarza weterynaryjnego. Jako pracownik dydaktyczno-naukowy, pomimo wielu zadań, w dalszym ciągu pracował społecznie, pełniąc wiele odpowiedzialnych funkcji: członka zarządu Koła Asystentów Wydziału Weterynaryjnego, współzałożyciela i wiceprezesa Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej przy ZOZ oraz męża zaufania na macierzystym Wydziale. Po wykonaniu pracy doktorskiej pt. „Odczyn aglutynacyjny z lateksem w diagnostyce włośnicy” w 1963 r. został mianowany adiunktem. Temat ten był wykładnikiem jego zainteresowań dotyczących głównie zjawisk immunologicznych zachodzących w przebiegu chorób inwazyjnych, a zwłaszcza włośnicy. Zakończona w 1975 r. rozprawa habilitacyjna pt. „Wpływ immunosupresorów na przebieg doświadczalnej włośnicy świnek morskich” była dalszym rozwinięciem zainteresowań dotyczących aspektów odporności komórkowej i humoralnej w przebiegu włośnicy.

Od 1965 r. brał udział w długofalowych zespołowych badaniach w ramach współpracy z USA: grant nr FG-Po-210 „Badania nad włośnicą ze szczególnym uwzględnieniem immunologii i terapii”, grant nr FG-Po-306 „Badania nad istotą odporności w chorobach pasożytniczych ze szczególnym uwzględnieniem włośnicy”. Podczas niespełna 30-letniego stażu pracy wiele wysiłku włożył w uprawianie i unowocześnianie metod nauczania oraz całego procesu dydaktycznego z zoologii, parazytologii i biologii – zarówno dla studentów naszej Uczelni, jak i dla terenowych lekarzy weterynaryjnych, uczestników kursów dokształcających. Po śmierci prof. G. Poluszyńskiego i prof. Z. Kozara przez kilka semestrów wykładał i egzaminował studentów z parazytologii. W 1971 r. został kierownikiem

zespołu dydaktycznego z biologii i wykładowcą tego przedmiotu na Wydziale Weterynaryjnym.

Przez cały okres pracy zawodowej na Uczelni poświęcał bardzo dużo czasu młodzieży akademickiej (opiekun roku grup studenckich oraz koła naukowego). Pomimo dużych wymagań stawianych studentom na zajęciach dydaktycznych cieszył się ich szacunkiem i uznaniem, czego wyrazem były wyróżnienia oraz uzyskany dyplom honorowego członka AZS. W 1971 r. uzyskał Nagrodę Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego za szczególne osiągnięcia w dziedzinie dydaktyczno-wychowawczej oraz organizacji procesu dydaktycznego.

W bardzo trudnym okresie lat osiemdziesiątych pełnił funkcję prodziekana (1981–1982), a następnie dziekana Wydziału (1982–1987).

Zmarł 16 lipca 2008 r. i spoczywa na cmentarzu „Na Skowroniej Górze” we Wrocławiu.

**Dariusz
Materek**

Urodził się 21 listopada 1954 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu szkoły podstawowej oraz Technikum Samochodowego we Wrocławiu w roku 1974 podjął studia na Akademii Rolniczej we Wrocławiu na kierunku mechanizacja rolnictwa, które ukończył w roku 1979. W tym samym roku został zatrudniony w Instytucie Inżynierii Rolniczej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, pracując kolejno na etacie asystenta stażysty, asystenta (od roku 1980) i starszego asystenta (od roku 1982). Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół zagadnień związanych z budową oraz eksploatacją pojazdów rolniczych, ze szczególnym uwzględnieniem warunków podgórszych i górskich. W tym czasie brał udział w badaniach naukowych nad oddziaływaniem układów jezdnych – napędowych na odkształcalne podłoża, w tym także podłoża zadarnione. Przeprowadzone prace związane eksploatacją ciągników były podstawą przedłożonej rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ konstrukcji układu jezdnego na właściwości trakcyjne pojazdu rolniczego poruszającego się po zadarnionym podłożu” wykonanej

pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Bogdanowicza. W 1985 r. został mianowany adiunktem.

Kontynuacją zainteresowań naukowych były prace podejmowane w zakresie oceny właściwości trakcyjnych pojazdów na podłożach rolniczych oraz optymalizacji zabiegów agrotechnicznych ze względu na destrukcyjne oddziaływanie techniki rolniczej na środowiska glebowe.

Habilitował się na podstawie rozprawy pt. „Analiza właściwości trakcyjnych kołowego ciągnika rolniczego w wybranych technologiach uprawy roślin” w roku 2005.

Efekt jego badań to ponad 50 prac naukowych, dwie monografie, 18 opracowań naukowych, przewodnik do ćwiczeń oraz wiele opracowań popularyzujących wiedzę z zakresu budowy i eksploatacji pojazdów rolniczych. Rezultaty swoich badań prezentował również na 20 krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych.

Był szczególnie zaangażowany w promowanie i popularyzowanie proekologicznych i energooszczędnych technologii i rozwiązań konstrukcyjnych stosowanych w maszynach oraz pojazdach rolniczych. Swoją wiedzę dotyczącą budowy silników i pojazdów mechanicznych, wykorzystywał również jako rzeczoznawca Ministerstwa Infrastruktury, rzeczoznawca SITR oraz biegły sądowy. Należał do: Polskiego Naukowo-Technicznego Towarzystwa Eksploatacyjnego, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej, Stowarzyszenia Rzeczoznawców Motoryzacyjnych i Maszynowych „POLEKSMOT”, Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Rolnictwa.

Zmarł 3 lutego 2009 r. i został pochowany na cmentarzu przy ul. Bardzkiej we Wrocławiu.

Jan
Matuła

Urodził się 28 maja 1943 r. w Kąclowej w woj. małopolskim. Uczęszczał do liceum ogólnokształcącego w Grybowie. Studia biologiczne na Uniwersytecie Wrocławskim ukończył w roku 1968 z tytułem magistra botaniki.

Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskał w Instytucie Biologii Stosowanej ówczesnej AR (obecnie Uniwersytetu Przyrodniczego) we Wrocławiu w 1976 r. na podstawie rozprawy pt. „Głony torfowiska subalpejskiego „Na Równi” pod Śnieżką (Karkonosze)” (promotor – prof. dr hab. Stanisław Tołpa), natomiast stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk biologicznych, dyscyplina biologia w zakresie biologii – algologii otrzymał w 1996 r. w Instytucie Botaniki PAN w Krakowie za pracę pt. „Warunki troficzne glonów torfowiskowych na obszarze Dolnego Śląska”. Tytuł naukowy profesora nauk biologicznych otrzymał na wniosek Instytutu Botaniki PAN im. Wł. Szafera w Krakowie w 2007 r.

Odbył staże naukowe krajowe (Instytutu Botaniki PAN w Krakowie) i zagraniczne (Uniwersytet w Uppsali w Szwecji, Uniwersytet w Debrecen na Węgrzech oraz w IBSAN w Bratysławie i Instytucie Limnologii w Kiel w Niemczech).

W latach 2003–2009 uczestniczył w VI Wyprawach Naukowych na Spitzbergen, do Ziemi Północno-Wschodniej (Archipelag Svalbard, Arktyka). Ponadto od 2009 do 2010 r. brał udział w polsko-duńskich badaniach sinic i glonów na Bornholmie.

W latach 1993–1996 przedstawiciel adiunktów w Radzie Wydziału Rolniczego, od 1980 do 1987 r. opiekun studenckich kół naukowych w AR i na Uniwersytecie Wrocławskim, członek Senatu (dwie kadencje). Od 1999 do 2002 r. pełnił funkcję prodziekana ds. studiów zaocznych, a w latach 2002–2005 dziekana Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu. Od 2006 do 2008 r. sprawował funkcję p.o. Dyrektora Międzywydziałowego Nauk Przyrodniczych UP, 2007–2009 kierownika Katedry Botaniki i Ekologii Roślin UP..

Członek Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Fykologicznego i Europejskiego Towarzystwa Fykologicznego oraz Komitetu Naukowego Europejskich Kongresów Fykologicznych.

Promotor 3 doktoratów oraz 30 prac magisterskich. Recenzent w 3 przewodach habilitacyjnych i 10 doktorskich oraz 15 publikacji naukowych i 15 projektów badawczych KBN. Kierownik (2) i główny wykonawca (5), a także wykonawca (4) grantów KBN.

Specjalizuje się w problematyce torfowiskowej, współpracując z zespołem badającym torfowiska sudeckie oraz z ogólnopolską grupą „Porozumienie na rzecz Ochrony Mokradeł PROM” działającą w ramach Światowego Funduszu Na Rzecz Przyrody „WWF”. Jest autorem publikacji i ekspertyz, inwentaryzacji torfowisk dla służb rolnych, leśnych i ochroniarskich oraz współautorem (1)

utworzonego rezerwatu i projektowanych użytków ekologicznych ekosystemów torfowiskowych (8).

Wiele publikacji poświęcił taksonomii, ekologii i florze sinic oraz glonów różnych ekosystemów, zwłaszcza torfowisk Dolnego Śląska. Opisał nowe dla Polski i dla nauki gatunki glonów. Opracował florę sinic i glonów torfowisk Dolnego Śląska oraz zachodzących relacji pomiędzy zbiorowiskami glonów a warunkami fizykochemicznymi wód. Prowadzi badania nad wykorzystaniem glonów jako wskaźników zanieczyszczenia rzek i ekosystemów bagiennych.

W jego dorobku naukowym znajdują się też pozycje poświęcone fykoflorze Arktyki i Antarktydy. Na Arktyce prowadzi badania poświęcone roli czynników ekologicznych kształtujących bioróżnorodność glonów i sinic wpływających na tempo sukcesji i kształtowanie bioróżnorodności zbiorowisk roślinnych ekosystemów tundrowych. Zajmuje się wpływem dużych kolonii ptaków morskich na strukturę i funkcjonowanie lądowej części ekosystemu arktycznego na Spitsbergenie oraz przemianą różnorodności biologicznej na tle globalnych zmian klimatu w Arktyce.

Opublikował 130 prac, w tym jako autor lub współautor 3 monografii, 5 rozdziałów w książkach, 35 publikacji autorskich, 40 we współautorstwie, 18 o charakterze popularnonaukowym oraz 29 abstraktów konferencyjnych.

Wyróżniany 15 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”.

**Michał
Mazurkiewicz**

Michał Mazurkiewicz urodził się 10 kwietnia 1941 r. w Łowczy, woj. podkarpackie. Studia weterynaryjne odbył na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu, uzyskując dyplom lekarza weterynarii w 1966 r. W 1970 r. otrzymał stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Gospodarka wodno-elektrolitowa u kurcząt z doświadczalnie wywołaną skazą moczanową”, zaś stopień naukowy doktora habilito-

wanego w 1976 r. po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Znaczenie ukrwienia kości w gospodarce wapniowej u kur nieśnych”. Tytuł profesora nadano mu w 1983 r., a stanowisko profesora zwyczajnego objął w 1991 r. W 1994 r. został mu nadany tytuł specjalisty z zakresu choroby drobiu oraz ptaków ozdobnych.

Nieprzerwanie od 1996 r. zaangażowany jest w działalność dydaktyczną. Od 1979 do 1982 r. kierował Podyplomowym Studium Technologii Chowu, Profilaktyki i Zwalczania Chorób w Wielkotowarowym Drobiarstwie, Opracował wspólnie z Profesorem Z. Wachnikiem 2 wydania „Przewodnika do ćwiczeń z chorób drobiu” (1979 i 1986 r.) oraz w 2005 r. wydał podręcznik „Choroby drobiu”, który został wyróżniony przez Resortowego Ministra Zespołową Nagrodą I Stopnia.

Jego dorobek naukowy liczy około 400 publikacji, które dotyczą oceny pośredniej przemiany materii w stanach fizjologicznych i patologicznych u drobiu, optymalizacji warunków utrzymania drobiu oraz patogenezы, diagnostyki i zwalczania chorób bakteryjnych i pasożytniczych ptaków, w tym kokcydiozy. Był kierownikiem lub głównym wykonawcą 7 centralnych projektów badawczych.

Odbył trzymiesięczny staż naukowy w ośrodkach badawczych ZSRR (Moskwa, Leningrad, Charków), jednomiesięczny w ramach stypendium DAAD w RFN (Hanower, Monachium) oraz blisko dwuletni (1973–1974) w Laboratorium Fizjologii Ptaków Uniwersytetu Stanowego w Pensylwanii (USA). Wielokrotnie prezentował dorobek naukowy na kongresach, sympozjach i konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych: Nigeria (Kalabar), ZSRR (Moskwa), Czechosłowacja (Praga, Brno), RFN (Hamburg), Jugosławia (Svetozarevo, Ljubljana), Finlandia (Helsinki), Węgry (Budapeszt), Francja (Paryż), USA (Atlanta), Austria (Wiedeń), Japonia (Nagoya), Wielka Brytania (Cambridge), Szwajcaria (Interlaken).

Jest członkiem World Veterinary Poultry Association, World Poultry Science Association, Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych PTNW. W ramach tego ostatniego, od 1983 do 2003 r. przewodniczył Komisji Patologii Drobiu. Efektem tej działalności było zorganizowanie 5 sympozjów i 15 konferencji naukowych o tematyce drobiarskiej. Ponadto profesor M. Mazurkiewicz był współorganizatorem 10 edycji Międzynarodowego Kongresu *Pro animali et homine* (1994–2003) oraz 5 cyklicznych Międzynarodowych Konferencji *Una medicina una hygien*a (2006–2010).

Był promotorem 16 prac doktorskich. Aktywnie uczestniczył w kształceniu specjalizacyjnym lekarzy

weterynarii. Począwszy od 1995 r. nieprzerwanie pełni obowiązki Krajowego Kierownika Specjalizacji Choroby drobiu oraz ptaków ozdobnych.

Pełnił i pełni szereg odpowiedzialnych funkcji zarówno na uczelni, jak też w kraju. Między innymi był przewodniczącym Uczelnianego Komitetu Koordynacyjnego Organizacji Młodzieżowych (1966–1967), opiekunem naukowym Sekcji Epizootologicznej Studenckiego Koła Medyków Weterynaryjnych (1966–1970), przewodniczącym Komisji Socjalnej Studenckiej Spółdzielni Pracy „Robot” we Wrocławiu (1967–1968), członkiem Komisji Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu (1970–1973), pełnomocnikiem Rektora AR we Wrocławiu ds. Wychowawczych (1975–1978), przewodniczącym Uczelnianego Zespołu ds. Koordynacji Działalności Kulturalnej (1976–1978), przewodniczącym Rady Wydziałowej ds. Młodzieży (1978–1980), członkiem Rady Szkoły ds. Młodzieży (1976–1980), prodziekanem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu ds. socjalnych i wychowawczych (1978–1981), pełnomocnikiem Rektora ds. domów studenckich (1982–1983), kierownikiem Katedry Epizootologii i Kliniki Chorób Zakaźnych (1981–1982, od 1993 r.), prorektorem AR we Wrocławiu ds. dydaktyki i wychowania (1982–1987), członkiem Rady Naukowej Centralnego Laboratorium Przemysłu Paszowego w Lublinie (1983–1987), przewodniczącym Kolegium Prorektorów Uczelni Wrocławia (1984–1987), Komisji Oceny Pasz przy MRLiGŻ (1985–2002), Rady Naukowej COBRD w Poznaniu (1985–1988), Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej (1985–1989), Zespołu Dydaktyczno-Naukowego ds. Wychowania przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego (1986–1988), przewodniczącym Zespołu Ekspertów ds. Weterynarii przy Ministrze Edukacji Narodowej (1989–1992), kierownikiem Zakładu Chorób Drobiu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej (1987–2005), przewodniczącym Kolegium Redakcyjnego ds. Wydawnictw AR we Wrocławiu (1987–1990), członkiem Zespołu Ekspertów Rady Naczelnej Zrzeszenia Studentów Polskich (1987–1988), przewodniczącym Komisji Problemowej Zarządu Głównego Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynaryjnych ds. specjalizacji zawodowej lekarzy weterynarii (1982–1985), członkiem Rady Programowej „Medycyny Weterynaryjnej” (1985 i nadal), „Nowości Weterynarii” (1986–1991) oraz „Magazynu Weterynaryjnego” od 2000 r., członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (1995–2002, 2007–2010), Rady Naukowej PIWet-PIB w Puławach (2003–2007), Rektorem Uczelni (przez

2 kadencje, 2002–2008), członkiem Rady Sanitarno-Epizootycznej przy Głównym Lekarzu Weterynarii od 2009 r.

Wyróżniony został m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi (1975), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1985), Krzyżem Kawalerskim OOP (1986), brązowym medalem „Za Zasługi w Obronności Kraju” (1983), medalem „Zasłużony dla Środowiska Akademickiego Wrocławia” (1984), odznaką „Zasłużony dla Województwa i Miasta Wrocławia” (1985), odznaką „Za Zasługi dla Województwa Legnickiego” (1985), Odznaką Honorową „Zasłużony Pracownik Rolnictwa” (1985, 2003), odznaką „Zasłużony dla Przemysłu Paszowego” (1988), Złotą Honorową Odznaką Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynaryjnych (1988), medalami „Zasłużony dla Łowiectwa Wrocławskiego” (2001) i „Łowiectwa Dolnośląskiego” (2005), Odznaką Honorową „MERITUM” nadaną przez Krajową Radę Lekarsko-Weterynaryjną (2005), Medalem Senatu RP (1997) oraz odznaką „Zasłużony dla PTNW” (1992) i Honorowym Odznaczeniem „Pro Scientia Veterinaria Polona” (2002).

Ponadto 12-krotnie otrzymał nagrodę Resortowego Ministra, wyróżnienie Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej za badania naukowe, nagrody zespołowe I i III stopnia oraz wyróżnienie PTNW, jak też kilkanaście nagród Rektora.

**Joanna
Mąkol**

Urodziła się 20 lipca 1964 r. we Wrocławiu. Uczęszczała do II Liceum Ogólnokształcącego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Rozpoczęła studia na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Pracę magisterską wykonała w Katedrze Zoologii AR. W tej samej Katedrze została zatrudniona 1 grudnia 1988 r. Stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie biologii uzyskała na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego w 1998 r., na podstawie rozprawy pt. „Trombidiidae (Acari, Actinedida, Trombidoidea) Polski”. Stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biologii uzyskała w 2008 r. na Wydziale Biologii Uniwersytetu

im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 2009 r. zatrudniona została na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

W pracy badawczej koncentruje się na zagadnieniach związanych z systematyką, taksonomią, biologią i ekologią roztoczy z grupy Parasitengona terrestria.

Odbyła staże badawcze i stypendia w placówkach naukowych Polski, Węgier, Niemiec, Finlandii, Stanów Zjednoczonych, Norwegii, Włoch i Francji.

Pełniła funkcję koordynatora Europejskiego Systemu Punktów Kredytowych (ECTS) na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt (2000–2005), członek Rektorskiej Komisji ds. Współpracy z Gospodarką Krajową i Zagranicą (2000–2008) oraz Rady Naukowej Międzywydziałowego Instytutu Nauk Przyrodniczych (od 2008 r.). W 2009 r. pełniła funkcję kierownika Katedry Zoologii i Ekologii, od 1 października 2009 r. jest dyrektorem Instytutu Biologii.

Jest członkiem Zarządu Polskiego Towarzystwa Akarologicznego. Od 2008 r. zasiada w Radzie Redakcyjnej międzynarodowego czasopisma „Annales Zoologici”

W dotychczasowym dorobku posiada 51 publikacji oryginalnych, w tym 20 prac opublikowanych w czasopiśmie wyróżnionych przez Journal Citation Report.

Wypromowała 1 doktora. Sprawowała opiekę nad 7 pracami magisterskimi.

Od 2009 r. jest kierownikiem Grantu Zespołowego MNiSW pt. „Strategie życiowe Trombidioidea (Acari: Actinotrichida: Parasitengona) na tle pokrewieństw analizowanych na podstawie cech molekularnych”. Uczestniczyła w 9 krajowych i 6 międzynarodowych konferencjach naukowych, wygłaszając referaty i prezentując postery.

Czterokrotnie otrzymała nagrodę Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu za działalność naukową i organizacyjną.

**Stanisław
Mejer**

Urodził się 16 lutego 1922 r. w Strzemieszycach koło Będzina. Świadectwo dojrzałości otrzymał w Kielcach w Gimnazjum im. Stefana Żeromskiego w 1939 r. W tymże

roku dotarł do Francji i wstąpił do II Dywizji Strzelców Pieszych. Po internowaniu Dywizji w Szwajcarii w 1940 r. Stanisław Mejer skorzystał z możliwości studiów na Politechnice Federalnej w Zurychu. Ukończył Wydział Chemiczny i doktoryzował się z chemii organicznej. Jego promotorem był prof. L. Ružička – laureat Nagrody Nobla.

Wrócił do Polski po wojnie i związał się ze środowiskiem naukowym Wrocławia: początkowo na Politechnice Wrocławskiej, potem w Katedrze Chemii Akademii Rolniczej we Wrocławiu (od 1954 r.). Był jej kierownikiem od 1965 do 1991 r. do przejścia na emeryturę.

Habilitował się na Politechnice Wrocławskiej. Profesorem nadzwyczajnym i zwyczajnym został z zachowaniem tradycji belwederskiej.

Główną dziedziną jego badań była chemia organiczna: synteza związków naturalnych – steroidów. Na jego zainteresowania miały wpływ studia szwajcarskie i staż naukowy w Anglii. Kilkadziesiąt prac drukowanych w czasopiśmie zachodnich było podstawą wpisania jego nazwiska do wydawnictwa „Men of achievement”. Jako nauczyciel akademicki ma w swoim dorobku skrypty i podręczniki zalecane studentom do dzisiaj. Kilkadziesiąt roczników studentów Akademii Rolniczej różnych wydziałów ma jego nazwisko w indeksach. Był przez jedną kadencję (1964–1966) prodziekanem Wydziału Rolniczego i członkiem zespołu metodycznego do nauczania chemii. Wykształcił 8 doktorów z dziedziny chemii związków naturalnych.

Odznaczony został m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i medalem „Zasłużonego dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

Zmarł 2 lutego 1998 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Zofia
Michalska**

Urodziła się 17 lutego 1927 r. w Warszawie. Świadectwo dojrzałości otrzymała w 1946 r. w liceum ogólnokształcącym w Niepokalanowie. Studia weterynaryjne odbyła w latach 1946–1951 na Wydziale Weterynaryjnym

Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, gdzie otrzymała dyplom lekarza weterynarii.

Pracę zawodową rozpoczęła w 1951 r. w Katedrze Anatomii Patologicznej i Weterynarii Sądowej kierowanej przez prof. A. Zakrzewskiego. Tam pracowała aż do emerytury w 1997 r. W 1961 r. obroniła doktorat, w 1970 r. habilitację, a w 1988 r. otrzymała tytuł profesora.

Odbyła kilka zagranicznych staży naukowych z zakresu neuropatologii weterynaryjnej w Budapeszcie u prof. A. Sekyego i w Bernie u prof. R. Fankhausera.

Jej dorobek naukowy obejmuje 76 publikacji, w tym 31 w jęz. ang. i niem.; 18 referatów oraz 4 wydania skryptu z zakresu histopatologii i sekcji zwierząt.

Tematyka badawcza interesująca Profesor to neuropatologia weterynaryjna, patomorfologia wybranych schorzeń zakaźnych (dysenteria, nekrobaciloza, koligranulomatoza, leptospiroza, wirusowe zapalenie tętnic u koni), nowotwory i zaburzenia rozwojowe, immunologia doświadczalna włośnicy na modelu zwierząt laboratoryjnych.

Jest promotorem 1 pracy doktorskiej, recenzentem 8 prac doktorskich i wniosku o tytuł profesora.

Za działalność naukową otrzymała 14 nagród Rektora, Nagrodę Naukową PAN, Nagrodę Ministra za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze. Odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarła w 2004 r., pochowana na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

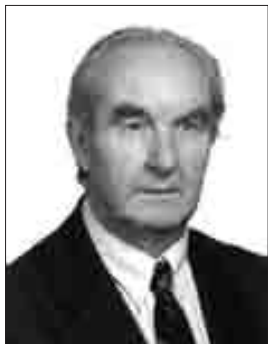
**Andrzej
Michalski**

Urodził się 28 listopada 1956 r. w Szczecinie. Tu w roku 1975 ukończył VI LO im. S. Czarnieckiego z medalem „Najlepszeemu Uczniowi”. Studia matematyczne na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego ukończył w roku 1981. W tym roku został zatrudniony jako specjalista w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu (od 1 XII 1980 r. jeszcze jako student V roku), gdzie pracował do 31 VIII 1985 r. Tutaj był konsultantem w zakresie metod

matematycznych i statystycznych wielu prac naukowo-badawczych pracowników tego Instytutu. Od 1 IX 1985 został zatrudniony w Ośrodku Obliczeniowym Akademii Rolniczej we Wrocławiu jako specjalista, od 1 XI 1986 jako st. asystent w Katedrze Matematyki, gdzie od 1990 r., po doktoracie, do dzisiaj pracuje jako adiunkt. Stopień doktora nauk matematycznych uzyskał w 1990 r. na Wydziale Matematyki i Fizyki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu (praca pt. „Wewnątrz- i międzyblokowa estymacja komponentów wariacyjnych w mieszanych modelach liniowych odpowiadających układom blokowym”, promotor – prof. S. Gnot). Stopień doktora habilitowanego nauk matematycznych otrzymał w 2010 r. na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii Uniwersytetu Zielonogórskiego (rozprawa z dorobku pt. „Optymalne wnioskowanie statystyczne dla komponentów wariacyjnych w mieszanych modelach liniowych”).

Jego badania i zainteresowania naukowe dotyczą wybranych problemów ze statystyki matematycznej i jej różnorodnych zastosowań w naukach przyrodniczo-technicznych. Opublikował ponad 30 prac naukowych w czasopismach o zasięgu międzynarodowym (w tym 6 z Listy Filadelfijskiej), głównie z estymacji i testowania hipotez dot. parametrów modeli liniowych. Jest współautorem podręcznika do nowoczesnego prowadzenia zajęć ze statystyki mat. z wykorzystaniem techniki komputerowej (trzy wydania) oraz dwóch monografii z zakresu modelowania mat. w epidemiologii (nagroda MEN). Jego publikacje z zakresu wnioskowania statystycznego są cytowane w monografiach znanych amerykańskich statystyków (Khuri A., Mathew T., Sinha B., „Statistical Tests for Mixed Linear Models”, 1998, Wiley Series in Prob. and Stat.). Wykonał kilkanaście recenzji artykułów do czasopism o międzynarodowym zasięgu, w tym kilka z LF i, jeszcze jako doktor, recenzję pracy doktorskiej dla Uniwersytetu w Tartu w Estonii. Odbył staże zagraniczne w Bratysławie i Lizbonie, brał udział w kilkunastu konferencjach zagranicznych, w tym 7 razy z proszonym wykładem, był przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Krajowej Konferencji „Statystyka Matematyczna” – Wisła 2002 z up. Komitetu Matematyki PAN. Był głównym wykonawcą lub wykonawcą kilku projektów badawczych – grantów KBN oraz wielu finansowanych przez różne resorty ministerialne. W latach 1994–1998 był zatrudniony w Instytucie Matematyki Politechniki Opolskiej. Aktywnie uczestniczy w towarzystwach naukowych: Polskie Towarzystwo Biometryczne (od 1986 r., 2003–2006 wiceprezes PTB), Polskie Towarzystwo Matematyczne (od 1999 r., 2001–2003 skarbnik Oddziału Wroc. PTM), Inter. Biometrical Society

(od 1995 r.), Polskie Towarzystwo Statystyczne (od października 2010 r., sekcja statystyki mat.). Był wielokrotnie wyróżniany nagrodami Rektora (2-krotnie I st., 6-krotnie II st.). W 1995 r. został laureatem konkursu literackiego zorganizowanego przez Centrum Metod Stochastycznych im. Hugona Steinhausa, PTM, Wyd. Ossolineum i „Wiadomości Matematycznych”.

Zbigniew
Michalski

Urodził się 10 grudnia 1926 r. w Lubaczowie. Świadczenie dojrzałości otrzymał w 1948 r. w I Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym w Jarosławiu. Studia weterynaryjne rozpoczął w 1949 r. we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w 1953 r.

W latach 1955–1961 studiował na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej we Wrocławiu, gdzie uzyskał dyplom lekarza medycyny.

W latach 1953–1955 pracował jako lekarz weterynarii – epizootolog w Powiatowym Zarządzie Weterynarii w Lubaczowie. Od sierpnia 1955 r. podjął pracę w Katedrze Anatomii Patologicznej i Weterynarii Sądowej jako nauczyciel akademicki, gdzie pracował do emerytury.

Pracując w Katedrze Anatomii Patologicznej, przeszedł wszystkie szczeble kariery zawodowej. W roku 1963 uzyskał stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych, w 1971 r. doktora habilitowanego, a w 1985 r. profesora.

Równoległe z pracą naukowo-dydaktyczną na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej zatrudniony był w przychodni lekarskiej jako lekarz medycyny (specjalista internista – reumatolog).

Całokształt jego dorobku naukowego obejmuje 65 pozycji, w tym 40 publikacji, 5 wydań skryptów i 11 ekspertyz naukowych.

Jego prace naukowe dotyczyły diagnostyki nowotworów u zwierząt, zaburzeń rozwojowych, regeneracji, adaptacji przeszczepionych tkanek i ich odrzucania, niektórych zatruc zwierząt i ludzi (alkohol metylowy i azotyny) oraz etiopatogenezy i patomorfologii chorób zakaźnych zwierząt.

Był prodziekanem Wydziału 1984–1990, współorganizatorem studium doktoranckiego. Za całokształt swej działalności otrzymał odznaczenia i nagrody Ministra oraz Rektora.

Wanda
Mierzejewska

Urodziła się 1 sierpnia 1919 r. w Grodźcu w Zagłębiu Śląsko-Dąbrowskim. Świadczenie dojrzałości uzyskała w 1939 r. w Poznaniu. Ukończyła dwustopniowe studia wyższe na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Stopień inżyniera rolnika otrzymała w 1952 r., a magistra inżyniera rolnictwa w 1955 r. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskała w 1962 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Ekonomiczne problemy związane z występowaniem i zwalczaniem stonki ziemniaczanej (*Leptinotarsa decemlineata* Say)” (promotor – prof. dr hab. Jan Sondel). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie ekonomiki rolnictwa otrzymała na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu w 1970 r. na podstawie rozprawy pt. „Metodyka analizy i projektowania systemu usług ochrony roślin w rolnictwie”. W roku 1954 rozpoczęła pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Ekonomiki Rolnictwa na Wydziale Rolniczym WSR. Była organizatorem i kierownikiem jedynej w Polsce uczelnianej Pracowni Ekonomiki Ochrony Roślin. W 1980 r. na własną prośbę przeszła na emeryturę, a następnie w 1986 r. została ponownie zatrudniona na stanowisku docenta. W 1990 r. otrzymała tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego. Po odejściu na emeryturę nadal prowadziła badania naukowe i była czynna zawodowo.

Jest autorką skryptu pt. „Ekonomiczna efektywność ochrony roślin” i współautorem podręcznika pt. „Nauka o chorobach i szkodnikach roślin”. Łącznie opublikowała 56 prac, 4 publikacje książkowe, w tym pt. „Ekonomika i organizacja ochrony roślin”.

Promotor 4 doktoratów oraz 65 prac magisterskich, wykonała 14 recenzji doktorskich i 2 habilitacyjne.

Była członkiem Komitetu Ochrony Roślin Polskiej Akademii Nauk, pełniąc do roku 1996 funkcje przewodniczącego Sekcji Ekonomiki Ochrony Roślin. W latach 1987–1992 była członkiem Rady Naukowej Instytutu Ochrony Roślin w Poznaniu, Komitetu Redakcyjnego miesięcznika „Ochrona Roślin”. Należała do Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa. Była niekwestionowanym autorytetem z zakresu ekonomiki ochrony roślin.

Została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Za prace naukowe została wyróżniona 14 nagrodami Rektora.

Zmarła 19 lutego 2004 r. Pochowana na cmentarzu Św. Rodziny – Sępolno przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Danuta
Mierzwa**

Urodziła się 27 kwietnia 1952 r. w Łosiowie (woj. opolskie). Szkołę podstawową ukończyła w 1967 r. W 1971 r. zdała maturę w Liceum Ekonomicznym we Wrocławiu i rozpoczęła studia na Wydziale Gospodarki Narodowej Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu. W 1975 r. uzyskała dyplom magistra i zaczęła pracę w Akademii Rolniczej we Wrocławiu w Instytucie Nauk Społeczno-Politycznych. Od 1991 r. pracuje w Instytucie Nauk Ekonomiczno-Społecznych. W 2005 r. otrzymała stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego, a od 2006 r. jest kierownikiem Zakładu Ekonomii i Nauk o Przedsiębiorstwie.

Stopień doktora nauk rolniczych nadała jej Rada Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu w 1982 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ działalności pozarolniczej na produkcję rolną w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych (na przykładzie woj. wałbrzyskiego)” (promotor – prof. dr hab. Teodor Nietupski). Stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii został jej nadany w 2003 r. uchwałą Rady Wydziału Ekonomiczno-Rolniczego SGGW w Warszawie

na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Restrukturyzacja i perspektywy rozwoju spółdzielni mleczarskich regionu dolnośląskiego na tle rozwiązań francuskich”.

W pracy badawczej zajmuje się zarządzaniem przedsiębiorstwami, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów spółdzielczych, prawem spółdzielczym krajów UE, funkcjonowaniem rynku mleczarskiego oraz różnymi formami integracji rolników.

W latach 1994–1998 odbyła staże naukowe we Francji – we wszystkich organizacjach sektora spółdzielczości rolniczej oraz w INRA, spółdzielni mleczarskiej Coralis w Rennes, Izbie Rolniczej w Montmorillon.

Promotor 1 rozprawy doktorskiej oraz 16 prac magisterskich. Wykonała recenzje 6 rozpraw doktorskich, 4 książek oraz 103 artykułów naukowych. Opublikowała 114 oryginalnych prac twórczych. Napisała monografię pt. „W poszukiwaniu nowego modelu spółdzielczości rolniczej” oraz skrypt pt. „Ekonomia. Elementy teorii mikro- i makroekonomii”. Brała udział w 22 międzynarodowych konferencjach i kongresach naukowych.

Studia i badania prowadzone we Francji spowodowały, że jest specjalistą w zakresie problematyki spółdzielczości rolniczej. Przeniosła na grunt polski nie tylko nowe koncepcje teoretyczne, ale także bogactwo doświadczeń spółdzielczości francuskiej i innowacji w zakresie zarządzania i funkcjonowania spółdzielni w warunkach integracji i globalizacji rynków rolnych.

Współpracuje z ESSEC-IMIA (Międzynarodowy Instytut Zarządzania) w Paryżu. Jest członkiem Rady Programowo-Konsultacyjnej przy Krajowej Radzie Spółdzielczości w Warszawie.

W uznaniu osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych otrzymała 8 razy Nagrodę Rektora.

**Stanisław
Mięksiz**

Urodził się 1 stycznia 1927 r. w Sanoku. Studia ukończył w 1952 r. na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, uzyskując

dyplom magistra filozofii w zakresie fizyki. Stopień doktora nauk matematyczno-fizycznych otrzymał na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Wrocławskiego w 1960 r. (promotor – prof. Roman S. Ingarden), zaś profesora nadzwyczajnego w 1978 r., a profesora zwyczajnego w 1991 r.

Odbył staże naukowe: Uniwersytet w Lipsku, Uniwersytet w Utrechcie, Instytut Cytologii AN ZSRR, Leningrad, Uniwersytet w Genui, Dalhousie University, Halifax.

Starszy asystent (1954–1960), adiunkt (1960–1967), docent (1967–1975) w okresie pracy na Akademii Rolniczej, z której w 1975 r. przeniósł się na Akademię Medyczną we Wrocławiu. Kierownik Katedry Biofizyki (1975–1997) w AM we Wrocławiu.

Członek Komitetu Fizyki Medycznej PAN, Komitetu Redakcyjnego czasopisma „General Physiology and Biophysics”, Biophysical Society USA. Promotor 12 doktoratów, opiekun 4 habilitacji i 4 magisteriów. Redaktor i współautor skryptu i podręcznika pt. „Wybrane zagadnienia z biofizyki”.

Brał udział w konferencjach: Weimar, Lipsk, Szeged, Praga, Bukareszt, Phoenix, Waszyngton.

Wykładał na zagranicznych uniwersytetach w Lipsku, Genui, Mediolanie, Max-Planck-Institut, Frankfurt.

Otrzymał nagrody Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki, Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, Sekretarza Naukowego PAN, Rektora Akademii Rolniczej, Nagrodę Wrocławia.

**Stanisław
Miklaszewski**

Urodził się 24 marca 1919 r. w Rzeszowie. Do szkół podstawowej i średniej uczęszczał we Lwowie, gdzie w 1939 r. złożył egzamin dojrzałości. W 1942 r. rozpoczął studia na Politechnice we Lwowie, kończąc w 1945 r. III rok. W czasie pierwszych dwóch lat studiów pracował jako asystent wolontariusz w Katedrze Chemii Nieorganicznej u prof. W. Jakuba, a w latach 1944–1945 na etacie asystenta w tej samej Katedrze. Studia ukończył w 1948 r. na Poli-

technice Śląskiej, uzyskując stopień magistra nauk technicznych, inżyniera chemika. Pracę podjął w Zjednoczeniu Przemysłu Nieorganicznego w Gliwicach na stanowisku inspektora technicznego.

W latach 1951–1995 pracował w Katedrze Ogólnej Uprawy Roli i Roślin Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Pracę doktorską pt. „Próby określenia żyzności gleb lekkich przy pomocy wskaźników i testów opartych na fizykochemicznych właściwościach próchnicy glebowej” (promotor – prof. B. Świętochowski) obronił w 1960 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, a habilitacyjną pt. „Wpływ intensywności płodozmianu na dynamikę węgla organicznego, azotu ogólnego i wolnych aminokwasów w glebie piaszczystej, w różnych ogniwach zmianowania” – w 1968 r. Na stanowisko docenta AR we Wrocławiu został powołany w 1971 r.

Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1989 r.

Prowadził badania z zakresu: właściwości próchnicy glebowej, dynamiki węgla organicznego, azotu ogólnego, wolnych aminokwasów, koloidów organiczno-mineralnych w glebach lekkich, aktywności biologicznej gleby, oceny skażenia metalami ciężkimi środowiska glebowego z wykorzystaniem dżdżownic jako biotestu.

Autor 40 prac naukowych. W latach 1967–1976 opiekun Koła Naukowego Studentów Uprawowców. Członek International Organization for Succulent Plant Study w ramach UNESCO.

Wyróżniony 11-krotnie nagrodą Rektora. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Honorową „Zasłużony Opolszczyźnie”.

Zmarł 8 listopada 1995 r. we Wrocławiu. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej.

**Zygmunt
Mikołajczak**

Urodził się 30 kwietnia 1928 r. w Polwicy, w powiecie Środa Wielkopolska. Naukę w szkole podstawowej

przerwał wybuch wojny w 1939 r. Liceum ogólnokształcące ukończył w 1948 r. w Środzie Wilkp. W 1949 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Poznańskiego. Po uzyskaniu dyplomu inżyniera rolnictwa przeniósł się na studia magisterskie do Wrocławia, które ukończył w 1955 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1965 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Możliwości prowadzenia gospodarki pastwiskowej na lekkich madach nadodrzańskich w świetle ścisłych doświadczeń polowych”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w 1975 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Nawożenie pastwisk azotem w warunkach Dolnego Śląska”.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1984 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1995 r.

Odbył staże naukowe krótkoterminowe w NRD (Uniwersytet w Lipsku), Finlandii (Uniwersytet Helsinki), Austrii (Stacja Górská – Gumpenstein), Jugosławii (Uniwersytet – Nowy Sad), Czechosłowacji (Czeskie Budziejowice i Bańska Bystrzyca), Niemczech (uniwersytety w Kolonii, Gissen i Monachium).

Przewodniczący Senackiej Komisji ds. nauki (1981–1993), członek Senatu AR (1981–1989), przewodniczący Komisji Wyborczej Wydziałowej i Uczelnianej (1981–1994), sekretarz Komitetu Uprawy Roli i Roślin PAN (1983–1990), sekretarz (1982–1986) i wiceprzewodniczący (1987–1997) VII Oddziału WTN we Wrocławiu oraz sekretarz Komisji Rolnictwa PAN Oddział we Wrocławiu od 1993 r.

Promotor 3 doktoratów oraz 105 prac magisterskich. Wykonał 12 recenzji prac doktorskich, 5 habilitacyjnych, 7 opinii dorobku naukowego na profesora oraz ponad 100 recenzji prac naukowych.

Autor i współautor 5 podręczników dla techników rolniczych: „Użytki zielone pasza latem i zimą” (1983), „Trwałe użytki zielone” (1987), „Gospodarka pastwiskowa” (1988), „Produkcja pasz, na użytkach zielonych” (1998), „Stan i perspektywy gospodarowania na trwałych użytkach zielonych w Sudetach” (1990).

Opublikował 84 prace naukowe i 101 prac popularnonaukowych.

Znany specjalista z zakresu gospodarowania na użytkach zielonych nizinnych i górskich Dolnego Śląska.

Odnznaczony Krzyżem Kawalerskim, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz 6 innymi odznaczeniami resortowymi i regionalnymi, a także wyróżniony 20 nagrodami Rektora.

**Agnieszka
Mironowicz**

Urodziła się 26 lutego 1939 r. w Warszawie. Świadectwo dojrzałości uzyskała w I Państwowym Liceum i Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, a studia ukończyła na Politechnice Wrocławskiej na Wydziale Chemicznym.

W roku akademickim 1962–1963 rozpoczęła pracę zawodową w Katedrze Chemii Ogólnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Początkowo włączyła się w badania nad syntezą steroidów, prowadzone przez prof. Mariana Kocóra. Pracę doktorską pt. „Wpływ geminalnych grup metylowych przy C-4 na przebieg reakcji w pierścieniu B związków steroidowych” (promotor – prof. Irena Małunowiczowa) obroniła w Instytucie Chemii Organicznej i Fizycznej Politechniki Wrocławskiej, uzyskując stopień doktora nauk chemicznych.

Zainteresowania naukowe w zakresie biotransformacji rozwinęła w zespole prof. Antoniego Siewińskiego. Uczestniczyła i prezentowała wyniki swoich prac na szeregu międzynarodowych i krajowych konferencji i sympozjów naukowych. Opublikowała 15 oryginalnych prac twórczych i 6 patentów. Pracę habilitacyjną pt. „Wykorzystanie komórek roślinnych do biotransformacji ksenobiotycznych, strukturalnie zróżnicowanych związków chemicznych” obroniła na Wydziale Technologii Żywności, uzyskując stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biotechnologii.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego. W 1980 r. była przewodniczącą Komitetu Założycielskiego NSZZ *Solidarność* w Instytucie Podstaw Chemii. Była członkiem Senatu jako delegat pomocniczych pracowników nauki Wydziału Technologii Żywności w latach 1981–1985 oraz Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli akademickich Uczelni od 1996 r.

Za badania naukowe, a także za pracę dydaktyczną otrzymała 14 nagród Rektora, jedną Ministra, Złoty Krzyż Zasługi oraz odznakę „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Andrzej
Modrakowski**

Urodził się 6 lipca 1924 r. w Warszawie. Pracę rozpoczął w Katedrze Chirurgii i Ortopedii Wydziału Weterynaryjnego na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu w 1950 r., jeszcze w czasie studiów. W roku 1951 otrzymał dyplom lekarza weterynarii i jednocześnie objął stanowisko st. asystenta. W 1960 r. uzyskał stopień naukowy doktora, w roku 1961 przeniesiony na stanowisko adiunkta, a w 1978 r. na stanowisko docenta. W roku 1991 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. Na emeryturę przeszedł w 1994 r.

W okresie zatrudnienia w Katedrze Chirurgii odbył staże zagraniczne w klinikach chirurgicznych na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie, Królewskim Uniwersytecie w Kopenhadze, w Utrechcie, British Equine Research Institute, Newmarket w Wielkiej Brytanii i Hanowerze. W latach 1979–1980 był wykładowcą na Uniwersytecie w Iraku.

Naukowe zainteresowania Profesora dotyczą ortopedii koni i bydła oraz anestezjologii. Dorobek naukowy stanowi 47 pozycji, jest współautorem podręcznika pt. „Choroby bydła” w części dotyczącej chorób kończyn bydła.

Niezależnie od pracy w klinice pracował jako lekarz konsultant na Torze Wyścigów Konnych we Wrocławiu. Wieloletnie obserwacje zebrane na torze wyścigowym wykorzystywane były do badań naukowych nad poznaniem przyczyn schorzeń narządu ruchu koni wyścigowych i sportowych oraz do badań nad ich zapobieganiem.

Inną dziedziną jego zainteresowań naukowych były choroby kończyn bydła, głównie racic, związane z warunkami środowiska.

Uczestniczył w międzynarodowych kongresach w Holandii, Szwecji, Austrii, we Francji, w Wielkiej Brytanii, NRD. Referaty wygłaszane na tych sympozjach publikowane w abstraktach są cytowane w światowym piśmiennictwie.

Drugim nurtem zainteresowań poza ortopedią była anestezjologia. Był pierwszym w Polsce lekarzem weterynarii, który wprowadził wziewne dotchawicze znieczulenie halotanowe u dużych zwierząt za pomocą aparatu własnej

konstrukcji. Metody znieczulania zwierząt opracowane przez Profesora zostały wdrożone do praktyki.

Jest członkiem Brytyjskiego Towarzystwa Lekarzy Koni od 1983 r.

W uznaniu działalności na stanowisku nauczyciela akademickiego odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł w 2007 r., pochowany we Wrocławiu na Sępolnie.

**Marian
Mokwa**

Urodził się 23 lutego 1940 r. w Legbądzie w powiecie Tuchola i tam rozpoczął naukę w szkole podstawowej, którą ukończył w Słupsku. Następnie w latach 1954–1958 uczył się w Technikum Budowlanym w Szczecinie na kierunku Instalacje Sanitarne i Przemysłowe. Studia wyższe odbył na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w latach 1959–1964, uzyskując dyplom magistra inżyniera melioracji wodnych. Na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ kształtowania geometrycznego urządzeń wodnych na ich parametry hydrauliczne” otrzymał w 1972 r. stopień naukowy doktora nauk technicznych. Stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, dyscyplinie kształtowanie środowiska uzyskał w 2002 r. na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Sterowanie procesami fluwialnymi w korytach rzek przekształconych antropogenicznie”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nadano mu w 2009 r.

Pracę zawodową rozpoczął w 1958 r. Przez okres jednego roku pracował w Wojewódzkim Biurze Projektów w Pracowni Terenowej w Słupsku na stanowisku technicznym. Od 1964 r. zatrudniony jest na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. W latach 1974–2004 pełnił funkcję kierownika laboratorium wodnego, a od roku 2004 kierownika Zakładu Hydrauliki i Hydrotransportu.

Odbył długoterminowe staże w IBW-PAN w Gdańsku, na Politechnice Praskiej (Katedra Hydrotechniki) oraz staże krótkoterminowe w Belgii, (Uniwersytet w Gandawie) i Petersburgu (Instytut Górnictwa).

Opiekun Koła Naukowego „Hydraulików” (1984–1986), kurator wydziałowy Studenckich Kół Naukowych (1992–2000), przewodniczący Komisji Nauki Rady Uczelnianej (1980–1981), członek Komisji Senackiej ds. Wydawnictw Naukowych (1990–1994), sekretarz Sekcji Fizyki Wód Śródlądowych Komitetu Gospodarki Wodnej PAN (1992–2000), członek Sekcji Konstrukcji Hydrotechnicznych Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PA (od 2003 r.), Sekcji Ochrony Środowiska Wodnego Komitetu Gospodarki Wodnej PAN (od roku 2008), Polskiego Komitetu Współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Kongresów Żeglugi (1986–1989), konsultant Czech Science Foundation, od 2004 r.

Był organizatorem kilkunastu konferencji krajowych i zagranicznych.

Wypromował 2 doktorantów oraz jest promotorem trzech kolejnych. Był promotorem 57 prac magisterskich. Wykonał 1 recenzję pracy habilitacyjnej oraz 4 – prac doktorskich. Był recenzentem kilkunastu publikacji naukowych oraz projektów badawczych, w tym 2 zagranicznych. Wyniki swoich prac prezentował na ponad 100 konferencjach krajowych i zagranicznych.

Dorobek naukowy i badawczy obejmuje łącznie 300 pozycji, w tym 143 prace opublikowane (114 oryginalnych, 45 w j. obcych) oraz 157 raportów z prac badawczych, studialnych, ekspertyz, opinii i grantów.

Jest specjalistą z zakresu inżynierii i gospodarki wodnej, w szczególności: hydrauliki koryt rzecznych, w tym problemów transportu rumowiska; zasad projektowania i eksploatacji budowli i urządzeń wodnych – jazów, dróg wodnych oraz szluz żeglugowych; systemów ochrony przed powodzią; inżynierskich środków ochrony środowiska w budownictwie wodnym, związanych z zagospodarowaniem rzek i dolin oraz ochrony ichtiofauny.

W okresie pracy na Uczelni był 17 razy wyróżniony nagrodami Rektora. W 2002 r. został uhonorowany Nagrodą Ministra za udział w opracowaniu podręcznika pt. „Ograniczanie skutków powodzi w skali lokalnej”. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1985 r.) i „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” (1969 r.).

Jerzy
Molenda

Urodził się 20 października 1940 r. w Ostrowie Wlkp. Studia na Wydziale Weterynaryjnym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu odbył w latach 1958–1964. Po uzyskaniu dyplomu pracował przez krótki okres w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Bolesławcu Śląskim, a następnie z końcem roku 1965 podjął pracę w Wojewódzkim Zakładzie Higieny Weterynaryjnej we Wrocławiu. W zakładzie tym pracował na wszystkich stanowiskach – od asystenta w pracowni mikrobiologicznej do kierownika zakładu, a także osiągnął kolejne stopnie i tytuł naukowy. Stopień doktora otrzymał w 1973 r., a doktora habilitowanego w 1985 r., na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu. W roku 1995, na wniosek Rady Naukowej Państwowego Instytutu Weterynarii w Puławach, Prezydent RP nadał mu tytuł naukowy profesora. W roku 1998 podjął pracę w ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, w Katedrze Higieny Produktów Zwierzęcych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, na stanowisku kierownika Zakładu Mikrobiologii Żywności i Higieny Przetwórstwa. W latach 2002–2009 kierował Katedrą Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Konsumenta. W roku 2002 został mianowany profesorem zwyczajnym przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.

Jest autorem lub współautorem 214 publikacji naukowych opublikowanych w krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych. Za działalność naukową otrzymywał nagrody ZG PTNW oraz Rektora AR i UP we Wrocławiu. Jest współautorem wydanej w 1999 r. przez PWL książki pt. „Choroby odzwierzęce przenoszone drogą pokarmową” oraz autorem skryptu pt. „Zarys mikrobiologii żywności”.

W latach 1988–1991 był członkiem Rady ds. Zakładów Higieny Weterynaryjnej przy Dyrektorze Instytutu Weterynarii w Puławach. Jest współtwórcą uchwalonej przez Sejm RP 1 grudnia 1990 r. ustawy „O zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych”. Wchodził w skład powołanego rozporządzeniem Premiera RP zespołu przygotowującego I Krajowy Zjazd Lekarzy

Weterynarii. Pełnił funkcje wiceprezesa Krajowej i Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej. Reprezentował KILW w Europejskiej Federacji Lekarzy Weterynarii (FVE) w Brukseli. Był długoletnim członkiem Krajowej Komisji ds. Specjalizacji Lekarzy Weterynarii, krajowym kierownikiem specjalizacji z zakresu weterynaryjnej diagnostyki laboratoryjnej. Kierował kolejnymi edycjami prowadzonych na Wydziale studiów specjalizacyjnych z tego zakresu.

Jest przewodniczącym Rady Programowej „Życia Weterynaryjnego” oraz członkiem Rady Programowej Advances in Agricultural Sciences, wydawanego przez Uniwersytet Techniczno-Rolniczy w Szczecinie.

Został odznaczony Medalem „Zasłużony dla UP”, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Brązowym Krzyżem Zasługi i Odznaką Honorową Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej MERITUS oraz innymi odznaczeniami regionalnymi.

**Franciszek
Molendowski**

Urodził się 23 czerwca 1950 r. w Woli Zarczyckiej, w województwie podkarpackim. Po ukończeniu w roku 1970 Studium Pomaturalnego w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 we Wrocławiu na kierunku eksploatacja pojazdów samochodowych rozpoczął studia na Akademii Rolniczej w Pradze – kierunku mechanizacja rolnictwa, które ukończył w roku 1975.

W październiku 1975 r. rozpoczął pracę w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu na stanowisku asystenta stażysty. W roku 1976 został mianowany asystentem, a w roku 1977 starszym asystentem.

W latach 1975–1980 prowadził badania technologii produkcji ziarna siewnego kukurydzy, a po opracowaniu optymalnej technologii produkcji ziarna siewnego kukurydzy, w latach 1981–1985, brał udział w programie badawczym, koordynowanym przez IBMER w Warszawie „Badania technologii zbioru i konserwacji kolb kukurydzy z przeznaczeniem na paszę”. W ramach programu

badawczego koordynowanego przez prof. dr. hab. inż. Jana Bogdanowicza odpowiadał za badania maszyn stosowanych w technologiach produkcji pasz z kukurydzy.

Pracę doktorską pt. „Dobór i optymalizacja technologii zbioru kukurydzy nasiennej przystosowaną metodą B. Bellingera” wykonał pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Bogdanowicza i obronił w 1984 r. W tym samym roku został mianowany adiunktem. Od momentu zatrudnienia w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa działalność naukowa koncentrowała się wokół problemu doboru i optymalizacji technologii produkcji rolniczej, a szczególnie technologii produkcji kukurydzy.

Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie inżynierii rolniczej uzyskał w roku 2006 na podstawie dorobku oraz rozprawy pt. „Energochłonność procesu rozdrabniania surowców roślinnych na przykładzie rdzeni kolb kukurydzy”.

Jego dorobek naukowy obejmuje 40 oryginalnych prac twórczych; jest współautorem skryptu pt. „Technologia materiałów” dla studentów II roku na kierunku technika rolnicza i leśna.

Decyzją Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu został powołany na zastępcę Komendanta Obrony Cywilnej w Akademii Rolniczej we Wrocławiu; jest członkiem Polskiego Towarzystwa Naukowego Inżynierii Rolniczej, Polskiego Naukowo-Technicznego Towarzystwa Eksploatacyjnego oraz Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego.

**Jerzy
Monkiewicz**

Urodził się 15 maja 1940 r. w Telszach k. Kowna. Szkołę podstawową, a następnie liceum ogólnokształcące ukończył w Krzeszowicach. W roku 1958 rozpoczął studia na Wydziale Weterynaryjnym w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w 1965 r. Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w roku 1971 na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Określenie trwałości witaminy A podczas wytwarzania i przechowywania wybranego

rodzaju pasztetu”. Natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych – na Wydziale Zootechnicznym w roku 1988 (rozprawa pt. „Analiza skutków oddziaływania Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego na organizm i użytkowość krów”). W roku 1990 został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego, a w 1996 r. – stanowisko profesora zwyczajnego. Odbił długoterminowy staż naukowy w Finlandii (Instytut Mięsoznawstwa Uniwersytetu w Helsinkach) oraz ZSSR, Czechosłowacji, na Węgrzech, w Stanach Zjednoczonych i Słowacji.

Jest specjalistą w zakresie ograniczania negatywnych skutków wpływu skażonego środowiska przez ksenobiotyki na zdrowie i produktywność zwierząt użytkowanych w rejonach zagrożonych. Szczególną uwagę zwraca na badanie zależności pomiędzy stopniem skażenia środowiska metalami ciężkimi a płodnością bydła.

W latach 1978–1976 był członkiem Rady Szkoły ds. Młodzieży oraz pełnomocnikiem Rektora ds. wyjazdów zagranicznych i staży krajowych. W roku 1976 przewodniczył Komisji Wyborczej do Sejmu i Wojewódzkich Rad Narodowych. W latach 1986–1990 został Społecznym Inspektorem Pracy. W roku 1989 powołano go na pełnomocnika ds. spisu powszechnego i sekretarza komisji wyborczej do Senatu. Od roku 1996 jest rzecznikiem dyscyplinarnym ds. nauczycieli akademickich. Wielokrotnie powoływano go na przewodniczącego komitetów naukowych konferencji międzynarodowych i ogólnopolskich (Tarnów, Kietrz, Bydgoszcz, Poznań, Warszawa).

Promotor 9 prac doktorskich oraz 245 prac magisterskich. Wykonał szereg recenzji prac habilitacyjnych, doktorskich oraz projektów badawczych i prac naukowych. Autor dwóch podręczników: „Biologia rozrodu” i „Kynologia. Wiedza o psie”, dwóch skryptów z zakresu genetyki i hodowli zwierząt. Dorobek naukowy to 277 publikacji, w tym 157 oryginalnych prac twórczych oraz monografie i rozprawy. Wyniki swych prac prezentował na konferencjach zagranicznych, m.in. w Helsinkach, Cordobie, Brnie, Berlinie i Nitrze.

Pomysłodawca i współwykonawca wielu projektów badawczych pozwalających na ocenę wpływu skażonego środowiska na zdrowie bydła oraz jakość mięsa i mleka. Opracował i wdrożył preparat detoksykacyjny Monk-1 pozwalający na ograniczanie wchłanianie metali ciężkich i wypierającego już nagromadzone metale z organizmu bydła.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, odznaką „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Zielonogórskiego”, Medalem za Współpracę z KGHM i Medalem Komisji Edukacji

Narodowej. Wyróżniony Nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za pracę naukową i 32-krotnie Nagrodą Rektora.

Elżbieta
Musiał

Urodziła się 7 września 1947 r. w Oleśnicy Śląskiej. W rodzinnym mieście ukończyła szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące, a także podstawową szkołę muzyczną w klasie fortepianu.

W 1965 r. rozpoczęła studia na Uniwersytecie Wrocławskim na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii na kierunku matematyka. Po uzyskaniu dyplomu magistra matematyki rozpoczęła 1 października 1969 r. asystenckie studia przygotowawcze w Katedrze Matematyki w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu.

Z dniem 1 października 1970 r. została zatrudniona na stanowisko asystenta, a następnie – po dwóch latach – na stanowisko starszego asystenta.

W czerwcu 1976 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Matematyczny model selekcji pszenicy” uchwałą Rady Naukowej Instytutu Biologii Stosowanej uzyskała stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych i powołana została na stanowisko adiunkta.

Na podstawie oceny dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pt. „Modelowanie procesu ewapotranspiracji rzeczywistej i prognozowanie jego tendencji” otrzymała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska, nadany uchwałą Rady Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji 2 lipca 2002 r. Od dnia 1 października 2007 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

W latach 1975–1995 wspólnie z docentem Janem Anweilerem organizowała coroczne Seminaria Zastosowań Matematyki, które są do dzisiaj miejscem spotkań specjalistów z wielu dziedzin. Byli to matematycy, statystycy, hydrologi i hydrogeolodzy nie tylko z Polski, ale także z Węgier, Czech, Słowacji, Gruzji i Niemiec.

Zainteresowania naukowe Profesor dotyczą szeroko pojętych, ważnych dla nauki i praktyki rolniczej badań nad modelowaniem takich procesów jak wzrost roślin uprawnych, ewapotranspiracja rzeczywista roślin uprawnych oraz ewapotranspiracja potencjalna. Po habilitacji zajęła się badaniami nad zmianami klimatu. Badania te dotyczyły zmian w strukturze bilansu cieplnego i klimatycznego bilansu wodnego. Obecnie koncentruje swoje zainteresowania na zjawiskach ekstremalnych, będących konsekwencjami zmian klimatu.

Jest autorką lub współautorką 80 prac, w tym około 45 oryginalnych prac twórczych.

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne otrzymała 12 nagród Rektora.

**Kazimierz
Myczkowski**

Urodził się 3 sierpnia 1907 r. w Dolniczu. Szkołę średnią ukończył w 1928 r. w Kamionce Strumiłowej. Studia lekarsko-weterynaryjne odbył w latach 1929–1934 we Lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, gdzie jeszcze jako student rozpoczął pracę w Katedrze Anatomii Zwierząt.

Tytuł doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1936 r. na podstawie pracy pt. „Morfologia tętnic wieńcowych serca zwierząt ssących (domowych i dziko żyjących)”.

W 1946 r. przyjechał do Wrocławia, gdzie kontynuował pracę w Katedrze Anatomii Zwierząt, obecnego Uniwersytetu Przyrodniczego. Habilitował się w 1952 r. na podstawie pracy pt. „Rozwój i morfologia wisiorków skórnych szyi (*Appendices colli*) u zwierząt domowych”. W latach 1961–1969 był kierownikiem Katedry Anatomii Zwierząt.

Profesora interesowały dwie dziedziny morfologii zwierząt: angiologia i archeozoologia. Z ich zakresu oraz pokrewnych problemów opublikował cenne prace dotyczące morfologii tętnic wieńcowych serca u zwierząt ssących i ptaków, naczyń krwionośnych głowy i kończyn lamy oraz wielbłąda. Ponadto prowadził badania nad wro-

dzonym położeniem serca na szyi u zwierząt domowych. Badania archeozoologiczne przyczyniły się do opracowania morfologicznego zróżnicowania i zoogeograficznego rozmieszczenia prehistorycznych zwierząt Polski Zachodniej, Śląska i Ziemi Lubuskiej.

Był członkiem wielu towarzystw naukowych, przy czym szczególnie intensywnie działał w Polskim Towarzystwie Zoologicznym i Polskim Towarzystwie Nauk Weterynaryjnych. Został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem X-lecia PRL, Odznaką XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska i Odznaką Tysiąclecia Państwa Polskiego.

Zmarł 9 listopada 1969 r. we Wrocławiu. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Władysław
Nadwyczawski**

Urodził się 2 kwietnia 1914 r. w Wiązownicy, woj. rzeszowskie. Po ukończeniu w roku 1933 Gimnazjum Klasycznego w Jarosławiu studiował na Akademii Weterynaryjnej we Lwowie, uzyskując w roku 1938 absolutorium. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w 1949 r. na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Jednocześnie studiował na Wydziale Rolniczym tej uczelni, które ukończył w 1953 r., a więc już po utworzeniu Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując tytuł zawodowy inżyniera rolnika.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1951 r. na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu na podstawie rozprawy „Problem aklimatyzacji, hodowli i rozpowszechniania upraw kukurydzy pastewnej w Polsce” (promotor – prof. dr Tadeusz Olbrycht). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych uzyskał na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w roku 1965 po przedłożeniu rozprawy „Badania nad określeniem wymagań cieplnych roślin metodą chemiczną i termometryczną”.

Pracował na stanowisku adiunkta w Katedrze Ogólnej Hodowli Zwierząt, a następnie w Katedrze Paszoznawstwa. Od 1960 r. pełnił obowiązki kierownika Katedry Paszoznawstwa Wydziału Zootechnicznego, a w 1968 r. został powołany na kierownika tej Katedry. W latach 1955–1960 był jednocześnie zastępcą dyrektora ds. naukowych w Stacji Hodowlano-Badawczej IHAR w Ożańsku.

Przewodniczący Rady Oddziałowej ZNP Wydziału Zootechnicznego (1969–1972), członek Zarządu Rady Zakładowej ZNP (1966–1969), przedstawiciel Wydziału w Komisjach uczelnianych ds. BHP i dodatków zakaźnych, kurator ZMW.

Kierownik Hodowli Kukurydzy w Wydziale Hodowli i Nasiennictwa Ministerstwa Rolnictwa (1947–1950), członek Komisji ds. Uchwał Rządu w sprawie hodowli kukurydzy (1955–1957), członek Komisji ds. Bazy Paszowej i Żywienia Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa (1957–1961), członek Komisji Oceny Odmian (1955–1957) i Komisji ds. Mechanizacji Rolnictwa (1957–1959) w Ministerstwie Rolnictwa.

Był specjalistą z zakresu hodowli, uprawy i wykorzystania w żywieniu zwierząt kukurydzy, a także wybitnym specjalistą gospodarki paszowej w powiązaniu jej z warunkami agroklimatycznymi Polski.

Autor wyhodowanych i zarejestrowanych pięciu odmian kukurydzy pastewnej (Dar Północy, Koral Czerwony, Wigor, Żłoty Żar, Wczesna Silosowa). Współautor dwóch monografii: „Kukurydza”, we współpracy z prof. dr. Tadeuszem Olbrychtem oraz „Hodowla i nasiennictwo kukurydzy”, pod redakcją prof. dr. Tadeusza Ruebenbauera, a także kilkudziesięciu prac naukowych. Współautor patentu na sposób uszlachetniania śruty rzepakowej metodą hydrolizy kwaśnej.

Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Dziesięciolecia, Złotą Odznaką Zasłużony dla Dolnego Śląska, Złotą Odznaką ZMW, Złotą Odznaką ZNP oraz nagrodami Ministra Rolnictwa, Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz licznymi nagrodami Rektora.

Zmarł 13 listopada 1972 roku. Pochowany został na cmentarzu w Jarosławiu.

**Małgorzata
Narkiewicz-Jodko**

Urodziła się 1 listopada 1938 r. w Cieszynie. Studia wyższe ukończyła w 1961 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa. W roku 1970 na tym samym Wydziale otrzymała stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Badania zasiedlania przez grzyby nasion koniczyny czerwonej przechowywanych bez dostępu powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków patogenicznych” (promotor – prof. dr Wanda Truskowska). W 1986 r. uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie fitopatologii po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Wartość siewna trzech zbóż w aspekcie fitopatologicznym”.

Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych otrzymała w 1998 r. Specjalność naukowa – technologia żywności, zdrowotność zbóż, przechowalność, technologia zbóż. Odbyła 4 staże w placówkach naukowych Danii, Holandii, ZSRR oraz NRD.

Od roku 1991 pracowała w Katedrze Technologii Zbóż Wydziału Technologii Żywności: adiunkt (1991–1992), profesor nadzwyczajny AR (1993–1998). Pełniła funkcję kierownika Katedry (1991–1993), a także wchodziła w skład Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich (1996–2002 – zastępca przewodniczącego, 2002–2008 – przewodniczący) oraz komitetu redakcyjnego Zeszytów Naukowych AR – Technologia Żywności w latach 1997–2000. W Instytucie Hodowli i Aklimatyzacji Roślin zajmowała kolejno stanowiska adiunkta (1970–1986) i docenta (1987–1990), a także była zastępcą kierownika Zakładu Biologii Przechowalnictwa Nasion (1986–1990) i kierownikiem Pracowni Patologii Nasion (od 1984–1990).

W Polskim Towarzystwie Fitopatologicznym: sekretarz (1971–1984), zastępca przewodniczącego (1984–1996), przewodniczący (1996–2005)

Ponadto jest członkiem w towarzystwach European Foundation for Plant Pathology (od 1990 r.) oraz International Society for Plant Pathology (od 1987 r.).

Była promotorem 1 pracy doktorskiej, recenzentem 1 doktoratu oraz opiekunem 53 prac magisterskich.

Dorobek naukowy liczy 177 pozycji, w tym 122 prace opublikowane (69 oryginalnych prac twórczych, 48 komunikatów i 5 innych prac). Była krajowym kuratorem w ramach RWPG oraz FAO/UNDP. Otrzymała 5 nagród Dyrektora IHAR-u, 2 Rektora AR, Złoty Krzyż Zasługi, odznakę „Zasłużony dla Wydziału Nauk o Żywności.”

**Andrzej
Nespiak**

Urodził się 23 listopada 1921 r. we Lwowie. Po ukończeniu VIII Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Kazimierza Wielkiego we Lwowie – w 1939 r. uzyskał świadectwo maturalne. Po zajęciu miasta przez wojska niemieckie w 1941 r., otrzymał pracę w Instytucie Badania Tyfusu Plamistego, kierowanym przez prof. Rudolfa Weigla. Po zakończeniu wojny rozpoczął studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UJ w Krakowie. W 1948 r. kontynuował studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, uzyskując w 1950 r. dyplom magistra filozofii z zakresu botaniki. Od 1950 r. pracował na stanowisku starszego asystenta w Katedrze Fitopatologii i Ochrony Roślin.

W 1952 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych nadany przez Wydział Rolniczy WSR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Badania mykotroficzne roślinności alpejskiej ponad granicą kosodrzewiny w granitowych Tatrach”. W 1960 r. habilitował się na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Studia nad udziałem grzybów kapeluszowych w zespołach leśnych Białowieskiego Parku Narodowego” i uzyskał stopień naukowy docenta w zakresie botaniki.

W 1975 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego.

Badania naukowe zaowocowały ponad 100 publikacjami oraz 4 patentami. Był promotorem 2 prac doktorskich i 11 prac magisterskich.

Odbył staże zagraniczne w Instytucie Ochrony Roślin w Budapeszcie, w Instytucie Botaniki Stosowanej Politechniki w Zúrichu, w Pracowni Fitosocjologii Stosowanej w Todenmann oraz w Instytucie Biologii i Gleboznawstwa w Imst.

Reprezentował naukę polską m.in. na II Europejskim Kongresie Mikologicznym w Pradze, VI Kongresie Mikologów Europejskich w Avignon, II Kongresie Mikologicznym w Tampa na Florydzie oraz VII Kongresie Mikologicznym w Budapeszcie.

Został uhonorowany Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odznaczenia Polski, wieloma nagrodami Rektora WSR oraz Rektora Akademii Medycznej we Wrocławiu, Nagrodą Naukową Wydziału Nauk Biologicznych PAN, a także Srebrną Odznaką Zasłużonego Działacza Ligi Obrony Kraju.

Zmarł 11 stycznia 1981 r. we Wrocławiu. Pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Józef
Nicpoń**

Urodził się 14 marca 1943 r. w Kuźnicy Kiedrzyńskiej k. Częstochowy. Szkołę podstawową ukończył w Łobodnie, liceum ogólnokształcące w Kłobucku, a następnie 2-letnią Szkołę Instruktorów Higieny we Wrocławiu. W latach 1963–1969 studiował na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu. Po studiach rozpoczął pracę w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych, gdzie w roku 1974 uzyskał stopień doktora nauk weterynaryjnych, a w roku 1984 doktora habilitowanego. W 1992 r. otrzymał tytuł profesora. Stanowisko profesora zwyczajnego uzyskał w 2000 r. Od 1986 r. jest Kierownikiem Katedry Chorób Wewnętrznych z Kliniką Koni, Psów i Kotów.

Główne kierunki zainteresowań naukowych to: gospodarka wodno-elektrolitowa, w tym ocena zaburzeń czynnościowych nerek; choroby przemiany materii u bydła i ich wpływ na zdrowotność oraz produktywność; profilaktyka i leczenie biegunek u cieląt; biofizyczne i bio-

chemiczne uwarunkowania determinujące sprawność wysiłkową koni; choroby układu pokarmowego i oddechowego, głównie u psów, z uwzględnieniem diagnostyki endoskopowej; badania nad premiksami profilaktyczno-lecznymi oraz lekami weterynaryjnymi; badania nad przyczyną spadku pogłowia zwierząt dzikich, głównie zająca szaraka.

Kierował wieloma programami resortowymi oraz 6 grantami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Był i jest wykonawcą w 12 grantach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Aktualnie, w kierowanej przez niego Katedrze, realizowanych jest 5 grantów MNiSW, 2 granty z funduszy unijnych oraz 3 umowy o badania naukowe. Uczestniczy w 2 grantach z funduszy unijnych.

Dorobek naukowy to ponad 320 publikacji naukowych. W 4-letniej ocenie pracowników naukowych w 2009 r. uzyskał I lokatę za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną na Wydziale.

Był promotorem 19 doktoratów oraz opiekunem 2 rozpraw habilitacyjnych.

Był współorganizatorem i członkiem Rady Naukowej 10 międzynarodowych konferencji PRO-ANIMALI, a także organizatorem 56 kongresów i konferencji z udziałem ponad 120 wykładowców zagranicznych (Niemcy, Szwajcaria, Austria, Holandia, Anglia, Włochy, Węgry, Stany Zjednoczone, Francja i Kanada).

Przez wiele lat był wykładowcą dla lekarzy podyplomowych studiów specjalizacyjnych w zakresie profilaktyki chorób w hodowli wielkotowarowej. Od 1998 r. jest kierownikiem 6-semesteralnych podyplomowych studiów specjalizacji chorób psów i kotów, które do tej pory ukończyło 340 lekarzy weterynarii.

Autor 4 skryptów i 2 podręczników oraz współautor 2 kolejnych książek i tłumacz 3, a także recenzent merytoryczny 4 podręczników tłumaczonych z języka niemieckiego i angielskiego.

Stypendysta Humboldta w Tierärztliche Hochschule Hannover w latach 1978–1980, 1985–1986 i 1992. Odbył także staże w wielu ośrodkach weterynaryjnych: Brno, Koszyce, Charków, Belgrad, Nowy Sad, Hannover, Monachium, Lipsk, Berlin, Wiedeń oraz Cornell University, Purdue University, Iowa State University w USA. Uczestniczył w ponad 80 zjazdach krajowych i kilkudziesięciu zagranicznych, w tym m.in. Brno, Koszyce, Monachium, Nowy Sad, Jerozolima, Hannover, Lipsk, Giessen, Lyon, Birmingham, Budapeszt, Barcelona, Wiedeń, Lwów, Wilno, bardzo często wygłaszając tam referaty naukowe.

Był członkiem, a następnie już trzecią kadencję wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, którą to funkcję pełni do chwili obecnej, członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, wiceprzewodniczącym PTNW oddziału wrocławskiego, a przez cztery kadencje przewodniczącym Sekcji Klinicznej PTNW i członkiem Prezydium Zarządu Głównego PTNW, obecnie przewodniczy sekcji fizjologii i patologii koni PTNW, należy do Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa, Societas Humboldtiana Polonorum, International Buiatric Organisation, New York Academy of Science, Polskiego Towarzystwa Bujatrycznego, Polskiego Towarzystwa Gastroenterologicznego, Polskiego Towarzystwa Lekarzy Weterynarii Małych Zwierząt i 9 Naukowych Komitetów Redakcyjnych czasopism naukowych.

W latach 1996–2002 pełnił dwukrotnie funkcję dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, a od 2001 r. jest pełnomocnikiem rektora ds. OBSLiHZŁ. Od wielu lat jest członkiem Senatu, pełniąc już po raz drugi funkcję przewodniczącego Senackiej Komisji Nauki. Jest członkiem Zespołu Integracyjno-Eksperymentalnego Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej PAN oraz ekspertem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego ds. programów nauczania. W latach 2006–2009 wchodził w skład Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, medalem „Za Zasługi dla Rolnictwa”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Za Zasługi dla PTNW Pro Scientia Veterinaria Polona”, odznaką „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”, 2-krotnie medalem „Za Zasługi dla Uniwersytetu Weterynarii i Farmacji w Brnie”, Medalem im. S. Grzyckiego Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie oraz Złotym Medalem Państwowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Technologii we Lwowie, medalem „Za Zasługi dla Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Hannoverze”, Brązowym, Srebrnym i Złotym Medalem oraz odznaczeniem Złotym za Zasługi dla Łowiectwa, Złotą Odznaką ZNP.

Otrzymał 32 nagrody Rektora AR (obecnie Uniwersytetu Przyrodniczego) we Wrocławiu oraz Nagrodę Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i dwukrotnie Nagrodę PTNW za prace naukowe. W 2008 r. uzyskał tytuł doktora *honoris causa* na Lwowskim Narodowym Uniwersytecie Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii.

**Irena
Niedźwiecka-Filipiak**

Urodziła się 12 listopada 1959 r. w Świdnicy. W latach 1966–1974 uczęszczała do szkoły podstawowej w Żarowie, a w roku 1974 podjęła naukę w Liceum Ogólnokształcącym nr 1 w Świdnicy. W latach 1978–1983 studiowała na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej. W roku 1983 obroniła pracę dyplomową.

W dniu 9 czerwca 1999 r. Rada Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ architektury obiektów nierolniczych na kształtowanie krajobrazu wsi” nadała jej stopień naukowy doktora nauk technicznych. Promotorem rozprawy była prof. dr hab. inż. arch. Zuzanna Borcz.

Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka, specjalności architektura krajobrazu otrzymała 20 października 2010 r., po przedłożeniu rozprawy pt. „Wyróżniki krajobrazu i architektury wsi Polski południowo-zachodniej”.

Od 1 października 1999 r. pracuje na stanowisku adiunkta – początkowo w Instytucie Budownictwa Wiejskiego, który przekształcił się w Instytut Budownictwa i Architektury Krajobrazu (październik 2000), a od 2006 r. w Instytucie Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Od 1 września 2009 r. pełniła obowiązki p.o. zastępcy dyrektora instytutu, a 1 grudnia 2010 r. została dyrektorem Instytutu Architektury Krajobrazu.

Pod jej opieką 27 studentów kierunków architektura krajobrazu i budownictwo wykonało swoje prace dyplomowe – magisterskie, Prowadziła również 34 prace inżynierskie studentów kierunków architektura krajobrazu i gospodarka przestrzenna. Była recenzentem kilkudziesięciu prac inżynierskich i magisterskich.

Od 2005 r. członek Kolegium Redakcyjnego kwartalnika „Architektura Krajobrazu – Landscape Architecture”. Pełni funkcję Sekretarza Generalnego Stowarzyszenia Polskich Architektów Krajobrazu od roku 2009. Działa również czynnie na rzecz regionu, jest członkiem Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków Województwa Opol-

skiego od 2008 r. i Zespołu ds. Dziedzictwa Kulturowego Opolszczyzny przy Wojewodzie Opolskim od 2007 r.

Na jej dotychczasowy dorobek naukowy składają się 3 monografie oraz 57 publikacji autorskich i współautorskich (2 w języku angielskim).

Jej zainteresowania naukowe od wielu lat dotyczą problematyki wiejskiej. Czynnie działa w Programie Odnowy Wsi na terenie Opolszczyzny i Dolnego Śląska. Prowadzi wykłady z zakresu zachowania dziedzictwa kulturowego wsi, zasad i wzorców kształtowania przestrzeni publicznej na wsi dla liderów wiejskich, koordynatorów i przedstawicieli władz lokalnych. W swoim dorobku ma również szereg opracowań planów rozwoju miejscowości.

W 2006 r. otrzymała Brązowy Krzyż Zasługi. Wyróżniona 4 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu i 2 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. W roku 2010 otrzymała odznakę „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”.

**Rudolf
Niemczuk**

Urodził się 7 stycznia 1913 r. w Kozłowie (woj. tarnopolskie). Szkołę podstawową i średnią ukończył we Lwowie. W roku 1938 rozpoczął studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, które kontynuował podczas okupacji na Tierärztliche Fachkurse. Studia weterynaryjne ukończył we Wrocławiu na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej i w 1950 r. otrzymał dyplom lekarza weterynarii. W latach 1946–1947 pracował w charakterze demonstratora w Katedrze Hodowli Pszczoł kierowanej przez dr. inż. Leonarda Webera. Następnie zatrudniony był na stanowisku młodszego, później starszego asystenta w Katedrze Hodowli Małych Zwierząt Użytkowych. W roku 1954 został adiunktem w Katedrze Epizootiologii Wydziału Weterynaryjnego. Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1959 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ sulfonamidów i antybiotyków na *Bacillus larvae White in vitro i in vivo*”. W roku 1961 przeszedł do pracy w Wojewódzkim Zakła-

dzie Weterynarii we Wrocławiu na stanowisko kierownika Oddziału Zwalczania Chorób Owadów Użytkowych, pracując jednocześnie na ½ etatu w Katedrze Epizootiologii, gdzie do roku 1966 prowadził zajęcia z zakresu chorób owadów użytkowych.

W roku 1968 został mianowany samodzielnym pracownikiem naukowo-badawczym, a w roku 1973, pismem Ministra Rolnictwa, powołany został na stanowisko docenta w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii we Wrocławiu. Pracując do przejścia na emeryturę w roku 1982 w Pracowni Badania Chorób Owadów Użytkowych Zakładu Higieny Weterynaryjnej we Wrocławiu, ściśle współpracował z terenową służbą weterynaryjną oraz ze związkami pszczelarskimi. Brał udział w szkoleniu kadr weterynaryjnych w zakresie chorób pszczół, prowadził liczne szkolenia pszczelarzy i konsultacje terenowe. Jego dorobek naukowy liczy około 100 publikacji zamieszczanych w czasopismach krajowych i zagranicznych. Brał też udział w kongresach i sympozjach pszczelarskich, krajowych i zagranicznych.

Zmarł 15 listopada 1993 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Rodziny na Sępólnie we Wrocławiu.

**Teodor
Nietupski**

Urodził się 2 kwietnia 1931 r. w Janowie k. Sokółki. Studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1956 r. W tymże roku podjął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa na macierzystej Uczelni.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1964 r. na Wydziale Rolniczym WSR Wrocław na podstawie rozprawy pt. „Alternatywne projektowanie organizacji gospodarstwa rolniczego metodą programowania liniowego” (promotor – prof. dr hab. Bohdan Kopeć). Habilitował się na tymże Wydziale w 1969 r. po przedłożeniu pracy pt. „Metoda planowania bazy paszowej w Państwowych Gospodarstwach Rolnych”. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych otrzymał w 1982 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1991 r. W trakcie pracy na Uczelni odbył

szereg staży zagranicznych w Czechosłowacji, Związku Radzieckim, Jugosławii, Bułgarii i w Niemczech.

Począwszy od 1970 r. pełnił funkcję zastępcy, a od 1977 r. dyrektora Instytutu Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa. W latach 1994–2001 był kierownikiem Katedry o tej samej nazwie. W latach 1970–1975 był prodziekanem, w okresie 1975–1978 dziekanem Wydziału Rolniczego, zaś w latach 1981–1982 prorektorem. Przez kilka kadencji był członkiem Senatu Uczelni oraz przewodniczącym Komisji Finansów w latach 1990–1996, a w latach 1979–1981 przewodniczącym Komitetu Redakcyjnego Wydawnictw Uczelni.

Od 1970 r. jest członkiem Komitetu Ekonomiki Rolnictwa PAN, w latach 1978–1989 należał do Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN, następnie Towarzystwa Rozwoju Ziemi Górskich oraz Wrocławskiego Oddziału PAN i WTN. Jest działaczem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. W latach 1991–1995 członek Rady ds. Wsi i Rolnictwa przy prezydencie RP, zaś od 1998 r. jest członkiem Zespołu Konsultantów Prezydenta RP.

Wypromował 28 doktorów, w tym 2 zagranicznych, wykonał 42 recenzje prac doktorskich, 28 rozpraw habilitacyjnych i 19 wniosków do tytułu naukowego profesora. Jest autorem i współautorem 4 książek i 6 skryptów oraz 219 prac naukowych, z czego 12 w językach obcych. Jest uznanym specjalistą w zakresie zarządzania i organizacji przedsiębiorstw rolniczych.

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Otrzymał 6 nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 24-krotnie nagrodę Rektora.

**Piotr
Niezgodziński**

Urodził się 8 sierpnia 1921 r. w Kobiernie koło Krotoszyna. Po wojnie rozpoczął studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W 1947 r., jako student, rozpoczął pracę w Zakładzie Zoologii Rolniczej i Entomologii Stosowanej na Wydziale

Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W tej placówce, po różnych jej reorganizacjach, pracował aż do przejścia na emeryturę w 1991 r. Rozpoczął pracę od stanowiska młodszego asystenta i przeszedł wszystkie szczeble stanowisk – aż do profesora nadzwyczajnego włącznie.

Zainteresowania naukowe w pierwszych latach jego pracy dotyczyły szkodliwej entomofauny krzewów owocowych i ozdobnych. Przedmiotem pracy doktorskiej była fauna wyrosli powstających na różach na skutek żerowania larw błonkówek z rodzaju *Diplolepis*. Te badania rozszerzone na inne gatunki występujące w Polsce stały się podstawą do opracowania rozprawy habilitacyjnej. W latach 70. i 80. zajął się szkodnikami grochu i fasoli i tej tematyce badawczej był wierny do końca swojego życia.

Pod jego kierunkiem 40 studentów wykonało prace magisterskie. Był promotorem 1 doktoratu i recenzentem kilku prac doktorskich. Jest współautorem skryptu pt. „Entomologia ogólna” i podręcznika „Nauka o chorobach i szkodnikach roślin oraz technika ich zwalczania”.

Przez 25 lat pełnił funkcję kierownika Studenckich Kół Naukowych. Był też wieloletnim kierownikiem Studium Podyplomowego Ochrony Roślin, biorąc czynny udział w układaniu programów nauczania dla tego studium. Pełnił przez wiele lat funkcję przewodniczącego Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Entomologicznego.

Wiele razy nagradzany przez Rektora AR i Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Został też odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Po przejściu na emeryturę poświęcił się swojemu hobby, jakim było malarstwo.

Zmarł 7 lipca 1997 r. Pochowany na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Maria
Nikołajczuk**

Urodziła się 28 stycznia 1930 r. w Łodzi. Ukończyła IV Państwowe Gimnazjum i Liceum im. Emilii Szanieckiej w Łodzi, uzyskując świadectwo dojrzałości

w roku 1949. Studia wyższe odbyła w latach 1949–1953 na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, a od 1952 r. w Wyższej Szkole Rolniczej. Dyplom lekarza weterynarii uzyskała w roku 1953 i rozpoczęła pracę na macierzystym Wydziale.

Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych otrzymała w 1962 r. na podstawie pracy pt. „Wymiana hemoglobiny typu płodowego na hemoglobinę osobników dorosłych u bydła”, a stopień naukowy doktora habilitowanego w roku 1971 po przedłożeniu rozprawy pt. „*Polimorfizm* hemoglobiny bydła”. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1990 r.

Staże zagraniczne odbyła w Instytucie Pasteura w Paryżu, w Katedrze Biochemii Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Brnie, w Institut des Recherches Zootechniques w Gif-sur-Yvette k. Paryża.

Pracowała 47 lat jako nauczyciel akademicki: w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych (1953–1964); Katedrze Patologii Rozrodu Zwierząt i Klinice Położniczej (1965–1980); Katedrze Fizjopatologii (1981–1987); w wyodrębnionym z tej Katedry Zakładzie Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej (1988–1994); a następnie w Katedrze o tej samej nazwie do 2000 r. Była kierownikiem Zakładu i Katedry Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej.

Promotor 2 prac doktorskich. Recenzent 3 prac habilitacyjnych i 17 prac doktorskich. Przez 13 lat była opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych, a następnie kuratorem przez 3 lata.

Dorobek naukowy stanowi 119 oryginalnych publikacji, 15 opracowań na zjazdy i kongresy i 7 doniesień kazuistycznych oraz współautorstwo „Leksykonu rozrodu zwierząt” (1996).

Uczestniczyła w opracowaniu i rejestracji dwóch biopreparatów dla bydła – surowicy odpornościowej Somnubovin® i szczepionki Somnuvac® oraz programów swoistej immunoprofilaktyki przeciw infekcji *Haemophilus somnus*, dostosowanych do wymagań wszystkich sektorów chowu. Wprowadziła Warsztaty Praktycznego Szkolenia w zakresie kontroli produkcji i dobrostanu zwierząt dla producentów i hodowców bydła.

Członek Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Immunologii Klinicznej i Doświadczalnej, Polskiego Stowarzyszenia Bujatrycznego.

Została wyróżniona: Srebrną Odznaką im. Janka Krasickiego, Medalem im. Prof. Władysława Bielańskiego AR w Krakowie, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Oficerskim OOP, Złotą Odznaką ZNP, Medalem XL-lecia PRL, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Medalem Honorowym Wydziału Medycyny

Weterynaryjnej. Wyróżniona również 3 nagrodami Ministra, Nagrodą Naukową Polskiej Akademii Nauk i Nagrodą PTNW oraz 14 nagrodami Rektora.

**Wojciech
Nizański**

Urodził się we Wrocławiu 31 lipca 1967 r., gdzie ukończył szkołę podstawową i IX Liceum Ogólnokształcące. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu w 1992 r. Na macierzystym Wydziale otrzymał tytuł doktora nauk weterynaryjnych w 1999 r. i doktora habilitowanego w 2009 r. ze specjalnością rozród zwierząt. W latach 1992–1999 pracował na stanowisku asystenta a od 1999 – adiunkta w Katedrze Patologii Rozrodu i Klinice Położniczej AR we Wrocławiu.

Jest obecnie kierownikiem Katedry Rozrodu z Kliniką Zwierząt Gospodarskich. Obszar jego zainteresowań to diagnostyka i terapia zaburzeń rozrodu u małych zwierząt, techniki wspomaganego rozrodu zwierząt, sztuczna inseminacja, obrazowanie narządu płciowego za pomocą ultrasonografii, endoskopia diagnostyczna i terapeutyczna. Prowadzi działalność w zakresie opieki nad rozrodem psów hodowlanych i policyjnych, współpracuje ze związkiem kynologicznym. Prowadzi obecnie bank gamet zwierząt towarzyszących działający we Wrocławiu od 1997 r., laboratorium komputerowej oceny nasienia oraz pracownię zapłodnienia pozaustrojowego. Jest współzałożycielem europejskiej sieci banków nasienia psów reproduktorów. Współpracuje jako konsultant z krajowymi i zagranicznymi lekarzami weterynarii w zakresie diagnostyki i terapii chorób układu rozrodczego.

Jest członkiem Zarządu i Edytorem Europejskiego Towarzystwa Weterynaryjnego Rozrodu Małych Zwierząt EVSSAR kadencji 2007–2013, Towarzystwa Biologii Rozrodu i Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Jest ponadto współorganizatorem europejskich kongresów rozrodu psów i kotów, w tym Kongresów EVSSAR w Wiedniu (2008), Wrocławiu

(2009), Louvain Le Neuve (2010), Mediolanie (2011) oraz organizatorem cyklicznych Kongresów Krajowych we Wrocławiu. Od lat organizuje w Katedrze Rozrodu we Wrocławiu warsztaty dotyczące obrazowania narządu płciowego, sztucznej inseminacji i diagnostyki laboratoryjnej w rozrodzie psów.

Prowadził wykłady na kongresach, m.in. European Society for Domestic Animal Reproduction, European Veterinary Society for Small Animal Reproduction, AI Vets, TBR oraz PSLWMZ, kursach specjalizacyjnych dla lekarzy weterynarii o specjalnościach rozród zwierząt, choroby małych zwierząt oraz studiach podyplomowych hodowla zwierząt amatorskich.

Jest autorem ponad 140 publikacji w periodykach krajowych i międzynarodowych skierowanych do praktyków, jak i pracowników nauki oraz współautorem podręcznika pt. „Rozród psów” (red. A. Dubiel), „Cytodiagnostyka w rozrodzie psów” (Nizański W., Dzimira S., Twardoń J.), a także współredaktorem naukowym polskiego tłumaczenia podręcznika pt. „5 minut konsultacji weterynaryjnej”, „Choroby wewnętrzne małych zwierząt” i redaktorem „Położnictwo weterynaryjne”. Jest członkiem komitetu naukowego „Magazynu Weterynaryjnego” oraz recenzentem i autorem publikacji w międzynarodowych czasopismach, m.in. Theriogenology, Animal Reproduction Science, Reproduction, Journal of Heredity, Veterinary Pathology, Reproduction in Domestic Animals.

Kierownik trzech projektów badawczych finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 3 innych projektów w charakterze głównego wykonawcy.

**Wojciech
Nowacki**

Urodził się 10 października 1950 r. w Lesznie. W mieście tym uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr 3 oraz I Liceum Ogólnokształcącego. W 1974 r. ukończył studia, uzyskując tytuł lekarza weterynarii na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Działalność naukową rozpoczął w 1970 r. w Studenckim Kole Naukowym Medyków Weterynaryjnych pod opieką prof. dr hab. Marii Nikołączuk.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych otrzymał na podstawie rozprawy pt. „Identyfikacja limfocytów T i B bydła” (promotor – prof. dr hab. Zbigniew Wieczorek), a stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych po przedłożeniu rozprawy pt. „Leukocyty świń produkujące interferon alpha po indukcji wirusem zapalenia żołądka i jelit (TGE)”. W 1999 r. objął stanowisko profesora nadzwyczajnego. Tytuł naukowy profesora nauk weterynaryjnych został mu nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2005 r. W 2008 r. otrzymał stanowisko profesora zwyczajnego. Od 2000 r. pełnił funkcję kierownika Katedry Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej. Po reorganizacji w 2009 r. został kierownikiem Katedry Immunologii, Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej.

W latach 1975–1978 był słuchaczem Studium doktoranckiego w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu. Zaliczył kursy specjalistyczne na AM w Krakowie (1977) i AM w Poznaniu (1986). Odbił staże naukowe we Francji: Ecole Nationale Vétérinaire d’Alfort (1987); Institut du Cancer et d’Immunogénétique – Villejuif (1989); L’ Association Claude Bernard – Paryż (1989–1990); Klinice weterynaryjne Dr J. Croué – Feneu (1990); Laboratoire de Virologie et Immunologie Moléculaires – Jouy en Josas (1990–1992; Laboratoire des Maladies Métaboliques – St. Genes – Champagnelle (1994) oraz współpracował naukowo z tym laboratorium w ramach realizowanego projektu KBN (1995–1997). Współpraca naukowa z INRA we Francji jest kontynuowana.

Ważniejsze prace naukowe dotyczyły: monitorowania zdrowia psów, odporności komórkowej i humoralnej, badań białek ostrej fazy u bydła, syndromu *Haemophilus somnus* (uczestniczył w opracowaniu i rejestracji dwóch biopreparatów dla bydła – surowicy odpornościowej Somnubovin® i szczepionki Somnuvac®), badań nad interferonem alfa oraz wpływem niedoboru magnezu na proces zapalny i status immunologiczny zwierząt doświadczalnych.

Jego dorobek stanowi 146 publikacji naukowych krajowych i zagranicznych.

Jest promotorem 2 doktorów i 7 magistrów. Recenzował 1 dorobek habilitacyjny, 8 prac doktorskich i 6 magisterskich. Był członkiem jury przewodu doktorskiego na Université d’Auvergne (Francja). Wykonał wiele recenzji krajowych i zagranicznych prac naukowych.

Pełnił funkcję opiekuna Studenckiego Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych, a następnie był kuratorem wydziałowym od 1985 do 1989 r. Był członkiem

(1999–2009), a następnie przewodniczącym Wydziałowej Komisji ds. Badań Naukowych. W latach 2000–2010 należał do I Lokalnej Komisji Etycznej. Jest członkiem Rady Naukowo-Programowej „Weterynarii w praktyce” (od 2004 r.) i „Magnesium Research” (od 2007 r.).

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych i Polskiego Towarzystwa Immunologii Klinicznej i Doświadczalnej. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi. Wyróżniony Nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz 10 nagrodami Rektora i 2 Zarządu Głównego PTNW.

**Lech
Nowak**

Urodził się 2 kwietnia 1944 r. w Lublinie. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończył w Wołowie. W latach 1964–1969 studiował na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, gdzie uzyskał dyplom magistra inżyniera rolnictwa. Odbił roczny staż asystencki w Katedrze Chemii Rolniczej WSR we Wrocławiu. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał na podstawie rozprawy pt. „Wpływ zróżnicowanego nawożenia i nawadniania na dynamikę zawartości podstawowych składników i wartość paszową liści buraków cukrowych” w 1976 r., a doktora habilitowanego nauk rolniczych w 1993 r. (rozprawa pt. „Wpływ opadów i deszczowania na plonowanie roślin okopowych w różnych warunkach siedliska”). Stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1999 r. Tytuł profesora nauk rolniczych otrzymał w 2002 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 2007 r.

W 1970 r. został zatrudniony w Instytucie Rolniczych Podstaw Melioracji, po zmianie nazwy – Katedra Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska, której od 1997 r. jest kierownikiem.

Jego zainteresowania naukowe koncentrują się na zagadnieniach dotyczących wpływu czynników przyrodniczych i antropogenicznych środowiska, a zwłaszcza deszczowania i zróżnicowanego nawożenia, na wysokość oraz jakość plonu roślin rolniczych i ogrodniczych, gospodarkę

wodną gleby i roślin oraz na skład chemiczny i migrację składników biogenych w profilu glebowym.

Dorobek naukowy obejmuje 121 pozycji, z tego 67 ogłoszono drukiem (20 w językach obcych). Jest autorem 1 skryptu oraz współautorem 10 książek i monografii.

Wypromował 4 doktorów, był opiekunem 23 prac magisterskich i inżynierskich. Wykonał szereg recenzji rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, 25 prac przeznaczonych do druku oraz podręcznika akademickiego.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Nauk Agrotechnicznych, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, Polskiego Towarzystwa Substancji Humusowych. Otrzymał 2 nagrody Ministra oraz 18 nagród Rektora. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Marcin
Nowak**

Urodził się 20 stycznia 1975 r. w Brzegu Dolnym. Egzamin maturalny złożył w 1994 r. w X Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w 2000 r., uzyskując tytuł lekarza weterynarii. W tym samym roku został zatrudniony w Katedrze Anatomii Patologicznej, Fizjopatologii i Weterynarii Sądowej Akademii Rolniczej we Wrocławiu jako asystent. Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 2004 r. na podstawie rozprawy pt. „Badania ultrastrukturalne mitochondriów w nowotworach nabłonkowych spontanicznych i przeszczepialnych gruczołu sutkowego u zwierząt”. Od 2004 r. pracuje jako adiunkt w Katedrze Anatomii Patologicznej, Patofizjologii, Mikrobiologii i Weterynarii Sądowej.

W 2010 r., na podstawie rozprawy pt. „Badanie ekspresji wybranych markerów raka sutka człowieka w materiale gruczolakoraków gruczołu sutkowego u suk” otrzymał stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych.

Jego dorobek obejmuje ponad 50 oryginalnych artykułów naukowych oraz 3 skrypty.

Zainteresowania naukowe to: ekspresja markerów nowotworowych w gruczolakorakach gruczołu sutkowego u suk, ekspresja markerów nowotworowych w mięsakach tkanek miękkich i innych nowotworach mezenchymalnych, neuropatologia weterynaryjna, patomorfologia procesów zapalnych. Kierownik i główny wykonawca 5 grantów uczelnianych oraz współwykonawca grantu MNiSW.

Za działalność naukowo-badawczą otrzymał wiele nagród Rektora, a także Dyplom Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w dziedzinie badań naukowych. W roku 2010 otrzymał Zespołową Nagrodę Ministra Zdrowia.

Jest członkiem towarzystw naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Patologów oraz Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików, w którym od roku 2007 jest sekretarzem a od 2010 – członkiem Zarządu Głównego oraz skarbnikiem.

**Tomasz
Nowak**

Urodzony 28 marca 1949 r. we wsi Kazanów na Kujawach. Studia wyższe na kierunku biologia – specjalizacja botanika – ukończył w 1972 r. na Uniwersytecie Wrocławskim. Pracę doktorską pt. „Próby zwiększania wydajności kapsaicyny z uprawy pieprzowca rocznego (*Capsicum annuum L.*)” wykonał w Ogrodzie Botanicznym we Wrocławiu pod kierunkiem prof. Zofii Gumińskiej. Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskał w 1977 r. Za pracę doktorską otrzymał nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. W roku 1989 uzyskał tytuł doktora habilitowanego nauk przyrodniczych w zakresie biologii. na Uniwersytecie Wrocławskim. W 2000 r. otrzymał stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Wrocławskiego, a w 2002 r. Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Pracę naukową rozpoczął w 1976 r. w Zakładzie Agro- i Hydrometeorologii Akademii Rolniczej we Wro-

Wrocławiu na stanowisku specjalisty w zawodzie, a od 1977 r. na stanowisku adiunkta. W 1981 r. rozpoczął pracę w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Wrocławskiego na etacie adiunkta i stanowisku kierownika, a następnie dyrektora Instytutu Specjalistycznego – Ogrodu Botanicznego. W 1999 r. podjął pracę na kierunku ogrodnictwo Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej. Od 2001 r. zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego na kierunku architektura krajobrazu Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Współzałożyciel i członek zarządu Polskiego Towarzystwa Roślin Wrzosowatych, członek Komisji Ogrodów Botanicznych i Arboretów. Od 1975 r. członek Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Komisji Ochrony Przyrody (1988–1993), w latach 1994–1997 członek Senackiej Komisji ds. Nagród i Finansowej (1997–1999), redaktor serii – Prace Ogrodu Botanicznego, członek komitetów redakcyjnych czasopism: *Rocznik Dendrologiczny* (do 2005 r.), *Erica Polonia*, *Arboretum Boleszasyce*.

Inicjator założenia Polskiego Stowarzyszenia Ogrodów Botanicznych, Stowarzyszenia „Ogrody Dolnośląskie”, grupy Rośliny Wrzosowate, Stowarzyszenia Ochrona Krajobrazu, Środowiska Naturalnego i Dziedzictwa Kulturowego Klub SILESIA i Dolnośląskiego Archiwum Fotografii Przyrodniczej

Był promotorem 1 rozprawy doktorskiej oraz ponad 30 prac magisterskich. Opublikował ponad 42 prace i 6 monografii. Autor podręczników pt. „Szata roślinna” (CD), „Drzewa przyuliczne dla Wrocławia”, „Multimedia w edukacji przyrodniczej” i „18 nowych odmian z rodzaju *Hemerocallis*”. Organizator praktyk studenckich oraz Majówek Architekta Krajobrazu.

W działalności naukowej zajmował się uprawami bezglebowymi – uprawą hydroponiczną w wersji wrocławskiej. W ramach programów badawczych stworzył pracownię kriobiologiczną i opracował technologię wstępnego linowego schładzania (zgłoszenie patentowe), rozmnażania oraz przechowywania w temperaturze ciekłego azotu nasion 50 gatunków roślin chronionych. Po uzyskaniu tytułu doktora habilitowanego zainteresowania naukowe skupił na zagadnieniach związanych z problematyką badawczą prowadzoną w ogrodach botanicznych i arboretach.

W 1992 r. otrzymał Nagrodę Październikową Wrocławia, a w 1993 r. Złoty Krzyż Zasługi. Otrzymał również nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego, Rektora Akademii Rolniczej i Politechniki Wrocławskiej.

**Władysław
Nowak**

Urodził się dnia 20 marca 1940 roku w Ostrowach Tuszowskich, w woj. podkarpackim. Szkołę podstawową ukończył w rodzinnej miejscowości, a Państwowe Technikum Rolnicze w Weryni k. Kolbuszowej w roku 1959. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w roku 1964 tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Po ukończeniu studiów odbył roczny staż pracy w Stacji Nasiennno-Szkółkarskiej w Snowidzy k. Jawora, a następnie przez dwa lata pracował w Centrali Nasiennictwa Ogrodniczego i Szkółkarstwa we Wrocławiu. W roku 1967 rozpoczął studia doktoranckie w Katedrze Chemii Rolnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W 1972 r. został zatrudniony na stanowisku starszego asystenta w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin, stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w roku 1973 na podstawie rozprawy pt. „Skład i właściwości związków próchnicznych niektórych typów gleb uprawnych”.

Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych otrzymał w roku 1993 po przedłożeniu rozprawy pt. „Płonowanie i skład chemiczny niektórych gatunków i odmian traw w zależności od typu gleby i sposobu użytkowania”.

Stanowisko profesora nadzwyczajnego Akademii Rolniczej uzyskał w roku 1999. a tytuł profesora w roku 2001.

Odbył długoterminowe staże w Niemczech na Uniwersytetach w Halle i Jenie. Był organizatorem oraz pełnił przez 35 lat funkcję kierownika laboratorium dwóch katedr: Szczegółowej Uprawy Roślin oraz Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zieleni. Był przedstawicielem asystentów i adiunktów do Rady Wydziału Rolniczego, członkiem Rektorskiej Komisji ds. Ochrony Pracy, Społecznym Inspektorem Pracy Uczelni. Przez kolejne trzy kadencje (1999–2008) należał do Uczelnianej Komisji Wyborczej oraz przewodniczył Wydziałowej Komisji Wyborczej.

Główne jego kierunki badawcze to: rekultywacja gleb zdegradowanych przez przemysł, agrotechnika roślin pastewnych uprawianych na paszę i na nasiona, wpływ

nawożenia na jakość i wielkość plonu oraz właściwości chemiczne gleby. W ostatnich latach podjął także badania z zakresu zastosowania preparatu bakteryjnego w ochronie pszenicy, wpływu uproszczonej uprawy na plonowanie zbóż oraz wpływu nawożenia na plonowanie wierzby krzewiastej uprawianej do celów energetycznych.

Jest promotorem dwóch zakończonych przewodów doktorskich oraz jednego kończącego się w roku 2011. Wykonał 1 recenzję pracy habilitacyjnej i 1 pracy doktorskiej oraz wiele recenzji wydawniczych. Pod jego kierunkiem 70 magistrantów wykonało prace magisterskie.

Jest autorem ponad 100 oryginalnych prac naukowych opublikowanych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych.

Za działalność naukowo-badawczą, dydaktyczną i organizacyjną został odznaczony Złotym Medalem za Długoletnią Służbę, Srebrnym Krzyżem Zasługi, medalem „Zasłużony dla Wydziału Rolniczego” oraz 16-krotnie wyróżniony nagrodami Rektora.

Jan
Nowakowski

Urodził się 23 sierpnia 1922 r. w Karsach (powiat Dąbrowa Tarnowska). Szkołę podstawową ukończył w Mościcach k. Tarnowa. W latach 1937–1945 pracował w Państwowej Fabryce Związków Azotowych. W 1946 r. wyjechał do Wrocławia, gdzie zdał maturę jako eksternista w I LO. W latach 1946–1951 pracował w Kuratorium Okręgu Szkolnego we Wrocławiu w referacie szkolno-organizacyjnym, podejmując jednocześnie studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, które ukończył w 1951 r., po czym rozpoczął pracę w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w charakterze młodszego asystenta.

W latach 1954–1958 przebywał w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu na tzw. aspiranturze. W 1959 r. otrzymał etat starszego asystenta w Katedrze Szczegółowej

Hodowli Zwierząt WSR we Wrocławiu. Doktoryzował się pod kierunkiem prof. Tadeusza Konopińskiego w 1960 r. na podstawie pracy pt. „Bydło nizinne czerwono-białe na polskim Podsudociu”. Następnie rozpoczął pracę w Zakładzie Pszczelnictwa WSR, przejmując w 1962 r. obowiązki kierownika, które pełnił aż do przejścia na emeryturę w 1992 r. Etat docenta uzyskał w 1970 r., a tytuł naukowy profesora w 1985 r.

W latach 1966–1967 odbył 18-miesięczne specjalistyczne studia na Uniwersytecie Cornella w Nowym Jorku i na farmie pszczół B. Schearmana w Glen Arm w stanie Maryland. Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się na zagadnieniach biologii rodziny pszczoły i owadów użytkowych, wykorzystaniu mieszańców z krzyżowania międzyrasowego pszczół w różnych regionach Dolnego Śląska oraz wpływie herbicydów na zdrowotność rodzin pszczoły i produktywność pszczół. Opublikował 49 oryginalnych prac, w tym także w językach obcych oraz wiele artykułów, referatów i doniesień naukowych.

Zorganizował doświadczalną fermę pszczół, opracował z prof. J. Wojem „Przewodnik do ćwiczeń z pszczelarstwa”. Pod jego opieką wykonano 32 prace magisterskie i 1 doktorską.

W 1987 r. był sekretarzem Międzynarodowego Kongresu Pszczelnictwa „Apimondia”, który odbył się w Warszawie i uczestniczył w Kongresach w Meksyku, Tajlandii i w kilku krajach europejskich.

Był zastępcą dyrektora Instytutu Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej (1973–1981), prodziekanem Wydziału Zootechnicznego (1972–1981 oraz 1984–1987), członkiem Rady Naukowej Instytutu Sadownictwa i Kwaciarnictwa w Skierniewicach, Rady Naukowej ds. Pszczelarstwa przy Ministerstwie Rolnictwa oraz Rady Naukowej przy Centrali Spółdzielni Ogrodniczych ds. Hodowli Pszczół. Był przewodniczącym Rady Oddziałowej ZNP, skarbnikiem Wojewódzkiego Zarządu Pszczelarzy we Wrocławiu, a także prezesem Koła Myśliwskiego „Remiza”.

Otrzymał nagrody Ministra Rolnictwa oraz Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, a także wiele nagród Rektora Akademii Rolniczej. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a za udział w walce z okupantami w szeregach Armii Krajowej – Odznaką Grunwaldu, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem Walecznych.

Zmarł 29 października 2000 r. i został pochowany na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

**Piotr
Nowakowski**

Urodził się 16 października 1954 r. we Wrocławiu. Studia na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1978 r. Bezpośrednio po studiach rozpoczął pracę w Katedrze Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych. Doktoryzował się pod kierunkiem prof. Jędrzeja Krupińskiego z Instytutu Zootechniki w Balicach w 1986 r. na podstawie rozprawy pt. „Próba określenia wartości rozplodowej tryków na podstawie cech zewnętrznych układu rozrodczego”. W roku 2001 uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ doboru tryków na kształtowanie się poziomu cech rozrodczych owiec rasy merynos polski”.

Odbył 30 staży i wizyt naukowych za granicą (m.in. w USA, Irlandii, Francji, Niemczech, Republice Czeskiej) oraz uczestniczył w 20 międzynarodowych konferencjach. Doniesienia naukowe Piotra Nowakowskiego były prezentowane na konferencjach w Austrii, Czechach, Danii, Estonii, Norwegii, Polsce, Serbii, Sudanie, Szwajcarii, Turcji, USA i Wielkiej Brytanii. W latach 1986–1987 odbył staże produkcyjne w czołowych owczarniach Wielkopolski.

Jest autorem i współautorem 209 publikacji, w tym 69 oryginalnych prac twórczych oraz rozdziałów w 12 podręcznikach akademickich.

Obszary badawcze to: zróżnicowanie w obrębie gatunku *Ovis aries*; doskonalenie owiec, sterowanie rozrodem owiec, optymalizacja warunków wzrostu i rozwoju jagniąt; wypas przeżuwaczy na naturalnych użytkach zielonych. Był wykonawcą 3 projektów badawczych KBN.

Prowadził zajęcia dydaktyczne za granicą w ramach programu Socrates/Erasmus w: Fachhochschule Weihenstephan/Trisdorf, Niemcy (2001); University College Dublin, Irlandia (2004); Ecole Supérieure d'Agriculture de Purpan, Toulouse, Francja (2002–2009); Mendel University of Agriculture and Forestry Brno, Republika Czeska (2005–2009). Był opiekunem w Polsce studentów uczelni zagranicznych z Francji, Holandii i republiki

Czeskiej. Prowadził zajęcia praktyczne z zakresu chowu owiec ze studentami za granicą: Faculty of Agriculture, UCD, Irlandia – Lyon's Research Farm (1997–2004). Był tutorem w ramach European Virtual Seminar „Sustainable Development” (2004–2005), prowadzonego przez Open Universiteit Nederland (Holandia).

Był opiekunem 30 prac magisterskich i wypromował dwóch doktorów. Krajowy ekspert w grupie roboczej „Sheep meat and goat meat” przy Komisji Europejskiej w Brukseli (od 2004).

**Bolesław
Nowicki**

Urodził się 2 kwietnia 1928 r. w Czortkowie w woj. tarnopolskim. Tu ukończył szkołę powszechną i dwuletnią szkołę handlową. Świadectwo dojrzałości otrzymał w Gimnazjum i Liceum Handlowym w Wałbrzychu w 1950 r. W tymże roku przyjęty został na Wydział Rolniczy Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, który ukończył w 1956 r.

Doktoryzował się w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu pod kierunkiem prof. Tadeusza Olbrychta w roku 1960, a habilitował w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu w roku 1963 na podstawie rozprawy pt. „Oddziaływanie kojarzenia krewniaczego na wartość cech użytkowych krów rasy nizinnej czarno-białej”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego uzyskał w roku 1971, a zwyczajnego w roku 1978.

Specjalność naukowa – genetyka i ogólna hodowla zwierząt gospodarskich. Staże naukowe odbywał w Instytucie Zootechniczno-Weterynaryjnym w Charkowie, Wyższej Szkole Rolniczej w Brnie i Nitrze, na Uniwersytecie Rolniczym w Wageningen i Uniwersytecie w Hanowerze. Od 1961 do 1995 r. kierował Katedrą Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W okresie 1970–1973 pełnił funkcję prodziekana ds. studenckich.

Wypromował 14 doktorów. Spośród wypromowanych doktorów, a także współpracowników z Katedry, którą

kierował – 9 uzyskało tytuły naukowe profesora. Opiekował się 240 magistrantami.

Recenzował 5 prac habilitacyjnych i 7 doktorskich. Był superrecenzentem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej 8 wniosków o nadanie tytułu naukowego profesora i 4 wniosków o nadanie stopnia naukowego docenta.

Autor lub współautor 32 podręczników i 14 skryptów, m.in. „Ogólna hodowla zwierząt” (PWRiL, Warszawa, 1969), „Zootechniczny Słownik” (PWRiL, Warszawa, 1965), „Genetyka i metody doskonalenia zwierząt” (PWRiL, Warszawa, 1985), „Zachowanie się zwierząt gospodarskich” (PWRiL, 1978), „Kozy – chów i hodowla” (PWN, Warszawa, 1990), „Genetyka weterynaryjna” (PZWL, Warszawa, 1999), „Gołębie rasowe” (PWRiL, Warszawa, 2007).

Opublikował 75 oryginalnych prac naukowych, 72 artykuły popularnonaukowe oraz 6 komunikatów i doniesień. Wprowadził do polskiej nauki hodowli podstawy genetyki populacji i cech ilościowych, zapoczątkował z tego zakresu badania, jak też badania z zakresu behawioru zwierząt gospodarskich. Wyhodował rasę gołębi o mięsnym kierunku użytkowania. Spopularyzował hodowlę kóz w Polsce.

Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i innymi odznaczeniami. Wyróżniony 6 nagrodami Ministra i wieloma nagrodami Rektora.

**Romuald
Nowosad**

Urodził się 31 października 1930 r. we Lwowie. W czerwcu 1946 r., w ramach repatriacji, przyjechał do Wrocławia, gdzie po uzyskaniu matury podjął studia na Wydziale Weterynaryjnym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej.

W roku 1955 rozpoczął pracę w Katedrze Epizootiologii macierzystego Wydziału i w październiku wyjechał na studia aspiranckie w Moskiewskiej Akademii Weterynaryjnej, skąd został oddelegowany na staż w Instytucie Biofizyki Akademii Nauk ZSRR. To pozwoliło mu na

poznanie technik badawczych z zastosowaniem izotopów promieniotwórczych i źródeł promieniowania jonizującego. Te nowatorskie jak na ówczesne czasy metody wykorzystał, prowadząc badania pod kierunkiem prof. A.A. Kudriawcewa w Laboratorium Izotopowym Oddziału Fizjologii Zwierząt Wszechniowskiego Instytutu Eksperymentalnej Weterynarii. Podczas czteroletniego pobytu w Moskwie obronił pracę wykonaną pod opieką prof. A.D. Faddiejewa pt. „Srawnitelnoje dejstwiye wit. D₂ i ultrafioletowego izluczenija na bolnyh rachitom cypliat”, uzyskując w 1959 r. tytuł kandydata nauk weterynaryjnych.

W 1960 r. podjął zatrudnienie w Katedrze Fizjopatologii, w której pracował do czasu przejścia na emeryturę. Zorganizował pracownię izotopową umożliwiającą prowadzenie badań na zwierzętach gospodarskich. Pracownia, którą kierował przez wiele lat, służyła również celom dydaktycznym. Dzięki jej istnieniu, od 1966 r., możliwe było wprowadzenie na kilku wydziałach przedmiotu ochrona radiologiczna.

Prowadził badania skażeń promieniotwórczych zwierząt i środowiska. Dorobek naukowy docenta Romualda Nowosada, liczący ponad 100 pozycji, dotyczy niemalże w całości problematyki skażeń promieniotwórczych środowiska, również zagadnień związanych z rolą i rozmieszczeniem radionuklidów w organizmie zwierząt z zawartością substancji promieniotwórczych w fosforanach pastewnych, a także z dynamizmem przemieszczania się i przyswajalnością radionuklidów zawartych w glebie.

Wyniki swych prac prezentował na wielu konferencjach krajowych i zagranicznych, m.in. w Lipsku, Koszycach, Brnie, Moskwie, Taszkencie.

Pod jego opieką wykonano 14 prac magisterskich i zakończono 3 przewody doktorskie.

Przez wiele lat aktywnie uczestniczył w życiu politycznym Uczelni i środowiska wrocławskiego.

Zmarł 28 grudnia 1999 r. Pochowany na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

**Krzysztof
Nyc**

Urodził się 13 września 1939 r. w Leżajsku, woj. podkarpackie. Tam uczęszczał do liceum ogólnokształcącego. Studia wyższe ukończył w 1963 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Pracę zawodową rozpoczął w Rejonowym Przedsiębiorstwie Robót Wodno-Melioracyjnych we Wrocławiu, na stanowisku inżyniera, a następnie kierownika budowy. W grudniu 1964 r. przeszedł do pracy w Katedrze Melioracji Rolnych i Leśnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Tam na Wydziale Melioracji Wodnych uzyskał kolejno stopnie naukowe: w 1971 r. doktora nauk technicznych po obronie pracy pt. „Potrzeby wodne oraz wskaźniki techniczno-eksploatacyjne nawodnienia deszczownianego”, w 1986 r. doktora habilitowanego nauk technicznych na podstawie rozprawy nt. „Sterowanie zasobami retencji gruntowej w dolinach rzek nizinnych”.

W 1987 r. został mianowany docentem, a w 1992 r. profesorem nadzwyczajnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W październiku 1995 r. uzyskał tytuł naukowy profesora. W marcu 2001 r. otrzymał stanowisko profesora zwyczajnego.

W latach 1987–1990 pełnił funkcję prodziekana na kierunku inżynieria środowiska. Od 1989 r. sprawuje obowiązki kierownika Zakładu Eksploatacji Systemów Melioracyjnych, a w latach 1991–1994 oraz 1997–2000 zastępcy dyrektora Instytutu Melioracji i Kształtowania Środowiska. Odbył szereg staży naukowych i wyjazdów konsultacyjnych do Czech, Słowacji, Niemiec, Jugosławii, Francji, na Łotwę, do Holandii i Izraela.

Jego dorobek naukowy stanowią 333 pozycje, z tego 132 to oryginalne opublikowane prace twórcze (w tym 7 współautorskich opracowań podręcznikowych); pozostałe niepublikowane 201 pozycje to obszerne opracowania studialno-badawcze i projektowe oraz raporty z badań naukowych i ekspertyzy. Działalność naukowa dotyczy głównie problematyki doskonalenia eksploatacji urządzeń i systemów melioracyjnych oraz metod nawadniania, optymalizacji gospodarowania zasobami wodnymi w rol-

nictwie, a także stosowania zasobooszczędnych systemów nawadniania. Wiele prac ma na celu określenie potrzeb wodnych roślin w różnych warunkach środowiskowych oraz dotyczy wyników badań bilansu wodnego małych zlewni rolniczych i kształtowania małej retencji, a także ochrony jakości wód.

Był promotorem 5 prac doktorskich (z tego 1 obywatela Syrii) oraz ponad 100 magisterskich. Wykonał 7 recenzji prac doktorskich, z tego 1 za granicę (Czechy), 10 ocen dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej, 12 ocen dorobku w związku z postępowaniem o nadanie tytułu naukowego profesora oraz 4 oceny dotyczące powołania na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Jest aktywnym członkiem wielu towarzystw naukowych i naukowo-technicznych: Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska Rolniczego PAN (sekretarz naukowy – 2 kadencje oraz wiceprzewodniczący Komitetu – 2 kadencje), Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych NOT (wiceprzewodniczący Zarządu Oddziału Dolnośląskiego, wiceprzewodniczący Sekcji Głównej Melioracji i Ochrony Środowiska), Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej (prezes Zarządu Oddziału Dolnośląskiego, wiceprezes Zarządu Głównego). Jest członkiem honorowym SITWM-NOT oraz PTIE. Był współorganizatorem, a następnie organizatorem trzech ogólnopolskich konferencji naukowych nt. „Usprawnienie eksploatacji urządzeń i systemów melioracyjnych”. Był też współorganizatorem kilku innych konferencji naukowo-technicznych. Przez kilka kadencji wchodził w skład Rady Naukowej Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych w Falentach k. Warszawy. Od stycznia 2010 r. został powołany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do nowo utworzonego Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego (2010–2014). Od 2004 r. jest członkiem Rady Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Środkowej Odry z siedzibą we Wrocławiu.

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem 40-lecia Polski Ludowej, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, Złotą Odznaką Honorową Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych, Złotą Odznaką Honorową NOT, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, odznaką „Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego”, statuetką „Laur Wydziału V PAN za wybitny wkład w rozwój nauk rolniczych”, a także wieloma nagrodami Rektora.

**Bożena
Obmińska-Mrukowicz**

Urodziła się 18 kwietnia 1954 r. we Wrocławiu. Studia wyższe rozpoczęła w 1973 r. na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu i ukończyła je z wyróżnieniem w 1978 r., uzyskując dyplom lekarza weterynarii. W 1978 r. rozpoczęła pracę w Katedrze Farmakologii i Toksykologii – początkowo w charakterze asystenta, od 1981 r. na stanowisku starszego asystenta i od 1986 r. na stanowisku adiunkta. W latach 1997–2009 zajmowała stanowisko profesora nadzwyczajnego, a od lipca 2009 r. do chwili obecnej jest zatrudniona na stanowisku profesora zwyczajnego.

Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych uzyskała w 1985 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ kompleksowego połączenia miedzi (C-79) na wskaźniki odporności u królików normotermicznych i gorączkujących”. W 1992 r. otrzymała stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych z zakresu farmakologii po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Immunomodulujące właściwości dwuetylodwutiokarbaminianu sodowego w warunkach pobudzenia i supresji układu odpornościowego”. Za pracę habilitacyjną została wyróżniona w 1993 r. nagrodą Ministra Edukacji Narodowej. Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 listopada 2001 r. uzyskała tytuł naukowy profesora nauk weterynaryjnych.

Dorobek naukowy Profesor obejmuje 173 pozycje, w tym 78 oryginalnych prac doświadczalnych oraz 95 doniesień na kongresy i sympozja naukowe. Jej głównym kierunkiem badawczym jest immunofarmakologia doświadczalna niesterydowych leków przeciwzapalnych, immunomodulatorów syntetycznych i naturalnych oraz selektywnych, a także nieselektywnych inhibitorów fosfodiesterazy i inhibitorów aminopeptydazy N. Badania dotyczyły określenia wpływu leków immunotropowych na układ odpornościowy prawidłowy, stymulowany antygenami grasiczozależnymi i grasiczniezależnymi lub infekcję bakteryjną oraz układ odpornościowy poddany immunosupresji farmakologicznej czy ostremu stresowi.

Prowadziła też badania dotyczące oceny wpływu leków przeciwbakteryjnych (antybiotyków i fluorochinolonów) oraz leków przeciw pasożytniczych z grupy endektocydów i permetryn na układ odpornościowy. Obecnie prowadzi badania określające bezpieczeństwo oraz działanie immunomodulujące biopreparatów uzyskanych z treści jaj.

Wypromowała 3 doktorów nauk weterynaryjnych, Była recenzentem 3 rozpraw doktorskich oraz dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i organizacyjnego 2 kandydatów do tytułu naukowego profesora nauk weterynaryjnych.

Działalność dydaktyczna obejmuje prowadzenie w języku polskim i angielskim zajęć (wykładów i ćwiczeń) dla studentów polskich i obcokrajowców kierunku weterynaria z przedmiotu farmakologia weterynaryjna. Jest autorem i prowadzi zajęcia z przedmiotu fakultatywnego psychofarmakologia weterynaryjna oraz uczestniczy w prowadzeniu zajęć z przedmiotów fakultatywnych farmakologia kliniczna psów i kotów oraz zwierzęta doświadczalne i metody alternatywne. Jest również wykładowcą na podyplomowych studiach specjalizacyjnych dla lekarzy weterynarii z zakresu chorób drobiu i ptaków ozdobnych, rozrodu zwierząt oraz higieny zwierząt rzeźnych.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego, w którym pełniła funkcje sekretarza (1986–1995) oraz wiceprzewodniczącej Oddziału Wrocławskiego (1995–2001). Jest również członkiem Polskiego Towarzystwa Immunologii Doświadczalnej i Klinicznej oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. W 1994 r. powołana została i wpisana na listę ekspertów Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Immunologii Doświadczalnej Klinicznej z zakresu immunologii weterynaryjnej w specjalności immunofarmakologia. W 1993 r. została powołana przez Prezydium Oddziału Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu na członka Komisji Nauk Rolniczych Oddziału PAN we Wrocławiu. W 2007 r. wybrano ją na członka Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN (2007–2010). Od 2008 r. jest członkiem VI kadencji Rady Naukowej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego–Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach (2008–2012). Powołana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na członka I Lokalnej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach we Wrocławiu (2000–2004, 2004–2006, 2006–2009, 2010–2013). Od 2009 r. należy do Międzywydziałowej Komisji Przyrodniczo–Medycznej PAU. W latach 1999–2002 pełniła funkcję Uczelnianego Koordynatora do wprowadzenia na uczelni Europejskiego Systemu Punktów Kredytowych (ECTS) dla studentów, który jest realizowany w ramach programu unijnego Erasmus/Sokrates.

W latach 1996–2002 (dwie kadencje) była prodziekanem ds. studenckich Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a w latach 2002–2008 (dwie kadencje) pełniła funkcję dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Od 1 września 2003 r. do chwili obecnej pełni funkcję kierownika Zakładu Farmakologii i Toksykologii, Katedry Biochemii, Farmakologii i Toksykologii. Od 2002 r. wchodzi w skład Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, obecnie III kadencja (2008–2012).

W 2000 r. została uhonorowana Złotym Krzyżem Zasługi, a w 2005 r. odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Lesław
Ogielski**

Urodził się 22 lipca 1914 r. we Lwowie. W mieście tym w 1934 r. rozpoczął studia w Akademii Medycyny Weterynaryjnej, uzyskując w 1940 r. dyplom lekarza weterynarii. W czasie okupacji we Lwowie zdał egzamin doktorski, uznany w 1945 r. przez Radę Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu. Po wojnie studiował na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej we Wrocławiu, gdzie uzyskał dyplom w 1952 r.

Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął w 1939 r. u prof. A. Trawińskiego, w Katedrze Badania Środków Spożywczych Uniwersytetu we Wrocławiu. Organizował tę placówkę od podstaw. W 1948 r. został mianowany kierownikiem Katedry, którą kierował aż do przejścia na emeryturę w 1984 r. W 1955 r. otrzymał tytuł docenta, w 1960 r. tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1971 r. tytuł profesora zwyczajnego.

Pełnił funkcję dziekana Wydziału Weterynaryjnego we Wrocławiu w latach 1958–1960 i 1965–1966.

Był promotorem 21 prac doktorskich. W kierowanej przez niego Katedrze wprowadzono po raz pierwszy do programu studiów weterynaryjnych zajęcia z higieny i technologii przetwórstwa, chemii, analityki żywności, epidemiologii zatruc pokarmowych oraz ustawodawstwa

sanitarно-żywnościowego. Pod jego kierunkiem powstało 300 prac badawczych i publikacji naukowych. Był rzecznikiem ścisłych kontaktów nauki z praktyką, czego dowodem były organizowane we Wrocławiu podyplomowe studia dla lekarzy weterynarii-higienistów oraz kursy dla personelu pomocniczego Weterynaryjnej Inspekcji Sanitarnej. Był również współorganizatorem współpracy z uczelnią w Brnie.

Był laureatem nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Rektora. Posiadał wiele odznaczeń państwowych, regionalnych, uczelnianych.

Zmarł 15 maja 1997 r. Pochowany został na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

**Tadeusz Maria
Olbrycht**

Urodził się 23 maja 1891 r. w Sanoku. Gimnazjum ukończył w 1909 r. w Wadowicach. Studiował weterynarię we Lwowie do 1912 r. Studia te kontynuował w Dreźnie i Wiedniu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w roku 1914 w Akademii Weterynaryjnej w Wiedniu. Dyplom inżyniera rolnika otrzymał na Uniwersytecie w Poznaniu. Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych nadano mu w Akademii Weterynaryjnej we Lwowie w 1921 r.; wykonał także doktorat z genetyki na Uniwersytecie w Londynie w 1944 r. Habilitował się w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w roku 1924. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1926, a profesora zwyczajnego w roku 1938.

Był specjalistą w dziedzinie genetyki, hodowli zwierząt, biologii rozrodu zwierząt gospodarskich i żywienia zwierząt. Zaliczany jest do pionierów w zakresie sztucznego unasienniania zwierząt gospodarskich. Staż naukowy, a następnie etat asystenta uzyskał w USA u prof. T.H. Morgana – laureata naukowej Nagrody Nobla – na Uniwersytecie Columbia w Nowym Jorku. Pracował jako lekarz weterynarii w stadninie koni w Kentucky.

Był pierwszym dziekanem Wydziału Zootechnicznego (1950–1953). Kierował Katedrą Ogólnej Hodowli

Zwierząt Uniwersytetu, a później WSR we Wrocławiu w latach 1946–1961. Podczas II wojny światowej pełnił funkcję prodziekana Wydziału Weterynaryjnego w Edynburgu.

Pod kierunkiem Profesora Olbrychta 8 magistrów wykonało prace doktorskie, a 115 absolwentów prace magisterskie.

Recenzował 10 rozpraw habilitacyjnych i 15 doktorskich. Opracował i opublikował 3 skrypty: „Zootechnika”, „Ogólna hodowla zwierząt” i „Przewodnik do ćwiczeń z ogólnej hodowli zwierząt”.

Opublikował łącznie 129 prac oryginalnych i artykułów naukowych.

Uczestniczył w Kongresie Genetycznym w Edynburgu i Oxfordzie oraz Kongresie Biologii Rozrodu w Mediolanie i Kongresie Weterynaryjnym w Zurychu w 1938 r.

Wykładał genetykę i hodowlę zwierząt oraz żywienie zwierząt w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie do 1939 r., a następnie w Edynburgu w latach 1940–1943 i od 1946 r. na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu, a od 1951 r. w WSR we Wrocławiu na Wydziałach: Zootechnicznym, Rolniczym i Medycyny Weterynaryjnej.

Zaaklimatyzował w Polsce kukurydzę pastewną – koński ząb i wyhodował 4 odmiany. Opracował nowoczesny sprzęt do unasienniania zwierząt gospodarskich i dokonywania pomiarów, udowodnił eksperymentalnie, że rzęsistek bydłocy powoduje ronienia u krów.

Był człowiekiem prawym, odważnym – w roku 1955 publicznie poddał krytyce poglądy T. Łysenki, a w Moskwie wyraził niezadowolenie, że wyróżniającemu się młodemu naukowcowi zabroniono pracy nad liofilizacją nasienia. Został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 2 czerwca 1963 r. w Krakowie. Pochowany na cmentarzu Rakowickim.

Czesław
Opaliński

Urodził się 14 września 1928 r. w Gródku Jagiellońskim koło Lwowa. Następnie wraz z rodziną został

przesiedlony na Dolny Śląsk i zamieszkał we wsi Kwietniki w powiecie Jawor. W 1946 r. został przyjęty do Liceum Pedagogicznego w Jeleniej Górze, gdzie uzyskał maturę. Pracował w szkole dla dorosłych w Kamieniołomach koło Jawora, a następnie w szkole w Jaworze. Studia na Uniwersytecie Wrocławskim, na kierunku rolnictwo ukończył w 1954 r. Następnie podjął studia doktoranckie i równocześnie pracę nauczycielską, najpierw w Technikum Rolniczym w Bierutowie, a następnie w Technikum Melioracyjnym we Wrocławiu Praczech. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1959 r. Promotorem pracy doktorskiej był prof. dr hab. Zygmunt Golonka. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych uzyskał w 1967 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych nadano mu w 1976 r., a profesora zwyczajnego w 1990 r. W 1998 r. przeszedł na emeryturę.

Specjalizował się w ekonomice budownictwa wodno-melioracyjnego oraz rolniczego. W latach 1961–1962 odbył staż naukowo-dydaktyczny w Stanach Zjednoczonych jako stypendysta Rządu Federalnego (Ministerstwa Edukacji) i uzyskał certyfikat ukończenia studiów w dziedzinie systemu kształcenia zawodowego na średnim i uniwersyteckim poziomie w USA. Odbył również staże naukowe na uniwersytetach w Moskwie i Bułgarii.

W latach 1969–1972 pełnił funkcję dziekana Wydziału Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu. Przez cztery kadencje był członkiem Senatu AR. Wieloletni członek komisji PAN Ekonomiki Rolnictwa oraz Techniki Rolniczej.

Wypromował 5 doktorów, w tym jednego z Ghany. Był opiekunem 76 prac magisterskich. Wykonał 8 recenzji prac doktorskich, 4 habilitacyjnych oraz 3 przy postępowaniu o nadanie tytułu profesora. Opracował i wydał kilka podręczników, m.in.: „Ekonomika melioracji”, „Ekonomika budownictwa rolniczego” oraz „Zarządzanie małym przedsiębiorstwem”.

Uczestniczył w wielu międzynarodowych konferencjach i kongresach, m.in. w Budapeszcie, Wiedniu, Moskwie, Waszyngtonie, w Carboudale (St. Illinois), Dawis (St. California) w Marienthal (RFN). Do jego znaczących osiągnięć naukowych należy zaliczyć opracowanie technologii produkcji biogazu z gnojowicy z dodatkiem węgla brunatnego oraz ocieplanie budynków inwentarskich pianką krylaminaową (mocznikowo-formaldehydową).

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Medalem Edukacji Narodowej. Otrzymał 2 nagrody Ministra Szkolnictwa Wyższego, 1 – Ministra

Rolnictwa oraz 12 nagród Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł 1 kwietnia 2002 r. Pochowany został na cmentarzu komunalnym „Grabiszyn” we Wrocławiu.

**Zofia
Opoczyńska-Sembratowa**

Urodziła się 3 marca 1906 r. w Kijowie. Naukę w gimnazjum rozpoczęła w roku 1915 we Włodzimierzu nad Kłajmą, ale świadectwo dojrzałości uzyskała w Gimnazjum im. Klementyny z Tańskich Hofmannowej w Warszawie w roku 1923. Następnie studiowała medycynę na Uniwersytecie Wileńskim, uzyskując dyplom doktora medycyny w roku 1928.

Już podczas studiów była demonstratorem w Zakładzie Chemii Fizjologicznej u Juliusza Rettingera, potem w Zakładzie Histologii u Jerzego Aleksandrowicza. Po jego przejściu do Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie przyjęła propozycję pracy w kierowanym przez niego Zakładzie Histologii i Embriologii. Odbyła w tym okresie staże zagraniczne, zapoznając się z metodyką badań w zakresie embriologii doświadczalnej, w Berlinie (1931–1932) i na Uniwersytecie Yale w Stanach Zjednoczonych (1936–1937).

Podczas wojny, jako docent, kierowała Katedrą Histologii i Embriologii Akademii przemianowanej przez władze sowieckie na Lwiwskij Weterynaryjnyj Institut (1940–1941) i przez Niemców na Staatliche Tierärztliche Fachkurse Lemberg. Podczas okupacji niemieckiej brała udział w tajnym nauczaniu, prowadząc zajęcia z histologii dla studentów uniwersytetu i nauczycieli. W roku 1944 przeniosła się do Warszawy i została ranna podczas powstania. W roku 1945 przybyła do Wrocławia, gdzie jako zastępca profesora objęła kierownictwo Katedr Histologii i Embriologii na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej i równocześnie na Wydziale Lekarskim, organizując dydaktykę już jesienią 1945.

Habilitowała się w roku 1946 na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej, na podstawie pracy pt. „Morfogeneza

ogona salamandry w świetle wyników międzygatunkowych transplantacji”. Od roku 1948, po otrzymaniu nominacji na profesora nadzwyczajnego, kierowała Katedrą jedynie na Wydziale Lekarskim, aż do przejścia na emeryturę w roku 1964.

W badaniach naukowych skupiła się na dwóch dziedzinach: histologii układu nerwowego serca stawonogów i embriologii doświadczalnej.

Przez wiele lat była wiceprzewodniczącą wrocławskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Zoologicznego i członkiem komitetu redakcyjnego czasopisma „Folia Morphologica”.

Zmarła 30 czerwca 1972 r. we Wrocławiu.

**Krystyna
Oporowska**

Urodziła się 10 października 1915 r. w Pilźnie (woj. tarnowskie). Jest absolwentką Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Specjalizując się pod kierunkiem prof. F. Staffa w Zakładzie Ichtiobiologii i Rybactwa, uzyskała dyplom magistra inżyniera w marcu 1945 r. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w 1950 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Skład chemiczny wód rzecznych Dolnego Śląska”. Habilitowała się także na Wydziale Rolniczym w czerwcu 1962 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Studia nad chemizmem wód stawów karpiovych w Miliczu”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1971 r., a profesora zwyczajnego w 1984 r.

Współorganizatorka powołanej w 1945 r. Katedry Limnologii i Rybactwa. W latach 1963–1970 była kierownikiem działającego przy Katedrze Zakładu Gospodarki Stawowej. Od roku 1973 do 1976 pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej. Była współorganizatorką XVI Międzynarodowego Kongresu Limnologicznego w Polsce w roku 1965.

Dorobek w dziedzinie kształcenia kadry naukowej to promowanie 2 doktorów i 25 magistrów. Wykonała

wiele recenzji w przewodach habilitacyjnych i przewodach doktorskich oraz wniosków profesorskich.

Opublikowała ponad 100 prac naukowych w wydawnictwach krajowych i zagranicznych. Na uwagę zasługuje opublikowana w języku niemieckim bibliografia polskiej literatury limnologicznej za lata 1953–1966.

Jest specjalistką z zakresu rybactwa stawowego. Jako jedna z pierwszych zwróciła uwagę na zanieczyszczenia wód powodowane działalnością rolniczą. Zapoczątkowała badania nad rolą miedzi w środowisku stawowym. Wyznaczyła wielkość LC50 dla wylęgu i narybku karpia, dając podstawę do określenia dopuszczalnych stężeń miedzi w stawach karpowych.

Odnaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Polski i medalem „Zasłużony Nauczyciel PRL”. Wyróżniona wieloma nagrodami Rektora.

Zmarła 6 grudnia 2003 r. we Wrocławiu. Pochowana na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Jadwiga
Opyrchałowa**

Urodziła się 5 października 1919 r. w Banowicach. Szkołę średnią ukończyła w Myślenicach, a w latach 1937–1939 i 1945–1946 studiowała na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

W październiku 1946 r. podjęła pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Fitopatologii i Ochrony Roślin Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu i kontynuowała ją jako starszy asystent od roku 1950.

Równocześnie pracowała jako inspektor, a później kierownik Stacji Ochrony Roślin we Wrocławiu. W 1951 r. przyjęta została na studia aspiranckie. W 1954 r. powołano ją na stanowisko adiunkta Katedry Entomologii Stosowanej.

Na podstawie rozprawy pt. „Ziołomirek zmienny jako szkodnik lucerny na Śląsku” uzyskuje stopień naukowy doktora nauk rolniczych. W 1963 r. po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Niektóre zagadnienia ochrony buraka cukrowego przed szkodnikami na Dolnym Śląsku”

uchwałą Rady Wydziału Rolniczego uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego.

W 1964 r. objęła stanowisko docenta w Katedrze Entomologii Stosowanej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych otrzymała w 1971 r. Była dyrektorem Instytutu Ochrony Roślin do przejścia na emeryturę w 1976 r.

Opublikowała około 50 prac naukowych i popularno-naukowych w zakresie ochrony środowiska rolniczego.

Jej główne zainteresowania to: biologia i ekologia mszyc, biologiczne podstawy chemicznego zwalczania owadów w produkcji roślinnej oraz ekologia owadów.

Jest współautorką podręczników: „Nauka o chorobach i szkodnikach roślin oraz technika ich zwalczania”, w części entomologicznej (2 wydania); „Ochrona roślin rolniczych” (w latach 1974–1985 kilka wydań) i skryptów, w tym „Wybrane działy ekologii z uwzględnieniem tematyki ochrony środowiska rolniczego”.

Pod jej kierunkiem kilkudziesięciu studentów wykonało prace magisterskie. Była promotorem 4 zakończonych rozpraw doktorskich oraz recenzentem kilku prac doktorskich i habilitacyjnych.

Pełniła funkcję kierownika studiów podyplomowych na Wydziale Rolniczym i kierownika Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego. Była przewodniczącą Komisji Ochrony Roślin w Radzie Naukowej przy Ministrze Rolnictwa oraz członkiem Komitetu Ochrony Roślin PAN.

Została odznaczona nagrodami Rektora i Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Otrzymała też Krzyż Kawalerski i Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Zmarła 22 października 2005 r. i została pochowana na cmentarzu w Osieczanach k. Myślenic.

**Janusz
Orda**

Urodził się we Wrocławiu w 1949 r. Jest absolwentem Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydziału Nauk Przyrodniczych, gdzie w roku 1972 uzyskał stopień magistra biologii

w zakresie biochemii. Podczas dwóch ostatnich lat studiów otrzymywał stypendium naukowe z Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu, a po ukończeniu studiów został zatrudniony w Zakładzie Wirusologii tego Instytutu, w którym przez okres niemal dwóch lat pracował na stanowisku asystenta naukowo-badawczego.

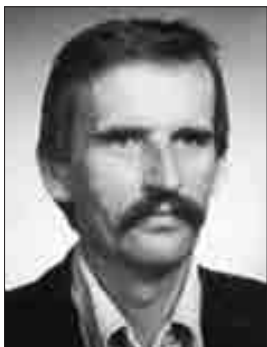
W styczniu 1973 r. podjął pracę w Instytucie Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej Akademii Rolniczej we Wrocławiu na stanowisku asystenta. W roku 1981 uzyskał na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Wpływ poduszkania oraz dodatku kwasu mrówkowego z formaliną przy kiszeniu traw i lucerny na ich wartość pokarmową”, pracy napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Presia. W 2007 r. otrzymał stopień doktora habilitowanego na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Kwas foliowy, syntetyczny β -karoten i witamina A w kształtowaniu płodności i plenności loch”.

Odbył staże naukowe w Instytucie Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie i Helsinborgu w Szwecji oraz w Zootechnicznym Zakładzie Doświadczalnym Instytutu Zootechniki w Pawłowicach k. Leszna.

Był członkiem rektorskich komisji: ds. lokalowych – dwie kadencje; ds. inwestycji i remontów – trzy kadencje oraz ds. zakupu aparatury naukowej. Jest specjalistą w dziedzinie fizjologii żywienia i żywienia zwierząt.

Autor 92 publikacji (w tym 25 w czasopiśmie zagranicznych sygnowanych IF).

Za działalność naukowo-badawczą, dydaktyczną i organizacyjną był siedmiokrotnie wyróżniany nagrodami Rektora. Został uhonorowany odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Otrzymał Złoty Medal za Długoletnią Służbę.

**Edward
Osada**

Urodził się 9 sierpnia 1947 r. we Wrocławiu. Ukończył szkołę średnią Lotnicze Zakłady Naukowe

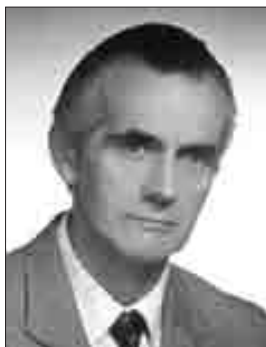
we Wrocławiu. Studiował na Oddziale Geodezji i Urządzeń Rolnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Pracę zawodową rozpoczął w 1973 r. w Instytucie Geodezji i Zastosowań Matematycznych. W roku 1976 obronił pracę doktorską pt. „Rozwiązanie wybranych zagadnień geodezji w odniesieniu do powierzchni regularnej”. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie geodezja i kartografia nadała mu Rada Wydziału Geodezji Górniczej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w 1991 r. na podstawie rozprawy pt. „Metody opracowania zintegrowanych sieci geodezyjnych”. W 1997 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Geodezji i Fotogrametrii. Od 1997 r. jest kierownikiem Zakładu Geodezji Gospodarczej w Katedrze Geodezji i Fotogrametrii.

Odbył staże naukowe na uniwersytetach w Stuttgarcie (1992, 1995), Bonn (1993), Kopenhadze (1994). Uzyskał 2 indywidualne granty Komisji Unii Europejskiej w Brukseli, które realizował na uniwersytetach w Bonn i Stuttgarcie. Był kierownikiem 3 grantów Komitetu Badań Naukowych. W latach 1981–1990 kierował 4 tematami badawczymi w projektach węzłowych i resortowych, koordynowanych przez Centrum Badań Kosmicznych PAN, Politechnikę Warszawską i Akademię Rolniczą we Wrocławiu.

Jest promotorem dwóch rozpraw doktorskich przeprowadzonych na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (1996) oraz Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1999).

Jest autorem podręcznika akademickiego pt. „Analiza, wyrównywanie i modelowanie geo-danych”, wydanego w Mathcadzie na CD (1998), wyróżnionego nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, oraz współautorem skryptów (1981, 1988).

Jego dorobek naukowy zawiera 73 publikacje, w tym 9 artykułów w czasopiśmie zagranicznych. Był przewodniczącym komitetu naukowego i organizacyjnego Seminarium Sekcji Sieci Geodezyjnych Komitetu Geodezji PAN (1997) oraz XVI Jesiennej Szkoły Geodezji (1997). Od 1982 r. bierze udział w pracach Sekcji Sieci Geodezyjnych Komitetu Geodezji PAN. W roku 1996 był członkiem Sekcji Geodezji i Miernictwa Górniczego T12E Komitetu Badań Naukowych. Od roku 1998 jest członkiem Specjalnej Grupy Studiów Nr 3.177 Międzynarodowej Asocjacji Geodezji – w latach 1978–1987 należał do grupy studiów Nr 4.56. W latach 1965–1975 uczestniczył w działalności eksploracyjnej Klubu Wysokogórskiego Polskiego Związku Alpinizmu we Wrocławiu.

**Bogdan
Osiński**

Urodził się 7 maja 1938 r. w miejscowości Skąpe. Studia weterynaryjne ukończył w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu w 1962 r.

Od 1962 r. pracował w Katedrze i Klinice Chirurgii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Tytuł doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1968 r., habilitował się w 1976 r. Od 1980 r. – stanowisko docenta, a 1994–2003 r. kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii. Dr hab. jest obecnie emerytowanym nauczycielem.

Jego zainteresowania naukowe to: aloplastyczne zamykanie *processus vaginalis* przy operacjach odejmowania jąder i przepuklinach pachwinowych koni, stabilizacja operacyjna wyrostków głosowych chrząstek nalewkowatych w dychawicy świszczącej, chirurgiczne leczenie kamicy pęcherza moczowego i cewki moczowej, stabilizacja chirurgiczna głowy kości udowej w panewce miednicy przy wczesnej dysplazji stawów biodrowych psów, badania możliwości artroplastyki przy dysplazji stawu biodrowego psa, możliwość zastosowania dzianiny blokującej krtań w łykawości koni, stabilizacja przestrzenna metodą „zespół” złamań kości długich koni, badania nad zastosowaniem biomateriałów zawierających siarkę w chirurgii kostnej. Recenzent 3 prac doktorskich i 1 habilitacyjnej oraz promotor 4 prac doktorskich. W latach 1996–1999 kierował projektem badawczym KBN.

**Jan
Oszmiański**

Urodził się 9 października 1950 r. w Prościach k. Nieświeża. Szkołę podstawową ukończył w Drawnie,

a liceum ogólnokształcące w Choszcznie. W latach 1970–1975 studiował w Akademii Rolniczej w Poznaniu na Wydziale Technologii Żywności. Doktoryzował się w 1983 r. na Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Zmiany związków fenolowych w produkcji i przechowywaniu koncentratu soku jabłkowego”. Promotorem pracy doktorskiej był doc. dr hab. Jerzy Sożyński. W 1990 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego w ART w Olsztynie, przedstawiając rozprawę habilitacyjną pt. „Przemiany enzymatyczne związków fenolowych w układach modelowych i ekstraktach owocowych”, a w 1998 r. stopień naukowy profesora nauk rolniczych z zakresu technologii żywności. Specjalność naukowa – technologia surowców roślinnych, technologia owoców i warzyw; dziedzina i dyscyplina naukowa – nauki rolnicze, technologia żywności i żywienia. Odbił staże zagraniczne w Institut Nationale de la Recherche Agronomique w Montpellier (1983, 1986, 1987, 1994) i Narbonne we Francji (ponad dwa lata), a także w USA na Cornell University Geneva New York (jeden rok). Pracę zawodową rozpoczął w 1975 r. w Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1977 r. został mianowany na stanowisko asystenta, w 1980 – starszego asystenta, w 1984 – adiunkta, w 2004 r. profesora zwyczajnego w Katedrze Technologii Przetwórstwa Owoców i Warzyw. Od 1992 roku jest jej kierownikiem. Od 2008 r. pracuje na stanowisku profesora zwyczajnego na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od 2003 r. jest członkiem Komitetu Nauk o Żywności Polskiej Akademii Nauk; od 2007 r. członkiem Rady Naukowej ds. Suplementów Diety przy Państwowej Inspekcji Sanitarnej; w latach 2003–2006 należał do Rady Naukowej IRZiBŻ PAN w Olsztynie. Członek Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Naczelnej Organizacji Technicznej, Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Naukowego Technologów Żywności oraz stały współpracownik redakcji czasopisma „Przemysł Spożywczy”.

Wypromował 9 doktorantów, w tym 2 osoby uzyskały za pracę doktorską Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej. Opiekował się 57 pracami magisterskimi. Wykonał 7 recenzji na stanowisko i tytuł profesora, 12 recenzji w przewodach prac habilitacyjnych i 18 prac doktorskich.

Dorobek naukowy obejmuje 370 opracowań naukowych, z tego 157 pozycji zaliczono do opublikowanych oryginalnych prac twórczych; około połowa z nich ukazała się w renomowanych czasopismach zagranicznych o szerokim zasięgu międzynarodowym. Prace Profesora są znane i cytowane za granicą. Science Citation Index z lat 1990–2009 podaje liczbę 629

cytowań zagranicznych jego publikacji. Uczestniczył w 14 międzynarodowych konferencjach naukowych. W swoim dorobku posiada 8 patentów. Jest współautorem 2 i autorem 1 skryptu, podręcznika akademickiego – R. Zadernowski, J. Oszmiański pt. „Wybrane zagadnienia z przetwórstwa owoców i warzyw” wydane przez Wydawnictwo AR-T Olsztyn (1994) oraz rozdziałów w 2 książkach, w tym w 1 zagranicznej.

Jest znanym krajowym i zagranicznym specjalistą z zakresu badań związków fenolowych w produktach owocowych i warzywnych, ich właściwości przeciwniejących. Uczestniczył w 6. programie Unii Europejskiej FLAVO.

Za działalność naukowo-badawczą był 18-krotnie wyróżniany nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”. W 1998 r. otrzymał Nagrodę Naukową Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych PAN w dziedzinie technologii żywności.

**Zygmunt
Owskiak**

Urodził się 23 marca 1949 r. w Żaganiu. Do szkoły podstawowej, a następnie III Liceum Ogólnokształcącego uczęszczał we Wrocławiu. Następnie rozpoczął studia na Wydziale Mechanizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej w Nitrze (Słowacja). Bezpośrednio po ich ukończeniu podjął pracę w Instytucie Inżynierii Rolniczej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, gdzie jest zatrudniony do chwili obecnej. W roku 1980 uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolniczych na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu za pracę doktorską pt. „Badania trwałości lemieszki kombajnu ziemniaczanego”. W 1992 r. przedstawił Radzie Wydziału Techniki i Energetyki Rolnictwa Akademii Rolniczej w Krakowie rozprawę habilitacyjną pt. „Badania zużycia wybranych narzędzi rolniczych skrawających glebę” i otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie inżynierii rolniczej. W roku 1995

został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a w 1999 r. nadano mu tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

Badania naukowe obejmują problematykę eksploatacji maszyn rolniczych, optymalizacji ich konstrukcji oraz agrofizyki ośrodka glebowego. Podstawowe zainteresowania badawcze koncentrują się na relacji narzędzie skrawające – ośrodek glebowy i ujmują kompleksowo problem zużycia narzędzi pracujących w glebie i sił na nie działających z uwzględnieniem zagadnień z zakresu mechaniki gleby. Opracował także podstawy metodologii pomiaru i modelowania procesów zużycia narzędzi skrawających glebę oraz metody zwiększania ich trwałości.

Opublikował dotychczas 73 oryginalne prace twórcze, 39 artykułów naukowych, 2 monografie i 3 skrypty oraz jest współautorem 6 patentów i wzorów użytkowych. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej i Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego.

Był promotorem ponad 90 prac magisterskich i 3 prac doktorskich oraz recenzentem 6 prac doktorskich, 3 habilitacyjnych, 4 wniosków o tytuł profesora oraz ponad 100 publikacji naukowych. Jego działalność dydaktyczna dotyczy głównie zagadnień związanych z budową, teorią działania, konstrukcją i projektowaniem maszyn rolniczych.

Za swą działalność naukową i dydaktyczną był 12-krotnie wyróżniany nagrodą Rektora.

**Julian
Paluch**

Urodził się 19 lutego 1940 r. w Bukownicy. W roku 1943 wysiedlony przez okupanta do obozów przejściowych w Zwierzyńcu i Zamościu, a następnie do gospodarstwa Niemca nasiedlonego we wsi Hyże koło Zamościa. Technikum Melioracji Wodnych w Szczecinie Zdrojach ukończył w 1959 r. W roku 1965 ukończył Wydział Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu – uzyskując dyplom magistra inżyniera melioracji wodnych, zaś w 1969 r. tytuł inżyniera urządzeń sanitarnych na Wydziale Inżynierii Sanitarnej Politechniki Wrocławskiej.

Asystenckie Studia Przygotowawcze odbył w Pracowni Rolniczego Wykorzystania Ścieków Katedry Melioracji Rolnych i Leśnych, gdzie pracował jako asystent, starszy asystent i adiunkt. Stopień naukowy doktora nauk technicznych otrzymał w 1972 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu za pracę pt. „Kształtowanie się odpływów z terenów nawadnianych ściekami”. Od 1974 do 2000 r. pracował w Instytucie Kształtowania, a następnie Ochrony Środowiska Oddział we Wrocławiu na stanowisku adiunkta (do 1988 r.), docenta (do 1996 r.) i profesora IOŚ (od 1996 r.).

W roku 1986 za dorobek naukowy i rozprawę pt. „Oczyszczanie ścieków miejskich w środowisku glebowym” na Wydziale Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk technicznych. W 1998 r. podjął pracę w Akademii Rolniczej na stanowisku profesora nadzwyczajnego. W roku 2003 otrzymał tytuł profesora nauk rolniczych.

Swoje dociekania naukowe skoncentrował na badaniach procesów oczyszczania ścieków w środowisku glebowym jako skutecznym sposobie rozwiązywania problemów dotyczących ochrony wód na drodze zamykania obiegu materii przez środowisko glebowe oraz ochrony wód powierzchniowych i podziemnych w ramach szeroko pojętej gospodarki wodnej.

Jego dorobek naukowy składa się z ponad 130 oryginalnych prac naukowych, 1 patentu i 1 zgłoszenia patentowego, ponad 217 opracowań studialnych, projektowych, ekspertyz i opinii technicznych, operatów wodno-prawnych i ocen oddziaływania na środowisko, sprawozdań z prac naukowo-badawczych; sporządził 5 ocen projektów badawczych dla „Czech Science Foundation”, 48 recenzji projektów badawczych dla KBN, kilkadziesiąt recenzji wydawniczych, kierował pracami badawczymi w ramach Fundacji Marii Skłodowskiej-Curie we współpracy z amerykańską agencją ochrony środowiska US EPA, dwukrotnie był kierownikiem autorskiego i dwóch promotorskich grantów KBN oraz pierwszym i drugim wykonawcą w dwóch następnym.

Wypromował 3 doktorów (jeden z nich w 2009 r. uzyskał już stopień dr. hab.), opracował ocenę dorobku i rozprawy habilitacyjnej oraz 9 recenzji rozpraw doktorskich. Był promotorem 3 prac inżynierskich i ponad 65 prac i 90 ocen prac magisterskich. Opracował liczne opinie techniczne dla sądów cywilnych we Wrocławiu i Kaliszu.

W latach 1994–2009 brał czynny udział w pracach Komisji Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, szeregu organizacji zawodowych i naukowo-technicznych. Posiada

uprawnienia projektowe i wykonawcze, jest członkiem Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa we Wrocławiu oraz biegłym z listy wojewody wrocławskiego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i biegłym w zakresie postępowań wodno-prawnych, a także rzeczoznawcą Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych NOT w zakresie rolniczego wykorzystania ścieków.

Adam
Pałczyński

Urodził się 14 listopada 1926 r. w Złoczowie w woj. tarnopolskim. Do wybuchu wojny skończył w rodzinnym mieście dwie klasy gimnazjum. Po wojnie ukończył liceum w Jarosławiu. W 1947 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, gdzie w 1953 r. uzyskał tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1961 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Łąki i pastwiska Bieszczadów Zachodnich – studia geobotaniczno-gospodarcze”, stopień doktora habilitowanego w 1971 roku na podstawie monografii pt. „Bagna Jaćwieskie – pradolina Biebrzy”.

Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał w 1988 r.

Po doktoracie poświęcił się prawie całkowicie problematyce torfoznawczej. Jego prace dotyczyły ekologii torfów i torfowisk. Był m.in. współautorem nowoczesnej genetycznej klasyfikacji torfów środkowoeuropejskich. Zrekonstruował subfosalne zbiorowiska roślinne Bagien Biebrzańskich, opracował koncepcję dwukierunkowej strefowości ekologicznej torfowisk dolin rzecznych. Już od 1968 r. podejmował wysiłki objęcia prawną ochroną Bagien Biebrzańskich. Od 1990 r. był przewodniczącym pierwszej Rady Naukowej Biebrzańskiego Parku Krajobrazowego. Niestety, nie doczekał już utworzenia Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Brał udział m.in. w Międzynarodowych Kongresach Torfowych (Praga, Budapeszt-Kesthely, Otamieni-Helsinki, Poznań, Leningrad), sympozjach botanicznych i ekologicznych (m.in. Wielka Brytania, Holandia, Stany Zjednoczone – Floryda).

W latach 1981–1985 był prodziekanem, a w latach 1986–1988 dziekanem Wydziału Rolniczego. W latach 1966–1974 był członkiem Komitetu Melioracji, Łąkarstwa i Torfoznawstwa PAN, a od 1991 r. przewodniczącym Komitetu Ochrony Przyrody PAN.

Współautor podręczników i książek: „Atlas botaniczny”, „Botanika”, „Nasza przyroda. – woj. wrocławskie, legnickie, jeleniogórskie, wałbrzyskie”, współautor podręcznika pt. „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego”. Autor „Przewodnika do ćwiczeń terenowych z botaniki” oraz książki pt. „Bagna Biebrzańskie”. Dorobek naukowy obejmuje ponad 60 prac drukowanych w polskich i zagranicznych czasopismach.

Za działalność naukową i dydaktyczną wyróżniony Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Za działalność konspiracyjną w okresie okupacji hitlerowskiej (żołnierz 9 pułku Armii Krajowej im. Ziemi Zamojskiej) odznaczony przez Komisję Odznaczeń Rządu Polskiego na emigracji Krzyżem Armii Krajowej i Medalem Wojska Polskiego.

Zmarł 1 stycznia 1992 r. Pochowany został w Alei Żołnierzy AK na cmentarzu Św. Rodziny na Sępolnie we Wrocławiu.

**Krystyna
Panek**

Urodziła się 12 stycznia 1936 r. w Rawiczu. Tam też w 1953 r. ukończyła szkołę średnią. Studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu ukończyła w 1959 r. Pracowała 10 lat w produkcji i administracji rolniczej. W grudniu 1969 r. podjęła pracę na stanowisku starszego asystenta w Katedrze Ekologii Roślin, obecnie Katedry Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska.

W 1975 r. obroniła pracę doktorską pt. „Zmienność cech morfologicznych i plonu pszenicy ozimej i jarej pod wpływem nawadniania oraz zróżnicowanego nawożenia” (promotor – dr hab. inż. Stanisław Bieszczad). W październiku roku awansowała na stanowisko adiunkta.

W 1994 r. habilitowała się na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska na podstawie rozprawy pt. „Działanie i współdziałanie usłonecznienia, temperatury i opadów na plonowanie zbóż jarych w Polsce.”

Głównym przedmiotem jej zainteresowań naukowych jest ocena sposobu i stopnia oddziaływania przyrodniczych i agrotechnicznych czynników siedliska na różnicowanie plonów i cech plonotwórczych roślin uprawnych, przede wszystkim zbóż. Dla 12 głównych roślin uprawnych zorganizowała komputerowy bank informacji obejmujący kilka tysięcy danych o plonach i warunkach, w których je uzyskano. Zainicjowała także prace nad stworzeniem pakietu programów statystycznych, które znalazły zastosowanie w opracowywaniu wyników wieloletnich doświadczeń wieloczynnikowych. W latach 1986–1990 była krajowym koordynatorem II programu rządowego.

Jej dorobek naukowy obejmuje 46 publikacji, z czego 17 to prace indywidualne, wśród których 2 to rozdziały w monografiach pt. „Potrzeby wodne roślin uprawnych” i „Czynniki plonotwórcze – plonowanie roślin” pod redakcją J. Dzieżyca. Jest także autorką lub współautorką 18 prac nieopublikowanych. Była współorganizatorem 10 sympozjów naukowych. Odbyła 2 krótkoterminowe staże naukowe w RFN i Austrii.

Została wyróżniona 2 nagrodami Ministra MEN oraz 11 nagrodami Rektora.

**Danuta
Parylak**

Urodziła się 3 sierpnia 1952 r. w Kłodzku. Studia na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu ukończyła z wyróżnieniem w 1976 r. W Katedrze Kształtowania Agrekosystemów i Terenów Zieleni (dawniej Katedra Ogólnej Uprawy Roli i Roślin) pracuje od roku 1977. W latach 1999–2005 pełniła funkcję kierownika Katedry, z której zrezygnowała po wyborze na dziekana. Przez dwie kadencje od roku 2005 jest dziekanem Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego (dawniej Rolniczego).

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w 1986 r. za pracę doktorską pt. „Wpływ niektórych czynników agrotekologicznych na wzrost i rozwój żółtlicy drobnokwiatowej” (promotor – prof. B. Jabłoński). W 1998 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Optymalizacja uprawy pszenżyta ozimego w krótkotrwałej monokulturze na glebie kompleksu żytanego dobrego” otrzymała stopień doktora habilitowanego z zakresu agronomii. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych uzyskała w roku 2002. Od roku 2007 jest zatrudniona na stanowisku profesora zwyczajnego. Odebrała staże naukowe i szkolenia w Austrii, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Francji, Niemczech i Czechach.

Badania naukowe Profesor koncentrują się wokół produkcyjnych i ekologicznych skutków uprawy zbóż w uproszczonych zmianowaniach i monokulturach, ze szczególnym uwzględnieniem pszenżyta i pszenicy, a także biologii, ekologii i zwalczania chwastów oraz proekologicznych działań w zakresie produkcji roślinnej. Dużo uwagi poświęca także upowszechnianiu i wdrażaniu zasad rolnictwa zrównoważonego.

Kierowała sześcioma grantami MNiSW, a w trzech była głównym wykonawcą. Uczestniczyła w realizacji 5 projektów finansowanych ze środków UE, a od roku 2009 kieruje projektem w ramach PO KL Działanie 4.1. Prowadzi liczne szkolenia rolników i doradców rolnych, w tym metodą e-learningu, z zakresu stosowania metod produkcji przyjaznych środowisku.

Jest autorką 220 opublikowanych prac, w tym 104 oryginalnych prac twórczych. Jest także współautorką 4 monografii i skryptu pt. „Zagadnienia uprawy roli i roślin”. Rezultaty badań prezentowała na 75 krajowych i międzynarodowych konferencjach. Pod jej opieką opracowano 51 prac magisterskich. Jest promotorem trzech doktoratów. Wykonała 14 recenzji prac doktorskich, 5 habilitacyjnych i 4 o tytuł profesora.

Pełni funkcję wiceprzewodniczącej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Agronomicznego (od roku 2007) i jednocześnie od roku 2003 przewodniczącej Wrocławskiego Oddziału PTA. Jest członkiem Rady Redakcyjnej kwartalnika „Fragmenta Agronomica”. Od roku 2007 jest zastępcą przewodniczącego Komitetu Uprawy Roślin PAN. W latach 2000–2003 była członkiem Sekcji Nauk o Roślinach Uprawnych (P06R) w Komitecie Badań Naukowych, a w kadencji 2002–2004 ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Aktualnie z powołania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wchodzi w skład Rady Naukowej Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach oraz Rady Programowej przy Krajowym Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie, a z powołania Marszałka

Województwa Dolnośląskiego – Rady Naukowej Dolnośląskiego Centrum Studiów Regionalnych. W kadencji 2008–2012 została wybrana przewodniczącą Kolegium Dziekanów Wydziałów Rolniczych w Polsce.

Za osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej została wyróżniona 16 nagrodami Rektora oraz odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi.

Krzysztof
Parylak

Urodził się 2 stycznia 1947 r. w Starych Rochowicach. Po ukończeniu liceum ogólnokształcącego w Jaworze rozpoczął studia na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W 1971 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta w Zakładzie Gruntoznawstwa i Budownictwa Ziemnego w Instytucie Budownictwa Wodnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, gdzie po odbyciu stażu w Instytucie Budownictwa Wodnego PAN w Gdańsku w 1979 r. obronił pracę doktorską pt. „Wytrzymałość na ścinanie niestabilizowanych i stabilizowanych wapnem popiołów z węgla kamiennego jako materiału do nasypów konstrukcyjnych”, napisaną pod kierunkiem prof. Bolesława Brosia, uzyskując stopień doktora nauk technicznych. Ten okres, poczynając od I roku studiów, to także dziesięcioletnia artystyczna i organizacyjna działalność w pierwszym w historii Uczelni chórze Akademii Rolniczej.

Od roku 1980 współorganizował struktury Załoźcielskiego Komitetu NSZZ *Solidarność* AR, a po jego delegalizacji w latach 1982–1989 kontynuował niepodległościową działalność związkową, współtworząc jej podziemne struktury.

W roku 2000 na Wydziale Budownictwa Politechniki w Gliwicach na podstawie pracy pt. „Charakterystyka cech kształtu cząstek drobnociągnistych gruntów niespoistych i jej znaczenie w ocenie wytrzymałości” uzyskał stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie budownictwo o specjalności geotechnika, a w 2003 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Najistotniejszym polem osiągnięć jest rozwijana od ponad 15 lat tematyka badań podstawowych, dotyczących cech kształtu cząstek gruntów drobnoziarnistych i ustalania jednoparametrowego związku pomiędzy tymi cechami a innymi fizycznymi i mechanicznymi cechami gruntów. Kontynuując rozwój tej tematyki, promował 2 prace doktorskie obronione na Wydziale Budownictwa Politechniki w Gliwicach (2005) i na Politechnice Wrocławskiej (2008). Dalszy rozwój i promotorstwo kolejnego doktoratu pozwalają mówić o kształtowaniu krajowej szkoły w tej tematyce. Działalność naukowa w dziedzinie nauk stosowanych to zagadnienia fundamentowania oraz budownictwa wodnego i ziemnego.

Był autorem ponad 70 oryginalnych prac naukowych, 1 patentu i uczestniczył w ponad 25 konferencjach, w tym 8 zagranicznych. Był recenzentem doktoratu, artykułów obcojęzycznych czasopism oraz grantów unijnych i KBN. Wykonał ponad 340 niepublikowanych opracowań studialno-naukowych, projektów i ekspertyz, a w tym nadzory naukowe nad budową 4 zapór wodnych i stopnia wodnego w Malczycach. Pełnił funkcje w organach kolegialnych i komisjach Uczelni, w tym przewodniczył Wydziałowej Komisji Badań Naukowych. Wypromował ponad 45 prac magisterskich.

Jest członkiem organizacji oraz stowarzyszeń naukowych i zawodowych; International Society for Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, International Society of Geosynthetics, Polskiego Komitetu Geotechniki (wiceprezydent), Sekcji Konstrukcji Hydrotechnicznych Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN (wiceprzewodniczący), Sekcji Geotechniki i Budownictwa Podziemnego KILiW PAN, członek Prezydium Dolnośląskiej Izby Inżynierów Budownictwa. Przez 21 lat pełnił funkcję eksperta ds. bezpieczeństwa budowli piętujących w RZGW we Wrocławiu.

Uzyskał uprawnienia konstrukcyjno-budowlane wykonawcze i projektowe oraz uprawnienia rzeczoznawcy budowlanego w specjalnościach: geotechnika, hydrotechnika, Certyfikat Polskiego Komitetu Geotechniki oraz uprawnienia rzeczoznawcy SITWM NOT w specjalnościach geologia, geotechnika.

Został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, Srebrną Odznaką Izby Inżynierów Budownictwa oraz Srebrną Odznaką SITWiM NOT. Otrzymał 16 nagród Rektora.

**Włodzimierz
Parzonka**

Urodził się 13 września 1930 r. w Kępnie, gdzie ukończył szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące. Studia wyższe odbył w latach 1951–1956 na Wydziale Melioracji Wodnych. Stopień doktora nauk technicznych nadała mu Rada Wydziału Melioracji Wodnych w 1962 r. na podstawie rozprawy pt. „Wyniki badań laboratoryjnych nad stratami ciśnienia przy hydraulicznym transporcie rozwodnionego namułu stawowego w poziomych rurociągach stalowych”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk technicznych uzyskał w roku 1968 na Politechnice Wrocławskiej po przedłożeniu rozprawy pt. „Reologiczne zachowanie się jednorodnych mieszanin gruntowo-wodnych”. W roku 1976 nadano mu tytuł profesora.

Rozpoczął pracę w 1956 r. w Katedrze Budownictwa Wodnego na Wydziale Melioracji Wodnych, dziś Instytut Inżynierii Środowiska. Kolejno zajmował stanowiska asystenta (1956–1959), starszego asystenta (1959–1962), adiunkta (1963–1969), docenta (1969–1976), profesora nadzwyczajnego (1976–1992) i profesora zwyczajnego (od 1992 r.).

Jego zainteresowania naukowe obejmują zagadnienia: zamulania i odmulania stawów rybnych i jezior, hydrotransportu mieszanin ciecz – ciało stałe w rurociągach, hydrotransportu i utylizacji gnojowicy z ferm tuczu i chowu zwierząt, reologii mieszanin jednorodnych, a zwłaszcza namułów i gnojowicy, transportu rumowiska wleczonego i zawieszzonego w rzekach, sedymentacji, zagęszczania i erozji namułów w zbiornikach wodnych, modelowania budowli wodno-melioracyjnych, hydrauliki i hydrologii rzek i systemów wodnych, składowania odpadów na mokro (rolniczych i przemysłowych).

Dorobek obejmuje ogółem 275 publikacji, w tym 80 w językach obcych (francuskim, angielskim, niemieckim, rosyjskim). Do dorobku zaliczyć należy przeszło 90 niepublikowanych opracowań badawczych na potrzeby gospodarki.

W latach 1983–1988 był kierownikiem Studium Podyplomowego budownictwo wodno-melioracyjne na

Uniwersytecie w Oranie. Prowadził wykłady na uczelniach zagranicznych: w Państwowym Instytucie Politechnicznym w Tuluzie, na Wydziale Melioracji Uniwersytetu w Rostocku, w latach 1980–1988 pracował jako wykładowca na Uniwersytecie Nauk i Technologii w Oranie.

Był promotorem 14 doktoratów oraz 7 rozpraw „Post Graduation” na Uniwersytecie w Oranie. Pod jego kierunkiem 140 studentów ukończyło swoje prace dyplomowe, w tym 115 we Wrocławiu i 25 w Oranie.

Pełnił liczne funkcje organizacyjne, m.in. zastępcy dyrektora (1970–1979) i dyrektora Instytutu Budownictwa Wodnego i Ziemnego (1979–1980), pełnomocnika rektora ds. współpracy z zagranicą (1969–1971), przez trzy kadencje funkcję dziekana (1975–1979, 1990–1993, 1993–1996).

Działal aktywnie w towarzystwach naukowych, m.in. Towarzystwie Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Od 1991 do 1999 r. pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Fizyki Wód Śródlądowych Komitetu Gospodarki Wodnej PAN. W okresie 1981–2000 był członkiem Międzynarodowej Asocjacji Badań Hydraulicznych. W latach 1990–1993 wchodził w skład Rady Naukowej Instytutu Budownictwa Wodnego PAN.

Został wyróżniony: Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, francuskim Orderem „Palme Académiques”, Złotą Odznaką Budowniczego LGOM i Złotą Odznaką „Zasłużony dla Miasta Wrocławia i Województwa Wrocławskiego”.

Uzyskała sześciokrotnie Nagrodę Ministra oraz 18 nagród Rektora.

**Bożena
Patkowska-Sokoła**

Urodziła się 17 maja 1946 r. we Wrocławiu, gdzie uczęszczała do szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego. W 1970 r. ukończyła studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Po studiach odbyła roczny staż produkcyjny w Rolni-

czym Zakładzie Doświadczalnym Instytutu Zootechniki w Czechnicy. Następnie podjęła pracę w Zespole Szkół Rolniczych we Wrocławiu Pracach, gdzie w latach 1971–1975 była nauczycielem przedmiotów zawodowych. W grudniu 1975 r. została zatrudniona w Zakładzie Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu, zajmując kolejno stanowiska: asystenta (1975–1981), adiunkta (1982–1995), profesora nadzwyczajnego. Tytuł naukowy profesora otrzymała w roku 2000, a stanowisko profesora w roku 2006.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1980 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ zróżnicowanego poziomu suszu z głębokiej ściółki kurcząt rzeźnych i kur niosek w mieszkankach treściwych na cechy ilościowe i jakościowe tuszek jagniąt rzeźnych rasy merynos polski”. Stopień naukowy doktora habilitowanego – w 1990 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania na skutkami podawania owcom merynosowatym elementarnej siarki ^{35}S ; S^0 ”. Jej dorobek naukowy liczy łącznie 266 publikacji, w tym 88 oryginalnych prac twórczych oraz 5 skryptów akademickich i materiałów do ćwiczeń.

Prodziekan ds. dydaktyki (1991–1996) Wydziału Zootechnicznego, przewodnicząca wielu komisji dziekańskich i rektorskich, członek Zarządu PTZ oraz SITR. Promowała 2 doktorów i opiekowała się 120 pracami magisterskimi. Recenzent wielu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz oceny dorobku na stanowisko profesora nadzwyczajnego, tytuł naukowy profesora oraz doktora *honoris causa*.

Staże naukowe odbyła m.in. w Zootechnicznym Zakładzie Doświadczalnym Instytutu Zootechniki we Wrocławiu, w firmie „Cyjanamid” w Wiedniu, w firmie „Bayer” w Leverkusen, w Stacji Oceny badań Skór Instytutu Zootechniki, w Instytucie Zootechniki w Perugii (Włochy).

Wyróżniona 10 nagrodami Rektora, Złotym Medalem z wyróżnieniem na 51. Wystawie World Exhibition of Innovation, Research and New Technology „Eureka” w Brukseli (2002), Srebrnym Medalem na Wystawie The International Invention Innovation Industrial Design & Technology Exhibition I TEX w Malezji (2003), otrzymała też 3 srebrne medale na Międzynarodowej Wystawie Wynalazczości „Salon International des Inventions Geneve” (2004, 2009), nagrodę specjalną koreańskiego stowarzyszenia wynalazczości (2009), Złoty oraz Srebrny Medal na III Międzynarodowej Wystawie Wynalazków i Innowacji IWIS 2009, Nagrodę I stopnia w Konkursie Wrocławskiej Rady FSNT NOT za wybitne osiągnięcia

w dziedzinie techniki za 2008 rok, medal jubileuszowy Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, Złotą Odznakę ZNP (2004), Srebrną (2003) i Złotą (2010) Odznakę NOT oraz odznaczona Srebrnym (1996) i Złotym (2003) Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2009).

**Barbara
Patorczyk-Pytlik**

Urodziła się 10 września 1950 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu szkoły podstawowej, a następnie XI Liceum Ogólnokształcącego, w 1968 r. rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Ukończyła je w 1973 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w 1981 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Badania nad zawartością kadmu”. Promotorem tej pracy była doc. dr hab. Elżbieta Małysowa.

Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii uzyskała w 2001 r. na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej pt. „Agrochemiczna ocena różnych sposobów przygotowania kompostów z osadu ściekowego”. W 2006 r. została mianowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Jest specjalistą w dziedzinie chemii rolniczej. Zajmuje się także oddziaływaniem emisji przemysłowych na środowisko, agrochemiczną oceną oddziaływania na środowisko odpadów wykorzystywanych do nawożenia. Wiele uwagi poświęca również problematyce związanej z zawartością w glebie i pobieraniem przez rośliny mikroelementów, w tym seleniu.

Odbyła staż naukowy na Uniwersytecie Rolniczym w Nowym Sadzie. Była współorganizatorką cyklicznych sympozjów „Mikroelementy w rolnictwie”. Pięciokrotnie była członkiem komitetu redakcyjnego przygotowującego prace z tych konferencji do druku w *Zeszytach Problemych Postępów Nauk Rolniczych*

Promotor 1 pracy doktorskiej oraz 42 prac magisterskich. Była recenzentem 2 prac doktorskich oraz wielu publikacji i projektów badawczych (granty KBN). Jest autorką lub współautorką 86 publikacji, w tym 46 oryginalnych prac naukowych.

Kierowała 1 grantem KBN, była wykonawcą w 1 granicie KBN i 1 realizowanym w ramach US-Israel CD Program.

Za osiągnięcia w pracy naukowej i organizacyjnej została 10-krotnie wyróżniona nagrodami Rektora oraz odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi

**Stanisław
Patyk**

Urodził się 29 marca 1913 r. w Krasnymstawie, tu też ukończył szkołę średnią. Studia wyższe podjął na Akademii Medyczno-Weterynaryjnej we Lwowie, którą ukończył w lutym 1939 r. Po wybuchu drugiej wojny światowej brał czynny udział w kampanii wrześniowej, dostał się do niewoli niemieckiej i przez całą wojnę pozostawał w obozie w Muranu.

Po wojnie, w 1945 r. pracował na Wydziale Weterynaryjnym w Lublinie. W 1946 r. przeniósł się do Wrocławia i podjął pracę w Zakładzie Zoologii i Parazytologii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Wrocławskiego w charakterze starszego asystenta, a następnie adiunkta. Jego zainteresowania naukowe wiązały się z parazytologią weterynaryjną – początkowo badał pasożyty przeżuwaczy na Dolnym Śląsku. W tym okresie powstały praca doktorska pt. „Zarobaczenie przewodu pokarmowego owiec i kóz na Ziemiach Zachodnich” (1956 r.) i rozprawa habilitacyjna pt. „Kokcidia u bydła i owiec na Ziemiach Zachodnich” (1965 r.) – obie na Uniwersytecie.

Od 1962 r. pracował na Wydziale Zootechnicznym, gdzie prowadził zajęcia z parazytologii. Równocześnie brał udział w kompleksowych badaniach nad epizootologiczną i epidemiologiczną rolą ścieków komunalnych. Następnie zajmował się zwalczaniem pasożytów zwierząt gospodarskich oraz hypodermatozy bydła preparatami fosfoorga-

nicznymi. Współpracował z Instytutem Przemysłu Organicznego, badając produkowane preparaty pod względem ich skuteczności w zwalczaniu pasożytów, a także grzybic. W swym dorobku pozostawił 60 opracowań, z tego 34 oryginalne prace naukowe, pozostałe stanowią doniesienia naukowe, artykuły naukowe, opracowania dydaktyczne, w tym „Choroby inwazyjne zwierząt domowych”.

Za działalność naukową, dydaktyczną, wychowawczą i społeczną odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużonego dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Odznaką XV-lecia Polski Ludowej i XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska.

Zmarł 17 września 1977 r. Pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Edward
Pawlina**

Urodził się 22 października 1948 r. w Żaganiu. Szkołę podstawową ukończył w Brzeźnicy, a Liceum Pedagogiczne w Nowej Soli. Studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończył w roku 1972, uzyskując dyplom magistra inżyniera zootechniki.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych otrzymał w 1979 r. na podstawie rozprawy pt. „Badania nad wzrostem i mlecznością mieszańców (F_1) uzyskanych od krów nczb unasienionych nasieniem buhaja rasy holsztyńsko-fryzyjskiej importowanym z USA” (promotor – prof. dr hab. Bolesław Nowicki). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki nadała mu Rada Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1992 r. na podstawie rozprawy pt. „Efektywność krzyżowania bydła rasy czerwono-białej z holsztyńsko-fryzyjskim”. Tytuł naukowy profesora uzyskał w 1997 r.

Na Uczelni był zatrudniony na stanowiskach: asystenta (1972–1973), starszego asystenta (1973–1979), adiunkta (1979–1997), profesora nadzwyczajnego (1998–2003), profesora zwyczajnego (od 2003 r.). Pełnił

funkcje opiekuna praktyk zagranicznych, pełnomocnika dziekana Wydziału Zootechnicznego ds. praktyk robotniczych, członka uczelnianej komisji rekrutacyjnej, przewodniczącego wydziałowej komisji wyborczej, przewodniczącego uczelnianej komisji dyscyplinarnej doktorantów, członka senatu, prodziekana ds. dydaktyki (8 lat).

Odbył krótkoterminowe staże naukowe w Wyższej Szkole Rolniczej w Brnie, na Uniwersytecie w Nowym Sadzie i w Wyższej Szkole Rolniczej w Kiszyniowie oraz staże zawodowe w RFN – Związek Hodowców Bydła w Würzburgu i w Weilheim.

Był redaktorem 2 specjalnych zeszytów „Roczników Nauk Rolniczych” i 3 książek. Jest członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (6 lat) oraz Rady Programowej „Przeglądu Hodowlanego” (6 lat).

Był promotorem 3 przewodów doktorskich i 58 prac magisterskich, z których 12 zdobyło nagrody na ogólnopolskim konkursie prac magisterskich z zakresu zootechniki. Wykonał 3 recenzje prac habilitacyjnych, 7 prac doktorskich, 1 wniosku na tytuł profesora oraz 48 recenzji publikacji naukowych i projektów badawczych.

Jest autorem 18 podręczników i skryptów (niektóre o kilku wydaniach) oraz 208 publikacji, w tym 88 oryginalnych naukowych. Wyniki swoich prac prezentował na 6 zjazdach naukowych zagranicznych i krajowych. Najważniejsze książki to: „Leksykon terminów z zakresu genetyki i hodowli zwierząt” (1994), „Atlas ras zwierząt gospodarskich” (1995), „Gołębie. Chów, hodowla i rasy” (1996), „Kozy. Chów, hodowla i użytkowanie” (1999), „Rasy zwierząt gospodarskich” (2001). Autor ponad 800 opublikowanych zdjęć naukowych.

Został odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką Polskiego Związku Hodowców Gołębi Rasowych i Drobiu Ozdobnego i odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Medalem 50-lecia Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz wyróżniony Zespołową Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej i 38 Nagrodami Rektora.

**Julian
Perkal**

Urodził się 24 kwietnia 1913 r. w Łodzi. Szkołę podstawową ukończył w rodzinnym mieście, a liceum w Sieradzu. W latach 1932–1937 studiował matematykę na Uniwersytecie Warszawskim. W 1950 r. obronił na Wydziale Przyrodniczo-Matematycznym Uniwersytetu Wrocławskiego pracę doktorską pt. „Uwagi o oznaczeniach objętości pni drzewnych” (promotor – prof. dr hab. Hugo Steinhaus). W 1955 r. objął stanowisko docenta, a dwa lata później otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego.

Po studiach, aż do wybuchu II wojny światowej, pracował jako technik w prywatnym biurze mierniczym. W okresie wojny przebywał w Uzbekistanie, gdzie również pracował jako mierniczy. Po powrocie w 1946 r. z Uzbekistanu osiedlił się we Wrocławiu i rozpoczął pracę na Uniwersytecie i Politechnice na stanowisku starszego asystenta w Katedrze profesora Steinhaus. Od 1949 r. pracował również w Instytucie Matematycznym Polskiej Akademii Nauk na stanowisku adiunkta.

W 1962 r. odbył 6-miesięczny staż naukowy na Uniwersytecie Berkeley (USA).

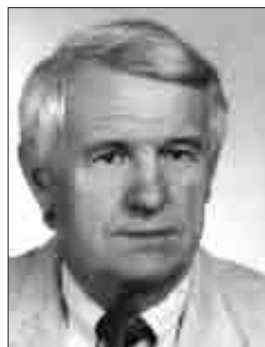
We wrześniu 1951 r. podjął pracę w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, na Wydziale Rolniczym, na stanowisku zastępcy profesora w Katedrze Statystyki. Jednocześnie został kierownikiem Katedry Statystyki. Od początku października 1952 do końca lutego 1953 r. był prodziekanem na Wydziale Rolniczym. We wrześniu 1953 r., po zakończeniu pracy w WSR, kontynuował pracę na Uniwersytecie Wrocławskim. Był kierownikiem Katedry Zastosowań Matematyki (1960–1965) i przez dwa lata (1956–1958) dziekanem Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UW. W 1964 r. został powołany na okres 3 lat na członka Rady Naukowej Instytutu Biologii Stosowanej WSR we Wrocławiu. Był również kierownikiem Działu Zastosowań Przyrodniczych, Gospodarczych i Technicznych oraz członkiem Rady Naukowej Instytutu Matematycznego PAN, Komitetu Nauk Matematycznych PAN, Prezydium Komisji Antropometrii PAN, Komisji Terapii Wydziału VI Nauk Medycznych PAN,

Rady Naukowej Zakładu Antropologii PAN, kuratorem Zakładu Statystyki i Metod Matematycznych Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, redaktorem naczelnym „Listów Biometrycznych”, prezesem Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Matematycznego, członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego oraz innych towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych. Był współzałożycielem i pierwszym prezesem Polskiego Towarzystwa Biometrycznego.

Był promotorem 6 prac doktorskich. Opublikował 91 prac naukowych. Jego trzypiętomowy podręcznik pt. „Matematyka dla rolników i przyrodników” został wyróżniony nagrodą Ministra Szkolnictwa Wyższego. Prawie wszystkie spośród jego prac dotyczą zastosowań matematyki. Opracował zarówno konkretne zagadnienia praktyczne antropologii, medycyny, dendrometrii, biologii i rolnictwa, jak też ogólne metody przydatne w różnych dziedzinach nauk eksperymentalnych. Był jednym z najbliższych współpracowników profesora Steinhaus i kontynuatorem wielu jego pomysłów i osiągnięć naukowych.

Rezultaty swoich prac prezentował na wielu konferencjach naukowych, m.in. w Czechosłowacji, Francji, Niemczech i na Węgrzech.

Zmarł 17 września 1965 r. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

**Stanisław
Peroń**

Urodził się 5 maja 1941 r. w Dąbrowie Górniczej. Studia na Wydziale Rolniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończył w roku 1967, uzyskując dyplom magistra inżyniera ze specjalnością technologia przemysłu rolnego.

Pracę zawodową na stanowisku technologa stażysty rozpoczął w październiku 1967 r. w Zakładach Przemysłu Ziemiaczanego w Kątach Wrocławskich. Po odbyciu rocznego stażu produkcyjnego pełnił tam kolejno funkcje: starszego technologa, starszego asystenta, kierownika Laboratorium Badawczego

Przemysłu Ziemniaczanego. We wrześniu 1972 r., po rozwiązaniu umowy z ZPZ „Kąty”, podjął pracę w Technikum Rolniczym w Krzyżowicy k. Wrocławia na stanowisku nauczyciela mechanizacji rolnictwa. Pracując w Technikum, ukończył równocześnie Podyplomowe Studia Mechanizacji Rolnictwa na Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

W roku 1974 został zatrudniony w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu jako starszy asystent. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w roku 1981 na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, po przedłożeniu rozprawy pt. „Wymiana masy podczas suszenia wycierki ziemniaczanej w modelu suszarki bębnowej”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie inżynierii rolniczej nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w roku 1996 na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Analiza procesu suszenia wycierki ziemniaczanej na kulach inerty”. Od 1999 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Instytucie Inżynierii Rolniczej.

W 2002 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej od 1994 r., oraz Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego od 1997 r.

Jest promotorem 5 rozpraw doktorskich, 90 prac magisterskich, recenzentem 1 rozprawy habilitacyjnej, 11 prac doktorskich, 2 podręczników naukowych, 2 wniosków o tytuł naukowy profesora, 16 publikacji naukowych, 6 projektów badawczych (grantów). Jego dorobek naukowy obejmuje 218 publikacji, których jest autorem lub współautorem, w tym 108 oryginalnych prac twórczych. Jest współautorem 2 skryptów z zakresu techniki cieplnej oraz niekonwencjonalnych źródeł energii.

Jest specjalistą z zakresu suszarnictwa płodów rolnych i żywności. Autor i współautor 1 opatentowanego wzoru użytkowego, 2 wniosków racjonalizatorskich i 31 ekspertyz.

Odnaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz medalem „Za Zasługi dla Wydziału Nauk o Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniony 13 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Anna
Pęksa

Urodziła się 5 lutego 1959 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczęszczała do XII Liceum Ogólnokształcącego. Studia odbyła na Akademii Rolniczej we Wrocławiu, otrzymując tytuł magistra inżyniera technologii żywności. Bezpośrednio po studiach została zatrudniona w Katedrze Technologii Rolnej i Przechowalnictwa, początkowo jako stażysta, a następnie na stanowisku asystenta – stażysty. W latach 1984 – 1990 pracowała w tej samej Katedrze kolejno na stanowiskach asystenta (do 1987 r.) i starszego asystenta. Ukończyła kurs pedagogiczny organizowany dla pracowników naukowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1990 uzyskała stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ czynników uprawowych i warunków przechowywania ziemniaków na skład chemiczny bulw i jakość otrzymanych z nich czipsów” (promotor – prof. dr hab. Grażyna Lisińska. W 1991 r. mianowana na stanowisko adiunkta w Katedrze Technologii Rolnej i Przechowalnictwa. W roku 2006, na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy pt. „Ocena jakości preparatów białka ziemniaczanego otrzymanych w różnych warunkach technologicznych i ich przydatności w produkcji wyrobów ekstrudowanych”, uzyskała stopień doktora habilitowanego w zakresie technologii żywności i żywienia, a następnie została mianowana profesorem nadzwyczajnym.

Reprezentuje dyscyplinę naukową technologia żywności i żywienia, specjalność technologia żywności pochodzenia roślinnego. Odbyła 2 długoterminowe staże naukowe w Norweskim Uniwersytecie Rolniczym w Aas na Wydziale Crop Science, a następnie Food Science. W roku 1996 była zatrudniona na Wydziale Food Science jako główny wykonawca projektu badawczego, na stanowisku naukowo-dydaktycznym na Norweskim Uniwersytecie Rolniczym. Odbyła staż przemysłowy w Zakładach Przemysłu Ziemniaczanego w Kątach Wrocławskich oraz staż produkcyjny w Zakładzie Produkcji Czipsów Rex – Pol w Oławie.

W latach 2001–2006 pełniła funkcję sekretarza Wrocławskiego Oddziału PTTŻ. Od roku 2008 jest wydziałowym koordynatorem ds. studiów w języku angielskim, przewodniczącą Rady Bibliotecznej uczelni, od roku 2009 również członkiem komisji rektorskich ds. współpracy z zagranicą i regionem oraz stypendium im prof. Stanisława Tołpy. Od ponad 10 lat jest jurorem Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych.

Jest opiekunem 42 prac magisterskich. Wykonała jedną recenzję pracy habilitacyjnej (Litwa). Recenzowała 18 oryginalnych prac twórczych i monograficznych przeznaczonych do publikacji w języku angielskim w czasopismach krajowych oraz zagranicznych z IF. Jej dorobek naukowy obejmuje 165 opracowań, z czego 82 stanowią oryginalne prace twórcze, 3 rozdziały w monografii wydawanej w Japonii, 3 artykuły przeglądowe, rozdział w skrypcie, 5 wniosków patentowych, 44 komunikaty naukowe prezentowane na konferencjach krajowych i zagranicznych. Jest współautorem monografii w języku angielskim.

Została wyróżniona Srebrnym Medalem Zasługi Ministra Edukacji Narodowej za Długoletnią Służbę oraz 7 nagrodami Rektora.

**Stanisław
Piotr**

Urodził się 21 marca 1952 r. we Wrocławiu. Ukończył Wydział Rolniczy Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1976 r.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskał w 1979 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ herbicydów Pyraminu i Venzaru na niektóre procesy metaboliczne *Azotobacter chroococcum*” na macierzystym Wydziale (promotor – prof. dr N. Balicka). Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1987 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Antagonistyczne działanie saprofitycznych bakterii z rodzaju *Bacillus* i *Pseudomonas* na fitopatogeniczne dla ogórków grzyby z rodzaju *Fusarium*”. Tytuł profesora uzyskał w 1999 r.

Odbył 9 staży zagranicznych – m.in. na Stacji PAN im. H. Arctowskiego (Antarktyda) w latach 1979–1980,

w Instytucie Mikrobiologii Uniwersytetu Rolniczego w Wageningen w 1985 r. oraz w Instytucie Fitopatologii Uniwersytetu Kalifornijskiego w Berkeley w latach 1991–1992.

Na stanowisko docenta powołany został w 1990 r., na stanowisko profesora nadzwyczajnego AR w 1992 r., a na stanowisko profesora zwyczajnego w 2002 r. Od 1991 r. pełni funkcję kierownika Katedry, aktualnie Zakładu Mikrobiologii Rolniczej.

Był opiekunem 34 prac magisterskich, promotorem 6 rozpraw doktorskich, w tym 2 poza macierzystą Uczelnią (Uniwersytet Rolniczy w Uppsali, Akademia Rolnicza w Krakowie). Recenzował 3 prace doktorskie, 4 rozprawy habilitacyjne. Opublikował 101 prac naukowych, w tym 52 w międzynarodowych czasopismach. Publikacje cytowane były 103 razy w literaturze światowej. Jest współautorem 4 patentów. Był ekspertem UNDEP oraz KE w ramach 5, 6 i 7 PR. Brał udział w 19 międzynarodowych konferencjach i kongresach. Prowadził wykłady na zagranicznych uczelniach (Grecja, Izrael, Szwecja, USA, Węgry).

Do najważniejszych osiągnięć naukowych należą opracowanie technologii produkcji biologicznego środka ochrony roślin, opierając się na odpornych na fungicydach mutantach grzybów z rodzaju *Trichoderma* i współudział w opracowaniu modelu degradacji substancji organicznej w warunkach polarnych oraz w zdegradowanych ekosystemach Karkonoszy.

Wyróżniony został 9 nagrodami Rektora oraz Nagrodą NOT.

**Elżbieta
Płaskowska**

Urodziła się 23 września 1959 r. w Oławie. Studia wyższe ukończyła w 1983 r. na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu, uzyskując dyplom magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych otrzymała w 1995 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Badania zdro-

wotności pszenicy ozimej w zależności od zastosowanego przedplonu”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych, w zakresie agronomii uzyskała w 2006 r. na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Zdrowotność pszenicy jarej uprawianej w siewie czystym i w mieszaninach odmian”.

Jej zainteresowania naukowe skupiają się głównie na badaniach fitopatologicznych. Zajmuje się zdrowotnością zbóż, traw gazonowych, rzepaku, roślin okopowych i miskanta olbrzymiego. Współpracuje w tym zakresie z Canakkle Onsekiz Mart University (Turcja) i ACW Changins (Szwajcaria). Badania mikologiczne związane są przede wszystkim z grzybami występującymi na terenach skażonych metalami ciężkimi, w glebach odłogowanych, w glebach organicznych, w kompostach pochodzących z miejskich odpadów organicznych oraz z grzybami antagonistycznymi w stosunku do patogenów roślin. Jest specjalistką z zakresu fitopatologii, mikologii oraz ochrony roślin.

Odbyła staże naukowe i wizyty w Jugosławii, Holandii i ZSRR oraz licznych ośrodkach naukowych w Polsce. Brała czynny udział w 7 konferencjach międzynarodowych, a w 2009 r. była organizatorem i przewodniczącą 4th International Seed Health Conference „Seed – source of infection” odbywającej się na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu.

W 1987 r. rozpoczęła pracę naukową w Katedrze Fitopatologii Akademii Rolniczej we Wrocławiu, obecnie Zakładzie Fitopatologii i Mikologii Katedry Ochrony Roślin. Od 2006 r. jest kierownikiem tego Zakładu. Pełni również, od 2008 r. funkcję koordynatora ds. uniwersytetu otwartego.

Pełni liczne funkcje w towarzystwach naukowych – jest zastępcą przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego (od 2005 r.), przewodniczącą Oddziału Wrocławskiego PTFFit (od 2005 r.) oraz sekretarzem Sekcji Mikologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego (od 1989 r.). Należy również do Towarzystwa Ochrony Roślin, European Foundation for Plant Pathology i International Society for Plant Pathology. Obecnie jest doradcą i ekspertem PZU z zakresu wyceny szkód w uprawach rolniczych.

Dorobek naukowy składa się z 94 pozycji, w tym 57 oryginalnych prac naukowych, 3 monografii, 34 doniesień na zjazdy i konferencje naukowe oraz wielu ekspertyz z zakresu chorób roślin uprawnych i ozdobnych.

Promotor 3 prac doktorskich i 31 prac magisterskich. Recenzent 1 rozprawy doktorskiej oraz wielu opublikowanych prac naukowych.

Wyróżniona 4 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i 1 dyplomem za działalność naukową oraz 1 nagrodą za działalność organizacyjną.

Anna
Pływaczyk

Urodziła się 1 lipca 1944 r. w Nowym Targu, woj. małopolskie. W 1962 r. ukończyła liceum ogólnokształcące w Nowym Targu. W 1967 r. ukończyła studia na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, a w styczniu 1995 r. trzyletnie Studia Podyplomowe na Wydziale Architektury Politechniki Wrocławskiej z zakresu architektury krajobrazu

Stopień doktora nauk technicznych nadała jej Rada Wydziału Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu w 1976 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ różnej rozstawy drenowania na kształtowanie się odpływu i stosunki wodne gleb średniozwięzłych”. W 1991 r. na podstawie oceny dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Skuteczność drenowania gruntów ornych terenów nizinnych i górskich na Dolnym Śląsku” uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie melioracji wodnych. Tytuł naukowy profesora nadano jej w styczniu 2000 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 2004 r.

Odbyła staże naukowe w Holandii (Uniwersytet w Wageningen), byłym NRD (Uniwersytet w Rostocku), w Jugosławii (Uniwersytet w Nowym Sadzie), byłym ZSRR (Akademia Rolnicza w Wołgogradzie), na Słowacji (Uniwersytet Rolniczy w Nitrze) i na Łotwie (Uniwersytet Rolniczy w Jelgawie).

Pełniła funkcje członka zespołu Komisji Normalizacyjnej w zakresie drenowania IMUZ w Falentach oraz koordynatora ds. współpracy naukowo-technicznej i dydaktyczno-wychowawczej pomiędzy Akademią Rolniczą we Wrocławiu i Łotewskim Uniwersytetem w Jelgawie.

Jest pełnomocnikiem Rektora ds. współpracy z Uniwersytetem Rolniczym w Nitrze, pełni funkcję członka Komitetu Redakcyjnego „Wiadomości Ziem Górskich” (Zeszyty Polskiego Towarzystwa Rozwoju Ziem Górskich). Przewodnicząca Sekcji Sudeckiej, członek Prezydium i zastępcą przewodniczącego Komitetu Zagospodarowania Ziem Górskich PAN.

Promotor 4 doktoratów oraz 98 prac magisterskich. Wykonała 4 recenzje dorobku naukowego w związku

z wnioskiem o tytuł naukowy profesora (w tym 1 dla Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze), 2 recenzje dorobku i pracy habilitacyjnej, 5 recenzji prac doktorskich oraz 40 recenzji publikacji naukowych.

Autorka 182 prac naukowych i studialnych, z których 78 zostało opublikowane, w tym 18 w językach obcych. Wyniki swych badań prezentowała na 45 konferencjach zagranicznych i krajowych.

Jest specjalistą w dziedzinie melioracji terenów nizinnych i górskich, drenowania, gospodarki wodnej gleb ciężkich, oddziaływania urządzeń melioracyjnych na ekosystemy parkowe oraz architektury krajobrazem.

Odnaczona Złotym Krzyżem Zasługi i odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem 50-lecia Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz wyróżniona 14 nagrodami Rektora

**Leszek
Pływaczyk**

Urodził się 28 stycznia 1945 r. w Stręczynie Nowym, w byłym powiecie chełmskim. Jest absolwentem I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Asnyka w Kaliszu. W roku 1967 ukończył studia wyższe z zakresu melioracji wodnych w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Stopień naukowy doktora nauk technicznych nadała mu Rada Naukowa Wydziału Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1976 r. na podstawie rozprawy pt. „Ocena stosunków hydrologicznych i wodnych na terenach nizinnych na przykładzie zlewni potoków Jeziorka, Nowy Rów i Średzka Woda”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie melioracji wodnych w 1988 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Oddziaływanie Odry na stosunki wodno-melioracyjne doliny w rejonie Brzeg Dolny – Malczyce”. W roku 1998 uzyskał tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

Pracę rozpoczął w Katedrze Melioracji Rolnych i Leśnych, zajmując kolejno stanowiska: stażysty (1967–1968), asystenta (1968–1969), starszego asystenta

(1969–1976), adiunkta (1976–1989), docenta (1989–1992), profesora nadzwyczajnego (1992–2004), a od marca 2004 r. profesora zwyczajnego.

W latach 1989–2009 kierował Zakładem Melioracji i Budownictwa Stawowego w Instytucie Melioracji i Kształtowania Środowiska. W latach 1990–1996 przez dwie kadencje był prodziekanem, a następnie w okresie 1996–1999 dziekanem Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska. W latach 1999–2005 przez dwie kadencje piastował funkcję prorektora ds. studenckich i nauczania. Od września 2006 r. pełni funkcję dyrektora Instytutu Kształtowania i Ochrony Środowiska. Przez 6 lat (1991–1996) był członkiem Zespołu Ekspertów Ministerstwa Edukacji Narodowej ds. minimów programowych na kierunkach inżynieria środowiska realizowanych na Akademii Rolniczych, a w latach 2006–2008 przewodniczył Uczelnianej Komisji Oceny Jakości Kształcenia i Akredytacji. W latach 2008–2009 jako Ekspert Państwowej Komisji Akredytacyjnej wizytował kilka uczelni w zakresie jakości kształcenia na kierunku ochrona środowiska.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 180 pozycji, z których 85 zostało opublikowane.

Odbył staże naukowe na uczelniach wyższych w Holandii, Niemczech, byłym ZSRR, Węgrzech oraz byłej Jugosławii, a także zawodowe staże krajowe w Biurze Projektów Wodnych Melioracji we Wrocławiu, Rejonowym Przedsiębiorstwie Melioracyjnym w Oleśnicy oraz w Instytucie Melioracji i Użytków Zielonych w Falentach. Jest rzeczoznawcą SITWM-NOT w zakresie melioracji wodnych. W latach 2005–2009 pełnił funkcję przewodniczącego Zarządu Oddziału SITWM-NOT we Wrocławiu.

Od 1996 r. jest członkiem Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska Rolniczego Polskiej Akademii Nauk.

Jego zainteresowania naukowe koncentrują się na zagadnieniach kształtowania się stosunków wodno-melioracyjnych w małych zlewniach nizinnych położonych w dolinach większych rzek oraz na problematyce oddziaływania spiętrzeń na warunki wodne przyległej doliny. W prowadzonych pracach naukowych znaczącą pozycję zajmują badania zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym, wywołanych inżynierską działalnością człowieka. Kierował i kieruje projektami badawczymi na potrzeby gospodarki uspołecznionej oraz grantami KBN.

Jest współautorem 5 przewodników do ćwiczeń z zakresu melioracji rolnych oraz 2 monografii z zakresu kształtowania się stosunków wodnych w dolinach rzecznych. Pod jego opieką 54 osoby wykonały i obroniły swoje prace dyplomowe inżynierskie i magisterskie. Jest promotorem

4 przewodów doktorskich, recenzował 5 rozpraw doktorskich, 2 rozprawy habilitacyjne oraz dorobek naukowy 6 kandydatów do tytułu naukowego, tytułu doktora *honoris causa* i stanowiska profesora zwyczajnego. Był opiekunem krajowych i zagranicznych praktyk studenckich oraz Wydziałowym Kuratorem Studenckiego Ruchu Naukowego.

Za postawę i osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktyczno-wychowawczej oraz organizacyjnej był wyróżniony: 6-krotnie dyplomem uznania dziekana Wydziału, Nagrodą Ministra i 22 nagrodami Rektora, a także odznaczeniami: Brązową i Srebrną Odznaką Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, Honorową Srebrną Odznaką SITWM-NOT, Medalem 40-lecia Polski Ludowej, Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Za Zasługi dla Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji UP we Wrocławiu” oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zdzisław
Pogodziński

Urodził się 11 marca 1932 r. w Radomiu. Pracę doktorską pt. „Niektóre zagadnienia wodne w planowaniu przestrzennym terenów wiejskich” obronił w roku 1968 na Wydziale Melioracji Wodnych w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, a stopień doktora habilitowanego nauk technicznych uzyskał w roku 1976 na podstawie rozprawy pt. „Planowanie przestrzenne terenów wiejskich”. Tytuł profesora nauk technicznych uzyskał w 1992 r.

Pracę na Uczelni rozpoczął w 1960 r. Był współtwórcą kierunku budownictwo. W latach 1975–1979 był prodziekanem, a 1979–1981 dziekanem Wydziału Melioracji Wodnych. W latach 1989–1999 dyrektor Instytutu Budownictwa Rolniczego. Wieloletni członek Komitetu Techniki Rolniczej PAN.

Od połowy lat 60. uczestniczył w realizacji wieloletnich zespołowych tematów badawczych w ramach problemów węzłowych, rządowych i resortowo-branżowych oraz w pracach wykonanych na potrzeby jednostek

gospodarki narodowej. Był inicjatorem i organizatorem badań, ich kierownikiem naukowym, autorem metodyki oraz współuczestnikiem realizacji. Wyniki pięciu opracowań wykorzystane zostały w praktyce.

Opublikował 14 oryginalnych prac twórczych, 2 monografie, 5 podręczników i skryptów. Wypromował 4 doktorów.

Otrzymał trzykrotnie nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 9 nagród Rektora.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem 40-lecia Polski Ludowej, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”.

Zmarł w 1999 r. Pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

Antoni
Polanowski

Urodził się 15 kwietnia 1937 r. w Radziechowach k. Żywca. Po ukończeniu liceum ogólnokształcącego w Żywcu studiował na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w roku 1961 tytuł magistra inżyniera rolnictwa w zakresie technologii rolnej.

Stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biochemii otrzymał w 1966 r. na Wydziale Nauk Przyrodniczych Wrocławskich we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Mechanizm aktywacji i inhibicji proteolizy w ziarniakach żyta (*secale cereale*)”. Habilitował się na tym samym Wydziale po przedłożeniu rozprawy pt. „Preparacja oraz charakterystyka fizykochemiczna i biologiczna inhibitorów trypsyny z ziarniaków żyta (*secale cereale*)”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1986 r., a profesora zwyczajnego w roku 1991. Odbył cztery długoterminowe staże w Stanach Zjednoczonych (Cornell University Ithaca NY, State University of NY, Stony Brook, NY, University of Georgia, Athens, GA).

Był prodziekanem Wydziału Nauk Przyrodniczych UW. (1978–1980), zastępcą dyrektora Instytutu

Biochemii UWr. (1981–1987, 1992–1995), dyrektorem Instytutu Biologii Molekularnej UWr. (1996–2002), członkiem Senatu UWr. (1996–2002) i Uniwersyteckiej Komisji Etyki (2003–2007).

W 2009 r. podjął pracę na Wydziale Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Przewodniczący sekcji dydaktycznej Komitetu Biotechnologii PAN (1990–1992), członek Grupy Roboczej Europejskiej Federacji Biotechnologicznej od 1982 r., Komitetu Biotechnologii PAN (1990–2008), Zespołu Ekspertów ds. Biotechnologii MEN (1989–1990), Panelu Ekspertów Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego Dolnego Śląska (2004–2006).

Promotor 7 doktoratów oraz ponad 45 prac magisterskich. Wykonał 42 recenzje rozpraw habilitacyjnych i dorobku naukowego oraz 18 rozpraw doktorskich.

Autor 176 pozycji naukowych, w tym 90 prac eksperymentalnych cytowanych ponad 900-krotnie, z których dwie zaliczono do tzw. Famous paper, 13 poglądowych, 11 patentów/zgłoszeń (2 międzynarodowe), 3 podręczników, 1 Normy Polskiej i 58 komunikatów konferencyjnych.

Jest znanym na świecie specjalistą w dziedzinie chemii białek, głównie w zakresie enzymów proteolitycznych i ich białkowych inhibitorów, szczególnie w aspekcie ich zastosowania w medycynie i biotechnologii. Jest odkrywcą (wspólnie z prof. T. Wiluszem) nowej rodziny inhibitorów proteinaz serynowych i współtwórcą znanej za granicą wrocławskiej szkoły badań nad tymi związkami. Współodkrywca proteinaz sulfhydrylowych jako czynników wirulentnych *Porphyromonas gingivalis* – bakterii odpowiedzialnych za choroby przyzębia u dorosłych. Współtwórca metody wydzielania peptydów immunostymulacyjnych z siary owiec i krów oraz, we współpracy z ReGen Therapeutics w Londynie i Sterling Technology w USA, projektu technologicznego produkcji preparatu stosowanego w leczeniu choroby Alzheimera, sprzedawanego na całym świecie od 2007 r. pod nazwą „Colostrinin®”/CogniSure.

Doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej we Wrocławiu, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Medalem UWr., medalami 50-lecia i „Zasłużony dla Wydziału Nauk o Żywności AR we Wrocławiu”. Wyróżniony m.in. wieloma nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Nagrodą Sekretarza Wydziału II PAN, licznymi nagrodami Rektorów UWr. i AR we Wrocławiu, 2 nagrodami Federacji NOT „Za najlepsze rozwiązania w dziedzinie techniki” i nagrodami specjalnymi Dyrektora POCH w Gliwicach.

Ryszard
Polechoński

Urodził się 4 kwietnia 1956 r. we Wrocławiu. W rodzinnym mieście ukończył szkołę podstawową, a następnie V Liceum Ogólnokształcące. Podjął studia na Wydziale Zootechnicznym ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, gdzie uzyskał dyplom magistra inżyniera zootechniki w 1980 r.

Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki nadała mu Rada Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej we Wrocławiu 12 października 1990 r. na podstawie rozprawy pt. „Jod w wodach powierzchniowych na terenach rolniczego zagospodarowania gnojowicy”. Promotorem pracy była prof. dr hab. Elżbieta Szulkowska-Wojczek. Stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauki rolniczej, dyscyplinie kształtowanie środowiska i specjalności ochrona ekosystemów wodnych nadała mu Rada Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 2005 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Ołów w ekosystemie jeziora Śława – przemieszczanie, kumulacja oraz próba bilansu w dziesięcioleciu 1993–2003”. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego został powołany w 2007 r.

Prowadzi badania nad: funkcjonowaniem ekosystemów wodnych w warunkach zdegradowanego środowiska, występowaniem metali ciężkich i innych mikrozanieczyszczeń w środowisku oraz ich wpływem na ekosystemy wodne, a także eutrofizacją i renaturyzacją wód.

Ukończył Studium Podyplomowe woda i środowisko w Niemczech (Hannover Universität) oraz kurs doskonalenia języka niemieckiego w Goethe Universität (Frankfurt am Main, 1986).

Był opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Hydrobiologów (1986–1996), pełnił funkcję Pełnomocnika Rektora ds. Studenckiego Ruchu Naukowego (1996–2005). W latach 2005–2008 był prodziekanem Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt oraz przewodniczącym Wydziałowej Komisji Finansowej. W 2008 r. został Koordynatorem Uczelnianym Dolnośląskiego Festiwalu Nauki oraz członkiem Rektorskiej Komisji

ds. Inwestycji, Remontów i Gospodarki Lokalami. Powołany na Kierownika Zakładu Limnologii i Rybactwa (2009 r.), a następnie na Zastępcę Dyrektora Instytutu Biologii (2009–2013). Był współorganizatorem Uniwersytetu Otwartego przy UP we Wrocławiu, gdzie pełni funkcję członka Rady Programowej.

W latach 1993–1998 pracował w Komisji Ochrony Przyrody przy Wojewodzie Legnickim. Był również ekspertem Agencji Własności Skarbu Państwa w zakresie gospodarki stawowej i jeziorowej, biegłym sądowym w sprawach dotyczących rybactwa i ochrony środowiska. Od 2009 r. pracuje w zespole opiniodawczo-doradczym nadzorującym rezerwat „Stawy Milickie”.

Wypromował jednego doktora oraz 27 magistrów, recenzował 10 publikacji naukowych. Autor 45 publikacji naukowych, w tym 6 w języku angielskim, 19 podręczników na potrzeby studiów podyplomowych. Wyniki swych prac prezentował na 6 międzynarodowych i 20 krajowych konferencjach, uczestnicząc w organizowaniu 5 z nich. Jest też autorem lub współautorem 61 opracowań nieopublikowanych.

W Oddziale Wrocławskim Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego był skarbnikiem (1999–2002), sekretarzem (2002–2009), a obecnie wiceprzewodniczącym. Od 2003 r. jest członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej ZG PTH.

Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych, a także dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej był 9 razy wyróżniony Nagrodą Rektora AR we Wrocławiu oraz odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi w 1996 r.

**Gustaw
Poluszyński**

Urodził się 15 września 1887 r. w Szeszorach. Po ukończeniu gimnazjum realnego w Kołomyi studiował w latach 1906–1911 nauki przyrodnicze na Uniwersytecie Lwowskim, specjalizując się z zoologii u Józefa Nusbauma-Hilarowicza w latach 1909–1910 przebywał jako stypendysta w Stacji Morskiej w Treście. Po studiach

uczył w gimnazjum w Kałuszu (1911–1912) i seminarium nauczycielskim w Jarosławiu (1912–1914). Wziął udział w I wojnie światowej, walcząc jako podoficer armii austriackiej na froncie wschodnim, gdzie w roku 1915 dostał się do niewoli; internowany do roku 1920 w obozie jenieckim nad Irtyszem koło Omska uczył przyrody w tamtejszej szkole. Po powrocie do kraju ponownie był nauczycielem (1920–1922) i po uzyskaniu w roku 1922 na Uniwersytecie Lwowskim stopnia doktora filozofii z zakresu zoologii na podstawie pracy o aparacie Golgiego u skorupiaków był w latach 1922–1928 adiunktem Katedry Zoologii u Jana Hirszlera i równocześnie nauczycielem w gimnazjum żeńskim im. Zofii Strzałkowskiej. Habilitował się w roku 1928 z zakresu zoologii i anatomii porównawczej zwierząt i był docentem Uniwersytetu Lwowskiego do roku 1930. W tym roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym i objął kierownictwo Katedry oraz Zakładu Zoologii i Parazytologii Akademii Medycyny Weterynaryjnej. W latach 1930 i 1931 specjalizował się przez rok z parazytologii jako stypendysta Funduszu Kultury Narodowej, w Tierärztliche Hochschule w Berlinie i przez kilka tygodni w Stacji Morskiej w Roscoff (Bretania) we Francji.

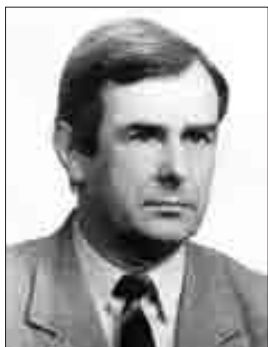
Był ostatnim prorektorem Akademii w latach 1936–1939. Podczas wojny pracował nadal w Akademii mianowanej przez Rosjan na Lwiwskiej Weterynaryjnyj Institut, potem przez Niemców na Staatliche Tierärztliche Fachkurse Lemberg. W latach 1944–1945 przebywał w Krakowie, gdzie bezskutecznie wraz z Zygmuntem Markowskim zabiegał o utworzenie Studium Weterynaryjnego przy Uniwersytecie Jagiellońskim. Przeniósł się do Wrocławia w roku 1945, gdzie był współorganizatorem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, jego prodziekanem w latach 1945–1947 i dziekanem w latach 1947–1948 oraz kierownikiem Katedry Zoologii i Parazytologii (od roku 1946 jako profesor zwyczajny). Po przeniesieniu Wydziału do wyodrębnionej z Uniwersytetu w roku 1951 Wyższej Szkoły Rolniczej kierował aż do śmierci zespołem katedr Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych. W latach 1957–1959 był prorektorem ds. nauki WSR. Równocześnie na uniwersytecie wykładając biologię ogólną, zoologię i parazytologię na Wydziale Lekarskim i Oddziale Farmaceutycznym, prowadził seminarium z ewolucjonizmu na Wydziale Nauk Przyrodniczych (1953–1955).

Na początku kariery naukowej interesował się cytologią i rozwojem wachlarzoskrzydłych (wcześniej mało znanego działu embriologii owadów) i genetyką. W roku 1927 wziął czynny udział w Międzynarodowym Kongresie Genetycznym w Berlinie i do końca życia publikował artykuły na temat dziedziczności, zmienności genów

i chromosomów. W latach 30. skoncentrował się na badaniach parazytologicznych i już praca z 1930 r. o larwach nicieni konia, opublikowana w „Tierärztliche Rundschau”, przyniosła mu europejski rozgłos. We Wrocławiu zainicjował prace nad pełnym zestawieniem wiadomości o pasożytach zwierząt domowych, występujących na terenie kraju oraz podobne badania u ryb i niektórych bezkręgowców; pod jego kierunkiem zbierano materiały pasożytów awifauny jeziornej i prowadzono badania zespołowe ekologiczno-parazytologiczne na jeziorze Ptasi Raj koło Gdańska (1952) oraz parazytologiczne ptactwa wodnego jezior Charzykowo, Sominy i Kruszyn (1953–1957). Ostatniego badania dotyczyły wpływu wody ściekowej na florę bakteryjną i wirusową oraz na parazytofaunę bytującą na nawadnianych nią terenach.

Członek Komisji Fizjograficznej PAU, Komitetu Parazytologicznego PAN, Lwowskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Zoologicznego (redaktor jego pisma „Zoologica Poloniae” w latach 1939, 1945–1950), Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika (jego sekretarz generalny w latach 1925–1926, prezes w latach 1947–1952 i redaktor serii A pisma „Kosmos” w latach 1945–1949), Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego i prezes jego oddziału wrocławskiego w latach 1953–1959.

Odznaczony był m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi. Jego imieniem nazwano salę wykładową na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu (1968), w której odsłonięto jego płaskorzeźbę (1979), a także lecznice weterynaryjne w Prudniku i Zgorzelcu, w tym ostatnim – również jedną z ulic.

**Norbert
Pospieszny**

Urodził się 10 stycznia 1941 r. w Poznaniu. Szkołę średnią (Technikum Weterynaryjne) ukończył w 1960 r. w Chojnowie. W 1961 r. podjął studia na Wydziale

Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, po ukończeniu których w 1968 r. rozpoczął pracę w Katedrze Anatomii Zwierząt tego Wydziału, początkowo jako asystent, następnie st. asystent i adiunkt – po obronie w 1976 r. pracy doktorskiej pt. „Morfologia i topografia części pierśsiowej nerwu błędnego owcy w okresie prenatalnym”.

W 1994 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Morfologia i rozwój części pozaczaszkowej nerwu błędnego świni w okresie płodowym” nadano mu stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych z zakresu anatomii zwierząt.

W 1995 r. został kierownikiem Katedry Anatomii i Histologii oraz Zakładu Anatomii Zwierząt.

Jego zainteresowania naukowe koncentrują się głównie wokół neuro- i angioanatomii. Dorobek naukowy obejmuje prace z okresu pre-, neo- i postnatalnego zwierząt domowych i dziko żyjących.

Norbert Pospieszny jest współautorem pierwszego światowego opracowania terminów embriologicznych, które ukazało się pod patronatem World Association of Veterinary Anatomists jako „Nomina Embryologica Veterinaria” (1994). W swojej działalności naukowej patronował 37 studenckim pracom naukowym z zakresu anatomii zwierząt.

Jest członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych.

**Wiesław
Poznański**

Urodził się 16 grudnia 1930 r. w Kamionce Strumilowej w woj. tarnopolskim. Szkołę podstawową ukończył w rodzinnym mieście. Do gimnazjum ogólnokształcącego uczęszczał w Iwoniczu Zdroju, a następnie w Dębowcu. Po zdaniu małej matury wstąpił do Podkarpackiego Liceum Rolniczego w Suchowole, które ukończył w 1949 r. Przez dwa lata pracował w powiatowym Związku Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Brzozowie, a następnie na stanowisku zootechnika w zespole PGR Widach. Studia na Wydziale Zootechnicznym WSR

we Wrocławiu ukończył w 1956 r. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1963 r. na podstawie pracy pt. „Badania nad skutecznością niektórych sposobów zapobiegania anemii u prosiąt”, a doktora habilitowanego po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania nad kształtowaniem się niektórych wskaźników produkcyjnych: i ekonomicznych u loch żywionych różnymi zestawami pasz oraz możliwościami modyfikacji tradycyjnego systemu ich użytkowania”.

W 1950 r. odbył 6-miesięczny staż naukowo-produkcyjny w Zootechnicznym Zakładzie Doświadczalnym Instytutu Zootechniki w Czechnicy oraz przebywał na krótkoterminowych stażach naukowych na uczelniach rolniczych Brna, Nowego Sadu, Belgradu, Monachium, a także uczestniczył w wyjazdach specjalistycznych do Niemiec, Austrii, Danii, Holandii i Szwajcarii.

Od chwili podjęcia zatrudnienia na Uczelni nieprzerwanie pracował w Zakładzie Hodowli Trzody Chlewnej na stanowiskach: asystenta (1955–1958), st. asystenta (1958–1963), adiunkta (1964–1976), docenta (1976–1989), profesora nadzwyczajnego (1989–1996) i profesora zwyczajnego (od 1996 r.).

Był prodziekanem (1978–1982), dziekanem (1982–1984) Wydziału Zootechnicznego, kierownikiem – kuratorem katedr Hodowli Koni i Owiec (1982–1984), kierownikiem Katedry Hodowli Trzody Chlewnej (1991–1997).

Był opiekunem naukowym RZD Magnice i Szczodre, seniorem budowy Doświadczalnej Fermi Trzody Chlewnej w Łosicach, członkiem zespołu ds. trzody chlewnej Rady Naukowo-Technicznej przy Ministerstwie Rolnictwa, przewodniczącym Rady Programowej czasopisma „Trzoda Chlewna”.

Promotor 5 doktorów oraz 72 magistrów. Wykonał 2 recenzje do tytułu naukowego profesora, 6 recenzji w przewodach habilitacyjnych, 9 w przewodach doktorskich. Sporządził 82 recenzje prac naukowych i projektów badawczych KBN, 2 podręczników i 3 skryptów. Autor 179 opracowań, w tym 75 oryginalnych prac twórczych.

Jest specjalistą w dziedzinie hodowli i technologii produkcji trzody chlewnej, zajmował się głównie żywieniem loch, prosiąt tuczników, systemami utrzymania oraz zagadnieniami organizacyjnymi w gospodarstwach wielkostadnych i drobnotowarowych.

Odnaczony krzyżami: Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Odznaką Honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”, odznakami „Za Zasługi dla Województw: Legnickiego, Wrocławskiego, Zielonogórskiego”, a także 2 nagrodami Ministra i 19 Rektora.

Jerzy
Preś

Urodził się 8 stycznia 1926 r. w Dietrzkowicach k. Wielunia. Po ukończeniu szkół podstawowej i średniej rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym WSR Wrocław, które ukończył w 1954 r. Po studiach podjął pracę w Katedrze Żywienia Zwierząt jako nauczyciel akademicki.

W 1961 r. otrzymał na Wydziale Zootechnicznym WSR we Wrocławiu stopień doktora nauk rolniczo-leśnych na podstawie rozprawy pt. „Różnorodne metody żywienia oraz opasu młodego bydła rasy nizinnej cb w ujęciu fizjologiczno-żywniowym i ekonomicznym”, którą wykonał pod kierunkiem prof. dr. Zygmunta Ruszczyca, natomiast stopień doktora habilitowanego uzyskał na Wydziale Zootechnicznym AR w Poznaniu po przedłożeniu rozprawy pt. „Wykorzystanie azotu młodego bydła rasy ncb przy różnych poziomach energii w paszy” w 1966 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego nadano mu w 1973 r., a profesora zwyczajnego w roku 1980. Specjalność naukowa – żywienie zwierząt

Odbył liczne naukowe i zawodowe staże krajowe i zagraniczne, m.in. Niemcy, Ukraina, Łotwa, Jugosławia, Czechosłowacja, Francja, Szwecja.

Przez 3 kadencje był prorektorem ds. współpracy z gospodarką narodową i RZD oraz ds. studenckich AR Wrocław (1969–1981), był również przez 10 lat kierownikiem Katedry Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej. Brał udział w pracach centralnych Komisji i Rad Naukowych. Wiele lat był członkiem Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN, a w latach 1990–1995 członkiem Prezydium. Od 1988 r. – Komisji Żywienia Zwierząt Europejskiej Federacji Zootechnicznej, w latach 1970–1992 był członkiem Rady Naukowej przy Ministrze Rolnictwa, od 1983 r. wchodził w skład Komisji Oceny Pasz przy Ministrze Rolnictwa, a od 1989 r. przewodniczył jej działaniom. W latach 1984–1987 był wiceprzewodniczącym Komisji Nauk Rolniczych przy Oddziale PAN we Wrocławiu. Był i jest członkiem Rad Naukowych Instytutu Zootechniki w Krakowie (od 1990 r.) i Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie

(od 1993 r.), członkiem Komitetu Ziemi Górskich PAN, Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (od 1981 r.), SITR-u, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (od 1976 r.). Był członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej oraz wybrany został do Komitetu Badań Naukowych (1991–1995).

Był promotorem 6 doktoratów oraz opiekunem 64 prac magisterskich. Jest autorem lub współautorem 3 podręczników i skryptów oraz autorem 13 recenzji na tytuł profesora, 21 recenzji habilitacyjnych oraz 34 recenzji doktorskich, a także autorem ponad 400 publikacji naukowych, w tym 360 oryginalnych prac badawczych. Prowadził liczne wykłady zagraniczne na uczelniach w Lipsku, Jenie, Petersburgu i na Słowacji. Wyniki swoich badań prezentował na 15 międzynarodowych sympozjach i kongresach.

Jest wybitnym specjalistą z zakresu żywienia bydła, autorem preparatów moczniakowych stosowanych w całej Polsce (Melwit) oraz niezwykle cenionym i popularnym wykładowcą specjalistycznych szkoleń dla hodowców bydła.

Za swoją działalność naukową i dydaktyczną otrzymał 2 nagrody Ministra Rolnictwa, 5 nagród Ministra Edukacji Narodowej, 21 nagród Rektora AR Wrocław oraz został wyróżniony Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1981), Honorową Odznaką ZSP (1964) i Odznaką PTZ (1984), Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1974), medalem „Za Zasługi dla AR we Wrocławiu” (1995), medalem „Zasłużony dla Rolnictwa” oraz licznymi odznaczeniami regionalnymi woj. wrocławskiego, zielonogórskiego i opolskiego.

**Urszula
Prośba-Białczyk**

Urodziła się 30 września 1948 r. w Ziębicach na Dolnym Śląsku w rodzinie repatriantów z Kresów Wschodnich. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w Liceum Pedagogicznym w Kłodzku rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, wieńcząc je w 1972 r. dyplomem magistra inżyniera rolnictwa.

Pracę zawodową rozpoczęła w Instytucie Uprawy Roli i Roślin, początkowo na stanowisku asystenta stażysty, a następnie asystenta i starszego asystenta, a od roku 1980 – adiunkta. W roku 1991, na podstawie dorobku i rozprawy habilitacyjnej, uzyskała stopień doktora habilitowanego, a w roku 2004 tytuł profesora.

W latach 1996–1999 była prodziekanem Wydziału Rolniczego, a w kadencji 2008–2012 pełni tę funkcję na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Będąc prodziekanem podczas pierwszej kadencji, współorganizowała studia w ośrodkach zamiejscowych na terenie województwa sieradzkiego.

Swoje badania naukowe, pod opieką prof. dr. hab. Henryka Słowińskiego, ukierunkowała na zagadnienia związane z produktywnością roślin okopowych, a w szczególności ziemniaka i buraka. Efektami licznych prac badawczych były w roku 1980 rozprawa doktorska pt. „Wpływ gęstości sadzenia i podkiełkowania sadzeniaków na rozwój oraz gromadzenie i wartość użytkową plonu kilku odmian ziemniaka”, a w roku 1991 rozprawa habilitacyjna pt. „Kształtowanie cech jakościowych i wartości paszowej ziemniaka pod wpływem terminu sadzenia i poziomu nawożenia azotem”. Tytuł profesora uzyskała w 2004 r.

Wyniki eksperymentów i badań opublikowała w 102 artykułach, 54 komunikatach i doniesieniach konferencyjnych oraz wielu pracach popularnonaukowych.

Pod jej kierunkiem 87 studentów wykonało prace magisterskie, a 2 osoby napisały rozprawy doktorskie i uzyskały stopnie doktora. Recenzowała również liczne prace doktorskie z macierzystej Uczelni oraz innych placówek naukowych w kraju i za granicą.

Odbyła pięciomiesięczny staż naukowy w instytucie badawczym we Francji (rok 1983), staż na uczelni rolniczej w Debreczynie (rok 1985) oraz kilkakrotnie misje naukowe na Litwie (1998). W roku 2000 przewodniczyła Komitetowi Organizacyjnemu konferencji naukowej „Ziemniak spożywczy i przemysłowy oraz jego przetwarzanie”, a w dalszych edycjach tej konferencji pozostaje w Radzie Programowej.

W roku 2007 realizowała projekt pt. „Introdukcja polskich odmian ziemniaka na Madagaskar”, gdzie prowadziła liczne szkolenia i zakładała plantacje ziemniaka dla różnych kierunków użytkowania.

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne była wielokrotnie wyróżniona Nagrodą Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz wyróżniona odznaką „Za Zasługi dla Akademii Rolnicze we Wrocławiu”.

**Marek
Prymon**

Urodzony 22 września 1949 r. w Przemyślu. Absolwent Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu (1971), gdzie uzyskał tytuł magistra ekonomii. W roku 1976 obronił na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu pracę doktorską pt. „Analiza rynku nietrwałych artykułów gospodarstwa domowego” (promotor – prof. Józefa Kramer). W roku 1981 napisał pracę habilitacyjną pt. „Badania branżowo-przestrzenne rynku”, obronioną rok później na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Na tej samej Uczelni w roku 1992 został profesorem nadzwyczajnym.

Reprezentowana dziedzina – zarządzanie, dyscyplina naukowa – marketing, specjalność – zarządzanie marketingowe i badania rynku.

Uczestniczył w stażach i szkoleniach naukowych: Creighton University Omaha (USA), L'Institute de Technologie II Villeurbanne-Lyon (Francja) 1981, Odense University (Dania) 1985, Lancashire Polytechnic Preston (Wielka Brytania) 1988, Abo Akademi Turku (Finlandia) 1992, University of Richmond (USA) 1993, University of Limerick (Irlandia) 1995, L'Institute des Hautes Etudes Commerciales Marsylia (Francja) 1995, Limburg University Hasselt (Belgia) 1996.

Na uczelniach pełnił funkcje kierownika zakładów i katedr. Od roku 1994 kierował Katedrą Ekonomiki Handlu, a później Katedrą Strategii Marketingowej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu (do 1997), także do roku 2002 Katedrą Analizy Rynku i Zarządzania Marketingowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Promotor 7 doktoratów oraz ponad 500 prac magisterskich. Pisał liczne recenzje podręczników i monografii, a także recenzował 9 prac doktorskich.

Łączna liczba oryginalnych publikacji wyniosła powyżej 100.

Brał udział w konferencjach międzynarodowych m.in. w Leeds (Wielka Brytania) 1987, Marienhamn, (Finlandia) 1991, na Uniwersytecie Łódzkim 1996, w Wiedniu 1994, w Trnawie (Słowacja) 2009.

Wygłosił wiele wykładów w różnych krajach świata, m.in.: University of Tampere i Abo Akademii (Finlandia), University of Bergen (Norwegia), Lovanium (Belgia), Wyższa Szkoła Handlu (Bruksela), Leyden University i Erasmus University (Holandia), University of Manitoba, University of British Columbia (Kanada), University of Oklahoma, University of San Diego, University of Nebraska (USA), University of Brighton, Liverpool Polytechnic, University of Nottingham (Wielka Brytania).

Od 2003 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym.

**Stanisław
Przestalski**

Urodził się 3 września 1927 r. we Lwowie. Maturę uzyskał we Wrocławiu w Liceum nr 1 w 1946 r. Studia zakończył w 1951 r. na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Wrocławskiego jako magister filozofii w zakresie fizyki. Doktorat nauk fizycznych („Pomiary wilgotności i porowatości gleby”) uzyskał na tym samym Wydziale (promotor – prof. Jan Wesołowski) w 1959 r. Habilitował się („Fizyczne aspekty zjawiska przenikania jonów fosforanowych do czerwonych ciałek krwi”) tamże w 1964 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1971 r., a zwyczajnego w 1978 r. Reprezentuje specjalności naukowe: fizyka, biofizyka i agrofizyka. Odbył 3 staże naukowe w ZSRR, Holandii i USA.

W latach 1952–1997 był organizatorem i kierownikiem Katedry Fizyki i Biofizyki. Funkcjami pozauczelnianymi były członkostwo wielu komitetów i komisji PAN (jest Członkiem Honorowym Komitetu Agrofizyki PAN i Komitetu Cytobiologii PAN) oraz przewodniczył Komisji Chemii, Fizyki i Techniki w Biologii Wrocławskiego Oddziału PAN (jest również członkiem honorowym Polskiego Tow. Biofizycznego i Polskiego Towarzystwa Biologii Komórki). Od wielu lat należy do Centralnej Komisji ds. Spraw Tytułów i Stopni Naukowych. Jest członkiem dwóch Komitetów Redakcyjnych czasopism naukowych, wiceprzewodniczącym Komisji Przyrodniczo-Medycznej

PAU we Wrocławiu, a od 1994 r. wchodzi w skład Polskiej Akademii Umiejętności (1994–1996 członek korespondent, od 1997 – członek czynny).

Jest promotorem 15 doktoratów, a 11 jego współpracowników habilitowało się. Był opiekunem około 100 prac magisterskich. Jest autorem kilkuset recenzji profesorskich, habilitacyjnych i doktorskich. Jest autorem 2 podręczników akademickich („Fizyka z elementami biofizyki i agrofizyki oraz „Elementy fizyki, biofizyki i agrofizyki”), a także 5 skryptów i książki pt. „Błony biologiczne”.

Opublikował około 350 prac, w tym ponad 160 oryginalnych prac twórczych. Wykładał na zaproszenie na uniwersytetach w Niemczech, Anglii i we Włoszech. Brał aktywny udział w kilkudziesięciu międzynarodowych konferencjach i kongresach naukowych.

Organizował wiele naukowych przedsięwzięć, w tym 13 Międzynarodowych Szkół Biofizyki Transportu Membranowego (1974–1997) oraz konferencji ogólnopolskich (m.in. pierwsze ogólnopolskie sympozjum biofizyczne w 1968 r.) i kierował wieloma projektami badawczymi byłego KBN, obecnie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Początkowo zajmował się badaniem wilgotności i porowatości gleb w warunkach polowych. Od lat 60. prowadzi badania z zakresu biofizyki i agrofizyki błon: mechanizmy przenikania anionów przez błony, mechanizm zjawiska grawiosmozy, molekularny mechanizm działania wielu pestycydów, oksydantów i antyoksydantów oraz organicznych związków cyny i ołowiu na błony. Z każdej z tych dziedzin ma uznane wyniki.

Odnaczony został: Medalem 10-lecia Polski Ludowej, Odznaką Tysiąclecia, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Województwa Zielonogórskiego”, Medalem 35-lecia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu, medalami „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Uzyskał tytuł honorowy „Zasłużony Nauczyciel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”, a także został uhonorowany Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. W 2001 r. uzyskał tytuł doktora *honoris causa*.

**Krzysztof
Pulikowski**

Urodził się 23 września 1966 r. w Krotoszynie, woj. wielkopolskie. Studia na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w roku 1992, uzyskując tytuł zawodowy magistra inżyniera inżynierii środowiska.

Od 17 lutego 1992 r., będąc studentem V roku, rozpoczął pracę jako asystent-stażysta w Instytucie Melioracji Rolnych i Leśnych – obecnie Instytut Kształtowania i Ochrony Środowiska. Od 1 września 1992 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska otrzymał w 1997 r. na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Ocena skuteczności oczyszczania ścieków cukrowniczych w zbiornikach akumulacyjnych”, a w roku 2004 ta sama Rada Wydziału, na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Zanieczyszczenia obszarowe w małych zlewniach rolniczych”, nadała mu stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska.

Od 1998 do 2007 r. był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska, a od 2007 do 2008 r. na tym samym stanowisku w Katedrze Budownictwa i Infrastruktury. 1 lipca 2008 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego, obecnie jest zatrudniony na tym stanowisku w Instytucie Inżynierii Środowiska. W latach 2005–2009 współpracował z Okręgową Komisją Egzaminacyjną we Wrocławiu, przygotowując materiały egzaminacyjne dla szkół średnich z zakresu melioracji i inżynierii środowiska.

Prodziekan (od 2008 r.), członek Senackiej Komisji Spraw Studenckich i Nauczania (od 2010 r.), przewodniczący Rady Programowej Wydawnictwa UP we Wrocławiu (od 2006 r.), Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej (2008/2009 i 2009/2010), Komitetu Organizacyjnego XXXII Finału Olimpiady Wiedzy i Umiejętności (2008).

Członek Sekcji Inżynierii i Ochrony Środowiska Wiejskiego, Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska

Rolniczego (od 2003 r.), Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej (od 2008 r.), wiceprezes Dolnośląskiego Oddziału PTIE (od 2008 r.), sekretarz Dolnośląskiego oddziału PTIE (1995–2008), członek Towarzystwa Rozwoju Ziemi Górskich (od 1997 r.).

Promotor 2 doktoratów i 61 prac magisterskich. Wykonał 4 recenzje rozpraw doktorskich i 3 oceny dorobku i rozprawy habilitacyjnej oraz 25 publikacji naukowych.

Współautor 2 skryptów: „Ochrona wód i gleb” (2001) i „Przyrodnicze wykorzystanie ścieków i osadów” (2006) oraz przewodnika do ćwiczeń pt. „Przewodnik do ćwiczeń z inżynierii środowiska” (2003), a także 71 publikacji naukowych i 40 opracowań niepublikowanych.

Specjalista z zakresu oczyszczania ścieków, ochrony wód w zlewniach użytkowanych rolniczo oraz przyrodniczego wykorzystania odpadów i osadów ściekowych.

Za pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, 12-krotnie nagradzany Nagrodą Rektora oraz wyróżniony w Konkursie WR FSNT NOT.

**Maria
Pytlarz-Kozicka**

Urodziła się 12 lipca 1948 r. w Bystrzycy Kłodzkiej gdzie została absolwentką liceum ogólnokształcącego w 1966 r., a następnie w latach 1966–1971 studiowała w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu na Wydziale Rolniczym, specjalizacja ekonomika rolnictwa. Obroniła pracę magisterską w 1971 r. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w roku 1985 na podstawie rozprawy pt. „Możliwość uprawy kukurydzy w północnych rejonach Polski” (promotor – prof. dr hab. Zygmunt Hrynczewicz). Stopień doktora habilitowanego otrzymała w 2007 r. na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ niektórych zabiegów uprawowych na porażenie ziemniaków chorobami wirusowymi i ich plonowanie na plantacjach nasiennych w rejonie Wrocławia”.

Odbyła staże naukowe i zawodowe: w Wyższej Szkole Rolniczej (Agronomiczna Fakulta, 1988 r.) w Czeskich Budziejowicach w Katedrze Rastlinnej Vyroby, Akademii Rolniczej w Leningradzie (1989 r.), Akademii Rolniczej w Moskwie (1991 r.) oraz kurs wykrywania chorób wirusowych w polu, szklarni za pomocą testu ELISA w Instytucie Ziemiaka w Jadwisinie.

Promotor 60 prac magisterskich. Dorobek naukowy obejmuje 51 prac oryginalnych.

W pracy naukowej zainteresowania dotyczą doskonalenia agrotechniki, ochrony chemicznej roślin okopowych, zagadnień nasiennictwa ziemniaka i oceny jakości plonów. Obecnie badania naukowe skupiają się na ochronie środowiska rolniczego i uprawach ekologicznych, a tematyka badawcza w minionym okresie była ukierunkowana na następujące kwestie: doskonalenie agrotechniki i produkcji nasiennej ziemniaków; nowoczesne technologie w uprawie buraka cukrowego; ocena cech jakościowych ziemniaka w zależności od sposobu uprawy oraz ocena wysokości i jakości plonów roślin okopowych w różnych systemach uprawy.

Za badania naukowe została wyróżniona czterokrotnie nagrodami Rektora.

**Laura
Radczuk**

Urodziła się 28 lipca 1938 r. w Nieświeżu. W czasie II wojny światowej została wraz z rodziną wywieziona na zesłanie w okolice Archangielska, skąd powróciła w 1945 r. Maturę zdała w liceum ogólnokształcącym w Kłodzku. Studia na Wydziale Melioracji Wodnych ukończyła w 1964 r. W tym samym roku rozpoczęła pracę zawodową w Katedrze Budownictwa Wodnego, przechodząc kolejno od stanowiska stażystki do profesora nadzwyczajnego.

Stopień doktora uzyskała w 1972 r. na macierzystym Wydziale po przedłożeniu rozprawy pt. „Statystyczne krzywe opadania jako charakterystyka przepływów niskich w potokach i rzekach górskich”, natomiast stopień doktora habilitowanego w 1987 r. na podstawie rozprawy pt. „Zlewnia rolnicza jako system dynamiczny”.

Od 1992 r. była kierownikiem czterech działów na Studiach Podyplomowych woda i środowisko, organizowanych w ramach Programu TEMPUS. Od 1995 r. prowadzi również zajęcia dydaktyczne na studium doktoranckim z zastosowań metod analizy systemowej w opisie procesów przyrodniczych. W latach 1972–2007 pod jej kierunkiem wykonano 54 prace dyplomowe oraz 6 rozpraw doktorskich. Odbyła szereg staży naukowych, m.in. na Uniwersytecie w Tbilisi, w Akademii Rolniczej w Moskwie, na Uniwersytecie w Rostocku, w Instytucie Hydrometeorologii w St. Petersburgu. Zorganizowała na Wydziale Melioracji interdyscyplinarny zespół oraz polygon badawczy w zlewni Ciesielskiej Wody. Efektem pracy członków zespołu jest 5 prac doktorskich.

Do obszaru jej zainteresowań naukowych zalicza się: modelowanie matematyczne procesów cyklu hydrologicznego, gospodarkę wodną, bilanse wodno-gospodarcze oraz hydrologię stosowaną. W ostatnich latach aktywnie uczestniczy w międzynarodowym programie badawczym FRIEND (Flow Regimes from International Experimental and Network Data) kierowanym przez Instytut Hydrologii w Wallingford.

Jej dorobek naukowy obejmuje 142 publikacje. Jest również autorką 4 skryptów dla studium podyplomowego, 42 publikacji informujących o postępach wiedzy w zakresie hydrologii.

Od roku 1989 pełniła funkcję kierownika Zakładu Hydrologii i Gospodarki Wodnej w Instytucie Inżynierii Środowiska. Od 1986 r. jest członkiem Komitetu Gospodarki Wodnej PAN, a od 2003 r. pełni funkcję przewodniczącej Sekcji Hydrologii tegoż Komitetu. Jest czynnym członkiem wielu organizacji naukowych, m.in. od roku 1989 przewodniczyła Oddziałowi Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, w kadencji 1995–2003 Radzie Naukowej IMGW.

Została wyróżniona m.in. Srebrną Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem 70-lecia Polskiej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej”, Złotą Odznaką „Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”.

**Maria
Radomska**

Urodziła się 19 sierpnia 1927 r. w Nisku n. Sanem. Uczęszczała do szkoły powszechnej w Brześciu n. Bugiem, Ostrołęce i w Warszawie, gdzie w 1944 r. ukończyła gimnazjum działające jako szkoła ogrodnicza. Od 1941 r. w ZHP – Szare Szeregi, od 1944 r. w Armii Krajowej – sanitariuszka w Powstaniu Warszawskim, jeniec wojenny m.in. w Karnym Obozie Oberlangen. Po wyzwoleniu wstąpiła do II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych; skierowana do Kompanii Szkolnej uczyła do liceum we Włoszech i Anglii. Studia na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu (1947–1951) ukończyła jako magister inżynier nauk agrotechnicznych.

Doktorem nauk rolno-leśnych została na podstawie dysertacji pt. „Wpływ głębokości i sposobu wykonania orki przedzimowej na niektóre właściwości gleby i plony roślin w płodozmianie” w roku 1960, a doktorem habilitowanym w zakresie uprawy roli i roślin po przedłożeniu rozprawy pt. „Ocena przydatności rolniczej nowej polskiej maszyny uprawowej – pługofrezarki” w roku 1971. Promotorem rozprawy doktorskiej był prof. dr hab. Bolesław Świętochowski.

Pracę w Katedrze Ogólnej Uprawy Roli i Roślin podjęła w 1949 r. jako zastępca asystenta i kontynuowała do 1980 r., pozostając, pomimo wypromowania dwóch doktorów, adiunktem do 1979 r., w którym otrzymała opóźniony przez Komitet Wojewódzki PZPR awans na docenta. W 1980 r. przeszła do Zamiejscowego Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego krakowskiej AR w Rzeszowie. Była zastępcą dyrektora (1980–1981) i dyrektorem Instytutu Technologii Produkcji Rolniczej (1982–1984), kierownikiem Zespołu Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (1985–1987), Katedry Technologii Produkcji Rolniczej (1987–1997) i dziekanem (1990–1993) utworzonego w 1989 r. Wydziału Ekonomiki Produkcji Rolniczej. Po wypromowaniu 3 kolejnych doktorów uzyskała w 1985 r. tytuł profesora nadzwyczajnego.

Była członkiem: Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa (1963–1966), Zespołu ds. Agrolot-

nictwa Komitetu Techniki Rolniczej PAN (1979–1986), Komitetu Uprawy Roślin PAN (1984–1989) oraz Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Nauk Agrotechnicznych (przewodnicząca Oddziału w Rzeszowie), International Soil Tillage Research Organization (inicjator Sekcji Polskiej) i Zarządu Okręgowego ZBoWiD. Należy do Stowarzyszenia Środowiska Żołnierzy AK „Żywiciel”, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej i Polskiego Związku byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych. Od 1989 r. jest przewodniczącą Okręgowego Komitetu Olimpiady Biologicznej w Rzeszowie.

Współautorka 5 pionierskich skryptów z ogólnej uprawy roli i roślin dla studiów zaocznych (1954–1956), podręczników: „Uprawa roślin” (1955) i „Ogólna uprawa roli i roślin” (1980, 1982, 1993, 1996). Autorka 154 publikacji, w tym 92 oryginalnych.

Staże i misje naukowe odbyła w NRD, Bułgarii, CSRS, Holandii, Szwecji.

Odnaczona Medalem Wojska „Polska Swemu Obrońcy”, Krzyżem AK, Krzyżem Walecznych, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz wyróżniona Nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, 5 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu i 5 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej w Krakowie.

**Zenon
Radziwolski**

Urodził się 27 czerwca 1925 r. w Sosnowcu. Szkołę podstawową ukończył w 1939 r. W 1945 r. uzyskał tzw. małą maturę w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach w Gimnazjum Mechanicznym. Następnie został przyjęty na wstępny rok studiów na Wydziale Przyrodniczym na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu, który ukończył w 1947 r. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych

Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie uzyskał tytuł magistra filozofii w 1952 r.

Stopień doktora nauk humanistycznych otrzymał w 1967 r. na Wydziale Nauk Filozoficzno-Historycznych Uniwersytetu Wrocławskiego za dysertację pt. „Filozofia chrześcijańska wobec ewolucjonizmu”. Promotorem był prof. Andrzej Nowicki.

W 1950 r. rozpoczął pracę naukowo-dydaktyczną na Uniwersytecie Wrocławskim jako zastępca asystenta w Katedrze Nauki o Polsce i Świecie Współczesnym pod kierunkiem prof. Stanisława Walczaka. W 1966 r. podjął pracę w Wyższej Szkole Rolniczej na stanowisku starszego wykładowcy, potem adiunkta i od 1970 r. – docenta.

W latach 1970–1992 był dyrektorem Instytutu Nauk Społecznych, a następnie kierownikiem Katedry Nauk Humanistycznych. W 1993 r. przeszedł na emeryturę, jednak nadal prowadził zajęcia ze studentami, przekazując wiedzę z zakresu filozofii i religioznawstwa. Był wieloletnim członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Religioznawczego, współzałożycielem Międzynarodowego Towarzystwa Uniwersalizmu, w latach 1985–1986 przewodniczącym Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Filozoficznego. Był wieloletnim członkiem Komisji Filozoficznej PAN.

Promotor 4 doktorów oraz 12 magistrów. Wykonał 16 recenzji doktorskich. Był autorem kilkudziesięciu prac naukowych, a także ponad 300 pogadanek radiowych z zakresu filozofii i religioznawstwa.

Prezentował dorobek naukowy na krajowych i międzynarodowych konferencjach filozoficznych i religioznawczych, na V Kongresie Filozofii Polskiej (Kraków, 1985) oraz na dwóch Światowych Kongresach Filozoficznych (Wiedeń, 1968, Warna, 1973).

Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalami „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” oraz Budowniczy Wrocławia.

W latach 1970–1992 był dyrektorem Instytutu Nauk Społecznych, potem kierownikiem Katedry Nauk Humanistycznych. Był wieloletnim członkiem Zarządu Polskiego Towarzystwa Religioznawczego, współzałożycielem Międzynarodowego Towarzystwa Uniwersalizmu, przewodniczącym Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Filozoficznego. Przez wiele lat ściśle współpracował z redakcją „Głosu Uczelni”, publikował teksty w uczelnianym miesięczniku.

Docent Zenon Radziwolski zmarł 5 sierpnia 2008 r. w wieku 83 lat. Pochowany został na cmentarzu Grabińskim we Wrocławiu.

**Eugeniusz
Ralski**

Urodził się 6 listopada 1910 r. w Osieczanach k. Myślenic. W 1929 r. ukończył gimnazjum w Myślenicach i po uzyskaniu świadectwa dojrzałości rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W 1933 r. podjął pracę jako asystent w Katedrze Botaniki UJ w Krakowie i tam w 1934 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych. Po doktoracie, w latach 1935–1937, pracował jako starszy asystent w Katedrze Hodowli Roślin i Genetyki na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki we Lwowie z siedzibą w Dublinach. W 1937 r. zatrudniony został jako starszy asystent w Katedrze Botaniki UJ. W okresie okupacji brał czynny udział w działalności konspiracyjnej jako członek AK. Był współorganizatorem tajnego Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W 1944 r. został osadzony w obozie koncentracyjnym w Płaszowie k. Krakowa.

Po wyzwoleniu, w lutym 1945 r., podjął pracę w Katedrze Uprawy Roślin UJ w Krakowie na stanowisku adiunkta. We wrześniu 1945 r., na podstawie rozprawy pt. „Wrażliwość pszenic na rdzę brunatną *Puccinia triticina Eriksson*”, został habilitowany i powołany na kierownika Katedry Uprawy Roślin UJ. W roku 1946 został powołany przez Delegata Rządu na kierownika Katedry Fitopatologii i Ochrony Roślin Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu (którą organizował od podstaw) oraz mianowany profesorem nadzwyczajnym.

We wrześniu 1946 r. został aresztowany i skazany na karę śmierci za nieujawnienie przynależności do AK i WiN. Po apelacjach i amnistiach – pod koniec 1956 r., odzyskał wolność. W okresie 10-letniego pobytu w więzieniu napisał 7 oryginalnych podręczników i dokonał pięciu przekładów.

W 1956 r. zorganizował od podstaw Katedrę Ekologii Roślin na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, kierując nią do 1963 r. W roku 1959 odbył trzymiesięczny staż naukowy w USA. W 1974 r. uzyskał nominację na profesora zwyczajnego. Był promotorem wielu prac doktorskich i recenzentem

prac habilitacyjnych. Współpraca w dziedzinie badań naukowych z Departamentem Rolnictwa USA oceniona została nadaniem „Certyfikatu Uznania”. W roku 1980 przeszedł na emeryturę.

Zmarł 24 maja 1981 r. w Osieczanach.

**Beata
Raszka**

Urodziła się 30 grudnia 1964 r. w Dobrem Kujawskim. W 1983 roku ukończyła liceum ogólnokształcące i rozpoczęła studia na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, które ukończyła w 1988 r., uzyskując dyplom magistra biologii.

W 1992 r. ukończyła dwuletnie Studium Podyplomowe Politechniki Poznańskiej w Instytucie Architektury, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego na Wydziale Budownictwa Lądowego z zakresu planowania i projektowania przestrzennego, a w 1999 r. – kolejne, dwusemestralne studia podyplomowe prowadzone przez Wielkopolską Szkołę Biznesu przy Fundacji Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, uzyskując certyfikat menedżera.

Stopień doktora biologii uzyskała w 1997 r. na Wydziale Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ emisji przemysłowych na drzewostany siedlisk borowych Wielkopolskiego Parku Narodowego ze wskazaniem ekologicznych zasad minimalizacji ich skutków”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska uzyskała w 2004 r. na podstawie rozprawy pt. „Poznański Przełom Warty w planowaniu systemów ekologicznych”; stopień ten nadała Rada Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

W Katedrze Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu pracuje od 2006 r., gdzie od 2009 r. pełni funkcję kierownika Zakładu Planowania Przestrzennego i Kształtowania Wsi. Od 2010 r. jest koordynatorem porozumienia o współpracy z Dolnośląskim Zespołem Parków Krajobrazowych.

Posiada wiele uprawnień, w tym m.in. jest ekspertem Polskiej Izby Ekologii w zakresie ochrony przyrody, biegłym Wojewody Wielkopolskiego w zakresie sporządzania ocen oddziaływania na środowisko oraz rzeczoznawcą Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych w specjalności ochrona powierzchni Ziemi w zakresie prac studialno-badawczych. Członek Polskiej Asocjacji Ekologii Krajobrazu, Członek-założyciel Stowarzyszenia Gospodarka Przestrzenna.

Była opiekunem 2 doktoratów, wielu prac inżynierskich i magisterskich. Wykonała recenzję 6 prac doktorskich oraz 16 publikacji naukowych z zakresu planowania przestrzennego, ochrony przyrody, turystyki i architektury krajobrazu.

Jest autorką 2 książek z zakresu planowania przestrzennego w aspekcie ekologicznym, współautorką lub autorką licznych rozdziałów w monografiach oraz 62 publikacji naukowych.

W swojej pracy zajmuje się również popularyzacją dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego przygotowując, samodzielnie lub przy współudziale innych autorów, serie krajoznawcze (do tej pory ukazało się 6 prac) oraz przewodniki do ćwiczeń dydaktycznych z zakresu szeroko rozumianej ekologii (3). W dorobku ma również prace z pogranicza planowania przestrzennego i ekologii, wdrożone do praktyki, tj. plan ochrony Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka, plan zagospodarowania turystycznego Powidzkiego Parku Krajobrazowego oraz operat środowiska kulturowego i zagospodarowania turystycznego Wielkopolskiego Parku Narodowego. Współpracowała przy sporządzaniu studiów uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gmin oraz opracowań ekofizjograficznych na potrzeby studiów (7).

Odbyła staże zawodowe w Wielkiej Brytanii (ośrodek edukacji ekologicznej Loose Hill Hall) i na Słowacji (Instytut Ekologii Krajobrazu Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie); uczestniczyła w międzynarodowych warsztatach planistycznych w Finlandii (Helsinki – Poorvoo).

Odnaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej (Minister Edukacji Narodowej), Złotą Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” (Minister Środowiska) oraz odznaczeniami organizacji naukowo-technicznych. Spośród odznaczeń przyznawanych przez stowarzyszenia i organizacje społeczne szczególnie sobie ceni medal *Labor Omnia Vincit*, przyznawany za pracę organiczną przez Towarzystwo Hipolita Cegielskiego w Poznaniu.

Kornel
Ratajczak

Urodził się 22 lutego 1946 r. w Poznaniu i tam uczęszczał do szkoły podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego Nr 3. W 1964 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Studia na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1970 r.

Od 1970 r. pracuje w Katedrze i Klinice Chirurgii. W 1976 r. obronił dysertację doktorską pt. „Badania nad mechanizmem powstawania przerostu skóry szpary racicowej bydła”. Na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Wymiana gazowa i hemodynamika koni znieczulanych halotanem z oddechem spontanicznym i kontrolowanym” otrzymał w 1989 r. stopień doktora habilitowanego. W 1990 r. uzyskał nominację na stanowisko docenta. W 1997 r. powołano go na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a obecnie jest tytularnym profesorem. Promotor 3 prac doktorskich.

Dorobek publikowany liczy 60 pozycji, wśród nich prace oryginalne w liczbie 36 artykułów naukowych. Zarejestrował w Urzędzie Patentowym urządzenie znieczulające oraz zrealizował projekt respiratora dla dużych zwierząt. Jest autorem podręcznika pt. „Anestezjologia weterynaryjna” (PWRiL, Warszawa 1985) oraz inicjatorem i opiekunem muzeum dokumentującego historię zawodu i Uczelni. W 1980 r. uczestniczył w XIII Kongresie Europejskiego Towarzystwa Chirurgii Weterynaryjnej w Budapeszcie, w 1986 r. był na stażu naukowym w Lipsku i Berlinie oraz w 1991 r. w Uppsali.

Działał w Polskim Towarzystwie Nauk Weterynaryjnych, gdzie trzykrotnie uhonorowano go nagrodą naukową, był również aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Towarzystwa Historii Medycyny.

W latach 1980 i 1989 wybierany na przewodniczącego koła NSZZ *Solidarność*, po delegalizacji związku działał w jego niejawnych strukturach; w stanie wojennym był internowany.

Za wyniki w pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej został wyróżniony Nagrodą Ministra oraz 12 nagrodami indywidualnymi i zespołowymi Rektora.

**Stanisław
Raułuszkiewicz**

Urodził się 28 stycznia 1926 r. w Suwałkach. Studiował na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu (1947–1952). Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w 1952 r. Pracę zawodową rozpoczął w 1952 r. w Warszawie w Departamencie Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa na stanowisku inspektora. W 1953 r. pracował w Gorzowskich Z.P. Biowet w Gorzowie Wlkp. Od 1953 r. pracownik Katedry Patologii Rozrodu i Kliniki Położniczej Wydziału Weterynaryjnego WSR we Wrocławiu, kolejno aspirant (1953–1957), st. asystent (1957–1958), adiunkt (1958–1987), docent (1987–1991), profesor nadzwyczajny (1991–1994), profesor zwyczajny (1995–1997). We wrześniu 1996 r. przeszedł na emeryturę.

Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1961 r., a doktora habilitowanego 1985 r. Tytuł naukowy profesora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1991 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 1995 r.

Promotor 6 doktoratów. Recenzent 6 prac habilitacyjnych i 8 doktoratów. Autor 252 prac. Współautor 21 prac wdrożeniowych i autor 2 patentów.

Zakres badań koncentruje się wokół patologii i fizjologii rozrodu oraz gruczołu mlekowego, terapii i profilaktyki: bydła, świń, kłaczy, psów. Interesują go: zastosowanie praktyczne uterografii u bydła i wpływ zablokowania receptorów beta-adrenergicznych we wczesnym okresie poporodowym na przebieg inwolucji macicy u krów; badania cytologiczne i cytogenetyczne prowadzone na podstawie oznaczania chromatyny płciowej metodą Shora u zwierząt domowych i hodowlanych, cytogenetyczne u bydła (kariotyp), psów, goryli (oznaczanie chromosomu Y); zastosowanie metody fluorescencyjnej do analizy komórek interfazalnych zwierząt domowych, małp i człowieka.

Członek Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych (1953–2000), kierownik Sekcji Rozrodu Zwierząt oraz Sztucznego Unasienniania Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych (1988–1996), Polskiego Towarzystwa Genetycznego (przewodniczący Oddziału we Wrocławiu w latach 1967–1982), Polskiego Stowarzyszenia Filmu

Naukowego (członek założyciel Oddziału we Wrocławiu i przewodniczący w latach 1964–1968), Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w latach 1990–2000.

Otrzymał Nagrodę Ministra oraz 11 nagród Rektora. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką ZNP, Medalem im. Emila Přibyla VSV Brno CSSR, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

**Andrzej
Reinhard**

Urodził się 15 lipca 1948 r. we Wrocławiu. Świadectwo dojrzałości i dyplom technika mechanika otrzymał w roku 1967 po ukończeniu Lotniczych Zakładów Naukowych we Wrocławiu. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej, które ukończył w 1972 r. i uzyskał dyplom magistra inżyniera elektronika. Stopień naukowy doktora nauk technicznych nadała mu Rada Wydziału Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1978 r. na podstawie rozprawy pt. „Modelowanie ruchu wody gruntowej dla przypadku odwodnienia drenami w warunkach podłoża nieprzepuszczalnego”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska w 1992 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Ruch wody glebowej i gruntowej w strefach saturacji i aeracji wywołany działaniem drenu w różnych warunkach atmosferycznych”.

Pracę zawodową rozpoczął w 1972 r. w Instytucie Melioracji i Kształtowania Środowiska, kolejno na stanowiskach: starszego asystenta od 1974 r., adiunkta od 1979 r., profesora nadzwyczajnego od 1999 r. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych otrzymał w roku 2002.

Odbył staże naukowe na Uniwersytetach w Kilonii, Rostocku oraz Cottbus. Przedmiotem jego zainteresowań naukowych są modele matematyczne symulujące pracę różnych urządzeń nawadniających i odwadniających oraz zagadnienia związane z modelowaniem i automatyzowaniem budowli melioracyjnych.

Profesor był wybitnym specjalistą w zakresie modelowania ruchu wody w glebie. Ten kierunek badań został

przez niego zapoczątkowany w Instytucie i z powodzeniem realizowany, a pod jego kierunkiem z tego zakresu powstał szereg cennych prac, m.in. 1 rozprawa habilitacyjna, 3 rozprawy doktorskie, kilkanaście prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich oraz wiele oryginalnych twórczych prac naukowych publikowanych w renomowanych czasopismach krajowych i zagranicznych.

Ogółem jego dorobek naukowy składa się z ponad 105 pozycji, w tym 61 prac opublikowanych. Jest współautorem podręcznika dotyczącego zastosowań zbiorów przybliżonych, między innymi odnoszącego się do zagadnień związanych z działaniem budowli melioracyjnych. Brał czynny udział w automatyzowaniu przepompowni melioracyjnych i jest współautorem czterech patentów związanych z urządzeniami regulującymi pracę pomp.

Przez 9 lat kierował Zakładem Organizacji i Technologii Robót Melioracyjnych i Budowlanych w Instytucie Melioracji i Kształtowania Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Był członkiem wielu towarzystw naukowo-technicznych, m.in. Sekcji Sudeckiej Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, Stowarzyszenia Elektryków Polskich NOT, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych NOT, Wrocławskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT.

Otrzymał Nagrodę Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Nagrodę Rady Wojewódzkiej NOT we Wrocławiu oraz 17 nagród Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Jego jedynym miejscem pracy był obecny Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, gdzie pracował do ostatnich chwil swego życia. Zmarł 19 stycznia 2010 r.; pochowany został na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Leonid
Rekovets**

Urodził się 10 sierpnia 1948 r. we wsi Bobrik (Kabłuki), obwód Czernigowski, Ukraina. W latach 1960–1965 odbył studia wyższe na Wydziale Przyrodniczym na Uni-

wersytecie Pedagogicznym w Niżynie (Ukraina). W roku 1970 uzyskał dyplom nauczyciela szkoły średniej za specjalnością biologia i chemia. Autor 5 monografii naukowych i 160 prac oryginalnych.

W 1978 r. na podstawie rozprawy kandydackiej (doktorskiej) uzyskał stopień naukowy kandydata (doktora) nauk biologicznych za specjalnością zoologia (Kijów, Instytutu Zoologii AN Ukrainy). W roku 1990 na podstawie rozprawy doktorskiej (kolokwium habilitacyjne) w Instytucie Zoologii AN Ukrainy (Kijów) otrzymał stopień naukowy doktora (doktora habilitowanego) nauk biologicznych za specjalnością zoologia. W 1995 r. uzyskał tytuł profesora w dziedzinie zoologii nadany przez Ministerstwo Oświaty Ukrainy. Dyplom doktora habilitowanego i tytuł profesora zostały uznane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki RP w roku 2005.

Po ukończeniu studiów w 1970 r. pracował jako nauczyciel biologii i chemii szkoły średniej, w latach 1972–1975 pracował w Katedrze Zoologii Uniwersytetu w Niżynie (pracownik techniczny, asystent), a w latach 1975–1995 podejmował prace w Instytucie Zoologii AN Ukrainy (Kijów) jako pracownik naukowy. Jednocześnie pracował na stanowisku profesora na Uniwersytetach Kijowa i Niżyna. Wygłaszał wykłady i prowadził ćwiczenia oraz seminaria ze studentami z ewolucjonizmu, paleontologii, socjoekologii, prowadził zajęcia terenowe. W latach 1995–2002 był pracownikiem naukowym w Narodowym Muzeum Przyrodniczym AN w Kijowie. Aktualnie pracuje jako profesor zwyczajny, a od października 2009 r. pełni funkcję kierownika Zakładu Ekologii Kręgowców i Paleontologii w Instytucie Biologii Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jako paleontolog prof. L. Rekovets prowadzi badania w zakresie morfologii i systematyki kręgowców (*Vertebrata*) kopalnych górnego kenozoiku, przeważnie pliocenu i plejstocenu. Tematyka badań dotyczy ewolucji drobnych ssaków (*Insectivora*, *Lagomorpha* i *Rodentia*) neogenu i antropogenu Europy Wschodniej, a szczególnie problemów ich taksonomii, systematyki i filogenezy. Badania obejmują również zagadnienia ogólnowo ewolucyjne, problemy biostratygrafii, paleoekologii i paleogeografii, częściowo także historii nauki i udoskonalenia metod dydaktycznych. Wynikiem tych badań było: opisanie nowych dla nauki taksonów (podrodzaje, gatunki i podgatunki); analiza historyczno-faunistyczna regionu południowej części Europy Wschodniej; ustalenie kolejności i etapowości w rozwoju teriofauny; rekonstrukcje warunków paleoekologicznych i krajobrazów paleogeograficznych; przedstawienie schematów filogenezy 13 rodzajów nornikowatych – *Arvicolidae*

oraz określenie trendów morfologicznych (włącza dane ultrastruktury szkliwa zębów) w rozwoju ewolucyjnym gryzoni – *Rodentia* pliocenu i plejstocenu Europy. Zostały scharakteryzowane zespoły faunistyczne i ewolucja paleobiocenozy strefy peryglacialnej i dokładnie określona ich rola w formowaniu współczesnych teriofaun wybranych regionów Europy.

**Małgorzata
Robak**

Urodziła się 8 października 1953 r. w Mielcu. Szkołę podstawową ukończyła we Wrocławiu, a średnią w Kinszasie (Demokratyczna Republika Konga). W 1970 r. rozpoczęła studia na kierunku biologia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Lovanium w Kinszasie, które kontynuowała na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego od 1972 r. W 1975 r. uzyskała tytuł magistra nauk przyrodniczych o specjalności biochemia.

Stopień doktora nauk przyrodniczych w zakresie biochemii otrzymała w 1981 r. w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Amidaza penicylinowa z *Proteusz rettgerii*”. Stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biotechnologii uzyskała w 2003 r. na Wydziale Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu na podstawie kolokwium habilitacyjnego i rozprawy pt. „Studia nad wykorzystaniem octanu i wydzielaniem cytrynianu przez *Yarrowia lipolytica*”. Stanowisko profesora nadzwyczajnego objęła w 2007 r.

W latach 1983–1990 pracowała jako adiunkt w Instytucie Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu INES w Bejaia (Algieria). Odbyła kilka wizyt naukowych w ramach programów Sokrates oraz CEPUS (Finlandia, Węgry, Chorwacja). Współpracowała z ośrodkami naukowymi (Francja, Niemcy). Od 1990 r. pracuje w Katedrze Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności na Wydziale Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Była opiekunem 6 prac dyplomowych (Algieria) i 40 prac magisterskich (Wydział Nauk o Żywności).

Wypromowała 2 doktorów, była recenzentem 3 rozpraw doktorskich, 2 grantów marszałkowskich i ponad 20 prac naukowych. Posiada 1 zgłoszenie patentowe. Jest Redaktorem merytorycznym EJPAU seria Biotechnologia (od 2006 r.). Była również członkiem Senackiej Komisji Odwoławczej ds. Studentów oraz Uczelnianej Komisji Odwoławczej ds. Adiunktów (2006–2009).

Jest współautorem dwóch podręczników („Mikrobiologia żywności – teoria i ćwiczenia” oraz „Mikrobiologia ogólna”), ponadto 113 pozycji naukowych, w tym 41 oryginalnych prac twórczych i 6 przeglądowych (23 prace w języku angielskim). Jest autorem dwóch nowatorskich wykładów („Szybkie metody mikrobiologicznej analizy żywności” i „Genomika porównawcza drożdży”). Specjalizuje się w biotechnologii, biologii molekularnej, inżynierii genetycznej oraz bioremediacji środowiska z wykorzystaniem niekonwencjonalnych drożdży.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności, Wrocławskiego Forum Biologii Komórki, Polskiej Federacji Biotechnologii, Europejskiej Federacji Biotechnologii oraz Polskiego Związku Brydza Sportowego. Za działalność w tej ostatniej dwukrotnie była odznaczona medalem.

Otrzymała Złoty Krzyż Zasługi (2008), odznakę „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” (2005), list gratulacyjny i Nagrodę Rektora za wysoką lokatę w ocenie nauczycieli akademickich (za lata 2004–2008) oraz 6 nagród Rektora. Wyróżniono ją również Nagrodą NOT.

**Anna
Rodziewicz**

Urodziła się 10 czerwca 1945 r. w Golemie (woj. wielkopolskie). Szkołę podstawową ukończyła w 1959 r., a liceum ogólnokształcące w Rawiczu w 1963 r. W roku 1965 po ukończeniu Studium Medycznego Techników Analityków we Wrocławiu uzyskała dyplom technika medycznego analityki, a następnie przez okres jednego roku pracowała w laboratorium medycznym. W 1966 r. podjęła studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych

Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończyła w 1971 r., uzyskując dyplom magistra biologii w zakresie biochemii. Po studiach podjęła pracę w organizującym się wówczas Zakładzie Mikrobiologii Technicznej i Żywności Instytutu Przechowalnictwa i Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskała w 1983 r. na podstawie rozprawy doktorskiej wykonanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Antoniego Polanowskiego pt. „Badania nad otrzymywaniem oraz właściwościami biotechnologicznymi preparatu pozakomórkowych proteinaz bakterii z rodzaju *Bacillus*” nadany uchwałą Rady Wydziału Technologii Żywności AR we Wrocławiu. W 2001 r. Rada Wydziału Nauk o Żywności AR we Wrocławiu nadała jej stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia na podstawie oceny dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pt. „Biosynteza i właściwości biotechnologiczne pozakomórkowych amylaz bakterii z rodzaju *Bacillus*”. W 2007 r. została powołana na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Jej specjalnością naukową jest biotechnologia, a szczególnie wykorzystanie drobnoustrojów w obronie środowiska naturalnego. Obejmuje ona udział bakterii z rodzaju *Bacillus*, drożdży i grzybów strzępkowych w biotransformacji herbicydów oraz w biodegradacji polimerów odpadowych pochodzenia zwierzęcego i roślinnego.

Swoje kwalifikacje zawodowe podwyższała na stażu w Instytucie Mikrobiologii Uniwersytetu Humboldta w Berlinie oraz w Jenie, a także na wielu szkoleniach krajowych. Była wykonawcą w 4 projektach badawczych (polskich i zagranicznych) oraz kierownikiem w 3 projektach interdyscyplinarnych, a także 1 badawczo-rozwojowym. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności, Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, Towarzystwa Naukowo-Technicznego NOT.

Wypromowała dwóch doktorów i 61 magistrantów. Jest współautorką 4 wydań skryptu pt. „Biochemia – przewodnik do ćwiczeń”.

Jej dorobek naukowy obejmuje 143 pozycje, z czego 34 stanowią oryginalne prace twórcze, 4 prace przeglądowe, 1 patent. Wyniki swoich badań prezentowała na 63 konferencjach, w tym 15 międzynarodowych: USA, Anglia, Niemcy, Francja, Czechy, Słowacja, Węgry, b. ZSRR.

Za działalność naukowo-badawczą była 5-krotnie wyróżniona nagrodami Rektora, a także 5-krotnie za działalność dydaktyczno-wychowawczą. Otrzymała odznakę „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” oraz Złoty Krzyż Zasługi.

**Marian
Rojek**

Urodził się 4 kwietnia 1946 r. w Hohenfels (Niemcy), gdzie jego rodzice byli wywiezieni na roboty przymusowe. W 1963 r. ukończył I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Długosza w Nowym Sączu. Studia wyższe odbył w latach 1963–1968 na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując stopień magistra inżyniera melioracji wodnych.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1974 r. na Wydziale Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ opadu naturalnego i deszczowania na mikroklimat łąnów”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w specjalności agro- i hydrometeorologia w 1987 r. na tym samym Wydziale po przedłożeniu rozprawy pt. „Rozkład czasowy i przestrzenny klimatycznych i rolniczo-klimatycznych bilansów wodnych na terenie Polski”. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego AR we Wrocławiu został mianowany w 1992 r., tytuł naukowy profesora nauk rolniczych uzyskał w 1998 r., a na stanowisko profesora zwyczajnego powołano go w roku 2002.

W latach 1985–1991 był kierownikiem Pracowni Hydrometeorologii, w latach 1991–2001 pełnił funkcję kierownika Katedry Agro- i Hydrometeorologii, a w okresie 2003–2009 był zastępcą dyrektora Instytutu Kształtowania i Ochrony Środowiska.

Członek wielu komisji wydziałowych i senackich, koordynator wydziałowy (1984–1987) i pełnomocnik rektora ds. studenckiego ruchu naukowego (1987–1990), członek Senatu AR (1989–2006), prorektor ds. studenckich i nauczania AR we Wrocławiu (1993–1999), przewodniczący kolegium prorektorów ds. dydaktyki uczelni wrocławskich (1996–1999), przewodniczący Rady Oddziałowej ZNP (1978–1980) oraz Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność” (1989–1991), członek Rady Naukowej IMGW (1991–1995), przewodniczący sekcji meteorologii Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geofizycznego (1981–1990). W latach 1999–2005 członek sekcji uczelni rolniczych Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Wypromował 3 doktorów, był opiekunem 21 prac magisterskich. Opiekun staży naukowych pracowników Uniwersytetów Jagiellońskiego i Warszawskiego. Recenzował 4 prace habilitacyjne i 12 prac doktorskich. Był czterokrotnie recenzentem całokształtu dorobku naukowego i rozpraw habilitacyjnych, opracował 5 wniosków o tytuł naukowy profesora nauk rolniczych i 5 wniosków o mianowanie na stanowiska profesora nadzwyczajnego lub zwyczajnego. Recenzent wydawniczy 54 prac opublikowanych w czasopiśmie naukowych oraz autor 28 recenzji projektów badawczych zleconych przez KBN.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 200 prac opublikowanych, w tym 82 oryginalne prace twórcze, 12 podręczników, monografii i skryptów (m.in. „Meteorologia i klimatologia”, 1979 i 1981; „Agroklimatyczne podstawy melioracji wodnych w Polsce”, 1982; „Agrometeorologia”, 1993 i 1998; „Meteorologia i klimatologia w inżynierii środowiska”, 1999; „Agrometeorologia i klimatologia”, 1997, 2001 i 2004), a także 35 niepublikowanych prac studialno-badawczych, projektowych i ekspertyz. Autor i współautor 62 map w 5 atlasach. Kierownik 4 grantów KBN i główny wykonawca 6 innych grantów KBN. Sekretarz naukowy i przewodniczący komitetów organizacyjnych 7 ogólnopolskich i 1 międzynarodowej konferencji naukowej. Na konferencjach i sympozjach wygłosił ponad 95 referatów i komunikatów.

Jest specjalistą z zakresu warunków mikroklimatycznych łanów roślin uprawnych, czasowego i przestrzennego rozkładu na terenie Polski klimatycznych i rolniczo-klimatycznych bilansów wodnych, matematycznego modelowania procesu ewapotranspiracji aktualnej oraz przyrodniczych podstaw gospodarki przestrzennej.

Odnaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, Złotą Odznaką „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Za Zasługi dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”. Laureat 4 nagród Ministra i 28 nagród Rektora (w tym 14 indywidualnych).

**Stanisław
Rojek**

Urodził się 14 grudnia 1926 r. w Zabelczu – Nowym Sączu. Studia wyższe odbył na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie, uzyskując w 1952 r. tytuł inżyniera oraz w Poznaniu, uzyskując w 1953 r. tytuł magistra. W latach 1953–1955 był zatrudniony w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu na stanowisku asystenta, a następnie w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu w latach 1955–1959 – aspirant, 1959–1961 – st. asystent, 1961–1970 – adiunkt, 1970–1985 – docent. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1985 r. W latach 1981–1984 prodziekan na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu i 1984–1990 – prorektor ds. współpracy z gospodarką narodową i RZD. Kierownik Katedry Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska – 1991–1997, a w latach 1972–1996 – opiekun naukowy Rolniczego Zakładu Doświadczalnego w Samotworze. Członek Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego – 1961 r., ZNP – 1961–1980, NSZZ *Solidarność* 1980–1981, Polskie Towarzystwo Nauk Agrotechnicznych – 1983 r., Ogólnopolska Społeczna Organizacja Chłopska WICI – 1990 r., przewodniczący Komisji Rewizyjnej, 1995–2000 Marszałek WICI od 2000 r.

Specjalność naukowa: gospodarka wodna gleby i roślin, nawadnianie roślin, racjonalna uprawa roślin (produkcja zdrowej żywności).

Osiągnięcia: współtwórca szkoły naukowej nawadniania roślin oraz gospodarki wodnej gleby i roślin (1965–1980).

Autor ponad 150 prac naukowych i popularnonaukowych, w tym podręcznika pt. „Agroklimatyczne podstawy melioracji wodnych w Polsce” (współautor, 1982), podręcznika „Potrzeby wodne roślin uprawnych” (współautor, 1989).

Otrzymał trzykrotnie Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej – w latach 1971, 1983, 1990; nagrody Rektora AR – 21-krotnie; Złoty Krzyż Zasługi, 1974; Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, 1986; Złotą Odznakę ZNP, 1978.

**Adam
Roman**

Urodził się 28 lutego 1966 r. w Brzegu na Opolszczyźnie. Szkołę podstawową ukończył w Michałowicach, a następnie 5-letnie Technikum Rolnicze w Żłobiznie k. Brzegu. Studia wyższe ukończył w 1991 r. na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Lubszy, gdzie najpierw zajmował stanowisko kierownika ds. produkcji polowej, następnie kierownika ds. produkcji polowej i zwierzęcej, a od kwietnia 1992 r. – prezesa zarządu spółdzielni. Od lutego 1993 r. rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Higieny Zwierząt i Środowiska Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1996 uzyskał stopień doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki na podstawie rozprawy pt. „Pszczoły i produkty pszczele jako bioindykatory skażenia środowiska w rejonie przemysłu miedziowego (LGOM) i cementowo-wapienniczego (Opole)” i od lutego 1997 r. pracował na stanowisku adiunkta. W roku 2009 uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki o specjalności pszczelnictwo na podstawie dysertacji „Wpływ wierności kwiatowej na wydajność pyłkową rodzin pszczoły miodnej”. Od listopada 2009 r. zatrudniony na stanowisku adiunkta ze stopniem doktora habilitowanego.

Jest specjalistą w zakresie pszczelnictwa, chowu i hodowli pszczół oraz toksykologii i oceny produktów pszczelich. Dodatkową dyscypliną zainteresowań naukowych jest biometeorologia. Przebywał wielokrotnie na stażach naukowych i naukowo-dydaktycznych w Czeskiej Republice i Słowacji.

Jego dorobek naukowy obejmuje 135 pozycji, w tym 56 oryginalnych prac twórczych. Jest autorem i współautorem 6 książek, w tym rozdziału w Encyklopedii pszczelarskiej.

Był opiekunem 28 prac magisterskich, 9 inżynierskich oraz ponad 40 prac podyplomowych z zakresu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Od 2002 r. (trzecią kadencję) jest członkiem Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, a od 2005 r.

członkiem Rady Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt. W lipcu 2007 r. z ramienia Uczelni został koordynatorem ds. Programu Regionalnego Powiatu Kluczborskiego – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Stobrawy” (działające w ramach Programu LEADER).

Od stycznia 2007 r. pełni funkcję pełnomocnika dziekana ds. rozkładów zajęć dydaktycznych na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt. Pełni też funkcję rzeczownika dyscyplinarnego ds. studentów na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt (od 2000 r.). Opiekun naukowy Studenckiego Koła Naukowego Pszczelarzy „Apis”, od 1999 r. współorganizator Sejmiku studenckich kół naukowych na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu.

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną został wyróżniony 3 nagrodami Rektora, Listem Gratulacyjnym Rektora oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Wielokrotny uczestnik wykładów, szkoleń i kursów dla pszczelarzy praktyków. Za krzewienie wiedzy pszczelarskiej odznaczony Brązową i Srebrną Odznaką Polskiego Związku Pszczelarskiego.

**Krzysztof
Waldemar
Romański**

Urodził się w 1947 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej nr IX we Wrocławiu, a następnie Technikum Weterynaryjnego w Jeleniej Górze rozpoczął studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej obecnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, które ukończył w 1975 r.

W 1975 r. rozpoczął pracę w Zakładzie Fizjologii Zwierząt macierzystego Wydziału na etacie naukowo-dydaktycznym, gdzie pracuje do chwili obecnej: od 1981 r. na etacie adiunkta, od 1996 r. na stanowisku adiunkta ze stopniem doktora habilitowanego, a od 2004 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego; obecnie profesor tytularny. Od listopada 1983 do września 1986 r. przebywał na stażu naukowym w Laboratorium Hormonów Jelitowych Centrum Badań Gastroenterologicznych Katolickiego Uniwersytetu

w Leuven (Belgia), a od kwietnia do czerwca 1984 r. w Katedrze Fizjologii i Terapii Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Tuluzie (Francja). Przebywał także dwukrotnie na Wydziale Weterynaryjnym w Purdue University w West Lafayette (USA). Jest lub był członkiem Europejskiego Towarzystwa Motoryki Przewodu Pokarmowego, Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii i Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego. Zainteresowania naukowe: fizjologia i fizjopatologia układu pokarmowego, a w tym zakresie motoryka układu pokarmowego, wydzielanie żółci i soku żółdkowego oraz hormony przewodu pokarmowego. Aktualnie zajmuje się także badaniami motoryki przewodu pokarmowego, a zwłaszcza opróżnianiem żółdkowym. Posiada w swym dorobku ponad 200 publikacji: prac, doniesień i artykułów przeglądowych, w tym publikacje w takich czasopismach jak „Gastroenterology”, „Gut, Digestive Diseases and Sciences”, „Scandinavian Journal of Gastroenterology”, „Hepato-gastroenterology”, „Journal of Physiology and Pharmacology”, „Pharmacological Reports”, „Research in Veterinary Sciences”, „Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition”, „Biological Rhythm Research”, „Indian Journal of Experimental Biology”, „Journal of the South African Veterinary Association”, „Czech Journal of Animal Sciences”. W większości publikacji jest pierwszym lub jedynym autorem.

Jest autorem 1 patentu i 2 wzorów użytkowych.

Otrzymał kilkanaście nagród Rektora macierzystej Uczelni (głównie za działalność naukową), Nagrodę Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego (za współorganizację Kongresu), Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych (za działalność naukową). Sprawował i sprawuje opiekę naukową nad słuchaczami studiów doktoranckich.

**Leszek
Romański**

Urodził się 20 lipca 1947 r. w Trzebnicy. W roku 1966 ukończył technikum, specjalność osprzęt lotniczy, przy Lotniczych Zakładach Naukowych we Wrocławiu

i rozpoczął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Wrocławskiej.

Bezpośrednio po studiach przez 4 lata pracował w Zootechnicznym Zakładzie Doświadczalnym Czechnica w Siechnicy k. Wrocławia. W tym też czasie odbył roczny staż w USA i Kanadzie oraz miesięczne w Niemczech i Czechosłowacji. Efektem pracy w Zootechnicznym Zakładzie doświadczalnym był współudział w projektowaniu, budowie i rozruchu pierwszej w Polsce całkowicie zmechanizowanej fermy bydła mlecznego na 1 000 krów w Smardzowie k. Wrocławia. Zaprojektował także, eksploatowane w dużych obiektach inwentarskich, mobilne urządzenie zwane „sztuczną mamką” umożliwiające jednoczesny odpój 28 cieląt. W roku 1975 przez 6 miesięcy pracował na ½ etatu jako projektant w Wojewódzkim Biurze Projektów Budownictwa Wiejskiego we Wrocławiu i Bydgoszczy, współpracując m.in. przy projektowaniu fermy bydła mlecznego na 960 szt. w Grochowiskach Szlacheckich.

W roku 1976 rozpoczął pracę na stanowisku starszego asystenta w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu w Zakładzie Mechanizacji Produkcji Zwierzęcej.

Pracę doktorską pt. „Przygotowanie płynu mlekozastępczego z preparatów zbrylonych w trakcie przechowywania” wykonaną pod kierunkiem doc. dr. inż. Mieczysława Drozda obronił w roku 1982.

Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie inżynierii rolniczej uzyskał na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Analiza i modelowanie procesu rozdrabniania ziarna pszenicy” nadany uchwałą Rady Wydziału Rolniczego we Wrocławiu dnia 22 marca 2005.

Zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego od 2008 r. w Instytucie Inżynierii Rolniczej Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, a od 2010 r. jest profesorem zwyczajnym. Od 2006 r. jest kierownikiem Zakładu Podstaw Techniki oraz drugą kadencję pełni funkcję prodziekana Wydziału ds. kierunków: technika rolnicza i leśna oraz ekonomia.

Jego dorobek naukowy obejmuje 118 pozycji, w tym 69 stanowią oryginalne prace twórcze, z czego 30% to prace indywidualne. Jeden z artykułów, którego jest współautorem, opublikowany w „Acta Scientiarum Polonorum – Technica Agraria” został uznany przez Rektorów Polskich Uczelni Rolniczych za pracę roku 2003. Jest współautorem 2 skryptów akademickich oraz autorem monografii pt. „Wodór nośnikiem energii”.

W roku 2007 jako współautor patentów 2 oryginalnych konstrukcji minisiłowni wiatrowych został uhonorowany przez Wrocławską Radę Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT Nagrodą II Stopnia „Za wybitne osiągnięcia w dziedzinie techniki”.

Przez dwie kadencje (1988–1998) był biegłym sądowym z zakresu maszyn rolniczych. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego oraz wiceprzewodniczącym Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Naukowego Inżynierii Rolniczej.

W roku 2006 został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Eligiusz
Roszyk**

Urodził się 3 sierpnia 1924 r. w Krotoszynie. Po ukończeniu szkoły podstawowej oraz gimnazjum rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończył w 1950 r. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1961 r. na Wydziale Rolniczym WSR Wrocław na podstawie rozprawy pt. „Badania nad oznaczeniem procentowej zawartości węgla w substancji organicznej gleby” (promotor – prof. dr hab. Kazimierz Boratyński). Stopień doktora habilitowanego uzyskał również na Wydziale Rolniczym WSR Wrocław po przedłożeniu rozprawy pt. „Zawartość form ogólnych i rozpuszczalnych wanadu, chromu, manganu, kobaltu, niklu i miedzi w niektórych glebach Dolnego Śląska wytworzonych z glin pylastych i utworów pyłowych”.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1977 r., a zwyczajnego w roku 1987.

Pracę w Katedrze Chemii Rolniczej rozpoczął w 1949 r. W czasie swojej 45-letniej pracy na Uczelni przyczynił się do znacznego rozwoju dyscypliny chemii rolniczej. W swoich pracach szczególnie dużo uwagi poświęcił badaniom metodycznym nad oznaczaniem zawartości mikroelementów zarówno w glebach, jak i roślinach. W latach 1969–1974 był członkiem sekcji Rady Naukowej IUNG ds. Centralnego Ośrodka Metodyczno-Naukowego, ponadto w latach

1971–1974 pełnił funkcję przewodniczącego Zespołu Mikroelementów w Polskim Towarzystwie Gleboznawczym.

Kolejnym kierunkiem badań były zagadnienia związane z zanieczyszczeniem gleb i roślin metalami ciężkimi. Jego osiągnięcia w tej dziedzinie znalazły wyraz w powołaniu go do Zespołu Wrocławskiego Komitetu Ochrony Środowiska Prezydium Miejskiej Rady Narodowej (1972–1973) oraz Zespołu ds. Ochrony Gleb i Zieleni Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego KGHM – gdzie w latach 1974–1977 pełnił funkcję przewodniczącego. Za pracę tę wyróżniony został Złotą Odznaką Budowniczego LGOM (1977), odznaką „Zasłużony dla Województwa Legnickiego” (1984) oraz odznaką „Za Zasługi dla Województwa Legnickiego” (1985).

Znaczny udział w jego dorobku stanowią prace poświęcone ocenie wartości nawozowej osadów ściekowych. Wyniki tych prac były podstawą do opracowania projektu normatywu dla osadów ściekowych wykorzystywanych w rolnictwie do nawożenia gleb.

W latach 1981–1987 pełnił funkcję prorektora ds. nauki, a przez krótki okres obowiązki rektora. W latach 1990–1994 był kierownikiem Katedry Chemii Rolniczej.

Brał aktywny udział w pracach międzynarodowych grup roboczych w ramach RWPG, przewodnicząc polskiemu zespołowi. Był członkiem Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN (1975–1977), Komitetu Ekologii Człowieka PAN (1978–1983) oraz Zespołu „Człowiek a Środowiska Rolniczo-Leśne” (1975–1977). Uczestniczył również w pracach wielu rad naukowych, między innymi: Zakładu Agrofizyki PAN w Lublinie, w Urzędzie Wojewody Jeleniogórskiego i Legnickiego.

Był promotorem 8 prac doktorskich, w tym 2 obcokrajowców, spośród których 2 osoby uzyskały tytuł naukowy profesora. Pod jego kierunkiem wykonanych zostało 26 prac magisterskich.

Na całokształt dorobku naukowego składa się 98 oryginalnych prac, 1 przewodnik do ćwiczeń w 5 wydaniach, współautorstwo skryptu i 3 podręczników.

Za działalność naukową w dziedzinie metod oznaczania mikroelementów i ochrony środowiska rolniczego 14-krotnie wyróżniony został Nagrodą Rektora. W uznaniu za pracę i osiągnięcia dydaktyczne odznaczony został między innymi Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz medalem „Zasłużony dla Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu”.

Zmarł 13 marca 2003 r. i pochowany jest na cmentarzu przy ul. Chałupniczej we Wrocławiu Wojnowicach.

**Bożenna
Różycka-Roszak**

Urodziła się 10 lutego 1943 r. w Miechowie. Uczęszczała do X Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu. Studiowała chemię na Politechnice Wrocławskiej i w 1967 r. uzyskała dyplom magistra inżyniera chemii.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymała w roku 1976 na Wydziale Włókienniczym Politechniki Łódzkiej na podstawie rozprawy pt. „Zastosowanie metody termochemicznej do badania mechanizmu niskotemperaturowej polikondensacji roztworowej” (promotor – prof. Eligia Turska). Stopień doktora habilitowanego uzyskała na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego w roku 1996 po przedłożeniu rozprawy pt. „Micelizacja i oddziaływanie z błonami modelowymi wybranych biologicznie czynnych amfifilowych czwartorzędowych soli amoniowych”. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymała w 2000 r. profesora nauk biologicznych w dziedzinie biofizyki uzyskała w 2002 r., a tytuł profesora zwyczajnego w 2007 r.

Odbyła 4 staże naukowe we Włoszech na Uniwersytecie w Parmie, w tym jeden dzięki stypendium przydzielonemu przez Wspólnotę Europejską w Brukseli w ramach „Cooperation in Science and Technology with Central and Eastern European Countries” w roku 1993.

Jako visiting professor przebywała na Uniwersytecie w Bratysławie w 2003 r. oraz na Uniwersytecie w Parmie w latach 2004, 2006 i 2009 i wygłosiła tam cykle wykładów.

Na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu pracuje od roku 1977. W latach 1997–2003 była kierownikiem Katedry Fizyki i Biofizyki.

Sekretarz (1983–1986), członek (2001–2004) Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Biofizycznego. Sekretarz (1987–1990), przewodnicząca (1996–1997 i 2005–2008), a obecnie wiceprzewodnicząca Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Biofizycznego. W latach 1987–2010 sekretarz Komisji Biologii Molekularnej i Biotechnologii Wrocławskiego Oddziału PAN.

Brała czynny udział w organizacji 8 międzynarodowych szkół pod nazwą „Biophysics of Membrane Transport” i jednej z nich (1997) była dyrektorem.

Promotor 5 i recenzent 3 prac doktorskich. Autorka ponad 100 publikacji naukowych, w tym 55 oryginalnych prac twórczych. Wyniki swoich prac prezentowała na zagranicznych konferencjach i kongresach (Liblice, Clermont-Ferrend, Praga, Pleven, Como, Varna, Nowy Orlean, Monachium, Alicante, Genua) oraz licznych konferencjach międzynarodowych.

Jej zainteresowania naukowe skupiają na zagadnieniach związanych z biofizyką błon modelowych, a w szczególności na badaniach molekularnego oddziaływania biologicznie czynnych surfaktantów z modelowymi błonami. Przedmiotem badań są jedno- i dwułańcuchowe (typu gemini) surfaktanty jonowe oraz niejonowe surfaktanty cukrowe. Do najważniejszych osiągnięć naukowych należą badania przyczyniające się do wyjaśnienia roli przeciwjonów oraz różnych grup funkcyjnych badanych związków w biologicznej aktywności związków amfifilowych.

Wyróżniona 16 nagrodami Rektora oraz medalem (2005) „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

**Tadeusz
Ruebenbauer**

Urodził się 12 stycznia 1909 r. w Bochni. Studia wyższe ukończył na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1931 r., uzyskując tytuł inżyniera magistra rolnictwa w zakresie hodowli roślin. Po odbyciu rocznego stażu w Stacji Hodowli Roślin Polanowice k. Krakowa, został zaangażowany na stanowisko asystenta w Stacji Nasiennej przy Małopolskim Towarzystwie Rolniczym.

Na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Zależności korelacyjne między wynikami badań laboratoryjnych gleb a wynikami doświadczeń polowych” otrzymał stopień doktora filozofii na UJ w 1938 r. Rok później objął kierownictwo naukowe w Przedsiębiorstwie Hodowli Roślin „Selekta”. W czasie okupacji zajmował się hodowlą roślin w Kazimierzy Wielkiej, Chłopicach i Mikulicach. Wyhodował tam szereg wartościowych odmian roślin uprawnych. Pracował także

w Izbie Rolniczej i był wykładowcą na Tajnym Uniwersytecie Jagiellońskim.

Po okupacji uzyskał *veniam legendi* na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1945 r. habilitował się na podstawie rozprawy pt. „Opracowanie wyników doświadczeń odmianowych z pszenicą ozimą wykonanych w latach 1922–1936”, a w roku 1946 uzyskał tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. We Wrocławiu był organizatorem Katedry Hodowli Roślin i Nasiennictwa.

W roku 1956 już jako profesor zwyczajny został służbowo przeniesiony do Katedry Szczegółowej Uprawy Roślin WSR w Krakowie.

Na jego dorobek składają się 184 oryginalne prace twórcze i artykuły naukowe. Na szczególne podkreślenie zasługują prace, które zawierają genetyczno-matematyczne rozwiązania nad wykorzystaniem cytoplazmatycznej męskiej bezpłodności w hodowli roślin, a także dotyczące doskonalenia metod stosowanych w hodowli roślin. Oprócz prac naukowych pozostawił po sobie kilka monografii, podręczników, a nawet literacko ujętych opisów z jego podróży zagranicznych. Pod jego kierunkiem 34 osoby wykonały i obroniły prace doktorskie.

Przez 3 kadencje pełnił funkcję rektora Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Był wiceprezesem Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej we Wrocławiu i Akademii Rolniczej w Krakowie.

Zmarł 2 maja 1991 r. Pochowany został na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

**Stanisław
Runge**

Stanisław Runge urodził się w 1888 r. we Lwowie. Studia rozpoczął na Politechnice Lwowskiej, jednak po roku przeniósł się do C.K. Akademii Weterynarii. W 1913 r. zdał z odznaczeniem egzamin państwowy i otrzymał dyplom lekarza weterynarii.

W czasie wojny przygotowywał rozprawę, na podstawie której w 1915 r. opublikował 30 pozycji piśmiennictwa. W 1919 r. został naczelnikiem Wydziału Oświatowo-Naukowego Sekcji Weterynaryjnej Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie, gdzie prowadził głównie pracę naukową.

W kwietniu 1920 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym weterynarii na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego. Organizował od podstaw Katedrę Weterynarii Rolniczej, która własne pomieszczenia otrzymała dopiero w 1922 r., kiedy Uniwersytet zakupił od Bractwa Strzeleckiego budynek dla Wydziału Rolniczo-Leśnego. Wtedy Profesor Runge mógł zacząć urządzić swoją placówkę naukowo-dydaktyczną. Tylko w latach 1920–1933 wykonano pod jego kierunkiem 16 doktoratów.

Połowa lat trzydziestych zapisała się szczególnie w biografii Stanisława Rungego. 29 maja 1933 r. Senat Uniwersytetu wybrał go na rektora.

Wojnę przeżył w Anglii, gdzie m.in. zorganizował studia medycyny weterynaryjnej w Royal Veterinary College w Edynburgu. W 1946 r. Profesor wrócił do kraju i objął kierownictwo dawnej Katedry i Zakładu Weterynarii Rolniczej Uniwersytetu Poznańskiego. Dodatkowo, od roku akademickiego 1951/1952, objął kierownictwo naukowe i wykłady w Katedrze Patologii i Terapii Szczegółowej Chorób Wewnętrznych Zwierząt Domowych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu.

Reprezentował w naukach weterynaryjnych nurt związany z badaniami eksperymentalnymi i był wnikliwym obserwatorem objawów stanów patologicznych u zwierząt. Tylko w okresie międzywojennym ogłosił około 60 publikacji naukowych. Na specjalną uwagę zasługują jego eksperymenty z przeszczepianiem męskich gruczołów rozrodczych zwierząt domowych. Publikacje z tego zakresu przyniosły mu znaczny rozgłos w świecie naukowym. Drugim zagadnieniem, któremu poświęcił wiele uwagi, były sposoby rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania groźnych chorób zakaźnych.

W okresie powojennym ogłosił około 50 prac naukowych oraz artykułów popularnonaukowych. Brał udział w pracach wielu towarzystw naukowych weterynaryjnych i przyrodniczych.

Stanisław Runge zmarł w 1953 r.

**Zygmunt
Ruszczyk**

Urodził się 7 lutego 1914 r. w Wilnie. Studia ukończył na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu im. Stefana Batorego w Wilnie w 1939 r. Pracę zawodową jako inżynier rolnik rozpoczął w lutym 1939 r. w majątku Sawicze koło Baranowicz. Po rocznej przerwie, z powodu wywiezienia przez okupanta na roboty do Niemiec, podjął pracę w gospodarstwie rolnym, pracując w latach 1944–1945 w Bielanych w pow. grójeckim i w Podzisinie w woj. wileńskim. Działał w ruchu oporu, będąc porucznikiem w Zgrupowaniu Wileńskim AK. Po zakończeniu II wojny światowej rozpoczął pracę jako starszy asystent w Katedrze Ogólnej Hodowli Zwierząt na Wydziale Rolniczym UMCS w Lublinie pod kierownictwem prof. dr. Romana Prawocheńskiego. Po roku przeniósł się do Zakładu Doświadczalnego PINGW w Pawłowicach w woj. poznańskim, gdzie został kierownikiem naukowym. W 1951 r. został przeniesiony do Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki w Czechnicy, gdzie pracował jako kierownik naukowy zakładu.

Stopień doktora uzyskał w roku 1949 na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ ciąży wielopłodowej na użytkowość krów mlecznych”, którą wykonał pod kierunkiem prof. dr. Tadeusza Konopińskiego, natomiast tytuł docenta został mu nadany uchwałą Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej – za znaczący dorobek naukowy – w 1954 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1961 r., a profesora zwyczajnego w roku 1969. Specjalność naukowa: żywienie zwierząt i paszoznawstwo.

W 1964 r. został powołany przez FAO jako ekspert do Syrii, gdzie przez 4 lata brał udział w organizowaniu Instytutu Rolniczego w Damaszku i inicjował prace badawcze z zakresu żywienia zwierząt i paszoznawstwa.

W latach 1951–1979 był kierownikiem nowo utworzonej Katedry Żywienia Zwierząt WSR we Wrocławiu, a w latach 1959–1962 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Zootechnicznego AR we Wrocławiu oraz był członkiem komisji senackich. Brał udział w pracach Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN, Rady Naukowo-Technicznej przy

Ministrze Rolnictwa, był Przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Zootechniki.

Promotor 14 doktoratów oraz opiekun ponad 70 prac magisterskich.

Jest autorem 3 podręczników: „Metodyka doświadczeń zootechnicznych”, „Żywienie zwierząt i paszoznawstwo”, „Zasady żywienia zwierząt” oraz skryptu „Zasady żywienia zwierząt”, 111 publikacji naukowych. Prowadził wykłady za granicą, zwłaszcza podczas pobytu w Syrii.

Był wybitnym specjalistą z zakresu żywienia zwierząt, paszoznawstwa i doświadczalnictwa zootechnicznego. Specjalizował się w żywieniu świń. Był pionierem zarówno w kraju, jak i w Europie stosowania dodatków paszowych poprawiających efekty produkcyjne i ogromnym autorytetem w tej dziedzinie. Przez wiele lat był członkiem rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa i ekspertem z zakresu żywienia zwierząt i gospodarki paszowej. Szeroko znany i ceniony był jako autor pierwszego, obszernego 6-krotnie wznawianego i uzupełnianego podręcznika z zakresu żywienia zwierząt, z którego korzystali studenci z całej Polski przez ponad 30 lat. Był pionierem wiedzy dotyczącej doświadczalnictwa zootechnicznego, autorem pierwszego podręcznika z metod badań na zwierzętach.

Za działalność naukową i dydaktyczną został wyróżniony Złotym Krzyżem Zasługi (1957), Krzyżem Kawalerskim OOP (1970); Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1974); odznaką „Zasłużony dla AR Wrocław” (1975); odznaką „Zasłużony Nauczyciel PRL” (1977); Krzyżem Komandorskim OOP (1981); medalem „Za Zasługi dla AR Wrocław” (1980); Medalem 40-lecia PRL (1985); odznaką „Zasłużony dla Województwa Leszczyńskiego” (1985). W 1990 r. otrzymał tytuł doktora *honoris causa* AR w Poznaniu.

Zmarł 27 września 1996 r., spoczywa na cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu.

**Irena
Ruszkowska**

Urodziła się 4 września 1900 r. w Kramatorsku na Ukrainie. Średnią szkołę ukończyła w 1918 r. w Charkowie

i tam jesienią tego roku rozpoczęła studia na Wydziale Leśnym Nowo-Aleksandryjskiego (b. Puławskiego) Instytutu Rolniczo-Leśnego.

Do Polski wróciła w 1922 r., gdzie przez krótki czas pracowała jako nauczycielka. W 1923 r. wznowiła studia biologiczne na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu w Poznaniu, które ukończyła w 1927 r. W tym roku rozpoczęła też pracę jako wykładowca w Państwowej Szkole Ogrodniczej w Poznaniu. W 1929 r. rozpoczęła razem z mężem pracę w dziale doświadczalnym Warszawskiej Stacji Ochrony Roślin w Morach pod Warszawą, początkowo jako asystent, a od 1931 do 1937 r. jako zastępca kierownika tej placówki. W roku 1937 przeniosła się do Puław, gdzie pracowała do 1950 r. na Wydziale Chorób i Szkodników Roślin w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego jako starszy asystent i adiunkt. W tym czasie prowadziła pracę naukową nad szkodnikami warzyw, roślin motylkowych i okopowych.

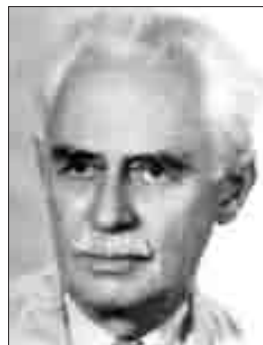
W 1949 r. uzyskała stopień doktora nauk przyrodniczych na Uniwersytecie im. Marii Skłodowskiej-Curie, przedstawiając pracę pt. „Biologia chowacza szczypiorowego – *Ceuthorrhynchus suturalis* Fabr. i jego pasożyty”.

Od 1951 r. pracowała w Oddziale Instytutu Ochrony Roślin we Wrocławiu i tu w 1954 r. uzyskała tytuł naukowy docenta. Od 1961 r. jako docent etatowy objęła kierownictwo Katedry Entomologii na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Kierowała Katedrą do października 1970 r., do przejścia na emeryturę. W maju 1965 r. otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego nauk przyrodniczych.

Pod jej kierunkiem ponad 30 studentów wykonało swoje prace dyplomowe.

Była promotorem dwóch rozpraw doktorskich i współautorką podręcznika akademickiego pt. „Nauka o chorobach i szkodnikach oraz technika ich zwalczania”, a także skryptu pt. „Wybrane działy ekologii owadów, Czynniki abiotyczne”. W latach 1961–1971 była przewodniczącą Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Entomologicznego.

Zmarła 1 września 1971 r. Pochowana została w Puławach.

Jan
Ruskowski

Urodził się 28 maja 1889 r. w Irkucku na Syberii, gdzie ukończył szkołę średnią. W 1912 r. rozpoczął studia wyższe na Wydziale Rolniczym Politechniki Kijowskiej. Pierwsza wojna światowa przerwała mu studia. Do Polski przyjechał w 1919 r. i w Poznaniu w 1924 r. ukończył studia z tytułem doktora nauk rolniczych.

Równocześnie w 1920 r. rozpoczął pracę asystenta, a następnie adiunkta w Katedrze Zoologii Ogólnej Uniwersytetu Poznańskiego. W Poznaniu pracował do 1928 r. W latach 1928–1937 objął kierownictwo organizującej się przy Warszawskiej Stacji Ochrony Roślin placówki doświadczalnej w Morach k. Warszawy. Tam prowadził pionierskie prace nad biologią i zwalczaniem szkodliwych owadów. W 1937 r. przeniósł się do Puław, gdzie do 1947 r. pracował w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego.

W 1948 r. został powołany na kierownika Katedry Zoologii Rolniczej i Entomologii Stosowanej na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu, a po zmianach organizacyjnych został kierownikiem Katedry Entomologii na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej.

W 1949 r. w wyniku przewodu habilitacyjnego na Uniwersytecie im. Marii Skłodowskiej-Curie otrzymał stopień doktora habilitowanego i tytuł docenta. Tytuł rozprawy habilitacyjnej – „Fauna roślinożerna łąnów zbożowych w Polsce w okresie dwudziestolecia 1919–1939”. W 1951 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1954 r. profesorem zwyczajnym.

Na wrocławskiej Uczelni zorganizował pierwszą w Polsce Specjalizację Ochrony Roślin i kierował nią do 1960 r. W latach 1956–1960 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego.

Pod jego kierunkiem ponad 300 studentów uzyskało stopień inżyniera lub magistra inżyniera specjalizacji ochrony roślin. Był inicjatorem, redaktorem i współautorem pierwszego zbiorowego podręcznika pt. „Ochrona roślin” (1948). Przez całe życie interesował się polskim nazewnictwem owadów i w 1960 r. ukazał się jego

„Wykaz alfabetyczny łacińsko-polskich nazw gatunkowych szkodników roślin użytkowych oraz niektórych ich wrogów naturalnych”.

Jego dorobek naukowo-badawczy liczy ponad 200 publikacji. W latach 1933–1939 był redaktorem „Rocznika Ochrony Roślin” części B – „Szkodniki roślin” oraz redaktorem (1955–1961) „Polskiego Pisma Entomologicznego” – Seria B – „Entomologia stosowana”.

Był czynnym członkiem Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego oraz długoletnim przewodniczącym Oddziału Wrocławskiego tegoż Towarzystwa.

Za swą działalność naukową i pedagogiczną odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 14 czerwca 1961 r. Pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. Bujwida we Wrocławiu.

**Waldemar
Rymowicz**

Urodził się 22 lutego 1955 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową, a następnie Technikum Chemiczne ukończył we Wrocławiu. W roku 1975 rozpoczął studia na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w roku 1980, uzyskując tytuł magistra inżyniera technologii żywności.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1990 r. na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wykorzystanie drożdży *Yarrowia lipolytica* do biosyntezy kwasu cytrynowego z glukozy i hydrolu glukozowego” (promotor – prof. dr hab. Jerzy Sobieszkański), natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych – na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Biosynteza kwasu cytrynowego z glukozy przez wolne i immobilizowane komórki drożdży *Yarrowia lipolytica* w systemach ciągłych” w roku 1998.

Odbył długoterminowe staże naukowe w Finlandii 1990, 1991, 1993 (Helsinkiński Uniwersytet Technologiczny)

oraz staż krótkoterminowy w Czechach (Instytut Mikrobiologii Czeskiej Akademii Nauk) w 1986 r.

Przedstawiciel adiunktów w Radzie Wydziału Technologii Żywności w latach 1994–1999. Pełnomocnik Rektora ds. Koordynacji Programów Innowacyjnych w regionie. Członek Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności oraz Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Honorowy Członek Towarzystwa Polsko-Fińskiego.

W roku 2006 otrzymał tytuł profesora nauk rolniczych. Od tego roku pełni funkcję kierownika Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności.

Promotor 2 doktoratów oraz 25 prac magisterskich. Autor 2 skryptów z zakresu mikrobiologii ogólnej i żywności oraz 121 publikacji naukowych, w tym 82 oryginalnych prac twórczych, z czego 21 w czasopismach z Listy Filadelfijskiej, współautor 2 patentów oraz 2 monografii w języku angielskim. Wyniki swych prac prezentował na 21 zagranicznych konferencjach, m.in. w Helsinkach, Grignon, Gandawie, Barcelonie i Dusseldorf. W latach 2002–2005 wygłosił wykłady w Finlandii na Politechnice w Hameenlinna.

Jest specjalistą w dziedzinie biosyntezy kwasów organicznych, zwłaszcza drożdżowej fermentacji cytrynowej. Pozostałe kierunki badań koncentrują się na zagadnieniach związanych z biosyntezą enzymów i produkcją drożdży paszowych na surowcach tłuszczowych i glicerolu. Obecnie zajmuje się biosyntezą erytrytolu z odpadowej gliceryny przez drożdże *Y. lipolytica*. Temat ten jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach programu Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013.

Wyróżniony 12 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu, odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Krzysztof
Rypuła**

Urodził się 15 listopada 1967 r. we Wrocławiu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1992 r. W tym samym roku odbył staż w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii we Wrocławiu. 1 października 1992 r. podjął pracę w Katedrze

Epizootiologii i Klinice Chorób Zakaźnych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu na stanowisku asystenta. W 1996 r. został mianowany na stanowisko adiunkta. Od roku 2009 jest kierownikiem Zakładu Chorób Zakaźnych i Administracji Weterynaryjnej w Katedrze Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w roku 1996, a stopień naukowy doktora habilitowanego w roku 2008 na podstawie pracy pt. „Kształtowanie się wybranych wskaźników hematologicznych i immunologicznych krwi w przebiegu eksperymentalnego zakażenia świń różnymi szczepami wirusa BVD typ 1”. W 2001 r. otrzymał tytuł specjalisty z zakresu chorób świń, a w 2003 r. tytuł specjalisty z zakresu epizootiologii i administracji weterynaryjnej.

Dorobek naukowy stanowi 139 pozycji (samodzielnych lub współautorskich), w tym prace doświadczalne i kazuistyczne oraz komunikaty naukowe, artykuły popularnonaukowe. Był kierownikiem projektu badawczego oraz głównym wykonawcą w dwóch projektach badawczych finansowanych przez KBN.

Zainteresowania naukowe dotyczą epizootiologii, patogenezy i zwalczania zakażeń wirusowych i bakteryjnych u zwierząt gospodarskich, a także epizootiologii i diagnostyki chorób wirusowych psów i kotów, w tym możliwości zapobiegania im i zwalczania.

Jest członkiem Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. W latach 2004–2006 był członkiem Zarządu Głównego PTNW.

Od momentu rozpoczęcia pracy zawodowej bierze czynny udział w organizacji sympozjów i konferencji naukowych dotyczących chorób zakaźnych zwierząt organizowanych przez Katedrę Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych. Brał udział w pracach organizacyjnych kolejnych edycji Międzynarodowych Targów Techniki, Technologii i Organizacji Weterynaryjnej *Pro animali*, a przy organizacji Kongresu *Pro animali et homine*, w latach 2003–2004, pełnił funkcję sekretarza. W 2005 r. współorganizował Międzynarodową Konferencję nt: „Aktualne problemy zdrowia zwierząt w praktyce i administracji weterynaryjnej”, a od roku 2007 jest sekretarzem Międzynarodowej Konferencji *Una medicina una hygena*.

W trakcie pracy zawodowej w 2002 r. otrzymał Nagrodę Rektora AR we Wrocławiu za działalność organizacyjną oraz dwukrotnie w 1998 i 2002 r. W 2003 r. został wyróżniony odznaką „Zasłużony dla Rolnictwa”, a w 2004 r. otrzymał doroczną Nagrodę PTNW.

Anita
Rywińska

Urodziła się 7 października 1970 r. w Nowej Rudzie. Po ukończeniu szkoły podstawowej, a następnie Liceum Ogólnokształcącego im. Henryka Sienkiewicza w Nowej Rudzie rozpoczęła studia na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w 1994 r. z wynikiem bardzo dobrym, uzyskując tytuł magistra inżyniera technologii żywności i żywienia człowieka. Zatrudniona w Katedrze Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu od 1994 r.

W roku 1997 ukończyła Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne działające przy Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując kwalifikacje pedagogiczne do pracy nauczycielskiej.

Stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biotechnologii otrzymała w 2002 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ warunków ciągłej biosyntezy kwasu cytrynowego oraz sposobu przechowywania na drożdże *Yarrowia lipolytica*”. Stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biotechnologia na Wydziale Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu otrzymała po przedłożeniu rozprawy pt. „Waloryzacja odpadowej gliceryny do kwasu cytrynowego i erytrytolu przez drożdże *Yarrowia lipolytica*” w roku 2011.

Jej łączny dorobek naukowy stanowi 70 pozycji, w tym 35 to oryginalne prace twórcze, 1 rozdział w monografii zagranicznej i 28 komunikatów na zjazdy naukowe w kraju i za granicą. Wyniki swoich badań prezentowała na 5 zagranicznych i 8 krajowych konferencjach. Jest autorem 3 zgłoszeń patentowych. Promotor 6 prac magisterskich. Recenzent artykułów w takich czasopismach naukowych jak: „New Biotechnology”, „Preparative Biochemistry & Biotechnology”, „World Journal of Microbiology and Biotechnology”.

Od 2004 r. opiekun naukowy Studenckiego Koła Naukowego Biotechnologów.

Jej zainteresowania naukowo-badawcze obejmują zagadnienia związane z biosyntezą kwasu cytrynowego

oraz alkoholi wielowodorotlenowych, takich jak erytrytol i mannitol, przez drożdże *Yarrowia lipolytica*. Drugi kierunek badań to mikroorganizmy jako źródło enzymów hydrolitycznych.

Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych otrzymała list gratulacyjny oraz była czterokrotnie nagradzana Nagrodą Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Józef
Ryznar**

Urodził się 9 lipca 1936 r. w Bełzcu, pow. Złoczów. Wyższe studia inżynierskie odbył na Wydziale Rolniczym w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, a magisterskie na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym SGGW w 1971 r. Ukończył też 3-letnie Studium Podyplomowe z zakresu socjologii wsi na tejże Uczelni w 1990 r.

W 1978 r. na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu otrzymał stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Próba określenia wpływu pracy instruktorskiej na proces upowszechniania postępu w rolnictwie”. Stopień naukowy doktora habilitowanego nadała mu Rada Wydziału Rolniczego AR we Wrocławiu w 1992 r. na podstawie dorobku naukowego i pracy pt. „Czynniki determinujące skuteczność pracy upowszechnieniowo-doradczej służb rolnych w gospodarstwach indywidualnych”. W 2000 r. nadano mu tytuł naukowy profesora nauk rolniczych. Jego specjalnością jest doradztwo rolnicze.

Odbył staże zagraniczne w Indyjskim Narodowym Instytucie Rolniczym w Delhi, Instytucie Rolniczym w Charkowie, Niemczech, FAO – Rzym (1998).

Pracę na Akademii Rolniczej we Wrocławiu podjął w 1982 r. na stanowisku adiunkta w Zakładzie Doradztwa Rolniczego Katedry Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa. Od 1991 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu, a od 2001 do 2006 r. kierownika Katedry. W 2006 r. po 51 latach pracy przeszedł na emeryturę.

Do zasadniczych jego osiągnięć należy określenie skuteczności pracy doradczej służb rolnych

w gospodarstwach indywidualnych oraz opracowanie sposobu obliczania kwalifikacji zawodowych. Metoda ta ma zastosowanie głównie w celach statystycznych i porównawczych.

Był promotorem 5 zakończonych doktoratów oraz 108 prac magisterskich. Opracował 3 skrypty i podręcznik pt. „Metody w szkoleniach doradztwa rolniczego” (1998). Dorobek naukowy obejmuje 118 oryginalnych prac twórczych, w tym 3 pozycje zwarte: „Pęgow – wieś dolnośląska” (2000), „Wielofunkcyjny rozwój Pęgowia” (2004), „Przydomowe ogrody w Pęgowie” (2010). Brał udział w 22 międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz sześciokrotnie Nagrodą Rektora.

**Anna
Rząsa**

Urodziła się 25 maja 1968 r. w Rzeszowie. Szkołę podstawową, a następnie liceum ogólnokształcące ukończyła w Rzeszowie. Studiowała na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w 1993 r. dyplom magistra inżyniera zootechniki. W październiku 1993 r. została zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Hodowli Trzody Chlewnej Wydziału Zootechnicznego AR we Wrocławiu. We wrześniu 2001 r. została pracownikiem Wydziału Medycyny Weterynaryjnej na stanowisku adiunkta w Katedrze Prewencji i Immunologii Weterynaryjnej. Obecnie jest zatrudniona w Katedrze Immunologii, Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w roku 1998 na podstawie rozprawy pt. „Ustalenie optymalnego terminu kastracji knurków oraz wpływ tego zabiegu na użytkowość tuczną i rzeźną”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki – hodowla oraz nieswoista profilaktyka w chowie trzody chlewnej otrzymała w 2008 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ budowy anatomicznej gruczołu sutkowego loch lub zastosowania surowicy anti-H. somnus na wyniki odchovu prosiąt”.

Jest autorem lub współautorem 159 prac, w tym 50 rozpraw oryginalnych opublikowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych oraz wydanej w 2008 r. przez wydawnictwo UP we Wrocławiu książki pod redakcją W. Zawadzkiego pt. „Fizjologiczne podstawy żywienia zwierząt”. Wyniki prac prezentowała na konferencjach i kongresach krajowych oraz zagranicznych (m.in. w Uppsali, Bled, Lleidzie, Murcii, Bernburgu). Jest promotorem 4 prac magisterskich. Kierownik 2, wykonawca 10 projektów badawczych finansowanych przez KBN oraz wykonawca w 2 programach finansowanych ze źródeł zagranicznych.

Jej zainteresowania naukowe obejmują głównie zagadnienia związane z oceną różnych czynników wpływających na wyniki użytkowości rozplodowej loch oraz wyniki odchovu prosiąt, monitorowaniem zdrowia trzody chlewnej i bydła oraz z oceną czynników wpływających na dobrostan zwierząt gospodarskich. Przez 6 miesięcy przebywała na stażach naukowych w Czechach i Szwecji na Uniwersytetach w Brnie i Lund. Została wyróżniona 5 nagrodami Rektora za działalność naukową. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Zootechnicznych (w którym pełniła funkcję sekretarza Oddziału we Wrocławiu w latach 2001–2010) oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych.

**Zbigniew
Samborski**

Urodził się 2 września 1923 r. w Rudniku nad Sanem. Jako pionier Wrocławia, członek Akademickiej Straży Uniwersyteckiej brał w latach 1945/1946 czynny udział w odbudowie ze zniszczeń wojennych i zabezpieczeniu przed dewastacją budynków wrocławskiego Uniwersytetu i Politechniki. Studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej ukończył w 1951 r. Już w 1948 r. podjął pracę w Katedrze Położnictwa na stanowisku mł. asystenta, a następnie asystenta, st. asystenta i adiunkta. Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych na macierzystym Wydziale uzyskał w 1960 r., doktora habilitowanego w 1966 r., tytuł profesora nadzwyczajnego w 1976 r., a tytuł naukowy profesora zwyczajnego w 1989 r.

W latach 1970–1971 pełnił funkcję kierownika Kliniki Położniczej Wydziału Weterynaryjnego ówczesnej WSR w Lublinie. Stanowisko kierownika Katedry Patologii Rozrodu Zwierząt i Kliniki Położniczej wrocławskiego Wydziału Weterynaryjnego zajmował od 1975 do 1993, tj. do przejścia na emeryturę.

Jest autorem i współautorem 176 publikacji, w tym 87 oryginalnych pozycji badawczych ogłoszonych w czasopismach naukowych krajowych i zagranicznych, 5 podręczników akademickich i wielu specjalistycznych instrukcji i patentów nowych leków weterynaryjnych. Promotor 11 rozpraw doktorskich, sprawował patronat nad 5 pracami habilitacyjnymi. Przez 14 lat był koordynatorem Centralnego Programu Badań Podstawowych z zakresu fizjologii i patologii rozrodu zwierząt gospodarskich.

Był Członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych, Zespołu Ekspertów przy Ministrze Edukacji Narodowej, Zespołu Dydaktycznego ds. Weterynarii MEN, Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, Prezydium Komitetu Biologii Rozrodu Zwierząt Użytkowych PAN (1981–1992). Działał również w radach naukowych wielu instytutów resortowych i podległych Polskiej Akademii Nauk.

Jest honorowym członkiem Komitetu Biologii Rozrodu Zwierząt Użytkowych PAN, laureatem Odznaczenia Honorowego *Pro Scientia Veterinaria Polonia*. Za wybitny wkład w rozwój nauk rolniczych Wydział Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAN przyznał profesorowi Samborskiemu Medal im. Michała Oczapowskiego.

Zmarł 1.09.2011 r., pochowany na cmentarzu przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Janusz
Sarapuk**

Urodził się 13 lutego 1944 r. w Bóbrce, pow. lwowski. Szkołę podstawową ukończył w Oleśnie Śl., a liceum ogólnokształcące w Kluczborku na Opolszczyźnie. Tytuł magistra fizyki uzyskał w 1969 r., na ówczesnym Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego.

W tym samym roku podjął pracę w Katedrze Fizyki Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej.

Stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych otrzymał w 1977 r. w Instytucie Biologii Stosowanej Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Badanie wpływu aldehydu glutarowego oraz czterotlenku osmu na właściwości transportowe modelowych błon lecytynowych”. Stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biofizyki uzyskał na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego w 1998 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Błony modelowe jako narzędzie testowania aktywności biologicznej substancji powierzchniowo czynnych”. W 2008 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk biologicznych, specjalność biofizyka.

Odbył dwa staże krótkoterminowe w byłym ZSRR i Szwajcarii oraz długoterminowy w Jugosławii (Instytut Chemii Fizycznej Uniwersytetu Belgradzkiego). Był promotorem 1 oraz recenzentem 2 doktoratów (przeprowadzone na Uniwersytetach Łódzkim i Opolskim).

Brał czynny udział w organizacji międzynarodowych szkół pod nazwą „Biophysics of Membrane Transport”, w tym trzykrotnie pełnił funkcję ich dyrektora oraz był sekretarzem Ogólnopolskiej Konferencji „Błony Biologiczne” (Wrocław, 1993 r.).

Jest autorem lub współautorem ok. 200 prac, w tym 91 oryginalnych prac twórczych oraz 5 monograficznych. Były one cytowane ponad 260 razy. Ponad połowa z oryginalnych prac została opublikowana w czasopiśmie z Listy Filadelfijskiej, posiadających tzw. Impact Factor. Jest także współautorem skryptu do ćwiczeń laboratoryjnych dla studentów Uniwersytetu Przyrodniczego (4 wydania). Recenzował kilkanaście prac, opublikowanych następnie w czasopiśmie posiadającym Impact Factor. Był także recenzentem wniosku Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego o przyznanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego nauk fizycznych w dyscyplinie biofizyka.

Prezentował osobiście wyniki swych prac na kilkudziesięciu międzynarodowych konferencjach i kongresach (m.in. w Monachium, Montpellier, Alicante, Hersonissos, Czeskich Budziejowicach, Lyonie, Londynie i Genewie). Publikacje, których był współautorem, były także prezentowane na międzynarodowych kongresach w Budapeszcie, Amsterdamie, Waszyngtonie i Pradze.

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz wyróżniony 18 nagrodami Rektora.

**Józef
Sasik**

Urodził się 21 grudnia 1948 r. w Bełchatowie. Szkołę podstawową, a następnie liceum ogólnokształcące ukończył w 1966 r. Był słuchaczem w Pomaturalnym Technikum Melioracji Wodnych w Kluczborku (w latach 1966–1968). W 1973 r., po ukończeniu studiów na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, uzyskał dyplom magistra inżyniera melioracji wodnych.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1982 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Określenie bilansu wodnego stawu rybnego w Zakładzie Produkcji Rybackiej Stawno”, w 1993 r. tytuł doktora habilitowanego nauk rolniczych, w dyscyplinie kształtowania środowiska, w 2000 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problemów: gospodarowania wodą w stawach rybnych, wpływu obiektów stawowych na reżim odpływu ze zlewni, roli stawów rybnych w środowisku przyrodniczym, procesów erozyjnych w zlewniach rolniczych, gospodarki wodnej w lasach. Na uwagę zasługują badania parowania z otwartych przestrzeni wodnych, określenie zagrożenia erozją gleb i wskaźników denudacji (mechanicznej i chemicznej) obszarów południowo-zachodniej Polski oraz możliwość rekultywacji wodnych obiektów zniszczonych przez eksploatację. Wyniki tych badań prezentowane były na 34 sympozjach i konferencjach naukowych.

Jego dotychczasowy dorobek obejmuje łącznie 92 pozycje, w tym 50 prac opublikowanych (z tego 7 indywidualnych i 43 zespołowe).

Jest kierownikiem specjalizacji stawy rybne (studia magisterskie – kierunek inżynieria środowiska) i kierownikiem Studium Podyplomowego rybactwa zagospodarowanie małych zbiorników wodnych. Od 2000 r. kieruje Studium Doktoranckim na Wydziale.

Był wyróżniony odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” (1996) oraz otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi (1998), został też 15-krotnie uhonorowany nagrodami Rektora.

**Ewa
Sawicka-Sienkiewicz**

Urodziła się 4 kwietnia 1942 r. w Nowym Brzesku, woj. małopolskie. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyła w Gliwicach. Studia wyższe odbyła na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując w 1967 r. tytuł magistra biologii z zakresu botaniki.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w roku 1976 w Instytucie Ziemniaka w Boninie na podstawie rozprawy pt. „Charakterystyka serii *Commersoniana Buk.* i gatunku *Solanum verrucosum Schlecht.*, z punktu widzenia przydatności tych form dla hodowli ziemniaka”. W 1994 r. Rada Wydziału Rolniczego SGGW nadała jej stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii (genetyka i hodowla roślin) na podstawie oceny dorobku naukowego i rozprawy pt. „Indukowane mutacje u łubinu andyjskiego *Lupinus mutabilis Sweet.*”

Pracę naukową rozpoczęła w roku 1967 w Instytucie Ziemniaka w Młochowie. W latach 1976–1983 pracowała na stanowisku adiunkta jako kierownik Pracowni Genetyki. W okresie od 1983 do 1993 r. pracowała w Ogrodzie Botanicznym PAN w Warszawie, na stanowisku adiunkta jako kierownik Pracowni Gromadzenia Zasobów Genowych, a następnie kierownik Pracowni Genetyki i Mutagenety. Od 1993 do 1998 r. pracowała w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, a od 1994 r. jako zastępca dyrektora ogrodu ds. nauki. W 1998 r. została zatrudniona w Katedrze Hodowli Roślin i Nasiennictwa AR (obecnie Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu), od roku 2000 na stanowisku profesora nadzwyczajnego AR, a w roku 2002 otrzymała tytuł profesora, pełniąc funkcję kierownika Zakładu Genetyki i Biotechnologii.

W 1974 r. odbyła półroczny staż naukowy w Instytucie Hodowli Roślin Uniwersytetu Rolniczego w Wageningen – Holandia, a w 1988 r. w Instytucie Agrobiotechnologii ENEA, Casaccia (Włochy) – stypendium IAEA/FAO Międzynarodowej Agencji Atomistyki. Dwukrotnie uczestniczyła w wyjeździe po 2 tygodnie w 2003 i 2008 r. na zaproszenie strony australijskiej – wizyta w Centre

for Legumes in Mediterranean Agriculture of Western Australia (CLIMA).

W pracy naukowej zajmowała się badaniami genetyczno-hodowlanymi nad ziemniakiem, zbożami (żyto i pszenżyto) i łubinami. Zainteresowania badawcze koncentrowały się na problematyce dotyczącej: sposobów zwiększania zmienności genetycznej – międzygatunkowa hybrydyzacja, wykorzystania metody indukowania mutacji, próby adaptacji łubinu andyjskiego do warunków klimatu umiarkowanego, poszukiwania markerów molekularnych, wykorzystania biotechnologicznych metod kultur tkankowych w celu doskonalenia roślin uprawnych (linie podwojonych haploidów, mikrorozmnażanie, kultury zarodków mieszańców międzygatunkowych).

Opublikowała 203 prace, na które składają się prace oryginalne (97), artykuły przeglądowe (10), komunikaty naukowe (94) zarówno w języku polskim, jak i angielskim; autorka rozdziału w podręczniku pt. „Biologia ziemniaka”.

Promotor 40 prac magisterskich i 3 doktorskich, recenzent 15 prac doktorskich oraz 3 ocen dorobku i prac habilitacyjnych. Brała udział w pracach różnych Komitetów Redakcyjnych, między innymi „Zeszytów Problemowych Postępów Nauk Rolniczych” (jako członek Komitetu Redakcyjnego) oraz „Biuletynu Informacyjnego PTC”. Członek Komisji Senackiej ds. Rozwoju Kadry Naukowej. Kierownik Studium Doktoranckiego na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym od roku 2006.

**Alina
Schleicher**

Urodziła się 19 grudnia 1936 r. w Barłogach w powiecie puławskim. Szkołę podstawową ukończyła w Kłodzku w 1950 r., a Technikum Przemysłu Spożywczego w Lublinie w 1954 r. W latach 1958–1962 studiowała na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu, gdzie uzyskała dyplom inżyniera rolnika, a w 1968 r. ukończyła eksternistyczne studia magisterskie na Wydziale Zootechnicznym.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu

na podstawie rozprawy pt. „Wpływ formy fizycznej mieszanek treściwych i dodatków stymulujących na wskaźniki produkcyjne i fizjologiczne u kurcząt rzeźnych” wykonanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Presia. Stopień doktora habilitowanego uzyskała po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Żywnościowa i fizjologiczna ocena wykorzystania pasz z dużym udziałem włókna surowego u loch prośnych”. Specjalność naukowa to żywienie zwierząt i paszoznawstwo.

Odbyła staże naukowe krajowe w Instytucie Zootechniki w Krakowie, w Instytucie Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie, w Akademii Medycznej (Zakład Biochemii) we Wrocławiu i w Wyższych Szkołach Rolniczych w Nitrze, Pradze, Brnie oraz w Instytucie w Iwance nad Dunajem i na Uniwersytecie w Nowym Sadzie.

W latach 1974–1986 pełniła funkcję społecznego Inspektora Pracy na Wydziale Zootechnicznym, a następnie przedstawiciela Wydziału w Rektorskiej Komisji ds. Ochrony Pracy. Była członkiem Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej i Rady Bibliotecznej; opiekun praktyk studentów w kraju i za granicą. Przez trzy lata należała do Komisji Turnieju Zastosowań Wiedzy Rolniczej. Sprawowała opiekę nad 22 pracami magisterskimi.

Opublikowała 139 prac z zakresu żywienia zwierząt i paszoznawstwa, w tym 111 oryginalnych prac twórczych. Wyniki prac wielokrotnie prezentowała na konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, a wiele z nich znalazło zastosowanie w praktyce. Przez wiele lat aktywnie uczestniczyła w szkoleniu terenowej służby rolnej.

Za działalność naukową i dydaktyczną została wyróżniona 20 nagrodami Rektora AR we Wrocławiu, a także dwukrotnie Nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, odznakami „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Zielonogórskiego oraz „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” i Złotym Krzyżem Zasługi.

**Adam
Schmuck**

Urodził się 29 stycznia 1904 r. we Lwowie. Od roku 1924 studiował na Wydziale Matematyczno-Przyrod-

niczym Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie. Po ukończeniu studiów przez dwa lata był asystentem w Instytucie Geofizyki i Meteorologii macierzystej Uczelni, a następnie pracował jako wykładowca w szkołach średnich. W roku 1932 uzyskał stopień doktora w zakresie geofizyki i meteorologii.

Po zakończeniu wojny przyjechał do Wrocławia i w roku 1946 objął stanowisko st. asystenta, a następnie adiunkta w Katedrze Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego. W roku 1951 uzyskał stopień doktora habilitowanego i objął kierownictwo Katedry Hydrometeorologii na nowo utworzonym Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu; funkcję tę pełnił aż do śmierci w roku 1971. W roku 1954 został profesorem nadzwyczajnym, w roku 1960 – zwyczajnym.

Zorganizował od podstaw, a następnie ciągle wzbogacał działalność badawczą i dydaktyczną Katedry, nadając jej jasno sprecyzowany kierunek: zapewnienie meliorantom i hydrologom nowoczesnych i rzetelnych informacji hydrometeorologicznych. Pod jego kierownictwem powstały liczne obiekty badawcze w części nizinnej Dolnego Śląska i w Sudetach. Tematyka prac dotyczyła głównie badań nad parowaniem z wolnej powierzchni wodnej, rejonizacją klimatyczną Dolnego Śląska oraz ilościową i jakościową charakterystyką warunków termicznych i opadowych na obszarze Polski. Jego działalność naukową cechowała zawsze wielka dokładność i rzetelność oraz stałe doskonalenie warsztatu badawczego i poszukiwanie nowych, oryginalnych rozwiązań. Dorobek naukowy obejmuje 99 opublikowanych pozycji.

Poświęcał również wiele uwagi sprawom dydaktyki. Był autorem licznych skryptów i podręczników akademickich. Szczególną życzliwością, połączoną z wysokimi wymaganiami, otaczał doktorantów (6) i habilitantów (2). Był prodziekanem Wydziału Melioracji Wodnych (1953–1954) i przez dwie kolejne kadencje prorektorem Wyższej Szkoły Rolniczej.

Był wybitnym uczonym, człowiekiem powszechnie lubianym przez kolegów, współpracowników i młodzież studencką, zawsze pogodny i uczynny, o niezwykle rzetelnym i prawym stosunku do prac badawczych i ludzkich spraw. Mimo ciężkiej i długiej choroby pracował wytrwale do ostatniego dnia swojego życia.

Zmarł 20 kwietnia 1971 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Rodziny przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Jan
Sekuła**

Urodził się 30 kwietnia 1923 r. w Syryni, woj. katowickie. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Syryni. W 1947 r., po ukończeniu Państwowego Gimnazjum dla Dorosłych, przez rok studiował w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie.

W latach 1948–1952 odbył studia I stopnia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego, natomiast studia II stopnia – na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu – ukończył je w 1953 r. Swoją wiedzę z zakresu statystyki matematycznej pogłębił poprzez uczestnictwo w dwuletnim Studium Podyplomowym NOT-u „Nowoczesne metody statystyki matematycznej” (1956–1958).

W roku 1963 obronił na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu pracę doktorską pt. „Studia nad wpływem starzenia się ziarna siewnego kukurydzy na plon i niektóre jego parametry” (promotor – prof. dr hab. Tadeusz Rübenaubauer) uzyskując stopień doktora nauk rolniczych.

Podjął pracę w Katedrze Statystyki WSR we Wrocławiu w roku 1953, zajmując kolejno stanowiska asystenta i starszego asystenta (do 1958 r.), adiunkta (do 1970 r.), docenta (do 1990 r.) i ponownie adiunkta (do 1992 r.). Od 1979 do 1982 r. był zastępcą dyrektora Instytutu Geodezji i Zastosowań Matematycznych. Od 15 lutego do końca września 1982 r. pełnił obowiązki dyrektora tego Instytutu. W latach 1982–1991 był kierownikiem Katedry Matematyki. W latach 1978–1981 był prodziekanem na Wydziale Melioracji Wodnych. W latach 1956–1958 był przewodniczącym Uczelnianej Komisji Mieszkaniowej, a w latach 1961–1969 sekretarzem Rady Zakładowej ZNP. W latach siedemdziesiątych, przez kilka lat, był szefem Zakładowej Służby Samoobrony. Przez dwie kadencje był prezesem Polskiego Towarzystwa Biometrycznego.

Był promotorem pomyślnie zakończonych trzech prac doktorskich. Recenzował kilkanaście prac doktorskich i kilka rozpraw habilitacyjnych. Był autorem lub współautorem kilkudziesięciu prac naukowych z zakresu zastosowań matematyki w naukach rolniczych. Rezultaty

swoich prac prezentował na wielu konferencjach krajowych i zagranicznych, m.in. na Światowym Kongresie Towarzystwa Bernoulli Society (Taszkient, 1980 r.).

Na początku lat dziewięćdziesiątych, po przejściu na emeryturę, w dalszym ciągu prowadził zajęcia dydaktyczne. Rozwinął współpracę praktyków z doświadczalnych stacji hodowli roślin i matematyków zajmujących się zastosowaniami. Przyczynił się do stworzenia pomostu naukowego między tymi dwiema grupami zawodowymi. Był jednym z założycieli Polskiego Towarzystwa Biometrycznego.

Za swoją działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną został odznaczony: Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką 1000-lecia i Złotą Odznaką ZNP. Otrzymał Nagrodę Ministra oraz kilka nagród Rektora.

Zmarł 24 października 1998 r. Pochowany został na cmentarzu św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida.

**Alfred
Senze**

Urodził się 15 lipca 1911 r. w Tarnopolu. We Lwowie uczęszczał do XI Gimnazjum i otrzymał świadectwo dojrzałości w 1932 r. Po ukończeniu służby wojskowej we Lwowskiej Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty podjął studia w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, uzyskując w 1939 r. dyplom lekarza medycyny weterynaryjnej. Krótkotrwałą praktykę podyplomową na stanowisku sejmikowego lekarza weterynarii w Działoszycach w woj. kieleckim przerwał wybuch drugiej wojny światowej. W latach 1939–1941 pracował jako laborant i dalej jako asystent 1941–1944 w Katedrze Chirurgii i Ortopedii wraz z Kliniką Położniczą. Do Wrocławia przybył w 1945 r. w celu organizowania Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Był jednym ze współtwórców Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu oraz Politechniki Wrocławskiej. Stopień naukowy doktora medycyny weterynaryjnej uzyskał w 1945 r. na podstawie rozprawy pt. „Samodzielność hormonu barwnikowego w świetle badań eksperymentalnych”. Swoją aktywność naukowo-badawczą i działalność dydaktyczną z dziedziny położnic-

stwa zapoczątkowaną we Lwowie rozwijał we Wrocławiu. W 1948 r. został mianowany zastępcą profesora i objął kierownictwo nowej Katedry Położnictwa i Patologii Rozrodu Zwierząt. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1950 r., a profesora zwyczajnego w roku 1960. W latach 1951–1954 pełnił funkcję prorektora ds. nauczania w ówczesnej Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu oraz rektora (przez trzy kadencje). W roku 1981 przeszedł na emeryturę.

Przez szereg lat prowadził wykłady dla studentów i lekarzy weterynarii w ramach studiów podyplomowych. Całokształt jego dorobku obejmuje 160 pozycji naukowych z zakresu położnictwa, patologii rozrodu, rozrodu zwierząt, fizjopatologii gruczołu mlekowego, andrologii weterynaryjnej publikowanych w kraju i za granicą. Z tych dziedzin wiedzy na uwagę zasługują prace poświęcone rozpoznawaniu niepłodności u bydła i kłaczy wskutek zaburzeń czynności jajników i pozapalnych zmian patomorfologicznych błony śluzowej macicy i jajowodów. Opracował oryginalną metodę określania choroby rzęsiastkowej u krów w okresie wczesnej ciąży za pomocą syntetycznych estrogenów, różnicowania ropomacicza i ciąży, stosując tzw. metodę stilboestrolową oraz leczenia narządu płciowego buhajów zakażonych rzęsiastkiem bydlęcym. Wiele nowatorskich publikacji z zakresu chirurgii położniczej dotyczy przede wszystkim operacyjnego ustalenia wypadłej pochwy u krów po jej repozycji i modyfikacji zamykania powłok brzusznych przy cięciu cesarskim. Był autorem receptury ośmiu nowoczesnych i bardzo skutecznych leków dla praktyki weterynaryjnej, które znalazły zastosowanie w leczeniu zakaźnych schorzeń gruczołu mlekowego krów i różnych poporodowych przypadłości w zakresie układu rozrodczego bydła, koni, trzody chlewnej i owiec.

Był świetnym wykładowcą i erudytą przekazującym studentom i lekarzom medycyny weterynaryjnej fachową wiedzę w ujęciu monograficznym, wzbogaconą o audio-wizualne środki nauczania, w tym niektóre własnego pomysłu, jak chociażby fantom do nauki odkładania łożyska u krów. Sprawował promotorstwo nad 45 przewodami doktorskimi, a 4 jego uczniów habilitowało się i otrzymało tytuły naukowe profesora. Prowadził wykłady i zajęcia praktyczne na ponad 50 specjalistycznych kursach dokształcających lekarzy medycyny weterynaryjnej. Za tę działalność otrzymał honorowe członkostwo Dolnośląskiego Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynaryjnych oraz Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

Był między innymi członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Wrocławskiego Towarzystwa

Naukowego, Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, International Society for Moor.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna została oceniona wysoko i wyróżniona Nagrodą Rektorów Wyższych Uczelni Wrocławia (1981 r.), wieloma nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i odznaczeniami państwowymi.

Zmarł 17 sierpnia 1993 r. w Wuppertalu (Niemcy). Pogrzeb odbył się 29 sierpnia 1993 r. na wrocławskim cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida.

**Bronisława
Sielicka**

Urodziła się 5 stycznia 1921 r. w Chodorowie. Po ukończeniu liceum i zdaniu matury w 1940 r. we Lwowie rozpoczęła studia w Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Na Uczelni Lwowskiej studiowała do 1940 r., zaliczając 5 lat studiów. W roku 1946 przyjechała do Wrocławia, gdzie skończyła studia w 1947 r., otrzymała dyplom lekarza weterynarii. W tym samym roku rozpoczęła pracę naukowo-dydaktyczną w Katedrze Mikrobiologii Weterynaryjnej, przechodząc w niej kolejne etapy awansu akademickiego – od stanowiska asystenta do profesora nadzwyczajnego.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskała w 1959 r. na podstawie rozprawy pt. „Fagocytoza drobnoustrojów z rodzaju *Candida*”, a doktora habilitowanego w 1968 r. na podstawie oceny dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Zachowanie się drożdżaków z rodzaju *Candida* w makroorganizmach normalnych i odpornościowych *in vitro*”. Nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu otrzymała w 1990 r.

W trakcie pracy zawodowej odbyła liczne staże naukowe zagraniczne i krajowe (m.in. w Klinice Dermatologicznej AM w Budapeszcie, w Zakładzie Mikrobiologii AM w Jennie, w Klinice Chorób Wewnętrznych Medycyny Weterynaryjnej oraz w Zakładzie Mikologii Kliniki Dermatologicznej w Wiedniu).

Całokształt dorobku naukowego obejmuje ponad 60 prac, w większości oryginalnych i opublikowanych

w renomowanych czasopismach polskich i zagranicznych. Dotyczą one głównie badań nad zjawiskami odpornościowymi w infekcjach grzybiczych, oceny stopnia zakażeń mikologicznych u różnych gatunków zwierząt, ich wpływu na organizm oraz udziału grzybów pleśniowych w rozrodzie bydła. Swoją dorobek naukowy prezentowała wielokrotnie na sympozjach, kongresach, konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, m.in. w Dreźnie, Wiedniu, Kolonii, Halle, Freiburgu, Rostocku i Barcelonie.

Prowadziła zajęcia dydaktyczne w Podyplomowym Studium Doskonalenia Lekarzy, a w latach 1970–1975 w Technikum Weterynaryjnym w Nysie. Jest współautorem 2 skryptów dla studentów z zakresu mikrobiologii.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego, Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Międzynarodowego Towarzystwa Mikologicznego ISHAM. Wyróżniona była nagrodami Rektora oraz odznaczeniami, m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarła 11 stycznia 2009 r. i została pochowana na cmentarzu Św. Rodziny we Wrocławiu.

**Antoni
Siewiński**

Urodził się 27 marca 1926 r. w Krakowie. Studia ukończył w 1950 r. na Wydziale Chemii Politechniki Wrocławskiej, tam również uzyskał w 1962 r. stopień doktora, a w 1969 r. stopień doktora habilitowanego nauk chemicznych.

W 1978 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1989 r. profesora zwyczajnego nauk chemicznych.

Wielokrotnie odbywał staż zagraniczny na Politechnice Federalnej w Zurychu (1963–1965; 1970, 1981).

Pracował na Politechnice Wrocławskiej (1950–1952); Akademii Rolniczej, Katedra Podstaw Chemii (1952–1996), był prodziekanem Wydziału Technologii Żywności (1977–1980), zastępcą dyrektora Instytutu Podstaw Chemii (1972–1981), kierownikiem Zakładu Chemii Bioorganicznej (1982–1996) oraz Katedry Podstaw Chemii 1991–1996.

Członek Polskiego Towarzystwa Chemicznego (od 1960); Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (od 1972); NSZZ „S” (od 1980); Światowego Związku Żołnierzy AK (od 1989), wiceprzewodniczący Wrocławskiego Oddziału Związku Piłsudczyków i Wrocławskiej Rodziny Katyńskiej (od 1990), a także ZNP (1952–1980).

Specjalizacja naukowa: badania nad wykorzystaniem drobnoustrojów i roślin wyższych do produkcji związków biologicznie czynnych i do prowadzenia kontrolowanych reakcji chemicznych. Twórca interdyscyplinarnego zespołu badawczego i przedmiotu wykładowego biotransformacje. Członek Komisji Biologii Molekularnej i Biotechnologii Oddziału PAN. Wykładowca na Uniwersytetach we Włoszech (1980), Hiszpanii (1984) i Niemczech (1990). Autor około 30 patentów, promotor 6 przewodów doktorskich, recenzent 3 wniosków o nadanie stopni naukowych i promotor 1 doktoratu *honoris causa*.

Publikacje: 180 prac, w tym około 60 oryginalnych publikacji naukowych na łamach renomowanych czasopism zagranicznych i polskich.

Otrzymał czterokrotnie Nagrodę MEN oraz ponad 20 nagród i wyróżnień Rektora AR.

U honorowany odznaczeniami państwowymi, wojskowymi, resortowymi i uczelnianymi, m.in. Krzyżem Kawalerskim (1979) i Oficerskim (1994) Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Armii Krajowej (1991) (Władze RP w Londynie); Krzyżem Walecznych (1944) (AK); Krzyżem Partyzanckim (1970); Medalem KEN (1983); medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” (1996).

Zmarł 29 października 2007 r. Został pochowany na cmentarzu przy ul. Smętnej.

**Wojciech
Skowroński**

Urodził się w 1955 r. w Słupsku. Ukończył studia na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej. Za rozprawę doktorską pt. „Zagadnienia temperatury

krytycznej belek stalowych objętych pożarem ze szczególnym uwzględnieniem pełzania stali” (Politechnika Wrocławska, 1984) otrzymał Nagrodę Ministra Budownictwa i PMB. Odbił staże naukowe w National Research Council, Canada (Ottawa, 1989) i w Instytucie Techniki Budowlanej (Warszawa, 1991). Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1993 r. Po kolokwium habilitacyjnym przeprowadzonym na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej przyznano mu za prace naukowe nagrodę im. prof. Wacława Żenczykowskiego. Tytuł profesora nauk technicznych nadał mu Prezydent RP na wniosek Rady Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej w 2002 r., a w 2005 r. Minister Edukacji Narodowej i Sportu mianował go na stanowisko profesora zwyczajnego Politechniki Opolskiej.

Na Uczelni tej przepracował 21 lat (od 1986 r.); w latach 1994–2007 kierował tam Katedrą Podstaw Projektowania Budowlanego. Od 2007 r. zatrudniony jest na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu (Instytut Budownictwa) na stanowisku profesora zwyczajnego.

W kadencji 1996–1999 pełnił obowiązki prorektora ds. nauki, pierwszego zastępcy Rektora Politechniki Opolskiej, a w kadencji 2006–2009 pracował w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego (Komisja Dyscyplinarna). W sekcjach PAN m.in. sprawował funkcję przewodniczącego (w latach 1997–2007) Zespołu Bezpieczeństwa Pożarowego przy Sekcji Konstrukcji Metalowych KILiW. Ponadto pełnił funkcje: wiceprzewodniczącego Polskiego Stowarzyszenia Mykologów Budownictwa w kadencji 2006–2009, wiceprzewodniczącego Komitetu Nauki Zarządu Głównego PZITB w kadencjach 2002–2009 i wiele innych. Został uhonorowany złotymi odznakami NOT, PZITB, PSMB.

Autor książek: „Teoria bezpieczeństwa pożarowego konstrukcji metalowych” (za którą przyznano mu w 2002 r. indywidualną Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej i Sportu) i „Fire safety of metal structures – theory and design criteria”, którą prezentował m.in. na University of Toronto (w 2004 r.).

Ekspert i projektant konstrukcji budynków. Doświadczenie zawodowe zdobywał w latach 1980–1986, m.in. w Biurze Projektowo-Badawczym Budownictwa Ogólnego „Miastoprojekt – Opole”, a później w Pradze – na kontrakcie (Elektromontaż–Export). Kierował ogólnopolskim zespołem autorów „Ilustrowanego leksykonu architektoniczno-budowlanego”.

Wypromował 120 magistrów i inżynierów oraz 4 doktorów. Opracował 66 recenzji (w tym 6 doktoratów, 2 habilitacje, 4 zagraniczne).

Jego prace naukowe koncentrują się wokół zagadnień kształtowania konstrukcji z uwzględnieniem efektów termomechanicznych i reologicznych, a dorobek obejmuje 7 książek oraz 150 publikacji (np. w *Building and Environment*, *Journal of Structural Engineering – ASCE*, *Engineering Structures*) i referatów, które prezentował podczas konferencji, np. w Hong-Kongu (*The Fifth International Conference on Tall Buildings*).

Przyznano mu 10 nagród Rektora Politechniki Opolskiej, 1 – Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego, wyróżnienia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Infrastruktury, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi.

**Henryk
Skrabka**

Urodził się 13 sierpnia 1926 r. w Czortkowie, w powiecie czortkowskim, woj. tarnopolskie. Szkołę powszechną ukończył w rodzinnym mieście, natomiast Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu. W roku 1949 rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, a ukończył w roku 1954 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1963 r. na podstawie rozprawy pt. „Współdziałanie auksyn z kwasem askorbinowym i glutationem w procesie kiełkowania ziarn pszenicy”, a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych również na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1977 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ niektórych herbicydów na fotosyntezę, oddychanie i wzrost roślin testowych”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1989 r.

Odbił staże naukowe w Jugosławii (Uniwersytet w Nowym Sadzie), Czechosłowacji (Wyższa Szkoła Rolnicza w Brnie), ZSRR (Instytut Pedagogiczny w Leningradzie).

Zastępca dyrektora Instytutu Biologii Roślin i Biofizyki (1970–1981), kierownik Zakładu Botaniki i Fizjologii Roślin (1970–1981), kierownik Zakładu Fizjologii Roślin (1981–1998). Prodzikan (1975–1978) i dziekan Wydziału

Rolniczego (1978–1981). Członek Senatu (1972–1976, 1981–1984). Przewodniczący Kolegium Redakcyjnego Wydawnictwa AR Wrocław (1981–1983), redaktor merytoryczny serii „Rolnictwo” Zeszytów Naukowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu i członek Kolegium Redakcyjnego Wydawnictwa AR (1983–1993). Przewodniczący Uczelnianej Komisji Rozwoju Kadry Naukowej.

Przedstawiciel Polski w Międzynarodowym Centrum Koordynacji Badań „Mechanizm działania herbicydów i syntetycznych regulatorów wzrostu roślin”. Członek Zespołu Oceniającego Komitetu Fizjologii, Genetyki i Hodowli Roślin PAN, Komisji Rewizyjnej oraz Zarządu Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego.

Promotor 3 prac doktorskich oraz 23 prac magisterskich. Wykonał 2 recenzje w przewodach habilitacyjnych oraz 5 w przewodach doktorskich. Recenzent 32 publikacji naukowych.

Autor 2 skryptów z zakresu fizjologii roślin („Roślina a środowisko”, „Zasady regulacji metabolizmu roślin”), współautor 4 opracowań skryptów do ćwiczeń z fizjologii roślin oraz 75 publikacji naukowych. Wyniki swych prac prezentował na 12 konferencjach zagranicznych i krajowych. Jest krajowym specjalistą w dziedzinie fizjologii działania herbicydów.

Odnznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, Odznaką Honorową „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Zielonogórskiego”. Wyróżniony 21 nagrodami Rektora.

Na emeryturę przeszedł 30 września 1992 r.

**Adam
Skurski**

Urodził się 8 lipca 1913 r. we Lwowie. Również we Lwowie w 1939 r. ukończył studia weterynaryjne, uzyskując

dyplom lekarza weterynarii. Od roku 1936 do 1945 pracował w Zakładzie Mikrobiologii Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, początkowo jako wolontariusz, a następnie na etacie asystenta. Bezpośrednio po wyzwoleniu stał się jednym z pierwszych współorganizatorów i pracowników tworzącego się przy Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Na Wydziale pracował od 1945 r., przechodząc wszystkie szczeble służbowe przewidziane dla nauczyciela akademickiego. W 1946 r. uzyskał stopień doktora nauk weterynaryjnych za pracę pt. „Endotoksyny a fagocytoza”. Tytuł docenta otrzymał w 1955 r., w 1959 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym, a w 1969 r. profesorem zwyczajnym. Od 1948 r. – aż do przejścia na emeryturę, tj. do 1983 r., był kierownikiem Katedry Mikrobiologii Weterynaryjnej. W 1951 r. ukończył Wydział Lekarski we Wrocławiu, a w 1957 r. uzyskał tytuł kandydata nauk medycznych. W latach powojennych (1947–1948) pracował również w Zakładzie Mikrobiologii na Wydziale Lekarskim we Wrocławiu, a od roku 1955 do 1965 w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN im. L. Hirszfelda jako kierownik Pracowni Fagocytozy, a następnie Zakładu Mikologii. W latach 1955–1979 pełnił funkcję redaktora działu „Weterynaria” Zeszytów Naukowych, a w latach 1962–1964 był prodziekanem.

Współpracował z wieloma ośrodkami weterynaryjnymi i medycznymi w kraju i za granicą, m.in. Instytutem Pasteura w Paryżu. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego i innych.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 70 prac doświadczalnych. Na szczególną uwagę zasługują prace nad mechanizmem fagocytozy. Dzięki tym badaniom przedstawiał w nowym świetle znaczenie systemu fagocytarnego wobec wielu chorobotwórczych drobnoustrojów. Wykonał również wiele cennych opracowań z zakresu brucellozy, rodencjozy, kolibakteriozy i gruźlicy.

Opracował 3 skrypty. Był promotorem 8 przewodów doktorskich.

Za swą działalność naukową i dydaktyczno-wychowawczą był wielokrotnie wyróżniany nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki, Rektora AR. Odnznaczony został m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, odznaką „Zasłużony dla Dolnego Śląska”, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, wyróżniony tytułem honorowym „Zasłużony Nauczyciel PRL” i innymi.

Zmarł 14 maja 1992 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Jerzy
Słowik**

Urodził się we Lwowie 13 sierpnia 1923 r., gdzie w 1939 r. ukończył Gimnazjum im. Stefana Batorego. W październiku 1944 r. rozpoczął studia w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, które kontynuował już po wojnie na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Jeszcze jako student podjął obowiązki asystenta w Katedrze Histologii i Embriologii. Z chwilą powołania Katedry Fizjopatologii (obok ówczesnego kierownika Profesora Władysława Barneckiego) stał się jej organizatorem i animatorem. Patofizjologią zajmował się do czasu przejścia na emeryturę.

Stopień doktora otrzymał w 1959 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Próba modyfikacji metody Lavesa w zastosowaniu do różnicowania komórek szpiku kostnego u białych szczurów”. Na podstawie rozprawy pt. „Cytochemiczne odczyny w komórkach układu białokrwinkowego szpiku u szczurów pod wpływem tyroksyny i metylotiouracylu” w roku 1970 uzyskał stopień doktora habilitowanego. Tytuł profesora nadzwyczajnego nadano mu w 1988 r.

W pracy badawczej skoncentrował się na wąskiej dziedzinie biologii stosowanej, jaką jest patologia krwi i narządów krwiotwórczych zwierząt. Szczególnie interesowały go zagadnienia cytochemii układu białokrwinkowego. Był jednym z niewielu specjalistów, którzy przyczynili się do wprowadzenia cytochemii do hematologii weterynaryjnej. Jeden z pionierów patofizjologii weterynaryjnej w Polsce. Problematyka badawcza, którą się zajmował, obejmowała również zagadnienia istotne dla praktyki weterynaryjnej, a dotyczące cytochemicznej diagnostyki białaczek bydła.

Odbył liczne staże naukowe w pracowniach wydziałów lekarskich, PAN oraz w Naukowym Ośrodku Fizjologii i Immunologii Komórki w Paryżu.

Był promotorem 1 rozprawy doktorskiej, autorem rozdziału dotyczącego zaburzeń krwi i układu krwiotwórczego w pracy zbiorowej pt. „Patofizjologia zwierząt”.

W latach 1987–1993 kierował Katedrą Fizjopatologii.

Zgodnie ze swoimi zainteresowaniami włączał się czynnie w pracę licznych towarzystw naukowych. Był jednym z inicjatorów i założycieli Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików, ponadto – wieloletnim członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego, Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego.

Przy pełnym zaangażowaniu naukowym i dydaktycznym, uczestnicząc w pracach komisji rektorskich i dziekańskich, zaznaczał swoją obecność również w pracach na rzecz Uczelni i Wydziału. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką ZNP. Wyróżniony został 13 nagrodami Rektora.

Zmarł 24 maja 1998 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Henryk
Słowiński**

Urodził się 8 maja 1928 r. w Lipnikach na Wołyniu. Liceum ogólnokształcące ukończył w Kwidzynie, a studia rolnicze odbył w SGGW w Warszawie i na Uniwersytecie Wrocławskim.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał na podstawie pracy pt. „Zmienność rozwoju i plonów trzech odmian ziemniaka w zależności od sposobów uprawy” (promotor – prof. dr hab. Antoni Wojtysiak), a doktora habilitowanego po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ odległości roślin w rzędzie na rozwój i plony trzech odmian buraka cukrowego” na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu.

Tytuł profesora nauk rolniczych uzyskał w 1992 r.

Pracował w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin AR we Wrocławiu na stanowiskach: zastępcy asystenta (1951), asystenta (1952), st. asystenta (1953–1955), adiunkta (1956–1977), docenta (1978–1991) i profesora nadzwyczajnego (1992–1998). W latach 1978–1981 był prodziekanem Wydziału Rolniczego.

Opiekun 115 prac magisterskich, promotor 3 doktoratów, recenzent 2 rozpraw doktorskich i 3 habilitacyjnych, współautor podręcznika i skryptu o uprawie roślin oraz słownika Agro-Bio-Technicznego.

Prowadził badania z zakresu uprawy roślin polowych. W tym celu odbył szereg wyjazdów do pokrewnych ośrodków naukowych w Czechosłowacji, Związku Radzieckim, na Węgrzech oraz w Jugosławii i Bułgarii.

Opublikował 98 prac, w tym 44 oryginalne twórcze. Prowadził liczne zawodowe szkolenia i popularyzował uprawę roślin okopowych.

Otrzymał Nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz 10 nagród Rektora. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski.

Teresa
Smolińska-Juny

Urodziła się 25 kwietnia 1934 r. we Lwowie. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyła we Wrocławiu. Studia wyższe na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończyła w 1960 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera zootechniki. W 1962 r. otrzymała stopień doktora nauk rolniczych, również na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu pod kierunkiem prof. dr. hab. Mariana Junego. W 1974 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Ważniejsze procesy biochemiczne w okresie pośmiertnym i podczas chłodniczego składowania w mięsie zajęczym” uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych z zakresu obrotu i oceny surowców rolnych. W 1987 r. uzyskała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1996 r. stanowisko profesora zwyczajnego na Wydziale Technologii Żywności AR we Wrocławiu.

W trakcie pracy naukowej odbyła staże w byłym ZSRR oraz Jugosławii. Od 1979 r. była kierownikiem zespołu naukowo-dydaktycznego i specjalizacji z zakresu technologii drobiu i jaj w Katedrze Technologii Surowców

Zwierzęcych Wydziału Technologii Żywności. W latach 1977–1980 była pierwszym redaktorem wydziałowym i w tym okresie ukazał się pierwszy Zeszyt Naukowy Akademii Rolniczej we Wrocławiu z serii „Technologia Żywności”. W latach 1976–1991 pełniła funkcję opiekuna naukowego, a później kuratora wydziałowego SKN Technologów Żywności. Była również pierwszym kierownikiem studiów doktoranckich (1995–1999) na Wydziale Technologii Żywności. W latach 1991–1994 była członkiem Senatu Akademii Rolniczej. Od początku powstania, tj. od 1990 r. jest członkiem KZ NSZZ *Solidarność*. Należy do towarzystwa naukowego „World’s Poultry Science Association” i Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności. Od 1997 r. pełniła funkcję prezesa Oddziału Wrocławskiego PTTŻ, jak również wchodziła w skład Zarządu Głównego PTTŻ.

Dyscyplina naukowo-badawcza: technologia żywności i żywienie człowieka; specjalizacja: technologia surowców drobiarskich, ich przetwarzanie, przechowywanie oraz ocena jakości. Twórcza szkoły naukowo-dydaktycznej z zakresu technologii surowców drobiarskich, kierownik wielu tematów realizowanych w międzyresortowych i centralnych programach badawczych, kierownik grantów KBN oraz autor wielu ekspertyz i opracowań dla przemysłu drobiarsko-jajczarskiego.

Opiekun ponad 160 prac magisterskich, promotor 6 prac doktorskich, w tym 1 zagranicznej, z jej inicjatywy 2 osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego. Wykonała szereg recenzji prac magisterskich, doktorskich, habilitacyjnych, była recenzentem dorobku naukowego osób ubiegających się o tytuł profesora, również recenzentem prac kierowanych do druku grantów KBN celowych i naukowych, była wykonawcą lub współwykonawcą wielu ekspertyz i innych opracowań dla przemysłu drobiarskiego.

W swoim dorobku posiada 200 pozycji opublikowanych, w tym ponad 160 prac oryginalnych. Jest współautorem 3 skryptów akademickich, 1 podręcznika, 1 patentu z zakresu przetwórstwa jaj.

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną uzyskała dwie nagrody MNiSWiT oraz 14 nagród Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej oraz odznaką „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”, Złotą Odznaką PTTŻ i odznaką „Zasłużonego Członka Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego NOT”. Jest honorowym członkiem WPSA. W 2004 r. przeszła na emeryturę.

**Zygmunt
Sobczak**

Urodził się 25 kwietnia 1921 r. w Kotlinie, pow. Jarocin. Gimnazjum i liceum humanistyczne ukończył w Pleszewie. Studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu odbył w latach 1946–1950, a studia weterynaryjne w latach 1951–1955 w WSR we Wrocławiu. Pracę doktorską pt. „Próby stosowania soli amonowych w żywieniu przeżuwaczy” wykonał pod kierunkiem prof. dr. Zygmunta Ruszczyca, uzyskując stopień doktora nauk rolniczych w roku 1960. Stopień doktora habilitowanego otrzymał w roku 1974 na podstawie rozprawy pt. „Wpływ różnych zawartości wapnia i fosforu w paszy na efekty produkcyjne młodego bydła opasowego i niektóre wskaźniki fizjologiczne”. Tytuł profesora nadzwyczajnego nadano mu w roku 1987.

Staże naukowe odbył w Katedrze Dietetyki Wydziału Weterynarii WSR w Brnie (CSSR), w Katedrze Żywienia Zwierząt w Państwowej Szkole Weterynaryjnej w Alfort-Seine (Francja), w Zakładzie Hodowli Koni WSR w Kaposwar (Węgry) i w Zakładzie Hodowli Koni WSR w Brnie w roku 1975.

W roku 1950 rozpoczął pracę w Katedrze Szczegółowej Hodowli i Żywienia Zwierząt Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu; od roku 1952 zatrudniony w Katedrze Żywienia Zwierząt WSR we Wrocławiu w charakterze asystenta, a od 1963 r. na stanowisku adiunkta. W okresie 1963–1969 pracował w Instytucie Zootechniki ZZD Czechnica na stanowisku wicedyrektora ds. nauki. W 1969 r. wrócił na Uczelnię na stanowisko adiunkta w Katedrze Hodowli Bydła i Koni z ukierunkowaniem badań i dydaktyki na hodowlę koni. W 1975 r. zorganizował Zakład Hodowli Koni i przy nim klub jeździecki ZAGON, którym opiekował się do roku 1991. Po uzyskaniu tytułu naukowego profesora został kierownikiem Zakładu Hodowli Koni.

W latach 1954–1963 był członkiem zarządu Rady Zakładowej ZNP, 1957–1963 delegat pomocniczych pracowników naukowych do rady Wydziału Zootechnicznego oraz Senatu Uczelni. Od roku 1968 był wiceprzewodni-

czącym koła PTZ we Wrocławiu, w latach 1975–1990 jego przewodniczącym, a w latach 1990–1993 członkiem Zarządu Głównego PTZ. W latach 1970–1996 należał do Zarządu Wojewódzkiego Związku Hodowli Koni we Wrocławiu, a w latach 1972–1993 Zarządu Poznańskiego Związku Hodowców Koni. Był członkiem Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa ds. hodowli koni oraz Rady Hodowlanej przy Polskim Związku Hodowców Koni (PZHK). W latach 60. konsultant Ministra Rolnictwa ds. skarmiania moczniaka oraz członek Rady Naukowo-Technicznej ds. żywienia zwierząt.

Promotor 6 doktorantów; opiekun 109 prac magisterskich. Był recenzentem 2 prac doktorskich, 2 podręczników, 10 projektów naukowo-badawczych, ok. 60 prac naukowo-badawczych i różnych artykułów. W dorobku posiada 160 publikacje, w tym 74 oryginalne prace twórcze. Brał udział w 9 kongresach międzynarodowych. Do jego osiągnięć należy upowszechnienie moczniaka w żywieniu przeżuwaczy w Polsce, suszów z roślin okopowych i kukurydzy, zakiszanie traw podsuszonych oraz opracowanie programu hodowli koni śląskich.

Wyróżniony – Złotym Krzyżem Zasługi, Polonia Restituta, medalem „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”, Złotą Odznaką Polskiego Związku Hodowców Koni, Honorową Odznaką PTZ, 2 nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego i 14 nagrodami Rektora.

Zmarł 1 czerwca 2001 r. i został pochowany na cmentarzu parafialnym Św. Rodziny przy ul. Smętnej.

**Tadeusz
Sobiech**

Urodził się 10 czerwca 1915 r. w Poznaniu. Po ukończeniu gimnazjum w rodzinnym mieście studiował w latach 1934–1939 na Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. W czasie studiów pełnił obowiązki asystenta (1936–1939) w Katedrze Zoologii i Parazytologii, kierowanej przez prof. Gustawa Poluszyńskiego. W latach okupacji (1939–1945) pracował na stanowisku rejonowego lekarza weterynarii powiatu gorlickiego (woj. rzeszowskie). W roku

1945 rozpoczął pracę jako starszy asystent w Katedrze Epizootologii pod kierownictwem Zygmunta Markowskiego, na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu.

W 1948 r. otrzymał tytuł naukowy doktora medycyny weterynaryjnej na podstawie rozprawy pt. „Rozpoznanie motylicy u bydła za pomocą odczynu śródskórnego”. W 1947 r. został adiunktem, w 1951 zastępcą profesora i kierownika katedry, w 1954 r. docentem, w 1960 r. profesorem nadzwyczajnym, w 1970 profesorem zwyczajnym i dyrektorem Instytutu Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Dwukrotnie, w latach 1953–1956 i 1960–1962, był dziekanem, a w latach 1957–1958 pełnił funkcję prorektora do spraw nauczania; przez wiele lat wchodził w skład Senatu.

Był autorem lub współautorem 69 prac i doniesień naukowych, głównie na temat gruźlicy u zwierząt. Ponadto zajmował się leptospirozą i listeriozą. W prowadzonej przez niego Katedrze Epizootologii, a później Klinice Chorób Zakaźnych, opublikowano łącznie ponad 440 prac, doniesień i artykułów naukowych z zakresu etiopatogenezy, diagnostyki i profilaktyki gruźlicy, listeriozy, chorób drobiu, zwierząt futerkowych, ryb oraz pszczół. Jemu głównie zawdzięcza epizootologia wrocławska swój rozwój.

Był promotorem 21 prac doktorskich; trzech spośród jego pracowników uzyskało tytuł naukowy profesora.

Był członkiem Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN, pełnił obowiązki przewodniczącego Sekcji Chorób Zakaźnych, Inwazyjnych i Mikrobiologii, był wiceprzewodniczącym Zespołu Weterynaryjnego Resortowej Komisji Programowej Wyższych Szkół Rolniczych w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego, członkiem Rady Naukowej Instytutu Weterynarii w Puławach, Rady Naukowej Instytutu Gruźlicy oraz Krajowego Komitetu Światowego Stowarzyszenia Weterynaryjnego.

Był m.in. członkiem Rady Naukowo-Technicznej i Rady Sanitarno-Epidemiologicznej przy prezydium WRN, Zarządu Wojewódzkiego Komitetu do Walki z Gruźlicą, konsultantem Wojewódzkiego Zakładu Weterynaryjnego w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt domowych. Należał również do Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego, Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego i innych.

Odznaczony został Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką 1000-lecia Polski Ludowej (pośmiertnie), Odznaką XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska, Odznaką Budowniczą Wrocławia, Złotą Odznaką Honorową Zrzeszenia

Studentów Polskich, Odznaką Ministra Rolnictwa „Za Wzorową Służbę Weterynaryjną”. Ponadto Rada Wydziału Weterynaryjnego Wyższej Szkoły Rolniczej w Brnie (Czechy) nadała mu Medal im. Ignacego Pešiny za osiągnięcia w dziedzinie nauk weterynaryjnych.

Zmarł 4 sierpnia 1974 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Jerzy Henryk
Sobieszcański**

Urodził się 18 stycznia 1920 r. w Częstoborowicach, woj. lubelskie. Jest absolwentem (1951 r.) Wydziału Rolniczego Uniwersytetu Wrocławskiego. Stopień naukowy doktora nauk rolno-leśnych uzyskał w 1959 r. na podstawie rozprawy pt. „Metodyka badania wpływu drobnoustrojów na rośliny wyższe”, natomiast doktora habilitowanego w 1963 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Rola mikroorganizmów w życiu roślin uprawnych” (oba stopnie na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu). Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1970 r., a profesora zwyczajnego w roku 1982.

W jego działalności naukowej wyróżnić można następujące problemy: wzajemne oddziaływanie drobnoustrojów i roślin, w ramach którego opracował nowe metody i urządzenia do uprawy roślin w warunkach jałowych i uzyskał patent; selekcja i wykorzystanie szczepów bakterii i grzybów do wytwarzania różnych preparatów; zastosowanie drożdży do wzbogacania pasz z roślin i odpadów przemysłowych oraz do produkcji kwasów cytrynowych (2 patenty). W ramach współpracy z USA (Ministerstwo Rolnictwa) w latach 1986–1994 realizował badania dotyczące metabolizmu herbicydów.

Kwalifikacje zawodowe podwyższał na stażach zagranicznych na uniwersytetach i w instytucjach naukowych krajów Europy, USA i Izraela. Ukończył międzynarodowy kurs: „Environmental Biotechnology” w Luzern – Szwajcaria.

Był pełnomocnikiem Rektora ds. powołania, utworzenia i zorganizowania nowego Wydziału Technologii Żywności (1969), a następnie dyrektorem Instytutu Tech-

nologii Żywności, organizatorem i kierownikiem Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności, członkiem Senatu (3 kadencje). Należał do organizacji naukowych: New York Academy of Sciences, PAN Warszawa, Oddział PAN Wrocław. Przedstawiciel Towarzystwa Mikrobiologów Polskich w FEMS w Paryżu, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Gleboznawców oraz Zarządu Światowego Związku Żołnierzy AK i Dolnośląskiego Związku Sybiraków.

Był opiekunem 75 prac magisterskich, wypromował 5 doktorów. Wykonał 23 recenzje w przewodach habilitacyjnych, 30 w przewodach doktorskich, 20 na tytuł profesora i 1 recenzję zagraniczną. Jego dorobek naukowy obejmuje ok. 300 publikacji naukowych, w tym ok. 100 komunikatów i referatów.

Za działalność naukową był wielokrotnie wyróżniany nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki (4-krotnie), Ministra Rolnictwa USA (2-krotnie), Rektora AR (20-krotnie) oraz otrzymał: Medal Wojska (4-krotnie), Krzyż Armii Krajowej (MON Londyn), Krzyż Partyzancki, Medal Weterana Walki o Niepodległość, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, medal „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”, Złotą Odznakę „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, Złotą Odznakę Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Rolniczego i wiele innych.

Zmarł 18 listopada 2000 r. i został pochowany na cmentarzu przy ul. Smętnej.

**Gustaw Adolf
Sobkowicz**

Urodził się 26 czerwca 1924 r. w Soninie koło Łańcuta. Maturę zdał w 1946 r. w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. H. Sienkiewicza w Łańcutie. Studia wyższe odbył na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu w latach 1946–1951.

Stopień doktora nauk rolno-leśnych nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w 1960 r. na podstawie rozprawy pt. „Wartość

fermentacyjna melasów krajowych dla przemysłu spirytusowego” (promotor – prof. Aleksander Tychowski). Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w roku 1969 na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ przebiegu pogody w czasie wegetacji buraków na skład chemiczny, właściwości fizyczne i fermentacyjne melasów”. Tytuł profesora nadzwyczajnego nadała mu Rada Państwa w 1981 r. W 1989 r. wszczęto postępowanie o nadanie tytułu naukowego profesora zwyczajnego, którego już nie doczekał.

Reprezentował dyscyplinę naukową technologia rolna, specjalność przemysły fermentacyjne i cukrownictwo. Swoje kwalifikacje zawodowe podwyższał, odbywając staże naukowe i produkcyjne w kraju oraz staże naukowe długoterminowe w Austrii i Anglii.

Pełnił funkcje prodziekana Wydziału Rolniczego (1975–1977), pierwszego dziekana Wydziału Technologii Żywności (1977–1981), kierownika Zakładu Technologii Rolnej (1967–1982) i Zakładu Biotechnologii Żywności (1982–1990), wicedyrektora Instytutu Technologii Rolno-Spożywczej (od 1970 r.), a następnie Instytutu Przechwalnictwa i Technologii Żywności (1972–1982), kierownika Katedry Technologii Rolnej i Przechwalnictwa (1982–1990). Był członkiem Senatu AR i wielu Komisji Senackich i Rektorskich, Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN, Rady Naukowej Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego, Komisji Biologii Molekularnej i Biotechnologii PAN, Kolegium Redakcyjnego „Food Chemistry”, przewodniczącym Rady Zakładowej ZNP (1968–1971), wiceprzewodniczącym Zarządu Wojewódzkiego Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników NOT.

Był promotorem 3 rozpraw doktorskich oraz 61 prac magisterskich. Autor kilku skryptów z zakresu ogólnej technologii żywności, towaroznawstwa i przechwalnictwa produktów rolnych i technologii fermentacji.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 100 publikacji (w tym współautorstwo 2 książek: „Sugar, Science and Technology”, „Control of food quality and analysis” wydawnictwa Applied Science Publishers) i dotyczy problematyki przemysłu cukrowniczego i przemysłów fermentacyjnych. Był uznanym specjalistą z zakresu przemysłu rolno-spożywczego i biotechnologii żywności.

Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Edukacji Narodowej, Odznaką Budowniczy Wrocławia oraz wieloma innymi.

Zmarł 19 grudnia 1990 r. Pochowany został na cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu.

**Piotr
Sobkowicz**

Urodził się 10 maja 1960 r. we Wrocławiu. W 1979 r. ukończył XII Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w 1984 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa. W 1993 r. Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu nadała mu stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie pracy doktorskiej pt. „Wpływ ilości i sposobów siewu na wzrost i plonowanie jęczmienia jarego”, którą wykonał pod kierunkiem prof. dr. hab. Romana Krężła. Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w 2003 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Konkurencja międzygatunkowa w jarych mieszankach zbożowych” na Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Jest specjalistą w zakresie agronomii.

W 1987 r. przebywał na półrocznym stażu produkcyjnym w Stacji Hodowli Roślin Sadków k. Wrocławia. Odbił krótkoterminowy staż naukowy w Wysokej Skole Zemelstwa w Brnie w Czechosłowacji w 1990 r. W roku 2001 przebywał na 5-miesięcznym stypendium Dekabana na University of British Columbia w Vancouver w Kanadzie.

Od początku działalności zawodowej jest zatrudniony na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu, gdzie zajmował kolejne stanowiska: asystenta stażysty (1984–1985), asystenta (1985–1987), starszego asystenta (1987–1993) oraz adiunkta (1993–2009). Obecnie pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Specjalizuje się w badaniach nad uprawą roślin zbożowych. Jego najważniejsze osiągnięcia naukowe dotyczą zagadnień związanych z oddziaływaniami roślin w mieszankach zbożowych i zbożowo-strączkowych.

Wypromował jednego doktora. Pod jego kierunkiem wykonano 28 prac magisterskich. Był recenzentem jednej rozprawy doktorskiej oraz jednej habilitacyjnej.

Opublikował 40 prac badawczych, w tym 5 w języku angielskim. Był kierownikiem 2 grantów KBN. Wykładał w języku angielskim na Mendel University of Agriculture and Forestry in Brno w ramach programu Erasmus.

Został wyróżniony 4 nagrodami Rektora, odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi oraz Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę.

**Marian
Sobociński**

Urodził się 13 lipca 1913 r. w Jezierzanach, pow. Buczacz, woj. tarnopolskie. Ukończył studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, uzyskując w 1938 r. dyplom magistra filozofii z zakresu zoologii, następnie podjął studia w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, które dokończył we Wrocławiu, otrzymując w 1947 r. tytuł lekarza weterynaryjnego.

Pracę rozpoczął w 1944 r. jeszcze we Lwowie w Katedrze Anatomii Zwierząt Państwowego Instytutu Weterynaryjnego. Po wojnie i repatriacji kontynuował działalność dydaktyczną i naukową w Katedrze Anatomii Zwierząt Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu, a potem Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Tu uzyskał stopnie doktora i doktora habilitowanego. We Wrocławiu do 1962 r. brał czynny udział w komisjach i zespołach opracowujących plany i nadzorujących prace budowlane oraz wyposażeniowe gmachów Wydziału. W 1962 r. przeniósł się do WSR w Poznaniu, podejmując pracę w Katedrze Anatomii Zwierząt. W 1963 r. został jej kierownikiem i stanowisko to piastował do 1983 r. – do przejścia na emeryturę. W latach 1964–1969 był prodziekanem Wydziału Zootechnicznego. Stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1970 r., a zwyczajnego w 1974 r.

Dziedziną naukowo-badawczą była archeozoologia, z zakresu której opublikował 130 prac charakteryzujących dawną faunę zwierząt domowych i dziko żyjących. Utworzył specjalistyczną serię Roczników AR w Poznaniu – „Archeozoologia”. Jest autorem 3 skryptów i podręczników z zakresu anatomii zwierząt.

Był członkiem wielu towarzystw naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego

Towarzystwa Anatomicznego i Polskiego Towarzystwa Zoologicznego.

Otrzymał wiele odznaczeń, w tym: Krzyż Oficerski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, tytuł honorowy „Zasłużony Nauczyciel PRL”.

Zmarł 13 stycznia 1994 r. w Poznaniu.

**Jerzy
Sobota**

Urodził się 22 lutego 1946 r. w Wierzbiu w powiecie wieluńskim. Szkołę podstawową, a następnie IV Liceum Ogólnokształcące ukończył we Wrocławiu. Studia na Wydziale Melioracji Wodnych ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończył w roku 1969. Po studiach odbył asystenckie studia przygotowawcze w Katedrze Budownictwa Wodnego. Następnie podjął pracę jako asystent (1970–1977), adiunkt (1977–1987), docent (1987–1992), profesor nadzwyczajny (1992–2003), aktualnie profesor zwyczajny. Kierownik Zakładu Inżynierii Wodnej i Hydrotransportu 1980–2006, p.o. dyrektora Instytutu Budownictwa (2010). Prodziekan Wydziału Inżynierii Kształtowania środowiska i Geodezji w latach 1999–2005, a następnie dziekan tego Wydziału w kadencji 2005–2008 oraz w kadencji 2008–2012.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1977 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Ocena wpływu lepkości zawiesiny na prędkość opadania cząstek stałych”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w roku 1987 na tymże Wydziale po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Fenomenologiczny model zależności spadku hydraulicznego od prędkości przepływu mieszaniny ciecz-cząstki stałe w rurociągu poziomym”. Tytuł naukowy profesora nauk technicznych na wniosek Rady Wydziału Górniczego AGH w Krakowie otrzymał w 2000 r. Odbył długoterminowe staże naukowe we Francji, w Czechosłowacji oraz w Chinach, a także staże krótkoterminowe w Belgii, Niemczech, byłym ZSRR, Bułgarii.

Promował 7 doktorów. Opiekun ponad 60 prac magisterskich. Wykonał 1 recenzję wniosku o tytuł profesora i 2 recenzje na stanowiska profesorskie, 2 recenzje w przewodzie habilitacyjnym oraz 7 w przewodach doktorskich, w tym 2 zagraniczne (Oran, Sofia). Wykonał ponad 90 recenzji wydawniczych podręczników, skryptów i publikacji naukowych, 17 recenzji projektów badawczych KBN oraz 8 recenzji grantów zagranicznych. Pod jego kierownictwem 1 osoba z kraju i 5 obcokrajowców odbyło staże naukowe.

Jest współredaktorem, autorem i współautorem kilku rozdziałów w trzech wydaniach (1993, 1998, 1999) podręcznika „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego”. Autor wydanego w 1994 r. 2-tomowego podręcznika „Hydraulika”, drugiego wydania tego podręcznika pt. „Mechanika płynów i hydraulika” (2003) oraz wydanej w 1999 r. pozycji „Hydromechanika. Działy wybrane”, a także w 2004 r. podręcznika „Hydraulika i Hydrologia”.

Rezultaty swych prac badawczych przedstawił w 94 publikacjach naukowych (36 w językach obcych) oraz w 62 sprawozdaniach i raportach. Wyniki swych prac prezentował na konferencjach, m.in. w Johannesburgu, Miskolcu, Meschede, Sankt Peterburgu, Warnie, Rostocku, Pradze, Chennai (Indie), Tbilisi, Rio de Janeiro, na Hawajach, w Chinach.

Jest specjalistą z zakresu hydraulicznego transportu rurowego oraz hydrauliki budowli wodnych. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problemów przepływu dwufazowych mieszanin w rurociągach, a zwłaszcza fizycznego mechanizmu tego zjawiska; technologii składowania i wykorzystania odpadów przemysłowych, hydrauliki budowli wodnych i koryt rzecznych oraz hydraulicznych badań modelowych. W ostatnich latach w kręgu jego zainteresowań naukowych znajdują się zagadnienia technologii wydobycia kongrecji z dna oceanów. Kierownik 6 grantów KBN i MNiSW, główny wykonawca w 2 innych.

Główny twórca pierwszego w Polsce elektro-nicznego czasopisma naukowego „Electronic Journal of Polish Agricultural Universities”, przewodniczący Rady Programowej i Kolegium Redakcyjnego „EJPAU” i „Acta Scientiarum Polonorum”, Kolegium Redakcyjnego „EJPAU”, członek Komitetu Redakcyjnego „Journal of Hydrology and Hydromechanics”, „Mining Journal”, „Archives of Environmental Protection”, Collected Papers of the Institute of Water Management (Tbilisi), członek Komitetu Naukowego Międzynarodowej Konferencji „Hydrotransport” (Londyn), przewodniczący Komitetu Organizacyjnego znanej w świecie Międzynarodowej

Konferencji „Transport and Sedimentation of Solid Particles”, członek Komitetów PAN: Gospodarki Wodnej, Inżynierii Lądowej i Wodnej, Inżynierii Środowiska. Był redaktorem naczelnym Wydawnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Koordynator współpracy z Instytutem Górniczym w St. Petersburgu, Instytutem Mechaniki Płynów w Tuluzie oraz Instytutem Badawczym Górnictwa i Hutnictwa, a także Uniwersytetem Rolniczym w Changsha (Chiny). Był m.in. ekspertem MEN i ekspertem w KGHM Lubin, konsultantem technicznego projektu hydrotransportu rurowego w Bułgarii, członkiem Rady Społeczno-Gospodarczej we Wrocławiu, Senatu Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1990–1993, 2005–2008) oraz w kadencji 2008–2012 członkiem założycielem stowarzyszeń: Polskiego Towarzystwa Reologii Stosowanej Partnerstwo dla Odry oraz Wrocławianie. Członek International Freight Pipeline Society (2006) oraz ISOPE International Society of Offshore and Polar Engineers (2007).

Wyróżniony medalami „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej”, „Zasłużony dla Akademii Rolniczej w Szczecinie”. Otrzymał Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego”, medal „Za Zasługi dla Joint Organization ‘Interoceanmetal’”.

Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Wyróżniony dwukrotnie Nagrodą Ministra oraz 32 nagrodami Rektora.

**Adam
Solski**

Urodził się 23 października 1920 r. w Tarnopolu. W roku 1945 ukończył I Oficerską Szkołę Piechoty w Riazaniu, a w 1946 r. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych. Od 1946 r. studiował na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. Studia ukończył w 1950 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera rolnictwa. Już na ostatnim roku studiów rozpoczął pracę w Katedrze Limnologii i Rybactwa, w której był zatrudniony przez 19 lat, pełniąc kolejno obowiązki asystenta i adiunkta.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał na Wydziale Zootechnicznym AR we Wrocławiu w roku 1960 na podstawie rozprawy pt. „Chlorofil w sestonie jako wskaźnik produktywności kilkunastu jezior w Polsce”. Stopień doktora habilitowanego nadała mu w czerwcu 1967 r. Rada Naukowa Instytutu Biologii Stosowanej WSR w Olsztynie, po przedłożeniu rozprawy pt. „Ocena herbicydów dla celów rybackich”. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1974 r. Odbił staże zagraniczne w RFN i Szwajcarii.

Od 1968 r. pracował w Zakładzie Ochrony Wód Instytutu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, zorganizował tam Pracownię Toksykologii Wody i był jej kierownikiem. W 1979 r. został kierownikiem Zakładu Biologii, a w latach 1983–1990 – dyrektorem Instytutu Inżynierii Środowiska w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze.

W 1969 r. był członkiem Rady Naukowo-Technicznej krajów członkowskich RWPG dla podtematu: „Badania wpływu wód podgrzanych zrzucanych przez elektrownie ciepłne na reżim termiczny i biologiczny zbiorników”. Był także delegatem na sympozjum specjalistów gospodarki wodnej krajów członkowskich RWPG na temat metod stosowanych w toksykologii wód.

Opublikował 96 prac naukowych, opracowań i artykułów w Polsce i za granicą. Był autorem 20 ekspertyz.

Wypromował 2 doktorów (1985, 1986) i był recenzentem 4 rozpraw doktorskich.

Był członkiem Prezydium Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego, Komitetu Wydawniczego Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Komitetu Hydrobiologicznego PAN, Przewodniczącym Komitetu Ochrony Środowiska przy Urzędzie Wojewódzkim w Zielonej Górze, członkiem Prezydium Wojewódzkiego Zarządu Ligi Ochrony Przyrody w Zielonej Górze, Społecznej Rady Łagowskiego Parku Krajobrazowego, Komitetu Inżynierii Środowiska PAN, 2 towarzystw zagranicznych i wielu towarzystw krajowych. Był biegłym w Okręgowej Komisji Arbitrażowej do spraw zatruc ryba i innych szkód wywołanych zanieczyszczeniami wód powierzchniowych. Pełnił funkcje kierownika Sekcji Socjalno-Bytowej ZNP, kierownika Sekcji Naukowo-Dydaktycznej, był prezesem ds. Finansowych Rady Zakładowej ZNP w WSR we Wrocławiu.

Znany specjalista w dziedzinie limnologii i toksykologii. Pod jego kierunkiem opracowano metodykę badań toksykologicznych środowiska wodnego. Opracowana przez niego metoda oceny stopnia toksyczności trucizn na poziomie populacji i ekosystemu włączona została do metod opracowanych przez Komisję RWPG (1984).

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Odznaką XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska, Odznaką Tysiąclecia, Złotą Odznaką ZNP, Medalem za Udział w Walkach o Berlin, a także Brązowym Medalem „Zasłużony na Polu Chwały”, Nagrodą I Stopnia Ministra Edukacji Narodowej.

Zmarł 16 września 1999 r. Pochowany został na cmentarzu Św. Rodziny przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Zenon
Sołtysiak**

Urodził się 6 maja 1950 r. w Jeleniu, pow. Chrzanów. Studia wyższe na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu odbył w latach 1968–1974. Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w Wojewódzkim Zakładzie Higieny Weterynaryjnej we Wrocławiu na stanowisku Kierownika Pracowni Anatomo-Patologicznej. Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1985 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Patomorfologia porównawcza zmian starczych w ośrodkowym układzie nerwowym (OUN) psów pochodzących ze środowiska wiejskiego, miejskiego i przemysłowego”. W roku 1995 r. jako adiunkt podjął pracę w Katedrze Anatomii Patologicznej, Patofizjologii, Mikrobiologii i Weterynarii Sądowej Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 2000 r. po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Badania porównawcze nad amyloidozą- β i zwyrodnieniem neurofibrilarnym (ZNF) w ośrodkowym układzie nerwowym różnych gatunków starych zwierząt i ludzi z chorobą Alzheimera”.

W roku 2003 r. objął kierownictwo w Zakładzie Parazytologii Katedry Chorób Wewnętrznych i Pasożytniczych z Kliniką Chorób Koni, Psów i Kotów, gdzie pracuje do chwili obecnej. W 2009 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego; obecnie jest profesorem tytularnym.

Jest autorem lub współautorem 106 publikacji naukowych opublikowanych w krajowych i zagranicznych czasopiśmie naukowych oraz współautorem rozdziału

„Aged dogs: an animal model tu study beta-protein amyloidogenesis” w podręczniku: „Alzheimer Disease Epidemiology, Neuropathology, Neurochemistry and Clinics” oraz rozdziału „Fibrillar and non-fibrillar amyloid in the brain of aged dogs” zamieszczonego w „Research Advance in Alzheimer`s Disease and Related Disorders”. Uczestniczył również w graficznym opracowaniu zmian histopatologicznych zamieszczonych w dwóch edycjach przewodnika do ćwiczeń pt. „Histopatologia zwierząt domowych”.

W 2002 i 2003 r. prowadził wykłady i ćwiczenia z zakresu szczegółowej patologii dla studentów amerykańskich w języku angielskim. Ponadto w latach 2002 i 2003 był opiekunem studentów zagranicznych, głównie z Ukrainy i Słowacji, odbywających staż w Katedrze Anatomii Patologicznej, a w latach 2007 i 2008 sprawował opiekę nad pracownikami naukowymi z Kirikale (Turcja) i Kijowa (Ukraina) odbywającymi kilkumiesięczne staże naukowe w Zakładzie Parazytologii.

Był członkiem Patologów Polskich Oddziału Wrocławskiego w latach 1974–1990. Jest aktywnym działaczem PTNW i PTP we Wrocławiu, a od października 2007 r. pełni obowiązki Przewodniczącego Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego. Od 1995 r. jest biegłym sądowym w zakresie patologii i parazytologii weterynaryjnej, opracował łącznie 49 ekspertyz sądowych. Od 2007 r. jest stałym biegłym sądowym Okręgowego Sądu we Wrocławiu. Był promotorem pomyślnie zakończonych 2 przewodów doktorskich.

Za działalność naukową otrzymał nagrody Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i innymi odznaczeniami regionalnymi.

**Jan
Sondel**

Urodził się 11 stycznia 1895 r. w Bochni w woj. krakowskim. Szkołę podstawową ukończył w Morawskiej

Ostrawie, zaś gimnazjum w Wiedniu w 1915 r. Wtedy też rozpoczął studia w Hochschule für Bodencultur w Wiedniu, które ukończył w roku 1920. Studiował również na Wydziale Prawa i Administracji na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, tytuł magistra praw otrzymał w 1927 r.

Doktorem nauk rolniczych został w 1930 r. na Hochschule für Bodencultur w Wiedniu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ hodowli bydła na organizację gospodarstw chłopskich”. Stopień doktora praw uzyskał na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w 1933 r. po przedłożeniu pracy pt. „Kapitalistyczny czy akapitalistyczny charakter gospodarstw włościańskich”. Stopień doktora habilitowanego z ekonomii rolniczej otrzymał na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Jagiellońskiego 26 kwietnia 1947 r. na podstawie rozprawy pt. „Zmniejszający się dochód z ziemi i środki przeciwdziałania”.

Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1958 r.

W latach 1930–1935 wykładał ekonomię polityczną w Instytucie Administracyjno-Gospodarczym w Krakowie. Od 1935 do 1938 r. był dyrektorem Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Snopkowie (filia Uniwersytetu Lwowskiego). W roku 1938 został dyrektorem Średniej Szkoły Rolniczej i Gimnazjum Rolniczego w Bojanowie. To stanowisko zajmował również po wyzwoleniu w latach 1945–1950.

W roku 1957 otrzymał stanowisko zastępcy profesora. Po mianowaniu w 1958 r. na profesora nadzwyczajnego założył Zakład Ekonomiki Rolnictwa w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, którym kierował do 1964 r. W latach 1960–1962 kierował też nowo utworzoną Katedrą Ekonomiki Rolnictwa w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu.

Promotor 6 doktorów oraz wielu prac magisterskich. Wykonał recenzje 28 prac doktorskich i 12 habilitacyjnych. Autor 27 publikacji naukowych, głównie z zakresu ekonomiki rolnictwa i 26 popularnonaukowych.

Był wybitnym znawcą zagadnień intensywności i warunków intensyfikacji gospodarki rolnej, zajmował się socjologią wsi, prawem rolnym, historią rolnictwa. Był wysoce ceniony jako pedagog i wychowawca młodzieży akademickiej.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi w roku 1929, Krzyżem Niepodległości w roku 1930, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski w 1965 r.

Zmarł 9 lutego 1975 r. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Bochni.

Ireneusz
Sosna

Urodził się 27 maja 1961 r. w Bielsku-Białej. Szkołę podstawową oraz liceum ogólnokształcące ukończył w mieście rodzinnym. W latach 1980–1985 studiował na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1985 podjął pracę w Katedrze Ogrodnictwa tejże Uczelni.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych otrzymał w 1995 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ podkładki, paclobutrazolu oraz sposobu prowadzenia młodych drzew jabłoni odmiany Melrose na ich wzrost i owocowanie” (promotor – prof. dr hab. Franciszka Jaumień). Od 1995 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Ogrodnictwa macierzystej Uczelni. W 2005 r., po przedstawieniu pracy habilitacyjnej pt. „Badania nad osłabianiem wzrostu jabłoni za pomocą podkładek, wysokiej okulizacji, sposobu sadzenia drzew, formowania koron i cięcia”, Rada Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu SGGW w Warszawie nadała mu stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie ogrodnictwa – sadownictwa. Od 2009 r. zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Ogrodnictwa.

W 1998 r. odbył pięciomiesięczny staż naukowy w Katedrze Sadownictwa Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej w Hangzhou (Chińska Republika Ludowa), w 1990 r. miesięczny staż naukowy w Katedrze Sadownictwa Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej w Kiszyniowie (Mołdawia) oraz kilkudniowe misje naukowe w Czechach, Niemczech, Belgii, Holandii, Szwajcarii i Norwegii. Półroczny staż zawodowy odbył w 1988 r. w RZD Samotwór.

Promotor 2 prac doktorskich, opiekun naukowy 20 prac magisterskich. Wykonał 1 recenzję pracy doktorskiej oraz recenzował 5 angielskojęzycznych prac naukowych. Autor 165 publikacji, w tym 43 oryginalnych prac twórczych, 60 artykułów i komunikatów naukowych oraz 60 prac popularnonaukowych. Jest także autorem książki „Uprawa gruszy” oraz współautorem rozdziału w książce „Jonagold

i jego sporty”. Wyniki swoich prac prezentował na 3 konferencjach międzynarodowych na Ukrainie, Litwie i Łotwie.

Prowadził badania nad różnymi sposobami osłabiania wzrostu drzew jabłoni, w tym m.in. z użyciem retardanta Cultar, wysokiej okulizacji, cięcia korzeni, różnych terminów cięcia koron drzew i przyginania pędów. Zajmował się oceną przydatności do uprawy towarowej polskich i czeskich odmian jabłoni genetycznie odpornych na parcha, uszlachetnionych na podkładkach o zróżnicowanej sile wzrostu. Prowadzi badania nad unowocześnianiem produkcji gruszy, śliwy i moreli w warunkach glebowo-klimatycznych południowo-zachodniej Polski. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do opracowania wielu zaleceń dotyczących uprawy i pielęgnacji drzew tych gatunków. Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego rozszerzył zakres swoich zainteresowań o ekologiczne aspekty uprawy gleby w rzędach drzew (żywe ściółki). Prowadzi również badania związane z możliwością uprawy w Polsce śliw i gruszy azjatyckich.

Za osiągnięcia naukowe otrzymał 4-krotnie Nagrodę Rektora.

**Józef
Sowiński**

Urodził się 12 lutego 1963 r. w Zduńskiej Woli w woj. łódzkim. Szkołę podstawową ukończył w 1978 r. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1983 r. w Technikum Rolniczym w Wojsławicach. W 1983 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w 1988 r. Bezpośrednio po nich rozpoczął pracę w Katedrze Szczegółowej Uprawy Roślin jako asystent stażysta.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1996 r. na podstawie pracy pt. „Wpływ niektórych czynników agrotechnicznych na wysokość i jakość plonu nasion facelii błękitnej (*Phacelia tanacetifolia* Benth.) na dwóch kompleksach glebowych”. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 2005 r., przedkładając rozprawę pt. „Wpływ sposobu uprawy i nawożenia azotem na plonowanie pszenicy ozimej przeznaczonej na kiszonkę i ziarno”.

Od 2007 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Odbył długoterminowe staże naukowe w Danii i Wielkiej Brytanii oraz krótkoterminowe na Słowacji.

Jest prodziekanem na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym (w kadencji 2008–2012).

Kierował 32 pracami magisterskimi, wypromował 1 doktora nauk rolniczych. Jest współautorem 1 podręcznika. Na całokształt dorobku publikacyjnego składa się 165 prac, w tym 87 oryginalnych rozpraw naukowych.

Brał czynny udział w kilku konferencjach międzynarodowych i kongresach (w Jugosławii, Rumunii, Wielkiej Brytanii, Francji, Włoszech, Bułgarii, na Łotwie, w Irlandii i Szwajcarii).

Spośród ważniejszych osiągnięć naukowych należy wymienić: dopracowanie agrotechniki roślin pastewnych drobnonasiennych (koniczyna, lucerna, facelia) w uprawie na nasiona, ocenę plenności i wartości pokarmowej roślin pastewnych w uprawie polowej (w siewie czystym i współrzędnym), gospodarkę rolniczą na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

Nagrodzony 12 nagrodami Rektora.

**Jerzy
Sożyński**

Urodził się 24 maja 1920 r. w Grudziądzu. Gimnazjum ukończył w 1938 r. w Gdyni. Brał udział w kampanii wrześniowej i w powstaniu warszawskim. W latach 1945–1949 studiował na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. W 1952 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, a w 1969 r. – doktora habilitowanego w Wyższej Szkole Rolniczej w Szczecinie.

Od 1947 r. pracował jako asystent wolontariusz, a od 1949 r. jako asystent w Zakładzie Technologii i Przetwórstwa Owoców i Warzyw. W latach 1952–1962 był kierownikiem Zakładu Mikrobiologii Technicznej w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu. Był pierwszym prodziekanem Wydziału Inżynierjno-Ekonomicz-

nego Przemysłu Rolno-Spożywczego tej uczelni. W latach 1962–1975 pracował w Akademii Rolniczej w Szczecinie, pełniąc funkcję kierownika Katedry Technologii Rolnej, a następnie Laboratorium Centralnego i Pracowni Filmowej. W 1975 r. powrócił do Wrocławia i pracował w Instytucie Przechowalnictwa i Technologii Żywności Akademii Rolniczej jako kierownik Zakładu Technologii Przetwórstwa Owoców i Warzyw i zastępca dyrektora Instytutu.

W latach 1981–1982 był prorektorem ds. dydaktyki i wychowania Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1982 r. przeszedł na emeryturę. Do 1998 r. prowadził zajęcia na Wydziale Technologii Żywności, w Międzywydziałowym Studium Pedagogicznym i Studium Doktoranckim w Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Był autorem ponad stu prac i doniesień naukowych, opublikował 18 prac i 11 skryptów. Był autorem filmu dydaktycznego nagrodzonego przez Ministra Szkolnictwa Wyższego, promotorem ponad 200 prac magisterskich, pracy doktorskiej i recenzentem 8 prac doktorskich.

Był członkiem wielu towarzystw naukowych, w tym Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN. Działał aktywnie w organizacjach kombatanckich, był przewodniczącym koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej przy Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Wielokrotnie odznaczony, m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Walecznych, Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Powstania Warszawskiego.

Zmarł 14 listopada 1998 r. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Zofia
Spiak**

Urodziła się 1 lutego 1950 r. w Nowej Sarzynie. Szkołę podstawową, a następnie V Liceum Ogólnokształcące ukończyła we Wrocławiu. W 1968 r. rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Ukończyła je w roku 1973, uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w 1986 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Wpływ nawożenia mineralnego na dynamikę zawartości ołowiu, miedzi i cynku w glebach zanieczyszczonych przez hutę miedzi” (promotor – prof. Eligiusz Roszyk). Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii uzyskała w 1994 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania nad określeniem szkodliwej dla roślin zawartości cynku w glebach”.

Tytuł naukowy profesora nadano jej w 1999 r., a na stanowisko profesora zwyczajnego powołano w 2005 r.

Odbyła staże naukowe w byłej NRD w Jenie (Instytut Żywnienia Roślin), w Danii (Królewski Uniwersytet Weterynaryjno-Rolniczy), w Grecji (Uniwersytet Rolniczo-Techniczny w Heraklionie oraz w Chinach (Hunan Agricultural University w Chanqsha).

Od 1994 do 2003 r. kierowała Katedrą Chemii Rolnej, a po jej połączeniu w 2004 r. z Zakładem Fizjologii Roślin i zmianie nazwy na Katedrę Żywnienia Roślin kieruje nią do chwili obecnej. W latach 2002–2008 pełniła funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego, w latach 1998–1999 pełnomocnika Rektora ds. programu Socrates – Erasmus oraz Tempus, a w latach 1996–2002 członka rektorskiej komisji ds. współpracy z zagranicą. Wchodziła również w skład Kolegium Redakcyjnego czasopisma elektronicznego Electronic Journal of Polish Agricultural Universities – seria Agronomy (1998–2000). Przewodniczyła Rektorskiej Komisji Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym – Wydziałowej Komisji Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Pełni też funkcję redaktora merytorycznego Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu – seria Rolnictwo. Jest członkiem Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN.

Wypromowała 9 doktorów oraz opiekowała się 72 pracami magisterskimi, z których 3 zostały nagrodzone przez Ministra Ochrony Środowiska, Towarzystwo Nauk Agrotechnicznych oraz Prezydenta Miasta Wrocławia. Recenzowała 10 rozpraw habilitacyjnych, 8 doktorskich oraz 7 wniosków o tytuł naukowy profesora. Jest też recenzentem ponad 100 publikacji naukowych i kilkudziesięciu projektów badawczych, a także 2 podręczników i skryptów. Jest współautorką 2 podręczników, 5 monografii oraz 172 prac naukowych, w tym 26 w językach obcych.

Uczestniczyła w 36 konferencjach krajowych i 14 zagranicznych, zorganizowała 4 cykliczne sympozja „Mikroelementy w rolnictwie”.

Jest specjalistą w dziedzinie chemii rolniczej, w szczególności w zakresie mikroelementów w żywieniu, roślin oraz obiegu pierwiastków w systemie gleba – roślina. Prowadzi też wiele badań metodycznych, opracowała m.in. granicę toksyczności, cynku i niklu dla roślin oraz roztwór do ekstrakcji mikroelementów przyswajalnych dla roślin. Została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i medalem „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego”.

Wyróżniona 16 nagrodami Rektora oraz Nagrodą Ministra.

**Marian
Stangenberg**

Urodził się 12 marca 1910 r. w Podwoleczyskach w woj. tarnopolskim. Szkołę powszechną i gimnazjum ogólnokształcące ukończył w Krasnymstawie (woj. lubelskie). Studia wyższe odbywał w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Na podstawie rozprawy pt. „Szkic limnologiczny jezior Suwalszczyzny – Suchary i Jeziorak jako ostatnie stadium starzenia się jezior” w 1936 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych. Habilitował się w 1947 r. na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Zmienność ekologiczna płoci”. Profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu został mianowany w tym samym roku. Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał w 1957 r. w Wyższej Szkole Rolniczej.

Pracę zawodową rozpoczął w 1933 r. jako inżynier taksator w Drużynie Taksacyjnej Jezior Państwowych w Augustowie. W 1935 r. objął kierownictwo Działu Rybactwa w Instytucie Badawczym Leśnictwa w Warszawie. W latach 1936–1944 był kierownikiem Oddziału Limnologicznego Działu Wodnego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie. Po zakończeniu działań wojennych przyjechał do Wrocławia i wraz z grupą pionierów podjął się organizacji nauki polskiej. Był twórcą i długoletnim kierownikiem Katedry Limnologii i Rybactwa (1945–1970), prorektorem Wyższej Szkoły Rolniczej (1959–1962), kierownikiem Katedry Biologii Sanitarnej

Politechniki Wrocławskiej (1951–1960), kierownikiem Zakładu Ochrony Wód Instytutu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (1960–1961).

Ogłosił drukiem 105 prac naukowych i popularno-naukowych z dziedziny limnologii, rybactwa oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem. Większość swoich badań poświęcił wpływowi chemizmu środowiska wodnego na odbywające się w nim procesy biologiczne. Opracował, opartą na zasadach składu chemicznego i morfometrii, typologię jezior Suwalszczyzny. Zbadał 270 jezior, 220 rzek i 150 stawów, wprowadzając do metodyki analiz chemicznych wody szereg nowych oznaczeń. Opracował skład chemiczny osadów 252 jezior Polski i podał ich nową dla limnologii klasyfikację. Scharakteryzował skład chemiczny wód i gleb stawów karpiovych w Polsce. Opracował chemizm wód jezior tatrzańskich i wielkiego jeziora alpejskiego (Como we Włoszech). Na podstawie badań składu chemicznego wód rzecznych Polski ustalił najczęstszy typ tych wód. Zbadał skład chemiczny wód rzeki Parany i jej zalewów w Argentynie. Scharakteryzował stan zanieczyszczenia rzek polskich i wytyczył kierunki zmierzające do poprawy jakości wód. Opracował systematykę wewnątrzgatunkową płoci (*Rutilus rutilus* L.) w Polsce, tempo wzrostu ważniejszych gatunków ryb w jeziorach Charzykowo i Gopło oraz zasady zarządzania gospodarstwa jeziorowego.

Przez 25 lat był przedstawicielem Polski w Societas Internationalis Limnologorum. W latach 1962–1965 i 1969–1971 przewodniczył Komitetowi Hydrobiologicznemu PAN. Był członkiem rad naukowych (Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, Zakład Biologii PAN, Zakład Ekologii PAN, Państwowa Rada Ochrony Przyrody, Komitet Gospodarki Wodnej PAN), a także licznych towarzystw naukowych, krajowych i zagranicznych. Był również organizatorem i przewodniczącym XVI Międzynarodowego Kongresu Limnologicznego w Polsce w 1965 r. oraz I i III Krajowego Zjazdu Hydrobiologów.

Został odznaczony i wyróżniony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, członkostwem honorowym Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego i Złotą Odznaką Miasta Mediolanu.

Do szczególnych dokonań zaliczyć należy wychowanie trzech pokoleń limnologów polskich. Był promotorem 16 prac doktorskich, patronował 60 pracom magisterskim oraz 8 rozprawom habilitacyjnym.

Zmarł 24 marca 1986 r. Pochowany na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Zdzisław
Staroniewicz**

Urodził się 30 września 1944 r. w Mościskach. Studia wyższe ukończył w 1969 r. na Wydziale Weterynaryjnym WSR we Wrocławiu, uzyskując tytuł lekarza weterynarii. Pracę naukową podjął jako student i kontynuował ją po dyplomie w Katedrze Parazytologii i Chorób Inwazyjnych. W roku 1971 przeszedł do pracy terenowej. Od 1973 r. zatrudniony został w Katedrze Mikrobiologii Weterynaryjnej na etacie st. asystenta, potem adiunkta, a od 1996 r. – profesora nadzwyczajnego. Od 1987 r. pełni funkcję kierownika Pracowni Bakteriologicznej.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1972 r. na podstawie pracy doktorskiej pt. „Wpływ transferów komórkowych od myszy uodpornianych antygenami *Trichinella spiralis* na przebieg włośnicy u myszy syngenicnych”, a stopień doktora habilitowanego w 1991 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Yersinioza – badania bakteriologiczne, serologiczne i immunopatologiczne”. Tytuł naukowy profesora otrzymał w 1998 r.

Jego dorobek naukowy obejmuje 90 prac badawczych. Zainteresowania dotyczą głównie: oceny dynamiki zjawisk immunologicznych i diagnostyki laboratoryjnej zoonoz – włośnicy, brucellozy, listeriozy i jersiniozy; wykorzystania wysokich impulsowych pól elektrycznych do dezaktywacji drobnoustrojów; badań bakteriologicznych nad rolą różnych drobnoustrojów w patogenezie procesów chorobowych u zwierząt i ludzi; oceny stopnia zakażeń grzybiczych u zwierząt. Jest wybitnym specjalistą w tym zakresie współpracującym od lat z placówkami Akademii Medycznej. Na podkreślenie zasługują kompleksowe badania na rolę *Yersinia enterocolitica* w patologii człowieka i zwierząt. Jako jedyny na Dolnym Śląsku zajmuje się serodiagnostyką jersiniozy u ludzi i zwierząt. Dużą wartość aplikacyjną mają jego badania nad zastosowaniem do sterylizacji cieczy impulsów wysokiego napięcia. Są to pierwsze prace tego typu w Polsce.

Aktywnie uczestniczy w pracy towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego, Sekcji Mikologicznej Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego,

Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, w którym pełni od kilku lat funkcje przewodniczącego Oddziału Wrocławskiego oraz członka Zarządu Głównego. Brał udział w organizacji Kongresu PTNW we Wrocławiu. W uznaniu zasług otrzymał odznaczenie „Zasłużony dla PTNW”. Od 1994 r. pełni funkcję redaktora jednego z działów czasopisma „Mikologia lekarska”.

Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych wyróżniony został Nagrodą Ministra, Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych oraz nagrodami Rektora.

**Tadeusz
Stefaniak**

Urodził się 13 maja 1960 r. w Nowych Skalmierzycach. W latach 1974–1978 uczęszczał do III Liceum Ogólnokształcącego w Ostrowie Wlkp. Za wyniki w nauce na kierunku weterynaria uzyskał w 1983 r. Srebrną Odznakę „*Primus inter Pares*”. Dyplom lekarza weterynarii otrzymał w 1983 r. Od pierwszego roku studiów był członkiem, a latach 1980–1981 przewodniczącym Studenckiego Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych.

Pracę podjął w 1983 r. w Pracowni Immunologii i Immunogenetyki Katedry Fizjopatologii Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu. Pracę doktorską obronił w 1990 r., a kolokwium habilitacyjne złożył w 1999 r. W 2002 r. objął stanowisko profesora nadzwyczajnego AR, a w 2005 r. uzyskał tytuł profesora. Jest promotorem 8 przewodów doktorskich, a także 5 prac magisterskich.

Główne kierunki badań: mechanizmy miejscowej swoistej odporności bydła w zakażeniach bakteriami Gram-ujemnymi, immunobiologiczne interakcje między *Histophilus somni* a gospodarzem, krzyżowa reaktywność *H. somni* z innymi bakteriami Gram-ujemnymi, wdrażanie i ocena programów immunoprofilaktyki infekcji *H. somni*, badania nad szczepionkami podjednostkowymi przeciw zakażeniom bakteriami Gram-ujemnymi, badanie białek ostrej fazy u kopytnych ssaków domowych i dzikich, a także u psów i kotów, diagnostyka chorób z autoagresji u psów i kotów, transfer odporności matczynej u przeżuwaczy.

Przez 15 miesięcy przebywał na stażach naukowych w Niemczech i Francji. Uczestniczył w międzynarodowych konferencjach oraz wizytach naukowych w Austrii, Czechach, Belgii, Danii, Izraelu, Niemczech, Słowacji, Szwajcarii i USA.

Od 2000 r. jest przewodniczącym Sekcji Neonatologii Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Od 2005 r. jest Kuratorem Wydziałowym Festiwalu Nauki Polskiej. Od 1985 r. opiekuje się Sekcją Immunologii i Prewencji Weterynaryjnej Studenckiego Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych, a w latach 1989–2007 był kuratorem Wydziałowym SKN. W latach 1992–1993 był przedstawicielem asystentów i adiunktów w Radzie Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, a w latach 1993–1999 przedstawicielem asystentów i adiunktów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Senacie AR. W latach 1992–1995 i od 2009 r. jest członkiem Rady Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, obecnie przewodniczącym Komisji ds. Szkoleń.

Był kierownikiem 4 grantów KBN, 1 grantu celowego oraz 1 strukturalnego. Od 2002 r. organizuje we Wrocławiu grudniowe konferencje naukowe poświęcone problemom cieląt i krów mlecznych.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Immunologicznego, Polskiego Towarzystwa Etologicznego i Polskiego Towarzystwa Genetycznego.

Jest autorem lub współautorem: 62 prac twórczych, 2 podręczników akademickich, 9 monografii, 17 prac przeglądowych, 109 komunikatów na konferencje naukowe, 7 prac popularnonaukowych, 4 prac o tematyce społeczno-zawodowej, 1 patentu i 2 wniosków patentowych.

Za działalność naukową i dydaktyczną był nagradzany wielokrotnie nagrodami Rektora AR. Uzyskał Wyróżnienie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych w 2002 r. W 2009 r. otrzymał Nagrodę II Stopnia Wrocławskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT „Za wybitne osiągnięcia w dziedzinie techniki”.

**Jan
Stefanowicz**

Urodził się 1 maja 1922 r. w Grodnie. W latach trzydziestych uczęszczał do gimnazjum. W okresie II wojny światowej pracował zarobkowo jako robotnik. Po wojnie osiedlił się we Wrocławiu, gdzie w roku 1946 uzyskał maturę, a w 1951 r. dyplom magistra inżyniera na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Wrocławskiego. W 1951 r. rozpoczął pracę w Zakładzie Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych jako asystent, a następnie starszy asystent.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1956 r. na podstawie pracy pt. „Wpływ arsenu na produkcję i ważne właściwości fizykochemiczne wełny”. W tym okresie był również kierownikiem fermy małych zwierząt, którą zorganizował prof. dr hab. Tadeusz Konopiński. W 1968 r. otrzymał stanowisko docenta.

Kierownik Zakładu Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych w latach 1966–1990.

Jego dorobek naukowy stanowi 40 opracowań. Był opiekunem 60 prac magisterskich i promotorem 5 prac doktorskich. Był wielokrotnie wyróżniany nagrodami Rektora.

Zmarł 14 września 2000 r. Pochowany został na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Bogdan
Stępień**

Urodził się 3 maja 1963 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej nr 21 podjął naukę w II Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu, które ukończył

egzaminem maturalnym w roku 1982. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym, Oddział Mechanizacji Rolnictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Na podstawie pracy pt. „Badania wytrzymałości okrywy owocowo-nasiennej i endospermy pojedynczego ziarna pszenżyta w funkcji wilgotności”, przygotowanej pod kierunkiem dr. inż. Jacka Frontczaka, w roku 1987 uzyskał tytuł magistra inżyniera mechanizacji rolnictwa.

Bezpośrednio po studiach, przez rok, pracował w Szkole Podstawowej nr 21 we Wrocławiu jako nauczyciel. Od 1988 r. pracuje w Instytucie Inżynierii Rolniczej, gdzie w 1996 r. obronił pracę doktorską pt. „Badania cech reologicznych ziarna pszenżyta w oparciu o pętlę histerezy odkształceń”.

W latach 1995–2003 był współwykonawcą 5 grantów finansowanych przez KBN. Od maja 2006 r. do kwietnia 2008 r. kierował grantem pt. „Modyfikacja cech mechanicznych i reologicznych wybranych warzyw pod wpływem różnych metod suszenia”. W październiku 2010 r., na podstawie przeprowadzonego przewodu habilitacyjnego i przedstawionej rozprawy pt. „Modyfikacja cech mechanicznych i reologicznych wybranych warzyw pod wpływem różnych metod suszenia”, Rada Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego we Wrocławiu nadała mu stopień doktora habilitowanego w zakresie inżynierii rolniczej.

Jego dorobek publikacyjny obejmuje ponad 30 oryginalnych prac twórczych, a ponadto wiele opracowań naukowych i sprawozdań z prac badawczych. Uczestniczył w kilkudziesięciu krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, w tym w International Drying Symposium, które odbyło się w Beijing (Chiny) w 2002 r. Główne zainteresowania naukowe to: agrofizyka surowców rolniczych i jakość produktów suszarniczych.

Za działalność naukowo-badawczą otrzymał nagrody Rektora Akademii Rolniczej, a następnie Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu: Zespołową II Stopnia w 1997 r., Indywidualną II Stopnia w 2005 r. oraz Indywidualną I Stopnia w 2008 r.

Od 2011 r. jest prodziekanem ds. kierunku ekonomia na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Stanisława
Strączyńska

Urodziła się 2 października 1945 r. w Łanach, pow. Wrocław. Ukończyła I Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu w 1963 r. Absolwentka Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu (1968 r.).

W latach 1968–1972 odbyła studia doktoranckie z zakresu polowej produkcji roślinnej. Pracę rozpoczęła w Katedrze Gleboznawstwa w 1972 r. Staż naukowy odbyła w 1973 r. w Wageningen (Holandia). Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w 1976 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ obornika i torfu na skuteczność działania Simazinu 50 i Afalonu w glebie” (promotor – prof. dr hab. Bronisław Jabłoński). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Kształtowanie się ważniejszych elementów żyzności gleby i plonowanie roślin na tle zróżnicowanego nawożenia” uzyskała na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1994 r.

Na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Instytucie Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu pracuje od 2000 r., gdzie kieruje Zakładem Geologii i Gleb Górskich. Tytuł profesora nauk rolniczych otrzymała w 2007 r.

Członek Komitetu Redakcyjnego Zeszytów Naukowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu seria Rolnictwo w latach 1996–1999. Przewodnicząca Wydziałowej Komisji Oceniającej Jakość Kształcenia (2007–2009). Aktywny członek Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego w Oddziale Wrocławskim: skarbnik, członek Zarządu, Komisji Rewizyjnej w latach 1973–1999. W Polskim Towarzystwie Substancji Humusowych: przewodnicząca i członek Komisji Rewizyjnej (1995–2003).

Dorobek naukowy obejmuje 120 pozycji, w tym 87 oryginalnych prac twórczych i komunikatów. Promotor 1 rozprawy doktorskiej i opiekun 28 prac magisterskich. Współautorka 2 skryptów pt. „Ćwiczenia z gleboznawstwa”. Uczestniczyła w licznych międzynarodowych konferencjach i kongresach naukowych poświęconych zagadnieniom próchnicy, żyzności i degradacji gleb.

Realizuje tematykę badawczą zmierzającą głównie do poznania roli człowieka w kształtowaniu środowiska glebowego. Jej zainteresowania obejmują zagadnienia dotyczące: wpływu różnych rodzajów i sposobów nawożenia na właściwości sorpcyjne gleb, skład ilościowy i jakościowy związków próchnicznych oraz charakterystyki produktów humifikacji; analizy wskaźników żyzności gleb górskich oraz zawartości i rozmieszczenia pierwiastków śladowych w glebach łąkowych i leśnych Sudetów; agroekologicznych skutków odłogowania gleb, a także oceny sposobów remediacji terenów skażonych w rejonie oddziaływania hutnictwa miedzi; oceny stanu siedlisk dla okryw roślinnych na rekultywowanych składowiskach odpadów elektrowniowych, gdzie wytworzyły się inicjalne gleby antropogeniczne o bardzo specyficznych właściwościach.

Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych była wyróżniona 6 nagrodami Rektora, Srebrnym Krzyżem Zasługi, a za działalność w Polskim Towarzystwie Gleboznawczym Złotą Odznaką PTGleń.

**Władysław
Strojny**

Urodził się 17 kwietnia 1923 r. w Mikołajowicach w powiecie tarnowskim. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1946 r. w Państwowym Gimnazjum i Liceum w Mościskach. Studia wyższe ukończył w 1950 r. na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Jagiellońskiego, otrzymując stopień inżyniera leśnika oraz magistra nauk agrotechnicznych.

Pracę w Zakładzie Zoologii Rolniczej i Entomologii Stosowanej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej rozpoczął na stanowisku starszego asystenta. W 1951 r. przeniósł się do Zakładu Zoologii na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk leśnych uzyskał na Wydziale Leśnym WSR w Poznaniu w 1952 r. za pracę pt. „Szkodniki drewna drzew szybko przyrastających część I – rzemlik topolowiec i rzemlik osikowiec”.

Na podstawie opracowania pt. „Szkodniki drewna drzew szybko przyrastających” (części II–VIII) w 1962 r.

Rada Wydziału Hodowli Zwierząt WSR w Poznaniu nadała mu tytuł doktora habilitowanego. W październiku 1973 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1988 r. tytuł profesora zwyczajnego.

Zainteresowania naukowo-badawcze koncentrowały się wokół biologii, ekologii i faunistyki owadów. Wykształcił 3 doktorów i 30 magistrów. Wielokrotnie powoływany był na recenzenta prac doktorskich i habilitacyjnych.

W dorobku naukowym posiada: 47 prac naukowo-badawczych, 151 artykułów i komunikatów naukowych oraz prac popularnonaukowych, ponad 25 książek i monografii.

Niezależnie od działalności naukowo-dydaktycznej specjalizował się w fotografii przyrodniczej, w 1954 r. wchodząc w szeregi Związku Artystów Fotografików i w 1960 r. Międzynarodowej Federacji Fotograficznej.

W 1964 r. został kierownikiem Zakładu Gospodarki Łowieckiej Katedry Zoologii. W latach 1969–1972 był prodziekanem Wydziału Zootechnicznego. W latach 1973–1982 był dyrektorem Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej.

Został wyróżniony Medalem 10-lecia Polski Ludowej, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką Honorową Ligi Ochrony Przyrody, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”. Otrzymał też tytuł „Zasłużony Nauczyciel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”, Złotą Odznakę Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, Medal Komisji Edukacji Narodowej, dyplom Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika „Za zasługi i działalność dla dobra Towarzystwa oraz upowszechnianie wiedzy przyrodniczej”, Złotą Honorową Odznakę Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika. Był wielokrotnie wyróżniony nagrodami indywidualnymi Rektora i Ministra.

Zmarł 14 sierpnia 1992 r. we Wrocławiu i pochowany został na cmentarzu parafialnym Św. Rodziny na Sępolnie.

**Hanna
Subda**

Urodziła się 10 stycznia 1936 r. w Zambrowie. Szkołę podstawową, a następnie I Liceum Ogólnokształcące ukończyła we Wrocławiu. W 1961 r. rozpoczęła studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, które ukończyła w 1966 r., uzyskując tytuł magistra biochemii.

Bezpośrednio po studiach rozpoczęła pracę w Laboratorium Technologii Zbóż Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (IHAR) we Wrocławiu na stanowisku pracownika naukowo-badawczego, od 1975 r. – adiunkta, a od 1985 r. docenta. W 1991 r. podjęła pracę w Katedrze Technologii Zbóż Wydziału Technologii Żywności AR we Wrocławiu, początkowo na stanowisku adiunkta, a od 1992 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Stopień doktora nauk rolniczych nadała jej Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1975 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Zmiany ilości i jakości białek oraz niektórych cech wypiekowych ziarna rodów i odmian żyta przy zróżnicowanych warunkach środowiska” (promotor – prof. Antoni Biskupski). Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych został jej nadany uchwałą Rady Naukowej IHAR w Radzikowie w 1985 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Zależność wartości wypiekowej mąki wybranych odmian i rodów żyta od składu chemicznego i innych cech jakościowych”. Tytuł profesora nauk rolniczych otrzymała w 1995 r.

Specjalność naukowa: technologia żywności, biochemia, hodowla roślin, technologia zbóż.

W 1984 r. odbyła staż naukowy w ZSRR. W latach 1993–2001 była kierownikiem Katedry Technologii Zbóż. Promotor 2 rozpraw doktorskich oraz 49 prac magisterskich. Wykonała recenzje 2 rozpraw doktorskich, 17 publikacji naukowych oraz 1 projektu badawczego (grant KBN).

Opublikowała 129 prac naukowych, w tym 73 prace badawcze. Brała udział w 6 międzynarodowych konferencjach i kongresach naukowych.

W latach 1988–1990 była koordynatorem krajowym badań w ramach tematu 4 CK RWPG.

Za działalność naukowo-badawczą otrzymała Nagrodę Rektora AR. Za całokształt działalności została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi.

**Andrzej
Surowiecki**

Urodził się 15 lipca 1949 r. we Wrocławiu. Maturę otrzymał w Technikum Kolejowym na specjalizacji Dróg i Mostów. W 1974 r. ukończył studia na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej, uzyskując dyplom magistra inżyniera budownictwa drogowego.

W okresie 1974–1975 odbył służbę wojskową w jednostce inżynierskiej, w ramach której ukończył Szkołę Oficerów Rezerwy oraz brał czynny udział w pracach na rzecz gospodarki narodowej na stanowisku kierownika robót (m.in. budowa Portu Północnego-Gdańsk, budowa stacji przeładunkowej obsługującej Gdańską Rafinerię Ropy Naftowej, przebudowa węzła drogowego w Gdańsku). W latach 1975–1977 pracował w Miejskim Zarządzie Ulic i Mostów we Wrocławiu jako inspektor nadzoru technicznego robót drogowych przy przebudowie miejskiego układu komunikacyjnego.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskał na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej w roku 1985, doktora habilitowanego w 1995 r. również na tym Wydziale. W okresie 1977–2007 pracował w Instytucie Inżynierii Lądowej Politechniki Wrocławskiej, w tym w latach 2001–2007 na stanowisku profesora. Od roku 2007 do chwili obecnej jest zatrudniony w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu jako profesor nadzwyczajny. Poza podstawowym miejscem pracy realizował praktykę zawodową m.in. w Biurze Projektów Spółdzielczości „Bipros” na stanowisku projektanta, w byłej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Politechnice Opolskiej, Międzynarodowej Wyższej Szkole Logistyki i Transportu we Wrocławiu, Wyższej Szkole Menedżerskiej w Legnicy, Wyższej Szkole Humanistycznej oraz Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu.

Zakres naukowych i badawczych zainteresowań obejmuje inżynierię lądową, w szczególności: projektowanie, modernizację, utrzymanie infrastruktury transportu drogowego i szynowego; modelowanie funkcjonowania nawierzchni, podłoża dróg samochodowych i szynowych oraz komunikacyjnych budowli ziemnych; logistykę transportową oraz inżynierię ruchu.

Ogółem dorobek naukowy składa się z około 190 prac publikowanych, 2 monografie oraz około 50 prac naukowo-badawczych nieopublikowanych. Był promotorem ponad 100 dyplomowych prac magisterskich i inżynierskich, w tym jednej wyróżnionej w 2003 r. przez Ministra Infrastruktury. Wypromował 2 doktorów nauk technicznych. Przewodniczył Komisji Wyborczej oraz Komisji Hospitacyjnej w Instytucie Inżynierii Lądowej Politechniki Wrocławskiej, był opiekunem specjalizacji zaocznych studiów inżynieria mostowo-kolejowa oraz specjalizacji studiów dziennych infrastruktura transportu szynowego (Politechnika Wrocławska). Był również członkiem Komisji Badań Naukowych w byłej Akademii Rolniczej we Wrocławiu i Senatu Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych. Utrzymuje kontakty naukowe z Uniwersytetem w Żilinie (Słowacja) i Technische Hochschule Görlitz-Zittau.

Za działalność naukowo-badawczą i dydaktyczną otrzymał nagrody dyrektora Instytutu Inżynierii Lądowej, dziekana i rektora Politechniki, nagrodę i medal „Zasłużony dla Wojsk Inżynieryjnych” Komendanta Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych. Odznaczony Srebrną Odznaką Politechniki Wrocławskiej i Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Hanna Alina
Szajsner**

Urodziła się 30 maja w 1960 r. we Wrocławiu. Dyplom magistra inżyniera rolnictwa uzyskała w roku 1984 na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Staż odbyła w Instytucie Melioracji i Użytków Zielonych – Oddział Wrocław. Do marca 1985 r. – pracowała na

stanowisku specjalisty – technologa chemika w Centralnym Laboratorium Przemysłu Paszowego we Wrocławiu. Następnie rozpoczęła pracę w Katedrze Hodowli Roślin i Nasiennictwa Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała w roku 1998 na podstawie rozprawy pt. „Reakcja genotypów pszenicy jarej na stresowe oddziaływanie promieniowania laserowego” (promotor – dr hab. Danuta Drozd). Stopień doktora habilitowanego otrzymała w roku 2009 na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, po przedłożeniu rozprawy pt. „Analiza efektów działania promieniowania laserowego na ziarniaki wybranych genotypów roślin zbożowych”. Specjalność naukowa – hodowla roślin, nasiennictwo. Odbyła staże naukowe i kursy szkoleniowe w Wiedniu, 6-miesięczny staż zawodowy w SHR Sadków, w Instytucie Genetyki Roślin PAN w Poznaniu. Ukończyła Podyplomowe Studium Doskonalenia Pedagogicznego oraz kurs szkoleniowy „Lasery w medycynie”.

Była opiekunem 21 prac magisterskich.

Jej dorobek naukowy obejmuje 85 prac, wśród których oryginalne opracowania stanowią 36 pozycji.

W swoich badaniach koncentruje się głównie na określaniu wpływu światła lasera na różne genotypy roślin uprawnych. Duża liczba czynników modyfikujących ujawnienie się efektu przedsięwziętego naświetlania ziarniaków promieniami lasera uniemożliwia zastosowanie jednolitej metodyki uszlachetniania nasion dla wszystkich genotypów roślin uprawnych.

Współorganizowała pracownię umożliwiającą badania genetyczno-hodowlane w zakresie biostymulacji laserowej nasion.

Za badania naukowe została trzykrotnie wyróżniona Nagrodą Rektora.

**Marian
Szarycz**

Urodził się 2 września 1952 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową i średnią ukończył w rodzinnym mieście.

W roku 1973 podjął pracę w Spółdzielni Inwalidów Niewidomych „Dolsin” w biurze konstrukcyjno-technologicznym. W latach 1974–1979 studiował na Oddziale Mechanizacji Rolnictwa Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął bezpośrednio po studiach w Zakładzie Maszynoznawstwa Ogólnego i Techniki Ciepłej, kierowanym przez prof. Eugeniusza Kamińskiego. Pod jego kierunkiem w roku 1987 uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Optymalizacja procesu suszenia nasion roślin motylkowych drobnonasiennych z uwzględnieniem ich właściwości biologicznych”. Stopień doktora habilitowanego w zakresie inżynierii rolniczej nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w roku 2002 na podstawie dorobku oraz rozprawy pt. „Matematyczne modelowanie mikrofalowo-konwekcyjnego suszenia surowców rolniczych na przykładzie jabłek”. W roku 2003 został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Od 2003 r. pełni obowiązki kierownika Zakładu Techniki Ciepłej i Inżynierii Procesowej Instytutu Inżynierii Rolniczej.

Jego dorobek naukowy obejmuje 157 publikacji naukowych, w tym 61 oryginalnych prac twórczych. Jest autorem i współautorem 5 patentów i zgłoszeń patentowych. Wypromował dwóch doktorów, jest promotorem ukończonej pracy doktorskiej i opiekunem naukowym jednego doktoranta. Był promotorem czterdziestu siedmiu magistrów. Był recenzentem wydawniczym 1 rozprawy habilitacyjnej oraz 4 rozpraw doktorskich. Recenzował 3 projekty badawcze MNiSW. Na międzynarodowych konferencjach przedstawił 44 doniesienia naukowe. Wykonał 23 opracowania naukowe niepublikowane oraz 10 opracowań dla gospodarki narodowej.

Obszar jego zainteresowań naukowych koncentruje się głównie na zagadnieniach związanych z procesami termodynamicznymi zachodzącymi w materiałach pochodzenia biologicznego.

Był kierownikiem jednego projektu badawczego finansowanego przez MNiSW i głównym wykonawcą w innych projektach.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego, Polskiego Towarzystwa Naukowego Inżynierii Rolniczej, należy do Stowarzyszenia Inżynierów Techników Rolnictwa (SITR).

Odnaczonego pięcioma nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego za działalność naukową i organizacyjną.

**Kazimierz
Szczudłowski**

Urodził się 6 czerwca 1890 r. we Lwowie. W rodzinnym mieście ukończył szkołę podstawową i gimnazjum, uzyskując świadectwo dojrzałości w roku 1909. Studia weterynaryjne odbył w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, kończąc je w roku 1913. Już w czasie studiów był zatrudniony jako asystent–demonstrator w Katedrze Fizjologii, a po ich ukończeniu jako asystent.

W roku 1917 powołany został do wojska austriackiego jako lekarz weterynarii, m.in. w I pułku ułanów w Kraśniku i 29 pułku artylerii ciężkiej, walcząc na froncie włoskim. W listopadzie 1918 r. pełnił służbę jako porucznik, lekarz weterynarii, I pułku artylerii ciężkiej wojska polskiego w Krakowie. W roku 1920 został przeniesiony do Centralnej Szkoły Jazdy i Szkoły Kucia w Warszawie w stopniu kapitana. Na skutek starań uczelni lwowskiej przeszedł na stanowisko komendanta Szkoły Kucia Koni we Lwowie i jednocześnie podjął ponownie obowiązki asystenta w Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Tamże w 1920 r. uzyskał stopień doktora medycyny weterynaryjnej. Habilitował się w 1925 r., uzyskując *veniam legendi* z chirurgii i ortopedii weterynaryjnej. Odbył studia zagraniczne jako stypendysta rządu francuskiego w roku 1922 w Ecole Veterinaire Superieure w Alfort-Paryżu i w Wyższej Szkole Weterynaryjnej w Brukseli. W roku 1923, już jako stypendysta rządu polskiego, przebywał w Berlinie w klinice prof. Ericha Silbersiepe i prof. Kurta Neumann-Kleinpaula, a także w Dreźnie, Monachium i Gissen.

W listopadzie 1925 r. uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1934 roku profesora zwyczajnego. W latach 1936–1939 pełnił funkcję rektora Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. Od roku 1926 kierował najpierw Katedrą Chirurgii Ogólnej i Ortopedii wraz z Polikliniką Chirurgiczną i Kliniką Położniczą – a od 1939 r. także Katedrą Chirurgii wraz z Kliniką Chirurgiczną. We Wrocławiu w 1945 r. utworzył Katedrę Chirurgii, którą

kierował do 1960 r. i Katedrę Położnictwa, usamodzielnioną w 1948 r.

W roku 1960 przeszedł na emeryturę.

Stworzył podstawy praktycznej weterynarii klinicznej w okresie międzywojennym we Lwowie i po II wojnie światowej we Wrocławiu, szczególnie w zakresie ortopedii, chirurgii i położnictwa. Tę ostatnią dyscyplinę ugruntował także w lubelskiej uczelni weterynaryjnej.

W okresie międzywojennym, w czasie pełnienia funkcji rektora, rozbudował w liczący się sposób Akademię Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, a we Wrocławiu był współtwórcą Wydziału Medycyny Weterynaryjnej (prodziekan w latach 1950–1953) Uniwersytetu i Politechniki, a później Akademii Rolniczej.

W badaniach naukowych zajmował się diagnostyką chorób kończyn koni i bydła. W tym zakresie opracował polski plan badania, oryginalny w koncepcji, o ogromnej wartości praktycznej. W ramach badań naukowych interesowały go problemy rozrodu zwierząt i patologie zwyrodnieniowe. Ogłosił wiele prac naukowych w kraju i za granicą. Wydał 6 podręczników, z których do najważniejszych należą: „Kucie kopyt i racic”, „Przypadłości rozmnażania zwierząt domowych”, „Choroby i leczenie zębów u koni”. Wykształcił ponad 3 tysiące lekarzy weterynaryjnych, liczną kadrę naukową, pełniącą dzisiaj samodzielne funkcje w nauce i praktyce. Stworzył polską chirurgiczno-ortopedyczną szkołę naukową.

Był członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Mikołaja Kopernika, Europejskiego Towarzystwa Chirurgów Weterynaryjnych.

Wyróżniony wieloma odznaczeniami, wśród nich w okresie międzywojennym Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski nadanym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w roku 1938, Medalem X-lecia Odzyskanej Niepodległości nadanym w 1929 r. przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, dyplomem i brązowym medalem „Za Długoletnią Służbę” oraz dyplomem i srebrnym medalem „Za Długoletnią Służbę”, przyznane w 1938 r. W okresie powojennym odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Ponadto otrzymał Medal X-lecia PRL i Odznakę XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska. Doktor Honorowy Akademii Rolniczej w Lublinie (1979) i Doktor Honorowy Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1985).

Zmarł 11 lipca 1985 r. Spoczywa na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu.

**Matylda
Szczudłowska**

Urodziła się 14 kwietnia 1902 r. we Lwowie. Tam też zdała maturę w 1920 r. w Gimnazjum Realnym Królowej Jadwigi. Studia weterynaryjne odbyła w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w latach 1920–1925, uzyskując dyplom lekarza weterynaryjnego. Ukończyła także Konserwatorium Muzyczne w klasie fortepianu, na której to uczelni studiowała przez 8 lat.

Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczęła w 1925 r. kolejno w Katedrze Nauki o Badaniu Środków Spożywczych Zwierzęcego Pochodzenia u prof. Alfreda Trawińskiego, w Katedrze Chorób Wewnętrznych u prof. Zygmunta Markowskiego i w Katedrze Farmakologii u prof. Wincentego Skowrońskiego.

W roku 1930 uzyskała stopień doktora nauk weterynaryjnych na podstawie rozprawy pt. „Oznaczenia sprawności układu śródbłonkowo-siateczkowego u krów”. W 1934 r. przerwała pracę zawodową, rozpoczynając ją ponownie po wojnie w 1947 r. we Wrocławiu w Katedrze Chirurgii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu na stanowisku adiunkta. W roku 1955 na mocy postanowienia Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla pracowników naukowych uzyskała stopień docenta. Na tym stanowisku pracowała aż do przejścia na emeryturę, co nastąpiło w 1972 r.

W okresie wrocławskim główne zainteresowania naukowe koncentrowały się na problemach chorób oczu. Jako pierwsza stworzyła podstawy okulistyki weterynaryjnej. Z tego też zakresu prowadziła zajęcia dydaktyczne ze studentami i specjalistami. Zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół związku i zależności pomiędzy występowaniem chorób oczu i żywieniem oraz traumatologią gałki ocznej. Opracowała oryginalny plan badania okulistycznego, na którym oparta była diagnostyka oftalmologiczna. Opublikowała ponad 50 prac naukowych oraz monografię „Choroby i leczenie zębów u koni” i skrypt „Okulistyka weterynaryjna”.

Zmarła 3 kwietnia 2006 r. i została pochowana na cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu.

**Leszek
Szerszeń**

Urodził się 8 sierpnia 1928 r. w Zawadzie, woj. rzeszowskie. Gimnazjum i liceum ogólnokształcące ukończył w 1949 r. w Ropczycach. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, które ukończył w Wyższej Szkole Rolniczej, uzyskując tytuł magistra inżyniera w 1954 r. W 1955 r. podjął pracę jako asystent w Katedrze Gleboznawstwa. Pod kierownictwem prof. dr. hab. Jana Tomaszewskiego rozpoczął badania kartograficzno-gleboznawcze, których głównym celem było sporządzenie map glebowych w różnych skalach. Równocześnie zainteresował się procesami glebowymi w różnych warunkach bioekologicznych.

Na podstawie rozprawy pt. „Studia nad glebami strefy klimatu arktycznego na przykładzie południowo-zachodniego Spitsbergenu” uzyskał stopień doktora nauk rolniczych w 1962 r., a stopień doktora habilitowanego w 1972 r. po przedłożeniu pracy pt. „Wpływ czynników bioklimatycznych na procesy zachodzące w glebach Sudeców i Spitsbergenu”.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1982 r., a profesora zwyczajnego w roku 1991.

Jest autorem lub współautorem ponad 150 prac naukowych (w tym około 30 w językach obcych). Poza tym jest współautorem skryptu z gleboznawstwa i podręcznika pt. „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego”. Prezentował dorobek naukowy m.in. na 2 kongresach Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego.

W 1959 r. w ramach Międzynarodowego Roku Geoficznego brał udział jako pierwszy gleboznawca z Polski w wyprawie naukowej na Spitsbergen, a w 1980 r. uczestniczył w następnej wyprawie.

Odbył staże naukowe na uniwersytetach m.in. w Nowym Sadzie, Belgradzie, Moskwie, Leningradzie, Rostawie nad Donem.

Promował 7 doktorantów (w tym jeden z Egiptu, a drugi z Syrii) oraz 112 magistrantów. Wykonał 6 recenzji prac habilitacyjnych i 11 doktorskich.

Przez szereg lat aktywnie uczestniczył w Komitetach PAN oraz towarzystwach naukowych, m.in. był członkiem Komitetu Gleboznawstwa Chemii Rolniczej i Mikrobiologii, Badań Polarnych, Zagospodarowania Ziemi Górskich (Sekcja Sudecka) PAN. W latach 1975–1983 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Gleboznawstwa, Chemii Rolniczej i Mikrobiologii, a w latach 1987–1993 dyrektora Instytutu Gleboznawstwa i Ochrony Środowiska Rolniczego. Był organizatorem i kierownikiem studiów podyplomowych (o zakresie ogólnokrajowym) z gleboznawstwa melioracyjnego (1973–1976) oraz z ochrony i kształtowania środowiska (1992–1997).

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Otrzymał złote odznaki ZNP, PTG, odznakę „Za Zasługi dla Województwa Zielonogórskiego” oraz Budowniczego LGOM. Wyróżniony 14-krotnie nagrodami Rektora i Nagrodą Zespołową MEN.

W roku 1998 r. przeszedł na emeryturę.

**Adam
Szewczuk**

Urodził się 13 grudnia 1959 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową, a następnie XI Liceum Ogólnokształcące ukończył w rodzinnym mieście w roku 1978. Studia wyższe na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu odbył w latach 1979–1984. Pracę rozpoczął w Katedrze Ogrodnictwa w roku 1984. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1993 r., uchwałą Rady Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie pracy doktorskiej pt. „Wpływ nawadniania kroplowego z jednoczesnym osłabieniem wzrostu elongacyjnego za pomocą retardanta na kwitnienie i owocowanie drzew brzoskwini” (promotor – prof. dr. hab. Franciszka Jaumień). W 2004 r., na podstawie dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pt. „Skuteczność ściółkowania gleby w uprawie wybranych gatunków roślin sadowniczych przy różnych metodach sadzenia i prowa-

dzenia drzew”, uchwałą Rady Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej w Poznaniu, uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych z zakresu ogrodnictwa. Odbił staż naukowy w Instytucie Sadownictwa w Bonn. W latach 2005–2008 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego ds. kierunków ekonomia, ogrodnictwo, zarządzanie i marketing, w latach 2008–2012 prodziekan Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego ds. kierunku ogrodnictwo oraz rozwoju Wydziału. W latach 1997–2000 pełnił funkcję członka Komisji ds. Rejestracji Odmian Drzew Owocowych i Roślin Jagodowych COBORU w Słupi Wielkiej. Od 2008 r. wchodzi w skład Rady Naukowej Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa im. Szczepana Pieniążka w Skierniewicach.

Jest promotorem 1 doktoratu i 23 prac magisterskich. Wykonał 1 recenzję w przewodach doktorskich. Autor 206 publikacji, w tym 55 prac badawczych, 85 artykułów i komunikatów naukowych, 66 prac popularnonaukowych.

Wyniki swoich prac prezentował na międzynarodowych konferencjach naukowych: Lizbona, Wiedeń, Lednica, Baktai, Viničky, Yalta. Jest specjalistą z zakresu produkcji sadowniczej. Jego osiągnięcia naukowe dotyczą zagadnień związanych z nawadnianiem roślin sadowniczych, proekologicznych sposobów uprawy gleby w sadzie, sposobów ograniczenia wzrostu drzew poprzez zastosowanie podkładek, cięcia i niekonwencjonalnych sposobów sadzenia. Kierował 2 grantami i był wykonawcą w 3 projektach badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Za działalność naukową i organizacyjną został 7-krotnie wyróżniony Nagrodą Rektora.

**Antoni
Szewczyk**

Urodził się 9 czerwca 1947 r. w Mielezynie. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Bierutowie rozpoczął naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Namysłowie, a następnie kontynuował w Technikum Rolniczym w Bierutowie, które ukończył w roku 1966. W tym samym roku został zakwalifikowany na studia w Czechosłowacji

w Wyższej Szkole Rolniczej w Nitrze na Wydziale Mechanizacji (obecnie: Słowacki Uniwersytet Rolniczy w Nitrze). Po zdaniu egzaminu państwowego z wynikiem bardzo dobrym i obronie pracy magisterskiej pt. „Ocena pracy przenośnika ślimakowego jako elementu linii technologicznej żywienia krów na fermie typu Harvestore”, której promotorem był prof. dr hab. inż. Jozef Lobotka, ukończył w roku 1971 studia z wyróżnieniem.

W tym samym roku otrzymał skierowanie z Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego do pracy w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, gdzie został zatrudniony w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa (obecnie Instytut Inżynierii Rolniczej) na stanowisku stażysty, a następnie asystenta stażysty, asystenta, starszego asystenta i adiunkta.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii otrzymał w roku 1978 za pracę pt. „Badania procesu rozdrabniania kukurydzy z docinaniem w wybranym mechanizmie tnącym”. Promotorem pracy był prof. dr hab. inż. Jan Bogdanowicz. W latach 1985–1990 pracował jako wykładowca na dwóch uniwersytetach w Algierii.

Od początku pracy na Uczelni interesował się technologią produkcji kukurydzy z wykorzystaniem na nasiona, ziarno i CCM. Od roku 1994 zajął się zagadnieniami związanymi z techniką ochrony roślin w produkcji polowej i sadowniczej.

W 2011 r. Rada Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu nadała mu stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie inżynierii rolniczej na podstawie rozprawy pt. „Analiza ustawienia, parametrów i warunków pracy rozpylacza w aspekcie jakości opryskiwania upraw polowych”.

Na jego dorobek naukowy składa się 89 opracowań, w tym 42 stanowią oryginalne prace twórcze. Uczestniczył w 51 konferencjach ogólnokrajowych i międzynarodowych, na których prezentował doniesienia naukowe jako autor lub współautor. W latach 1997–1999 był głównym wykonawcą grantu finansowanego przez KBN i koordynowanego przez Centralny Instytut Ochrony Pracy.

Jest współautorem 4 podręczników i skryptów. W roku 1999 otrzymał Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej za współautorstwo podręcznika pt. „Agrotechnologia”.

Od roku 1999 jest kierownikiem Centrum Szkoleniowego Techniki Ochrony Roślin przy Instytucie Inżynierii Rolniczej UP we Wrocławiu.

Otrzymał 2 nagrody Rektora za działalność naukowo-badawczą oraz 4 za działalność dydaktyczno-wychowawczą. W roku 1978 został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, a w 1999 r. Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Szymon
Szewrański**

Urodził się 30 sierpnia 1974 r. w Bielawie. W 1993 r. ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w rodzinnym mieście. W tym samym roku rozpoczął studia zawodowe na kierunku inżynieria środowiska na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Tytuł zawodowy inżyniera uzyskał w 1997 r., a magistra w 1998 r. W tym samym roku został słuchaczem studiów doktoranckich w zakresie kształtowania środowiska.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska otrzymał w 2001 r. na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ małych zbiorników wodnych na ilość rumowiska unieszonego w cieku i wartość denudacji jednostkowej” (promotor – prof. dr hab. inż. Józef Sasik). Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska otrzymał w 2010 r. na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Rozbryzg jako forma erozji wodnej gleb lessowych”.

W latach 1999–2007 ukończył następujące studia podyplomowe: Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne na Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1999 r.); Prawo Ochrony Środowiska na Uniwersytecie Wrocławskim (2001 r.); Systemy Informacji o Terenie i Pomiary GPS na Akademii Rolniczej we Wrocławiu (2005 r.) oraz Urbanistyka i planowanie przestrzenne na Politechnice Wrocławskiej (2007 r.).

Doświadczenia zawodowe zdobywał w czasie wyjazdów naukowych i praktyk stażowych, m.in. w Wielkiej Brytanii (University of Sunderland, University of Birmingham), Niemczech (Brandenburgische Technische Universität w Cottbus), Belgii (Katholieke Universiteit w Leuven), Włoszech (Komisja Europejska DG Joint Research Centre Ispra), Finlandii (Uni-

versity of Jyväskylä), Węgrzech (Akademia Rolnicza w Debrecenie).

Opiekun 8 prac magisterskich oraz 3 prac inżynierskich zrealizowanych na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji oraz Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Autor 101 prac naukowo-badawczych, popularyzatorskich i wdrożeniowo-eksperymentalnych (w tym 40 oryginalnych prac twórczych). W języku angielskim opublikował 9 oryginalnych prac twórczych oraz 5 artykułów, 1 praca ukazała się w języku ukraińskim. Wyniki prac prezentował na ponad 10 zagranicznych konferencjach i warsztatach badawczych. Wygłosił wykłady i odczyty w ośrodkach akademickich we Włoszech, Niemczech, Czechach, Estonii i Słowacji.

Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problemów zrównoważonego planowania przestrzeni rolniczej oraz proekologicznego zagospodarowania terenów wiejskich. Prowadził badania dotyczące prognozowania skutków środowiskowych powodowanych upowszechnianiem zasad dobrych praktyk rolniczych i działań rolno-środowiskowych. Brał udział w pracach nad Strategią Ochrony Gleb UE i we wdrażaniu Dyrektywy Azotanowej w Polsce. Obecnie prowadzi interdyscyplinarne badania w zakresie oceny zmian środowiskowych zachodzących na obszarach wiejskich powodowanych niekontrolowanym rozprzestrzenianiem się miast.

Nagrodzony 3 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego (Akademii Rolniczej) we Wrocławiu, dwukrotnie wyróżniony w okresowej ocenie pracowników naukowo-dydaktycznych.

**Józef
Szlachta**

Urodził się 29 lipca 1945 r. w Kraszewicach, woj. wielkopolskie. Absolwent Wydziału Mechanizacji Rolnictwa WŚZ w Pradze (1971). W 1979 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na Wydziale Rolniczym

AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Badania wybranych typów dojarń w aspekcie ich przydatności do warunków krajowych”, a w 1987 r. stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie mechanizacji rolnictwa po przedłożeniu rozprawy pt. „Studia nad wybranymi elementami budowy i użytkowania aparatu udojowego”.

Tytuł profesora otrzymał w 1994 r., a stanowisko profesora zwyczajnego w 2000 r. Jest specjalistą w dziedzinie mechanizacji produkcji zwierzęcej, a w szczególności specjalizuje się w problematyce doju mechanicznego krów.

Odbył staże naukowe w Jugosławii (Uniwersytet w Nowym Sadzie), Czechosłowacji (WŠZ w Brnie), Szwecji (Alfa Laval (Tumba) i dwukrotnie w Norwegii (Swedish University of Agricultural Science w Uppsali).

Odbył staże naukowe w Jugosławii (Uniwersytet w Nowym Sadzie), Czechosłowacji (WŠZ w Brnie), Szwecji (Alfa Laval (Tumba) i dwukrotnie w Norwegii (Swedish University of Agricultural Science w Uppsali). Członek Komisji Uczelnianej ds. Dyscyplinarnych, prodziekan Wydziału Rolniczego, dziekan Wydziału Rolniczego (1993–1996), prorektor ds. nauki (1996–1999; 1999–2000–2002; 2005–2008; od 2008 r.). Współorganizator czasopisma elektronicznego polskich uczelni rolniczych pod nazwą „Electronic Journal of Polish Agricultural Universities”. Jest wieloletnim członkiem Komitetu Techniki Rolniczej PAN, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, przewodniczącym Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej, członkiem Sekcji Nauk Rolniczych WTN we Wrocławiu, czwartą kadencję członkiem Rady Naukowej IBMER, a od roku 2010 Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Warszawie. Jest członkiem Kolegium Redakcyjnego „Problemy Inżynierii Rolniczej” oraz „Inżynierii Rolniczej”, a także EJPAAU seria „Agricultural Engineering”, Technika Agraria. Jest członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych.

Promotor 4 przewodów doktorskich, opiekun naukowy 2 doktorantów. Wykonał 12 recenzji prac doktorskich, 17 wniosków o nadanie stopnia doktora habilitowanego, 14 recenzji wniosków o nadanie tytułu naukowego profesora, 6 superrecenzji dla CK, 87 wniosków projektów badawczych krajowych oraz recenzji 2 projektów zagranicznych.

Jest autorem i współautorem 3 skryptów oraz autorem i współautorem 214 pozycji prac naukowych, w tym 110 pozycji prac oryginalnych, 1 patentu oraz 93 opracowań i ekspertyz.

Wyróżniony Nagrodą Ministra SWNiT, 19 nagrodami Rektora, odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Tadeusz Michał Szmańko

Urodził się 29 września 1949 r. w Zielonej Górze. W 1967 r. ukończył liceum w Zielonej Górze. W latach 1968–1972 odbył studia wyższe na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Pracę dyplomową z zakresu specjalizacji ocena i przechowywalność surowców pochodzenia zwierzęcego wykonał w Katedrze Obrotu i Oceny Surowców Zwierzęcych, później przekształconej w Katedrę Technologii Surowców Zwierzęcych i Zarządzania Jakością Wydziału Nauk o Żywności. W roku 1972 podjął pracę w Akademii Rolniczej we Wrocławiu w Oddziale Technologii Rolno-Spożywczej.

Stopień doktora nauk technicznych nadała mu Rada Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu w roku 1981 na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ zamrażalniczego przechowania szynek wieprzowych nie puszkowanych na wybrane parametry fizykochemiczne, histologiczne oraz poziom lotnych N-nitrozoamin”.

Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia uzyskał w 1998 r. na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Ocena efektywności przechowywania wędzonek w temperaturze bliskiej krioskopowej oraz w stanie zamrożonym (badania modelowe)”.

Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia otrzymał w 2009 r.

W latach 1980–1994 odbył trzymiesięczne staże naukowe w University of Bristol w Anglii oraz Bundesanstalt für Fleischforschung w Kulmbach w Niemczech, a ponadto dwunastomiesięczny staż zawodowy w przedsiębiorstwie przemysłu mięsnego Fleisch + Würstproduktion AG, Gebrüder Kunz w Szwajcarii

Jego dorobek naukowy stanowi 140 pozycji, w tym 61 stanowią oryginalne prace twórcze, 14 prace przeglądowe, 3 monografie w języku angielskim oraz 3 wzory użytkowe. Prace publikował w czasopismach zagranicznych oraz krajowych o zasięgu międzynarodowym. Oprócz tego

jest autorem 44 komunikatów naukowych wygłaszanych na konferencjach międzynarodowych (Bułgaria, Anglia, Kuba, Francja, Irlandia, Dania, Finlandia).

Wypromował trzech doktorów oraz 120 prac dyplomowych.

Był współwykonawcą 10 projektów międzyresortowych (CPBR i KBN) – jeden z nich, którego był kierownikiem, został oceniony jako bardzo dobry.

Główna tematyka jego badań naukowych obejmuje technologie mięsa ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień surowcowych oraz przechowywalnictwa przetworów mięsnych w temperaturze bliskiej krioskopowej.

Jest członkiem British Alumni Society. Pełnił funkcje organizacyjne – opiekuna koła naukowego, członka i Rzecznika Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów.

Za działalność naukowo-badawczą był 14 razy wyróżniony nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a także Złotym Krzyżem Zasługi oraz odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”.

Ludwik
Szopa

Urodził się 23 sierpnia 1909 r. we Lwowie. Studiował na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, uzyskując dyplom lekarza weterynarii w kwietniu 1951 r. Przed ukończeniem studiów pracował na stanowisku młodszego asystenta, a w styczniu 1951 r. awansował na starszego asystenta.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1952 r., na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, na podstawie rozprawy pt. „Rozróżnianie piór poszczególnych gatunków drobiu domowego”. W sierpniu 1968 r. został mianowany na stanowisko docenta etatowego.

Odbył kilkumiesięczny staż naukowy w Instytucie Drobiarstwa w Zagorsku, Borki (k. Kijowa) oraz w Krasne (na Krymie). Wyjeżdżał też do Brna, Ivanki pri Dunaji oraz do Instytutu Drobiarstwa w Merbitz. Był zapraszany na krajowe wystawy drobiarskie w charakterze sędziego głównego.

W latach 1952–1956 kierował Katedrą Hodowli Drobiu na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Od września do października 1952 r. pełnił funkcję prodziekana, a od listopada 1952 do lipca 1954 r. dziekana Wydziału Zootechnicznego.

Był członkiem Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej. Okresowo pełnił funkcję kierownika Wojewódzkiego Ośrodka Weterynaryjnego we Wrocławiu, oddział w Dolnośląskim Związku Hodowców i Producentów Drobiu. Przez kilka lat był komendantem Dolnośląskiej Chorągwi Harcerzy, działał też aktywnie w ruchu studenckim jako opiekun Studenckiego Koła Amatorów Plastyków.

Promotor kilku prac magisterskich, autor 1 skryptu oraz współautor szeregu publikacji naukowych. Był prekursorem wprowadzenia baterijnego systemu utrzymania drobiu w warunkach krajowych. Otrzymał Nagrodę Ministra Szkolnictwa Wyższego.

Zmarł 30 kwietnia 1976 r. i pochowany został na cmentarzu komunalnym przy ul. Grabizyńskiej we Wrocławiu.

Adam
Szpindor

Urodził się 23 grudnia 1924 r. w Przemyślu. Studia na Wydziale Inżynierii Politechniki Wrocławskiej ukończył w roku 1951. Stopień doktora nauk technicznych otrzymał na podstawie rozprawy pt. „Metoda obliczania okresowych odpływów jednostkowych z małych zlewni sudeckich” (1963), a doktora habilitowanego nauk technicznych na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Gospodarczy bilans wodny w podejmowaniu decyzji z zakresu zaopatrzenia w wodę rolnictwa” (1963) przyznała mu Rada Wydziału Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu, tytuł profesora nadzwyczajnego nauk technicznych zaś Rada Państwa w roku 1976.

Jeszcze w czasie studiów, w roku 1947, podjął pracę zawodową. Po uzyskaniu dyplomu zatrudniony był w Biurze Projektów Budownictwa Komunalnego we Wrocławiu

na stanowisku kierownika Pracowni Techniki Sanitarnej, a od roku 1955 starszego projektanta.

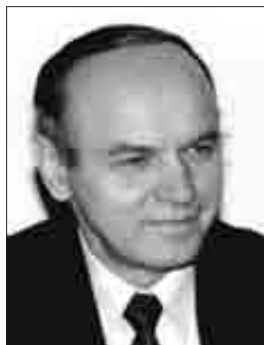
Pracę na wyższych uczelniach rozpoczął w roku 1951 w wieczorowej Szkole Inżynieryjnej we Wrocławiu. W grudniu 1954 r. rozpoczął pracę na stanowisku starszego asystenta w ówczesnej Katedrze Budownictwa Wodnego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, awansując na stanowiska: adiunkta (1963), docenta (1968) i profesora (1976). W październiku 1991 r. – na własną prośbę – przeszedł na emeryturę.

W latach 1969–1972 był prodziekanem, a w kadencji 1972–1975 dziekanem Wydziału Melioracji Wodnych. Był w grupie współorganizatorów Instytutu Budownictwa Rolniczego w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, którego dyrektorem był w latach 1973–1983 oraz 1987–1989. Od roku 1973 kierował Zakładem Budownictwa Sanitarnego – przekształconym później w Zakład Techniki Sanitarnej Wsi – w macierzystym Instytucie. W latach 1988–1990 był dyrektorem Oddziału Wrocławskiego Instytutu Ochrony Środowiska.

W latach 1973–1982 przewodniczył Zespołowi Dydaktyczno-Wychowawczemu dla kierunku melioracje wodne przy Ministrze Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki, a w latach 1975–1981 należał do podobnego zespołu dla kierunku budownictwo. Przez wiele lat był członkiem Komitetów Naukowych Polskiej Akademii Nauk (Gospodarki Wodnej, Techniki Rolniczej oraz Inżynierii Środowiska). Był też powoływany w skład rad naukowych resortowych instytutów badawczych: Kształtowania Środowiska, Ochrony Środowiska, Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej oraz Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa w Warszawie. W tym ostatnim pełnił w latach 1977–1991 funkcję przewodniczącego Rady Naukowej. Był czynnym działaczem stowarzyszeń zawodowych (Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych i Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych), pełniąc m.in. nieprzerwanie od roku 1978 funkcję przewodniczącego Sekcji Głównej Techniki Sanitarnej Wsi PZITS. Był członkiem krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń naukowych.

Otrzymał liczne nagrody, wyróżnienia i odznaczenia, m.in. tytuł honorowy „Zasłużony Nauczyciel PRL”, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Rodła, Złotą Odznakę ZNP, Odznakę Budowniczego Wrocławia, złote odznaki SITWM, PZITS oraz NOT, medal „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”.

Zmarł w 19 stycznia 2001 r. Jest pochowany na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

Tadeusz
Szulc

Urodził się 2 stycznia 1942 r. we Włodzimierzu. Państwowe Technikum Rolnicze w Bujnach k. Piotrkowa Trybunalskiego ukończył w roku 1961, a studia na kierunku zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w 1966 r. Doktoryzował się w 1973 r. na podstawie rozprawy pt. „Poszukiwanie metod wczesnej selekcji bydła w oparciu o badania niektórych wskaźników krwi”, a habilitował w 1979 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Efektywność opasu buhajków rasy nb. i nczb do masy ciała 150, 300, 450 i 600 kg przy różnych systemach żywienia”. W 1990 r. uzyskał tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego, a na stanowisko profesora zwyczajnego powołany został w 1995 r.

Odbył staże naukowe na Uniwersytetach w Bukareszcie, Helsinkach, Rostocku, Uppsali, Nowym Sadzie, Nitrze i Brnie. Wypromował 6 doktorów, dwóch jego wychowanków jest już profesorami, w tym jeden w Syrii. Opiekował się ponad 100 magistrantami. Był recenzentem 29 rozpraw doktorskich, 28 habilitacyjnych, 33 wniosków o tytuł profesora, 4 wniosków o nadanie doktora *honoris causa* oraz promotorem 3 doktorów *honoris causa*. Był recenzentem w 4 przewodach zagranicznych. Łącznie opublikował ponad 400 opracowań, w tym ponad 130 oryginalnych prac twórczych. Jest współautorem 20 publikacji zwartych, w tym 6 książek, 5 monografii, 7 skryptów dla studentów oraz redaktorem i współautorem 3 podręczników akademickich, w tym „Hodowla bydła” (2005), „Chów i hodowla zwierząt” (2005), a także książki „Jakość kształcenia w szkołach wyższych (2005). Był organizatorem lub współorganizatorem blisko 20 konferencji naukowych i naukowo-technicznych na temat hodowli bydła, rozwoju wsi i rolnictwa oraz konferencji i seminariów poświęconych doskonaleniu edukacji w szkolnictwie wyższym, w tym realizacji Procesu Bolońskiego. Kierował badaniami w ramach problemów węzłowych i resortowych, 7 projektami MNiSW i projektem ze środków UE, a w kolejnych kilku był głównym wykonawcą. Był autorem kilkunastu referatów zamawianych na konferencjach, w tym

wyłoszonych w Sejmie i Senacie Rzeczypospolitej Polskiej oraz na Jasnej Górze.

Zainteresowania naukowe obejmują zagadnienia hodowli bydła i produkcji mleka, w tym: wychowu młodego bydła, fizjologicznych i pokarmowych funkcji siary, fizjologii laktacji, uwarunkowań składu i jakości mleka, optymalizacji żywienia krów mlecznych w okresie okołoporodowym, a także technologię opasu młodego bydła. Był inicjatorem wielowątkowych badań nad uwarunkowaniami i właściwościami siary krów, co stało się specjalnością Zakładu, również badań w zakresie nutrigenomiki u bydła. Zorganizował i wyposażył w nowoczesną aparaturę laboratorium oceny i jakości mleka, a także laboratorium do badań immunogenetyki.

Pełnił wiele funkcji społecznych i organizacyjnych, w tym m.in. był: przewodniczącym Rady Uczelnianej Zrzeszenia Studentów Polskich (1966–1967), przewodniczącym Rady Szkoły ds. Młodzieży (1970–1972), opiekunem studenckich kół naukowych na Wydziale i na Uczelni (1966–1976), organizatorem i kierownikiem Studium Poddyplomowego Hodowli Bydła (1996–1997), wiceprzewodniczącym Kolegium Prorektorów Uczelni Wrocławia i Opola (1986–1989), prodziekanem (1980–1983) i dziekanem Wydziału Zootechnicznego (1983–1986), prorektorem ds. studenckich (1986–1989) i rektorem Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1996–2002), wiceprzewodniczącym Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Rolniczych (1996–2002). Jest prezydentem Profesorskiego Klubu Hodowców Bydła (od 2000), był inicjatorem utworzenia i pierwszym dyrektorem Instytutu Hodowli Zwierząt (od 2002), jest kierownikiem Zakładu Hodowli Bydła i Produkcji Mleka (od 2005).

Był członkiem Międzyuczelnianego Ośrodka Metodycznego Akademii Rolniczych (1983–1986), Komisji ds. Dydaktyki MEN (1980–1983), członkiem Rady Fundacji na rzecz Rozwoju Edukacji w Zielonej Górze i Legnicy (1997–2000), członkiem zespołu doradców Agencji Nieruchomości Rolnych (2003). Należy do kolegium redakcyjnego „Acta fitotechnica et zootechnica” Uniwersytetu w Nitrze (od 1998), jest głównym współinicjatorem powołania pierwszego w Polsce czasopisma internetowego EJPAU, współzałożycielem Fundacji Rektorów Polskich, członkiem założycielem Międzynarodowej Fundacji na rzecz Uniwersytetu Wrocławskiego (od 2001), inicjatorem utworzenia i przewodniczącym Rady Programowej ARBORETUM – Ośrodka Badań Dendrologicznych Akademii Rolniczej we Wrocławiu (od 2002), patronem honorowym Katolickiego Gimnazjum w Henrykowie (od 2002), inicjatorem i współautorem

opracowania „Dzieje Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, od 30 lat jest członkiem Senatu Uczelni. Był inicjatorem integracji uczelni Wrocławia (2000 r.), w 2010 r. został powołany przez rektorów na koordynatora utworzenia Wrocławskiej Unii Akademickiej.

Członek Rady Naukowej Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Jastrzębcu (od 2003), a od 2011 – wiceprzewodniczący Rady Naukowej Instytutu Zootechniki – Państwowego Instytutu Badawczego w Krakowie (od 2000), członek Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN (od 1999), członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułu Naukowego (od 1999), ekspert MNiSW – 2005 i 2010 w akredytacji jednostek naukowych i w wielu panelach oceny projektów naukowych. Przewodniczący Rady Instytutu Społeczeństwa Wiedzy w Warszawie (2011).

Był inicjatorem rozbudowy bazy dydaktycznej i naukowej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, tworzenia zamiejscowych punktów kształcenia studentów (w kadencji pełnienia funkcji rektora utworzono 7 zamiejscowych punktów kształcenia) oraz nowych kierunków studiów na Uczelni (w latach 1996–2002 utworzono 8 nowych kierunków studiów), utworzenia centrum kształcenia ustawicznego, zmian struktury organizacyjnej Uczelni, inicjatorem powstania stypendium naukowego im. Stanisława Topy przeznaczonego dla młodych pracowników nauki i studentów z krajów byłego ZSRR.

Był podsekretarzem stanu (2003–2004), a następnie sekretarzem stanu i wiceministrem w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu (2004–2005), wiceprzewodniczącym Rady Kuratorów Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu (2003–2005), przewodniczącym Rady ds. Procesu Bolońskiego MENiS (2004–2005), członkiem zespołu Foresight przy Ministerstwie Nauki i Informatyzacji (2004–2005), Rady Nauki przy Premierze RP (2005), członkiem prezydenckiego zespołu do opracowania Ustawy – Prawo o szkolnictwie Wyższym (2003–2005), członkiem zespołu legislacyjnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (2005–2008), prezydium KRASP i przewodniczącym Komisji Akredytacyjnej – Zespół Boloński KRASP (2005–2008), zastępcą przewodniczącego Rady Fundacji Rektorów Polskich (od 2006), członkiem Rady Instytutu Społeczeństwa Wiedzy w Warszawie (od 2006), wiceprzewodniczącym Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułu Naukowego (2007–2010), członkiem Kapituły Programowej Dolnośląskiej Rady Przedsiębiorczości BCC (od 2007), członkiem Komitetu Operacyjnego Kapitał Ludzki przy Ministrze Rozwoju Regionalnego (2008–2009).

Został wyróżniony i odznaczony: 39 nagrodami Rektora AR we Wrocławiu, 10 nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Złotą Odznaką Zrzeszenia Studentów Polskich (1967), Medalem 25-lecia Politechniki Wrocławskiej (1970), odznakami i medalami: „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”, „Zasłużony dla Województwa Legnickiego”, „Zasłużony dla Województwa Leszczyńskiego”, „Zasłużony dla Województwa Zielonogórskiego”, „Zasłużony dla Spółdzielczości Mleczarskiej”, „Zasłużony dla Miasta i Gminy Nysa”, medalami 100-lecia Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie im. Stefana Gżyńskiego, „Zasłużony dla Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu” (2002, 2011), „Pontificia Facultas Theologica Wratislaviensis” (2002), Academia Medicina Wratislavia Polonia (2002), laureat Złotego Szermierza – nagrody Uniwersytetu Wrocławskiego (2002), odznaczony medalami 30-lecia Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici” (1999), 50-lecia Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu (1997), okolicznościowym Medalem 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego (2000), Uniwersytetu Kopernika w Toruniu (1998), „Za Zasługi dla Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte” (2002), „Za Zasługi dla Łowiectwa Wrocławskiego” (2000), 40-lecia Wydziału Zootechnicznego w Krakowie (1998), honorowym członkostwem Stowarzyszenia Tanecznego JAST we Wrocławiu (2001), odznaką „Zasłużony dla Politechniki Wrocławskiej” (2002), Medalem Salutis Custos et Vindex Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (2002), Srebrnym Medalem 300-lecia Uniwersytetu Wrocławskiego (2003), Medalem 50-lecia Akademii Rolniczej w Krakowie (2003), prestiżową nagrodą Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola „Za integrację środowiska akademickiego Wrocławia” (2003), Medalem Rosyjskiego Związku Rektorów (2004), Złotym Kluczem Miasta Lubina za działania na rzecz rozwoju edukacji (2004), nagrodą CENTAURA Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka oraz Stowarzyszenia Obszarów Wiejskich – Poznań (2005), Medalem 100-lecia „Za zasługi dla rozwoju oceny i hodowli bydła mlecznego na Dolnym Śląsku” (2005), Medalem 60-lecia Politechniki Łódzkiej (2005), Medalem SGGW w Warszawie im. Władysława Grabskiego (2005), Statuetką 60-lecia Politechniki Śląskiej (2005), Medalem 60-lecia Śląskiego Okręgu Wojskowego (2005), Medalem Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (2005), Medalem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich (2005), medalem „Za Zasługi dla Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy” (2006), prestiżową Nagrodą Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polski PROSTUDENT

(2005), nagrodą – wyróżnieniem Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tanecznego (2005), odznaką „Zasłużony dla Łowiectwa Dolnośląskiego” (2006), Medalem 50-lecia Polskiego Towarzystwa Tanecznego (2006), dyplomem Honorable Ambassador for World Wide Sires WWS–USA – (2007), Kluczem 1000-lecia Miasta Krakowa (2007), medalem „Za Zasługi dla Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu” (2007), medalem „Zasłużony dla Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie” (2008), Złotą Odznaką Polskiej Federacji Hodowców Bydła Mlecznego (2008), medalem „Za Zasługi dla Rolnictwa (2008), Statuetką Konsula Honorowego Bułgarii (2009), Medalem im. Prof. Koubka „Za Zasługi w Rozwoju Genetyki i Doskonalenia Zwierząt Wydziału Rolniczego” – Ihnoceska Universita w Czeskich Budziejowicach (2008), Medalem 90-lecia Wydziału Rolniczego Mendlowego Uniwersytetu Rolniczego i Leśnego w Brnie, Medalem 60-lecia Instytutu Zootechniki – PIB w Krakowie.

Został wyróżniony wyborem na członka Słowackiej Akademii Nauk (2004), a także nadaniem honorowego tytułu doktora *honoris causa* przez senaty: Akademii Rolniczej we Wrocławiu (2006), Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (2008) i Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu (2009).

Odznaczony: Medalem Komisji Edukacji Narodowej – 2009, Brązowym – 1987 i Złotym Krzyżem Zasługi – 1990, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski – 1995, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski – 2000.

**Wiesław
Szulczewski**

Urodził się 27 września 1952 r. w Zbąszyniu, woj. wielkopolskie. Po ukończeniu w rodzinnej miejscowości szkoły podstawowej naukę kontynuował w Liceum Ogólnokształcącym im. M. Curie-Skłodowskiej w Wolsztynie. W 1970 r. podjął studia na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu na Wydziale Matematyki, Fizyki

i Chemii, kierunek matematyka. Studia te ukończył w 1975 r., uzyskując tytuł magistra matematyki. W 1977 r. został zatrudniony w Zakładzie Zastosowań Matematyki Instytutu Geodezji i Zastosowań Matematycznych Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 1985 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Sterowanie stopniem wilgotności gleby w obszarze ukorzenia roślin (w oparciu o równanie dyfuzji)”. W 2004 r. Rada Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu nadała mu stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska i specjalności modelowanie procesów środowiskowych na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Modelowanie migracji zanieczyszczeń w nienasyconych gruntach i glebach”. W 2009 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego i kierownika Zakładu Zastosowań Matematyki w Katedrze Matematyki Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Odbył staże naukowe w Zakładzie Gospodarki Wodnej Instytutu Hydrotechniki Politechniki Gdańskiej i w Instytucie Hydrologii i Hydrauliki SAV w Bratysławie. Brał aktywny udział w międzynarodowych i krajowych kongresach i konferencjach naukowych.

Promotor jednej pracy doktorskiej oraz recenzent prac doktorskich, monografii i artykułów naukowych dla wydawnictw o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Indywidualnie i zespołowo wykonał 11 autorskich programów komputerowych, które zostały wykorzystane między innymi w opracowaniach na rzecz KBW Turów i KGHM Polska Miedź S.A. Kierował lub uczestniczył w sześciu interdyscyplinarnych zespołach badawczych prowadzących prace naukowo-badawcze zastosowane w praktyce.

W swoim dorobku posiada 103 publikacje (48 indywidualnych i 55 zespołowych), w tym 34 oryginalne prace twórcze. Zainteresowania naukowe skupia wokół problemów związanych z rozwojem metod modelowania matematycznego procesów środowiskowych, a w szczególności migracji zanieczyszczeń w ośrodkach porowatych.

Od 1980 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego i Stowarzyszenia Hydrologów Polskich.

W latach 1996–2000 był głównym organizatorem Seminariów Zastosowań Matematyki. Pełnił lub pełni nadal liczne funkcje organizacyjne, m.in. przewodniczącego Wydziałowej Komisji ds. Okresowych Ocen Nauczycieli Akademickich za okres 2001–2004; przewodniczącego Wydziałowej Komisji Statutowej (2005–2008, 2008–2012), przewodniczącego Wydziałowej Komisji Wyborczej (2008–2012).

Za osiągnięcia w pracy naukowej i organizacyjnej został wyróżniony 6 nagrodami Rektora oraz odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” i Medalem Jubileuszowym 40-lecia Kierunku Technika Rolnicza i Leśna.

**Elżbieta
Szulkowska-Wojaczek**

Urodziła się w 1937 r. w Warszawie. Jest absolwentką liceum ogólnokształcącego Sióstr Urszulanek we Wrocławiu. Studia wyższe ukończyła na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w 1959 r., uzyskując stopień magistra inżyniera zootechniki. W 1969 r. otrzymała stopień doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Dynamika stosunków ilościowych bakterii w wodzie jezior i próba jej ekologicznej interpretacji”, a w 1978 r. doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie limnologii i rybactwa po przedłożeniu rozprawy pt. „Eutrofizacja jezior i wskaźniki jej postępu (Wpływ ścieków miasta Chojnice w okresie 30-lecia na zanieczyszczenie jeziora Charzykowo i postępowanie jego eutrofizacji)”. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskała w 1990 r., a profesora zwyczajnego w 1997 r.

Pracę zawodową rozpoczęła w 1959 r. jako asystent na Politechnice Wrocławskiej w Katedrze Biologii i Higieny na Wydziale Inżynierii Sanitarnej. W roku 1961 podjęła pracę w Katedrze Limnologii i Rybactwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, zajmując kolejno stanowiska: asystenta 1961–1963, st. asystenta 1963–1969, adiunkta 1969–1980, docenta 1980–1990, profesora nadzwyczajnego 1990–1997, profesora zwyczajnego od 1997 r.

Zainteresowania naukowe obejmują zagadnienia dotyczące wpływu chemizmu wód na odbywające się w nich procesy biologiczne, eutrofizację jezior i wskaźniki jej postępu, dynamikę stosunków ilościowych bakterii w wodzie jezior i roli stawów rybnych w zatrzymywaniu metali ciężkich na drodze procesów bioakumulacji w roślinach, faunie dennej i rybach oraz w wyniku sorpcji przez osady denne.

Odbyła staże zagraniczne w Czechosłowacji, Jugosławii, Izraelu. Jej dorobek naukowy obejmuje ogółem 112 pozycji, w tym 52 oryginalne prace badawcze, współautorstwo 4 książek oraz kilkudziesięciu innych opracowań, w tym ekspertyz i ocen oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze. Rzeczoznawca Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w zakresie ochrony wód, ekspert Agencji Własności Rolnych Skarbu Państwa w zakresie gospodarki rybackiej stawowej i jeziorowej, członek Komisji Ochrony Środowiska PAN Oddział Wrocław, Rady Naukowo-Organizacyjnej programu UNDP/FAO/PRL-RP „Intensyfikacja produkcji stawowej ryb w Polsce”, Zespołu Koordynacyjnego Resortowego Programu Badawczo-Rozwojowego RR-II-20 „Optymalizacja gospodarki wodnej i chowu ryb w warunkach pogarszającego się stanu środowiska przyrodniczego”, Rady Naukowej Instytutu Kształtowania Środowiska Oddział Wrocław, Sekcji Rybactwa i Owadów Użytkowych KBN, Komitetu Redakcyjnego *Electronic Journal of Polish Agricultural Universities (EJPAU)* oraz Międzyuczelnianego Ośrodka Metodycznego Akademii Rolniczych Komisji ds. Dydaktyki MEN – Sekcji Ochrony Środowiska. Przewodnicząca Rady Programowej Kierunku Rybactwo (2001–2008) i wieloletnia przewodnicząca Komisji ds. Badań Naukowych na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt. W latach 1984–1991 pełniła funkcję prodziekana Wydziału Zootechnicznego. Od 1982 r. kierowała Katedrą Limnologii i Rybactwa, a następnie po reorganizacji Wydziału – Zakładem Limnologii i Rybactwa w Katedrze Higieny Zwierząt i Ichtiologii. Członek 8 towarzystw naukowych, w tym przewodnicząca Oddziału Wrocławskiego PTH (1980–1984) i członek Zarządu Głównego PTH. Zaktywizowała współpracę Katedry Limnologii i Rybactwa z innymi ośrodkami naukowymi oraz gospodarstwami rybackimi na terenie Dolnego Śląska i w województwie zielonogórskim.

Wypromowała 72 magistrów, 7 doktorów, patronowała 3 rozprawom habilitacyjnym. Recenzent 2 wniosków o tytuł profesora, 4 rozpraw habilitacyjnych i 8 rozpraw doktorskich.

Wyróżniona 14 nagrodami Rektora i Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej oraz odznaczona Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”, Złotą Odznaką „Za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”, Medalem 40-lecia Polski Ludowej, medalem „Za Zasługi dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Joanna
Szyda

Urodziła się 16 stycznia 1969 r. we Wrocławiu. W latach 1988–1992 studiowała na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W latach 1993–1997 była doktorantką w Katedrze Chowu i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Hohenheim w Stuttgartcie (Niemcy) (promotor pracy doktorskiej – prof. dr hab. Henner Simianer). W 1997 r. uzyskała tytuł doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Variability of the recombination rate in cattle”. W latach 1997–1998 pracowała na stanowisku research associate w Dziale Epidemiologii Klinicznej Instytutu Naukowego Samuela Lunenfelda w szpitalu Mount Sinai w Toronto (Kanada). Od 1998 r. jest zatrudniona na stanowisku adiunkta na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej we Wrocławiu w Katedrze Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt. Dodatkowo, w latach 2000–2004, pracowała na stanowisku genetyka w Dziale Biometrycznym firmy Vereinigte Informationssysteme Tierhaltung w Verden (Niemcy). W 2005 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego.

W 2000 r. otrzymała Nagrodę Zespołową Prezydenta Wrocławia za Działalność Naukową w 1999 r. Recenzowała prace zgłoszone do publikacji w czasopismach „Animal Genetics”, „Genetic Selection Evolution” oraz „Journal of Applied Genetics”. Jest również autorką recenzji projektów zgłoszonych do finansowania przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Była kierownikiem i wykonawcą wielu projektów finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Współautorka prac opublikowanych w czasopismach naukowych o zasięgu międzynarodowym takich jak: „Genetical Research”, „Genetics, Journal of Dairy Science”, „Journal of Animal Breeding and Genetics”, „Journal of Animal and Feed Sciences”, „Journal of Applied Genetics”, „Mammalian Genome”, „Livestock Science”, „Polish Journal of Environmental Studies” oraz „The American Journal of Human Genetics”, 3 rozdziałów w podręcznikach i wielu opublikowanych doniesień na konferencje o zasięgu międzynarodowym.

Bierze aktywny udział w pracach Zespołu ds. Oceny Wartości Hodowlanej Bydła powołanego w 2004 r. przy Instytucie Zootechniki w Balicach. Od 2005 r. sprawuje funkcję wicesekretarza komisji genetycznej przy stowarzyszeniu EAAP. Jest członkiem kolegium edytorskiego czasopism „Journal of Applied Genetics” oraz „The Animal Journal”.

**Agata
Szymańska-Pulikowska**

Urodziła się 13 lipca 1969 r. w Nowej Rudzie, gdzie ukończyła szkołę podstawową. Po zakończeniu nauki w Technikum Rolniczym w Bożkowie podjęła studia na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w roku 1994, uzyskując tytuł magistra inżyniera inżynierii środowiska. Za pracę dyplomową pt. „Rola zbiorników akumulacyjnych w systemach oczyszczania ścieków cukrowniczych” otrzymała nagrodę w konkursie organizowanym przez Fundację „Czysta Woda” dla prac z zakresu ochrony środowiska.

W 1998 r. na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu otrzymała stopień doktora nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska. Promotorem rozprawy pt. „Wpływ wysypiska odpadów komunalnych Maślice na środowisko” był prof. dr hab. inż. Władysław Buniak.

Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych uzyskała w 2010 r. na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Jakość wód podziemnych w obszarze potencjalnego oddziaływania składowisk odpadów komunalnych”.

Jest autorką lub współautorką 42 publikacji (w tym 20 oryginalnych prac twórczych), skryptu oraz monografii, koncentrujących się wokół głównych zainteresowań naukowych: gospodarowania odpadami, oddziaływania obiektów służących unieszkodliwianiu odpadów na środowisko oraz jakości środowiska i płodów rolnych na terenach wiejskich.

Brała udział w 15 konferencjach naukowych i seminariach (krajowych oraz międzynarodowych), na których wygłosiła kilka referatów opracowanych na podstawie wyników przeprowadzonych badań.

Pod jej opieką na wydziałach: Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji oraz Przyrodniczo-Technologicznym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu powstało 36 prac magisterskich. Była także autorką opinii na temat autoreferatu rozprawy doktorskiej dla Uniwersytetu Rolniczego i Leśnego im. G. Mendla w Brnie.

Od 2008 r. pełni funkcję skarbnika Dolnośląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej.

W czasie swojej pracy czterokrotnie wyróżniona Nagrodą Rektora Akademii Rolniczej, a później Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu za działalność naukową i dydaktyczną.

**Jan
Szymański**

Urodził się 16 czerwca 1917 roku w Łasku. Po ukończeniu szkoły średniej w 1938 r. rozpoczął studia wyższe na Politechnice Warszawskiej, a ukończył je dopiero po wojnie w Politechnice Wrocławskiej w 1950 r., uzyskując tytuł magistra nauk technicznych i inżyniera budownictwa wodnego. Pracę naukowo-dydaktyczną podjął jako student w 1949 r. w Katedrze Melioracji i Inżynierii Rolnej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, przechodząc wszystkie etapy rozwoju pracownika naukowo-dydaktycznego.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1962 r. na Wydziale Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy doktorskiej pt. „Straty wody w stawach zlewni Baryczy na tle stosunków klimatyczno-glebowych”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk technicznych uzyskał w 1968 r., na podstawie rozprawy pt. „Wpływ lasów, wód i bagien na wysokość opadów atmosferycznych na obszarze Zachodniej Polski”. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1980 r. Współpracował naukowo z Uniwersytetem w Rostocku.

Pełnił m.in. obowiązki członka Senatu, Komisji Dyscyplinarnej ds. studentów, komisji ds. modernizacji planów i programów studiów, uczelnianej komisji ds. oceny pracowników naukowo-dydaktycznych, sądu koleżeńskiego, Komitetu Melioracji PAN, a także wielu towarzystw i organizacji społecznych. Był współorganizatorem konferencji naukowych.

Promotor 6 doktoratów i 109 prac magisterskich, recenzent licznych prac doktorskich i habilitacyjnych.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 120 pozycji – większość została opublikowana i zaprezentowana na licznych konferencjach krajowych i międzynarodowych. Ponadto opracował wiele projektów i ekspertyz na rzecz gospodarki narodowej.

W badaniach podstawowych zajmował się kształtowaniem elementów bilansu wodnego terenu (wpływu lasów, wód i bagien na wysokość opadów atmosferycznych), stosunkami wodnymi i hydrologicznymi małych zlewni oraz zagadnieniami gospodarki wodnej w małych zlewniach. Stworzył szkołę gospodarki wodnej stawów rybnych.

Uczestniczył w badaniach nad wpływem spiętrzenia wód Odry w Brzegu Dolnym oraz projektowanego spiętrzenia w Malczycach na stosunki wodne terenów przyległych. Uzyskane wyniki wykorzystane zostały do ustalenia wpływu spiętrzenia oraz wstępnej koncepcji melioracji i użytkowania doliny Odry.

W latach 1976–1990 był kierownikiem tematu badawczego „Ocena i weryfikacja potrzeb wodnych stawów rybnych” w ramach PR-7 i PR-4, koordynatorem I stopnia w programie badawczym RR-II-20 „Optymalizacja gospodarki wodnej i chowu ryb w warunkach pogarszającego się środowiska przyrodniczego”.

Jest autorem 7 skryptów do ćwiczeń projektowych oraz współautorem podręcznika akademickiego pt. „Podstawy melioracji rolnych” (1987).

Otrzymał 2 nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i 15 nagród Rektora. Został wyróżniony Odznaką Budowniczego Wrocławia, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, tytułem honorowym „Zasłużony Nauczyciel PRL”, Medalem 40-lecia Polski Ludowej, Złotą Odznaką Honorową SITWM.

Zmarł 13 lutego 2004 r. w wieku 87 lat i pochowany został na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Agnieszka
Szyszkowska**

Urodziła się 28 lipca 1943 r. w Skierniewicach. Tam też ukończyła szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące. W 1963 r. rozpoczęła studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w 1968 r. Stopień doktora nauk rolniczych nadała jej Rada Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej w 1970 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Badania nad poprawą wartości pokarmowej mieszanki treściwej dla młodych cieląt poprzez preparowanie jęczmienia oraz dodatek syntetycznych aminokwasów i glukozy” (promotor – prof. dr hab. Jerzy Preś).

Na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Żywieniowe i fizjologiczne implikacje zastosowania żyta, grochu, antybiotyków jonoforowych oraz natłuszczania pasz białkowych w żywieniu starszych cieląt” w 2003 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki. 1 stycznia 2008 r. została mianowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

W 1986 r. odbyła półroczny staż produkcyjny w Kombinacie PGR Leśnica, w 1988 r. staż krótkoterminowy na Uniwersytecie w Nowym Sadzie (Jugosławia); uczestniczyła w wyjazdach do Danii, Niemiec i Francji (lata 1994–2001). Brała udział w 30 konferencjach naukowych.

Była promotorem 28 prac magisterskich oraz 1 doktoratu. Wykonała 3 recenzje artykułów dla czasopism zagranicznych.

Jest autorką 168 artykułów, w tym 81 oryginalnych prac twórczych. Jest współautorką podręcznika „Planowanie i organizacja hodowli zwierząt gospodarskich. Wybrane zagadnienia”

Jest przewodniczącą Wydziałowej Komisji ds. Badań Naukowych oraz członkiem Wydziałowej Komisji Wyborczej.

Została odznaczona Medalem 40-lecia PRL, Złotym Medalem za Długoletnią Służbę oraz odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, była również wyróżniona 9 nagrodami Rektora.

Lewter
Szyszkowski

Urodził się 1 marca 1940 r. w Macedonii. Po tragicznych przeżyciach w okresie wojny domowej (1947) trafił do obozów dla uchodźców w Grecji, potem w Albanii i Rumunii. Od 1949 r. znalazł azyl w Polsce. Szkołę podstawową ukończył w Policach – woj. szczecińskie, następnie II Liceum Ogólnokształcące we Wrocławiu (1959), a studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Po trzecim roku studiów przeniósł się na Wydział Zootechniczny, który ukończył w 1964 r.

Staż produkcyjny odbył w Zarodowej Fermie Drobiu w Wielowsi k. Sycowa, a następnie został zatrudniony na stanowisku zootechnika w kombinacie PGR w Zgorzelcu. W 1966 r. został asystentem w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt – Zakładzie Hodowli Bydła, Koni i Owiec.

Doktoryzował się pod kierunkiem prof. Jerzego Juszcza w 1971 r. na podstawie rozprawy pt. „Długość użytkowania krów mlecznych w świetle badań nad niektórymi czynnikami ją warunkującymi”. W 1980 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych po przedłożeniu rozprawy pt. „Ocena przydatności stosowanych kryteriów wyboru krów w aspekcie ich wartości hodowlanej”, a w październiku 1981 r. został zatrudniony na stanowisku docenta.

Na oryginalny dorobek naukowy składają się m.in.: 26 rozpraw naukowych i prac monograficznych, 7 artykułów popularnonaukowych oraz 1 skrypt akademicki. Promował jednego doktora, a pod jego kierunkiem 30 absolwentów wykonało prace magisterskie.

Po długiej i ciężkiej chorobie zmarł 19 maja 1990 r. we Wrocławiu i pochowany został na cmentarzu Osobowickim.

Andrzej
Świątkiewicz

Urodził się 1 marca 1936 r. w Poznaniu. Ukończył Technikum Geodezyjne w Poznaniu w roku 1953, a w latach 1953–1958 pracował jako technik geodeta w Państwowym Przedsiębiorstwie Fotogrametrii. W okresie 1958–1960 służył w wojsku na stanowisku samodzielnego topografa. W latach 1960–1965 odbył wyższe studia geodezyjne. Od roku 1965 pracuje nieprzerwanie w Katedrze Geodezji i Fotogrametrii Akademii Rolniczej w charakterze nauczyciela akademickiego. W 1970 r. uzyskał stopień doktora nauk technicznych na podstawie dysertacji pt. „Sporządzanie fotomap terenów równinnych w skalach 1:2000 i 1:1000 na potrzeby rolnictwa w Polsce”.

W 1995 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie geodezja i kartografia – specjalność fotogrametria i teledetekcja na podstawie dorobku i rozprawy pt. „Zdalne rozpoznawanie rolniczych sieci drenarskich za pomocą zdjęć lotniczych”.

Jest autorem podręcznika pt. „Fotogrametria”. Opiekował się ponad 117 pracami dyplomowymi, a także prowadził 3 przewody doktorskie.

Odbył szereg długo- i krótkoterminowych staży naukowych i zawodowych, występował także z wieloma referatami na krajowych i zagranicznych konferencjach.

Zainteresowania naukowe obejmują: zastosowania fotogrametrii i teledetekcji w gospodarce rolnej i wodnej, wybrane zagadnienia fotointerpretacji pomiarowej i opisowej, metody zdalnej inwentaryzacji elementów środowiska geograficznego.

Pełnił różnorodne funkcje (obowiązki): redaktor Zeszytów Naukowych w latach 1980–1994, prodziekan na kierunku geodezja i kartografia w latach 1996–1999, członek Senatu w latach 1972–1980, zastępca Komendanta ds. technicznych Formacji Obrony Cywilnej AR we Wrocławiu (1979–1990) i Komendant tej formacji (1990–1996), członek Stowarzyszenia Geodetów Polskich od 1954 r., Zarządu Polskiego Towarzystwa Fotogrametrii i Teledetekcji (1985–1997), Sekcji Fotogrametrii i Teledetekcji Komitetu Geodezji PAN od 1990 r.

**Władysław
Świdziński**

Urodził się 19 stycznia 1908 r. w Borowickach w powiecie plockim. Po ukończeniu gimnazjum im. Tadeusza Rejtana w Warszawie rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym SGGW w Warszawie. W 1931 r. uzyskał tytuł inżyniera rolnictwa.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1963 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Metody analizy rolnictwa w oparciu o wieś jako jednostkę badawczą” (promotor – prof. Bohdan Kopec). Habilitował się w 1966 r. po przedłożeniu pracy pt. „Związek liczbowy między klasyfikacją a produktywnością gruntów ornych gospodarstw indywidualnych województwa opolskiego”.

W latach 1931–1953 pracował między innymi w Państwowych Nieruchomościach Ziemskich i w Okręgowym Zarządzie Państwowych Gospodarstw Rolnych na Dolnym Śląsku. We wrześniu 1953 r. podjął pracę na stanowisku starszego asystenta w Katedrze Szczegółowej Hodowli Zwierząt na WSR we Wrocławiu, a w 1959 r. został mianowany adiunktem w Katedrze Ekonomiki Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych. W latach 1961–1965 pracował w Uczelnianym Ośrodku Rozwoju Postępu Technicznego, w 1965 r. powrócił do pracy naukowo-dydaktycznej na Wydziale Zootechnicznym. W związku z reorganizacją Uczelni w roku 1971 przeniesiony został do Instytutu Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa, gdzie pracował na stanowisku docenta do czasu przejścia na emeryturę w 1978 r.

Przez wiele lat był członkiem Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN oraz Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

Promował 3 rozprawy doktorskie, 63 prace magisterskie. Był recenzentem 7 rozpraw doktorskich, autorem 36 publikacji naukowych, licznych prac projektowych.

Był jednym z założycieli Związku Kółek i Organizacji Rolniczych we Wrocławiu, uczestniczył w pracach Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa, Rady Naukowej przy Wojewódzkiej Radzie Narodowej we Wrocławiu.

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi. Za udział w obronie stolicy w 1939 r. otrzymał Krzyż Kampanii Wrześniowej.

Zmarł 25 marca 1987 r. we Wrocławiu. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida.

**Bolesław
Świętochowski**

Urodził się 17 września 1895 r. w Dąbrowie Górniczej. Do szkoły średniej uczęszczał początkowo w Warszawie, a następnie w Chrudimiu w Czechach, gdzie w 1913 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. W tym samym roku rozpoczął studia na „Kursach Przemysłowo-Rolniczych” (późniejszej Królewsko-Polskiej SGGW w Warszawie), które ukończył w 1916 r. W latach 1919–1920 odbył służbę wojskową, brał udział w wojnie, uzyskał stopień podoficerski i Krzyż Walecznych.

W 1920 r. rozpoczął pracę naukową jako starszy asystent w Katedrze Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Poznańskiego, a po roku jako adiunkt w Katedrze Ogólnej i Szczegółowej Uprawy Roślin SGGW w Warszawie. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1927 r. na podstawie rozprawy pt. „Wpływ nawożenia mineralnego na plony ziemniaków i ich wartości jako sadzeniaków”. W latach 1928–1930 – dyrektor Zakładu Doświadczalnego Uprawy Tytoniu w Piadykach pod Kołomyją.

Od 1930 r. sprawował funkcję kierownika Zakładu Doświadczalnego Uprawy Torfowisk w Sarnach na Wołyniu Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki we Lwowie.

W roku 1935 habilitował się na Wydziale Rolniczym SGGW, przedkładając rozprawę pt. „Studia nad odmianami tytoniu”. W 1936 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego i został kierownikiem Katedry Ogólnej i Szczegółowej Uprawy Roślin. Po wyzwoleniu w 1945 r. przeniósł się do Poznania, gdzie na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu objął stanowisko profesora.

Od końca 1945 r. uczestniczył w organizacji Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Był organizatorem Katedry Ogólnej Uprawy Roli i Roślin. W roku 1946 wybrano go dziekanem Wydziału Rolniczego, a w 1951 r. prorektorem ds. nauki w Wyższej Szkole Rolniczej. Jednocześnie współorganizował Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, którego w 1950 r. został wicedyrektorem i kierownikiem Zakładu Uprawy Roli i Płodozmianów. W latach 1951–1966 kierował Zakładem Uprawy Roli i Płodozmianów Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Laskowicach Oławskich.

Autor 213 prac naukowych (z czego 31 wykonano przed wojną) oraz podręczników akademickich: „Ogólna uprawa roślin” (pięć wydań, 1965), „Uprawa roli” (trzy wydania, 1966).

Członek Polskiej Akademii Umiejętności. Doktor *honoris causa* WSR w Olsztynie i SGGW w Warszawie, członek rzeczywisty PAN, członek korespondent Wszechzwiązkowej Akademii Nauk Rolniczych w Moskwie.

Wyróżniony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Orderem Sztandaru Pracy I klasy, Medalem im. M. Kopernika.

Były żołnierz AK – pseudonim „Żubr”.

Zmarł 6 grudnia 1975 r. we Wrocławiu. Spoczywa na cmentarzu przy ul. Smętnej.

**Marcin
Świtała**

Urodził się 11 listopada 1951 r. w Ostrowie Wlkp. Studia wyższe na Wydziale Weterynaryjnym AR we Wrocławiu ukończył w 1975 r., uzyskując dyplom lekarza weterynarii. W 1975 r. rozpoczął pracę w Katedrze Farmakologii i Toksykologii, w której nieprzerwanie pracuje do dzisiaj, zajmując obecnie stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1980 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Zależność poziomu katecholamin osoczowych od 11-hydroksykortykosteroidów uwalnianych podczas hipertensji farmakologicznej”. W 1992 r. otrzymał stopień doktora habilitowanego nauk

weterynaryjnych z zakresu farmakologii na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Porównanie immunostymulujących właściwości małych dawek mechloretaminy z lewamizolem w badaniach laboratoryjnych i klinicznych”.

Dorobek naukowy obejmuje 161 pozycji, w tym 46 oryginalnych i 3 przeglądowe prace naukowe oraz 115 doniesień na kongresy, sympozja i konferencje naukowe. Jest także autorem 17 raportów eksperta będących efektem współpracy z kilkoma zakładami farmaceutycznymi produkującymi leki weterynaryjne.

Główne kierunki badawcze, które podejmował, to: farmakologia doświadczalna układu vegetatywnego i hormonów kory nadnercza, immunofarmakologia doświadczalna leków przeciwzapalnych oraz immunomodulatorów syntetycznych i naturalnych, weterynaryjna immunofarmakologia kliniczna oraz immunotoksykologia antybiotyków.

Do najważniejszych osiągnięć z dziedziny farmakologii układu vegetatywnego i hormonów kory nadnerczy należy wykrycie mechanizmów regulujących wzajemne relacje pomiędzy układem adrenergicznym a hormonami kory nadnerczy w ich wpływie na regulację ciśnienia krwi. Badania z zakresu immunofarmakologii doświadczalnej i klinicznej dotyczą dwóch grup leków: niesterydowych leków przeciwzapalnych oraz syntetycznych i naturalnych immunomodulatorów. Badał także immunotoksyczne właściwości kilkunastu antybiotyków przeciwbakteryjnych używanych w leczeniu weterynaryjnym. Obecnie zajmuje się farmakokinetyką leków weterynaryjnych, głównie chemioterapeutyków przeciwbakteryjnych, kierując swą uwagę na czynniki istotnie zmieniające kinetykę tych leków. W ramach tych badań dwukrotnie kierował grantami KBN – własnym i promotorskim.

Wypromował 4 doktorów medycyny weterynaryjnej z zakresu farmakologii i toksykologii leków, a obecnie jest promotorem jednego otwartego przewodu doktorskiego. Był recenzentem 2 wniosków profesorskich, 2 habilitacji oraz 11 doktoratów.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego, w którym pełnił funkcje sekretarza (1983–1986), a następnie przewodniczącego Oddziału Wrocławskiego (1989–1995). Należy do Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych. Od 1996 r. jest członkiem Europejskiego Towarzystwa Farmakologii i Toksykologii Weterynaryjnej (EAVPT). Brał czynny udział w sześciu kongresach tego towarzystwa w Edynburgu (1994), Madrycie (1997), Jerozolimie (2000), Lizbonie (2003), Turynie (2006) i Lipsku (2009), a także w pięciu międzynarodowych konferencjach dotyczących środków przeciwbakteryjnych stosowanych

w medycynie weterynaryjnej (AAVM) – Helsinki (2002), Ottawa (2004), Orlando (2006), Praga (2008), Tel Aviv (2010) oraz w czterech workshopach ECVPT i EAVPT organizowanych dla młodych farmakologów całego świata dotyczących farmakokinetyki leków weterynaryjnych w Edynburgu i Moredun (2003), Lizbonie (2003), we Wrocławiu (2004) i jako organizator i w Londynie (2005).

Prowadzi na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej zajęcia dydaktyczne z pięciu przedmiotów: farmakologii weterynaryjnej (III rok), farmakologii klinicznej psów i kotów (V i VI rok – przedmiot fakultatywny), farmacji weterynaryjnej (III rok), toksykologii weterynaryjnej (IV rok) i ochrony środowiska (I rok) – w tym dwa ostatnie także w języku angielskim. Wszystkie przedmioty realizuje z wykorzystaniem systemu e-learningu. Wykłada na studiach podyplomowych na specjalizacji choroby psów i kotów część poświęconą zatruciom tych zwierząt oraz na specjalizacji choroby drobiu i ptaków ozdobnych zagadnienia związane z racjonalną antybiotykoterapią.

Do osiągnięć organizacyjnych na macierzystym Wydziale należą: przewodniczenie komisji odpowiedzialnej za budowę i organizację Wydziałowego Wiwarium, którym kierował przez 7 lat oraz zorganizowanie pracowni Chromatografii Cieczowej. Do osiągnięć w wymiarze uczelnianym zaliczyć można współorganizowanie struktury i zaplecza studenckiego Zespołu Pieśni i Tańca *Jedliniak* w drugiej połowie lat 70. w ramach pełnionej funkcji pełnomocnika Rektora AR ds. Zespołu.

**Bożena
Tańska-Hus**

Urodziła się 30 sierpnia 1950 r. w Kowarach. Szkołę podstawową ukończyła w 1964 r. w Szczawnie Zdroju, a liceum ogólnokształcące w 1968 r. w Wałbrzychu. Studia wyższe na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego ukończyła w 1975 r. Stopień doktora nauk ekonomicznych otrzymała w 1984 r. uchwałą Rady Instytutu Organizacji Zarządzania Politechniki Wrocławskiej po przedłożeniu rozprawy pt. „Metody mierzenia poziomu

organizacji pracy”, stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w SGGW w Warszawie na podstawie rozprawy pt. „Dzierżawa rolnicza jako instrument przekształceń strukturalnych w rolnictwie”. Od roku 2003 jest zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Pracuje w Instytucie Nauk Ekonomicznych i Społecznych, pełniąc funkcję kierownika Zakładu Polityki Gospodarczej i Prawa. Odbiła staż naukowy w PAFAWAGU we Wrocławiu oraz na Uniwersytecie Rolniczym w Brnie w Czechach.

W latach 1978–1982 pełniła funkcję Przewodniczącej Rady Młodych Pracowników Nauki. Od roku 2003 przewodnicząca Komisji Rektorskiej ds. hoteli, a od roku 2002 jest rzecznikiem dyscyplinarnym dla nauczycieli akademickich oraz od 2008 r. członkiem Komisji Wydziałowej ds. oceny jakości kształcenia.

Jest promotorem 3 doktoratów oraz 27 prac magisterskich. Wykonała 2 recenzje w przewodach doktorskich.

Autorka i współautorka 4 skryptów oraz 110 publikacji, w tym 80 oryginalnych prac twórczych i jednej monografii. Wyniki swoich prac prezentowała na 40 krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych.

Jest autorką szeregu prac dotyczących przekształceń własnościowych i strukturalnych w rolnictwie, ekonomicznych, prawnych aspektów dzierżawy rolniczej, ubezpieczeń społecznych rolników, rolnictwa górskiego oraz szeroko rozumianego obrotu nieruchomościami rolnymi.

Odnaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotym Medalem za Długoletnią Służbę, Złotą Odznaką ZNP.

**Władysław
Tilgner**

Urodził się 18 maja 1898 r. w Miejskiej Górcie w powiecie rawickim. Szkołę średnią ukończył w Berlinie. Studiował na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego, uzyskując stopień inżyniera rolnictwa w 1923 r. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1928 r. na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego na podstawie rozprawy pt. „Porównanie cen gospodarstw z lat 1920–1925 z rozwojem cen od 1800–1912 w poznańskim”

(promotor – prof. dr Wiktor Schramm). Habilitował się w 1946 r. na Uniwersytecie Poznańskim. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego z zakresu ekonomii i polityki rolnej otrzymał w 1948 r. na Uniwersytecie Wrocławskim.

W latach 1924–1939 pracował w Katedrze Ekonomiki Rolnej Uniwersytetu Poznańskiego na stanowiskach starszego asystenta oraz wykładowcy. Równocześnie, od 1931 r., był sekretarzem redakcji „Roczników Nauk Rolniczych i Leśnych”, naczelnikiem Wydziału Ekonomiki Gospodarstw w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej. W latach 1945–1948 pełnił funkcję kierownika, a potem dyrektora Działu Ogólnego w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy.

W latach 1946–1951 kierował Katedrą Ekonomiki Rolniczej i Polityki Agrarnej Wydziału Rolnego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu.

Był autorem 25 publikacji, w tym 18 oryginalnych prac twórczych i 7 popularnonaukowych. W dorobku naukowym znajdują się prace z dziedziny analizy ekonomicznej, statystyki rolniczej, rachunkowości rolnej, samorządu rolniczego, polityki skarbowej dla rolnictwa. Syntezą jego twórczości była praca pt. „Analiza liczbowa wyników rachunkowych wielkiej i małej własności woj. poznańskiego” (1937 r.).

Wniósł duży wkład w rozbudowę prowadzonych przez gospodarstwa wzorów ksiąg rachunkowych, które znalazły powszechne zastosowanie w gospodarstwach rolnych.

Żołnierz pierwszej i drugiej wojny światowej, uczestnik Powstania Wielkopolskiego, był wybitnym uczonym, organizatorem i wychowawcą.

Zmarł 24 czerwca 1971 r. we Wrocławiu. Pochowany jest na cmentarzu przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Stanisław
Tołpa**

Urodził się 3 listopada 1901 r. w Rudzie Łańcuckiej na Rzeszowszczyźnie. Po zdaniu w 1920 r. egzaminu dojrzałości w Gimnazjum Realnym w Leżajsku rozpoczął

studia na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, na specjalizacji biologicznej, którą ukończył w 1928 r. Już na studiach podjął pracę w Katedrze Systematyki i Morfologii Roślin, kierowanej przez prof. St. Kulczyńskiego, pod którego promotorstwem opracował dysertację doktorską pt. „Z badań nad wysokogórskimi torfowiskami Czarnohory”, obronioną w 1930 r. W latach 1928–1934 zaangażowany został przez prof. S. Kulczyńskiego do grupy badawczej Biura Projektów Melioracji Polesia, uczestnicząc w szeroko zakrojonych badaniach terenowych i kameralno-laboratoryjnych.

Jako uczestnik kampanii wrześniowej dostał się do niewoli i przebywał w różnych obozach jenieckich. W czerwcu 1945 r. przybył do Wrocławia, dołączając do grupy naukowej prof. St. Kulczyńskiego.

W roku 1946 habilitował się na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego na podstawie pracy pt. „Biologia torfowiska wysokiego. Mchy Jelnieńskie koło Dżisny na Wileńszczyźnie”. W roku 1948 został wybrany dziekanem Wydziału Rolniczego.

Od 1951 r. był organizatorem wyodrębnionej z Uniwersytetu Wyższej Szkoły Rolniczej i Wydziału Rolniczego. W latach 1952–1954 sprawował funkcję pierwszego rektora Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Pomimo nawału obowiązków organizacyjno-administracyjnych i dydaktycznych rozwinął ożywioną działalność naukową i stworzył wrocławską szkołę torfoznawczą, w której szkolili się specjaliści z całego kraju. Z gronem współpracowników podjął w latach 1960–1980 wieloletnie badania na największych kompleksach torfowiskowych kraju, szczególnie zaś na terenie Bagien Biebrzańskich, dla których w późniejszych latach wywalczył status Parku Narodowego. Zinventaryzował i opisał ponad 500 tys. ha bagien, przedstawiając postulaty ich regionalnego zagospodarowania. W latach 70. ciężar prac przeniósł na badania torfów pod kątem obecności w nich biostymulatorów i bioinhibitorów. Ostatecznym osiągnięciem w tym zakresie było wprowadzenie na rynek farmaceutyczny oficjalnego leku TTC, stosowanego jako preparat immunologiczny.

Był autorem ponad 100 publikacji z florystyki, ekologii torfowisk i roślin torfowiskowych, paleobotaniki, teoretycznych i praktycznych aspektów torfoznawstwa w Polsce, jak również kilkunastu podręczników z botaniki dla studentów różnych kierunków studiów – m.in. S. Tołpa, J. Radomski – „Botanika” – podręcznik dla techników rolniczych (co najmniej 18 wydań), S. Tołpa, J. Radomski, „Botanika t. I i II”.

Od roku 1967 członek korespondent, a od 1975 r. – członek rzeczywisty PAN. Już w roku 1946 współ-

organizował Wrocławskie Towarzystwo Naukowe i w tym samym czasie Wrocławski Oddział Polskiego Towarzystwa Botanicznego (był członkiem honorowym obydwu tych towarzystw). Przez wiele lat aktywnie działał w Międzynarodowym Towarzystwie Torfowym, gdzie pełnił funkcję wiceprzewodniczącego (1970–1974). Był członkiem wielu Komitetów PAN, Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych oraz Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Angażował się w sprawy ochrony przyrody na terenie Bagien Biebrzańskich i w Karkonoskim Parku Narodowym.

Wykształcił pokaźne grono uczniów, botaników i torfoznawców. Promował 19 doktorów. W roku 1985 otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Jego imieniem nazwano we Wrocławiu dwie szkoły podstawowe oraz jedną z ulic miasta.

Zmarł 11 października 1996 r. i pochowany został na cmentarzu Św. Ducha przy ul. Bardzkiej we Wrocławiu.

**Barbara
Tomaszewska**

Urodziła się 6 października 1937 r. w Poznaniu. Dyplom lekarza weterynarii uzyskała w 1961 r. na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. W tym samym roku odbyła staż podyplomowy w Powiatowym Zakładzie Weterynarii w Środzie Śl., a od 1 grudnia 1961 podjęła pracę w Katedrze Epizootiologii i Klinice Chorób Zakaźnych, specjalizując się w zakresie chorób owadów użytkowych, a szczególnie chorób pszczoł i szeroko rozumianego pszczelarstwa.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskała w roku 1967 uchwałą Rady Wydziału Weterynaryjnego WSR we Wrocławiu na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Obraz białek hemolimfy pszczoły miodnej (*Apis mellifica* L.) z uwzględnieniem warunków fizjologicznych i niektórych stanów patologicznych”. W roku 1979 uchwałą Rady Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu otrzymała stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Badania nad zachowaniem się niektórych składników

hemolimfy pszczoł zarażonych sporowcem pszczelimi (*Nosema apis* Z.)”

Nominację na stanowisko docenta uzyskała w roku 1981, a w roku 1993 stanowisko profesora nadzwyczajnego AR we Wrocławiu. Tytuł naukowy profesora otrzymała w 1994 r., a w roku 2000 – stanowisko profesora zwyczajnego. Jest promotorem jednego pomyślnie ukończonego przewodu doktorskiego, recenzentem 10 prac doktorskich i 2 rozpraw habilitacyjnych oraz autorka 2 opinii dot. wniosków na stanowisko profesora nadzwyczajnego i jednej opinii dot. wniosku na stopień naukowy profesora. Ponadto jest autorką 9 recenzji wydawniczych, licznych recenzji prac naukowych, recenzji kilkunastu projektów badawczych zleczanych przez KBN oraz 2 recenzji zleczonych przez Grant Agency of the Czech Republic.

Jej dorobek naukowy wynosi 217 pozycji. Są to pozycje samodzielne lub współautorskie, w tym prace doświadczalne i kazuistyczne, a także 3 podręczników i rozdziałów w 6 podręcznikach, autorstwo i współautorstwo 3 skryptów, artykuły naukowe, doniesienia na sympozja i konferencje naukowe, liczne artykuły popularnonaukowe i zwarte opracowania przeznaczone dla pszczelarzy praktyków oraz ekspertyzy.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego oraz Pszczelniczego Towarzystwa Naukowego.

W latach 1987–1990 pełniła obowiązki prodziekana ds. dydaktyki na Wydziale Weterynaryjnym AR we Wrocławiu.

Od 1976 do 1990 r. prowadziła corocznie wykłady z zakresu chorób pszczoł na kursach dla lekarzy weterynarii w Centralnym Ośrodku Doskonalenia Kadr Weterynaryjnych w Puławach, a od roku 1989 także w kolejnych edycjach Podyplomowych Studiów Chorób Owadów Użytkowych. Od 1970 r. prowadziła też liczne szkolenia z zakresu chorób i zatruc pszczoł dla terenowych lekarzy weterynarii i pszczelarzy praktyków, a za działalność popularyzatorską otrzymała wiele wyróżnień oraz honorowe członkostwo Polskiego Związku Pszczelarskiego. Od 1973 r. pełniła funkcję biegłego sądowego z zakresu pszczelarstwa, a szczególnie zatruc pszczoł, opracowała też kilkanaście opinii i ekspertyz z tego zakresu.

W latach 1972–1973 była członkiem grupy roboczej Sekcji Diagnostyki Komisji Patologii Pszczoł przy Światowej Federacji Związków Pszczelarskich Apimondia, w latach 1969–1982 wchodziła w skład Komisji Ochrony Pszczoł przed Chorobami i Zatruciami przy Polskim Związku Pszczelarskim, a od 1982 do 1984 r. przewodniczyła tej komisji.

W latach 1968–1991 należała do Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii, a obecnie jest członkiem Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

W roku 1997 decyzją Komisji ds. Specjalizacji Lekarzy Weterynarii uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie chorób owadów użytkowych.

Za działalność dydaktyczno-naukową otrzymała 7 nagród Rektora, a w roku 1988 Nagrodę Indywidualną III Stopnia Ministra Edukacji Narodowej. Odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a także Srebrną i Złotą Odznaką Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii.

Na emeryturę przeszła w 2008 r.

**Klara Maria
Tomaszewska**

Urodziła się 7 lutego 1954 r. w Poznaniu. Dyplom magistra inżyniera rolnictwa uzyskała w roku 1977 na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała w roku 1986 na podstawie rozprawy pt. „Badania nad przydatnością zdjęć lotniczych do kartografii fitosocjologicznej i określania kierunków sukcesji zbiorowisk roślinnych wybranych fragmentów doliny Biebrzy” (promotor – prof. dr hab. Adam Pałczyński). Stopień doktora habilitowanego uzyskała w roku 2004 po przedłożeniu rozprawy pt. „Historia rozwoju wybranych torfowisk Gór Izerskich z uwzględnieniem antropogenicznych przemian roślinności”. Specjalność naukowa: torfoznawstwo, botanika rolnicza.

Jest promotorem 2 prac doktorskich, opiekunem 51 prac magisterskich (do roku 2009).

Dorobek naukowy (do roku 2009) obejmuje 65 prac o różnym charakterze, w tym 40 to oryginalne opracowania. Jest współautorką rozdziału pt. „Ochrona zasobów przyrody. Żywe zasoby przyrody” w podręczniku pt. „Zagrożenia, ochrona i kształtowanie środowisk przyrodniczo-rolniczego” (red. S. Bieszczad, J. Sobota), współautorką przewodnika po torfowiskach Gór Izerskich pt. „Rezerwat Torfowiska

Doliny Izery”. Brała udział w konferencjach zagranicznych, m.in. w Leningradzie (jeszcze ZSRR), Czechach.

Badania, którymi się zajmuje, obejmują kilka kierunków: do lat 90. ubiegłego wieku fotointerpretacja i pionierskie zastosowanie zdjęć lotniczych panchromatycznych i w podczerwieni do badania roślinności torfowisk niskich (w tamtych czasach były to materiały tajne). Drugi kierunek: badania stratygraficzne złóż torfowych, które obejmowały m.in. badania historii rozwoju (stratygrafia) torfowisk Gór Izerskich – dotychczas te rejon nie były tak szeroko opracowywane. Kolejne prace dotyczą badania zmian zachodzących na porzuconych łąkach pobagiennych (zagadnienia florystyczne oraz stratygraficzne) oraz od roku 2008 (we współpracy z archeologami) badania wpływu dawnych osad ludzkich na środowisko (stratygrafia osadów torfowych z różnych rejonów Polski).

W latach 2006–2008 była członkiem Rektorskiej Komisji ds. Stypendium im. Profesora Stanisława Tołpy. W latach 1990–1996 pełniła funkcje skarbnika, w latach 1996–1999 była członkiem komisji rewizyjnej Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Od roku 1996 jest Przewodniczącą I Komisji ds. Stratygrafii, Inwentaryzacji i Ochrony Torfowisk Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowego Stowarzyszenia Torfowego (PKN MST - IPS).

Za badania naukowe oraz pracę dydaktyczną została pięciokrotnie wyróżniona Nagrodą Rektora oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi.

**Jan
Tomaszewski**

Urodził się 30 grudnia 1884 r. w Hancewiczach na Polesiu. W 1905 r. podjął studia na Wydziale Leśnym Instytutu Rolnictwa i Leśnictwa w Puławach, po ukończeniu których specjalizował się w Katedrze Gleboznawstwa pod kierunkiem prof. K.D. Glinki. W 1910 r. rozpoczął badania gleboznawcze prowadzone w różnych regionach Rosji. Na Dalekim Wschodzie badał „czarnoziemy amurskie”, następnie – czarnoziemy guberni charkowskiej. Od 1911 r.

przez 11 lat pracował jako kierownik oddziału badań naukowych stacji doświadczalnej Choszeuty położonej w strefie półpustyni. W tym okresie prowadził szczególnie interesujące badania i doświadczenia nad procesami kondensacji pary wodnej w glebach i piaskach, nad dynamiką wody gruntowej w piaskach wydmowych oraz procesem eolicznym. Prowadził też badania gleboznawcze i hydrologiczne celem określenia możliwości zagospodarowania rolniczego półpustyni i ogromnych obszarów suchych stepów i piasków lotnych. W roku akademickim 1921/1922 wykładał gleboznawstwo na Agronomicznym Fakultecie Państwowego Uniwersytetu w Astrachaniu.

W 1922 r. powrócił do Polski z dorobkiem naukowym złożonym z 9 publikacji, w tym 3 monografii. Podjął pracę początkowo jako asystent, a później został kierownikiem działu w Państwowym Instytucie Naukowym w Puławach.

W 1926 r. doktoryzował się na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki we Lwowie, a w 1936 r. habilitował się na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego.

Pobyty 27-letni w Puławach był okresem bogatej i różnorodnej działalności naukowej i społecznej. Nawiązał współpracę z rolnictwem w zakresie bonitacji i komasacji gruntów ornych oraz melioracji i usprawniania gleb. W ciągu 10 lat prowadził badania gleboznawcze i hydrologiczne obejmujące gleby łąkowe i błotne na Polesiu. Wyniki tych badań przedstawił w postaci map glebowych i publikacji, wśród których szczególnie cenne są monografie pt. „Gleby błotne Polski” i „Gleby łąkowe”.

W 1945 r. został mianowany profesorem zwyczajnym na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

W lipcu 1946 r. przeniósł się z Lublina do Wrocławia na stanowisko kierownika Katedry Gleboznawstwa Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki. Tu rozpoczął się najbardziej twórczy okres działalności naukowej. W latach 1948–1950 zespół gleboznawców polskich i zorganizował badania kartograficzno-gleboznawcze na obszarze Polski. Wynikiem tych prac stała się barwna mapa gleb Polski w skali 1:1 000 000 wydana we Wrocławiu pod jego redakcją.

Zainteresowania naukowe skupiały się głównie na takich zagadnieniach jak regulacja stosunków wodnych gleb łąkowych, próchnica, zagadnienia procesów glebotwórczych i typologicznych procesów glebowych, problem usprawnienia gleb Polski i podniesienia ich żyzności oraz dynamika gleby. Zapoczątkował bioekologiczny nurt w gleboznawstwie.

Wykształcił liczący się zespół gleboznawców, wśród których kilku uzyskało tytuły profesorskie i stworzył wrocławską szkołę gleboznawstwa.

Brał udział w kongresach Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego w Rzymie (1929) i w Moskwie (1930). Był członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, członkiem Wszechzwiązkowego Towarzystwa Gleboznawczego ZSRR, członkiem honorowym Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego oraz innych towarzystw naukowych.

Zostawił bogaty i cenny dorobek naukowy w postaci monografii, rozpraw i artykułów naukowych. Napisał oryginalny podręcznik pt. „Nauka o glebie”. W 1965 r. Wyższa Szkoła Rolnicza w Olsztynie nadała mu tytuł doktora *honoris causa*.

Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Oficerskim Orderu Polonia Restituta. Był dwukrotnym laureatem Państwowej Nagrody Naukowej.

Zmarł 6 grudnia 1967 r. we Wrocławiu i pochowany został na cmentarzu w Puławach.

**Wanda
Truskowska**

Urodziła się 8 kwietnia 1917 r. w Sosnowcu. W 1935 r. zdała maturę w Państwowym Gimnazjum im. E. Plater w Sosnowcu. W 1936 r. podjęła studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego. Druga wojna światowa przerwała studia. W jesieni 1939 r. została przyjęta do ZWZ, działając głównie w kolportażu prasy konspiracyjnej w Zagłębiu Dąbrowskim. Po wojnie wróciła na studia do Poznania. W 1946 r. uzyskała dyplom magistra filozofii.

W październiku 1946 r. rozpoczęła pracę na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu jako asystent w Katedrze Botaniki i Farmakognozji. Pracując na etacie starszego asystenta w Katedrze Fitopatologii Wydziału Rolniczego we Wrocławiu, uzyskała na Uniwersytecie im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie stopień doktora nauk matematyczno-przyrodniczych, specjalność botanika,

w roku 1950 na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Badania nad mykotrofizmem oraz zawartością glukozydów u trzech gatunków *Digitalis* z naturalnych i sztucznych stanowisk”. W 1954 r. uzyskała stopień docenta, w 1963 r. tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1973 r. – profesora zwyczajnego. Od 1954 r. aż do emerytury była kierownikiem Katedry Fitopatologii (WSR) Akademii Rolniczej. Opublikowała ponad 110 prac. Wypromowała 80 magistrów oraz 11 doktorów i 29 doktorów habilitowanych. Brała również udział w pracach Komisji PAN oraz towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Botanicznego (członek honorowy), Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego (członek honorowy), na stanowiskach w Polskim Towarzystwie Nauk Agrotechnicznych i Towarzystwie Przyjaciół KUL. Była członkiem: KIKu, Towarzystwa Pomocy Brata Alberta, Rodziny Katyńskiej, Światowego Związku Żołnierzy AK (członek nadzwyczajny).

Zginęła tragicznie 20 października 2004 r. Pochowana została na cmentarzu parafialnym przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Mieczysław
Trybała**

Urodził się 3 września 1930 r. w miejscowości Zawoja. W 1951 r. uzyskał maturę. Wydział Rolniczy ukończył w 1956 r. Pracę zawodową rozpoczął w 1956 r. na Wydziale Rolnictwa i Leśnictwa Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu na stanowisku inżyniera ds. klasyfikacji gruntów. Pracę naukową rozpoczął w 1961 r. w Katedrze Rolniczego Użytkowania Terenów Zmeliorowanych WSR we Wrocławiu, kierowanej przez prof. dr. hab. dr h.c. Józefa Dzieżyca. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych otrzymał na podstawie rozprawy pt. „Wpływ nawadniania przy różnych dawkach nawożenia mineralnego na rozwój i plonowanie roślin uprawnych na glebie piaszczystej” w 1965 r. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych uzyskał w 1973 r. W roku 1966 otrzymał nominację na adiunkta, a w 1978 r. został mianowany

docentem. W październiku 1985 r. nadano mu tytuł naukowy profesora. W 1997 r. mianowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Swoje dociekania naukowe indywidualne i zespołowe zawarł w ponad 100 oryginalnych rozprawach i komunikatach naukowych, w książkach typu monograficznego, licznych skryptach dla kilku kierunków studiów. Długoletni redaktor materiałów konferencyjnych w „Zeszytach Problemowych Postępów Nauk Rolniczych”. Współorganizował wiele sympozjów i konferencji naukowych krajowych i zagranicznych. Duża część prac była poświęcona wpływowi gospodarki nawozowej i wodnej na płody rolnicze i kształtowanie środowiska przyrodniczo-rolniczego oraz efektem produkcyjnym nawodnień deszczownianych.

Odbył staże naukowe we Francji, Hiszpanii, na Węgrzech i w Rumunii. Jest członkiem wielu towarzystw naukowych. W latach 1983–1988 był wiceprezesem Polskiego Towarzystwa Nauk Agrotechnicznych.

Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Wyróżniony nagrodami Ministra Edukacji Narodowej i Rektora.

**Maria
Trzebińska**

Urodziła się 21 grudnia 1896 r. w Kleszczówku, powiat suwalski. W Suwałkach ukończyła rosyjskie gimnazjum w roku 1913. W tymże roku rozpoczęła studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wydarzenia wojenne zmusiły ją do opuszczenia Krakowa. Po wojnie wstąpiła na Wydział Inżynierii Wodnej Politechniki Warszawskiej, który ukończyła w roku 1927.

Od początku pracy zawodowej (od 1928 r.) zajmowała się problematyką melioracji wodnych. Od roku 1939 pracowała w Biurze Urządzeń Rolnych jako projektant i kierownik robót na budowach w wielu województwach. Podczas okupacji hitlerowskiej pracowała jako geodeta i meliorant. W roku 1945 przybyła wraz z pionierami na

Ziemie Zachodnie i rozpoczęła pracę w Wojewódzkim Urzędzie Ziemskim we Wrocławiu z tymczasową siedzibą w Cieplicach jako kierownik Oddziału Melioracji Rolnych. Organizowała służbę wodno-melioracyjną na Dolnym Śląsku i opracowała szereg ważnych dla rozwoju podupadłego rolnictwa projektów melioracyjnych.

W roku 1950 została powołana na stanowisko adiunkta w Katedrze Melioracji i Inżynierii Rolnej na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Gdy w roku 1951 powstał Wydział Melioracji Wodnych, została zastępcą profesora, a od roku 1956 kierownikiem Katedry Melioracji Rolnych i Leśnych. Za osiągnięcia dydaktyczne i naukowe Centralna Komisja Kwalifikacyjna powołała ją w roku 1959 na stanowisko docenta.

Jej prace naukowe wywarły duży wpływ na teoretyczny i praktyczny rozwój dziedzin drenowania gruntów orných, nawodnień użytków zielonych, ochrony przeciwpowodziowej, nawodnień deszczownianych oraz programowania urządzeń wodno-melioracyjnych na Dolnym Śląsku.

Członek Komitetu Melioracji, Łąkarstwa i Torfoznawstwa PAN, Wydziału Technicznego Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Meteorologicznego i Hydrologicznego.

Promotor 6 doktorantów. Recenzowała 8 prac doktorskich oraz wiele prac naukowych i opracowań projektowych.

Opublikowała 25 prac naukowych. Przeredagowała i uzupełniła 2 tomy podręcznika prof. Czesława Zakaszewskiego pt. „Melioracje Rolne”, który został oceniony jako jeden z najlepszych wówczas podręczników w Europie. Autorka wielu projektów i ekspertyz z dziedziny melioracji wodnych.

Była znanym i cenionym specjalistą w swojej dziedzinie. Pod jej kierunkiem ponad 60 studentów wykonało prace dyplomowe. Zorganizowała w ramach Katedry Zakłady Melioracji Rolnych, Melioracji Leśnych i Rolniczego Wykorzystania Scieków, na czele których stanęły wychowankowie Katedry.

Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem 10-lecia PRL, Złotym Krzyżem Zasługi, Srebrną Odznaką SITWM i Odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego. Wyróżniona 2 nagrodami Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz 7 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarła 5 listopada 1968 r. Spoczywa na cmentarzu w Suchedniowie.

Tadeusz
Trziszka

Urodził się 30 stycznia 1948 r. w Bystrzycy Kłodzkiej. Po ukończeniu Technikum Rolniczego w Bożkowie w 1967 r. rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Po studiach w 1972 r. rozpoczął pracę w Instytucie Przechowywania i Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, przechodząc kolejne stopnie awansu.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1977 r. na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Zmiany w strukturze błony witelinowej jaj kurzych pochodzących z różnych okresów chłodniczego przechowywania”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych został mu nadany w 1988 r. przez Radę Wydziału Technologii Żywności w Poznaniu na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy pt. „Fizykochemiczna i technologiczna charakterystyka pian z białka jaja”. Tytuł profesora uzyskał w 1994 r.

Odbył długoterminowe staże naukowe, w tym w Eidgenössische Technische Hochschule (ETH), Zurichu 1978, Uniwersytet Hohenheim w Stuttgartu w ramach stypendium Alexandra von Humboldta w latach 1985–1986, 1987, 1991, 1992, Ośrodka Badawczo-Rozwojowym Drobnarstwa i Doradztwa „Het Spelderholt” w Beekbergen – Holandia, 1989, 1990, Przedsiębiorstwie Przemysłu Mięsnego Braci Kunz w Bilten, Szwajcaria w latach 1982, 1984, 1988, 1990. Ponadto, odbył krótkoterminowe misje naukowe w USA, wizytując największe przedsiębiorstwa przemysłu żywnościowego i budowy maszyn. Uczestniczył w wizytach studialnych do Francji, Hiszpanii, Belgii, Holandii, Danii, Niemiec, Japonii i Kanady w zakresie najnowszych technologii w przemyśle żywnościowym, głównie jajczarskim.

Promotor ponad 140 prac magisterskich oraz 9 doktorskich. Kierował lub współuczestniczył w 10 projektach naukowych finansowanych przez KBN. Jest współautorem 8 podręczników, 2 skryptów oraz ponad 250 publikacji naukowych, w tym 25 zgłoszeń patentowych i patentów oraz ponad 100 prac oryginalnych. Był recenzentem

dorobku na tytuł profesora (5) oraz wielu prac habilitacyjnych i doktorskich. Ponadto recenzował 60 oryginalnych prac naukowych i ponad 30 projektów badawczych. Uczestniczył w kilkudziesięciu naukowych konferencjach międzynarodowych oraz 10 światowych wystawach.

Jest ekspertem w zakresie technologii drobiu i jaj, a w szczególności projektowania i technologii procesowych w przemyśle jajczarskim. Specjalizuje się w systemach zarządzania jakością i jest audytorem w zakresie laboratoriów badawczych. Aktywnie uczestniczy w pracach technologicznych i wdrożeniowych Wrocławskiego Parku Technologicznego i jest przewodniczącym Klastra NUTRIBIOMED, realizującego programy produkcji i wdrażania suplementów diety.

Prowadził wykłady i seminaria w 1993 r. na uniwersytetach w Niemczech (Stuttgart, Hanower). Członek: World Poultry Science Association (WPSA), Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności, Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Stowarzyszenia Naukowego Societas Humboldtiana Polonorum oraz Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

W latach 1996–2002 r. pełnił funkcję prorektora Uczelni, a od 1997 r. jest kierownikiem Katedry Technologii Surowców Zwierzęcych i Zarządzania Jakością.

Wyróżniony Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, Nagrodą Ministra Rolnictwa (dwukrotnie) oraz za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną (25-krotnie) Nagrodą Rektora. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i medalem „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”.

Jan
Twardoń

Urodził się 23 września 1953 r. w Skotnicy, woj. łódzkie. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Oleśnie Śląskim odbył w latach 1972–1978 studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując w roku 1978 dyplom lekarza weterynarii. Po studiach rozpoczął pracę w Katedrze i Klinice Rozrodu Zwierząt, gdzie przeszedł kolejne szczeble kariery

naukowej – do tytułu profesora włącznie. Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ odsadzania nowo narodzonych cieląt lub ssania wymienia na przebieg involucji macicy i płodność matek”. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych w zakresie rozrodu zwierząt Rada Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu nadała mu na podstawie oceny dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pt. „Studia nad immunoprofilaktyką bakteryjnych schorzeń gruczołu mlekowego z użyciem szczepionki Mastivac”. W kwietniu 2000 r. został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Rozrodu Zwierząt i Klinice Położniczej. W 2002 r. uzyskał naukowy profesora nauk weterynaryjnych, a w roku 2008 mianowany został na stanowisko profesora zwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problemów fizjologii i patologii rozrodu oraz gruczołu mlekowego zwierząt gospodarskich. Wiedzę z zakresu rozrodu rozszerzał na licznych stażach naukowych i zawodowych krajowych oraz zagranicznych, m.in. na Uniwersytecie Ludwika Maksymiliana w Monachium, we Francji, w Szwajcarii. Całokształt jego dorobku naukowego obejmuje ok. 185 prac naukowych. Wypromował 5 doktorów nauk weterynaryjnych, a następnych 5 prac doktorskich jest w fazie realizacji. Jest współautorem 3 podręczników akademickich. Od wielu lat zajmuje się zaburzeniami płodności krów z wysoką wydajnością mleczną. W 2003 r. otrzymał tytuł specjalisty z zakresu rozrodu zwierząt. Jest praktykującym lekarzem weterynarii, sprawuje nadzór nad rozrodem w wielu fermach bydła mlecznego.

Od początku pracy zawodowej wykazuje dużą aktywność w szkoleniu podyplomowym lekarzy weterynarii, zootechników, hodowców i osób związanych z hodowlą zwierząt. W Dolnośląskiej Izbie Lekarsko-Weterynaryjnej przez dwie kadencje był członkiem rady oraz przewodniczącym komisji szkoleń, organizując co miesiąc szkolenia dla lekarzy weterynarii. Jest kierownikiem studiów specjalizacyjnych z zakresu rozrodu zwierząt dla lekarzy weterynarii, które ukończyło do tej pory 140 osób. Od 1988 r. jest organizatorem cyklicznych, corocznych, międzynarodowych konferencji naukowych w Polanicy Zdroju dotyczących rozrodu bydła, w których uczestniczy ok. 300 osób, lekarzy weterynarii i hodowców. Pełnił i pełni szereg funkcji na Uczelni, jak też w kraju. Pełnił funkcję kierownika Katedry i Kliniki Rozrodu Zwierząt, w latach 2002–2008 prodziekan a od 2008 r. dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Jest członkiem Komitetu

Nauk Weterynaryjnych PAN, Komitetu Biologii Rozrodu PAN, Zarządu Głównego PTNW oraz przewodniczącym Komisji..., członkiem zarządu Polskiego Stowarzyszenia Bujatrycznego. Został odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, medalem „Zasłużony dla Rolnictwa”, Odznaką Meritus ... oraz wielokrotnie nagrodami Rektora. Otrzymał dyplom oraz „Centaura” – Statuetkę: Nauka – Praktyce im. Prof. Tadeusza Konopińskiego, w uznaniu zasług za wybitne osiągnięcia teoretyczne i praktyczne w hodowli i produkcji bydła, świń i drobiu oraz za dotychczasowy dorobek naukowy, dydaktyczny, popularyzatorski i organizacyjny w tej dziedzinie.

**Aleksander
Tychowski**

Urodził się 13 września 1900 r. we Lwowie. W 1917 r. ukończył gimnazjum w Żywcu i rozpoczął studia na Wydziale Chemii Technicznej Politechniki Lwowskiej. Studia przerwał w 1918 r., biorąc udział w obronie Lwowa i walcząc w szeregach V Dywizji Lwowskiej w wojnie bolszewickiej, a ukończył je z odznaczeniem w 1922 r. W 1925 r. uzyskał stopień doktora na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej na podstawie pracy pt. „Studia nad erythrodekstrynami” (promotor – prof. W. Syniewski). W 1938 r. został docentem, habilitując się na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej. Tytuł profesora nadzwyczajnego nadano mu w 1940 r., a profesora zwyczajnego w 1960 r.

Jeszcze na rok przed ukończeniem studiów rozpoczął pracę naukową w Katedrze Technologii Chemicznej II i Mykologii Technicznej Politechniki Lwowskiej pod kierunkiem prof. Wiktora Syniewskiego, twórcy „polskiej szkoły skrobiowej” i z czasem stał się światowej rangi uczonym w zakresie nauki o skrobi, a także z zakresu fermentacji alkoholowej. Swą wiedzę pogłębiał na stażach naukowych w Instytucie Biochemii w Berlinie pod kierunkiem prof. C. Neuberga (1927/1928), w Kopenhadze (1928), w Weihestephan w Niemczech (1929) i w Instytucie Pasteura w Paryżu (1930).

Od 1925 r. był adiunktem Katedry Technologii Chemicznej II i Mykologii Technicznej Politechniki Lwowskiej. W 1928 r. objął kierownictwo Katedry i Instytutu Technologii Rolniczej Politechniki Lwowskiej w Dublinach. W 1946 r. odtworzył Katedrę Technologii Rolnej na Uniwersytecie i Politechnice Wrocławskiej i kierował nią aż do swej śmierci w 1962 r. Pełnił funkcję prodziekana (1953–1954) i dziekana Wydziału Rolniczego (1960–1962), także prorektora (1954–1955) i rektora (1955–1959) Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Był też organizatorem i kierownikiem Kursów Gorzelniczych (1928–1940 i 1946–1951) oraz organizatorem specjalizacji technologia fermentacji i węglowodanów studium wieczorowego Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej. W okresie wojny, w czasie okupacji Lwowa był przewodniczącym Rady Zakładowej Związków Zawodowych Wydziału Rolniczego w Dublinach (ratując wiele osób przed głodem i zsyłką) oraz komendantem miejscowej placówki AK. W latach 1957–1959 był przewodniczącym Komisji Rolnictwa WRN we Wrocławiu. Był też członkiem Komitetu Technologii i Chemii Żywności PAN i Kolegium Redakcyjnego czasopisma „Przemysł Rolny”.

Był opiekunem 2 prac habilitacyjnych, promotorem 9 doktoratów i ponad 100 prac magisterskich.

Opublikował 27 prac naukowych, w tym 21 oryginalnych prac twórczych, cytowanych w zagranicznych podręcznikach oraz wykonał wiele recenzji prac naukowych.

Odznaczony był m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i Odznaką Orła Lwowskich.

Zmarł 11 marca 1962 r. we Wrocławiu i pochowany został na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida.

**Włodzimierz
Tymrakiewicz**

Urodził się 5 lutego 1898 r. w Opakach, powiat Złoczów, województwo tarnopolskie.

Studia wyższe ukończył na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we

Lwowie. W okresie międzywojennym, będąc asystentem, a później adiunktem u prof. dr. Stanisława Kulczyńskiego, zajmował się głównie badaniem torfowisk Polesia, a oprócz tego paleobotaniką i zagadnieniami florystyczno-geograficznymi (1928–1935).

W okresie powojennym domenę zainteresowań naukowych stanowiły chwasty segetalne i w dalszym ciągu biologia torfowisk. W wyniku wieloletnich uciążliwych badań terenowych i żmudnych prac kameralnych powstała rozprawa habilitacyjna pt. „Chwasty pól uprawnych Dolnego Śląska” oraz książka pt. „Atlas chwastów”, które przez długie lata służą nauce i praktyce rolniczej. Zebrał bogaty materiał z torfowisk nizinnych, wyżynnych i przejściowych w Borach Tucholskich. Niespodziewana śmierć nie pozwoliła mu pracować do końca i opublikować tych materiałów.

Równoległe z twórczością naukową zajmował się działalnością dydaktyczną, najpierw na stanowisku starszego asystenta (1935–1941), następnie wykładowcy botaniki na Uniwersytecie we Lwowie (1944–1946). Po przyjeździe do Wrocławia pracował w charakterze adiunkta w Katedrze Botaniki na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu (1946–1950). Później jako docent habilitowany prowadził wykłady z botaniki dla studentów wydziałów: Weterynarii, Zootechniki i Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1958 r., a profesora zwyczajnego w 1967 r. W latach 1960–1968 był kierownikiem Katedry Ekologii Roślin WSR we Wrocławiu. Prowadził wówczas wykłady z podstaw botaniki i ekologii roślin dla studentów Wydziału Melioracji Wodnych. Był promotorem 1 doktoratu.

Zmarł 12 sierpnia 1975 r. we Wrocławiu. Spoczywa na cmentarzu przy ul. Grabiszyńskiej.

**Maciej
Ugorski**

Urodził się 20 kwietnia 1949 r. w Wałbrzychu. Uczęszczał do szkoły podstawowej, a następnie XI Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu. Studia na Wydziale

Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w roku 1973, uzyskując dyplom lekarza weterynarii z wyróżnieniem. Tytuł naukowy doktora nauk przyrodniczych, nadany przez Radę Naukową Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu, otrzymał w roku 1978 na podstawie rozprawy pt. „Badania naturalnych końskich przeciwciał skierowanych przeciwko interpolimerowi styrenu z bezwodnikiem maleinowym”. Natomiast tytuł doktora habilitowanego nauk przyrodniczych został mu przyznany w roku 1990 po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Rola glikosfingolipidów w ekspresji fenotypu nowotworowego” również przez Radę Naukową Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN.

W latach 1981–1984 był stypendystą Narodowego Instytutu Chorób Nowotworowych (National Cancer Institute) w Bethesda k. Waszyngtonu (USA), odbywając tam staż naukowy w Zakładzie Biochemii Instytutu Patologii. W latach 1989–1992 ponownie przebywał w USA na długoterminowym stażu naukowym w Instytucie Patologii i Medycyny Doświadczalnej Uniwersytetu Pensylwanii w Filadelfii. Na przełomie lat 1996/1997 przebywał jako visiting professor w Zakładzie Biologii Komórki College of Medicine and Technology w miejscowości Tao-yuan na Tajwanie.

Pracę rozpoczął w Zakładzie Biochemii Instytutu Nauk Fizjologicznych Wydziału Weterynaryjnego w 1972 r. Po otrzymaniu dyplomu lekarza weterynarii powołany został na stanowisko asystenta w roku 1973. W tym samym roku przeszedł do pracy w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu, gdzie pozostaje na stanowisku docenta od roku 1992. Od sierpnia 1999 r. pełni obowiązki kierownika w nowo powołanym Laboratorium Glikobiologii w tymże Instytucie.

Na stanowisko kierownika Katedry Biochemii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej powołany został w 1997 r., natomiast na stanowisko profesora nadzwyczajnego Akademii Rolniczej mianowany został 1 listopada tegoż roku. Od roku 1999 pełni funkcję prodziekana ds. współpracy z zagranicą i nauki na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej.

W latach 1992–1995 pełnił funkcję przewodniczącego Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Immunologicznego, a od 1995 do 1998 r. członka Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Immunologii Doświadczalnej i Klinicznej. Był między innymi przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego VII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Immunologicznego, który odbył się we Wrocławiu we wrześniu 1995 r., członkiem Komitetu Organizacyjnego

światowego Sympozjum GLYCO XII (Kraków, 1993), Międzynarodowej Konferencji „Cell adhesion molecules in tumor progression” (Wrocław, 1997), Satelitarnego Sympozjum EFIS 2000 „Glycoimmunology of inflammation and cancer” (Wrocław, 2000). Jest członkiem Rady Naukowej czasopisma „Współczesna Onkologia”, w latach 1996–1998 był redaktorem międzynarodowego czasopisma „Trends in Glycoscience and Glycotechnology”. W latach 1995–1996 był członkiem Sekcji Biologii Molekularnej, Biochemii i Biofizyki Komitetu Badań Naukowych, uczestnicząc w jej pracach w trakcie IX, X, XI i XII konkursu projektów badawczych.

Promotor 2 przewodów doktorskich oraz 5 prac magisterskich. Wykonał 5 recenzji w przewodach doktorskich oraz kilkudziesiąt projektów badawczych.

Dorobek naukowy obejmuje łącznie 104 publikacje naukowe, w tym 35 prac oryginalnych, 14 prac przeglądowych, 54 komunikaty na kongresy naukowe oraz współautorstwo podręcznika „Immunocytochemia” (1999). Wyniki badań naukowych prezentował na konferencjach zagranicznych oraz w ramach wykładów prowadzonych w wielu krajach Europy, USA i Japonii.

Zainteresowania naukowe dotyczą mechanizmów odpowiedzi immunologicznej. Obecnie zajmuje się biologią nowotworów oraz diagnostyką molekularną drobnoustrojów i badaniami nad szczepionkami podjednostkowymi.

Wyróżniony Zespołową Nagrodą Naukową Wydziału Nauk Medycznych PAN oraz Nagrodą Rektora.

**Marek
Urban**

Urodził się 31 grudnia 1912 r. w Bychawie w woj. lubelskim. Szkołę podstawową oraz Gimnazjum Humanistyczne ukończył w 1933 r. w Lublinie, dokąd przeprowadził się wraz ze swoją rodziną. W 1935 r. rozpoczął studia wyższe na Wydziale Rolniczym SGGW w Warszawie, które ukończył w 1939 r. Dyplom inżyniera rolnika i magistra nauk agrotechnicznych wydano mu

po wojnie w roku 1952. Od roku 1951 pracownik naukowy Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Stopień doktora nauk rolniczych i leśnych uzyskał w 1960 r. na Wydziale Rolniczym WSR w Krakowie po przedłożeniu rozprawy pt. „Podstawy poradnictwa rolniczego”, natomiast stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych – na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu w roku 1962 – na podstawie pracy pt. „Metoda modelowa i jej zastosowanie do porównywania gospodarstw dla celów poradnictwa rolniczego”.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1967, a profesora zwyczajnego w 1975 r. W roku 1981 uzyskał tytuł doktora *honoris causa* na Uniwersytecie Rolnym w Debreczynie na Węgrzech, a w roku 1988 na Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Odbył długoterminowe staże naukowe w Niemczech (Uniwersytet w Bonn), Holandii (Uniwersytet w Wageningen) oraz staże krótkoterminowe (Węgry, Niemcy, Rosja i Australia). Zorganizował na Wydziale Melioracji Wodnych Katedrę Geodezyjnych Urzędów Rolnych i w okresie 1962–1983 był jej kierownikiem; 1962–1965 prodziekan, 1965–1969 dziekan tegoż Wydziału.

W latach 1944–1945 pełnomocnik rządu ds. akcji siewnej na woj. rzeszowskie, 1944–1950 prezes Wojewódzkiego Urzędu Ziemińskiego, pełnomocnik rządu ds. akcji siewnej i żniwnej; komisarz Wojewódzkiej Izby Rolniczej.

Członek Kolegiów Redakcyjnych: „Zagadnienia Ekonomiki Rolnej; Roczniki Nauk Rolnych. PAN”, „Nowe Rolnictwo”, „Rolnik Dolnośląski”; Rad Naukowych przy: Ministrze Rolnictwa; Centralnym Zarządzie Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarstw Rolnych; Instytutu Ekonomiki Rolnej.

Promotor 13 doktoratów oraz 28 prac magisterskich. Wykonał 15 recenzji w przewodach habilitacyjnych oraz 9 w przewodach doktorskich. Jest autorem 155 publikacji naukowych, w tym 2 podręczników i 2 skryptów. Głównymi zagadnieniami w tych publikacjach są: ekonomika i organizacja rolnictwa i gospodarstw rolnych, ekonomika ochrony środowiska naturalnego, polityka rolna, planowanie i zarządzanie obszarów wiejskich.

Brał udział w wielu międzynarodowych konferencjach, odbył wizyty na Uniwersytecie w Rostocku i Bonn (Niemcy) oraz w Moskwie.

Otrzymał liczne odznaczenia, wyróżnienia i nagrody: Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Polonia Restituta, odznaki „Zasłużony Nauczyciel PRL”, „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, „Zasłużony dla Dolnego

Śląska”, „Budowniczy Wrocławia”, „Za Zasługi w Rozwoju Województw Wrocławskiego, Zielonogórskiego i Jeleniogórskiego”. Wyróżniony czterokrotnie Nagrodą Ministra Szkolnictwa Wyższego i sześciokrotnie Nagrodą Rektora.

**Józef
Utzig**

Urodził się 12 listopada 1917 r. w Kimirzu, woj. tarnopolskie. Uczęszczał do Gimnazjum im. Stanisława Staszica we Lwowie, uzyskując tam świadectwo dojrzałości w 1938 r.. Następnie powołany został do wojska i służbę odbywał w 13. pułku piechoty we Lwowie.

Studia weterynaryjne rozpoczął w 1942 r., a po dwóch latach został aresztowany i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Gross-Rosen i Oranienburgu. Tam doczekał końca wojny i wyzwolenia. Powrócił do kraju i osiedlił się we Wrocławiu, podejmując przerwane aresztowaniem studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki. Ukończył je dyplomem lekarza weterynaryjnego w 1951 r.

Pracę rozpoczął jeszcze jako student w 1948 r. na stanowisku zastępcy asystenta w Katedrze Chemii Fizjologicznej, w której był kolejno asystentem i adiunktem – aż do roku 1963. Wtedy przeniósł się do Katedry Chirurgii, gdzie kierował pracownią chemii klinicznej.

Stopień doktora medycyny weterynaryjnej uzyskał w 1952 r., a doktora habilitowanego w 1966 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1975 r.

Jest autorem ponad 100 prac naukowych z zakresu chemii klinicznej i promotorem 3 rozpraw doktorskich oraz autorem 3 wydań kompendium z „Chemii Fizjologicznej”. Wniósł olbrzymi wkład w budowę Kliniki Chirurgicznej wraz z jej aparaturowym wyposażeniem.

Odnaczony został wieloma wyróżnieniami, w tym Srebrnym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz nagrodami Rektora za działalność naukową i dydaktyczną.

Zmarł 21 czerwca 1984 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Zenon
Wachnik**

Urodził się 6 grudnia 1921 r. we wsi Zamość, woj. piotrkowskie. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w 1952 r. na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Bezpośrednio po studiach podjął pracę w Katedrze Epizootiologii WSR we Wrocławiu. W 1959 r. uzyskał stopień doktora nauk weterynaryjnych, a w 1964 r. – doktora habilitowanego. W 1972 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym, a tytuł profesora zwyczajnego został mu nadany 18 stycznia 1979 r.

Rozumiejąc ogromną rolę służby weterynaryjnej i medycznej w likwidacji zoonoz i białaczek, zorganizował w 1974 r. Dolnośląski Zespół ds. Zoonoz. Koordynował pracę weterynaryjnych i medycznych laboratoriów diagnostycznych. Inicjował nowe kierunki badań i popularyzował ich wyniki w środowisku lekarsko-weterynaryjnym. Trwałym dorobkiem zespołu, którego pracą kierował do ostatniej chwili, jest zorganizowanie 3 ogólnopolskich sesji naukowych poświęconych leptospirozie (1978 r.), listeriozie (1979 r.) oraz białaczkom u ludzi i zwierząt (1980 r.).

Jego dorobek naukowy liczy ponad 200 prac, z czego pokaźną część stanowią opracowania dotyczące patologii drobiu. W tym zakresie prowadził też intensywne doszkalanie terenowej służby weterynaryjnej, bowiem powodzenie rozwijającego się dynamicznie w kraju drobiarstwa widział w odpowiednio przygotowanej kadrze zootechniczno-weterynaryjnej. W celu bieżącego doszkalania lekarzy weterynarii obsługujących produkcję drobiarską zainicjował organizowane co 3 lata sympozja drobiarskie oraz powołanie przy AR we Wrocławiu podyplomowe studium technologii chowu, profilaktyki i zwalczania chorób w wielkotowarowym drobiarstwie.

Był promotorem 18 prac doktorskich i opiekunem naukowym 5 rozpraw habilitacyjnych. Był członkiem Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN i Komitetu Nauk Rolniczych Oddziału Wrocławskiego PAN, członkiem Rady Techniczno-Ekonomicznej Centralnego Zarządu Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarki Rolnej, Rady Naukowo-Technicznej i przewodniczącym Zespołu

ds. Profilaktyki Weterynaryjnej COBRD w Poznaniu. Ponadto aktywnie uczestniczył w pracach Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów oraz Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej.

Wniósł ogromny wkład w unowocześnienie procesu dydaktycznego oraz rozwój studenckiego ruchu młodzieżowego na Uczelni. Działalność w tym zakresie rozwijał jako kurator ZSP, prorektor AR we Wrocławiu (1966–1974), wiceprzewodniczący Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego przy Ministerstwie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz członek Międzyuczelnianego Ośrodka Metodycznego Akademii Rolniczej. Uehonorowany między innymi: Honorową Odznaką ZSP, Odznaką XX-lecia ZSP oraz medalem „Za Zasługi dla Rozwoju Studenckiego Ruchu Naukowego”.

Publikował w Łomżyńskim Tygodniku Społecznym „Kontakty”. Popularyzował również osiągnięcia pozawodowe lekarzy i techników weterynarii w czasopiśmie fachowych oraz wśród studentów.

W uznaniu zasług został odznaczony: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Odznaką Tysiąclecia Państwa Polskiego, Medalem 30-lecia Polski Ludowej, brązowym medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, odznaką „Za Wzorową Pracę w Służbie Weterynaryjnej”, Odznaką Budowniczego Wrocławia, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Województwa Zielonogórskiego”, Złotą Odznaką ZNP, Złotą Odznaką Honorową Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii oraz wyróżniony licznymi nagrodami Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki i Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarł w 1981 r., pochowany na cmentarzu w Czarnocinie, k. Piotrkowa Trybunalskiego.

**Czesław
Wajdzik**

Urodził się 9 maja 1913 r. w Suchej Beskidzkiej. Studia wyższe na Wydziale Architektury Politechniki

Lwowskiej rozpoczął w roku 1932 i uzyskał absolutorium w roku 1939. Egzamin dyplomowy złożył jesienią 1945 r. w Krakowie na formującej się pierwszej w kraju Politechnice. Do Wrocławia przybył jesienią 1945 r. z drugą ekipą fachowców werbowanych w centralnej Polsce, angażując się bezzwłocznie do pracy na ówczesnym Uniwersytecie i Politechnice Wrocławskiej.

Działalność naukowo-dydaktyczną na Wydziale Melioracji Wodnych WSR we Wrocławiu rozpoczął jesienią 1951 r. i przeniósł się ostatecznie na tę Uczelnię w roku 1953, gdzie prowadził Katedrę Budownictwa Ogólnego. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w roku 1958 na podstawie rozprawy pt. „Wpływ kondensacji pary wodnej na bilans cieplny na przykładzie pomieszczeń dla bydła”, a doktora habilitowanego po przedłożeniu rozprawy pt. „Kształtowanie klimatu w pomieszczeniach inwentarskich” nadała mu Rada Wydziału Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu w roku 1963. Od tego roku pracował na stanowisku docenta etatowego.

Samodzielną działalność dydaktyczną rozpoczął w roku 1948 na Wydziale Architektury oraz Budownictwa Lądowego w Wieczorowej Szkole Inżynierskiej we Wrocławiu, gdzie prowadził do roku 1953 wykłady z budownictwa ogólnego i kosztorysowania. Wykłady z organizacji budowy powierzył mu także w roku 1951 Wydział Architektury Politechniki. Z chwilą przeniesienia do Akademii Rolniczej prowadził na Wydziale Melioracji Wodnych czasowo – do usamodzielnienia się kadr specjalistycznych – geometrię wykresną i organizację robót budowlano-melioracyjnych oraz jako dyscypliny podstawowe budownictwo ogólne i budownictwo wiejskie. Te ostatnie przedmioty prowadził także na Wydziale Zootechnicznym. W roku 1964 opublikował książkę pt. „Kształtowanie klimatu w budynkach inwentarskich” (Arkady, Warszawa).

Pełnił przez okres dwóch kadencji (1958–1961, 1965–1969) funkcję prodziekana Wydziału. Był członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN oraz Komisji Budownictwa Rolniczego Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa.

Odnznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i wyróżniony kilkunastoma nagrodami Rektora.

Zmarł 28 października 1995 r. Spoczywa na cmentarzu św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

**Aleksandra
Waluszewska-Bubień**

Urodziła się 12 grudnia 1928 r. we Lwowie. W rodzinnym mieście uzyskała świadectwo dojrzałości. W roku 1945 rozpoczęła studia wyższe w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym we Lwowie, które od 1946 r. kontynuowała na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, uzyskując dyplom lekarza weterynaryjnego w 1950 r. W roku 1947, jeszcze w toku studiów, podjęła pracę jako wolontariusz w Katedrze Anatomii Porównawczej Zwierząt na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, gdzie po otrzymaniu dyplomu przeszła kolejne etapy pracy naukowo-dydaktycznej.

Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych uzyskała na Wydziale Weterynaryjnym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w 1961 r. na podstawie dysertacji pt. „Szczątki kostne kury wczesnośredniowiecznego Opola i Wrocławia” (promotor – prof. Antoni Bant). W roku 1966 odbyła staż naukowy w École Nationale Vétérinaire w Lyonie we Francji u prof. Roberta Barone’a, gdzie przeprowadziła badania nad grupą tylną nerwów czaszkowych kury domowej. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych uzyskała na Wydziale Weterynaryjnym we Wrocławiu w 1972 r. na podstawie rozprawy pt. „Topography of the vagus nerve in the domestic hen”. W roku 1973 objęła stanowisko docenta. Tytuł naukowy profesora uzyskała w 1981 r. W tym też roku podjęła pracę na stanowisku profesora w École Nationale Vétérinaire w Algierii, gdzie pracowała aż do przejścia na emeryturę. Tam również wydała podręcznik do ćwiczeń dla studentów pt. „Anatomie topographique des mammiferes domestiques”.

Jej badania naukowe dotyczą głównie dwóch zagadnień: archeozoologii i neuroanatomii ptaków (56 publikacji). Pierwsze obejmują analizę gatunkową i morfologiczną materiałów kostnych awifauny pochodzących z różnych stanowisk wykopaliskowych, głównie Dolnego Śląska, Wielkopolski i Kujaw. Druga grupa obejmuje nerwy czaszkowe kury domowej, topografię

nerwu błędnego kury domowej, splotu ramiennego i miednicznego dropia oraz monograficzne opracowania obwodowego układu nerwowego ptaków (The cranial nerves i The somatic peripheral nerves), które weszły w skład wielotomowej edycji „Form and function in birds”, wydanej przez Academic Press w Londynie (1981–1985). Brała udział w pracach międzynarodowego komitetu nad nomenklaturą anatomiczną ptaków (Nomina Anatomica Avium) na Międzynarodowym Kongresie Lekarzy Weterynaryjnych w Salonikach w 1985 r.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Anatomicznego, Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, World Association of Veterinary Anatomists i European Association of Veterinary Anatomists. Bierze czynny udział w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach, kongresach i zjazdach naukowych.

Została odznaczona Medalem X-lecia PRL, Złotym Krzyżem Zasługi i wyróżniona 3 nagrodami Rektora oraz 2 nagrodami Ministra.

**Lech
Wartenberg**

Urodził się w 1922 r. w Ostrowie Wielkopolskim. Dyplom lekarza weterynarii uzyskał w maju 1952 r. W latach 1952–1977 pracował w Katedrze Higieny Produktów Zwierzęcych. Stopień doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1959 r., a stopień doktora habilitowanego w 1964 r. Tytuł profesora nadano mu w 1973 r. Jego dorobek naukowy to ponad 60 prac i artykułów naukowych.

Był pionierem w zakresie analityki żywności i jej oceny zdrowotnej. Opracował nowe metody analityczne, wydał trzy skrypty.

W latach 1966–1972 był prodziekanem, a następnie dziekanem Wydziału. Został laureatem licznych nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz wielu odznaczeń państwowych, administracji wojewódzkiej i uczelnianej. Zmarł nagle 21 lipca 1977 r.

**Czesław
Wawrzeńczyk**

Urodził się 8 września 1943 r. w Strawczyni na Ziemi Kieleckiej. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Kielcach w latach 1961–1966 studiował chemię na Uniwersytecie Wrocławskim, uzyskując dyplom magistra chemii.

Stopień naukowy doktora nauk chemicznych nadała mu w roku 1974 Rada Naukowo-Dydaktyczna Instytutu Chemii Organicznej i Fizycznej Politechniki Wrocławskiej na podstawie rozprawy pt. „Stereochemia cyklicznych azaterpenów” zrealizowanej pod kierunkiem prof. Andrzeja Zabzy. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk chemicznych uzyskał w roku 1985 na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej po przedłożeniu rozprawy habilitacyjnej pt. „Analogi strukturalne hormonów juwenilnych owadów”. W roku 1998 otrzymał tytuł profesora chemii.

Przez dwadzieścia jeden lat (1966–1987) pracował w Instytucie Chemii Organicznej i Fizycznej Politechniki Wrocławskiej. W roku 1987 przyjął stanowisko docenta w Instytucie Chemii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach. W tym samym roku rozpoczął również pracę w Katedrze Chemii Akademii Rolniczej we Wrocławiu, od 1992 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego, a od 2000 r. profesora zwyczajnego. Od 1996 r. jest kierownikiem Katedry Chemii. W latach 1984 i 1988 przebywał na stażu naukowym w State University of New York w Stony Brook.

W jego głównym nurcie działalności naukowej znajdują się badania nad aktywnymi biologicznie związkami izoprenoidowymi, najpierw badania nad konformacją cyklicznych azaterpenów i ich pochodnych, następnie nad syntezą związków izoprenoidowych mających wpływ na rozwój i zachowanie owadów: analogów hormonów juwenilnych owadów oraz ostatnio detergentów pokarmowych owadów (antyfidantów). Interesują go także izoprenoidowe związki zapachowe. Badania nad tego typu połączeniami obejmują zarówno ich syntezę, jak również analizę korelacyjną – struktura cząsteczki a zapach związku.

Na Uniwersytecie Przyrodniczym rozpoczął badania nad zastosowaniem biokatalizatorów (enzymów i całych komórek mikroorganizmów) w syntezie asymetrycznej i mikrobiologicznej funkcjonalizacji laktonów. Ostatnio zespół, którym kieruje, prowadzi intensywne badania nad modyfikacjami strukturalnymi naturalnych fosfolipidów.

Wyniki przeprowadzonych badań były przedmiotem około 300 publikacji naukowych, w tym ponad 130 oryginalnych prac zamieszczonych w renomowanych czasopismach. Były również podstawą uzyskania 135 patentów i zostały zaprezentowane w 130 referatach i komunikatach na konferencjach krajowych i zagranicznych. Był współorganizatorem dwóch sympozjów i sześciu międzynarodowych konferencji na temat fizjologii owadów oraz związków regulujących rozwój i zachowanie owadów. Jest członkiem Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Pestycydy/pesticides” Polskiego Towarzystwa Chemicznego i Kieleckiego Towarzystwa Naukowego.

Wypromował 17 doktorów biotechnologii i chemii, a także był opiekunem 60 prac magisterskich.

W 1997 r. opublikował podręcznik akademicki pt. „Chemia organiczna. Właściwości chemiczne i spektroskopowe związków organicznych”. W 2001 r. ukazało się drugie, poprawione wydanie tego podręcznika.

Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych otrzymał 2 nagrody Ministra Edukacji Narodowej i kilkadziesiąt nagród rektorów Politechniki Wrocławskiej oraz Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką Politechniki Wrocławskiej, odznakami „Zasłużony dla Akademii Rolniczej” i „Zasłużony dla Politechniki Łódzkiej” oraz Złotą Odznaką ZNP.

**Jerzy
Weber**

Urodził się w 1947 r. we Wrocławiu, gdzie ukończył III Liceum Ogólnokształcące, a następnie Uniwersytet

Wrocławski, uzyskując w 1972 r. tytuł magistra geologii. Od 1973 r. zatrudniony w obecnym Instytucie Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska.

W 1978 r., na podstawie rozprawy pt. „Geneza i właściwości gleb wytworzonych z serpentynitów Dolnego Śląska”, uzyskał stopień doktora nauk przyrodniczych nadany przez Radę Naukową Instytutu Biologii Stosowanej AR we Wrocławiu. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii nadała mu Rada Wydziału Rolniczego w 1995 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Submikromorfologiczna charakterystyka środowiska glebowego zmienionego pod wpływem emisji hut miedzi”. Tytuł profesora uzyskał w 2002 r.

Specjalista z zakresu geologicznych podstaw gleboznawstwa oraz badań substancji humusowych. Zajmuje się procesami wietrzenia skał i ich rolą w kształtowaniu właściwości gleb, zmianami środowiska glebowego pod wpływem czynników antropogenicznych, procesami transformacji materii organicznej oraz jej wpływem na właściwości środowiska glebowego, a także recyklingiem składników organicznych i mineralnych zawartych w odpadach i osadach ściekowych oraz ekologicznymi aspektami ich wykorzystania do celów rolniczych i rekultywacyjnych. Autor 3 skryptów z gleboznawstwa, a także ponad 170 prac i komunikatów naukowych, których wyniki były wielokrotnie cytowane (do 2011 r. 41 cytowań wg ISI Web of Science).

Rezultaty swoich badań prezentował na wielu krajowych i ponad 50 międzynarodowych konferencjach naukowych, m.in. w USA, Kanadzie, Meksyku, Brazylii, Australii, Nowej Zelandii, Japonii, Indiach i Chinach, często pełniąc funkcję członka komitetu naukowego. Jako invited speaker przedstawiał właściwości submikromorfologiczne gleb zanieczyszczonych metalami ciężkimi na Konferencji Mikromorfologicznej Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego w Brunszwiku (1991), a także 85 Zjeździe Amerykańskiego Towarzystwa Gleboznawczego (Cincinnati, 1993) oraz na 15. Światowym Kongresie Gleboznawczym (Acapulco, 1994). W 2004 r. był też zaproszony jako „guest speaker” na General Assembly of the European Geosciences Union w Nicei, gdzie prezentował wyniki badań nad przemieszczaniem się metali ciężkich w glebie, a ekologiczne aspekty stosowania kompostów z odpadów komunalnych referował jako „guest speaker” na General Assembly of the European Geosciences Union w Wiedniu w 2005 r. oraz na 6th Symposium of the Italian Chapter of the International Humic Substances Society (Perugia, 2005). Wygłosił wykłady na 9 uniwersytetach stanowych USA (New Jersey, California, Oregon, Utah, Iowa, Texas, Louisiana, Georgia i North Carolina),

a także w Hiszpanii (Uniwersytet w Granadzie i CSIC w Madrycie), we Włoszech (Uniwersytet w Bari), w Turcji (Uniwersytet w Ankarze), Brazylii (Embrapa, Sao Carlos) i Chinach (China Agricultural University in Beijing, Zhejiang University in Hangzhou oraz Hunan Agricultural University of Changsha).

Członek komitetów redakcyjnych: „Advances in Environmental Science” (1991–1992), „Science of Soils” (1996–1999), „eEarth” (2005–2009), „E3 Journal of Environmental Research and Management” (od 2010), Pedosphere (od 2011), Roczniki Gleboznawcze (od 1999). Redaktor specjalnych wydań wysoko notowanych zagranicznych czasopism: „Chemosphere” (2003), „Organic Geochemistry” (2003), „Geoderma” (2004). Recenzent wielu prac naukowych, w tym w 20 zagranicznych czasopismach z listy JCR.

Aktywnie uczestniczy w międzynarodowym ruchu naukowym, jest członkiem założycielem European Geosciences Union (EGU). Pełnił wiele eksponowanych stanowisk z wyboru: European Union of Geosciences (Vice President EUG, 2002–2003), Soil System Science Division of the European Geosciences Union (President SSS, 2003–2007), International Society for Environmental Biogeochemistry (Vice Chair ISEB, 2003–2011 oraz członek International Committee ISEB, od 1991), International Humic Substances Society (Vice President IHSS, 2006–2008 oraz President IHSS, 2008–2010), EGU Philippe Duchaufour Medal Committee (Chairman, 2004–2011). W latach 2003–2004 był członkiem Grupy Roboczej ds. Badań powołanej przez Komisję Europejską do przygotowania Tematycznej Strategii Ochrony Gleb (EU Soil Policy). W krajowych organizacjach naukowych pełnił z wyboru funkcje: członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (1990–1993), Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN (1999–2011), Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (1999–2011), wiceprezes Polskiego Towarzystwa Substancji Humusowych (2003–2007), Przewodniczący Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (od 2007).

Założyciel niezależnych związków zawodowych, członek Zarządu NSZZ *Solidarność* Regionu Dolny Śląsk. Pierwszy przewodniczący Komisji Uczelnianej NSZZ *Solidarność* (1980–1989). Po wprowadzeniu stanu wojennego w grudniu 1981 r. kierował protestacyjnym strajkiem okupacyjnym Uczelni, a następnie ukrywając się, był członkiem konspiracyjnego RKS *Solidarność* Dolnego Śląska, z ramienia którego zorganizował podziemne Radio *Solidarność*. Aresztowany w listopadzie 1982 r., a następnie internowany.

Wieloletni członek Senatu, gdzie między innymi był przewodniczącym Senackiej Komisji Badań Naukowych oraz Senackiej Komisji Statutowej. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz medalem „Za Zasługi dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, a także wyróżniony 21 nagrodami Rektora. Od 2006 r. dyrektor Instytutu Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska.

**Alina
Wieliczko**

Urodziła się 17 maja 1952 r. w Jaworzniku, woj. śląskie. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Żarkach w latach 1971–1977 studiowała na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu, uzyskując dyplom lekarza weterynarii. Bezpośrednio po studiach rozpoczęła pracę zawodową w Centralnym Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Drobiarstwa w Poznaniu, natomiast pracę naukową-dydaktyczną w Instytucie Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych Wydziału Weterynaryjnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, kierowanym przez prof. dr. hab. Zenona Wachnika w 1979 r.

Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych nadała jej Rada Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu w 1985 r. po przedłożeniu rozprawy doktorskiej pt. „Eksperymentalne uodpornianie kur przeciwko kolibakteriozie” (promotor – prof. dr. hab. Michał Mazurkiewicz), natomiast doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych w zakresie patologii ptaków na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Rola drobnoustrojów z rodzaju *Campylobacter* w patologii ptaków” w 1996 r. Tytuł naukowy profesora nadano jej w 2002 r., a na stanowisko profesora zwyczajnego powołano w 2006 r.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 240 prac opublikowanych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych, z czego 97 stanowią oryginalne prace twórcze. Jest współautorem najnowszego podręcznika akademickiego pt. „Choroby drobiu” (2005 r.) oraz redaktorem naukowym polskiego wydania szóstej edycji „Poultry Diseases” (2010 r.).

Jest specjalistą z zakresu awiopatologii. Jej główne zainteresowania badawcze obejmują patologię ptaków, ze szczególnym ukierunkowaniem na diagnostykę i zwalczanie chorób bakteryjnych i wirusowych drobiu (w tym istotnych dla zdrowia ludzi salmonelloz i kamylobakterioz), patologię ptaków dzikich i wolno żyjących oraz ocenę przydatności różnych preparatów (chemioterapeutyków, szczepionek) do zwalczania chorób zakaźnych u drobiu. Kierowała 6 projektami badawczymi finansowanymi przez KBN, MNiSW, fundusze UE oraz była głównym wykonawcą w kolejnych 10 projektach, których głównymi zadaniami badawczymi była ocena zdrowia zwierząt w aspekcie ochrony zdrowia ludzi.

Odbyła liczne staże naukowe w ośrodkach badawczych w kraju i za granicą, m.in. w PZH w Warszawie, PIWet w Puławach, Klinice Chorób Ptaków Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Hanowerze, Centralnym Bawarskim Instytucie Weterynaryjnym w Grub k. Monachium, Idexx Laboratories Inc., Westbrook Maine, USA oraz w Veterinary Laboratory Agency, Weybridge, Wielka Brytania. Była stypendystką fundacji „Tempus”. Wyniki swoich prac prezentowała na kongresach, sympozjach i konferencjach krajowych oraz zagranicznych, m.in. w Niemczech, Norwegii, Szwecji, Austrii, na Węgrzech, w Hiszpanii i Francji.

Jest recenzentem wniosku na tytuł profesora, 3 prac habilitacyjnych, 5 prac doktorskich oraz wielu projektów badawczych i artykułów naukowych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych.

Aktywnie uczestniczy w kształceniu podyplomowym – specjalizacyjnym lekarzy weterynarii. Sama posiada dwie specjalizacje zawodowe: z zakresu chorób drobiu i ptaków ozdobnych oraz z zakresu weterynaryjnej diagnostyki laboratoryjnej, co sprawia, że prowadzi również szeroką działalność konsultacyjno-usługową i szkoleniową w zakresie patologii ptaków i diagnostyki weterynaryjnej. Wygłosiła wiele referatów na kursach specjalistycznych dla lekarzy weterynarii oraz producentów drobiu, hodowców gołębi pocztowych i ptaków ozdobnych. Jest cenionym nauczycielem akademickim, prowadzi zajęcia dydaktyczne m.in. dla studentów weterynarii (choroby ptaków, choroby zwierząt egzotycznych, laboratoryjne i kliniczne staże) oraz dla studentów Wydziału Nauk o Żywności (wirusologia).

Od 1979 r. współorganizator, od 2003 r. przewodnicząca zespołu naukowego odbywających się corocznie z inicjatywy Sekcji Patologii Drobiu PTNW oraz Katedry Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych sympozjów i konferencji poświęconych aktualnym problemom w patologii ptaków.

Od 2005 r. członek Senatu, prorektor ds. współpracy z zagranicą i regionem (kadencja 2008–2012), kierownik Zakładu Chorób Ptaków w Katedrze Epizootiologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych (od 2009 r.), kierownik Studiów Doktoranckich z zakresu weterynarii (1997–2008) oraz aktywny członek wielu komisji pracujących na rzecz macierzystego Wydziału i Uczelni.

Jest członkiem World's Veterinary Poultry Association, World's Poultry Science Association, należy do Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, pełniąc funkcję przewodniczącej Oddziału Wrocławskiego (od 2007 r.) oraz jest przewodniczącą Sekcji Fizjologii i Patologii Ptaków (od 2004 r.), członkiem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego, Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego oraz Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Odnaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi (1999), Złotym Medalem za Długoletnią Służbę (2010), Medalem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych – Zasłużony dla PTNW (2010), wyróżniona Nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2006), Nagrodą Komitetu Mikrobiologii PAN, Nagrodą Zarządu Głównego PTNW (trzykrotnie) oraz 14 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Marian
Wiercioch**

Urodził się 12 września 1949 r. w Lutyni. Absolwent Oddziału Mechanizacji Rolnictwa Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, który ukończył w 1972 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera mechanizacji rolnictwa.

Pracę zawodową na stanowisku stażysty rozpoczął w październiku 1972 r. w Instytucie Mechanizacji Rolnictwa WSR we Wrocławiu. W 1980 r. otrzymał stopień naukowy doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Analiza i ocena stosowania przenośników sprężynowych i ślimakowych do transportu pasz granulowanych” (promotor – doc. dr Mieczysław Drozd). Następnie został powołany na stanowisko adiunkta. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie inżynierii

rolniczej nadała mu Rada Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w roku 1995 na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Przeływy w kubku udojowym dojarki mechanicznej”. Stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Inżynierii Rolniczej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu otrzymał w roku 1999, a w lipcu 2001 r. tytuł naukowy profesora.

W latach 1999–2005 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Rolniczego na kierunku ochrona środowiska oraz technika rolnicza i leśna w pierwszej kadencji i na kierunku technika rolnicza i leśna w drugiej. W latach 2006–2009 był zastępcą dyrektora Instytutu Inżynierii Rolniczej.

Promotor 3 przewodów doktorskich i 50 prac magisterskich. Wykonał 3 recenzje dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego związane z postępowaniem o nadanie tytułów naukowych profesora oraz rozprawy habilitacyjnej. Recenzent 8 rozpraw doktorskich.

Współautor 2 skryptów z zakresu mechanizacji produkcji zwierzęcej oraz niekonwencjonalnych źródeł energii. Autor lub współautor 107 publikacji, w tym 70 prac badawczych. Wyniki swoich prac przedstawiał na krajowych i międzynarodowych konferencjach dotyczących problemów produkcji, mechanicznego pozyskiwania i wstępnej obróbki mleka.

Jest specjalistą z zakresu mechanicznego doju krów. Współautor licznych ekspertyz dotyczących tych zagadnień.

Członek Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej od 1994 r. oraz Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego od 1998 r.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi. Wyróżniony Nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 19 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Heliodor
Wierzbicki**

Urodził się 22 marca 1967 r. w Strzelcach Opolskich. W 1987 r., po ukończeniu Technikum Hodowlanego

w Izbicku, rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w 1992 r. uzyskując tytuł magistra inżyniera zootechniki.

Studia doktoranckie na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w roku 1999, otrzymując stopień doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy pt. „Analiza genetyczna i fenotypowa białego umaszczenia lisa polarnego *Alopex lagopus* L.”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki otrzymał w roku 2007 po przedłożeniu rozprawy pt. „Indeks łącznej wartości hodowlanej jako kryterium selekcji w polskiej populacji lisa polarnego”. Specjalizuje się w genetyce populacji i cech ilościowych. Przebywał na długoterminowych stypendiach naukowych w Danii (the Royal Veterinary and Agricultural University in Copenhagen) i Finlandii (MTT Agrifood Research Finland). Uczestniczył w szkoleniach i kursach w Izraelu, Danii, Finlandii, Szwecji i Republice Federalnej Niemiec.

Od roku 2009 kieruje Katedrą Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt. Autor skryptu pt. „Metody hodowlane” (2002, 2009), 48 publikacji naukowych, uczestnik 12 zagranicznych konferencji naukowych. Wygłaszał wykłady oraz prowadził seminaria i kursy na uniwersytetach w Republice Federalnej Niemiec, Hiszpanii, Grecji, Czechach i na Ukrainie. Promotor kilku prac magisterskich.

Wyróżniony nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych.

Jan
Wierzbicki

Urodził się dnia 7 lipca 1896 r. we wsi Lipa w woj. lubelskim. Szkołę średnią ukończył w Gimnazjum im. Weterów w Lublinie. Powołany do wojska, walczył w I wojnie światowej. Po wyjściu z niewoli wstąpił na nowo otwartą Politechnikę Warszawską, na której w roku 1923 ukończył Wydział Inżynierii Wodnej. Podczas studiów pracował w Biurze Projektów prof. K. Pomianowskiego.

Po ukończeniu studiów pracował w Biurze Robót Hydrotechnicznych inż. Rudnickiego i Załuskiego, by następnie się usamodzielnic. Zaprojektował m.in. 6 jazów żelbetowych; drenowania gruntów w 6 wsiach; regulacje czterech rzek oraz stawy rybne w województwach lubelskim, lwowskim i poleskim. W roku 1928 zorganizował koncesjonowane przedsiębiorstwo projektów oraz budowy wodociągów i kanalizacji w Lublinie.

Po okupacji przybył do Wrocławia, gdzie rozpoczął w 1946 roku pracę w Miejskim Biurze Wodociągowo-Kanalizacyjnym i równocześnie został adiunktem, pierwszym pracownikiem Katedry Melioracji i Inżynierii Wiejskiej na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki. Wspólna praca z prof. S. Bacem przyczyniła się do powstania pracowni melioracyjnej, odtworzenia z gruzów muzeum melioracyjnego i objęcia oraz urządzenia doświadczalnictwa melioracyjnego na polach nawadnianych ściekami miejskimi w Rędzinie, Osobowicach i Psim Polu. Ta ostatnia dziedzina prac stała się początkiem jego głównych prac naukowych.

W roku 1947 za pracę pt. „Sposoby i korzyści meliorowania gruntów za pomocą nawadniania ściekami” uzyskał na Wydziale Inżynierii Politechniki Wrocławskiej stopień doktora nauk technicznych. W roku 1950 otrzymał stopień docenta na podstawie przedłożonej pracy pt. „Działanie wód ściekowych na glebę”.

Po zorganizowaniu Wydziału Melioracji Wodnych objął kierownictwo Katedry Budownictwa Wodnego w 1951 r. W trzy lata później został mianowany przez Radę Państwa profesorem nadzwyczajnym, a w 1960 r. profesorem zwyczajnym. Był twórcą wrocławskiej szkoły nawodnień ściekami użytków rolnych i leśnych. Pod jego kierunkiem zapoczątkowano doświadczenia nawadniające w lizymetrach i na polach irygacyjnych w Rędzinie. Z ramienia V Wydziału PAN był koordynatorem do spraw rolniczego wykorzystania ścieków w krajach demokracji ludowej.

Był członkiem zwyczajnym Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, członkiem Komitetu Melioracji, Łąkarstwa i Torfoznawstwa PAN, członkiem Komitetu Gospodarki Wodnej PAN. Działał czynnie w SITWM, był radnym miasta Wrocławia i przewodniczącym Komisji Gospodarki Wodnej i Żeglugi MRN m. Wrocławia.

Pod jego kierownictwem naukowym liczne grono wychowanków uzyskało stopnie naukowe. W latach 1958–1962 pełnił funkcję dziekana Wydziału. Prowadził wykłady na wydziałach: Melioracji WSR, Budownictwa Politechniki oraz Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Dorobek naukowy stanowi około 200 prac i artykułów ogłoszonych drukiem, zarówno w języku polskim jak i niemieckim, rumuńskim, angielskim, rosyjskim oraz węgierskim.

Został odznaczony medalami: X, XV i XX-lecia Polski Ludowej, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką XXV-lecia Stronnictwa Demokratycznego, Odznaką Tysiąclecia, złotą odznaką „Zasłużony dla Dolnego Śląska”, Odznaką Budowniczy Wrocławia oraz Złotą Odznaką NOT.

Zmarł 6 października 1977 r. we Wrocławiu. Spoczywa w rodzinnym grobowcu we wsi Zaniemyśl k. Lublina.

**Zofia
Więtkowicz**

Urodziła się 30 kwietnia 1946 r. we Wrocławiu. W rodzinnym mieście uczęszczała do IV Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu, a następnie rozpoczęła studia w ówczesnej Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu, które ukończyła w 1969 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera geodezji urządzeń rolnych.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymała w 1975 r. na Wydziale Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Określenie przestrzennej równowagi produkcji rolniczej jako podstawa programowania prac urzędzeniowo-rolnych oraz planów zagospodarowania przestrzennego wsi”. Stopień doktora habilitowanego nauk geograficznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego nadała jej Rada Naukowa Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w 1982 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Metodyczne podstawy analizy struktury przestrzenno-gospodarczej rolnictwa dla potrzeb kompleksowego urządzania obszarów wiejskich”. Tytuł profesora nauk technicznych otrzymała w 1993 r.

Kierownik Katedry Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich w latach 1990–2006, prodziekan dla kierunku geodezja i kartografia w latach 1999–2005.

Od 1992 r. kierownik studiów podyplomowych wycena nieruchomości, a od 2005 r. studiów podyplomowych zarządzanie nieruchomościami oraz pośrednictwo w obrocie nieruchomościami.

Ekspert w zakresie gospodarki przestrzennej oraz wyceny nieruchomości. Członek wielu organów doradczych na szczeblu rządowym i samorządowym, w tym m.in. Głównej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej i Państwowej Rady Nieruchomości, a także ekspert Sejmowej Komisji Polityki Przestrzennej i Gospodarki Mieszkaniowej w zakresie zagospodarowania przestrzennego, członek Państwowej Rady Gospodarki Przestrzennej, członek Komisji Kwalifikacyjnej ds. uprawnień zawodowych w zakresie szacowania nieruchomości, opiekun merytoryczny prac nad „Strategią rozwoju obszarów wiejskich woj. dolnośląskiego”. Wielokrotnie wchodziła w skład komisji konkursowych na projekty badawcze KBN, Zespołu Problemowego Kształcenia Kadr dla Gospodarki Przestrzennej (przy prezydium KPZK PAN), Rady Programowej dwumiesięcznika „Wycena”, Rady Programowej miesięcznika „Rzeczoznawca Majątkowy”, Rady Naukowej serii „Administratio Locorum” czasopisma „Acta Scientiarum Polonorum”, przewodnicząca Kolegium Redakcyjnego periodyku „Studia nad rozwojem Dolnego Śląska” wydawanego przez Urząd Marszałkowski Dolnego Śląska.

Wypromowała 5 doktorów, obecnie opiekuje się 3 doktorantami oraz 145 magistrantami. Opracowała 7 superrecenzji dla CK ds. TNiSN, 3 oceny dorobku związane z wnioskiem o tytuł naukowy, 6 ocen dorobku rozpraw habilitacyjnych, 8 ocen dorobku w związku z wnioskiem o stanowisko profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego, 2 recenzje wydawnicze prac habilitacyjnych, 21 recenzji rozpraw doktorskich. Recenzent ponad 100 publikacji naukowych oraz 97 projektów badawczych (grantów).

Autorka 4 podręczników, 6 skryptów, 3 książek z zakresu gospodarki przestrzennej oraz wyceny nieruchomości, a także 205 publikacji naukowych, w tym 78 oryginalnych prac twórczych. Wyniki swych prac prezentowała na kilku konferencjach międzynarodowych i wielu ogólnokrajowych. Uczestniczy w kształceniu kadr rządowych i samorządowych z zakresu gospodarki przestrzennej, strategii rozwoju obszarów wiejskich, wyceny nieruchomości, zarządzania nieruchomościami oraz pośrednictwa w obrocie nieruchomościami. Twórca wrocławskiej szkoły wyceny nieruchomości.

Odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, medalem „Za Zasługi dla

Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, medalem „Za Zasługi dla Wydziału Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, medalem „Za Zasługi dla Wydziału” nadanym przez Wydział Inżynierii Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej w Krakowie, Złotą Odznaką Honorową „Zasłużony dla Stowarzyszenia Rzeczoznawców Majątkowych we Wrocławiu”, Złotą Odznaką Honorową SGP, Honorową Odznaką „Za Zasługi Dla Geodezji i Kartografii”, Srebrną Odznaką Honorową NOT, odznaką „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, Odznaką Honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”. Wyróżniona Nagrodą Ministra Rolnictwa, Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, 22 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu oraz godnością Honorowego Członka Stowarzyszenia Rzeczoznawców Majątkowych we Wrocławiu.

**Andrzej
Wiliczek**

Urodził się 28 lipca 1954 r. w Mościsku (powiat Dzierżoniów). Szkołę podstawową, a następnie Liceum Ogólnokształcące nr 1 im. Jędrzeja Śniadeckiego ukończył w rodzinnym mieście. Studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1979 r., Bezpośrednio po studiach podjął pracę w Instytucie Żywności Zwierząt i Gospodarki Paszowej Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W lipcu 1979 r. został wcielony do służby wojskowej w Szkole Oficerów Rezerwy Wyższej Szkoły Oficerskiej Służb Kwatermistrzowskich w Poznaniu, którą ukończył w 1980 r. ze stopniem oficerskim podporucznika, a po dodatkowym kilkumiesięcznym przeszkoleniu w 1986 r. otrzymał stopień porucznika. Od 1980 r. zatrudniony w Katedrze Żywności Zwierząt i Gospodarki Paszowej na etacie asystenta, a następnie starszego asystenta (od 1983 r.). W 1988 r. po przedłożeniu rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ pochodzenia włókna surowego na zmiany składu treści jelit i trawienie węglowodanów strukturalnych u gęsi” (promotor – prof. dr hab. Dorota Jamroz) uzyskał stopień doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki i został zatrudniony na stanowisku adiunkta, gdzie pracuje

do chwili obecnej. W roku 2007 nadano mu stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki na podstawie rozprawy pt. „Polisacharydy nieskrobiowe ziarna zbóż i ich wpływ na trawienie i mikroflorę przewodu pokarmowego u kurcząt, kaczek i gęsi”.

Odbył staże naukowe w Zootechnicznym Zakładzie Doświadczalnym Kołuda Wielka, Akademii Rolniczej w Nowym Sadzie (Jugosławia), Akademii Rolniczej w Brnie (Czechy) oraz BASF (Niemcy).

Prodziekan Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt kierunku zootechnika (2008–2012), promotor 10 prac magisterskich. Był recenzentem w przewodzie doktorskim. Autor 152 publikacji (w tym 81 oryginalnych prac twórczych). Wyniki prac prezentował na 66 konferencjach naukowych w kraju i za granicą. Jest specjalistą w dziedzinie żywienia i fizjologii żywienia zwierząt oraz metodyki badań naukowych.

Za działalność naukowo-badawczą i dydaktyczną wyróżniony był 6 nagrodami Rektora oraz otrzymał Wyróżnienie Rektora AR we Wrocławiu za działalność naukową i dydaktyczną (2001).

**Kazimierz
Wilk**

Urodził się 27 lutego 1925 r. w Starym Korczynie. W 1951 r. ukończył Wydział Rolniczy Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Stopień doktora nauk rolno-leśnych uzyskał w marcu 1960 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Przemiana związków próchnicznych na glebach lekkich przy niektórych zabiegach agrotechnicznych”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych otrzymał w listopadzie 1964 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Studia nad frakcjonowaniem związków próchnicznych w glebach o różnym użytkowaniu rolniczym”.

Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w lipcu 1976 r., natomiast profesora zwyczajnego w lipcu 1988 r.

Odbył zagraniczne długoterminowe staże naukowe, m.in. w Instytucie Gleboznawstwa w Moskwie oraz w Katedrze Gleboznawstwa w Leningradzie.

Na wrocławskiej Uczelni pracował na stanowiskach aspiranta w latach 1954–1958, asystenta 1958–1959, adiunkta 1960–1966, docenta 1966–1976, profesora nadzwyczajnego 1976–1988 i od 1988 r. do emerytury – profesora zwyczajnego.

Sekretarz Komisji Nauk Rolniczych Polskiej Akademii Nauk w latach 1974–1989 oraz sekretarz Oddziału Polskiego Towarzystwa Gleboznawstwa w latach 1958–1961. Senior budowy budynku przy ul. Grunwaldzkiej 53 przekazanego Uczelni w 1970 r.

Promotor 4 doktoratów oraz 32 prac magisterskich. Przetłumaczył trzy monografie naukowe z języka rosyjskiego z zakresu doświadczalnictwa wazonowego, fizjologicznych podstaw żywienia roślin oraz znaczenia molibdenu w rolnictwie.

Autor 75 publikacji naukowych oraz ok. 400 streszczeń i tłumaczeń z języka rosyjskiego i angielskiego zamieszczonych w „Przeglądzie Naukowej Literatury Rolniczej i Leśnej” (1964–1972). Wyniki swojej pracy naukowej prezentował na licznych konferencjach naukowych, m.in. w Moskwie, Pradze, Kesztehely. Członek międzynarodowej grupy roboczej krajów RWPG, zajmującej się oceną oddziaływania zabiegów nawozowych na cechy jakościowe roślin uprawnych, zwłaszcza zbóż.

Prowadził badania nad metodami określania próchnicy w różnych typach gleb o różnym użytkowaniu rolniczym, wpływem nawożenia mineralnego i organicznego na plony roślin uprawnych i właściwości agrochemiczne gleby, skutkami intensywnego nawożenia mineralnego i stratami składników mineralnych z gleby. Współautor metody frakcjonowania związków próchnicznych w glebach, szeroko wykorzystywanej w kraju i za granicą.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem 40-lecia PRL.

Zmarł 7 października 2000 r. Pochowany jest na cmentarzu na Kiełczowie we Wrocławiu.

Danuta
Witkowska

Urodziła się 26 października 1945 r. w Sandomierzu. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyła w rodzinnym mieście odpowiednio w latach 1959 i 1963. Studia wyższe odbyła na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego – ukończyła w 1968 r., uzyskując tytuł magistra biochemii. W latach 1969–1973 odbyła Studia Doktoranckie na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk przyrodniczych nadała jej w 1973 r. Rada Naukowa Instytutu Biologii Stosowanej AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Mechanizm hamującego wpływu fosforylasy na aktywność alfa-amylazy w mięśniach szkieletowych królika” (promotor – prof. dr hab. Stanisław Karpiak). Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych z zakresu technologii żywności otrzymała na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Studia nad biosyntezą i praktycznym wykorzystaniem pozakomórkowych hydrolaz *Trichoderma viride*” w 1994 r. W 2000 r. została powołana na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych uzyskała w 2002 r., a w roku 2008 została powołana na stanowisko profesora zwyczajnego.

Od 2005 r. pełni funkcję prodziekana ds. nauki i współpracy, a od 2004 r. jest przewodniczącą Rady Naukowej i Kolegium Redakcyjnego „Acta Scientiarum Polonorum”, seria Biotechnologia. Jest członkiem Senatu od 2005 r. i pracuje w dwóch komisjach senackich. Należy do wielu komisji wydziałowych.

Specjalność naukowa z zakresu biotechnologii i mikrobiologii żywności obejmuje problematykę związaną z biosyntezą, właściwościami i praktycznym wykorzystaniem pozakomórkowych hydrolaz (celulaz, ksylanaz, pektynaz, beta-1,3-glukanaz, chitynaz) grzybów z rodzaju *Trichoderma*, głównie do degradacji biopolimerów ścian komórkowych roślin i drobnoustrojów.

Odbyła staże naukowe w Instytucie Mikrobiologii Uniwersytetu Humboldta w Berlinie.

Wypromowała dwóch doktorów i 54 magistrów. Jest współautorką dwóch wydań skryptu „Biochemia – przewodnik do ćwiczeń”.

Jej dorobek naukowy obejmuje 160 pozycji, z czego 57 stanowią oryginalne prace twórcze. Wyniki badań prezentowała na 15 międzynarodowych konferencjach w USA, Anglii, Niemczech, Francji, Danii, Słowacji, Węgrzech, b. Rumunii, b. Czechosłowacji, b. ZSRR.

Kierowała dwoma projektami KBN, a obecnie kieruje zadaniami badawczymi w projekcie współfinansowanym przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach konsorcjum z Instytutem Warzywnictwa w Skierniewicach.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności oraz Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego.

W 2003 r. została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi oraz medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej”. Otrzymała 15 nagród Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Stanisław
Włodarczyk**

Urodził się 24 sierpnia 1910 r. w Grodzisku Mazowieckim, woj. warszawskie.

Studia wyższe ukończył w 1939 r. na Wydziale Rolniczym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Po studiach zatrudniony został jako inspektor łąkarski w Warszawskiej, a później Lwowskiej Izbie Rolniczej. W czasie II wojny światowej pracował jako asystent Kontroli Obór, a następnie inspektor hodowli w Warszawskiej Izbie Rolniczej. Po wojnie instruktor hodowli, później inspektor łąkarski w Wojewódzkim Urzędzie Ziemi w Cieplicach i w Izbie Rolniczej we Wrocławiu. W 1946 r. podjął pracę w Katedrze Uprawy Łąk i Pastwisk na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W 1949 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych i stanowisko adiunkta. W latach 1952–1963 kierował Katedrą Uprawy Łąk i Pastwisk na

Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie, początkowo (1952–1954) na stanowisku adiunkta, następnie (1954–1961) na stanowisku docenta i od 1961 r. jako profesor nadzwyczajny. W latach 1957–1959 pełnił funkcję kuratora Katedry Botaniki tego Wydziału. W latach 1963–1970 był kierownikiem Katedry Torfoznawstwa na Wydziale Melioracji Wodnych w Wyższej Szkole Rolniczej we Wrocławiu. Do roku 1977 pracował w Instytucie Rolniczych Podstaw Melioracji.

Przewodniczący wrocławskiego Oddziału Stowarzyszenia Łąkarzy i Torfiarzy (1946–1947); lektor w Instytucie Szkolenia Zawodowego Pracowników Rolnictwa Rady Narodowej we Wrocławiu; ekspert Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu i Opolu oraz w wojewódzkim zarządzie PGR w tych miastach; członek Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (1952–1958) oraz Polskiego Towarzystwa Botanicznego (1952–1955).

Jego dorobek naukowy obejmuje 76 publikacji naukowych i popularnonaukowych. W pracach naukowych wyraźnie zaznaczają się dwa kierunki badań: pratotechnika i torfoznawstwo. Jest autorem podręczników pt. „Botanika łąkarska” oraz „Uprawa i użytkowanie łąk i pastwisk”.

Był promotorem 5 doktoratów i 53 prac magisterskich. Opiniował 7 wniosków o nadanie tytułu naukowego profesora nadzwyczajnego i 2 profesora zwyczajnego oraz ponad 350 prac naukowych i podręczników.

Przeszedł na emeryturę 20 września 1977 r.

Odnznaczony Odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, uhonorowany 2 nagrodami Ministra Edukacji i kilkoma nagrodami Rektora Akademii Rolniczej w Lublinie i Wrocławiu.

Zmarł 24 września 2002 r. Pochowany został na Cmentarzu Komunalnym „Grabiszyn” we Wrocławiu.

**Wiesław
Wojciechowski**

Urodził się 11 grudnia 1963 r. w Bolesławcu Śląskim. Po ukończeniu w 1983 r. Technikum Rolniczego w Rakowicach Wielkich rozpoczął studia na Wydziale

Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W 1988 r. został zatrudniony jako doradca terenowy w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Jeleniej Górze, a od 1990 r. pracuje w Katedrze Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (ob. Katedra Kształtowania Agroekosystemów i Terenów Zieleni). Pracę doktorską pt. „Wpływ zróżnicowanej uprawy późniejszej i przedświeższej z zastosowaniem dwóch dawek nawozów mineralnych na wzrost i plonowanie pszenicy ozimej” (promotor – prof. R. Krężel) obronił w 1998 r., a rozprawę habilitacyjną pt. „Znaczenie międzyplonów ścierniskowych w optymalizacji nawożenia azotem jakościowej pszenicy jarej” – w 2010 r. na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jest autorem 98 prac, w tym 49 to oryginalne prace twórcze. Odbił staże naukowe i szkolenia w Austrii i Czechach.

Jest także przewodniczącym jury z produkcji roślinnej Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych szczebla okręgowego oraz dwukrotnie był jurorem szczebla centralnego. Od 16 lat pełni także obowiązki skarbnika oddziału wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Agronomicznego.

Za osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej został wyróżniony 5 nagrodami Rektora AR we Wrocławiu oraz odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi.

**Maria
Wojtatowicz**

Urodziła się 1 lutego 1945 r. w Mogielnicy k. Grójca. Studia wyższe ukończyła w 1967 r. na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej SGGW w Warszawie. W latach 1968–1970 pracowała w branży przemysłowej (Lubelskie Zakłady Przemysłu Piekarniczego, Mazowieckie Zakłady Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Tarcynie k. Warszawy). Zatrudniona na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu od 1974 r.

W latach 1970–1973 była słuchaczką studiów doktoranckich z zakresu technologii fermentacji i mikrobiologii na Wydziale Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej. Stopień doktora nauk technicznych uzyskała

w roku 1974 po przedłożeniu rozprawy pt. „Próby stabilizacji przetworów pomidorowych przy użyciu nizinny” (promotor – prof. dr hab. Jadwiga Jakubowska). W 1991 r. stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności – mikrobiologii technicznej został jej nadany uchwałą Rady Wydziału Technologii Żywności SGGW w Warszawie na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Studia nad biosyntezą kwasu cytrynowego przez szczep drożdży *Yarrowia lipolytica* A-101 i jego mutanty”.

Kwalifikacje zawodowe podwyższała w czasie zagranicznych staży: Wyższa Szkoła Techniczno-Chemiczna w Pradze (Czechosłowacja, 1980 r.); Kansas State University w Manhattan (USA, 1987/1988 r.), a także na specjalistycznych kursach i w szkołach w kraju i za granicą, m.in.: Instytut Mikrobiologii Łotewskiej Akademii Nauk (Ryga, 1978 r.); Uniwersytet w Brnie 1980 r.; Instytut National de la Recherche Agronomique (Francja, 1995 r.); University of Basilicata (Włochy, 1997 r.)

W latach 1994–1993 pełniła funkcję p.o. kierownika, a w latach 1994–2006 kierownika Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Tytuł naukowy profesora uzyskała w 2001 r., a w roku 2007 została powołana na stanowisko profesora zwyczajnego. Od 1999 r. kierownik Studiów Doktoranckich na Wydziale Technologii Żywności, a od 2009 r. także w dyscyplinie biotechnologia na Wydziale Nauk o Żywności. Jest członkiem kolegium redakcyjnego czasopisma „Polish Journal of Food Nutrition Science” (od 2007 r.).

Jej dorobek naukowy obejmuje 226 opracowań naukowych, w tym 68 oryginalnych prac twórczych, 11 artykułów przeglądowych, 6 podręczników i skryptów oraz 5 patentów i zgłoszeń patentowych. Była promotorem 4 prac doktorskich i opiekunem naukowym 61 prac magisterskich. Wykonała 125 recenzji, w tym w postępowaniach o nadanie tytułu profesora i mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego, rozpraw habilitacyjnych i doktorskich, grantów.

Jej działalność naukowa koncentruje się na problematyce biotechnologicznego wykorzystania niekonwencjonalnych drożdży, zagadnieniach związanych z okresową i ciągłą biosyntezą kwasu cytrynowego i SCP przez drożdże oraz drożdżowymi szczepionkami dla serowarstwa i słodownictwa.

Wyróżniona 19 nagrodami Rektora UP, 2 nagrodami NOT i Nagrodą Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu. W 1993 r. otrzymała odznakę „Zasłużony dla AR we Wrocławiu”, w roku 2000 – Złoty Krzyż Zasługi, a w 2006 – Medal Komisji Edukacji Narodowej.

**Wilhelm
Wojtkiewicz**

Urodził się w 1909 r. w Wilnie. Świadectwo dojrzałości uzyskał w Gimnazjum im. Króla Zygmunta Augusta w 1927 r. Od 1927 r. do wybuchu wojny studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. W czasie okupacji był żołnierzem AK.

W 1946 r. przybył do Wrocławia i rozpoczął studia na Oddziale Ogrodniczym Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, które ukończył w 1950 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera ogrodnictwa. Jeszcze jako student rozpoczął w 1948 r. pracę na stanowisku asystenta, a później w latach 1948–1952 adiunkta w Katedrze Sadownictwa Oddziału Ogrodnictwa. W latach 1952–1956 był dyrektorem Zakładu Naukowo-Badawczego Instytutu Warzywnictwa w Świerkłańcu, następnie dyrektorem Centralnego Sadu Doświadczalnego w Dąbrowicy k. Skierniewic (1956–1958). Od 1958 r. ponownie adiunkt Katedry Ogrodnictwa Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu; pracownik te samej jednostki aż do przejścia na emeryturę w 1979 r.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1965 r. na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu.

Odbył krótkoterminowy staż naukowy w byłym ZSRR (ośrodki w Miczurińsku i Kiszyniowie) oraz w Jugosławii i Czechosłowacji.

Na stanowisko docenta powołany w 1970 r. Organizator i założyciel modelowego sadu doświadczalnego w Samotworze k. Wrocławia.

Członek Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa (1969–1978), od 1970 r. uczestnik prac V Wydziału Komitetu Nauk Ogrodniczych PAN. Stale współpracował z lokalnymi władzami i instytucjami jako uznany autorytet z zakresu nowoczesnej nauki sadowniczej.

Promotor 2 prac doktorskich i 33 prac magisterskich. Autor 10 oryginalnych prac twórczych, współautor skryptu dla studentów, blisko 30 prac popularnonaukowych i ekspertyz.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem 40-lecia PRL, nagrodami Rektora AR we Wrocławiu.

Zmarł 7 listopada 1990 r. we Wrocławiu. Spoczywa na cmentarzu Św. Rodziny na Sępólnie.

**Antoni
Wojtysiak**

Urodził się 13 sierpnia 1896 r. w Radomiu. Po ukończeniu szkoły średniej w Warszawie w 1915 r. rozpoczął studia wyższe na Politechnice Warszawskiej oraz na Kursach Przemysłowo-Rolniczych Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. W 1918 r. przerwał studia i wstąpił ochotniczo do Wojska Polskiego. Po odbyciu kampanii wojennej kontynuował studia, które ukończył w 1925 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera rolnictwa na Wydziale Rolniczym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymał w 1930 r., a doktora habilitowanego nauk rolniczych w 1938 r. – obydwie na Wydziale Rolniczym SGGW w Warszawie.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1946 r., a profesora zwyczajnego w 1958 r.

Instruktor Centralnego Związku Kółek Rolniczych (1922–1924), dyrektor naczelny Centralnego Towarzystwa Organizacji Kółek Rolniczych (1924–1939), st. asystent w Zakładzie Chemii Rolniczej SGGW (1923–1926). Pracując w SGGW, pod kierunkiem prof. J.M. Pomorskiego wykonał kilka cennych prac naukowych z dziedziny nawożenia roślin uprawnych, a w szczególności pobierania składników pokarmowych. Brał również udział w badaniach gleboznawczych na Polesiu.

Starszy asystent i zastępca dyrektora Ogniska Kultury Rolnej i Zakładu Doświadczalnego w Poświętnem (1926), taksator gleb w Państwowym Banku Rolnym (1927–1928), nauczyciel w szkolnictwie zawodowym (1939–1945), kierownik Katedry Rolnictwa SGGW (1945–1950). Jednocześnie był wykładowcą Encyklopedii Rolnictwa na Uniwersytecie Warszawskim i doradcą do spraw produkcji rolnej w Związku Samopomocy Chłopskiej.

W 1950 r. przeniesiony został służbowo do Wrocławia, gdzie zorganizował Katedrę Szczegółowej Uprawy Roślin na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki. Był kierownikiem tej Katedry (1950–1966) do czasu przejścia na emeryturę, dziekanem Wydziału Rolniczego (1956–1960), posłem na Sejm (1957–1960), przewodniczącym Wydziału VII Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego (1962–1964), przewodniczącym Komisji Rejonizacyjnej Rolnictwa w Radzie Naukowej przy Wojewódzkiej Radzie Narodowej we Wrocławiu.

Promotor 3 doktoratów i około 100 prac magisterskich. Wykonał wiele recenzji w przewodach habilitacyjnych i doktorskich. Redaktor czasopism „Agronomia Społeczna” i „Szkolnictwo Rolnicze”. Autor 125 publikacji naukowych i ponad 100 pozycji popularnonaukowych.

Był pionierem kierunku badań z zakresu agronomii społecznej. Upowszechnił nowoczesne koncepcje organizacji rolnictwa i doświadczalnictwa rolniczego, oparte na demokratyzacji życia wsi polskiej i znajomości rolnictwa zachodnioeuropejskiego.

W okresie powojennym zajmował się: rejonizacją roślin uprawnych na Dolnym Śląsku, systemami uprawy roślin, agrotechniką i metodycznymi zagadnieniami badania rozwoju i wzrostu roślin. Prace rejonizacyjne miały szeroki zasięg (Prusy Polskie, Pomorze Zachodnie, Ziemia Lubuska i Dolny Śląsk).

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi, wyróżniony Nagrodą Ministra Szkolnictwa Wyższego.

Zmarł 9 grudnia 1978 r. Spoczywa na cmentarzu Bródnowskim w Warszawie.

**Karol
Wolski**

Urodził się 12 lutego 1965 r. w Głubczycach, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości w 1984 r. Studia wyższe odbył w latach 1984–1989 na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu.

W 1997 r. Rada Wydziału Rolniczego we Wrocławiu nadała mu stopień naukowy doktora nauk rolniczych

po przedłożeniu rozprawy pt. „Możliwości poprawy składu botanicznego i plonowania runi łąkowej metodą siewu bezpośredniego w warunkach klimatyczno-glebowych Dolnego Śląska” (promotor prof. Z. Mikołajczak). W 2003 r. na podstawie całokształtu dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Wpływ uproszczonych metod renowacji runi łąkowej na jej produktywność” uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii, w specjalności łąkarstwo. W 2005 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Zainteresowania naukowe obejmują zagadnienia związane z waloryzacją systemów produkcji łąkowej, wykorzystaniem pasz w optymalizacji produkcji mleka, wołowiny oraz z uproszczeniami w renowacji użytków zielonych.

Odbył zagraniczne staże naukowe na Uniwersytecie Rolniczym w Kiszyniowie (Mołdawia), Uniwersytecie w Wageningen (Holandia), Uniwersytecie Rolniczym w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Uniwersytecie w Aalborg (Dania), w Instytucie Rolniczym w Eichhoff (Niemcy) oraz ośrodkach krajowych w IHiAR w Radzikowie i w IMiUZ w Falentach.

W latach 2004–2010 pełnił funkcję kierownika Katedry Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zieleni. Od 2010 r. pracuje w Katedrze Kształtowania Agroekosystemów i Terenów Zieleni, gdzie kieruje Zakładem Łąkarstwa i Kształtowania Terenów Zieleni.

Był wiceprzewodniczącym Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Agronomicznego oraz jest sekretarzem Oddziału Dolnośląskiego Polskiego Towarzystwa Łąkarstwa. Jest członkiem komitetu naukowego czasopisma „Łąkarstwo w Polsce” oraz był redaktorem czasopisma popularnonaukowego „Pamiętajcie o ogrodach”.

Promotor 3 doktorów, 60 prac magisterskich. Wykonał 17 recenzji prac naukowych oraz 2 projekty badawcze KBN.

Dorobek naukowy obejmuje łącznie 180 pozycji opublikowanych, w tym 70 oryginalnych prac twórczych (15 w językach obcych), 3 skrypty, 6 rozdziałów monografiach (3 w języku angielskim), 71 prac projektowych i doświadczalnych oraz 30 ekspertyz.

Przewodniczący komitetu naukowego 2 konferencji naukowych krajowych. Opracował koncepcję i projekt zagospodarowania muraw parkuru oraz czworoboków na Mistrzostwa Świata w Powożeniu Zaprzęgami Parokonnymi (Warka, 2007).

Kierował 4 projektami badawczymi KBN. Członek komitetu sterującego i naukowego w programie „Badania i rozwój nowych technologii w ramach projektu badawczego.

Optymalizacja produkcji wołowiny w Polsce, zgodnie ze strategią »od widelca do zagrody«, współfinansowanego ze środków EFRR w ramach POIG.

Wyniki badań naukowych prezentował na 33 konferencjach naukowych krajowych i 14 międzynarodowych. Był uczestnikiem 6 Kongresów i Sympozjów EGF w Nitrze (1998), Bańskiej Bystrzycy (2000), Alborg (2000), Witzenhausen (2001), Tartu (2002) oraz w Brnie (2009).

Odznaczony Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę. Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne otrzymał 9 nagród Rektora.

**Julian
Wołoszyn**

Urodził się 29 kwietnia 1925 r. w Tywoni, gmina Jarosław. Uczęszczał do szkoły podstawowej, gimnazjum i Liceum Drogowo-Wodnego w Jarosławiu. Dyplom technika drogowo-wodnego otrzymał w maju 1944 r. W latach wojny był wywieziony do Niemiec, gdzie pracował przy budowie dróg i mostów w firmie Schneid-Limburg. W latach 1942–1944 uczestniczył w Związku Walki Zbrojnej – AK. Po wyzwoleniu wschodniej części kraju podjął pracę w Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie, skąd z grupą operacyjną został skierowany na Ziemię Odzyskaną. Od lipca 1945 r. do ostatnich dni swego życia przebywał we Wrocławiu. Przez 5 lat pracował w Państwowym Zarządzie Wodnym i równocześnie studiował na Politechnice Wrocławskiej (Oddział Inżynierii Wodnej), uzyskując dyplom magistra inżyniera we wrześniu 1950 r. Wielokierunkowa praktyka zawodowa i twórcze uzdolnienia pozwoliły mu na podjęcie pracy naukowo-dydaktycznej: od 15 stycznia 1950 r. na Politechnice Wrocławskiej, a od 1 września 1952 r. w Akademii Rolniczej we Wrocławiu w Katedrze Budownictwa Wodnego.

W 1959 r. na podstawie dysertacji pt. „Zmienność rocznych opadów i odpływów na przykładzie zlewni rzeki Bóbr” nadano mu stopień doktora nauk technicznych. Habilitował się na podstawie rozprawy pt. „Opady burzowe i przewlekle we Wrocławiu”. Tytuł naukowy profesora

nadzwyczajnego otrzymał w 1971 r., a profesora zwyczajnego w 1983 r. Od roku 1970 do końca swoich dni pełnił funkcję dyrektora Instytutu Budownictwa Wodnego i Ziemnego, a do 1989 r. również funkcję kierownika Zakładu Hydrologii i Hydrotechniki.

Ponad 140 absolwentów wykonało pod jego kierownictwem dyplomowe prace magisterskie. Promował 12 doktorów nauk technicznych.

Bezpośrednio po przejściu do pracy w Akademii Rolniczej zainicjował budowę pierwszego laboratorium wodnego, które stwarzało możliwości prowadzenia w nim zajęć dydaktycznych z hydrauliki oraz realizacji modelowych badań naukowych. W latach 60., jako senior budowy gmachu Wydziału Melioracji Wodnych, zaprojektował i nadzorował z wielkim zaangażowaniem budowę nowego laboratorium wodnego.

Do ważniejszych trwałych osiągnięć naukowych można zaliczyć: mapę izolinii współczynnika zmienności odpływu rocznego rzeki Bóbr; opracowanie wzoru na obliczenie przepływu powodziowego o określonym prawdopodobieństwie pojawiania się i jego transponowania na teren Dolnego Śląska; ustalenie wzoru na obliczenie natężenia deszczów burzowych krótkotrwałych i przewlekłych w funkcji czasu ich trwania i prawdopodobieństwa; opracowanie metody konstruowania miarodajnych fal hipotetycznych.

Wyniki swych prac opublikował w 60 opracowaniach naukowych oraz w 5 podręcznikach na temat hydrologii, hydrauliki oraz regulacji rzek i potoków.

Był członkiem Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN, Polskiego Komitetu Naukowo-Technicznego NOT ds. Gospodarki Wodnej.

Za wyróżniającą się działalność i zasługi otrzymał: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, tytuł „Zasłużony Nauczyciel RP”, Medal Rodła, Odznakę Pioniera Wrocławia, medal „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Złotą Odznakę Honorową SITWM NOT, Złotą Odznakę Budowniczego LGOM.

Zmarł 24 września 1990 r. Spoczywa na Polu Żołnierzy AK na cmentarzu Św. Rodziny we Wrocławiu.

**Joanna
Wyka**

Urodziła się 23 lutego 1972 r. w Świdnicy, w woj. dolnośląskim. Szkołę podstawową, a następnie II Liceum Ogólnokształcące ukończyła w Świdnicy. Po zdaniu matury w roku 1991 uczęszczała do Policealnego Studium Analityki Medycznej w Wałbrzychu. W roku 1992 rozpoczęła studia w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, na Wydziale Technologii Żywności, które ukończyła w 1997 r. W 1997 r. ukończyła także dwuletnie Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne w Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia otrzymała na Wydziale Technologii Żywności i Żywienia w 2002 r. po obronie dysertacji doktorskiej pt. „Ocena sposobu żywienia i stanu odżywienia 35–45-letnich mężczyzn z terenu Dolnego Śląska” (promotor – prof. Alicja Żechałko-Czajkowska).

W 2010 r. na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Stan odżywienia ludzi po 60. roku życia w aspekcie uwarunkowań żywieniowych, zdrowotnych, środowiskowych i socjodemograficznych” uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia.

Jej dorobek naukowy obejmuje 58 opracowań, z czego 21 stanowią opublikowane oryginalne prace twórcze, które ukazały się w czasopiśmie zagranicznych oraz recenzowanych czasopiśmie polskich o zasięgu międzynarodowym. Autorka 5 monografii. Z 20 komunikatów naukowych opublikowanych w materiałach zjazdowych 3 prezentowane były na konferencjach międzynarodowych (Słowacja, Polska).

Promotor 12 prac magisterskich oraz 13 prac dyplomowych wykonanych przez studentów Studiów Podyplomowych Uniwersytetu Przyrodniczego Żywnienie człowieka w profilaktyce zdrowotnej, którego jest wykładowcą od 2005 r. Od 1999 r. aktywnie uczestniczy w Festiwalach Nauki, prowadząc około 70 wykładów i warsztatów o tematyce żywieniowej dla różnych grup wiekowych Dolnego Śląska. Wyróżniona 4 nagrodami Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

**Piotr Paweł
Wyrost**

Urodził się 28 czerwca 1925 r. w Sandomierzu. Szkołę średnią (Państwowe Gimnazjum i Liceum) ukończył w 1947 r. w Namysłowie na Opolszczyźnie. W latach 1947–1951 studiował na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, gdzie uzyskał dyplom lekarza weterynaryjnego w 1952 r. Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął w czasie studiów w 1950 r. w kierowanej przez prof. A. Banta Katedrze Anatomii Zwierząt.

Stopień naukowy doktora medycyny weterynaryjnej otrzymał w 1960 r. na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej WSR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Badania nad typami psów wczesnośredniowiecznego Opola i Wrocławia”, a stopień doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych na tym samym Wydziale w 1967 r. na podstawie rozprawy pt. „Psy wczesnożelaznej i wczesnośredniowiecznej Europy Wschodniej”. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1978 r., a zwyczajnego w 1989 r.

Odbył staże naukowe w Jugosławii (Uniwersytet w Belgradzie), byłym ZSRR (Akademia Weterynaryjna w Moskwie) i w Brnie (Wyższa Szkoła Weterynaryjna) oraz w Austrii, Bułgarii, Czechosłowacji i na Węgrzech.

Prowadził badania z zakresu anatomii rozwojowej, archeozoologii i historii medycyny weterynaryjnej.

W latach 1969–1995 był kierownikiem Katedry Anatomii Zwierząt, w latach 1968–1972 uczelnianym kuratorem Zrzeszenia Studentów Polskich i w latach 1972–1981 prodziekanem. W latach 1983–1996 był członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Anatomicznego, w latach 1987–1998 kierownikiem Sekcji Historii Medycyny Weterynaryjnej PTNW, w latach 1988–1998 członkiem Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN i w latach 1988–1997 redaktorem naczelnym *Archivum Veterinarium Polonicum*. Obecnie jest nadal członkiem Komitetu Redakcyjnego *Folia Morphologica* i członkiem Research Board of Advisors of the ABI.

Był promotorem 6 doktoratów. Autorem 19 recenzji habilitacyjnych i 14 doktorskich oraz 32 opinii do tytułu lub stanowiska profesora. Opracował 183 recenzje wydawnicze na potrzeby edytorskie różnych czasopiśmie naukowych.

Jest autorem lub współautorem 190 publikacji, w tym około 100 oryginalnych prac twórczych oraz 3 monografii z zakresu archeozoologii i historii zawodu pt. „Dawna fauna Śląska w świetle badań archeozoologicznych (1985); Dawna fauna Polski w świetle badań kostnych materiałów archeologicznych” (1994); „Absolwenci Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Rocznik studiów 1947–1951”, (2000) i 2 podręczników akademickich pt. „Weterynaryjne mianownictwo anatomiczne (1978); Zarys historii polskiej weterynarii z podstawami deontologii”, (1990).

Wyniki swych badań prezentował na kilku międzynarodowych kongresach i zjazdach naukowych, między innymi w Koszycach (1962), Leningradzie (1970), Budapeszcie (1971), Brnie (1972), Ołomuńcu (1973), Pradze (1976, 1979) i Sofii (1980).

Za działalność naukową, dydaktyczną i społeczną wyróżniony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, tytułem honorowym „Zasłużony Nauczyciel PRL”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, medalem „Za Zasługi dla Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu”, medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, złotą odznaką „Zasłużony dla Dolnego Śląska”, „Złotą Odznaką ZNP, Honorową Odznaką ZSP, Krzyżem Armii Krajowej, tytułem „Honorowy Członek Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych” i wyróżnieniem naukowym PTNW „Pro Scientia Veterinaria Polona” oraz wieloma innymi odznaczeniami. Ponadto wyróżniony był także Nagrodą Naukowo-Organizacyjną PAN, 4 nagrodami MEN i 23 nagrodami Rektora.

Zmarł 7.12.2011 r., pochowany na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu

**Andrzej Jan
Zachwieja**

Urodził się 5 czerwca 1959 r. w Strzelcach Opolskich. W rodzinnym mieście 1978 r. ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego.

W roku 1984 ukończył studia na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Pracę naukową i dydaktyczną podjął bezpośrednio po studiach, w 1984 r., na stanowisku asystenta stażysty, a następnie asystenta i starszego asystenta. Doktoryzował się w 1993 r. na Wydziale Zootechnicznym na podstawie rozprawy pt. „Uwarunkowania zmienności składu siary krów i poziomu frakcji białkowych w surowicy krwi cieląt” (promotor – prof. dr hab. Tadeusz Szulc). W 1994 r. został powołany na stanowisku adiunkta. W 2005 r. Rada Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt na podstawie dorobku naukowo-dydaktycznego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Współzależność między cechami fizykochemicznymi i biologicznymi siary krów a poziomem immunoglobulin w surowicy ich cieląt” nadano mu stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki. Od 1 lipca 2008 r. jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Jest autorem i współautorem 160 opracowań, w tym 50 oryginalnych prac twórczych, 1 podręcznika, 4 monografii. Był opiekunem 18 prac magisterskich pod jego kierunkiem jedna osoba wykonała pracę doktorską.

Ukończył Podyplomowe Studium Doskonalenia Pedagogicznego, odbył 6-miesięczny staż produkcyjny, 4 miesięczny staż naukowy na Królewskim Rolniczo-Weterynaryjnym Uniwersytecie w Kopenhadze oraz krótkoterminowe staże naukowe na uniwersytetach w Rostoku i Brnie. Uczestniczył w ponad 60 krajowych i zagranicznych konferencjach i sympozjach naukowych oraz seminariach dla producentów mleka i żywca wołowego.

Od roku 2005 jest członkiem Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów.

Jest członkiem Zarządu Sekcji Chowu i Hodowli Bydła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (od 2006 r.) Rady Redakcyjnej czasopisma „Vyzkum Skotu” (Cattle Research) w Republice Czeskiej (od 2008 r.).

Był wyróżniony 5 nagrodami Rektora, Złotą i Srebrną Odznaką Związku Młodzieży Wiejskiej oraz odznaką „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”.

**Aleksander
Zakrzewski**

Urodził się 20 maja 1894 r. w Innsbrucku. Wydział Lekarski ukończył we Lwowie na Uniwersytecie Jana Kazimierza i tam w 1920 r. uzyskał dyplom doktora wszech nauk. Następnie w 1925 r. ukończył studia na Wydziale Lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Z Wydziałem tym związał się już podczas studiów, bo od roku 1924 pracował tam jako asystent, a od 1926 r. jako zastępca profesora.

W latach 1926–1964 pełnił funkcję kierownika Katedry Anatomii Patologicznej i Weterynarii Sądowej (Lwów, Wrocław).

Habilitował się w 1928 r. z zakresu anatomii patologicznej. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1929 r., a profesora zwyczajnego w 1946 r. i na tym stanowisku pracował aż do emerytury w 1964 r.

Odbył liczne staże zagraniczne (Francja, Szwajcaria, b. Jugosławia, Węgry, b. Czechosłowacja, b. Związek Radziecki). Pełnił też różne funkcje: dyrektora Studium Wstępnego, dziekana Wydziału, przewodniczącego Komisji Weterynaryjnej przy Komitecie Nauk Rolniczych PAN, członka Komisji Biologii Nowotworów VI Wydziału PAN. Przez całe życie brał czynny udział w pracach społeczno-zawodowych (w okresie międzywojennym i powojennym), w towarzystwach naukowych i redakcjach czasopism związanych z weterynarią. Ścisłe współpracował też z anatomią patologiczną i medycyną sądową Wydziału Lekarskiego.

Opublikował 72 prace i wykształcił wielu specjalistów z zakresu anatomii patologicznej. Był promotorem 36 prac doktorskich, autorem lub współautorem skryptów pt. „Szczegółowa anatomia patologiczna zwierząt domowych”, „Wybrane zagadnienia z weterynarii sądowej”.

Jego działalność naukowo-badawcza była bardzo wszechstronna (gruźlica, dezynteria, nowotwory i inne). Był również kronikarzem zawodu weterynaryjnego i specjalistą w weterynarii sądowej.

Zmarł 30 czerwca 1976 r. Spoczywa na cmentarzu Św. Rodziny przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

**Stanisław
Zaleski**

Urodził się w 1923 r. Absolwent Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Pracował w placówkach naukowych Warszawy, Olsztyna i Szczecina. Pracę doktorską obronił w 1959 r., w 1961 r. uzyskał tytuł doktora habilitowanego, w 1968 r. profesora nadzwyczajnego, a w 1975 r. profesora zwyczajnego. Kierował Zakładem Mikrobiologii i Higieny Przetwórstwa w latach 1979–1991, a w latach 1984–1987 był również kierownikiem Katedry Higieny Produktów Zwierzęcych. Promotor 26 prac doktorskich.

Był członkiem Komitetu Mikrobiologii PAN, kolegium redakcyjnego International Journal of Food Microbiology, a także przedstawicielem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów w Komitecie Mikrobiologii Żywności i Higieny Międzynarodowej Unii Towarzystw Mikrobiologicznych (IUMS).

Zmarł w 1991 r.

**Grzegorz
Załucki**

Urodził się 31 marca 1918 r. w Kutuzowej k. Żytomierza. Jest absolwentem Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie (1941) oraz Akademii Medycznej we Wrocławiu (1952). Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął już w czasie studiów w roku 1938 jako pomocnik asystenta, a następnie asystent w Katedrze Fizjologii Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie pod kierownictwem prof. dr. Andrzeja Klisickiego. Po przyjeździe ze Lwowa

do Wrocławia w 1946 r. rozpoczął pracę w Katedrze Fizjologii Wydziału Lekarskiego również pod kierunkiem profesora Klisieckiego. Stopień doktora weterynarii uzyskał w roku 1951, tytuł naukowy docenta w 1954 r., nominację na profesora nadzwyczajnego w roku 1956, a na profesora zwyczajnego w 1973 r.

W roku 1953 objął kierownictwo nowo utworzonej Katedry Fizjologii Zwierząt Wydziału Weterynaryjnego, organizując w niej od podstaw działalność naukową i dydaktyczną. Na tym stanowisku pracował przez 35 lat, tj. do 1988 r., w którym przeszedł na emeryturę.

Prowadził zajęcia dydaktyczne dla studentów w Katedrze Fizjologii Instytutu Weterynaryjnego we Lwowie oraz dla studentów Wydziału Lekarskiego, Oddziału Stomatologicznego, Wydziałów: Weterynaryjnego, Zootechnicznego, Rolniczego i Studium Wychowania Fizycznego we Wrocławiu.

Zainteresowania naukowo-badawcze dotyczyły fizjologii układu krążenia oraz fizjologii układu pokarmowego przeżuwaczy. Przebywając w latach 1956 i 1960 w Laboratorium Ogólnej Fizjologii Instytutu Fizjologii im. Pawłowa w Petersburgu, zainteresował się zagadnieniem interorepcji przewodu pokarmowego. Po powrocie do kraju rozpoczął badania nad nerwowo-humoralną regulacją motoryki przedżołądków oraz wydzielania soków trawiennych u przeżuwaczy, zwracając szczególną uwagę na rolę interoreceptorów w tej regulacji.

Wyniki swoich badań przedstawił na wielu sympozjach i zjazdach naukowych w kraju i za granicą (Lipsk, Berlin, Brno, Budapeszt, Sofia, Nowy Sad). Na XX Światowym Kongresie Weterynaryjnym w Salonikach (1975) pełnił funkcję przewodniczącego sekcji „Motoryka żołądkowo-jelitowa”.

Jest autorem lub współautorem ponad 100 publikacji naukowych. Pod jego promotorstwem 10 pracowników wykonało prace doktorskie, 5 z nich uzyskało stopnie naukowe doktora habilitowanego, a 4 zostało mianowanych profesorami. Prócz tego opracował ponad 100 recenzji rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz wiele ocen dorobku naukowego i wniosków do uzyskania tytułu profesora. Jest współautorem znanego w kraju podręcznika dla studentów pt. „Fizjologia zwierząt”, którego VII wydanie ukazało się w roku 1998. Jest członkiem 5 towarzystw naukowych, a za swą działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną wyróżniony został wieloma odznaczeniami państwowymi, resortowymi i uczelnianymi. Za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych oraz za kształcenie kadry naukowej otrzymał 4 nagrody Ministra. Jest twórcą wrocławskiej weterynaryjnej szkoły fizjologicznej.

W latach 1956–1960 pełnił funkcję prodziekana. Otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, medal „Zasłużony Nauczyciel”, „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Medal Honorowy Wydziału Weterynaryjnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, „Medal Komisji Edukacji Narodowej”, Medal Honorowy Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego im. Napoleona Cybulskiego, Medal Honorowy „*Pro Scientia Veterinaria Polona*”.

Zmarł 15 lutego 2007 r., pochowany został na cmentarzu komunalnym we Wrocławiu na Grabiszynie.

Zenon
Zamiar

Urodził się 8 października 1951 r. w Witkowie w powiecie gnieźnieńskim. Świadcstwo dojrzałości otrzymał w 1969 r. po ukończeniu I Liceum Ogólnokształcącego nr 16 im. Bolesława Chrobrego.

Studia pierwszego stopnia odbył w Wyższej Szkole Wojsk Inżynieryjnych im. gen. Jakuba Jasińskiego we Wrocławiu w latach 1969–1973 (ukończone z wyróżnieniem); mianowany na stopień podporucznika oraz uzyskał tytuł inżyniera w specjalności inżyniera wojskowa.

Po studiach przez pięć lat pracował na wspomnianej Uczelni na stanowiskach dowódczych i w 1979 r. podjął studia drugiego stopnia w Akademii Sztabu Generalnego Wojska Polskiego (ASG WP) w Warszawie. Akademię ukończył jako prymus w 1981 r., po czym został skierowany do WSOWInż. we Wrocławiu na stanowisko dowódcy batalionu. W tym czasie ukończył kurs organizacji i zarządzania pracami inżynieryjnymi w WAT w Warszawie oraz specjalizację pedagogiczno-dydaktyczną w ASG WP.

W roku akademickim 1984/1985 rozpoczął studia doktoranckie systemem przemiennym w ASG WP. Po zdaniu wymaganych egzaminów i pozytywnym przebiegu obrony rozprawy doktorskiej pt. „Doskonalenie systemu zapór inżynieryjnych w pasie obrony”, na podstawie uchwały Rady Naukowej Wydziału Wojsk Lądowych ASG WP z dnia 28 maja 1987 r., otrzymał stopień naukowy doktora

nauk wojskowych (promotor – prof. dr hab. inż. Jerzy Procak).

Od 1987 do 1989 r. pełnił obowiązki adiunkta–kierownika Zakładu Zabezpieczenia Bojowego i Logistycznego w WSOWInż. W tym czasie odbył też kurs operacyjno-inżynieryjny w Akademii Inżynieryjnej im. Kujbyszewa w Moskwie. W 1989 r. objął stanowisko Kierownika Katedry Taktyki Wojsk Inżynieryjnych w Wyższej Szkole Oficerskiej Inżynierii Wojskowej. Pracował na tym stanowisku do 1994 r.

W 1999 r. Senat Uniwersytetu Żilinskiego w Żilinie (Słowacja) w 1999 r. mu stopień naukowy docenta w zakresie budownictwa i transportu specjalnego. Podstawą uchwały były rozprawa habilitacyjna pt. „Možnosti pouzivanja geotextili vo vojenskom dopravnpm stavitelstvie”, która uzyskała pozytywne recenzje dwóch recenzentów ze Słowacji i jednego z Polski, pozytywna ocena dorobku naukowego oraz przebieg kolokwium habilitacyjnego.

Uzyskany stopień naukowy docenta został nostryfikowany przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu Rzeczypospolitej Polskiej z dniem 16 maja 2003 r. i uznano go za równoważny ze stopniem naukowym w Rzeczypospolitej Polskiej doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie transportu i budownictwa.

Po restrukturyzacji wyższego szkolnictwa wojskowego od 1994 r. przez trzy kadencje był dziekanem Wydziału Inżynierii Wojskowej Wyższej Szkoły Oficerskiej im. T. Kościuszki we Wrocławiu i w latach 2001–2003 dodatkowo pełnił obowiązki prorektora ds. dydaktyczno-naukowych tej Uczelni.

W roku 2007 odbył staż naukowy na Uniwersytecie Żilinskim w Żilinie na Słowacji.

Do 30 września 2009 r. był również pracownikiem Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach i pełnił obowiązki Dyrektora Instytutu Zarządzania.

Obecnie jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych oraz od 2009 r. na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu.

Zainteresowania naukowo-badawcze koncentrują się wokół kwestii związanych z bezpieczeństwem i zarządzaniem przedsięwzięciami inżynieryjnymi, w tym specjalnymi (kryzysowymi), w warunkach niepewności i ryzyka; szeroko rozumianymi zagadnieniami zabezpieczenia logistycznego, głównie infrastruktury transportowej i transportu oraz realizacji różnorodnych operacji technicznych i technologicznych. W pierwszej dziedzinie główna uwaga skupia się wokół uwarunkowań organizacji i zarządzania

realizacją przedsięwzięć inżynieryjnych w różnego rodzaju sytuacjach kryzysowych militarnych i pozamilitarnych, z kolei w drugim obszarze – to teoria i praktyka infrastruktury transportu drogowego i transportu, w tym specjalnego.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 140 publikacji, w tym 40 zagranicznych i 6 monografii.

Należy do Polskiej Grupy Inżynierii Sejsmicznej i Parasejsmicznej PAN. Prowadzi seminaria doktoranckie na Wydziale Inżynierii Specjalnej Uniwersytetu w Żilinie (Słowacja).

Był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany, m.in. 2-krotnym wpisem honorowym do kroniki Uczelni, nagrodami rektorskimi oraz odznaczeniami państwowymi i medalami resortowymi – Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Brązowym, Srebrnym i Złotym Krzyżami Zasługi. Za współautorstwo podręcznika dla Sił Zbrojnych RP otrzymał Nagrodę MON II Stopnia.

W 2003 r. Senat Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych na wniosek Komendy Uczelni przyznał mu za zasługi w wychowaniu i kształceniu wielu pokoleń oficerów honorowy tytuł „Legendarny Dowódca i Wychowawca”.

Jan
Zarzycki

Urodził się 25 kwietnia 1921 r. Wychowywał się i kształcił we Lwowie, tam też ukończył Akademię Medycyny Weterynaryjnej.

W 1945 r. przyjechał wraz z rodziną do Wrocławia i rozpoczął pracę na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Wrocławskiego w Katedrze Histologii i Embriologii, która była wspólna dla Wydziału Lekarskiego i Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. Pracował początkowo jako asystent, później jako starszy asystent (1945–1950).

W roku 1951 otrzymał tytuł doktora i od 1952 do 1955 r. pracował jako adiunkt na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej.

W latach 1957–1966 jako zastępca profesora był kierownikiem Zakładu Histologii i Embriologii Wydziału

Weterynaryjnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu, pracując jednocześnie w Katedrze Histologii i Embriologii Akademii Medycznej. Na Wydziale Lekarskim, gdzie pracował pełnił jednocześnie funkcję prodziekana (1957–1960 i 1963–1967) i dziekana (1967–1972). Po wykonaniu pracy habilitacyjnej w 1962 r. powołany został na stanowisko docenta (1963), a w 1969 r. otrzymał tytuł profesora. W latach 1972–1981 pełnił funkcję prorektora ds. nauki.

Opublikował 140 prac ogłoszonych w czasopiśmie naukowych krajowych i zagranicznych. Jest też autorem podręcznika pt. „Histologia zwierząt domowych i człowieka” oraz współautorem podręcznika pt. „Anatomia mikroskopowa zwierząt domowych i człowieka”.

W swojej pracy naukowej zajmował się histologią, histochemią oraz ultrastrukturą gruczołu mlekowego. Jako pierwszy w Polsce zastosował metody krioultramikrotomii w ocenie funkcji komórek wydzielniczych gruczołu mlekowego.

Był członkiem licznych towarzystw naukowych, m.in. Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, Polskiego Towarzystwa Anatomicznego, Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików, Europeenne et Mediterraenne de Proctologie, Anatomische Gesellschaft i in.

Wyróżniony m.in. dziesięcioma nagrodami resortu zdrowia, Nagrodą Miasta Wrocławia, Krzyżem Kawalerskim Orderem Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

**Tadeusz
Zatwarnicki**

Urodził się 2 grudnia 1958 r. w Chojnowie, woj. dolnośląskie. Szkołę podstawową, a następnie liceum ogólnokształcące ukończył w rodzinnym mieście. W latach 1979–1983 studiował na Uniwersytecie Wrocławskim na kierunku biologia.

Stopień doktora nauk przyrodniczych otrzymał w 1991 r. na podstawie pracy pt. „Klasyfikacja filogenetyczna rodzaju *Scatophila* Becker (Diptera: Ephydriidae)” na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego

(promotor – dr hab. Lech Borowiec). Stopień doktora habilitowanego uzyskał po przedłożeniu rozprawy pt. „A new reconstruction of the origin of eremoneuran hypopygium and its classification implications (*Insecta: Diptera*)” na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego w 1996 r. Specjalizacja – zoologia.

Odbył staże naukowe w ośrodkach: Zoologisk Museum, Kopenhaga, Dania; Smithsonian Institution, Washington, USA; Universitaet Osnabrueck, Niemcy; Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Bruksela, Belgia.

Od 1984 do 2003 r. pracował w Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W Katedrze Zoologii w okresie 1998–2000 r. pełnił funkcję p.o. kierownika, a następnie do grudnia 2001 r. był kierownikiem Katedry. Od 2003 r. pracuje na Uniwersytecie Opolskim.

Wypromował doktora na Wydziale Przyrodniczo-Technologicznym Uniwersytetu Opolskiego i szereg magistrów. Był recenzentem prac doktorskich.

Do 2003 r. opublikował 54 prace naukowe. Brał udział w 7 międzynarodowych konferencjach na Węgrzech, Słowacji, w Czechach, Kanadzie, Wielkiej Brytanii, Belgii i Niemczech.

Do najważniejszych osiągnięć zalicza się zaproponowanie hipotezy powstania hypopygium u wyższych muchówek (*Diptera*), stworzenie klasyfikacji *Ephydriidae*, wydzielenie nowego płemienia muchówek, wydanie katalogu *Ephydriidae* świata, udział w przygotowaniu monografii pt. „Contributions to a Manual of Palaearctic *Diptera* w Aquatic Insects of North Europe, zrewidowanie 5 rodzajów *Ephydriidae*”, opisanie 22 nowych gatunków i dwóch rodzajów w tej rodzinie.

Otrzymał 3 nagrody Rektora i Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej.

**Wojciech
Zawadzki**

Urodził się 7 września 1948 r. we Wrocławiu. Szkołę i Liceum Ogólnokształcące im. Piastów Śląskich we Wrocławiu ukończył w 1966 r. Studia wyższe podjął na Wydziale Weterynarii Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, które kontynuował w Olsztynie w Wyższej Szkole

Rolniczo-Technicznej, gdzie w 1972 r. uzyskał dyplom lekarza weterynarii. W 1973 r. podjął pracę w Instytucie Higieny Produktów Zwierzęcych AR we Wrocławiu, a od 1976 r. pracuje w Katedrze Fizjologii Zwierząt. Stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych otrzymał w 1979 r. na podstawie rozprawy pt. „Hamowanie metanogenezy w przedżołądkach u owiec”, a doktora habilitowanego w 1993 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ wybranych niekonwencjonalnych dodatków do paszy na przebieg procesów fermentacyjnych w żwaczu owiec”. Od 1998 r. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Tytułarnym profesorem został w 2001 r.; jako profesor zwyczajny zatrudniony od 2008 r.

Odbył 4 staże naukowe zagraniczne (Kopenhaga, Oslo, Aberdeen i Madryt) oraz 10 staży krajowych.

Jest autorem łącznie 175 publikacji, w tym 84 prac badawczych (wielu w języku angielskim), 54 komunikatów, 12 artykułów popularnonaukowych oraz autorem i współautorem 4 książek i 2 skryptów.

Naukowo zajmuje się problemami przewodu pokarmowego przeżuwaczy, ze szczególnym uwzględnieniem procesu metanogenezy podczas manipulowania procesami metabolicznymi w przedżołądkach oraz fizjologii żywienia przeżuwaczy i innych zwierząt roślinożernych w aspekcie analizy profilu fermentacyjnego w żwaczu i jelicie ślepych.

Był promotorem 6 doktoratów, recenzentem 16 rozpraw doktorskich i 2 habilitacyjnych oraz wielu grantów uczelnianych i KBN.

Jest członkiem 5 towarzystw naukowych krajowych i jednego zagranicznego. W 2000 r. wyróżniony został odznaką „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych”. Jest wiceprezesem Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej we Wrocławiu, gdzie pełni też funkcję przewodniczącego Komisji Etyki, Deontologii i Historii Zawodu. Był członkiem wielu komisji wydziałowych, senackich i rektorskich oraz senatorem w latach 1996–1999. Jest przewodniczącym Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej, wiceprzewodniczącym Komisji Rektorskiej ds. zakupu książek i czasopism. Należy do Międzynarodowej Rady Naukowej czasopism: „Weterynaria po Dyplomie”, „Weterynaria w Terenie”, „Weterynaria w Praktyce”. Od 2000 r. pełni funkcję kierownika Katedry Fizjologii Zwierząt. Od 1997 r. jest redaktorem merytorycznym serii „Weterynaria” Zeszytów Naukowych AR we Wrocławiu oraz przewodniczącym Kolegium Redakcyjnego serii „Veterinary Medicine” czasopisma internetowego EJPAU. Za pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną otrzymał 14 nagród Rektora.

W roku 1987 uhonorowano go odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia”.

Zdzisław
Zawadzki

Urodził się 24 czerwca 1920 r. we Lwowie. W mieście tym w 1945 r. ukończył studia w Akademii Medycyny Weterynaryjnej, uzyskując w 1947 r. dyplom lekarza weterynaryjnego na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. W latach 1946–1949 ukończył studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Wrocławskiego.

Pracę w Katedrze Higieny Środków Spożywczych Pochodzenia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu rozpoczął w 1946 r., pełniąc kolejno funkcje: młodszego i starszego asystenta. W 1950 r. powołany został na kurs przeszkolenia oficerów, a po jego ukończeniu – do czynnej służby wojskowej, na stanowisko kierownika sekcji bakteriologicznej Laboratorium Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy i następnie kierownika tego Laboratorium. Służbę wojskową pełnił do 1957 r.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 1951 r. na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej na podstawie rozprawy pt. „Badania nad mechanizmem powstawania egzogenego zakażenia jaj kurzych”. Po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej powrócił w 1957 r. do Katedry Higieny Produktów Zwierzęcych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, w której pracował na stanowiskach starszego asystenta, adiunkta oraz od 1967 r. do 1968 r. docenta.

Stopień doktora habilitowanego (docenta nauk weterynaryjnych) nadała mu Rada Wydziału w 1967 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Studia nad mikroflorą psychrofilną pomieszczeń chłodniczych”. W roku 1968 podjął się zorganizowania od podstaw Katedry Higieny Produktów Zwierzęcych w Olsztynie i objął jej kierownictwo. W 1974 r. przeszedł do Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej, gdzie pracował do momentu przeniesienia na emeryturę. W 1990 r. uzyskał tytuł profesora.

Zajmował się głównie higieną i mikrobiologią żywności, możliwością wykorzystywania drobnoustrojów do oczyszczania środowiska przyrodniczego skażonego węglowodorami. Niezwykle istotne badania nad znaczeniem

Bacillus cereus w etiologii zatruc pokarmowych ludzi, nad poznaniem ciepłooporności przetrwalników tego drobnoustroju itp.

Opublikował łącznie 88 prac.

Był kierownikiem studium doktoranckiego, promotorem 4 przewodów doktorskich oraz recenzentem 5 prac doktorskich.

Pełnił wiele funkcji społecznych w ZNP przy WSR we Wrocławiu (1958–1964), był ławnikiem Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu (1959–1963), członkiem Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich Politechniki Wrocławskiej (1984–1987).

Otrzymał wiele nagród i dyplomów Rektora WSR we Wrocławiu, ART w Olsztynie i Politechniki Wrocławskiej oraz Złoty Krzyż Zasługi i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 18 listopada 2003 r. Pochowany został na cmentarzu komunalnym we Wrocławiu na Osobowicach.

**Ryszard
Ziemiński**

Urodził się 28 grudnia 1935 r. w Koniuchach. Do szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego uczęszczał w Działoszycach, woj. świętokrzyskie. Studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu ukończył w 1962 r.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1968 r. na Wydziale Zootechnicznym WSR we Wrocławiu na podstawie dysertacji pt. „Badania nad zdolnością opasową i wartością rzezną młodego bydła rasy czerwono-białej” (promotor – prof. Jerzy Juszcak), a stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w 1974 r. po przedłożeniu rozprawy pt. „Badania nad efektywnością opasu buhajków rasy nizinno czerwono-białej do ciężaru 600 kg z wykorzystaniem dwóch sezonów pastwiskowych”. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych otrzymał w 1982 r., a na stanowisko profesora zwyczajnego został powołany w 1993 r.

Odbył staże naukowe: na Uniwersytecie w Wageningen, w Instytucie Hodowli Zwierząt w Grub (Niemcy)

oraz na uniwersytetach w Brnie, Nitrze, Rostocku i Medison (USA).

Wieloletni członek Senatu AR we Wrocławiu, członek Zarządu Głównego i wiceprzewodniczący Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Od 1993 r. wiceprzewodniczący Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczej i od 1991 r. przewodniczący Komisji ds. Doskonalenia Nauczycieli, członek Komitetu redakcyjnego kwartalnika „Pasze Polskie”. W latach 1994–2000 kierował Katedrą, a następnie Zakładem (2003–2005) Hodowli Bydła i Produkcji Mleka.

Promował 3 doktorów oraz 113 magistrantów, wykonał 15 recenzji prac doktorskich, 4 rozpraw habilitacyjnych i 13 wniosków o tytuł naukowy profesora (w tym 1 zagraniczna). W latach 1993–2004 kierował 3 projektami badawczymi KBN oraz był głównym wykonawcą dwóch.

Autor 275 publikacji, w tym 129 oryginalnych prac badawczych. Jest autorem skryptu pt. „Chów i hodowla bydła”, podręcznika pt. „Hodowla i użytkowanie bydła” (2005) oraz 13 skryptów i zeszytów do ćwiczeń dla studentów. Jest współautorem „Krajowego programu rolnosrodowiskowego” (2004).

Za działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną został wyróżniony: 22-krotnie nagrodą Rektora, Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, odznaką „Zasłużony dla Rolnictwa”, Złotą Odznaką AZS, medalem i dyplomem Światowej Wystawy Innowacji Nauki i Techniki – Bruksela 98, medalem „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego”, medalami 50-lecie Uczelni oraz „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu i Komisji Edukacji Narodowej. Został odznaczony: Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderem Odrodzenia Polski.

**Dionizy
Zięba**

Urodził się 3 maja 1931 r. w Dąbrowie Górniczej. Tytuł lekarza weterynarii uzyskał w roku 1953, a stopień naukowy doktora w 1962 r. na Akademii Rolniczej we Wrocławiu. W roku 1971 Rada Wydziału Weterynaryjnego

nadała mu stopień doktora habilitowanego na podstawie dorobku i rozprawy habilitacyjnej pt. „Motoryka przedżołądków u bydła, owiec i kóz”. W roku 1973 uzyskał etat docenta w Katedrze Fizjologii Zwierząt. W 1987 r. Rada Państwa nadała mu tytuł profesora. Od 1978 do 2000 r. pełnił funkcję kierownika Katedry Fizjologii Zwierząt. W roku 1996 objął stanowisko profesora zwyczajnego.

Jego łączny dorobek naukowy stanowią 143 pozycje, w tym: 79 prac naukowych, 13 filmów naukowo-dydaktycznych, 1 skrypt dla studentów i 50 komunikatów na zjazdy naukowe w kraju i za granicą.

Zainteresowania naukowe dotyczą układów krążenia, pokarmowego i rozrodczego.

Komunikaty oraz filmy naukowe przedstawiał na zjazdach i sympozjach krajowych i zagranicznych (Anglia, Grecja, Bułgaria). Odbył 3 staże naukowe w Brnie, Moskwie i Petersburgu.

W kadencjach 1981–1982, 1984–1987, 1990–1993, 1993–1996 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej ds. dydaktyki. Był również członkiem Senatu (1987–1990).

Został odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Zmarł 22 września 2003 r. i pochowany został na cmentarzu parafialnym Św. Rodziny we Wrocławiu.

Maria
Ziętecka

Urodziła się 11 czerwca 1928 r. w Czchowie, pow. Brzesko. Po ukończeniu szkoły podstawowej, a następnie liceum ogólnokształcącego w Brzesku rozpoczęła studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, które ukończyła w 1951 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera rolnika.

Stopień doktora nauk rolniczych otrzymała po odbyciu studiów aspiranckich w 1963 r. na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Formy i przemiana związków azotowych w roślinie

w zależności od różnego nawożenia azotowego”, a stopień doktora habilitowanego – również na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Badania nad przydatnością różnych roztworów ekstrakcyjnych do oceny zasobności gleby w miedź przyswajalną dla roślin”.

Pracę w Katedrze Chemii Rolniczej rozpoczęła w 1959 r. W czasie pracy na Uczelni koncentrowała się głównie na badaniach metodycznych oznaczania zawartości makro- i mikroelementów w glebach i roślinach. Jej badania nad metodami oznaczania dostępnych dla roślin form magnezu oraz mikroelementów w glebach dały podstawę do wprowadzenia we wszystkich Wojewódzkich Stacjach Chemiczno-Rolniczych w Polsce jednolitej metodyki oznaczania tych pierwiastków.

Była rzecznikiem Komisji Dyscyplinarnej dla studentów Uczelni.

Była promotorem 25 prac magisterskich. Jest autorką lub współautorką 61 prac naukowych, w tym 12 w językach obcych. Wyniki swych badań prezentowała na 6 zagranicznych konferencjach, między innymi w Moskwie, Budapeszcie, Bukareszcie, Jenie.

W uznaniu za pracę naukową otrzymała Nagrodę Polskiej Akademii Nauk oraz 14 nagród Rektora. Odznaczona została Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz wyróżniona odznaką „Zasłużonemu Opolszczyźnie.”

Na emeryturę przeszła 30 września 1987 r.

Lesław
Zimny

Urodził się 27 maja 1949 r. w Chobieni koło Wołowa. Ukończył Szkołę Przysposobienia Rolniczego (1963–1964), Państwowe Technikum Rolnicze w Wołowie (1964–1969), studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1969–1974) oraz Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne (1974–1975).

Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę zawodową w Katedrze Ogólnej Uprawy Roli i Roślin (ob. Katedra Kształtowania Agroekosystemów) AR we Wrocławiu, gdzie pracuje do dziś.

Pracę doktorską pt. „Wpływ zróżnicowanej uprawy przedzimowej na właściwości fizyczne gleby i plonowanie buraków cukrowych” (promotor – prof. R. Krężel) obronił w 1984 r., a rozprawę habilitacyjną pt. „Badania nad warunkami wzrostu i plonowaniem buraka cukrowego przy zastosowaniu zróżnicowanych technologii uprawy” w 1994 r. na Wydziale Rolniczym AR we Wrocławiu. Wykazał, że w polskich warunkach glebowo-klimatycznych można stosować z powodzeniem uprawę konserwującą i zaproponował definicję tego terminu. Był promotorem 4 prac doktorskich oraz 42 magisterskich. Autor lub współautor 155 prac, w tym 75 oryginalnych i 20 leksykonograficznych. Współautor skryptu „Zagadnienia uprawy roli i roślin” oraz akademickiego podręcznika „Agrotechnologia”.

Zweryfikował hasła rolnicze w wielu słownikach, leksykonach i encyklopediach, wzbogacając język polski w nowe pojęcia rolnicze. Autor „Wielkiego słownika rolniczego niemiecko-polskiego”, „Wielkiego słownika rolniczego polsko-niemieckiego”, „Encyklopedii ekologiczno-rolniczej” oraz informatora „Kto jest kim w polskiej agronomii”. Współautor i redaktor biografii pt. „Profesor Bolesław Świętochowski wybitny polski uczonec XX wieku”.

Brał udział w projekcie „Opracowanie programów nauczania do kształcenia na odległość (e-learning)” na kierunku rolnictwo z przedmiotu ogólna uprawa roli i roślin wraz z herbologią finansowany przez Europejski Fundusz Społeczny.

Członek rady naukowej Fragmenta Agronomia i Annales UMCS Sectio E Agricultura. Współorganizator niemiecko-polskiego seminarium Sommertagung '97 Berlin – Wrocław pt. „Dauerfeldversuche als Forschungsbasis für nachhaltige Landwirtschaft”. Uczestniczył w realizacji projektu dotyczącego „Polsko-niemieckiego i niemiecko-polskiego słownika ochrony środowiska” organizowanego przez Uniwersytet w Essen, Politechnikę Łódzką i Polsko-Niemiecką Sieć Naukową ds. Ochrony Środowiska, Bezpieczeństwa Procesowego i Inżynierii Energetycznej INCREASE.

Nagrodzony Zespołową Nagrodą Ministra i 12 nagrodami Rektora oraz odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i medalem „Za Zasługi dla Wydziału Rolniczego”.

Stefan
Zubrzycki

Urodził się 26 marca 1927 r. w Zawichoście, woj. kieleckie. Szkołę średnią oraz liceum ukończył w 1946 r. w Kielcach. W latach 1946–1950 odbył studia matematyczne na Uniwersytecie Wrocławskim. W roku 1954, na podstawie rozprawy dotyczącej zmiennych losowych równoważnych w sensie de Finettiego, uzyskał stopień doktora nauk matematycznych. Promotorem jego pracy doktorskiej był prof. dr hab. Hugo Steinhaus. Trzy lata później, za pracę dotyczącą szacowania złóż geologicznych, otrzymał stanowisko docenta.

W grudniu 1948 r., jeszcze przed ukończeniem studiów, podjął obowiązki asystenta na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego. Następnie – od maja 1949 r. – pracował w Instytucie Matematycznym Polskiej Akademii Nauk (wówczas Państwowym Instytucie Matematycznym), w którym przeszedł przez wszystkie stopnie kariery naukowej – od asystenta do profesora nadzwyczajnego. W latach 1958–1963 pracował w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu, kierując w tym okresie Katedrą Matematyki tej Uczelni.

W latach 1964–1965 był kierownikiem Katedry Statystyki na Wydziale Rolniczym WSR we Wrocławiu.

W 1965 r. został profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Działu Zastosowań Przyrodniczych, Gospodarczych i Technicznych Instytutu Matematycznego PAN. W roku akademickim 1964/1965 wykładał gościnnie na Uniwersytecie w Seattle w Stanach Zjednoczonych.

Był promotorem jednej pracy doktorskiej. Opublikował 46 prac naukowych poświęconych teorii prawdopodobieństwa, statystyce matematycznej i zastosowaniom matematyki. Był uczniem, a następnie współpracownikiem profesora Steinhausa, współtwórcą wrocławskiego ośrodka zastosowań matematyki. Między innymi był współautorem taksonomii wrocławskiej, prostej metody porządkowania indywidualów i graficznego przedstawienia podobieństwa pomiędzy badanymi osobnikami. Metoda ta znalazła liczne zastosowania także w innych badaniach przyrodniczych. Opracował najpierw skrypt, a później podręcznik

z rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej pt. „Wykłady z rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej”. Za podręcznik ten uzyskał nagrodę Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego.

Był tłumaczem kilku książek matematycznych oraz redaktorem naukowym wielu innych pozycji. Przez wiele lat pracował w Komitetach Redakcyjnych czasopism matematycznych „Colloquium Mathematicum” i „Zastosowań Matematyki”. Był również redaktorem naczelnym „Listów Biometrycznych”, organu Polskiego Towarzystwa Biometrycznego. Na tym stanowisku kontynuował dzieło Profesora Juliana Perkała – popularyzację wiedzy matematycznej w kołach przyrodników.

Zmarł 18 grudnia 1968 r. w pełni talentu i sił twórczych. Pochowany został na cmentarzu św. Wawrzyńca przy ul. O. Bujwida we Wrocławiu.

Jan
Zwierzchowski

Urodził się 23 września 1923 r. w Bydgoszczy. Tam uczęszczał do szkoły powszechnej i gimnazjum. Podczas okupacji był robotnikiem, pomocnikiem kowala, pracownikiem majątku zarządzanego przez Niemców. W 1946 r. zdał maturę w Bydgoszczy. Studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu ukończył w 1951 r. Jeszcze w czasie studiów pracował naukowo jako wolontariusz, zaś po uzyskaniu dyplomu jako asystent w Ośrodku Leptospirozowym filii PZH we Wrocławiu, a następnie na etacie w Drwalewskich Zakładach Biofarmaceutycznych. Doktorat uzyskał w 1952 r. W latach 1954–1955 pracował jako adiunkt w Państwowym Instytucie Weterynarii w Zakładzie Badań nad Leptospirozą mieszczącym się we Wrocławiu.

Od 1955 r. aż do przejścia na emeryturę w 1993 r. pracował w Katedrze Epizootiologii i w Klinice Chorób Zakaźnych.

Przewód habilitacyjny ukończył w 1967 r. Stanowisko docenta uzyskał w 1968 r., a tytuł naukowy profesora w 1991 r.

Głównymi kierunkami prowadzonych badań były: leptospiroza, choroby zwierząt futerkowych, choroby zakaźne zwierząt, w szczególności – gruźlica, kolibakteriozy, choroba Aujeszky’ego i choroby wielkiego stada. Na szczególne wyróżnienie zasługują zapoczątkowane badania nad leptospirozą, które jako pierwsze w Polsce, jak również na arenie międzynarodowej przedstawiły kompleksowo problem leptospirozy zwierząt. Drugim kierunkiem badań były choroby zwierząt futerkowych. Przez swoją działalność naukową i wdrożenie do praktyki metod prewencji i profilaktyki przyczynił się do zabezpieczenia zdrowotności tych zwierząt w Polsce.

Był 13 lat kierownikiem Studium Podyplomowego z Higieny i Profilaktyki Wielkiego Stada.

Dorobek naukowy obejmuje ponad 210 publikacji (w tym 83 samodzielne), z czego 30 ukazało się w czasopiśmie zagranicznych. Jest współautorem 4 podręczników. Prezentował referaty na konferencjach w Berlinie, Bratysławie, Brnie, Hanowerze, Hradec Kralove, Lipsku, Neubrandenburgu, Nowym Sadzie, Poczdamie i Warnie.

Był promotorem 4 prac doktorskich i 4 magisterskich oraz recenzentem kilkunastu prac doktorskich, habilitacyjnych, szeregu książek, artykułów, czasopism i opinii na tytuł profesora.

Od 1 października 1982 r. do przejścia na emeryturę był kierownikiem Katedry Epizootiologii i Kliniki Chorób Zakaźnych.

Aktywnie działał w NSZZ *Solidarność*. W pierwszych wolnych wyborach w 1981 r. wybrany został na dziekana Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu. Kadencja została przerwana internowaniem w Zakładzie Karnym w Nysie.

Był członkiem Komitetu PAN oraz Sekcji Chorób Zakaźnych PAN, Rady Naukowej Instytutu Weterynarii w Puławach, Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, Sekcji Rady Głównej Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego, Rady Naukowej Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Zjednoczenia „Las” i Rady Naukowej Instytutu Zootechniki w Konstancinie Jeziorna, a także członkiem Grupy Ekspertów Ministra Rolnictwa ds. Chorób Zakaźnych w Mongolii, jak również konsultantem krajowym ds. leptospirozy i chorób zwierząt futerkowych.

Był członkiem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów, Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Polskiego Towarzystwa Lekarzy Chorób Zakaźnych i Epidemiologicznych oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, w którym pełnił funkcję prezesa i skarbnika oddziału. Należał również do Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynarii, pełniąc w nim funkcję skarbnika.

Po reaktywowaniu Izb Lekarsko-Weterynaryjnych wybrany został w 1991 r. na pierwszego prezesa Dolnośląskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z siedzibą we Wrocławiu. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna powołała go na Kanclerza Kapituły Medalu Honorowego Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej i przewodniczącego Krajowej Komisji Etyki, Deontologii i Historii Zawodu, a także członka Rady Programowej „Życia Weterynaryjnego” oraz członka zespołu redakcyjnego – Biuletynu DIL-Wet.

Jest odznaczony Krzyżem Kawalerskim Polonia Restituta, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Edukacji Narodowej, Medalem Honorowym za Działalność Społeczną w Polskiej Weterynarii, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Miasta Wrocławia i Województwa”, Medalem Honorowym „Za Zasługi dla Wydziału Weterynaryjnego we Wrocławiu”, Medalem Honorowym Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Brnie, Odznaką za Zasługi dla Mongolii oraz Złotą Odznaką i członkostwem honorowym Polskiego Związku Hodowców Drobnego Inwentarza. Za działalność na rzecz studenckiego ruchu naukowego otrzymał dyplom honorowy.

Zmarł 4 maja 2010 r. Pochowany został na cmentarzu Św. Rodziny we Wrocławiu.

**Alicja
Żechałko-Czajkowska**

Urodziła się 7 sierpnia 1936 r. w Wilnie. Szkołę podstawową, a następnie Liceum Ogólnokształcące ukończyła w Nowej Soli. Studia rozpoczęła w roku 1953 na Wydziale Chemii Politechniki Wrocławskiej. W roku 1955 przeniosła się na Wydział Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej, gdzie w roku 1959 uzyskała dyplom magistra inżyniera chemii.

W latach 1959–1987 pracowała kolejno jako asystent, adiunkt, docent w Katedrze i Zakładzie Bromatologii Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu. W roku 1987 podjęła pracę na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu,

gdzie od 1993 r. kierowała Zakładem Żywienia Człowieka w Katedrze Technologii Rolnej i Przechowalnictwa.

Stopień doktora nauk farmaceutycznych uzyskała w roku 1968 na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Wpływ wybranych pestycydów na skład chemiczny oraz aktywność enzymatyczną jęczmienia i słodu” Stopień doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych w zakresie bromatologii otrzymała w 1979 r. w Akademii Medycznej w Łodzi na podstawie dysertacji habilitacyjnej pt. „Wpływ niedoborów żywieniowych na toksyczność ołowiu i kadmu”. Tytuł profesora nauk rolniczych uzyskała w roku 2000.

Odbyła dwa roczne staże naukowe w Nutrition Department of National Institute of Research in Dairying w Reading w Anglii.

Była członkiem Komisji Bromatologicznej Komitetu Chemii Analitycznej Polskiej Akademii Nauk (w latach 1972–1981 była jej sekretarzem) oraz Komisji Higieny Żywności i Żywienia Komitetu Żywienia Człowieka PAN, a także Rady Naukowej na Rzecz Dzieci Zagłębia Miedziowego. Była aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności oraz Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego.

Była promotorem 6 prac doktorskich oraz ponad 70 magisterskich. Wykonała wiele recenzji artykułów do czasopism polskich i zagranicznych oraz grantów naukowych. Była autorką lub współautorką opublikowanych 162 prac oryginalnych. Wyniki prac prezentowała na konferencjach w kraju i za granicą.

Była cenionym dydaktykiem oraz specjalistą w dziedzinie żywienia człowieka. Jej zainteresowania naukowe dotyczyły przede wszystkim oceny skażenia żywności metalami ciężkimi, wpływu pestycydów na wartość odżywczą produktów rolno-spożywczych, skutków współdziałania substancji obcych i składników odżywczych diety oraz oceny sposobu żywienia różnych populacji na terenie Dolnego Śląska. Brała aktywny udział w popularyzacji zasad prawidłowego żywienia w aspekcie profilaktyki schorzeń cywilizacyjnych oraz skażenia żywności.

Odnaczona Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Wyróżniona licznymi nagrodami za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne Rektora Akademii Medycznej we Wrocławiu oraz Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Zmarła 9 grudnia 2008 r. i spoczywa na cmentarzu przy ul. Bardzkiej we Wrocławiu.

**Romuald
Żmuda**

Urodził się 17 kwietnia 1960 r. we Wrocławiu. Po ukończeniu w 1980 r. Technikum Melioracji Wodnych we Wrocławiu Praczech podjął pracę zawodową w ówczesnym Instytucie Melioracji Rolnych i Leśnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu (obecnie Instytut Kształtowania i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu) na etacie stażysty. W latach młodości był czynnym sportowcem uprawiając łucznictwo, a za swoje osiągnięcia sportowe został wyróżniony Brązową Honorową Odznaką LZS. W trakcie pracy zawodowej podjął studia inżynierskie na Wydziale Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu, po skończeniu których w 1989 r. kontynuował naukę na studiach magisterskich, uzyskując tytuł magistra w 1990 r.

W 1998 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Natężenie erozji wodnej powierzchniowej w małej zlewni rolniczej Wzgórz Trzebnickich na tle wybranych elementów hydrometeorologicznych” uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolniczych w dyscyplinie naukowej kształtowanie środowiska i specjalności erozja gleb. Od 1 października 1998 r. kontynuował pracę zawodową na Uczelni jako pracownik naukowo-dydaktyczny zatrudniony na stanowisku adiunkta. W 2007 r., po publicznej obronie rozprawy habilitacyjnej pt. „Funkcjonowanie systemu transportu fluwialnego w małej zlewni zagrożonej erozją wodną gleb”, otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie naukowej kształtowanie środowiska oraz specjalności erozja gleb i kształtowanie krajobrazu.

Swoje zainteresowania naukowe skoncentrował wokół problemów erozji wodnej gleb, głównie czynników powodujących uaktywnianie się tych zjawisk oraz decydujących o natężeniu tych procesów w ujęciu zlewniowym i pojedynczego stoku, roli małych zbiorników wodnych w transporcie rumowiska i składników chemicznych, a także przeciwozyjnego zagospodarowania zlewni i kształtowania krajobrazu terenów erodowanych. W latach 1997–1999 był ekspertem w zakresie problemów

erozyjnych rozpatrywanych w ramach międzynarodowego polsko-niemieckiego programu badawczego, realizowanego przez PAN i DVWK. W 2003 r. był współautorem raportu dotyczącego degradacji gleb w Polsce opracowanego na potrzeby European Soil Bureau. Od drugiej połowy 2009 r. jest kierownikiem Zakładu Melioracji Wodnych w Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Jest aktywnym członkiem wielu towarzystw naukowych i naukowo-technicznych: International Association of Hydrological Science (IAHS), Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska Rolniczego PAN (2003–2006), Komitetu Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN (2007–2010), Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych NOT, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej (prezes oddziału dolnośląskiego).

Za działalność naukową i organizacyjną został odznaczony Srebrnym i Brązowym Krzyżem Zasługi, wyróżniony odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, a także nagrodami Rektora.

**Ludwik
Żołnierz**

Urodził się 25 stycznia 1957 r. we Wrocławiu. Jest absolwentem VII Liceum Ogólnokształcącego im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego we Wrocławiu. Studia na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu ukończył w roku 1981. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w roku 1990, po obronie rozprawy pt. „Rola metali ciężkich w ekologicznej odrębności roślin i siedlisk serpentynitowych Dolnego Śląska” (promotor – prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski). Stopień doktora habilitowanego uzyskał w roku 2008 na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu po przedłożeniu rozprawy pt. „Zbiorowiska trawiaste występujące na dolnośląskich serpentynitach – wybrane aspekty ekologii”. Specjalność naukowa: botanika, ekologia roślin.

Był opiekunem około 20 prac magisterskich i recenzentem 1 pracy doktorskiej. Jest autorem lub współautorem

51 oryginalnych prac naukowych, 11 prac projektowych dot. ochrony przyrody (plan ochrony Karkonoskiego Parku Narodowego, projekty rezerwatu torfowiskowego oraz użytków ekologicznych i inne), a także 6 prac popularnonaukowych. Brał udział w 8 międzynarodowych konferencjach naukowych.

Głównym obszarem aktywności naukowej są badania dotyczące ekologii gatunków i zbiorowisk roślinnych z siedlisk związanych z dolnośląskimi wystąpieniami skał serpentynitowych. Ponadto bierze udział w zespołowych badaniach dotyczących współczesnych przekształceń wysokogórskich zbiorowisk roślinnych oraz warunków występowania populacji gatunków rzadkich w Karkonoszach, a także w badaniach sudeckich ekosystemów torfowiskowych. Ważnym nurtem działalności są prace, których celem jest aplikacja wiedzy zdobytej w badaniach naukowych na rzecz ochrony przyrody. Dotyczy to opracowań projektowych służących czynnej ochronie zdegradowanych ekosystemów, inwentaryzacji i monitoringu stanu zachowania populacji gatunków rzadkich, rozwijania metod ochrony *ex situ* gatunków krytycznie zagrożonych itp. W działalności społecznej zajmuje się ochroną przyrody.

Odnaczony Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę. Za pracę naukową czterokrotnie wyróżniany był nagrodą Rektora.

**Bolesław
Żuk**

Urodził się 24 lutego 1939 r. w Bylicach, pow. samborski. Szkołę podstawową ukończył w 1952 r. w Gryfowie Śl., a Liceum Pedagogiczne w 1956 r. w Lubomierzu. Studia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego ukończył w 1961 r., uzyskując dyplom magistra matematyki. W 1961 r. rozpoczął pracę w Katedrze Ogólnej Hodowli Zwierząt WSR we Wrocławiu, gdzie pracował do przejścia na emeryturę w 2009 r. W latach 1997–2009 pełnił funkcję kierownika Katedry.

Stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych otrzymał w 1967 r. w Instytucie Biologii Stosowanej

Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Indeksy selekcyjne i ich wykorzystanie do przewidywania wartości produkcyjnej potomstwa” (promotor – prof. dr hab. Bolesław Nowicki). W 1975 r. na Wydziale Zootechnicznym uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie genetycznych metod doskonalenia zwierząt po przedłożeniu rozprawy „Selekcja ciągła w populacjach zwierząt gospodarskich”. Tytuł naukowy profesora uzyskał w 1990 r.

Dziekan Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1981–1982), członek Senatu Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1981–1990 i od 1996 r.), Przewodniczący Senackiej Komisji Statutowej (1982–1985, 1990–1993 i 1997–1999), członek Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego (1982–1985, 1990–1993), Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN (1986–1990 i od 1996–1999), członek Rady Naukowej Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu (1998–2003), przez dwa lata był przewodniczącym Kolegium Redakcyjnego serii „Animal Husbandry” czasopisma „Electronic Journal of Polish Agricultural Universities” (EJPAU).

Promotor 5 doktoratów oraz ok. 40 prac magisterskich. Wykonał 2 recenzje wniosków o tytuł naukowy profesora, 6 recenzji w przewodach habilitacyjnych, 19 recenzji w przewodach doktorskich oraz 5 recenzji podręczników akademickich i skryptów. Recenzent około 100 prac naukowych oraz około 30 projektów badawczych.

Autor 2 podręczników: „Metody genetyki populacji w hodowli zwierząt” (1973, 1979) oraz „Eiometria stosowana” (1989), współautor 9 skryptów z zakresu genetyki i hodowli zwierząt oraz innych dzieł zwartych. Jest autorem bądź współautorem 87 prac naukowych oraz 35 referatów i doniesień na konferencje naukowe.

Jest specjalistą z zakresu hodowli zwierząt, a zwłaszcza metod oceny wartości hodowlanej oraz zastosowań informatyki w hodowli zwierząt; autor lub współautor 5 systemów komputerowych z tego ostatniego zakresu.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Miasta Wrocławia i Województwa Wrocławskiego”. Wyróżniony odznaką i medalem „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu” i 3 nagrodami Ministra oraz 12 nagrodami Rektora.

**Andrzej
Żyromski**

Urodził się 13 kwietnia 1950 r. w Kłodzku (woj. wrocławskie) w rodzinie inteligenckiej. Do szkoły podstawowej uczęszczał we Wrocławiu. W latach 1964–1969 kontynuował naukę w Technikum Wodnych Melioracji we Wrocławiu Praczech. Tytuł magistra inżyniera melioracji wodnych uzyskał w 1974 r. na Wydziale Melioracji Wodnych ówczesnej Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Pracę zawodową rozpoczął w 1974 r. (będąc jeszcze studentem V roku), na początku jako technik-stażysta, a potem technik w Instytucie Rolniczych Podstaw Melioracji na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Po obronie pracy magisterskiej rozpoczął pracę dydaktyczną na stanowisku asystenta-stażysty, następnie asystenta i starszego asystenta w tymże Instytucie.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1982 r. na Wydziale Melioracji Wodnych AR we Wrocławiu na podstawie rozprawy pt. „Kształtowanie się zasobów wodnych gleby pod wpływem czynników meteorologicznych”.

W 1992 r. ukończył kurs dla likwidatorów przedsiębiorstw państwowych, dla których organem założycielskim jest wojewoda.

W 2001 r., na podstawie oceny dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pt. „Czynniki agrometeorologiczne, a kształtowanie się zasobów wody w glebie lekkiej z podsiąkiem wód gruntowych w okresie wiosennym”, uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska (specjalność agro- i hydrometeorologia, zasoby wodne gleb).

W latach 1983–2005 pracował na stanowisku adiunkta w Katedrze Agro- i Hydrometeorologii (od 2001 r. Zakład Agro- i Hydrometeorologii w Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska AR we Wrocławiu). Od grudnia 2005 r. jest zatrudniony w tymże Instytucie na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Od 2006 r. kierownik Zakładu Agro- i Hydrometeorologii w Instytucie Kształtowania i Ochrony Środowiska.

Odbył długoterminowe staże naukowe w byłym ZSRR (Akademia Rolnicza im. Timirjazewa Moskwa, Instytut Hydrometeorologii Odessa), w Norwegii (Akademia Rolnicza w Aas, Uniwersytety w Oslo i w Bergen) oraz w Danii (Królewski Uniwersytet Weterynaryjno-Rolniczy Kopenhaga), a także krótkoterminowe w Instytucie Melioracji i Użytków Zielonych, Oddział w Lublinie, byłe NRD (trzykrotnie – Uniwersytet Wilhelma Piecka w Rostocku), w Izraelu, na Łotwie (pełnomocnik uczelni), na Węgrzech (Uniwersytet w Debreczynie).

Promotor 2 doktoratów (w tym 1 zakończony), recenzent 2 doktoratów oraz autor 1 recenzji w przewodzie habilitacyjnym. Recenzent 30 publikacji naukowych oraz 19 projektów badawczych (grantów), promotor 20 prac dyplomowych.

Współautor skryptu pt. „Agrometeorologia i klimatologia” oraz 71 publikacji naukowych. Wyniki swoich prac prezentował na 75 konferencjach naukowych zagranicznych i krajowych, współautor 3 patentów.

Odnaczony Złotym Krzyżem Zasługi, odznaką „Zasłużony dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”. Wyróżniony 11 nagrodami Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

POŚŁOWIE

Dzieje Akademii Rolniczej we Wrocławiu

Przekazując do rąk Czytelników *Dzieje Akademii Rolniczej we Wrocławiu*, czujemy się zobowiązani do podania dodatkowych informacji, których nie znajdziecie Państwo na kartach książki.

Przystępując do redakcji *Dziejów...* stanęliśmy przed problemem ujednoczenia dostarczonych materiałów, wyeliminowania z nich powtórzeń i nadmiernej szczegółowości, a także zachowania proporcji między poszczególnymi rozdziałami. Na ile nam się to udało – ocenicie Państwo, ale prosimy wziąć pod uwagę dewizę, która nam przyświecała przy opracowywaniu tekstu – przede wszystkim fakty, nie odczucia, nie komentarze.

Informujemy, że liczby i zestawienia znajdujące się w tekście podają stan na koniec grudnia 2000 r. Rok podany w wykazie członków Rad Wydziałów oznacza rok uzyskania tytułu profesora nadzwyczajnego lub tytułu profesora (po roku 1991), natomiast w zestawieniach doktorów i doktorów habilitowanych podany rok oznacza rok nadania stopnia przez Radę Wydziału.

Niezwykle trudny był dobór ilustracji. Przede wszystkim zauważalna jest stosunkowo skromna liczba fotografii z lat 50. i 60. Mimo naszych wielokrotnych apeli otrzymaliśmy mało zdjęć, na domiar złego większość z nich nie nadawała się do reprodukcji. Niestety, nie podajemy przy fotografiach nazwisk autorów, gdyż w większości przypadków nie są oni znani. Naszym miłym obowiązkiem jest poinformowanie, że korzystaliśmy ze zbiorów autorskich Oresta Zagwojskiego i Zbigniewa Pantery oraz ze zbiorów Działu Aparatury i Pomocy Naukowych, Biura Informacji i Promocji Uczelni. Wiemy, że niektóre zdjęcia wykonał Władysław Strojny.

Dziękujemy autorom opracowań i dostarczonych materiałów, że podjęli się trudu opisania i zestawienia najważniejszych zdarzeń z różnych okresów naszej historii. Żywimy przekonanie, że prezentowane *Dzieje Akademii Rolniczej we Wrocławiu* pozwolą uchronić od zapomnienia twórców Akademii Rolniczej we Wrocławiu i jej poprzedniczek oraz tych, którzy wywarli znaczący wpływ na rozwój Uczelni.

Książka ta nie powstałaby także bez pomocy wielu życzliwych ludzi, którym w tym miejscu chcemy serdecznie podziękować w imieniu własnym i społeczności naszej Uczelni.

Jerzy Sobota, Tadeusz Szulc, Jakub Tyszkiewicz

Dzieje Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

Po dziesięciu latach wznawiamy wydanie *Dziejów...* Był to czas intensywnych przemian gospodarczych i politycznych w kraju, a także kolejnych zmian na naszej Uczelni, wynikających z nowych wyzwań w nauce i edukacji XXI w. W nowym wydaniu książki staraliśmy się ukazać dalszy dynamiczny rozwój Uniwersytetu Przyrodniczego oraz zakres dokonań. Znajdą tu Państwo kontynuację treści pięćdziesięciolecia dziejów, w którym uzupełniono i poprawiono informacje poprzedniego opracowania, wzbogacając je o efekty działań ostatnich dziesięciu lat. Sądzymy, że coraz pełniej oddajemy przeszłość naszej Uczelni i dokonania jej twórców, co tworzy nadzieję na jej pomyślny rozwój.

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do nowego opracowania, dostarczyli teksty, zdjęcia i ważne informacje, a także życzliwie traktowali zapytania i prośby o weryfikację wiedzy o naszej przeszłości.

Andrzej Kotecki, Tadeusz Szulc, Jakub Tyszkiewicz

BIBLIOGRAFIA

DUBLANY

- [1] Praca zbiorowa, 1983. Zarys dziejów nauk przyrodniczych w Polsce, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- [2] Praca zbiorowa, 1990. Profesorowie i docenci Studiów Rolniczych w Krakowie 1890–1990, Wyd. Akademia Rolnicza im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Rzeszów.
- [3] Praca zbiorowa. 1993. Politechnika Lwowska 1844–1945, Wyd. Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.
- [4] Radomska A.M., Emich-Grzeleńska Z., Sylwetki Dublańczyków i absolwentów Akademii Rolniczej, „Agrarian Education and Science of the Third Millenium”, Lviv, w druku.
- [5] Radomska M., 2001. Półtora wieku szkolnictwa rolniczego w Dublanach 1856–2000, Post. Nauk Rol., 3, 137–153.
- [6] Tokarskij J., 1996. Dubljani: istoria agrarnich studij 1856–1946. Instytutu Ukrainoznawstwa im. I. Kripiakiewicza Państwowej Akademii Nauk Ukrainy, Lviv.
- [7] Zawiriucha P., Garasim P., Zatchej W., Czerniak I., Gnatkowicz D., Loik G., Tokarskij J., 1999. Lvivskij Dierzawnij Agrarnij Uniwersitet - Lviv State Agrarian University, Lviv.

LWÓW

- [1] Ewy Z., 1992. Losy Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w latach 1939–1945. Med. Wet., 48, 228.
- [2] Kadyi H., 1890. O potrzebie zasadniczej reformy studiów weterynaryj. Lwów.
- [3] Kadyi H., 1895. Rozwój i działalność C.K. Szkoły Weterynaryj we Lwowie. Lwów.
- [4] Królikowski S., 1921. Rys historyczny Lwowskiej Akademii Weterynaryj, [w:] Program nauk w roku szkolnym 1921–1922, Lwów.
- [5] Larski Z., Millak K., 1968. Uczelnia Weterynaryjna we Lwowie w okresie okupacji niemieckiej podczas drugiej wojny światowej (1942–1944). Zesz. Nauk. SGGW, Seria Hist. 5, 95, Warszawa.
- [6] Lewandowski L., 1994. Akademia Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie. Semper Fidelis, 3, 9.
- [7] Markowski Z., 1928. Akademia Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w dziesięciolecie Odrodzonego Państwa. Wiad. Wet., 100, 507.
- [8] Millak K., 1961. Propedeutyka weterynaryjna z uwzględnieniem historii i deontologii. Łódź.
- [9] Perenc A., 1958. Historia lecznictwa zwierząt w Polsce. ZN im. Ossolińskich, Wrocław.
- [10] Sroka S.T., 1999. Nauki weterynaryjne we Lwowie do roku 1945. Rzeszów.
- [11] Stasiewicz-Jasiukowa I. (red.), 1993. Lwowskie środowisko naukowe w latach 1939–1945. O Jakubie Karolu Parnasie, Warszawa, (Wydanie czwarte).
- [12] Szczudłowski K., 1938. Sprawozdanie ze stanu i czynności Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w roku akademickim 1937/1938, Lwów.
- [13] Tarczyński S. (Red.), 1990. Zarys historii polskiej weterynarii z podstawami deontologii, Warszawa.
- [14] Wyrost P., 1982. Setna rocznica utworzenia we Lwowie polskiej uczelni weterynaryjnej (1881–1981). Med. Wet., 38, 663.
- [15] Wyrost P., 1988. Rys historyczny Wydziału Weterynaryjnego Akademii Rolniczej we Wrocławiu (1945–1985). Zesz. Nauk. AR we Wrocławiu 166, Wet., 43, 157.
- [16] Wyrost P., 1995. Ze wspólnych kart historii Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie (1881–1939) i Wydziału Medycyny Weterynaryjnej AR we Wrocławiu. Med. Wet., 51, 640.
- [17] Wyrost P., 1997. Polskie lekarsko-weterynaryjne organizacje naukowe i zawodowe w przekroju historycznym. Życie Wet., 72, 63.
- [18] Wyrost P., Ostatnie lata pracy kadry naukowo-dydaktycznej w Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie oraz początki jej działalności we Wrocławiu. Biuletyn DIL-Wet., w druku.

BRESLAU

- [1] Gülich J. von, 1933. Schröders Allgemeiner Deutscher Hochschul-Führer Winterhalbjahr 1933/34. Kirchhain N.-L. Brücke-Verlag Kurt Schmiersow. 40 Ausgabe, 43-53.
- [2] Kraut K., 1927. Die Bodenverhältnisse des Rittergutes Schwoitsch als Grundlage für einen Versuchs- und Wirtschaftsbetrieb. Stendal Altmärkische Druck- und Verlagsanstalt, 84.
- [3] Magura W., 1986. Geschichte der Landwirtschaft Schlesiens. 2000 Jahre Bauernkultur. Berichte über Landwirtschaft. Zeitschrift für Agrarpolitik und Landwirtschaft. Herausgeben vom Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten. 199 Sonderheft. Neue Folge, Verlag Paul Parey - Hamburg und Berlin.
- [4] Das Studium der Landwirtschaft an der Schlesischen Friedrich-Wilhelm-Universität zu Breslau. Breslauer Genossenschafts-Buchdruckerei, E. G.m.b.H., 1937.
- [5] Rümker K. von, 1899. Das Studium der Landwirtschaft an der Königlichen Universität Breslau in seiner gegenwärtigen Verfassung. Mitteilungen der Landwirtschaftlichen Institute der Königlichen Universität Breslau. Berlin. Verlagsbuchhandlung Paul Parey. Verlag für Landwirtschaft, Gartenbau und Forstwesen.
- [6] Rümker K. von, Hoffmann H., 1899. Der Boden und die Bewirtschaftung des landwirtschaftlichen Versuchsfeldes der Königlichen Universität Breslau zu Rosenthal. Mitteilungen der Landwirtschaftlichen Institute der Königlichen Universität Breslau. Berlin. Verlagsbuchhandlung Paul Parey. Verlag für Landwirtschaft, Gartenbau und Forstwesen.
- [7] Rümker K. von, 1904. Programm für das Studium der Landwirtschaft an der Königlichen Universität Breslau. Mitteilungen der Landwirtschaftlichen Institute der Königlichen Universität Breslau. Berlin. Verlagsbuchhandlung Paul Parey. Verlag für Landwirtschaft, Gartenbau und Forstwesen.
- [8] Rümker K. von, 1904. Erster Bericht über das landw. Versuchsfeld der Kgl. Universität Breslau in Rosenthal, Kr. Breslau. Mitteilungen der Landwirtschaftlichen Institute der Königlichen Universität Breslau. Berlin. Verlagsbuchhandlung Paul Parey. Verlag für Landwirtschaft, Gartenbau und Forstwesen.
- [9] Schröder O., 1928. Schröders Allgemeiner Deutscher Hochschul-Führer Sommerhalbjahr 1928. Kirchhain N.-L. Brücke-Verlag Kurt Schmiersow. 35 Ausgabe, 43-53.
- [10] Schröders Allgemeiner Deutscher Hochschul - Führer Winterhalbjahr 1932/33. Kirchhain N.-L. Brücke-Verlag Kurt Schmiersow. 39 Ausgabe, 1932, 43-53.
- [11] Zorn W., 1964. Beihefte zum Jahrbuch der Schlesischen Friedrich-Wilhelms-Universität zu Breslau II. Die Geschichte der Landwirtschafts-Wissenschaft in Schlesien. Holzner-Verlag Würzburg.

WROCŁAW

- [1] Szerzej na temat początków powstania polskiego Uniwersytetu i Politechniki zob. np. W. Wrzesiński, Uniwersytet Wrocławski 1945-1995, Wrocław 1995, 20-30.
- [2] Kochański A., 1996. Polska 1944-1991, Informator historyczny, t. 1, Warszawa; Wrzesiński W., *op. cit.*, 30-31.
- [3] Skrowaczewska Z., 1999. Ze Lwowa przez Kraków nad Odrę, [w:] Wspomnienia wrocławskich pionierów, wydał W. Suleja, Wrocław, 131-132.
- [4] Ibidem, 132.
- [5] Hajzik R., Jedyna, niepowtarzalna Akademicka Straż Uniwersytecka, [w:] Wspomnienia..., 140.
- [6] Konopińska J., 1997. Tamten wrocławski rok 1945-1946. Dziennik, Wrocław 1997.
- [7] Ibidem, 85.
- [8] Ibidem, 57 i 85.
- [9] Moroz P., Wydział Rolnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego 1945-1951, [w:] 50 lat Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu 1945-1995, 11-12.
- [10] Wspomnienia prof. Natalii Balickiej (maszynopis).
- [11] Moroz P., *op. cit.*, 12-13.
- [12] Ibidem, s. 16-17.
- [13] Konopińska J., *op. cit.*, 95.
- [14] Na podstawie danych przedstawionych przez Moroz P., *op. cit.*, 17-18.

- [15] Ibidem, 22–23.
- [16] Wrzesiński W., *op. cit.*, 89.
- [17] Moroz P., 27–28.
- [18] Zob. np. Pismo Dziekana Wydziału Rolniczego do Senatu Uniwersytetu i Politechniki z 21 XI 1946 r., Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydział Rolniczy, sygn. R-52 XXI; Moroz P., Żuławiński J., Akademia Rolnicza we Wrocławiu 1945–1991, Wrocław 1991, 17.
- [19] Wrzesiński W., *op. cit.*, 121.
- [20] Prace i działalność Oddziału Ogrodniczego Wydziału Rolniczego z listopada 1948 r., Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydział Rolniczy, R-52 XXI.
- [21] Trzebińska M., Praca dydaktyczna i naukowo-badawcza Wydziału Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, Archiwum Akademii Rolniczej (dalej: AAR), Sekretariat Rektora.
- [22] Wrzesiński W., *op. cit.*, 121.
- [23] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 14.
- [24] Pismo Dziekanatu Wydziału Weterynaryjnego do JM Rektora z III 1986 r., AAR, Sekretariat Rektora; Golnik W., Wyrost P., Pięćdziesiąt lat Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu, [w:] Medycyna Weterynaryjna nr 51 (11) z 1995 r., s. 635; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 15–16.
- [25] Sobiech T., Rozwój nauk weterynaryjnych i ich wpływ na życie gospodarcze ziem zachodnich i północnych, AAR, Sekretariat Rektora; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 16, Golnik W., Wyrost P., *op. cit.*, 636.
- [26] Cytat za: Golnik W., Wyrost P., *loc. cit.*
- [27] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 16.
- [28] Wrzesiński W., *op. cit.*, 89.
- [29] Wrzesiński W., *op. cit.*, 82–83.

NASZE 60 LAT – 1951–2011

- [1] Dziennik Ustaw nr 60/51, poz. 411; Moroz P., Żuławiński J., 1991. Akademia Rolnicza we Wrocławiu 1945–1991. Zarys historyczny, Wrocław, 19.
- [2] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 21; Tyszkiewicz J., W stalinowskim Wrocławiu. Kalendarium Wrocławia 1951–1955, Wrocław 2001, w druku.
- [3] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 37.
- [4] 50 lat Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu 1945–1995, Wrocław 1995, 57–58.
- [5] Referat Rektora Szkoły na Zjeździe w Poznaniu w dniach 22–24 II 1954 r., AAR, Sekretariat Rektora; Notatka odnośnie stanu WSR Wrocław w dziedzinie spraw studenckich, AAR, Sekretariat Rektora; Stan ilościowy studentów kształconych w AR we Wrocławiu w latach 1945–1985, AAR, Sekretariat Rektora.
- [6] Referat... w dniach 22–24 II 1954 r., AAR, Sekretariat Rektora; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 20–22; Chichłowski Z., Działalność Studium Fizycznego i Sportu oraz Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego Akademii Rolniczej we Wrocławiu w latach 1951–1984, Wrocław 1986.
- [7] Zarządzenie 29 Ministra Szkolnictwa Wyższego z 26 VIII 1954 r., Sprawy organizacyjne uczelni 1953–1957, AAR Sekretariat Rektora; Materiały do sprawozdania Ob. Rektora Wyższej Szkoły Rolniczej na inaugurację roku akademickiego 1956/1957, AAR, Sekretariat Rektora.
- [8] Pismo Rektora do Miejskiej Rady Narodowej z b.d. [1954 r.], AAR, Sekretariat Rektora; Materiały na zjazd rektorów i dziekanów w Poznaniu; Sprawozdanie rektora z okazji inauguracji roku akademickiego 1956/1957, AAR, Sekretariat Rektora, Materiały do Sprawozdania Rektora na inaugurację 1956–1958, AAR, Sekretariat Rektora; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 30.
- [9] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 68–69.
- [10] Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu z 30 V 1956 r., AAR, Sekretariat Rektora; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 24.
- [11] Pismo do Ministra Szkolnictwa Wyższego Henryka Golańskiego z 6 V 1964 r., AAR, Sekretariat Rektora, R-27; Moroz P., Żuławiński J., *loc. cit.*

- [12] Posiedzenie poszerzonego Senatu WSR [6 XI 1959], AAR, Sekretariat Rektora.
- [13] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 23.
- [14] Na podstawie danych przedstawionych przez: Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 37–38.
- [15] Sprawozdanie z letniej sesji egzaminacyjnej 1964/65; AAR, Sekretariat Rektora; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 39.
- [16] Analiza wyników nauczania w roku 1969/1970 – studia stacjonarne, AAR, Sekretariat Rektora 20-7/49/74. Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 40.
- [17] Studenci Wyższej Szkoły Rolniczej w latach 1970–1980, AAR, Sekretariat Rektora 20-7/74/74; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 41–42.
- [18] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 23 i 47.
- [19] Umowa z XI 1965 r., AAR, Sekretariat Rektora 20-7/48/74.
- [20] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 61–62.
- [21] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 30 i 32; Wyższa Szkoła Rolnicza we Wrocławiu 1945–1970, Wrocław 1970, 81.
- [22] Opracowano na podstawie wspomnień Jerzego Kiersnowskiego, Jerzego Kowalskiego i Mariana Rojka w „Głosie Uczelni” nr 7 z marca 1993 r.; Protokół posiedzenia Senatu z 25 II 1968 r., AAR, Sekretariat Rektora.
- [23] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 23; Pismo Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego do rektorów szkół wyższych z 22 IV 1969 r., AAR, Sekretariat Rektora.
- [24] Informacja o studiach doktoranckich prowadzonych w AR we Wrocławiu (1974), AAR, Sekretariat Rektora.
- [25] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 25.
- [26] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 28.
- [27] Ibidem.
- [28] Aktualne dane na temat kadry naukowo-dydaktycznej w AR we Wrocławiu (1973), AAR, Sekretariat Rektora.
- [29] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, s. 40.
- [30] Wyniki w zakresie dyscypliny studiów... w roku akademickim 1976/77, AAR, Sekretariat Rektora; Moroz P., Żuławiński J., *loc. cit.*
- [31] Protokół nr 5 z 30 VI 1977 r., AAR, Sekretariat Rektora; Stan ilościowy studentów kształconych w AR we Wrocławiu w latach 1945–1985, AAR, Sekretariat Rektora.
- [32] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 42–43.
- [33] Ocena studiów dla pracujących i działalność Punktów Konsultacyjnych (maj 1977), AAR, Sekretariat Rektora; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 43.
- [34] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 42.
- [35] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 43–44 i 46–48.
- [36] Studia podyplomowe i dalsza integracja kształcenia specjalistów dla regionu (1974), AAR, Sekretariat Rektora; Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 45–46.
- [37] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 33–34.
- [38] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 35; Akademia Rolnicza we Wrocławiu, pod red. M. Wanke-Jakubowskiej i M. Wanke-Jerie, Wrocław 2000, 10.
- [39] Protokół z posiedzenia kierownictwa uczelni z dziekanami i dyrektorami instytutów z 24 IX 1980 r., AAR, Sekretariat Rektora; Protokół nr 1 z 20 II 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora.
- [40] Protokół nr 9 z 20 XII 1980 r., AAR, Sekretariat Rektora.
- [41] Projekt uchwały Senatu Akademii Rolniczej we Wrocławiu w sprawie rolnictwa z kwietnia 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora.
- [42] Protokół z nadzwyczajnego posiedzenia Senatu w dniu 17 XI 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora.
- [43] Uchwała Senatu Akademii Rolniczej z dnia 8 XII 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora; Protokół z posiedzenia nadzwyczajnego Senatu AR we Wrocławiu z 8 XII 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora.
- [44] Protokół z posiedzenia nadzwyczajnego Senatu AR z 15 XII 1981 r., AAR, Sekretariat Rektora; W. Leszczyński, Historia Wydziału Technologii Żywności, [w:] Wydział Technologii Żywności.

- Uroczystości Jubileuszowe Wydziału i Sesja Naukowa „Nauka i przemysł”, Wrocław 1995, 39–40.
- [45] Plan organizacji zajęć dydaktycznych na semestr zimowy i letni w roku akademickim 1981/1982, AAR, Sekretariat Rektora.
- [46] Na podstawie zał. nr 2: Zestawienie wyników oceny nauczycieli akademickich, AAR Sekretariat Rektora, Pismo Rektora do Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z 23 VI 1982, AAR, Sekretariat Rektora; Leszczyński W., *op. cit.*, 40.
- [47] Notatka informacyjna dotycząca 12–13 maja 1982 roku w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Pismo Wydziału Rolniczego do Rektora z 12 V 1982 r., AAR, Sekretariat Rektora.
- [48] Inauguracja roku akademickiego 1983/84, AAR, Sekretariat Rektora.
- [49] Jubileusz 50-lecia nauki w powojennym Wrocławiu. Akademia Rolnicza, Wrocław 1996, 10.
- [50] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 47.
- [51] Założenia rozwoju Akademii Rolniczej we Wrocławiu do 2000–2010 roku, AAR, Sekretariat Rektora; Stan i perspektywy rozwoju Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Stan obecny, AAR, Sekretariat Rektora; Informacja dla JM Rektora (1986), AAR, Sekretariat Rektora.
- [52] Protokół z posiedzenia kierownictwa Uczelni z dziekanami i dyrektorami instytutów z 24 IX 1980 r., AAR, Sekretariat Rektora; Akademia..., 10.
- [53] Referat inauguracyjny 1987/88, AAR, Sekretariat Rektora.
- [54] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 63.
- [55] Moroz P., Żuławiński J., *op. cit.*, 71; Inauguracja roku akademickiego 1986/1987, AAR, Sekretariat Rektora; Stan i perspektywy rozwoju Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Stan obecny, AAR, Sekretariat Rektora.
- [56] Pismo Rektora do Ministra Edukacji Narodowej Henryka Bednarskiego z 20 V 1988 r. wraz z załącznikami, AAR, Sekretariat Rektora.
- [57] Protokół z zebrania wyborczego NSZZ „Solidarność” Akademii Rolniczej we Wrocławiu z 21 II 1989 r., AAR, Sekretariat Rektora; Komunikaty 1/89.
- [58] Inauguracja roku akademickiego 1992/1993, Wrocław 1992, s. 8; Jubileusz ..., s. 10.
- [59] Opracowano na podstawie: Sprawozdanie Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu z działalności Uczelni (1993–1999).
- [60] Akademia ..., 12.
- [61] Opracowano na podstawie: Bilans roku „Fragmenty sprawozdania rektora z działalności Uczelni w roku 1994 i 1995, 1996, „Głos Uczelni” nr 31 z IV 1995 r., nr 40 z III 1996 i nr 52 z V 1997 r. i Sprawozdanie Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu z działalności Uczelni (1993–1999).
- [62] Akademia..., 18.
- [63] „Głos Uczelni” nr 14 z XI 1993 r.
- [64] Szanse i zagrożenia, „Głos Uczelni” nr 50 z III 1997 r.
- [65] Akademia... 10–11.
- [66] Współpraca z zagranicą, „Głos Uczelni” nr 19 z III 1994 r.
- [67] Akademia..., 13.
- [68] Akademia..., 11.
- [69] Akademia..., 38–40.

WYDZIAŁ INŻYNIERII KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA I GEODEZJI

- [1] Wydział Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu 1950–1990 pod red. J. Soboty, Wrocław, 1990.
- [2] Wydział Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej we Wrocławiu 1990–1995 pod red. J. Soboty i R. Sury, Wrocław 1995.

WYDZIAŁ MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ

- [1] Academia Medica Wratistaviensis 1950–2000, opracowanie zbiorowe. Akademia Medyczna we Wrocławiu, Wrocław 2000, 7–31, 60.

- [2] Badura R., 2005. Wydział Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu – jego powstanie i twórcy. *Med. Wet.*, 51 (11).
- [3] Kulak T., Pater M., Wrzesiński W., 2002. Historia Uniwersytetu Wrocławskiego 1702–2002. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 201–222.
- [4] Kozuszek W. (red.), 2002. Historia Wydziałów Lekarskiego i Farmaceutycznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 44–156.
- [5] Prost E.K. (red.), Wybitni polscy lekarze weterynarii XX wieku w nauce i zawodzie. Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Lublin 2005, 18–20, 129–130, 251–251, 282–284, 309–310, 395–396.
- [6] Sobota J., Szulc T., Tyszkiewicz J. (red.), 2001. Dzieje Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław, 7–71, 131–156.
- [7] Sroka S.T., 1999. Nauki weterynaryjne we Lwowie do roku 1945. Instytut Europejskich Studiów Społecznych, Rzeszów, 45–215.
- [8] Wrocławskie Środowisko Akademickie – Twórcy i ich uczniowie, oprac. zbior. Ossolineum 2005.
- [9] Wydział Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu w latach 1945–2010. Praca zbiorowa. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2010.
- [10] Wyrost P., 2005. Sześćdziesiąt lat działalności Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu (1945–2005). *Med. Wet.*, 61 (11).

WYDZIAŁ NAUK O ŻYWNOŚCI

- [1] Leszczyński W., 1995. Historia Wydziału Technologii Żywności, [w:] Wydział Technologii Żywności. Uroczystości jubileuszowe i Sesja Naukowa „Nauka i Przemysł”, AR Wrocław, 31–51.
- [2] Leszczyński W., 1995. Katedra Technologii Rolnej i Przechowalnictwa, [w:] Wydział Technologii Żywności. Tradycje i Teraźniejszość, Wyd. AR Wrocław, 19–52.
- [3] Leszczyński W., 1998. Naukowe i dydaktyczne tradycje w zakresie biotechnologii żywności Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej we Wrocławiu, *ZN AR Wroc.*, 328, 9–22.
- [4] Leszczyński W., Pałasiński M., 1998. Stulecie badań nad skrobią w Polsce, *PTTŻ Kraków*.
- [5] Smolińska T., Leszczyński W., 1995. Wydział Technologii Żywności, [w:] Wydział Technologii Żywności. Tradycje i Teraźniejszość, Wyd. AR Wrocław, 11–18.
- [6] Sobkowicz G., 1985. Osiągnięcia Wydziału Technologii Żywności, [w:] Dorobek Uczelni w czterdziestolecu Polski Ludowej, AR Wrocław, 36–44.
- [7] Tychowski A., 1939. Państwowe Kursy Gorzelnicze w Dublanach 1929–1939, *Przem. Rol.*, 5, 467–473.
- [8] Wyższa Szkoła Rolnicza we Wrocławiu 1945–1970, (1970) *ZN WSR Wroc.*, 86, 71–74.

WYDZIAŁ PRZYRODNICZO-TECHNOLOGICZNY

- [1] Moroz P., Żuławiński J., 1991. Akademia Rolnicza we Wrocławiu 1945–1991. Zarys historyczny, Wydawnictwo Akademii Rolniczej we Wrocławiu.
- [2] 50 lat Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej we Wrocławiu 1945–1995, Wydawnictwo Akademii Rolniczej we Wrocławiu, 1995.

NSZZ SOLIDARNOŚĆ

- [1] Jara A., 1992. „Pięćdziesiąt siedem godzin”. Wydanie specjalne Biuletynu Informacyjnego NSZZ „Solidarność” AR we Wrocławiu, Komunikaty, 43.
- [2] Rich V., 1983. „Polish Universities. A legacy of repression”, *Nature* 302, 470.
- [3] Weber J., Moje wspomnienia ze stanu wojennego i lat 80. <http://www.ar.wroc.pl/~weber/historia.htm#wojna>.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	5
DUBLANY	11
Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego.....	11
Krajowa Wyższa Szkoła Rolnicza	14
Akademia Rolnicza	15
Wydział Rolniczo-Lasowy Politechniki Lwowskiej.....	17
LWÓW	23
Akademia Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie (1881–1945).....	23
Profesorowie uczelni weterynaryjnej we Lwowie w latach 1881–1945	34
BRESLAU	40
Instytut Rolniczy Uniwersytetu Breslau	40
WROCŁAW	48
Uniwersytet i Politechnika we Wrocławiu	48
Wydział Rolnictwa z Oddziałem Ogrodniczym i Oddziałem Melioracji Rolnych.....	49
Wydział Medycyny Weterynaryjnej.....	52
NASZE 60 LAT – 1951–2011	55
REKTORZY	57
WYŻSZA SZKOŁA ROLNICZA	62
Lata 1951–1956.....	62
Lata 1956–1971	65
Marzec 1968	68
AKADEMIA ROLNICZA	71
Lata 1972–1980.....	71
Lata 1980–1981	74
Lata 1982–1988.....	77
Demokratyczne przemiany (1988–1989)	80
Lata 90.....	82
UNIwersytet PRZYRODNICZY.....	87
Profesorowie Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu wyróżnieni tytułem doktora <i>honoris causa</i> przez inne uczelnie.....	89
Profesorowie Honorowi Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.....	89
Doktorzy <i>honoris causa</i> Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.....	90
Odznaczeni medalem „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej/Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”	91
WYDZIAŁ BIOLOGII I HODOWLI ZWIERZĄT	95
DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU BIOLOGII I HODOWLI ZWIERZĄT	97
POWSTANIE I ROZWÓJ WYDZIAŁU	100
Działalność dydaktyczna	111
INSTYTUTY I KATEDRY	115
Instytut Biologii	115
Instytut Hodowli Zwierząt	117
Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt	123
Katedra Higieny Środowiska i Dobrostanu Zwierząt	124
Katedra Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa	125
Pracownia Mikroskopii Elektronowej	126

Wydziałowe Biuro Obsługi Projektów Unijnych.....	127
Członkowie Rady Wydziału z tytułem naukowym profesora	128
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego	129
Pracownicy Wydziału habilitujący się w innych ośrodkach naukowych.....	130
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora.....	130
Doktoranci broniący rozprawę w innych ośrodkach naukowych.....	134
WYDZIAŁ INŻYNIERII KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA I GEODEZJI	135
DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU INŻYNIERII KSZTAŁTOWANIA	
ŚRODOWISKA I GEODEZJI	
POWSTANIE I ROZWÓJ WYDZIAŁU	140
Działalność dydaktyczna	144
Studencki ruch naukowy	146
Życie studenckie	148
Zrzeszenie absolwentów	149
Kadra naukowa, techniczna i administracyjna Wydziału.....	150
Działalność naukowa	154
INSTYTUTY I KATEDRY	155
Instytut Architektury Krajobrazu.....	155
Instytut Budownictwa.....	157
Instytut Geodezji i Geoinformatyki	159
Instytut Inżynierii Środowiska.....	162
Instytut Kształtowania i Ochrony Środowiska	164
Katedra Gospodarki Przestrzennej.....	167
Katedra Matematyki.....	169
Katedra Rolniczych Podstaw Kształtowania Środowiska.....	170
Katedra Agro- i Hydrometeorologii.....	172
Członkowie Rady Wydziału z tytułem naukowym profesora	173
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień naukowy doktora habilitowanego	175
Pracownicy Wydziału habilitujący się w innych ośrodkach naukowych.....	175
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora.....	177
WYDZIAŁ MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ	181
DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ.....	
ROZWÓJ WYDZIAŁU MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ W POWOJENNYM	
WROCŁAWIU.....	
AKTUALNY STAN WYDZIAŁU	195
Nauka	197
Struktura i baza.....	197
Oceny i aktywność	198
KLINIKI I KATEDRY	201
Katedra Biochemii, Farmakologii i Toksykologii.....	201
Katedra Biostruktury i Fizjologii Zwierząt.....	203
Katedra Chorób Wewnętrznych z Kliniką Koni, Psów i Kotów.....	206
Katedra Epizootologii z Kliniką Ptaków i Zwierząt Egzotycznych.....	209
Katedra Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Konsumenta.....	211
Katedra Immunologii, Patofizjologii i Prewencji Weterynaryjnej.....	212
Katedra i Klinika Chirurgii	215
Katedra Patologii	216
Katedra Rozrodu z Kliniką Zwierząt Gospodarskich.....	218
Członkowie Rady Wydziału z tytułem profesora.....	221
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego	222
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora.....	224

WYDZIAŁ NAUK O ŻYWNOŚCI	231
DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU NAUK O ŻYWNOŚCI	233
POWSTANIE I ROZWÓJ WYDZIAŁU	234
INSTYTUTY I KATEDRY	244
Katedra Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności.....	244
Katedra Chemii.....	245
Katedra Technologii Owoców, Warzyw i Zbóż	247
Katedra Technologii Rolnej i Przechowalnictwa.....	249
Katedra Technologii Surowców Zwierzęcych i Zarządzania Jakością	250
Członkowie Rady Wydziału z tytułem profesora	253
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego	254
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora.....	255
WYDZIAŁ PRZYRODNICZO-TECHNOLOGICZNY	257
DZIEKANI I PRODZIEKANI WYDZIAŁU PRZYRODNICZO-TECHNOLOGICZNEGO.....	259
POWSTANIE I ROZWÓJ WYDZIAŁU W LATACH 1945–1951.....	263
ROZWÓJ WYDZIAŁU W LATACH 1951–2011	268
Działalność dydaktyczna	276
Studia niestacjonarne (zaoczne).....	279
Studia podyplomowe	280
Działalność badawcza	281
INSTYTUTY I KATEDRY	283
Instytut Inżynierii Rolniczej	283
Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych	284
Instytut Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska	286
Katedra Botaniki i Ekologii Roślin.....	288
Katedra Fizyki i Biofizyki	289
Katedra Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa	290
Katedra Kształtowania Agroekosystemów i Terenów Zieleni	291
Katedra Ochrony Roślin.....	293
Katedra Ogrodnictwa.....	294
Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin.....	296
Katedra Żywienia Roślin	297
Członkowie Rady Wydziału z tytułem profesora	299
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora habilitowanego	301
Osoby, którym Rada Wydziału nadała stopień doktora.....	303
JEDNOSTKI I ORGANIZACJE	311
JEDNOSTKI MIĘDZYWYDZIAŁOWE, POZAWYDZIAŁOWE	
I OGÓLNOUCZELNIANE.....	313
Studium Języków Obcych.....	313
Studium Wychowania Fizycznego i Sportu	314
Studium Wojskowe.....	316
Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne	318
Biblioteka Główna	319
Wydawnictwo	322
Biuro Informacji i Promocji Uczelni	324
Samodzielna Sekcja ds. Innowacji i Promocji Absolwentów	325
Centrum Sieci Komputerowych	326
Centrum Kształcenia Ustawicznego	329
STOWARZYSZENIE ABSOLWENTÓW UNIwersYTETU PRZYRODNICZEGO	
WE WROCŁAWIU (SAUP)	330
ZAMIEJSCOWE PUNKTY KSZTAŁCENIA	331
ROLNICZE ZAKŁADY DOŚWIADCZALNE.....	337

OŚRODEK BADAŃ DENDROLOGICZNYCH – ARBORETUM W PAWŁOWICACH	343
OŚRODEK BADAŃ ŚRODOWISKA LEŚNEGO I HODOWLI ZWIERZĄT ŁOWNYCH UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO WE WROCŁAWIU.....	346
KOŁO ŁOWIECKIE „REMIZA” PRZY UNIWERSYTECIE PRZYRODNICZYM WE WROCŁAWIU	348
BAZA LOKALOWA I INWESTYCJE	350
ADMINISTRACJA	357
STUDENCKI RUCH NAUKOWY	361
ORGANIZACJE STUDENCKIE.....	365
STUDENCKIE GRUPY TWÓRCZE.....	375
ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO	380
NSZZ <i>SOLIDARNOŚĆ</i>	385
WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ.....	391
PROFESOROWIE, DOCENCI I DOKTORZY HABILITOWANI	397
POSŁOWIE	741
BIBLIOGRAFIA	743